

SOCIETAS SCIENTIARUM ŠEVČENKIANA

**DOCUMENTA PALATINATUS
BRACLAVIENSIS ANNORUM 1566–1606**

Collegerunt Mykola Krykun, Oleksij Piddubniak

Introductio Mykola Krykun

LEOPOLI – MMVIII

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

**ДОКУМЕНТИ БРАЦЛАВСЬКОГО
ВОЄВОДСТВА 1566–1606 РОКІВ**

Упорядники Микола Крикун, Олексій Піддубняк

Вступ Миколи Крикуна

ЛЬВІВ – 2008

ББК 63.3.2УКР
Д63
УДК 94 (477):930.22

Збірник уміщає усі виявлені на сьогодні документи Брашлавського воєводства від його створення у 1566 р. і до смерті у 1606 р. брашлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, з архіву якого походить більшість (240) публікованих документів. Із 496 документів і актів 488 видано на основі рукописів, причому лише 41 із них були опубліковані; оригіналами є 320, тогочасними засвідченими і незасвідченими копіями — відповідно 125 і 51; 437 писані діловою руською (українською) мовою, 54 — польською (здебільшого переклади з руської мови). З діяльністю канцелярій гродського і земського судів воєводства пов'язано 210 документів, канцелярії Руської (Волинської) метрики — 147 документів. У збірнику подано багатий і різноманітний матеріал для характеристики суспільно-правових відносин, який дає змогу дослідити адміністративно-територіальний устрій, формування і структуру шляхетсько-магнатського землеволодіння і шляхетського стану, маєткові конфлікти землевласників, утечі селян за територію воєводства і в його межах, виникнення міських поселень, виступи міщан Брашлага проти брашлавського і вінницького старости; вони ж торкаються також податкової системи тощо. При ознайомленні з документами і актами збірника слід мати на увазі, що Брашлавське воєводство стосовно 1566—1606 рр. (як і щодо XVII чи XVIII століть) надзвичайно бідно представлене джерелами, головним чином через те, що тогочасні книги, котрі вели канцелярії названих судів, усі загинули. До текстів додано вступ, іменний і географічний покажчики, словник застарілих слів і їх значень.

Для істориків, мовознавців, юристів, учителів, краєзнавців, студентів, аспірантів.

Упорядники: *Микола Крикун, Олексій Піддубняк*

Вступ *Микола Крикун*

Покажчики: *Олексій Вінниченко, Микола Крикун*

Відповідальний редактор *Олег Купчинський*

Рецензенти:

Леонід Зашкільняк, доктор історичних наук, професор Львівського національного університету імені Івана Франка

Леонтій Войтович, доктор історичних наук, старший науковий співробітник Інституту українознавства імені Івана Крип'якевича НАН України

Надруковано за ухвалою Видавничої Ради
Наукового товариства імені Шевченка у Львові

Том видано завдяки частковій фінансовій підтримці
Фонду Наталії Данильченко НТШ в Америці

Д 0503020902 Без оголошення
2008

ISBN 966-8868-02-1

© Упорядкування М. Крикун, О. Піддубняк, 2008
© Вступ М. Крикун, 2008
© Покажчики О. Вінниченко, М. Крикун, 2008
© Відповідальний редактор Олег Купчинський
© Наукове товариство імені Шевченка, укладання, 2008

БРАЦЛАВСЬКЕ ВОЄВОДСТВО ВПРОДОВЖ СВОЇХ ПЕРШИХ СОРОКА РОКІВ

Адміністративно-територіальний устрій

21 грудня 1565 р. польський король і великий князь литовський (господар) Сигізмунд Август у відповідь на прохання учасників Віленського сейму¹ дозволив запровадити “достойнства” (інакше – “дигнітарства”), тобто посади (“уряди”) воєвод і каштелянів, для тих земель Великого князівства Литовського (ВКЛ), котрі їх ще не мали, і тим самим поповнити великокнязівську раду, в якій би ці особи представляли інтереси “своїх” земель². Надання цього документа, як і того самого дня на прохання сейму інших дозволів тим же монархом, стало вагомим кроком на шляху тривалого суспільно-політичного зближення ВКЛ і Польського королівства (Корони), фінальним акордом чого стала Люблінська унія 1569 р. Дуже важливим складником зближення було дальше поширення польського адміністративно-територіального устрою у ВКЛ³. Одним із результатів цього процесу було створення Брацлавського воєводства.

Початком існування воєводства слід умовно вважати видання Сигізмундом Августом привілею на уряд брацлавського воєводи (“воєводство”) житомирському старості князеві Роману Федоровичу Сангушковичу (Сангушку)⁴. Привілей датований лише 1566 роком, у

---

¹ Цей сейм працював від 18 листопада 1565 до початку 1566 р. (Максимейко Н. А. Сеймы Литовско-Русского государства до Люблинской унии 1569 г. Харьков, 1902. С. 157).

² Документи Московского архива Министерства юстиции (далі – ДММЮ). Москва, 1897. Т. 1. С. 179; Русская историческая библиотека (далі – РИБ). Юрьев, 1914. Т. XXX: Литовская метрика. Отделы первый–второй. Ч. 3: Книги публичных дел. Т. 1. Стлб. 368.

³ Про це поширення на українських землях див.: Крикун М. Г. Поширення польського адміністративно-територіального устрою на українських землях // Проблеми слов’янознавства. Львів, 1990. Вип. 42. С. 34–37.

⁴ Про нього: *Prochaska A. Roman Sanguszko (Hetman polny litewski) // Przewodnik Naukowy i Literacki. Lwów, 1889. T. XVII. S. 681–694, 784–800, 877–898, 972–985, 1116–1135; Monografia XX. Sanguszków oraz innych potomków Lubarta-Fedora Olgerdowicza X. Rateńskiego. Lwów, 1911. T. II. Cz. I: Linia niesuchojeńska / Opracował Z. L. Radziwiński; Machynia M. Sanguszko (Sanguszkowicz) Roman // Polski Słownik Biograficzny (далі – PSB). Wrocław; Warszawa; Kraków, 1992–1993. T. XXXIV. S. 500–505.*

ньому виділено місця для дня і місяця, а також для місяця його видання (1)*. Відомо, натомість, що привілей Сигізмунда Августа на уряд брацлавського каштеляна (“каштелянство”, “каштелянію”) овруцькому старості князеві Андрію Тимофійовичу Капусті був виданий 25 березня того самого року в Книшині (2)⁵. Гадаємо, що навряд чи привілей на каштелянство з’явився раніше привілею на воєводство: зваживши на те, що воєвода посадово стояв вище каштеляна, котрий був другою особою за рангом у воєводстві, логічно твердити, що при створенні нового воєводства він мав би бути призначений насамперед або ж водночас із каштеляном. Привілей на Брацлавське воєводство не був виданий водночас з привілеєм “каштелянським”, оскільки їх уписано в різні книги Литовської метрики⁶. Отже, він з’явився до появи “каштелянського” привілею, напевно, напередодні останнього. Це твердження базуємо на тій підставі, що 30 березня 1566 р. датовані два листи Сигізмунда Августа, в яких, з відомих нам документів, уперше князя Р. Ф. Сангушка згадано як

* Тут і далі цифри звичайним шрифтом (в основному тексті передмови) або курсивом (у примітках) та в круглих дужках означають номери документів цього збірника.

⁵ Про А. Т. Капусту див.: *Spiralski Z. Kapusta Andrzej // PSB. 1966. T. XII. S. 5–6.*

⁶ 25 березня, за аналогією лише з датуванням “каштелянського” привілею, датують привілей на воєводство князю Р. Ф. Сангушкові Матвій Любавський (*Любавский М. Литовско-русский сейм: Опыт по истории учреждения в связи с внешнею жизнью государства. Москва, 1900. С. 725*) і Юзеф Вольф (*Wolff J. Senatorowie i dygnitarze Wielkiego Księstwa Litewskiego. 1385–1795. Kraków, 1885. S. 7*), 30 березня, помилково, – Антоній Прохаска, який обґрунтовує своє твердження тим, що 30 березня 1566 р. Сигізмунд Август із Бельська звернувся з листом (цей лист див. у: *Archiwum XX. Sanguszków w Sławucie (Dyplomatariusz gałęzi niesuchojezskiej. T. II). Lwów, 1910. T. VII: 1554–1572. S. 91* [у нашому збірнику док. 3]) до брацлавських і вінницьких міщан, котрим наказав у всьому бути послухними князю Р. Ф. Сангушкові у зв’язку з призначенням його воєводою (*Prochaska A. Roman Sanguszko... S. 791*), та Маріуш Махиня (*Machynia M. Sanguszko (Sanguszkowicz) Roman. S. 501*). Останній спирається на сказане А. Прохаскою і додає, що призначення брацлавським воєводою князя Р. Ф. Сангушка 30 березня відбулося після ухвали Віленським сеймом 25 березня про утворення з Брацлавського і Вінницького староств воєводства. У березні 1566 р. сейм у ВКЛ не працював. Наступним у ньому після зазначеного Віленського сейму був сейм Берестейський, що відбувався наприкінці квітня – в серпні 1566 р. (*Максимейко Н. А. Сеймы Литовско-Русского государства... С. 157*). Сеймової ухвали про утворення Брацлавського воєводства взагалі не було. Принагідно вкажемо на те, що одним і тим же числом, 12 вересня 1566 р., датовані привілеї Сигізмунда Августа на уряди воєводи і каштеляна новоствореного Волинського воєводства – відповідно князю Олександрові Федоровичу Чорторийському (Там же. С. 144; *Малиновский И. Сборник материалов, относящихся к истории панов-рад Великого Княжества Литовского. Томск, 1901. С. 73–74; Wolff J. Senatorowie i dygnitarze... S. 90*) і володимирському маршалкові та городничому Михайлові Тишковичу Козинському (*Любавский М. Литовско-русский сейм... С. 725–726; Wolff J. Senatorowie i dygnitarze... S. 142*).

брацлавського воєводу; один з них адресований брацлавським і вінницьким міщанам (3), другий – королівському ротмістрові Філону Семеновичу Кміті (4). Здавалось би, на користь “першості” “воєводського” привілею може свідчити і те, що в ньому жодного слова немає про каштеляна. Проте в “каштелянському” привілеї не згадано воєводи. Чи не пояснюється взаємний брак таких згадок неов’язковістю їх у привілеях?

Треба звернути увагу на те, що в обох привілеях сказано: видано їх згідно з даним Сигізмундом Августом на Віленському сеймі дозволом, про який уже йшлося, і на те, що в “каштелянському” привілеї записано: нові достоїнства (тобто уряди воєвод і каштелянів) вводяться у ВКЛ на взірєць (“кшталътомъ”) Польської корони.

Після смерті князя Р. Ф. Сангушка (12 травня 1571 р.) понад рік уряд брацлавського воєводи не був зайнятий. 4 липня 1572 р. привілей Сигізмунда Августа на нього отримав князь Андрій Вишневецький, перед тим волинський каштелян (31). У зв’язку з переведенням його після 19 липня 1576 р. королем Стефаном Баторієм на уряд волинського воєводи того ж року брацлавським воєводою став князь Януш Миколайович Збараський, котрий обіймав його до своєї смерті в 1608 р.⁷

Після смерті князя А. Т. Капусти в 1572 р. 4 липня того ж року Сигізмунд Август номінував на брацлавське каштелянство маршалка і володимирського городничого Василя Загоровського (32). По смерті останнього (29 лютого 1580 р.) цей уряд, до переведення його Стефаном Баторієм на київське каштелянство, належав князю Михайлові Вишневецькому. Далі брацлавськими каштелянами були Олександр Семашко (за привілеєм Стефана Баторія від 20 жовтня 1581 р. (110) – до смерті 24 березня 1597 р.), князь Григорій Сангушко (номінований королем Сигізмундом III 20 липня 1598 р. – до смерті в 1602 р.), Миколай Семашко (номінований тим же королем у березні 1603 р. – до смерті наприкінці 1617 р. або на початку 1618 р.)⁸.

Перелічені воєводи і каштеляни були волинськими магнатами, за винятком А. Т. Капусти – заможного землевласника Київського воєводства.

Територія, що стала Брацлавським воєводством, у “воєводському” привілеї князю Р. Ф. Сангушкові й у документах маєткового змісту 1587 і

⁷ Litwin H. Napływ szlachty polskiej na Ukrainę. 1569–1648. Warszawa, 2000. S. 203. Про князя Я. М. Збараського див.: Dobrowolska W. Młodość Jerzego i Krzysztofa Zbaraskich (z wstępem o rodzie Zbaraskich i życiorysem Janusza Zbaraskiego wojewody brasławskiego). Przemysł, 1927 [Rocznik Przemyski. T. VII: Za rok 1926–1927]. S. 14–81.

⁸ Litwin H. Napływ szlachty polskiej... S. 204.

1592 рр. (219) іменована “землею Подільською”, а в листі шляхти (зем’ян) воєводства до Р. Ф. Сангушка як до свого воєводи, написаному у Вінниці 28 березня 1569 р., – “краєм Подільським” (18). Ця земля (край) була східною, більшою, частиною історичного регіону, званого “Поділлям” (західною частиною Поділля було Подільське воєводство, створене у складі Польського королівства в першій половині 30-х років XV ст.⁹). У воєводському привілеї Р. Ф. Сангушкові та сама територія фігурує як “земля Брацлавська і Вінницька” – відповідно до головних міст і замків у ній – Брацлава і Вінниці (у документах воєводства, написаних руською мовою, вони фігурують як “Браславль”, через що в них постійно наводиться означник “браславський” (а не “брацлавський”), і “Вєница”, “Веница” (рідше “Виница”, “Въница”)¹⁰. Один із документів 1596 р. подає назву “земля Брацлавська” (275).

⁹ Крикун М. Г. Поширення польського адміністративно-територіального устрою... С. 25–28.

¹⁰ Збереглися деякі відомості про один із цих замків – Вінницький – стосовно перших кількох років існування Брацлавського воєводства. З написаного у Варшаві 3 жовтня 1566 р. листа Сигізмунда Августа до князя Р. Ф. Сангушка довідуємося “о великої слабости” замку та про те, що він “на зломъ фундаменте естъ збудованъ и въ борзде ѣпати мусить”, тому потребує “поправы” (10). У листі шляхти цього воєводства до того ж князя, датованому 28 березня 1569 р., про замок читаємо, що він “в бѣдованю и в неопатрности велми естъ вонпливыи”, у ньому “порохѣ, кул, салитры и иныхъ всихъ потреб, къ оборонѣ замковои належачих, велми мало, стрелба, котораа была, таа са поповала, гаковницъ ледве къ оборонѣ добрыхъ оберетъ з десетъ” (18). У листі від 3 жовтня 1566 р. також зазначено, що при замку є рота з драбів, очолювана князем Ярославом Соколенським, і що, як писав йому, великому князеві, Р. Ф. Сангушко, через несплату коштів з державного скарбу далі “драби тамъ вытривати не могут, не маючи за што ѡдежи купити, а зима тымъ горєи их ѡтголь розженеть”. Сигізмунд Август просить адресата “задержати” цю роту і повідомляє, що посилає йому свій лист до земського підскарбія (Миколая Нарушевича) з наказом вислати гроші для неї (10). Ідеться тут про драбів піших. Це видно з листа Сигізмунда Августа до М. Нарушевича від 5 жовтня 1569 р., в якому сказано про вінницьку роту Я. Соколенського (Lietuvos metrika. Knyga Nr 532 (1569–1571) / Parengė: Lina Anušytė ir Algirdas Paliulis. Vilnius, 2001. S. 89–90). У матеріалах Городенського сейму 1567 р. записано: “драб пеший з ручницею, з мечем або с кордом, або також з рогатиною” (ДМАМЮ. Т. 1. С. 453). Листом від 12 квітня 1568 р., складеним у Книшині, Сигізмунд Август сповістив маршалка й писаря українних замків Івана Воловича, що звільнив Я. Соколенського як такого, що не має “воли з прычинъ певныхъ вжо далеи на тамошнемъ замкѣ служыти”, з посади ротмістра роти в складі 100 драбів при замку і призначив замість нього Семена Дешковського; там же великий князь зобов’язав адресата виділити на утримання цієї роти на півріччя надходження від вінницьких корчми і мита. Далі у тому самому листі читаємо, що найвищий гетьман Великого князівства Литовського князь Костянтин Острозький, будучи старостою брацлавським і вінницьким (у 1497–1530 рр.), тримав при Вінницькому й Брацлавському замках “почот” зі своїх служебників “для лепшого беспечности тыхъ замковъ”, а теперішній брацлавсько-вінницький староста

Назви “Брацлавське воєводство” у відомих нам джерелах, складених до Люблінської унії, немає. В одному з них трапляється “воєводство Браславское и Веницкое” (5), в іншому – “воєводство Браславля Подольского”¹¹, а ще в іншому воєводство ототожнене з Брацлавом і Вінницею (“до Браславля и Веницы, до воєводства”, 6). Усі ці джерела датовані 1566 р. Щойно у виданому 27 травня 1569 р. Сигізмундом Августом у Любліні універсалі, яким проголошено “повернення” і “включення” Волинської землі до Польської корони, трапляється, причому неодноразово, назва “Брацлавське воєводство”

князь Богуш Корецький такого почту зі своїх служебників не має (17). Про цього ж старосту у привілеї Сигізмунда Августа стосовно надання йому в трирічну заставу Вінницького староства, виданому в Городні 20 червня 1568 р., сказано, що той бере на себе всі витрати на утримання (“хованє”) при Вінницькому замку пішої роти, пушкарів й “інших слуг”, котрі (витрати) до того часу йшли з великокнязівського скарбу, натомість звітти мають бути виведені великокнязівські піша рота на чолі зі своїм ротмістром й “інші служебні”; там само зазначено, що староста на час застави земської військової служби відбувати не буде і “почту” жодного ставити й посилати не повинен, лише має забезпечити “почот ездны” (тобто кіннотний) зі своїх слуг за давнім звичаєм на першу ж вимогу великого князя “для ошторожности и обороны” останнього (20). Всупереч згаданому призначенню С. Дешковського, ротмістром при Вінницькому замку залишався Я. Соколенський – аж до Люблінської унії і дещо пізніше (названий лист шляхти Брацлавського воєводства від 28 березня 1569 р. (18); Lietuvos metrika. Knyga Nr 532. S. 89–90 (лист Сигізмунда Августа від 5 жовтня 1569 р. до М. Нарушевича); стосовно С. Дешковського, то він став ротмістром роти зі 100 драбів при Брацлавському замку. 8 травня 1570 р., по його смерті, на його місце Сигізмунд Август призначив Станіслава Гославського (24). 8 жовтня 1580 р. цей замок “з допущєна Божого”, “с пригоды за припадкомъ несчастливымъ” згорів (82–88, 90–101). Коронаційний сейм Речі Посполитої 1588 р. вказав на те, що Вінницький і Брацлавський замки “потребують великої поправи” (Volumina legum. Petersburg, 1859. T. 2. S. 262). За інвентарем Вінницького замку, складеним 11 вересня 1604 р., цей замок довкола омиває ріка Бог (Південний Буг), розташований він на насипаному кіпці зі “злим” парканом, посередині нього стоїть “світличка з коморою навпроти”, в якій зберігають “стрільбу” (зброю), біля неї – башта, від мосту – брама; ці будівлі – “старі, погнили й пошарпані”, а міст – “злий”; зброю становлять дві гармати і 46 гаківниць, гарматних ядер (kul) налічується 30, куль до гаківниць – “шуфляда”, пороху до ядер і гаківниць – “барило”, до рушниць – три чверті барила; на території замку міститься кільканадцять шляхетських комор. За тим же інвентарем, цей замок раніше згорів “дотла” (425). Описи Вінницького і Брацлавського замків 1545 р. див.: Литовська метрика. Книга 561: Ревізії українських замків 1545 року / Підготував Володимир Кравченко. Київ, 2005. С. 213–221 (Вінницький замок), 225–236 (Брацлавський замок). Описи тих же замків 1552 р. див.: Архив Юго-Западной России, издаваемый комиссией для разбора древних актов, состоящей при Киевском, Подольском и Волынском генерал-губернаторе (далі – Архив ЮЗР). Киев, 1886. Ч. VII. Т. 1: Акты о заселении Юго-Западной России (1386–1700). С. 598–601 (Вінницький замок); 1890. Т. 2: Акты о заселении Юго-Западной России (1471–1668). С. 19–23 (Брацлавський замок).

¹¹ *Любавский М.* Литовско-русский сейм... Приложения. С. 231. Див. 29.

(“województwo Braclawskie”); тут це воєводство фігурує як частина, поряд з Волинським воєводством, Волинської землі¹². Згодом назва “Брацлавське воєводство” витіснила інші (виняток, що стосується 1572 р.: “województwo Braczlavia Podolskiego”, 31), щоправда, у тогочасних джерелах вона трапляється нечасто. Щодо належності Брацлавського воєводства до Волинської землі, то її реліктово засвідчують документи з маєткових справ 1578 р. (47, “земли Волыньское и воєводства Браславского”), 1588–1589 рр. (168, “в земли Волынской, въ воєводстве Браславском”) і постановою Варшавського сейму Речі Посполитої 1590 р. (“województwa wołyńskie Wołyńskie i Braclawskie”)¹³.

Поряд з найменуванням воєводи “брацлавським” у джерелах до Люблінської унії трапляються означення його “брацлавським і вінницьким”. Пізніше панувало лише означення “брацлавський”.

Край, частиною якого було Брацлавське воєводство, в джерелах іменується “Україною”, “Украйною” (1566 р. – 5, 9; 1567 р. – 13). Цей термін означав окраїнні землі ВКЛ, після Люблінської унії – Брацлавське і Київське воєводства Речі Посполитої.

Брацлавське воєводство було розташоване в басейні середньої течії Богу (від кінця XVIII ст. – Південний Буг) і частково Дністра. Воно межувало: на заході – з Летичівським повітом Подільського воєводства (значною мірою по Мурафі, лівій притоці Дністра), на півночі (загалом по знаменитому Чорному шляху) – з Житомирським і Київським повітами Київського воєводства (останнє утворене ще 1471 р.), на сході – з Київським повітом, на південному сході і півдні – із землями, контрольованими Османською імперією і Кримським ханством, на південному заході – з Молдавським князівством (по Дністру). Західний і північний кордони склалися задовго до створення воєводства, згодом вони були відображені в таких документах: західний – в описові кордонів ВКЛ з Польською короною 1546 р.¹⁴, західний і північний – у “Списанье поветов и границь”, документі, складеному, можливо,

---

¹² Volumina legum. T. 2. S. 80–84; Akta unji Polski z Litwą. 1385–1791 / Wydali Stanisław Kutrzeba i Władysław Semkowicz. Kraków, 1932. S. 300–308.

¹³ Volumina legum. T. 2. S. 312.

¹⁴ Археографический сборник документов, относящихся к истории Северо-Западной Руси, издаваемый при управлении Виленского учебного округа. Вильна, 1867. Т. 1. С. 122–126; Dogiel M. Limites Regni Poloniae et Magni Ducatus Lituaniae, ex originalibus et exemplis authenticis descripti et in lucem editi anno 1758. Vilnae, 1758. P. 193–201. Див. також: Крикун М. Адміністративно-територіальний устрій Правобережної України в XV–XVIII ст.: Кордони воєводств у світлі джерел. Київ, 1993. С. 16–19.

напередодні Віленського сейму 1565–1566 рр.¹⁵, і в описові кордонів Брацлавського воєводства, здійсненому 6 січня 1570 р. у Брацлаві Олізаром Кірдеєм Мильським і Михайлом Шашковичем Долбуновським за наказом Сигізмунда Августа (39). За різними джерелами, кордон воєводства наприкінці 60-х років XVI ст. на південному сході проходив по лівій притоці Богу Свинюсі, на півдні – по правій притоці Богу Саврані¹⁶. Східний кордон був невизначено окреслений в описові від 6 січня 1570 р. унаслідок його невизначеності¹⁷, плинності на той час, а інших його описів не маємо¹⁸.

На Варшавських сеймах 1578, 1589, 1593 і 1601 рр. піднімалося питання про розмежування Брацлавського воєводства із сусідніми воєводствами. На першому з них було обіцяно призначити для проведення розмежування комісарів¹⁹, проте це навряд чи було виконано. Сейм 1589 р. постановив призначити таких же комісарів шляхом розсилання їм відповідних листів з королівської канцелярії²⁰. Невідомо чи ці листи розіслали. У контексті цієї постанови король Сигізмунд III своїм листом від 25 травня 1589 р., відправленим з Любліна, звернувся до подільського воєводи і горodelьського та чорштинського старости Яна з Сенна, київського каштеляна Михайла Мишки, брацлавського каштеляна

¹⁵ РИБ. Т. ХХХ. Стлб. 891–892; Любавский М. Литовско-русский сейм... Приложения. С. 161–162; Архив ЮЗР. Ч. VII. Т. 2. С. 365; Dogiel M. *Limites Regni Poloniae...* S. 203–204. Див. також: Крикун М. Адміністративно-територіальний устрій... С. 19.

¹⁶ Крикун М. Адміністративно-територіальний устрій... С. 103–106. Згодом південний кордон посунувся на південь від Кодими, правої притоки Богу, та Ягорлика, лівої притоки Дністра. Цей стан кордону зафіксований під час розмежування володінь Речі Посполитої й Османської імперії в 1633 р. (Крыкун М. *Rozgraniczenie ziem Rzeczypospolitej i imperium Otomańskiego w 1633 roku // Żydzj wśród chreścijan w dobie szlacheckiej Rzeczypospolitej. Studia historyczne ofiarowane Zenonowi Guldonowi w sześćdziesiątą rocznicę.* Kielce, 1966. S. 145–157; *Ottoman-Polish Diplomatic Relations (15th–18th Centuries): An Annotated Edition of Ahdnames and Other Documents / By Dariusz Kołodziejczyk.* Leiden; Boston; Köln, 2000. P. 432–435).

¹⁷ Крикун М. Адміністративно-територіальний устрій... С. 92–93.

¹⁸ Про територію Брацлавського воєводства до 1566 р. див.: Боряк Г. В. Територія і залюдненість Брацлавщини в першій половині XVI ст. (до 1566 р.) // *Історичні дослідження. Вітчизняна історія.* Київ, 1985. Вип. 11. С. 63–70. Див. також: Крикун М. Г. *Границі і повітовий поділ Брацлавського воєводства в XVI–XVIII ст. // Історичні дослідження. Вітчизняна історія.* 1982. Вип. 8. С. 88–99.

¹⁹ *Volumina legum.* Т. 2. S. 189.

²⁰ *Ibid.* S. 287. Цей сейм врахував адресоване йому прохання шляхти Брацлавського воєводства, висловлене нею в інструкції свого сеймика, що відбувся 31 січня 1589 р. у Брацлаві, послам, делегованим на цей сейм. У проханні йдеться про потребу розмежувати Брацлавське і Волинське воєводства з коронними воєводствами (167), тобто воєводствами, котрі і до Люблінської унії входили до складу Польського королівства, – Подільським, Руським і Белзьким.

Олександра Семашка, галицького каштеляна і скальського старости Станіслава Ляницкоронського з Бжезя та любачівського каштеляна Зигмунта Тшецінського з повідомленням про призначення їх комісарами для проведення розмежування Брацлавського і Подільського воєводств. Іншим своїм листом, датованим тим же числом, написаним там само й адресованим шляхті цих воєводств, король довів до її відома про це призначення. А 9 червня того ж року названі комісари звернулися з Любліна з писемним закликом до цієї ж шляхти сприяти їм у виконанні покладеної на них місії (177). Незважаючи на видання цих документів, розмежування, про яке у них йшлося, не відбулося. Така ж доля спіткала сеймову постанову 1593 р., в якій зазначено, що комісарами від кожного з воєводств, розмежування яких здійснюватиметься, мають бути представлені цими воєводствами підкоморії, судді (напевно, земські) і війські²¹. У постанові 1601 р. сказано, що комісарами в справі розмежування Брацлавського і Подільського воєводств мають бути їхні воєводи, підкоморії, хорунжі і війські і що для її виконання вони мають з'їхатись в Уланові²² – містечку Подільського воєводства, розташованому поблизу кордону останнього з Брацлавським воєводством. І ця постанова не була виконана.

Задовго до утворення Брацлавського воєводства на його території склалися два старостинські округи – повіти з адміністративними центрами у Вінниці і Брацлаві, влада в яких належала призначеному великим князем литовським намісникові, званому старостою брацлавським і вінницьким²³. На рубежі XV–XVI ст., а можливо, й раніше, до цієї території зараховували й Звенигородський повіт, причому звенигородським старостою був брацлавсько-вінницький староста. Після 1517 р., коли татари замок Звенигородок зруйнували вщент, а “його” повіт перетворили в “пустиню”, згадка про останній надовго зникає з титулу старости Східного Поділля²⁴. Звенигородський повіт чи не вперше після того названий в описові кордонів Брацлавського воєводства від 6 січня 1570 р. Проте цю згадку слід уважати ремінісцентною, тому що на кінець 1560-х років, як, зрештою, й тривалий час у майбутньому, Звенигородського повіту не було²⁵. В інвентарі Вінницького замку, датованому 11 вересня 1604 р., його терен фігурує як “пустиня Звенигородщина” (“Zwinogrodzczyzna pustynia”) і до цього додано, що вона “завжди належить до Вінниці” (425), тобто до Вінницького замку (староства). Це останнє, відоме нам, джерельне

²¹ Volumina legum. T. 2. S. 347–348.

²² Ibid. S. 391–392.

²³ Крикун М. Г. Границі і повітовий поділ... С. 95.

²⁴ Там само. С. 95–96.

²⁵ Там само. С. 96.

свідчення про належність Звенигородщини до Брацлавського воєводства. Треба підкреслити, що на неї від останньої третини XVI ст. постійно претендувало Київське воєводство, і, зрештою, вона опинилася в його складі, хоча Брацлавське воєводство так само постійно вважало її своєю частиною²⁶.

Зваживши на явно переважаючу кількість документальних свідчень на користь належності Звенигородщини до Київського воєводства, польський історик Александр Яблоновський цілком резонно, на наш погляд, відніс цю територію до нього. Це допомогло йому окреслити східний кордон Брацлавського воєводства. Згідно з А. Яблоновським, вже на зламі XVI–XVII ст. цей кордон значною мірою пролягав по Гірському Тікичу – правій притоці Тікича, котра впадає справа в Свинюху (Гірський Тікич і Тікич відокремлювали Брацлавське воєводство від Звенигородщини)²⁷. Враховуючи це, за вимірами, зробленими для А. Яблоновського наприкінці XIX або на початку XX ст. планіметром на топографічній карті, що охопила територію Речі Посполитої в кордонах 1772 р. – цю карту в середині XIX ст. склав В. Хшановський у мірілі 1:300000²⁸ – площа Брацлавського воєводства становила 35 тисяч кв. км²⁹. За сучасним адміністративним поділом ця територія включає в себе Вінницьку область без її західної та північно-західної і північно-східної частин, частини Київської, Черкаської, Кіровоградської, Миколаївської й Одеської областей та Республіки Молдова³⁰.

На початку XVII ст. (до 1610 р.) воєводство налічувало не менше 340 поселень³¹. Вони були зосереджені головню в північній, центральній і західній його частинах. Якщо виходити з кордонів воєводства на

²⁶ Крикун М. Г. Адміністративно-територіальний устрій... С. 93–103.

²⁷ Atlas historyczny Rzeczypospolitej Polskiej / Wydany z zasiłkiem Akademii Umiejętności w Krakowie. Epoka przełomu z wieku XVI-go na XVII-sty. Dział II-gi: "Ziemie Ruskie" Rzeczypospolitej / Opracował i wydał Aleksander Jabłonowski. Warszawa; Wiedeń, 1889–1904.

²⁸ Chrzanowski W. Karta dawnej Polski. Paryż, 1859.

²⁹ Jabłonowski A. Ukraina // Źródła dziejowe. Warszawa, 1897. Т. XXII. S. 43. Картографічні зображення цього воєводства: Atlas Historyczny...; Крикун М. Адміністративно-територіальний устрій... Карта "Брацлавське воєводство в другій половині XVIII ст."

³⁰ Крикун М. Адміністративно-територіальний устрій... Карта "Воєводства Правобережної України в другій половині XVI–XVIII ст. та обласний поділ України, частини Білорусі та Молдови".

³¹ Крикун М. Кількість і структура поселень Брацлавського воєводства в першій половині XVII століття // Записки Наукового товариства імені Шевченка (далі – Записки НТШ). Львів, 2006. Т. ССЛІ: Праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. С. 556–647. Слід наголосити, що назви не всіх поселень Брацлавського воєводства на

1772 р., то на початку XVII ст. у ньому одне поселення в середньому припадало на 102,9 кв. км. У сусідньому Подільському воєводстві цей показник на той же час становив 24,3 кв. км³². Тож Брацлавське воєводство було у ті роки дуже бідне на поселення, а значить – малолюдне.

Унаслідок адміністративно-територіальної реформи, проведеної у ВКЛ за польським зразком у 1565–1566 рр., повіти у ньому (до неї, нагадаємо, старостинські округи) перетворились на судові повіти – території, на які поширювалися прерогативи шляхетських за суспільно-політичним характером земських і гродських судів і в яких влада старост була обмеженою (вона здійснювалась через призначувані й очолювані ними гродські суди) шляхетським самоврядуванням, уособлюваним виборними земськими судами і сеймиками, які діяли в кожному воєводстві³³. Брацлавське воєводство успадкувало від часу до його виникнення Брацлавський і Вінницький повіти та брацлавсько-вінницького старосту. Останнім до і після створення воєводства був (від 1548 р. до своєї смерті у 1576 р.) князь Богуш Федорович Корецький, також волинський магнат (у 1559–1576 рр. він обіймав також уряд луцького старости)³⁴.

початок XVII ст. нам відомі. Так, навряд чи число 340 враховує всі поселення, згадані лише кількісно датованими 1602 р. квітами про сплату поборового податку з таких маєткових комплексів князя Юрія Збарзького: Прилуцького (місто Прилук і 29 сіл), Немирівського (місто Немирів і 31 село), Животівського (місто Животів і 11 сіл) і Погребищенського (місто Погребище і 27 сіл) (Żródła dziejowe. 1894. T. XX: Ziemia Ruskie. Ukraina (Kijów–Braclaw) / Wydał Aleksander Jabłonowski. S. 123). Слід мати на увазі, що якась кількість поселень Погребищенського маєтку могла входити до складу Київського воєводства.

³² Крикун М. Кількість і структура поселень Подільського воєводства в першій половині XVII століття // Записки НТШ. 2002. Т. ССХІІІ: Праці Історично-філософської секції. С. 384.

³³ Крикун М. Г. Повітовий устрій Подільського воєводства в XV–XVI ст. // Український археографічний щорічник. Київ, 1992. Вип. 1. С. 157–178; Крикун Н. Г. Адміністративно-територіальне устроєство Правобережної України в XV–XVIII вв. Автореф. дисс. [...] д-ра историч. наук. Киев, 1992. С. 23–30.

³⁴ Про нього див.: Поліщук В. Князь Богуш Корецький як землевласник і урядник (1510–1576) // Київська старовина. Київ, 2001. № 3. С. 56–72; Maciszewski J. Korecki Bohusz (Bohdan) // PSB. 1968–1969. T. XIV. S. 58–59. Твердження цих авторів, нібито князь Б. Ф. Корецький у 1570-х роках був і звенигородським старостою, не відповідає дійсності: найраніша відома нам згадка про звенигородського старосту після Люблінської унії припадає на 17 вересня 1582 р. – ним, як це видно з його підпису у документі, був брацлавсько-вінницький староста Юрій (Єжи) Струс з Коморова (116). Варто вказати й на те, що в тому ж документі Ю. Струс названий тільки брацлавсько-вінницьким старостою; це наводить на думку, що на той час його звенигородське старостинство було умовним, суто словесним. Починаючи з позову Брацлавського гродського суду від 4 вересня 1590 р. (191), Ю. Струс регулярно йменується звенигородським старостою. Востаннє він фігурує у цій ролі в документі від 3 квітня 1604 р., в якому ідеться про згоду

Характерною ознакою Брацлавського воєводства є те, що за наявності в "його" джерелах двох повітів воно мало по одному гродському і земському суду³⁵. Вони були створені за польським зразком у 1566 р., обслуговували головним чином різні галузі діяльності шляхти. До 1598 р. обидва суди діяли в Брацлаві, відтоді – у Вінниці – за тогорічною постановою Варшавського сейму, прийнятою на прохання послів від Брацлавського воєводства; постанова зобов'язала перевести ці суди до Вінниці як до нового адміністративного центру воєводства³⁶.

Найраніша згадка про перебування гродського суду у Вінниці після видання щойно названої сеймової постанови датується 15 вересня 1598 р.: цього дня тут розпочалася чергова його сесія (рочки), про що довідуємося із запису, внесеного в книгу того ж суду під час цих рочків 19 вересня (299). Найраніша відомість про перебування у Вінниці земського суду припадає на 30 вересня 1598 р.: цього дня тут розпочалася чергова його сесія (роки), про що сказано у записі, внесеному у книгу того ж суду під час цих років 5 жовтня (300). Варшавський сейм у 1598 р. тривав від 8 березня до 13 квітня³⁷. На час роботи сейму припадає поява документа

короля Сигізмунда III на передання Ю. Струсом Вінницького і Звенигородського староств Валентієві Александру Калиновському (419), котрий далі був звенигородським старостою. Таким він уперше згаданий у позові Вінницького гродського суду від 25 жовтня 1604 р. (428). Тоді ж В. А. Калиновський обіймав уряд вінницько-брацлавського старости. У контексті сказаного про Звенигородщину титулування Ю. Струса і В. А. Калиновського звенигородським староством слід уважати таким, що не мало реальної територіальної основи.

³⁵ Крикун М., Піддубняк О. Матеріали про діяльність гродського і земського судів Брацлавського воєводства останньої чверті XVI – першої половини XVII ст. в архіві роду Пісочинських // Збірник праць і матеріалів на пошану Лариси Іванівни Крушельницької. Львів, 1998. С. 81–106.

³⁶ Volumina legum. T. 2. S. 375. Орест Левицький твердить, не наводячи джерельних доказів, що перенесення судів з Брацлава до Вінниці було здійснене "з огляду на часті татарські набіги" (Левицький О. И. Об актовых книгах, относящихся к истории Юго-Западного края и Малороссии. Москва, 1900. С. 15). Напевно, він має рацію, зваживши на те, що Брацлав розташований на південь від Вінниці і, отже, раніше від неї і частіше піддавався татарським набігам. На наш погляд, вагомою причиною перенесення судів, як і центру воєводства, були напружені відносини в 1590-х роках між брацлавсько-вінницьким старостою Ю. Струсом та міщанами Брацлава, які набирали характеру гострої боротьби. Як переконуємося далі, ці взаємини перешкоджали нормальній діяльності судів та їх канцелярій. У той же час такі відносини між старостою та міщанами Вінниці документи не засвідчують, що дає підставу твердити: соціально-політична ситуація в цьому місті тоді була порівняно спокійною.

³⁷ Chronologia sejmów polskich. 1493–1793 / Zestawił i wstępem poprzedził Władysław Konopczyński // Archiwum Komisji Historycznej. Kraków, 1948. T. IV (Ogólnego zbioru XVI). Nr 3. S. 145.

городського суду, датованого 17 березня, коли він ще діяв у Брацлаві (295). Подібного документа щодо земського суду не маємо, але, поза сумнівом, і він тоді діяв у Брацлаві. Жодної інформації про діяльність тих же судів після сейму до середини вересня 1598 р. не маємо. Отже, можна вважати, що обидва суди були переведені до Вінниці десь у проміжку другої половини квітня – першої половини вересня. Зрозуміло, зміна місця їх діяльності потягла за собою зміну їх найменування – з “брацлавських” вони стали “вінницькими”. Щоправда, інколи після 1598 р. земський суд у джерелах виступає як “брацлавський”.

До 1598 р. обидва суди свої сесії проводили в Брацлавському замку (городський суд: 1582, 1585, 1589, 1598 рр., відповідно, 116, 141, 169, 294; земський суд: 1585, 1596 рр., 136, 266)³⁸, відтоді, згідно зі згаданою тогорічною сеймовою постановою, – в королівському дворі у Вінниці (городський суд: 1598 р., 302; 1601–1605 рр., 353, 356, 358, 404, 410, 411, 441, 444, 451, 478; земський суд: 1598 р., 300), де була “изба судовая” (1602 р., 361). Цей двір, за інвентарем Вінницького замку 1604 р. (425), був “під замком”. У ньому зліва стояв “старий домик” з двома світлицями нагорі, розташованими одна проти одної (кожна – з коморою), та кухня (зі світличкою і коморою), навпроти воріт була столова ізба з сіннями і світличка з сіннями. Залишається гадати, де тут була “судова ізба”. Сейм 1601 р. постановив, що вінницькі роки повинні відбуватися не в королівському дворі, а в місті – там, де земський суд вибере собі місце³⁹. Чи ця постанова була виконана, невідомо.

³⁸ Треба вказати на те, що у Другому Литовському статуті 1566 р. місцем діяльності земського суду називано “замок альбо двор” в адміністративному центрі повіту (очевидно, й воєводства) (Статути Великого князівства Литовського у трьох томах / За редакцією С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. Одеса, 2003. Т. II: Статут Великого князівства Литовського 1566 року. С. 96). Місце, де мав би функціонувати городський суд, у Статуті не вказано. Воно було те саме, адже цей суд існував при старості, а староста урядовав у замку. Повторивши сказане своїм “попередником”, Третій Литовський статут 1588 р. відзначив, що повинні бути збудовані “домы для отправоування судов земских”, причому – неподалік від “замков и дворов [...] судовых” (Статути Великого князівства Литовського. 2004. Т. III: Статут Великого князівства Литовського 1588 року. Кн. 1. С. 129). Слово “судові”, поза сумнівом, належить до городських і земських судів. Отже, вони, за Третім Литовським статутом, діяли в замках і дворах. На час видання цього Статуту обидва брацлавські суди, як бачимо, працювали в замку. Варшавський сейм 1590 р. постановив виділити в Брацлаві місце (“плас”) для зведення на ньому “судового дому” (Volumina legum. Т. 2. S. 317). Напевно, цей дім мав призначатися для засідань обох судів. Постанова, як бачимо, не була виконана. Посилаючись на Третій Литовський статут, усвідомлюємо, що його дія не поширювалась на Брацлавське (також Волинське і Київське) воєводство. Проте слід мати на увазі, що окремі сторони суспільно-політичних реалій ВКЛ, відображені у ньому, були притаманні й цим українським воєводствам.

Оскільки кожен із судів своєю діяльністю охоплював всю територію воєводства, то це означало, що воно являло собою територіально тотожні гродський і земський повіти – шляхетські судові округи, а властиво – один повіт. У контексті цього висновку треба наведений у джерелах від 1566 р. поділ воєводства на Брацлавський і Вінницький повіти вважати анахронізмом, відгомонам колишнього, до утворення воєводства, поділу його на старостинські округи-повіти⁴⁰.

Одноповітовість Брацлавського воєводства підтверджується й наявністю в ньому одного “комплекту” (з одним винятком, про який ітиметься далі) земських урядів – від підкоморія, який у земській урядовій ієрархії слідував одразу після каштеляна, і до найнижчого урядника. Ці уряди подекуди у ВКЛ на польський взірєць почали запроваджувати ще перед Віленським сеймом 1565–1566 рр. (ідеться про хоружих та членів земських судів – суддів, підсудків, писарів), а на цьому сеймі 21 грудня 1565 р. у відповідь на прохання його учасників Сигізмунд Август дозволив воєводствам, тим, що існували, і тим, що будуть створені, мати уряд підкоморія⁴¹. Згодом він та його наступники на польському престолі Генрик, Стефан Баторій та Сигізмунд III дарували воєводству інші уряди.

У воєводствах Речі Посполитої, поділених на повіти, кількість останніх здебільшого відповідала кількості комплектів урядів; у воєводствах, поділених на землі, таким було співвідношення між ними й комплектами урядів, з тим, що повіти цих земель, якщо останні на них були поділені, мали тільки деякі уряди⁴².

На час укладення Люблінської унії Брацлавське воєводство мало такі земські уряди: підкоморія (цей уряд обіймав Семен Дешковський), земських судді (Іван Кошка), підсудка (Андрій Садовський), писаря (Філон Кордиш); кожен з них іменувався “брацлавським і вінницьким”. Тоді ж існував уряд вінницького войскового (Мисько Петничанський). Перелік цих урядів та відповідних урядників містить список шляхти Брацлавського воєводства, котра 16 червня 1569 р. або децю пізніше у Брацлаві

---

³⁹ Volumina legum. T. 2. S. 395.

⁴⁰ Крикун М. Г. Границі і повітовий поділ... С. 96. Спираючись на акти коронного трибуналу кінця XVI – першої чверті XVII ст. (Źródła dziejowe. 1894. T. XXI: Ziemie Ruskie. Ukraina / Wydał Aleksander Jabłonowski), А. Яблоновський всерйоз сприйняв згадки в них про Брацлавський і Вінницький повіти у воєводстві і на їх підставі зробив навіть спробу визначити кордон між цими повітами (Jabłonowski A. Wstęp // Źródła dziejowe. T. XX. S. 19, 25, 28–29).

⁴¹ РИБ. Т. XXX. Стлб. 368, 374; ДМАМЮ. Т. 1. С. 170, 173.

⁴² Крикун М. Земські уряди на українських землях в XV–XVIII століттях // Записки НТШ. 1994. Т. ССХХVІІІ: Праці Історично-філософської секції. С. 65–122.

присягала на вірність королю та Польському королівству (19). З названих осіб лише про М. Петничанського відомо, коли був виданий королівський привілей про призначення його на уряд (19 квітня 1567 р., 15; у Речі Посполитій усі призначення на земські уряди відбувалися за королівськими привілеями). У цьому привілеї сказано, крім того, що перед призначенням М. Петничанського в Брацлавському і Вінницькому повітах ще немає війських. Отже, М. Петничанський був першим вінницьким війським. Згадана в привілеї двоповітовість Брацлавського воєводства мала лише “військівський” характер. В обов’язки військового входило забезпечувати громадський спокій на території, котра йому урядово підлягала⁴³. Такими територіями для вінницького і брацлавського війських були землі, історично “прив’язані” до відповідних замків – центрів староств. У цій, зокрема, іпостасі, на наше переконання, виступають обидва повіти Брацлавського воєводства в джерелах від 1567 р., а властиво – від 1566 р. Напрошується аналогія з Подільським воєводством: тут у XVII–XVIII ст. існував Червоногородський повіт, на який повністю поширювалася юрисдикція Кам’янецьких гродського і земського судів; політична його окремішність виявлялася лише в наявності у ньому уряду військового (інших земських урядів Червоногородський повіт не мав до 1726 р.)⁴⁴.

Чи призначив у тому ж 1567 р. Сигізмунд Август когось брацлавським війським – невідомо. Першим знамим нам на цьому уряді був Василь Жабоклицький: у привілеї короля Генрика Сергієві Оратовському на брацлавське військівство (“воискоє”), виданому 15 квітня 1574 р. на сеймі у Кракові, той названий його безпосереднім попередником на цьому уряді, таким, що обіймав його до своєї смерті (37). Напевно, це той Василь Жабоклицький, котрий у названому списку шляхти Брацлавського воєводства, що присягла, фігурує без уряду. У такому разі він став війським після Люблінської унії.

Генрик Літвін, не наводячи аргументів, твердить, що Семен Дешковський був номінований королем на уряд підкоморія в 1566 р.⁴⁵ Насправді ж С. Дешковський підкоморієм став після 12 квітня 1568 р.: цим числом датовано написаний у Книшині лист Сигізмунда Августа до маршалка й писаря українських замків Івана Воловича, в якому, зокрема,

---

⁴³ Там само. С. 82.

⁴⁴ Крикун М. Повітовий поділ Подільського воєводства в останній чверті XVI–XVIII ст. // Вісник Львівського університету. Серія історична. Львів, 1997. Вип. 32. С. 46–47.

⁴⁵ Litwin H. Napływ szlachty polskiej... S. 208.

повідомлено про призначення королем С. Дешковського ротмістром роти при Вінницькому замку (17), причому його підкоморієм не названо. Якби він ним був, то в листі обов'язково на це було б указано.

Іван Кошка став земським суддею після 13 січня 1567 р.: цього числа Сигізмунд Август з Городні звернувся листом до брацлавського, вінницького і луцького старости князя Б. Ф. Корецького, з якого видно, що серед двох осіб, обраних шляхтою Брацлавського і Вінницького повітів на сейм, котрий мав проходити в Городні, був й І. Кошка (13): суддею він у цьому листі не йменованій⁴⁶.

Слід мати на увазі, що до земських урядників належав і брацлавсько-вінницький городський староста. Уже зазначалося, що на час укладення Люблінської унії цей уряд обіймав князь Б. Ф. Корецький.

Після Люблінської унії список земських урядів Брацлавського воєводства (відтоді всі вони, окрім уряду вінницького воєвоєвого, йменувалися "брацлавськими") поповнювався. Найраніше з'явився уряд хоружого. Першим хоружим став Богуш Дешковський (Дешкович): його після смерті Сигізмунда Августа шляхта Брацлавського воєводства "для лепшого межі собою порадку и способнейшое оборони своеє от неприятела под шнымъ часом небезпечнымъ (ідеться про безкоролів'я в Речі Посполитій по смерті названого короля. – М. К.) [...] сполне и згодливе" обрала на цей уряд. Про це дізнаємося з виданого 15 квітня 1574 р. Б. Дешковському привілею, яким, на прохання брацлавської шляхти, його затверджено на хоружстві (36)⁴⁷. Сейм 1578 р. вирішив запровадити в Брацлавському воєводстві уряди підчашого, стольника, підстоля і чашника (cześnika)⁴⁸. На 1582 р. припадають перші знані нам згадки про стольника Івана Шашковича як небіжчика (114) і підстоля Семена Ободенського (116). Згідно з

---

⁴⁶ У списку земських урядників Брацлавського воєводства, складеному через якийсь час після утворення останнього й опублікованому М. Любавським (*Любавский М. Литовско-русский сейм...* Приложения. С. 231), поряд із зазначенням того, що Семен Дешковський – підкоморій, сказано, що земським суддею є Петничанський (ідеться, очевидно, про Миська), підсудком – Петро Микулинський, писарем – Іван Дешковський. Проте перебування останніх трьох осіб на цих урядах у той час (і пізніше) жодним іншим документом не підтверджується. Це наводить на думку, що назване джерело ненадійне, сумнівне. У ньому, до речі, біля слова "хоружий" (так по-руськи передавали польське "chorąży"); хоружий, нагадуємо, входив до списку земських урядників) не зазначено, хто ним був. Далі переконаємося, що уряду хоружого на час складання цього джерела у Брацлавському воєводстві не було.

⁴⁷ Треба вказати на те, що брацлавське хоружство було обіцяно надати однією з ухвал Люблінського сейму 1569 р. (*Volumina legum. T. 2. S. 99*).

⁴⁸ *Ibid. S. 189.*

Г. Літвіним, від 1585 р. підчаши́м був Станіслав Голінський⁴⁹. Стосовно чаши́ка ця сеймова ухвала виконана не була. За Г. Літвіним, брацлавського чаши́ка вперше у виявлених джерелах згадано щойно 1617 р.⁵⁰

В ухвалі сейму 1589 р., яка встановила ієрархію земських урядів Брацлавського (і Волинського) воєводства, мовиться про уряди ловчого, мечника і скарбника⁵¹. За Г. Літвіним, перший мечник з'являється 1607 р., перший скарбник – 1616 р.⁵² Не виключено, що й ловчого не було на час роботи цього сейму. Першим ловчим був, напевно, Стефан Черленковський. Привілеєм короля Сигізмунда III від 20 лютого 1603 р. він був переведений з ловецтва на підчаши́ство (374).

Установлена названою сеймовою ухвалою ієрархія брацлавських земських урядів (в ухвалі сказано, що це зроблено “за звичаєм коронних (тобто в Польському королівстві практикованих. – М. К.) місць”) була такою (по низхідній): підкоморій, хоружий, суддя, стольник, підчаши́й, ловчий, підсудок, підстолій, чаши́к, писар, мечник, скарбник, войський. У цьому переліку бракує гродського старости, котрий займав місце поміж підкоморієм і хоружим⁵³. Слід підкреслити, що функціональними урядами, тобто такими, посідачі котрих виконували певні обов'язки, були уряди підкоморія, гродського старости, хоружого, судді, підсудка, писаря і войського. Решта урядів були нефункціональними, титулярними⁵⁴. Уряди (як і уряди воєвод, каштелянів та вищих державних сановників) надавалися на засаді позиттивного перебування на них, причому король не міг позбавити уряду того, хто його обіймав (окрім тих, дуже рідкісних, випадків, коли йшлося про державну зраду), натомість він переводив з нижчого на наступний, вищий уряд.

Далі наводимо імена осіб, котрі посідали брацлавські земські уряди до початку XVII ст. після уже названих урядників, відповідно до зазначеної щойно ієрархії цих урядів. Всі ці особи, за винятком тих, стосовно яких зроблено застереження, перебували на урядах після смерті своїх попередників. Прогалини у роках урядування окремих осіб зумовлені станом виявлених джерел.

Підкоморії. Після Семена Дешковського Михайло Шашкович (Шашко), за привілеєм від 12 березня 1572 р. (29) – до 1580 р. Ян Бокій Печихвостський, за привілеєм від 24 січня 1581 р. – до 1582 р. (89), коли

⁴⁹ Litwin H. Napływ szlachty polskiej... S. 209.

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Volumina legum. T. 2. S. 287.

⁵² Litwin H. Napływ szlachty polskiej... S. 210–211.

⁵³ Крикун М. Земські уряди... С. 71.

⁵⁴ Там само. С. 80–83.

став володимирським підкоморієм. Лаврин Пісочинський, перед 13 квітня 1583 р. (124) – 1606 р. (495)⁵⁵.

Гродські старости. Після князя Б. Ф. Корецького Юрій Струс з Коморова, найпізніше від травня 1578 р. – брацлавський і вінницький староста (48). Згодом іменувався й старостою звенигородським (див. посилання 34). 28 травня 1599 р. король Сигізмунд III дав згоду на відступлення ним Брацлавського староства Валентиеві Александру Калиновському (317), котрий був його, Ю. Струса, зятем. Але Ю. Струс й після цього деякий час продовжував титулуватися брацлавським старостою (28 серпня 1599 р., 326). Востаннє згаданий вінницьким і звенигородським старостою 3 квітня 1604 р., коли Сигізмунд III дозволив йому відступити Вінницьке і Звенигородське староства тому ж В. А. Калиновському (419). Помер між 11 вересня і 3 грудня 1604 р.: 11 вересня датовано інвентар Вінницького замку, складений з нагоди передання його Ю. Струсом В. А. Калиновському (425), а 3 грудня видано королівський привілей дочці Ю. Струса Галені на доживотне володіння селом Салашами, в якому він названий “небіжчиком” (430). Брацлавським і звенигородським старостою В. А. Калиновський був до 1620 р., вінницьким – 1613 р.⁵⁶

Хоружії. Богуш Дешковський перебував на уряді до 1588 р.⁵⁷ Василь Шашкович, 1589 р. (172) – до 1594 р.⁵⁸ Миколай Шашкович, 1596–1624 рр.⁵⁹

Судді. Іван Кошка судив до 1586 р.⁶⁰ Семен Ободенський, 1590 (178) – 1609 рр.⁶¹

Стольники. Іван Шашкович на 20 березня 1582 р., коли лише раз згаданий як стольник, був небіжчиком (114). Іван Черленковський, 1585–1609 рр.⁶²

Підчашії. Станіслав Голінський обіймав уряд до 1598 р.⁶³ Стефан Черленковський, за привілеєм від 20 лютого 1603 р. (374) – до 1609 р.⁶⁴

Ловчії. У зв’язку з переведенням С. Черленковського за привілеєм від 20 лютого 1603 р. на підчашство з уряду ловчого останній за

---

⁵⁵ Див. також: Źródła dziejowe. T. XXI. S. 224.

⁵⁶ Litwin H. Napływ szlachty polskiej... S. 189, 191.

⁵⁷ Ibid. S. 208.

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ Ibid.

⁶² Ibid.

⁶³ Ibid. S. 209.

⁶⁴ Ibid.

привілеєм від 28 лютого того ж року дістався його братові Єроніму Черленковському (375) – до 1609 р.⁶⁵

Підсудки. Андрій Садовський був підсудком до 1579 р. Останню відому згадку про нього містить датований 4 травня цього року документ; тут він фігурує як брацлавський підстароста (79) – цей уряд він посідав водночас з урядом підсудка. Михайло Ласко, за привілеєм від 7 січня 1580 р. (74) – до 1607 р.⁶⁶

Підстолю. Семен Ободенський підстолюем був, мабуть, до отримання привілею на суддівство. Хто згодом посідав цей уряд, невідомо. За Г. Літвіним, до 1609 р. підстолюем був якийсь Цурковський⁶⁷.

Писарі. До якого часу писарював Філон Кордиш, не встановлено. Северин Кропивницький, за привілеєм від 27 серпня 1579 р. (69), як небіжчик згаданий у січні 1589 р. (167); помер, мабуть, 1588 р. Іван Микулинський, 1589 (167) – 1609 рр.⁶⁸

Войські брацлавські. Сергій Оратовський (Аратовський) на військстві перебував до 1584 р.⁶⁹ Юрій Черленковський, 1585 р. (157) – не пізніше жовтня 1605 р., коли війським фігурує Андрій Хруслінський (470); останній обіймав цей уряд і 1606 р. (496).

Войські вінницькі. Гнівош Стрижовський, за привілеєм, виданим 15 квітня 1574 р. по смерті Миська Петничанського (38) – до 1609 р.⁷⁰

За Другим Литовським статутом 1566 р., на кожен вакантний уряд судді, підсудка й писаря* великий князь мав призначати одного з чотирьох кандидатів-претендентів, обраних на скликаному ним сеймику шляхти воеводства (такий сеймик згодом іменували виборним [елекційним])⁷¹. З часом, за польським зразком цей сеймик на українських землях, які за Люблінською унією відійшли до Корони, став скликати воевода або ж, за його відсутності, каштелян. Воевода подавав королю й імена обраних кандидатів – сам чи за посередництвом певних осіб. Імовірно, король іменував на уряд того, кого воевода йому радив. Ця практика, відповідно до ухвали Варшавського сейму 1588 р.⁷², поширилася

---

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ Ibid. S. 210.

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ Ibid.

* Вакансія зумовлювалася смертю відповідного урядника або його переходом на вищий уряд.

⁷¹ Статути Великого князівства Литовського. Т. II. С. 90.

⁷² Volumina legum. T. 2. S. 254.

й на уряд підкоморія: раніше, за Другим Литовським статутом, підкоморія на тих же землях призначав великий князь⁷³ (зрозуміло, від 1569 р. – король).

У згаданому привілеї на підсудківство Михайлові Ласку, виданому на сеймі 7 січня 1580 р., читаємо: посли від Брацлавського воєводства, обрані на його сеймику на сейм, земський суддя Іван Кошка та володимирський війський Василь Гулевич повідомили королю, що на сеймику, котрий воєвода князь Януш Збараський “на елекцыю подсѣдка складалъ”, “вси станы шпахта ѿбыватели браславские, згодне межи собою чотырохъ електовъ, шпахту [...] воєводства ѿсельхъ, то естъ Василья Дешковского, Игната Клещовського, Илью Шашка (Шашковича. – М. К.) и Михаила Ласка обрала”. Далі там само зазначено, що ці посли королю “отдали” лист свого воєводи з печаткою, в якому йшлося про це, і били чолом йому, щоб він одного з цих електів призначив підсудком. Король номінував М. Ласка “до своего живота албо до иншого подвышъшенья въ ѹчтивости его” (74).

З привілею на брацлавське писарство Северину Кропивницькому, виданому 27 серпня 1579 р. в наметах у Полоцьку, дізнаємося, що тут князь Я. Збараський “оповіє” королю про обрання на брацлавському сеймику кандидатами, поряд з С. Кропивницьким, Івана Красносельського, Івана Кошки* та Семена Яцковського і просив одного з них іменувати писарем (69).

Згідно з Другом Литовським статутом, новопризначені суддя, підсудок, писар та підкоморій повинні були на перших же, після призначення їх на уряди, роках земського суду перед воєводою або, “в небытности воєводиной”, перед каштеляном присягти за поданими у ньому текстами в тому, що справно виконуватимуть покладені на них обов’язки⁷⁴ (згодом присутність воєводи і каштеляна при такому заприсяженні не була обов’язкова). Зокрема, присягти мали після номінації їх на підкоморство Михайло Шашкович (у 1572 р., 29) і Ян Бокій (у 1581 р., 89), на підсудківство Михайло Ласко (74).

Подаємо й імена гродських урядників – членів гродського суду, ієрархічно по низхідній – підстарост, суддів і писарів, призначуваних гродським старостою і відповідальних перед ним. Згадки про те, що членів гродського суду призначав староста, знаходимо в документах від 22 травня 1578 р. (48), 4 травня 1579 р. (73), 1 лютого 1589 р. (172). Слід вказати на те, що ці урядники водночас діяли і як канцелярія – уряд (вряд),

---

⁷³ Статути Великого князівства Литовського. Т. II. С. 122.

* Цей Іван Кошка не має жодного стосунку до тодішнього земського судді Івана Кошки.

⁷⁴ Статути Великого князівства Литовського. Т. II. С. 90–91, 122.

що приймав від шляхти документи й усні заяви для запису їх у гродські книги й видавав витяги (виписи) з останніх. Укажемо й на те, що в Брацлавському воєводстві, окрім судового підстарости, був підстароста несудовий. До переведення в 1598 р. гродського суду з Брацлава до Вінниці першим був брацлавський, другим – вінницький, а відтоді було навпаки. Обидва були намісниками старости у відповідних староставах. У разі присутності старости в суді, що траплялося зрідка, він, а не підстароста вів його засідання. Імена гродських урядників наводимо також станом до початку XVII ст.

Підстарости брацлавські. Єрмола Мелешко, 1566 р. (26). Андрій Садовський, не пізніше 1569 (19) – 1579 рр. (див. про нього як підсудка). Юрій Горецький, 1578 (48) – 1581 (112) рр. Григорій Чечель, 1581⁷⁵–1598 (301) рр. Епізодично (за Беатою Никель): Лев Лясота, 1576 р.; Сергій Аратовський, 1578 р.; Василь Дешковський, 1581 р.; Григорій Стецький, 1586 р.; Станіслав Ястрембський, 1602 р. Останній як підстароста трапляється й у документі 1595 р. (242).

Підстарости вінницькі. Андрій Єлець, 1567 р. (14). Борис Совин (Сова), не пізніше 1569 (19) – 1577⁷⁶ рр. Станіслав Хойницький, 1578 р. (52). Юрій Горецький, 1582–1583 рр. (114, 129). Григорій Чечель, 1583–1604 рр. (122, 424). Федір Стрижовський, 1604 (426)–1605⁷⁷ рр. Іван (інакше Богуш) Дешковський, 1599 (316), 1604–1618 рр.⁷⁸ Епізодично: Станіслав Порембінський, 1594 р. (252); Фридр, 1596 р. (261); Валеріан Жуковський, 1601 р. (357); Бартош Комаровський, 1603 р. (386); Войцех Ліпський, 1586 р.⁷⁹

Судді. Роман Красносельський, не пізніше 1569 (18, 19) – 1592⁸⁰ рр. Кіндрат (Конрад) Козар, 1578 (46) – 1589⁸¹ рр. Григорій Слупиця, 1592–1595 рр.⁸² Михайло Ласко, 1596 (272) – 1607⁸³ рр.

Писарі. Олексій Томкович, не пізніше 1569–1570 рр. (19, 25). Григорій Байбуза, 1572–1620 рр.⁸⁴ Епізодично: Яцько Семеновський, 1576⁸⁵ – 1578 (46) рр.

---

⁷⁵ Nykiel B. The Fifteenth- and Sixteenth- Century Starosts and the Starosty Magistrates of Bratslav and Vinnytsia (to 1569) (в друці).

⁷⁶ Ibid.; Litwin H. Napływ szlachty polskiej... S. 212.

⁷⁷ Nykiel B. The Fifteenth- and Sixteenth- Century Starosts...

⁷⁸ Ibid.; Litwin H. Napływ szlachty polskiej... S. 212.

⁷⁹ Nykiel B. The Fifteenth- and Sixteenth- Century Starosts...

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Ibid.

⁸² Ibid.

⁸³ Ibid.

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ Ibid.

Треба звернути увагу на те, що Михайло Ласко від 1596 р. був і підсудком, і гродським суддею.

І на закінчення розповіді про урядників Брацлавського воєводства – про коморників, яких підкоморії призначали собі в помічники. Відомі такі коморники: Григорій (інакше Ждан) Слупиця (1585 р., 137), Олексій Дяковський (1590 р., 183, 188; 1592 р., 208), Василь Солома (1598 р., 301), Леонтій Подгаєцький (1604–1605 рр., 407, 417, 432, 438, 452, 470). Принагідно зазначимо, що підкоморій лише собою уособлював так званий підкоморський суд, котрий займався розглядом незгод стосовно меж шляхетських землеволодінь.

Загальновоєводське значення мала й діяльність возних при гродському і земському судах. Запровадження уряду возного на українських землях ВКЛ було пов'язане з проведенням у ньому згадуваної вище адміністративної, територіальної та політичної реформи⁸⁶. У відомих нам документах, що стосуються перших сорока років існування Брацлавського воєводства, названо 27 возних, з яких один фігурує в 1569 р., решта – по одному, кілька й багато разів – від 1577 р. Йменуються вони зрідка “повітовими”, частіше – “земськими”, а ще частіше, починаючи від 1594 р., “єнералами” Брацлавського воєводства, нерідко – й Брацлавського, Київського та Волинського воєводств, деякі при цьому з “добавкою” “земський”. Щодо них вживано означники “пан” і “шляхетний”, навіть “пан шляхетний”. Ось їх перелік із зазначенням років, під якими вони названі: Семен Давидович (1569), Семен Сабаровський (1577, 1582, 1585), Федір Братковський (1582, 1583, 1585), Дмитро Щикитинський (1582, 1583, 1585, 1586, 1591, 1592, 1594, 1595, 1597–1598, 1603–1605)*, Себастьян Коблицький (Кублицький; 1583, 1589, 1593), Станіслав Коблицький (1585), Андрій Керсновський (1585), Михайло Братковський (1590, 1591, 1593, 1596, 1599, 1604, 1606), Яцько Шикаловський (1592, 1595, 1602), Лаврин Плотницький (1594, 1597), Яків Козловський (1596), Андрій Трембицький (1596–1598, 1601, 1602, 1604, 1605), Олександр Чиж (1596, 1599), Войтех Качка (1596–1598), Роман Половецький (1596), Миколай Ясліковський (1596, 1598, 1604–1606),

⁸⁶ Дослідити це запровадження виявилось можливим лише на підставі матеріалів Волинського воєводства; див.: *Поліщук В.* Запровадження уряду возного у Луцькому повіті в 1567 р. // Український археографічний щорічник. 2002. Вип. 7. С. 185–205.

* Востаннє виконання Д. Щикитинським вознівських функцій зафіксовано 19 березня 1605 р. (435). А на 6 квітня того ж року припадає згадка, що він “з сего свѣта зышол” (438). Під своїми записами про увіткнення позовів підписувався так: Дмитръ Щекитинскии (216), Дмитръ Щикиченскии (210), Дмитръ Щекичинскии (253, 255), Щекичинскии (303), Dmitr Sczikitinsky (217).

Войцех Яцимірський (1597, 1602), Войтех Трембицький (1598), Амброжій Буйницький (1598), Костянтин Горайн (1598, 1600, 1605), Михайло Угриновський (1600), Станіслав Дубровський (1602, 1604), Ян Висоцький (1604), Григорій Савчинський (1604, 1605), Ян Горайн (1605), Себастьян Циринський (1605), Криштоф Лїнський (1605).

Усю паперову роботу в гродській і земській канцеляріях здійснювали підпорядковані відповідним писарям писарчуки – “підписки”: вписували в книги представлені для запису в них приватні й публічні документи, судові декрети, зроблені перед судовими урядами усні заяви, видавали виписи з цих книг⁸⁷. У наявних документах вони згадані лише тільки як такі, що ці виписи “коригували”, тобто засвідчували відповідність їх оригіналам-документам у книгах. Засвідчення подавалося наприкінці випису після власноручного підпису писаря – у формі “корикговал с книгами” такий-то. Підписки, котрі безпосередньо виконували вписи і виписи, повністю замовчуються. Підписки ж “коригувальники”⁸⁸ фіксуються через прізвища, зрідка з іменами. Інколи зазначено, що назване прізвище є власноручним підписом підписка. Майже всі ці виписи зроблено з гродських книг. Наводимо список підписків і роки, під якими вони згадані: Копчинський (1578), Хруц (1590), Стефан Гульчевський (1592, 1594–1596, 1598–1600)*, Стефан Копчинський (1599, 1601–1606), Голембієвський (1600), Андрій (прізвище в документі пошкоджене; 1604), Стефан Колчицький (1605), Калішевський (1606). З них про Андрія та С. Колчицького можна впевнено сказати, що працювали вони в земській канцелярії, адже вони засвідчували виписи з земських книг. З датованого 20 листопада 1601 р. “квиту” (засвідчення) Семена Сабаровського (на

---

⁸⁷ Про підписків у канцеляріях судів Волинського і Київського воеводств щодо першої половини XVII ст. див: Яковенко Н. М. Пародії і жарти в актових книгах Житомира та Луцька першої половини XVII ст. // Український археографічний щорічник. 1993. Вип. 2. С. 162–163.

⁸⁸ Мабуть, вони були посадово старшими серед підписків канцелярій і безпосередньо керували роботою останніх, тобто були тими, кого згодом у Речі Посполитій називали регентами канцелярій. Див.: Крикун М., Піддубняк О. Матеріали про діяльність гродського і земського судів... С. 97.

* Під витягом із брацлавської гродської книги оповідання брацлавських земських підсудка Михайла Ласка і писаря Івана Микулинського, вписаного в неї 10 червня 1596 р., на місці, де мав бути підпис гродського писаря Григорія Байбузи, зазначено: “Грегореи Баибуза, писар”, а одразу далі наведено рідкісний запис: “В небытности п(а)на Грегора Баибузы, писара кгородског(о) браславског(о), Стефан Кгулчевскии, подписок кгородскии браславскии, т(ану) р(огрїа)” (тобто власною рукою) (265). У 1604 р. С. Гульчевський фігурує серед дев’яти шляхтичів, що підписали лист до Федора Ободенського та його дружини Раїни Чечелівни (405).

той час не возного, а землевласника), даного Омелянві, або Жданові, Гричині Сабаровському, довідуємося, що Стефан Копчинський є слугою тодішнього гродського писаря (357).

Носієм шляхетського самоврядування, поряд із земським і гродським судами та земськими урядами, був з'їзд шляхти – сеймик (“соймик”), котрий з певною регулярністю відбувався для вирішення різних питань. Впровадження сеймиків у Великому князівстві Литовському було пов'язане з дозволом на їх скликання, даним Сигізмундом Августом на Віленському сеймі 1565–1566 рр. у відповідь на прохання присутньої на ньому шляхти⁸⁹, котра розглядала сеймики як важливий інструмент поширення в цій державі польських суспільно-політичних відносин. На цьому сеймі йшлося про сеймики повітові, проте в ряді воеводств ВКЛ сформувався один сеймик на все воеводство⁹⁰. З огляду на шляхетськосудову одноповітовість Брацлавського воеводства його сеймик можна кваліфікувати і як воеводський, і як повітовий.

За Другим Литовським статутом, сеймик повинен був збиратися у зв'язку зі скликанням господарем сейму ВКЛ – за його “листом” (універсалом), виданим “не на близиший час”, ніж за чотири тижні до відкриття сейму. Сеймик мав обговорювати питання, поставлені в цьому листі, а також власні питання й обрати двох послів на сейм, зобов'язавши їх ці питання на сеймі належно ставити й вирішувати⁹¹.

Проведення першого сеймика в Брацлавському воеводстві (як і в інших воеводствах ВКЛ, відповідно до постанови Віленського сейму 1565–1566 рр.) Сигізмунд Август призначив на 10 квітня 1566 р. – з нагоди скликання сейму у Бересті, котрий мав розпочатися через два тижні після Великодня – “для тих потреб Речи Посполитое около унеи и поправки статуту” (йшлося про підготовку унії Польського королівства і ВКЛ та виправлення і доповнення до Другого Литовського статуту, який затверджено Віленським сеймом 21 грудня 1565 р.). Про це довідуємося з його листа, виданого в Книшині 22 березня 1566 р. (виданого, до речі, приблизно тоді, коли князь Р. Ф. Сангушко став брацлавським воеводою). Лист дійшов до нас як звернення “князем, паном, врадником земским в повете Браславском и Виницком [...] и всим бояром, шляхте, обывателем

---

⁸⁹ РИБ. Т. XXX. Стлб. 368; ДМАМЮ. Т. 1. С. 170.

⁹⁰ Так, зокрема, було у Волинському воеводстві, котре складалося з трьох повітів як шляхетських судових округів (Крикун М. Інструкція сеймику Волинського воеводства 1595 року // Записки НТШ. 1996. Т. ССXXXI: Праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. С. 415–436).

⁹¹ Статути Великого князівства Литовського. Т. II. С. 75–76.

того повіту”⁹². 24 березня цей лист як взірець розіслано великокнязівською канцелярією у воєводства. Зокрема, в Брацлавське воєводство його доручили доставити дорсунішському хоружичу Павлові⁹³.

29 березня з Книщина від імені Сигізмунда Августа делеговано послів на сеймики – кожного з “віручим” листом, котрим йому надано повноваження діяти на сеймику і котрий той мав останньому “отдати”; посол, сказано в листі, був зобов’язаний поінформувати присутніх на сеймику про скликання сейму в Бересті та вказати на потребу обрати для участі в ньому двох послів. Все це було викладено в інструкції згаданим послам на сеймики, названій “Наука и злеценъе з росказанья его королевское милости посольства...”⁹⁴. Послом на сеймик Брацлавського воєводства Сигізмунд Август призначив уже згадуваного Андрія Садовського⁹⁵. На жаль, не маємо можливості щось сказати про роботу брацлавського сеймика, що передував Берестейському сеймові 1566 р.

Немає також змоги щось розповісти про брацлавський сеймик, що мав зібратися у зв’язку зі скликанням, за універсалом або “листом сеймовим отворным” Сигізмунда Августа від 15 жовтня 1566 р., виданим у Варшаві, сейму у Бересті 1 грудня⁹⁶. Універсал розіслано 18 жовтня, зокрема було доручено дякові господарської канцелярії Михайлу Дубліцькому вручити його князеві Р. Ф. Сангушкови як воеводі, а Григорію Мартиновичу Процалиці – князеві А. Т. Капусті як каштелянові⁹⁷. Двома днями раніше Сигізмунд Август повідомив листом з Варшави тому ж воеводі, що на сеймик Брацлавського воєводства він відрядив своїм послом князя Ярослава Соколенського. Цього листа вручив воеводі той же дяк (“через посланца Михаилова, дьяка его м(и)л(ости) Остафьева”) у п’ятницю 1 листопада “ω нешпорнои године” (11; про це сказано у тому

---

⁹² РИБ. Т. ХХХ. Стлб. 838–841; Любавский М. Литовско-русский сейм... Приложения. С. 166–167; Максимейко Н. А. Сеймы Литовско-Русского государства... Приложение. С. 153–154.

⁹³ РИБ. Т. ХХХ. Стлб. 836; Любавский М. Литовско-русский сейм... Приложения. С. 164.

⁹⁴ Як взірець цієї інструкції відома інструкція послові на Мельницький сеймик підляському референдарю Собестіанові Суходольському (Максимейко Н. А. Сеймы Литовско-Русского государства... Приложение. С. 157–158).

⁹⁵ РИБ. Т. ХХХ. Стлб. 849; Максимейко Н. А. Сеймы Литовско-Русского государства... С. 154.

⁹⁶ Взірець цього універсалу, адресований Київському воєводству, див.: Максимейко Н. А. Сеймы Литовско-Русского государства... Приложение. С. 168–169.

⁹⁷ Там само. Приложение. С. 166, 167. Див. також: Лаппо И. И. Великое княжество Литовское во второй половине XVI столетия: Литовско-русский повет и его сеймик. Юрьев, 1911. С. 331.

ж листі, після його тексту, від імені князя, але не вказано, де вручення відбулося), тобто – увечері. Тоді ж, напевно, дяк вручив воєводі й згаданий “сеймовий” універсал. Сеймик було скликано на 3 листопада⁹⁸. Сейм відбувся 1 грудня 1566 р. – 6 січня 1567 р., проте не в Бересті, а в Городні (12)⁹⁹.

На Городенському сеймі 1567 р. постановлено, що сеймові універсали (“листы наши господарские сеймовые”) з повідомленням про скликання сеймів і сеймиків повинні за два тижні до відкриття сеймиків розсилатися гродським урядам і призначатися для старост, а за їхньої відсутності – для їхніх намісників (підстарост) і що за дорученням цих урядників возні повинні доставляти ці універсали воєводам, каштелянам і земським урядникам – до їхніх домів, а решті шляхти (воєводства або повіту) – їх “на торгу при костелах обвольвати”¹⁰⁰, тобто виголошувати. Ця постанова була повторена на Городенському сеймі 1568 р.¹⁰¹

Сейм 1567 р. зобов’язав воєвод, каштелянів та земських урядників бути присутніми на сеймиках і визначив за неявку грошове покарання (для воєводи і каштеляна – по 5 кіп литовських грошів, для земських урядників – по 2 копи), натомість решті шляхти дозволив бути відсутніми, з тим, однак, застереженням, що шляхтичі, котрі на сеймики не прибудуть, не повинні противитись їх рішенням. Сейм також ухвалив, що сеймики не повинні тривати більше трьох днів¹⁰². Городенський сейм 1568 р. підтвердив необов’язковість участі неурядницької шляхти в сеймиках¹⁰³.

Маємо згадки про те, що на 11 листопада 1568 р., перед сеймом, який намічено було відкрити 9 грудня у Войні, були скликані сеймики. Відповідні сеймові універсали написано у жовтні. У Брацлавське воєводство універсал повіз Лазар Іваницький¹⁰⁴.

Сеймики, про які мовилося, іменовали передсеймовими – такими, що їх збирали для обрання послів на скликаний правителем держави сейм. Скликали їх і після Люблінської унії – за королівськими універсалами.

З листа Сигізмунда Августа до брацлавсько-вінницького і луцького старости князя Б. Ф. Корецького, писаного в Городні 13 січня 1567 р.,

⁹⁸ Максимейко Н. А. Сеймы Литовско-Русского государства... Приложение. С. 170–172 (інструкція послові на Віленський сеймик, датована жовтнем).

⁹⁹ Там само. С. 157, 166.

¹⁰⁰ ДМАМЮ. Т. 1. С. 451.

¹⁰¹ Там само С. 480.

¹⁰² Там само. С. 450–451.

¹⁰³ Там само. 477.

¹⁰⁴ Любавский М. Литовско-русский сейм... Приложения. С. 204–205. Щодо цього сейму дійшла до нас інструкція Томашу Овсяному – послові на Бельський сеймик (Там само. Приложения. С. 209–211).

довідуємося, що послами від Брацлавського воєводства на Городенський сейм (мався на увазі сейм кінця 1566 – початку 1567 р.) були Іван Кошка й Кіндрат (Конрад) Козар (у листі він фігурує лише як Козарин [!], 13) Тут сказано, що вони “от братьи своеє земпань браславських и веницьких здеса до Городни до нас послами на сеимь прысланы”. 5 травня 1574 р. датована відомість, що підкоморій Михайло Шашкович та підсудок Андрій Садовський – послы Брацлавського воєводства, “от всихъ обывателии земпан до нас (ідеться про короля Генрика. – М. К.) присланые”; вони звернулися до короля з проханням дозволити вписати в книгу коронної канцелярії документ, що містить складений 6 січня 1570 р. за наказом Сигізмунда Августа опис кордонів Брацлавського воєводства (39). Напевно, маються на увазі послы на коронаційний сейм, котрий відбувався від 22 лютого до 2 квітня 1574 р.¹⁰⁵ “Послами земскими, на съемъ теперешнии от дыкгнитаровъ, врадниковъ и всеє шляхты обывателии того воєводства Браславского послаными”, названі земський суддя Іван Кошка та володимирський війський Василь Гулевич у цитованому вже привілеї Михайлові Ласку на брацлавське підсудківство від 7 січня 1580 р. (74). Цей сейм (Варшавський) проходив 23 листопада 1579 р. – 4 січня 1580 р.¹⁰⁶ Послами на сейм 1589 р., який працював 6 березня – 23 квітня¹⁰⁷, були підкоморій Лаврин Пісочинський та земський писар Іван Микулинський; вони отримали ухвалу 31 січня того ж року сеймиком інструкцію, котрою повинні були керуватися у своїй діяльності на сеймі (167). Л. Пісочинський послував від Брацлавського воєводства також на сеймах 1587¹⁰⁸, 1597 та 1600 рр.¹⁰⁹ Постанова сеймика, датована 15 липня 1606 р., називає послів на Варшавський сейм, котрий відбувався 7 березня – 18 квітня того ж року¹¹⁰, – брацлавського войського Андрія Хруслінського та Міхала Кендзерського (496).

¹⁰⁵ Chronologia sejmów polskich... S. 141.

¹⁰⁶ Ibid. S. 142.

¹⁰⁷ Ibid. S. 143.

¹⁰⁸ Scriptores rerum Polonicarum. Cracoviae, 1887. T. XI: Dyaryusz sejmowe r. 1587. Sejmy konwokacyjny i elekcyjny / Wydał A. Sokołowski. S. 171; *Pulaski K.* Kronika polskich rodów szlacheckich Podola, Wołynia i Ukrainy: Monografie i wzmianki. Warszawa, 1991. T. 2 / Opracowanie Tadeusz Epsztejn i Sławomir Gorczyński. S. 135–136; *Dubas-Urwanowicz E.* Piasoczyński Ławryn (Wawrzyniec) // PSB. 1980. T. XXV. S. 806.

¹⁰⁹ *Dubas-Urwanowicz E.* Piasoczyński Ławryn... S. 806; *Жукович П.* Сеймова борьба западнорусского дворянства с церковной унией (с 1609 года). Санкт-Петербург, 1902. Вып. 1. С. 263. Перелік послів від Брацлавського воєводства на сейми 1569–1606 рр. див.: *Mazur K.* W stronę integracji z Koroną: Sejmiki Wołynia i Ukrainy w latach 1569–1648. Warszawa, 2006. S. 423–424.

¹¹⁰ Chronologia sejmów polskich... S. 145.

З цих відомостей про сеймикових послів на сейми видно, що норма “посольського” представництва від Брацлавського воєводства становила дві особи.

Послами на Люблінський сейм 1569 р. були ті, хто від Брацлавського воєводства присягнув на ньому на вірність королю і Короні, а саме: земський суддя Іван Кошка, Гнівош Стрижовський, Кіндрат Козарин (Козар) і Миколай Шашкович¹¹¹. У такому разі наявність чотирьох, а не двох, послів можна пояснити особливою роллю, яку відіграв цей сейм, і тим, що тривав він надзвичайно довго – від 10 січня до 12 серпня¹¹².

Доречно зазначити, що з обранням Івана Кошки послом на сейм 1580 р. пов'язана поява його листа, писаного в Жоравичах (нині село Журавичі Ківерцівського району Волинської області) 28 листопада 1579 р., про те, що він, потребуючи коштів для поїздки на сейм, на який “от брати своєє обывателеи воєводства Браславского и Вѣницкого послом обраныи”, позичив у своєї дружини Марії Максимівни Шпаковської 1 000 кін литовських грошів і в рахунок цієї суми віддав їй у доживоття половину сіл Шпакова і Воробіївців та інші маєтки (79). 1 000 кін – була велика сума. Як видно, посольство на сейм оплачувалось з власної кишені посла і було дорогою справою. Варто звернути увагу на те, що названого листа І. Кошка склав через п'ять днів після того як сейм, на який його обрали послом, розпочався. Отже, він через нестачу коштів на сейм своєчасно з'явитися не зміг. Отримання 1 000 кін, напевно, дало йому можливість таки взяти у ньому участь.

Передсеймовими були і сеймики, один з яких відбувся 17 вересня 1582 р. (116), другий – 21 лютого 1596 р. (260). На цей їх характер вказує те, що вони були скликані за “розказаньем” короля, тобто за королівськими універсалами, а саме такі сеймики, нагадуємо, скликали за цими універсалами. Сейми, яких дані сеймики “стосувалися”, проходили у Варшаві 4 жовтня – 25 листопада 1582 р.¹¹³ і 26 березня – 13 травня 1596 р.¹¹⁴

¹¹¹ Дневник Люблинского сейма 1569 года: Соединение Великого княжества Литовского с Королевством Польским. Санкт-Петербург, 1869. С. 419, 422, 712, 719. У цьому джерелі ці особи послами на сейм від Брацлавського воєводства не названі, проте, безсумнівно, вони ними були. Вагомим аргументом на користь цього твердження може бути сказане в реєстрі шляхти Брацлавського воєводства, котра 16 червня 1569 р. або дещо пізніше в тому ж році присягла на вірність королю і Польському королівству (19; про цей документ див. далі), що І. Кошка, Г. Стрижовський та К. Козар на час цієї присяги перебували при королівському дворі в Любліні як “poslanny” (тобто, очевидно, як послы на сейм). У тому ж реєстрі Миколая Шашковича не згадано.

¹¹² Chronologia sejmów polskich... S. 140.

¹¹³ Ibid. S. 142.

¹¹⁴ Ibid. S. 144.

Доречно зазначити, що другий з цих сеймиків згадано в заяві земського писаря І. Микулинського, яку він зробив перед Брацлавським гродським урядом 21 лютого 1596 р. Заява варта того, щоб на неї звернули увагу. У ній сказано, що І. Микулинський в королівському дворі у Брацлаві (ідеться про замковий двір) на сеймику “при згромаженю немало их м(и)л(остеи) п(а)новъ”, перед “дыкгнитаре, ўрадники земскими и всем рыцёрствомъ шлахтою, ѿбывателми” воєводства, відмовився від уряду писаря, пославшись на неможливість виконувати писарські обов’язки через велику зайнятість своїми справами, і повернув земську печатку. Сеймик, читаємо далі в заяві, його відмову не прийняв, але він і далі наполягає на ній. Варто відмітити, що, пославшись на цю свою відмову, І. Микулинський 15 березня 1596 р. не видав возному Андрієві Трембицькому мамрами*, потрібні брацлавському підкоморію Лавринові Пісочинському (261, 262). Напевно, І. Микулинський, мотивуючи тим самим, не видавав мамрами нікому.

Як видно з попередньої розповіді, відбувалися й елекційні сеймики. Вони і передсеймові сеймики до 1598 р. проходили в Брацлаві, відтоді за згадуваною постановою сейму, який працював у тому ж році, – у Вінниці.

Сеймик, який відбувся у Вінниці 15 липня 1606 р., скликав воєвода князь Я. Збараський у зв’язку з закликом Люблінського з’їзду шляхти Речі Посполитої до Брацлавського воєводства взяти участь у подібному з’їзді під Сандомиром, який мав проголосити рокош – збройний виступ проти короля Сигізмунда III (право на такий виступ шляхта Речі Посполитої мала відповідно до Генрикових артикулів 1573 р.). На сеймику (його головою (маршалком) був обраний Тихон Шашкович) також заслухали реляцію (звіт) послів воєводства на тогорічний сейм про його роботу і при цьому “заглянули” в дану їм при відрядженні їх сеймиком на цей сейм інструкцію (496) з очевидною метою пересвідчитися, як виконували вони її настанови. У Речі Посполитій для заслуховування таких звітів з кінця XVI ст. за сеймовими ухвалами (уперше – 1591 р.¹¹⁵) збиралися реляційні сеймики. У Брацлавському воєводстві такий сеймик, зокрема пройшов у 1603 р.; на ньому, поряд з іншими, обговорювалось питання про збір у воєводстві вдруге (“другого”) подимного податку¹¹⁶.

* Мамрами (нормативно “мембрани”) – “бланки”, що їх видавали гродські і земські писарі, скріплені їхніми власноручними підписами та печатками відповідних канцелярій. Особа, котра одержувала мамраму, записувала в неї свій позов чи якийсь інший документ.

¹¹⁵ Ibid. S. 144. Див. також: *Plaza S. Sejmiki i zjazdy szlacheckie województw poznańskiego i kaliskiego: Ustrój i funkcjonowanie (1572–1632)*. Kraków, 1984. S. 51–52.

¹¹⁶ *Janiszewska-Mincer B. Rzeczpospolita Polska w latach 1600–1603 (Narastanie konfliktu między Zygmuntem III Wazą a stanami)*. Bydgoszcz, 1984. S. 123.

Від 1589 р., за постановою тодішнього сейму¹¹⁷, в Брацлавському воєводстві, як і в інших воєводствах Речі Посполитої, щороку скликали депутатські сеймики, завданням яких було обирати своїх представників (депутатів – суддів) до створеного ще 1578 р. коронного трибуналу як апеляційної інстанції стосовно рішень (декретів) земських і гродських судів, а згодом і підкоморських судів (після Люблінської унії до 1589 р. такою інстанцією для Брацлавського (як і для Волинського) воєводства був королівський суд, перед Люблінською унією – великокнязівський суд; сейм 1589 р., ідучи назустріч проханням шляхти цих воєводств (таке прохання містить, зокрема, інструкція сеймика Брацлавського воєводства своїм послам на цей сейм, прийнята 31 січня того ж року, 167)*, ухвалив, що цією інстанцією для них має бути коронний трибунал¹¹⁸). Апеляції від цих воєводств розглядалися на весняній і літній сесіях (каденціях) трибуналу, котрі проходили в Любліні**. Депутатські

¹¹⁷ Volumina legum. T. 2. S. 292–296.

* Варто вказати на те, що в цій інструкції сеймик названий “повітовим”. Це також засвідчує одноповітовість Брацлавського воєводства.

¹¹⁸ Volumina legum. T. 282. Свої декрети трибунал ухвалював більшістю голосів (“вот”) депутатів, і мали вони остаточний характер. Коли ж голоси поділялися порівну, то він відповідні справи переносив на розгляд королівського суду. Останній також в окремих випадках і далі розглядав апеляції з місць, спрямовані до нього. Треба мати на увазі, що 1578 р., з дозволу тодішнього сейму (Ibid. S. 185), був створений окремий шляхетський трибунал у Луцьку для Волинського, Київського і Брацлавського воєводств. Відбулася лише одна його сесія (в листопаді того ж року), в якій взяли участь п’ять волинських і один брацлавський депутати (“електи”); Київське воєводство від участі в роботі цього трибуналу ухилилося (Ясинський М. Н. Луцкий трибунал как высшая инстанция для Волынского, Брацлавского и Киевского воеводств // Чтения в Историческом обществе Нестора Летописца. Киев, 1900. Кн. XIV. Отдел II. С. 3–72; Попов Г. Л. Луцкий трибунал 1578 р. // Праці Комісії для виучування західноруського та українського права. Київ, 1925. Вип. 1. С. 32–58; див. також: 62). До появи в 1591 р. реляційного сеймика на депутатському сеймику заслуховувались звіти послів, прибулих зі сейму.

** У матеріалах цього збірника фігурують такі назви коронного трибуналу: трибунал у Любліні, Люблінський трибунал, головний трибунал у Любліні, головний трибунальський суд, головний трибунальський суд у Любліні, головний суд Люблінського трибуналу. Трапилася в збірнику і назва “трибунал коронны Малое Полски в Люблине” (1591 р., 195). Вона свідчить про те, що юрисдикція сесій коронного трибуналу в Любліні поширювалася тільки на ту частину Польського королівства (Корони), котру йменували Малою Польщею (Малопольщею) і куди входили власне Мала Польща в складі Краківського, Люблінського і Сандомирського воєводств та українські землі в складі Руського, Белзького, Подільського, Брацлавського, Волинського і Київського воєводств. Треба мати на увазі, що означник трибуналу “Люблінський” у тогочасних джерелах був неофіційним. Свої осінню і зимову сесії він проводив у Пйотркуві (місті Серадзького воєводства) і розглядав на них апеляції, що надходили з решти польських земель Корони – з Великої Польщі (Великопольщі).

сеймики повинні були працювати першого понеділка після свята Різдва Богородиці за католицьким календарем (воно припадає на 8 вересня), причому – у Вінниці. На жаль, матеріалу будь-якого з цих сеймиків не виявлено. Доказом того, що вони у воєводстві проходили, є згадка про те, що у вересні 1594 р. шляхта з'їхалась до Вінниці для обрання депутатів “на трибунальські суди” (240), а також імена депутатів від цього воєводства (норма представництва їх у трибуналі становила дві особи), які зрідка трапляються серед тих, хто підписував виписи рішень (декретів) трибуналу з ведених ним книг (цих виписів дійшло небагато, а щодо трибунальських книг, то всі вони загинули під час Варшавського повстання 1944 р.). Ось ці імена: Федір Стрижовський (1594 р., 232–234), Петро Лац (1596 р., 269), Миколай Шашкович (1597 р., 285), Іван Мелешко (1599 р., 320; 1606 р., 493, 494), Михайло Гулевич (1601 р., 345, 347)*, Федір Шашкович (1605 р., 449). Принагідно слід зазначити, що у виявлених матеріалах, які стосуються Брацлавського воєводства, перша згадка про трибунал міститься у декреті Брацлавського гродського суду від 13 жовтня 1590 р. (193), а найраніший декрет трибуналу щодо цього воєводства датований 15 червня 1594 р. (231).

Сеймики в Речі Посполитій працювали, як правило, один день. Одноденна тривалість згаданого сеймика 1606 р. та депутатських сеймиків вписується у це правило.

Згідно з постановою сейму 1601 р., сеймики Брацлавського воєводства мали відбуватися не в королівському дворі, а в костелі¹¹⁹. Отже, до цього сейму місцем їх проведення у Вінниці був королівський двір – резиденція старости. Наведена вище заява І. Микулинського дає підстави припустити, що до 1598 р. у Брацлаві сеймики також проходили в королівському дворі.

5 березня 1569 р., під час роботи польсько-литовського сейму в Любліні, Сигізмунд Август видав універсал про приєднання до Польського королівства Волині, тобто Волинського і Брацлавського воєводств¹²⁰. 8 березня король

* Цей Михайло Гулевич писався “з Затурців” (345) – села, що у Волинському воєводстві (нині в Локачинському районі Волинської області). У 1602–1603 рр. інший Михайло Гулевич, будучи луцьким земським писарем, підписував декрети Люблінського трибуналу (364, 367, 379–384). Додаток до прізвища “Воютинський”, який він уживав, походить від села Воютина Волинського воєводства (нині Луцького району Волинської області).

¹¹⁹ Volumina legum. T. 2. S. 395. Найраніші відомі згадки про проведення сеймиків у вінницькому костелі (ідеться про парафіяльний (“farny”) костел) припадають на 30-ті роки XVII ст.: Центральний державний історичний архів України в Києві (далі – ЦДА України в Києві), ф. 25 (Луцький гродський суд), оп. 1, спр. 196, арк. 57–60 зв. (1634 р.); Biblioteka Narodowa w Warszawie, oddział rękopisów, zespół Biblioteka Ordynacji Zamoyskich, rkps 1809, k. 537–538 v. (1635 р.).

закликав воєвод, каштелянів і старост обох воєводств виконати присягу на вірність собі і королівству¹²¹. Тоді ж складено список листів, узятих королівськими коморниками для доставки в ці воєводства¹²² – у них, напевно, мовилося про інкорпорацію останніх та про потребу виконати присягу. Листи, призначені для Брацлавського воєводства, адресовано воєводі, каштелянові, старості, земським судді, підсудкові й писареві та двом земським послам (імовірно, тим, кого брацлавський сеймик обрав на сейм).

28 березня 1569 р. датовано лист шляхти (“зем’ян”) Брацлавського воєводства, котра себе в ньому йменує “подолянами”, своєму “влодареві і наставцеві”, воєводі князю Р. Ф. Сангушкови з проханням прибути в це воєводство у зв’язку з отриманням там “через коморника єго кролевскою м(и)л(о)сти” листів (очевидно, уже згаданих). Шляхта висловила, зокрема, здивування тим, що в цих листах її край іменовано Підляшиям і благала воєводу прибути у воєводство “для оборони часу небезпечного”, прислати “посилок [...] люд служебнии”, бо прибувають з Корони “посланцы [...], здавна незычливыє на сєс краи нашє Подолскии”. Далі в листі міститься заклик до воєводи “в томь наўкѣ дати, ꙗко быхмо са сезде без вашєм м(и)л(о)сти заховати мели [...]. Бо нашє краи здешнии панове лахове около обєидоша, ꙗко пси и сам лўкавыи ночныи” (18). Тут, напевно, ідеться про агітацію присланої у воєводство коронної шляхти за приєднання його до Польського королівства.

25 травня Сигізмунд Август призначив новий термін для виконання присяги у Брацлавському і Волинському воєводствах – 16 червня¹²³. Через два дні по тому він же видав універсал (“привілей”) про “повернення” і включення обох воєводств до складу Корони¹²⁴.

Присяга шляхти Брацлавського воєводства відбулася у Брацлаві 16 червня або децю пізніше (див. реєстр записяглої шляхти, 19: “Regestr spisowania [rapow] slachti...”)¹²⁵. Присягло, згідно з реєстром, 82 особи шляхтичів, а також чотири особи без означення “rap”, який стосується шляхтичів; вважаємо, що й вони були шляхтичами. Не присягли 18 шляхтичів: троє (брацлавський земський суддя Іван Кошка, Гнівош Стрижовський, Кіндрат Козар) – через те, що у той час вони перебували

¹²⁰ Akta unji Polski z Litwą... S. 193–196.

¹²¹ Ibid. S. 200.

¹²² Ibid. S. 212–213.

¹²³ Ibid. S. 297–299.

¹²⁴ Ibid. S. 300–308; Volumina legum. T. 2. S. 80–84.

¹²⁵ Реєстр не датований. Упорядники видання “Akta unji Polski z Litwą...” датують його, як уже зазначалося, посилаючись на те, що Сигізмунд Август на 16 червня призначив присягу (S. 319).

при королівському дворі в Любліні (нагадаємо, як делеговані своїм воєводством на Люблінський сейм; на ньому вони й присягли¹²⁶), одинадцятьоро – тому, що, маючи маєтки в Брацлавському воєводстві, вони мешкали в своїх маєтках, розташованих в інших регіонах Речі Посполитої (шестеро – у Волинському воєводстві, один – у Київському воєводстві, четверо – у Великому князівстві Литовському; не виключено, що перші семеро присягли у цих двох воєводствах), один – тому, що невідомо куди подівся, троє – з не вказаних причин. На Люблінському сеймі від Волинського воєводства присягли князі Р. Ф. Сангушко, А. Т. Капуста і Б. Ф. Корецький¹²⁷.

Дальша доля Брацлавського воєводства перетинається з долею Речі Посполитої, яку становили Польське королівство і Велике князівство Литовське. Частиною Речі Посполитої воєводство було до 1793 р., коли внаслідок другого її поділу його територія відійшла до Російської імперії і воно припинило своє існування¹²⁸.

Джерела

Брацлавське воєводство вкрай бідне наявними джерелами, головним чином через загибель майже всіх гродських і земських книг, які велися в ньому від часу його утворення, – бо ж ці книги були унікальним, багатющим, пізнавально невичерпним зібранням типологічно різноманітних документів¹²⁹. Важливість їх як комплексного джерела спонукує докладніше спинитися на їх долі.

Другий Литовський статут вимагав, щоб земські суди “поспол з шляхтою” в “замках або дворах”, де вони розташовувалися, “выбрали, збудовали и патрыли таковое место, где бы завжды книги земские от всякое пригоды были захованы”¹³⁰. Ця настанова у Брацлавському воєводстві не була втілена в життя. Такої настанови щодо гродських книг у цьому

---

¹²⁶ Дневник Люблинского сейма... С. 419, 422, 719, 722. Нагадаємо, що присягнув там само й не зауважений реєстром 1569 р. Миколай Шашкович.

¹²⁷ Там же. С. 385, 400.

¹²⁸ Про перші роки території воєводства в складі Російської імперії див. видання документів: *Петренко О. С.* Брацлавське намісництво. Вінниця, 2001.

¹²⁹ Про гродські і земські книги, які велися на українських землях: *Левицький О. И.* Об актовых книгах, относящихся к истории Юго-Западного края и Малороссии. Москва, 1900; *Исаевич Я. Д.* Гродские и земские акты – важнейший источник по аграрной истории Речи Посполитой XVI–XVIII вв. // Ежегодник по аграрной истории Восточной Европы. 1961. Рига, 1963. С. 189–197; *Купчинський О.* Земські і гродські судово-адміністративні фонди Львова. Київ, 1998.

¹³⁰ Статути Великого князівства Литовського. Т. II. С. 96.

Статуті не було. Не виключено, що згадане “місце” призначалося і для них. Зазначена сеймова постанова 1590 р. розпорядилася спорудити в Брацлаві не тільки “судовий дім”, а й сховище (“sklep”) при ньому для зберігання гродських і земських книг¹³¹. Це розпорядження не було реалізоване.

На підставі фрагментарних відомостей можна твердити, що в Брацлавському воєводстві гродські і земські книги до і з 1598 р. зберігалися в замку – відповідно Брацлавському і Вінницькому. Так, у декреті королівського суду від 8 квітня 1595 р. у справі за скаргою старости Ю. Струса про те, що брацлавські міщани дали чинять непокору його владі, читаємо, що вони, зокрема, понижили гродські книги, котрі зберігались у замку (242)¹³². В оповіданні канцлера і гетьмана великого коронного Яна Замойського, виголошеному 16 травня 1596 р. перед коронною канцелярією, зазначено, що козаки, напавши на Брацлавський замок, “кн(и)ги земские и кгородские тамошние показали а некоторые и побрали” (264). Сейм 1598 р. вказав на потребу зберігати гродські і земські книги у Вінницькому замку¹³³. Сейм 1631 р. ухвалив у цьому ж замку виділити місце (“плас”) “для змурування приміщення, де б переховувалися земські книги”¹³⁴. Про долю цієї ухвали нічого не знаємо. Окремі книги тимчасово могли перебувати поза судовою канцелярією, звичайно, мабуть, у садибі гродського чи земського писаря, як, наприклад, у листопаді 1601 р. – у вінницькому дворі гродського писаря Григорія Байбузи (357).

За Другим Литовським статутом, земські книги мали зберігатись у “моцній” скрині з трьома різними замками, ключі до яких повинні належати: до одного – судді, до другого – підсудкові, до третього – писареві¹³⁵. Очевидно, подібно слід було зберігати і гродські книги (у Статуті про це не мовиться). Для Брацлавського воєводства відповідні відомості виявити не вдалося. Натомість вони, правда, дуже рідко, трапляються в гродських і земських книгах Волинського воєводства¹³⁶.

---

¹³¹ Volumina legum. T. 2. S. 317.

¹³² Якубович В. Матеріали для історії Брацлавського староства. Мещане и селяне Брацлавського староства в боротьбе за свободу и земельную собственность в XVI–XIX вв. // Труды Подольского церковно-археологического общества. Каменец-Подольск, 1911. Вып. IX. С. 27–29.

¹³³ Volumina legum. T. 2. S. 375.

¹³⁴ Ibid. T. 3. S. 335.

¹³⁵ Статути Великого князівства Литовського. Т. II. С. 96.

¹³⁶ Напр.: ЦДДА України в Києві, ф. 27 (Володимирський земський суд), оп. 1, спр. 6, арк. 316 (1598 р.).

Оскільки нормативно щороку рочки повинні були проходити до шести разів, а роки – тричі¹³⁷, причому за нормативного їх проведення (зрештою, й за проведення їх не всіх) за кількістю днів протягом року тривалість років явно поступалася тривалості рочків, то очевидно, що гродської документації, а значить, і книг, велося набагато більше, ніж земської. Треба також враховувати ту обставину, що через різні причини відбувалися не всі рочки* і роки. Тож з огляду на це наповненість відповідної документації, а то й кількість книг були меншими, ніж мали би бути.

Укажемо на причини, через які рочки і роки не відбувалися до початку XVII ст. Скликані на 6 грудня 1580 р. рочки “водлуг права не дошли”, бо “под сѣимом, которыи [...] зложон был в року тисеча пѣтсот ѡсмѣдѣсѣат первом на ден двадцѣат втории м(ε)с(ѣ)ц(ѣ) гѣнварѣ, припадали” (128; тут мається на увазі Варшавський сейм, який працював 22 січня – 8 березня 1581 р.¹³⁸). Дії бунтівних міщан Брацлава призвели до того, що кілька рочків “судити и ѡтправовати не могли”, також не відбулися рочки, призначені на 22 березня 1594 р. (230). Під тиском козаків Северина Наливайка гродський писар Г. Байбуза “бавитисѣ у Браславѣли не хотел” і розпочаті 6 вересня 1594 р. рочки “выволат (відмінити. – М. К.) росказал” (240). З двох ідентичних за змістом документів, датованих 30 червня 1595 р. (251, 252), дізнаємося, що “по всѣ тѣе часѣ для своволѣнѣства, которог(о) на тотѣ час тут в сѣмь краю полно было, такѣ рочки кгородские браславские не судили, ѣако никаких ѡповѣданѣи в кгороде (гродському суді. – М. К.) не прыимовано, а врад кгородскии ваковал”.

Значно більше збереглося свідчень про невідбуті роки. Зміст більшої їх частини зводиться до зазначення неможливості вписати ті чи інші документи з маєткових (землеволодільчих) питань до брацлавських земських книг (а таке вписання правом вимагалось) з огляду на те, що роки не сталися. Одно з цих свідчень, датоване 30 жовтня 1582 р., твердить про те, що “тамѣ в том воѣводствѣ Браславѣскомѣ роки земские

---

¹³⁷ За вимогою Другого Литовського статуту (Статуту Великого князівства Литовського. Т. II. С. 104), підтвердженою сеймом 1590 р. (Volumina legum. Т. 2. S. 315), роки відкривалися наступного дня після таких римо-католицьких свят: Трьох Королів (припадає на 6 січня), Святої Трійці (було рухливим) і святого Міхала (29 вересня), і тому їх іменували святотрикорольськими, святотроїцькими і святоміхальськими.

* У цьому збірнику документів є фрагментарні відомості про рочки Брацлавського / Вінницького суду за 1577–1605 рр. Згідно з ними, відбулися 41 рочки, не відбулося – п’ять, мало відбутися – дев’ять. Найповнішими (хоча, можливо, не повними) відомостями цього роду представлені 1596 і 1597 рр.: у першому з них було чотири рочки, мали бути одні, в другому – відповідно, троє і двоє.

¹³⁸ Chronologia sejmów polskich... S. 142.

частокротъ не доходятъ” (116). Згадки про “многократное несужене” років, через що “справедливости дойти не могли”, містяться у двох листах Брацлавського земського суду – Іванові Мелешку та Григорієві і Юрієві Ждановичам Слупицям від 8 грудня 1596 р. (275) й тому ж І. Мелешкові та Юрієві Ждановичу Слупиці від 17 червня 1599 р. (319). У документі, складеному 15 березня 1589 р., сказано: “по тые часы” роки, “и ж суда земског(о) там тепер нѣт, не доходили” (168). Датований 12 вересня 1581 р. документ засвідчує, що роки “для взятія от татар суди (ідеться про Івана Кошку. – М. К.) и тежъ и за зештьем з сего света небожчика Филона Кордыша, писара, врадников земських воеводства Браславского, не доходили”. “И ач, – читаємо там само, – писар земскии (мається на увазі Северин Кропивницький. – М. К.) єсть в томъ повете (воеводстві. – М. К.) обраньи и от нас (короля. – М. К.) даньи, але, будучи тежъ забавеныи послугами нашими военными, месца своего в суде не поседал, зачим роки земские первеи сего для незуполного суду, а тепер за забавенемъ писара послугами нашими на войне не доходили и сужоны не были”¹³⁹. Непроведення років у документальних матеріалах 1585 і 1589 років пояснено відсутністю (“небытностью”) земського судді (причину її не вказано) (150, 151, 170). Святотроїцькі роки 1596 р. не відбулися через неявку на них земського судді Семена Ободенського (265). На засіданні коронного трибуналу 9 липня того ж року умоцований (уповноважений) С. Ободенського, його брат Богдан, так пояснив цю неявку: довідавшись від Івана Микулинського, що той не хоче бути земським писарем і, отже, брати участь у роках, С. Ободенський визнав недоцільною свою присутність на них. А володимирський підкоморій Ян Бокій Печихвостський там же заявив, що С. Ободенський на роки не з’явився тому, що на них мав розглядатись адресований йому позов Я. Бокія стосовно захоплення земель Махновецького маєтку (267). Непроведення років викликалося також татарською загрозою (“трвогами татарскими”) і діями козаків (“небезпеченьствомъ, зброднею люди украинных свовольных”) (251, 252), нарешті, тим, що роки, як і рочки, не повинні були відбуватися напередодні сеймів (це відомо щодо років: святотроїцьких 1568 р. перед тогорічним Городенським сеймом стосовно всіх воеводств

---

¹³⁹ Российский государственный архив древних актов (Москва) (далі – РГАДА), ф. 389 (Литовская метрика), оп. 1, кн. 216, л. 275–279: впис у книгу коронної канцелярії випису з кременецької земської книги від 19 червня 1579 р. Своєю чергою він включає в себе впис випису з луцької гродської книги від 4 червня того ж року, який містить впис листа Григорія Прилуцького від 31 травня 1579 р. про продаж ним маєтків Прилука і Погребища брацлавському воеводі князеві Янушу Збараському.

*Великого князівства Литовського*¹⁴⁰, *святотрикорольських 1601 р. (342)*¹⁴¹ і *святотрикорольських 1605 р. (ретеста до позову Вінницького земського суду від 24 жовтня 1604 р.: “Nie sądzono za seimem”, 427; така сама ретеста до зізнання возного від 21 травня 1605 р. перед Вінницьким гродським урядом про увіткнення 10 листопада 1604 р. цього позову у ворота Пиківського замку*¹⁴², 445)¹⁴³.

Якось кількість гродських і земських книг була знищена. До цього, зокрема, як уже зазначалося, були причетні брацлавські міщани і козаки С. Наливайка, котрі їх нищили, а то й забирали зі собою. Після капітуляції в 1595 р. перед коронним військом, який очолював польний гетьман Станіслав Жулкевський, вони були змушені повернути кілька книг і пообіцяли віддати книги за 1577, 1587, 1588, 1589, 1591, 1592, 1593 і 1594 рр.¹⁴⁴ (тут, напевно, ідеться про гродські книги). Книги за останні чотири з цих років представлені в збірнику, що публікується, виписами з них, що свідчить про повернення принаймні їх міщанами.

Про загибель гродських книг Брацлавського воєводства сказано принагідно в постанові Варшавського сейму 1616 р., у якій наголошено на потребі провести ревізію наявних тамтешніх гродських книг щодо виявлення й усунення в них помилок¹⁴⁵. Викликав занепокоєння фізичний стан книг, адже погіршення його було однією з причин їх загибелі. Ця обставина призвела до постанови Варшавського сейму 1641 р., що зобов'язала сеймик Брацлавського воєводства, котрий мав зібратися перед наступним сеймом, призначити ревізорів для переписування гродських і земських книг¹⁴⁶.

---

¹⁴⁰ ДМАМЮ. Т. 1. С. 476–477 (постанова Городенського сейму 1568 р. “О предложенью роков судовых”).

¹⁴¹ У цьому документі, датованому 21 лютого 1601 р., роки святотрикорольськими не названі, але оскільки сказано, що “за соимомъ нынешнимъ роки земьские вѣнцкие сужоны не были”, а цей сейм відкрився 7 лютого 1601 р. (він проходив у Варшаві) (Chronologia sejmów polskich... S. 145), то звідси випливає, що йому безпосередньо передували роки святотрикорольські.

¹⁴² Цей сейм розпочав свою роботу 20 січня 1605 р. (Chronologia sejmów polskich... S. 145).

¹⁴³ За Другим Литовським статутом, “перед сеймом за чотыри недели роки судом устати мають” (Статути Великого князівства Литовського. Т. II. С. 104). Це мало б означати, що земські роки не могли відбуватись протягом не менше чотирьох тижнів перед сеймами. Це правило, як видно зі сказаного про невідбуття напередодні сеймів гродських роцків, поширювалось і на останні.

¹⁴⁴ А(нтонович) В. К истории восстания Наливайка // Киевская старина. 1896. Т. LV. Отдел II. С. 5. Див. також: Левицкий О. Об актовых книгах... С. 15.

¹⁴⁵ Volumina legum. Т. 3. S. 141.

¹⁴⁶ Ibid. Т. 4. S. 20.

Справжнє лихо спіткало книги воєводства під час Визвольної війни українського народу під проводом Богдана Хмельницького. 13 лютого 1652 р. ігумен якогось вінницького монастиря Гедеон Дешковський свідчив (не сказано, де і перед ким) про загибель цих книг через “козацьку навалу” (“inkursya”)¹⁴⁷. А 23 серпня 1664 р. у вінницькій гродській канцелярії “шляхетний” Петро Волкович від імені брацлавського земського писаря Миколая Казімежа Зештелінського заявив, що той, відповідно до зазначеного (“manifestacja”) в шляхетському зібранні (“rucerskim kole”; на сеймику?) Брацлавського воєводства, при своєму вступі на писарський уряд “жодних книг” (очевидно, земських) не застав, бо вони знищені (“zatrasono”) козаками під час повстання (“rewolucyi”)¹⁴⁸.

Ще до заяви П. Волковича Варшавський сейм 1661 р. вказав на трагічний стан збереженості гродських і земських книг у коронних воєводствах Речі Посполитої, зокрема – в Брацлавському. У деяких воєводствах, відзначалося у відповідній постанові, книги “доценту знищені” (“funditus [...] zniesione”)¹⁴⁹. Саме така доля спіткала книги Брацлавського воєводства. Скільки їх на середину 60-х років XVII ст. уціліло, нам, напевно, ніколи не довідатись. Через політичні обставини вінницькі гродський і земський суди в 1648–1664 рр. діяли епізодично, а від 1665 р., коли на уряді гетьмана Війська Запорозького Павла Тетерю заступив Петро Дорошенко, до кінця XVII ст. вони не діяли зовсім; відповідно велися і не велися книги.

Ці суди відновили свою діяльність на початку XVIII ст. Про наявність їх книг на 6 березня 1780 р. довідуємось із зізнання возного єнерала Брацлавського воєводства Шимона Кишижановського, даного цього дня перед Вінницьким гродським урядом та брацлавським земським віцерегентом (помічником регента земської канцелярії) й водночас заступником (“namiestnikiem”) бурґрабія Вінницького гроду (замку) Юзефом Шавловським. За словами возного, він, виконуючи розпорядження (“na affektacja u prawna inkwizycja”) великого коронного хорунжого Станіслава Потоцького, того ж 6 березня у гродській і земській канцеляріях, куди прибув з “урожоними” (“urodzoni”) Яном Лабенковським і Юзефом Павловським як свідками, зажадав подати йому відомості про наявні гродські і земські книги. Працівники гродської канцелярії (“kwerendarze grodzcy”) “урожоні” Анджей Брудницький та Якуб Чижевський,

---

¹⁴⁷ ЦДІА України в Києві, ф. 49 (Потоцькі), оп. 1, спр. 2135, арк. 124, 129.

¹⁴⁸ Там само. Арк. 129. Те саме: Archiwum Państwowe w Krakowie (далі – АРК), zesp. Archiwum Sanguszków, rkps 854.

¹⁴⁹ Volumina legum. T. 4. S. 336.

переглянувши всі книги, засвідчили перед ним, що гродські книги є за 1643–1645, 1701–1704, 1714–1779 рр. (за винятком 1760–1761 рр., коли їх не вели), крім того, неповні (“*piecałe*”) – за 1647 і 1652 рр., а земські – за 1720–1722, 1745–1747, 1774–1779 рр.¹⁵⁰

Зміст повідомлення возного Ш. Кшижановського повністю співвідноситься з інформацією, що її містить “Список актовых книг, хранящихся в Киевском Центральном архиве”*, наведений Едуардом Станкевичем у виданні Київського університету “*Университетские известия*” за 1862–1864 рр. Тут про книгу 1647 р. сказано, що вона містить й матеріали за 1639 та 1664 рр. (ця книга є гродсько-земською). Книга за 1652 р., як і всі інші книги Брацлавського воєводства, крім чотирьох за 1768–1770 рр., загинула під час визволення Червоною армією Києва 1943 р.

Брак гродських і земських книг надзвичайно утруднює вивчення історії Брацлавського воєводства, але не робить його неможливим. Воно уможлиблюється наявністю порівняно багатьох брацлавських джерел у різних збережених рукописних зібраннях, причому значна кількість цих джерел своєю появою зобов’язана обом брацлавським судам і таким чином певною мірою компенсує втрату ведених ними книг. З цих зібрань найбагатшим є комплекс документів у так званому Липовецькому архіві. Основна частина архіву входить у колекцію Оссолінських, яка зберігається у відділі рукописів Львівської наукової бібліотеки імені В. Стефаника НАН України (ЛНБ) як фонд 5 (опис 1). Бібліотека імені Оссолінських у Львові, спадкоємицею якої є ЛНБ (поряд з Національним інститутом імені Оссолінських у Вроцлаві (*Zakład Narodowy imienia Ossolińskich we Wrocławiu*), до рукописів бібліотеки якого входить решта того самого архіву), придбала Липовецький архів наприкінці XIX ст. Назва архіву походить від села Липівка, бо впродовж багатьох десятиріч, можливо, від 1768 р., він тут переховувався¹⁵¹. Архів включає в себе головним чином матеріали останньої чверті XVI – першої половини

---

¹⁵⁰ APK, zesp. Archiwum Sanguszków, teki arabskie, teka 14, plik 14, s. 1–2.

* У цьому архіві в XIX – на початку XX ст. зберігались гродські і земські книги Брацлавського, Волинського, Подільського і Київського воєводств. Нині вони переховуються в Центральному державному історичному архіві України в Києві, який є спадкоємцем Київського центрального архіву.

¹⁵¹ Крикун М. Інструкція сеймику Волинського воєводства... С. 423; Крикун М., Піддубняк О. Матеріали про діяльність гродського і земського судів... С. 82, 101. Село Липівка до кінця XVIII ст. входило до складу Київського повіту Київського воєводства, згодом – Київського повіту Київської губернії. Нині належить до Макарівського району Київської області.

XVII ст., що так чи інакше стосуються українського шляхетського роду Пісочинських. Тому його можна йменувати архівом Пісочинських. Тематично ці матеріали загалом належать до маєтків, котрими Пісочинські володіли у Брацлавському, Київському, Волинському і Чернігівському воєводствах. Документи Брацлавського воєводства становлять у ньому велику частину¹⁵². І виник задум їх опублікувати, який зрештою вилився у намір видати по змозі корпус усіх вцілілих документів Брацлавського воєводства для часу від його створення в 1566 р. і до смерті в 1606 р. Лаврина Пісочинського – “засновника”, фундатора названого архіву, котрий з винятковою старанністю й прискіпливістю нагромаджував у ньому документацію, що відповідала його маєтковим інтересам.

Унаслідок склався збірник, котрий публікується. Він містить 496 документів¹⁵³. З них лише 49 видані раніше, з яких у збірнику 41 подані за рукописами, а вісім – за публікаціями¹⁵⁴. Тож за рукописами наведено 488 документів. Почерпнуто їх з таких зібрань: Архів Пісочинських (власне – Л. Пісочинського) – 240 (у тому числі один – з відділу рукописів Бібліотеки Національного інституту імені Оссолінських у Вроцлаві); Руська, або Волинська, метрика, котра в складі Литовської метрики зберігається в Російському державному архіві давніх актів у Москві (РГАДА, фонд 389, опис 1) – 147¹⁵⁵; Центральний державний історичний

¹⁵² Крикун М., Піддубняк О. Матеріали про діяльність городського і земського судів... С. 82–83; *Іх же*. Матеріали шляхетського роду Пісочинських – джерело до історії Брацлавщини останньої чверті XVI – першої половини XVII ст. // Рукописна україніка у фондах Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника НАН України та проблеми створення інформаційного банку даних. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 20–21 вересня 1996 року / Відповідальний редактор О. Дзьобан; упорядкування, загальне редагування, допоміжні покажчики М. Трегуб. Львів, 1999. С. 418–422.

¹⁵³ Окрім 496 документів, порівняно чимала кількість документів Брацлавського воєводства за 1566–1606 рр. відома лише з регестів (свого роду заголовків) до них; див.: *Źródła dziejowe*. Т. XX–XXI; APK, zesp. Archiwum Sanguszków, rkps 854, 908, 909, 981.

¹⁵⁴ Ці вісім документів почерпнуті з таких видань: Archiwum XX. Sanguszków w Sławucie (Dyplomatariusz gałęzi niesuchojezskiej. Т. II). Lwów, 1910. Т. VII: 1554–1572 (4 документи); Архів Юго-Западной России (2 документи); Якубович В. Материалы для истории... (2 документи). Наведені Віктором Якубовичем документи представлені в збірнику тільки у вигляді заголовків (регест), оскільки він подав їх у російському перекладі з витягів із книг, причому значною мірою – у власному переказі їх змісту.

¹⁵⁵ Регести документів Руської метрики: Руська (Волинська) метрика. Регести документів коронної канцелярії для українських земель (Волинське, Київське, Брацлавське, Чернігівське воєводства). 1569–1673 / Передмова Патриції Кеннеді Грімстед. Київ, 2002. Про канцелярію Руської метрики див.: Кулаковський П. Канцелярія Руської (Волинської) метрики 1569–1673 рр.: Студія з історії українського регіоналізму в Речі Посполитій. Острог; Львів, 2002.

архів України в Києві: актові книги Волинського та Подільського воєводств, фонди 21 (Кременецький гродський суд), 25 (Луцький гродський суд), 26 (Луцький земський суд), 27 (Володимирський земський суд), 28 (Володимирський гродський суд), 37 (Кам'янецький земський суд), 220 (Колекція документів Київської археографічної комісії) – 45; Державний архів у Кракові (Archiwum Państwowe w Krakowie), фонд (zespół) “Архів Сангушків”: теки римські й арабські – 32; Головний архів давніх актів у Варшаві (Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie), фонди “Коронна Метрика”, “Архів Замойських”, “Архів Радзивілів” – 10; відділ рідкісної, рукописної та стародрукованої книги імені Ф. П. Максименка Наукової бібліотеки Львівського національного університету імені Івана Франка – 7; відділ рукописів Національної бібліотеки у Варшаві (Biblioteka Narodowa w Warszawie) – 4; відділ рукописів Бібліотеки Чарторийських у Кракові (Biblioteka Czartoryskich w Krakowie) – 2; відділ рукописів воєводської і міської публічної бібліотеки імені д-ра Вітольда Белзи в місті Бидгощі (Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna imienia dr. Witolda Bełzy w Bydgoszcy), фонд “Документи і королівські листи із зібрання Казімежа Керського” – 1.

320 документів – це оригінали, 125 – засвідчені копії, 51 – незасвідчені копії. Оригінали включають у себе 115 окремих, “самостійних” матеріалів, решта – відповідно оформлені вписи в книги Руської метрики, Коронної метрики, гродських і земських судів Волинського і Подільського воєводств (ці книги були свого роду нотаріальними). Засвідчені копії являли собою скріплені підписами писарів й печатками гродських і земських, переважно брацлавських / вінницьких, та королівської (коронної) канцелярії вписи документів і розмаїтих заяв з ведених останніми книг, виконані на прохання зацікавлених осіб одразу або, зрідка, через деякий час після вписання їх у ці книги. Незасвідчені копії – це вписи з гродських і земських книг, головним чином книг Брацлавського воєводства, не підписані писарями і не скріплені печатками, так само зроблені на прохання зацікавлених осіб і так само одразу після вписання в книги відповідних матеріалів; здебільшого вони є перекладами польською мовою вписаних руською мовою документів, не завжди виконаними якісно – давалося взнаки недостатнє знання писарчуками польської мови.

Руською (власне – канцелярською, актовою, діловодною українсько-білоруською) мовою написані 307 оригіналів, 123 засвідчені і сім незасвідчених копій, латинською – чотири оригінали, польською – вісім оригіналів, дві засвідчені і 44 незасвідчені копії, польською і латинською – один оригінал. Отже, руська мова матеріалів стосовно Брацлавського воєводства є панівною – нею складено 437 документів із 496. У

збереженні її у діловодстві воєводства першорядну роль відіграла тамтешня в основній своїй масі руська шляхта. Промовистою ілюстрацією ставлення її до своєї рідної мови є лист від неї до Стефана Баторія, написаний 7 липня 1577 р. у Брацлаві, в якому вона висловила своє незадоволення надсиленням у воєводство з королівської канцелярії листів польською мовою і наполягала на надсиленні їх руською мовою відповідно до однієї з умов Люблінської унії¹⁵⁶. “Теды, нааснеишии м(и)л(о)ст(и)выи кролю, – читаємо в цьому листі, – за постановенемъ ѳнѣи листы с канцлерее в(а)шеи кр(олевскои) м(и)л(о)сти не инакшимъ, одно рѣскимъ писмом мають быти выдаваны” (44).

Треба звернути увагу на те, що із 496 документів 21 (два оригінали, 14 засвідчених і п'ять незасвідчених копій); 14 декретів Брацлавського / Вінницького городського суду, два декрети Брацлавського / Вінницького земського суду, один декрет Луцького земського суду, три декрети коронного трибуналу, один лист щодо ревізії меж маєтків; 127, 193, 205, 245, 257, 288, 296, 311, 320, 356, 413, 415, 441, 443, 444, 447, 451, 478, 479, 486, 491) містить 28 окремо не виявлених матеріалів, з них 22 написані руською, решта – польською мовами. Тож насправді кількісно збірник включає в себе 524 документи.

Так само слід зауважити, що в легендах до 73 (із 496) документів збірника (35 оригіналів, 36 засвідчених копій, двох незасвідчених копій) вказано на наявні, цілком ідентичні їм за замістом, оригінали, засвідчені і незасвідчені копії – відповідно 19, 14, 52, з чого перші дві групи написані руською мовою, третя – польською (в цьому, останньому, випадку йдеться про переклади з руської мови).

За часом появи 496 документів поділяються так: 1566–1570 рр. – 26, 1571–1580 рр. – 62, 1581–1590 рр. – 106, 1591–1600 рр. – 147, 1601–1606 (до липня) рр. – 155. Щодо 28 “додаткових” документів цей поділ виглядає так: 1581–1599 рр. – два, 1591–1600 рр. – вісім, 1601–1606 рр. – 18. На підставі цих цифр можна твердити, що з плином часу діловодство тодішніх канцелярій і поза ними набирало обертів.

Тематично 496 документів можна поділити на такі групи: королівські привілеї на уряди воєводи, каштеляна і на земські уряди – 15, королівські привілеї і листи стосовно маєткових справ – 63, королівський привілей щодо збору податку, королівський лист до брацлавських міщан, позови королівського суду – три, декрети королівського суду – 29,

---

¹⁵⁶ Ця умова міститься, зокрема, у згаданому вище королівському привілеї про повернення Волинської землі (у складі Волинського і Брацлавського воєводств) до Польського королівства (Volumina legum. T. 2. S. 83; Akta unji Polski z Litwą. S. 306).

асесорського суду – один, сеймового суду – один, позови Брацлавського / Вінницького гродського суду – 33, Брацлавського / Вінницького земського суду – 15, того самого суду з викликом позваних осіб на сесії коронного трибуналу – 13, Кременецького гродського суду – один, декрети Брацлавського / Вінницького гродського суду – 36, Брацлавського / Вінницького земського суду – вісім, Луцького гродського суду – один, коронного трибуналу – 27, листи шляхти стосовно маєткових справ – 92, оповідання (свідчення) шляхти перед коронною канцелярією – п'ять, перед коронним трибуналом – шість, перед Брацлавськими / Вінницькими гродським і земським урядами, Луцькими гродським і земським, Володимирським гродським і Кременецьким земським урядами – десять, зізнання адміністрації (урядників, служебників) маєтків перед Брацлавським / Вінницьким гродським урядом – дев'ять, перед Луцьким гродським урядом – одне, оповідання уповноважених осіб перед коронною канцелярією – три, перед Брацлавським гродським урядом – одне, листи Вінницького земського суду – чотири, Вінницького гродського суду – один, брацлавських гродських урядників – п'ять, луцького земського судді – один, уповноважувальні (“умоцовані”) листи власників маєтків – п'ять, лист коморника Брацлавського воєводства, документи стосовно діяльності возних у цьому ж воєводстві – 54, зізнання возних перед коронною канцелярією – сім, перед Луцьким, Володимирським і Кременецьким гродськими урядами – чотири, квит возного Брацлавського воєводства про одержання грошової суми, квити поборців (збирачів) податків – два, квити у справах застав й одержання позичених сум – два, документи щодо розмежувань маєтків – чотири, інвентар Вінницького замку, реєстр селян Вінницького староства, реєстр шляхти, що присягла, постанови сеймиків Брацлавського воєводства – дві, заповіт і пов'язаний з ним документ, опис кордонів Брацлавського воєводства, повідомлення шляхти про знищення документів унаслідок пожежі у Вінницькому замку – 19, довідка про шляхетські роди, запис у посольській книзі, лист козацького гетьмана Григорія Лободи.

Щодо названих 28 “додаткових” матеріалів у складі 21 документа, то це: позови Брацлавського / Вінницького гродського суду – 12, Брацлавського / Вінницького земського суду – три, Луцького земського суду – один, королівські листи – чотири, листи ревізорів щодо меж маєтків – три, шляхти – чотири, декрет Вінницького гродського суду.

З діяльністю гродського і земського судів Брацлавського воєводства пов'язано 210 документів із 496 і 16 – з 28.

Певне пізнавальне значення мають записи, зроблені возними на позовах після увіткнення їх ними у ворота сільських шляхетських дворів,

королівського двору в Брацлаві, міст і містечок, міських замків або вручення особисто відповідачам у руки. Не всі записи складені власноручно возними, проте всі вони власноручно ними підписані. Такі позови з записами виявлено тільки в архіві Лаврина Пісочинського; їх 28 (з 496), з чого 15 видані Брацлавським / Вінницьким гродським судом (210, 211, 213, 253, 254, 268, 282, 284, 302, 303, 326, 333, 334, 353, 358), 12 – Брацлавським / Вінницьким земським судом (125, 198, 216–218, 255, 259, 266, 280, 305, 335, 370), один – королівським судом (286). Вони стосуються 1582, 1591–1602 рр., увіткнені й вручені 14 возними, причому згаданий Дмитро Щикитинський це зробив у десяти випадках.

Від 1583 р. всі документи гродського і земського судів Брацлавського воєводства датовані за григоріанським (новим) стилем. Найраніший з них стосовно цього – позов земського суду від 18 квітня 1583 р., виданий за скаргою Л. Пісочинського та його дружини Магдалени й адресований урядникові Пиківського маєтку Якубу Павіші та його дружині Настасії, з вимогою з'явитися на роки цього суду, які мають розпочатися наступного дня після “рымского” свята Святої Трійці, тобто 6 червня, – “с поправы нового календаря” (125): не може бути сумнівів, що й сам позов датований новим стилем. Напевно, останній до канцелярії названих судів дістався до 18 квітня, можливо – після 9 лютого 1583 р.: під цим числом міститься впис зізнання урядника Немирівського маєтку Остафія Базаринського в брацлавську гродську книгу (122) – єдиний у збірнику документ, який складено в Брацлавському воєводстві перед зазначеним земським позовом і не позначено новим стилем.

Зрозуміло, після запровадження в Речі Посполитій цього стилю невдовзі після його проголошення (першим днем його, за буллою папи Григорія XIII, стало 15 жовтня 1582 р.) документація її центральних органів влади щодо Брацлавського воєводства датувалась згідно з ним. Найраніший з таких документів – впис у книгу коронної канцелярії випусу з брацлавської гродської книги, здійснений 30 жовтня 1582 р. “с поправы календаря” (116). Так само зауважено у датуванні королівського привілею Якубові Незабітовському від 2 листопада 1582 р. (117) та декретах королівського суду стосовно Брацлавського воєводства від 2 і 15 листопада та 4 грудня того ж року (відповідно, 118–120). Григоріанський календар, очевидно, поширювався й на інші види документації Брацлавського воєводства¹⁵⁷.

---

¹⁵⁷ Про поширення нового стилю на українських землях див.: Купчинський О. Перші датування документів за григоріанським календарем в державних установах України XVI століття // Записки НТШ. 1991. Т. ССХХІІ: Праці Історично-філософської секції. С. 256–269.

Документальний матеріал стосовно території Брацлавського воєводства, який склався перед його утворенням, дійшов до нас у незначній кількості¹⁵⁸, тож можливість використання його з порівняльною метою мінімальна, можна сказати – незначна.

Особи і діяльності Лаврина Пісочинського так чи інакше стосуються 245 документів із 496 (у складі “його” архіву – 220, Руської метрики – 11, луцької гродської книги – один, володимирських гродських книг – три, колекції Київської археографічної комісії – чотири, рукопису Національної бібліотеки у Варшаві – чотири, “Архіву Замойських” Головного архіву давніх актів у Варшаві та “Архіву Сангушків” Державного архіву в Кракові – по одному), 14 з 28 “додаткових” документів і 27 з 28 записів возних на позовах. З огляду на це треба розповісти про нього, зокрема звернути увагу на незнані дотепер відомості¹⁵⁹.

Із зізнання Гнівоша Сторожинського, “чоловека старого”, шурина Л. Пісочинського, зробленого на прохання останнього 14 січня 1584 р. перед Кременецьким земським урядом (131), видно, що діда Лаврина звали Старийзакон (тому, можливо, що мав єврейське коріння або, не маючи його, сповідував іудаїзм чи мав якийсь інший стосунок до нього), що він “з стародавніх веков, с предков своих іако властную отчизну” тримав у Луцькому повіті Волинської землі маєтки Пісочно, Остдів і Остирблі, на яких учинив відправу своїй дружині Огрефіні з Рудецьких, з котрою “сплодил” сина Гнівоша, і в “молодости лет его отцмер”. По тому Гнівош з матір’ю як своєю опікункою жив у Пісочному. Огрефіна вийшла заміж за Матвія Гоголя і “прибыла” з ним сина Лукаша, який “не

¹⁵⁸ Публікації цього матеріалу щодо 50-х – першої половини 60-х років XVI ст. (окрім згаданого видання опису Брацлавського і Вінницького замків 1552 р.): Грамоты великих князей литовских с 1390 по 1569 год, собранные и изданные под редакцией Владимира Антоновича и Константина Козловского. Киев, 1868. С. 160–163 (1564 р.); Архив ЮЗР. 1907. Ч. VIII. Т. 5: Акты об украинской администрации XVI–XVII вв. С. 66–67 (1551 р.), 77–81, 84–103 (1552 р.), 123–135 (1560 р.); Метрыка Вялікага княства Літоўскага. Кніга 28 (1522–1552) / Да друку падрыхтавалі Валеры Мянжынскі і Ўладзімір Свяжынскі. Мінск, 2000. С. 171–172 (1552 р.); Метрыка Вялікага княства Літоўскага. Кніга 44. Кніга запісаў 44 (1559–1566) / Падрыхтаваў А. І. Груша. Мінск, 2001. С. 49–52 (1561 р.), 72–73 (1562 р.). Певне уявлення про документи “передвоеводської” Брацлавщини дають три повідомлення брацлавської шляхти Володимирському гродському урядові 2 листопада 1580 р. (82–84) і 16 оповідань її перед королівською канцелярією 16 листопада того ж року (85–88) та 3 лютого 1581 р. (90–101) про їх, документів, загибель під час пожежі у Вінницькому замку 8 жовтня 1580 р.

¹⁵⁹ Про Л. Пісочинського див.: Крикун М., Піддубняк О. Матеріали про діяльність гродського і земського судів... С. 84–85; Кулаковський П. Канцелярія Руської (Волинської) метрики... С. 140–146; Pułaski K. Kronika polskich rodów... T. 2. S. 132–141; Dubas-Urwanowicz E. Piasoczyński Ławryn... S. 805–808.

Гоголем, але Песочинским по брате (Гнівошу. – М. К.) звался”, – в майбутньому “архимандрита киевского” (чи не видавалося йому, що “Гоголь” звучить не по-шляхетськи?), та дочок Марію, Настасію і другу Марію, котрі побралися відповідно з Гнівошем Сторожинським (автором зізнання), Єсеницьким та “неяким” Миколаєм Пісочинським з-під Ратного. Огрефіна віддала у відправу (заставила? продала?) Пісочно за 40 кіп литовських грошів Єсеницькому, котрий ним володів тривалий час, а Гнівоша послала “на службу до ґгор” (Угорицини). Повернувшись додому, Гнівош викупив у Єсеницького Пісочно і знову виїхав на службу до Угорицини, перед тим цей маєток продавши за 200 кіп володимирському старості князю Федорові Сангушку. З іншого документа відомо, що Пісочно цьому князеві (тут він названий і маршалком Волинської землі) Гнівош продав за 400 кіп 1 грудня 1540 р. за датованим тим же самим числом дозволом короля Сигізмунда I¹⁶⁰. З іменування Гнівоша в цьому дозволі по-батькові видно, що ім'я його батька було Іван. Опинившись, зрештою, вдома, сказано далі Г. Сторожинським, Гнівош одружився й, “сплодивши” Лаврина, “вборзде ґмер”. Матір'ю Лаврина була Марія з волинської родини Куневських¹⁶¹. Згодом вона вийшла заміж за Петра Бучайського¹⁶².

Лаврин народився не раніше 1550 р.¹⁶³ По досягненні повноліття¹⁶⁴ він під час роботи сейму 1570 р. в господі волинського воєводи і брацлавського, вінницького та луцького старости князя Богуша Корецького, що розташовувалася у той час в одній із варшавських кам'яниць, звернувся з проханням до брацлавського воєводи князя Романа Федоровича Сангушка дозволити йому викупити Пісочно. Князь пообіцяв прохання задовольнити¹⁶⁵,

¹⁶⁰ Archiwum książąt Sanguszków w Sławucie. 1890. T. IV: 1535–1547. S. 264–267.

¹⁶¹ Піддубняк О. Документ з печаткою Дмитра Вишневецького // Знак: Вісник Українського геральдичного товариства. Львів, 1996. № 11. С. 2–3; Крикун М., Піддубняк О. Матеріали про діяльність гродського і земського судів... С. 84; Кулаковський П. Канцелярія Руської (Волинської) метрики... С. 140–141. Казімеж Пуласький документально показав, що мати Лаврина звалася Мар'яною (Pulaski K. Kronika polskich rodów... T. 2. S. 133). Чи це не друге її ім'я або похідне ім'я (варіант) від Марії?

¹⁶² Кулаковський П. Канцелярія Руської (Волинської) метрики... С. 141.

¹⁶³ Крикун М., Піддубняк О. Матеріали про діяльність гродського і земського судів... С. 84–85.

¹⁶⁴ За Другим Литовським статутом, повноліття хлопців наступало з досягненням 17 років (Статути Великого князівства Литовського. Т. II. С. 133).

¹⁶⁵ ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5 (Оссолінські), оп. 1, спр. 4045 II, арк. 56. Див. також: Там само. Ф. 46 (Єловицькі), тека ХХХІ, серія III, № 1154 (копія попереднього документа, виконана в ХVIII ст.). Тут сказано, що Лаврин просив про викуп Пісочного під час сейму 1571 р., проте в цьому році сейм не відбувався. Див. також: Кулаковський П. Канцелярія Руської (Волинської) метрики... С. 141.

але обіцянки не виконав, хоча для виконання її, доки жив, мав часу вдосталь¹⁶⁶.

З молодих літ Лаврин мусив здобувати засоби на існування: служив у великокнязівському дворі, далі був писарем (дяком) у литовській канцелярії¹⁶⁷, від 1569 р. – у коронній¹⁶⁸. У матеріалах Брацлавського воєводства востаннє виступає як коронний писар у позові тамтешнього гродського суду від 27 січня 1593 р. (223). У листі Сигізмунда III від 15 березня 1601 р., у якому йшлося про звільнення Лаврина Пісочинського від судових викликів у зв'язку зі скеруванням його до Криму для ведення переговорів з ханом, Лаврин уперше фігурує як королівський секретар (345). Цей факт дає підставу спростовувати твердження про отримання посади королівського секретаря за Стефана Баторія¹⁶⁹ або у 1591 р.¹⁷⁰

Як уже зазначалося, після Яна Бокія Печихвостського Лаврин Пісочинський заступив його на уряді брацлавського підкоморія. Найраніша згадка про нього в цьому статусі міститься у листі королівського посланця Адама Потоцького від 13 квітня 1583 р. (124). Лише на сеймику брацлавської шляхти 1586 р. він представив королівський привілей на це підкоморство¹⁷¹. Уже мовилося про те, що Лаврина кілька разів від Брацлавського воєводства обирали послом на сейм. У 1585 і 1595 рр. своїм

¹⁶⁶ Сейм 1570 р. проходив 29 квітня – 11 липня (Chronologia sejmów polskich... S. 141), а Р. Ф. Сангушко помер 12 травня 1571 р. (Machynia M. Sanguszko Roman. S. 504). П. Кулаковський припускає, що князь повернув Лавринові Пісочно (Кулаковський П. Канцелярія Руської (Волинської) метрики... С. 141), але, як бачимо, князь цього не зробив.

¹⁶⁷ Pulaski K. Kronika polskich rodów... T. 2. S. 133 etc.

¹⁶⁸ Кулаковський П. Канцелярія Руської (Волинської) метрики... С. 140.

¹⁶⁹ Dubas-Urwanowicz E. Piasoczyński Ławgyn... S. 805. Казімеж Пуласький твердив, що до 1601 р. Л. Пісочинський королівським секретарем був упродовж 30 років (Pulaski K. Trzy poselstwa Ławgyna Piaseczyńskiego do Kazi Gireja, hana Tatarów perekopskich (1601–1603): Szkic historyczny // Przewodnik Naukowy i Literacki. Lwów, 1911. Rocznik XXXIX. S. 244). Він не звернув уваги на те, що до того, як стати секретарем, Л. Пісочинський працював писарем у коронній канцелярії.

¹⁷⁰ Rodzina. Herbarz szlachty polskiej / Opracowany przez Seweryna hrabiego Uruskiego, przy współudziale Adama Amilkara Kosińskiego. Wydany staraniem i kosztem córek autora. Warszawa, 1916. T. XIII. S. 311.

¹⁷¹ Pulaski K. Kronika polskich rodów... T. 2. S. 135. Привілей Л. Пісочинському на брацлавське підкоморство був, напевно, аналогічний привілею на те саме підкоморство, виданому 24 січня 1581 р. Янові Бокію Печихвостському (89). Діяльність Л. Пісочинського як підкоморія опосередковано засвідчена двома листами до нього, від 8 і 9 жовтня 1596 р. (273, 274), якими автори їх, відповідно, брацлавський земський суддя Семен Ободенський і Зоф'я з Клішова Миколаєва Турська повідомили його, що через хворобу не можуть стати 9 жовтня в призначеному ним місці перед його підкоморським судом, за позовом цього суду в справі за скаргою Федорової Бокієвої Полагії Григорівни та її сина Яна Бокія Печихвостського про розмежування маєтків останніх з їхніми як відповідачів маєтками.

послом на сейм його обрала шляхта волинська¹⁷². У 1594¹⁷³, 1596 і 1600 рр. він був королівським послом на брацлавських сеймиках¹⁷⁴. На цих сеймиках, за висловом Т. Свенцького, “як хотів Брацлавищину водив”¹⁷⁵. У 1591, 1593 і 1594 рр. Лаврина обирали депутатом до коронного трибуналу – відповідно, у перших двох випадках від Волинського, а втретє – від Брацлавського воєводства¹⁷⁶.

Сигізмунд III використовував Л. Пісочинського на дипломатичній службі. Листом від 20 травня 1589 р. король повідомив, що той у зв'язку з призначенням його сеймом (ідеться про сейм того ж року, котрий, як зазначено вище, працював у березні–квітні) послом для укладення перемир'я Речі Посполитої з австрійськими Габсбургами (“домом ракуским”) упродовж виконання ним цієї функції не повинен викликатися на судові сесії для розгляду справ, що його стосуються (175). У 1601–1603 рр. Л. Пісочинському довелося тричі їздити послом від Речі Посполитої до кримського (“перекопського”) хана з метою налагодження відносин між обома країнами¹⁷⁷. Цих посольств стосуються королівські листи про звільнення Лаврина від розгляду судами справ, що до них він причетний, на час їх тривалості і певний час після повернення його до Речі Посполитої (15 і 25 березня 1601 р., 345; 3 березня 1602 р., 360; 30 жовтня 1602 р., 372; 1 квітня 1603 р., 378). Див. також у справі цих посольств: листи Л. Пісочинського до канцлера і гетьмана великого коронного Яна Замойського (9 травня 1600 р., 336) і короля Сигізмунда III (10 червня 1601 р., 350), лист Я. Замойського до Л. Пісочинського (13 травня 1601 р., 346),

¹⁷² Mazur K. W stronę integracji... S. 412–413; Крикун М. Інструкція сеймику Волинського воєводства... С. 426.

¹⁷³ Листом, написаним 25 листопада 1594 р. у Кракові, Сигізмунд III наказував шляхті, яка зібралася на брацлавському сеймику, виконати усі розпорядження, котрі від імені короля представить Л. Пісочинський. Цей документ не зберігся, його зміст відомий з регести; див.: Katalog dokumentów i listów królewskich ze zbioru Kazimierza Kierskiego / Opracowała Justyna Eis. Bydgoszcz: Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr Witolda Bełzy w Bydgoszczy, 2005. S. 190 (№ 16).

¹⁷⁴ Кулаковський П. Канцелярія Руської (Волинської) метрики... С. 144; Pułaski K. Kronika polskich rodów... T. 2. S. 135; Mazur K. W stronę integracji... S. 70.

¹⁷⁵ Świątki T. Historyczne pamiątki znamienitych rodzin i osób dawnej Polski / Wydał Julian Bartoszewicz. Warszawa, 1858. T. 1. S. 392.

¹⁷⁶ Кулаковський П. Канцелярія Руської (Волинської) метрики... С. 144; Винниченко О. Інструкція передсеймового сеймику Холмської землі 1593 року // Записки НТШ. Т. ССXLIII. С. 323 (прим. 19); Pułaski K. Kronika polskich rodów... T. 2. S. 136; Rodzina. Herbarz szlachty polskiej... T. XIII. S. 311; Dubas-Urwanowicz E. Piasoczyński Ławryn... S. 806.

¹⁷⁷ Pułaski K. Trzy poselstwa Ławryna Piaseczyńskiego... // Przewodnik Naukowy i Literacki. Rocznik XXXIX. S. 135–145, 244–265, 358–366, 467–480, 553–566, 645–660, 756–768, 845–864, 945–960.

запис між 28 квітня і 10 червня 1601 р. (349) у складеній на початку XVII ст. “Посольській книзі” Лаврина Пісочинського. Очевидно, король глибоко довіряв Л. Пісочинському, якщо тричі підряд відряджав його до ханства. Для такої довіри були підстави: як слідує з “Посольської книги”, той відзначався прискіпливістю й акуратністю у виконанні доручених йому місій. Це стосувалося, зокрема, того, як ощадливо він витрачав відпущені на них кошти. Так, за словами коронного підскарбія Яна Фірлея, які містяться в його виступі на Варшавському сеймі 1605 р., Л. Пісочинський повернув у скарб кілька тисяч злотих із сум, виділених для данини (“иротінокów”) ханові. Цим він, зазначив там само підскарбій, заслужив у короля неабияку повагу (“nie lada zalecenie”), бо його попередники в посольській справі до Криму вдавалися до привласнення частини з цих сум¹⁷⁸.

Л. Пісочинський володів земельними маєтками в Брацлавському, Волинському і Київському воєводствах. У Брацлавському воєводстві це були маєток з центром у містечку Жорнищах (нині село Жорнище Іллінецького району Вінницької області, розташоване на схід від Вінниці) і село Кам'яногірка (нині село Калинівського району Вінницької області, на північ від Вінниці), а також двір у Вінниці. Йому вони дісталися від дружини Магдалени, з якою він, як сам зазначає в одному своєму записі, узяв шлюб у червні 1581 р., а вона їх успадкувала від свого батька Павла Дубицького. Павло, син Івана Дубицького (батько останнього мав ім'я Михайло) і Настасії Биківни (дочки Петра Бика і Кахни), повернувшись у 1566 р. з московського полону, куди потрапив під Полоцьком у 1563 р., невдовзі оженився з Марією Звірівною з Тишкевичів, а у 1569 р. помер (30, 140, 385). Магдалена була їхньою єдиною дитиною. Судячи з того, коли її батьки побралися і коли вона вступила в шлюб, Магдалена народилася в 1567 або 1568 р., тобто стала заміжньою у 14 або 13 років. За Другим Литовським статутом повнолітніми мали вважатися дівчата, що досягли віку 15 років¹⁷⁹. У згаданому записі Л. Пісочинського сказано, що Магдалена вийшла за нього тоді, як стала повнолітньою, а перед тим, у 1578–1580 рр., вона була неповнолітньою (“миноренись”; 385)*. Тож

---

¹⁷⁸ Biblioteka Narodowa w Warszawie, oddz. rękopisów, rkps 3086 III, k. 180 v.; Bodniak S. Ławryna Piaseczyńskiego “Powinności poselskie” z początku XVII wieku // Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej. Kórnik, 1947. Zesz. 4. S. 165.

¹⁷⁹ Статути Великого князівства Литовського. Т. II. С. 128, 133.

* Про те, що Магдалена вступила в шлюб по досягненні нею повноліття, читаємо і в позові Брацлавського земського суду уряднику Пиківського маєтку Якубові Павші та його дружині Настасії Олешанці, складеному за скаргою Л. Пісочинського (з його, напевно, слів) і датованому 18 квітня 1583 р.: “кгда тага Магдалена Дубицкага леть своих доросла и въ малженство подкоморому браславскому дана” (125; див. також 124).

Лаврин порушив норму Статуту. Не виключено, що він керувався звичаєвим сімейним правом, яке дозволяло дівчатам (як і хлопцям) у дуже ранньому віці вступати в шлюб. Напевно, того ж права дотримувався Перший Литовський статут 1529 р.¹⁸⁰, адже, неодноразово говорячи про досягнення повноліття, він жодним словом не обмовився про те, коли воно настало. Чи Л. Пісочинський орієнтувався на цей документ у виборі собі нареченої? Поданням років перед своїм одруженням він, як можна здогадуватись, чекав на шлюб з Магдаленою. Якщо так було насправді, то очевидно, що вона була для нього вигідною партією, оскільки їй належали названі маєтки в Брацлавському воєводстві, а крім того, й маєтки у Великому князівстві Литовському.

За писемною угодою, укладеною 25 травня 1572 р. у волинському містечку Гощі між, з одного боку, Марією Звірвною та її тодішнім чоловіком Валентием Понятовським, з другого, – Федором Олешею та його дружиною Опросимією з Дубицьких (рідною сестрою Павла Дубицького), брацлавські маєтки Магдалени (до них належало і село Овдіївка, зване також Шепіївкою; нині село Шепіївка Калинівського району Вінницької області; про цей маєток див. децю далі) віддавалися в опіку другому з цих подружжів, з тим, що по досягненні Магдаленою повноліття воно повинно було повернути їх їй у повне володіння (30). Однак Олеші не виконували цієї умови. 6–11 червня 1583 р. Брацлавський земський суд розглянув вимогу Л. Пісочинського, щоб Олеші повернули Магдалені маєтки, однак її не задовольнив (127)¹⁸¹. Лаврин з дружиною оскаржили цей вердикт у королівському суді, і той своїми двома декретами від 19 липня 1585 р. його скасував (139, 140). Маєтки перейшли до Магдалени. 23 грудня того ж року возний Д. Щикитинський зізнав перед Брацлавським гродським урядом, що він у домі брацлавського земського писаря Северина Кропивницького в його маєтку Комарові і в домі брацлавського підсудка Михайла Ласка у Вінниці поклав по копії з королівського листа, в якому зазначено, що королівський суд присудив Магдалені ці маєтки (159). А 14 липня 1586 р. подружжя Олешів повністю зреклося своїх претензій на Жорницький маєток, Кам'яногірку і вінницький двір (161). Своїми двома листами, писаними в селі Матвіївцях Волинського воєводства 7 серпня 1588 р., Магдалена навечно подарувала їм і Овдіївку та маєтки, що у Великому князівстві Литовському, своєму

¹⁸⁰ Статути Великого князівства Литовського. 2002. Т. I: Статут Великого князівства Литовського 1529 року.

¹⁸¹ Докладно про перебіг цього судового процесу див.: Крикун М. Епізод із землеволодільних відносин шляхти у Брацлавському воєводстві в останній чверті XVI ст. // Вісник Львівського університету. Серія історична. Львів, 2000. Вип. 35–36. С. 98–113.

чоловікові (168, 170, 171), а той відповів їй тим, що листом, складеним у Володимирі 28 листопада того ж року, заповів їй їх, за винятком Овдіївки і деяких маєтків у Великому князівстві Литовському, і свої маєтки у Волинському воєводстві, на випадок, якщо помре раніше від неї (166).

Щодо Овдіївки, то у 1573 р., через чотири роки після смерті Павла Дубицького, її захопив Філон Кміта (385), котрий від 1566 р. був оршанським старостою, а від 1579 р. – й смоленським воєводою¹⁸². По смерті Ф. Кміти в 1587 р. Овдіївою володів його син Лазар (це видно з адресованого йому листа Сигізмунда III від 20 травня 1589 р., 176), а після нього – його рідна сестра Богдана зі своїм чоловіком князем Юрієм Друцьким Горським (див. лист Брацлавського земського суду від 20 травня 1599 р. цьому подружжю, 315). Перед 17 червня 1603 р. вони обидва продали Овдіївку краківському каштелянові, черкаському, канівському, білоцерківському і богуславському старості князеві Янушу Острозькому¹⁸³ (383). Відтоді вона належала йому (1603 р., 399, 400; 1605 р., 456, 461, 468, 475). Спроби Л. Пісочинського заволодіти нею (1585 р., 147; 1589 р., 176; 1599 р., 315; 1603 р., 383, 399, 400; 1605 р., 456, 461, 468, 475; 1606 р., 483) виявилися невдалими*.

10 січня 1582 р. датований лист володимирського войського Василя Гулевича про те, що він навечно дарує Л. Пісочинському половину свого маєтку Дчункова, котрий дістався йому за поділом (“в ѿдделку”) від його себра Никифора Комара (115). Щойно 5 вересня 1586 р. за дорученням Брацлавського гродського уряду возний Дмитро Щикитинський ув’язав брацлавського підкоморія в цю половину (тобто проголосив у ній введення його у володіння) з належними до неї селами й селищами (160). Отже, цей маєток належав до значних володінь, а Дчунків був його центральною частиною (згодом він виступає як село Дзюньків; нині це село Погребищенського району Вінницької області). Однак листом від 31 травня 1588 р. Л. Пісочинський “для певных причинь” повернув В. Гулевичові цей маєток (164).

---

¹⁸² Про нього див.: Eberle J. Kmita Filon Czarnobylski // PSB. 1967. Т. XIII. S. 88–89.

¹⁸³ Про нього див.: Chynczewska-Hennel T. Ostrogski Janusz // PSB. 1979. Т. XXIV. S. 481–495.

* У 1591 р. брат і сестра Миколай та Ганна Карчевські вимагали від Л. Пісочинського віддати їм частини Жорницького маєтку, Кам’яногірки, Овдіївки та двору у Вінниці на тій підставі, що вони начебто успадковані ними від їхньої матері Галени Дубицької, котрій дісталися від її батька Івана Дубицького, матері Настасії Биківни та братів Павла й Олександра Дубицьких. Того ж року, після того як Л. Пісочинський Миколаєві і Ганні документально довів повне право Магдалени на ці володіння, вони “приателски” назавжди відмовились на користь Л. Пісочинського від своїх претензій на ці частини (197, 208).

Помер Л. Пісочинський між 9 січня 1606 р., коли він востаннє згаданий у відомих нам документах, а саме – у зізнанні возного Миколая Ясліковського перед Вінницьким урядом про покладення ним у Пиківському замку за скаргами Л. Пісочинського двох позовів Вінницького земського суду князеві Я. Острозькому 14 листопада 1605 р. (483; якби на час цього зізнання Л. Пісочинський помер, то це обов'язково було би в ньому зазначено), і 17 травня того ж року, коли вперше, в декреті коронного трибуналу, в маєтковій справі фігурують його сини Олександр і Якуб, а не він¹⁸⁴, що означає, що Л. Пісочинського у той час серед живих не було, в протилежному разі він мав би фігурувати¹⁸⁵. Генрик Літвін подає, не аргументуючи документально, що смерть сталася 7 березня 1605 або 1606 р.¹⁸⁶ Не виключено, що помер підкоморій у Кам'яногірці, бо тут були написані останні відомі його листи – від 27 серпня і 29 вересня 1605 р. (458, 465) та 1 січня 1606 р. (482).

Окрім двох щойно названих своїх синів, Л. Пісочинський полишив по собі дочок Олену, Барбару і Магдалену. Уперше всі ці діти разом згадані в зізнанні возного Григорія Савчинського перед Вінницьким гродським урядом від 22 червня 1606 р. про недопущення його ними до ув'язання Івана Кирдановського в містечко Жорнища, яке він, возний, мав провести за декретом коронного трибуналу за несплату тому як позивачеві 4 000 гривень польських грошів як відшкодування за невидання підданих, що втекли від нього до цього маєтку (495). Олена звалася ще Олександрою, а Барбара – Федорою¹⁸⁷. Дружина Л. Пісочинського Магдалена прожила недовго: з його слів, наведених возним Андрієм Трембицьким перед Вінницьким гродським урядом 27 жовтня 1598 р., вона на той час була “зошлою” – покійною (301); отже, прожила всього лише 30 або 31 рік.

У документах, написаних руською мовою, окрім внесених у книги Руської метрики, підкоморій найчастіше названий “Лаврин (варіант – “Лавринь”) Песочинский”; так, зокрема, він підписувався (1588 р., 164, 166; 1594 р., 229; 1605 р., 450, 465); раз трапився й такий його підпис: “Лавринь Пасочинский” (1605 р., 458), цей же варіант бачимо в тексті документа, підписаного ним (1605 р., 465), і в одному з документів, які

¹⁸⁴ Źródła dziejowe. T. XXI. S. 224.

¹⁸⁵ Хибні твердження щодо часу смерті Л. Пісочинського: між 1604 і 1606 рр. (Dubas-Urwanowicz E. Piasoczyński Ławryn... S. 807), 1610 р. (Pułaski K. Kronika polskich rodów... T. 2. S. 140).

¹⁸⁶ Litwin H. Napływ szlachty polskiej... S. 208.

¹⁸⁷ Крикун М., Піддубняк О. Матеріали про діяльність гродського і земського судів... С. 86. Л. Пісочинський був, напевно, православним, його дружина, напевно, – римо-католичкою, їхні діти – римо-католиками (Там само. С. 85–86).

вийшли не від нього (1605 р., 453); у цій останній групі документів трапилися також: “Лаврѣн Песочинскии” (1596 р., 268) і “Лаврѣн Песочинскии” (1596 р., 272; 1598 р., 303). Під документами Руської метрики Л. Пісочинський як писар коронної канцелярії зазвичай підписувався так: “Lawrin Piesoczinski”, “Lawryn Piesoczinski”. Під руськомовним документом, внесеним у книгу коронного трибуналу, стоїть: “Lawrzin Piasoczinskÿ, podkomorzi brasławskÿ, m(anu) p(ro)p(ria)” (1596 р., 269).

До кінця свого життя Л. Пісочинський обіймав уряди брацлавського підкоморія і королівського секретаря. Своєю присутністю у Брацлавському воєводстві – і маєтково, і активною політичною діяльністю – він колоритно вписався в його історію останніх двох десятиріч XVI і самого початку XVII ст. Не належачи до землевласницько-правлячої верхівки Речі Посполитої¹⁸⁸, він, як переконаємось далі, довів, що з ним слід рахуватися тим, хто наважувався поживитись за рахунок його брацлавських володінь (до них головним чином належали брацлавський воєвода князь Януш Збаразький і краківський каштелян князь Януш Острозький). У двобоях з ними його виручали впевненість у своїй правоті, вольовитість, впертість і цілеспрямованість, уміння тонко орієнтуватись у законодавчих нормах і судочинстві.

Маєткова структура землеволодіння

Більша частина документів збірника тематично так чи інакше стосується землеволодінь – державних (великокнязівських, згодом королівських або королівщин) і магнатсько-шляхетських маєтків (у 1566–1606 рр. духовних – церковних і монастирських – маєтків у Брацлавському воєводстві зовсім не було).

Державні маєтки представлені безпосередньо 40 матеріалами. У них ідеться про Брацлавське і Вінницьке староства та такі володіння, що входили до їх складу: міста Брацлав і Вінниця, села Літин, Пултівці, Салаші, Хижинці, Скуринці, Вонячин, П’ятничани, Мізяків, Вишня, Лука і Залісся, селище – потім село Щурівці, селища Айсин, Ярмолинці й Ометинці, урочища Нетяги і Телепентин Ріг. На початку XVII ст. (до 1610 р.) у воєводстві було не менше 17 королівських (з не менше 340 усіх) поселень: міста Брацлав і Вінниця, містечка Айсин (Гайсин) і Літин, села

---

¹⁸⁸ Наталія Яковенко відносить Пісочинських за стилем поведінки і способом життя до магнатських родів Речі Посполитої (Яковенко Н. Українська шляхта з кінця XIV до середини XVII ст. (Волинь і Центральна Україна). Київ, 1993. С. 196). Якою мірою це твердження стосується Л. Пісочинського, покаже дальше вивчення його особи і діяльності.

Вишня (нині Агрономічне), Вітвиця (нині Кисляк), Вонячин (нині Городище), Карвівка (нині Карбівка), Кутківка (нині Яструбуха), Мізяків, Нетяги або Калитинці (нині Великі Крушинці), Пултівці, Скуринці (нині Прибузьке), Тютьки, Хижинці, Шалаші (нині Некрасове), Щурівці¹⁸⁹. На цей час Лука, Залісся, П'ятничани, Ометинці й Ярмолинці перетворились на шляхетські села, а назви "Телепентин Ріг" у тодішніх (і пізніших) джерелах не було. Тож частка королівщин у загальній масі поселень воєводства була невеликою. За цим показником воно сильно відставало від сусіднього Подільського воєводства, де на 1600 р. із 789 виявлених поселень королівських було щонайменше 211¹⁹⁰. У 1601 р. Юрій Струс, на той час вінницький староста і галицький каштелян, намагався у Вінницькому земському суді, а також в асесорському і королівському судах довести, що розлоге Глинське городище, розташоване на північ від Вінниці, належить до Вінницького староства. Натомість там само князь Юрій Друцький Горський наполягав, що цей маєток належить йому та його дружині як дідичний (344, 354). Зрештою виявилось, що рацію мав князь: 16 червня 1603 р. він разом з дружиною Богданою Кмітянкою відпродав територію городища, тоді уже значною мірою заселеного, краківському каштелянові князю Янушу Острозькому (384).

Один із згаданих 40 документів – це лист Сигізмунда Августа великокнязівському ротмістрові Філону Кміті від 30 березня 1566 р., у якому повідомлено, що маєтки Літин, Пултівці і Салаші (!) та двір у Вінниці, які належали приватно адресатові, відповідно до опису їх великокнязівським дворянином Василем Мацкевичем, відійшли до "скарбу", тобто до державних володінь, узамін за одержаний Ф. Кмітою з державного земельного фонду Чорнобильський замок (очевидно, з прилеглим до нього маєтковим комплексом); повідомлено в листі і про те, що ці три маєтки він, Сигізмунд Август, "пустив" брацлавському воєводі князю Р. Ф. Сангушкові в користування ("на вихованье до часу") і що Ф. Кміта не повинен перешкоджати вступові князя у володіння ними, котрий доручено провести дворянинові Юрію Биковському (4).

Вислів "до часу" в цьому документі з огляду на тогочасну у ВКЛ і Польському королівстві практику користування державними маєтками можна трактувати як "пожиттєво" чи, відповідно до джерел, – "доживотно". На засадах доживотності упродовж 1576–1604 рр. було видано 11 привілеїв (вони входять у число 40) – сукупно на шість сіл, дворець у Вінниці і три селища, причому села Скуринців стосується

¹⁸⁹ Крикун М. Кількість і структура поселень Брацлавського воєводства...

¹⁹⁰ Крикун М. Кількість і структура поселень Подільського воєводства... С. 382.

три привілеї. Одержувачі привілеїв могли володіти маєтками тільки за умови несення з них служби, звичайно, “збройної”, військової королю і Речі Посполитій. Ці дарування робились як винагорода за заслуги перед королем і державою, вказані, щоправда, надто загально. Винятком з цього правила є два привілеї. В одному з них, виданому Стефаном Баторієм Станіславові Лацу 20 серпня 1576 р., сказано, що села Літин і Пултівці надані йому за те, що він був серед послів від Речі Посполитої, делегованих до Семигородської землі, щоб сповістити Стефанові Баторію, тамтешньому князю, про обрання (елекцію) його польським королем і супроводжувати його на шляху до Польщі (Согону) для зайняття престолу (42). До Варшави, до речі, Стефан прибув, щоб посісти королівський престіл, 23 квітня. У привілеї ж хмельницькому старості Миколаєві Струсу на село Мізяків від 7 грудня 1604 р. читаємо, що видано його тому, що той успішно бився “напервеи на Цоцоре против вѣчноу неприятелови н(а)шому татарынови, потом противко козаком под Лѣбнѣами, наконецъ против Михалови и Карлови неприятелом, з неѣваженѣем здоровья и маєтностии, яко такомѣ таких продковъ потомкови прыстоит” (431)*.

Шість привілеїв (з 11) містять й інші цікаві деталі. Так, у згаданому привілеї С. Лацові зазначено, що покладені на нього як доживотника обов’язки він повинен виконувати відповідно до королівської ординації (розпорядження), котра буде видана, і що перед ним Літин і Пултівці тримав коронний гетьман і руський воєвода Юрій Язловецький (42); у привілеї Стефанові Снецькому від 7 липня 1576 р. на селище Щурівці, розташоване в одній милі від Брацлава, – що той сплачуватиме у державний скарб четверту частину доходів з осадженого в ньому

---

* Біля місцевості Цецора, що поблизу столиці Молдавського князівства Ясс, поляки в жовтні 1595 р. розбили військо кримського хана Газі-Гірея, у жовтні 1600 р. вони ж завдали поразки волоському господареві (князю) Мігаєві (Михайлу) Хороброму. Ці перемоги акцентували прагнення правлячих кіл Польського королівства утвердитись у нижній і середній течії Дунаю. 26 травня – 7 червня (за новим стилем) 1596 р. коронне військо тримало в облозі повсталих козаків, очолюваних Северином Наливайком і Григорієм Лободою, в урочищі Солониці біля міста Лубен, доки ті не капітулювали. Карл – це дядько польського короля Сигізмунда III. Останній від 1594 р. був і шведським королем Сигізмундом. Повертаючись того ж року після коронації його у Швеції до Речі Посполитої, Сигізмунд призначив Карла управляти країною. Проте той всіляко розкидував у ній його позиції з метою самому заволодіти шведською короною. Довідавшись про це, Сигізмунд у 1598 р. висадився з військом у Швеції, щоб відновити тут свою владу, але зазнав поразки; Карл його полонив, але невдовзі відпустив. У 1599 р. ріксдаг (парламент) детронізував Сигізмунда і призначив Карла регентом, а в 1604 р. Карл став шведським королем Карлом IX.

поселення, розмір якої встановлять королівські ревізори (41); у привілеї ротмістрові Брацлавського замку Симонові Телку від 12 вересня 1579 р. на село Скурунці з належним до нього двірцем у Вінниці, – що маєток дається в рахунок “немалої суми”, яку скарб Речі Посполитої винен йому за багаторічну військову службу, хоча цей борг він скарбові “отпѣстил и отпѣщает” (70); у привілеї Войцеху Носажевському (Nosarzewski) й Кишиштофу Тромпчинському від 24 грудня 1579 р. на селище Айсин (Aisin), розташоване за десять миль від Вінниці над Собом (допливом Богу), – що цей маєток, до якого належить, зокрема, ліс Гоголів, протягом сотні років (“a centum annis”) безлюдний, пустинний (72); у привілеях брацлавському підстарості Юрію Горецькому від 1 листопада 1581 р. на селище Ярмолинці (112) і Якубу Незабітовському від 2 листопада 1582 р. на село Луку і дворець у Вінниці (117), – що безпосередніми попередниками їх у володінні цими маєтками були відповідно брацлавський підсудок Андрій Садовський і Ян Оришовський; у привілеї галицькому каштелянові й вінницькому старості Юрієві Струсу від 5 березня 1603 р. на дворець у Вінниці – що надається останній “зо всѣми прылеглостями и приналежностми, двором, подданными, польми, сеножатями, сажавками, лесами, чиньшами, податками, повинностями и зо всѣми пожитками и доходами” (376).

Слід звернути увагу на те, що привілеєм від 15 березня 1574 р. писареві руських справ коронної канцелярії (власне, канцелярії Руської (Волинської) метрики) Євтику Висоцькому село Хижинці було надане “на вічність” (35). Та пізніше це село, що побачимо далі, фігурувало як королівщина. Тож напрошується міркування, що “на вічність” тут тотожне “доживотно”.

Збереглося п'ять привілеїв, котрими доживотним тримачам дозволено передати маєтки іншим особам на доживотній zasadі. В одному випадку передання Скурунців мав здійснити Симон Телок своєму синові Петрові (20 березня 1581 р., 106), у двох – брацлавський і вінницький староста Ю. Струс, відповідно, Брацлавського староства і села Хижинців королівському дворянинові Валентію Александру Калиновському (28 травня 1599 р., 317) й урочищ Нетяг та Телепентина Рогу Мартинові Хруслінському (23 серпня 1599 р., 325), в одному – вінницький підстароста Григорій Чечель села Щурівців В. А. Калиновському як брацлавському старості (12 березня 1603 р., 377), в одному – Полонія Хребтовичівна селища Ярмолинців йому ж (3 квітня 1604 р., 418; тут, до речі, сказано, що селище здавна належало до Брацлавського замку, потім від нього було відірване, а Полонії вже дісталось від її першого чоловіка Андрія

Садовського, і що цим її даруванням воно повертається до того самого замку). У згаданому привілеї щодо Брацлавського староства й Хижинців наголошено: король зважив на те, що Ю. Струс “не толко значные и кривавые послуги, которые он и по тех там местцах Украинных, и везде индеи, тако рыцьер великии, з немалою похвалою и пострахом неприател коронных з молодости лѣт своих Речи Посполитои, предком нашим и нам зо всѣмъ праве домою своим частокрот оддавал, залеценые маючи, але теж и тоє прыхѣтиване его людеи молодых до службъ наших и Речи Посполитоє, до забавъ в дѣлех рыцьерскихъ”. Такою була королівська характеристика людини, котра у Брацлавському старостві на час видання цитованого привілею старостувала понад 20 років. З того ж привілею впливає, що Ю. Струс “умислив” уступити маєток “для певных причин, потребъ своих”. Не забуваймо, що він був тестем В. А. Калиновського, що, отже, згадані “причини” і “потреби” пояснюються, напевно, саме цим. Там же, до слова, сказано, що В. А. Калиновський до королівського скарбу не повинен сплачувати жодних податків, а має здавати лише квартиру (фактично п’яту, а не четверту, частину доходів з маєтку) до Рави (адміністративного центру Равського воєводства в Мазовії; сюди приносили квартиру з королівщин Корони). А в привілеї М. Хруслінському зауважено, що він не має до скарбу нічого давати, але “на вшеллакую од насъ послугу Речи Посполитоє за розказанемъ помененого старосты нашего (Ю. Струса. – М. К.) и иншого, на потом по нем будѣчоз(о), будет повинен завжды с того (маєтку. – М. К.) ставитися и оные (обов’язки. – М. К.) одправовати”.

Практикувалось також надання маєтків у доживоття старостою Брацлавського воєводства, зрозуміло, тому, що він був наділений таким правом. Відомі два такі випадки, “винуватцем” котрих був староста князь Богуш Корецький, а саме: надання селища Ометинців брацлавському підстарості Єрмолі (Ярмолі) Мелешкові 8 липня 1566 р. (26) і селища Ярмолинців брацлавському підсудкові Андрію Садовському 7 січня 1572 р. (34). Згодом, відповідно 21 липня 1570 р. Сигізмунд Август і 10 березня 1574 р. Генрик листами, на прохання Є. Мелешка й А. Садовського, підтвердили ці дарування, підкресливши щодо Є. Мелешка, що той із селища (очевидно, осадженого) “нам, г(о)с(по)д(а)ру, и Речи Посполитои службу земскую военную служити будет повиненъ потому, тако и иные земане шляхта повету Браславского служатъ”, а щодо дарування А. Садовському зазначивши, що “таковые пустыни мають быт роздаваные для оседана тых тамъ краєв”.

До цього роду королівських листів примикає привілей Стефана Баторія від 20 вересня 1580 р., виданий на “причину” (прохання) київського воєводи і маршалка Волинської землі князя Костянтина Острозького під замком Великими Луками князю Дмитрові Курцевичу Булизі, яким підтверджено передання останньому “до живота свого” К. Острозьким села Вонячина, котре цей князь тримав у доживотті. Д. Булига, читаємо в привілейі, гідний того, щоб його отримати, бо “от немалого часѣ на Украини при велможном Константине Острозскомъ [...], будѣчи а мужне против неприателемъ н(а)шимъ Москве и татарамъ зоставѣючися, здоровья и маєтности своеє не литѣючи, ласкѣ нашѣ королевскую заслѣговал и на тот час, бѣдѣчи при нас и воискѣ нашомъ тѣ, под Великими Лѣсками, кгдамы тот замокъ Великии Лѣски з рѣк неприатела н(а)шого кн(а)зя московского взяли, во всех справах и поступках своих рицерских намъ се добре показал и подобаль” (81).

Надання королем князеві К. Острозькому, який у Брацлавському воєводстві не старостував, права передавати в доживоття маєток, котрий князь так само доживотно тримав, було в тогочасній практиці користування королівщинами явищем екстраординарним, спричиненим винятковістю самої особи цього князя.

Осібнo виглядає згода Сигізмунда Августа кам'янецькому земському писарю Станіславові Вольському від 7 лютого 1571 р. на викуп села П'ятничан у спадкоємців Миколая (Миська) Петничанського і дозвіл йому володіти ним доживотно (27). Чи не йдеться в цьому випадку про сплату спадкоємцям заставної суми, тобто суми, яку вони внесли в державний скарб при взятті П'ятничан у заставне володіння? А може, мається на увазі викуп раніше проданого села?

Застава державних маєтків у Брацлавському воєводстві до початку XVII ст. засвідчена тільки двома документами, і тому видається, що вона практикувалася рідко. Хронологічно перший з цих документів надзвичайно винятковий за змістом, і треба докладніше спинитися на ньому (20). Ідеться про датований 20 червня 1568 р. і написаний на пергаменті привілей з “привесистою” печаткою Сигізмунда Августа, яким Вінницьке староство “обычаем позычоным” було заставлене за 5 000 кп литовських грошів згадуваному старості князю Богушові Корецькому на три роки, починаючи від дня святого Мартина за римокатолицьким календарем (“римского свята”), тобто 11 листопада 1568 р., до такого ж дня 1571 р., з тим, що в разі невіддання старості вчасно цієї суми староство мало залишатися у заставі у нього наступні три роки, і так повинно було тривати далі, причому і за спадкоємців

цього старости. Щоб одержати таку суму, староста заставив (“заведши”) “свою властност”, тобто, як можна здогадуватися, один зі своїх волинських маєтків. Отримана від Богуша Корецького сума поступала, за привілеєм, у великокнязівський “земський скарб” і призначалася “на заплагу людем служебнымъ а для обороны замков н(а)ших подвинских и земли Полоцкое часу валки з неприателем н(а)шимъ московским”. Протягом заставного періоду, читаємо далі в привілеї, староство перебуватиме у повному й необмеженому володінні старости (недаремно воно йменується у ньому й “волостю”) і всі доходи (“пожитки”) з нього належатимуть йому ж, щоправда, цих доходів мало, “болшеи пожитков с корчомъ” у Вінниці. Піддані староства – міщани, селяни (“волощани”) й путні слуги – виконуватимуть на старосту всі звиклі повинності, особливо ж мають давати стації і підводи, а державні податки (серебичину й інші) збиратимуть у старостві й здаватимуть до скарбу призначені старостою урядники (в інших маєтках воєводства – великокнязівських, князівських, панських і шляхетських – це робили призначені державою особи – поборці). Привілеї заборонив підданам староства при його викупі з застави висувати до старости претензії щодо своїх від нього “кривд” і “шкод”; якщо ж скарги про такі кривди й шкоди на урядників і слуг старости надходитимуть до великого князя, то останній обмежиться листовним зверненням до старости “о вчинене справедливости” й відрядженням свого послання “на пригледане ўчинена” її. Якби під час застави в старостві сталися втрати від пожежі (“от огню”), морової пошесті (“поветрия”), дій “неприатела постороннего” або “людеи воиска” великокнязівського, “службеных жолнеров”, або ж піддані з якихось причин “проч са розошли”, то і в таких випадках не слід від старости вимагати відшкодування й зменшувати розмір заставної суми, а великий князь зобов’язаний “помоч ку забудованю замку и мѣста”, у разі ж якщо староста не одержуватиме “никоторого [...] пожитку” зі староства – компенсувати його матеріальні й доходні втрати наданням йому “на иншом мѣстцѣ столко имени от столѣ [...] гос(пода)рьского”, яке було б рівноцінне Вінницькому староству. Вінницький замок, у ньому мости і гати “направовати” мають великокнязівські, князівські, панські й шляхетські та духовні (!) піддані “подлугъ звыклое в том повинности”. “Непослушних” за посередництва великокнязівських листів будуть примушувати виконувати те, до чого зобов’язані звичаєм. Заставленню, сказано в привілеї далі, в жодному разі не підлягають маєтки, які не входять до складу Вінницького староства, проте їхні власники, зем’яни-

шляхта, повинні й далі чинити “послушенство” старості “в речах, им здавна повинних, и подлуг справ посполитых и статутѣ земского”, а староста як намісник великого князя має їх, як і раніше, судити, “в том владности над ними ѹживати” може, “ничим права посполитого и статуту земского не ѡтступуючи и жадного ѹближеня над право и статут не чинячи” (ця влада старости не поширювалася, як можна судити з привілею, на верхівку шляхетського стану – князів і панів). Обов’язком старости було берегти територіальну цілість староства, а великого князя – надавати йому в усьому належну допомогу. Привілей дозволив старості, не питаючи на то дозволу князя, заставити староство будь-кому за суму, яка не перевищить 5 000 кп, а той, до кого в такому разі староство перейде, володітиме ним на засадах, викладених у привілеї щодо Б. Корецького.

Другий документ стосовно застави королівщин належить до села Салашів: 18 червня 1588 р. луцький земський суддя Федір Чаплич і Василь Бабинський зізнали перед Луцьким земським урядом про те, що вони як опікуни Олександра і Яроша, синів небіжчика Федора Злоби, доручають швагрові останнього Федору Гулевичу клопотати перед королем про повернення йому відібраного в нього брацлавським і вінницьким старостою Ю. Струсом цього села, яке той тримав у заставі за 700 кп за угодою з Ф. Злобою і повинен віддати синам його після закінчення терміну застави (163).

До цього документа тематично примикає декрет асесорського суду від 31 березня 1595 р. у справі за скаргою старости Ю. Струса про неправомірне володіння селом Салашами Филістином і Барбарою, потомками Федора Гулевича, та їхнім опікуном Дем’яном Гулевичем, оскільки воно належить йому, Ю. Струсові, за королівським привілеєм, виданим після того як по смерті Федора Злоби воно ж відійшло (тобто повернулось!) до складу королівських маєтків. Позвані на судовий розгляд не з’явилися, тому Салаші присудили старості. У декреті зазначено, що через шість тижнів після його винесення названі особи повинні уступити село старості, а як цього не зроблять, то кременецький староста (він же – брацлавський воевода) князь Януш Збараський, а за його відсутності Кременецький гродський уряд мав домогтися виконання цього декрету (241).

Викуп Вінницького староства з застави державою так і не відбувся. 10 червня 1578 р. брацлавський староста Ю. Струс викупив його за 5 000 кп у Яна Ходкевича, віленського каштеляна і найвищого маршалка ВКЛ, котрий володів ним як опікун князя Яхима Богушовича

Корецького (51). Від цієї операції Я. Ходкевич усіяко ухилився (очевидно, йому матеріально вигідно тримати староство в своїх руках), а погодився на неї за декретом королівського суду від 8 червня того ж року, який його зобов'язав піти на викуп (50). Слід вказати на те, що саме після цього викупу Ю. Струс став іменуватися вінницьким старостою. Давши 3 квітня 1604 р. згоду на передання Ю. Струсом Вінницького староства брацлавському старості В. А. Калиновському, Сигізмунд III вказав, що державний скарб й далі обтяжений давньою заставною сумою у розмірі 5 000 кіп щодо цього староства, яка, отже, належить В. А. Калиновському в разі, якщо скарб викупить цей маєток (419).

Будучи брацлавським і вінницьким, а згодом й звенигородським старостою, Ю. Струс стосовно маєтків, що входили у Вінницьке староство, але перебували в доживотному володінні, вдавався до свавільних дій – виганяв з них одних володільців, віддавав їх іншим. Вкажемо на відповідні документи, кожен з яких містить цікаві відомості.

За скаргою, висловленою Єрмолиною Мелешковою перед коронною канцелярією й королем 8 липня 1578 р., Ю. Струс відібрав у неї та її дітей маєток Залісся зі ставком Чорнишовським біля річки Чаплі (правої притоки Богу). Маєток, каже скаржниця, її чоловік Єрмола Мелешко отримав у доживоття від Сигізмунда Августа і той же король підтвердив це дарування. Вона ж по смерті чоловіка володіла ним з дітьми “от кольконадцать летъ”. Відібрання староста мотивував тим, що Залісся – королівське володіння. (Тим самим він звинуватив Єрмолину Мелешкову й, зрозуміло, її чоловіка у привласненні Залісся, в трактуванні його як маєтку діничного.) За словами скаржниці, староста безпідставно передав Залісся королівському дворянинові Янові Оришовському. А маєток цей на той час мав два двори – старий і новозбудований, 70 “чоловіків” підданих, осаджених над названим ставком, ще два ставки, млин, двірську пасіку на 50 вуликів (53).

Брацлавський земський писар Северин Кропивницький 20 березня 1582 р. оповів перед Луцьким гродським урядом таке. Перед королівськими комісарами луцьким війським Іваном Чапличем і дворянином Станіславом Бегановським Ю. Струс, “зваснившись” на нього, “чоловека спокоиноного, правомъ посполитымъ обезпечоного”, та “торгаючисе [...] словы непристоинными, щипливими”, чинив “отповедь (прокляття. – М. К.) словную на здоровье” його, “хвалечисе” його “на смерть забить” й відібрати в нього маєтність. Не обмежившись цим, продовжував писар, староста, “препомневши боязни божее и срокгости права посполитого, и розсудкѣ правного справедливого, наполнившись воли и злого ўмыслѣ

своего, хотечи ўмыслне” його “замордовати”, у четвер 8 березня того ж року, “могло [...] быти годин три до вечора”, здійснив наїзд на село Скуринці, що його той тримав, “сам особую своєю и собравшиста з воиском людеи гуфом немалым” з Брацлавського і Вінницького старосте и “зо всими товариши, жолнеры роты своеє, которюю ведет и под справою своєю держить за пенѣзи его королевское м(и)л(о)сти и Речи Посполитое, слугами, с пахолки, з гаидуки и з многими помочниками своими, маючи з собою около двох тисечеи людеи”, у тому числі дев’ять шляхтичів (Івана Красносельського, Семена Яцковського, вінницького підстаросту Юрія Горецького, Матія Лаца, Богдана й Андрія Дешковських, Матуша Шандировського, Михайла Ласка, Василя Цурковського), возних Семена Сабаровського і Федора Братковського, вінницьких вїта і міщан та підданих із сіл Мізякова й Хижинців, “конно, зброино, з розным орґжємь, воине належачимь, вземъши и спровадивши стрелбѣ его королевское м(и)л(о)сти з замку Вѣницкого, дѣла, гаковнѣцы, пулгаки, рѣчницы, в обычаи валки неприятелское с трѣбами наехал моцно кгвалтом”. Нападники “голосом рознымь, яко одны татарове, окрикѣ ўчинивши, ۛ трѣбы трѣбачи и ۛ бубны бѣючи, з дѣль, з гаковниц и рѣчницѣ стрелбу пѣстивши”, штурмували двір С. Кропивницького в Скуринцях, “до дому ворота и острог выбили”, забили на смерть слугу Павла Івановича, а сам писар “черезъ гумно в лѣсь ледве ۛтекъ”, за ним гнався “люд [...] пишии” і гайдуки старости “ажъ до самое ночи” з рушницями; і якби, каже писар, “ноч не зашла, певне бы мене на смерть забили”. Його дружину Овдоттю Коптївну впіймали у дворі, побили, “зшарпали, словы неўчтивыми зсоромотили”, зняли з неї кілька коштовних речей. Староста також її “соромотил” і бив, до того ж “торгаль и ۛ шию пхал, моцно кгвалтомъ з дому и з двора выпхал и прочь [...] з села выгналь, поведаючи тыми словы, иж [...] тоє село Скуринцы за даниною его королевское м(и)л(о)сти мужеви твоємъ и за листом его королевское м(и)л(о)сти, на подане того села до мене писаным, га поступил и в него былъ есми мѣжа твоего ۛвезаль через подстаростега моего вѣницкого Юра Кгорецького, але иж [...] муж твои мне не служит и противко мене есть, га [...] тоє село Скуринцы и двор к рѣкам своим до староства моего берѣ, нехай же [...] мене мужь твои до короля его м(и)л(о)сти позываєть, нижъли [...] зыщєт, проездитса”. Овдоття по тому ледь живою прийшла до Вінниці. А староста зі своїм загоном залишився у Скуринцях, пограбував у тамтешньому дворі все, що зміг (подано докладний перелік пограбованого – грошей, коштовностей, одягу, посуду, зерна, коней тощо), скуринських підданих “в послушенство свое привернулъ” – 26 служб тяглих людеи,

які своїми плугами орють, і 12 загородників, котрі до своїх загород мають невеликі земельні наділи (“роли”). С. Кропивницький невдовзі оповів про те, що відбулося, навколишній (“околичной”) шляхті, а 10 березня відіслав для запису в брацлавську гродську книгу “жалобу” свою; та Брацлавський гродський уряд її не прийняв (зробивши це, очевидно, під тиском старости). Тоді скаржник послав своїх людей до Летичівського гроду (Летичів був центром однойменного повіту Подільського воєводства) як найближчого до Вінниці і Брацлава, щоб уписати “жалобу” до летичівської гродської книги. Та за наказом Ю. Струса Юрій Горецький “через слуг своїх, котрых по дорозе посажалъ”, на шляху до села Дешківців піймав цього посланця й “жалобу” з реєстром учинених шкод у нього відібрав. Староста “слугъ и помочников своихъ по дорогахъ позасажал и понаправовал”, щоб схопити писаря, а цей, “не будучи безъпечон здоровья своего, з великою Ѹтратою своею, маючи при себе ѱ колкодестат человека” з “великою ѱсторожностю” через Немирів, Прилук і Пиків дістався до Луцька, щоб оповісти про пережите перед тамтешнім гродським урядом (114).

Ця справа мала своє продовження. 4 грудня 1582 р. королівський суд розглянув її за скаргою С. Кропивницького, яку він пред’явив у виписах з книг трьох (гродських) урядів разом з листом возного Дмитра Щикитинського та чотирма шляхетськими листами. Тоді ж той самий суд розглянув позов за скаргою Дороти Нешовської, вдови по Симону Телку, про позбавлення Ю. Струсом їхнього сина Петра можливості доживотно володіти Скуринцями (Симон отримав королівський привілей на це село 12 вересня 1579 р.) і протиправне передання їх С. Кропивницькому (цей показав привілей на той же маєток від 20 жовтня 1581 р. й “увяжчий” королівський лист під тією ж датою, адресований Ю. Струсові, за яким С. Кропивницький мав бути уведений у володіння Скуринцями). Під час розгляду обох скарг виявилось, що перед С. Телком право на Скуринці мав Андрій Садовський, котрий помер бездітним. Це засвідчила друга вдова А. Садовського Полонія Хребтовичівна (першою дружиною його була Зофія; про неї див. децю далі). Суд визнав “перше” право на це село за Петром Телком, а право С. Кропивницького – “последним”. Стосовно ж завдання Ю. Струсом шкод С. Кропивницькому суд постановив, що той повинен порушити справу про це “Ѹ суду належного” (тобто в гродському суді Брацлавського воєводства). Варто вказати на те, що в королівському суді умоцований Ю. Струса Беняш Дембовський заявив: той мав відомості про те, що до Скуринців збиралися “люди люозные” (волоцюги), щоб звідти рушити

“до Волохъ” (Молдавського або Волоського князівства), і що С. Кропивницький, якому староста доручив про це вивідати, в Скуринцях нікого з них не застав (120).

21 липня 1583 р. королівський суд висловився в справі за скаргою Ярмолиної Мелешкової Зофії Микулинської та її сина Івана Мелешка про те, що всупереч королівському декрету, виданому на нещодавно відбутому сеймі, Ю. Струс не дозволяє ув'язати її та Івана в маєток Залісся або Луку (з володіння яким їх вибив королівський дворянин Ян Оришовський, привілей якому на той же маєток був скасований декретом того самого сейму), незважаючи на те що для проведення ув'язання король призначив свого посланця Якуба Павшу. Присутній на суді Ю. Струс твердив, що маєтку з такою назвою немає, а є Залісся, яке справді належить Мелешковій та її синові, і Лука незаконно осаджена її покійним чоловіком Ярмолою Мелешком на землях міста Вінниці, а ще Сигізмунд Август постановив, що жодних земель Вінницького (й Брацлавського) староства відчужувати не можна. Суд підтвердив свій попередній декрет, яким старосту зобов'язано повернути Залісся або Луку (!) Мелешковій та її синові. А як вони будуть допущені до володіння цим маєтком, мовлено далі в рішенні суду, то староста, коли вважатиме своє право на нього “ліпше”, може “право чинить”. Виконання цього ж рішення стосовно ув'язнення Мелешкової та її сина було покладено на Ю. Струса (!) (129)*.

3 грудня 1585 р. земський возний Кременецького повіту Войтех Кобильський зізнав у Городні перед королем й коронною канцелярією, що там само напередодні він вручив королівський позов Ю. Струсові в справі за скаргою писаря Холмської землі Андрія Ганського і Яна Вербицького щодо того, що той, незважаючи на королівський декрет, противиться ув'язанню в Скуринці Петра Телка, опікуном котрого вони є (153).

“Маєткової” лінії Ю. Струса дотримувався і його наступник по старостуванню В. А. Калиновський. Він не допустив хмільницького старосту Миколая Струса у володіння селом Мізяків, за що той на нього подав скаргу в асесорський суд, а коли останній визнав правомірність дій В. А. Калиновського як таких, що спрямовані на збереження Вінницького староства як єдиного маєткового комплексу, то апелював

---

* Треба вказати на те, що ще 7 липня 1581 р. датовано лист Стефана Баторія про перенесення ним до свого повернення з війни розгляду скарги Зофії Мелешкової стосовно вигнання її Ю. Струсом і Яном Оришовським з володіння селом Заліссям, яке, доречно підкреслити, у цьому документі назване “нашим”, тобто королівським (108).

до королівського суду. Цей 19 серпня 1605 р., вислухавши аргументи обох сторін, пред'явлених їхніми умоцованими, підтвердив декрет асесорського суду (454). Вдруге з того ж питання за скаргою М. Струса королівський суд висловився своїм декретом від 15 квітня 1606 р. Суд не відступив від свого попереднього декрету, визнав до того ж неправомірним привілей М. Струсові на доживотне володіння Мізяковом (485). А 2 травня того ж року Сигізмунд III підтвердив право В. А. Калиновського на це село як складову Вінницького староства (488).

Два інші королівські декрети також стосуються “суперництва” шляхти за маєтки того ж староства. В одному з них, від 10 листопада 1577 р., ідеться про заборону Зофії Микулинській володіти Лукою, яку вона тримає по смерті свого чоловіка Мелешка і відмовляється передати Янові Горишковському (Оришовському). Королівському комірнику Андрієві Любенецькому, сказано в декреті, Зофія не дозволила здійснити це передання, хоча для її проведення він був уповноважений відповідним королівським мандатом; а викликана на королівський суд за це і для пред'явлення прав на Луку, вона на його засідання не з'явилася. Суд зобов'язав старосту Брацлавського воєводства відібрати в неї Луку й Я. Горишковському віддати (45). Декрет від 17 травня 1589 р. був виданий за скаргою вінницького підстарости Юрія Горецького і його дружини Полонії Хребтовичівни про те, що Ян Вербецький та його дружина Дорота Нешовська, Миколай Глубоцький та його дружина Ядвіга Телківна і син небіжчика Симона Телка та Дороти Нешовської Петро неправомірно володіють селом Скуринцями. У позові, виданому за цією скаргою, зазначено, що у 1566 р. Сигізмунд Август подарував Скуринці “на вічність” (з контексту документа випливає, що насправді – в доживоття) Андрієві Садовському, першому чоловікові позивачки, і що після його смерті, в обхід її прав на них, удалося їх Симонові Телку “упросити” у короля Стефана Баторія, унаслідок чого вона перестала ними володіти; по смерті ж С. Телка “державцями” (доживотниками) Скуринців стали названі в скарзі особи. Полонія Хребтовичівна, посилаючись на своє право на Скуринці, домагалася повернути їх собі. Проте на засідання королівського суду ні вона сама, ні хтось інший, який би представляв її інтереси, не з'явилися. Натомість присутні на засіданні суду Петро Телок та його мати як підставу для доведення своїх прав на цей маєток пред'явили такі документи: привілей від 1579 р. Симонові Телку, королівський декрет від 1580 р. (виданий за скаргою Полонії) про те, що С. Телок тримає Скуринці правомірно, привілей від 1581 р., яким С. Телкові дозволено це село передати своєму синові Петрові. Зваживши на ці документи й неявку

Полонії на суд, останній звільнив позваних від позову й затвердив П. Телка у володінні Скурунцями (174).

Наприкінці у розповіді про державні маєтки Брацлавського воєводства треба зупинитися на одному документі, який засвідчує намагання власника приватних маєтків, що сусідили з ними, поживитися з їхніх земель. Ідеться про декрет королівського реляційного суду від 15 червня 1604 р. у справі за скаргою старости В. А. Калиновського, спричиненою зверненням до нього війта й міщан Брацлава, про захоплення (“квалтовное выбитє”) 18 березня 1603 р. урядниками і слугами брацлавського воєводи князя Януша Збаразького “грунту” цього міста біля городища або урочища Соколецького острова (інакше – Сокільця), що “на Богу”, й осадження на цьому ґрунті містечка Сокільця. Перед тим як потрапити до цього суду, справу про все це розглядав асесорський суд за апеляцією В. А. Калиновського на декрет Вінницького гродського суду, винесений на рочках 18 липня 1603 р. До цієї апеляції дійшло тому, що позвана сторона на рочках твердила, нібито справа не повинна розглядатися гродським судом, бо він стосовно її змісту не є відповідний, “належний”, але гродський суд відкинув цей аргумент, і на такий його декрет та сама сторона апелювала до коронного трибуналу; суд цю апеляцію дозволив, та поведова сторона на неї апелювала до королівського задвірного суду, і той же суд цю апеляцію допустив. Перш ніж до задвірного, справа потрапила до асесорського суду, оскільки стосувалася земель міста (Брацлава). У ньому вона розглядалася 15 жовтня. Умоцований воєводи Олександр Орловський запевняв, що апеляція поведової сторони до задвірного суду не може вважатися дійсною, поки трибунал не розглянув згадані до нього апеляції; на цій підставі, твердив далі О. Орловський, задвірний суд не належний щодо справи. Натомість умоцований старости Геронім Голінський вказав на те, що його патрон “озвався” на трибуналі, та справа там “не дійшла”, тож староста резонно апелював до задвірного суду, тим більше, що справа “прѣдкое штправы потребуєт”. Асесорський суд визнав слушність цього аргументу, зрозуміло – й апеляції старости до задвірного суду. О. Орловський заявив, що згаданий декрет Вінницького гродського суду стосовно цієї апеляції “неоправний”, оскільки цей суд не належний щодо справи, адже ґрунт, про вибиття з якого у ній ідеться, є дідичним володінням воєводи і брацлавські міщани ставили там з дозволу останнього хутори “и то за наймомъ”, отже, у такому разі, коли начебто ідеться про вибиття, не гродський, а земський суд є належний. Далі той же умоцований висловився так: “хлопъ (міщанин у цьому випадку. – М. К.)

ω кгвалтовное выбите позвати не может, кгда ж не есть равныи шляхтичови, бо кгда бы то шло, теды бы хлопи албо подданые ω штѹкѹ кгрѹнтѹ, ω розрѹченье плотов, кгвалтовное выбите зыскивали, зачим если не лѣпшѹю, теды равнѹю мѣли бы кондыщюю з шляхтою". *І просив О. Орловський звільнити князя від позову, а згаданий декрет Вінницького гродського суду скасувати. На це Г. Голінський відповів: у справах про вибиття слід звертатися тільки до гродського суду, тож Вінницький гродський суд є належний; князь захопив не "штуку" ґрунту, а ціле урочище, і спорудив замок та проводить осадження "хѹторов албо ѡсад", котрі там здавна брацлавські міщани мали і чинші з яких до Брацлавського замку сплачували. Щодо того, що начебто "хлопѹ ω кгвалтовное, выбите не може чинити", то, продовжував Г. Голінський, – "теды такѹ есть, ѡднакѹ староста з ними (міщанами. – М. К.) чинит и, пры них стоячи, доводит ихѹ справедливости". Асесорський суд дійшов висновку, що йдеться про "гвалтівне" вибиття і належить воно до компетенції гродського суду. Тому він затвердив декрет Вінницького гродського суду і наказав позваній стороні далі "поступовати". На цей декрет О. Орловський апелював "на реляції" королівського суду, асесорський суд цю апеляцію дозволив. На реляціях 15 червня старосту представляв той же Г. Голінський, а воеводу – Матей Важинський. Суд, бачачи, що з доводів обох сторін впливає сумнів щодо того, чи було захоплення земель ("гвалт"), й того, кому належить урочище Соколець, відіслав справу на розгляд сеймового суду. Разом з тим, бажаючи отримати потрібну інформацію про спірний ґрунт, той же суд зобов'язав Войтеху Гумінського, стольника кам'янецького, і Захаріаша Словицького, королівського секретаря, через 12 тижнів після видання цього декрету з'їхатись на урочищі Соколець "и там такѹ с положенья мѣстца, тако и иньших доводов и з свѣдецьствѹ годных и старых людеи пилне" вивідати, "докѹль тот Соколець належыть" – до Брацлавського староства чи володінь воеводи – "и хто его был здавна в ѹживанью, в держанью". Про отримані відомості названі особи мали доповісти на майбутньому сеймі (420).*

61 документ розповідає про операції з приватношляхетськими маєтками за 1573–1606 рр. З них 30 стосуються продажу, 12 – застави, два – дарування в доживоття, десять – дарування навічно, три – обміну, один – поділу, три – заповіту. З документів видно, що шляхта воеводства користувалася правом вільно розпоряджатися своїми власними землеволодіннями (40, 66–68, 152, 158, 168, 170, 171, 222, 251, 252, 412).

Продаж безпосередньо засвідчують 22 листи (66–68, 73, 99, 116, 121, 150–152, 158, 169, 220, 251, 252, 310–312, 322, 331, 332, 384). Згідно

з ними, продавцями маєтків виступають 16 осіб, покупцями – 11, причому в десяти листах покупцем виступає брацлавський воєвода князь Я. Збараський. У тих же документах фігурують як продані сім міст і містечок, два маєткові комплекси, 18 сіл, частини шести сіл, 14 селищ, частина селища, три стави, а продано їх на загальну суму 21 790 кін литовських грошів і 106 500 польських злотих (копа дорівнювала 75 польським грошам або 2 і півзлотого), причому продажна сума становила від 40 кін до 100 000 злотих. Князь Я. Збараський купив Прилуцький і Погребищенський маєтки двома етапами – половину 1579 р. у Сергія Дем'яновича й Григорія Івановича Прилуцьких за 3 000 кін, решту – 1585 р. у старости Юрія Струса за 4 000 кін (66, 67, 158), 1582 р. – селища Дашів і Данилківці в Андрія Коровая за 400 кін (121)¹⁹¹; київський воєвода й маршалок Волинської землі князь Костянтин Острозький – 1579 р. селище Верхняки при річці Морахві і три стави при Клокотині, притоці Мурафи (“Морахви”), у Яська Верхняцького за 8 000 кін (68); краківський каштелян князь Януш Острозький – 1603 р. містечка Пиків і Глинськ, 12 сіл, частину села і селища у князя Юрія Друцького Горського та його дружини Богдани Філонівни Кмітянки за 100 000 злотих (384). У двох (із 22) листах ідеться про видеркафні угоди – такі, які містили застереження, що продавець залишає за собою право будь-коли викупити маєток. За цими угодами, датованими 1599 р., канцлер і гетьман великий коронний Ян Замойський відпродав Матею Яблоновському за 5 000 злотих містечка Скіндерполь або Чернівці, Здіславль або Бушу, Янгород або Стіну, два села й “інші” поселення та урочища (331) і за 500 злотих село Носківці (332).

З решти восьми (з 30 “продажних”) документів три стосуються стількох же листів – щодо селищ Кальника, Поріївців, Цибулева і Скоморошківців (1599 р., 307–309; продажної суми не подано), два належать до видеркафного продажу Лаврином Пісочинським коморникові Брацлавського воєводства Леонтію Подгаєцькому половини селища Головачівців, що належало до Жорницьького маєтку (один з них – це лист Л. Подгаєцького від 10 грудня 1604 р. про те, що він за угодою від 10 серпня 1603 р. купив у Л. Пісочинського за 100 злотих цю половину “з людьми, там оселыми, з дворцомъ, з ставом и з млыном на Собѣ и зо всѣми прилеглостами и пожитки” (і це все лише за таку суму!) і був у неї ув’язаний возним Дмитром Щикитинським, а тепер, на бажання

---

¹⁹¹ У 1562 р. Прилуцьким і Погребищенським маєтками як селищами володіли Григорій та Іван Оноцковичі (Метрыка Вялікага княства Літоўскага. Кніга 44. С. 72–73). Чи Сергій Дмитрович та Григорій Іванович – не їхні родичі?

підкоморія, повертає її йому “через” того ж возного, 432; другий – це зізнання возного Андрія Трембицького 6 квітня 1605 р. перед Вінницьким гродським урядом про ув’язання ним Л. Пісочинського в цю половину Головачівців, 438), в одному про продаж дізнаємося із зізнання возного Київського воєводства Стефана Місковського і возного Брацлавського воєводства Миколая Ясліковського перед Брацлавським гродським урядом 26 січня 1598 р. про ув’язання ними князя Кирика Ружинського в куплене ним у Федора Гнівошовича Стрижовського містечко Янів із селищами (1598 р., 293; сума продажу не вказана), один містить оповідання Остафія Базаринського, урядника Немирівського маєтку воєводи князя Я. Збаразького, перед Брацлавським гродським урядом 9 лютого 1583 р. про те, що він за наказом цього князя і за посередництвом возного Себастіана Колбицького приєднав до згаданого маєтку куплені в Андрія Коровая селища Дашів і Данилківці та ватамана Васька Павлуценка, котрий мешкає у Вінниці* (до оповідання додано зізнання того ж возного про те, що він ув’язав князя в ці селища, 122), а один являє собою впис у житомирську гродську книгу писемного зізнання возного Олександра Чижя від 11 грудня 1597 р. про те, що він за дорученням Брацлавського гродського суду ув’язав княжну Яхимову Корецьку Ходкевичівну в селища на урочищі Харпаках, згідно з продажним листом Богдана, або Кузьми, Козара їй на цей маєток (291).

З 12 заставних документів шість – листи (62, 63, 77, 78, 172, 494). У ролі заставників та їхніх “контрагентів” тут виступають по шість осіб, а заставлено було два і частина села, “грунт”, півставу при Морахві і частину трьох селищ за 2 665 кіп (від 30 до 1 600 кіп). З цих заставників вінницький війський Гнівош Стрижовський у 1578 р. і Михайло Кропивницький у 1606 р. поступилися: перший – селом Стрижівкою своїй дружині Олені Чапличівні в рахунок позичених у неї 1 600 кіп (63), другий – частиною села Великого і Малого Коморова своїй матері Михайловій Кендзерській Овдотті Коптівні в рахунок позичених у неї 400 кіп (494). Брацлавський війський Юрій Черленковський заставлення села Новоселиці в 1589 р. своїй дружині Настасії Скуйбедянци за 400 кіп пояснює тим, що ця сума потрібна йому “для будованья дворов, сыпанья гребель, будованья млынов и для иншихъ великоважныхъ потребъ” та для витрат, викликаних його тяжбою за маєток Жогалово зі смоленським воєводою (172; мається на увазі Філон Кміта). Цей маєток, як видно зі

---

* Ватаман (в інших джерелах – атаман) – це сільський староста. Васько Павлушенко, мабуть, тому мешкав у Вінниці, що село, де він мав бути старостою, ще не існувало (на місці селища Дашева або селища Данилківців?).

зізнання Якуба Павші і Станіслава Трасковського, умоцованих відповідно Філона Кміти і Юрія Черленковського, зробленого перед королівським судом і коронною канцелярією 15 грудня 1585 р., за 10 кіп заставив батько останнього Олександр батькові першого Семенові. Але ні батько, ні його син селища не повернули, незважаючи на намагання обох Черленковських сплатити згадану заставну суму. Королівський суд тоді ж постановив, що сторони повинні призначити по одному-двох і більше своїх “приятелів” і зобов’язати їх у 1586 р. у Вінниці дійти в справі викупу згоди (157). З цитованого документа видно, що на час його складання згоди не досягнуто.

Інші заставного змісту документи такі: лист братів Андрія, підстоля ВКЛ, та Олександра Ходкевичів, у якому сказано, що вони за дорученням свого батька Григорія Ходкевича, віленського каштеляна й найвищого гетьмана ВКЛ, повернули Філонові Кміті замок Пиків (напевно, йдеться про Пиківський маєток) узамін за вручення останнім їм 1 000 кіп, за котрі Г. Ходкевич раніше його взяв у заставу (1573 р., 33); лист возного Дмитра Щикитинського про те, що він, приданий старостою Ю. Струсом князеві К. Острозькому “на всі справи”, з Олехном Дешковським, Дмитром Шандировським, Матяшем Зяловським і Андрієм Юшковським були свідками того, як у селі Воробіївцях брацлавський земський суддя Іван Кошка відступив князеві в заставу від свого й свого молодшого брата Андрія імені за 10 000 кіп назване село з двором, двірцем і 25 тяглими підданими, село Шпеків (Шпиків) з 13 тяглими підданими, а також 23 селища (всі вони поіменовані), селище над Собом, 37 пасік зі садами (своїх і підданих своїх), чотири стави, три ставки і млин (1585 р., 141)¹⁹²; квит Семена Ободенського про одержання ним від Венедикта Коцуба Якушинського 16 і півкопи, які брат Венедикта Олехно, тепер уже небіжчик, позичив у нього, Семена, під заставу трьох підданих у селі Якушинцях, і про повернення ним же, Семеном, цих підданих Венедиктові (1580 р., 80); зізнання возного Амброжия Буйницького перед Вінницьким гродським урядом, у якому сказано, що він увів Адама Богуфала у володіння містечком Райгородом у зв’язку з відданням його останньому в заставу за 400 кіп князем Яхимом Корецьким (1598 р., 306); лист

¹⁹² Маєтності, які князь К. Острозький отримав у заставу від братів Кошків, простягалися вигнутою у північно-західному напрямі дугою від південного заходу до північного сходу Брацлавського воєводства і займали величезну територію. Певне уявлення про її розмір може дати, зокрема, такий фрагмент з “попису” Брацлавського замку 1545 р.: “суть иньшини пасеки, ижъ и три селища за одну пасеку не стояють, при которои єсть на милоу земли, а в наменшее на полмили” (Литовська метрика. Книга 561. С. 236).

вінницького гродського писаря Григорія Байбузи з повідомленням, що він повернув селища Кальник, Цибелів, Поріївку і Скоморошківці своєму братові Ярошові Янчинському після того, як останній сплатив від себе й за покійного свого брата Івана заставну суму за ці маєтки (1599 р., 328).

У жодному документі стосовно приватних маєтків не вказано терміну застави маєтків. Не виключено, що звичайно він становив три роки – такий час застави був поширений в Речі Посполитій¹⁹³.

Про дарування навечно розповідають насамперед такі документи (окрім раніше вказаних трьох дарчих листів Магдалени Дубицької своєму чоловікові Л. Пісочинському і такого ж листа Л. Пісочинського їй (1588 р., 166, 168, 170, 171): лист Марії (Милки) Саборовської внукові Філону, синові своєї дочки Полагії та Григорія Шрама, на селище Сивовківці та чотири “чоловіки” у маєтку Ю. Черленковського Черленкові, з умовою, що після безпотної смерті Філона все це має успадкувати інший її внук – Іван Микулинський (1574 р., 40); лист володимирського войського Василя Гулевича Лавринові Пісочинському на половину маєтку Дчункова, котра дісталася йому від його себра Никифора Комара (1582 р., 115); лист Овдотті Комарівни Сутеської своєму чоловікові Яну Верейському на маєтки, успадковані нею від свого батька Богуша Комара, і ті, котрі їй дістануться за поділом маєтків від свого стрія Никифора Комара, а саме – частину сіл Сутески, Вітави, Янкова, Тиврова, Шершинів, Борскова, Маянова і Ворошилівців та “пустинний ґрунт” у Дчункові й Губині (1592 р., 222); лист князя К. Острозького синові Янушу на урочище Тетіїв (1593 р., 227). До другого з цих листів примикають уже вказані документи: зізнання возного Д. Щикитинського перед Брацлавським урядом про те, що він ув’язав Л. Пісочинського в половину Дчункова з селищами, до нього прилеглими (1586 р., 160), і лист Л. Пісочинського про повернення ним цього маєтку В. Гулевичові (1588 р., 164). Дарування містечка Браїлова і сіл Махнівців, Семаківців, Бокіївців та Новоселиці Полагією Григорівною, вдовою по Федору Бокію Печихвостському, своїм братаничам Ярофієві і Гаврилові засвідчує зізнання возного Войтеха Качки перед Брацлавським гродським урядом про те, що з його участю вона отаманам (старостам) й підданам у цих поселеннях повідомила, що надалі вони повинні бути підвладні цим братаничам (1698 р., 294).

Дарування маєтків у доживоття видно з листа брацлавського земського судді Івана Кошки своїй дружині Марії Максимівні Шпаковській, в якому читаємо, що, враховуючи позичення йому нею 1 000 кін, він віддав

---

¹⁹³ Про застави маєтків за польським правом див.: *Matuszewski J. S. Zastaw nieruchomości w polskim prawie ziemskim do końca XVI stulecia*. Łódź, 1979.

їй половину сіл Воробіївців і Шпекова та Черемошенського ставу, а також двір з підданими у Вінниці, Красний став, ставок, половину Фальківського ставу, 11 пасік (з яких 10 – з садами в шести лісах і в Черемошенському селищі) (1580 р., 79), і з листа брацлавського войського Ю. Черленковського своїй дружині Настасії Скуйбедаї (дочці кременецького вїта Михайла Скуйбїди) стосовно села Черленкова (1579 р., 173). Щодо останнього випадку варто вказати на те, чим при даруванні Ю. Черленковський керувався: “мѣшкаючи з нею (Настасією. – М. К.) в малженстве светом час немалыи ѹчтыве ѿт колкодесят леть и сплотивши з нею, малжонкою своєю милою, потомства почтивых детокъ немало, через ѹвес тотъ час мешканя н(а)шого она, малжонка моя милая, ку мнѣ, малжонку своему, зычливе, склонно и хѹтливе в стадле светом малженскомъ службы свое завжды под кождымъ часомъ чинила и теперъ никгды чинити не переставаеть”.

Про обмін маєтків можна прочитати у листах Андрія Кошки та князя К. Острозького про уступлення першим другому половини Красного ставу взамін за уступлення другим першому половини села Шпекова (1585 р., 143, 144), а також у листі берестейського воєводи Гаврила Горностая, в якому сказано, що він віддає свою частину маєтку Гуцинців синовіці Зофїї Остапівні Горностаївні та її чоловікові динемборзькому старості Адамові Талвошу, натомість це подружжя мало йому передати частину маєтку Тулина, що в Київському воєводстві (1587 р., 219).

У листі Омеляна (Ждана) Гричини Сабаровського Федорові Стрижовському і його дружині Раїні Чечелівні від 28 серпня 1603 р. викладено умови поділу між ними маєтку Сивовківців. Перш ніж на них указано, зазначено, що в 1600 р. Ф. Стрижовський з дружиною позвали Омеляна на вінницькі земські роки, вимагаючи його згоди на “ровныи розделок”. Але у той час Вінницький земський суд не розглядав цей позов, бо Омелян водночас мав “більшу” (щодо суми), отже, важливішу справу в Кременецькому гродському суді. У 1601 р. той же земський суд розглянув-таки зазначений позов і своїм декретом присудив “ровныи дел”, а провести його зобов’язав підкоморський суд воєводства, власне, Лаврина Пісочинського як підкоморія. Оскільки ж Лаврин за дорученням короля перебував у посольстві до Кримської орди, то виконання згаданого декрету ним було неможливе. Зваживши на це, обидві сторони, читаємо в листі, “не припускаючи далее тоє справы на розсудокъ правныи, але догожаючи згоде и приазни суседскои”, дійшли такої згоди. Сивовковецький “грунт” ділиться “по половици”, а саме: О. Сабаровський може орати ті свої ниви, які оре, натомість

не повинен орати цілину, косити сіножаті й “дібровні трави” – доти, доки не поділить їх зі згаданим подружжям порівну. “Розділок” “не далєи маєт тръвати, толко до часу брана толоки, котораа тепер облогом лежит за ставками ку Соболевци (до сусіднього села Соболівки. – М. К.)”; цю толоку О. Сабаровський не повинен орати і брати собі. Вирішено, читаємо далі в листі, що вся земля з цілиною, сіножатями, нивами буде поділена на рівні лани таким чином: лан Ф. Стрижовському і його дружині, лан О. Сабаровському і “так лан через лан межи собою ровно”, а лани мають бути розмежовані. Встановлено також, що праворуч від “перезову” (=мосту) через річку Десницю (Десну – ліву притоку Бугу), яка пливе під Сивовківцями, ця річка до Соболівки має належати Ф. Стрижовському, а ліворуч до маєтку Турбова – О. Сабаровському; перевозом вони володітимуть “по половици”. На цій річці греблі сипати, млини будувати можна лише за обопільною згодою. Став на витоку річки Христиці з млинком належатиме Ф. Стрижовському, а другий, без млинка, – О. Сабаровському. Дібровами і “запустами” обидві сторони повинні користуватися спільно, з тим, однак, що “нигде на сторону” не дозволено вивозити дерево “на будованє” й дрова. Цитований лист мав бути, згідно з ним, у присутності Ф. Стрижовського або його дружини зізнаний на святоміхальських роках Вінницького земського суду у 1603 р., а якби вони не відбулися, – то на рочках Вінницького гродського суду (386).

Заповіт вдалося виявити лише один. Він належить згаданій Полагії Чешейківні, вдові по Федору Бокію. Складено цей заповіт 20 лютого 1598 р. у Махнівцях, де вона згодом померла. 19 вересня того ж року “приятель” братанича її, на той час уже покійної, Гаврила Гостського Андрій Вельгорський “через” возного Войтеха Качку на рочках Вінницького гродського суду подав, для внесення в книгу останнього, терміну (тобто, як можна здогадуватись, копію цього заповіту), знайдену Г. Гостським після смерті Полагії в її “скриньці” між різними речами, не підписану ні нею, ні її “приятелями” як свідками – скарбним Київської землі Левом Лясотою, Романом Вельгорським та Андрієм Брамом – і не скріплену печатками цих осіб. Оригінал же, на той час не виявлений, мав, як видно з терміни, печатку заповідачки, печатки й підписи “приятелів” (оскільки підпису Полагії тут не було, то можна твердити, що була вона неписьменною). Заповіт, зокрема, підтвердив згадане дарування заповідачкою Гаврилові та його рідному братові Ярофію Гостським містечка Браїлова та сіл Махнівців, Семаківців, Бокіївців і Новоселиці; крім того, вона записала їм на цих маєтках 20 000 злотих, зазначивши, що ці маєтки можуть бути поділені між, з одного боку,

обома Гостськими, з другого – їхніми родичами, за умови сплати останніми Гостським відповідної частини цієї суми (299)*.

Почувши про заповіт, Лаврин Пісочинський на святоміхальських роках Вінницького земського суду, а також під час лежання книг цього суду (про дні лежання цих книг див. далі) одразу, в присутності багатьох шляхтичів “через” того самого В. Качку просив видати йому з книг виписи тестаментів (заповітів) і якихось інших записів Полагії заповітного характеру, висловивши при цьому “хотєне” “ку таковимъ записомъ и тестаментом мовити и оныє неправными, справедливости и праву противными а мнимаными (вигадаными. – М. К.) указати”. 5 жовтня суд заявив Л. Пісочинському, що ні тестаменти, ні згадані записи в земських книгах не виявлені (300). Виходить, Л. Пісочинський не знав про внесення терміни заповіту у вінницьку гродську книгу. Згадане його прохання було викликане його претензіями на спадок Полагії. 27 жовтня того ж року возний Андрій Трембицький перед Вінницьким гродським урядом зізнав, що Л. Пісочинський “сам и именем детеи своих [...] приповедаєтса до всіх добръ” Полагії, вважаючи, що вони їм “правом и приржоным, и слушным преднесишим спали и належат” і що тому він прагне про ці “добра” “ведати и оныє в руках своих мети”. Тож за дорученням старости Ю. Струса цей возний у супроводі двох шляхтичів як свідків 20 жовтня побував у тих “добрах”, щоб там випитати, хто після смерті Полагії ними володіє. У Махнівцях, головному селі серед маєтків Полагії в Брацлавському воєводстві, і Семаківцях та Бокіївцях на відповідне його питання урядник братів Гостських Ян Дубровський “озивався”, що належать вони останнім, а на зауваження возного, що на ці маєтки претендує Л. Пісочинський і він, возний, на його вимогу, має зібрати про них відомості задля ув’язання його у них, відповів, що не допустить збирання цих відомостей та ув’язання, а якщо Л. Пісочинський хоче довідатися про те, що його цікавить, то нехай звертається до Гостських з питаннями. У Новоселиці коморник Брацлавського воєводства Василь Солома (людина, нагадуємо, призначена Л. Пісочинським на цей уряд і безпосередньо йому як підкоморієві підпорядкована) заявив, що частину її, в якій налічується 15 “чоловік” підданих, він тримає “за певнымъ правом своим и записом” Полагії “от немалого часу”, а решта належить братам Гостським. В. Солома так само не дозволив збирати відомості і проводити ув’язання в цій частині

---

* Як видно із заповіту, названі в ньому поселення належали до “маєтности [...] подолскои”. Очевидно, це було виявом усвідомлення належності їх до Подільського краю.

села, а той же Ян Дубровський не дозволив це зробити в іншій його частині. Такий же недозвіл у Браїлові виявив тамтешній урядник Федір Козак Звенигородець, захищаючи володільчі інтереси все тих же Гостських. 21 жовтня у вінницькому дворі Полагії, що на вулиці Красносільського (на якій, до речі, розташовується і двір брацлавського земського судді Семена Ободенського) Степан Стельмах, якого возний там застав, оповів йому, що мешкає в ньому з дозволу Полагії і що до нього дійшла чутка, начебто Гостські до цього двору “приповедаються”. Після зізнання А. Трембицького Л. Пісочинський перед тим самим урядом виступив з протестацією про те, що Гостські “над право” заволоділи брацлавським (і кількома волинськими) маєтками Полагії, оскільки його діти “сѣт наблизшиє до тог(о) водле линии крєвности и права посполитого” (301). У чому полягала ця “крєвність” Л. Пісочинського та його дітей стосовно Полагії, встановити не вдалося.

Принагідно зазначимо, що 10 березня 1604 р. у луцьку гродську книгу був уписаний датований 3 березня того ж року лист братів Василя, Романа, Андрія та їхньої сестри Марини Непитущих Орловських про те, що вони змушені назавжди подарувати свою частину в селах Махнівцях, Семаківцях, Бокіївці і Новоселиці і місті Браїлові, успадковану від їхньої тітки Полонії (!) Чешейківни Бокієвої, братам Ярофієві й Гаврилові Гостським, оскільки не в змозі сплатити останнім ту частку з 20 000 злотих, записаних їм цією тіткою на зазначених селах і місті, котра відповідає згаданій частині маєтків (412). До речі, з цих Непитущих Василь та Андрій фігурують у заповіті Полагії.

Маєткові конфлікти

Із 496 документів 230 і з 28 “додаткових” документів 13 висвітлюють маєткові конфлікти, що дає підставу говорити про значне поширення цієї форми суспільного життя шляхти в Брацлавському воєводстві в останній третині XVI – на початку XVII ст. Конфлікти великою, якщо навіть не вирішальною, мірою були виявом інтенсивного формування шляхетсько-магнатських землеволодінь та їх соціально-економічного освоєння. Боротьба за землю, за підданих, які б її обробляли, за межі між маєтками була неминучою. У документах головно ідеться про наїзди/напади з одних маєтків на інші, організовані землеволодільцями, котрі в їх проведення залучали свою маєткову адміністрацію (урядників (намісників), війтів), слуг, селян і міщан. Ці дії супроводжувались захопленням земель (“грунтів”), вигнанням з них підданих, осадженням на них своїх підданих, пограбуванням, а то й знищенням маєтностей як

землевласника, так і його підданих. Скоєне землевласники-організатори нападів виправдовували тим, що захоплені ґрунти належать їм і їх вони собі лише повертають. Порівняно невелика кількість документів не має “найзного” змісту і розповідає про намагання законним шляхом (“за правом”) заволодіти тим чи іншим маєтком або його частиною. Деякі конфлікти тривали не один рік, деякі – чимало років. Їх вирішували переважно у суді. Тож не дивно, що в породженій ними документації так багато налічується судових позовів, заяв і декретів. Неабиякий інтерес становлять аргументи, до яких вдавались позивачі й відповідачі під час судових розглядів.

230 документів стосуються таких конфліктів: 44 – різних (60) шляхтичів (1569–1606 рр.), 11 – володільців королівських маєтків (1577–1606 рр.), 22 – вінницького войськового Гнівоша Стрижовського з оршанським старостою, згодом і смоленським воєводою Філоном Кмітою (1576–1585 рр.), шість – брацлавського і вінницького старости Юрія Струса з брацлавським воєводою, кременецьким і пінським старостою князем Янушем Збараським (1580–1585 рр.), вісім – брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського з Федором Олешею (1583–1586 рр.), десять – Л. Пісочинського з володільцями села Овдіївки (1585–1606 рр.), 71 – Л. Пісочинського з князем Я. Збараським (1590–1603 рр.), 16 – брацлавського земського судді Семена Ободенського з Л. Пісочинським (1594–1603 рр.), 42 – Л. Пісочинського з краківським каштеляном, черкаським, канівським, білоцерківським, богуславським старостою князем Янушем Острозьким (1599, 1603–1605 рр.). Першими з-поміж названих парами землевласників були постраждалі-позивачі (“поводи”), другими – винуватці-відповідачі (“позвані”); в судовому процесі вони інколи мінялися місцями. Л. Пісочинський причетний до появи 154 документів, з яких у 135 виступає як позивач, у 19 – як відповідач. Щодо 13 “додаткових” документів, то з ім’ям Л. Пісочинського як позивача пов’язано сім, як відповідача – три.

У дальшій розповіді ітиметься про конфлікти Г. Стрижовського з Ф. Кмітою, Ю. Струса з князем Я. Збараським, Л. Пісочинського з князем Я. Острозьким. Про конфлікти стосовно королівських маєтків, а також Л. Пісочинського щодо села Овдіївки та з Ф. Олешею уже мовилося, щоправда, про останній з них – загально, проте слід мати на увазі, що найважливіший документ, який його характеризує, докладно проаналізований в нашій публікації¹⁹⁴. Про інші конфлікти не розповідаємо через те, що “змагання” Л. Пісочинського з князем

¹⁹⁴ Крикун М. Епізод із землеволодільчих відносин...

Я. Збаразьким ґрунтовно висвітлено в іншій публікації¹⁹⁵, а решта їх, порівняно з іншими конфліктами, не має особливого пізнавального значення, до того ж, за винятком “двобою” С. Ободенського з Лаврином Пісочинським, вони представлені в матеріалах надто фрагментарно. Зрозуміло, це ми чинимо, щоб дотриматися співвідносності у викладі “конфліктного” та інших питань у цьому вступі.

Конфлікт Г. Стрижовського з Ф. Кмітою викладено в дев’яти декретах королівського суду, королівському листі, п’яти оповіданнях і зізнаннях Г. Стрижовського і двох – Ф. Кміти перед королівською канцелярією, п’яти оповіданнях і зізнаннях возних перед тією ж канцелярією. Простежити цей конфлікт надзвичайно важко через надмірну розкиданість і навіть деяку хаотичність інформації про нього.

Розпочався конфлікт наїздом 11 червня 1576 р. з Пиківського маєтку на ґрунт Сниводського маєтку, під час якого, як зазначено у виданому за скаргою Г. Стрижовського позові Брацлавського гродського суду, було спалено дворець (панську садибу?) з його “маєтністю”, забрано рухомі речі, “стадо і череду”, забито на смерть двірничку з дітьми (46). Наступний наїзд учинено звідти ж 29 червня 1577 р.: тоді, згідно з подібним позовом, в урочищі Байкові “большь нижли в полмили” “збожья” підданих Сниводського й Янівського маєтків було захоплено й звезено до гумна в містечку Пикові, а чого нападники забрати не спромоглися, то спалили, до того ж вони нежате “збожье” кіньми й возами потоптали та завдали багато інших шкод (49). Третій і останній наїзд здійснено, як свідчить подібний позов, також з Пиківського маєтку – у Великодні п’ятницю й суботу, 28–29 березня 1578 р.: у перший з цих днів у млині на річці Сниводі (Снивоті) порубано два мучні й одне ступне кола (колеса), забрано “железа” млинові, у двох “мельницах” порубано скрині і сховане там зерно відвезено до Пикова, у другий – у селі Яневі, біля городища над Богом, зігнано (“выбито”) підданих, у тому числі й “воляників”, тобто тих, хто “на волі” (на слободі) (58, 126).

Про розгляд Брацлавським гродським судом свого позову щодо першого з цих наїздів дізнаємося з декрету королівського суду, датованого 29 січня 1578 р. Тут читаємо, зі слів неназваного умоцovanого Ф. Кміти, що на брацлавських рочках (коли вони відбувалися, не зазначено) умоцovanі

---

¹⁹⁵ Крикун М. Маєтковий конфлікт у Брацлавському воєводстві кінця XVI – початку XVII століття: підкоморій проти воєводи // Записки НТШ. 2006. Т. CCLI: Праці Історично-філософської секції. С. 23–47.

Ф. Кміти й водночас його служебники Якуб Павша (він очолював два перші наїзди) та Щасний Момонтович (сам Ф. Кміта на цих рочках був відсутній через свою зайнятість “земськими справами”) відмовились брати участь у згаданому розгляді, пославшись, по-перше, на те, що суд на рочках “незўполныи” – діє не в належному складі, оскільки відсутній підстароста, а його неправомірно заступає призначений ним брацлавський військний Сергій Аратовський, по-друге, на те, що члени суду (“врядники”: підстароста, суддя і писар) “неприсяглі” – тобто після призначення їх старостою на відповідні уряди вони не присягли, що справно виконуватимуть покладені на них обов’язки. Сенс заявленого умоцтованими зводиться до твердження, що Брацлавський гродський суд не правомочний. Проте суд відхилив їхню відмову (“обмову”), присудив Ф. Кміту до сплати Г. Стрижовському за вчинені шкоди 2 600 кп литовських грошів і відіслав справу на вирішення до королівського суду. В останньому за посередництвом умоцтованого Ф. Кміта вказав на свій “зустрічний” позов Брацлавському гродському суду, в якому заперечено звинувачення в спаленні двірця й наголошено, що він, Ф. Кміта, не має відношення до наїзду, бо наїзд відбувся без його відома, і що в такому разі він, згідно зі статутом (мався на увазі Другий Литовський статут) не повинен потерпати через дії своїх слуг і підданих, котрі брали участь у цій акції. Присутніх на тому ж засіданні королівського суду Г. Стрижовського, С. Аратовського й брацлавських гродських суддю Кіндрата Козара та писаря Яцька Семеновського Ф. Кміта звинуватив у “неправних” діях стосовно нього на згаданих рочках. Вони ж, “так в речі спольной”, заявили, що гродський суд, за статутом, може працювати і як неприсяглий, за винятком судді, на що Ф. Кміта відповів, що, за поправкою, внесеною в статут Люблінським сеймом 1569 р.*, всі члени гродських судів, котрі “шляхтѣ сѣдять”, мають бути присягли. Королівський суд визнав слушність цього аргументу і, виходячи з цього, а також на підставі того, що гродський суд розглядав справу не в повному складі і що в позові Ф. Кміти в наїзді звинувачено його, а не його слуг і підданих, дійшов висновку: позов і дії цього суду були неправомірні. Стосовно шкод, заподіяних під час наїзду, то, сказано в королівському декреті, про них повинно йтися за відповідним правом (“правом приналежным”) (46); малося, напевно, на увазі те, що Брацлавський гродський суд має повернутися до цього питання.

Розгляд цим судом 11 грудня 1577 р. свого позову за скаргою Г. Стрижовського щодо другого наїзду висвітлено в декреті королівського

* Виявити цю поправку не вдалося.

суду від 4 червня 1578 р., виданому внаслідок отримання останнім з боку Ф. Кміти апеляції на його рішення. На рочках Матвій Углик, служебник і умоцований Ф. Кміти, відсутнього і цього разу на них, удався до різних заяв про неправомірність (“неналежність”) суду в цій справі, та той відкинув його аргументи і наказав відповідати по її суті. У відповідь на вимогу М. Углика, щоб Г. Стрижовський довів, що наїзд стався за наказом Ф. Кміти, той показав документ (“на листє”) з записом свідчень “зацных людєи розных особъ шляхты” про причетність орианського старости до наїзду та висловив свою готовність разом з приданими йому у свідки двома особами (йшлося про шляхтичів), “самотреть”, присягти в правдивості цього твердження. М. Углик не дав згоди на цю присягу (очевидно, щоб відвести звинувачення свого патрона в згаданій причетності) й апелював до королівського суду. Суд йому апелювати дозволив і разом з тим присудив Ф. Кміту до сплати “певної” суми Г. Стрижовському. У королівському суді Ф. Кміта діяв через свого “приятеля” Лева Ростовського, а Г. Стрижовський – через “приятеля” Беняша Дембовського. Повторивши сказане М. Угликом про неналежність городського суду щодо справи, Л. Ростовський вказав також, що відповідний його позов виданий з порушенням статуту, бо зізнання в цьому суді про наїзд датоване 19 липня, тоді як позов – щойно 13 листопада 1577 р., а дистанція між ними не повинна перевищувати чотири тижні¹⁹⁶. Королівський суд на ці доводи не зважив і постановив, що Г. Стрижовський через шість тижнів після 4 червня має присягнути в Брацлавському городському суді, що наїзд здійснено за наказом Ф. Кміти, а як присягне, то Ф. Кміта повинен сплатити йому присуджену на рочках 11 грудня 1577 р. суму (49).

Інформація стосовно обговорення справи про третій наїзд на брацлавських рочках, розпочатих 23 травня 1578 р., міститься, зі слів Ф. Кміти, у двох декретах королівського суду, датованих 23 жовтня 1578 р., виданих за його скаргою про дії Г. Стрижовського (57) і старости

---

¹⁹⁶ Згідно з Другим Литовським статутом (Статути Великого князівства Литовського. Т. II. С. 105). Цієї часової дистанції в Брацлавському воєводстві загалом дотримувалися. Траплялося, що тамтешні позови доставляли “за адресою” швидко. Так, городський позов, виданий у Брацлаві 23 червня 1597 р., возний увіткнув у ворота містечка Жорнищ наступного дня (284), а відстань між цими поселеннями навпростець дорівнює близько 30 км; земський позов, виданий у Вінниці 27 квітня 1600 р., через два дні був увіткнений у ворота Жорнищ (335), віддалених від Вінниці на понад 40 км. До рідкісних винятків належить випадок, на який було вказано вище: земський позов, виданий у Брацлаві 8 січня 1596 р., увіткнено у ворота міста Немирова щойно 11 квітня (255), причому причини цього запізнення з доставкою позову не вказано.

Ю. Струса (58) на цих рочках. Перш ніж перейти до розповіді про рочки, зазначимо, що напередодні їх відкриття, а саме – 22 травня, Г. Стрижовський перед Брацлавським гродським урядом у складі підстарости Юрія Горецького і судді Кіндрата Козара, Ю. Струсом “водле статѣтѣ, ѡфалы любелское засажонных, ѡселых и присаглых”, у загальних рисах розповів про цей наїзд і для доведення того, що Янівський ґрунт, захоплений Ф. Кмітою, є його, Г. Стрижовського, власністю, представив “светки людеи добрых, веры годных, статечных и богобоинных”, котрі це й засвідчили, – шляхтича Семена Яцковського і своїх підданих Костюка Васильченка з села Малих Яцківців, Андрія Дрику з села Великих Яцківців, Романа Лісенка з села Супрунова, підданого шляхтича Михайла Микулинського, Івана Микитенка з села Доброволі та Уласа Демченка, мешканця Брацлава, котрий раніше жив у Яневі. Крім того, ці свідки, “будѣчи добре сведоми знаков граничных”, одностайно вказали на межі володінь Г. Стрижовського (48).

На зазначені рочки, згідно з двома королівськими декретами, Ф. Кміта не з'явився, бо на той час перебував при королівському дворі. Інтереси Ф. Кміти в ньому представляв М. Углик, “чоловекъ, – за словами його, – спокоинны и правомъ посполитымъ ѡбезпечонны”. Він, власне, й очолив третій наїзд. Озброєний своїм патроном різною документацією, яка начебто доводила його права на захоплені землі Сниводського і Янівського маєтків, М. Углик на рочках всіляко намагався заперечувати правоспроможність відповідного позову гродського суду і навіть домігся певного успіху в цьому напрямі. 27 травня, коли М. Углик повертався з Брацлава до Пикова, на нього “на добровольной дорозе, стародавномъ звикломъ гостинцѣ”, поблизу мосту над Богом, Г. Стрижовський, як твердив згодом у королівському суді Ф. Кміта, “препомневши [...] боазни Божее и звирхности нїшоє кролевское”, “водле давное васни своеє” вчинив напад з багатьма “помочниками, слугами, бояры и поддаными своими”, під час якого його вбито (тіло його згодом доставили Г. Стрижовському), побито й помордовано тих, хто його супроводжував, – шляхтичів, слуг і кільканадцять пиківських міщан; когось із цього супроводу Г. Стрижовський “до везенья посажалъ”, а решта розбіглась хто куди. При цьому в руках Г. Стрижовського опинилася вся документація, що її мав при собі Углик. По тому, продовжував Ф. Кміта там само, Г. Стрижовський добився видання Брацлавським гродським судом нового, докладнішого позову щодо наїзду. Про свою вимушену відсутність на призначених позовом рочках Ф. Кміта повідомив “отвороними”, “отрочоними” листами Ю. Струса і склад

городського суду і дав знати Г. Стрижовському, однак ці листи були проігноровані, і суд визнав його таким, що безнідставно не з'явився на засідання (“за несталого его здаль”) і справу його, “яко недбалого и непослушного”, передав на розгляд королівського суду, разом з тим зобов'язав його сплатити Г. Стрижовському 5 798 кпн 50 грошів. Крім того, той же городський суд надав Г. Стрижовському возного для прийняття від нього “самотреть” присяги, про яку вже йшлося. Присяга відбулася. Королівський суд, вислухавши Ф. Кміту, постановив, що присутність його на згаданих рочках не була обов'язковою і що присяга Г. Стрижовського сталася “за правом”. Він же наклав на Ф. Кміту кару в розмірі 391 копу 40 грошів за завдані ним шкоди під час другого наїзду і наказав городському судові стягнути з нього цю суму. Разом з тим, обом сторонам стосовно третього наїзду наказано особисто “зараз” стати перед королівським судом “для роспиранья”. Ф. Кміта висловив готовність це зробити. А Г. Стрижовський, як і Ф. Кміта, присутній при цьому розгляді в королівському суді, заявив, що його службеник Андрій Троска зник з торбою, в якій були всі папери щодо його конфлікту з Ф. Кмітою. Суд розгляд відклав на наступний день – 23 жовтня. Цього дня Ф. Кміта знову заявив, що готовий віч-на-віч правуватися з Г. Стрижовським, який розповів, що А. Троску знайти не вдалося і що для відновлення втраченої документації йому потрібен час. На його прохання суд відклав змагання обох сутяжників перед ним до наступної своєї сесії (“року”), яка мала відбутися через вісім тижнів після 23 жовтня.

Ще до видання двох королівських декретів, датованих 23 жовтня 1578 р., а саме – 6 серпня того ж року возний королівського двору Станіслав Хабовський зізнав у Львові перед королівською канцелярією, що вручив два королівські позови за скаргами Ф. Кміти, один – Ю. Струсові в його господі (місці тимчасового перебування) на Галицькому передмісті – за неправомірне присудження його, позивача, Брацлавським городським судом до сплати Г. Стрижовському “немалої” суми, другий – Г. Стрижовському в місці його зупинки у львівському ринку – за неправдиве інформування щойно згаданого суду про вибиття його зі Сниводського і Янівського маєтків (тут, очевидно, ідеться про наїзд від 28–29 березня 1578 р.) та завдані при цьому шкоди (54). А 1 жовтня того ж року датовано декрет королівського суду за скаргою львівського старости Миколая Гербурта, в якому мовиться, що Г. Стрижовський і Ф. Кміта уклали у Львові угоду (“постановеньє”) “в заштьях своих”, які мають “от давных часов”, під загрозою сплати 1 000 кпн за її порушення. Угода, викладена в “листі зобопольному”, скріпленому печатками

“зацних” осіб, передбачала, по-перше, що розгляд Брацлавським гродським судом претензій Г. Стрижовського до Ф. Кміти відкладається на десять тижнів від появи цього “листа” – до “щасливого присуду” короля у Любліні, по-друге, що розгляд справи про вбивство М. Углика та побиття і помордування тих, хто його супроводжував, має відбутися у гроді (тут мається на увазі Брацлавський гродський суд). Згаданий документ 17 вересня Г. Стрижовський і Ф. Кміта у Львівському гроді (замку) вручили тамтешньому підстарості Балтазарові Ожзі, який передав його тамтешньому писарю Станіславу Жуховському для вписання у гродську книгу. Потому обидва вони покинули грод, але Г. Стрижовський того ж дня туди повернувся і в канцелярії вирвав згаданий документ з рук підписки – тоді, коли той почав уписувати його в книгу, і, вийшовши з канцелярії, його “на шматки зодраль”. За цей вчинок Львівський гродський суд своїм позовом закликав Г. Стрижовського до відповідальності, а львівський гродський староста звернувся з проханням до короля покарати його “за такове своволенство”. Г. Стрижовський в королівському суді, “не вдаючися в право”, оповів, що лише четвертий день минає по тому, як йому вручено цей позов і що в ньому не зазначено, коли він має стати перед Львівським гродським судом, тож на позов не повинен відповідати. Пославшись на артикул 9 розділу IV Другого Литовського статуту, в якому викладено, як слід позивати¹⁹⁷, він попросив королівський суд звільнити його від цього позову. Суд визнав аргумент Г. Стрижовського слушним і задовольнив його прохання, залишивши за львівським старостою право судитися з ним (56).

29 жовтня того ж року возний Станіслав Хабовський зізнав перед королівською канцелярією, що цього дня у Краківському замку, в “ізбі” перед королівським покоєм, він вручив Г. Стрижовському позов королівського суду в справі порвання ним у Львівському гроді згаданої угоди (“содранье интерцизы”) з вимогою з’явитися на цей суд через шість тижнів (60). Того самого дня Ф. Кміта і Г. Стрижовський зізнали перед королівською канцелярією, що, не маючи змоги стати в цьому суді, вони доручили представляти свої інтереси в ньому відповідно Вавринцові Дудикевичу і Беняшові Дембовському (59, 61). В обох зізнаннях ідеться про те, що суд розглядатиме порвання угоди, але не сказано, коли саме. Поза сумнівом, це мало бути тоді ж, коли мав розглядатися щойно згаданий позов. У зізнанні Ф. Кміти також сказано про його намір полагодити на суді з Г. Стрижовським справу стосовно вибиття останнього з володіння землями Сниводського і Янівського маєтків. Ці документи містять і

¹⁹⁷ Статути Великого князівства Литовського. Т. II. С. 95.

запевнення, що на постанови королівського суду, якими б вони не були, умоцвані мають без будь-яких застережень погодитись.

Наступні документи дають підставу вважати, що це засідання королівського суду і його ж засідання, призначене одним із його декретів від 23 жовтня, не відбулися.

22 квітня 1579 р. датовано королівський лист, яким розгляд королівським судом претензій Г. Стрижовського стосовно шкод, завданих у Сниводському і Янівському маєтках, перенесено на час після двох перших тижнів тривалості найближчого сейму, тому що, сказано в листі, цей розгляд, призначений раніше виданим у Кракові королівським декретом, поки що неможливий з огляду на зайнятість короля пильними справами і потребу перебування Ф. Кміти як старости в прикордонному замку Орші (65). Тут мається на увазі один із декретів королівського суду, виданих 23 жовтня 1578 р.

Наступний документ – це зізнання возного С. Хабовського 22 січня 1580 р. перед королівською канцелярією про те, що він 18 січня тут же, у Варшаві, в господі коронного підканцлера Яна Боруковського вручив Г. Стрижовському скріплену печаткою копію виданого в Городні 8 листопада 1579 р. королівського листа, в якому зазначено, що розгляд у королівському суді його претензій до Ф. Кміти, на той час уже й смоленського воєводи, стосовно маєтків у Брацлавському воєводстві, призначений на попередньому сеймі, може відбутися не раніше, як протягом двадцяти тижнів після закінчення цього сейму, оскільки через затримання на королівській службі Ф. Кміта поки що не може прибути на суд (75). Того ж дня Г. Стрижовський повідомив королівській канцелярії, що він даремно під час роботи Варшавського сейму чекав розгляду своїх претензій до Ф. Кміти і витратився при цьому на 200 кіп і що лише 18 січня возний С. Хабовський подав йому копію королівського листа, з якого він довідався про перенесення засідання цього суду (76).

Вранці 6 лютого 1581 р. Г. Стрижовський оповів тій же канцелярії, що він, згідно з укладеною 3 жовтня 1580 р. під Великими Луками його з Ф. Кмітою угодою, з'явився у встановлені нею місце і час для поладження незгод між ними. Тоді ж, на прохання Г. Стрижовського, в книгу королівської канцелярії внесено випис з книги господарської канцелярії Великого Князівства Литовського, який містив текст цієї угоди. В угоді сказано: через два тижні після початку найближчого сейму Г. Стрижовський і Ф. Кміта самі або за посередництвом своїх умоцваних повинні з'явитись у місті його проходження, засвідчити це в коронній канцелярії, призначити по два-три приятелі, доручити їм

вирішення згаданих незгод, у зв'язку з чим ознайомити їх зі всіма документами, що стосуються цих незгод; приятелі мають прагнути досягнути позитивного рішення, а Г. Стрижовський і Ф. Кміта мають його визнати; якщо ж до такого рішення не дійде, то за представленням йому двома суддями король винесе остаточний вирок; у разі ж неявки однієї зі сторін у встановлені місце і час матиме силу рішення приятелів сторони, котра з'явилася, або королівський вирок за представленням цього рішення (102).

Того ж числа ввечері там само Г. Стрижовський оповів у присутності коронного возного Яна Гурського і шляхти, що він, згідно зі згаданою "великолуцькою" угодою, цілий день у королівському палаці в Варшаві зі своїми приятелями луцьким підкоморієм Михайлом Жоравницьким, галицьким підсудком Томашем Дубравським і Василем Павловичем чекав появи Ф. Кміти та його приятелів, але не дочекався, через що його приятелі, відповідно до тієї ж угоди, винесли рішення на його користь (104).

Того самого числа там само умоцований Ф. Кміти Вавринець Дудкович і служебники Ф. Кміти Якуб Павша та Хведір Якимович оповіли, що, за тією ж угодою, вони готові взяти участь у поладженні незгод, хоча Ф. Кміта відсутній, бо перебуває на королівській службі у Великих Луках (103).

А 21 березня 1581 р. возний Я. Гурський повідомив коронну канцелярію, що 15 березня в королівському палаці на своєму спільному засіданні приятелі Ф. Кміти мечник ВКЛ Дмитро Халецький та віленський підкоморій Миколай Ясенський і Г. Стрижовського Іван та Василь Борзобогаті Красенські не дійшли згоди в справі незгод – за словами приятелів Ф. Кміти, тому, що Г. Стрижовський, всупереч досягнутій у Великих Луках угоді, котра передбачала поладження незгод після перших двох тижнів роботи найближчого сейму, 6 лютого не представив своїх приятелів, хоча вони від початку до закінчення сейму перебували у Варшаві; за словами Г. Стрижовського, присутнього на згаданому засіданні, він 6 лютого представив у палаці своїх приятелів, але приятелі Ф. Кміти їх не зауважили, після чого його, Г. Стрижовського, приятелі ухвалили і вручили йому своє рішення. Г. Стрижовський далі зазначив, що готовий піти на укладання з приятелями Ф. Кміти компромісної угоди, але на їхню пропозицію відступитися від рішення своїх приятелів, перш ніж дійде до цієї угоди, не пристане (107).

З декрету королівського суду від 2 листопада 1582 р., у якому розповідається про те, що сталося 6 лютого 1581 р. і які це мало

наслідки, видно, що тоді ж приятелі Ф. Кміти ухвалили рішення, за яким Г. Стрижовського “за невысаженъе” своїх приятелів визнано таким, що справу програв (“на ѹпад здали”), і зобов’язано сплатити “певну” суму. Королівський суд визнав рішення приятелів обох сторін від 6 лютого і всю пов’язану з ними документацію недійсними (“внивечъ оборочаемъ”), однак дозволив Ф. Кміті та Г. Стрижовському знову за посередництвом своїх приятелів дійти згоди. У разі, якщо їм це не вдасться, зазначено в декреті, вони повинні знову стати перед королівським судом (118).

З декрету королівського суду, виданого 15 листопада 1582 р. за скаргою Г. Стрижовського про те, що Ф. Кміта так і не повертає захоплені землі Сниводського і Янівського маєтків, впливає важлива деталь, лише раз відзначена у відомих нам раніше виданих документах, що характеризують маєтковий конфлікт між цими особами. На засіданні цього суду, якого цей декрет стосується, Ф. Кміта заявив, що свого часу не було дотримано належного чотиритижневого як максимального інтервалу між наїздом 28–29 квітня 1578 р. і виданням щодо нього позову Брацлавським гродським судом. Як доказ він представив випис позову з брацлавської гродської книги, датованого 12 червня. Тим самим Ф. Кміта зробив спробу (не першу!) довести формальну безпідставність справи, викликаній наїздом Г. Стрижовський легко спростував це твердження. Він показав судові позов від 23 квітня 1578 р. і випис з брацлавської гродської книги зізнання возного Федора Братковича про “подання” його адресатові. Невдовзі, однак, виявилось, продовжував Г. Стрижовський, що з вини гродського писаря (“недозреньем писарскимъ поблудило”; зрозуміло, безпосередньо був винен писарчук) час проведення рочків, на які викликався Ф. Кміта, не був позначений. З цієї причини Брацлавський гродський суд визнав позов недійсним, і Ф. Кміту було звільнено від вимоги на нього відповідати, про що на ньому гродським писарем зроблено відповідний запис (“терміна”). Той же суд Г. Стрижовському дозволив вимагати від нього видання повторного позову. Цей позов і був виданий 12 червня. Королівський суд визнав, що “такое ѡблуженъе про недозренье писара ѡного ѹрадѹ стати могло” і що на цій підставі не можна вважати, що Г. Стрижовський неправомірно позивав Ф. Кміту. Разом з тим суд зобов’язав Г. Стрижовського через чотири тижні після вказаного декрету подати йому випис з брацлавської гродської книги декрету, яким Ф. Кміту звільнено від першого позову; наведення в цьому виписі, сказано в декреті далі, дня видання цього позову (23 квітня) означатиме, що

згаданого чотиритижневого терміну видання його було дотримано і що, отже, твердження Ф. Кміти, ніби позов Г. Стрижовського стосовно наїзду 28–29 березня неправомірний, виявиться безпідставним (119).

Конфлікт Г. Стрижовського з Ф. Кмітою наближався до кінця. Заслухавши вкотре аргументи обох сторін, королівський суд своїм декретом від 21 травня 1583 р. зобов'язав Ю. Струса або, за його відсутності, склад Брацлавського гродського суду здійснити повернення Г. Стрижовському захоплених Ф. Кмітою ґрунтів. За можливе чинення протидії цій акції Ф. Кміті загрожувала сплата “закладу статутowego” в розмірі 10 000 кін*. Разом з тим суд удвічі зменшив грошове покарання, накладене на Ф. Кміту Брацлавським гродським судом за завдання шкод під час наїзду 28–29 березня 1578 р.; тепер воно виносило 2 899 кін 25 грошів. При цьому взято було до уваги те, що Г. Стрижовський Ф. Кміті “за слѣженьемъ (заступництвом. – М. К.) ста в то певныхъ приятель ихъ дрѣгую половицѣ тыхъ же то шкод своихъ отпустиль”. Несплата цієї суми мала тягти за собою сплату подвійного її розміру (126).

7 серпня 1583 р. возний Себастьян Кублицький зізнав перед Брацлавським гродським урядом, що за його дорученням 31 липня в Пикові тамтешньому намісникові Олександрю Бубновичу вручив копію королівського листа до Ф. Кміти, якого на той час у Пикові не було, з повідомленням, що, згідно з декретом королівського суду, він повинен повернути Г. Стрижовському захоплені ґрунти. У відповідь на заяву О. Бубновича, сказано далі в зізнанні, що Ф. Кміта ні в чому цьому декретові не противиться й уступає дані ґрунти, возний з двома приданими йому тим же урядом у свідки шляхтичами провів ув'язання Г. Стрижовського у володіння ними і склав їх, на підставі відомостей, одержаних від останнього і Брацлавського гродського суду, “реєстр”, котрий, скріплений його підписом і печаткою, віддав О. Бубновичу, щоб той знав, як, очевидно, й Ф. Кміта, куди “вступатися” не повинно. Зізнання містить перелік цих ґрунтів (130).

Ф. Кміта твердив, що в цей “ув'язчий” реєстр возний вписав “немало” його ґрунтів. Тому він уважав неправомірними як звинувачення його позовом гродського суду, виданим за скаргою Г. Стрижовського, в пограбуванні “збіжжя” на цих ґрунтах, так і відповідний вирок того ж суду, винесений на його січневих рочках 1584 р., за яким він, Ф. Кміта, мав сплатити позивачеві 700 кін. Розглянувши апеляцію Ф. Кміти на цей вирок, королівський суд 12 грудня 1585 р. постановив, що справа “о забранѣ кґрунту земленого и о грабеж збожжа на кґрунте” не належить

* Про заклад у такому розмірі в Другому Литовському статуті не згадано.

до його компетенції і що нею має займатися земський суд, на розсуд якого він її й відсилає. Разом з тим у декреті королівського суду зазначено, що пограбування “збіжжя” може бути розглянуто лише після того, як Ф. Кміта і Г. Стрижовський дійдуть згоди (“росправатса”) стосовно зазначених ґрунтів (156).

Свідчення про те, як далі склалися “маєткові” відносини Г. Стрижовського і Ф. Кміти, виявити не вдалося.

Протистояння старости Ю. Струса й воєводи князя Я. Збаразького висвітлено у двох декретах королівського суду, позові цього суду, королівському листі, листі Ю. Струса і зізнанні возного перед Луцьким ґродським урядом. Воно розпочалося вибиттям 6 жовтня 1580 р. Ю. Струса з володіння половиною міста Прилука і прилеглих до неї маєтностей та приєднання цього маєтку Я. Збаразьким до своєї половини того ж міста з прилеглими до неї маєтностями. Відповідний позов за скаргою старости мав розглядатися на рочках Брацлавського ґродського суду, відкриття яких було призначене на 6 грудня того самого року, проте вони не відбулися з огляду на те, про що вже мовилося, що були передсеймовими. Той же суд за іншим, схожим за змістом, позовом поставив справу на розгляд на рочках, розпочатих 21 березня 1581 р., але через відсутність на них з причини “обложної хвороби” Ярмоли Савицького, слуги старости, котрий довірив йому представляти свої інтереси разом зі своїм умоцованим вінницьким підстаростою Юрієм Горецьким (Ю. Струса, як, до речі, і Я. Збаразького, на цих рочках не було), за наполяганням цього умоцованого розгляд був відкладений до наступних рочків. На рочках від 2 травня 1581 р., натомість, староста і воєвода були присутні. На них воєвода, за посередництва свого умоцованого Томаша Белецького, вимагав, щоб Я. Савицький склав присягу, що через хворобу не був на попередніх рочках, але, переконавшись у готовності того присягнути, він звільнив його від неї. Воєвода також настоював, що справа не може розглядатися ґродським судом, оскільки не було дотримано чотиритижневого інтервалу між вибиттям і виданням першого позову, що, отже, цей позов недійсний, неправомірний; у такому разі, твердив князь, справу слід передати до Брацлавського земського суду. На це Ю. Струс відповів: від того позову він “добровільно відступив”, бо, перебуваючи на час його видання (а також і вибиття) на військовій службі, він не мав змоги забезпечити її своєчасність; після ж прибуття зі служби він домігся своєчасного видання другого позову, і суд повинен це взяти до уваги відповідно до постанови Варшавського сейму, в якій ідеться про дозвіл тим відтермінувати подання позову, хто під

час маєткового конфлікту перебуває на військовій службі*. Зі свого боку воєвода твердив, що Ю. Струс на час вибиття був удома. Суд вирішив, що староста негайно має пред'явити доказ того, коли він повернувся зі служби. Але Ю. Струс заявив, що при собі доказу не має, бо не очікував, "абы был ѿ приеханю з воины пытан". На його прохання суд відтермінував йому подання доказу до наступних (напевно, найближчих) рочків. Він також, з огляду на брак цього доказу, звільнив, до його пред'явлення, воєводу від відповіді на позов. Воєвода ж опротестував надання цього відтермінування, і на його вимогу та зі згоди Ю. Струса суд дозволив йому апелювати до королівського суду і призупинив розгляд справи. Розгляд апеляції і, зрозуміло, всієї справи, котрої вона стосувалася, мав відбутися через чотири тижні по тому. Королівський суд обговорив цю апеляцію щойно 21 липня 1583 р. своїм декретом, з якого й довідуємося про все сказане. Він повністю схвалив позицію гродського суду щодо справи і постановив, що після наведення старостою зазначеного доказу її повинен далі розглядати той самий суд (128).

На засіданні королівського суду 4 березня 1585 р. староста, цього разу як відповідач, розповів про те, що пред'явив Брацлавському гродському уряді свідчення теребовельського старости¹⁹⁸, під юрисдикцією котрого був його маєток (у Теребовельському повіті Галицької землі Руського воєводства), та теребовельського підстарости, кам'янецького хорунжого Миколая Сметанки й "иных людей добрых", що після повернення "з послуги" королю і Речі Посполитій насамперед ("наперед") прибув до цього маєтку (очевидно, було зазначено, коли саме прибув, але в декреті королівського суду, в якому про це читаємо, час не вказаний) і що впродовж чотирьох тижнів по тому домігся видання позову щодо вибиття. Я. Збараський відхилив ці свідчення як неслухні, заявивши, що Ю. Струс повинен доводити про своє прибуття зі служби листами короля й сенаторів. Умоцований старости (неназваний) відповів, що той має королівські листи стосовно перебування його на службі і їх достатньо, щоб переконатися, коли він був на ній, а також що староста готовий присягнути про дотримання ним чотиритижневого терміну стосовно видання позову. Королівський суд зазначені свідчення визнав і, зваживши на те, що староста висловив готовність присягнути, постановив, що ця присяга повинна відбутися на третій день після видання цього його

---

* Цієї сеймової постанови віднайти не вдалося.

¹⁹⁸ Ним був Якуб Претвіч (Urzednicy województwa ruskiego XIV–XVIII wieku (ziemie halicka, lwowska, przemyska, sanocka): Spisy / Opracował Kazimierz Przyboś. Wrocław etc., 1987. S. 98).

декрету, а як це станеться, то воєвода зобов'язаний відповідати перед Брацлавським гродським судом у справі “ω выбитє с покоиноного держана з ыменъа Прилѹка” (133).

5 березня того ж року датовано лист короля про те, що перед ним і королівською канцелярією князь Я. Збаразький звільнив Ю. Струса від присяги і що обидві сторони вирішили зустрітися 5 травня у Тереховлі для укладення приятельської угоди. А якщо не дійдуть згоди, сказано далі в листі, то староста матиме змогу позовом вимагати розгляду справи Брацлавським гродським судом, а воєвода не повинен при цьому “вимовлятися” неналежністю останнього (134).

До приятельської угоди не дійшло. 11 липня 1585 р. видано адресований Ю. Струсові позов королівського суду за скаргою князя Я. Збаразького про безпідставне звинувачення у згаданому вибитті. У позові зазначено, що на рочках Брацлавського гродського суду, розпочатих 2 липня, Ю. Струс, посадивши на своє, старостинське, місце брацлавського підсудка Михайла Ласка (бо мала розглядатись “його”, Ю. Струса, справа), перед урядниками цього суду (підстаростою, суддею й писарем) “підніс” “якийсь” позов і випис (з брацлавської гродської книги), яким засвідчено його “покладання” йому, Я. Збаразькому, возним. У позові зазначено, що вибиттям 6 жовтня 1580 р. безпосередньо керував прилуцький урядник князя Степан Томилович, що він тоді ж переселив 14 господарств підданих (“чоловіків”) зі струсівської половини Прилука в князівську половину, що тоді ж старості було завдано шкоди на 1 000 кп і що згодом він змушений був витратити (в його розумінні – втратити) 2 000 кп, іздячи за королівським двором (у справі вибиття?). Князь, читаємо далі в королівському позові, перебуваючи в Брацлаві під час цих рочків, ненароком довідався про цей гродський позов, довів до відома М. Ласка й гродських урядників, що про зміст його він не знає і що, як йому стало відомо, на диво, випис з гродської книги зізнання возного про увіткнення ним позову в міські ворота його, князя, половини Прилука датовано трьома тижнями раніше, ніж насправді увіткнуто. Князь висловив також подив, що позов був увіткнутий не в ворота двору, як вимагає право, що з возним при увіткненні не було двох шляхтичів-свідків і що той же возний не мав права покладати позов, бо він “ω фалшъ ωбвинєныи” (ідеться про неправдиві його свідчення в інших справах, див. 145). Проте М. Ласко й гродські урядники не пройнялися аргументами воєводи й наказали йому на позов відповідати, а також не дозволили йому апелювати до королівського суду. Скаржився князь і на те, що йому не дано копії того ж позову “для зрозумєнтя, абы ведал, с чого бы са

справити мєл”. Згідно з цитованим королівським позовом, Ю. Струс мав стати перед королівським судом через шість тижнів після його видання (138).

Деякі цікаві подробиці про розгляд Брацлавським гродським судом на липневих рочках справи Ю. Струса й Я. Збараського містить зізнання стосовно нього возного Станіслава Коблицького, дане 16 жовтня того ж року перед Луцьким гродським урядом. За зізнанням, справа ця обговорювалась 4–6 липня, старосту представляв умоцований Федір Кречетовський, воєводу – Григорій Дедеркало, возним, котрий позов увіткнув у міські ворота князівської половини Прилука, був Федір Братковський. Г. Дедеркало подав, що раніше, коли князівського двору в Прилуку не було, позови до Я. Збараського, що стосувалися його Прилуцького маєтку, возні клали в Немирівському замку князя; тим самим Г. Дедеркало підкреслив значення маєткового двору при покладанні (увіткненні) позовів. З його слів видно, що з возним при покладанні позову таки були два свідки, проте один з них, Костянтин Козинський, був начебто, всупереч праву, не шляхтичем, а підданим (“хлопъ простый”) з Вінниці Ю. Струса як старости. Зі свого боку, Ф. Кречетовський щодо того, куди возний увіткнув позов, зауважив: у князівській половині Прилука “возных гонят и бьютъ, для того, деи, возными, боѣчиста до двора ѣхати, позов ѣ ворота мѣстские ѣткнулъ”¹⁹⁹. На це Г. Дедеркало відповів: “повинность и присега возного таковаѣ єст, иж не з боѣзни ани приѣзни вшелѣкое справы водле права справовати маєт”. Він же, очевидно, з подачі свого патрона, твердив, що Струсова половина Прилуцького маєтку є власністю воєводи, тож останньому не було потреби старосту вибивати і він лише повернув собі свою належність. Щодо начебто завданих старості шкод, то, заявив Г. Дедеркало, справи про них підлягають земському судові, отже, староста повинен звернутися з відповідною скаргою до Брацлавського земського суду. 6 липня гродський суд наказав Ю. Струсові присягнути, що половина Прилуцького маєтку належить йому, що з володіння нею він був вибитий за намовою князя Я. Збараського, який при цьому йому завдав шкоди.

¹⁹⁹ Щодо ставлення князя Я. Збараського до возних промовистим є сказане в реєстрі до одного з документів, які характеризують конфлікт Л. Пісочинського з ним як відповідачем, викликаний наїздом 27 квітня 1590 р. з Немирова на Жорницький маєток (про цей конфлікт, поглиблений подібним наїздом 16 серпня того самого року, див.: Крикун М. Маєтковий конфлікт...; в документі йшлося про дане 2 травня брацлавським підстаростою Григорієм Чечелем возному Федорові Братковському доручення оглянути на місці завдані під час наїзду шкоди): Ф. Братковський “iachać nie chciał naprzeciwko р(ану) woiew(odzie) braclawskiemu” (186).

Умоцований воєводи вимагав від суду дозволу на апеляцію стосовно цього декрету до королівського суду, проте суд визнав вимогу безпідставною (145).

18 листопада 1585 р. у книгу коронної канцелярії був уписаний лист Ю. Струса від 17 листопада того ж року, в якому зазначено, що після того, як гродський суд на згаданих липневих рочках присудив воєводу до повернення Ю. Струсові його половини Прилуцького маєтку і відшкодування завданих йому збитків, обидві сторони за порадою своїх приятелів “са подилили и поєднали”, внаслідок чого князь захоплену половину Прилуцького маєтку “поступил и за шкоды досыт ўчинил”. Зі свого боку, Ю. Струс вказав на те, що він після цього квітуче князя, тобто перестає вважати його винним перед ним. Далі староста в листі написав: “тот ўвесь поступок и перевод правныи ўмораю, касую, псѣю и ни во што ѡборочаю”. На прохання Ю. Струса до листа, засвідчивши його вагомість, приклали свої печатки високопоставлені особи Речі Посполитої – коронний підканцлер й перемишльський єпископ Войцех Барановський, канцлер ВКЛ й віленський каштелян Остафій Волович, підканцлер ВКЛ й староста мядельський і бобринський Лев Сапега. Лист написано у Городні (146).

Конфлікт Ю. Струса й князя Я. Збаразького добіг кінця – виграв перший з них. Але минув лише місяць після появи щойно цитованого листа, як своїм листом від 16 грудня 1585 р., виданим також у Городні, Ю. Струс сповістив, що за 4 000 злотих відпродав свою половину Прилуцького маєтку (разом з половиною Погребищенського селища) князю Я. Збаразькому (158). Як до цього дійшло, навряд чи вдасться колись дізнатися. До речі, у тому ж листі Ю. Струса подано, що він свого часу купив одну частину Прилуцького і Погребищенського маєтків в Олекшого Ходоровщинського, котрий своєю чергою купив її в Полагії Охрімівни Прилуцької та її чоловіка Григорія Тебенки, а другу – в Марії Охрімівни Прилуцької та її чоловіка Андрія Сабаровського. Згідно з листом, Ю. Струс узяв на себе, зокрема, зобов'язання протягом десяти років захищати князя від будь-яких можливих претензій сестер Полагії і Марії Охримовен на ці маєтки.

У конфлікті Л. Пісочинського з князем Я. Острозьким ішлося про наїзд на село Кам'яногірку й неодноразові наїзди на Жорницький маєток з, відповідно, міст Пикова й Айсина (Липівця). Першого з них стосуються 34 документи (чотири декрети Вінницького земського суду, два декрети Вінницького гродського суду, декрет коронного трибуналу, дев'ять позовів Вінницького земського суду, два позови гродського суду, дев'ять зізнань

перед гродським урядом, придання возного цим урядом, доручення того ж уряду возному, оповідання урядника маєтку перед тим самим урядом, два листи того ж уряду, два уповноважувальні (“умоцовані”) листи і “додатковий” декрет Вінницького гродського суду), другого – сім (декрет гродського суду, два позови гродського суду, позов земського суду, зізнання возного й оповідання урядника перед гродським урядом, лист шляхтичів).

Наїзд на Кам'яногірку, яка в той час складалася з двох, званих “селами” частин – Старої і Нової Кам'яногірки, котрі були розташовані, відповідно, на правому і лівому берегах Богу (1588 р., 168; 1605 р., 455, 467; згодом остання йменувалася також Слободою, Заріччям²⁰⁰), був здійснений 19 вересня 1603 р. Власне, судячи з сукупності документів, “постраждала” переважно (а то й лише вона) Стара Кам'яногірка (нині під назвою “Кам'яногірка” розташована за чотири кілометри від Богу; що ж до Нової Кам'яногірки, то вона зникла в другій половині XVII ст., територію її, мабуть, частково займає сучасне село Слобідка біля села Іванова – колишнього Янова). За зізнанням урядника Кам'яногірського маєтку Миколая Керсновського, зробленим 25 вересня 1603 р. перед гродським урядом, нападом безпосередньо, за наказом краківського каштеляна, керував пиківський урядник Михайло Сила Новицький, активну участь у ньому взяли пиківські вїт Юхно Васканенко й міський писар Марко Стрельчинський, залучено в ньому було чимало пиківських міщан і “волоцан” – підданих із сіл Пиківського маєтку, а крім того “многих людеи, мешчан” з Черкаського, Канівського, Білоцерківського і Богуславського староств і “немалыи почет” татар, котрі перебували в цього князя на службі. За словами М. Керсновського, акцію проведено “моцно, ктвалтом, конно, зброино, обычаєм военным [...] на ґрочища, на долини Крґтґю и Полховґ, и на Великґю рґдґ, и на Ғсники и могилы Великие и на могилы каменогорґские, и над Ғзеро Чистое, и аж под Нижние могилы каменогорґские”. З цих земель (“ґрунтів”) кам'яногірських селян зігнали й “росположили”, у 16 з них (маються на увазі господарі, господарства) забрали й відвезли з поля до Пикова пожатих 157 кіп озимої і 15 кіп ярої пшениці, 444 копи озимого і 37 кіп ярого жита, 212 кіп ячменю, 544 копи вівса, в тому числі в отамана (старости) Семена Петровського озимої пшениці 46, озимого жита 84, ярого жита 22, ячменю 30, вівса 70 кіп. Та сама доля спіткала панські 60 кіп озимої пшениці, 105 кіп озимого жита, 30 кіп ярого жита, 80 кіп ячменю, 200 кіп вівса. Ті ж землі з пасіками, пасічищами, ставищами й греблями були оголошені власністю

²⁰⁰ Крикун М. Кількість і структура поселень Брацлавського воєводства... С. 588.

князя, а пиківським підданим наказано їх “заимовати и на себе ўживати”, на них “пасеками стојати, ставки посыпати” (387).

8 жовтня возний Дмитро Щикитинський зізнав перед тим самим урядом, що 26 вересня побував у місцях, підданих наїздові, і переконався в правдивості засвідченого М. Керсновським, котрий його, до речі, при обході цих місць супроводжував. Возний, зокрема, на власні очі бачив, як пиківські піддані клали на вози різне “збіжжя” й відвозили його. На його питання, навіщо вони це роблять, дехто з них (Керенко, Гаврило, Гринь і Павло) відповів, що роблять за розпорядженням князя (388).

10 жовтня каштелянові адресовано позов гродського суду за скаргою Л. Пісочинського з вимогою з’явитись на рочки, призначені на 18 листопада (389). 17 жовтня Д. Щикитинський зізнав перед гродським урядом, що 15 жовтня цей позов увіткнув у пиківські міські ворота (396). З невідомої причини ці рочки не відбулися. На прохання підкоморія 25 листопада земський суд видав аналогічний за змістом позов, згідно з яким князеві слід стати перед ним на святотрикорольських роках 1604 р. (398). На роках Л. Пісочинський був, а Я. Острозького або його умоцваного не було, причому позвана сторона нічим не дала знати, чому відсутня, тому позивач її “так несталую и права посполитого непослушную”, з дозволу суду, здав “Ѹ винах статутовых в першомъ нестаню” (406).

5 січня 1604 р. гродський суд удруге адресував князеві свій позов, цілком подібний до позову від 10 жовтня, на цей раз з вимогою бути на рочках, що мали розпочатися 10 лютого (402). Справа на цих рочках розглядалася 12 лютого. Про це довідуємося з відповідного декрету вказаного суду, котрий дійшов до нас у складі його ж декрету від 27 березня, про який ітиметься децю далі. Інтереси присутнього 12 лютого підкоморія представляв Бальцер Каватурський. Інтереси ж відсутнього тоді каштеляна мав представляти Войтех Дамоевський, проте на початку засідання возний Станіслав Дубровський повідомив суд, що той через хворобу не з’явився, і подав його листи з проханням врахувати неможливість своєї явки через неї й у зв’язку з цим – перенести розгляд. Б. Каватурський наполягав на тому, що коли ідеться про “твалтівне” вибиття з володіння, то не може бути жодної “зволюки”, тож, зваживши на відсутність позваної сторони, суд повинен визнати князя таким, що програв справу (“в Ѹпадку всеє тоє речы вздати”), і присудити його до повернення загарбаних земель. Звернув умоцваний Л. Пісочинського увагу суду й на те, що В. Дамоевський не має права представляти чийсь сторону в цьому суді, бо він – “чоловець в сѣм краи

незнаємы, нешселы” (тобто не є шляхтичем Брацлавського воєводства), до того ж не відомо, чи має він від князя пленіпотенцію (уповноважувальний лист). Суд неявку В. Дамоевського визнав правомірною, на цій підставі відклав обговорення справи на найближчі свої рочки і зобов’язав його на них довести неявку на теперішні рочки через хворобу (415).

27 березня на рочках, розпочатих чотирма днями раніше (і на них були Л. Пісочинський та Б. Каватурський, а Я. Острозького не було) В. Дамоевський належно довів свою попередню неявку і далі наголосив на тому, що за своїм характером справа підлягає не гродському, а земському судові (“то єсть кривда власная земская”); коли ж, продовжував він, сторона, яка позиває, настоює на тому, що “гвалтівне” вибиття “з спокоюного держанья” є прерогативою саме гродського суду, то в такому разі вона повинна розуміти, що це її твердження належить тільки до відмежованих ґрунтів (“о таких ся кгрґнтахъ [...]”, где сами в себе ограничоны и оцырклеваны суть”), стосовно ж ґрунтів Кам’яногірки й Пиківського маєтку можна говорити лише про “прилеглисть”, бо між ними немає “проистья albo переораня межи”, отже, треба говорити про “просту кривду”, а відповідач повинен згідно зі статутом вимагати розмежування (“до ччиненья границь”). Суд визнав належність собі справи й наказав позваній стороні далі “відповідати”. В. Дамоевський заявив про свій намір апелювати на це рішення до коронного трибуналу, але суд апелювати не дозволив. Наступний “противний” аргумент В. Дамоевського: позов “непорядний”, бо “помішаний” – у ньому сказано і про “гвалтівне” вибиття, і про побрання “збіжжя”, і про потопання нежатих хлібів, тож не знати, про що “ся справовати”. Б. Каватурський пояснив, що позов – “слушний”, бо в ньому мовиться тільки про вибиття і заподіяну внаслідок нього шкоду. Суд визнав позов правомірним і негативно поставився до спроби В. Дамоевського одержати від нього дозвіл на апеляцію до трибуналу на це рішення. Тоді В. Дамоевський висунув вимогу відкласти розгляд справи “на інквізицію” – “жебы альбо суд земский, альбо кгородский выехал на тотъ кгрґнтъ, там жебы стороны обѣдѣ указали, хто маєт кривдѣ albo нѣ”, бо в таких випадках завжди вдаються до інквізиції, хоча в статуті (“в тѣтошнемъ правѣ”) вона достатньо не описана і тому загалом проводиться за коронним правом і за трибунальськими декретами. Інквізиція, за словами В. Дамоевського, доведе “не голыми словы, але самою речью”, що князь “не береть и не взялъ ничого чужого”. Підкресливши наявність визначених меж Кам’яногірки з Пиківським маєтком, Б. Каватурський вказав на те, що

не треба проводити інквізицію, оскільки статутом вона не передбачена. Суд висловився проти інквізиції як “неправної” і далі вимагав від позваної сторони відповіді. Вона ж знову вдалася до апеляції до трибуналу. Цього разу суд дозволив їй апелювати (415).

У тій же справі земський суд видав 26 червня 1604 р. позов каштелянові з вимогою стати перед ним на святоміхальських роках. Тут наведено таку саму, що й в цитованому оповіданні М. Керсновського від 25 вересня 1603 р., кількість забраного і відвезеного до Пикова “збіжжя” у копах і додано відомості про те, що дісталось князеві непожатого на полях кам’яногірського панського двору і тих самих 16 підданих. Двір утратив непожатого ячменю на 20, вівса на 12 кіп, піддані – ячменю на 138 кіп з 11 і півниви, вівса – на 105 кіп з шести нив, гороху – на 85 кіп з 11 і півниви, гречки на 151 копу з 12 і півниви, проса – на 38 кіп з восьми нив, прядива (льону?) – на 20 кіп з восьми нив, коноплі – на 23 копи з п’яти нив. Втрати двору і цих підданих щодо пожатого і непожатого у грошовому еквіваленті маєткова адміністрація Л. Пісочинського оцінила відповідно на 75 кіп 56 грошів і 282 копи 7 грошів (421). Доречно сказати, що той же суд 24 жовтня того ж року видав такий самий позов, з вимогою на цей раз стати на святотрикорольських роках 1605 р. (427). Цей позов 10 листопада був увіткнутий у ворота Пиківського двору (445).

Дійшла справа і до коронного трибуналу. 10 серпня 1604 р., розглянувши дозволена 27 березня гродським судом апеляцію, він (на його засіданні були Л. Пісочинський та умоцвані Я. Острозького Ян Прилепський і Пйотр Злотопольський) своїм декретом дав згоду на проведення інквізиції і постановив, що вона має відбутись через шість тижнів після видання цього декрету. Останній 7 вересня був уписаний у вінницьку гродську книгу (423).

Інквізиція пройшла 21 вересня в присутності вінницького підстарости Федора Стрижовського, гродських судді Михайла Ласка й писаря Григорія Байбузи “на кгрунте выбитомъ Каменогорскомъ, на ҃рочищѣ ҃ ро҃҃ Кр҃҃҃тоє долины, ҃ паты конца albo нарощника трех кгрунтов Пыковского, Гневского и Каменогорского, против Лысое горы”. Почалося з того, що Іван Коцуб Якушинський, умоцваний Л. Пісочинського, закликав цих судових урядників обґрунтувати (“обволати”, “фундовати”) свою юрисдикцію. Умоцваний князя В. Домаєвський (sic!) заявив, що ґрунт, на який Л. Пісочинський “завів” урядників для проведення інквізиції, належить Я. Острозькому. Він же твердив, що цих урядників не можна вважати “власними судьями albo

належними інквизиторами, до тоє справи належачими”, бо князеві й шляхті (“обывателем”) Брацлавського воєводства не відомо, чи вони обрані (гродських урядників, нагадуємо, призначав староста) на свої уряди, а якщо обрані, то чи присягли, що справно виконуватимуть покладені на них обов’язки; адже, продовжував В. Домаєвський, теперішній вінницький староста Валентий Александр Калиновський лише тиждень або два тому обійняв (“наїхав”) свій (старостинський) уряд, а до того не присягнув і не судив; отже, є підстави інквізицію відкласти. Той же умоцований указав і на те, що навіть якби згадані урядники були “належними (тобто обраними й присяглими. – М. К.) суддями”, то й у такому разі не треба проводити інквізицію, оскільки нині, 21 вересня – день святого апостола-євангеліста Матвія, а в дні святих “жаден суд ани ўрад не може жадных справ и сѣдовъ отпраовати и на них заседат”. Зваживши на ці доводи, В. Домаєвський наполягав на тому, що своєї юрисдикції гродський суд не повинен “фундовати”. Поводова сторона, зі свого боку, заявила, що В. А. Калиновський і гродські урядники присягли як обрані ще на минулих рочках перед дигнітарями й шляхтою Брацлавського воєводства і що не існує заборони на проведення судових засідань у святкові дні, недаремно ж суди часто засідають у свята після полудня (зокрема, 10 серпня, коли коронний трибунал розглядав справу Л. Пісочинського і Я. Острозького, – це день святого Вавринця [Лаврентія]), тож і в цьому випадку гродський суд діє “с полўдня” в свято. Суд визнав аргументи поведової сторони переконливими. У відповідь на це В. Домаєвський став вимагати дозволу на апеляцію, але його не дістав.

По цьому возний Миколай Ясліковський за дорученням суду оголосив про те, що той має належну юрисдикцію. Умоцований Л. Пісочинського (на ім’я не названий) для доведення належності останньому захоплених князем земель пред’явив судові різні документи, зокрема інвентар Кам’яногірки, складений возним Д. Щикитинським тридцять років тому з нагоди ув’язання Л. Пісочинського в цей маєток (насправді це ув’язання відбулося за не більш ніж як 19 років до інквізиції – невдовзі по тому, як за двома декретами королівського суду від 19 липня 1585 р. Кам’яногірка перейшла у володіння до Магдалени, дружини Л. Пісочинського (див. вище); доречно зазначити, що Д. Щикитинський був очевидцем інквізиції)²⁰¹, пред’явив і свідчення прибулих на інквізицію багатьох

---

²⁰¹ Слід зауважити, що зберігся реєстр підданих Кам’яногірки, у тому числі Заріччя, із зазначенням того, хто з них корінний мешканець (“отчич”) цього села, хто – прибулець і скільки років тут живе, а також того, хто сплатив, має сплачувати і не сплачує

“значних людей” і шляхтичів та інших гідних довіри осіб, а також засвідчувальні листи тих, хто хотів прибути, але не зміг. В. Домаєвський і далі не вгамовувався. Він настоював на тому, щоб суд ознайомився зі свідченнями про те, що ці землі належать до Пиківського маєтку. З його подання пиківські міщани висловили готовність дати такі свідчення, а також звернулися до “інквізиторів” із закликом оглянути ці землі, запевняючи їх у тому, що вони переконаються при цьому в належності земель до згаданого маєтку. Умоцований Л. Пісочинського заперечив доцільність цих свідчень, оскільки вони неминуче будуть даватися тими, хто був задіяний в наїзді на Кам’яногірський маєток. Суд визнав цей довід і пиківським міщанам не дозволив свідчити. Своєю чергою В. Домаєвський запевняв суд, що серед тих, хто висловився на користь підкоморія, є чимало ним “перейнятих”, тобто тих, хто свідчить за плату. Суд це зауваження до уваги не прийняв. Заслухавши обидві сторони, він склав запис їхніх свідчень (акт контроверсій), кожній з них дав його примірник, а ще один відіслав на розгляд коронного трибуналу (426).

19 березня 1605 р. датовано зізнання возних М. Ясліковського й Д. Щикитинського перед гродським урядом про те, як проходила його як суду згадувана інквізиція, очевидцями котрої вони, нагадуємо, були. Звідси видно, що в ході її свідками від князя були виставлені, зокрема, пиківські війт Юхно Васканенко і міський писар Марко Стрельчинський – активні учасники наїзду, а також люди з інших воєводств, “ничого не ведомые”; видно й те, що під час інквізиції князь “над звычаи и замер права” привів чимале своє військо і свідкам та слугам підкоморія “отповеди и погрозы чинил, хотечи их от тоє sprawy отогнати”; далі сказано, що свій примірник акту контроверсій підкоморій віддав своєчасно для внесення його у вінницьку гродську книгу, тоді як князь свій примірник віддав з тією ж метою зі значним запізненням (“не рыхло, аж по колкунадцати неделях”). Водночас з цим зізнанням возних у гродську книгу було вписано протестацію Л. Пісочинського стосовно такого запізнілого подання акту контроверсій, в якому до того ж зазначено, що в князівському примірнику цього документа “колкѹ речеи доложено, ѿ чомь при акте инквизиции жадного спорѹ и зменки не было”, зокрема те, що відбувся об’їзд ґрунтів та огляд (“оказоване”) нив (435).

23 березня 1605 р. земський суд видав, за скаргою підкоморія, позов Я. Острозькому з вимогою з’явитися на сесію коронного трибуналу в

побору – державного податку (Biblioteka Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich we Wrocławiu, oddział rękopisów, rkps 4163 III, k. 119–120). Реєстр не датований, складений десь наприкінці XVI ст. Він сильно пошкоджений, а тому для публікації не надається.

справі про те, що князь уніс неправдиві відомості у свій примірник акту контрверсій і подав його гродському урядові із запізненням (437). Той же суд тоді ж “позвав” на трибунал гродський суд за те, що він прийняв цей примірник (436). В обох позовах акцентувалось і на тому, що Вінницький гродський уряд згадану протестацію підкоморія відмовився внести у свою книгу, через що той змушений був уписати її в книгу Летичівського гродського суду.

Подібним до цих двох позовів був позов того самого суду від 28 квітня 1605 р. з вимогою до князя з’явитися на святотроїцькі роки (440). 8 червня на цих роках умоцований князя В. Домаєвський, згідно з сеймовим (“сеимским”) декретом (його виявити не вдалося) сплатив поведовій стороні (її представляв Ян Ленський) і судові “нестаное” – очевидно, в покарання за неявку (на сеймовий суд?), після чого Я. Острозького було звільнено від цієї провини (446).

Декрет коронного трибуналу від 19 липня забов’язав Я. Острозького повернути Л. Пісочинському захоплені землі через шість тижнів після його прийняття – під загрозою сплати символічних 14 гривень “вини” за напад і вибиття того з володіння, в разі ж неповернення – сплатити 4 000 кіп литовських грошів за вчинені шкоди. Цей документ не зберігся, про нього довідуємося з призначення, згідно з ним, Вінницьким гродським судом 13 серпня – на прохання коморника Брацлавського воєводства й водночас умоцованого Л. Пісочинського Леонтія Подгаєцького – возного А. Трембицького й двох (не поіменованих) шляхтичів для проведення, відповідно до того ж документа, 30 серпня ув’язання підкоморія в ці землі (452). Того ж числа той самий суд доручив А. Трембицькому з Леонтієм Подгаєцьким (sic!) і Федором Житинським здійснити цю акцію (453).

У позові земського суду від 24 серпня, виданому за скаргою Я. Острозького Л. Пісочинському з вимогою стати на святоміхальських роках, було висловлено бажання позивача розмежувати володіння Пиківського маєтку і села Старої (!) Кам’яногірки – “знаками граничними означити, також и копчами, зъ землѣ ѳсыпаными, ѳсыпат” (455). Очевидно, каштелян мав намір розмежування використати для закріплення за собою захоплених ґрунтів.

27 серпня 1605 р. видано два документи – позов земського суду князеві за скаргою Л. Пісочинського про те, що, згідно з трибунальським декретом від 19 липня, той повинен на святоміхальських роках заплатити позивачеві 4 000 кіп (457), очевидно, за неповернення князем ґрунтів, і лист Л. Пісочинського Миколаєві Керсновському з дорученням

представляти його інтереси при передбаченому 30 серпня поверненні цих ґрунтів (458).

Розповідь про те, що відбулося 30 серпня, міститься у кількох документах.

9 вересня возний Криштоф Глінський зівнав перед Вінницьким ґродським урядом, що за присутності його, возного, двох шляхтичів і М. Керсновського в “конфліктній” частині Кам’яногірського маєтку урядник Пиківського маєтку Мартин Рамулт оголосив, за наказом каштеляна, про віддання її (“пустил”), відповідно до згаданого трибунальського декрету, Л. Пісочинському і про те, що князь залишив за собою право домагатися через суд визнання її ж своєю власністю (459).

А 23 вересня А. Трембицький перед тим самим урядом оповів, що він з Л. Подгаєцьким і Ф. Житинським були очевидцями неповернення Л. Пісочинському ґрунтів. На урочищі Крута долина, зазначає возний, вони М. Рамултові, котрий прибув “з никоторыми товаришами и слугами своими”, подали й читали “ув’язчий лист” цього уряду стосовно “поступена [...] к ґрунтовъ выбитых”, написаний до князя, й трибунальський декрет, а М. Керсновський показав тому ж урядникові згаданий вище уповноважувальний лист Л. Пісочинського і вимагав, щоб той пред’явив подібний лист від князя, за яким М. Рамулт мав би “пустити” підкоморію землю і сплатити вину в розмірі 14 гривень. М. Рамулт жодної “моці” не показав, ґрунт “не пустив і не поступив”, 14 гривень не сплатив. По цьому А. Трембицький з двома шляхтичами на вимогу (“жадане”) М. Керсновського прибули до Пикова, їх впустили в місто і замок. Не заставши там князя, вони знову М. Рамултові та його слугам показали й читали ті самі документи, а копію ув’язчого листа з печаткою і підписом возного поклали на столі в “ізбі” князя та спитали, чи є хтось, кому князь доручив повернути ґрунт і сплатити 14 гривень. Відгукнувся М. Рамулт, проте він відмовився без дозволу свого патрона виконувати трибунальський декрет. Прибулі ж попрямували на захоплені ґрунти і провели там решту дня, “аж праве до ночі”, даремно чекаючи прибуття М. Рамулта і повернення цих ґрунтів (460). Того ж 23 вересня А. Трембицький зівнав перед тим самим урядом, що 30 серпня він у Пиківському замку, в світлиці на столі, поклав позов земського суду стосовно того, що князь має підкоморію сплатити 4 000 кп за неповернення ґрунтів (461).

26 вересня ґродський суд звернувся до Я. Отрозького листом з вимогою, щоб він дозволив возному А. Трембицькому зі шляхтичами братами Богданом і Федором Комарами ув’язати Л. Пісочинського в

згадані ґрунти, у протнвному разі, сказано далі в листі князь повинен або сплатити вину в подвійному розмірі (“совито”, 28 гривень) і 4 000 кпн, або дозволити ув’язати підкоморія в Пиківський маєток (464). 29 вересня датовано лист Л. Пісочинського до М. Керсновського з уповноваженням домогтися від князя того, про що йшлося в цьому листі (465). 2 жовтня А. Трембицький зізнав перед ґродським урядом, що йому не вдалося виконати його доручення – стосовно сказаного у двох попередніх документах: у Пикові, куди 29 вересня він прибув з Б. і Ф. Комарами, не було ані князя, ані тамтешнього урядника М. Рамулта, а Андрій Кутиський, котрий заступав останнього, заявив, що його не уповноважено виконувати трибунальський декрет, тож він не дозволить цього зробити (466).

3 жовтня 1605 р. земський суд видав два декрети, один – у зв’язку з неявкою на його засідання Л. Пісочинського або його умоцваного відповідно до позову, який видав цей же суд (24 серпня; див. 455) за скаргою Я. Острозького і в якому йшлося про бажання останнього розмежувати Пиківський маєток із селом Старою Кам’яногіркою (467), другий – у зв’язку з неявкою на його ж засідання князя або його умоцваного відповідно до позову, виданого за скаргою підкоморія стосовно несплати відшкодування у розмірі 4 000 кпн за неповернення ґрунтів (469). Обидва декрети мають однакову заключну частину: “иж сторона позванаґа сама ани через умоцваного свого до права не стала, судґ и стороне (поводовои. – М. К.) ѿ нестаню своем жадное ведомости не дала, прото сторона поводоваґа тую то сторону позваную, тако несталую и права посполитого непослушную, ѿ винах статґтовых за допусченем сґдґ нинешнего першого нестаня здала”.

3 листопада 1605 р. вінницькі підстароста Іван Богуш Дешковський та ґродський писар Григорій Байбуза адресували Л. Пісочинському лист про те, що їх, а також возних Себастіана Циринського і Яна Горайна та шляхтичів Олехна й Івана Яцковських, приданих возним у свідки, і М. Керсновського, умоцваного підкоморія, 6 жовтня урядник Пиківського маєтку М. Рамолт (sic!) не допустив до ув’язання адресата в заґарбану частину Кам’яногірського маєтку і відмовився сплатити 28 гривень та 4 000 кпн. Їдучи до Пикова, мовиться у листі, щоб там домогтися ув’язання й одержання цих сум, зазначені особи бачили, що в згаданій частині багато пиківських міщан стоять пасіками, орють, рубають і відвозять до Пикова дерева. На запитання, за чиїм наказом вони все це чинять, ті відповіли, що за наказом М. Рамолта, який дав його від імені князя; ті ж міщани, крім того, “погрози и ѿтповеди” висловлювали на адресу

підкоморія та кам'яногірських "людей". У Пикові возні з названим супроводом не застали князя, застали натомість М. Рамолта, котрому розповіли про щойно бачене та про те, для чого прибули. Він відповів, що князь його не уповноважив сплатити суми, а щодо ув'язання, то відмовився їхати на ґрунти для його проведення і заявив: нехай підкоморій сам пиківських "людей" виганяє з них. Підстароста і писар, сказано далі в листі, бачачи "таковоє заборонене ўв'язаня", відіслали своїм рішенням князя "на далшгую екзекуцію" – на покарання його баніцією (вигнанням) з Речі Посполитої ("с Корони Полское и панствъ, до неє належачих") коронним трибуналом; останній мав винести відповідний декрет через шість тижнів після видання цього листа (473). Про сказане в листі читаємо також у зізнанні С. Циринського і Я. Горайна перед гродським урядом, даному 3 листопада (474). А 10 листопада земським суд видав позов Я. Острозькому за скаргою Л. Пісочинського з вимогою з'явитись на святотрикорольські роки 1606 р. та сплатити 28 гривень і 4 000 кпн (476).

На цьому обриваються відомості про конфлікт Л. Пісочинського й князя Я. Острозького стосовно кам'яногірських ґрунтів.

Протистояння Л. Пісочинського і Я. Острозького, викликане наїздами з Айсинського маєтку на Жорнищський, представлені дуже фрагментарно вісьмома збереженими документами, а саме: двома позовами і декретом Вінницького гродського суду, позовом Вінницького земського суду, листом шляхтичів Л. Пісочинському, двома оповіданнями жорнищських урядників та зізнанням возного перед гродським урядом.

Найраніше засвідчення цього конфлікту припадає на 25 травня 1599 р., коли урядник Жорнищського маєтку Вавринець Ястрембський писемно оповів про наїзд 19 травня на чолі з гайсинським урядником Дмитром Красносельським. Згідно з цим оповіданням, у Товстій діброві, що лежить "на сюю сторонѣ" річки Поганки (ліва притока Собу) було вирубано кільканадцять тисяч дубів, придатних для будування і на борті, причому вирубка лісу не припиняється. Тоді ж, 25 травня, возний Олександр Чиж, приданий гродським урядом для огляду скоєного під час наїзду, зізнав, що бачив порубаного дубового дерева "моць немалую", так що полічити його не зміг (316; в оповіданні і зізнанні йдеться також про знесення слободи, зведеної за наказом Л. Пісочинського проти Гордовського броду над річкою Гордівкою – остання нині не існує).

Наступний відомий наїзд з Айсина відбувся 3 травня 1603 р.: цього разу ним керував тамтешній урядник Ярош Чернявський. Наїздові був підданий ґрунт за Собом – хутори, або фільварки, жорнищських міщан

і села Головачівців. Зокрема, у слуги підкоморія та чотирьох селян і міщан було захоплено сумарно 14 волів, коня (“кляча”), п’ять кіз і 20 овець (гродський позов від 5 січня 1604 р., 403; декрет від 29 березня 1604 р., 416).

2 листопада 1605 р. возний Григорій Савчинський зізнав, що під час обходу ним 1 жовтня жорнищських земель, котрі зазнавали нападів, жорнищський урядник (“намісник”) Леонтій-Подгаєцький показав йому, яких завдано шкод маєткові. Особливо відчутне, зазначив урядник, вирублення близько тридцяти тисяч (“на тридцат тисечеи”) дубів – з них будують місто Айсин “с твержами” і села, причому дуб не перестають рубати, рубають також вільхове й інше дерево. Возний бачив Товсту діброву – від урочища Темний гай по Поганці аж до Собу вздовж й вище понад півмилі – “окрѣтнеи вырѣбанѣю и выпѣстошонѣю, гдеи, знат, порѣби одны од рокѣ и далеи, але наболшеи сегорочных свежих” (отже, ці 30 тисяч включають у себе ті кільканадцять тисяч, про які уже мовлено); бачив він також діброви біля річки Гордівки до її “великое верховины” й над річкою Урменкою (інакше Орминка; нині не існує) – “свѣжо вырѣбаные и выпѣстошоные”. І тут, і в Товстій діброві, каже возний, вирубаний ліс – “великии, росълыи”, і так багато його порубано, “аж и кѣ зличеню реч естъ неможная”. Також, додає він, вільхового й “посполитого” (простого, неелітного) дерева було “мнозство порѣбано и попѣстошено” (472)*.

У наїзді 6 жовтня 1605 р., як і 1603 р., очолюваному Я. Чернявським (у ньому активну участь взяли також гайсинський вїйт Федір Жашковський й Мігель Касоній Сербин), у 51 жорнищського підданого з полів було забрано 2 494 вози сіна (діапазон кількості возів у підданих – від 10 до 300; оповідання жорнищського урядника від 26 жовтня 1605 р., 471; див. також лист семи шляхтичів Л. Пісочинському від 20 жовтня того ж року, 470).

---

* Принагідно подаємо ще два документальні свідчення про масове вирублення лісу під час і внаслідок наїздів. У позові Вінницького земського суду від 5 грудня 1598 р. Іванові Красносельському за скаргою Л. Пісочинського читаємо, що в 1596 р. люди відповідача з маєтку Кожинців на жорнищських землях “деревя, на будованье и на борти згожого, болшеи десети тисеч вырубали и попсовали, шкром (не рахуючи. – М. К.) посполитог(о)” (305). Згідно із зізнанням Ілляша Ставецького, урядника Жорнищського маєтку, даним 17 травня 1602 р. перед Вінницьким гродським урядом, під час наїзду з Немирівського маєтку, що в той час належав синам брацлавського воєводи князя Я. Збаразького Юрєві і Криштофові, на жорнищські землі вирубано приблизно кільканадцять тисяч дубів, звезено їх до волиці немирівського вїйта, котру той за наказом цих “княжат” осадив у частині вказаних земель (368).

Останній відомий наїзд стався 23 жовтня 1605 р. Під час нього у фільварку жорнищського війта Гринця Давиденка відібрано 16 волів, шість корів з телятами, 30 овець, 10 кіз, 20 свиней, 30 гусей, 100 качок, три сокири, шість кіс, у його паробків (наймитів) – три серм'яги, три кожухи, три баранячі шлики, три пояси з ножами й огнивами; там же, “відбивши” погріб з бджолами, взяли “живцом” бджіл з вуликами і медом 40, а убили “на голову” 10 та побрали з них мед. У сотника Куземка у фільварку забрали чотири воли, дві корови з телятами, 12 овець, п'ять кіз, 20 гусей, 30 качок, п'ять свиней, в його парубків – три серм'яги, два кожухи, два пояси з ножами й огнивами, два шлики, дві сокири і дві коси (481).

Інші питання в документах

Матеріали збірника дають можливість розглянути й низку інших питань. Спинимось на найголовніших.

Одне з цих питань стосується структури шляхти. Серцевину її за суспільно-політичним значенням та маєтково-економічним потенціалом становили землевласники. До Люблінської унії вони у джерелах щодо Брацлавського воєводства іменуються, поряд з князями, тільки зем'янами (від “зем'янин”). Наслідком унії було закріплення за ними терміну “шляхта”. Уперше його вжито в реєстрі зем'ян, що присягли 1569 р. на вірність королю і Польському королівству (19). Паралельно тривалий період по унії продовжувала існувати назва “зем'яни”. Той же реєстр шляхту називає “панами”. Потім означники “шляхта” і “пани” поширилися й на ті верстви населення, що займали проміжну позицію між зем'янами, з одного боку, та міщанами і селянами, з другого, і які загалом склали безземельну шляхту.

З брацлавських документів видно, що воєвод і каштелянів поряд з окресленням “пани” величали “вельможними” (київського воєводу і маршалка Волинської землі князя Костянтина Костянтиновича Острозького, як правило, і його сина краківського каштеляна Януша раз у раз – “ясновельможними”), певний час тільки земських урядників – “урожоними” (від польського “urodzoni”, латинський варіант – “generosi”), решту шляхти – “шляхетними” (латин. “nobiles”); згодом “урожоними” стали йменувати й неурядницьку, землевласницьку шляхту, а назва “шляхетні” закріпилася за безземельною шляхтою; останній термін час від часу застосували й щодо “урожоних”.

З 89 осіб, що присягли на вірність королю і Польському королівству у 1569 р. (див. вище), двоє – то “московити” (“moskwiczin”), що

одружилися з місцевими вдовами (з них Бахтіяр – явно тюркського походження), решта, судячи з імен (за одним, можливо, винятком – Станіслав; у такому разі він поляк з Польщі або виходець одного з трьох руських воєводств – Подільського, Руського, Белзького), – місцеві українські (“руські”) зем’яни, з яких деякі мали тюркські корені (Кордиши, Козари, Чечелі)²⁰². До цих зем’ян слід додати і тих трьох, що з невідомих причин не присягли, і тих 11, що теж не присягли, бо, маючи маєтки у Брацлавському воєводстві, вони на час присяги перебували в своїх маєтках, розташованих у Волинському і Київському воєводствах та Великому князівстві Литовському. Не присягнув і один московит, бо десь подівся.

Отже, документ, в якому все це висвітлено (реєстр, 19), яскраво засвідчує, що, за кількома винятками, шляхта (маєткова, землеволодільча, бо тут йдеться саме про неї) в Брацлавському воєводстві на час присяги була місцевою українською. Згадані 92 особи її були носіями 58 прізвищ. З цих прізвищ 22 трапляються в ревізії Брацлавського і Вінницького замків 1545 р., натомість у ній згадано 34 прізвища, яких немає в реєстрі 1569 р.²⁰³ Слід зауважити, що реєстр 1569 р. не подав імен деяких шляхетських родів, безперечно наявних у воєводстві 1569 р.: ідеться хоч би про Черленковських, Куницьких і Мормулів, “присутніх” в ревізії 1545 р. і після 1569 р., а також про Байбузів і Коровайів, котрі мешкали тут після 1569 р.

Матеріали збірника стосовно поунійного періоду містять згадки про носіїв не менше 48 прізвищ місцевої маєткової української шляхти, причому не всі ці прізвища “присутні” в документах кінця XVI – початку XVII ст., що може означати, що принаймні деякі з них зникли. Разом з тим треба наголосити, що 26 шляхтичів із 22 прізвищами з 92 осіб після Люблінської унії у документах не фігурують.

У тому ж післяунійному періоді маєтками в Брацлавському воєводстві заволоділа руська шляхта, родові маєтки якої знаходилися у Волинському і Київському воєводствах та Великому князівстві Литовському, відповідно 17, три і два роди. Волинські роди – це князі Збаразькі²⁰⁴, Острозькі, Корецькі, Горські Друцькі, Ружинські, Заславські

²⁰² Яковенко Н. М. Українська шляхта... С. 172–173.

²⁰³ Литовська метрика. Книга 561. С. 213–215, 219–220, 225–226, 231, 234–235.

²⁰⁴ Доречно зазначити, що князь Януш Збаразький за дарчим документом, виданим його дружиною княгинєю Ганною Четвертинською 30 березня 1564 р., дістав у “вічне” володіння такі її маєтки, розташовані на території Брацлавщини: половину сіл Немирова, Боблова, Хвостівця, Бандурівця, село Соколець, половину селища Медвежого і десять селищ (серед останніх, зокрема, Животів) (ЦДІА України в Києві, ф. 256 (Архів Замойських), оп. 1, спр. 1350). Навряд чи йому до 1569 р. удалося

(Жаславські), Курцевичі, не князі Пісочинські, Гостські, Гулевичі тощо, київські – Сльці, Тиші, Копті, з Великого князівства Литовського – Талвоші.

Люблінська унія, ліквідувавши кордон, яким Волинське, Брацлавське і Київське воєводства були відокремлені від Подільського, Руського і Белзького воєводств та через них – етнічної Польщі в складі Корони, денонсувала чинну до неї заборону на придбання коронними мешканцями земель на території Великого князівства Литовського. Це призвело до напливу звідти на ці території руської і польської шляхти. Стосовно Брацлавського воєводства початку XVII ст. її був 31 рід. Мабуть, здебільшого це були поляки. До них належали канцлер і гетьман великий коронний Ян Замойський (від кінця XVI ст.), 12 тих, кому за королівськими привілеями надавалися у доживоття державні маєтки (найраніше надання датується 1571 р., найпізніше – 1606 р.). Тими, хто одержав ці надання, були, зокрема, Юрій Струс та Валентий Александр Калиновський, які у збірнику вперше згадані відповідно у 1578 і 1599 рр. Не всі з решти десяти осіб утрималися в Брацлавському воєводстві.

Варто вказати на те, що корінна українська шляхта Брацлавського воєводства міцно тримала в своїх руках тутешні земські і тродські уряди: з прибулої руської шляхти ці уряди обіймали лише князь Богош Корецький (староста), Ян Бокій Печихвостський (підкоморій), Лаврин Пісочинський (підкоморій), Андрій Хруслінський (войський брацлавський), з польської шляхти – Юрій Струс (староста), В. А. Калиновський (староста), Станіслав Голінський (підचाший), Юрій Горецький (брацлавський підстароста), епізодично Лев Лясота (брацлавський підстароста) та, так само епізодично, Валеріан Жуковський, Бартош Комаровський, Войцех Ліпський (вінницькі підстарости). Варто вказати на те, що наявність цих підстарост-поляків за часом збігається зі старостуванням Ю. Струса; це дає підставу твердити, що вони були його висуванцями (перелік земських і тродських урядників див. вище). До цього слід додати, що брацлавськими воєводами і каштелянами були винятково руські магнати, причому ніхто з них, за винятком князя Януша Збараського, не володів маєтками в Брацлавському воєводстві. Цей князь, як і воєводи

скористатись цим даром: за реєстром “заприсяглої” в цьому році шляхти, однією половиною села Боблова володів князь Януш Матвійович Четвертинський, брат Ганни (вона по батькові була “Матвівною”; Яковенко Н. М. Українська шляхта... С. 299, 314), другою – князь Масальський з ВКЛ (19). Неволодіння до Люблінської унії Янушем Збараським, у майбутньому багаторічним брацлавським воєводою, половиною Боблова могло поширюватись і на інші подаровані йому дружиною маєтки. Утвердився цей князь як землевласник у Брацлавському воєводстві по унії і став тут найбільшим серед них.

перед ним князі Роман Сангушко та Андрій Вишневецький, а також каштеляни Василь Загоровський, князь Михайло Вишневецький, Олександр Семашко, князь Григорій Сангушко та Миколай Семашко були землевласниками у Волинському воєводстві, а каштелян князь Андрій Капуста – у Київському воєводстві.

Вихідцями з безземельної шляхти були ті, хто за дорученням Брацлавського / Вінницького гродського уряду / суду супроводжував по двоє як свідки возних при увіткненні / врученні ними позовів, огляді місць подій, а також уповноважені (умоцovanі) значніших землевласників, котрі в Брацлавських / Вінницьких гродському і земському судах відстоювали їхні маєткові інтереси, й управителі (урядники, намісники) маєтків цих землевласників. Судячи з їхніх імен, шляхтичами-свідками документи називають 34 українців і 31 вихідця з Польщі та названих західноукраїнських воєводств. Умоцovanими були відповідно 12 і 17 шляхтичів – “земельних” і безземельних²⁰⁵.

Як урядники маєтків у документах фігурують 25 осіб – 13 українців і 12 вихідців з Польщі та західноукраїнських воєводств, майже всі вони шляхтичі. Шляхетними, інколи панами йменуються возні; серед них згадане співвідношення становило 15 проти 12²⁰⁶. Принагідно зазначимо, що возний міг бути одним із двох шляхтичів-свідків при возному, який виконував доручення суду. Зокрема, таким возним-свідком був Семен Сабаровський при покладанні 5 грудня 1584 р. возним Федором Братковським листа Брацлавського земського суду в домі Семена Слупиці в Брацлаві (135). Напевно, до шляхетних відносили й підписків. Усі вони, оскільки в гродській і земській канцеляріях вимагалось вміння писати руською мовою, напевно, були українцями.

Службовий статус окремих осіб тих прошарків шляхетського стану, котрі в ньому займали останні сходинки, зазнавав змін. Так, щойно згаданий Семен Сабаровський після свого вознівства виступає як умоцovanий. Зі Станіславом Дубровським було навпаки. Миколай

---

²⁰⁵ Інтереси брацлавських землевласників у королівських судах та коронному трибуналі представляли 23 умоцovanі, які не належали до шляхти Брацлавського воєводства. Про інститут умоцovanих див.: Старченко Н. Умоцovanі – прокуратори – приятелі. Хто вони? (становлення інституту адвокатури на Волині в кінці XVI ст.) // Соціум. Альманах соціальної історії. Київ, 2002. Вип. 1. С. 111–144.

²⁰⁶ На матеріалі актових книг Волинського і Київського воєводств Наталя Яковенко засновує своє твердження, що з кінця XVI ст. дрібна шляхта поступово заступає на уряді підписка бояр і міщан (Яковенко Н. М. Пародії і жарти... С. 162). Судячи з часу згадок про підписків з прізвищами на шляхетський кшталт в канцеляріях Брацлавського воєводства (див. вище), у ньому цей процес розпочався раніше.

Ясліковський спершу фігурує як урядник Жорницького маєтку, згодом – як возний. Не виключено, що у возні його “проштовхнув” Л. Пісочинський. Перш ніж стати возним, Михайлові Братковському довелося бути свідком при возному. Миколай Керсновський був урядником Кам’яногірки й водночас умоцтованим Л. Пісочинського.

Слід звернути увагу на те, що 42 магнати і шляхтичі, які володіли в Брацлавському воєводстві земельними маєтками, в різного роду документах, що публікуються у збірнику, підписались по-руськи – кирилицею (серед них бачимо, зокрема, князів Костянтина Острозького, Богуша і Яхима Корецьких, а також Лаврина Пісочинського, Гаврила Гостського тощо), тоді як по-польськи підписались 19 осіб, з них восьмеро – українського походження (князь Януш Збараський, князь Юрій Друцький Горський, Іван Якушинський, Олександр Кропивницький, Ярош і Андрій Янчинські тощо). Всі ці підписи належать особам чоловічої статі – за винятком двох. Йдеться про Богдану Філонівну Кмітянку Друцьку Горську і Магдалену з Дубицьких Пісочинську; підписались вони “по-полску”. Тож можна твердити, що українська землеволодільча шляхта Брацлавського воєводства усі перші сорок років його існування загалом була вірною своєї рідній мові. Це ж, напевно, стосується і нижчих прошарків тамтешньої шляхти.

Десять документів становлять королівські листи й привілеї певним особам щодо поселень, якими ті володіли і які були або мали стати міськими. У літературі за цим видом джерел закріпилась назва “локаційні привілеї”²⁰⁷. Названі документи охоплюють 1576–1606 рр., причому вісім з них видані під час роботи сеймів. Один із них містить дозвіл на заснування міста на магдебурзькому праві в селі Сутесці (1576 р., 43), два, цілком аналогічні за змістом, – надання містам Тетієву й Айсинові магдебурзького права (1606 р., 489, 490), чотири – дозволи на заснування міст (без надання магдебурзького права), зокрема в селі Літині (1578 р., 55) та на “трунтах” (незаселених місцях) маєтків (власне сіл) Янова (1578 р., 47), Куни і Кісниці (1605 р., 433, 434), три – надання права новозаснованим містам Прилуку, Новим Вишківцям (останнє осаджено на урочищі Потниківцях) і Демидівцям проводити у себе ярмарки й торги (відповідно: 1583 р., 123; 1592 р., 221; 1597 р., 278); слід підкреслити, що і в попередніх семи документах ішлося про дарування такого права. Шість осіб отримало по одному листу (привілею), одна – два, дві (брати) – один, п’ятеро (серед них двоє братів) – один.

---

²⁰⁷ Заяць А. Урбанізаційний процес на Волині в XVI – першій половині XVII століття. Львів, 2003. С. 91–102, 164.

У Літині і на “грунті” Янова таки виникли і на початок XVII ст. існували однойменні міста. Щодо ґрунтів Куни і Кісниці, то на них міста, з такими ж назвами, виникли ще до згаданих відповідних королівських листів²⁰⁸. У такому разі запізнiла поява останніх може бути пояснена намаганням зацікавлених осіб документально оформити появу цих міст. На той же час, натомість, Сутеска не стала містом, Нові Вишківці й Демидівці перейшли в розряд сіл, містами, окрім Тетієва й Айсина (документами віднесених до Київського воєводства – з огляду на спірність східного кордону Брацлавського воєводства з цим воєводством)*, були Прилук (Прилука) й Літин²⁰⁹. Літин був поселенням королівським, інші – шляхетськими.

Згода короля на заснування міста обґрунтовувалася зверненням до нього власника маєтку з проханням зважити на потребу мати укріплене поселення, а воно зазвичай було міським: вінницький війський Гнівош Стрижовський вказує королеві на те, що він на Яновському ґрунті, розташованому “праве на шляхах татарских”, “кѣ обороне и успокоенью а ѿбзпеченью оного краю ѿт неприателѣа хочет заложити и збудовати замокъ накладомъ и коштомъ своимъ ” (47), Тихон Слупиця – на те, що на ґрунті Куни бажає “твержѣ кѣ обороне ѿт неприателѣа паньствѣ н(а)шихъ, замочокъ и местечько садити водлѣ волности права посполитого ” (433); брати Миколай, брацлавський хоружий, і Федір Шашковичі висловили таке саме бажання стосовно ґрунту Кісниці (434). Зі свого боку, король, йдучи назустріч прохання Станіслава Лаца щодо закладання міста в Літині, виходив із прагнення “розмножити” “добра вси Речи Посполитое, паньствѣ наших дла лепшого пожитку и скарбу нашего и потужнейшое часу потреби ѿт неприателѣа ” (1578 р., 55).

Згідно з маґдебурзьким правом, у містах встановлювалось самоврядування, уособлене війтом і радою в складі бурмістрів і радців. Війт і рада в Сутесці були зобов’язані “такъ межѣ мещаны тамошними, тако и межѣ гостми купцы приездчими справедливост слушную во всех справахъ мѣстскихъ судовыхъ и в речахъ кривавыхъ правом маидеборскимъ чинити, судити, сказывати и винныхъ за выступкомъ ихъ водлѣ артыкуловъ, в томъ правѣ ѿписаныхъ, здавати и карати”, а міщани – “того права

²⁰⁸ Крикун М. Кількість і структура поселень Брацлавського воєводства... С. 589, 594. Див., також, щодо Куни: 1599 р., 319, 323.

* Айсин на зламі XVI–XVII ст. звався й Липівцем, і згодом остання назва повністю витіснила першу. Не слід цей Айсин плутати з Айсином (=Гайсином) – королівським містом у Брацлавському воєводстві.

²⁰⁹ Крикун М. Кількість і структура поселень Брацлавського воєводства... С. 605, 623.

маидеборского во всех члонкахъ и артикулахъ его ѹживати и имъ в речахъ великихъ и малыхъ завжды на вси потомные вечные часы радити и судитисѧ такъ сами межѧ собою, тако тежъ и з гостьми людми приежчими, ни перед ким инымъ, ѡдно перед воитомъ и радюю мѣстскою [...] маюгъ и будут повинни во всемъ тымъ прыкладомъ, тако сѧ и в иныхъ мѣстехъ н(а)шихъ ѡбычаи права маидеборского заховѹетъ” (43); те саме сказано щодо Тетієва й Айсина, причому зазначено, що мешканці в них повинні керуватися “прыкладом, тако в мѣстехъ нашихъ головныхъ, ѹ Кракове и иньдеи, ѡбычаемъ права маидеборского заховѹетъ” (489, 490).

Про судочинство в містах, не наділених магдебурзьким правом, мовлено лише у двох з десяти документів і лише стосовно купців, прибулих у міста на ярмарки і торги з інших регіонів Речі Посполитої та сусідніх держав. Справедливість щодо них, читаємо там, має чинити власник міста (47, 123). Не ризикуючи помилитись, можна твердити, що те саме власник чинив щодо власних міщан-підданих.

“Водлуг звичаю маидеборского” в Тетієві й Айсині було дозволено мати ратушу, а також ятки (торгові лавки) й лазню – “и в том се прыкладом и порядкомъ иньшихъ ѹпрывилеваныхъ мѣсть справоват”.

Всі міста здобували право на проведення щороку двох ярмарків (окрім Сутески, для якої встановлено один ярмарок) й торги щотижня в один із днів. У шести документах (з десяти) немає відомостей про те, коли саме повинні ярмарки і торги відбуватись – для зазначення часу їх проведення залишено у них незаповнені місця. Ярмарок у Сутесці мав відкриватися в день Успіння Пречистої (15 серпня, 43), в Янові – “по Велицедни ѡ святомъ Николи руского свѧта, коториы бываеът м(є)с(ѧ)ца маѧ девѧтого днѧ”, і в день римо-католицького свѧта Трьохъ Королів (припадає на 6 січня, 47), у Літині – в дні свѧтого Петра “в ѡковахъ” (1 серпня) і свѧтих Симона та Юди (28 жовтня, 55), у Прилуку – в дні римо-католицькихъ свѧт Святої Трійці та свѧтих мучениківъ Фабіана і Себестіана (123). Тривалість ярмарківъ згадана тричі – вона мала становити два тиждні (278 [у цьому випадку, який стосується Демидівців, ярмарки слід було розпочинати в дні свѧтихъ “руськихъ свѧт”], 433, 434). Днями торгівъ були визначені: неділя – у Сутесці, понеділок – у Літині і Прилуці, п’ятниця – в Янові. Про запровадження цихъ ярмарківъ і торгівъ власники містъ були зобов’язані повідомити (“викликати”, “публиковати”) “по всихъ” міськихъ поселенняхъ – королівськихъ, князівськихъ, панськихъ, шляхетськихъ і духовнихъ (47, 221).

Мешканцям міст дозволялося тримати, в тому числі у своїх домах, корчми, виробляти вино, мед, пиво, горілку й інші напої та торгувати

ними (43, 47, 55, 434, 489, 490), не сплачуючи при цьому капицзни (митний збір за право продавати напої); такі міщани звільнялись від повинностей на користь власника міста (43, 489, 490). Прибулих з інших регіонів Речі Посполитої й держав на ярмарки й торги купців наділяли правом вільно торгувати, але вони повинні були від своїх товарів сплачувати торгове мито “по звичлому обычаю”, поширеному в інших містах Речі Посполитої, власникам міст, де вони торгували (43, 47, 433, 434, 489, 490), проте не на шкоду (“кром переказы”) головному королівському миту (47, 55); виїздові цих купців із зазначених міст заборонялося чинити перешкоди (278).

У документах застерігалось, щоб міщани “тепер и на потомные часы на поле военным делом без ведомости и позволения гетмана коронного не ходили и никого не выправовали, оружья и живности никакие не додавали” (489, 490, також 221). Це, напевно, натяки на зв'язок людності Брацлавського воеводства з козаками. Застерігалось також, що міщани не повинні переховувати у себе “людеи люзных (різного роду волоцюг, нероб. – М. К.) и без службы се бавячих якого ни народѹ” та спілкуватися з ними, а також не повинні “вшелпакоє живности и ловѹ, кѹн, порохов и стрелбы за пороги людем свовольным досылати, додавати и [...] никого за границѹ для збродни и зацепки с панствы (державами. – М. К.) сѹседскими выправовать” (278; тут, безперечно, маються на увазі Молдавське і Волоцьке князівства та землі на схід від першого з них, підконтрольні Османській імперії та Кримському ханству).

У Речі Посполитій практикувалось і видання власниками приватних маєтків, загалом – магнатами, привілеїв на заснування міст. Ці привілеї в літературі йменуються “локаційними документами”²¹⁰. Щодо Брацлавського воеводства останньої третини XVI – початку XVII ст. відомий один такий документ, а саме – лист канцлера і гетьмана великого коронного Яна Замойського, виданий у 1598 р. своєму слугі Анджеєві Хжонстовському (Chrzastowski), яким йому дозволено заснувати місто Скіндерполь на старому селищі Чернівцях, званому уже Скіндерполем. Оскільки, зазначено в листі, А. Хжонстовський витратить чимало своїх коштів на закладання, забудову й загосподарення міста, то йому надходитимуть всі доходи (“розутки”) з нього протягом восьми років, після чого їх отримуватиме власник цього поселення. Разом з тим, читаємо далі, А. Хжонстовського призначено скіндерпольським війтом і йому як війтові мають іти доходи з села, котре він повинен осадити на

²¹⁰ Заяць А. Урбанізаційний процес... С. 102–104, 164.

селищі Кунатівцях, розташованому в Подільському воєводстві (по сусідству з селищем Скіндерполем). Застерігалось, що по смерті А. Хжонстовського вїтївство мало перейти до його дружини і синівця Єжи Хжонстовського, а по їх смерті – до Я. Замойського або його потомків – за умови сплати останніми їхнім потомкам 400 злотих, котрі Я. Замойський цим листом записав на вїтївстві за старання А. Хжонстовського як вїта й осадника села Кунатівців (292). Місто Скіндерполь таки заснував А. Хжонстовський. Від початку свого існування воно називалось й Чернівцями. У першій половині XVII ст. ця назва повністю витіснила першу²¹¹. Щодо Кунатівців у листі Я. Замойського закралась помилка: на час видання з такою назвою було село, а не селище²¹².

Відомості про те, як осаджувались нові або “доосаджувались” старі чи “переосаджувались” зруйновані (головним чином внаслідок набігів татар) як міські, так і сільські поселення, надзвичайно скупі. З того, що ми знаємо, можна твердити, що ставили стовпи із закликами оселятись у відповідній місцевості на умовах звільнення новопоселенців протягом певної кількості років від повинностей – щоб дати їм змогу створити повноцінне господарство. Такі “вільні” роки, а також поселення, які виникали внаслідок цих закликів, і навіть зазначені стовпи звали слободами. Ось два випадки стосовно стовпів.

19 травня 1599 р. слуги і піддані князя Януша Острозького з Айсинського маєтку на чолі зі своїм урядником Дмитром Красносельським під час масового вирублення Товстої діброви, що входила в Жорницький маєток Лаврина Пісочинського, “попсували” слободу, що її “звів” урядник останнього Вавринець Ястрембський, і біля неї красномовно поставили (щоб налякати охочих оселитися тут) шибеницю і палю (“паль”) (316). 13 липня 1600 р. за наказом князя Яхима Корецького та його дружини Анни Ходкевичівни їхні піддані з міста Губина під час наїзду на землі третьої частини Кальницького маєтку, власником якої був брацлавський земський суддя Семен Ободенський, порубали “під корінь” два стовпи із закликом поселитися “на слободі” – один на урочищі біля греблі, засипаної на річці Паріївці (нині не існує), а другий – нижче ставу, біля “дороги і гостинця” (363).

А ось факт іншого змісту щодо слобід: згідно з декретом коронного трибуналу, винесеним 18 липня 1605 р. за скаргою братів Семена і Богдана Ободенських про шкоду, заподіяну слугами і підданими з

²¹¹ Крикун М. Кількість і структура поселень Брацлавського воєводства... С. 609.

²¹² Крикун М. Кількість і структура поселень Подільського воєводства... С. 472.

Айсинського маєтку на землях міста Іллінців, у Татарську діброву було привезено кілька нових домів і тим самим розпочато осаджувати слободу (449).

Про тривалість слобід у матеріалах збірника немає жодного слова. З іншого джерела, датованого 1 травня 1590 р., довідуємося, що була вона дуже і дуже значною: цього дня Семен Слупиця у виданому ним у Куні писемному заклику оселятися в цьому маєтку, знищеному під час татарських набігів у 1580-х роках, пообіцяв 35 років слобід²¹³. Значна тривалість слобід у Брацлавському воєводстві до початку XVII ст. опосередковано підтверджується тим, що була вона такою ж за люстрацією 1616 р. Брацлавського староства (від 22 до 40 років) і Літинської держави (від 12 до 20)²¹⁴.

Втечі, котрі були найпоширенішою, хоча й пасивною, формою протесту проти феодального визиску²¹⁵, висвітлені в матеріалах, які розповідають про вплив підданих у Брацлавське воєводство з інших регіонів Речі Посполитої і про міграції населення цього воєводства в його межах. Усі ці матеріали пов'язані так чи інакше з діяльністю Брацлавського / Вінницького гродського суду: саме цей суд, як і гродські суди Волинського і Київського воєводств, від 1576 р., відповідно до тогорічної постанови Варшавського сейму²¹⁶, розглядав справи про втечі²¹⁷ (перед тим розгляд відбувався у земському суді²¹⁸).

Ідеться про 52 документи, почерпнуті з архіву Л. Пісочинського. За часом появи вони поділені так: 1592, 1594 і 1595 рр. – по одному, 1596 р. – три, 1597 і 1598 рр. – по чотири, 1600 р. – два, 1601 р. – чотири, 1602 р. – шість, 1603 р. – сім, 1604 і 1605 рр. – по дев'ять, 1601 р. – один. З них безпосередньо стосуються діяльності гродського суду 44, а саме: 18 позовів, 19 декретів, три зізнання возних про увіткнення позовів,

---

²¹³ Подолянин. Старинный южнорусский дворянский род Слупиц и их поместье Куна // Киевская старина. 1886. Т. XV. С. 564.

²¹⁴ Архив ЮЗР. 1905. Ч. VII. Т. 3: Акты о заселении Юго-Западной России в XVI–XVIII вв. С. 47–57; ЦДІА України в Києві, ф. 2227 (Колекція документів Волинського музею), оп. 1, спр. 95.

²¹⁵ Загальний погляд на втечі селян на українських землях в останній третині XVI – першій половині XVII ст. див.: [Крикун М. Г.] Передмова // Селянський рух на Україні 1569–1647 рр. Збірник документів і матеріалів. Київ, 1993. С. 12–16.

²¹⁶ Volumina legum. Т. 2. S. 185, 188–189.

²¹⁷ Інакше було, наприклад, у Подільському воєводстві: тут від XV ст. справи про втечі були у віданні земського суду (Крикун М. Г. Документи ЦДІА УРСР у м. Києві як джерело до вивчення міграції населення на Україні у першій половині XVII ст. // Архіви України. Київ, 1985. № 5. С. 49–57).

²¹⁸ Volumina legum. Т. 2. S. 185, 188–189.

зізнання возного про недопущення його до ув'язання шляхтича в маєток, два зізнання шляхтичів – про звільнення тих, хто правувався з ними, від присяги і про припинення судової справи, уповноважувальний лист землевласника. Вісім документів – декрети коронного трибуналу; як самостійне джерело, вони усе ж були спричинені гродськими декретами, тому можна вважати, що вони примикали до останніх. Слід мати на увазі, що вісім позовів (з 18) містять також записи возних про їх увіткнення, а вісім гродських декретів (з 19) та один трибунальський декрет (з восьми) – позови, які до числа 18 останніх не входять. Отже, маємо справу ще з 17 документами.

52 документи охоплюють 31 випадок втеч. Випадки документами представлені різно – від одного до п'яти: десять – тільки позовами, сім – тільки гродськими декретами (п'ять із них мають “свої” позови – ті, які у 18 позовів не входять), два – тільки трибунальськими декретами (по одному; один має “свій” позов), один – позовом і гродським декретом, один – позовом і двома гродськими декретами (один із останніх має “свій” позов), один – двома гродськими декретами (один має “свій” позов), один – двома трибунальськими декретами, один – позовом, гродським декретом та уповноважувальним листом, один – позовом і двома трибунальськими декретами, один – позовом, гродським і трибунальським декретами та зізнанням шляхтича, один – позовом, двома гродськими і трибунальським декретами та зізнанням возного, два – позовами і зізнаннями возного, один – трьома гродськими декретами (один має “свій” позов) і зізнанням возного, один – зізнанням шляхтича.

Очевидно, що 52 документами і дев'ятьма “додатковими” позовами, які містяться у декретах, та вісьмома записами возних на позовах не вичерпується джерельний матеріал стосовно 31 випадку втеч. Так, десять позовів, які належать до стількох же випадків, мали б супроводжуватись принаймні стількома ж гродськими декретами, кілька гродських і трибунальських декретів мали б попереджатися відповідно позовами і позовами та гродськими декретами, мало б бути більше зізнань возних про увіткнення позовів і так далі.

31 згаданим випадком охоплено 222 родини втікачів (родини подані за іменами їх голів). 129 з них прибули з 15 сіл (у тому числі з Чаплі – 37) і містечка Уланова Подільського воєводства (121 – до містечка Жорнищ, вісім – до сіл Лютарівки і Якубівки Жорницького маєтку), десять – з двох сіл Руського воєводства (до Жорнищ), три – з села Волинського воєводства (два – до Жорнищ, один – до Лютарівки); решта (82 родини)

припадає на поселення Брацлавського воєводства: вони прибули з міста Вінниці (два, з двору Л. Пісочинського), Жорниць (один), дев'яти сіл (у тому числі з п'яти – до Жорниць (55, причому тільки з Шандирова і Тростянця – 43); з інших чотирьох сіл, особливо з Кам'яногірки (14), – до містечок Прилука, Айсина, Печер, Нового Губина та двох сіл).

222 втікачі – це тільки ті, власники яких зуміли виявити їхнє місцезнаходження. Слід також мати на увазі, що йдеться про збережені документи, крім того, якась кількість справ про втікачів залагоджувалася поза судовим розглядом – на полюбовних засадах²¹⁹.

У 27 випадках (з 31) втечі датовані. Вони відбулись у 1588–1590, 1594, 1595, 1597–1604 рр. За роками ці випадки поділені більш-менш рівномірно, за винятком 1602 р., на який припадає вісім випадків.

Часова відстань між утечею та видачею позову була значною, оскільки нелегко було виявити поселення, в якому втікач осів, причому в жодному документі не зазначено, коли втікача вдалося виявити. Зазначена відстань зафіксована у 26 випадках, але тільки в кількох точно. Так, утечі з Вінниці відбулися 13 березня 1588 р. і 1 квітня 1590 р., а позов щодо них видано 15 червня 1594 р.; тоді ж видано позов стосовно втеч із Кам'яногірки, які мали місце 15 листопада 1589 р. і 23 січня 1590 р. (233); відповідно щодо села Подільського воєводства Вербки, сіл Брацлавського воєводства П'ятничан, Мізякова і Кам'яногірки – 15 грудня 1589 р. і 21 січня 1592 р. (210), 7 травня 1594 р. і 20 грудня 1595 р. (254), 22 квітня 1595 р. і 23 червня 1597 р. (284), 31 березня і 4 вересня 1597 р. (288). Стосовно сіл Подільського воєводства Чаплі, Русанівців і Радзипівців згадана часова відстань була відповідно такою: весна і 28 жовтня 1598 р. (302), осінь 1599 р. і 26 квітня 1600 р. (333), жовтень 1599 р. і 20 січня 1602 р. (358). У всіх інших випадках, коли втечі датовані лише роками, а позови – днями й місяцями (саме так датувалися всі позови), ця відстань може бути визначена приблизно; вона становила від трьох років до кількох місяців²²⁰.

²¹⁹ Слід зазначити, що 222 втікачі – це лише частка серед утеч, які стосувалися Брацлавського воєводства кінця XVI – початку XVII ст. За виданими наприкінці XIX ст. Александром Яблоновським реєстами декретів коронного трибуналу (самі декрети останнього трапляються дуже рідко, а реєсти, що дійшли, належать далеко не до всіх з них), у 1594, 1596, 1698–1600, 1602–1604 і 1606 рр. ця установа видала 259 декретів про втечі в Брацлавське воєводство, у ньому і з нього (Żródła dziejowe. Т. XXI). Реєсти не подають відомостей про кількість втікачів.

²²⁰ Про те, як Брацлавський / Вінницький гродський суд розглядав справи про втечі, див.: Крикун М. Справи про втечі селян у судочинстві Брацлавського воєводства кінця XVI – початку XVII ст. // Confraternitas. Ювілейний збірник на пошану Ярослава Ісаєвича. Львів, 2006–2007. С. 307–320.

Виступи брацлавських міщан ілюструють вісім документів за 1593–1599 рр. У декреті королівського суду від 22 червня 1593 р., виданому за скаргою старости Юрія Струса, ідеться про те, що міщани від 1592 р. чинять непокору владі останнього, зокрема усунули поставленого ним у Брацлаві війта й обрали на місце останнього шляхтича Івана Байбузу, примусили його, старости, умоценого покинути Брацлавський замок і місто, побили й поранили замкових слуг, завдали збитків на 30 000 кп литовських грошів. Суд постановив І. Байбузу й іншого представника міщан Матвія Побережнюка, котрих заслухав, тримати у вежі доти, доки міщани не видадуть усіх бунтівників (їхні імена в декреті перелічені) Кам'янецькому гродському урядові для допиту й ув'язнення тих із них, хто були призвідцями, – до визначення королівським судом засобів їх покарання; у разі ж невидання названому урядові бунтівників, мовиться далі в декреті, затримані повинні бути страчені згідно з декретом короля Стефана стосовно брацлавських міщан, що виявляли непокору (228). Отже, ці міщани бунтували ще за панування Стефана Баторія.

Міщани не вгамовувались. Згідно з оповіданням Яна Стареховського, служебника Ю. Струса, перед Луцьким гродським урядом від 6 квітня 1594 р., вони на чолі зі своїм війтом Романом Тітченком, “стоґачи в бѣнѣтах и своволенѣстве своемъ и чинѣючи шпповеди и похвальки” на адресу Брацлавського гродського уряду, не дали провести кілька рочків, збройно перешкодили провести рочки, призначені на 22 березня, сточили дві збройні сутички зі “служебними людѣми” короля, що перебували поблизу Брацлава на постої (“на лежѣ”) за наказом коронного гетьмана, стріляли по Брацлавському замку зі своїх домів, перетворених ними на шанці, поранили двох слуг – шляхтичів старости (230).

У ніч з 29 на 30 вересня того ж року міщани, спільно з козаками, очолюваними Северином Наливайком, погромили недалеко від Брацлава шляхту воєводства, котра прямувала до цього міста для участі в святоміхальських рочках, що мали розпочатися 30 вересня. Відомості про це знаходимо у зізнанні возного Лаврина Плотницького 7 жовтня перед Ю. Струсом про огляд ним 1 жовтня, за дорученням останнього, місяця цієї події (239) і в листовному повідомленні про цю подію володимирського войськового Василя Гулевича, складеному на прохання шляхти Брацлавського воєводства і поданому 17 жовтня Луцькому гродському урядові (240). У зізнанні зазначено, що в погромі взяли участь той же Р. Тітченко, бурмістри, райці, лавники, “всі” міщани і що їх підтримували прибулі з різних місць “многие помочники и голтаиство, а межи иншими Наливайко з бурсою” (тобто зграєю). Одних зі шляхти

нападники позабивали на смерть, інших – поранили, зігнали шляхту з її “куренив”, все її майно захопили або понищили (“розбили”). Зокрема, вразом, зі слів очевидця нападу Леонтія Подгаєцького, кам’яногірського урядника Л. Пісочинського, стало відомо, що підкоморій “заледве сам с колко слуг своїх з горлом ґшоль” і втратив усі документи, котрі стосовно своїх маєтків віз на згадані роки, а також формуляри “до отправованя справ”, постанови сеймів литовських і Речі Посполитої, примірники “старого” і “нового” (Другого і Третього) Литовських статутів тощо. Нападникам, до того ж, дісталися такі речі Л. Пісочинського: чорний оксамитовий жупан зі срібними кнебליками, волоська (італійська?) червона бавовняна кошулька, зелений китайський кафтаник, чотири коленські кошулі, шість хусток, два рушники, два обруси, “інші” білі хустки, попеличий “голий” кожушок, ковдра жовтої китайки, “модрий” (голубий) каразієвий кобеняк на дощ зі срібними гудзиками, коберець, підшита соболями чорна шапка, дві вишивані єдабом тувальні, олов’яного посуду чотири півмиски, 12 тарілок, два кухонні котли. Забрали вони ж вороного іноходця, іноходця із сідлом і коня “плеснивого” зі сідлом. Крім того, пограбували слуг підкоморія: у Трошки взяли зелений каразієвий кобеняк, у Станіслава Вицелковського – чорний люнський кобеняк, у Гуляльницького та інших – всі білі хустки. Його ж підданих Гринця, Яхна і Симу з їхніми кіньми і “зі всім” повели зі собою і не відомо, куди їх поділи.

Листовне повідомлення В. Гулевича до сказаного возним, за винятком того, в якому йдеться про Л. Пісочинського, додає, що шляхта до Брацлава прямувала на роки з Вінниці (де зібралася для обрання депутатів до коронного трибуналу), попередивши про цей свій похід письмово вітти і міщан Брацлава, і що було міщанами та козаками забито на смерть Івана Микулинського (ідеться не про писаря Івана Микулинського), багатьох шляхтичів і служебних людей поранено. Цей же документ подає деякі цікаві відомості про Наливайкових козаків на терені Брацлавського воєводства. Вони тут опинились перед своїм походом до Кілії і Тегіні [фортець відповідно на Дунаї (нині місто, районний центр Одеської області) і Дністрі (нині місто Бендери, районний центр Республіки Молдова)]²²¹, вимагали від тутешньої шляхти забезпечувати їх продовольством, захоплювали у неї коней і худобу, а після повернення звідти стали втручатися в справи воєводства, зокрема зірвали рочки (напевно, спільно з брацлавськими міщанами), розпочаті 6 вересня –

²²¹ Похід відбувався влітку 1594 р. (Грушевський М. Історія України-Руси. Київ, 1995. Т. VII: Козацькі часи – до року 1625. С. 201–203).

напередодні цього повернення: Наливайко через своїх посланців (“послів”) вимагав від гродського писаря Г. Байбузи їх припинити, через що той “бавитися 8 Браславъли не хотел” і рочки розпустив (“выволат розказал”), унаслідок чого шляхта була змушена “без справедливости”, не домігшись своєї мети, Брацлав покинути. Козаки, сказано далі в повідомленні, до названого походу вимагали у шляхти давати собі стацію (утримання) й “померные”, забирали багато коней, волів, яловиць. Після повернення козаків з походу шляхта відрядила до Наливайка зі свого середовища Григорія Цурковського з заявою, що далі давати їм стації не може, бо не хоче, щоб її звинувачували у потуранні козакам. Козаки Г. Цурковського затримали (“загамовали”) у себе.

На 8 квітня 1595 р. припадає декрет королівського суду за скаргою все того ж Ю. Струса – і на цей раз про те, що брацлавські міщани чинять йому непокору, а саме: захопили Брацлавський замок, позабирали гармати, порох та іншу амуніцію, що в ньому містилась, понищили гродські книги, які зберігалися в тому ж замку, побили, потопили й поранили замкових слуг, всупереч декретові королівського суду не передали до Кам’янецького гроду головних бунтівників, призначених для вгамування бунту та покарання його призвідців, королівських комісарів не пустили в місто, ганили їх і декого з їхніх слуг побили, вийшли в поле для переговорів з цими комісарами тільки по тому, як ті віддали їм у заручники кількох шляхтичів, вигнали з міста брацлавського підстаросту Станіслава Ястрембського. Суд постановив найголовніших бунтівників стратити, давши при цьому Ю. Струсові право кого завгодно з них помилувати, відібрати у міщан всі видані їм королівською владою права і привілеї та знищити їх, забов’язати міщан відшкодувати завдані ними збитки (242).

Про погром брацлавської шляхти наприкінці вересня 1594 р., але без подання цієї дати, і про знищення книг (не тільки гродських, а й земських) згадано і в оповіданні канцлера і гетьмана великого коронного Яна Замойського перед коронною канцелярією 16 травня 1596 р., але приписано це в ньому лише козакам. Варто вказати на те, що понищення книг канцлер і гетьман розцінює як таке, що не дає змоги одержувати виписи вписаних до них документів, котрі стосуються його брацлавських маєтків Стінки, Скіндерівщини і Буші (264).

Міщани продовжували виступати проти свого старости і підтримувати зв’язки з козаками. Про це довідуємося з адресованого їм листа короля Сигізмунда III, написаного в Гданську 13 листопада 1598 р. після його невдалого походу в Швецію з метою відновити в ній своє панування. З листа видно, що брацлавські міщани, невдоволені рішенням

(“вывоженем”) комісії (очевидно, призначеної королем), яка вивчала (напевно, у Брацлаві) їхній конфлікт зі старостою, та виданими їм королівською канцелярією листами, суть яких відповідала цьому рішенню, “не огледаючысе на право и покои посполитыи и зверхность н(а)шу г(о)с(по)д(а)рськію”, бунтують проти старости і вдаються “до порозумевана” “зъ людми низовыми козацкими” (“и иными неіакими зъбродными”). Пообіцявши міщанам особисто ознайомитись зі згаданим рішенням і нагадавши, що раніше за такі вчинки дехто з них був суворо покараний, король наказав їм у всьому бути послухними старості, припинити “порозумеванє” з козаками і пригрозив, що невиконання цього наказу потягне за собою покарання безпосередньо винних на смерть (“на горле”) і сплату всіма міщанами 24 000 кін литовських грошів, з чого половина поповнить державний скарб, а половина дістанеться тому самому старості (304).

2 квітня 1599 р. датовано декрет королівського суду за скаргою брацлавських міщан на утиски, яких вони зазнають від Ю. Струса, зокрема, стосовно зневажання їхніх прав і вольностей. Суд оголосив недійсним вирок призначених королем ревізорів, котрі вивчали цей конфлікт, як винесений внаслідок неправдивого їм представлення його міщанами і противний королівському декретові (виданому в суботу після Провідної неділі 1595 р.), згідно з яким усі права і вольності цих міщан як бунтівників скасовано. Далі сказано, що призначені королем комісари, ознайомившись у Брацлаві зі скаргами міщан та розібравшись у їхніх бунтах і сваволі, повинні щодо них дійти до остаточного рішення, а Ю. Струса зобов'язано міщан Стефана Мордасенка і Хому Омеляновича, котрі разом із прокуратором Мацеєм Важинським представляли в цьому суді громаду Брацлава, затримати і передати на розгляд зазначеним комісарам (313).

Певним відгомонам виступів брацлавських міщан можна вважати два зізнання возного Олександра Чижя, дані 14 липня і 17 серпня 1599 р. перед Кременецьким гродським урядом, про те, що він на прохання цих міщан й “усієї громади” Брацлава звернувся відповідно перед 14 липня до вінницького підстарости Григорія Чечеля, Матяша Чечеля, Артема Кублицького і Богдана Куницького та 26 липня до Данила і Григорія Красносельських, Андрія, Василя, Семена і Богдана Юшковських, Корнила Копієвського, Юсипа Кублицького, Івана Жабокрицького і брацлавського вїйта Бартоша Лісовського із запитанням, чи відомо їм, що вони, міщани, мали намір, збунтувавшись, зі своїми дружинами, дітьми і всією маєтністю “пойти прочь до земли неприятельское”. Відповіді всіх були

заперечними (321, 324), причому відповіді, дані 26 липня, були просторішими, ширшими й одностайно такими: “то правдиве поведеаємъ под сумненемъ, не толко жебысмы ведаѣт мели сами ѿ такихых бунтѣх ваших, жебысте се мели готовать до земли неприятелскоѣ, кгда жехмосѣ вже и постарели, а ѿ томъ не ведаемъ ани ѿт кого иншого не слышали есмо”; “пане возныи, – читаємо далі в тих же відповідях, – не толко то перед тобою поведеаѣм, але гдѣ бы до чого пришло, не толко перед ким иншимъ, але навет перед его королевскою м(и)л(ос)тєю готовысмы вызнат, чогосмы не ест ведомы такихых бунтовъ мѣщан браславских, ѿко ѿных дають такову справу”.

Принагідно слід вказати на те, що присутність козаків у Брацлавському воєводстві засвідчена й виданим 31 серпня (за старим стилем?) 1595 р. у Корсуні листом гетьмана Григорія Лободи до козаків Війська Запорозького. Серед останніх у ньому згадано і тих, хто на той час перебував у Жорнищах. Гетьман наказав козакам схопити і відправити до нього “здраицѣвъ и винуваицѣвъ” – мешканців містечка Куни, котрі козакові Маськові заподіяли великої шкоди (“же мѣ там власне, ѿкобы ѣсим намъ, морды и зѣлживост великаѣ стала”) (244).

Матеріали збірника розповідають, щоправда, надто фрагментарно, і про сплату у воєводстві державних податків. Головним з останніх був побор. Документи не розкривають його сутності. З позабрацлавських джерел та літератури відомо, що побор вносили селяни і міщани зі своїх земельних наділів, міщани, котрі займались лише ремеслом і торгівлею і тому таких наділів не мали, – з нерухомості, а також православні священики, корчмарі, млинарі, безземельні селяни і мешканці міст, що нерухомістю не володіли. Найраніше відома згадка про побор стосовно Брацлавського воєводства міститься у зверненні великого князя Сигізмунда Августа від 28 грудня 1566 р. до брацлавського воєводи князя Романа Сангушка з розпорядженням, щоб той допустив до збирання побору жомойтського старосту Яна Ходкевича й Остафія Воловича²²².

Збереглося зведення (“summarium”) про податкові суми, що надійшли від воєводства до коронного скарбу в 1578 р. Згідно зі зведенням, воно сплатило 1 403 злотих, з чого побор виносив 1 100, чопове (сплачувалося від виробництва й продажу алкогольних напоїв) – 303 злотих. Для порівняння: у тому ж році ці показники стосовно Київського воєводства становили, відповідно, 2 015, 1 215 і 800 злотих, стосовно Волинського воєводства – 8 541, 5 154 і 2 800 злотих, а також 587 злотих від євреїв²²³.

²²² Максимейко Н. А. Сеймы Литовско-Русского государства... С. 161.

²²³ ЦДІА України в Києві, ф. 1 (Скарб коронний), оп. 1, спр. 2, арк. 244.

Збір побору засвідчують кілька матеріалів збірника. Насамперед це два декрети королівського суду від 23 жовтня 1578 р., у яких мовиться про поборові суми ("пенязі") з Пиківського маєтку, які тамтешній урядник Матвій Углик мав здати поборці воєводства у Брацлаві, але, не заставши його, мусив вертатися з ними до Пикова і втратив їх на шляху сюди внаслідок пограбування його людьми вінницького войськового Гнівоша Стрижовського (вони ж, нагадуємо, його забили на смерть; 57, 58). Декрет того самого суду від 21 травня 1583 р. зазначає, що Г. Стрижовський для доведення своїх прав на володіння Янівським і Снувдоським маєтками пред'явив "поборові конти" (очевидно, рахунки); згідно з якими він протягом кільканадцяти років вносить з них побор (126).

Цікаві деталі про побор знаходимо в цитованому уже оповіданні брацлавського земського писаря Северина Кропивницького перед Луцьким гродським урядом 20 березня 1582 р. про наїзд 8 березня старости Юрія Струса на село Скуринці, що його доживотно оповідач тримав. Староста, каже писар, захопив, зокрема, "скриньку" з тисячею зібраних у 1581 р. поборових злотих, разом з реєстрами й квітами, в яких відбито цей збір. Повернувшись з воєнної служби з-під Пскова, С. Кропивницький доручив своєму службовникові Андрію Бетському здати цю суму до державного скарбу у Варшаві, в рахунок частини (рати) річної поборової суми, що її воєводство мало здати, проте той дістався туди тільки після тривалої недуги, яка схопила його у Волинському воєводстві. Не заставши у Варшаві ані підскарбія, який відав цим скарбом, ані шафара (помічника підскарбія?), він привіз 1 000 злотих назад, і тоді писар поклав їх у скриньку. Далі С. Кропивницький твердить, що згадані реєстри і квити стосуються побору "зо всего воєводства Браславского, такъ з мєсть, тако и з сєль" за весь 1581 рік у розмірі 800 кіп, або 2 000 злотих (114). З цього усього виходить, що в 1581 р. писар був поборцею. Був він ним і в 1582 р. (120).

30 червня 1595 р. Іван Слезка, урядник Прилуцького маєтку, перед Брацлавським гродським урядом заявив, що князь Я. Збаразький готовий внести, відповідно до ухвали Краківського сейму, побор з міст Прилука, Немирова, Печер і Погребищ та з належних до них сіл, якщо шляхта воєводства його здаватиме (243). А 17 червня 1601 р. датовано квит поборці Михайла Ласка про сплату йому за ухвалою Варшавського сейму побору з міста Жорнищ тамтешнім вїйтом Матисом Наропінським. Тут сказано, що податок взято від 30 "чоловіків" міщан по 12 грошів, від інших 50 "чоловіків" міщан по шість грошів, від мельника з двох кіл (колес) по 12 грошів з кола і зі ступного (для подрібнення зерна) кола шість грошів,

пін сплатив кілька злотих (351) – скільки саме, через пошкодженість документа не можна встановити.

Окрім Северина Кропивницького й Михайла Ласка, поборцями воєводства були Петро Микулинський (1570 р., 25), Семен Ободенський (1578 р., 62; поборцею був призначений Варшавським сеймом того ж року²²⁴), Юрій Горецький (1589 р.)²²⁵, брацлавський земський писар Іван Микулинський (1590, 1591 рр.)²²⁶, Тихон Шашко (Шашкович) (1593 р.)²²⁷, Федір Шашкович (1598 р.)²²⁸. М. Ласко став поборцею за сеймовою постановою 1601 р.²²⁹

У воєводстві сплачували і подимний та порадльний податки (з господарств підданого населення). Привілеєм Стефана Баторія від 17 березня 1581 р. Юрієві Струсу було дано право стягати на свій ужиток відповідні податкові суми, за умови, що король зберігає за собою можливість повернути збір цих податків (105). У 1601 р. слуга вінницького гродського писаря й водночас сукколектора (помічника поборці) подимного з воєводства Григорія Байбузи Стефан Копчинський (він же тоді був і підписком гродської канцелярії) у вінницькому дворі свого патрона відмовився прийняти від Омеляна, або Ждана, Гричини Сабаровського по одному польському грошу цього податку зі семи “чоловіків” у складі частини Сабарівського і Сивовковецького маєтків та вимагав здати з них по два литовські гроші. О. Гричина відповів, що ці сім грошів він уже залишив у гродській канцелярії, котра в той час розташовувалась у згаданому дворі (357).

До сказаного про податки слід додати, що в постанові Варшавського сейму 1590 р. зазначено, що кварта (насправді п'ята частина доходів) з Брацлавського і Вінницького староств як державних маєтків дотепер відповідно до привілеїв і вольностей, отриманих за Люблінською унією 1569 р., не сплачувалась, та нині, зваживши “на загальну потребу” Речі Посполитої, тамтешній староста “добровільно” дозволив зібрати “три кварта”. У зв'язку з останнім постановою вказала на те, що сейм призначить люстраторів для ревізії цих староств²³⁰, очевидно, з метою визначити їх дохідність та на її підставі розмір кварта.

²²⁴ Volumina legum. T. 2. S. 197.

²²⁵ Ibid. S. 303.

²²⁶ Ibid. S. 325, 339.

²²⁷ Ibid. S. 354.

²²⁸ Ibid. S. 386.

²²⁹ Ibid. S. 341.

²³⁰ Ibid. S. 322.

За Другим Литовським статутом, після закінчення (“виволанья”) років земські книги в присутності судді, підсудка і писаря мали лежати – бути відкритими – для запису в них зізнань, документів, видання з них виписів “и для иных потреб шляхецских”²³¹. Маємо єдине свідчення про таке лежання книг у Брацлавському воєводстві: під час лежання книг по “виволанні” святоміхальських років 1598 р., як і під час цих років, Л. Пісочинський просив видати йому з них виписи документів стосовно спадщини Федорової Бокієвої Полагії Григорівни Чешейківни (300). З даної йому відповіді видно, що після лежання книг відбувалось їх “замикання” – очевидно, закриття і вкладання у скриню. Ухвала Варшавського сейму 1601 р. дозволила в Брацлавському воєводстві (у Волинському і Київському воєводствах також) у разі невідбуття років здійснювати лежання книг не більше двох тижнів – як практикувалось в інших воєводствах Польського королівства (“sposobem koronnym”)²³².

У матеріалах Брацлавського воєводства натрапляємо і на унікальні документи від 26 листопада 1585 р.: декрет королівського суду, в якому сказано, що він постановив назавжди припинити справу стосовно якихось свідків за скаргою Якуба Павші на брацлавського земського писаря Северина Кропивницького – за їхньою обопільною згодою і визнав за потребу на прохання Я. Павші вилучити з брацлавських гродських книг всі документи, які стосуються цієї справи, та оголосити їх недійсними (“касуємъ и вечъне ѳмораємъ”; 148), та лист Стефана Баторія старості Ю. Струсові з наказом виконати цю постанову (“абы есте за симъ листомъ нашимъ преречоную всю справу зо всіми постѳпками с книгъ кгородскихъ brasлавскихъ вынали и внивечъ обернули такъ, жебы на потомъ знакъ того жадень в книгахъ не зосталь”; 149).

Унікальний згадуваний опис багатьох і розлогих володінь, що їх Іван Кошка від свого й брата свого Андрія імені заставив князю Костянтинові Острозькому (141).

Привертають до себе увагу також згадані три повідомлення шляхти воєводства Володимирському гродському урядові 2 листопада 1580 р. (82–84) і 16 оповідань її перед королівською канцелярією 16 листопада того ж року (85–88) та 3 лютого 1581 р. (90–101) про загибель “за припадком нещастным” під час пожежі у Вінницькому замку 8 жовтня 1580 р. її документів загалом XV – середини XVI ст. стосовно землеволодінь, які там зберігались (щоправда, у повідомленнях пожежі не датовано, але нема сумнівів, що в них ідеться про 8 жовтня). Восьмеро

²³¹ Статути Великого князівства Литовського. Т. II. С. 96.

²³² Volumina legum. Т. 2. S. 395.

з цієї шляхти, зважаючи на татарську загрозу для своїх маєтків (“для небезпеченства от неприятеля татар”), здали документи до замку напередодні свого від’їзду на війну Речі Посполитої з Московською державою – шестеро в складі роти старости Ю. Струса, двоє при воєводі князі Я. Збаразькому; з них Семен Яцковський поклав документи в скриню Богдана Ободенського (94; Б. Ободенський цю скриню помістив у свою комору, 83), Северин Кропивницький – в комору Михайла Кордиша (91). З решти шляхти Григорій Чечель мав у замку свою скриню з документами (96), Олешко Яцковський мав комору, в якій зберігались документи його та його братів Філона, Семена і Павла (97), а Григорій Слупиця та Семен Бушинський сховали документи в коморі Семена Ободенського (98, 100)*. З цієї решти про шістьох також сказано, що здали документи до замку через татарську загрозу.

Значний інтерес становлять вписані в луцьку земську книгу, на прохання брацлавського земського судді Івана Кошки, 18 листів і привілеїв другої половини XV – першої половини XVI ст. стосовно його маєтків у зв’язку з віддачею їх ним у згадану заставу 1585 р. князю Костянтиніві Острозькому (142).

До рідкісних відомостей належить оцінка (напевно, приблизна) брацлавським земським писарем Северином Кропивницьким вартості кожного з 26 господарств (“служб”) тяглих підданих села Скуриців, котрі були йому як державці підлеглі до 8 березня 1582 р., коли староста Юрій Струс вчинив наїзд на це село (про цей наїзд див. вище) та їх, за словами писаря, “в послушенство своє привернулъ”. Загальна вартість господарств становила 4 140 кп литовських грошів – у діапазоні від 25 до 700 кп. 700 кп коштувала “служба” Івана Полторана, 500 – Ждана Берендина, по 300 – вдови Скурини, Лехна Конченка, Лехна Четвертні, Бакума, Мишка, 200 – Харка Баганденка (114).

12 документів (114, 191, 223, 245, 282, 403, 411, 413, 428, 443, 480, 481) інформують фрагментарно про ціни від 1582 до 1605 р. – головним чином щодо випадків пограбувань під час наїздів на маєтки. Ціни подаються в литовських копах, зрідка – у злотих і червоних злотих. Домашні худоба і птиця коштували: кінь – 3–12 кп (у 1604 р. навіть 20), віл – дві–п’ять кп (у 1605 р. також вісім), корова – півтори–чотири копи, вівця – два злотих, коза і свиня – по півкопи, качка і гусь – по три

---

* Споруджувати комори, а також доми у Вінницькому (і Брацлавському) замку “для убежища от неприятеля и схованья маєтностей” дозволив шляхті король і великий князь литовський Сигізмунд I своїм листом до брацлавського і вінницького старости князя Іллі Костянтиновича Острозького (90).

литовські гроші; **зброя**: сідло – одна–чотири копи, хомут з дугою – копа, узда – шість литовських грошів; **домашні знаряддя виробництва**: свердло, коса, пила, ридель, сокира, сокира теслярська, воловий віз – відповідно 3, 8, 40, 2, 10–20, 50, 12–20 литовських грошів, плугові заліза – півкопи; **вбрання**: ермак – три копи, серм'яга – пів–одна копа, один–два злотих, кожух – копа, шлик – злотий, 12–15 литовських грошів, шлик лисячий і пояс з ножами й огнивом – відповідно 40–50 і чотири–десять литовських грошів, пояс – вісім кіп, шапка – чотири–вісім кіп, шапка куняча – 28 кіп, літник – 10–14 кіп, сукня з прикрасами – 22 копи, хутро лисяче – 4 копи 48 грошів, хутро куняче – 11 кіп 12 грошів, кафтан – 12 кіп, джуга (чуга) – 18 кіп, рантух – злотий, копа, чепець – сім злотих, жупан – 3 і півкопи, кошуля – 12–30 литовських грошів, кошулька дорого оздоблена – 4–20 кіп, ліжник – три злотих, 70 литовських грошів, делія – три копи, опанча – півтори копи, рукавиці і плахта – відповідно 12 і 40 литовських грошів; **постільні речі**: коц – півкопи, набір коленської постелі – 12 кіп; лікоть кужільного полотна – 23 литовські гроші; рядно – 20 литовських грошів; **коштовні речі**: золотий ланцюг і перстень – відповідно 50 злотих і 2–10 червоних злотих; **живність**: пшениця, жито, овес – відповідно 24, 15, 6 литовських грошів за третинник, житня мука – 40 литовських грошів – півтори копи за третинник і злотий за чверть, крупа – півкопи за львівську бочку, пшоно – півкопи за чверть, ріпа – 12 литовських грошів за півтретинника, буханець хліба – литовський гріш, свинина – 24 литовські гроші за окіст (“повть”), свине перебро – три литовські гроші, сало – 10–40 литовських грошів за штуку, мед – шість кіп за ручку, сіль – чотири польські гроші за 100 сирців; **зброя і збройна належність**: рушниця і гаківниця – відповідно, одна–дві і п'ять кіп, шабля – копа–чотири злотих, панцир – чотири–шість кіп, забрало – півтори копи, порох – три злотих за камінь, олово – півтори копи за камінь, кулі до гаківниці – півтори копи за 450, сірка – 40 литовських грошів, селітра – дві копи за камінь, порохівниця – півкопи, півгак – дві копи, сагайдак – дві–вісім кіп; котел для виготовлення напоїв – шість злотих, дві–п'ять кіп.

Чимало документів (до них переважно належать виписи з гродських і трибунальських книг у складі архіву Лаврина Пісочинського) супроводжуються додатковими, наведеними наприкінці їх записами. Більша частина записів – це ретести, тобто стислі, свого роду заголовкові нотатки, що передають суть документів. Менша їх кількість сучасна останнім, писана руською або польською мовою, решта, складена тільки польською мовою, є результатом систематизації архіву

Пісочинських у першій половині ХІХ ст. Другу групу записів, чисельно невелику, становлять ті, що містять стислу інформацію про те, що відбулося після видання відповідних документів. Ці записи, ведені руською або польською мовою, умовно відносимо до речестів. Одні з них повідомляють про прийняття документів гродським судом (408, 423, 432), очевидно, для наступного розгляду в ньому справ, яких документи торкалися, інші – про те, що справа в суді не розглядалась, зокрема тому, що через сейм, час відкриття якого надходив, рочки не могли бути проведені (421, 427, 445), про те, що позивач або відповідач не з'явився на рочки і до яких наслідків для нього це призвело (198, 216, 255, 259, 363, 404, 417, 439, 456, 457), про неявку відповідача на засідання сеймового суду (286, 287), ще інші – це власноручні записи Л. Пісочинського про втікачів, щодо яких він був позваний (353, 356, 358, 359, 391).

Із сорока початкових років свого існування Брацлавське воєводство три перші роки перебувало в складі Великого князівства Литовського, від часу укладення Люблінської унії (до кінця ХVІІІ ст.) належало до володінь Польського королівства (Корони), що разом із ВКЛ творило Річ Посполиту. Ці роки є часом поширення у воєводстві (загалом до згаданої унії) адміністративно-територіального устрою, що панував у Короні задовго до його утворення (виявом цього процесу було впровадження системи земських урядів та земського, гродського і підкоморського судів, шляхетських сеймиків), дальшого формування структури феодального землеволодіння за належністю його державі та приватним володільцям – шляхті і міщанам, значного перерозподілу землеволодінь на користь особливо волинських магнатів, боротьби у зв'язку з цим шляхетського стану за землеволодіння, поступальної, від кінця ХVІ ст. інтенсивної колонізації, засвідченої втечами сюди з Подільського і Руського воєводств та в ньому самому, проникнення після унії польської шляхти й української шляхти з Руського, Подільського і Белзького воєводств. Характерною рисою Брацлавського воєводства була його одноповітовість, спричинена наявністю одного земського й одного гродського судів. На увагу заслуговують зосередження земських урядів та урядів гродського суду в руках переважно корінної української шляхти, вірність більшості її рідній мові, панування в діловодстві руської мови, зумовлене як цією вірністю, так і чинністю Другого Литовського статуту.

Вище зазначено, що кириличні документи збірника написані руською, тобто діловодною, актовою українсько-білоруською мовою; тільки руською вона у них і зветься²³³. При цьому мова документів королівської та брацлавських, луцьких, володимирських і кременецьких гродських і земських канцелярій зовсім ідентична. Напевно, при складанні їх мовним, особливо термінологічним, взірцем головним чином слугував Другий Литовський статут. Словник документів видає помітний, з часом зростаючий, особливо від 1590-х років, вплив польської мови на документацію Брацлавського воєводства, особливо термінологічний (див. додаток застарілих слів). Мова документів збірника – це предмет окремого дослідження. Вкажемо лише на те, що нерідко в документах трапляються яскраво виражені орфографічно-морфологічні українізми, джерелом яких була розмовна народна мова. Найчастіше вони виявляються в іканні – через паралельне вживання і замість є (є): Андреи – Андрии, вера – вира, верхност – вирхност, ведомост – видомост, Верхнаки – Вирхнаки, вено – вино, вечныи – вичныи, грабеж – грабиж, збеглыє – збиглыє, на соиме – на соими, Веница – Виница, делити – дилити, згорети – згорити, имене – имине, Бокеи – Бокии, лето – лито, мети – мити, место – мисто, мешок – мишок, невестка – неvistка, неделя – недилля, нет – нит, оповедити – оповидити, оselыи – осилыи, отмена – отмина, на писме – на писми, повет – повит, речка – ричка, руце – руци, сведокъ – свидокъ, сестре – сестри, себе – соби, на трибунале – на трибунали, целыи – цилыи, в избе – в изби, в Уланове – в Уланови, человекъ – чоловікъ і так далі. Літера и писалася ѣ на місці ѣ, і, здається, ѣ читалось як и. Через ѣ, до речі, наведено більшу частину щойно поданих слів. Паралельне вживання ѣ та и видно з таких прикладів: двѣ – дви, подлѣ – подли, всѣх – всих. А ось приклади паралельного вживання є й ѣ: Андреи – Андрѣи, Днѣстр – Днѣстр, Красносельскии – Красносьльскии, Мезяков – Мѣзяков, белыи – бѣлыи, левыи – лѣвыи, лес – лѣс, месѣц – мѣсѣц, пасека – пасѣка тощо. Зрідка натрапляємо на українізми в дієсловах третьої особи однини теперішнього, минулого і майбутнього часу дійсного способу – поряд з традиційними -ет і -ол та -ал вживали -є і -ов та -ав: выбиє, декларує, наидѣє, позыває, наказѣє, отдає, може,

²³³ Про руську діловодну мову у Волинському, Брацлавському і Київському воєводствах після Люблінської унії див.: Кулаковський П. Канцелярія Руської (Волинської) метрики... С. 74–85.

пове, похоче, пише, шацує, заишов, отказава, посылав. Трапився і такий випадок вживання дієслова майбутнього часу в третій особі множини – мєтымуть.

У публікації текст кириличних документів транслітеровано загалом за “Правилами видання пам’яток української мови XIV–XVIII ст.”, укладеними М. Пещак та В. Русанівським (Київ, 1961). Графічні варіанти кириличних літер передаються сучасним українським шрифтом з додаванням літер ε, ω, ъ, ѣ, ѓ, а, ѓ, њ, у датах **Ѣ**. Надрядкові літери набрано курсивом, титла зберігаються і не розкриваються. Пошкоджені в рукописах місця беруться в квадратні дужки.

Латино- і польськомовні тексти публікуються у повній відповідності до рукописів, зокрема ті польськомовні, які були складені в брацлавських гродській і земській канцеляріях, – щоб підкреслити не зовсім задовільний стан знання польської мови їхніми писарчуками – вихідцями з українського мовного середовища. Варто звернути увагу на майже цілковитий брак у кириличних документах збірника латинських зворотів з кількох слів – на відміну від документів наступних десятиріч, у яких їх, унаслідок дальшої формалізації діловодства, є чимало*.

У всіх документах розділові знаки поставлені за сучасними вимогами, писарчукові помилки в кириличних документах зазначені у примітках до них.

Показчики передають оригінальне написання в документах слів, зворотів, термінів, імен та географічних назв²³⁴. Їх (крім іменного, який

* Ось ці звороти: “ин енерє” – загалом, взагалі; “ексь нункъ” – одразу, зараз же; “про малє обтєнто” – з огляду на несправедливий вигравш справи; “сапит експектаивам” – має на увазі очікування; “суб интеррегню” – під час безкоролів’я; “сумптибус суис” – власним коштом.

²³⁴ При складанні словника застарілих слів та значень використано аналогічні словники в таких виданнях: Торгівля на Україні. XIV – середина XVII століття. Волинь і Наддніпрянщина / Упорядники В. М. Кравченко, Н. М. Яковенко. Київ, 1990. С. 357–368; Ділова мова Волині і Наддніпрянщини XVII ст.: (Збірник актових документів) / Підготували до видання В. В. Німчук, В. М. Русанівський та ін. Київ, 1991. С. 303–309; Книга Київського підкоморського суду (1584–1644) / Підготували до видання Г. В. Боряк, Т. Ю. Гирич та ін. Київ, 1991. С. 325–331; Селянський рух на Україні 1569–1647 рр.: Збірник документів і матеріалів / Упорядники Г. В. Боряк, К. А. Віслобоков та ін. Київ, 1993. С. 514–521; Волинські грамоти XVI ст. / Упорядники В. Б. Задорожний, А. М. Матвієнко. Київ, 1995. С. 235–237; Статути Великого князівства Литовського / За редакцією С. Ківалова, П. Музиченка, А. Панькова. Київ, 2002–2004. Т. I: Статут Великого князівства Литовського 1529 року. С. 393–454; Т. II: Статут Великого князівства Литовського 1566 року. С. 527–550; Т. III: Статут Великого князівства Литовського 1588 року. Кн. 2. С. 528–555; Литовська метрика. Книга 561: Ревізії українських замків 1545 року / Підготував Володимир Кравченко. Київ, 2005. С. 591–594.

склав Олексій Вінниченко), а також заголовки до документів підготував автор цих рядків.

Кілька речень стосовно того, як виник цей збірник. Якось у 1991 р. автор цих рядків звернув увагу Олексія Полікарповича Піддубняка, великого ентузіаста в справі пізнання минулого Вінниччини (від 1992 р. він – доктор фізико-математичних наук, згодом – професор) на наявність в архіві Пісочинських, про який уже мовилося, великої кількості документів щодо Брацлавського воєводства останньої чверті XVI – першої половини XVII ст. і висловив бажання видати їх, зваживши при цьому на обмаль джерел з історії Брацлавського воєводства, що дійшли до нас, і вказавши на те, що одному впоратись із цим надто нелегко. Олексій Полікарпович запропонував свою участь у здійсненні цього задуму. Не знадобилось йому багато часу, щоб навчитися читати тогочасні рукописи (переважно кириличні). Всі вони були скопійовані – головним чином ним, він же перевів їх в електронний формат. І тоді, і ряд років згодом через зайнятість вирішенням різних наукових проблем та наукове редакторство я не був у змозі належно займатись запланованим збірником документів. Повернувшись зрештою до нього цілком, я після певних роздумів дійшов переконання, що треба видати корпус – якомога повний – усіх вцілілих джерел, які належать до Брацлавського воєводства від часу його утворення до 1648 р. У такому разі матеріали архіву Пісочинських становили б його дуже помітну їх частину. І я взявся за виявлення та копіювання всіх інших “брацлавських” джерел, що відклалися в рукописних збірках. Невдовзі стало зрозуміло, що обсяг збережених документів, у тому числі матеріалів згаданого архіву, явно перевищує один, навіть грубий, волюмен, і тому треба документи видати в кількох томах. Першим томом і став цей збірник, який охоплює перші сорок років існування Брацлавського воєводства.

* * *

Упорядники збірника висловлюють щирю вдячність усім, хто сприяв у пошуках документів та брав участь у підготовці їх видання, а саме: заступникові Російського державного архіву давніх актів у Москві Юрієві Ескіну, незабутньої пам'яті доцентів Московського державного університету імені М. В. Ломоносова Харісу Хайретдінову, науковому співробітникові відділу рукописів Львівської наукової бібліотеки імені Василя Стефаника НАН України Олександрові Дзьобану, заступникові директора Центрального державного історичного архіву України в Києві

Людмилі Демченко, доцентві Національного університету “Острозька академія” Петру Кулаковському, голові Наукового товариства імені Шевченка Олегові Купчинському, викладачеві Національного університету “Киево-Могилянська академія” Ігорю Тесленку, працівниці Інституту історичних досліджень Львівського національного університету імені Івана Франка (ЛНУ) Оксані Дмитерко, співробітниці Державного підприємства “Науково-дослідний інститут «Система»” у Львові Олені Крикун. Особлива ж вдячність адресується доцентві кафедри давньої історії України та архівознавства ЛНУ Олексію Вінниченку.

Микола КРИКУН

У О Р Я Л М Е Н Т И

1566 р., [перед 25 березня?] –

Привілей короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа житомирському старості кн. Романові Федоровичу Сангушку (Сангушковичу) на брацлавське воєводство

Привилеи кнзю Роману Санкгушкку на воєводство браславское и веницкое

Жикгимонт Авьгусть, Божью млстью корол полскии etc.

Ознаимѹемъ симъ листомъ нашимъ¹ нинешнимъ и на потомъ бѹдѹчимъ, ижъ што на соиме вальномъ прошломъ ѹ Вильни за покорными прозбамы пановъ рад нших дѹховных и светских и тежъ княжать, панать и всих становъ рыцѣрства ншого земель Великого князтва Литовського ѿ прымноженьє в лавицы рад нших ѹмыслили и постановили есмо и в земли // и в земли Подольскои, паньствѹ ншому Великому князтвѹ Литовському приналежачои, то есть в Браславли и Веницы, бачачи, како тамъ на тыхъ замкох нших намъ и тому панствѹ ншому Великому князтвѹ Литовському много належыть тымъ же порядкомъ, како и в ынших землях нших и воєводствахъ, воєводѹ ѹпривильєвати оной земли вечными часы, прото, дознавши мы верьности цнотливых постѹпковъ стальных и статечных и пожиточных заслѹгъ старосты житомирского кнза Романа Федоровича Сонькгушковича, которые зъ стародавних и з старожытных предковъ своих домѹ кнжти Санькгушка ку продькомъ ншимъ, а звлаща онъ самъ, ни в чомъ тых предковъ своих не ѹпоследивши, але еще в себе млсти, хѹти и зычливости ку намъ, гсдрѹ своему, и кѹ послугамъ ншимъ гсдрьскимъ прыспорывши а бываючи многокרותъ ѹ великихъ битвахъ, мужне са противко неприятеля ншого(о) застановляючи, не литовал здоровья, с пролитьемъ крови своеє чинилъ то, што правому а правдивому рыцѣрови а народѹ княжатского особе належало, чим намъ, гсдрѹ, и Речи Посполитои земскои верне са а цнотливе заслѹжил и в ынших кождых, але меновите в слѹжбахъ рыцѣрскихъ военныхъ, на него преложоных, добре са намъ завжды подобалъ, а кгда жъ вси таковыє заслѹги ѹчтивыє дознали есмо в немъ, которые годны в ласкавои памети ншой гсдрьскои мети и вшелакою ѹчтивостью нагорожати, для того предречономъ кнзю Роману Санкгушковичѹ, старосте житомирському, даемъ в той земли ншой Подольскои Великого князтва Литовского воєводство браславское и веницкое. Которыи местце в лавицы рад нших заседати, всакоє ѹчтивости, владности и моцы и тежъ пожитковъ воєводства оного браславского и веницког(о), ѿ насъ наданых, ѹживати и во всемъ радити и правовати маеть, како належить ему, раде² ншой воєводе оное земли Браславское и Веницкое, и како в статуте права земского есть ѿписано. Вед же за примноженьемъ такового достоеньства воєводского в земли оной права и волности вси оное земли при

моцы заховываемъ. Для чого, подписавши сѣс лист рѣкою ншою гедрьскою, и на ѹтверженъе тыхъ всихъ речей, верхѹ описаныхъ, печать ншѹ к нему привесити есмо казали. Писанъ ѹ³⁻ ⁻³ лета Божого нароженья тисеча патсот шестьдѣсать шостого мсца⁴⁻ ⁻⁴ дна.

Подпись рѣки гедрьское

Базылиѹшъ Древиньский, писарь

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 49, л. 3 об.–4. Оригинал. Опубл.: *Малиновский И.* Сборник материалов, относящихся к истории панов-рады Великого княжества Литовского. Томск, 1901. С. 62–63; *Максимейко Н. А.* Сеймы Литовско-Русского государства до Люблинской унии 1569 г. Харьков, 1902. Приложение. С. 144–145; *Monografia XX. Sanguszków oraz innych potomków Lubarta-Fedora Olgerdowicza x. Rateńskiego.* Lwów, 1911. Т. II. Cz. I: *Linia niesuchojeżska / Opracował Z. L. Radziwiński.* S. 235–236 (за щойно означеним виданням І. Малиновського).

¹ *Після цього пропущено* всимъ посполите и кому бѹдетъ потреба того ведати (див. документ № 2). ² рады ³⁻ ⁻³ Мисце для зазначення того, де видано привілей. ⁴⁻ ⁻⁴ Мисце для зазначення місяця і дня видачі привілею.

№ 2

1566 р., березня 25. Книшин. –

Привілей короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа овруцькому старості кн. Андрієві Тимофійовичу Капусті на брацлавське каштелянство

Привілеи кнзю Андрею Тимофеевичѹ Капѹсте на кашталанию Браслава Подольского

Жикгимонт Авгѹст, Божю млстью корол полский, великий кнзъ литовский, рѹский, прѹский, жомоитский, мазовецкий, ифлантский и иныхъ

Ознаимѹемъ симъ нашимъ листомъ всимъ посполите и кому бѹдетъ потреба того ведати, нинешньимъ и на потомъ бѹдѹчимъ, што тыхъ часовъ на соиме теперъ прошломъ великомъ вальномъ Виленскомъ панове рада нашы ихъ млсть кнежата, паната, вриадники земские и дворные // и дворные, хорѹжие и вси станы рыцѣрства нашего, соиму належачые, жедали насъ, абыхмо для лепшого порядку и озыдобы Речы Посполитое здешнього паньства нашего Великого кнзства Литовского вриадовъ и достоенствъ в немъ новыхъ прибавили и ѹстановили. Где ж мы, гедрь, іако во всихъ иныхъ потребахъ земскихъ звыкли прозьбы и жадливости пановъ радъ и всего рыцѣрства нашего ласкаве а милостиве ѹ насъ приимовати, такъ и въ тои речы, прихиливши ѹчинность нашу гедрьскую до тое жадливости ихъ млсти и для доброго порядку Речы Посполитое, то есмо вделали и достоенствъ новыхъ кштальтомъ тым, іако сіа

то в паньстве нашомъ Корѹне Польскои заховываеъ, то естъ воеводство и кашьтелании¹, подле воли и баченья нашего з радою и зезволеньем пановъ рад нашихъ прибавили и постановили. И вжо есмо некоторые с тыхъ достоинствъ певънымъ особамъ обывателемъ и родичомъ тѹтошнего паньства нашего роздали и въ лавицы рады нашею ихъ засадили. Межи которыми, не хотачы тежъ мы ѹпоследити старосты овърѹцького кнзя Анѹдрая Тимофеевича Капѹсты а бачечы на зацность дому его и помънечы на заслуги его, которые онъ нам, гсдрѹ, и Речы Посполитои того паньства Великоз(о) // кнзьства з молодости летъ своихъ и по весь часъ веку своего ажъ до тыхъ мествъ ѹставичные верные и цнотъливые и зъ немалымъ накладомъ а ѹтратою маетьности своею показоваль и показывати не переставаетъ, для таковыхъ заслѹгъ его з ласки нашею гсдрьское дали есмо ему и симъ нашимъ листомъ даемъ до живота его кашьтеланьство Браславля Подольского и припѹчаемъ а беремъ его до лавицы рады нашею, ижъ вжо онъ отъ сихъ мествъ маеть кашьтелианомъ браславскимъ быти и того достоиньства и отътѹль мествца своего в лавицы рады нашею, яко то ему ознамено бѹдетъ, ѹживати и повинности а належъности своею в томъ ѹраде водле постановенья нашего и описаня околомъ того в статѹте досыт чинити до своего живота. И на то есмы кнзю Анѹдрею Капѹсте дали сесъ нашъ привилей. До которого и печатъ нашу привесити казали. Писанъ ѹ Кнышине летъ. Бож. нарож. АФЪS мсца марца КЕ̄ дна.

Подпись рѹки гсдрьское ест

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 38, л. 611 об.–612 об. Оригинал. Оpubл.: Малиновский И. Сборникъ материалов... С. 73–74; Максимейко Н. А. Сеймы Литовско-Русского государства... Приложение. С. 143–144.

¹ кашьтелании

№ 3

1566 р., березня 30. Бельськ. –

Листъ короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа до брацлавських і вінницьких міщан з наказом у всьому бути послушними житомирському старості кн. Романові Федоровичу Сангушковичу у зв'язку з призначенням його брацлавським і вінницьким воеводою

Жикгимонт Август, Божю млстю корол полскии, великии кназ литовскии, рускии, прускии, жомоитскии, мазовецкии, лифлантскии и иных

Ко всимъ мешаномъ ншимъ браславскимъ и веницкимъ.

Дали есмо з ласки ншое гсдрьское воеводство браславское и веницкое старосте житомирскомѹ кнзю Романѹ Федоровичѹ Сонкгушковича, а протомъ приказѹемъ вамъ, абы есте, ѡ томъ ведаючи, кѹ его млсти, ако раде ншои а

воеводе своемѹ, всакую ѹчтливост и послѹшенство в послѹгах нѣших гсдрьских и земскихъ чинили конечено. Писан ѹ Бельскѹ лета Божого нарожена тисеча патсот шестдесат шостого мсца Л дна.

Печатка

Базилиѹсь Древиньскии, писарь

Archiwum XX. Sanguszków w Sławucie (Dyplomariusz gałęzi niesuchojezskiej. T. II). Lwów, 1910. T. VII: 1554–1572. S. 91. Оригінал.

№ 4

1566 р., березня 30. Бельськ. –

Лист короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа королівському ротмістрові Філонові Семеновичу Кмиті з наказом не перешкоджати ув'язанню брацлавського і вінницького воеводи та житомирського старости кн. Романа Федоровича Сангушковича у маєтки Літин, Пултівці і Солаші та двір у Вінниці, передані адресатом у володіння йому, Сигізмундові Августу, взамін за дарований останнім тому Чорнобильський замок

Жикгимонт Август, Божю млстю корол полскии, велкии кнзь литовскии, рускии, прускии, жомойтскии, мазовецкии, лифлантскии и иных

Ротмистру нѣшому пану Филону Семеновичу Кмите.

Што которые именьа свои, в повете Веницкомѹ лежачие, на има Летин, Пултевцы а Солаши и двор веницкии зо всеми людми, к нимѹ прислухаючими, и зо всеми кгрунты, имѹ належачие, водле реєстру дворанина нѣшо(о) Васильа Мацкевича, котории тые именьа пописывал, до скарбу нѣшого даного, пустилѹ еси намѹ ѡтменною за замок наш Чорнобыльскии за тые именьа твои, тобе ѡт нас дании, ѡкосмы то тобе на привили нѣшомѹ ѡписали, ино мы тые именьа твои, вышеи помененые, з дворомѹ веницкимѹ, ѡт тебе намѹ ѡтменною пущеныи, дали на выхованье до часу держати воеводе браславскому и веницкому, старосте житомирскому кнзю Роману Федоровичу Сонгушковича. А кгда ж вжо ты замок наш Чорнобыльскии, за тые именьа твои ѡт насѹ тобе ѡтменною дании, держишѹ и в моцы своеи маешѹ, прото и мы послали до тебе дворанина нѣшого Юрѹа Быковського и розказали ему в тые именьа Летин, Пултевцы и Солаши з дворомѹ веницкимѹ и в люди, к нимѹ прислухаючие, кнза воеводу его млсть браславского и веницкого тепер вжо заразомѹ ѹвазати и то ему в держанье подати. Ты бы ѡ томѹ ведал, ѡкъ того ѹвазанья тому дворанину нѣшому не боронил, такѹ и по ѹвазаню в тые именьа нѣши, вышеи помененые, ѡт тебе заменою намѹ пушоные, ничимѹ са не вступоваль конечено. Писанѹ ѹ Бельскѹ лета Божого нарожена тисеча патсот шестдесат шостого мсца Л дна.

Печатка

Базилиѹсь Древиньскии, писар

Напис на конверті:

Лист кр. Жикгимонта Августа до п̄на Филона Семеновича Кмиты, абы в ыменѣ, от его заменою взатое, к̄нзю Роману Федоровичу ѳвѣзана не заборонил, то ест в Летин, Пултевцы, в Солаши и в двор веницкии. Даныи з Белска року **АФѢS** мсца марца **Л** д̄на.

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka X, s. 239, 242. Оригінал.
Опубл.: Archiwum XX. Sanguszków w Sławucie... T. VII. S. 91–92.

№ 5

1566 р., квітня 28. Люблін. –

Лист короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа брацлавському і вінницькому воєводі та житомирському старості кн. Романові Сангушковичу з наказом прибути до Брацлавського і Вінницького воєводства з огляду на загрозу татарського вторгнення на його територію і з проханням сплатити зі своїх (волинських?) маєтків державні податки, надходження з яких потрібні для продовження війни з Московією

Жикгимонт Август, Божю млстью корол полскии, великии к̄наз литовскии, рускии, прускии, жомойтскии, мазовецкии, лифлянтскии и иных

Воєводе браславскому и веницкому, старосте житомирскому к̄нзю Роману Санкгушъковичу.

Ознаймуемъ твоєи млсти. Дошла нас певная ведомостъ зъ замков ѳкраинных, же поганство татарове, перешедши на тою сторону Днепра великимъ воискомъ, маюи злыи ѳмысль на панства н̄ши, тако жъ вже загоны двакомъ ѳ волостъ Веницкую и Хмелницкую приходили, шкоды починили, в полон люду немало взяли. А к тому, ижъ тежъ з неприятелемъ нашимъ великимъ к̄нземъ московскимъ жадного слушьного постановенья не маем; а на послы н̄ши, которыи¹ до Москвы отпавени, не надо бы ѳбезпечати, для чого потреба задержати люд служебныи, которыи инакъ на службе н̄шои гсдрьскои и земскои зостат не может, ижъ бы их сполна заплата за их заслужоное дошла. П̄ко жъ рассказали были есмо п̄ну виленскому, гетману навыйшому Великого князства Литовского, старосте городенскому п̄ну Грегорию Александровичу Ходкевича, взявши п̄нзи от бирчих земских, быти в Менску ѳ двух неделях по Велицедни св̄та пришлого и чинити заплату жолнеромъ, и наново ихъ ѳмовлати. Нижли маемъ ведомостъ з скарбу земского, же п̄нзеи поголовных з ыменей наших гсдрьских и половица серебщизнь первших годовых не выносит. Тое жъ розумеючи ѳ малости податку з людеи князских, панских, духовных и светских, которыи жаднымъ обычаемъ выплатитиса служебнымъ не может, хотя и третии грошь завешонны на соиме, ѳ которомъ на соимикох поветовых меласа² намовлати, ѳ чомъ на листех наших соимовых достаточне ест доложено, причиненъ будет. Твоя бы млсть, тако рада н̄ша, ѳважаючи ѳ себе великие потребы

земские и небезпечност, которая надходит, водле Ѹфалы соимовое ку первшимъ двема грошомъ и тот третии грошъ завешонны з людеи селских а з мещан, и з ремесников, купцов, жидов и татаров половицею меншь водле соимового постановенья до бирчихъ поветовых без всякого ѡмешканя выдати велел, якобы и иные прикладомъ твоеи млсти поспешилися въ ѡтданю того податку ку задержанью служебных. А изъ тые слухи небезпечные ѡт поганства татар нас дошли, што и речью самую вже ся ѡт них показало, тогда хотя бы тот людъ неприятельскии з пола ѡбернулься до Угор черезъ землю Валаскую, ако маемъ ведомость, же за розказанемъ цесара турецкого в тую сторону мелиса Ѹдати, тогда ѡбаватися того потреба, ако жь певъне налогу своего звыклого ѡни не ѡпустать, же, назад идучи, всхотят шкоду и пленъ чинити, чого имъ Боже не допоможи. Прото хочемъ мети и приимуемъ, абы твоя млсть, не едучи на семъ до Берестья, на которыи еси листы нѣшми везван, Ѹважаючи, што на ѡсобе и повинности твоеи млсти на Ѹкраине зъ Ѹраду твоего належит, до воеводства Бра//славского и Веницкого з почтомъ повиннымъ ехал и ѡттол не зезждчал до наѸки нѣшое гсдрское, а, будѸчи въ ѡстрожности на той Ѹкраине, с повинное хути и млсти своее ку намъ, гсдру, и Речи Посполитои служил по звыклости продковъ своих, якобы неприятел никакое потехи не ѡтнесль. Што мы, гсдрь, ласкою нѣшою твоеи млсти паметовати будемъ. Писан в Люблине лет. Бож. нарож. **АФ** **25** мсц. апрел. **КѢ** днѣ.

Печатка

Матыс Савицкии,
писар и секретарь //

Напис на конверті:

Воеводе браславскому и веницкому, старосте житомирскому кнзю Роману Сонкгушковичу.

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka X, s. 243–244, 246.
Оригінал. Опубл.: Archiwum XX. Sanguszków w Sławucie... Т. VII. S. 93–94.

¹ которыи   ² мелосѣ

№ 6

1566 р., липня 27. Люблін. –

Лист короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа до луцького, брацлавського і вінницького старости кн. Богуша Федоровича Корецького з наказом, щоб він, зваживши на татарську небезпеку, виїхав до Брацлава і Вінниці і, мешкаючи там, ніс службу спільно з брацлавським воеводою та житомирським старостою кн. Романом Федоровичем Сангушковичем, якому дано подібний наказ

Лист до князя Богуша Корецького ѿ еханье до староствъ своих Браславля и
Веницы для небеспеченства ѿт татар

Жикгимонт Август, Божю млстью король полскии etc.

Старосте луцкому, браславскому и веницкому кнзю Богушу Федоровичу
Корецкому.

Маючи ведомост ѿ небеспечностях ѿного краю ѿт поганьства татар,
росказали есмо через листъ нашъ воеводе браславскому, старосте житомирскому
кнзю Роману Федоровичу Санькгушковичу тамъ до Браславля и Веницы, до
воеводства своего для послугъ нших господарских и земских ехати. Такимъ
же ѿбываем и по тебе то хочемъ мети, абы твоя млсть тамъ до староствъ
своих Браславля и Веницы ехаль а, тамъ мешкаючи, намъ, гсдрѹ, и Речи
Посполитои весполокъ зъ его млстью кнземъ воеводою служилъ и в тых
послугахъ и потребахъ нших гсдрьскихъ и земскихъ его млсти, тако рады наше
а воеводы своего, послушонъ был конечно. Писанъ ѹ Люблинѣ лета Божого
нароженья тисеча пятьсотъ шестьдесятъ шостого мсца июла двадцать сегого
дна.

Подпись рѹки гсдрьское

Базылиусъ Древиньскии,
писарь

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 49, л. 8. Оригинал. Опул.: *Малиновский И.* Сборник
материалов... С. 371–372.

№ 7

1566 р., липня 27. Люблін. –

Лист короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа до
брацлавських і вінницьких зем'ян з повідомленням, що він, зваживши на
татарську небезпеку, наказав своїм листом брацлавському воеводі і
житомирському старості кн. Романові Федоровичу Сангушку відбути до
Брацлава і Вінниці, там мешкати та службу нести і що вони, зем'яни, цьому
воеводі і старості повинні бути у всьому підвладні

Лист до земан браславских и веницких ѿ небеспеченстве ѿт татар

Жикгимонт Августъ, Божю млстью корол польскии etc.

Ко всимъ земаномъ ншимъ браславскимъ и веницким.

Маючи ведомост ѿ небеспечностях ѿного краю ѿт поганьства татар,
росказали есмо через листъ нашъ воеводе браславскому, старосте житомирскому
кнзю Роману Федоровичу Санкѹшкѹ на воеводство свое тамъ до Браславля
и Веницы для послугъ нших гсдрьских и земских ехати и тамъ мешкати, и намъ,
гсдрѹ, и Речи Посполитои служити. А такъ приказѹемъ вамъ, абысте в послугахъ
и во всаких потребахъ нших гсдрьских и земских его млсти, тако рады наше
а воеводы своего, послѹшны были конечно. Писанъ ѹ Люблинѣ лета Божого

нароженъа тисеча пятьсотъ шестьдесѣтъ шостого мсца июла двадцать сѣмого дна.

Подпис рѣки гсдрское

Базылиѣсъ Древинскии, писарь

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 49, л. 8 об. Оригинал. Те саме: АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka X, s. 263. Оригинал (власноручно підписаний королем, писарем і скріплений печаткою). Опубл.: *Ланно И. И.* Великое княжество Литовское за время от заключения Люблинской унии до смерти Стефана Батория (1569–1586): Опыт исследования политического и общественного строя. Санкт-Петербург, 1901. Т. 1 [Записки историко-филологического факультета Санкт-Петербургского университета. Ч. LXI]. С. 597; *Малиновский И.* Сборник материалов... С. 372; Archiwum XX. Sanguszków w Sławucie... Т. VII. S. 99–100.

№ 8

1566 р., липня 27. Люблін. –

Лист короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа до вінницьких зем'ян і міщан з повідомленням, що він дозволив брацлавському воеводі й житомирському старості кн. Романові Федоровичу Сангушковичу при Кмитинському дворі у Вінниці поставити корчму і що вони, зем'яни й міщани, та їхні піддані можуть у ній брати і споживати напої

Кнзю Романѣ Санкѣшкѣ ѿ корчмѣ ѿ Веницы при дворе Кмитинском

Жикгимонт Августъ, Божью млстью корол полскии etc.

Ко всимъ земляномъ и мещаномъ нашимъ веницкимъ. Дозволили есмо воеводе брацлавскому, старосте житомирскому кнзю Роману Федоровичѣ Санкѣшковича при дворе нашомъ Кмитинскомъ, ѿ Веницы лежачомъ, который его млсть ѿ насъ держыть, корчму постановити. Вы бы ѿ томъ ведали и іако сами, такъ подѣданные ваши добровольне в той корчме трѣнѣковъ себе брали и тамъ // и тамъ их ѣживали. Писанъ ѿ Люблине лета Божого нароженъа тисеча петсотъ шестьдесѣтъ шостого мсца июла двадцать сѣмого дна.

Подпис рѣки гсдрское

Базылиѣсъ Древинскии, писарь

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 49, л. 8 об.–9. Оригинал. Опубл.: *Малиновский И.* Сборник материалов... С. 372; Archiwum XX. Sanguszków w Sławucie... Т. VII. S. 99.

№ 9

1566 р., серпня 26. Люблін. –

Лист короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа до брацлавського і вінницького воеводи та житомирського старости кн. Романа

Федоровича Сангушковича з повідомленням, що у зв'язку з укладенням перемир'я з великим князем московським військам Великого князівства Литовського, зібраним для війни з ним, дано наказ повернутися додому, а йому, що повинен був взяти участь у ній, слід виїхати в Брацлавське воєводство для виконання своїх службових обов'язків

Жикгимонт Август, Божю млстю корол полскии, великии кназ литовскии, рускии, прускии, жомойтскии, мазовецкии, ифлантскии и иных

Воєводе браславскому и веницкому, старосте житомирскому кнзю Роману Федоровичу Сонкгушковича.

Што пишеш до насъ, просачи нас ѿ наѹку, если быс водле перѡвших листов наших до воєводства своего ехати чили пакъ теперь водле ѹхвалы соиму Берестейского до пана виленского его млсти тако гетьмана нашего наивышшого ѹ воиско ѡберънути мел. Ино ижъ есмо тым всимъ, которые са были водле постановена соиму Берестейского дла послуг наших гсдръскихъ и земьских до его млсти пана гетьмана рушили, за принесенем послов нѡших ѡт кнза великого московского к нам перемирья и за ѹбезпеченемъ его границ панствъ нѡших до Божого Нарожена, свата близко пришлого, зась черезъ листы нѡши додому вернутиса, ведъже предьса в готовности быти рассказали, твоя бы млсть водле перѡвших листов нѡших тамъ на тую ѹкраину до тых замковъ наших Браславла и Веницы, до воєводства своего дла послугъ нѡших гсдръскихъ и земскихъ ехал и тот краи в доброй ѡпатрѣности ѡт неприятела мел. Писанъ ѹ Люблине лет. Бож. нарож. **АФЪS** августа **КС** дѡна.

Печатка

Базилиѹс Древиньскии,
писарь

Напис на конверті:

Воєводе браславскому и веницкому, старосте житомирскому кнзю Роману Федоровичу Сонкгушковича.

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka X, s. 273–274. Оригінал.

№ 10

1566 р., жовтня 3. Варшава. –

Лист короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа брацлавському і вінницькому воєводі та житомирському старості кн. Романові Сангушковичу, в якому повідомлено, що ним, Сигізмундом Августом: маршалкові Іванові Воловичу доручено на місці, в погодженні з даним воєводою і луцьким, брацлавським та вінницьким старостою кн. Богушем Корецьким, обстежити фізичний стан і забезпеченість зброєю Брацлавського і, особливо, Вінницького,

з огляду на його занедбаність, замків і на найближчому сеймі Великого князівства Литовського (ВКЛ) письмово доповісти про потреби щодо їх укріплення, аби сейм вжив заходів по їх реалізації; підскарбієві надіслано розпорядження виділити кошти на утримання роти драбів ротмістра кн. Ярослава Соколенського; зазначено, що чабанників, підвладних турецькому султанові, в разі виявлення їх у межах ВКЛ, слід тримати у його замках і дозволити в них же призначеним турецькою адміністрацією особам допитувати їх; брацлавському і вінницькому старості та його урядникам заборонено присвоювати рухоме майно великокнязівських підданих, котрі потрапили в “неприятельський” полон, та відбирати в інших великокнязівських підданих коней, захоплених ними у татар; для посилення польової сторожі наказано виділити кошти на роти по 100 коней кожна адресатові і кн. Левові Коширському, з тим, щоб перший з них здійснював і загальне командування над ротою другого; заявлено, що питання про те, чи після закінчення перемир'я з великим князем московським адресатові з'явиться на службу безпосередньо до нього, Сигізмунда Августа, чи до гетьмана ВКЛ, буде вирішене на найближчому сеймі

Жикгимонт Август, Божю млстю корол полскии, великии кназ литовскии, рускии, прускии, жомоитскии, мазовецкии, лифлантскии и иных

Воеводе браславскому и веницкому, старосте житомирскому кнзю Роману Санкгушковичу.

Вырозумели есмо достаточне зь широког(о) писанья т. мл. ѿ всихъ потребахъ и долеглостах замковъ и подданныхъ ншихъ браславскихъ и веницких, и ѿ знищеню ѿт поганства татар, и ѿ великои слабости замку ншого(о) Веницкого, котори на зломъ фундаменте естъ збудованъ и въборзде Ѹпасти мусить, к тому ѿ стрельбу, ѿ порохи и ѿ живьности до тыхъ замков, ѿ сторожу полную, которое, ижъ нетъ, для тог(о) поганство татарове, безъвестно в панство ншо ходечи, шкоду великую чинать. А такъ для тыхъ великихъ потребъ тамошнихъ в тыхъ члехъ¹ безъ великого ѿмешканья посылаемъ на списанье маршалка ншого пна Ивана Воловича, которому есмо потреби ѿныхъ замковъ доглядати а, списуючи, намъ Ѹ ведомост доносити поручили, ѿ чомъ есмо тежъ старосте луцкому, браславскому и веницкому кнзю Богушу Корецкому листомъ ншимъ ѿзнамити велели, котори до рукъ твоихъ посылаемъ, доложивъши на немъ и ѿ иные некоторые речи, яко на томъ листе ѿбачиш, ѿ чомъ еси до нег(о) писана ншого потребоваль, абы, згодивъшися и порозумевъшися съ твоею млстью, кгда тот маршалокъ наш панъ Иванъ Волович тамъ до Браславля и Веницы приедеть, што быть может тамъ постановлено, не ѿткладаючи, сезде до нас, гедра, яко ѿколо спиожвана замков, ѿколо сторожи полное, такъ и в иныхъ тамошнихъ потребахъ постановенье бы есте Ѹчинили. А што са дотычеть будованья або поправки замку Веницкого и ѿ сторожу полную, и въ иныхъ вшелкахъ потребахъ и долеглостахъ замку Веницкого, што в томъ листе ншомъ непотребне повтарати намъ не виделоса, теды то все тот маршалокъ нашъ, выведанье слушное ѿт

твоеи м̄лсти и ѿ старосты, и ѿ всех подданных̄ н̄ших тамошнихъ взавши, маеть все на писме до нас, гедра, на съемъ принести, которыи есмо ѹмыслили вборзде въ панстве н̄шомъ Великомъ кнзстве Литовскомъ мети, а тамъ на соиме око̀ло того, ꙗко в речахъ потребныхъ, намовивши с̄ п̄ны радами н̄шими их м̄лстью, ку лепшому порадку Ѹкраину привести будемъ хотели, такъ, ꙗко са намъ, гедру, наслушнеи будетъ видело. Што теж писалъ еси до насъ за ротмистромъ н̄шимъ кнземъ Дрославом Соколенскимъ, же для незаплаты заслужоною² з скарбу ншог(о) драби тамъ вытравати не могут, не маючи за што ѿдежи купити, а зима тымъ горей их ѿтоль розженеть, прото задержъ т. мл., ꙗко могучи, тую роту к̄нза Соколенског(о), а мы до рукъ твоихъ посылаемъ листь нашъ зашитыи, до п̄на подскарбего земског(о) писаныи, абы на роту его п̄нзи з скарбу ему послать, нехай же ѿнъ с тымъ листом н̄шимъ до п̄на подскарбего шлетъ. Ѡ ключи замковые твоя мл. писалъ, иж ротмистръ их давалъ до рукъ твоихъ, жес того еще кромъ розказанъа н̄шого Ѹделати // не мель, ино ключи замковые хочемъ мети, абы в той справе и заведанью были, ꙗко и до сего ч̄су трвало, ведже, розумеючи, иж нешто на томъ належить. Тогда маршалокъ наш поменены панъ Иванъ Воловичъ, кгда тамъ будетъ, также и ѿ спиживаниее замку з млына на реце Веницы до реестру нехай впишетъ и намъ того справу дасть. Што теж жедаешъ ѿ насъ наѹки ѿ шкоды чабанские, естли бы хто с шкодников с права дознанъ был, где быс ихъ мель давати карати, естли до замку в цесара его м̄лсти турецкого ѿтсылати чили ихъ там в замъцехъ н̄ших Ѹкраинныхъ давати, ино не здасе намъ, абы мели быти ѿтсылани до турокъ, але которые бы послани и дознани в таковыхъ Ѹчинкахъ были, тогда абы твоя м̄лсть старостамъ цесара турецкого ѿзнаимоваль ѿ томъ, а они нехай бы ку пригледанью справедливости и караню своего ког(о) присылали, для чого на иманье таковыхъ чабанниковъ водле писана твоего посылаемъ до тебе листь на дворанина н̄шого з местцемъ, которого тамъ себе ѿбрати можешъ. Што теж ѿзнаимилес намъ, же подданные н̄ши, которые пригодне до рукъ неприятельскихъ впадутъ а, втекъши або на ѿкупъ вышедши, дома ничог(о) не найдуть, а то для тог(о), же к̄нзь староста або врадники его всю маетност его, кони, быдло и всакие домовые речи за себе забирают и не маются въбозство чимъ живити и ѿкупити и мусит³ по св̄ту жебрать а намъ доuku чинить. К тому, естли Богъ поможет, подданомъ н̄шму под тотарином коня ꙗкого добыти, то все к̄нзь староста и врадники его на себе ѿтбирають а тымъ псуют ѿхочихъ людеи ку службе ншои и за неакие вины кони въ подданных̄ н̄шихъ берутъ, для чого часу potrzeby и въ затрвоженью ѿ татаръ ку службе ншои способни быти не могут, ино во всехъ тых речахъ, которые са ѿ к̄нза старосты и врадниковъ его деет⁴ подданымъ н̄шимъ, писати есмо велели до нег(о) листь нашъ, абы таковыхъ втисковъ подданымъ н̄шимъ не делалъ, кгда ж то есть речъ незбожнаа брати кому маетност. А теж и вины тые до скарбу н̄шого николи не доходатъ, ⁵одно которое са распало⁵. Просишь науки, естли до Льова направовати послати, ино ѿ всемъ томъ даси намъ справу через Воловича. Потомъ зъ соиму, ꙗко са

вышеи доложило, тые замки ѡсмотрети кажемъ. Што са дотычетъ ѡ сторожу полную, аки тебе вже ведомост дошла, тое ж и теперъ так ѡзнаимуемъ, же есмо кнзю Лву Кошерскому на роту на сто коней дати пнзи велели а твоєи млсти листь приповедныи зособна на сто коней посылаемъ, розказавши писати листь // до кнза Кошерского, иж бы тебе з ротою своею послушон былъ. Што ему колвекъ ѡт твоєи млсти поручоно будетъ, звлаща ѡ сторожу полную з слугами або ротою твоєи млсти на себе деръжачи, намъ, гсдру, и Речи Посполитои служиль, звлаща постерегаючи того, акабы са людемъ цесара ег(о) млсти турецкого чабаномъ никакаа шкода за тою ж вже сторожою не деела етс. Листъ теж Ѥставныи роте т. мл. и роте кнза Кошерского посылаемъ, ѡ которые еси до насъ в листе своемъ писалъ. Просиш теж наѡстатку в листе своемъ, абыхмо тебе ѡзнаимили, кгда ж перемире з неприятелемъ ншимъ великимъ кнземъ московскимъ вборзде выходить, где быс са мель ѡбвернути на службу ншу гсдрскую и земскую, естли бы мель тамъ зостать чи до пна гетмана великог(о) ехати. Ино ѡ томъ будетъ твоєи млсти наѤка дана ѡт нас, гсдра, зъ соиму пришлог(о), в которую сторону т. мл. ѡбвернутиса кажемъ. Писанъ въ Варшаве лет. Бож. прож. АФЪS мсц. ѡктября Г дна.

Печатка

Матыс Савицкии, писар и секретарь

Напис на конверті:

Воеводе брацлавскому и веницкому, старосте житомирскому кнзю Роману Сангушковичу.

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka X, s. 279–282.
Оригінал. Опубл.: Archiwum XX. Sanguszków w Sławucie... T. VII. S. 104–106.

¹ числехъ   ² заслужоное   ³ мустат   ⁴ деют   ⁵ -⁵ Незрозумілий фрагмент.

№ 11

1566 р., жовтня 16. Варшава. –

Лист короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа брацлавському і вінницькому воеводі та житомирському старості кн. Романові Федоровичу Сангушковичу, брацлавському каштелянові і овруцькому державці кн. Андрієві Тимофієвичу Капусті та шляхті Брацлавського воеводства з повідомленням, що на сеймик цього воеводства, який має відбутися перед Берестейським сеймом, він делегував кн. Ярослава Соколинського з завданням викласти на ньому його, Сигізмунда Августа, міркування з різних питань

Запис від імені кн. Романа Федоровича Сангушковича про одержання ним цього листа

Жикгимонт Август, Божю млстю корол полскии, великии княз литовскии, рускии, прускии, жомоитскии, мазовецкии, лифлантскии и иных

Воеводе браславскому и веницкому, старосте житомирскому князю Роману Федоровичу Санкгушковича, кашталану браславскому, державцы овруцкому князю Андрею Тимофеевичу Капусте и теж князем, паномъ, старостамъ, маршалкомъ, державцамъ, врадником земскимъ, земаномъ и двораномъ ншимъ и всимъ тымъ, которые имена и оселости свои в повете Браславском мают.

Што которыи соимик поветовыи 8 мсцы теперешнемъ пришломъ ноабра третего дня зложили есмо перед соимомъ великимъ, которыи в месте нашом Берестейскомъ мсца декабра первого дня початиса мают, ино мы на тот соимик послали до вас посломъ княза Грослава Соколинского(го) и рассказали ему в некоторых речах земских словом от нас вамъ мовити. Вы бы, от томъ ведаючи, его выслушали и в том ему верели, бо то ест нши слова, через него до вас сказаные. Писан 8 Варшаве лет. Бож. нарож. 1638 мсц. октебра 31 ден.

Печатка

Михаило Гарабурда, писар

Тот лист корола его мл. данъ мнѣ, Роману Федоровичу Санкгушковича, воеводе браславскому etc., через посланца Михаилова, дьяка его мл. пна Остафьева, яко сего дня в патницу ноабра первого дня в нешпорной године.

Напис на конверті:

Воеводе браславскому, старосте житомирскому князю Роману Федоровичу Санкгушковича, кашталану браславскому, державцы овруцкому князю Андрею Тимофеевичу Капусте и теж княземъ, паномъ, старостам, маршалкомъ, державцам, врадником земскимъ, земаномъ и двораном ншим, и всимъ тымъ, которые имена и оселости свои в повете Браславскомъ мають.

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka X, s. 287–288. Оригинал.
Опубл.: Archiwum XX. Sanguszków w Sławucie... T. VII. S. 106–107.

№ 12

1566 р., листопада 5. Варшава. –

Лист короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа брацлавському воеводі і житомирському старості кн. Романові Сангушковичу, брацлавському каштелянові й овруцькому державці кн. Андрієві Тимофійовичу Капусті та всім тим, хто має землеволодіння в Брацлавському повіті (= воеводстві), про те, що місце проведення сейму Великого князівства Литовського (ВКЛ), який повинен відкритися 1 грудня, через московську загрозу було перенесено з Берестя до Вільна, але через мор переноситься до Городні або ж Книшина, і про те, що цей сейм має обговорити питання дальшого ведення війни ВКЛ з Московською державою

Жикгимонт Август, Божею м̄л̄стью корол полскии, великии княз литовскии, р̄скии, пр̄скии, жомойтскии, мазовецкии, лифлантскии и иных

Воеводе браславском̄, старосте житомирском̄ к̄нзю Роман̄ Санк̄шковиц̄, кашталан̄ браславском̄, державцы овруцком̄, к̄нзю Андрею Тимофеевич̄ Кап̄сте и теж князем̄, паном, княгинам, панам, маршалком, державцам̄, врадником земским, боаром и двораном н̄шим, всим тым, которые имена и ѡселости свои в повете Браславском мают.

Што перво сего для потреб того там панства н̄шого Великого князства Литовского зложили есмо были в месте н̄шом Берестейском месеца теперешнего пришлого декабра первого д̄на, тако то вам через послов н̄ших, ѡ поветы послаными¹, и листы соимовыми достаточне ѡзнамено, ино, иж ведомост нас тых часов дошла, же неприятел наш княз великии московскии вжо на сѣи стороне Двины на ѡстыи реки ѡлы замок б̄д̄еть, а врадники н̄ши некоторые ѡкраинные, аcholве ѡхотне поспешившися, ѡ рат̄нок ѡного городища к̄силися, але, ничего не вчинивши, ещо с шкодою ѡттоль ѡтошли, а тот неприятел, хотя ж послов своих до нас послати обецал, нижли, бачечи с тых пост̄шков, иж са ѡн̄ь, тым болшеи способуючи, к̄ воине беретса, маючи ѡмысль несправедливе посадати панство нашо. Прото хотели бысмо в месте н̄шом Виленским съем мети, але, иж за небезпечностю поветреа то быти не может, тогда пр̄дса, хотечи гл̄бѣи до тамошнего панства н̄шого приехавши, ѡ пот̄жнои воине противко того неприятеля з в̄шою м̄л̄стю паны радами н̄шими и со всими станы, соим̄ належачими, радити и ѡбмышлевати, такобы за помочю Божею том̄ неприятелю ѡтпор, а панств̄ н̄шом̄ сл̄шинаа ѡборона вчинена быти могъла. И для того вжо не в Берести, але ближеи, ѡ Городне, а где бы, чога Боже вховаи, и в Городне за поветреем̄ тот съем дойти не могъ, тогда ѡ Кнышине певное местце соим̄ складаем на тот же рок и час, перво сего ѡзнаменныи, мсца декабра первого д̄на. Вы бы ѡ том ведали и, ѡсл̄хавшися, где мы, гспдарь, двором н̄шим б̄дем, естли в Городне або ѡ Кнышине, там же бы есте к̄ том̄ д̄ню назначоном̄, ничим не ѡмешкиваючи, послов своих слали, давши им наѡк̄ достаточн̄ю и моц з̄полн̄ю. Б̄д̄чи на соиме, ѡ пот̄жнои валце на немалыи часть и ѡтпор̄ противко том̄ неприятелю н̄шом̄ радити и становити, к̄ды ж то идеть ѡ вас и ѡ волности в̄ши. А которые з вас на съем не поед̄тъ, приказ̄ем, ажбы есте со всим, што к̄ воине належит, в готовности были, скоро по соиме к̄ р̄шеню на сл̄жб̄ военн̄ю конечно. Писан ѡ Варшаве лета Божего нарожена 1573 мсца ноабра 15 д̄на.

Михаило Гараб̄рда, писарь

Печатка

Archiwum XX. Sanguszków w Sławucie... T. VII. S. 108–109. Оригинал.

¹ посланых

1567 р., січня 13. Городня. –

Лист короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа луцькому, брацлавському і вінницькому старості кн. Богушові Федоровичу Корецькому, виданий у відповідь на письмову скаргу зем'ян Брацлавського і Вінницького повітів, передану йому, королеві і князеві, обраними від цих повітів послами на сейм, в якій ідеться про кривди і шкоди, заподіяні цим старостою та його урядниками згаданим зем'янам і їхнім підданим: король знову забороняє старості й урядникам стягати з зем'янських підданих по три польських гроші за “кликівщину”; забороняє також: примушувати тих же підданих виконувати безоплатну підводну повинність, бо вони сплачують “підводні пенязі”; вимагати “непомірне” мито з прісного меду, зібраного в пасіках зем'ян та їхніх підданих у Вінниці і Брацлаві, куди вони його привозять для продажу (король дозволяє їм цей мед продавати вільно і будь-кому); в рахунок провин (“вин”) відбирати у зам'ян та їхніх підданих коней, панцирі, сагайдаки, луки, ручниці, рогатини й “інші броні”, бо все це потрібно для господарської та земської служби; в зем'янських річках ловити рибу й гонити бобрів; судити зем'янських підданих, брати з них “вини” й саджати їх у вежу; король повідомляє, що відряджає в обидва повіти свого маршалка і писаря українних замків Івана Воловича з наказом усунути зазначені зловживання

Лист, писаны до старосты лѣцького кнѣза Лѣкаша¹ Федоровича Корецького, абы против земѣанъ веницкихъ спокоине се заховал и волностей их ни в чомъ не нарушалъ

Жикгимонт Августъ etc.

Старостѣ лѣцькому, браславському и веницкому князю Богушѣ Федоровичу Корецькому.

Тыхъ часовъ земѣане повету Браславського и Веницкого Иванъ Кошка а Козарынь² ², будѣчы оть братѣи своеѣ земѣанъ браславскихъ и веницкихъ здеса до Городни до нас послами на сеимъ присланы, жаловали и на писме намъ дали кривды и шкоды, которые са, деи, имъ, всимъ земѣаном тамошнимъ, и людемъ ихъ оть твоѣи млсти деють, то естъ, ижъ, атькольвекъ мы, гсдръ, перво сего листомъ нашимъ гсдръскимъ людеи, земѣанъ веницкихъ оть кликанья на замьку тамошнимъ Веницкомъ вызволили, нижли, деи, ты, не дбаючы о тотъ листъ и вызволенье нашо, предса, деи, еси по вси тые часы з людеи ихъ по тры грошы польскихъ за кликовщину бралъ и теперь, деи, брати кажешъ; к тому, деи, земѣане браславские и веницкие водле постановенья нашего пнези подводные, з людеи своихъ выбираючы, до тебе ихъ отдають, а ты, деи, предьса в людеи ихъ подводы без заплаты брати кажешъ, для чого, деи, людемъ ихъ трудность великаа дееть; и надъ то которые меды пресные они сами и людскихъ³ с пасекъ своихъ до места Браславського и Веницкого привозять, оть того, деи, медѣ мытники твои мыто непомерное берѣтъ; а естъли бы хто з

нихъ або которыи чоловекъ ихъ для службы нашое коня зъ загранича купиль а медом // платиль, тогды, деи, врадники и мытники медъ а побережники кони в нихъ самыхъ и в юдеи⁴ ихъ забирають; тежъ, деи, подьстарости твои тамошнии веницькии, людеи ихъ з моцы⁵ в нихъ⁵ выимуючы и перед собою ихъ ставити кажучы, судить и вины на нихъ беретъ, и въ вежѣ сажаетъ, и в рекахъ, деи, ихъ рыбу ловить и бобры гонить. В чомъ во всемъ великую кривдѣ и шкодѣ собе и людемъ быти менуючы, били намъ чоломъ, абыхмо такового ѹтисненя и шкоды чинити имъ не казали. Ино што ся дотычетъ кликовъщыны, кгда жъ драби на замьку Веницькомъ варьтують, для чого перьво сего люди ихъ⁶ кликовъщыны вызволившы, листъ с подписаньемъ рѣки нашое гдрьское имъ есмо дали и тыхъ п̄нези кликовыхъ черезъ то на людахъ ихъ того брати не велели, прыказѣмъ тебе, ажъ бы твоа млсть и теперъ з людеи ихъ за кликовъщыну по тры грошы польскихъ не бралъ. Такъ тежъ ижъ они п̄нези подводные з людеи своихъ водлугъ постановенья платять, ажъ бы еси подводы безъ заплаты в людеи ихъ брати не казалъ и в той кликовъщыне, в бранью подводъ никоторое трѣдности людемъ ихъ не чынилъ. А отъ тыхъ кликовыхъ и подьводныхъ если бы еси ихъ бралъ, розказали есмо марьшалкѣ нашому пану Ивану Воловичу, яко писарѣ тыхъ замьковъ украинскихъ, кгда тамъ будетъ, выведанье чыинити, естли же в нихъ оныѣ п̄нези черезъ тебѣ браны и якъ много ихъ ѹзято, и где на которые потребы наши гдрьские и земьские тые п̄нези обернено, ты бы и⁷ тыхъ п̄нзахъ кликовыхъ и подводныхъ ведомость певную ему даль и личьбу достаточную перед нимъ чынилъ, и тыхъ п̄нзеи подводныхъ вжо черезъ то не бралъ. Але маютъ они, тые п̄нзи з людеи своихъ выбираючы, одъдавати ихъ до⁸ -⁸, а онъ ихъ до скарбу нашего отъносити будетъ. А особливе⁹ отбираные мыта отъ медѣ пресного, которыи они сами, люди ихъ с пасекъ до места Браславьского и Веницького прывозять, тому жъ пану Ивану Воловичу, маршалку нашому, розказали есмо доведа // доведатися, и впередъ вжо того мыта давати они не бѣдѣтъ повинни, и вольно имъ и людемъ ихъ, кому хотачы, мед пресный продавати. Ты бы¹⁰ водлугъ сего листу нашего самъ ку нимъ заховался и врадникомъ, и мытникомъ ку нимъ заховатися казалъ, и мыт отъ медѣ пресного в нихъ и в людеи ихъ брати не велель, такъже и продавати имъ медѣ, кому хотачы, не забороналъ. А ижъ они поведали, же и кони браны бывають, ино яко здавна обычаи тог(о) на Украине заховывался, такъ и тепер то конечно мети хочемъ, абы кони, паньцеры, сагайдаки, лѣки, рѣчницы, рогатины и всакие брони, што они для службы нашое гдрьское и земьские¹¹ мають, за вину ни в коз(о) с подьданыхъ нашихъ отъ тебѣ самого и врадниковъ твоихъ браны не были. И к тому жебы еси врадникомъ своимъ розказалъ, абы они людеи ихъ з моцы в нихъ не выимовали и передъ собою ихъ не ставили, и не судили, винъ не брали, и въ вежѣ ихъ не сажали, але комѣ бы до чыего с нихъ чоловека потреба была, такового нехай перед паномъ его правомъ ѹживаетъ¹²; такъже в рекахъ ихъ жебы рыбъ не ловили и бобровъ не гонили. И заховался бы еси в томъ ку нимъ водлугъ сего розказанья и листу нашего, жебы болшеи того жалоба отъ нихъ

ω томъ к намъ не прыходила. Писан Ѹ Городьне лет. Бож. нарож. **АФЪЗ** мсца генъвара **ГГ** днѧ.

Подпись рѸки гсдръское

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 266, л. 85–86. Оригинал. Опубл.: Архив ЮЗР. Киев, 1907. Ч. VIII. Т. 5: Акты об украинской администрации XVI–XVII в.в. С. 155–157.

¹ Богуша ² ² Місце для подання імені Козарина (Козара); це ім'я – Кіндрат.
³ люди? ⁴ людеи ⁵ ⁵ в і н написано разом над рядком. ⁶ Далі має бути ωтъ (ωдъ). ⁷ Замість и, напевно, має бути ω. ⁸ ⁸ Місце для подання того, куди мають давати. ⁹ Далі напрошується ω. ¹⁰ Написано над рядком. ¹¹ земъское
¹² Ѹжывають

№ 14

1567 р., березня 12. Варшава. –

Лист короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа брацлавському воєводі і житомирському старості кн. Романові Федоровичу Сангушковичу про те, що він доручив маршалкові і писареві українних замків Іванові Воловичу вислухати у Вінниці в присутності його, воєводи, його служebníків, в присутності луцького, брацлавського і вінницького старости кн. Богуша Корецького – вінницького підстаросту Андрія Єльця, а також вінницьких зем'ян і міщан стосовно пограбувань ними п'ятигорця кн. Давида Кансанковича і його почту (“товаришів”), про що цей князь розповів у скарзі до нього, Сигізмунда Августа, доповісти останньому про результати слухання і наказати причетним до даних нападів з'явитися на королівський суд для дачі показань і покарання

Жикгимонт Август, Божю млстю корол полскии, великии княз литовскии, рускии, прускии, жомоитскии, мазовецкии, лифлантскии и иных

Воєводе браславскому, старосте житомирскому кнзю Роману Федоровичу Санкгушковича.

Писал и присылал до нас княз Давыд Кансанкович, петигорец, ωбтяжливе жалуючи ω томъ, иж кгда ωн за позволенем и листом нашимъ гсдрскимъ тых часовъ, едучи до земли своее, до места нашего Веницкого приехал, ино, деи, подстаростии веницкии старосты луцкого, браславского и веницкого кнзѧ Богуша Федоровича Корецкого Андреи Елецъ з служebníками твоее млсти и з земаны, и мещаны веницкими, нашедчи моцно кгвалтом на господу его и на господы товаришов его, всю, деи, маетност, которую были на нас, гсдри¹, выслужили, и челед москву, што в земли неприятелскои были достали, в них побрали. И тые вси шкоды, на реистръ пописавши, до нас присылалъ, ѧко ж,

деи, он то на враде воеводы киевского, маршалка земли Волынского, старосты володимерского князя Костентина Костентиновича Острозского Воначинскомъ оповедаль и жаловаль. А потом, деи, до самого воеводы до имениа его млсти Костентинова со всеми товаришъми своими, тот жалъ и шкоду хотечи оповедати, кгда ехаль, ино, деи, тот же подстаростии веницкии, маючи при себе мещанъ веницких и иных помочниковъ своих ѿ колкосот коней, кгда бы, деи, не был з ними вранникъ воначинскии Микита Белостоцкии, мало, деи, ихъ ѿ горло не приправиль. И биль намъ чоломъ, абыхмо ему с тым подстаростим веницкимъ, з служебниками твоими и з земаны, и мещаны тамошними веницкими ж справедливость вчинити казали. Ино ж то ест, яко властная кривда нша гсдрская, которая са над листы и розказанье нашо ему и товаришом его людем чужоземским стала. Около чого, хотечи ведомость неомешканую мети и, винных с права дознавши, то розказати завстагнути, якобы са таковые своволности в панстве нашом через то не деели, для того через листъ нашъ розказали есмо маршалку нашому, // писару замков Украинных пану Ивану Воловичу, абы он, ѿв ынших замках наших ничимъ не забавяючися и потреби наши гсдрские опустивши, што наборздеи быти можеть, до Веницы поспешилься. И, кгда он тамъ приедеть, приказуем тебе, аж бы твоя млсть при немъ ѿт служебниковъ своих, которые на тот час тамъ ѿ Веницы были, около того ведомость взаль. А до князя Корецкого теж писати есмо казали, иж бы он при том же посланцы нашомъ ѿт подстаростего своего веницкого ѿ томъ такеж са выведаль. А яко и которим обычаем твоя млст ѿт служебниковъ своих а князь Корецкии ѿт подстаростего своего около того выведане чинити будете и чого са доведаете, того есмо пану маршалку досмотрати и прислуховати велели. А земаном и мещаном веницким розказали есмо ему за листы нашими, ѿ том до них писаными, рокъ зложивши и перед собою стати казавши, потому ж выведане певное и достаточное з очевистое² мовенья их ѿбеюхъ сторонъ вчинити и, не кончачи тое речи, одно яко са з служебниками твоими и с подстаростимъ веницкимъ, и зъ земаны, и мещаны тамошними веницкими ж точити будетъ, подостатьку выписавши, нам ѿзнаимити и служебникомъ твоим, и тому подстаростему веницкому, и теж земаном и мещаном веницкимъ рокъ недалекии ку прислуханью в том выроку ншого там, где мы на тот час двором нашимъ будемъ, перед нами становитиса велели есмо зложити. А мы, в тую справу ѿгленувши и списаня его вырозумевши, вчиним с тым, што са слушного и справедливого нам, гсдру, в том видети будетъ. Писан ѿ Варшаве лет. Бож. нарож. 1637 мсца марца 11 дня.

Печатка

Михаило Гарабурда, писар

Напис на конверті:

Лист кр. Жикгимонта Августа до воеводы браславского в жалобе князя Кансанковича петигорца, иж подстаростии веницкии на господу его зъ слугами веводы браславского нашол и всю маєтност его побрал, жебы тому

подстаростему перед его кр. мл. за зложенем року стать казали. Дата 8 Варшаве року 1567 марца 31 дня.

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka X, s. 357–358, 360. Оригінал. Опубл.: Archiwum XX. Sanguszków w Sławucie... Т. VII. S. 114–115.

¹ гсдра   ² очевистого

№ 15

1567 р., квітня 19. Пйотркув. –

Привілей короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа Миськові Петничанському на вінницьке войськівство (“воискоє”)

Привилеи Миска Петничаньском҃ на воискоє повету Веницького

Жикгимонт Август etc.

Ўзнаиуем҃ь сим҃ь нашым҃ь листом҃ь, иж҃ь што з ласки нашеє гсдрьское за прозбою княжат, панят и всего посполства надали есмо в поветех, звлаца пры замках наших, рады воискоє. А так҃ь иж҃ь в повете Браславьском҃ь и Веницьком҃ь воиского // еше нет, мы, маючы взгляд на служб҃ь земенина того повету Веницького Миска Петничаньского, которыми он, буд҃ь¹ на тамошнеи Украине, ласку нашу нам заслуговаль, и хотечы его и вперед охотнейшого ку службам҃ь нашым҃ь вчиняти, з ласки нашеє гсдрьское воискоє замьку и повету Веницьког(о) ему есмо дали и сим҃ь листом҃ь нашым҃ь даем҃ь. Маеть Петничанский (!) врад воискоє замьку и повету Веницького держати и всякоє владности и пожитков҃ь, тому врад҃ь належачых, ъживати потому, тако и в ьных замькох и поветех таковыє рады держат. А мы его с того р҃шати и в него тог(о) врад҃ь брати не маем҃ь аж҃ь до его живота або до иншого болшого опатренья нашего. И на то дали есмо ему сесь наш҃ь лист з нашою печатю. Писан 8 Петркове лет. Бож. нароженья 1567 мсца апреля 31 дня.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 266, л. 169–169 об. Оригінал. Опубл.: Архив ЮЗР. Ч. VIII. Т. 5. С. 164.

¹ буд҃ьчы

№ 16

1567 р., квітня 20. Пйотркув. –

Лист короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа брацлавському воеводі і житомирському старості кн. Романові Федоровичу

Сангушковичу з повідомленням про те, що він, король і князь, відрядив до Брацлава і Вінниці свого дворянина, писаря Володимирського повіту Федора Солтана з дорученням віддати до суду брацлавського козака Фединку і членів його загону за кражу у чабанів “у полі” кількох тисяч овець і волів, про яку король довідався з листа до нього луцького, брацлавського і вінницького старости кн. Богуша Федоровича Корецького, і повернути чабанам цю худобу; воєвода повинен поставити перед королівським судом свого брацлавського намісника Яковицького, з яким, вдаючись до даної кражі, Фединка був у змові, а тамтешні зем’яни і міщани повинні сприяти цьому дворянинові

Жикгимонт Август, Божею милістю корол полскии, великии княз литовскии, рѹскии, прѹскии, жомоитскии, мазовецкии, лифлантскии и иныхъ

Воєводе brasлавскомѹ, старосте житомирскомѹ князю Романѹ Федоровичѹ Санкѹшковича.

Тых часов писал до насъ староста лѹцкии, brasлавскии и веницкии княз Богѹш Федорович Корецкии, маючи ведомост ѿ подстаростего своего brasлавского, иж неакии Фединка, козак brasлавскии, недавно минѹльыхъ часов перед Великоднем, маючи зъ собою ѿ полтараста чоловѹковъ, приехавши до Brasлавла и змовившиса, деи, из наместником твоее милости brasлавским Гѹковицкимъ, и поднемши зъ собою brasлавцов з места и з селъ brasлавскихъ болшѹ двѹхсот чоловѹковъ, пошодчи на поле, взали, деи, ѿ колко тисачеи овец и волев чебанских и, пригнавши тѹе ѿвцы и волы до Боброва, межи собою поделили, а иншиє по пасекам розогнали, ѿ чом мы, хотечи, ведомост певнѹю ѿземши, срокгостю карана застановити, таковы са вперод ниhto с подданныхъ нѹших таковых свеволностей, за которыми небезпечность панствѹ нѹшомѹ деетса, чинити важити не смел, послали есмо там до Brasлавѹла и до Веницы писара поветѹ Володимѹрского, дворянина нѹшого Федора Солтана и рассказали есмо емѹ того Фединкѹ и инших всѹхъ товаришовъ его, которые з ним и з наместником твоим brasлавским на поле ходили, певным рѹкоюмством до права ѹстити, а волы и ѿвцы и иншиє речи чабанские, штоколвекъ при них знаидено бѹдет, томѹ ж посланцѹ нашомѹ велели есмо, ѿтбираючи, до врадѹ Веницкого в заховане до наѹки нашеє давати. А до земанъ и мещан brasлавскихъ и веницкихъ лист нашъ писати есмо велели, приказѹючи им под ласкою нѹшою, абы они, которыми ѿбычаєм то было, емѹ справѹ достаточнѹю дали и ѿ всемъ ведомост певнѹю вчинили, и ѿного Фединкѹ и всехъ товаришов, и помочников его, если бы ѿ них ведали, закрывати не смеючи, емѹ ѿзнаимовали и на вынаидене ихъ томѹ посланцѹ нѹшомѹ помочни были. А тебе приказѹемъ, ажбы твоя милост того наместника своего brasлавского такежъ в доброй ведомости мел и, кгда того час бѹдет, перед нами его кѹ справе поставил конечно. Писан ѹ Петръкове лета Божего нарожена 1733 мсца апрела 15 дна.

Михаило Гарабѹрда, писар

Archiwum XX. Sanguszków w Sławucie... T. VII. S. 124–125. Засвідчена копія.

1568 р., квітня 12. Книшин. –

Лист короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа маршалкові і писареві українних замків Іванові Воловичу з повідомленням, що він, король і князь, звільнив кн. Ярослава Соколенського від посади ротмістра роти в складі 100 драбів при Вінницькому замку, призначив на неї зем'янина Семена Дешковського і зобов'язує адресата виділяти на цю роту, після отримання ним щодо цього відповідного розпорядження від земського підскарбія, мядельського, ушпольського, пенянського і марковського державці Миколая Нарушевича, на півріччя грошові надходження від вінницьких корчми та мита

Лист, писаны до маршалъка и писара замъков Ѹкраинных пана Ивана Воловича¹, Семену ДешковскомѸ с корчмы веницкое и з мыта томошнего пнзеи на полгода на рѸту² его, при Веницы бѸдои³, дати велел

Жикгимонтъ Августъ etc.

МаршалъкѸ нашому, писарѸ замъковѸ Ѹкраинных пану ИванѸ Воловичу.

Тых часовъ писал до нас ротмистръ нашъ роты пешое замъку нашего Веницкого князъ Ярославъ Соколеньскый, не маючы воли с прычинъ певных вжо далеи на тамошнемъ замкѸ служыти. Мы на его мѸстце порѸчыли и рассказали ротмистромъ тамъ на томъ замъку нашомъ быти земенинѸ нашому веницкому Семену Дешковскому, маючы на таковыи же почотъ на сто драбовъ, яко и князъ Соколеньскый мелъ. А што сѸа дотычетъ данья ему пнзеи на тую роту, ино ижъ перво // перво сего воевода троцкый, гетманъ наивышшыи Великого князства Литовьского князъ Костеньтинъ Острожскый, тые замъки нашы Браславль и ВеницѸ со всеми доходы на себе держачы, почотъ служебниковъ своихъ пры оныхъ для лепшое беспечности тых замъковѸ обещне меваль, а староста лѸцькый, браславьскый и веницкый князъ Богушъ Федоровичъ Корецькый потому жъ, тые замъки Браславль и ВеницѸ со всимъ з ласки нашео держачы, почту служебниковъ своихъ, яко того ведомость маемъ, пры тамошнихъ замъкахъ не ховаеть. Ты бы с корчмы тамошнее веницкое, такъже и з мыта тамошнего пнзеи на целую польгода, колко ему на тую роту прыходить, яко то од подскарбего земьского Великого князства Литовского, писара нашего, державцы мяделского, Ѹшпольского, пеняньского и марковьского пана Миколая НарѸшевича тебе ознамено будетъ, тымъ, которые от князя старосты тую корчму и мыто заведаетъ⁴, тому ротмистръ нашому дати рассказалъ и с пильностью тою досмотрель, жебы ему без кождого ошешканья и проволоки тые пнзеи на роту его даны были, ижъ бы онъ, оземшы пнзеи, тымъ способнеи намъ, гсдрѸ, на томъ замкѸ нашомъ служылъ. Писанъ Ѹ Книшыне лет. Бож. нарож. АФѸИ мсца апреля ВІ дня.

Подпись рѸки гсдрьское

¹ Дали має бути абы або жебы. ² роту ³ б'д'ч'ю ⁴ заведують

№ 18

1569 р., березня 28. Вінниця. –

Лист зем'ян Брацлавського і Вінницького повітів брацлавському воєводі, житомирському та річицькому старості кн. Романові Федоровичу Сангушковичу, де містяться: прохання до нього прибути у Брацлавське воєводство в зв'язку з отриманням ними королівських листів стосовно укладення унії Великого князівства Литовського з Польською короною, в яких Поділля помилково назване Підляшшям, і активною діяльністю поляків (“ляхів”) у даному напрямку; відомості ротмістра Вінницького замку кн. Ярослава Соколинського про стан його обороноздатності

Велможныи княже, пане а пане и добродееу, намъ вельце млстиве, ласкаве зычливыи

Принесены листы до нас его кролевскии¹ млсти под справою короныи (!) Польское, даны *ест* на завтри дна Благовещениа Пречисты Богородица² через коморника его кролевскии¹ млсти, которые *ест* розданы по всемъ князьствъ Литовскомъ, чого и вша млсть, пан наш, есть добре сведомъ. И до нас, подолан, пише, меначи нас быти або тот краи нашъ Подлашьемъ. Которые мы листы вычетши, непомалъ са всъмнаем. Але, маючи надею в млстивои ласце вшеи млсти, в том са потешаем, за што вшъ млст, ншого млстивого пана, велице а покорне просимо, абы вша млст в томъ теперешнем часе небезпечном, яко б'д'чи на томъ воєводстве своемъ влодаремъ и наставцъ³, рачил сезде зъехати для обороны часъ небезпечного. Где бы был вша млст забавен тамъ иншими потребами его кролевскои млсти, жебы т'т зъехати не рачил, просим, абы был посилок послан от вшои млсти, люд сл'жебныи, бо сезде частокрот панове посланцы даются т'т, б'д'чи здавна незычливыи на сес краи нашъ Подолскии, и с тымъ пан Потоцкии, староста хмелницкии, до его кролевскеи млсти ехал, бо нас того частокрот ведомост и слухи певные доходят. А замок в б'дованю и в неопатрности велми есть вонтпливыи маемъ. Кназь Ёрослав Соколинскии, ротмистръ веницкии, намъ з отецтва своего ъ верности добре са обец'ует; ѱдно поведил, иж, деи, ъ скарбе шпихлер велми недостаточныи, порохъ, къл, салитры и инших всих потреб, к' обороне замковои належачих, велми мало, стрелба, котораа была, таа са попсовала, гаковницъ ледве к' обороне добрыхъ оберет з десет; в том са теж непомалъ всъмна, ижъ из скарб' пенезеи не дано, за што бы мел люд сл'жебныи на замк' драбов пеших ховати, для чого и самъ до его кролевскии¹ млсти ехати хочет. ѱ томъ вша млст т'т до нас

зъехати рачил и з нами часъ тепер потребного змешкати, бо намъ без вшеи млсти самим трѹдно са борот, не бѹдет ли ласки вшеи млсти. Рач намъ в томъ наѹкъ дати, јако быхмо са сезде без вшеи млсти заховати мели, што все наѹчамы мѹдромѹ розѹмѹ и добромѹ баченю вшеи млсти. Бо нашъ краи здешныи панове лахове около обеидоша, јако пси и сам лѹкавыи ночныи. Затымъ, зычачи вшеи млсти от Пана Бога доброго здорова и всех помисли, хвортѹн, млстивои ласце са вшеи млсти залецамы, покорне просечи, абысмы з неи опѹсчоны не были. З Веницы мсца марта КѢ дна рокѹ АФѢѦ.

Вшеи млсти на всем поволни и слѹжит ради Миско Петничанскии, воискии его королевскеи млсти замкѹ Веницкого, Петръ Микѹлинскии, Роман Красноселскии, сѹда кгородскии, Василеи Жабокрицкии, з всею братею своею поветѹ Браславского и Веницкого низко, покорне чолом бѹють.

Дев'ять печаток

Напис на конверті:

Велможномѹ панѹ а панѹ его млсти князю Романѹ Федоровичѹ Сенкѹгѹшковича, воеводе браславскомѹ, старосте житомирскомѹ и речичкомѹ, панѹ а панѹ, намъ млстиве ласкавомѹ.

Archiwum XX. Sanguszków w Sławucie... T. VII. S. 323–324. Оригінал.

¹ королевскои ² Богородицы ³ наставцею

№ 19

1569 р., [червня 16 або децо пізніше]. Брацлав. –

Реєстр шляхти Брацлавського воеводства, а також міщан Брацлава і Вінниці, які присягли перед комісаром Войцехом Вольським

Registr spisowania [panow] slachty powiathv Bra[czlaw]skie^o i Winniczkie^o, ktori za roskazaniem ie^o kro. mczi przisiagą przed comisarzem ie^o kro. mczi panem Woicziechem Wolskiem w zamkv Braczlawskiem czynili a^o 1569*

Pan Andrzej Sadowski, podsedek ziemsky braczlawski y winniczky, na then czas podstharosczi braczlawski ze

Pan Boris Iwanowicz Sowin, z ymienia swe^o Wołkowyyskie^o, podstarosczi winniczky

Pan Syemien Wasilewycz Desskowski, podkomorzi ziemsky braczlawski y winniczki, rotmystrz ie^o kro. mczi na zamkv Braczlawskiem ze

Pan Phylon Kordisz, pysarz ziemsky powiathv Braczlawskie^o y Winniczkie^o

Pan Myszko Piathniczanski, woiski powiathv Winniczkiego

Pan Roman Krasnosyelski, sendzia groczki braczlawski y winniczky //

[Pan O]jexi Tomkowicz, pisarz groczki braczlawski y winniczki

Pan Serhey Orathowsky

Pan Wasili, pan Iwan a pan Dachno Zabokriczczy
Pan Ivchno Krasnosielsky
Pan Ihnath Klyeszczowski
Pan Hrehori Słupycza
Pan Bohdan Ianczinsky
Pan Michailo a pan Dmitr Sząderowsczy
Pan Syemien a pan Bogdan Obodzyensczy
Pan Nikiphor Komar Svszyszky
Pan Wasyly Zithnisky z Wythawy
Pan Hrehori a pan Mathyyass Czczelie
Pan Iwan Zyalowsky
Pan Olechno Korothky Thriysthepsky
Pan Svpron a pan Chwedor Brathkowiczi Soborowsczy
Pan Iaczko Ivchnowicz Kornilo
Pan Andrzej Rachnowski
Pan Iaczko Horain Kropywniczky //
Pan Marthin Ivszko[wski]
Pan Wasyly Siemyenowicz
Pan Artim Bohdanowicz
Pan Ioseph Wasiliewycz a pan Woyna Kvbliczczy
Pan Anthon Philonowicz
Pan Iliya Iwanowicz Demkowsky
Pan Kvzma Szczvrowsky
Pan Chwiedor Kvzmicz Brathkowsky
Pan Bachtiyar moskwyczin, ma ossiadłosc w powyeczcie Krzemyenieczkiem, ktori
poyal zoną Kvniczką wdową
Pan Hrehori Bvszinsky
Pan Iaszko Werchniaczky
Pan Hrehori Baran
Pan Iwan Bvszinsky
Pan Andrei Ophanasowicz moskwiczin, ktori poyal zoną Markową wdową
Pan Abram Ivszkowsky
Pan Myszko Bohdanowicz
Pan Denis Komar
Pan Siemien, pan Andrey a pan Ivchno Komary
Pan Onopko Noskowski
Wdowa Olechnowa Kopisterniczka //

[Powia]th Winniczky

Pan Piotr Mykvlinsky
Pan Olechno a pan Wasyly Deszkowsczy
Pan Benedict a pan Bohdan Iakvszinszczy
Pan Ławrin Iaczkowski

Pan Michaiło Łasko Wronowiczky
 Pan Iermoła Myeleszkowicz Zalyessky
 Pan Stanislaw Komorowsky
 Pan Iwan a pan Syemyen Przilvczkiye
 Pan Chwilion a pan Oliechno Iaczkowskiye
 Pan Siemyen Dawidowicz, wozni powiathowi
 Pan Iakim s Poczapyniecz
 Pan Wasiliei Sołowyowsky
 Pan Krzisztoph Lethinsky z ymienią Czerlinkowskie°
 Pan Michaiło Kordiss
 Pan Iwan Onikyiewycz Soborowsky
 Pan Serhey a pan Chwiedor Prziłvczkiye
 Pan Hrehorey Mateiewicz
 Pany Hordeyowaia Mykvlinskaya //
 Pan Stepan Komoro[...]
 Pan Ilyyasz a pan Syemien Iaczkowskiye
 Pan Zdan Hriczinowycz
 Pan Demko Holiakowicz
 Pan Syemyen Hvbynsky
 Hrinko Liethinsky, athaman myziakowsky
 Siemien Postholowsky
 Michno Hvbinsky
 Hriszko Holyak

A tho iesth czy, ktorzi imienia swoye mayą w powyethye Braczlawskiem i Winniczkiem, do przisięgi w Braczlawyv nye sthanowylų

Kniaz Ianvsz Mathphieiewicz Czethwierthensky, sióło Bobłow dzierzi, a na Woliniv w Łuczkiem powiecie w Czethwierthny mieszka

Kniaz Masalski w Litwie mieszka, a polowicze Bobłowa dzierzy

Pan Andrey Kosska, poł imienia Worobiyowczow dzierzi, a w Łuczkiem powiecie myeszka //

[Pan] Iwan Kosska, sendzia ziemski, pan Gniewosz Strzizowski a pan Kondrath Kozar, czy poslanny przy dworze krolia ie° mci w Lvblinye yesth

Pikow zamek y miastho ie° mci panv wilyenskiemv zawiedziono od pana Philiona Kmythicza, Winniczkie° powiathv bylo

Moskwiczin v Iwan v Dyakow v własnego grunthv Zaliesya Myziakowskiego dano, on syą tham posyelił, yss wiele krziwdi myziakowczom poczynił, na ynsse myesskanie s siebie odwiosl

Woniaczin y Nowosielicza, tho biło Winniczkie, odłączono kniaziv woiewodzie ie° mci kyyowskiemv

Paniew Chwiedorowey Bokyyowey ymyenya Machnowcze, Nowosielicza, Siemakowcze, ys sinami swoiemy myesska w powyeczcie Łvczkyem

Hvsszczincze pana Hornosthayowicza, myesska w Lithwey

Perporowcze pana Chwedora Thissi, sam mieszka w Kiowie //
Kamienohorka pan[a] [Du]bicznego, myesska w p[o]wieczie Pynskiem y na
Wolinyv

Wdowa Chwiedorowa Szanderowska, czesch ymyenia Szanderowskie° dzierzy
Skinder Chomyathkowski
Pany Hriszkowaya Przylyczka wdowa
Pan Michayło a pan Wasiley Szasskowiczi, maya syelissza pvste w powieczie
Bracławskiem, miesskayą na Wolinyv

Poddany ie° kro. mczi miastha Bracławskie°, tho yesth

Roman Kalenikowicz, woith

Hriczko Iaczvszczenko

Andrey Myszkowicz

Stepan Klimczanko

Antho Popowycz

Iwaszko Hrinicz

Wasily Sawkowycz //

[Phi]lip, Iwan garnczarze

Zacharko Ieremyyowicz

Mathivszko Ivszkowicz

Kvnass Besdeyko

Iakow Denissowycz

Iwassko Zabyeła

Andrey Klimczenko

Petrvszko Karpyenko

Pawel Maksimienko

Syenivtha Kwaczanko

Zdan Manczanko

Symon Dawidowycz

Poddani ie° kro. mczi miastha Winniczkie°

Na mieszczy woithowskiem Boris Syewrvkowicz

Olexyy Daniłowicz

Andrey Krawczenko

Hrinyecz Pasyeka

Iwaszko Iaczinicz

Lewko Thrvsienko

Phedor Siczenko

Andrey Karaka

Thyr Wasyliewycz

Kvnass złotarz

Syemyen Dawidowicz

Theressko Tarassowycz //

Steczko Czernissowicz
Wasil Wyothesskowycz
Phvrs Zvrba
Parchom Zvrba
Iakow Kalienikowicz
Iwassko Sanczicz
Ywan Temczenko

Poddani ie^o kro. mczi wlosczi zamkv Wieniczkie^o ze wsi Mizyakowa
Ataman s kilkanascie mezmi stathecznymi przisiagl, sam spolecznie z nimi za
wssiczka y na wssiczka bracia swoye

Печатка

Алекшеи Томкович, писар
кгородцкии браславскии //

Zidowye s powiatw Winiczkiego, czy, ktorzi miesskali Vinniczi¹

Naprzod Habram Ivriczin
Izrael Strilin
Habram Mardvczovicz
Habram Slomicz
Iachim Ivdicz
Chanan Iakowovicz
Smoil Harczonovicz
Habram Izackovicz
Chackil Izackovicz
Mair Mordvchaiovicz
Mosko Iakowovicz
David Ivdicz
Sloma Dzivlik
Iessimam Iessimanovicz
Diran Maierovicz

Biblioteka Czartoryskich w Krakowie, oddz. rękopisów, rkps 307, s. 212–220,
225–226. Оригінал. Опубл.: Źródła dziejowe. Warszawa, 1894. T. XX: Ukraina
(Kijów – Braclaw). S. 101–105. За незасвідченою копією; Akta unji Polski z
Litwą. 1385–1791 / Wydali S. Kutrzeba i W. Semkowicz. Kraków, 1932. S. 319–
321. За оригіналом.

¹ Ця частина писана іншим почерком.

Примітка:

* Присяга шляхти відбувалася у зв'язку з укладенням Люблінської унії.

1569 р., жовтня 14. Луцьк. –

Впис у луцьку земську книгу привілею короля і великого князя литовського Сигізмунда Августа про надання в заставу Вінницького староства (волості) за 5000 кіп литовських грошів луцькому, брацлавському і вінницькому старості кн. Богушові Федоровичу Корецькому (1568 р., червня 20. Городня, на сеймі)

Лѣта Бож. нарож. $\overline{\text{ЛФ}}\overline{\text{З}}\overline{\text{Ф}}$ мсца $\overline{\text{Ф}}$ ктября $\overline{\text{Д}}$ і $\overline{\text{Д}}$ ня

Постановившиса $\overline{\text{Ф}}$ чевисто в замку гдрьском Луцкомъ перед нами, зѣполнымъ судомъ земским, то *єст* Гаврилом Василевичомъ Бокѣемъ, судею, а $\overline{\text{Ф}}$ стафѣемъ Василевичомъ Соколским, подсудкомъ земским повету Луцкого, велможныи $\overline{\text{К}}$ нзь Богушъ его млсть Федорович Корецькии, староста луцкии, браславскии и веницкии, покладал перед нами привилеи // его королевское млсти, на паркгамени писаныи, с печатю привесистою и с подписом руки его королевское млсти, и теж с подписомъ руки писара его млсти гдрьского $\overline{\text{П}}$ на Василя Дривинского и тыми словы повѣдил, иж што, *деи* его королевская млсть пан нашъ млстивыи замок, мѣсто и волост Веницкую в певнои сумѣ $\overline{\text{П}}$ нзеи $\overline{\text{Ч}}$ пати тисачеи копах $\overline{\text{Г}}$ ршеи личбы литовское мнѣ самому, жонѣ, детемъ и потомкомъ моимъ заставити и завести рачил, *яко, деи*, $\overline{\text{Ф}}$ том ширеи а достаточнеи на том привилю его королевское млсти *єст* $\overline{\text{Ф}}$ писано. И просил его млсть $\overline{\text{К}}$ нзь староста луцкии, абы тот привилеи его королевское млсти, его млсти даныи, до книг справ земских записан был. Ино мы, припустивши то ку вѣдомости своєї, тот привилеи его королевское млсти перед собою читати *єсмо* казали. Которыи слово *от* слова перед нами был вычитан и так са в собѣ маєт:

Жикгимонт Август, Божю млстью корол полскии, великии $\overline{\text{К}}$ нзь литовскии, рускии, прускии, жомойтскии, мазовецкии, ифлантскии и иных

Чинимъ *явно* сим нашим листом, кому *будет* потреба того ведати, нинешнимъ и на потомъ будѣчимъ. Што *перво* сего з ласки $\overline{\text{Н}}$ шого гдрьское за верные наклады и цнотливые службы старосты луцкого, браславског(о) и веницкого $\overline{\text{К}}$ нза Богуша Федоровича Корецкого дали *єсмо* *от* нас в держанѣ з ласки $\overline{\text{Н}}$ ши¹ Браславль и Вѣницъ $\overline{\text{Ч}}$ староство до его живота зо *всими* пожитки, на нас и на *врад* $\overline{\text{Н}}$ шъ, то *єсть* на старосту тамошнего належачими, *яко* то зособна привилем $\overline{\text{Н}}$ шимъ гдрьским $\overline{\text{К}}$ нзю старосте $\overline{\text{Ч}}$ пѣвлено и $\overline{\text{Ч}}$ твержено *єст*, в котором достаточнеи и меновите все то $\overline{\text{Ф}}$ писано. А так мы, $\overline{\text{Ч}}$ живши в том $\overline{\text{К}}$ нза старосту луцкого *пилным* жеданемъ $\overline{\text{Н}}$ шимъ гдрьскимъ через их млсть $\overline{\text{П}}$ новъ рад $\overline{\text{Н}}$ шихъ ку великимъ потребамъ $\overline{\text{Н}}$ шимъ гдрьскимъ и земскимъ, то *єст* на заплату людемъ служебнымъ а дла *обороны* замковъ $\overline{\text{Н}}$ шихъ подвинскихъ и земли Полоцкое часу валки з *неприятелем* $\overline{\text{Н}}$ шимъ московским, *взели* *єсмо* *обычаем* *позычным* в *скарбъ* $\overline{\text{Н}}$ шъ земскии с *порадою* и *ведомостю* $\overline{\text{П}}$ новъ рад $\overline{\text{Н}}$ шихъ и через руки *подскарбег(о)* *земског(о)* // Великого $\overline{\text{К}}$ нзства Литовского, писара $\overline{\text{Н}}$ шого, *державцы* [мар]ковского, $\overline{\text{Ч}}$ шполского и пенанского $\overline{\text{П}}$ на Миколаа Нарушевича $\overline{\text{Ч}}$ пререченого $\overline{\text{К}}$ нза старосты луцкого $\overline{\text{К}}$ нза Богуша Федоровича Корецкого *палт*

тисачеи копь гршеи личбы и монеты, в здешнемъ панстве ншом в Великом кнзстве Литовскомъ звыклое, то ест личачи в кождыи грош по десати пнзеи болших белых а в копу по шестидесат гршеи. Которую суму пнзеи, вышеи описаную, за доброволнымъ на то зезволенемъ кнза старосты луцкого, на што, ачколвек не будучи его млсть повинен за першим таковым правом своимъ на тое староство, ему от нас даным, ведже, яко добрыи, верныи и годныи слуга нашъ, для нас, гсдра и пна своего приржоного, и для таковых пилных потребъ наших и Речи Посполитое подлугъ звыклое веры и хути своее ку намъ, гсдрю, и ку службам ншим и земскимъ учинил а, властност свою заведши, нам тое² сумы позычил. И на тое упевнены, не допираючиса иншого, зезволили, внесли есмо и сим листом ншим уносим его млсти на замок, мѣсто и волост ншу Веницкую, и сим листомъ заставили и завели есмо с порадою и вѣдомостю тых же пнов радъ нших кнзю старосте луцкому кнзю Богушу Федоровичу Корецкому, ему самому, жонѣ, детям и потомком его тот преречоныи замок, место и волост ншу Веницкую со всеми мещаны, людми волостными и слугами путными и з ихъ службами, платы и доходы, и зо всеми корчмами, местскими и селскими, то ест пивными, медовыми и горелчаными, и з шинками инших всаких привозных трѹнков, и со всеми иными пожитки, и со всим тым, яко са тот вышеи помененыи замок, место и волост наша Веницкая здавна и тепер во всех пожиткох своих маеть, ничего там на нас, гсдра, и на потомков нших, такжо на воевод и кашталанов браславских и веницкихъ и на старосту, хто бы потом замокъ Браславский от нас держал, с которым и тот Веницкии замок сполне держан, первеи яко пожитков, так и присудѹ и никакое повинности с подданных тамошних веницких не выимуючи и не зоставуючи. А иж там при том замку ншомъ инших пожитков мало, болшии пожитокъ с корчомъ в месте тамошнем, с которого пожиткѹ иж кнзю старосте интереси, звыклое, яко то от нас постановено от таковых в скарбъ ншъ позычных сумъ заставникомъ брати, мело бы ити. А над то иж кнзь староста и потомки его почот звыклы ездныи // при ономъ замку пограничномъ с того ж ховати, также што до сего часу рота пешая накладом скарбу ншого земского и теж пушкарни и иные слуги замковые на том замку хованы были, то все он на себе и на потомство свое принал, хотачи то своимъ накладом опатровати водле потребности и баченя своего, а скарбу ншого на то не вытегати. Што мы такжо з ласкою ншою от него приемши а бачачы, иж он немалыи наклад на почот ездныи, ховаючи его при оном пограничном замку и опатруючы его людом пешим и пушкарми, и иными слугами замковыми, завжды приимовати мусит а з скарбу ншого тот наклад на люд служебныи пешии он знал, с тое причины особливие то упевняемъ и обварываемъ ему самому и потомкомъ его, иж там в месте и на передместью Веничкомъ и ѹ волости тамошнеи, яко воеводове и кашталанове, в оном повете постановленые, так и нихто иные, хотя бы на то листы нши первеи сего мел и потом в нас одержал, же через то корчомъ и шинков жадных мети и вживати не маеть и не может, але кнзь староста луцкии и потомки его тых корчомъ и шинков

всакими трукми в месте и на передместю и на волости тамошней на себе добровольне без кождое переказы ѹживати, также вси платы и доходы и иные всакие пожитки, штоколве там з места и з волости и с подданных нших тамошних на нас и на врад ншь прислушает и належит, на себе брати и ку своему пожитку оборочати и на кгрунте оного замку и места ншого люди ѡсаживати и подлугъ воли и бачена своего пожитки там на себе, ѡко налепеи розумеючи, прибавлати, причинати и примножати и подданных нших тамошних судити, радити и з них кождому справедливост чинити, и винных винами подлугъ ѹставы ншое и статуту земского карати мають и волни будѹт, ани которое личбы з доходов и пожитков нших тамошних нам до скарбу ншого чинити не повинни до того часу, покол тую суму пнзеи, вышеи описаную, пат тисачь копъ гршеи личбы и монеты литовское всю сполна одным разом мы и потомки нши ему або и помкомъ³ его з властного скарбу ншого земского ѡтдадим и заплачим. Ꙗко ж на выкупене того замку, места и волости ншое Веницкое а на ѡтдане ему и потомком его суполна тое всее сумы пнзеи, вышеи реченое, складаемъ рокъ певныи, то ест ѡт дна и свта свтого Мартина римского свта, которое будет в року тепер идѹчом шестдесят ѡсмом мсца ноабра первогоднат дна, за три годы, то ест на таковое ж свто и ден свтого Мартина, которое будет в року семдесат первомъ. На которыи рокъ, вышеи описаныи, маем мы з скарбу ншого тую // суму пнзеи пат тисачь копъ гршеи личбы и монеты литовское кнзю старосте луцкому або потомком его ѡтдати и оныи замокъ ншь Веницкии з местомъ и з волостю тамошнею ѡкупити. А где быхмо, гсдрь, або потомки нши на тот рок, вышеи меновите описаныи, оное сумы пнзеи кнзю старосте луцкому або потомком его з скарбу ншого не ѡтдали, тогды он и его потомки также ѡт трех до трех годовъ, то ест ѡт такового свта и дна свтого Мартина римского свта до такового ж свта, тот замокъ ншь Веницкии з местом и волостю и зо всим, ѡко вышеи и нижеи в сем листе ншомъ описано ест, держати и ѡживати мають до того часу, покол ⁴они ж⁴ онаа вса сума пнзеи ему або потомком его з скарбу ншого на тот рокъ, ѡт нас зложоны и вышеи описаныи, ѡтдана и зуполна одным разомъ заплачона будет. А межи тых роков, вышеи меновите описаных, мы сами и потомки нши оного замку, места и волости ншое въ него самого и в потомков его ѡкуповати, з рукъ, з моцы и з держана их выимовати и никому их с того замку скуповати дозволати, и в таковой ани болшой суме никому иному вжо того заставовати и заводити, и его и потомков его ку приданю болшое на то сумы примушати не маем, одно з властного скарбу ншого то в них ѡкупити маемъ аж на рокъ, вышеи меновите в сем листе ншомъ описаныи. Веджо где быхмо або потомки нши за живота кнза старосты луцкого в него тот замокъ ншь помененыи Веницкии з местомъ и з волостю на тот рок описаныи⁵ выкупили, тогды предса з рукъ и держана его того староства на ономъ замку Веничкомъ, места и волости тамошней брати и его с того рушати не маем, одно оли ж ѡт потомков его. А онъ сам подле першое ласки и данины ншое и привила, на то ѡт нас ему даного, оного староства ѹживати маем, а до его

живота. С которого ж замку ншого Веницкого, з места и з волости тамошнее кнзь староста луцкии самъ и его потомки, держачи то таковым обычаем заставным, службы земское военное служити и почту никоторого иного и нигде инде ставити и посылати не будут повинни, одно почот езднии слугъ своихъ подлугъ первого звычайу при оном замку пограничномъ для осторожности и обороны его мести. Также и пешим людям, и пушкарами, и иными слугами замковыми водлугъ потребы и баченя своего накладом своим тот замок опатровати мают, а ротмистра и служебных нших пеших оттол з онога замку ншого маем звести и через то так на оном замку никоторое роты и служебных нших вжо держати и сыслати не маемъ и не будем. Теж подданные нши замку Веницкого, мещане и волощане и иные всякие, будучи // в той заставе у кнза старосты луцкого и в потомков его мести, стацеи некоторых и подвод, и жадных иных повинностей над звыкшую их повинност на нас, гсдра, и потомьки нши, на воевод и кашталанов, и на старосту brasлавского, хто по нем Brasлавль от нас держати будет, и никого иного, кромь самого кнза старосты и потомьков его, давати и полнити не повинни. Если ж бы за держана его самого и потомков его тым обычаемъ заставным оного замку Веницкого з уфалы и постановена валного соиму серебщизна або такии иныи податок уфален и постановен был з ыных подданных нших и кнзьских, панских и шляхетских повету Brasлавского и Веницкого, тогда тот таковыи податок ништо иныи, толко врадники их выбиратьи и до скарбу ншого отдавати и личбу с того у скарбе чинити мают. Ведже без уфалы и постановена соимового мы и потомки нши никоторого податку и серебщиzny на тых подданных нших замку Веницкого, ему и потомком его заставленных, покладати и брати казати не маемъ. А хотя бы коли в невѣдомости сего листу ншого такии податок або серебщизна на тые подданные нши, ему и потомкомъ его заставленные, от нас и потомков нших коли ж колве окром уфалы соимовое положон был, тогда кнзь староста луцкии и его потомки за симъ листомъ ншимъ таковых податковъ з оных подданных наших веницких, имъ заставленных, брати и давати не мают и не винни сунт. Также покол тага вса сума, верху менованаа, суполна на рокъ, от нас зложоныи и вышеи меновите описаныи⁶, скарбу нашего кнзю старосте луцкому або потомкомъ его отдана будет, в том часе мы сами и потомки нши ани воеводове и кашталанове, и старостове, хто по нимъ замок Brasлавскии держати будет, в тот замок, место и у волост Вѣницкую и во вси пожитки, к томъ замку здавна и тепер належачые, ничим са уступовати, также посланцовъ нших при бытности и в небытности его на местце его самого и потомков его на мешкане на оном замку отправовати и там у Вѣницы вжо через то никоторых пожитков выдавати не маем. Потому ж и ревизоров нших там сыслати и никоторых платов и повинностей на подданных нших тамошних класти, становити и их повышати не маем. К тому подданные нши замку Веницкого, мещане и волощане, слуги путные и иныи такии жо колвек именем названые, будучи в них в той заставе и по выкупеню их, жадных кривдъ и шькод своих на кнзю старосте луцком самом и

на потомкох // *поискивати* не маюти, и они на то им в жадном праве *отказывати* и того им нагрожати, и *оправовати* не повинни; *одно ж естли* бы которые кривды *от* *врадниковъ* и *слугъ* их собѣ они быти меновали и до нас са *о* том втекли, *тогда* толко *о* *вчиненѣ* справедливости до них листы *нши* писати и посланца *ншого* на *пригледанѣ* *вчинѣна* *о* то до них права послати маем. Потому *ж* где бы за *держаня* *кнза* старосты луцкого и потомков его з *допущѣна* Бжого *от* огню або *повѣтриемъ* моровым, *албо* *от* *неприятѣла* постороннего, *либо* *от* *людеи* воиска *ншого* служебных жолнеров в замку, в *местѣ* и волости *тамошнеи* *шкоды* *такіе ж* *колве* *статиса* *мели* або *теж* *подданые* *нши* з *мѣста* и з волости замку *тамошнего* с которых же *колве* *причин* проч са *розошли*, того всего мы сами и *потомки* *нши* на нем самом и на потомкох его *первеи* *отдана* *сумы* его и при *отданю* им *тх* *пнзеи* *позычоных*, и потом *поискивати*, из *сумы* их того им *выстручати* не маемъ и не будем, *але* того им *отступемъ* и *сим* *листом* *ншим* их *отъ* *тог(о)* всего *волными* *чиним*. *Але* *толко* *замок*⁶ *стрелбою* на нем маюти они нам здати. С *тым* *кнзю* *старостѣ* тамъ *подано*, што са *дотычет* *земан* *шпахты* *повѣту* *Веницкого*, *тх* *самих* *ани* их *именѣи* *кнзю* *старостѣ* *луцкому*, *потомкомъ* его при том замку *ншом* не заставили и не завели есмо. *Веджо* *они*⁷, *предса*, *ку* *кнзю* *старостѣ* *луцкому* до живота его *а* по нем *ку* его *потомкомъ*, *так* *ку* *старостѣ* *ншому* *тамошнему*, в *речах*, *им* *здавна* *повинных*, и *подлуг* *справ* *посполитых* и *статуту* *земского* *послушенство* *чинити*, *а* *они* их, *так* *врад* *замку* *ншого* *тамошнего*, *судити*, *радити*, *отправовати* и *в* том *владности* *над* *ними* *вживати* маюти, *ничим* *права* *посполитого* и *статуту* *земского* не *отступуючы* и *жадного* *им* *вближеня* *над* *право* и *статуту* не *чинячи*. *А* где бы *теж* *кто* *колве* в *кгрунты* и *в* *такіе ж* *колве* *пожитки* того замку *ншого* *Веницкого* за *держаня* *вступоватиса* *мел*, того, *так* *властности* *ншое* *гедрьское*, *кнзь* *староста* *луцкии* *сам* и по нем его *потомки* *правом* *ншим* *боронити* *людеи*, в *чом* мы и *потомки* *нши* за *ознаменемъ* *от* *них* *оборону* *им* *чинити* маем и будем, *стерегучы* того, *якобы* *они* на том *ничого* не *шкодовали*. *Особливе* *теж*, *покол* *тот* *замок*, *мѣсто* и *волост* *нша* *в* *кнза* *старосты* и *потомков* его в *заставѣ* в *той* *поменѣной* *сумѣ* *пнзеи* *будет*, до того *часу* мы и *потомки* *нши* // *людеи*, *земль* и *никаких* *пожитков* без *добровольного* на то *зезволеня* *их* *вечным*, *дочасным* и *никоторым* же *иным* *правом* *давати* не маемъ. *А* *хота* бы в *невѣдомости* *сего* *листу* *привилію* *ншого* и *права*, на то *от* нас *имъ* *даного*, *кому* *ж* *колвек* *от* нас и *потомков* *нших* *люди* и *земли* або *такіе ж* *колвекъ* *пожит*⁸ *от* того замку *Веницкого* *отданы* и *листы* *нши* на то *выданы* *были*, *таковых* *листов* *ншихъ* *они* за *сим* *листом* *ншим* *слухати* и того, што на них *будет* *написано*, *от* замку *поступовати* не маюти и не повинни *сут*. При том *даем* *волност* *кнзю* *старостѣ* *луцкому* и его *потомком*, *потребуючы* *пнзеи*, *тот* *замок* *ншъ* *Веницкии* з *местом*, *волостю* и со *всим*, *так* *им* *от* нас *завѣдено* и *заставлено*, не *докладаючиса* *въжо* в том и нас, *гедра*, або *потомка* *ншог(о)* *а* не *беручи* на то в нас *иншого* *дозволеня*, *але* за *сим* же *листом* *ншим*⁹ *таковой* *а* не *большою* *сумѣ* *пнзеи*, *так* то есмо в него *позычили*, то *ест*⁹ *пати* *тиса* *чах* *копах* *гршеи* *личбы* и

монеты литовское, при животе и по животе своем, буд и тестаментом своим то описати заставити и завести. А того, кому то они запишут и заведут, также во всемъ потому, яко и их самых, подлугъ сего листу привила и опису ншого, артыкулов и всих члонков, в нем описаных, мы сами и потомки нши заховати маем ничим непорушнѣ до зуполное заплаты з скарбу ншого на рок, от нас на то зложонии и вышеи меновите описаныи, всее тое сумы пнзеи пати тисачеи копъ гршеи личбы и монеты литовское. Теж естли бы от неприятела постороннего за держаня кнза старосты луцкого и его потомков або того, кому бы то ѱв онои сумѣ от них заведено было, волост и мѣсто Вѣницкое скажено и спустошено або и замок тамошнии, чого, Бже, вховаи, збуроно, того мы и потомки нши не мели на них поискивати и с тоѣ сумы их ничего за то вытручати и еѣ зменшати не будем, але и ѱвшем еще помоч ку забудованю замку и мѣста вчинити имъ маем. А где бы так оноѣ мѣсто и волост от неприятела скажено было, жебы пожитку они с того никоторого мети не могли, тогды мы и потомки нши маем имъ где на иншом местцѣ столко имена от столу ншого гсдрьского завести и подати, што бы за то стояло и где бы са им подобало, а Веницѣ на нас к рукам ншимъ взати. А што са дотычет работы и направованя того замку Веницкого, // мостов, гатеи и сторожи от неприятела при замку и мѣсте тамошнем, то все подданыѣ нши гсдрьские и теж кнзские, панские, земанские и дѣховные подлугъ звыклоѣ в том повинности их будовати и ѱправовати и сторожу стеречи мают и повинни будут; а непослушных маемъ мы в том через листы нши и за грабежами примушати. А надто кгда ж кнзъ староста луцкии на жаданѣ ншо ку таковым пыльным потребам ншим и земским з милости своеѣ ку нам, гсдру и пну своему прирожоному, властност свою заведши, на том ѱкраиномъ замкѣ ѱпевеньѣ тоѣ сумы своеѣ принал и потребы того замку сам с тых же доходов и пожитков, оттол належачих и прислухаючих, ѱсмотривати подналса и, немало выкладѣ з скарбу ншого вземши, на себе то принал, с тых причин ѱпевнаем и ѱбваровываем кнзю старостѣ луцкому и его потомком, и томѣ, кому бы то от них заведено, иж тои заставѣ, сему листу привилю и опису ншому жадные ѱфалы соимовые, которые первеи бы сему ншому противные вчинены, также которые бы на потом на соимех валных з старых прав и привилев або теж ново, або за постановенѣм ѣнии панствам ншимъ Коруне Полскои з Великим кнзством Литовским и коли ж колве потом вынаидены и постановены были, ничего шкодити и на жаднои переказѣ быти не мают, але мы, гсдрь, за нас, потомки нши под словом и под повинностю ншою гсдрьскою ѱбецѣем, члонки и варунки кнзю старостѣ и его потомком и кожсдому, хто ж бы колвек за сим листом ншим тот замок Веницкии в держаню своемъ в онои сумѣ пнзеи мель, выполнить и з скарбу ншого на рок, от нас зложонии и вышеи описаныи, тую всю суму пнзеи пат тисач копъ гршеи личбы и монеты литовское зуполна ѱднымъ разом, никоторых причин ку струченю и зменшеню еѣ не вынаидѣючи, ѱтдати и заплатити маем и повинни будем. И на то есмо тот ншъ привилеи кнзю старостѣ луцкому при бытности и с призволенѣмъ всих пновъ рад нших

Великого кнѣзства Литовского, дѣховных и светских, кнѣжат, панат и всих станов, на соимѣ теперешнемъ великом валном Городенскомъ при нас будѣчих, подписавши его влостною рукою нѣшою гсдрьскою, // дали и печат нѣшу к сему листу привилію нѣшому привесити есмо велели. Писан ъ Городне лета Божого нарожена тисача патсот шестдесат ѡсмого мѣца июня двадцатого дна. Подпис руки корола его млсти. Василя Древинского подпис.

А так мы тот привиліи его кролевское млсти кнѣзю Богушу Хведоровичу Корѣцкому, старостѣ луцкому, brasлавскому и веницкому даньи, слово ѡт слова с початку аж до конца вес достаточнѣ выслухавши, до книг справ судовых земских повѣту Луцкого записати казали.

ЦДА України в Києві, ф. 26, оп. 1, спр. 1, арк. 461 зв.–466. Оригінал. Опубл.: Архив ЮЗР. 1911. Ч. VIII. Т. 6: Акты о землевладении в Юго-Западной России XV–XVIII вв. С. 210–219; Малиновский И. Сборник материалов... Добавление // Известия Императорского Томского университета. Томск, 1910–1912. Кн. XLVIII. С. 86–94 (у цій публікації впис у луцьку земську книгу датовано помилково 1579 р.).

¹ нѣшои   ² *Виправлено з тую.*   ³ *потомкомъ*   ⁴ ⁴ *Не вписується в контекст.*
⁵ *Далі має бути нѣ.*   ⁶ *Далі має бути з.*   ⁷ *Далі має бути так и.*   ⁸ *пожитки*
⁹ *Далі має бути в.*

№ 21

1569 р., листопада 10. Городня. –

Лист виленьского каштеляна, найвищого гетьмана Великого князівства Литовського, городенського і могильовського старости Григорія Олександровича Ходкевича намісникам жославському Іванові Шкрибі і пиківському Іванові Шепію про заборону жителям міста Пикова порушувати межі з землями Янова, маєтку Гнівоша Дмитровича Стрижовського, та Кам'яногорок, маєтку сестри останнього Марини Звірівни Дубицької

От Григорья Александровича Ходкевича, пана виленьского, гетмана Велогого¹ князства Литовского, старосты городенского и могилевского

Наместником нѣшим жославскому пану Ивану Шкрыбе а пыковскому Ивану Шепѣю.

Приездил сезде до нас пан Гневош Дмитрович Стрыжовскии, жалуючи сам ѡт себе и ѡт сестры своее, панее Марыны Зверовны Дубицкое, што жс, деи, вы зь воитом, мещаны и людми нашими пыковскими через границу стародавнюю Крутую долину, для чо(о), не ведати, моцно кгвалтом власную дуброву пана Стрыжовского паневскую а пнѣе Дубицкое каменогорскую на потребу места Пыковского порубали, поля попахали, сеножати покосили и немало земль ихъ

забрали. Іако ж на то и выпис с книг замку гедрского Веницкого показывал пан Стрыжовский обводу возным того квалту и шкод. У чом же и его мл. пан Василей Тишкевич, воевода смоленский, до нас писал за пном Стрыжовским и за пнею Дубицкою, іако повинною своєю, абых им кривды чинити не допустил. А так тоє имєне Пыков, иж нам от пна Филона Кмиты досталоса и границы Пыкову старожитные показаны, так от Іднева с пном Стрыжовским, іако и от Каменогорок с пны Дубицкими, за делом вечистым еще с продками по долину Крутую, прото приказуєм вам, абы есте нас в том с пномъ Стрыжовским и с панєю Дубицкою, и также и з другими сусєды не заводили, а через Крутую долину гран стародавнюю, іако то за продков и за пна Филона держано и нам подано, не переходили и в чужие земли и пожитки не вступовали, и не шкодили, также воиту, мещаном и всим боаром и людем нашим пыковским под сроким каранємъ закарзали и заборонили, иначе не чиначи конечно. Писан в Городне мєца ноабра І дна року 30.

Грыгорей Ходкевич,
пан вилєнский, гетман
Печатка

Стєф[а]нъ Іакимович

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4043 Ц, арк. 65. Оригінал.

Рецєста:

А° 1569 d. 10 nowembr(is). List p. wilenskie°, gdzie zmianka granic rykowskich.

Там само. Арк. 65 зв.

¹ Великого

№ 22

1570 р., лютого 10. Вінниця. –

Постанова королівських слуг і підданих вінницького войського Миколая Петничанського і Миколая Шашковича Долбуновського про проведенє ними, за наказом короля Сигізмунда Августа, розмежування ґрунтів вінницьких міщан та Якушинецького маєтку, володіння Бенедикта, Олєхна і Богдана Коцубів Якушинських, звинувачєних цими міщанами в захопленні ґрунтів

За розказанємъ его кролевский¹ млсти корола полског(о) и великог(о) кнза литовског(о) Жикгимонта Августа, ншого млстивого пна а пна, а за комисєями, через которыи намъ, слугам и подданым, мнє, Миколаю Петъничанскому, воискомъ вєницькому, мнє, Миколаю Шашъковичу Долбуновському, розказати рачил за жалобою мещан вєницьких, которые перед маєстатомъ его королевскои

млсти жаловали на земаи повету Веницког(о) шляхетных пнов Бенедикта, Олехна а Богдана Коцубов Ѓкушинских, иж они кгрунту его королевскийи² млсти места Веницкого из кгрѣнѣтом имена своего Ѓкушинског(о) немало забрали, абыхмо ихъ листомъ своимъ обослали а справедливость нештовлочную з ними мещаномъ ѿ забране кгрунту его королевское млсти вчинили. Где мы, слуги и подданыи³ его королевское млсти, пнов Коцѣбов комисеєю гсдрьскою и листомъ своимъ обослали и рок певныи ѿзначили, абы пнове Ѓкушинские, перед нами ставши, ѿ крунт его королевскои млсти мещаномъ са ѹсправделивили. На которыи рокъ пнове Ѓкушинские, ставши на кгрунтѣ земленом, з мещаны росправѹ приимовали. Где межи ними спору и мовена было немало. Ѓко ж предса было то показало, иж в невѣдомости их самых подданы[е] [...] немного перешрали, ку чому са они знали и то[го] в неведомости их подданые то вчинили. Ино мы, слуги и [под]даныи его королевское млсти, и комисары, на то за жалобою м[е]щан веницкихъ ѿт его королевское млсти зосланые, границы новы[и] положили и копцы новыи⁴ всыпати казали. Прото абы вже пнове Ѓкушинские через тыи границы в кгрунт его королевское млсти, также и мещане в кгрунт Ѓкушинских не вступовали. Котораи граница их идет ѿт речки Вербовца, котораи ѹпала ѹ речьку Вишню, тут же на ѹстыи Вербовца через речьку Вишню на поле, где суть копыцы, здавна всыпаные, аж до дѹбро[вы]. А в дуброве копыцы, тепер через нас всыпаные. Аж до границы Полтовское держачи, по [левой рѹце] кгрунтѣ его королевскои млсти места Веницкого(о), а по правои кгрунт пнов Ѓкушинских, а ѿт границы Полтовскои до речки Вербовца а через речку Вербовец по тых мestyцах и знаках, которые есть зь Черленковцами, именемъ пна Юри Александровича, аж до реки Богу. А кды есмо то обачили, иж пнове Ѓкушинские, не будѹчи против мещанъ веницкихъ ѹпоромъ, // але на то все позволили, ѿко есмо межи ними постановили и границы ново положили, с тых причин ѿт всего есмо ихъ волными ѹчинили и вже через то мещане до них ничего мети и на них ничего поискывати не мають. А черезъ тые границы, через нас на меньшихъ слугъ его королевское млсти положоные, ѿк мещане, такъ и пнове Ѓкушинские переходити и ничимъ са за нихъ встѹповати не мають. Которого постановена нѣшго межи ними на обе стороне [пн]ове Ѓкушинские взяли себе сес ншъ листь з ншими печатми. Писан ѹ Веницы лета Божего нароженя тисача патисот семьдесатого мсца феврала десатог(о) дня.

Дві печатки

НБ ЛНУ, від. рукописних, стародрукованих та рідкісних книг ім. Ф. П. Максименка, рук. 1806 IV, арк. 1. Оригінал.

Регести:

Mieszczanie winnicy z ur(odzonym) Bohdanem Jakuszynskim Kociubem przez komissyą z miastem Winnicą a dobrami dziedzicznymi Jakuszyncami granicą. Originale granicy. A^o 1570, febr(uara) 10.

NB. Ten dokument odesłany do Jakuszyniec.

Там само. Арк. 1 зв.

¹ королевскои   ² королевъскои   ³ подданыи   ⁴ новыи

№ 23

1570 р., квітня 27. Брацлав? –

Присяга Гнівоша Дмитровича Стрижовського про те, які межові знаки між його маєтком Стрижівкою і королівським маєтком Мізяковом він показав королівським комісарам, та затвердження останніми цих меж (за вписом у вінницьку гродську книгу 9 листопада 1736 р.)

*Roku tysiąc siedmset trzydziestego szostego miesiąca nowembris
dziewiątego dnia*

Przed urzędem y aktami ninieyszemi grodzkiemi winnickiemi y przede mną, Jozefem Michałem Mierzwińskim, namiesnikiem burgrabstwa, viceregentem grodzkim winnickim, comparens porsonaliter, urodzony jego mość pan Michał Wackowicz te granice między dobrami, wyżej¹ wyrażonemi, ad acta castrensia capitanealia vinnicensia per oblatam podał. Ktorey² tenor sequitur ejusmodi:

Granice między dobrami jego krolewskiej mości Miziakowem, z iedney, a dobrami jego mości pana Gniewosza Dmitrowicza Strzyżowskiego Strzyżowko³ y Peryorko⁴, przez komissarzow jego krolewskiej mości w roku tysiącnym pięćsetnym siedmdziesiątym die vigesima septima aprilis uczynione y poprzysiężone, tak się w sobie mają:

Ja, Gniewosz Strzyżowski, przysięgam panu Bogu wszechmogącemu na to, iż которедым ich mościow panow komissarzow znakami granicznymi wiodł, to iest, poczowszy od uroczyszczu Pereworek wierzch pereworskiego stawu, od rosochowatego dęba, na ktorem znaczne rubieży, a w lesie, idąc między Koczuruową pasieką człowieka miziakowskiego y między pasieki poddanego mego strzyżowskiego Panasa Jasiewicza, po prawey gront moy a po lewey Miziakowski, a odtąd, przez dubowiec idąc ku Popławu, między pasieki Łyszniewey człowieka miziakowskiego a między pasieki Swietunowicza, człowieka y poddanego mego strzyżowskiego, wyszedłszy z lasa, aż na wzlesie dęb wielki stoi, na którym rubieży, od tego dęba y podlesia do drugiego dęba poniżej pul y nim do Rożyszczu⁵ starego, ktore leży przy boku rudy Popławskiej, ktora ruda upada w rzeke Boh, to po lewey grunt Miziakowski a po prawey moy Strzyżowski; a od Boha rzeki po lewey stronie rzeka Medwedowka, ktora wpada w rzeke Boh, a od uścia tey rzeczki Medwedowki od werbołoża do Oniszkow, od Oniszkow do mogiły, na ktorey mogile znaczne rubieży są; od tey mogiły uroczyszczu Sawniki, od Sawnika do dąbrowy Matyszowa, do rzeki Żerdi, na ktorey

rzece ostrow Łozowy y Berezowy, to iest po lewey grunt Miziakowski jego krolewskiey mości a po prawey grunt moy własny Strzyżowski. Tak mi panie Boże dopomoż.

A tak my, komissarze, te granice poprzysiężone wiecznie ztwierdzamy.

Ktora to granica do akt grodzkich winnickich per oblatam podana jest, de verbo ad verbum, iak sie w sobie ma, ingrossowana.

Архив ЮЗР. 1886. Ч. VII. Т. 1: Акты о заселении Юго-Западной России. С. 231–232. Переклад з руськомовного оригіналу або його копії.

¹ niżej   ² ktorych   ³ Strzyżówką   ⁴ Peryorką   ⁵ horodyszczą?

№ 24

1570 р., травня 8. Варшава, на сеймі. –

Лист короля Сигізмунда Августа Станіславові Гославському з повідомленням, що він, король, призначив його ротмістром роти при Брацлавському замку в складі 100 драбів, дав розпорядження коронному підскарбієві Геронімові Буженському виділяти на півріччя кожному драбові 10 “кусих” злотих та на двох його коней 20 злотих і дозволив йому, С. Гославському, тримати в тому ж замку вільну від оподаткування корчму для забезпечення драбів живністю з її доходів

Indictio seruitij militaris in arce braczlouiensi generoso Stanislao Goslawski

Zygmunth August etc.

Vrodzonym Stanislawowi Goslawskiemv, wiernie nam milemv, // laskę naszę krolewską.

Vrodzoni, wiernie nam milij. Po zescziv nieboszcika Deszkowskiego, rothmistrza nasszego braczlawskiego, przestrzegaiacz tego, aby tam ten zamek nasz w dobrei sprawie y opatrzeniv bel, przypowiedamy w(iemoszci) t(wei) slvzbę na też gotową nieboszcikową rotę sta drabow na zamkv naszym braczlawskiem, względem ktrei sluzby na kazdego draba na polroka po dziesiętci zlotich kęsich, przy tim na dwa konia na kozdego sz nich na polroka po dwvdziestv zlotich wier. twei placzicz s skarbv nasszego coronnego będziemy. Ktora slvzba sie w. t. od prziszlich szwiątek począc ma, pozwalaiacz przy tem w. t. karczmę wolną miecz na przerzeczonym zamkv naszym dla potrzeby zivnoszci drabskiei, tak, iako iei nieboszcik Deszkowski vziwal. Czo wszem wobecz a zwłaszcza wielmoznemv Hieronimowi Bvzenskiemv, podskarbiemv nasszemv coronnemv terazinieszemv, y na potim będączim podskarbiem koronnim do wiadomoszci przivodzimij, roskazviacz, abyście przerzeczonymv Stanislawowi Goslawskiemv, rothmistrzowi nasszemv, abo iego porvcznikowi, quit od niego maiaczemv, zold przerzeczoni wysszei opisanemv obycaiem placzili y tim, komv nalezi placzicz, roskazowali. A mij, widzącz quiti iego, tho wam na lidzbę przimijemij. Na

czego lepsze swiadcztwo list ten ręką naszą własną podpisany, pieczęcią naszą zapieczętowanymi kazali. Dan w Warszawie (!) na sejmie walnym coronnym osmego dnia xięzicza maja. Lata Bozego MDLXX^o a panowania naszego rokvi XLI.

Sigismundus Augustus Rex

AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, MK, ks. 107, k. 541–541 v.
Оригінал.

№ 25

1570 р., травня 22. Володимир. –

Впис у володимирську гродську книгу листа Івана Семеновича Шельвовського про те, що він за певну суму, одержану від володимирського войського Василя Гулевича, зобов'язується викупити половину маєтку Шельвова з присілком Волицею (що у Волинському воєводстві) у кременецької старостини княгині Миколаєвої Збарзької, котра тримала цей маєток в заставі від Василя Яровицького (а цей отримав його в заставу від холмського єврея Єврашка, який ним володів після смерті Семена Богушовича Шельвовського, батька І. С. Шельвовського, в рахунок несплаченого ним, батьком, боргу), після чого віддати його цьому войському, взамін за що останній мав віддати йому маєтки Сутеску, Вітаву, Дчунково, Янково, Тиврово і Шумзу, які дісталися йому шляхом обміну від його невістки Романової Гулевичової Полагії Дропштівни (1570 р., травня 17. Баїв)

Лѣта ѿт нарождѣ Исус Христовѣ тисѣча пѣтсот сѣмьдѣсѣтѣ(о) мѣсѣ маѣ
двадѣѣт вѣторѣго днѣѣ

Пришѣдчи и постановившиѣ на вѣрадѣ передѣ мною, Павломъ Григорѣвичомъ Оранскимъ, на тот час подѣстаростимъ володимѣрскимъ, а передѣ мною, Иваномъ Петровичомъ Калусовскимъ, судѣю кѣродскимъ володимѣрскимъ, панъ Иван Семенович Шѣлвовский до книгъ справъ судовыхъ вызнѣл тѣми словы, ижъ, деи, маючи ѣѣ имѣнѣ свое ѿтчизное и дѣдизное Шѣлвов, заведѣное в сумѣ пѣнзеи по смерѣтѣ ѿтца моего в презыску черезъ судъ и всѣказанѣ его млѣсти пѣна Петра Загоровского, маршалѣка его королевѣьскои млѣсти, на ѿн часъ будучого справцою старѣства Володимѣрского, и не маючи, деи, ѣѣ его чимъ ѡкупити, ѡчинилъ есми змову и постановѣнѣ с паномъ Василемъ Гулевичомъ, воискимъ володимѣрскимъ, а то под тѣмъ ѡбычаемъ, ижъ вѣже зарѣзомъ пан воиский за тоѣ имѣнѣ мое Шѣлвовское мнѣ ѿтмину далъ имѣна свои, которыѣ мелъ меною ѿт пѣнеи Романовои Гулевичовои, невивѣстки своѣи, лежачиѣ в поветѣ Браславскомъ, Сутеску, Вѣтаву, Дѣчунково, Дѣньково, Тиврово, Шумзу, и в держанъѣ мое зарѣзомъ постѣпилъ зо всѣмъ на все, ѣѣко са тѣѣ имѣна его млѣсти сами в собѣ и в пожитѣкахъ своихъ маюѣт. А ѣѣ, деи, маю и повинѣнъ есми безъ всѣакого ѡмѣшѣканѣѣ, што напрудѣжеи быѣти можѣт тоѣ имѣнѣ мое Шѣлвов ѡ кѣнѣгнѣ

Миколаевоеи Збаразскои окупити за гроши п̄на Гулевичовы в тои сумѣ п̄нзеи, которая окажетъ на декрете владу Володимѣрскогo, в чомъ будѣт за презыскъ жида холмьскаго Еврашка ѱвазано в тоѣ имѣнѣ мое Шелвовъ//скоѣ. И скоро окупивши тоѣ имѣнѣ мое Шелвовъ зо всѣмъ на все, тако тоѣ имѣнѣ мое Шелвовское ис приселкомъ Волицею само в собѣ и в пожиткох своих маюи, то естъ половицу всего Шелвова, тако дѣдъ мои з розделку от п̄на Ванка, брата своего, держаль, ничог(о) на себѣ, на жону, на дѣти и на потомки свои не оставуючи, п̄ну Василю Гулевичу, воискому володимѣрскому, малжонце и детемъ его млсти поступити и в держанѣ вѣчноѣ подати маю и естемъ повинен. Листы менованые на тую мену н̄шу маемъ собѣ на обе стороне, што намоцнеи быти можеть, на паргаменехъ справити и оден другому, тако а п̄ну Гулевичу и малжонце его млсти дати буду повинен, такъ теж панъ Гулевич и малжонка его млсти мнѣ дати будут повинни. И, чого Бже вховаи, до того часу, нимъ тои змовы н̄шои, вышеи помененое, доконъчимо, на которого жъ колвек з нас смерти, на мене самого або на п̄на Гулевича, тогды тую змову нашу, которуюмъ ѱчинил з добрымъ розмыслом, и потомъкове мои держати и выполнити будут повинни под обовязками в листѣ моемъ, которыи есми пану воискому с печатю моею и печатми людеи зацных и с подписомъ руки писара городского браславьскаго на то дал. Гдко жъ панъ Гулевич, воискии володимѣрскии, тот лист его записныи перед нами показаль и просил, абы был до книгъ справ наших судовых ѱписан. Которого есмо слово от слова до книг своих замковых ѱписати казали, которыи так са в себе маѣт:

Гд, Иван Семенович Шелвовьскии, чиню авно і визнаваю симъ моимъ листомъ кождому, кому бы того потреба была вѣдати або, чтучи его, слышати, нинешнимъ и на потомъ будучимъ завсегды, ижъ што ¹«которые имена¹», властнаѣ отчизна и дѣдизна моя, лежачое кгрунтомъ в повете Володимѣрскомъ, то естъ врочищомъ, з веков названое ажъ и до сего часу с продков моих Шелвовъ і Волица, естъ заведено по смерти небожьчика отца моего п̄на Семѣна Богушевича Шелвовскаго в презыску сказаномъ з ураду ег(о) кролевскои млсти замку Володимѣрскогo в неакои сумѣ п̄нзеи жиду, которыи жидъ в томъ же презыску своемъ тоѣ имѣнѣ Шелвовъ заставил п̄ну Василю Гдровицкому, // а пан Гдровицкии в тои же сумѣ п̄нзеи тоѣ имѣнѣ мое Шелвовъ и Волицу заставою жъ пустил в руки еи млсти к̄нгни Миколаевоеи Збаразскои, старостинои креманецкои, которое имѣнѣ Шелвовъ і Волицу, тако властную отчизну и дѣдизну свою, не маючи самъ чимъ того имени от к̄нгни Збаразскои окупити, променал есми зъ его млстью п̄номъ Василемъ Гулевичомъ, воискимъ володимѣрскимъ, на другие имена его млсти, то естъ Сутеску, Витаву, Дчунково, Гднково, Тиврово, Шумзу, которые лежат кгрунтомъ в повете Браславскомъ, против которых а имѣнѣа свои отчизныѣ, то естъ Шелвов и Волицу, в том презыску ѱ еѣ млсти к̄нгни Миколаевоеи Збаразскои окупивши властными п̄нзми его млсти п̄на Василя Гулевича, працою и старанемъ своимъ, толко закладомъ и коштомъ его млсти властнымъ против тыхъ имении, вышеи помененных,

которые тежъ его млсть меною *от* невестки своеи *п̄неи* Романовои Гулевичовои *п̄неи* Полаги Дропштовны мел, до рук его млсти в держанъе вечными часы пустити маю и повинен буду. А до того часу, покол тое имене *от* еи млсти к̄нгни окуплено *будет* и его млсти *п̄на* Василя Гулевича до рук доидеть, не повинен буду жадного гроша и *одного* *п̄нза* на то накладати и в томъ собѣ шкодовати, *одно* толко радою и працою своею *доходити* такъ, *такобы* тое имене мое Шелвовъ і Волица што *нарыхлеи* до *рукъ* его млсти *п̄на* Гулевичовых дошло. А скоро окуплено *будет* *от* еи млсти к̄нгни Збаразскои тое имене мое Шелвовъ и Волица з людми *ошѣлыми*, съ ставы, млины, чинши и зо всѣми доходы и приходы, лесы, дубровами, сеножатми и зо всѣми врочищами поменеными и непоменеными, к тому Шелвову и Волицы прислухаючими, ничего не *ѹмуючи*², *але* зо всѣмъ с тымъ, *тако* са *вышеи* поменило и *тако* са само в собѣ *мает*, его млсти *п̄ну* Василю Гулевичу, воискому володимѣрскому, подати в держанъе и *вживане* его млсти на вечные часы маю и повиненъ буду. И на *тот* же часъ *маемо* // *промежку* себе з *обу* сторон *знову* листы менованые, на паркгамени, чимъ *намоцнеишии* могутъ *быти*, справивши и пописавши *ведле* права посполитого и статуту земьского и на *враде* *вызнавши*, собѣ на *обе* стороне *подавати* и тое *постановене* *ѹже* вечными часы *держати*, *ничим* не зрушаючи, *будемо* *повинни*. А где *бых* *та*, Иванъ Семенович Шелвовъскии, сего *постановена*, в семь листе написаного, *выдержати* и его *млст* *п̄ну* Василью Гулевичу, воискому володимѣрскому, *досыт* *ведле* *обовазку* своего чинити не хотѣл, того *имѣна* *своег(о)* Шелвова и Волицы за *властныи*³ *п̄нзи* и *накладомъ* его млсти *от* к̄нгни Збаразскои *працою* своею не окупил и окупити и *выискати* не хотѣл *а* его бы млсть в томъ не *ѹбезпечиль* и *ку* *такому* *накладу* и *шкоде* *привел*, *тогда* *буду* *повиненъ* на его *королевскую* *млст* *заруки* *заплатити* *пѣтсот* *коп* *грошеи* и всѣ *шкоды* и *наклады*, в *чомъ* бы его *млст* *панъ* *Василеи* *Гулевичъ* *от* *мене* *шкодовати* *мель*, *совито* *без* *жадного* *доводу* и *присеги*, *одно* на *реченъе* *слова* *о*правити и *тые* *имена* *всѣ*, *верху* *мененые*, *которые* *есми* *от* *его* *млсти* в *повѣте* *Браславскомъ* *против* *Шелвова* и *Волицы* *взал*, *его* *млсти* *зо* *всѣмъ* *с* *тымъ*, *с* *чимъ* *мнѣ* *от* *его* *млсти* *будет* *подано*, *назадъ* *вернути* и *без* *жадного* *права* *доброволне* *поступити* и *пожитки* *всѣ*, *которые* *бых* *с* *тыхъ* *именеси* *взаль*, *при* *томъ* *же* *зараз* *ѹсе* *его* *млсти* *п̄ну* *Василю* *Гулевичу* *отдати* *буду* *повиненъ*. И на *то* *есми* *его* *млсти* *п̄ну* *Василю* *Гулевичу*, *воискому* *володимѣрскому*, *дал* *сесь* *мои* *лист* *под* *моєю* *печатю*. *Але* *иж* *самъ* *писати* *не* *вмѣю*, *прото* *есми* *сего* *листу* *моег(о)* *рукою* *моєю* *подписати* *не* *могѹ*, *вмѣсто* *себе* *просил* *есми* *его* *млсти* *п̄на* *Олекшого* *Томьковича*, *писара* *кгородского* *браславского* и *вѣницкого*, *жебы* *его* *млсть* *сес* *мои* *лист* *рукою* *своею* *подписал*. *Што* *его* *млст* *за* *прозбою* *моєю* *вчинилъ* и *сесь* *лист* *мои* *рукою* *своею* *по* *рускии* *подписал*. *А* *при* *томъ* *были* *и* *того* *добре* *свѣдоми* *их* *млст* *п̄нове* *ег(о)* *млст* *пан* *Грегори* *Гулевич*, *хоружии* *землѣ* *Волынское*, *а* *его* *млсть* *к̄нзъ* *Гданушъ* *Четвертьенскии*, *а* // *его* *млст* *пан* *Петръ* *Микулинъскии*, *на* *тот* *час* *поборца* *его* *королевское* *млсти* *воеводства* *Браславского*, *а* *панъ* *Лаврин* *Гѣцковскии*, *земенин* *повету* *Вѣницкого*,

а пань Олекъшии Томъковичъ, писарь кгородскии браславскии и вѣницкии. А для лѣпъшой твердости того моего листу просил есми их млсти ѿ печати. Ихъ млст на прозбу мою то вчинити рачили и печати свои⁴ к сему моему листу приложили. Писан в Баевѣ лѣта Божего нарожена тисача плтсот семьдесатого мсц. маѣ сегонадцат дна.

За прозбою пана Ивана Семеновича Шелвовского, за властными позволенемъ его, ижъ самъ поведил, писати не вмѣеть, просиль мене, абых ѿ, Алексшии Томъкович, писар кгородскии браславскии и вѣницкии, место его самого руку свою подписалъ. Гдко ж ѿ за прозбою и властнымъ позволенемъ его самого на прозбу его то вчинил, рукою своею властною тот его лист подписал и до книгъ его порадне слово ѿт слова вписаль.

ЦДДА України в Києві, ф. 28, оп. 1, спр. 5, арк. 124 зв.–126 зв. Оригінал.

¹ - ¹ которое имене   ² умуючи   ³ властными   ⁴ свои

№ 26

1570 р., липня 21. Варшава, на сеймі. –

Лист короля Сигізмунда Августа про підтвердження наведеного у ньому листа луцького, брацлавського і вінницького старости кн. Богуша Корецького стосовно надання в ленне володіння селища Ометинців з прилеглою пасікою брацлавському підстарості Ермолі Мелешку (1566 р., липня 8. Вінниця)

Потверженъе земанинови поветѣ Веницкого Ермоле Мелешкѣ на селищю, названое Ометинцы, и на пасекѣ того ж селища, над речкою Ометинкою лежащее

Жикгимонт Август, Божю млстю корол полскии, великии кнз ливскии¹, рускии, прускии, мазовецкии, жомойтскии, ифлантскии и иных

Ознаимуем тым нѣшим листом всем вобец и кождому зособна, кому тог(о) вѣдати албо слышати належит, нинешним и на потом бѣдѣчим. Бил нам чолом земенинѣ нѣшѣ повету Веницкого шляхетныи Ермола Мелешко, иж ѣрожныи кнзъ Богуш Корецкии, староста луцкии, браславскии и веницкии, дал ему до воли и ласки нѣшоѣ гдѣрьское земли пустовское селище, названое Ометинцы, с пасекою того селища Ометинского, лежащее в поветѣ Браславском ѿбапол рѣки Ометинки, и показывал перед нами листъ кнза Богуша Корецького, данинѣ на тую землю пустовскую, ѿт него ему даныи, которыи слово ѿт слова такъ са в себе маеть:

Гд, Богушъ Федоровичъ Корецкии, староста луцкии, браславскии и веницкии, ознаимую тым моимъ листом, ижъ бил мнѣ чолом подстаростии мои браславскии Ермола Мелешко, абых ему дал селищю пустое, названое

Ометинцы, с пасекою того селища Ометинского, лежащее в повете Браславском обапол реки Ометинки, А так а на чоломбитье его то учинил и тоє селище Ометинцы с пасекою и зо всеми пожит//ками, к тому селищѹ належачими, акимиколвекъ назвисками поменены², ему есми дал и сим листом моим даю. Маеть сам, жона, дети и ихъ потомки тоє селищю Ометинцы с пасекою и зо всеми пожитками, к нему належачими, держати и ѹживати до воли и ласки его млсти гсдрское а гсдру его млсти службу земскую с тог(о) служити будетъ повинень. И на то ему дал сесь мои лист з моею печатью. Писанъ ѹ Вѣницы лета Божого нарожена тисача пятсот шестьдесат шостог(о) мсца июла осмого дна. Богуш Корецкии.

И билъ нам чолом преречоныи Ермола Мелешко, абыхмо ему ласку нѣшу королевскую учинили а его при том селищѹ, вышеи помененомъ, zostавили и то ему особливим листом нѣшим потвердили и ѹмоцнили. Гако жъ и велможныи кнзь Роман Санкгушко, воевода браславскии, поспол с кнзем Богушем Корецкимъ, старостою нѣшим луцкимъ, браславским и веницким, за ним са до нас причинали, залечаючи его быт годным и добрым члвком на тои ѹкраине нѣшой при замку нѣшом Браславском, звлаца даючи нам певную справу, иж таа земля от давных часовъ впусе лежала а службы з нее нам, гсдру, никоторое не бывало. Мы, видечи того быт реч слушную, чиначи на чоломбитье его за причиною воеводы и старосты тамошних браславских, преречоного Ермолу Мелешка при том селищѹ zostавили и то ему тым листом нѣшим нынешним потвержаемъ и ѹмоцнамы. Маєт преречоныи Ермола Мелешко тоє селищю Ометинское, лежащего³ надъ рекою Ометинкою, с пасекою тог(о) селища Ометинского, зо всѣми кгрунты, полми, сеножатми, лесы, дубровами и всакими пожитками, здавна ку тому селищѹ належачими, акимиколвекъ назвисками назваными, и зо всим на все // так, ако са тоє селищю з давных часовъ само в себе и всих пожитках, границах и обыходех своихъ маеть, держати и ѹживати, ⁴ през нагабана⁴ и переказы кожного члвка ѹживати, он сам, жона и дети его и властныи потомки его на вечныи чсы. А с тог(о) нам, гсдру, и Речи Посполитой службу земскую военную служити будетъ повинень потому, ако и иные земане шляхта повету Браславского служить. А на сведецство и добрую ведомость рассказали есмо ѹ того листу нѣшого печат нѣшу коронную завесити. Дан въ Варшаве на соиме валном коронномъ дна двадцать первого июла мсца року Божого нароженьа тисача пятсот семдесатог(о) а панована нѣшого сорокъ первого, при бытности их млсти пновь рад нѣших коронных и Великого кнзства Литовског(о), дѹховных и свецкихъ.

Sigismundus Augustus Rex

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 192, л. 27 об.–28 об. Оригинал.

¹ литовскии   ² поменеными   ³ лежащее   ⁴ ⁴ В інших документах це місце звучить так: оокром пренагабана.

№ 27

1571 р., лютого 7. Варшава. –

Консенс короля Сигізмунда Августа кам'янецькому земському писареві Станіславові Вольському на викуп села Петничан у спадкоємців Миколая (Миська) Петничанського і доживотне володіння ним

Consensus cum advitalitate ge(nerosi) Stanislai Wolski super villam Piethniczanÿ

Sigismundus Augustus etc.

Significamus etc., quod nos commendatum haben(tes) fidem, virtutem ac in nos studium obseruantiamque generosi Stanislai Wolski, notarii camenecen(sis), ipsi consensum nostrum regionum ad exemendam villam n(ost)ram, Piethniczanÿ dictam, in palatinatu braczlauien(si) et districtu vinnicensi consisten(tem), de manibus successorum nobilis olim Nicolai, dicti Misko, Piethniczanski, si nimirum aliqua summa pecuniaria in eisdem bonis n(ost)ris literis originalibus extit(it) iuste ac legitime inscripta. Alioqui mere ex gratia n(ost)ra obtinen(tes) et in possessionem apprehenden(tes), dandum et conferen(dum), duximus ita, vt iam exnunc damus et conferimus hisce literis n(ost)ris eandem villam Piethniczanÿ cum omnibus et singulis eius iuribus, vsibus, praerogativis, redbitus, obuentionibus et attinentiis vniuersis, nullis penitus exceptis, ad eandem villam quomodolibet ex antiquo spectan(tibus), per ipsum g(e)n(er)osum Stanislauum Wolski ad extrema vitae ipsius tempora tenen(dam), haben(dam), possiden(dam), pacificeque et quiete vtifruen(dam), promitt(endo) verbo n(ost)ro regio pro nobis, idque ser(enis)simis successoribus n(ost)ris, quod vita ipsius g(e)n(er)osi Stanislai Wolski [...] ¹ eandem villam n(ost)ram Piethniczanÿ dominibus suis nulla [...] ² de causa [...] ³ // eandem in omnibus clausulis et articulis approbamus, ratificamus et confirmamus pra(se)ntibus, decernen(tes) iam robore debitaе et perpetuae firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem etc. Datum Varssauiae die septima mensis february anno Domini 1571, regni n(ost)ri anno XLI.

Franciscus Craszinski,
R. P. vicecancell(arius)

AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, MK, ks. 108, k. 420 v.–421. Оригінал.

¹ Нерозбірливе слово. ² Два нерозбірливі слова. ³ Чотири нерозбірливі слова.

№ 28

1571 р., жовтня 30. Володимир. –

Визнання підсудкової Володимирського повіту Марини Василівни Єнчинської та її синів Івана і Петра Гавриловичів Яковицьких перед Володимирським гродським урядом про те, що вони, не маючи змоги стежити за станом своїх мастків Кальника, Цибулева, Хрінівки “й інших селищ”, якими

володіють спільно з Богданом Єнчинським, братом Марини Василівни, віддали їх в опіку вінницькому підстарості Борисові Івановичу Сові

Лѣта *от* нарож. Исус Хрыстова **ДѢОА** мсца октебра тридцатог(о) дня

Постановившися *обличне* на вриде в замку гедрѣскомъ Володимѣрскомъ передо мною, Михаиломъ Павловичомъ, подстаростимъ володимѣрскимъ, подсудковаа земѣскаа повету Володимѣрского пани Гавриловаа Гѣковицкаа пани Марина Васильевна Енчиньского, посполъ з сынами своими паномъ Иваномъ а паномъ Петромъ Гавриловичи Гѣковицкими, сама з ними доброволне а *ѹстне* до книгъ кгородскихъ вызнала тыми словы, *иж* што, *деи*, которые имена мои властные *отчизные* и дедизные, лежачие в повете Браславскомъ и Веницкомъ, маю и тепер *держѹ* правомъ прирожонимъ, на мене и на сыны мои по небожчику *отцу* моемъ пану Василю Енчиньскомъ спалые, которыхъ посполъ з братомъ моимъ паномъ Богданомъ Енчиньскимъ¹, ничого никому невиньное² ани теж заставные, не³ в суме // *пнзеи* незаведеные, *одно* во всемъ способные, то естъ на има Кальникъ, Цыбулевъ, Хреновка и иншыя селища, к нимъ прислухаючие, и маючи тамъ в тыхъ иминьяхъ *от* *об*аполныхъ сусѣдовъ кривды и шкоды немалые в розныхъ речахъ и пожиткохъ моих, которые бы с тыхъ именей моих, выше помененыхъ, на мене прити и припасти⁴, не могучи тамъ за далекостью дороги в томъ краю, такъ теж и за тутошними великими а пилными потребами моими доехати и *от* тыхъ кривдахъ и шкодахъ моихъ мовити и справедливости себе доводити, тые имена мои выше помененые, в повете Браславскомъ и Вѣницкомъ кгрунтомъ лежачие, злецыла есми в моць и в держанье и в опеку дала подъстаростему вѣницкому, приателю моему его млсти пану Борису Івановичу Совѣ зо всѣми платы, доходы и пожитками моими, што на мене самую и на сыны мои с тыхъ именей с частей моихъ приходять. Маеѣт его млсть пан Борис Івановичъ Сова, подъстаростии вѣницкии, тые имена в моцы и в опецы, владности своєї мети и *от* кривдѣ всакихъ боронити, пожитковъ моихъ перестерегати и, маючи тую моць суполную *от* мене, с кимъ же колвекъ справуючися, до права вриадѹ тамошнего позываючи, на праве ставши, мовене мети, зыскъ и страту приняти. Гѣ *отъ* его мл. зѹполне приняти маю всакоє его постановене. И просила мене пани Гавриловаа Гѣковицкаа з сынами своими, абы тоє доброволне а *ѹстное* вызнане их в книги кгородские записат казаль. Гѣ то все в книги кгородские записати велел.

ЦДДА України в Києві, ф. 28, оп. 1, спр. 6, арк. 317 зв.–318. Оригінал. Те саме: Там само. Спр. 7, арк. 36 зв.–37: Лѣта Божѣа нарож. **ДѢОВ** мсца маа первого дня (впис у володимирську гродську книгу зізнання тієї самої Гаврилової Яковицької). Оригінал.

¹ Далі повинно бути держу. ² невиньные ³ Зайве слово. ⁴ Далі не вистачає можуть.

№ 29

1572 р., березня 12. Варшава. –

Привілей короля Сигізмунда Августа Михайлові Шашковичу
Долбуновському на брацлавське підкоморство

Данина Михаїлу Шашковичу на подкоморство браславское

Жикгимонт Август etc.

Їзнаймуємъ симъ нашимъ листомъ всим, комуколевкь то ведати належить, иж з ласки нашеє королевское, бачачи быти на то годного ўроженого Михаїла Шашковича Долбуновского, земанина нашего Браславла Подольского, дали єсмо єму и сим листомъ нашимъ даємъ ўрад земскии подкоморство того Браславла // Подольского, то єсть в поветех Браславском и Вѣницкомъ, которое тепер по зештью з сего свѣта Семена Дешковского, подкоморого тамошнего, вакуєть, зо всею влаздою и пожитками тому ўрадѣ, в статуте земском Великого кнѣзства Литовского(о) ѡписаными. Іако ж преречоныи Михаїло Долбуновскии на преречоныи ўрад, подлуг порадку статутового присагу ўчинивши, вступити и ѡныи ўрад подкоморскии въ воеводстве Браславском держати, владности и всих пожитков того ўрадѣ, іако статуть ўчит, ўживати и всакіє sprawy владовые подкоморскиє слущне и порадне // справовати маєть до своего живота албо до иншого лепшого и пристоинейшого ѡпатрєнья єго ѡт нас, прав посполитых статуту земского Великого кнѣзства Литовского ни в чом не ѡтступуючи, также шлахте тамошней и всим подданым нѣшим над право и статуть кривды и ўблїженья ниякого не чиначи. И на то дали єсмо Михаїлу Шашковичу Долбуновскому сєс наш лист. До которог(о) на твердост и печат нѣшу притиснути єсмо велєли. Писань у Варшаве дна ВІ мєца марца лет. Бож. нарож. АФОВ, панованья нѣшого року МГ.

Подпис руки кнзи подканцлерог(о)

Справа єго ж

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 191, л. 225–226. Оригінал.

№ 30

1572 р., червня 1. Луцьк. –

Впис у луцьку гродську книгу листа Федора Олєші та його дружини Опросимїї Іванівни Дубицької про укладення ними в присутності та за участю приятелів Яна Бокія Печихвостського і Григорія Данилевича угоди з Валентием Понятовським і його дружиною Марією Звірівною Тишкевич, за якою: В. Понятовський з дружиною звільняють Ф. Олєшу з дружиною від свого звинувачення у вибитті їх з володіння маєтками Кам'яногіркою, Жорнвищами й людьми у Вінниці; Кам'яногірка віддаєтьсє в опіку Ф. Олєші та його дружині, причому одна третина її належить Марії Звірівні, оскільки її перший чоловік (і брат Опросимїї Іванівни) небіжчик Павло Дубицький записав їй на ній (і на третій

частині всіх своїх інших маєтків) віновні 1050 кіп литовських грошів, а дві третини – дочці П. Дубицького і Марії Звірівні, з тим, що по досягненні цією дочкою повноліття вся Кам'яногірка повинна перейти в її власність; маєток Дубники, на двох частинах якого П. Дубицький записав додатково Марії Звірівні 100 кіп литовських грошів, має перебувати в її володінні, поки згадана її дочка не візьме його у своє володіння, перед цим виділивши їй інший маєток; обидві сторони беруть на себе зобов'язання відсудити у стольника захоплені ним маєтки Дубенець, Ястребле і Могильне, причому до досягнення згаданою дочкою повноліття однією третиною їх володітимуть Ф. Олеша з дружиною, двома третинами – В. Понятовський з дружиною, по досягненні ж – дві третини мають перейти до дочки, а одна належатиме її матері, аж поки остання від неї не отримає інший маєток (1572 р., травня 25. Гоца)

Того ж мсца июня 11 дна

Пришодчи и постановившися очевисто на врад его королевское млсти в замку Луцкомъ передо мною, Иваномъ Хребтовичомъ Богуринскимъ, подстаростимъ луцкимъ, пнъ Федор Олеша весполокъ з малъжонкою своєю пнею Просимъею Ивановною Дубицького доброволне до книг кгородскихъ луцкихъ визнавали водле листу своего под печатми свими и под печатми людеи добрыхъ, пну Валентому Понетовскому и малжонце его пнеи Мари Зверовне даного. И тот лист свои передо мною на враде положивши, просили, абы был вычитан и в книги кгородские луцкие слово // в слово ѳписан. Которого га огледавши, перед собою читати казал; и так са в собѣ маєт:

11, Федор Олеша, поспол з малжонкою моею Опрсимею Ивановною Дубицького визнаваем и гавно чиним симъ пшим листом каждому, кому бѹдет потреба того вѣдати, сес час и на потомъ завжди бѹдѹчимъ, ижъ што сего дна в недѣлю мсца маа двадцат птого дна в годѹ семдесат второмъ на року певномъ зложономъ в дому его млсти пна Романа Гостьского перед приателми, на то высажоными, то ест перед его млстью пном 11номъ Бокѣемъ Печихвостским а пномъ Григоремъ Данилевичемъ, мѣли есмо постановене зь его млстью пномъ Валентымъ Понатовскимъ и малжонкою его млсти пнею Марею Зверовною Тишкевича. Напервеи што был мне пнъ Понатовский з малжонкою своєю позвал ѳ кгвалтовное выбите с покоиноного деръжжана двора Каменогорки, Жорнвищъ и людеи в мѣсти Вѣницкомъ, гако бых га по смерти небожчика пна Павла Дубицького то отнавши, на себе кгвалтомъ взати мел, и ѳ побране в ономъ дворе имена Каменогорцы быдла, конеи, збожжа, пчол и ¹иншие маєтности¹, до чого га не кгвалтовне, але ѳдно за правомъ прирожонимъ малжонки своєї, а дрѹгое, и за поданемъ ѳрадѹ замьку Веницького до держжана того имена пришолъ. Тогда водле зьнаидениа и назлезку² тых пановъ приателеи от того кгвалту и позвѹ его млсти пнъ Понетовский и малжонка его млсти мне самого и малжонку мою волнымъ вчинили и чинпат, ижъ вже ѳ то болшеи того мовити ани позывати не мают. Ку тому тежъ што небожчикъ пнъ Павел

Дѹбицкии, першии малжонкоѹ еѹ млсти п̄неѹ Понетовскоѹ, записал вѣно против внесена еѹ на третее части всѣхъ имении своихъ отчизныхъ и материстыхъ сумѣ п̄нзеи одиннадцат сот и петдесат копѣ грошеи, а к тому з ласки и млсти своеѹ же малжонце своеи описал при третей (!) части в оной сумѣ, вышеи назначоной и заведенои, на двохъ частехъ одного имениа своего Дѹбникохъ^{3*} сто копѣ грошеи. Которого всего права пан Понетовскии з малжонкою своею кромѣ вѣсакого нарушена в спокойномъ ѹживаню был. Ино // за знаиженемъ тыхъ припательей нашихъ, тако и за позволенемъ нас, обеюхъ сторон, о то так са постановило, ижѣ што бы мѣла мѣтъ претую⁴ част п̄ни Понетовскаа водле права своего во всихъ имениахъ небожчика п̄на Дубицкого, тогда про милост дитати оного небожчика п̄на Дубицкого Павла⁵, абы тежѣ властност еѹ особьно на одномъ мѣстцу в добромъ порадку и опатренью была зоставена, именье Каменогорку з дворомъ изъ двема части волными, на тоѹ дита водле права припадающеѹ, и тую третью част, п̄неи Понетовскои записаную, кромѣ нарушенья всего права своего пустили мнѣ в держане и малжонце мое⁶, тако сестре рожоной небожчика п̄на Павла Дубицкого, в опеку и оборону. Которое именѣ Каменогорку маю ка⁷ владности, в моцы и вѣ справе своеи мѣти до лет оного дитати небожчика п̄на Дубицкого, а кгда оное дита лет своихъ доростеть, винни будемъ мы сами або и потомки наши, што на тоѹ дита водле права еѹ принадлежати будет, ему того имениа зо вѣсим, с чимъ есмо до рукъ своихъ взали, поступити кромѣ вѣсакого права и примушена або позывана. А именѣ Дубники все зо вѣсим, тако в собѣ есть, маеть при пану Понетовскомъ и п̄неи малжонце еѹ зоставити за третью част всѣхъ имении небожчиковскихъ водле права небожчика п̄на Дубицкого, п̄неи Понетовскои даного; и къ тому ещѣ, што пан столник** по смерти небожчика п̄на Дѹбицкого в п̄неи Понетовскои отнал именѣ квалтовне небожчиковскоѹ в Дубенцы, ѹ Глстребли и в Могилномъ***. Тогда есмо то такъ межи собою постановили, ижѣ зѣ еѹ млстью п̄номъ Понетовскимъ и малжонкою еѹ млсти сполне того свего под паномъ столникомъ доходити маемъ, а кгда П̄нѣ Богъ допоможе намъ того выискати, ино во всемъ томъ, такъ ѹ дворѣ, в людехъ, в полахъ, дереве бортномъ и всѣхъ ѹжиткахъ мнѣ и малжонце моеи быти третая част а п̄ну Понетовскому и малжонце еѹ млсти двѣ части маеть; а то про тую причину мнѣ маеть быти третая част за шкоды и наклады, которые ка наложу, доходячи под паномъ столникомъ, а п̄ну Понетовскому и малжонце еѹ млсти двѣ части, одна, которая есть записана ѹ вѣни от небожчика п̄на Дубицкого, а другая за наклады и шѣкоды. Такъ маемъ держати до лет дитати небожчиковскоѹ. А кгда оное дита лет доростеть, виненъ будетъ пан Понетовскии з малжонкою своею част оному дитати и мы другую за нагороженемъ // и досыт ѹчиненемъ шкод и накладовъ ншихъ, на тоѹ право наложонныхъ, пустити, а третая част того имениа маеть быти при пану Понетовскомъ и малжонце еѹ млсти з ыменемъ Добниками (!) в той сумѣ и правѣ небожчика п̄на Дубицкого, п̄неи Понетовскои описаного. А где бы оному дитати, кгда лет доростеть, видилоса быт с кривдою, ижѣ бы пан Понетовскии

з малжонькою своєю болшею третее части мели держати, ино то праву записом п̄нее Понетовское ничого шкодити не маеть. Але кгды именья ⁸-на чолѣ⁸ небожьчика п̄на Дубицкого волно показаны будут, такъ, яко небожьчикъ держаль, тогда они водѣле права своего во всѣхъ именахъ небожчиковьскихъ, пан Понетовский з малжонкою своєю, третее части смотрети мают. А ним бы третаа част от дитати п̄ну Понетовскому и малжонце его млсти была выделена, потол с того именья Дубник, с третее части в Дубенцы, въ Гдстребли и Могильномъ не мают быти рушаны. Потому тежъ и до летъ оного дитати я самъ з малжонькою и детьми своими, такъ и ныхъто инъшии не маеть п̄на Понетовского и малжонки его млсти ѿ жадную речъ ни до такого права позывати ани в жадное речи листовъ записов ихъ млсти нарушити, ани якое трудности и переказы ихъ млсти задавати не маеть. Так тежъ и пан Понетовский з малжонькою своєю мене самого, жону и детеи моихъ ѿ то, ѿ што са постановило, вечными часы позывати не мают ани якое трудности задавати; ѿдно тое теперешнее постановенье межи собою mocno и неотменно держати, наполнити на обе стороне маемъ. До которого листу и застановена нашего я, Федор Олеша, печат свою приложил и рукою своєю властною по руску подписал; так тежъ и я, Просимя Дубицкого Олешинаа, печат свою приложила. А для лепшого и певнейшого твердости сего нашего постановена и просили есмо ѿчевисто, яко я, Федор Олеша, так и я, Просимья Олешинаа, ихъ млсти п̄новъ а едначов нашихъ п̄на Гдна Бокия Печифостского а п̄на Григоря Данилевича. Што ихъ млсть на нашу ѿчевистую прозбу въчинивши, печати свое к сему нашему листу приложити рачили. Писан 8 Гоци лета Божого нарочена тисеча петсот семдесат второго мсца маа двадцат патого д̄на. //

А так я тое ѿчевистое ѿповедане, доброволное сознание и лист п̄на Федора Олеша и малжонки его слово в слово до книгъ кгродскихъ записати казал.

ЦДІА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 13, арк. 303–305. Оригінал.

¹- ¹инших маєтностей ²з налєзку ³Дубниковъ ⁴третью ⁵Идется про Магдалену. ⁶моєи ⁷Далі має бути в. ⁸- ⁸Не вписується в контекст.

Примітки:

* Дубники – маєток у Віленському воєводстві Великого князівства Литовського.

** Невідомо, хто тут мається на увазі.

*** Дубенець, Ястребле, Могильне – маєтки Пінського повіту Берестейського воєводства у Великому князівстві Литовському.

№ 31

1572 р., липня 4. Книшин. –

Привілей короля Сигізмунда Августа каштелянові Волинської землі кн. Андрієві Вишневецькому на брацлавське воєводство

Данина кнзю Андрѣю Вишневецкому на воеводство браславльское etc.

Zigmunt August etc.

Oznaimuiemy niniejszym listem naszym wszem wobecz i kazdemu zossobna, ktorым tho wiedziecz naliezy, iz my, maiącz baczenie laskawe na sluzby vrodzonego kniazia Andrzeia Wiszniewieczkiego, castellana ziemie wolynskiej, vczcziwe a wierne zaslugi, ktoremi on z mlodich liat szwych na dworze naszym i na inszych mieisczach w sluzbach i potrzebach naszich¹ y Rzeczypos(politey) naszej dobrze, wiernie, cznotliwie, nie lituiącz vtrat maiętnosci swei, laske nasze krolewską zaslugowal, za ktoremi godnemi zaslugami, pzipuszcziwszy go w lawicze rady naszej coronnei, castellanią ziemie wolynskiej dalismy. Na ktorым dignitarstwie przerwczony kniaz Wiszniewieczki, iz szie // wedlug powinności swei vczcziwie y we wszitkim dobrze i przistoinie zachowal, chcząc go k temu ku sluzbam naszym i Rzeczypos(politey) naszej chutniejszego na potomnie czasy vczinicz, vmyslilismy na więtsze dostoiestwo wezwacz, iakoz wzywamy, i iemu woiewodztwo Braczlawia Podolskiego, po zescziu z niego wielmoznego kniazia Romana Sanguszkowicza, woiewody braczlawskiego, wacuiącze, z szcirei laski naszej krolewskiej niniejszym listem naszym dawamy. Wzglendem ktorego dignitarstwa przerwczony kniaz Wiszniewieczki mieiscza zawzdy zwyklego w radzie coronnei i vczcziwosc, takze tez i sądow wszeliakiei władzy i wszelkich do tego nalieznosci i prowentow, do tego woiewodztwa nalieżących, do swego ma vziwacz ziwota albo do podniesienia na insze ktore więtsze dignitarstwo. Czo wszitkim poddanym naszym iakiegokolwiek stanu i dostoiestwa będączym, a zwlaszcza obywateliom woiewodztwa² braslawskie^o // ku wiadomosci donosimy i roskazuemy, aby przerwczonego kniazia Andrzeia Wiszniewieczkiego za własnego i prawdziwego woiewodę mieli i onemu miesce, vczcziwosc i władzą wszeliaką zwykłą prziznawali, posluszenstwo i powinność przistoiną czynili, takze i wszitki proventi, do tego woiewodztwa nalieżące, oddawali i dosicz themu wszisztkiemu czynili, i them, ktorым tho naliezy, dosicz czynicz roskazali dlia laski naszej krolewskiej. Dlia ktorei rzeczy liepszego swiadcztwa do tego listu pieczęcz nasze zawiesicz iesmy roskazali. Dan w Knyszynie dnia czwartego męza lipca roku Bozego MDLXXII, panowania naszego XLIII.

Franciskus Crasinski,

Za relatią tegoz etc.

R. P. vicecancell(ari)us

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 191, л. 291–292. Оригинал.

¹ *Дописано на полі.*   ² *Виправлено з земіє.*

№ 32

1572 р., липня 4. Книшин. –

Привілей короля Сигізмунда Августа маршалкові і володимирському городничому Василеві Загоровському на брацлавське каштелянство

Данина Василью Загоровскомъ на кашталаннью braslawckю etc.

Zigmunt August etc.

Oznaimuiemy wszem wobecz i kazdemu zossobna, komu tho wiedziecz naliezy, iz my, maiacz baczenie laskawe na zaslugi vrodzonego Vasilia Zahorowskiego, marszalka naszego, horodniczego wlodzimierskiego, ktoremi on dobrze, cznotliwie, wiernie, nie lituiacz vtrat maiętnosci swei, laske nasze krolewską z mlodych liat swych zaslugowal, tak na dworze naszym, iako tesz będącz w poselstwach do wielkiego kniazia moskiewskiego poszilan, sprawczą na zamkoch naszych vkrainnych i nad ludem naszym i na insze rozne sprawy w sluzbach naszych i Rzeczypos(politey) przekladan, a wszendzie statecznie i vczcziwie, nie vsliedzaiacz przodkow swych, kę nam sie zachowal i na ten czas takze sluzicz i zachowywacz sie w them nie przestawa, onegosmy z sczirzei laski naszej wzgliendem przerzeczonych zaslug, nam i Rzeczypos(politey) naszej przez niego vczynionych, iemu sluszną nagrode // i na potomne czasy ku sluzbam naszym y Rzechypos(politey) them chętlivszego vczinicz chcącz, w lawicze rady naszej coronnei prziiacz vmyslilismy, iakoz przimuiemy i iemu castellanią Braslawla Podolskiego, po zescziu z niego¹ vrodzonego kniazia Andrzeia Kapusty, castellana braslawskiego, vacuiaczą, dali i them listem naszym dawamy. Ktorego dignitarstwa castellaniei braslawskiej prerzeczony Vasil Zahorowski, takze mieiscza zwyklego w radzie coronnei y vczcziwosci, k themu wladzei i wszeliakich prerogatiw, na the castellanią nalezających, vziwacz ma, iako i pierwszy castellan braslawski, do swego zywota albo do podwyszenia z laski naszej na więtsze dignitarstwo. Czo wszitkim poddanym naszym, iakiegokolwiek stanu i dostoienswa będączym, zwlascza obywateliom woiewodztwa braslawskiego, ku wiadomosci donosimy i rozkazuiemy, aby Vasilia Zahorowskie^o za wlasnego i prawdziwego castellana braslawskiego bycz wiedząc, onemu // mieiscze, vczcziwosz, wladze przistoiną, posluszenstwo i wszitkie prerogatiwy zwykle, iako i kniazii Kapusczie, pierwszemu castellanowi, prziznawali i dosicz themu czynili, i them, ktorym to naliezy, dosicz czynicz roskazali pod laską naszą. Dla ktorei rzeczy liepszego swiadcztwa do tego listu naszego pieczęcz nasze coronną prziwiesicz roskazalismy. Dan w Knyszynie dnia czwarte^o miesiacza lipcza roku Panskiego MDLXXII, panowania naszego XLIII.

Franciscus Crasinski,

Za relatią tegoz

R. P. vicecancell(ari)us

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 191, л. 292–293 об. Оригинал.

¹ niei

№ 33

1573 р., січня 8. Вільно. –

Впис у замкову книгу Віленського воєводства листа братів Андрія, підстоля Великого князівства Литовського і могильовського старости, та Олександра, городенського старости і гаєнського державці, Григоровичів

Ходкевичів про те, що вони за дорученням свого батька Григорія Ходкевича, віленського каштеляна і найвищого гетьмана Великого князівства Литовського, повернули оршанському старості Філонові Кміті Чорнобильському замок Пиків узамін за вручення ним їм 1000 кіп литовських грошів, за які Г. Ходкевич узяв раніше цей замок у заставу, а відповідний батьківський заставний запис віддадуть Ф. Кміті після припинення мору (1573 р., січня 6. Вільно)

Wypis z xiąg zamkowych wojewodztwa wileńskiego

Roku 1573 januarii osmego dnia we czwartek

Przyjeżdżać raczyli do urzędu zamkowego etc. w. w. p. p. Ichmc pan Andrzej Hryhorjewicz Chodkiewicz, podstoli WXLitt., starosta mohilewski, a jp. Alexander Chodkiewicz, starosta grodzieński, dla zeznania etc. zapisu niżej wyrazonego, który tak się w sobie ma:

Andrzej Hryhorjewicz Chodkiewicz, p(odstoli) WXLitt., starosta mohilewski, Alexander Chodkiewicz, starosta grodzieński, dzierzawca haieński, czynim jawno y oznaymujem tym listem naszym, iż co w summie pieniędzy, to jest w tysiącu kopach groszy litewskich, pierwey tego jp. Fiłon Kmita Czarnobyłski, starosta orszański, imienie swoje zamek Pikow jp. Hryhoremu Chodkiewiczowi, panu wileńskiemu, hetmanowi naywyższemu W^oXLitt., zastawić y na to list swoy dać był raczył, którego imienia jp. wileński y do tego czasu w dzierzeniu będąc, za żądaniem jp. Fiłonowym nam, synom swoim, te summę pieniędzy tysiąc kop groszy litewskich od jmci wziąć y ten zamek Pikow panu Fiłonowi w dzierzenie puścić rozkazać raczył. A tak czyniąc my dosyć woli y rozkazaniu jmc. p. oycy naszego, summę wyż wyrażoną tysiąc kop groszy od p. Fiłona do rąk swoich przyjęli y ten zamek Pikow listem naszym jmci puścili y podać rozkazali, lecz jeszcze zapisu tego, którym Pikowo w summie pieniędzy zawiedzione było, jmci nie wrocili z tych przyczyn, iż na ten czas dla zapowietrzenia w zamku naszym Grodku został, zkąd pod tym czasem trudno y niebezpieczno było wziąć; gdzie skoro te powietrze poskromi się, na on czas ten zapis jmci zastawy do rąk jmci oddać mamy. A gdybyśmy tego zapisu jmci nie oddali y jakimkolwiek obyczajem przy sobie zatrzymywali, a w tym by czasie ten zapis zginął, tedy, chociaiby się gdzie na potym okazał, u każdego prawa żadney mocy mieć nie ma y nie będzie, którego my tym listem naszym kassuiemy y wniwecz obracamy. Y na tośmy jp. staroście orszańskiemu dali ten nasz list z naszymi pieczęciami y z podpisem własnych rąk naszych, iakoż my to y na urzędzie grodzkim wileńskim, sami stanowszy, wczewisto opowiadali. Pisan w Wilnie roku Bożego narodzenia 1573 miesiąca januariy 6 dnia. U tego listu pieczęci jchmc. obydwóch przyłożone są y podpis rąk obydwóch pismem polskim temi słowy: Andrzej Chodkiewicz, p(odstoli) WXL., ręką swą. Alexander Chodkiewicz, starosta grodzieński, ręką własną.

АРК, зesp. Архивум Млынoвские Ходкевичoв, ркps 33, s. 1. Кoпiя в перекладі з руськoї мoви, викoнaнoму в другій пoлoвині ХVІІІ aбo в першій пoлoвині ХІХ ст.

Резеста:

Kwitacya od j. w. w. Andrzeia, podstolego W. X. L., y Alexandra, starosty grodzieńskiego, Hrehorowiczów Chodkiewiczów, woiewodzciców wileńskich, hetmanowiczów W. X. L°, braci, w. j. p. Fiłonowi Kmicie, staroscie orszańskiemu, z oddania sumy zastawney 1000 kop groszy, na dobrach Pikowie będącey.

Ibidem. S. 4.

Записи, зроблені в XIX ст.:

Jest proceder Janusza y Michała, xiążąt Zasławskich, braci, z Fiłonem Kmitą o to, że Hrehory Chodkiewicz, będąc opiekunem tych xiążąt a fundując zamek Pikow ku obronie tamecznych poddanych, pobrał działa spiżowe y dalszą amunicyą z zamku Zasław(skiego) r^u 1585. W ziemstwie braclawskim.

Jest proceder między xiążęciem Januszem Ostrogskim, kasztelanem krakowskim, a Jerzym Druckim Horskim, pozwanym, o niewinkowanie względem miasteczka Hlinska, o które do starostwa winnickiego pociągano.

Jest proceder między tymże xiążęciem Ostrogskim a Zofią Łukaszową Sapieżyną o nieoddanie przywilejów y dokumentów na dobra Pikow po śmierci Jerzego Druckiego Horskiego

Ibidem. S. 2.

№ 34

1574 р., березня 10. Краків, на сеймі. –

Лист короля Генрика про підтвердження наведеного у ньому листа луцького, брацлавського і вінницького старости кн. Богуша Федоровича Корецького стосовно надання в ленне володіння селища Ермолинців брацлавському підсудкові Андрієві Семеновичу Садовському (1572 р., січня 7. Брацлав)

Потверженє Андрѣю Садовськомѣ, подсудкѣ браславскомѣ, на селищѣ пустое на има Ермолинцы в повѣте Браславскомѣ леннымъ правомъ

Генрику, Божю млстю корол полскии, великии князь литовьскии etc.

Ќзнаиуеми тымъ листомъ ншимъ всимъ воецъ и каждому зособна, кому то ведати належи, нинешним и на потомъ бѣдѣчимъ. Поведиль перед нами ѣроножи Андрей Семенович Садовскии, подсудокъ повету Браславского, иж велможныи княз Богушъ Федорович Корецкии, воевода земли Волынское, староста луцкии, браславскии и веничкии, даль ему до воли и ласки ншое гдрское селищѣ пустое на има Ермолинцы, лежащее в повете Браславскомѣ при речце Селницы, и показоваль перед нами листъ кнзя Богуша Корецкого, данину на тоє селищѣ пустовское, од него ему даныи, которыи слово од слова такъ са в собе маєт:

Гд, Богушь Федорович Корецкии, староста луцкии, brasлавскии и веницкии, ознаимую симь листом моимъ, иж, будучи мнѣ з воли и ласки его мл. гдрское час немалыи старостою brasлавским и веницкимъ и по вси тые часы мешканя моего Ѹ томъ краи, Ѹзналь и досветчиль есми пилных, хѸтливыхъ и вѣрныхъ послугъ служебника моего пна Андрея Семѣновича Садовского, подсудка воеводства Brasлавского, которые он през немалыи часть, бавечи се при мнѣ на той Ѹкраине и бываючи в кождыхъ потребахъ против неприятеля его кр. мл. з немалыми Ѹтратами маѣтности своеѣ и не литуючи горла и крве своеѣ, завѣжды зъ себе показоваль, яко верному а цнотливому подданому его мл. гдрскому пристоиит, а отгул, видечи есми его быт годнымъ слугою его мл. гдрским и Речи Посполитое пожиточнымъ а хотечи еще тымъ болшѸ хуть его ку службамъ его мл. гдрским способити а на прозбу его дал есми ему селищю пустое на имя Ермолинцы, лежащее в поветѣ Brasлавскомъ при рѣчце Сѣлницы, которое з давныхъ часовъ до // замку гдрского Brasлавского прилегло было и впусѣ лежало. Маѣт он тоѣ вышѣи поменѣное селищю Ермолинцы з кгрунтомъ земленнымъ, з лѣсы, дѸбровами, с пасеками и зо всими пожитками, к нему належачими, бут акимиколвекъ назвисками и¹ поменѣныме², держати и его вживати до воли и ласки его мл. гдрское а гсдру королю его мл. с того службу земскую служити потому, яко и иншиѣ земѣанѣ шлахта тамошниѣ brasлавскиѣ служат. И на то есми ему даль сѣс мои листъ з моею печатю и с подписом влостное руки моеѣ. Писанъ Ѹ Brasлавлѣ лет. Божего нароженя тисеча пятсот семдѣсят второго мѣца генвара сѣмого дна. Богушь Корецкии etc.

И билъ намъ чоломъ преречоныи Андрея Садовскии, подсудокъ brasлавскии, абыхмо в том ласку ншу гсдрскую ему оказали а его при томъ селищю Ермолинцахъ зоставили и то ему а его потомкомъ особливимъ листомъ нашимъ и Ѹтвердили, и Ѹмоцнили. Гдко ж и пнове рада наша, на тот часъ при нас на коронации³ нашої будучиѣ, в том се за нимъ до нас причинали, заледаючи его быт годнымъ и добре Ѹмеетнымъ члвком на той Ѹкраине ншой при замку нашомъ Brasлавскомъ. А иж теж таковыѣ пустыни маѣют быт роздаваныѣ для Ѹседана тых тамъ краѣв, теды мы, видечи того быт реч слушную, чиначи на чоломъбитѣ его, з ласки нашое гдрское за радою и ведомостю пнов рад нашихъ коронныхъ а пословъ земскихъ, на том соимѣ коронации нашое при насъ будучихъ, за одностайнымъ позволенѣмъ ихъ преречоного Андрея Садовского, подсудка brasлавского, и его потомки при том селищѸ Ермолинцахъ оставили есмо и тымъ нынешнимъ листомъ нашимъ зоставуем, Ѹтвержаемъ на вечност такъ, иж преречоныи Андрея Садовскии, подсудокъ brasлавскии, и его властныѣ потомковѣ мужского стану вышѣи описаное селищю Ермолинцы зо всими пожитки и належностями, яко се селищю в собе в пожиткахъ, обыходех и в широкости кгрунту маѣт, яко в листѣ данинѣ кнзя Богуша Корецкого описано ест, маѣт держати и Ѹживати, вшелѣакиѣ пожитки там собе розмножати и прибавляти водлугъ наилѣпшого Ѹподобана // своего на вечныѣ часы, Ѹкром пренагабана и переказы кождого члвка. А с того нам, гсдру, и Речи Посполитои службу ншу земскую военную служити будѣт повинѣн потому, яко и иныѣ земѣанѣ

шпахта воеводства Браславского служит. И на то есмо ему и его потомкомъ мужского стану дали сес наш листъ с подписом властное руки ншое. До которог(о) на сведецство и печат нашу коронную привесити есмо рассказали. Дан въ Кракове на соиме коронации⁴ ншое днѣа десятого мсца марта року *от* нароженѣа Сына Божего тисеча пѣтсот сѣмьдесѣть четвертого а панована ншго первого.

Henricus Rex

Справа велможного Валентого
Добинског(о) з Дебачъ, канцлера
Короны Полское

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 192, л. 162 об.–163 об. Оригинал.

¹ и зайве. ² поменеными ³ коронации ⁴ коронации

№ 35

1574 р., березня 15. Краків, на сеймі. –

Лист короля Генрика про дарування писареві руських справ коронної канцелярії Євтикові Васильовичу Висоцькому села Хижинців у його межах, описаних за короля Сигізмунда Августа призначеними ним комісарами брацлавським підкоморієм Михайлом Шашковичем Долбуновським і брацлавським войським Миськом Петничанським

Дарованье навечно села новооселого Хижинци въ старостве Браславскомъ ўрожомѣ Евтиковѣ Висоцкомѣ, писаровѣ крола его мл. справ рѣских канцларии¹ коронное

Генрикъ, з ласки Божѣи крол полскии etc.

Ўзнаимуемъ тым листомъ ншимъ вобецъ и каждому зособна, комѣ то ведати належи, нинешнимъ и на потомъ будучимъ, иж што которое село Хижинцы в старостве Браславскомъ и Веницкомъ на кгрунте, через комисарей славное а светое памети короля его млсти Жикгимонта Августа, продка нашего, высланныхъ, Михаила Шашковича Долбуновского, подкоморого браславского, а Миска Петничанског(о), // воиского браславского ж, *от* кгрунту шляхетского *от*теханом, людми осѣдати почал², с которого, деи, кгрунту николи передъ тымъ жадного пожитку не бывало, а такъ мы за причиною пнов рад нашихъ всихъ, духовныхъ и свецкихъ, и тежъ пословъ земскихъ, на соиме теперешнемъ коронации наше, при насъ будѣчихъ, которые одностайне службы писара нашего канцлерей коронное справъ руськихъ Евтика Василевича Висоцкого заледаючи, за нимъ ся до насъ причиняли, поведаючи, иж онъ *от* часу немалого за щастливого пнована продка нашего славное а светое памети Жикгимонта Августа, короля его мл., маючи в порученю вси справы земли Киевское и Волынское рускиѣ, пилне и верне въ справахъ Речи Посполитое служил, тако жъ и на тотъ часъ служит,

нагорожаючи ему службы его а хотечи его и вперед хутлившим и способнейшим ку службам нашим и Речи Посполитое учинити, за радю и одностайным пновъ рад наших и пословъ земьскихъ позволенемъ тое село Хижинцы, которое са на кгрунте через комисарси продка нашего, вышеи помененых, одеханомъ, оседати почало, зо всеми кгрунты, полми, сеножатми, з дубровами, лесами, пасеками и подпасечми, з реками, ставы, ставищами, озеры, з деревом бортнымъ, з ловы рыбными и зверинными, з бобровыми гоны и зо всеми якимколвекъ обычаемъ названными пожитки, яко се тотъ кгрунт а земля села Хижинцовъ подлугъ отехана и ограничена вышеи мененых комисарси продка нашего само в собе въ границах, обыходех и всех пожиткох своих мает, пререченомъ Евтику Высоцкому, писару нашомъ, ему самому, его детем и на потом будучим ихъ счадомъ, близкимъ и крвным на вечность дали есмо и тым листом нашим даемъ и потвержаемъ. Маеть впрод речоныи Евтикъ Высоцкии тое село Хижинцы зо всемъ, яко се само в собе маеть, в кгрунтех, пожиткохъ и обыходех, яко вышеи описано, на себе держати и всяких пожитковъ в немъ уживати и там ихъ собе примножати и розширати, // яко налепи розумеючи и кому хотечи отдати, даровати, продати, заменить и ку своему лепшому и пожиточнейшому³ обернути и тымъ, яко власностью своею, шафовати такъ, яко се ему самомъ, его детемъ и потомкомъ албо крвным и близкимъ налепи подобати будет, вечными часы. Которому привилею нашомъ, емъ ласки и щодробливости наше за позволенемъ, радю и причиною пновъ рад наших и послов земьскихъ на то даномъ, яко достаточномъ, здоровому и слушномъ праву, на которыи причины правные и неправные, такъ статутом, яко и конституцыями соимовыми от предковъ наших королеи их млсти полских албо потом через насъ и потомковъ нашихъ описаные, и вси иные причины, которые бы са противъ тому привилею ншму вымыслом албо довестилом людскимъ выналезти могли, шкодити не мають и не будът моцы, але то все, яко вышеи в том нашом листе записано, моцно и вечне непорушно держати и ховати маемъ и повинни будемъ мы сами и потомки наши короли полские и великие князи литовские. И на то даем и дали есмо писару нашомъ Евтику Высоцкому, ему самому, его детем и на потом будучимъ их счадом, близкимъ и крвным тотъ нашъ листъ, подписавши его властною рукою нашою и росказавши ку немъ завесити печат нашу, с позволенемъ всех пановъ рад наших, духовныхъ и свецкихъ, при насъ будучихъ. Писан въ Кракове на соиме валномъ коронацыи наше дна пятогонадцать марца мсц. року от нарोजना Сына Божого тысяча патсотъ семдесат четвертого а пнована ншого первого.

Henricus Rex

Valenty Dabinsky,
R. P. can(cellarius)

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 192, л. 199 об.–200 об. Оригинал.

¹ канцларии   ² почало   ³ Дали мае бути держаню або вживаню.

1574 р., квітня 15. Краків, на сеймі. –

Привілей короля Генрика Богушові Дешковському (Дешковичу) на брацлавське хоружство

Данина корола его мл. Богѹшѹ Дешковѹскомѹ на хорѹжство браславльское

Генрикѹ, Божю млстью корол полскии, великии княз литовьскии, рускии, прускии, мазовецкии, жомойтскии, киевськии, волынськии, подлашскии, ифлантскии и иныхъ, а к тому кнѹжа Андекгавенекое, Борбоньское и Алвернорьское и тежѹ кграба в Мархии, Форестии, Кверцци, Роверии и в Монтисьфорцци etc.

Ознаиуемъ симъ нашимъ листомъ, ижѹ мы, маючы ѿ томъ ведомост, же по зештью з сего свѣта корола его млсти сватое славное памети Жикгимонта Августа, продка нашего, кнѹзи, панове, врадники и вса шляхта ѿбыватели воеводства Браславльского для лепшого межи собою порадку и способнейшее ѿбороны своее ѿт неприятела под ѿнымъ часомъ небезпечнымъ, звлаца на тамъ тои Украине, сполне и згодливе шляхетного Богуша // Дешковича, земнина тамошнего, на врад земскии хоружство браславское ѿбрали, бачечи его на то быти годного, на которомъ онѹ вrade аж до сихъ мествъ будучи а верне, цнотливе и годне Речи Посполитои служачи, повинности своєї досыт чинит, тогды з ласки нашее гедрьское, за прозбою пословъ земскихъ того воеводства Браславльского, на теперешнии съемъ корунацци нашее с того воеводства до насъ посланыхъ, хотачи мы и вперед Богуша Дешковского тако годного ку службамъ нашимъ и Речи Посполитои на томъ меству мети, его при ѿномъ помененомъ вrade земскомъ хоружестве браславльскомъ зо всакою владностью, тому вradу належачою, заставили¹ и то ему тепер знову симъ листомъ нашимъ даемъ. Которыи врад хоружество воеводства Браславльского Богушѹ Дешковьскии держати и уживати маеть, владзы, справы и порадку всакого, в статуте правъ посполитыхъ ѿписаного, на томъ меству слушне, звлаца под часомъ военнымъ, справуючиса, водле звыклого ѿбычаю, потому, тако и въ иныхъ земляхъ, воеводствахъ и поветехъ паньствъ нашихъ ѿного краю хоружие са заховують. И на то дали есмо Богушу Дешковскому сесь нашѹ лист з нашою звыклою коруньною печатю. Писанѹ ѹ Кракове на соиме валномъ корунацци нашее дна патнадцатого мсца апрела // лета Божего нарожена тисача патьсотъ семьдесятъ четвѹртого, панованѹа нашего року первшого.

Подпись руки кнѹза
подканцлерого по латине
Petrus Dunin Wolski,
R. P. vicecancellarius

Справа велебного Петра
Дунина Волског(о), каноника
гнезденского и краковского,
Кр. Пол. подканцлерог(о)

¹зоставили

№ 37 .

1574 р., квітня 15. Краків, на сеймі. –

Привілей короля Генрика Сергієві Оратовському на брацлавське
войськівство

Данина Сергею Оратовскому на воискоє браславльское

Генриць etc.

Ўзнаиуемъ нашимъ листомъ, ижъ што которыи врад земскии воискоє въ воеводстве и повете Браславльскомъ по смерти небожчика Василя Жабокрицкого, воиского браславльского, // на сес часъ вакуеть, а такъ мы з ласки нашею гсдрьское, за прозбою пословъ земскихъ того воеводства Браславьского, розумеючи быти на то годнымъ шляхетного Серъгея Оратовьского, земенина нашего воеводства тамошънего ж и повету Браславльского, тотъ врад земскии воискоє браславльское дали есмо и симъ листомъ нашимъ даемъ преречоному Сергею Оратовьскому. Гдко ж маеть онъ за симъ листомъ нашимъ того владу и в немъ владности, тому то владу належачое, также учтивости и местца межи врадниками земскими тамошними ўживати во всемъ потому, гко и иные воиские в землях, воеводствах и поветех панствъ нашихъ оного краю на тыхъ врадех ѿ насъ постановлены суть и гко небожчикъ Василю Жабокрицкии того владу воиского браславльского уживаль. И на то дали есмо Серъгею Оратовьскому сес нашъ листъ з нашою звыклою корунною печатю. Писанъ ѿ Кракове на соиме валномъ корунации нашею дна петнадцатого мсца апреля лета Божего нарожена тисача пачсотъ семьдесятъ четвртого, панована нашего року первшого.

Petrus Dunin Wolski,

Справа его ж

R. P. vicescancellarius

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 193, л. 2–2 об. Оригінал.

№ 38

1574 р., квітня 15. Краків, на сеймі. –

Привілей короля Генрика Гнівошові Стрижевському на вінницьке
войськівство

Данина Гневошу СтрыжевскомѸ на воискоє веницкоє

Генриць etc.

Ўзнаиуемъ симъ нашимъ листомъ, ижъ што которыи врад земскии воискоє въ воеводстве Браславльскомъ, в повѣтѣ Вѣницкомъ по смерти небожчика

Миска Петничанского, воиского вѣницкого, на сес часъ вакуеть, а такъ мы з ласки нашео гедрѣское за прозбою пословъ земскихъ того воеводства Браславскаго, разумѣючи быти на то годнымъ шляхетного Гневоша Стрыжевскаго, земенина нашего воеводства тамошняго ж, повѣту Веницкого, тотъ врад земский воиское вѣницкое дали есмо и симъ листомъ нашимъ даемъ преречоному Гневошу Стрыжевскому. ꙗко ж маеть онъ за симъ листомъ нашимъ того владу и в немъ владности, тому то владу належачое, также ѹчтивости и местца межи врадниками земскими тамошними ѹживати во всемъ потому, ꙗко и иные воиские в землях, воеводствах и поветех панствъ // нашихъ оного краю на тыхъ врадех ѡт насъ постановлены суть и ꙗкъ небожчикъ Миско Петничанский того владу воиского веницкого уживаль. И на то дали есмо Гневошу Стрыжевскому сес нашъ листъ з нашою звыклою корунною печатю. Писанъ в Кракове на соиме вальномъ корунацыи нашео дна патнадцатого мсца апрела лета Божего нарожена тисача патъсотъ семъдесать четвертого, панована нашего року первшого.

Petrus Dunin Wolski,
R. P. vicecancellarius

Справа его ж

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 193, л. 3–3 об. Оригинал.

№ 39

1574 р., травня 5. Краків. –

Впис у книгу коронної канцелярії листа Олізара Кірдея Мильського і Михайла Шашковича Долбуновського про проведений ними, як призначеними королем Сигізмундом Августом комісарами, опис кордонів Брацлавського воеводства з Київським і Подільським воеводствами (1570 р., січня 6. Брацлав)

Потверженьє воеводствѹ Браславскомѹ границ, ѹчиненныхъ томѹ воеводствѹ через певные особы, на то высланные

Генрыкъ, з ласки Божєи корол полский etc.

Ѳзнаимѹемы тымъ листомъ нѣшимъ всимъ вобец и каждому зособна, кому то ведати належит. Поведиль¹ перед нами ѹрожоныи² Михаило Шашковичъ Долбуновский, подкомории браславский, Андреи Садовский, подсудок браславский, послове воеводства Браславскаго, ѡт всихъ ѡбывателеи земан до насъ присланые, иж што корол его млсть славное а светое памяти Жикгимонт Августъ, продокъ нашъ, рачил розказати и злецыт листомъ своимъ певнымъ особамъ ѹрожонымъ Олизару Кирдею Мылскому, маршалку нашому, а Михаилу Шашковичу Долбуновскому, выехавши з границы³ воеводства Браславскаго, которые делат воеводство Браславское з воеводствами Киевскимъ и Подолским и староствомъ Хмелницкимъ⁴. Водлугъ

котороꝝ(о) злѣцена и розказана продка нашего короля еꝝ(о) млсти тые помененыѣ ѡсобы тые границы воеводства Браславского, выехавши, списали и на то листь свои под печатми своими всеи шляхты⁵ ѡбывателем воеводства Браславского дали. Которыи перед нами ѡни ѡказавши, жадали нас за то, абыхмо тые границы воеводства Браславского, тако на том листе комисареи короля его млсти ѡписано, до книгъ наших канцларейскихъ коронныхъ вписати розказали. Котороꝝ(о) листу мы ѡгледавши, велели его слово ѡт слова до книгъ наших канцларейскихъ коронныхъ и в сѣс лист нашъ вписати; // и такъ ся в собе мает:

Гд, Олизар Кирдеи Мыслскии, маршалокъ его королевское млсти, а Михаило Шашъковичъ Долъбуновскии ознаимуемъ и даемъ вѣдати каждому, ижъ за розказанемъ его королевское млсти нашего милостивоꝝ(о) пна ездили есмо по границахъ воеводства Браславского, которые делать з воеводствомъ Подолскимъ и староствомъ Хмелницкимъ а воеводствомъ Киевскимъ и кажде на има селища, которые ку воеводству Браславскому належат, списали есмо аж по Чорнымъ шлях, то есть тые селища ку воеводству Браславскомъ: селище Ходоровицы ку воеводству Браславскому аж по Чорнымъ шлях, селище Ѡвдиейцы аж по Чорнымъ шлях, Пыковъ замочокъ и мѣсто пна Филоновъ Кмитича, старосты ѡршанского, а ѡт того замку и мѣста аж по Чорнымъ шляхъ, Мезяковские земли аж по Чорнымъ шлях, Прилук по Чорнымъ шлях, селище Погребеще Гришка Погребиского, тое селище на самомъ шляхъ Чорномъ, в которомъ селищи впала река Росъ, долов Росю по правои руци Брасловю кгрунтъ шляхетскии воеводства Браславского селище Ѡлековцы, Семашковое селище Ѣрунчугов, Ѡбоденского селище Чжунковъ, Семашковое ж селище Трибѣсовъ; а Кошу⁶, селище Котенюв, тые ѡбе Клещовского, селище ⁷-того ж⁷ Мацѣва, селище Сороичи того ж Мацѣва, селище Манастырище, селище Сосонка, тые ѡбе Каидашовы, Ѡлбачовъ Красноѣлского, долинное Седелниковцы, Пышонное, двѣ селища короля еꝝ(о) млсти ку замку Браславскому, аж до повѣту Звынигородского, которыи повѣтъ Звынигородскии з веку есть ку воеводству Браславскомъ и своими границами идеть зъ землю воеводства Киевского аж до лесовъ Каневскихъ и границы Черкаское. А тые вышеи мененые всѣ селища воеводства Браславского и кгрунты ихъ дѣлит Рос река зъ землею воеводства Киевского и з Бискупчишною. Идучи долув Росью, по правои руци входы воеводства Браславского, а по лѣвои руце воеводства Киевского и Бискупчишныи. А по другои стороне ку Днестрови реце съ староствомъ Барскимъ воеводство Браславское врочища и старовѣчныи границы. Напервеи село Слободка староства Барского а село Почапинцы земанина его королевское млсти Петьра // Микулинского, вже воеводства Браславского земля тыхъ Почапинецъ, до Луки Щербовое врочища, которое врочище промежку Слободки и Почапинецъ. А ѡт того врочища Лукъ Щербовыхъ дѣбровою аж за реку Ѡлшанку, которая река Ѡлшанка есть звечистаа граница воеводству

Браславскому из старостом Барскимъ аж до реки Рову. А тым Ровом рекою аж до вочища Сандра а *от* того Сандра до Молохова, а *от* того Молохова аж до долины Кочманки, а *от* Кочманки аж до долины Волчъка, а *от* Волчъка аж до вочища Ёдроватую⁸, Пониклоє криницы, а *от* криницы аж в реку Мурахов, рекою Мураховою аж до Поникла долиною, а *от* Пониклы долины аж до вочища Ничилева, аж до Кочмазовского лѣса, которыи лѣсь есть бискупа каменецкого, где вѣстали речки Мурашка и Мураховъ. То вже рекою Мураховою по правои руже границами земланина барского Бенка Козловского до реки Башей⁹ аж до другого селища того жъ Бенка Кучлинец. Там границами стародавными аж до Днестра, где впадаєт Мурахов ѽ Днѣстръ. По правои руже староства Барского, а по левои руже воеводства Браславского, зъ землею Волосою по пол реки Днестра аж до Видова. Мы то все, за розказанемъ его королевское млсти нашего млстивого пана подостатку а справедливе списавши, воеводству Браславскому ознамили. И вже *от* тог(о) часу каждыи земланинъ ѽ воеводстве Браславскомъ ¹⁰повинни будуть⁻¹⁰ с тых ѿсѣлости своих всакоє подданство полнити и правомъ са, кому будет потреба, ѽ воеводстве Браславском справовати. На то есмо всеи шляхте и рицерству ѿбывателем воеводства Браславского, јако посланцы гдрские, дали сес нашъ листъ с печатми нашими. Писан ѽ Браславли генвара шостого д̄ня року Сына Бож. нарож. тисача пятсотъ семьдесятъого.

Ино кгда ж за злеценемъ и розказанемъ короля его млсти, продка нашего, тые вышеи помененыє особы комисаре, границы воеводства Браславского списавши, то вжо всим ѿбывателем ознамили, мы теды, ви//видачи того быть речъ слушную, тые вси границы, јако меновите на листе комисарскомъ есть ѿписано, ѿтвержаючи, розказали есмо до книгъ наших канцларейских коронныхъ вписати, хотечи то мети, абы вжо вси ѿбывателе воеводства Браславского, земане шляхта, которые имена и ѿселости свое въ границах вышеи ѿписаных мают въ воеводстве Браславскомъ, всакоє подданство и послушенство полнили и правом водлугъ статутъ, такъ перед судом земскимъ, јако и кгородскимъ, въ воеводстве Браславскомъ ѿ всакие речи судили и справовали. И на то есмо всим ѿбывателем земаном шляхте воеводства Браславского тот выпись книгъ наших канцларейских коронныхъ под печатью нашою коронною выдати розказали. Писанъ въ Кракове д̄ня пятото маа року *от* нарожена Сына Божего тисеча пятсотъ семдесятъ четвртого а панована н̄шго року первшого.

Valentius Dąbyensky,
R. P. ca(n)ce(l)larius)

Actio evisarum

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 192, л. 196–197 об. Оригинал. Опувл.: Архив ЮЗР. 1893. Ч. VIII. Т. 1: Материалы для истории местного управления в связи с историею сословной организации. Акты Барского староства XV–XVI в. С. 262–266; див. також: Архив ЮЗР. Ч. VII. Т. 1. С. 225–230 (польськомовний переклад); Ч. VIII. Т. 5. С. 197–201.

¹ Повєдили ² ўрожонны ³ границ̄ ⁴ Далі мало бути зазначено, що комісари повинні кордони “списати”. ⁵ шлахте ⁶ Перед Кошув пропущено селище. ⁷ ⁷ Маємо, отже, справу з пропуском у тексті, де Мацей вперше згаданий як власник якогось селища. ⁸ Ђдроватого або Ђдроватое ⁹ Має бути Баши. ¹⁰ ⁻¹⁰ повиненъ будеть

№ 40

1574 р., червня 11. Брацлав. –

Дарчий лист Марії (Милки) Василівни Сабаровської Іванової Вороновицької внукові Філонові, синові своєї дочки Полагії Іванівни Вороновицької та небіжчика Григорія Шрама, на селище Сивовківці та чотири “чоловіки” в маєтку Юрія Олександровича Черленковського Черленкові, з умовою, що після безпотомної смерті Філона ці маєтки має успадкувати інший її внук – Іван Гордійович Микулинський

Ѓ, Івановаа Вороновицкаа именем Марѣа, а прозываемаа Милка, Василевна Сабаровского, визнаваю то сама на себе симъ моим листом, кому того потреба будет ведати або, чтучи его, слышати, нинешнимъ и на потомъ будучимъ, ижъ аа, будучи з ласки млстивого Ѓга в добром здоровю и целомъ розуме моемъ, по своєи доброй воли, з ласки своєи, не будучи ни ѿт кого до того намовена ани припужона, даю, дарую и сим листомъ моимъ вечными часы записую ўнуку своєму пну Хвилону¹, зятя моего небожчика пна Григорѣа Семеновича Шрама и дочки моєи милоє пнии Полагѣа Ивановны Вороновицкогго, имене свое ѿтчизное, в повєти Веницкомъ лежачое, прозвискомъ называемое Сивовковци над речкою Десницею, и в ыменю пна Юрѣа Александровича в Черленкове ве три чоловієи ѿтчизных на куницы Науменковичи Игнатовы сыны Тишко, Сенко, Пашко Гирєнки а четвєртымъ человек на име Липовик Михаило, с податками и с повиностями их а тоє селище Сивовковцы зо всеми пожитками, с полями, з лєсами, з дубровами, сыножатми², ставами, ставищами, з гоны, дубровъми³ и зо всеми пожитками, ку тому селищу належачими, ѣкимъколвєк именемъ и прозвискомъ названы быти могут, все з [...]оимомъ, ѣко се в себе тоє селище маєт, ничог(о) на себе самую не ѿставляючи и ни на кого, заховываючисѣа в томъ водлє права посполитого и статуту земского и ѳфалы поправки статутовыє⁴ сеиму Берестєиского, ѿдалаючи ѿт того селища Сивовковцов дочку мою пнкою Михаиловую Ласковую пную Ѡлену Ивановну Вороновицкогго, ѣко и малжонка єє пна Михаила Ласка, так теж дочку мою пную Ѓдновую Ежевскую пную Полагю Ивановну Вороновицкогго, ѣко и малжонка єє и детеи их, и иных всих близких и кровных, и повиноватых моих, и потомковъ их вечными часы. Которыє⁵ имене селищо Сивовковцы и в тые люди мои ѿтчизные и меновите вышєи поменєные дочка моѣ пни Михаиловаа Ласковаа пни Ѡлена, она сама ани малжонок єє, так теж дочка моѣ пни Полагѣа Ежевскаа, ѣко и малжонок єє пан Ѓдн Ежевский и ни потомки их, и ниhto инныи

з близких кровных их, повиноватых моих вступовати и никоторое переказы тому внуку моему п̄ну Хвилону моцы мети не мають и не будут мочи часы вечными, одно тот внук мой пан Хвилонъ маєт он самъ и потомки его вечными часы держати и ўживати, яко свое власное, розширяючи и ку налепшому а пожиточниишему доброму своему // оборочаючи. А, чого, П̄не Б̄же, рач ўховати, на него час смертельного беспотомства, тогда по его животе тоє имєне не маєт ни на кого прити и спасти, толко на брата его роженного а внука моего п̄на Ивана Гордєевича Микулинского. И на то єсми внуку своему п̄ну Хвилону, сыну небожчика зятя моего п̄на Григоря Шрама, дала сєс мои лист з моею печатю. А при том были и того добре сведоми их млст п̄нове пан Сергии Уратовскии, пан Григорей Чечел, пан Ждан Слупица, пан Маташь Чечил, земанє воеводства Браславского. А для лепшого твердости и певности просила єсми их млсти ѿ приложєне печатєи. Их млст на прозбу мою вчинити а печати свои приложити до того листу моего рачили. Писанъ ѿ Браславлю лѣта ѿт нарож. С̄на Божєего АФОД мєца АІ июня дня.

П'ять печаток

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XIII, s. 1–2. Оригінал. Передсмертний заповіт Філона Шрама на ім'я брацлавського підсудка Михайла Ласка Вороновицького, складений 7 липня 1580 р. і 23 травня 1581 р. внесений у брацлавську земську книгу (тут згадані тільки Сивовківці): Ibidem. Teка XIV^a, s. 163–167. Засвідчена копія.

¹ Далі має бути сына. ² сеножатми ³ дубровами ⁴ статутове ⁵ которое.
Перед цим словом має бути в.

№ 41

[1576 р.], липня 7. [Варшава]. –

Привілей короля Стефана, яким Стефанові Снецькому даровано в доживотне володіння селище Щурівці, дозволено йому його осадити і зобов'язано його сплачувати в державний скарб четверту частину доходів з осадженого мастку, розмір якої буде встановлено королівськими ревізорами

Loca deserta a Bratislavia vno miliari distantia conferuntur Stephano Sznieczki

Stephanus etc.

Significamus etc., quod cum exponerent nobis certi consiliarj n(ost)ri nobilem ac strenuum militem Stephanum Snyeczki, iam a compluribus superioribus armis in confinibus Podoliae continue militando insignia, seruitia et off(ic)ia in praem(issa) bonum militem decencia praestitisse, suam operam Reipub(licae) quam praeclare impendendo et tam cum damno et iactura // rerum suarum non mediocri. Pro eoque idem senatores n(ost)ri apud nos intercederent, vt ipsius meritorum seruiturumque

rationem habentes, eundem aliqua ex parte contentaremus ipsique solitudines certas, Sczerowcze dictas, in cap(itanea)tu bratislauie(si) vno milliari vltra Bratslaviae sittas, hactenus incultas et desertas, possidentas comenderemus. Quarum quidem nos intercessioni vti aequissimae non [...] ¹, praefato Staphano Sznieczki de gra(tia) n(ost)ra regia concendendum et permittendum duximus, prout iam ex nunc concedimus et permittimus per pr(aese)ntes t(er)ras n(ost)ras, dictas solitudines cum syluis, gaiis, rubetis, campis, agris et pratis et generaliter cum omnibus et singulis in eisdem locis desertis et cultura carentibus contentis, nullis excaeptis possidendas, tenen(das), pacifice et quiete vtifruen(das), idque ad extrema vitae ipsius tempora, ita, vt possit et valeat ea loca deserta per excisionem arborum et extirpationem rubetorum vel pratorum ad culturam reducere et in cruda radice villas locare, vel etiam iuxta quantitatem agrorum extirpandorum colonos instituere [...] ¹ aliaque commoda et vtilitates eas solitudines cultura hactenus carentes, prout illi melius et vtilius visum fuerit reducere. Quem promittimus verbo nostro regio, idque pro ser(eni)s(si)mis succe(sso)ribus n(ost)ris polluemur nos in [...] ¹ vsufructu possessiones praefatae, per nos illi collatae, ad extrema vitae ipsius tempora conseruatuos neque eandem vlli alteri hominum daturos, adepturos aut adimi cuiquam permissuros. Posteaquam vero ista solitudines per illum ita excultae fuerint, vt et ipse fructum vltra sumptum in eam rem expositum ex cultura et re familiari percipere caeperit, ex tunc iuxta taxationem revisorum n(ost)rorum singulis annis quartam partem prouentuum ex praeductis bonis ad aerarum publicum perdere et in effectum numerare iuxta constitutiones Regni, desuper latas, tenebitur, juribus nihilominus n(ost)ris regalibus ibidem saluis semper manentibus. Quod m(a)g(nifi)co Bogusio // Koreczki, palatino Volhiniae, luce(orie)n(si) vinnicensique capitaneo et in absentia eius vicecapitaneo loci eiusdem et alteri cuicumque, ad id p(otes)tatem habenti, quicumque pr(aese)ntibus n(ost)ris requisitus fuerit ad notitiam deducimus, mandantes, vt eidem nobili Stephano Snieczki prono quaque tempore in eadem bona n(ost)ra, cultore et habitatore vacua, realem intromissionem et effectuaalem possessionem admittat et admitti curet pro gratia n(ost)ra. In cuius rei etc. Datum septimi julij.

AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, MK, ks. 114, k. 134–135. Оригінал.

¹ Нерозбілне слово.

№ 42

1576 р., серпня 20. Сохачув. –

Привілей короля Стефана Станіславові Лацу зі Стремилчя на доживотне володіння селами Літинєю і Пултівцями (по смерті їх доживотного державці Єжи Язловецького, коронного гетьмана, руського воеводи, любачівського і снятинського старости) з умовою виконувати певні обов'язки відповідно до королівської ординації, яка буде видана

Villae Lethinia et Pultowcze, in cap(itanea)tu winnicen(si) consisten(tes), Stanislae
Lascz de Strzemielecz

Stephan, z Bozei laski krol polski, wielkie k(siąże) etc.

Wszystkim wobec y kazdemu zossobna, komu tho wiedziecz nalezy, tak teras
zywem, iako y na potym będnącym, oznaimuiemy, isz maiącz na dobrym baczeniu
pocziwe sluzby przeciwko Rzeczypospolitei y panom swoim kroliom polskim,
przodkom naszym, vrodzonego Stanislaw Lascza z Strzemielcza, syna niegdy
Jana Lascza, ktore tak on z ossoby swei, iako thesz y s przodkow swoich zacnych
a wziętych liudzi na pograniczu y na wieliu innych miesszczach czynili y po dzis
dzień czyni, ossobliwie w tym, ze po electiei naszej na Kroliestwo Polskie miedzy
drugimi possły coronnemi po nass do Siedmigrodzkiej ziemie iezdził y do Corony
szczęśliwie doprowadził, chcąc iemu laskę naszą kroliewską pokazacz a
iakąkolwiek nagrodę za sluzby iego vczynicz y do więthszych sluzb ieszcze chęcz
tym więthszą w nim wzbudzicz, // dalismy y daiemy przes then liszt nasz
przerzeczonemu Stanislawowi Lasczowi z Strzemielcza dwie wsi Lethinią y
Pulchowcze, w woiewodztwie braslawskim, w starostwie winniczkim liezące, ktore
trzymal niegdy wielmozny Jerzy Jazlowieczki z Buczacza, woiewoda ruski, hethman
coronny, lubaczowski y sniatynski starosta, z laski przodkow naszych kroliow polskich
za ossobliwą daniną ich w dozywocziu. Thakze y przerzeczonemu Stanislawowi
Lasczowi daiemy the wssi do zywotha iego ze wszystkimi liudzi y powinnościami
ich, folwarki, dwory, rolami, passami, liasmi, jeziorami, stawy, mlyny, lowy,
sianożęciami, stady, bydly, dobytkami y ze wszystkimi innemi pozytki, dochody,
okolicznosciami y przyleglosciami, ze wszystkim prawem, panstwem,
posluszenstwem y ze wszystkimi przypadki, do thego gimienia s starodawna
naliezącemi. Iako wszyscy inszy dzierzawczy przed them dzierzeli, thakze y
przerzeczony Stanislaw Lascz trzymacz, miecz, vzywacz bendzie do nadalszego
zywota swego, obiecuiąc y przyrzekaiąc dobrem slowem naszym kroliewskim
za nass y za potomki nasze krolie polskie, ze go s tego gimienia wssi przerzeczonych,
z kthorychkolwiek przyczyn albo y potrzeb, tak na naszych, iako Rzeczypospolitei,
nie ruszem y ani oddaliemi; takze thesz po nass będnący krolowie polszczy nie
ruszą ani oddalia y owszem czalie, zupełnie, neodmiennie w spokoinei possessiei
do zywotha iego zachowaią. S ktorego tho gimienia, wyssei opissanego, przerzeczony
Stanislaw Lascz bendzie nam y skarbu naszemu powinien respondowacz wedlia
ordinaciei, którą potym vczyniemy w thamecznych gimionach stolu naszego
kroliewskiego. Wszakze zachowuiemy wszystkie insze prawa wlasnosci // naszej
kroliewskiej, ktorei wiecznie obliguiemy. A ku lepszej wierze thego wszystkiego, czo
się na wierzchu pissalo, rękaszmy się swą podpissali y coronną pieczęcz zawiesic
roskazali. Dan w Sochaczowie XX dnia miesiācza augusta roku Bozego MDLXXVI,
regni vero nostri primo.

AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, MK, ks. 114, k. 182–183.
Оригінал.

1576 р., листопада 10. Торунь, на сеймі. –

Лист короля Стефана володимирському войському Василеві Гулевичу про надання дозволу на осадження міст на магдебурзькому праві в селах Мовчанові і Качині Володимирського повіту та в селі Сутесці Брацлавського повіту, на проведення щорічно в Мовчанові двох, у Качині і Сутесці по одному ярмарку, в них же – щотижня по одному торгу і на тримання корчем

Вольность Василю Гꙋлевичꙋ на ѡсаженєе мєстꙋ, на права маидеборские, на армарки, торги и корчмы въ Молчанове, в Качине и въ Сꙋтєсце

Стефанъ etc.

Ўзнаимꙋем симꙋ нꙋшим листом всем посполите и каждому зособна, кому будет потреба того ведати албо слышати, нинєшним и на потом будучимꙋ. Бил нам чолом воискии володимерскии пан Василєи Гулевичъ и просил нас, абыхмо ласку нꙋшу гдꙋрꙋскую єму показали а в ыменах его, в земли // Волинскои лежачых, в повете Володимерскомꙋ въ ѡдномꙋ селе Молчанове а въ другомꙋ Качине, а в третєм селе в повете Браславскомꙋ Сутєсце мєста садити дозволили и право маидеборское тымꙋ мєстомꙋ и подданым его, которые тамꙋ ѡседати будутꙋ, надали, также армарки, торги ꙋставити и тежꙋ, корчмы побудовавшы, вино, мед, пиво, горелку и всакиє трунки ку питю и рєчы, в домєх гостинных ку живности потребные, держати и ими волне шинковати допустили. А такꙋ мы, маючы ласкавое бачєнє на ꙋчтивыє службы пꙋна воиского володимерского, также на залєцєнє и причину нꙋкоторых пꙋнов рад и ꙋважившы в томꙋ быти прозбꙋ его слушную, з ласки нꙋшєє гдꙋрꙋское то єсмо ꙋчинили а в тых вышєи поменєных именах на властных их кгрунтєх его в Молчанове, Качине и в Сутєцєх (!) дозволили єсмо и сим листом нꙋшим дозволаємꙋ мєста людми волными и ремєсниками ѡсаживати. Гдꙋко жꙋ тым трєм мєстамꙋ Молчановскому, Качинскому и Сутєсцкомꙋ и подданым его мєщаномꙋ в тых мєстєх право маидеборское надаємꙋ, которое через воитовꙋ, бурмистров, радец и иных ꙋрадниковꙋ, ѡт Гулевича за сею волностю и листом нꙋшимꙋ в тых мєстєх ꙋстановлєных, во всем пораднє справовано и держано бꙋдєт, а мєщанє в мєстєх прєрєчєных того права маидеборского во всих члонках и артикулєх его ꙋживати и имꙋ в рєчах великих и малых завжды на вси потомныє // вечныє часы радити и судитисѧ такꙋ сами межи собою, ѧко тежꙋ и зꙋ гостми людми приєждчими, ни перед ким инымꙋ, ѡдно перед воитомꙋ и радою мєстскою ѡных мєст мают и будут повинни во всемꙋ тымꙋ прикладомꙋ, ѧко сѧ и въ иных мєстєх нꙋших ѡбычаи права маидеборского заховует. А мы моцꙋ и владностꙋ зуполную воитомꙋ тамошним и раде мєстскои даємꙋ вси справы, што их врадꙋ належать бꙋдꙋт, такꙋ межи мєщани тамошними, ѧко и межи гостми купцы приєждчими справедливост слушную во всих справах мєстскихꙋ судовыхꙋ и в рєчах крывавых правом маидеборскимꙋ чинити, судити, сказывати и винных за выступкомꙋ ихꙋ водлє артикуловꙋ, в

томъ правѣ описаныхъ, здавати и карати. К тому допустили есмо и симъ листомъ нѣшимъ Василю Гулевичу дозволаемъ в оныхъ мѣстехъ ярмарки и торги ѹставити, то ест в Молчанове в кождыи год два ярмарки, один на денъ свѣтого Или а другии на денъ свѣтого Михаила, греческихъ святъ, а торгъ в кождыи тыиден в пятницѹ, в Качинѣ ярмарокъ в кождыи год один на денъ свѣтого Стефана мѣца декабра двадцат шостого дна, а торгъ в кождыи тыиден, также в пятницѹ, а в Сутесце ярмарокъ в кождыи годъ на денъ ѹспения Пречистое мѣца августа пѣтнадцат дна, а торгъ в кождыи тыиден в неделю. Которые он ѹставившы, по всехъ мѣстахъ, именахъ нѣшихъ гдрьскихъ // и тежъ князскихъ, панскихъ, дѹховныхъ и свѣтскихъ, кажетъ выкликати и то всимъ ознаимити, даючи волност в тыхъ трехъ мѣстехъ мещаномъ тамошнимъ корчмы волные мѣти, не платячы з нихъ капъщизнь до скарбу нѣшого и жадныхъ повинностей не полнячи, вино, медъ, пиво, горелку и иные всякие трунки ку питю и речи в домехъ гостинныхъ, ку живности потребные, держати и ими шинковати, также ганделъ всякими товары и куплями такъ вести и торговати. И волно то будет на ярмарки и торги до тыхъ мѣст всимъ обывателемъ панствъ нѣшихъ и купцомъ чужоземскимъ, с куплями и товары приездаючи, торговати, продавати и куповати, платячы на пна воиского мыто и торговое отъ всехъ товаровъ своихъ по звыкломѹ обычаю, яко са в ыншихъ таковыхъ мѣстехъ заховует, кромъ переказы мыта нѣшого головного. А тоѣ волности, Василю Гулевичѹ отъ насъ наданое, онъ самъ, его малжонка, дети и вси потомки ихъ за симъ листомъ нѣшимъ вечными часы ѹживати и всякие пожитки пристойные водлѣ налепшого баченѣа своего тамъ себе розъмножати и прибавляти мают во всемъ по тому, яко иншиѣ кнзи и панове обыватели земли Волынское таковыхъ волностей себе наданыхъ ѹживають. И на то дали есмо пну Василю Гулевичу и потомкомъ его сесъ нѣшъ листъ в подписомъ руки нѣшого // гдрьское. До которого на твердост и печать нѣшу коронную привесити есмо казали. Писанъ в Торуню на соимѣ валномъ коронномъ при бытности всехъ пановъ радъ нѣшихъ дѹховныхъ и свѣтскихъ и пословъ земскихъ коронныхъ дна десятого мѣца ноабра лѣта Бож. нарож. АФOS, панована нѣшого року первого.

Stephanus Rex
Lawrin Piesoczinski, pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 193, л. 66 об.–68 об. Оригинал.

№ 44

1577 р., липня 7. Брацлав. –

Лист шляхти Брацлавського воєводства до короля Стефана з повідомленням, що у зв'язку з татарською небезпекою вона не дозволила з'явитися на королівський суд тим з її кола, кого викликано на цей суд, та проханням звільнити цих шляхтичів від королівських позовів і суду і надсилати їй, шляхті, з королівської канцелярії листи не польською мовою, якою, зокрема, складено згадані листи, а руською – за однією з умов Люблінської унії 1569 р.

Нааснеишии млствыи кролю, п̄не α п̄не н̄шгь млствыи

Даны сут листы через дворенина вшеи королевское млсти п̄на Оршевског(о) брата н̄шои, наменшимъ слугам и подданным вшеи кр. млсти, писмом полскимъ писаные, позываючи их перед маистат вшеи кр. млсти, н̄шго млствго п̄на. Теды, нааснеишии млствыи кролю, за постановенемъ ѡн̄ѣ листы с канцлерее вшеи кр. млсти не инакшимъ, ѡдно р̄скимъ писмом мают быти выдаваны. Мы теды, нааснеишии млствыи кролю, ни в чом не буд̄чи есмо и тые позваные брата н̄ша спретивни воли и розказаню вшеи кр. млсти, вжо на тое розказане вм. гдрское ехати ку вшеи кр. млсти были готови. Нижли, буд̄чи есмо под тот час ѡ великом затр̄воженю и небезпеченстве ѡт неприятела ѡт татар, ѡт себе есмо их не п̄стили. А вшакжо мы предса послали ку вшеи кр. млсти брата н̄шго п̄на Гдицковског(о), и покорными н̄шими прозбами вшеи кр. млсти, н̄шго млствго п̄на просимо, абы вша кр. млст з млствое ласки своеи королевское тых братю н̄шѣ позваных ѡт року и ѡт позвовь волными ѡчинити и заховати розказати рачил. Кгды ж, нааснеишии млствыи кролю, с того намъ дест над право и волности н̄ше, же листы с канцлерее вшеи кр. млсти до нас писмом полскимъ выдавают, за што и впрод вшеи кр. млсти, н̄шго мл. п̄на покорными н̄шими прозбами просимо, абы вша кр. млт при привилеях и свободах н̄ших нас заховати а до нас листы с канцлерее вшеи кр. млсти р̄ским писмом выдавати розказати рачил. А на потым, кгды хто в чим винен зостане, справоватиса мусит. А затым наменшии службы н̄ше млствои ласце вшеи кр. млсти, гсдрю н̄шму залецаем. Псан в Браславли мсц. июл. 7̄ року 07̄.

Наменшии слуги и верные подданные вшеи кр. мсти, вса шлахта рыццерство воеводства Браславского покорне низко чолом бьют.

22 перстеневи печатки

Нааснеишому м[лств]ому з ласки Божееи королю полскомѣ, рускому, пр̄скому, жомоитскому, мазовецкому, ифлантскому и теж к̄нжати седмикгородскомѣ, п̄ну н̄шму млствому

Biblioteka Czartoryskich w Krakowie, oddział rękopisów, rkps 307, s. 15, 18. Оригинал. Опул.: Акты, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные Археографическою комиссиею. Санкт-Петербург, 1848. Т. III: 1544–1587. С. 187, 188 (на підставі копії з оригіналу, надісланої Археографічній комісії польським істориком Вацлавом Александром Мацейовським; тут документ помилково датований 1576 р.); *Lipiński W. Echa przeszłości // Z dziejów Ukrainy. Księga pamiątkowa ku czci Włodzimierza Antonowicza, Paulina Święckiego i Tadeusza Rylskiego / Pod redakcją Waclawa Lipińskiego. Kijów, 1912. S. 77* (латинкою за: Акты, относящиеся к истории Западной России... Т. III. С. 187, 188); *Semkowicz W. Po wcieleniu Wołynia (Nielegalny zjazd w Łucku 1569 r. i sprawa językowa na Wołyniu) // Ateneum Wileńskie. Wilno, 1924. Rocznik II. S. 188–189* (за оригіналом). Про печатки документа: *Dziadulewicz S. List szlachty województwa braclawskiego do króla Stefana Batorego // Miesięcznik Heraldyczny. Lwów, 1936. Rok XV. № 5–6. S. 69–71.*

1577 р., листопада 10. Мальборк. –

Декрет короля Стефана про заборону Зофії Микулинській володіти маєтком Лукою, який вона тримає по смерті свого чоловіка Мелешка Залеського і відмовляється передати Янові Горишковському

Декретъ межи инстикгаторем а Мелешковою ѿ имени Лукѣ в повете
Браславскомъ

Стефанъ etc.

Ќзнаиуем симъ нѣшимъ листомъ, комуколкекъ то ведати належить, всимъ и кождому зъособна, нинешним // и на потом бѣдучимъ, ижъ што которое имене, названое Лукѣ, в повете Браславском лежачое, по землянине нѣшомъ поветѣ Браславского Мелешкѣ Залеском, до столу нѣше¹ припалое, перед сего пославшы там коморника нѣшого Аньд्रेа Любенецкого, рассказали есмо были з рѣкъ и держана ѿт жоны того Мелешка Залеского Зофѣи Микулинское взяти и шляхетному Гданови Горышковскому ку справе, пожиткѣ столу нѣшого подати, которыи то коморникъ нѣшъ до нее ездилъ и, мандатъ нѣшъ ем подавши, тое имене, тако властные добра нѣши, взят и Горышковскому водле розказана нѣшого ѿтдати хотель. Нижли онаа Мелешковаа, не дбаючи на розказане нѣшо, менуючы на тое имене ѣ себе такоес право, поступити его не хотела и в том са воли и розказаню нѣшому спротивила. Ѡ што, тако ѿ властные добра столу нѣшого, мандатом нѣшимъ на попиране инстикгатора нѣшого // была позвана, абы перед нами там, гдеколкекъ на тот час дворомъ нѣшимъ фортуinne будемъ, сама стала, листы и право свое, которое на тое имене Лукѣ ѣ себе быти менила, перед нами показала, тако то меновите на томъ мандате ѿписано было. Которыи мандатъ, што са з выписѣ кгородьского браславского ѿказало, возныи браславскии Семень Саборовскии, маючи при себе двох шляхтичовъ Гдануба Косовского а Юриа Столовацкого, въ имену помененомъ Луце року теперешнего семдесат сегомо мсца феврала второг(о) дна положил и ѣ ворота ѿстроговые ѣткнуль и рокъ за нимъ перед нами становитиса Мелешковои ѿт того часу за чотыри недели зложилъ. За которым водле позвана, кгда рокъ праву в тои речы и потомъ с преложена лимитацей нѣшое тепер на первшыи понеделокъ по свiate недавно прошломъ Всих Святых, то ест мсца ноябра четвертого дна, припаль, тогды инстикгатор, тако на первшии рокъ теперешнии, зъ стороны тое речы ѿповедалса а пилност чинил, ведже, // не чинечы коротко стороне позванои аж до сего часу, преречное Мелешковое Залеское Зофѣи ку справе ѿждал. А Мелешковаа, не чинечы послушенства за тым мандатом нам, гсдру, тако на рокъ верхѣ ѿписаныи, такъ и потомъ аж до сих мест перед нами не стала, жадных листовъ и права на помененое имене Лукѣ, тако ѣ себе быти менила, не показала и ничого ѿ себе ѣ суду нѣшого ведати не дала. Ино кгда ж водле права за мандатом нѣшим в кождои речы рокъ завитыи завжды покладан бываает, где жъ и Мелешковаа, будучы тепер мандатомъ нѣшимъ а наболеи во властнои речы

ншои позвана, яко на року завитом, стати была повинна. А ижъ не стала и права никоторого не показала, за тымъ оную речъ, ѿ што была позвана, то *ест* имене Луку, вѣчне стратила. Што декретом ншимъ кролевскимъ, яко властные добра нши, до столу ншого гедрського присужаем и сказуем. А такъ вже тую речъ и справу до старосты ншого, под которыми тые вышеи менованые добра лежат, ѿтсылаемъ // для ѹчиненя конечное и skutечное в той речы, перед нами ѿсужонои, ведле права екъзекуцыи, где бы вышеи менованаи сторона, противнаи и позванаи и вже правомъ на завитомъ року за нестановленемъ своимъ до права, преконаниа, въвезаниа и ѹживаниа в добра помененые не допустила. На которое речы свидѣцтво печат нша до того листу декрету ншого *ест* притиснена. Писан в Малборку лет. Бож. нарож. **АФОЗ** мсца ноабра десятого дня, панованиа ншого року второго.

Petrus Dunin Wolski,
сop(secratus), ер(iscopus)
ploen(sis), R. P. cancellarius

Справа велебного Петра
Дѹнина Волского, бискупа
плоцкого, канцлера корунного
Lawrin Piesoczinski, pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 194, л. 154–156. Оригинал.

¹ ншого

№ 46

1578 р., січня 29. Варшава, на сеймі. –

Декрет сеймового суду в справі за скаргою оршанського старости Філона Семеновича Кмити Чорнобыльського про неправомірний вирок Брацлавського гродського суду при розгляді скарги вінницького войського Гнівоша Дмитровича Стрижовського стосовно шкод, заподіяних у Сниводському маєтку підданими і боярами з Пиківського маєтку

Декрет межи старостою оршаньскимъ а вридомъ кгородсим¹ brasлавскимъ и Стрыжовьскимъ ѿ злыхъ судъ

Стефанъ etc.

Ѵзнаимѹемъ тымъ листомъ нашимъ всимъ вобѣц и кождому зособна, кому того належит // ведати, ижъ перед нами на соиме вальномъ коронномъ Варшавскомъ панъ Филонъ Семеновичъ Кмита Чорнобыльскии, староста оршаньскии, через ѹмоцованого своего жаловаль водле позвѹ на вриадниковъ кгородскихъ brasлавскихъ, на подстаростего Сѣргея Аратовского, сѹдю Коньдрата Козара а на писара Гѹцка Семеновского, ѿ томъ, ижъ кгда воискии веницкии Гневошъ Дмитровичъ Стрыжѣвьскии позвал его позвы кгородскими кѹ правѹ, менѹючи, якобы в рокѹ семьдесятъ шостомъ мсца июня

одиннадцатого д^на пань староста оршаньский через в^радника своего пыковьского Г^лк^лба Павш^л, сл^лгъ, бо^лар и подданных пыковьских на власныи к^лр^лнтъ именья его Сниводского, мо^лцно к^лвалтомъ наславши, дворец его, в Сниводе з^лб^лдованыи, з ма^летностю, котораа в томъ дворцы была, спалиль, а инши^е речи р^лхо^лмы^е и теж стадо и черед^л побрати казал и тым его з оно^л именья с покоино^л держанья выбивати мел, при котормъ спаленью того дворца, меновал, же и дворничка з двоими детьми, которых имени в позве не написал, згин^лла, пань староста оршаньский, б^лд^лчи, ако староста ^лкраины, забавень посл^лгами нашими и земьскими, не б^лд^лчи // дост^лоень и не мог^лчи самъ ку праву стати, ведже хотечи невинность свою о^лказати и того с^ла справити, послалъ до права ку ^лтказ^л Стрыжовском^л зъ мо^лцю з^лпольною и достаточною сл^лжебниковъ своихъ Г^лк^лба Павш^л а Счасного Момонтовича. Нижли тые сл^лжебники его ^лмоцованы^е, бачачи с^лд нез^лполныи, же подстаростего браславского самого на тот час не было, о^лдно на его м^лстцы воискии браславскийи Сергеи Аратовьскийи былъ, которму подстаростии браславскийи на своемъ м^лстцы быти пор^лчиль, а ^лж тотъ в^рад на справы судовые не присагал, они, ако перед ^лрадомъ и не^лприсаглымъ, ^лтказывати не хотели, а с^лд, то^е о^лбмовы ихъ не прим^лючи, пана старост^л, акобы непосл^лшного, отослал^л² его самого о^лсобу до насъ, ^лсдра, на выволанье, а за шкоды, на позвехъ поменены^е, две тис^лачи и шестсот копъ грошеи на немъ всказали³ и прис^лдили⁴, на што Стрыжевьскийи перед тымъ с^лдомъ, ач не водле права засажонымъ, о^лднако ^лж никоторого довод^л не вчинил. А др^лгии позовъ показал тотъ же пань староста, которымъ позвалъ сторон^л противн^лю Гневоша о не // сл^лшныи перевод права, хотачи то показати и довести, ^лж на томъ м^лстцы в Сниводе дворец, которыи он мен^леть быти спаленыи, николи не былъ и к том^л же ^л томъ спаленью не ем^л самом^л вина дана, але сл^лгам и подданымъ его пыковскимъ, на которыхъ справедливости ^л него водле стат^лтъ не прошно, а зато, чимъ сл^лжебникамъ⁵ и подданныхъ, о^лбвинено его самого, на выволанье отослано, за которымъ выволаньемъ, с канцлерей наше о^л данымъ, и за несл^лшнымъ сказанем в^рад^л к^лродского Браславьского к^л немалои, деи, и шкоде пришол. И показывал в стат^лте в розделе первомъ артык^лль чотырнацатыйи, ^лж пань за сл^лг^л а сл^лга за пана ничого терпети не повинень. В^радъ к^лродскийи Браславьскийи и сторона противнаа Гневошъ Стрыжовьскийи, ако в речи спольнои, через прок^лратора на то ^лтпор чиначи, мовили, ^лж с^лд к^лродскийи, и не^лприсаглыи б^лд^лчи, можетъ с^лды к^лродские с^лдити и ^лтправовати. И вказывалъ в стат^лте в розделе четвертомъ артык^лль двадцать первыи, в котормъ пишет, ^лж воеводы, старосты и державцы, каждыи во в^раде своемъ, ма^леть о^лбрати с^лдю чловека доброго, цнотливого, в том повете шляхтича о^лсело^л и присагло^л, которыи поспол с подстаростимъ вси справы, с^лд^л к^лродском^л належачие, ^лтправовати ма^леть. И доклада^л словне // ^лмоцованыи ихъ, ^лж только с^лд^ла ма^леть быти присаглыи, а о подстаростемъ, абы мелъ присаглыи быти, ничого в стат^лте не пишетъ. Пань староста через ^лмоцованого своего мовиль, ^лж тотъ артык^лль стат^лтовыи, которымъ с^ла сторона считить,

кѹ помочи еи быти не можетъ, іако тотъ, которыи на соиме Любельскомъ в рокѹ шестьдесѣть девѣтомъ поправлено; и тамъ постановлено, иж старосты и их вриадники в поветехъ Великого князства Литовског(о), которые шлахтѹ сѹдятъ, мають быти присѣглые. Іако ж тѹю поправѹ и на писме показывал. Мы, тое справы достаточне выслѹхавъши и бачачи, же сѹд кгородскии Браславскии, не бѹдѹчи зѹполныи и водле ѹфалы соимѹ Любельског(о) прысѣглымъ, тое справы справовати а самого пана старостѹ ѡсобѹ за то, в чомъ не ему самомѹ, але слугамъ его вина дана, на выволанье до насъ, гсдра, ѡтсылати и никоторого въсказѹ на панѹ старосте ѡршаньскомъ чинити не могъль, звлаща, иж ѡнъ никакого непослѹшенства кѹ правѹ не оказалъ, але, хотѣчисѣ ѹсправедливити и невинность свою показати, ѹмоцованых ѡт себе посылалъ, нижли тые ѹмоцованые, видечи быти вриад незѹпольныи и неприсѣглыи, ѹ право са ѹдавати не хотели. Весь тотъ поступокъ, такъ вриадѹ кгородског(о), іако и стороны противное, и над статѹтъ и право // посполитое, и з ѹближеньемъ справедливости пна старосты ѡршаньског(о) бачечи быти вчиненыи, за таковыми причинами тотъ сѹд вриадѹ Браславског(о), іако неслѹшне и неправне чиненыи, на сторонѹ есмо ѡтложили и его зо всими постѹпки внивеч ѡбернѹли. Также и выволанье, которое за тымъ неслѹшнымъ сѹдомъ на пана старостѹ выдано было, с пана старосты вырокомъ нашимъ есмо знесли и зносимъ и также внивечъ ѡборочаемъ. А ѡ тые вси кривды и шкоды до права их приналежного ѡдсылаемъ. До которое речи свидѣцтва лепшого печать нашѹ короннѹю притиснѹти есмо велели. Писан въ Варшаве на соиме вальномъ коронномъ дна Кѹ мсца генвара лета Бож. нарож. АФОИ, панована нашего рокѹ второго.

Pertrus Dunin Volski,
son(secratus), ep(isco)pus
plocen(sis), R. P. cancella(rius)

Справа того ж
Lawrin Piesoczinski, pisarz, m.p.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 194, л. 220–222 об. Оригинал.

¹ кгородским ² ѡтослал ³ всказал ⁴ присѹдил ⁵ слѹжебниковъ

№ 47

1578 р., березня 1. Варшава, на сеймі. –

Лист короля Стефана вінницькому войському Гнівошові Дмитровичу Стрижовському про надання дозволу на заснування міста в маєткy Яновоі

Данина на фѹндовање места въ Гднєвє Гневошѹ Стрьжовскомѹ

Стефанъ, Божю милостью король польскии, великии княз литовскии, рускии, прѹскии, мазовецкии, жомойтскии, киевскии, волынъскии, подляскии, ифлантъскии, княжа седмикгородское и иныхъ

Ознаимѹемъ симъ нашимъ листомъ, хто на него посмотришь або, чтѹчи его, услышитъ, нинешнимъ и на потомъ будѹчимъ, комѹ будетъ потреба того вѣдати. Бил намъ чоломъ воискии вѣницкии Гневошь Дмитровичъ Сtryжовскии и повѣдилъ перед нами, *иж он* на властномъ отчизномъ кгрѹнте имениа своего, въ воеводстве Браславскомъ лежачомъ, на има Ганева на Снивоте, праве на шляхах татарских, кѹ обороне и успокоенью а ѹбезпеченью оного краю от неприятеля хочеть заложити и збудовати замокъ накладомъ и коштомъ своимъ, одно просилъ нас, абыхмо з ласки наше дозволити ему в ономъ имению место садити и томѹ месту армарки, торги, корчмы вольные медовые, пивные, горелчаные и иного вшелакого питья мети и тым подданымъ его, которые тепер в томъ имению его Ганевскомъ на Снивоте и на кгрѹнте тамошнемъ мешкають и которые ново приходити и оседати будѹть, вольность местьскую такову, такое и месчанове въ инъших таковых местах кнезских, паньских, обывателеи панствъ наших уживають, надали. А такъ мы з ласки наше королевское, розъмноживаючи добра всея Речи Посполитое коронное и пожитки подданных наших на власностях их к тому, кгда *ж, деи*, то на переказе жадной местомъ и пожиткомъ нашим не *ест*, на чоломъбитье Гневоша Сtryжовского то ѹчинили, дозволити есмо емѹ в томъ имению его Ганевскомъ на Снивоте место садити, армарки // два в каждыи год мети, одинъ по Велицедни ѿ сватом Николи руского свята, которыеи бываеть мсца маа девятаго дна, а другии на день свята Трех Кролеи, а торгъ в каждыи тынденъ в патницѹ. И тымъ подданымъ его, которые тепер суть и которые приходити и оседати будутъ, надаемъ вольность вшелакую местскую, тако и въ инъших таковых местехъ князских, паньских, духовныхъ и свецких мають. К томѹ вольно имъ мети допускаемъ в домехъ своих корчмы вольные медовые, пивные и горельчаные и иное вшелакое питье, также и вшелакие товары кѹпецкие водле звыклого обычаю безъ шкоды пожитков наших шиньковати, продавати, кѹповати. И вже на тые армарки и торъги до того мѣста имениа его Ганевского Снивоты вольно будетъ всимъ обывателем панъствъ наших хрестаномъ, жидомъ и купцомъ чужоземскимъ, зо всякими куплями и товары своими приеждчаючи, торговати, продавати и кѹповати, платечи на него мыто торговое от товаровъ своих потомѹ, тако и въ инъшихъ таковых имениах кнезских, паньских и земаньских, духовных и светских платати по звыклому обычаю, кром переказыи головного мыта нашего королевского и пожитковъ наших. И кгда са трафитъ въ армарки и торги людеи приеждчих судити и межи ними справедливость чинити, маеть таковую, которая бы звычайо и правѹ посполитомѹ противна не была и властне розсудкѹ его прикладом ѹживанья таковое вольности инъших обывателеи тамошних належала. А тое вольности, от нас емѹ наданое, онъ самъ и его жона, дѣти и потомки их за симъ листомъ нашимъ вечне ѹживати маеть¹ потомѹ, тако и инъшие обыватели земли Волыньское и воеводства Браславского таковых вольностей з ласки наше ѹживають. И на то емѹ есмо дали сесь нашъ листь, подписавши его рукою нашою гедрскою. До которого на

твердость и печать нашѣ короннѣю привѣ // сити есмо велели. Писанъ ѹ Варшаве на соиме вальном коронномѣ лѣта Божьего нароженья тысяча пятьсотъ семдесятъ ѡсмого мсца марца первог(о) дня, панованья нашего року второго.

Подпис рѣки короля его млсти
Stephanus Rex

Подпис рѣки писарское
Lawryn Piesoczynski, pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 1–2. Оригинал. Оpubл.: Архив ЮЗР. 1905. Ч. VII. Т. 3: Акты о заселении Юго-Западной России XVI–XVIII в.в. С. 278–282.

¹ мають

№ 48

1578 р., травня 22. Брацлав. –

Оповідання вінницького войськогo Гнѣвоша Дмитровича Стрижовського перед Брацлавським гродським урядом про виклик ним позовом на цей уряд оршанського старости Філона Семеновича Кміти Чорнобыльського в справі захоплення частини Янівського маєтку; зізнання представлених позивачем свідків перед тим же урядом про межі цього маєтку з Гущинецьким та Пиківським маєтками

Видимус с книг кгородских воеводства Браславског(о) веницких

Лѣта Божог(о) нароженья тисеча пятсот семдесят ѡсмог(о) мсца мая двадцат второго дня

Передо мною, Юремь Кгорецким, подстаростим, а передо мною, Кондратом Козарем, судею, вриадовниками сѣдовыми кгородскими браславскими, ѡт его мл. пна Юрия Стрѣса с Комарова, старосты браславског(о) и веницког(о), водле статѹтѹ, ѹфалы любелское засажоными, ѡселыми и присаглыми, ставши ѡчевисто, его мл. пан Гневош Дмитрович Стрыжовский, воискии веницкии, ѡповедал, што ж, деи, позвал есми позвом кгородским браславским его мл. пна Филона Семеновича Кмитѹ Чорнобылског(о), старостѹ оршанског(о), ѡ квалтовное ѡтнате людеи моих снivotских и ганевских, ѡ квалтовное выбите с покоиног(о) держаня кгрѹнтѹ моег(о) ѡтчизног(о) Ганевског(о) и ѡ иншие шкоды, што ширеи все меновите на позве ест ѡписано и достаточне доложено. Ино доводечи тог(о) пан Стрыжовский, иж то ест власныи кгрѹнт его ѡтчизныи Ганевский и ѡт давных часов тот кгрунт свои Ганевский спокоине держал и ѹживал, ставил перед нами, вриадом, светки людеи добрых, веры годных, статечных и богобоиных, то ест меновите пна Семена Гѹцковског(о), шляхтича, Андрея Дрыкѹ зѹ Гѹцковец Великих, Романа Лесенка з Супрѹнова, подданог(о) пна Михаила Микѹлинског(о), Ивана Микитенка з Добровола, Костюка Василченка зѹ Гѹцковец Малых а ѹласа Демченка з Браславля,

Stryzowskiego wybił był jmc p. Filon Semenowicz Kmita Czarnobyłski, starosta orszanski. 1604 d. 10 februarij. Datt(um) ut supra w Kijowie.

Там само. Спр. 4044 II, арк. 37 зв.

¹ *Виправлено з Гблонца.*   ² *У ретесті до польськомовної копії – двадцятого.*

№ 49

1578 р., червня 4. Львів. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою вінницького войського Гнівоша Дмитровича Стрижовського про шкоди, заподіяні в Янівському і Снивотському маєтках підданими з Пиківського маєтку оршанського старости Філона Кміти Чорнобильського

Декрет межи Филоном Кмитою а Стрыжовским о злыи перевод права в крезде Браславскомъ

Стефанъ etc.

Ознаимѣемъ симъ нашимъ листомъ всимъ, комѣ то вѣдати належить, што котораа справа межи старостою оршаньскимъ паномъ Филономъ Кмитою Чорнобильскимъ, зъ одное стороны, а межи воискимъ вѣницкимъ Гневошемъ Дмитровичомъ Стрыжовскимъ, з другоое стороны, за апелациею от судѣ кргодского Браславского вырокѣ перед сѣд нашъ приточилася, то ест, ижъ кгда Гневошъ Стрыжовский позывал позвы кргодскими пана старостѣ оршаньского кѣ праву, менѣючи, акаобы панъ староста оршаньский под часомъ кглеитѣ нашего, через него ж самого вынесеное, не заховѣючися спокоине и не дбаючи о зарѣки, з ѣрадѣ кргодского Браславского вынесеные, такъ через себе самъ, акао и через врадника своего пыковского Глѣба Павшѣ въ именьа Стрыжовского Гднєвъ и Снивотѣ, в люди и в кгрунты, до них належачие, встѣпѣється и переказѣ в держанью его чинить, где, деи, и в року прошломъ семѣдєсѣть семомъ мсца июня двадцѣт девѣатого врадникъ пыковский Павша з многими слѣгами, бояры, мещаны и поддаными пыковскими, з розными броньми, за властнымъ, деи, розказаньемъ и ведомостью пана старосты оршаньского наехавши ктвалтовне на влостныи кгрѣнтъ именьа его Гднєвского и Снивотскоз(о) врочищомъ¹, на Байковѣ, большѣ нижли в полмили збожѣа подданныхъ ганевскихъ и снивотскихъ // на возы забрали и до гѣмна его в Пыкове, отвезѣши, зложили, а чого, деи, на возы забрати не могли, то огнемъ попалили, а дрѣгое нежатое збожѣ коньми и возами потоптали; и инѣших шкод немало починили. За которыми позвы кгда рокѣ в годѣ прошломъ семѣдєсѣть семомъ мсца декабра одинѣнадцѣатого днѣа припал, тогды обоє сторона, то естъ поводоваа Гневошъ Стрыжовский сам а позванаа панъ староста оршаньский через ѣмоцованого врадника своего

пыковского Матфея Углика, ку праву становилися и судовне слухани были. Где жь тотъ Умоцованы пана Филонов, не хотачиса в право вдавати, розные вынятыя *от* оног(о) суду чиниль и статутомъ попирал, аких суд не примыючи за правные, на речъ емъ *от*поведати казалъ. Которыи Умоцованы пана Филоновъ, далеи поступыючи, мовиль, *иж, деи*, в позве написано, акабы врадникъ пыковскии Павша за розказаньемъ пана своего властнымъ тотъ квалтъ и шкоды Учинити мель, ино, *деи*, панъ староста оршанскии того емъ не розказалъ, ани Стрыжовскии подлугъ статуту *первей*, *ниж* самого пана старосту позвалъ, справедливости на него не просиль; и затымъ Угликъ вольности *от* позву домавался. А кгда ся Стрыжовскии на довод брал, же то з властного розказанья пана Филонового есть, тогды вжо Умоцованы пана старосты оршанского, добровольне в право вдавшиса, тотъ довод Стрыжовскомъ пустил, абы доводилъ, ака ся то з розказанья пна старосты оршанского стало. Ино Стрыжовскии сведецства на листе зацных людех розных особъ шляхты показавши, *иж* имъ заразъ *оповедаль*, акабы ся то з розказанья пна Филонового стало, еще самотреть з шляхтою кУ присяге бралъсе. Нижли Умоцованы пана Филоновъ Угликъ, тое присяги *от* него не примыючи и таковыю сказнь врадовую не водле права быти меныючи, *от*озвался с тымъ // до нас, гедра. *Ако ж* суд кгородскии Браславскии, тое апелации допустивши, очевисто *обема* сторонамъ рокъ певныи *перед* нами становитиса зложивши, за квалтовное побранье и попалене збожья певную суму *пнзеи* на пану Филоне сказали², ака то ширей и меновите на листе того суда ихъ есть выражено. За которою апелациею водлугъ лимитации нашое в тои справе на рокъ теперешнии *обедве* стороне, то *ест* панъ староста оршанскии самъ особою своею черезъ приятеля своего Льва Ивановича Ростовского а воискии вѣнцкии черезъ Умоцованого приятеля своего Бенгаша Дембовског(о), *перед* нами У суду нашего становилися и з *обудвух* сторонъ речи своее подпирали, то есть панъ оршанскии староста черезъ приятеля своего, ака и на онъ час в кгороде Угликъ, домавался, же то суду кгородскомъ не належить, кгда *ж, деи*, и позвы не водле статуту в тои речи по него выданы, бо на то осветыченье сталоса июля двадцат девятого дня, а позвы потомъ ажъ трынадцатого дня мсца ноября, по вышгтью часу статутowego недель чотырох, положоны, и просиль, абы *от* позву и *от* року воленъ быть. А Дембовскии *от* Стрыжовского мовиль, кгда *ж, деи*, на онъ часъ У суду кгородского Умоцованомъ пана старосты оршанского збиванье позву и инышие *обороны* его на сторону правне *от*ложоны, а онъ то на довод Стрыжовскомъ пустилъ, тогды вжо тепер панъ Филонъ ничимъ тое справы *бурити* не *можетъ*; и просиль, абы подлугъ права и того вырокъ кгородског(о) былъ захованъ. А такъ мы с паны радами нашими ихъ милостью, тое справы достаточные выслыхавши и бачачи, кгда *ж* Матфеи Угликъ, Умоцованы старосты оршанского Филонов, будычи *от* него ку праву з моцю зупольною в тои справе послан, вдавшиса в право и добровольне Гневошу Стрыжовскомъ на доводъ пустивши, потомъ его до присяги вести не

хотель и до нас *от* того сѣдѣ апелевал, тогда нинешнимъ декретомъ нашимъ наидуемъ // и сказѣмъ, ижъ сторона поводава Гневошъ Стрыжовскіи при доводехъ своихъ, которые на онъ часъ, іако сѣ вышеи поменило, ѹ судѣ кгородского Браславског(о) чиниль, ещѣ и теперъ присягѣ телесную, до которое сѣ бралъ зъ светками, іако на такии квалтъ и шкоды доводъ чинити статѣтъ право посполитое ѹчить, ѹдѣлати маеть на томъ, ижъ сѣ то емѣ за властнымъ росказаньемъ пана Филоновымъ стало, на вриде кгородскомъ Браславскомъ на часъ певныи *от* даты сего листѣ, нижеи написаное, за шесть недель, до которого ихъ съ тымъ *от*сылаемъ. И кгда Стрыжовскіи такъ зъ светками водлѣ статѣтъ присягнетъ, тогда староста *оршаньскіи* сѣмѣ *пнзеи*, на немъ сказанѣю водлѣтъ сѣдѣ кгородского Браславского, платити емѣ будетъ повинень, а вриадъ тежъ помененыи кгородскіи Браславскіи на немъ и маетности его стопниами звыклыми права то *от*правовати и конѣчити маеть, не *от*сылаючи далеи до насъ, гсѣдра. До которое рѣчи на лепшое сведѣцтво и печатъ нашѣ корѣннѣю притиснѣти есмо росказали. Писанъ ве Львоѣ лета Божьего нароженья тисѣча пѣтьсотъ семдѣсѣтъ ѡмого мѣца іюна четвертого днѣа, панованья нашого року третего.

Joannes Borukowski,
R. P. vicecancellarius

Справа того ж
Lawrin Piesoczinski, pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 10 об.–12. Оригинал.

¹ врочищо   ² сказал

№ 50

1578 р., червня 8. Львів. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою брацлавського старости Юрія Струса з Коморова про те, що Ян Ходкевич, граф на Шклові і Миші, віленський каштелян, земський маршалок Великого князівства Литовського і жомойтський староста, як опікун кн. Яхима Богушовича Корецького відмовляється взяти у нього, Ю. Струса, 5000 кіп литовських грошів, котрі вінницький державця кн. Богуш Корецький, батько Яхима, колись вніс у скарб того ж князівства за право заставно володіти Вінницькою державою, – щоб не дати йому, Ю. Струсові, заволодіти останньою

Декрет межи паном віленським а Стрѣсом ѡ Веницу

Стефанъ etc.

Ѡзнаимѣмъ тымъ листомъ нашимъ всимъ вобѣцъ и каждомѣ зособна, комѣ то ведати належит, ижъ кгда приточиласѣ передъ насъ и сѣдъ нашѣ справа за листомъ мандатомъ нашимъ ѹрожомомѣ кнзю Іахиму Богѣшевичѣ Корецкомѣ и ѡпекѣнови альбо ѡпекѣномѣ его зъ стороны ѡказанья передъ нами права и

листовъ, если которые на староство альбо державъ Вѣницкѣю, по смерти некѣды вельможного кнѣзя Богѣша Корѣцкого, воеводы волынѣского, ѡстатнего того староства державцы, вакѣющее а ѡт нас ѣрожомѣ Юрю Стрѣсу с Коморова, старостѣ нашомѣ браславскомѣ, за его заслѣги з ласки нашео даное, альбо на сѣмѣ вакѣю пнѣзи, на Вѣницы записанѣю, мениси меть, на року теды нинѣшнемѣ, которыи з листѣ мандатѣ ншоѡ(о) и позволеныа сторонѣ припаль, кѣды ѣрожныи Юрии Стрѣсъ с Коморова, староста нашѣ браславскии, водлѣгѣ ѡзнаименыа того рокѣ пильноваль и ѡт стороны позваное ѡказаныа права листовъ альбо сѣмы такоѣ, на державе Вѣницкои слѣшне заведенои; домавалѣся, ѡсневельможныи Гднѣ Ходкевичѣ, на Шклови и Мыши кграбѣ, кашталанѣ виленьскии, маршалокѣ земѣскии Великого князства Литовского, староста жомойтскии, тако ѡпекѣнѣ власныи вышѣи мененого кнѣзя Гдхима Богѣшевича Корѣцкого, перед нами и радами нашими ѡказавши на листѣх нааснеишого Жикгимонта Августа, продка нашего, з метрикѣ Великого князства Литовского вынѣтых, сѣмѣ пнѣзи пѣт тисѣчеи коп грошеи литовских, на которые Рѣчи Посполитое в скарбѣ Великого князства Литовского ѡт небожчика // кнѣзя Богѣша Корѣцкого позычонѣх а на державе Вѣницкои ему записанѣх и ѣишонѣх, поведил, же за таковымѣ правомѣ в сѣме пнѣзи тѣю державѣ Вѣницкѣю, тако ѡпекѣнѣ власныи кнѣзя Гдхима Корѣцкого, держить и вымавалѣся, же тоѣ сѣмы пнѣзи водлѣгѣ листовъ и варункѣ продка нашеѡ(о) ни ѡт кого иного не повиненѣ брати, ѡдно ѡт нас и скарбѣ нашего и то на певныи рокѣ, в тѣх же листѣх продка нашего ѡписаныи. А сторона поводоваа урожомыи Юрей Стрѣсъ с Коморова, староста нашѣ браславскии, поведилѣ, же таа конѣдыщѣа з стороны выкѣпна добрѣ наших, жебы ни ѡт кого иного, ѡдно пнѣзи наши з скарбу нашего выкѣпованы быт мели, по ѣнеи слѣшне стать не можеть ани тѣм способомѣ добра наши ѡбовезаны быт могѣть, ѡдно до живота державцы, того теж докладаючи, же староство Браславское завжды посполѣ з державою Вѣницкою бывало и розно тако пред тѣм, так и на тотѣ час тѣе два замки и дѣа небезпечности ѡт неприатѣла держаны быти не могѣть, показавши до того перед нами декретѣ нашѣ, в обозѣ нашомѣ над Гданѣскомѣ в тои же справѣ ѣчиненыи, которымѣ сказалисмы, же панѣ виленьскии за ѣзнанѣемѣ нашимѣ слѣшности сѣмы повиненѣ ѡт него, а не ѡт кого иного сѣмѣ пенѣзеи, не чекаючи рокѣ, в листѣх продка нашеѡ(о) ѡписаного, взѣти, тѣю сѣмѣ пнѣзи ѡповедалѣсье быт готовѣ ѡтложить, а державѣ Вѣницкую въ держанѣе свое водлѣгѣ данины нашео взѣти. Мы з радами нашими, при нас будучими, выслулавши таковыхѣ з обудвѣ сторонѣ споровѣ и выводовѣ, ѣзнавши и зналежѣши то, же тѣе конѣдыщѣе, которыми се панѣ виленьскии вышѣи ѡмавалѣ, водлѣгѣ права и звѣчаю ѡколо добрѣ наших и выкѣпна их по ѣнии стать не могѣть, прихилаючи се в томѣ правѣ поспо//литомѣ и звѣчаю ѡколо добрѣ наших и выкупна их, сказалисмы и сказѣемы тѣмѣ нинѣшнимѣ декретомѣ нашимѣ, иж панѣ виленьскии, тако ѡпекун власныи кнѣзя Гдхима Корѣцкого, маеть и повинен естѣ тѣю сѣмѣ пнѣзи, на листѣх продка нашего ѡписанѣю и перед нами

оказанѹ пять тысячей копъ грошей литовских, от ѹрожного Юри Стрѹса с Коморова, старосты нашего браславског(о), тѹтъ же заразомъ вѣ Львовѣ взятъ, а державѹ Веницкую, зо всимъ тымъ, тако есть, небожчикѹ кнзю Богѹшѹ Корецкомѹ от продка нашего в держанье ¹-подана и заведена¹, водлѹгъ реестрѹ до рѹкъ в держанье его подати и постѹпит и вси листы и право, которое на тѹю сѹмѹ пнзеи помененѹю, на державе Веницкои описанѹю, належитъ, ему до рук отдати а его с тых пнзеи отданья тѹтъ же перед нами квитовати. А на сведецтво того и печать нашѹ корѹннѹю до того листѹ декретѹ нашего притиснѹти есмо рассказали. Данъ вѣ Львовѣ дна ѡсмогo мѣа июня року тисѣча пятьсотъ семьдѣсятъ ѡсмогo а кролеванья нашего року третегo.

Joannes Borukowski,
R. P. vicescancellarius

Справа того ж
Lawrin Piesoczinski, pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 17–18. Оригинал.

¹ - ¹ поданѹю и заведеную

№ 51

1578 р., червня 10. Львѣв. –

Впис у книгу коронной канцелярии квиту, даного Яном Ходкевичем, графом на Шклови і Миши, вѣленским каштеляном, жомойтским старостою, найвищим маршалком Великого князѣвства Литовского, державцею ковенским і тельшовским, брацлавскому старості Юрієві Струсу з Коморова про те, що, згідно з декретом королѣвского суда, одержав від нього 5000 кѣп литовских грошѣв, колись сплачених кн. Богушем Корецким за право володѣти заставно Винницькою державою, і після цього віддав останню тому ж Ю. Струсові у таке ж володіння, в результаті чого син кн. Б. Корецкого Яхим втратив право на цю державу (*1578 р., червня 10. Львѣв*)

Лист его королѣвское млсти, в которыи ѹписан квит пна Ходкевича, што квитовал пана Струса с певное сумы пнзеи, которѹю сѹмѹ мел кнз Корецкии на держави Веницкои

Стефан, Божю мл. корол полскии, великии кз литовскии, рѹскии, прѹскии, мазовецкии, жомойтскии, ифлантскии, кж. седмикгородское

Ознаимѹемы симъ листомъ ншимъ всимъ вобѣц и каждомѹ зособна, комѹ то вѣдати належит, иж, ставши облично перед нами, велможными Гдн Ходкевич, кашталан вѣленскии, староста жомойтскии, маршалокъ наивызшии Великого князѣвства Литовского, державца ковенскии и телшовскии, авне и доброволне сознал, иж водлѹгъ декретѹ нашего, тут вѣ Львовѣ ѹчиненогo, сѹмѹ пнзии пять тисечии копъ грѣши литовских за державѹ Веницкѹю¹ кнзѣ Гдхима Богѹшовича Корецкого, от небожчика корола Жикгимонта Августа на держави Веницкои

описанью и внесенью, от урожоног(о) Юра Стрѹса с Коморова, старосты ншого браславского, которѹю² есмо тѹю державѹ Веницкѹю дали, сполна до рукъ своих взял и отлучил. С которое сѹмы пяти тисечеи копѹ грѹши литовских тым теперешнимъ вызнанемъ своимъ обличнымъ перед нами его квитовал и, емѹ особливый квити свой под печатю и з подписомъ властное рѹки своее на то давши, и перед нами его показоваль. Котории квити слово от слова такъ са в собѹ маеть:

Гд, Гдн Ходкевич, кграба на Шклове и Мыши, пан виленский, староста жомоитский, маршалокъ наивышши Великого князства Литовского, державца ковенский и телшовский, сознаваю тым моимъ квитомъ, иж што его королевская млсть ми часы, бѹдѹчы // ве Льове, декретомъ своимъ вынаити и сказати рачил, абымъ а за державѹ Веницкѹю¹ кнза Ахима Богѹшовича Корецского, сына моего (!), сѹмѹ пнзии пят тисечии копѹ грѹши литовских, от славное памяти короля его млсти зошлого Жикгимонта Августа небожчикѹ кнзю Богѹшѹ Корецскомѹ, воеводе волынскомѹ, на той держави Веницкой описанью и внесеную, от урожоног(о) Юра Стрѹса с Коморова, старосты браславского, котормѹ его королевская мл. тѹю державѹ Веницкѹю дати рачил, принявши, тѹю державу Веницкѹю емѹ поступил. Ино а, чиначи досеть декретови его королевской млсти, тѹю сѹмѹ пнзееи пята тисечии копѹ грошии литовских от пана Стрѹса, старосты браславского, сполна принял и до рѹкѹ моих отлучил. С которое сѹмы пнзии Юра Стрѹса, старостѹ браславского, тым моимъ квитемъ, печатю моею запечатованымъ и рѹкою моею властною подписанымъ, квитиую. И давамъ тѹю моц, иж тое мое квитоване на вшелякомъ местѹ и ѹ кожного права за мощное и слушное приимовано быти маеть. Гдко жемъ тое мое квитоване и перед его королевскою млстю вызнал и оповидал. Писанѹ ве Льовѹ дна десатого мсца иуна рокѹ Божого нарожена тисача пятсот семдесат осмого. Гдн Ходкевич, властнаа рѹка.

А такъ мы, тое очевистое и добровольное сознание, такъ же и квити пна виленского, вышшеи описанымъ, кѹ ведомости ншой припѹстивши, то все до книгѹ нших канцелерииских коронныхъ записати рассказалимы. А на свидоцтво того и печать нша короннаа до того квити листу ншого есть притисѹнена. Дан ве Льове дна десатог(о) мсц. иуна // рокѹ тисача пятсот семдесат осмого а королевана нашего року третего.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 178–179. Оригинал.

¹ Далі напрошується для.   ² котормѹ (див. у такому ж звороті нижче).

№ 52

1578 р., червня 11. Львів. –

Лист короля Стефана про підтвердження права вінницького війта Ониська Климченка на пасіку у лісі поблизу Вінниці і ставок над річкою Вінницею

Данина и потверженье воитѹ веницкомѹ на пасекѹ и ставок при Вѣницы

Стефанъ etc.

Ознаимѹемъ тымъ нашимъ листомъ всимъ, комѹ то ведати належить, нинешнимъ и на потомъ будѹчимъ. Былъ намъ чоломъ воитѹ места нашего Веницкого Ониско Климѣченько и поведиль перед нами, *иж, деи*, онъ с *продковъ* своих держить и спокоине ѹживаеът пасекѹ ѹ лесе над Веницею и ставокъ на речѣце Веницы властного накладѹ и роботы его, в чомъ, *деи*, *продкомъ* его и емѹ самомѹ ниhto николи жадное переказы не чиниль ани сѹ в то встѹповаль и тепер не ѹстѹпѹеть; *яко ж* и листъ подстаростего веницкого Станислава Хоиницкого *от* вельможного Пана Ходкевича, кграби на Шклове и Мыши, кашталана виленьского etc., там тепер будѹчого, с печатью и с подписом властное рѹки его датою въ Вѣницы рокѹ теперешнего семдесѹть осмого мсца маѹ второго дна перед нами покладал, в котормъ пишеть, *иж Хоиницкии*, за прозбою его ѹчинивши опытъ и певное выведанье *от* мещанъ веницкихъ, же то естъ властнаѹ пасека и ставокъ властное роботы его, чого онъ здавна ѹживаеът а ниhto, *деи*, в то сѹ не встѹповаль и встѹповати не можетъ, ѹделавши, то емѹ самомѹ, жоне, детемъ и потомъкомъ его на вечность потвердил; а так преречоныи Ониско, воитѹ вѣницкии, еще тымъ лепшеи на час пришлыи то себе варѹючи, бил нам чоломъ, абьхмо ласкѹ нашѹ гедрскую емѹ показали. А при томъ, *яко* при властности, его самого и потомъки его зоставивши, на вечность нашимъ листомъ имъ потвердили. Ино будет ли Ониско, воитѹ веницкии, с *продковъ* своих, *яко* намъ справу даеът и *яко* Хоиницкии зѹ опытъ на листе своемъ посветѣчаеът, тое пасеки и теж ставка в держанью и ѹживанью спокоиномъ здавна был и на сесь час естъ и *яко* то правѹ посполитомѹ противно не бѹдетъ, тогда мы з ласки нашео гедрское на его чолombитѹе то есмо ѹчинили и ес(о) при томъ зоставили, и сим листом нашим зоставѹемъ, и то имъ потвержаемъ. Масть Ониско Климѣченько самъ, жона, дѣти и потомки их онѹю пасекѹ и ставок подлугъ стародавнего ѹживана своего безъ всякое переказы держати и ѹживати, пожитки всякие себе тамъ розмножати и с того повинности своеи звькло противъ намъ, гедрѹ, и Речи Посполитое досытъ чинити вечными часы. И на то дали есмо Онискѹ, воитѹ, и потомъкомъ его сесь нашѹ листъ з нашою печатю. Писанъ ве Львове лета Божьего нарожена тисача пѹтьсотъ семъдесѹть осмого мсца юна первогнадцѹть дна, панованья нашег(о) рокѹ третего.

Stephanus Rex

Lawrin Piesoczinsky, pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 18 об.–19. Оригинал.

№ 53

1578 р., липня 8. Львів. –

Оповідання Зофії Микулинської перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що брацлавський староста Юрій Струс з Коморова

самовільно відібрав у неї та її дітей маєток Залісся і віддав його королівському дворянинові Янові Оришовському, незважаючи на те, що її чоловік Єрмола Мелешко, а після його смерті вона володіли цим маєтком кільканадцять років на підставі привілею і підтвердного листа короля Сигізмунда Августа

Оповеданье Мелешковое на старостѣ браславског(о) ѿ взятѣ ѹ нее именья еѣ
Залесья з маєтностю

Стефанъ etc.

Ознаимѹемъ тымъ листомъ нашимъ. Оповедала ѹ книгъ канцлерии наше коронное и ѿбтѣжливѣ жалѹючи земанка воеводста Браславского Ермолина Мелешкова Зофея Микѹлинського на пана Юра Струса с Коморова, старостѣ нашего браславского, иж ѿнѣ именье еѣ и детеи еѣ на имя Залесье з ставкомъ с Чорнышовскимъ на реце Чапли, с пасеками и зо всими // пожитки, лежащее за лесомъ Великимъ ѿт Веници ѹ мили, которое славное светое памети король его милость Жикгимонтъ Августъ мѹжѹ еѣ Ермоле Мелешкѹ и его жоне и детемъ их мѹжчиског(о)¹ станѹ дать и листомъ своимъ гсдрским потвердити рачил и того, деи, именья малжонокъ еѣ том Мелешко, а по немъ она з детьки своими, ѿт кольконадцать леть держачи, спокоине вживали, то пак, деи, ѿнѣ, менечи, иж бы тоѣ именье Залесье належети мело до столѹ нашего з дворомъ новозбѹдованымъ и старымъ, з лесомъ, зъ семадесятма члѣвковъ, на томъ кгрунтѣ Залескомъ над ставомъ Чорнышовскомъ² домами ѿсажоных, з двема ставками и з млынами, накладом еѣ збудоваными и засыпаными, збожсѣ³, в гѹмне зложонымъ немолоченым и в полях засѣянымъ, з пасекою дворною, в которой власных еѣ бчол ѹльевъ пѣтьдесѣать, и зо всими иными маєтностями лежачими и рухомыми, в том именьи Залесьи будѹчими, которыхъ всих речеи реестръ списаныи в себе быти менить, с тымъ всимъ, ѿт нее моцне взявши, дворанинѹ нашомѹ Ганѹ Орешовскомѹ подалѣ. И тепер то ѿныи Оришовский ѹ держанью и ѹживанью своемъ маєт, менечи ѿкоѣсь право, ѿ чомъ жадного переводѹ правног(о) на тоѣ именье Залесье николи не было. Што за прозбою еѣ до книгъ канцлерии наше записано и томъ выпис с книгъ менованыи Ермолинои Мелешковои дано. До которого и печать наша коронная ест притиснена. Писанъ ѹ Львоѣ лета Божего нароженья тисѣача // пѣтьсотъ семьдесѣать ѿсмого мѣца июла ѿсмого дѣна, панованья нашего рокѹ третего.

Справа того ж
кнзя подканьцлерого

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 64 об.–65 об. Оригинал.

¹ мужчиског(о)   ² Чорнышовскимъ   ³ збожсѣм

1578 р., серпня 6. Львів. –

Зізнання возного енерала королівського двору Станіслава Хабовського перед королем Стефаном і коронною канцелярією про вручення ним двох королівських позовів у справах за скаргами оршанського старости Філона Кміти Чорнобильського, з яких один – брацлавському старості Юрієві Струсу з Коморова в його господі на Галицькому передмісті у Львові за неправомірне присудження Брацлавським гродським судом позивача до сплати певної суми вінницькому військовому Гнівошові Стрижовському, другий – Гнівошові Стрижовському у ринку Львова за невірне інформування Брацлавського гродського уряду про вибиття його позивачем з володіння Сниводським і Янівським ґрунтами, сниводськими і янівськими підданими, за порубання сниводського млина та пошкодження у ньому трьох кіл

Поданье позове старосте браславскомѣ и Стрыжовскомѣ от Филона

Стефанъ etc.

Ознаймѹемъ тымъ листомъ нашимъ. Постановивъшисѣ обличне передъ нами и ѹ книгъ канцлерей нашеѣ, енераль и возныи дворѣ нашего шляхетныи Станиславъ Хабовскии созналъ очевисто тыми словы, ижъ дна нынешнего, в середѣ, датою, нижеи описано(о)¹, черезъ него, енерала, и черезъ двухъ шляхтичовъ, которые на тотъ часъ стороною пры немъ были, Гаврила Быковського а Григорія Залуского поданы листы наши позовныѣ в жалобе пана Филона Кмиты Чорнобильского, старосты оршаньского, ѡдинъ пану Юрю Струсови с Коморова, старосте браславскому, ѡ неслушноѣ и неправное сказанье з сѹду его кгородьского староства Браславского на немъ немалое сумы п̄нзеи воискому веницкому Гневошу Стрыжѣвському, а другии лист нашъ позовныи за жалобою того жъ пана старосты оршаньского, писаныи до ѡного Гневоша Стрыжовского ѡ злыи и неправныи перевод // права его на томъ враде кгородьскомъ Браславскомъ, меновите ѡ порубанье млына Сниводьского и пощепанье трехъ коль, и выбитье з спокоиного деръжанья з людиѣ сниводьскихъ и ганевскихъ и з кгрунѹту Сниводьского и Гневского, ѡко ширей на тыхъ позвехъ есть описано. Которые листы наши позовныѣ поданы пану Струсови в госпode его властной не² передместью Галицкомъ, а Гневошу Стрыжовскому в риньку места Львовского, имъ самим в руки. А рокъ зложонъ за тыми позвы передъ нами на дворе нашомъ пану Струсови и Стрыжовскому становитисѣ ку справе зложено ѡтъ поданья тыхъ листовъ нашихъ позовныхъ за ѡсмъ недель. Которое очевистое сознание пану старосте оршаньскомѣ от ѡного енерала и возного двору нашего Станислава Хабовского за прозбою его з росказанья нашего до книгъ канцлерей нашеѣ есть записано. И тотъ выпис с книгъ дано. До которого и печать наша коруньная притиснена. Писанъ ве Львоѣ лета Божего нароженья тисеча //

пѣтсотъ семдесѣтъ ѡсмого мѣсца августа шостого днѣа, панованья нашего року третего.

Joannes Borukowski,
R. P. vicecancellarius

Справа того ж
Lawrin Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 88 об.–89. Оригинал.

¹ описаною ² на

№ 55

1578 р., вересня 8. Львів. –

Лист короля Стефана літинському державці Станіславові Лащу про надання дозволу на осадження містечка в маєткy Літині, проведення в ньому щорічно двох ярмарків і щотижня торгу та тримання корчем

Фундованье места в Летине Лащѣ

Стефанъ etc.

Ознаимѣмъ тымъ нашимъ листомъ всимъ посполите и каждому зъѡсобна, комѣ то ведати належить, нинешнимъ и на потомъ будѣчимъ, ижъ мы, розмножаючи добра вси Речи Посполитое панствъ нашихъ, для лепшого пожитку и скарбу нашего и потужнейшое часу потреби ѡбороны ѡт неприятеля, а наболѣи взявши ведомость ѡтъ ѣрожного Станислава Лаща, державцы нашего летинского, же то на жадной шкоде и переказѣ инъшимъ местамъ и пожиткомъ нашимъ и ничимъ не будутъ, тогды дозволили есмо Станиславу Лащу и симъ листомъ нашимъ дозволаемъ место въ имению Летине людьми вольными и ремесниками садити и фундовати и в томъ имению Летине ярмарки два в кождый годъ, ѡдин на день святого Петра въ ѡковахъ мѣсца августа первого днѣа а други на святыхъ Симона и Юды мѣсца ѡктбра¹ двадцѣть ѡсмого днѣа, а торгъ в кождый тыидень в понеделокъ ѣставляемъ, к тому корчмы вольные медовые, пивные, горельчаные и иного всякого питья тамъ мети, такъже и всякими куплами водлѣ звыклого ѡбычаю безъ шкоды пожитковъ нашихъ шиньковати, продавати и куповати допущаемъ. И вжо на тые ярмарки // и торги до того места имения Летина волно будетъ всимъ ѡбывателемъ панствъ нашихъ, хрестіаномъ, жидомъ и купцомъ чужоземскимъ, зо всякими звыклыми куплами и товары своими приездчаючи, торговати, продавати и куповати, платачи звыклое мыто торговое ѡтъ товаровъ своихъ безъ ѡбтяжливости своеѣ, ѡкромъ всякое переказы головного мыта нашого(о) кролевського и пожитковъ нашихъ. В которомъ ѡсаженью местечка и таковой волности Станиславъ Лащъ и потомъ будучие державцы наши тамошние во вьсемъ подьлугъ права и звычаю посполитого заховати и справоватися мають

прикладомъ тымъ, яко ся въ иншихъ таковыхъ мѣстехъ нашихъ королевскихъ и шляхетскихъ ѹживанье таковое вольности и порядокъ слушныи заховуетъ. Для чого на лепшое сведѣцтво тотъ нашъ листъ рукою нашою королевскою подписавшы, и² печать нашу корунъную до него притиснути есмо рассказали. Писанъ ве Львоѣ лета Божего нароженья тисѣча пѣтсот семъдѣсѣть ѡсмого мѣца сѣнтябра ѡсмог(о) дня, панованья нашего року третѣго.

Stephanus Rex

Lawrin Piesoczinski, pisarz //

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 113–114. Оригинал. Опубл.: Архив ЮЗР. 1869. Ч. V. Т. 1: Акты о городах. С. 80–82 (впис листа 7 травня 1791 р. в перекладі польською мовою у вінницьку міську книгу).

¹ октебра ² и зайве.

№ 56

1578 р., жовтня 1. Перемишль. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою львівського старости Миколая Гербурта з Фульштина про те, що вінницький войський Гнівош Стрижовський зірвав уписання у львівську гродську книгу своєї угоди з оршанським старостою Филоном Кмітою Чорнобильським стосовно поалагодження взаємних претензій, хоча, як і Ф. Кміта, попередньо дав згоду на це вписання

Зепсованье позвѣ въ справѣ межѣ старостою лвовскимъ а Стрыжовскимъ ѡ ѹгодѣ съ Филономъ

Стефанъ etc.

Ѳзнаимуемъ тымъ нѣшмъ листомъ всимъ и каждому зъособна, комукольвекъ то ведати належить. Жаловал ѹ судѣ нѣшого ѹрожоньи Миколаи Гербуртъ с Фулштына, староста нашъ лвовскии, на ѹрожоного Гневоша Стрыжовского, воиского вѣницкого, иж ѡнъ, ѹчинивши постановенье з ѹрожонымъ Филономъ Кмитою Чорнобыльским, старостою оршаньскимъ, в заштѣахъ своих, которые з собою ѡт давныхъ часовъ мели и на дворе нѣшомъ хотели росправу принати потомъ, ѹчинивши постановенье под ѡбвѣзки тисѣчма копѣ грѣши литовскихъ и написавши листъ зобополныи по¹ печатми зацныхъ ѡсобъ такимъ способомъ, иж вжо ѡ справы Стрыжовского, которые до Филона Кмиты быти менить // в презыску передъ судомъ кгродскимъ Браславскимъ, ѡ што былъ позвами ку справѣ (ѡ неслушное преконанье права ѡт старосты оршаньского на дворъ наш) заложонъ, ѡтложили то до десѣти недель ѡт дѣты, в тыхъ ѡбвѣзкахъ ихъ ѡписаное, аж до щасливого присудѣ нѣшого до Люблина, а ѡ замордованье небощика ѹглика, врадника пыковского, и ѡ иншихъ шляхтичовъ и подданныхъ

старосты ѡршаньского пыковских по той росправе з дворѸ ншго ѡтложили до кгроду. Которого ѡбоваску своего добровольного под печатми зацных пновъ давши, ѡни зъ зезволенъа ѡбеюх сторонъ интерцизу до книгъ нших лвовских кгородских року теперешнего семдесать ѡсмого мсца сентабра семогонадцать перед подстаростимъ лвовскимъ Балтазаремъ Ѡжигою зознанье Ѹчинили, за которымъ зознаньемъ добровольнымъ тую их интерцизѸ подстаростии принавши, писарѸ тамошнему кгородскому Станиславу Жуховскому до книгъ Ѹписывати даль. А в томъ, деи, часе староста ѡршаньский, Ѹбезпечившиа таковымъ застановеньемъ Стрыжовског(о), ѡтшоль зъ замку ншого Лвовского прочъ // до господы своее и вси сведецтва и доводы, до того права своего належачие, ѡ заморъдованье врадника своего, ѡко жону его, такъ и нших жонъ и братью небожчиковъ, ѡт Стрыжовского замордованыхъ, ѡтпустил до домовъ. И кгда, деи, ѡт писара кгородского вжо таа справа через подписка до книгъ вписывати почела была, Стрыжовский, деи, потомъ пришедши тамъ до книгъ кгородских лвовскихъ того ж дна, з рѸкъ подписковых кгвалтом выдраль и, выходячи с канцлерѸи, на шьматы зодраль, ѡ тымъ канцлерѸи и местцу ншому кгвалтъ Ѹчинилъ, ѡко то все меновите на листе ншомъ, которымъ былъ Стрыжовский позванъ, ѡписано было. И просил насъ панъ староста лвовский, абыхмо ѡ то ему справедливость Ѹделали, ѡж бы Стрыжовское¹ за таковое свовольство, которое ѡнои канцлерѸи и старосту Ѹчинити важилсѸ, каранье ѡкое на себе ѡтнесъ. А сторона ѡбъжаловаа² Гневошь Стрыжовский, не вдаючисѸ в право, поведил, ѡж толко четвертый день, ѡко ему таковыи позовъ ѡт старосты лвовского поданъ, але року жадного на нем не написано ани ѡзнамено; на которыи // ѡнъ водле права ѡтповедати не повинен. И, показавши по себе в статуте Великог(о) кнзства Литовского розделу четвертого артыкуль девятый, ѡко позыватисѸ мают, просилъ, абы ѡт того позвѸ вольнымъ Ѹчиненъ былъ. Мы з радами ншими, при боку ншомъ на тотъ часъ будучими, выслухавши тое речи зъ ѡбудву сторонъ ѡ бачачи и Ѹзнавши то, ѡж за тымъ позвомъ подлуг бегу права посполитого и статуту земского, которымъ сѸ земля Волынская судить, стороне ѡбжалованои Стрыжовскому року властного не назначоно ани зложоно, прото есмо преречоного Гневоша Стрыжовского ѡт року нинешнего вольнымъ Ѹчинили. А стороне поводовои ѡ то, если похочеть правне чинити, волно и на позве поправоватисѸ. До чога на сведецтво и печат наша естъ притиснена. Писанъ въ Премышлю лет. Бож. нарож. ѦФѦИ мсца ѡктебра Ѧ дна, панована ншого року третего.

Ioannes Borukowski,
R. P. vicecancellarius

Справа того ж
Lawrin Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 128 об.–130. Оригинал.

¹ Стрыжовский   ² ѡбъжалованаа

1578 р., жовтня 23. Краків. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою оршанського старости Филона Кміти Чорнобильського про забиття на смерть вінницьким войським Гнівошем Стрижовським та його підданими Матвія Углика, урядника Пиківського маєтку позивача, і замордування, поранення та ув'язнення багатьох супроводжуючих його осіб, коли вони поверталися до Пикова з Брацлава, де в гродському суді М. Углик представляв інтереси свого патрона при розгляді адресованого останньому позову в справі про вибиття Г. Стрижовського з володіння маєтками Яневом і Снивотою

Отосланье Филона зъ Стрыжовскимъ до сѣдѣ належаго ѿ Углика

Стефан etc.

Ўзнаймуемъ тымъ н̄шимъ листомъ всимъ, комукольвекъ то ведати належить, што позваль перед насъ, гсдра, мандатомъ н̄шимъ ўрожоны Филон Кмита Чорнобылскии, староста ѿршаньскии, ўрожоного Гневоша Стрыжовского, воиского в̄нницкого, иж, деи, кгда Филонъ, ѿ Стрыжовьского будучи до враду // кгородского Браславского позванъ ѿ выбитье ѿкоесь з спокоиного держанья именеи своих Гднева и Снивоты, за которыми позвы кгда рокъ праву в року теперешнемъ семьдесат ѿсмом мсца маа двадцать третего дна припал, тогды Филонъ, за иншими справами своими на дворе н̄шомъ зъ Стрыжовскимъ будучи а тамъ на тотъ рокъ быти не могучы, але давши до рукъ листы, привилья, всю справу и доводы на тые кгрѣнты, што Стрыжовскии своими быти поведеаетъ, также доводы листовные и мамрамовъ немало враднику своемѹ пыковскомѹ Матфею Углику, з листомъ своимъ ўмоцованымъ на рок ку тому праву его ѿт себе послалъ, которыи, деи, и п̄нзи н̄ши поборовые, хотачи там же зараз в Браславли поборцы нашому ѿтдати, з собою былъ взаль, а кгда, деи, ѿныи врадникъ его Угликъ, росправу сѣдовную зъ Стрыжовским в кгороде Браславскомъ принавши и тотъ позовъ Стрыжовского ѿко неслушныи збивши, будучи ч̄лвкѹ // спокоиныи и правомъ посполитымъ ўбезпечоныи, назад з Браславла зо всею тою справою и с п̄нзми поборовыми, которыхъ былъ не ѿтдаль, дла того, иж поборцы в Браславли не засталъ, до Пыкова того ж мсца маа двадцать сегомо дна назад¹ ехаль, то пакъ, деи, Стрыжовскии водле давное васни своее противъ старосты ѿршанского и подлуг похвалки своее, которѹю, деи, еще на онъ часъ при той справе в Браславли на Углика ўделалъ, препомневши, деи, боазни Божее и звирхности н̄шое кролевское, а наболеи маючи прю и стоачи в праве а ѿтступивши розсудку правного, ўмыслне зобравшися з многими помочниками, слугами, боцары и подданыи своими, зъ розмаитыми бронами, заступивши на добровольнои дорозе, стародавномъ звыкломъ гостинцѹ, которыи идеть з Браславла до Пыкова, подле мосту Стрыжовского над рекою Богомъ, ѿного Матфея Углика, шляхтича, на смерть забиль и ѿкрѹтне // замордоваль и тѣло его до себе взаль, а при немъ также людеи

добрых шляхтичовъ, слугъ его ѿ кольконадцать и мещанъ пыковских позабиають и помордоваль, других живых, поймавши, до везенья посажалъ, а иншихъ, не ведати где, поделъ, а другіе зъбитые и пораненые заледво ѿтол поутекали; там же на тотъ часъ п̄нзи н̄ши поборовые, к тому листы, привилья, справы п̄на старосты ѿршаньского и вси речы, штоколвекъ при них было, побраль и шкоды незносные подѣлал и тым покои сполитыи² зрѣшил и зкгвалтил, тако то все ширей и меновите на томъ мандате н̄шомъ ѿписано есть. За которымъ на рокъ тые ѿбедве стороны перед нами са становили и пильность чинили, хотачи в томъ росправѣ принати. Одно ж мы, бачачи, же водле права посполитого и статуту земского таа справа властнѣ суду кгородскому належить, звлаща, же тежъ затымъ староста ѿршаньский и самъ того ѣ сѣдѣ н̄шого не попираючы, до // кгороду бралъса, прото справу преречоную до суду належного ѿтослали есмо и симъ листомъ н̄шмъ ѿтсылаемъ, где они себе в той речы справедливости водле звычайу и поступку права посполитого доводити и росправити мають. До чого на лепшее сведецтво и печать н̄шу корунную притиснути есмо росказали. Писанъ въ Кракове КГ мѣца ѿктября року АФОИ, панованья н̄шого року третего.

Ioannes Borukowski,
R. P. vicecancellarius

Справа того жъ
Lawrin Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 141–143. Оригинал.

¹ *Зайве слово.*   ² *посполитыи*

№ 58

1578 р., жовтня 23. Краків. –

Декрет королівського суду в справі за скаргами оршанського старости Філона Кміти Чорнобильського на неправомірні дії брацлавського і вінницького старости Юрія Струса з Коморова та вінницького войського Гнівोша Стрижовського при розгляді Брацлавським гродським судом позову від останнього стосовно вибиття його Ф. Кмітою з володіння Янівським і Снивотським мастками

Декрет межи Филоном а Стрыжовскимъ ѿ присагѣ на збожжѣ и ѿ Гднєвъ

Стефанъ etc.

Ѳзнаимѣемъ тымъ н̄шимъ листомъ всимъ и кождому зъѿсобна, комукольвекъ то ведати належить. Жаловаль водле позвѣ ѣ сѣдѣ н̄шого ѣрожоныи Филонъ Кмита Чорнобыльский, староста нашъ ѿршанский, на ѣрожоного Юрья Струса с Коморова, старосту браславского и вѣницкого, иж, деи, первей сего будучи в справахъ своих на дворе н̄шомъ зъ ѣрожонымъ

Гневошомъ Стръжовскимъ, воискимъ вѣнницкимъ, положонъ *от* Стръжовског(о) на имению его Пыковскомъ листь позовныи з Ѹраду староства Браславьского в небытности его самого *о* выбите // *я*кобы з спокоиного держанья имениа его Гднева и Снивоты, которые *я*кобы *от* Филона Кмиты Чернобылского через врадника пыковского Матфеа Ѹглика в року нинешнемъ семдесать *о*смом мсца марца двадцать *о*смого дна в патницу Великоденную и другое на завтрее в сѸботу Великоденную статиса мело; и кгда старосте *о*ршаньскомѸ за тыми позвы рокъ праву в року теперешнем же мсца маа двадцать третего дна быть припаль, тогды *он* за иншими справаи своими на дворе *н*шомъ з ним же Ѹ права бѸдучи *а* тамъ на тотъ рокъ самъ быти не могучы, *але*, давши до рук *н*ѣкоторые листы, справу и доводы листовные на тые кгрунты, што Стръжовскии быти менить своими, такъ теж листь моцованыи водле права и мамбромовъ немало враднику своему пыковскому Матфею Ѹглику, на рокъ ку тому праву его *от* себе послалъ; и кгда, *деи*, будучи з нимъ в року и *от*правившиса *от* владу, *я*ко члвкъ, покоемъ права посполитого Ѹбезпечоныи, назадъ до Пыкова ехал, *оныи*, *деи*, Стръжовскии, // не Ѹживаючи з него справедливости, на добровольной дорозе его невинне до смерти забилъ и *о*крутне замордовалъ, *о* которое замордованье того врадника, слугъ и подданных вжо *он*ъ его ку праву позвалъ; *а* по томъ замордованью того врадника *о* тое ж выбитье з спокоиного держанья *оныи* Стръжовскии позвы владу кгородского Браславского на имению его Пыковскомъ положил, меначи, *я*кобы староста *о*ршанскии через того врадника своего Матфеа Ѹглика в семь же року семдесать *о*смомъ и того ж мсца марца двадцать *о*смого дна в патницу Великоденную наехать мель кгвалтовне на имение Стръжовского село Снивоту, в млыне его кола две мучных *а* третее коло ступное порубати и пощепати и имение и железа млыновые побралъ, *а* мельницы две, скрыни порубавши, посчепавши и збоже з них выбравши, то все до Пыкова *я*кобы *от*провадити, *а* тым староста *о*ршанскии *я*кобы з держанья кгрѸнтѸ того Гдневского Стръжовского кгвалтовне выбити и люди вси снивотские з кгрунтомъ его Гдневскимъ // кгвалтовне *от*нати и з спокоиного держанья выбити мель; *а* потомъ, *деи*, на завтрее в суботу Великоденную мсца марца двадцать деватого дна тот же староста *о*ршанскии, *я*кобы через *о*ного врадника своего пыковьского Матфеа Ѹглика наехавшы кгвалтовне на село Стръжовского на Гднево подле городища над рекою Богомъ, люди вси з жонами, з детми того села Гднева из кгрунтомъ того ж села Гдневьского держанья выбити мель; к тому *я*кобы тот же староста *о*ршанскии через *о*ного ж Ѹглика, врадника своег(о) пыковского, подданных Стръжовьского, которые на Старомъ Гдневе мешкали, вси пола збожжа засеаные и всакии кгрунтъ того села Гднева кгвалтомъ *от*нати и з спокоиного держанья выбити мель, *я*ко то ширеи *а* меновите на томъ позве жалобы Гневоша Стръжовского *о*писано; за которымъ позвомъ хотель, *деи*, староста *о*ршанскии на рокъ ку справе передъ судомъ кгородскимъ Браславскимъ становитиса, // *але*, *иж*, *деи*, передъ тымъ роком, будучы позванъ *о* речъ большую мандатомъ передъ насъ, гсдра, на двор нашъ

ку справе а не могучиса тамъ становити и маючи, *деи*, по собе право посполитое *артыкуль* семынадцать в розделе четвертомъ, *черезъ* листы свои отворонные вравовне Юрью Стрѣсѣ, *яко* старосте, а врадѣ ншому и стороне противной тому Гневошу Стрыжовскомѣ ведати о собе даль, зъ *яких* причинъ ъ того судѣ становитиса не могъ; то пакъ, *деи*, староста браславъскийи и сторона жалобливаа Стрыжовскийи, *принемъши* оные листы *от* него а не поважаючи собе права посполитого, оные листы неслушне на сторонѣ *отложивши* ктволи Стрыжовскомѣ а ку великому ъближенью справедливости и ку немалой кривде и шкоде старосты *оршаньского*, за несталого его здаль и с тымъ, *яко* недбалого а непослушного в раду, на выволане о выбитье *спокойное*¹ до насъ неслушне отослалъ, а сторону противную водле жалобы, в позве менованое, ку доводу, *деи*, *неправномѣ* припустившы, // за квалтъ и шкоды, за *якие*сь навезки людеи, суму немалую копъ *пат* тисечеи семъсотъ девятьдесать осмъ копъ² грошеи патьдесать литовскихъ всказаль и присудилъ и в *кгрѣнтъ* Гдневскийи в держанье впустилъ. Тежъ староста *оршаньскийи* Филонъ Кмита жаловаль на старосту браславского, *иж*, *деи*, *он*, также будучи *обнесеный* листомъ отворенымъ, даючи ему и стороне ведати, же Филонъ Кмита *присаги* тое, которую *перед* нимъ на вrade кгородском Браславскомѣ делати мель Гневошъ Стрыжовскийи *против* Филону о побранье зъбожса через вradника его пыковского Гдкуба Павшу а *иного* о поपालенье водле декрету нашего, ве Лвове ъчиненого, слухати не могъ за тыми *ж* причинами, *вышеи* поменено³, а староста, *деи*, также о тую обмову его ничего не дбаючи, *предса* возного зъ ърадѣ своего на прислуханье тое *присаги* Стрыжовскому *придалъ* и *сознанье* возного до книгъ своих кгородских браславских записати казалъ. А *другии* *позовъ* показаль // тот же староста *оршанскийи*, *которымъ* сторону противную Стрыжовского *позваль* о неслушныи *перевод* права, хотачи то *судомъ* старосты браславского и *статутомъ* *перед* нами *оказати*, же Стрыжовскийи, *первей* о то не ъживаючи з оного вradника пыковского ъглика справедливости, *позваль* его самого а *потомъ* и, того ъглика *замордовавши*, *знову* о тое *ж* *перед* судѣ кгородскийи Браславскийи *позваль*, *яко* то все *ширеи* а меновите на тых *позвехъ* Филоновых *описано* естъ. И просилъ Филонъ Кмита, *абыхмо* *таковые* *поступьки* вradовые о Стрыжовског(о), *яко* на неслушномъ року *против* него *чиненые*, на сторону *отложили* а *емѣ* над право посполитое ъближенья *болшеи* *чинити* не допустили. Староста *засъ* браславскийи Юреи Струсь и сторона *противнаа* Гневошъ Стрыжовъскийи, *яко* в *речи* *спольной* *черезъ* ъмоцованого своего Бенаша Дембовского на то *отпор* *чиначи*, *мовили*, *иж* староста браславъскийи во *всемъ* томъ *подлугъ* *статуту* права посполитого *захавалса* а за *позвы* на *властномъ* року // за *слушными* *доводами* и *присагою* Стрыжовского о *выбитье* з *спокойного* *держанья* *именеи* его Гднева и Снивоты и о *шкоды*, тамъ *починеные*, *такое* *сказанье* *против* Филона *правне* *уделалъ* и *присагу* о *побранье* и *поपालенье* збожса за *декретом* *ншимъ* *лвовскимъ*, *яко* сторона *сама* на *позве* *признавасть*, *слушне* *от* Стрыжовского *самотретего* *принал*⁴. А на то, же староста браславъскийи *таковых* *листовъ* *отрочоных*

старосты *вршанского* приимовати не быль повинень, показали в статуте тот же артикул *семьинадцать* розделу *четвертого*, што противнаа их сторона себе на помочь брала, в котормъ пишеть, где бы хто до розных судовъ быль позванъ а роки бы са притрафили на *один* часъ, тогды тамъ становитиса маеть, где *о* болшую реч позванъ. И докладали того, же староста *вршаньский* в тых то справах своих зъ *Стрыжовскимъ*, *отправившиса* в кгороде *Браславскомъ* на рокъ *мсца* *июла* *десатого* *дна*, могъ в часъ до *Лвова* прибыти и року, за мандатомъ *ншимъ* // *зложеного* (который потомъ того же *мсца* *июла* аж *семого* *надцать* *дна* *припадаль*), не *омешкати*, *просачи*, *абы* *мо* тѣю *сказнь* *владовую* и *принатье* *присаги* *отъ* *Стрыжовског(о)* на рокъ за *декретомъ* *ншим* *лвовскимъ* при *моцы* *заховали*, *оные* *именьа* *его* *Гднєвъ* и *Снивотъ*, с которыхъ *выбитъ*, *привернути* и *отправу* *дати* *велели*. А такъ мы с *пны* *радами* *ншими*, при насъ на тотъ часъ *будучими*, тое речы *выслухавши* и *достаточне* зъ *обудву* *сторон* зрозумєвши, *напродъ* *бачачи* с тое *справы*, же *Гневошъ* *Стрыжовский* *водле* *декретъ* *ншого*, который са *стал* *ве* *Лвове* *о* *квалтовное* *побранье* и *попаленьа* *збожа* на *кгрунте* *его* *Гднєвскомъ* на *врочищи* *Баикове* *над* *речкою* *Сосонкою*, што себе *от* *Филона* *Кмиты* *через* *врадника* *его* *пыковског(о)* *Павшу* *быти* *мениль*, *присагу* на *враде* *кгородскомъ* *Браславскомъ* *уделал*, которую тотъ *врадъ* *нашъ* *водлугъ* *звычайу* *права* *посполитого* такъ при *бытности*, *яко* и в *небытности* *стороны* *противное* *от* *Стрыжовског(о)* // *принать* *быль* *повинень*, а *Филонъ* *жадъными* *листы* *того* *гамовати* и *откладати* не могъ, *прото* *нинешнимъ* *декретомъ* *ншимъ* *сказуемъ*, *абы* *тотъ* *же* *врадъ* *кгородский* *Браславский* (до *которог(о)*, *яко* в *речи* *о* *сужонои*, на *екзекуцию* *отсылаемъ*) *суму* *пнзеи* *копъ* *триста* *деветдесать* *одну* и *гршеи* *сорокъ*, которѣю за *преречное* *збожье* *первеи* *сказаль*, *тепер* *вжо* *водлугъ* *судъ* *своего* и *декрету* *ншого* на *Филоне* и на *добрах* *его* *постуики* *звыклыми* *права* *посполитого* *скутечне* *отправиль*. А што са *дотычетъ* тое *другое* *справы* *водле* *позву* *квалтовъ*, *шкод* и *выбитъа* з *добръ* *Стрыжовског(о)*, *о* што *вжо* *декрет* *суду* *кгородског(о)* *Браславског(о)* *противъ* *старосты* *вршаньског(о)* *вышол*, который себе з *уближеньемъ* *права* *посполитого* на *року* *неслушномъ* *через* *отроченье* *листво* *своих* *правныхъ* *быти* *менить*, тогды мы, *хотачы* зъ *достаточного* а *очивистого* *прослуханья* и *выводовъ*, *абы* *са* *тымъ* *яснеи* *справедливость* *показала*, // *слушне* *то* *межи* *ними* *декретомъ* *ншимъ* *скончити* *сказали* *есмо*, *абы* в *той* *справе* *стороны* *преречоные*, *яко* на *онъ* *часъ* за *позвомъ* *кгородскимъ* *и* *судъ* *Браславског(о)* на *рокъ* *роспирати* *мѣли*, *тепер* *обличне* *перед* *нами* *са* *росправили*. *Гдко* *же* *староста* *вршаньский* *зараз* *такову* *росправу* *принати* *хочет*. *Одно* *же* *Стрыжовский*, *стоачи* *и* *суду* *ншого(о)*, *оповедальса*, же *служебникъ* *его* *Андреи* *Троска*, *маючи* *при* *себе* з *торбою* *вси* *листы* и *доводы*, до *тое* *то* и до *инших* *справъ* *належащие*, *праве* на *тотъ* *часъ* *от* *судъ* *ншого* зъ *замку* *проч* *зъшоль*. Мы *тую* *справу* до *завтреа*, *яко* до *дна* *сегоднешнего* *даты*, *нижеи* *написаное*, *отложили*. *Дна* *тогды* *нинешнего* *староста* *вршанский*, *яко* и *вчора*, до *справы* *быль* *готовъ*. *Але* *Стрыжовский* *зновъ* *оповеданье* *чиниль*, *иж* *тотъ* *служебникъ* *его* *зо* *всими* *тыми* *справами* *и* *текъ*,

которого тѣтъ потрафити они такъ прудко справ, до того належачих, автентыще досагнути не можетъ. И, показавши по собе в статуте права посполитого(о) // в розделе четвертомъ артикул четвертыинадцать, просиль, абыхмо с тоє новоприпалое причины на довод и подперетье речы его иншого року имъ ѳзычили. Мы з радами нашими, подлуг того статуту, з стороны Стрьжовского показаного, заховуючиса, тую то справу на иншии часть прекладаемъ и рокъ на то певныи, то естъ даты того нѣшого листѣ, нижеи написаное, за ѱмь недель тым же декретомъ нѣшимъ назначаемъ. А тамъ на онъ часъ, гдеколькокъ дворомъ нѣшимъ фортуinne будемъ, ѱбедве стороны преречоные повинни будутъ передъ нами з достаточными доводы стати и росправу skutочную такъ, ѳако на рокъ за позвы ѳ суду Браславского роспирати мѣли, принати мають. До которое речы на лепшое свидетельство печать нѣшу до того листу декрету нашего притиснути есмо рассказали. Писанъ в Кракове двадцать третего дня мсца ѱкѣтѣбра року тисеча патьсотъ семъ//десать ѱмого, панованья нѣшого року третего.

Joannes Borukowski,
R. P. vicescancellarius

Справа его ж
Lawrin Piesoczinski, pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 135–141. Оригінал.

¹ *Має бути* с покоиноного держанья. ² *Зайве слово.* ³ поменеными ⁴ принал

№ 59

1578 р., жовтня 29. Краків. –

Зізнання оршанського старости Філона Кміти Чорнобильського перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що він, не маючи змоги бути присутнім на засіданні королівського суду, уповноважив представляти свої інтереси у ньому Вавринця Дудиковича із Суликович в справі звинувачення його вінницьким войським Гнівошем Стрижовським у вибитті з володіння маєтками Яневом і Снивотою та у вчиненні різних шкод, а також у справі зриву Г. Стрижовським у Львівському гродському уряді угоди зі спірних питань, досягнутої між ними

Моц Дѣдковичу ѱт Филона противъ Стрьжовскому ѱ Ганев и ѱ интеръцызѣ

Стефанъ etc.

ѱзнаимѣемъ тымъ нѣшимъ листомъ. Постановившиса перед нами, гсдремъ, и ѣ книгъ канцлерѣи нѣшое корунное, ѣроженыи Филон Кмита Чорнобильскийи, староста нашъ ѱршаньскийи, ѱповедилъ и вызналь, иж онъ маєтъ мѣти право ѣ сѣдѣ нѣшого зъ воискимъ вѣницкимъ Гневошомъ Стрьжовскимъ ѱ выбитье з

спокойного держанья имени Ганева и Сливоты и о починенье многих шкод, тако, деи, Стрыжовский себе от нег(о) быти менть, также о содрани инттерцызы, через Стрыжовского на враде кгородскомъ Львовскомъ на 8годѣ, межи ними 8чиненую, што, деи, все на декрете ншомъ, которым са теперь тутъ в Кракове межи ними сталъ, и на позвехъ нших меновите описано естъ. А иж, деи, онъ самъ за иными пилными справами своими, не могучи того права на роки водле помененого декретѣ и позвоу нших пилновати, дла того шляхетному Вавринцѣ Дудковичу зъ Сѣликович, приателю своему, в тых то справах своих зуполную моцъ далъ и поручилъ очивисто терешънимъ¹ сознаньемъ своимъ 8 суду нашог(о) на роки, в томъ властне припалые, // злецаючи ему ку праву и еднанью всакую моцъ от себе зуполную на зыскъ и страту, такъ, иж штокольвекъ Вавринец Дудковичъ правомъ албо еднаньемъ застановить и скончить, на томъ онъ вечне перестати и за доброе принати масть и будеть повинень, а намнеи противъ его постановленью в тои речы з Стрыжовскимъ мовити не будеть мочы. И просилъ панъ староста оршаньский, абы тое вызнанье его до книгъ записано было. А такъ мы тое сознанье моцы, даное Дудковичу от Филона Кмиты, до книгъ канцлерѣи ншое коронное записати розказали. Гдко ж з розказанья ншого записано. До чого на сведецтво и печат наша коруннаа естъ притиснена. Писан в Кракове дна двадцать деватого мсца октебра року тисеча патьсотъ семдесать осмого, панована ншого року третего.

Справа того ж ксєндза подьканьцлерого
Lawrin Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 143–144. Оригінал.

¹ теперешънимъ

№ 60

1578 р., жовтня 29. Краків. –

Зізнання возного енерала королівського двору Станіслава Хабовського перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що він у Краківському замку вручив позов вінницькому військовому Гнівошові Стрижовському з вимогою з'явитися на засідання королівського суду в справі за скаргою оршанського старости Филона Кмити Чорнобильського про зрив відповідачем у Львівському гродському уряді угоди, досягнутої між ними

Поданье позвѣ от Филона Стрыжовскому о инттерцызѣ

Стефанъ etc.

Ознаимѣемъ тымъ листом. Постановившиса перед нами и 8 книг канцлерѣи ншое корѣнное, енерал и возный дворѣ ншого шляхетный Станислав Хабовский созналъ очивисьто тыми словы, иж дна нинешнего, в середѣ, датою, нижеи

написаною, через него, енерала, поданъ листь нашъ позовныи в жалобе п̄на Филона Кмиты Чорнобыльского, старосты ѡршаньского, воискомѹ вѣницкомѹ Гневошу Стрыжовскому ѡ содранье интерцзы на враде кгородскомѹ Львовскомѹ. Которыи листь нашъ позовныи поданъ естъ Гневошу Стрыжовскому на замку н̄шомѹ Краковскомѹ въ избе передъ покоемъ н̄шимъ самому в рѣки а рокъ за тымъ позовомъ передъ нами на дворе н̄шомѹ Стрыжовскому становитиса ку справе зложено ѡт поданья того листѹ нашего позовного за шесть // недель. Которое ѡчивистое сознание п̄ну старосте ѡршаньскому ѡт ѡноз(о) енерала возного дворѹ н̄шого Станислава Хабовского за прозьбою з росказанья н̄шого до книгъ канцлерѣи н̄шое естъ записано и тотъ выписъ с книгъ дано. До которого и печать наша коруннаа притиснена. Писанъ в Кракове лет. Бож. нарож. АФОИ мсца октебра КѠ дна, панована н̄шого року третего.

Справа ксендза подканцлерого
Lawrin Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 144 об.–145. Оригинал.

№ 61

1578 р., жовтня 29. Краків. –

Зізнання вінницького войськогo Гнівоша Стрижовського перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що він, не маючи змоги з'явитися на засідання королівського суду, уповноважив представляти свої інтереси на ньому Беняша Дембовського в справі за звинуваченням його оршанським старостою Филоном Кмітою Чорнобыльським у зриві у Львівському городському уряді угоди, досягнутої між ними

Моц Дембовскому от Стрыжовского съ Филономъ ѡ интьерцызѹ

Стефанъ etc.

Ќзнаимѹемъ тымъ н̄шимъ листомъ. // Постановившиса передъ нами и ѹ книг канцлерей корунное, ѹрожоныи Гневошѹ Стрыжовскии, воискии вѣницкии, ѡповѣдилъ и вызналъ, иж ѹрожоныи Филонъ Кмита Чорнобыльскии, староста ѡршанскии, позваль его позовомъ н̄шимъ ку праву передъ насъ ѡ содранье интерцзы на враде кгородскомѹ Львовскомѹ на ѹгодѹ, которѹю ѡкобы ѡ заиштѹа свои межи собою принати мѣли, ѡко то ширей а достаточне на томъ позве ѡписано естъ. А иж, деи, ѡнъ самъ, за иными пильными справами своими не могучи того права на рокъ пиловати, дла того шляхетному Бенашѹ Дембовскому, приателю своему, в тои справе своєї моцъ зѹпольную далъ и поручилъ ѡчивисто теперешнимъ сознаниемъ своимъ ѹ суду н̄шого, кгда са на рокъ слушныи приточить, злецаючи ему ку праву всакою моцъ ѡт себе зуполную на зыскъ и страту, так, ѡ штокольвекъ Бенашѹ Дембовскии правомъ застановить и скончить, на томъ ѡнъ вечне переставати и за доброе принати маєт // и будеть

повиненъ, а намнеи против его постановенья в той речи зъ Филономъ мовити не будетъ мочы. И просиль воискии вѣницкии, абы тоє вызнанье его до книгъ записано было. А такъ мы сознанье моцы, даное Дембовскому от Стрыжовского, до книгъ нѣших канцлерейских записати розказали. Іако ж з розказанья нѣшого записано. До чого на свидѣцтво и печать наша коруннаа естъ притисънена. Писанъ в Кракове двадцать деватого дня мсца окътебра року отъ нароженья Исусъ Хрыстова тисеча патъсотъ семдесать шмого а кролеванья нашего року третего.

Справа того ж ксендза
подканцлерого
Lawrin Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 145–146. Оригінал.

№ 62

1578 р., листопада 15. Луцьк. –

Впис у луцьку земську книгу листа Михайла Ковгана про віддачу ним у заставу за 30 кіп литовських грошів половини ставу на ріці Морахві, придбаной за таку ж суму у господарського зем'янина Данька Копистеринського, київському воеводі, маршалкові Волинської землі і володимирському старості кн. Костянтинові Острозькому з тим, щоб Д. Копистеринський міг в останнього викупити цю половину за ту саму суму (1578 р., жовтня 19. Вишневець)

Року Божого(о) **АФ**ОИ мсца нонабра **ЕІ** дня

На рокохъ першихъ трибуналских, от дня святого Мартина римського свята в году нинешньому семдестя, шмомъ водле коньституции соиму Варшавського припалых у судовне отправованых, перед нами, депутатами, на суды великие трибуналские в воеводстве Волинскомъ обраными, то естъ Григоремъ Гулевичом, хоружим землѣ Волинское, Иваномъ Чапличомъ Шпановскимъ, воиским землѣ Волинское луцкимъ, Іадрофѣемъ Гостскимъ, Фѣдоромъ Каданомъ Чапличомъ Шпановскимъ, Дмитромъ Козѣкою, а з воеводства Браславського Василемъ Гулевичомъ, воиским володимерскимъ, а при нас был суд земський луцкии князь Остафеи Соколскии, судья, а панъ Иван Хрѣницкии, подъсудокъ, ставши очевисто в замку гсдрьскомъ Луцкомъ, Михаило Ковъган доброволне созналъ водле листу опису своего, котории с печатью и с подъписомъ руки своеє и с печатьми людеи добрых расневелможному кнзю его млсти князю Костентину кнжати Острозскому, воеводе киевському, маршалку землѣ Волинское, старосте володимерскому, на половину ставу нижнего на рецы Морахвѣ и всю справу на тотъ став его млсти кнзю воеводе киевскому дал, и, тотъ листъ положивши перед нами, просиль, абы зо всими обовязки, в немъ описаными, до книгъ справ нѣших

судовыхъ трыбуналскихъ Ѹписан был. Мы его ѡгледавъши, до книгъ записати казали. Которыи листъ такъ ся в себе маеть:

Гд, Михаило Ковганъ, не за примушенемъ и ни намовленьемъ, толко самъ доброволне сознаваемъ кождому, кому того потреба ведати албо чтучи слышати, што которую суму п̄нзеи, то есть тридцать копъ грошей личбы литовское, з очевистого мовена за судомъ¹ въсказанемъ и за увезанемъ через уважчого за листомъ и посланьемъ ѡт небожчика славное памяти к̄нзя Богуша Федоровича Корецкого, воеводы землѣ Волинское, старосты браславского и вѣницького, служебника его милости Михаила Головинского на половицы ставу нижнего на рещѣ Морахъвѣ земенина гсдрьског(о) п̄на Данка Копыстеринского а ѡт часу немалого тую половицу ставу держаль есми и спокоине в той сумѣ п̄нзеи, вышеи помененои, вживал, ѡколо чого всего ширеи и достаточнеи на листехъ судовомъ, уважчомъ и всеи справе достаточне есть ѡписано, то пакъ, будучи для недостатку моего пилие потребныи // п̄нзи[и], вживаль есми за то пилыми а покорными прозбами моими ясне велможного пана Костентина к̄нжати Ѳстрозского, воеводы киевского, маршалка землѣ Волинское, старосты володимерского, абы его милость мнѣ тую суму пнзеи тридцать копъ грошей ѡтдати и ѡную половину ставу, листы и все право мое собѣ до рукъ и в деръжанье взяти рачил. Его милост мои милостивыи панъ то для покорное прозбы моеѣ вчинити и мнѣ тридцать копъ грошей личбы литовское ѡтдати рачил. И, вземъши тые п̄нзи тридцать копъ грошей ѡт его млсти до рукъ моих, заразомъ есми его млсти, заховываючи ся водъле статуту права посполитого, тую половицу ставу при бытности возного поступил, в моц и в деръжанье и вживанье его милости, также листы и всю справу, к тому належачую, до рукъ его млсти ѡтдалъ; к тому все до ѡтдана его млсти тоѣ сумы тридцати копъ грошей ѡт п̄на Данька Копыстеринского тымъ всѣмъ правомъ, яком самъ мел, пустил. И вже через то в тую половицу ставу я самъ, жона, дети, близкие и ²крєвныи мои² ничимъ въступовати ани тыхъ п̄нзеи его млсти ѡтдавати, ку праву позывати, з моцы и деръжанья выимовати и ни на кого того права вливати и позволати ѡкуповати николи не маемъ такъ ѡт ег(о) млсти, яко и ѡт кождого держачого потомков его млсти, на кого бы ся то ѡт его або по его млсть правомъ прирожонимъ албо якоколлекъ набытымъ вливало. Пак ли бы тежь хтоколлекъ ѡ то его млсть албо и пан Копыстеринскии ку праву позваль и чимъколлекъ затруднати хотель, а в кождого права заступовати и то доводомъ своимъ ѡчищати буду и естемъ повинен. Где бымъ тежь з сего листу моег(о) в чомъколлекъ выступил або чимъ намнеи нарушил, в то ся доброволне подьдаю самъ, жона, дети и потомство мое будутъ повинни заплатити заруки его млсти и кождому потомкови двесте копъ грошей, к тому шкоды и наклада кромъ присяги и доводу, толко на речене слова его млсть самог(о) албо умоцованог(о) ѡтдати и за все досыть чинити. А заплативши заруки и вчинивши досыть за шкоды, предса сєс мои листъ, у кождого права в моцы ничимъ намнеи не нарушонны, зоставленъ его млсть³. При томъ всѣмъ // самъ и потомство его

млсти быти маеть. ꙗко жь выполняючи в томъ статуть права посполитого, тую заставу естемъ повиненъ под таковою жь зарукою другою двемасты копами грошеи, ставши ѿбличне на враде кгородскомъ Браславскомъ, ѿповедати, вызнати и до книгъ записати, жадными сѧ причинами не вымовѣлаючи. А на то его мл. давамъ тотъ мои добровольныи листъ з моею печатью и с подписю руки моеѣ властное. А при томъ были и того добре сведоми и за ѿчевистою и устною прозбою моею печати свои приложити рачили их милость п̄нове ѿбователи⁴ воеводства Браславского, то естъ панъ Иванъ Кошка, судья земьскии воеводства Браславского, панъ Семенъ Ѡбоденскии, поборца его королевское млсти воеводства Браславского, а пан Богданъ Ѡбоденскии. Писан у Вишневыцы року Божого нарожена тисѧча пѧтсотъ семдесят ѿмого мсца ѡктября девѧтогоднацѧтъ днѧ. Михаило Ковганъ, рукою властною.

А такъ ꙗ тоѣ Ѹстное ꙗ добровольное сознаныѣ Михаила Ковгана и листъ его, ѿт него его милости князю воеводе киевскому даныи, слово въ слово с початъку ажъ до конца Ѹ книги справ н̄шихъ трыбуналскихъ записати казаль.

ЦДА України в Києві, ф. 26, оп. 1, спр. 3, арк. 162–163. Оригінал.

¹судовымъ   ²-²крѣвными мои   ³млсти   ¹ѿбыватели

№ 63

1578 р., грудня 9. Краків. –

Впис у книгу коронної канцелярії впису з брацлавської гродської книги (1578 р., липня 14. Брацлав), який містить впис листа вінницького войськового Гнівоша Стрижовського своїй дружині Олені Кадянівні Чапличівні (Чаплянці, Чаплича) про те, що в рахунок позичених у неї 1600 кіп литовських грошів він віддав їй у заставу маєток Стрижівку (1578 р., червня 6. Стрижівка)

Сознаныѣ Стрыжовского на долгъ позычоныи шестнадцѧт сот копъ грошеи жонѣ его Ѡленѣ

Стефанъ etc.

ѠзнаимѸемъ тымъ нашимъ листомъ всимъ // посполите и кождомѸ зѸѿсобна, комѸкольвекъ то ведати належить, нинешнимъ и на потомъ будѸчимъ. Постановившисѧ ѿчевистъ передъ нами, гсдремъ, и Ѹ книгъ канцлерии нашое коронное, Ѹрожоний Гневошъ Стрыжовскии, воискии веничкии, ѿповедиль и добровольне вызнал, ижъ ѿнъ, взявши и позичивши кѸ потребе своѣи Ѹ жоны своѣѣ Ѡлены Кадяновны Чапличовны певнѸю сѸмѸ п̄нзеи шестнадцѧтъ сотъ копъ грошеи литовскихъ, имене свое ѿтчизное, в повете Браславскомъ лежачое, на има СтрыжовкѸ в тои сѸме п̄нзеи еи завель и, листъ свои на то еи давши, на

вראה кгородскомъ Браславском до книгъ вызнал. Гдко ж оныи листъ и выпис кгородскии перед нами покладать, просачи, абыхмо тое право до книгъ канцлерѣи ншоє корѹнное вписати розказали и его моцю звирхности ншоє гсдрское потвердили. Которого мы, огледавши и выслухавши, велели есмо от слова в сесь наш листъ вписати; и так са в себе маєт:

Выпись с книгъ кгородских замку гсдрског(о) Браславского

Лѣта Божого нароженъа тысяча патьсотъ семьдєсать ѡсмого мєца июла четвертогонадцать дна

Постановившиса ѡчивисто // на вראה его королевское милости в замкѹ гсдрском Браславскомъ передо мною, Юремъ Стрѹсомъ с Комарова, старостою браславскимъ и веницкимъ, его милость панъ Гневошъ Дмитровичъ Стрыжевскии, воискии веницкии, до книгъ кгородских браславскихъ кѹ записованью добровольно созналъ тыми словы, иж взалъ и позычилъ есми кѹ своеи великои а пильнои потребе ѹ малжонки моеє милоє панєє Ѡлены Кадановны Чаплича певнѹю сѹмѹ пнзеи, то естъ шєстьнадцать сотъ коп грошеи монєты и личбы литовское, в которои сѹмє пнзеи шєснадцати сотъ копах грошеи монєты литовское завєл и заставил есми малжонцє моеи имєньє мое ѡтчизное, в поветє Браславском лежачое, на имѣ Стрѹжовкѹ зо всими кгрѹнты, ставами, млыны, селищами Цветковскими и Кобыленъскими и со всею дєдичностью, такъ, яко са тоє имєньє Стрѹжовка и всѣ селища в себе мають и мети бѹдѣть. На што есми и лист свои под печатью моею и с подписаньємъ рѹки моеє и под печатями людєи зацных еи, малжонцє моеи милои, далъ, в которомъ то ширєи ѡписано и доложено естъ. И потомъ лист передо мною на вראה покладал, просачи, // абы былъ вычитанъ и в книги кгородские вписанъ, которыи такъ са в собѣ маєтъ:

Гд, Гневош Дмитровичъ Стрѹжовскии, воискии веницкии, визнаваю то симъ моимъ листомъ кождомѹ, комѹ тог(о) потреба будєть ведати, тепєр и на потом будчѹимъ, иж взал и позычилъ есми кѹ великои а пильнои потребе своеи ѹ малжонки моеє милоє пнєє Ѡлены Кадановны Чаплича певнѹю сѹмѹ пнзеи, то ест шєстьнадцать сотъ копъ грошеи личбы и монєты литовское, личачи в копѹ по шєстидєсать грошеи а в грошѹ по дєсѣти пнзеи белых. В которои сѹмє пнзеи шєстьнадцати сот копах грошеи литовських завєлъ и заставилъ есми малжонцє своеи милои имєньє мое ѡтчизное, в поветє Браславском лежачое, на имѣ Стрѹжовкѹ зо всими кгрѹнты и селищами Цветковскими и Кобыленъскими, з ставы, зъ ставищами, з млыны и их вымєлками, з ловы зверинными, бобровыми и рыбъими, и пташими, и зо всими пожитки, малыми и великими, приналежностями и зо всѣакою дѣдичностью, такъ, яко са ѡное имєньє Стрѹжовка и ѡныє селища, // вышєи мєнованыє, сами в себе мають и мети бѹдѣть, ничого на себе и на дєти мои не ѡставѹючи. Которое имєньє Стрѹжовкѹ и селища мєнованыє малжонцє-своеи милои до рѹкъ и владности, в держаньє и ѹживаньє постѹпил. Естли бы теж на то вола Божѣа и прозрєньє его свѣатое

было, жебых я, не заплативши малжонце своєю милоу тоє сѣмы п̄нзеи шестинадцати соть копъ грошеи литовських, первее, нижли она, з сего света зышол, тогда по животе моемъ никто з детеи, кровных и повинных своих, не заплативши тых шестинадцати соть копъ грошеи литовських, в тоє именье Стрыжовкѣ ничим ся встѣповати, з моцы и владности еє выимоват не мають и не бѣдетъ¹ мочи. И на то есми малжонце моеи милоу панее Улене Кадановне Чаплинцє даль сєсь мои листъ з моею печатью. А при томъ были и того добре сведоми а за Ѹстною и ѡчевистою прозбою моею и печати свои к семѣ моему листѣ приложити рачили их милость // панове а приатели мои ласкавые панъ Романъ Красносельскии, панъ Семень Ѡбоденскии а пан Михаило Ласко, земане его королевское милости воеводства Браславского. Писанъ въ Стрыжовце лѣта Божего нароченья тисача патъсотъ семдєсатъ ѡсмого мсца июна шостого д̄ня, в патницѣ. Гневошъ Стрыжовскии, власная рѣка.

А такъ я тоє добровольное сознание пана Гневоша Стрыжовского, воиского веницкогo, и листъ ег(о) милости сознаныи слово в слово с початкѣ аж до конца до книгъ кгородских браславскихъ за прозбою его милости записати казалъ, на што и выпишь с книгъ кгородских браславских под печатью моею и с подписомъ рѣки моеє еє милости п̄нее Гневошовои Стрыжовскои, воискои веницкои, панее Улене Чапличовне данъ ест. Писанъ въ Браславлѣ. Ierzi Strus s Komarowa, braczlawski i wieniczki starosta, ręką swą własną. Григорее Баибѣза, писар.

Мы тєды, Стефанъ, король преречоный, // тоє сознание Гневоша Стрыжовского, воиского веницкогo, и право на заставѣ имениа Стрыжовки, жоне его Улене Чапличовне ѡт него даное, до книгъ канцлерии нашеє коронное записати розказали. Гдѣ ж з розказанья нашог(о) записано. И прихилаючися мы до прозбы Гневоша Стрыжовского, тоє то право, жоне его ѡт него даное а перед нами и на вриде нашомъ Браславскомъ кгородскомъ вызнанное, моцю звирхности нашеє королевское и симъ листом нашим потвержаем и во всемъ при его моцы заховѣемъ, хотиачи мѣти, абы везде на вридах Ѹ права и на кождом местцѣ за такъ слѣшное примовано и заховано было, якое моцы властне подлѣгъ права посполитого быти маєт, безъ всяког(о) Ѹближенья. До которое речи на лепшее сведєцтво сєсь листъ нашъ, рѣкою нашою подписавши, и печать нашѣ до него привѣсити есмо розказали. Писанъ въ Кракове лѣта ѡт нароченья Исусъ Хрыстова тисача патъсотъ семдєсатъ ѡсмог(о) мсца декабра девятаго д̄ня, // панованья нашего рокѣ третего.

Stephanus Rex

Lawryn Piesoczinski,
pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 158 об.–162. Оригинал.

¹ будутъ

1579 p. –

Реєстр селян Вінницького староства, яких призначено нести військову службу

In palatinatu kijoviensi, braclaviensi, volinensi.

Felix Jaszowski. Regestr obierania ludzi na służbę woenną z dobr jego krolewskiej mosci z woie(wo)dzstw z kijowskiego, wołyńskiego, z braclawskiego, w roku tysiäcnym piędsetnym siedmdziesiätyм dziewiätyм.

[...]

Woiewodztwo braclawskie

Starostwo winnickie

Wies Letinia. Tę wies dzierzy pan Stanisław Łaszcz Strzemieniecki. W tey wsi ludzi podymia osiadłych dziewięcdziesiä a pustych trzydziesci.

Wies Pułtowcze. W tey wsi ludzi osiadłych podymia piędziesiä a pustych pięd. Tę tez wies dzierzy pan Stanisław Łaszcz Strzemieniecki.

Na imie z Letiniey obrani na służbe Kunas Szayow, Iwan Kleban, Kudyn Awryszow z Diakowicz, Piotr Siodelnik. Na imie z Pułtowiecz obrany na służbę Raduła Piotroszyn zięc, Borys, Steszko Olimpирinko.

Wsi, ktore dzierzy pan woiewoda kijowski

Wies Woniaczyn. W tey wsi podymia osiadłych cztery a pustych trzydziesci.

Wies Nowosielcze. W tey wsi podymia osiadłych szesnascie a pustych dwa. Na imie z Woniaczyna obrani na służbę woenną Chwedor Mucha, Iwan Kowal, Michayło Kowalczenko.

Wsi, należäce do zamku winnickiego, ktore dzierzy pan starosta braclawski y winnicki pan Strus.

Wies Chyzince. W tey wsi podymia osiadłych piędziesiä a pustych dwadziescia trzy. Na imie z Chyzinców obrani na służbę Lewko, Onasko.

Wies Mizakow. W tey wsi podymia osiadłych sto pięd, pustych trzydziesci podymia. Na imie z Mizakowa obrani na służbę woenną Szoltan, Fiedor Rinczenko, Michayło Czarenko, Fedos, Lewko Batenko, Misko Diniecz, Czarenko.

Wies Łuka, którą dzierzy pan Orzewski¹. W tey wsi ludzi podymia osiadłych piędziesiä. Na imie z Łuki obrani na służbę Ławryn Kołodynski, Chwiedor Kuzminko.

Starostwo Braclawskie

Z tego starostwa niemasz zadney wsi, ieno miasto samo [...].

Архив ЮЗР. Ч. VII. Т. 3. С. 24–25. Незасвідчена копія, зроблена, напевно, у XVIII ст. Переклад з руської мови? За документом архіву Київської комісії для розгляду давніх актів.

¹ *Mac bymu* Oryszewski.

№ 65

1579 р., квітня 22. Вільно. –

Лист короля Стефана про перенесення розгляду королівським судом претензій вінницького войського Гнівоша Стрижовського стосовно шкод, заподіяних у маєтках Янові і Снивоті оршанським старостою Філоном Кмітою, на час після перших двох тижнів тривалості найближчого сейму, тому що поки що цей розгляд, призначений раніше виданим у Кракові королівським декретом, неможливий з огляду на зайнятість короля пильними справами і неспроможність прибуття на нього Ф. Кміти через необхідність перебування його як старости в прикордонному замку Орші

Лимитацыа до соимѹ межи Филономъ и Стрыжовскимъ ѿ заиштѹа
гневские

Стефанъ etc.

Ўзнаиуемъ тымъ нашимъ листомъ всимъ посполите и кождомѹ зъѡсобна, комѹ то ведати належить, // иж мы, будѹчи на сесь часъ пильне потребами Речи Посполитое военными забавени и хотачи, абы под тым часомъ небезпечнымъ ѹрожонымъ Филонъ Кмита, староста ѡршанский, зъ Оршы, ѡко пограничного замкѹ нашего, не зъѡждчаль, прото справѹ пререченого Филона Кмиты (которѹю зъ ѹрожонымъ Гневошомъ Стрыжовскимъ, воискимъ вѣнцкимъ, ѡ квалты и ѡ шкоды, ѡко себе Стрыжовский ѡт Филона въ имениахъ своихъ Гневѹе и Снивоте быти менить, и ѡ кгрѹнтъ Гневский на рокъ нынешнии водле декретѹ нашего в Кракове ѡколо того ѹчинено и водле вынѡтѹа тоѹ справы з лимитацыи теперешнее ѹ судѹ нашего мѣти мели) до соимѹ близко пришлого коронног(о), гдекольвекъ на тот час ѡт нас зложонъ будетъ, ѡчевисте ѡтложили есмо, ѡко ж тымъ листомъ нашимъ ѡткладаемъ и сторонамъ ѡбудвѹм рокъ ѡт зачатѹа того пришлого соимѹ две недели назначаемъ. На которыи часъ тые стороны будѹтъ мѣти рокъ перед нами такии, ѡкии тепер мѣти мѣли, жадного правѹ тымъ не ѹближаючи и ѡвшемъ вцале захѡвѹючи, тым же листомъ нашимъ. До которог(о) на сведецство и печать нашѹ притиснѹти есмо // розказали. Писанъ въ Вильни дна двадцать второго мсца апрѹла рокѹ тисача пятсот семдесат девятого а кролеванѹа нашего рокѹ третѹе з(о).

Справа того ж
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 172–173. Оригінал.

№ 66

1579 р., червня 4. Луцьк. –

Впис у луцьку гродську книгу листа Сергія Дем'яновича Прилуцького про продаж ним за 1500 кіп литовських грошів маєтків Прилука і Погребищ

брацлавському воеводі і кременецькому старості кн. Янушові Збаразькому
(1579 р., травня 31. Кременець)

Рокѹ $\overline{\text{Д}}\overline{\text{Ф}}\overline{\text{О}}\overline{\text{Ө}}$ мсца июня $\overline{\text{Д}}$ $\overline{\text{Д}}\overline{\text{Н}}\overline{\text{А}}$

На рокох¹ судовых кгродскихъ луцкихъ сего $\overline{\text{Д}}\overline{\text{Н}}\overline{\text{А}}$, в четвергъ, даты, вышеи писаное, припалыхъ, перед нами, Аньдрѣемъ Киверецким, подстаростимъ, а Василемъ Рогозенскимъ, судею, врадники судовыми кгродскими луцкими, *от* его млсти $\overline{\text{П}}\overline{\text{Н}}\overline{\text{А}}$ Александра Жоравницкого, старосты, ключника и городничого луцкого, на мѣстцу его млсти врадовомъ засажоными, постановившиса очевисто в замку его королевское млсти Луцкомъ, земѣанин воеводства Браславского с повету Веницкого панъ *Сергеи* Демѣянович Прилуцкии оповедалъ и очевисто доброволно до книг вызнал, *иж* продал две имена свои, ѹ воеводстве Браславскомъ, в повете Веницкомъ лежачие, на имѣа Прилукъ а Погребища, зо всимъ потому, *яко сам держаль*, на вечность его млсти кнзю $\overline{\text{Г}}\overline{\text{Д}}\overline{\text{Н}}\overline{\text{У}}\overline{\text{Ш}}\overline{\text{У}}$ Збаражскому, воеводе браславскому, старосте кременецкому, за тисачу копъ и за *пѣтсотъ* копъ грошеи литовское личбы и на то его млсти лист свои с печатю своею и с печатми людеи добрых дал. И, показавши тот лист, просил, абы в книги вписан был. Которыи лист перед нами читано и тыми словы *ест* написан:

$\overline{\text{Г}}\overline{\text{Д}}$, *Сергеи* Демѣянович Прилуцкии, визнаваю и чиню *явно* сим моимъ листомъ кождому, кому будет потреба того ведати або чтучи слышати, *сес* час и на потомъ завжды, *иж* водле поправы статutowое, на соиме Берестейскомъ ѹфаленое, кождому шляхтичу маетностю своею рухомою и лежачою волно водле воли своее шафовати и продати. А такъ *я*, будучи на тот час потребен $\overline{\text{П}}\overline{\text{Н}}\overline{\text{З}}\overline{\text{Е}}$, ни с чиег(о) принушена ани намовы, *одно* самъ по своеи доброи воли, продал *есми* две имениа свои, *отчизну* и *дедизну* свою, никому ничим не винние и не пенные, ани в суме $\overline{\text{П}}\overline{\text{Н}}\overline{\text{З}}\overline{\text{Е}}$ заведеные, ѹ воеводстве Браславскомъ, в повете Веницкомъ лежачие, на имѣа Прилук а Погребища, зо всим на все, *яко сѣ сами* в себе в межах, в границах, // ѹв обыходах и во всяких *пожиткох* здавна мели и до тых часов мають, зо всими кгрунты, з дворомъ, з людми тѣглыми и куничными, з селищами, зъ селами, с пасеками, зъ зарослами, з дѹбровами, с полми, з сеножатми, з реками и з речищами, з озерами, з болотами и з хмелищами, з садами и з огородами, зъ ставы, з млыны, з бобровыми гоны, з ловы пташими, зверинными и рыбными и зо всякими тых имении *пожитки*, малыми и великими, поменеными и непоменеными, *якимкольвекъ* имениемъ тепер и на потомъ назваными и меноваными, ничего себе, жонѣ, детемъ, близким, крѣвным, потомкомъ и повиноватымъ своимъ и никому иншомѹ не зоставуючи, на вечност его млсти кнзю $\overline{\text{Г}}\overline{\text{Д}}\overline{\text{Н}}\overline{\text{У}}\overline{\text{Ш}}\overline{\text{У}}$ Збаражскомѹ, воеводе браславскому, старосте кременецкому, за певную суму $\overline{\text{П}}\overline{\text{Н}}\overline{\text{З}}\overline{\text{Е}}$ за тисачу коп и за *пѣтсот* копъ грошеи литовскихъ и вси листы, привилеи, записы и выписы, за чимъ *есми* тые имениа на себе держал и вживал, его млсти кнзю воеводе подавал² и право свое на его млсть влил, и симъ листомъ моимъ вливаю и заразомъ в моц и в

держанье, и ѹ вечное вживане его млсти поступиль. Маеть его млсть княз *Гдануш Збаражскийи*, воевода браславскийи, староста креманецкийи, самъ, малжонка, дети и потомки его млсти тые имена Прилук и Погребыща, яко влосную куплю свою а продажу мою, держати и вживати, людми ѡсаживати, распаша чинити и всаких пожитков примножати. И волно его млсти тые именья ѡтдати, продати, заменити и ку своему лепшому а пожиточьному³, яко сам налепей розумеючи, ѡборочати вечно, на веки непорушно. А та самъ, жона *дети*, близкие кривные, потомки и повиноватые мои, и ниhto з стороны в тые именья Прилук и Погребыща ѹ его млсть самого, малжонки, детеи и потомков их млсти поискивати, ку праву притягати а ку шкоде // и накладомъ приводити не маю⁴ и мочи не будѹ⁵. А естли бы хтокольвекъ ѡ тые именья его млсти самого, детеи и потомковъ его млсти поискивати хотел, тогда та самъ и потомки мои повинни будут в томъ их млсть заступовати и тые имена ѡчищати. А естли бых та в том их млсти заступовати не хотел або самъ через себе и через кого жъ кольвекъ тых именей ѹ его млсти поискивати, ку праву потягати а ку шкоде а накладомъ приводити мел, тогда повинен будѹ заруки гспдрѹ королю его млсть тисачу копъ грошей, а его млсти кнзю *Гданушу Збаражскому*, воеводе браславскому, старосте креманецкому, мальжонце, детеи и потомкомъ их млсти другую тисачу копъ грошей⁶, к тому шкоды и наклады его млсть⁷, а заплативши таковые заруки, шкоды и наклады нагородивши, предста водле сее продажи моее а купли своее маеть его млсть самъ с потомки своими тые именья зо всеми пожитки держати и вживати вечными часы. Яко же есми зараз тую продажѹ мою а куплю его млсти перед вридомъ кгородскимъ Креманецкимъ вызналь и тотъ листь мои, на то его млсти даньи, в книги кгородские креманецкие записати дал. И волно будет его млсти водле поправки статутовое, з соиму Берестейского вчиненое, тую продажу мою а куплю свою до земства перенести и в книги земские дати записати. И на то есми дал его млсти кнзю *Гданушѹ Збаражскому*, воеводе браславскому, старосте креманецкому, сес мои листь з моею печатю. А при томъ были и того добре сведоми а за прозьбою моею ѡчевистою и печати свои приложити рачили их млсть пан *Михаило Шешкевич⁸ Долбуновскийи*, подкоморьи браславскийи, пан *Станиславъ Каменскийи*, буркграбии креманецкийи, // а пан *Петръ Андрузскийи*. Писан в Креманцѹ лѣта по нароженю Сына Божого тисеча пятсотъ семьдесят девятого мсца маа тридцать первого дна.

А такъ мы, того листу ѡгледавши и достаточьно его перед собою вычитати сказавши, тое ѡповеданье и ѡчевистое сознанье пна *Сергеа Прилуцкого*, тот листь его кнзю *Гданушу* его млсти *Збаражскому*, воеводе браславскому, старосте креманецкому даньи, сълово ѹ слово в книги кгородские записати наказали.

ЦДА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 19, арк. 438–439 зв. Оригінал. Впис у кременецьку земську книгу 19 червня 1579 р. впису з луцької книги, який містить впис листа С. Д. Прилуцького, зроблений 4 червня 1579 р.: Там само. Ф. 22, оп. 1, спр. 7, арк. 39 зв.–42 зв. Оригінал.

на тои же тои рѣчцы Морахви спустсныє, ѿдно ж тепер не занатыє, а третии став на речцы Клокотинє спустсныи же и занатыи, никому ничим не пенное⁴, не заведеноє ани в сумѣ пнзеи не записаное, з давных часов ѿт продков дедизну и ѿтчизну мою з надана их млсти королеи полских и великих кнзеи литовских на вечныє часы за певную суму пнзеи за ѿсмь тисач коп гршеи личбы литовское зо всим, яко са тыє имена мои сами в собѣ в широкости кгрунтоу и всих пожиткоу маюу, ничого собѣ, жонѣ, дитемѣ, брати, сестрамѣ, крєвным, близкимѣ и повиннымѣ моим и их нащадком не зоставуючи. Гдско ж вже мнѣ его млст кнжа Костентин Острозский, воевода киевский, тую всю суму пнзеи ѿсмь тисач гршеи личбы литовское заразомѣ готовыми грошми ѿтдал и заплатил, и тамѣ ѿт его млсти до рук своих взаль, и ничого вже мнѣ его млст винен не зосталь. Гдм теж того имена зараз владовне его млсти поступил, в моц и в держанє подал и лист мои продажныи с печатью моею и с печатми зацных людей до рук его млсти даль, на котором таа продажа и всѣ ѿбовазки мои ширєи и достаточнєи єст ѿписано. Ѿдно ж, иж на сєс час про далекост владу повѣтowego и дла инших вєлє причин моих слушных припалых тоє продажи моеє добровольное вызнати не могу, тєды //, заховываючиса в томѣ водлє статуту права посполитого и Ѹфалы соиму Берестєиского, перед вшею млстю владомѣ близким добровольнє тую продажу мою ѿповедам и сознавам. И, давши до рук нших тот лист, который был читан, и просил, абы тоє сознанє и ѿповеданє его, и тот лист продажныи слово ѿт слова до книг справ судовых был вписан; и так са в собѣ слово ѿт слова маєт:

Гд, Гдско Вирхнатский, земенин повѣту Браславского, не будучи ни ѿт кого примушонны ани намовлены, ѿдно по своєи доброи воли, сознаваю самѣ на себє и чиню тавно кождому, кому того потреба вѣдати албо чтучи слышати, нинєшнимѣ и на потомѣ будучимѣ. Заховываючиса и маючи волност водлє уфалы соиму Берестєиского а будучи у великомѣ упадку и недостатку моемѣ, и не маючи чим и не могучи осадити и направити имена моего ѿтчизного, продал єсми кгрунт имена селища, в повѣтє Браславскомѣ лежачиє² ѿт границы волоское при рецы Морахвє, прозываємое³ Верхнаки, и два ставы на тои же то реце Морахви спустсныє, ѿдно ж тепер не занатыє, а третии став на речцы Клокотини спустсныи же и занатыи, никому ничимѣ не пенное⁴, не заведеноє ани в сумѣ пнзеи не записаное, з давных часов ѿт продков дедизну и ѿтчизну мою з надана их млсти королеи полских и великих кнзеи литовских, которуюмѣ а завжды спокоино за правом моимѣ прирожоним дѣдичным аж до сєз(о) часу // держал и вживал, тасневелможному пану Костентину Костентиновичу кнжати Острозскому, воеводе киевскому, маршалкови землѣ Волинское, старостє володимєрскому, зо вшєлакими кгрунты и пожитки, таскольковєкѣ тепер и на потомѣ завжды могут быти названы, менованы и яко са тоє то все имєнє Верхнаки само в собѣ в границах, в широкости, кгрунтєх, всих пожиткоу здавна маєт, и яко єсми самѣ держаль и вживаль, и ничого вже самѣ собѣ, жонѣ, дѣтємѣ, брати и сестрамѣ, крєвнымѣ, близким, повинным и нащадкомѣ моимѣ

и их потомству не зоставуючи, на вечные часы, николи ничим *от* мене самого, детей моих и с тых то *особ* выше менованых и ни *от* кого непорушно, за певную суму *пнзеи* за *о*смь *тисечеи* *копъ* *гршеи* *личбы* литовское, личечи в кождую *копу* по *шестидесат* *гршеи* а в *грош* по *десети* *пнзеи* белых. И вжо мнѣ его *млст* *кнжа* Костентин тую суму *пнзеи* *о*смь *тисач* *коп* *гршеи* *личбы* литовское, то *ест* *двадцат* *тисечеи* *золотых* *личбы* *полское*, всю *зараз* и *сполна* *отдал* и *заплатил*, и *та*, *отличивши* до *рук* *своих*, *от* его *млсти* *взал*. И вже мнѣ его *млст* *ничого* *болшеи* *винен* не *зостал* и *от* *сего* *часу* *отдалаю* *от* *того* *имена*, *кгрунтов* *земленных*, *ставов* и *всаких* *пожитков* *самъ* *себе*, *жону*, *дѣти*, *братю*, *сестры*, *кревные*, *близкие*, *повинные* *нши* и *их* *потомство* и *нащадки* на *вечные* *часы*. *Г*ко *ж* то *есми* *врадовне* *водле* *права* *посполитого* *заразомъ* *завел*, *обехал* *границы*, *врочища* и *знаки* *певные*, *покол* *са* *тои* *кгрунт* *самъ* в *собѣ* // в *широкости* и *всаких* *пожитках* *мает*, *списавши* на *особливый* *реистръ* *под* *печатю* *моею*, и *то* *все* в *моц*, *владзу* и *вечное* *держане* и *уживане* его *млсти* *кнжати* Костентину *Острозскому*, *моему* *млстивому* *пану*, *подал*. А *што* *са* *дотычет* *листов*, *привилевъ*, *то* *все* *кнжати* его *млсти* *до* *рук* *албо* *кому* *то* его *млст* *злецыт* *отдати* *естемъ* *повинен* *от* *даты*, *нижеи* *написаное* в *сем* *листе*, *за* *дванадцат* *недѣль* *отдати*. А *где* *бы* *што* *яког(о)* *права*, *листов*, *привилев* в *мене*, в *детей* и в *когоколвек* на *то* *имене* *зостало*, *то* *та* *все* *умораю*, *внивеч* *оборочаю* и *вжо* у *жадного* *права* *моцы* *никоторое* *мѣти* и *его* *млсти* *ничого* *шкодити* не *мают*. *Мает* его *млст* *кнжа* Костентин *Острозский*, *воевода* *киевский*, *дѣти* и *потомство* *их* *млсти* и *каждыи* *таковыи*, на *кого* *бы* *колвек* его *млст* *то* *е* *право* *влиль* *албо* *бы* *теж* *правомъ* *прироожным* *спало*, *вечными* *часы* *ни* *от* *кого* *ничимъ* *непорушно*, *спокойно* *держати*, *вживати*, *замки* на *местцах* *пристоинных* *будовати*, *мѣста*, *села* *людми* *осажовати*, *ставы* *так* *ты* *от* *мене* *его* *млсти* *проданые* *направовати*, *яко* и *инши* *знову* *тамъ*, *гдѣ* *бы* *его* *млст* *быти* *розумѣль* *сыпати*, *млыны* *будовати* и *во* *всих* *пожитках* *ширити*, *множити*, *прибавлати*, *яко* *сам* *кнжа* *его* *млст* *похочет* и *налепеи* *розумѣти* *будет*. И *волен* *его* *млст* *кнжа* Костентин *то* *все*, *так* *теж* *которуюколвек* *част* *с* *того* *всего* *имена* *кому* *хотечи* *отдати*, *продати*, *променати*, *заставити* // и *якоколвек* *хотечи* *записати*. *Г* вже *самъ*, *дѣти* *мои*, *братя*, *сестры*, *кровные*, *близкие* и *повинные* и *их* *потомство* и *нащадки* в *то* *са* *вступовати*, *ку* *праву* *позывати*, *з* *моцы* и *держаня* *его* *млсти* и *кож* *каждого* *держачого* *выимовати*, *пнзеи* *отдавати* и *ничим* *николи* *вечными* *часы* *затруднати* не *маемъ*. А *где* *бы* *се* *хтоколвек* *хотель* в *кгрунты* *албо* *въ* *якие* *ж* *колвек* *пожитки* *вступовати*, *з* *моцы* и *держаня* *его* *млсти* *якимъколвек* *обычаемъ* *выимовати*, *осадити*, *граничити*, *ку* *праву* *якомуколвек* *позывати*, *та* *самъ* *аж* *до* *живота* *моего* *за* *ознаименемъ* *от* *его* *млсти* *езде* на *кож* *каждомъ* *местцу* и *у* *кож* *каждого* *права* *заступовати*, *довод* *чинити* и *присегою* *телесною* *очисчати* *буду* *повинен*, *также* и *по* *мнѣ* *кож* *каждыи* *потомок* *мои*. А *была* *л* *бы* *теж* *вола* *его* *млсти* *самог(о)* и *кож* *каждог(о)* *держачого* *то* *е* *имене* *мене*, *потомство* *мое* *отложивши* *на* *сторону*, а *самому* *яко* *властность* *свою* *очищати*, и *то* *его* *млсти* *все* *ведле* *воли* *свое* *вчинити* *волно*, *кгда* *жемъ* *на*

его млсти и на кождого держачого все право мое дедизное, ѿтчизное, прирожное влил и вливамъ, ѿко на влостного дѣдича и ѿтчича. Пак ли бымъ самъ, дѣти мои, их потомство и счадки с тое доброволное продажи моее вынадшиши⁵ собѣ ѿкие ж колвек причины, так правные, ѿко и неправные, выступили⁶, листов, привилиев всѣхъ не ѿдалъ, а под кнжатемъ его млстю того заса собѣ поискивати хотел, з моцы, держана его млсти самъ через себе и через когоколвек во все albo в част ѿкую // и в пожитки вступовал, ку праву позывал и чимколвек намнеи и в ѿком же колвек артыкуле тую продажу нарушил, в то са доброволне самъ себе, дѣти, братю, сестры, кривных, близких и повинных моих поддаю и ѿбвезую заруки перво кнжати его млсти, так теж потомству и кождому держачому заплатити ѿсмъ тисач коп гршеи личбы литовское шкоды и наклады кромъ доводу присеги, толко на речене слова его млсти albo умоцованого, заплативши заруки и вчинивши досыт за шкоды. Предса сес мои лист и доброволная продажа в моцы вцелѣ ничим не нарушена, перед кождымъ правомъ зоставлена. А его млст кнжа, потомство его млсти и кождыи держачии при тои всеи купли на вечные часы захованъ быти мает, и в чом же бы са колвек его млсти кнжати, потомству его млсти и кождому держачому ѿ мене, детеи и потомства моего што ку кривде albo з ублизженемъ ѿкимъ быти видело, теды до ѿкогоколвек повѣту, права, враду, суду земского и кгородског(о) и ѿкимколвек рокомъ его млст самъ похочет позвати, ѿ самъ, дѣти и потомство мое, не вымовлаючиса ани считечиса жадными причинами правными и неправными, на первшомъ року, ѿко на завитом, стати, позву рокомъ ани жадными причинами не збивати а его млсти усправедливити будем повинни. А врад ведле жалобы его млсти и кождого держачого и вмоцованого зараз ѿко заруку, также шкоды, наклады всказати и, не складаючи роковъ, ведле статуту на маетности ншои лежачои и рухомои, где бысмо колвек мѣли, а в недостатку маетности // на самых нас ѿсобах ѿтправу вчинити мает и будет повинен. А иж са таа продажа стала и дѣлала далеко ѿт повѣту Браславского, ѿ и в томъ заховываючиса водле статуту, права посполитого и уфалы соиму Берестейского, тую доброволную продажу мою естемъ и буду повинен на враде близшомъ в Луцку перед судомъ земскимъ на рокох теперешних судовых, которые са почнут на завтрее светое Троицы римского свата в року тисеча патсот семдесат деватомъ, вызнати, ѿповедати и до книг дати записати под таковою ж другою ѿобливою зарукою. Где бы есми того не вчиниль, кнжати его млсти ѿсмъ тисач коп гршеи личбы литовское заплатити кромъ жадных складана роков статutowых будемъ и естесмо повинни. А предса таа продажа вечными часы при его млсти зостати мает. А кгда вызнаю, теды его млст. моц даем, право и владзу свою на его мл. вливаю, самому вже его млсти до враду повѣтового тот лист и выпис до враду земского и кгородског(о) принести и дат записати, што так моцно розумано и приимовано быти мает, ѿкобы теж и ѿ самъ, обличне стопачи ѿсобою своею перед врадомъ, ѿповедал и вызнал. И на то его мл. кнжати Костентину ѿстрозскому, воеводе киевскому, дал есми тот мои лист з моею

печатю. А при томъ были того всего добре достаточне звѣдомы и за устною прозбою моею печати свои приложити рачили их млст велможныи его млст кнжа Гднушъ Жеславскийи, пан Иван Чаплич Шпановскийи, воискии // земли Волынское луцкии, а пан Василей Гулевич, воискии володимерскийи. Писан ув Острозѣ лѣта Бжого нарожена тисеча патсот семдесат деватого мсца июня десатого дна.

Што ест до книг записано.

ЦДДА України в Києві, ф. 26, оп. 1, спр. 3, арк. 538–542. Оригінал.

¹ моего   ² лежачого   ³ прозываемого   ⁴ Тут і далі ідеться про селище в називному відмунку.   ⁵ вынадшедши?   ⁶ выступил

№ 69

1579 р., серпня 27. Намети в Полоцьку. –

Привілей короля Стефана Северинові Кропивницькому на брацлавське писарство

Привилей панѣ Кропивницкомѣ на писарство земское браславское

Стефан, Божю мл. корол полскийи, великийи кз. литовскийи, рѣскийи, прѣскийи, мазовецкии, жомойтскийи, ифлангътскийи, княжа седмикгородское

Ознаимѣемъ тым нѣшим листом всим посполите и каждомѣ зособна, комѣколвекъ то вѣдати бѣдет належало. Оповидил перед нами велможныи кнзь Гднѣшъ Збаразскийи, воевода браславскийи, староста креманецкии, иж по зоиштѣю з того свѣта небожчика Филона Кордыша, писара земского браславского, панове рады, ѣрадники и всѣ обыватели шлахта воеводства Браславского, писара там не маючи а заховѣючися в том водле статѣтѣ права посполитого, на соимикѣ, которыи был его млстѣ з належности своеѣ воеводское въ Браславѣлю на то зложил, всѣ сполне и згодливе на тот ѣрад писарскийи чотырохъ електов, людеи годных шлахтѣ одного ж воеводства Ивана Красноселского, Ивана Кошку, Семена Гдцковского а Северина Кропивницкого межи собою обравши, намъ то тепер через его млсти, тако воеводѣ своего, ознаимѣют, просачи, абымо ѡдно¹ с тых електов на писарство земское до ѡного воеводства им дали. А так мы за таковою справою и прозбою, через кнзя воеводѣ браславского до нас ѡ томъ ѣчиненою, з ласки нашеѣ королевское с преречоных чотырох електов ѡдномѣ, то ест шлахетномѣ Северинѣ Кропивницкомѣ, писарство земское воеводства Браславского зо всякою моцю, владностью и пожитками, томѣ вриадѣ в статѣте ѡписаными, далисмы и тым листомъ нѣшимъ даемъ. Которыи то Северин Кропивницкийи на перших рокох тамошних судовых земских, присагѣ на тот ѣрад писарскийи ведле статѣтѣ

Үчинивши, мѣстце свое звыклое писарское засести и тот вриад в помененом воеводстве и повете Браславскомъ и Веницкомъ держати и потом завжды мѣстца, Үчтивости, владности и всих пожитковъ того Үрадѹ водле статѹтѹ Үживати и въсякии sprawy слушне и порадне справовати маѣт, права посполитого и присяги свое² ни в чомъ не ѡтстѹпѹючи, ѡбывателевъ³ тамошним и всимъ людамъ над право и Үближеня никакого не чинячи. Дла которое речи и лепшого сведоцтва тот лист рѹкою власною королевскою подписавши и печат нашѹ короннѹю до него притиснути есмо росказали. Дан з наметовъ нѣшихъ Ү Полоцку дна двадцат сегомо мѣца авгѹста рокѹ ѡт нароженъа Исѹса Христа тисача пѣтсотъ семдесѣт девѣтого а королевана нѣшого рокѹ четвертого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 203–203 об. Оригинал.

¹ ѡдного   ² своеѣ   ³ ѡбывателемъ

№ 70

1579 р., вересня 12. Намети під замком Полоцьким. –

Привілей короля Стефана ротмістрові Брацлавського замку Симонові Телку на пожиттєве володіння селом Скуринцями й приналежним до нього дворцем у місті Вінниці

Привилии, панѹ Телкѹ даньи на село Скуринцы и до него дворец Ү Винницы до живота его

Стефанъ, Божю мл. корол полскии, великии князь литовскии, рѹскии, прѹскии, мазовецькии, жомойтѣскии, ифлантскии, княжа седмигродское //

Ѳзнаимѹем тым нѣшимъ листомъ всим вобѣц и каждомѹ зособна, кому ѡдно то вѣдати належит, тепер и на потом, иж мы, гсдрѹ, маючи ласкавое баченъе на вирныи и статѣчныи заслѹги Үроженого Симона Телка, ротмистра замкѹ нашего Браславского, которие ѡн на том замкѹ Браславском, ротѹ ведѹчи и на инѣших мѣстцах бываючи, королемъ их мл. полским, свѣтобливое памѣти продком нашим, такъже и намъ самым и Речи Посполитои, не литуючи Үтрат и здоровья своего, з давныхъ часов чинил и чинити не переставает, за што теж хотѣчи емѹ ласкѹ нѣшу королевскѹю ѡказат а тым ѡхотнишого и вперед кѹ таким же и еше кѹ болшимъ слѹжбама нѣшимъ, звлаца на Үкраине, задержати и способити а фолкѹючи на тот часъ скарбови нашомѹ вместо заслѹженого его, которого емѹ певнѹю немалѹю сѹмѹ в скарбе нѣшом винно, ино иж вжо намъ и скарбѹ нашомѹ ѡтпѹстил и ѡтпѹщает, чинячи за то нагородѹ з ласки нѣшое и за причиною панов рад наших, далисмы емѹ и тымъ листом нашимъ и Үтвержаемъ до его живота село наше въ воеводстве Браславском над рекою Богомъ на имя Скуринцы, до столѹ нашего королевского належачое и прислѹхаючое, з двором в томъ селе, такъже з дворцомъ, до того села належачим

У месте нѣшемъ Вѣницкомъ, зо всимъ на все, тако са то здавна в пожиткахъ, в широкости кгрѣнѣтъ, в границахъ и обыходехъ своихъ здавна и на сѣс часть маѣт, з людьми оселыми, з землями, пашнями, з селищами пѣстыми, з озерами, з реками и рѣчищами, зъ ези и езищами, зъ ставы и з ставищи, з млины, млинищи и ихъ вымельки, // з ловы рыбными, зверинами¹, пташиными и з бобровыми гоны, з лѣсы, дѣбровами, гаѣ, полми, сѣножатми и зо всеми иными такимъ колвекъ именемъ названными кгрѣнѣты, належностями и пожитки, ничего не выимѣючи. Маѣт преречоныи Симонъ Телокъ, ротмистръ нашъ, тоѣ село Скуринцы и дворцы в Вѣницы зо всимъ, тако са в себе маѣт, на себе держати и всякихъ пожитковъ з людьми и з кгрѣнѣтовъ ѣживати, фѣнѣдовати и людьми осажати и вшелакии пожитки собѣ тамъ примножати и розширати водлѣ наилепшого бачена своего аж до своего живота. Которого обещѣемъ словомъ нѣшимъ королевскимъ за насъ самыхъ и за потомки наши, же его в спокойномъ держанью и ѣживанью тыхъ добръ аж до остатнего живота его заховѣемъ а того села Скѣринецъ и дворца в Вѣницы, ани люди и пожитковъ и ихъ наѣжностей жадныхъ не отымѣемъ и отнѣати не допѣстимъ, кгда ж то емѣ вместо заслужоного, которое онъ намъ и скарбу нѣшомѣ отпустилъ, и за нагородѣ давныхъ заслугъ его от насъ ест дано. И на то дали есмо Симонѣ Телкѣ сѣс нашѣ листъ, подписавши его властною рѣкою нѣшою. До которого на ѣмоуненье тоѣ рѣчи и печатъ нашѣ короннѣю притиснѣти есмо розказали. Данъ з наметовъ под замкомъ нашимъ Полоцкимъ днѣа въторогонадцат мсца сѣнтѣбра рокѣ отъ нарожнѣа Исусѣ Христова тисѣча пятъсотъ сѣмѣдѣсѣтъ девѣтого а королевана нашего рокѣ четвѣртого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 203 об.–204 об. Оригинал.

¹ звериными

№ 71

1579 р., грудня 14. Варшава, на сеймі. –

Листъ короля Стефана про те, що Якубъ Богуфаловичъ Павша не з'явився на розглядъ королевскимъ судомъ скарги вѣнницкого войскового Гнѣвоша Стрижовского стосовно того, що Я. Павша публично ображаѣ його ущипливими цидулами, котрѣ розносить і прибѣгаѣ до стѣнъ і ворѣт хрѣмѣвъ, і про те, що ця неявка засвѣдчуѣтся, на проханья Г. Стрижовского, вѣдповѣднимъ вписомъ у книгу коронной канцелярѣи

Зданье на першыи позовѣ отъ Стрижовского¹ на Павшѣ

Стефанъ etc.

Ознаимѣемъ тымъ нашимъ листомъ всимъ, комѣ то ведати належитъ; и ж на рокѣ нынешнемъ обличне передъ нами и сѣдомъ нашимъ постановивши, ѣрожныи Гневошъ Стрижовскийи, воискии вѣнцкии, жаловаль на

шлахетноз(о) Гакѹба Богѹфаловича Павшѹ с позву нашого, которымъ его перед нас на съѣм теперешнии вальными коронными позвал, ижъ Гакѹбъ Павша, не дбаючи ѱ звирхность нашѹ и срокгость права, смель торгнѹться на почтивость и добрую славу его, цедѹлы ѹщипливые а почтивости его шкодливые ѱ немъ розносити, до стень костелных и до брам // прибавати.² Гакѹко жъ, деи, в рокѹ прошлом семдесать семомъ мсца июна двадцат второго дѹна Гневошъ Стрыжовскии, бѹдѹчи в месте Браславскомъ нашомъ, цедѹлѹ, до стены церковное прибитѹю, на месте², при чомъ, деи, было немало почтивыхъ люди. И кгда онь на враде тамошнем Браславскомъ кгородском ѱповедалъ, ижъ хто и небачнии и запаметалии ѱ почтивости своеи невинне его на доброй славе его шкалюеть, то такъ, деи, тотъ Гакѹбъ Павша, там же передъ врадомъ нашимъ Браславскимъ стоачи, добровольне ѱзвалси а до того си знал, тако то ширеи а меновите на томъ позве жалоба его ѱписана. За которымъ позвомъ, тако на рокѹ нинешнии, воискии вѹницкии на соиме нинешнемъ, пильность ѹ сѹдѹ нашого чиниачи, по три дни стороны позваное Гакѹба Павшѹ до права черезъ енерала возного дворѹ нашого волати дал. А кгда Гакѹбъ Павша // за воланьемъ по три дни ѱт Стрыжовского ку праву ѹ сѹдѹ нашого самъ черезъ себе ани черезъ ѹмоцованого своего не стал и ѱ себе намъ ѹ судѹ нинешнего и стороне Стрыжовскомѹ згола ничего ведати не далъ, тогды воискии веницкии поданья того позвѹ своего черезъ возного и шляхтѹ, выписомъ с книгъ врадových доведши, сторону свою позванѹю Гакѹба Павшѹ з декретѹ и з допѹщенья нашого судовноз(о), тако на першомъ певномъ рокѹ и на томъ першии позовѹ, за нестаного ѹ судѹ нашог(о) здавши, просиль, абымо в той речи здане, пильность его, на рокѹ нинешнемъ за позвомъ, верхѹ ѱписанымъ, чиненѹю, а нестанье и непилность Павшовую до книгъ канцлерии наше коронное записати розказали. Гакѹко жъ з розказана нашого записано. До чого на сведѹцтво и печать наша коронная есть притиснена. Писанъ вѹ Варшаве на соиме вальномъ коронномъ дѹна четвертонадцать мсца декабра року тисача // патьсотъ семдесать девятого а кролеванья нашого рокѹ четвертого.

Ioannes Borukowski,
R. P. vicecancellarius

Справа того ж
Lawrin Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 243–244 об. Оригинал.

¹ Стрыжовского   ² ⁻² Тут не вистачає видель.

№ 72

[1579 р.], грудня 24. Варшава, на сеймі. –

Привілей короля Стефана Войцехові Носажевському і Кшиштофові Тромпчинському на доживотне володіння селищем Айсином, розташованим у десяти милях від Вінниці і протягом сотні років безлюдним

Alberto Nossarzewski et Christophoro Trańczynski fundi Ayszim concessio //

Stephanus etc.

Significamus etc. Commendatum esse nobis per certos consiliarios Regni nostri nobilium Alberti Nossarzewski, Christophori Trańczynski, in re militari in terris Podoliae exhibita seruitia, supplicatumque nobis, vt eorum r(ation)e habita gratia nostra illos prosequeremur ac aliqui [...] ¹, quo illi excitati magis operam suam in re militari, in dies probare non intermittant, ornaremus aliosque eo ad seruiendum concitaremus. Nos itaque huic supplicationi annuentes, cum nobis relatum esset, fundum certum, Ayszim nuncupatum, desertum a centum annis, vna cum sylva Hoholow post Winniczam decem miliaribus supra fluuiolum Sob, incultum hactenus manere nec inde [...] ¹ fere, ad nos redire commodum, eundem fundum cum sylva ipsa dandum et concedan(dum) eisque pro sorte et in(s)t(ar) esse, cuisqu(em) illorum duximus damusque et concedimus, literis hisce nostris antequam per reuisores nostros [...] ¹ deputarerimus, eadem bona ad inhabitandum hominibus nostris deberent reuisa fuerint, ad extrema vitae // illorum tempora concedentes, illis plenam ac omnimodam potestatem, eundem fundum prout melius et vtilius eisdem videbitur incolendi, locandi, excolendi ac chmetones ibidem seu subditos, quot potuerint, collocandi atque alia omnia commoda et fundus excogitan(di), parandi, inueniendi ac pro se tollendi. Ratione quorum omnium (antequam per reuisores, vti promissum eadem, vt et reliqua eiusmodi bona lustrata fuerint) nihil nobis, ideo quod sumptus et labores in collocandis subditis ac inueniendis commodis reliquis ferere necesse habebunt, ad vitae suae periodum respondere tenebuntur. Post vero alii eorum successores iuxta reuisorum constitutiones vel ad instar aliorum nobilium eiusmodi fundos, per eos concessione n(ost)ra quoque extirpatos, possidentiam onera imposita ferre tenebuntur. Praenomittimus aut(em) pro nobis et succ(e)ss(ori)bus n(ost)ris nos eosdem durante vita eorum in possessione eiusdem fundi et omnium fundorum per eos parati ac postea iuxta // declarationem reuisorum faciendam esse conservaturos nec eadem bona ab illis [...] ² // enaturos. In eorumque fidem et testimonium hisce manu n(ost)ra subscriptis, sigill(um) Regni n(ost)ri est appressum. Datum Varsoviae in conuen(to) Regni g(e)n(era)li die vigesima quarta decembris anno vt sup(ra).

Stephanus Rex

AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, MK, ks. 122, k. 510–511 v.
Оригінал.

¹ *Нерозбірливе слово.*   ² *Два нерозбірливих слова.*

№ 73

1580 р., січня 5. Варшава, на сеймі. –

Впис у книгу коронної канцелярії випису з брацлавської гродської книги (1579 р., травня 4. Брацлав), який містить впис листа Микити Григоровича

Кайдаша Кропивницького про те, що він продав Юрієві Горецькому за 100 кіп литовських грошів частину села Комарова з підданим Матвійцем (1577 р., липня 1. Брацлав)

Потверженє Юрю Кгорецкомѹ на част имѣнья, в селѣ Коморове в повѣти
Браславском лежачое¹, которое² кѹпил ѹ Каидаша Кропивницького

Стефан, Божю мл. корол полскии, великии княз литовскии, рѹскии, прѹскии,
мазовецкии, жомойтскии, ифлантскии, кж. седмикгородское

Ўзнаимѹемы тым листом нѣшим всим вобец и каждомѹ зособна, комѹ то
вѣдат належит. Ѡповидал перед нами шляхетныи Юрии Кгорецскии, иж в
рокѹ недавно прошлом тисѹача пѹтсот семдесѹт девѹатомѹ купил част имѣнья,
в повѣте Браславскомѹ лежачого в селе Комерове³, ѹ шляхетного Микиты
Григоревича Каидаша Кропивницького, земенина повѣтѹ Браславского, за певнѹю
сѹмѹ пѣнзи. Которѹю продажѹ тоє части имѣнья в селѣ Коморове тот то Микита
Каидаш Кропивницькии, ставши на враде нѣшомѹ кгородском Браславском,
водлѹгѹ листѹ записѹ своего ѹчевисте вызнал и до книгѹ водлѹгѹ ѹбычаю права
записати дал. Которого то записѹ и ѹчевистого сознания на враде кгородском
Браславскомѹ тоє продажи ѹнѹ, до книгѹ земских перенести не могучи, для
того, иж ѹрядников земских // сѹдовых в повете Браславскомѹ всих сполна не
было и тепер ихѹ нѣтъ, зачимѹ и роки земскии в том рокѹ прошлом тисѹача
пѹтсотѹ семдесѹт девѹатом не дошѹгли и сѹжоны не были, такѹже и тепер для
смерти подсѹдка браславского в рокѹ теперешнимѹ доити рыхло не могутѹ,
ѹн, варѹючисѹ, абы за неперенесенемѹ того то записѹ до книгѹ земских в томѹ
такого ѹближенѹ праву своемѹ не ѹтнес, тот лист запис продажныи вышѹеи
ѹмененыи и ѹчевистое сознѹне пред ѹрядом кгородским Браславским, перед
нами ѹказавши, просил насѹ за то, абымо вместо перенесѹна его до книгѹ
земских тот лист запис продажѹ, вышѹеи ѹмененоє, до книгѹ нѣших
канцелерииских коронных вписати росказали и то емѹ ѹсобливым листом нѣшим
потвирдили и ѹмоцнили. Которого мы листѹ записѹ ѹмененого ѹгледавши,
велѣлисмы его слово ѹт слова в тот лист нашѹ ѹписати; и так са в собѣ маєт:

Выпис с книгѹ кгородских замкѹ гдрского Браславского

Лѣта Божого нарожена тисѹача пѹтсот семдесѹт девѹатого мѹца маѹ
четвертого дѣна

Постановившисѹ ѹчевисто на враде его королевскои мл. в замкѹ гсдарском
Браславском передо мною, Андриєм Садовѹскимѹ, подстаростим, а передо
мною, Кондратом Козарем, судею, врадниками сѹдовыми кгородскими замкѹ
гдрского Браславского, водле статѹтѹ ѹт его млсти пана Юра Стрѹса с
Коморова, старосты браславского и веницкого, засажоныи, земенин его
королевскои млсти воеводства Браславского пан Микита Григоревич Каидаш //
Кропивницькии тыми словы сознал, иж ѹа, ни ѹт кого не примѹшоныи ани
намовленыи, ѹдно, бѹдѹчи потребныи пиленѹ сѹмы пѣнзи, такѹ теж хотѹчисѹ

выправити на послѣгѣ его королевской млсти, продал есми вичными часы част имина своего ѡтчизного, никомѣ не пенною ани в сумѣ пнзи заведенного, в Комарове, лежачого ѣ воеводстве Браславском, его млсти панѣ Юрю Кгорецскомѣ зо всим на все, такъ сѣ в собѣ таа част на мене з братом моим приходит, за певнѣю сѣмѣ пнзи за сто копѣ грѣши личбы и монѣты Великого князства Литовского, такъ ж есми панѣ Юрю Кгорецскомѣ и лист свои на то под печатю и с подписом рѣки своее и под печатми их млсти пановѣ шляхты людии добрых дал. Которыи лист сам пан Микита Каидашѣ перед нами, на враде положивши, просил, абы читан и до книгѣ кгородских браславских записан был. В которого мы огледавши рѣки и печатии, слово ѡт слова читати казали; и такъ сѣ в себе мает:

Гдѣ, Микита Григоревич Каидаш Кропивницкии, земенин в повѣте воеводства Браславского, визнаваю самѣ на себе тым моим добровольным признанным листом, комѣ бы была того потреба вѣдати або, чѣчи его, слышати, нынешнимѣ и на потом бѣдѣчим, иж ѣ, не бѣдѣчи никим намовеныи и не примѣшоныи, ѡдно по доброй воли своеи, бѣдѣчи потребен пнзеи для властное потребы своее и для потребы на послѣгѣ Речи Посполитое, продалѣ есми вѣчными часы и непорѣшно часть имѣнѣа своего властного ѡтчизного, никомѣ ничим не пенного и в сѣмѣ пнзеи не заведенного, котораѣ мене ест з братом моим рожоним пномѣ Стефаном Григоревичом Каидашом Кропивницким // по ѡтцы ншомѣ пришла и стала, в спокойном держаню держаню, лежачю в повѣти воеводства Браславского в селѣ Комарове, с подданым моим, ѡсѣлым на той части моеи Комарова, на има Матфицом, такъ теж з кгрѣнѣтом земельным, з лесеы, з дѣбровами, сѣножатми, болоты, з ставы, з ставищами, з реками и речками, з млином и зо всими ѡного млина вымелками, рыбными входы и зверинными ловы, пташими и иншими всякими пожитками под тым способомѣ, иж менованое неменованому, ѡсобливое посполитомѣ и посполитое ѡсобливомѣ ни в чомѣ ничего шкѡдити и перекаживати ни мает и николи мочи не бѣдет, зо всѣмѣ на все, штоколвек кто части моеи помененои Комаровской на част мене ѡт брата моего приходити бѣдет, такъ се таа част моя Комаровская здавна и тепер сама в собѣ мает подле того права, яким ѡбычаем небожчик ѡтец мой пан Григорей Каидашѣ из братом своим паном Иваном, дѣдком моим, ѣ держаню были, которое все право на тѣю част имѣнѣа нашего сполного в схованю брата ншого пана Северина, сына пана Иванова, дѣдка ншого, ест, ничего ѡт тоѣ части не ѡтыимѣючи на себе, жонѣ, дѣти, братю, близких, крѣвных и повинных моих всех не зоставѣючи, за певнѣю сѣмѣ пнзеи, то ест за сто копѣ грошии личбы и монѣты литовское, личачи по десети пнзи бѣлых ѣ грошѣ, его млсти панѣ Юрю Кгорецскомѣ. Гдѣко ж есми вжо заразом тѣю част имѣнѣа Комарова его млсти панѣ Юрю Кгорецкомѣ вѣ моц и вѣ держане подал. Которого имина, ѡт мене ⁴его мл. пан Юри Кгорецкии⁴ проданого, верхѣ помененого, части мой⁵ Комарова, // мает волне держати и ѣживати и розширати водле наилѣпшого баченѣа своего, ако властность свою шафовати, пожитки

привлащати; так теж волно бѹдет панѹ Кгорецкомѹ тѹю част имѣнѣа его Комаровскѹю, ако^б куплю, продати, ѡтдати, записати, даровати и кѹды хотѣчи к наилепшомѹ пожиткѹ своемѹ ѡбернѹти, такъ за живота своего, ако и по животѹ его потомствѹ его, которомѹ се то по нем зостанет, во всемъ спокоюно деръжати и вживати вѣчными чсы мают. А гдѣ бы са хто з стороны ѡбчих, з близких, крѣвных а повинных моих мел се в тое имѣнѣе, ѡт мене панѹ Юрю Кгорецкомѹ проданое, помененое Комарово, такимколвек ѡбычаем встѹповати, своим меноват и в том панѹ Юрю Кгорецкомѹ переказѹ чинити, и его кѹ шкоди приводит, тогды ѿ, Микита Григоревич Каидашѹ Кропивницкии, доброволен тымъ моимъ вызнаннымъ листомъ ѡбовязѹюся ѹ каждого права пна Юра Кгорецкого заступоват и каждомѹ в права там в ѡтказѣ быти, ѡное иминѣе Комарово ѡчищат. А если бы ѿ, Микита Каидашѹ, або хто ж колвек в тѹю част мою встѹпал и чимколвекъ панѹ Кгорецкомѹ переказѹ такѹю жѣ колвекъ чинити мел, такъ и того имени ѿ, Микита, не ѡчистил а так Юреи Кгорецкии за неѡброненемъ и ѹ права неѡчищенемъ моимъ мел бы тое имѣнѣе Комарово з деръжанѣа своего ѹпустит и кѹ такомъ шкоди приити, тогды ѿ сам, Микита Григоревич Каидашѹ Кропивницкии, винен бѹдѹ и кождымъ таковымъ повинен на вриад замкѹ гдрского Браславскии зарѹки заплатити сто копѹ грошей личбы и монѣты литовское, а стороне противнои, пану // Юрю Кгорецкомѹ або томѹ, хто бы тое имѣнѣе Комарово ѡт пана Юра Кгорецкого на тот час в себе ѹ держаню мел, дрѹгѹю сто копѹ грошии личбы и монѣты литовское, не встѹпѹючи в жадное право, повинен бѹдѹ заплатит, к тому всю шкодѹ панѹ Юрю Кгорецкомѹ, кромѹ жадного доводѹ и присяги, на приречене слова его нагородити. Так теж ѡсобливе каждыи з нас, потомки, крѣвныи и близкие мое, всѣ, хто бы колвекъ мелся в тѹю продажѹ мою ѹстѹповат, тимъ же способомъ мает, тако на вриад, зарѹку такъ сторонѣ противнои сто копѹ гршии заплатит, кѹ томѹ шкоды и нагородит, ничимъ сѿ тых ѡбовязковъ моих, в томъ листе ѡписаных, не вымовляючисѿ, не щитечисѿ волностами шляхетскими, поступками правными и неправными, не берѹчи собѣ нѣкоторыхъ причинъ кѹ правѹ на помоч, але во всемъ вцале тот мои доброволнии листъ заховуючи, тое мененое, такъ зарѹки на вриад замкѹ гдрского Браславскии, тако и сѹмы пнзии противнои сторонѣ, такъ и нагорожена шкод. Предсе тот мои доброволнии листъ мает при моци зостати и онаѿ⁷ частъ именѣа Комарова пан Юрии Кгорецкии албо тот, хто ѡт его мл. пана Юра Кгорецкого тое имѣнѣе мети бѹдет, вѣчными чсы держати мают. И на то есмо его мл. панѹ Юрю Кгорецкомѹ дал сес мои листъ з моею печатю и с подписомъ властное рѹки мое. А при томъ были и того добре свѣдоми ихъ млсти земѣане воеводства Браславского пан Юхно Красноселскии, пан Маташѹ Зѣаловскии а пан Семен [...]⁸. А для лѣпшого твердости просилъ есми ѡ приложене печатей ихъ млсти вышѣ помененыхъ панов. Ихъ млсть за ѡчевистою // прозбою моею печати своѣ к семѹ моему вызнаному листу приложити рачили. Писанъ ѹ Браславлѣ лѣта Божого нарoжена тисѣча пѣтсот семдесѣт семого мѣца июля першого дна. А такъ мы тот листъ, до вѣдомости своєї принавши, слово в слово до книгъ

кгородских за прозбою п̄на Микиты Григоревича Каидаша Кропивницкого записати казали. Г̄ко ж ест записано, на што и выпис с книг под нашими печатми пан̄ Юрю Кгорецком̄ выдати велѣли. Писан ъ Браславлѣ. Ан̄дреи Садовскии, р̄кою властною. Григориѣ Баиб̄за, писар кгородскии браславскии.

Мы теды, видачи быти сл̄шн̄ю прозбу его а бачачи тот лист запись продаж̄ Микиты Григоревича Каидаша Кропивницкого слушныи, порядныи и ни в чимь ненар̄шоныи, подл̄гъ права посполитого и стат̄т̄ Великого князства Литовьского ѡчиненыи и перед ѡрядом кгородским Браславским очевисте вызнаныи, тот лист запис, вышеи описаныи, и всѣ речи, и ар̄тыкулы, и ѡбвѣзски, в немь описаныи, такъже теж и т̄ю част имѣна ѡ селѣ Комарове, ѡт помененого Микиты Каидаша Кропивницкого Юрю Кгорецком̄ продан̄ю, звлаща если того был и ест ѡв ѡживан̄ю и не ест то против прав̄ посполитом̄ вместо перенесена того то лист̄ запис̄ до книг земских, впрод речоном̄ Юрю Кгорецком̄ потвержамы и ѡмоцнамы тым нинешним листом нашимъ на вечность, хотачи то мети, абы тот лист запис, вышеи описаныи, всюды и на каждом местц̄ был тоеи моци и важности, кототорое сл̄шне водл̄гъ права и статуту быт мает, так, иж впрод речоныи Юреи Кгорецкии сам и потомкове его // ѡменен̄ю част имениа в селѣ Комарове зо всѣм водл̄гъ лист̄ запис̄ продажнего, вышеи в томь листе н̄шомь описаного, мает держати и ѡживати вѣчныи ч̄сы моцю того то лист̄ запис̄ продажнего, вышеи описаного. А на ѡмоцнене тое речи тотъ лист р̄кою нашою подписалисмы и печат наш̄ коронн̄ю до него привѣсити розказалисмы. Дан ѡ Варшаве на сеиме валном коронным̄ д̄ня пятого мѣсеца генъваря рок̄ по нарожен̄ю Сына Божого тисача патьсотъ ѡсмьдесатого а королевана нашего року четвѣртого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 190–193 об. Оригинал.

¹ лежачого ² которую ³ Комарове ⁴ ⁴ *Це має бути децю далі перед маєт.*
⁵ моєи ⁶ іако ⁷ он̄ю ⁸ *Невичитане прізвище.* ⁹ коронном

№ 74

1580 р., січня 7. Варшава, на сеймі. –

Привілей короля Стефана Михайлові Ласку на брацлавське підсудківство (“подсудство”)

На подсудковъство браславское Ласк̄

Стефанъ etc.

Ѡзнаим̄емъ тымъ нашимъ листомъ всимъ посполите и каждому зособна, ком̄ то ведати належить, иж кды часовъ недавно прошлыхъ ѡрожныи Андреи Садовскии, подсудокъ браславскии, з сего света зышоль, тогды приездилъ до насъ ѡрожныи Василеи Гулевичъ, воиский володимѣрскии, а Иванъ Кошка,

судья земскии браславьскии, послове земские, на съемъ теперешнии *от* дыкгнитаровъ, врадниковъ и всее шляхты *обывателеи* того воеводства Браславского посланые, прекладаючи, же по смерти Садовского *они*, подсудка въ воеводстве Браславскомъ не маючи а заховѹючися водле статѹтѹ права посполитого, на соимикѹ недавно прошломъ, // *которыи* вельможныи *кнзь* Гднѹшъ Збаразскии, воевода браславьскии, староста креманецкии, с повинности своее воеводское на елекцыю подсѹдка складаль, зѣхавшися спольне вси станы шляхта *обыватели* браславьские, згодне межи собою чотырохъ електовъ шляхту *оного* воеводства *осельхъ*, то есть Василья Дешковского, Игната Клеццовьского, Илью Шашка а Михаила Ласка *обрали*. Гдко *ж* и листъ, до насъ писаныи, елекцыи на то с печатью *кнзя* воеводы браславьского *нам* *отдали*, бѹючи чоломъ, абыхмо *одного* с тыхъ електовъ до воеводства Браславьского подсудкомъ *им* дали. А так мы, прихилившися ку прозбе *обывателеи* воеводства Браславского, черезъ послы *их* до насъ *ѹчиненои*, за тою елекцыею с тыхъ чоторохъ *особъ*, на подсудство *обраных* и на писме тепер намъ черезъ послы *их* поданыхъ, *одномѹ*, то есть шляхетному Михаилѹ Ласкѹ, земанину нашому воеводства Браславского, // маючи залецоные заслуги и годность его¹, на то подсудковство воеводства Браславского зо всею *владностю* и *пожитками* томѹ *врадѹ*, въ статуте права посполитого *описаныи*, дали есмо и симъ листомъ нашимъ даемъ. *Которыи* на *першихъ* рокохъ тамошнихъ *судовыхъ* земскихъ *присагѹ* на тотъ *врадъ* *помененыи*, в статуте земскомъ *описанѹю*, *ѹчинивши*, месце свое подсудковское *засести* и тотъ *врад* тамъ в томъ воеводстве *держати*, *владности* и *всихъ* *пожитковъ* того *владу*, с права посполитого *звыклыхъ*, *ѹживати* и *всякие* *справы* *слѹшне* и *порадне* *отправовати* маеть, *статуту* права посполитого *ни* в *чомъ* не *отступѹючи*, также *обывателем* *шляхте* *тамошнеи* и *всимъ* *людем* *над* *право* *кривды* и *уближенья* *никакого* не *чинячи* до *своего* *живота* *албо* до *иншого* *подвышгъшенья* въ *ѹчивости*² // *его*. Для *которое* *речи* *лепшого* *сведецтва* тотъ *листъ* *рукою* *нашою* *подписавшы*, *печать* *нашѹ* *короннѹю* *притиснѹти* есмо *роказали*. *Писанъ* въ *Варшаве* на *соиме* *вальном* *коронномъ* *днѹ* *сего* *мсца* *генвара* *року* *от* *нароченья* *Исусъ* *Хрыстова* *тисача* *пятьсот* *осмьдесятого* а *кролеванья* *нашого* *рокѹ* *четвертого*.

Stephanus Rex

Lawrin Piesoczynski //

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 230–231 об. Оригінал.

¹ *Далі має бути сказано про дозвіл або привілей.*   ² *ѹчивости*

№ 75

1580 р., січня 22. Варшава. –

Зізнання возного Станіслава Хабовського перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що 18 січня 1580 р. він у Варшаві в господі

коронного підканцлера Яна Боруковського з Билина показав вінницькому військовому Гнівошові Стрижовському адресований йому королівський лист, виданий у Городні 8 листопада 1679 р., і дав йому скріплену своєю печаткою копію цього листа, де зазначено, що розгляд у королівському суді його, Г. Стрижовського, претензій до смоленського воеводи та оршанського старости Філона Кміти Чорнобильського стосовно розташованих у Брацлавському воеводстві маєтків, призначений на найближчий минулий Варшавський сейм, може відбуватися не раніше, як протягом двадцяти тижнів після закінчення цього сейму, оскільки Ф. Кміта через затримання на королівській службі на Україні поки що на цей суд з'явитися не зможе

Подане лист'я отрочоного Стрыжовського от пана Филона

Стефанъ etc.

Ознаимѹемъ тымъ нашимъ листомъ. Постановивъшися обличне перед нами и ѹ книгъ канцлерии нашеѹ коронноѹ, шляхетнымъ Станиславъ Хабовскимъ¹, иж онъ д̄на оногодашнего въ понеделокъ мсца генвара осмогонадцать д̄на в рокъ теперешнемъ тисача пятьсотъ осмьдесатомъ, маючи зъ собою двѹхъ шляхтичовъ Андреа Сѹшка Нагунского а Павла Скиндера, листъ нашъ, датою в Городне д̄на осмого мсца ноабра в рокъ прошломъ тисача пятьсотъ семдесать девятомъ до ѹроженого Гневоша Стрыжовського, воиского веницкого, писаныи, Стрыжовскому тѹтъ въ Варшаве въ госпде велебног(о) // Гдна Борѹковского з Билина, подканцлерог(о), показаль и копѹю листъ с печатюю своею емѹ подал, абы Стрыжовскимъ в заиштѹяхъ и розницахъ ѹ имениа, въ воеводстве Браславскомъ лежачыхъ², справъ своихъ, которые водлугъ лимитацѹи нашеѹ на соиме теперъ близко прошломъ Варшавскомъ припадали, противъ вельможного Филона Кмиты Чорнобыльского, воеводи смоленского, старосты оршанского, кгда жъ онъ теперъ естъ на послѹзе нашии на ѹкраине задержанъ, ѹ судъ нашего не пильноваль и рокъ не ѹставаль, але ажъ по выволанюю того то соимѹ теперъ близко прошлого въ двадцати неделлахъ преречоныхъ справъ своихъ с паномъ воеводою смоленскимъ перед нами ѹ судъ нашего пилень был. Которое то сознание преречоного возног(о) з росказанья нашего до книгъ канцлерии нашеѹ коронноѹ записано. До чого на сведѹцтво и печать наша естъ притиснена. Писанъ въ Варшаве д̄на двадцать второго мсца генвара рокъ тисача пятьсотъ осмьдесатого а кролеванья нашего рокъ четвертого.

Joannes Borukowski,
R. P. vicecancellarius

Справа его жъ
Lawrin Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 253–254. Оригінал.

¹ Далі пропущено *сознал або оповѹдал. Мабуть, пропущено й зазначення того, що С. Хабовський – возний.* ² лежачие

1580 р., січня 22. Варшава. –

Оповідання вінницького войсько́го Гнівоша Стрижовського перед королем Стефаном про те, що він даремно чекав під час роботи Варшавського сейму розгляду королівським судом своїх претензій до смоленського воеводи та оршанського старости Філона Кміти Чорнобильського стосовно розташованих у Брацлавському воеводстві маєтків і у зв'язку з цим витратився на 200 кіп литовських грошів, – оскільки щойно після закінчення цього сейму, а саме 18 січня, возний енерал королівського двору Станіслав Хабовський подав йому, Г. Стрижовському, копію королівського листа, виданого 8 листопада 1579 р. в Городні, до відкриття сейму, де зазначено, що даний розгляд, призначений на час через два тижні після відкриття сейму, може відбутися не раніше, як протягом двадцяти тижнів по його закінченні, тому що Ф. Кміта через затримання на королівській службі на цей суд з'явитися не може; у той же час, твердить Г. Стрижовський, йому стало відомо, що Ф. Кміта отримав згаданий королівський лист до відкриття сейму і повинен був його, Г. Стрижовського, ознайомити з ним, але цього не зробив

Оповеда́не Стрыжовского на пана Филона о́ шкоды за неоказане́мъ прѣдким
листь о́трочоного

Стефанъ etc.

Ознаимѹемъ тымъ нашимъ листомъ. Постановивъшися перед нами обличне, ѹроженыи Гневошь Стрыжовскии, воискии веницкии, жаловаль и оповедалъ, иж, деи, в понеделокъ прошлыи мсца генъвара о́смогонадцать д̄ня в рокѹ теперешнемъ о́смъдесатомъ шляхетныи Станиславъ Хабовскии, енерал возныи дворѹ нашого, тѹтъ въ Варшаве подалъ емѹ копѹю з листѹ нашого(о), датою в Городне д̄ня о́смого мсца ноябра, в рокѹ прошломъ семдесять девятомъ до него писаного, абы Стры//жовскии въ заиштьях и розницах о́ имениа, въ воеводстве Браславском лежачие, справъ своих, которые водлѹг лимитацыи нашею на соиме теперъ близко прошломъ Варшавскомъ о́т зачатыа соиму в две недели припала¹ противъ вельможного Филона Кмиты Чорнобылского, воеводы смоленьского, старосты оршанского, кгда жъ тамъ на послѹзе нашои есть, ѹ суду нашого не пильноваль и рокѹ не ѹставал, але ажъ по выволанью того соимѹ прошлого въ двадцати неделяхъ тых справ своих з нимъ перед нами ѹ сѹдѹ нашого пиленъ был. Ино кгда жъ, деи, таа лимитацыа листъ нашъ передъ соимомъ о́т насъ пану Филону выданъ, тогды, деи, он повиненъ был мнѹ заразы оказати и то о́знаимити, о́ чомъ ѿ ведаючи, на съемъ быхъ не ездил, шкод и ѹтратъ непотребныхъ не приимоваль. Але аж, деи, тепер тот листъ // по рокѹ и по сеиме оказал, а ѿ, тое справы ѹ сѹдѹ пильнѹючи и наклад чинячи, за тымъ самымъ, не ведаючи того листѹ о́трочоного, на двесте копъ грошей шкодоую. Г̄ко ж и тотъ возныи тѹтъ же заразом сознал, же тои листъ въ понеделокъ прошлыи, ѿко вышеи написано, емѹ о́т Филона подал. И

просиль Стрыжовскии, абыхмо тоє шповеданє жалобѹ его и возного сознаньє до книг наших канцлериискихъ записати розказали. Гдко жь з розказаньа нашог(о) записано. До чого на сведецтво и печат наша єсть притиснена. Писань вь Варшавє днѧ двадцать второг(о) мсца генвара рокѹ тисѧча пѧтсот осмдесятого, панованьа нашого рокѹ четвертого.

Справа его жь
Lawrin Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 254 об.–255 об. Оригинал.

¹ припали

№ 77

1580 р. лютого 10. Володимир. –

Впис у володимирську гродську книгу листа брацлавського гродського писаря Григорія Васильовича Байбузи про те, що він зобов'язується сплатити своєму братові Іванові Богдановичу Янчинському 115 польських злотих за взятий у нього в заставу ґрунт і віддати йому ж (боргові?) листи на 38 кіп литовських грошів (1580 р., лютого 9. Володимир)

Згадка від імені І. Б. Янчинського про те, що на час впису цього листа він одержав від Г. В. Байбузи 15 польських злотих

Того ж мсца феѳрала 1 днѧ¹

Передо мною, Феѳдоромъ Курцевичомъ, на тот час бѳдѳчим на мѳстцѹ кнѳза Александра Курцевича, подстаростег(о) володимерског(о), в небытности єг(о) млсти ѳ Володимери, ставши очевисто на вѳраде кгородскомъ в замку гсдрскомъ Володимерскомъ, пан Григорєи Василєвич Баибуза, писар кгородскии браславскии, доброволнє а ѳснє кѳ записаню до книг кгородскихъ вызнал водле листу своег(о) записног(о), пнѹ Ивану Гднчинскомѹ даног(о) на сто и пѳтнадцат золотых полских, тако и тот листъ свои передо мною на вѳраде покладал и просил, абы до книг кгородскихъ был вписан. Которого а листѹ огледавъши и єг(о) перед собою вычитат давши, тако тоє доброволное и ѳсное вызнанє ведле листу єг(о), так и тот листъ єг(о) слово ѳт слова в книги кгородские вписати велєл; и так сѧ в себе маєть:

Гд, Григорєи Василєвич Баибуза, писар кгородскии браславскии, визнавамъ и гавно чиню самъ на себе симъ моимъ листомъ, што жь зостал єсми винєн власного долгу своег(о) готовых пнѳзєи сто и пѳтнадцат // золотых полских, личачи в каждыи золотыи по тридцати грошєи полских, брату своєму пнѳу Ивану Богдановичу Гднчинскому на заставу сєлицъ кґрунту єг(о), которыи в нєг(о) закупил, в поветє Браславскомъ лежачиє². Которые сто и пѳтнадцат золотых

полских маю и бѹдѹ повинен пнѹ Ивану ѡдати³ и готовыми грошми заплатити на рок и час певныи, то есть ѡ Середопостыи посту Великог(о) пришлог(о) в року тепер идѹчомѹ тисѹачномѹ петсотѹномѹ ѡсmdесѹатомѹ в дому моем емѹ самому або тому, в ког(о) сѹс листь мои будѹт, и листь, которые в себе на тридцѹт ѡсмѹ коп грошеи маю, покасовавши, ему ѡдослат, ничимѹ того року помененог(о) не похибляючи и не ѡмѹшкаючи. А где бых тому досыт не вчинил а тых пнзѹи ста и петнадцѹти золотых полских и листов на тридцѹт ѡсмѹ коп на тот рок, верхѹ ѡписаныи, не ѡтдал и не заплатил, тогды повинен бѹдѹ ему тую суму пнзѹи совито, то есть двесте и тридцѹт золотых полских, заплатити и тую суму, штом первеи тог(о) на тые селища ему задан⁴, маю вѹчне тратитѹ и тые селища ег(о) волно пѹститѹ кромѹ вшѹлаког(о) затруднена зараз, скоро по ѡномѹ рокѹ, вышеи ѡписаномѹ, на завтрие. Чому где бых досыт чинити не хотел и дал бымѹ себе позвати до которог(о) колве права, так земског(о), ѹко и кгородског(о), буд на роки або и без роков, буд теж слушне або неслушне, тогды ѹ повинен буду за першимѹ позвомиѹ, ѹко на року завитом, не збиваючи позву жадными причинами, так правными, ѹко и неправными, такъ пред зѹполнымѹ врадомѹ, ѹко и не пред зуполнымѹ, стат и, жадных помочѹи и причин не вынаидѹючи, повинен будѹ сѹ ѹсправедливит и тую суму пнзѹи з совитостю, шкодами и накладями на словное речене, так теж и зарѹки врадѹ, до которог(о) буду позван, таковую ж суму пнзѹи зараз, не вдаючисѹ з нимѹ в жадное право, вперед заплатити и ѡтложити и то все на себе водле ѡбѹязку сего моего листу понести маю. А если бы Пан Бог в томѹ часѹ допустити рачил на мене час смертелныи, тогды жона и дети мои повинни будѹть сѹму запису моему досыть чинити. И на то давамѹ пнѹ Ивану Гднчинскому, // брату своему, сѹс мои листь под печатю моею и с подписомѹ власное рѹки моеѹ. А при том был и тог(о) добре сведом и печат свою до тог(о) моего листѹ приложитѹ рачил его млсть пан Петрѹ Костюшкович Хоболтовскийи. Писан ѹ Володимери року Бжого нарожена тисѹача петсот ѡсmdесѹатог(о) мѹца феврѹала девѹатог(о) днѹа. Григорѹи Баибуза, писар кгородскийи браславскийи, рукою власною.

На тот листь дошло мѹ ѡт пна Григорѹа Баибузы петнадцѹт золотых полскихѹ.

ЦДДА України в Києві, ф. 28, оп. 1, спр. 13, арк. 12 зв.–13 зв. Ориґінал.

¹ 1580 р.   ² лежачих   ³ ѡтдати   ⁴ задал

№ 78

1580 р. лютого 10. Володимир. –

Впис у володимирську гродську книгу листа Івана Богдановича Янчинського про те, що він зобов'язується сплатити своєму двоюрідному братові і брацлавському гродському писареві Григорієві Байбузі 120 кіп литовських

грошів, щоб одержати від нього частини селищ Кальника, Цибелева і Поріївки (Паріївки): частину, котру колись батько І. Б. Янчинського взяв у заставу за 20 кіп у Марини Байбузиної, своєї сестри і матері Г. Байбузи, але їй та її синові не дав, і тому Г. Байбуза нею заволодів і віддасть її І. Б. Янчинському тільки після сплати йому цієї суми; частини І. Б. Янчинського та його молодшого брата Яроша, заставлені Г. Байбузі за 100 кіп (1580 р., лютого 9. Володимир)

Того ж мсца фєврала 1 дна¹

Передо мною, Федоромъ Курцевичомъ, на тот час на мєстцѣ кнѣза Александра Курцевича, подстаростєг(о) володимєрского, в небытности его млсти ѣ Володимєри, ставши очевисто на вѣрадє кгородскомъ в замку гєдрскомъ Володимєрскомъ, пан Иван Богданович Гнчинский доброволне а ѣстне ку записаню до книг кгородских вызнал: водле листу своег(о) записног(о) пну Григорю Бабузе, писарѣ кгородскому brasлавскому, далом на заставу именъ всихъ, прозываемыхъ Калникъ, Цибелин (!) и Пориевка, в поветє Brasлавскомъ лежачих, в сту копах грошеи литовских. Гдк же и тот листъ свои передо мною на вѣрадє покладал и просил, абы до книг кгородскихъ вписан был и выпишь с книг пну Григорю Бабузе дан был. Которог(о) та листу огледавши и єг(о) достаточне перед собою вычитат давши, ако тоє доброволное а ѣстное вызнанє ведле єг(о), такъ и тот листъ его вызнаны, слово от слова до книг кгородскихъ записати казал; и так ся в себе маєть:

Гд, Иван Богданович Гнчинский, визнаваю самъ на себе симъ моим листомъ каждому, кому бы тог(о) была потреба ведєт, тепєрь и завжды, иж которые имена селища, в поветє Brasлавском лежачие, прозываемые Калник, Цибелев и Пориевка, небожчик отєц мои пан Богдан Гнчинский єще за доброго живота своег(о) в сестры своеє а пнєє тютки моеє Марины Бабузиное в певнои сумє пнзєи ѣ двадцяти копах грошеи литовских зо всим на все, с полми, з сеножатми, з дубровами, с пущами, з ловы, зъ бобровыми гоны, ставы, ставищи, ако ся тьи селища в межахъ и обыходєх своих мают, ничог(о) на себє не // заставуючи ани выимуючи, рокомъ певным заставил и завєл, на што и лист небожчикъ отєц мои пнєи Бабузиной на то дал, в которомъ листє єсть ширєи описано и доложено. Которыи же долгъ тые двадцат коп грошеи, на тых селищах описаные, пан Григорєи Бабуза, от матки своеє пнєє Марины Бабузиное одержавши, тые селища до моцы своеє водле листу отца моег(о) до отдана сумы пнзєи двадцати коп грошеи взял. А ку тому а, будѣчи² болшеи потребе сумы пнзєи, тєдым позычил, к рукамъ своим отличивши, взял ѣ того ж пна Григорья Бабузы, брата своег(о), сто коп грошеи монєты и личбы Великог(о) кнѣства Литовског(о), личачи в кождыи грош по десѣти пнзєи белых а в кождѣю³ по шєстидєсѣт грошеи литовскихъ. А в тои сумє пнзєи сту копах грошеи литовскихъ часть свою власную, никому ничим не винную, в тых именах, селищах, в поветє Brasлавскомъ лежачихъ, прозываемые⁴ Калник, Цыбулев и Пориевка, котораа част мнє от брата моег(о) молодшог(о) пна Яроша

Гданчинского приити мает, зо всимъ на все, ничог(о) на себе, на брата и ни на ког(о) иног(о) не зоставлючи, заставил и до моцы и владности ег(о) подал и поступил. Которую ж та тью суму пнзеи сто копь грошеи литовскихъ, пну Григорию Баибузе через мене теперь ъ нег(о) на тые селища позыченую и взатую, маю и повинен будѣ при ѿтданю тое суми двадцати коп грошеи литовскихъ, сполечне з братомъ моимъ пномъ Гдрошомъ через небожчика ѿтца ншог(о) ъ пнез тютки позыченю, также грошми готовыми монетою и личбою Великог(о) князства Литовского ѿтдати и заплатити. А если же бы пан Гдрош, братъ мой, част свою, ѿ мене ему в тых именахъ приходячю, вперед, не ждѣчи мене, ъ пна Баибузы окупити хотел albo и окупил, тогда пну Григорию Баибузе волно будетъ тью часть мою, што мне ѿ брата моего пна Ароша в тых именахъ приходити будетъ, на себе держати, вживати и пожитки вшеллакие, ако налепеи розѣмечуци, на себе привлащати и к рукамъ своимъ ѿтбирати до того часу, покол сѧ ему або тому, в ког(о) сѧ листъ мой будѣть, досыть во всемъ водле сѧг(о) листу станеть. А та вже самъ, жона, которую если ми Пан Бог дати будѣть рачил дати, брат мой пан Гдрош и никто з близкихъ, крѣвныхъ, повинныхъ и ѿбчих в той части моеи имена Калника, Цибулева и Париевки и во всехъ пожиткахъ, к нему приходячих, не ѿтдавши тое сумы пнзеи, через пна ѿтца моег(о) и теперь через мене взатую сто коп и тых двести⁵ коп грошеи литовскихъ, котораѧ часть на мене приходит, пну Григорию Баибузе и потомѣ, // в ког(о) бы сѧ лист мой был, жадное перекази и трудности чинити и задавати не маю и не будет мочы. А где бы сѧ в держаню тых именей и пожиткахъ ихъ така кривда и трудност, шкода и пренагабане ѿт кого ж колвек дияти мела⁶, тогда та кождого часѣ, иле тог(о) потреба будетъ всказывала и коли ми пан Баибуза ѿ том ѡзнаимит, самъ собою, такъ теж и всимъ накладомъ а коштомъ своимъ в кождого права и на кождомъ местцу повинен будѣ боронит, доезжат⁷ и заступоват и службу гсдрскую и земскую военную, иле будетъ потреба с тое части, коштомъ своимъ служити и заступовати. А пак ли быхъ та самъ, жона, дети, брат мой пан Гдрошъ и хто⁸ стороны ѿбчеѣ встѣповал або встѣповати и такю переказѣ чинити мел и его ѿт кривдѣ боронити не хотел, а ѿ то бы мене пан Григорей Баибуза, брат мой, до которого ж колве вриадѣ, такъ земского, ако и кгородского, буд до сѣдѣ поветѣ Володимерского, ако и до которог(о) иного повету припозвал, тѣды та, ничимъ не збиваючи позву,⁹ жадными причинами правными и неправными, хоробою ани службою гсдрскою, земскою, военною,⁹ и не берѣчи артикулов, в статуте Великог(о) князтва Литовског(о) ѡписаныхъ, ани конституции сѧимовыхъ и иныхъ причин, ѿт людеи вымысленыхъ, буд¹⁰ предъ зѣполными, ако и незѣполными¹⁰ и безъ роков, ѡдно ако себе сторона похочет, ставши за першимъ позвомъ, ако на рокѣ завитомъ, ѣсправедливитисѧ маю и будѣ повинен, зараз ставши за позвомъ, не вдаючисѧ с пномъ Баибузою в жадное право, вриадѣ, до которого сѧ то приточит, зарѣки сто коп грошеи литовскихъ а стороне нарѣшною дръгую сто коп грошеи литовскихъ заплатит и вси шкоды и наклады, которые бы себе пан Баибуза быти менил, на слово его або тог(о), в

ког(о) сес лист мои будеть, кром всяког(о) доводѹ и присяги нагородити и за то все досыт ѹчинити. А тые зарѹки заплативши и шкоды, наклады нагородивши, предста сес мои лист в кождого права, сѹдѹ и на кождомь мѣстцѹ, не найдѹючи в немъ жадных артикулѹвъ, в статѹте Великог(о) князтва Литовьского, корунного¹¹ и в конституциях соимовыхъ ѡ//писаных, правных и неправных, ани берѹчи их себе на помоч, при моци зѹполнои на тѹю част мою имени Калника, Цибелева и Париевки пану Баибузе, жене, детям его присѹжон и захован аж до ѡтдана тое сѹмы п̄нзеи сто копь и десети¹² коп грошеи литовских быти маест. И колко бых та сам або хтоколвекъ в чомколве тот лист мои нарушити мел, толко разов вриадѹ и стороне зарѹки заплатити и шкоды нагородити повинен буду. А где бы на тую ж част имении, верхо помененых, такъ першие того, тако и последнеишие записы або листы якие ж колве ѹ кого показали, таковые листы и записы на тую част имении моих жадное моци ѹ кождого права мити не мают, але тые записы на ѡсобу мою и на иные добра мои прислухати будѹть. Ѡдно тот лист мои теперешнии на тую част имении моих Калника, Цибелева и Пориевки, тако сѹ вышеи поменило, за слушнеи преимован и держан вцале быти маеть. А если бы Пан Богъ в том часе допѹстити рачил на мене або и на брата моего п̄на Ѓроша час смертелныи, тогды тое имение, верхо помененое, такъ част мою, тако и брата моего, пан Григорей Баибуза маест ѡн сам або тот, в ког(о) сес мои лист будет, за ѡдно все кром всякое переказы под тими ж ѡбвѹзки, в семь листе ѡписаныи, держати аж до ѡтдана тое всее сѹмы п̄нзеи ста коп и двадцати копь грошеи литовских. И на то давам пану Григорю Баибѹзе, брату своему, сес мои вызнаныи лист под печатю моею и с подписом власное рѹки моее. А при том были и тог(о) добре сведоми и печати свое за ѡчевистою а устною прозбою моею до тог(о) листу приложити рачили их млст пан Богдан Костюшкович Хоболтовский, судѹ земский поветѹ Володимѣрского, пан Петръ Костюшкович Хоболтовский а пан Давыд Михаилович Ѓковицкии. Писан ѹ Володимери лѣта по нароженю Исус Христа, Сына Божог(о), тисѹча пѹтсот ѡсмьдесѹтог(о) мсца феврѹла девѹтог(о) дня. Иван Ѓнчинский, власнаѹ рѹка.

ЦДІА України в Києві, ф. 28, оп. 1, спр. 13, арк. 13 зв.–15. Оригінал. Засвідчений випис з володимирської гродської книги: АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XIVa, № 21, s. 117–120. Впис листа І. Б. Янчинського у брацлавську гродську книгу 4 березня 1580 р. в засвідченому виписі з неї: Ibidem. S. 125–128. Оригінал цього листа: Ibidem. S. 113–115.

¹ 1580 р. ² Далі має бути в. ³ Далі має бути копѹ. ⁴ прозываемых ⁵ Потрібно двадцат. ⁶ мели ⁷ доезжат ⁸ Після цього має бути з. ⁹ ⁹ Тут не вистачає вказівки про виправдання. ¹⁰ ¹⁰ Має бути пред зѹполным вриадом, тако и незѹполным (див. документ № 77). ¹¹ Сенс цього слова в контексті незрозумілий. ¹² Потрібно двадцати.

1580 р., березня 23. Луцьк. –

Впис у луцьку гродську книгу листа брацлавського земського судді Івана Кошки про те, що, він, потребуючи коштів для поїздки послом від Брацлавського воєводства на Варшавський сейм, позичив у своєї дружини Марії Максівни Шпаковської 1000 кіп литовських грошів і в рахунок цієї суми віддав їй у доживоття половину сіл Шпакова (Шпекова) і Воробіївців та Черемошенського селища, а також двір з підданими у Вінниці, Красний став, ставок, половину Фальківського ставу, 11 пасік (з яких 10 з садами) у лісах Кочмані, Замному, Вагановому, Вигнатівському, Головщині і Варичі та в Черемошенському селищі, з правом їй повністю цим всім розпоряджатися на свій розсуд і поділити з братом Івана Кошки Андрієм ті з зазначених маєтків, якими вони, брати, володіли нероздільно (1579 р., листопада 28. Жоравичі)

Року $\overline{\text{ДФП}}$ мсца марца $\overline{\text{КТ}}$ $\overline{\text{дн}}$

Передо мною, Александром Жоравницким, старостою, ключником и городничим луцким, ставъши очевисто в замку гдрском Луцкомъ пан Иван Кошка, судѣ земскии браславскии, доброволне до книг кгородских луцких вызнал тыми словы, *и ж, деи*, позычил и взял есми $\overline{\text{У}}$ малжонки моеѣ $\overline{\text{пнеѣ}}$ Мари Максовны Шпаковског(о) готовѣю рукоданую суму $\overline{\text{пнзеи}}$, то естъ тисачу копъ грошеи литовских, // которую, *деи*, менованую суму $\overline{\text{пнзеи}}$ $\overline{\text{У}}$ истил, $\overline{\text{У}}$ певнил и листомъ своимъ *еи*, малжонце своеи, записал есми на именах моих *отчизных*, так *осѣлых*, *яко* и селищах пустых, $\overline{\text{У}}$ воєводстве Браславскомъ и Веницкомъ лежащих, которые *я* по половицы з братом моим $\overline{\text{пном}}$ Андреем Кошкою держу и $\overline{\text{У}}$ живаю, на всюи зуполнои моеи половицы всѣхъ именей, што, *деи*, ширей *а* достаточней на листе записе моемъ, $\overline{\text{пнеи}}$ Мари Шпаковског(о) даном, описано и меновите доложено естъ. И просил пан Иван Кошъка, абы тот лист запис его до книг кгородских луцких слово в слово $\overline{\text{У}}$ писан был. Которыи лист так *с* в собѣ маеть:

$\overline{\text{Г}}$, Иван Кошка, судѣ земскии браславскии, чиню *явно* и сознаваю то сим моим листом *каждому*, кому бы колвекъ того потреба была ведати, *и ж*, будѣчи *я* потребен $\overline{\text{пнзеи}}$, гдым ехал на службу Речи Посполитое, будучи *от* брати своеѣ обывателеи воєводства Браславского и Вѣницкого послом обраныи на соимъ до Варшавы, позычил есми $\overline{\text{У}}$ малжонъки моеѣ милоѣ Марие Максовны Шпаковского, *от*личил и до рук своих взял суму $\overline{\text{пнзеи}}$ тисечу копъ грошеи монеты и личбы литовское. Которую суму $\overline{\text{пнзеи}}$ тисечу копъ грошеи литовских // $\overline{\text{У}}$ ищаю, $\overline{\text{У}}$ певнаю и сим листом записом моимъ записую *еи*, малжонце моеи милои $\overline{\text{пнеи}}$ Мариѣ Максовне Шпаковского, на именах моих *отчизных*, так *оселых*, *яко* и селищах пустных, $\overline{\text{У}}$ воєводстве Браславском и Вѣницкомъ лежащих, которые *я* по половицы з братом своим $\overline{\text{пномъ}}$ Андреемъ Кошкою держѣ, $\overline{\text{У}}$ живаю, на всюи зуполнои моеи половицы всех именей, которая на мене *от* брата моего $\overline{\text{пна}}$ Андреа Кошки приходитъ, то естъ меновите тые имена *оселые* и селища

пустые: в Черемошенскомъ селищи зуполная половица моя всех кгрунтов и пожитков, в том же кгрунте Черемошенскомъ пасекъ две Турутинских в лесъ зобчолами и с садами, под тыми ж пасеками ставок, которые пасеки и ставокъ подданыи мои Макар Турутенко держитъ; и ставъ Красныи, половицы Фалковский ставъ ъ мили Красного ставу, ъвес мои влосныи; в сели¹ Кочмани пасекъ две ѡтчичовских зобчолами и с садами, которых на тот час подданыи мои Левко и Роман вживають; ъ Замном леси пасека Данкова над Красным ставом зобчолами и с садом, которое² на тот час ъживаеть подданыи мои воробьевскии Данко; нижеи Красного ставу ъ Вагановомъ леси пасека зобчолами и з садом; ъ Выгнатовском леси пасека зобчолами и з садомъ черешневым, которую наимую подданыи иньших пановъ суседов; в леси Головшине // пасекъ две моих влосных зобчолами стоат, в них подданыи за наимом; в селѣ¹ въ Варичи против ѡзера Лебедина пасека з моими влосными бчолами и з садом; в селѣ Шпекове половица всего зуполная так подданых кгрунтов, ѡко и всѣхъ пожитков; вышеи Шпакова ъ Волковом розе в леси Варичи пасека из садом моя; и иньших пасек немало, которые пустуют и которые есмо з братом моим п̄номъ Андреем до вечного розделку для ъживаниа розобрали; а иньшиє, которых есмо не розобрали, тых по половицы с п̄ном братом ъживаем сполечне; в селѣ Воробьевцах людєи, кгрунтов и всех пожитков зуполная моя половица и двор мои влосныи в том же селѣ, гумно, поля, роли и пашниа дворная; а к тому двор мои на старом мєсте Веницкомъ, которыи ѡ купил, и подданыи мои, которые ъ Веницы мешкають. На том всем, так на именьях, людми ѡселых, ѡко и селищах пустных, ставах и ставищах, млынох, пасеках и на всех кгрунтєх, пожиткахъ и приналежностях, штоколвєкъ в тои моеи зуполнои половицы приналежит, и дворєх моих Воробьевским и Веницкомъ записую єи, малжонце моеи милои п̄неи Мариєи Максовне Шпаковского, тую тисєчу коп грошеи литовскихъ, которые есми ъ неє позычил, // єдѣчи до Варшавы. При тои же сумє, видєчи єи, малжонки моеє милоє, статєчность и дознавши правдивое а щирое млсти, поволности и цнотливого а пристоиного во всем захована ѡт неє против себе, на том всемъ, ѡко са ъверхъ помєнило, записую єи доживотє. Маєть она, малжонка моя милаѡ п̄ни Марѡ Максовна Шпаковского, ѡныє вси именья, взвышь помєненєнє, всю зуполную половицъ, ѡт брата моего на мєнє приходячую, з людми и их кгрунты платы, доходы и повинностями, з дворами Веницкомъ³ и Воробьевскомъ⁴, гумном, ролями, полями, сєножатми и всѡкими пашниами дворными, ставами, ставищами, млынами, пущами, лєсы, гаи, дѣбровами, пасеками, бобровыми гоны и со всим на все такъ, ѡко са колвєкъ ѡнаѡ моя половица вышеи мєнованых именєи, так ѡселых, ѡко и селищъ пустых, въ своих границах, ѡбыходєх и всех пожиткох сама в себе здавна и тепєр маєть, ничого не выимуючи ани ѡставуючи, ѡдно со всим на все штоколвєкъ ку зуполнои половицы моеи приналежитъ, спѡкоине до живота своего держати и того всего водлуг воли и ъподобаниа своего ъживати, будѣчи волна пожитки себе, ѡкиє всхочєть и мети можєть, с того всего привлащати и примножати, также тєж и за живота своего кому хотєчи тоє все

в той же сумѣ п̄нзеи тисечу копах грошеи литовскихъ и тым же правом, таком ꙗки онъ записал, завести и до рукъ пустити, // ꙗко по животе своемъ оную суму п̄нзеи тисечу копь грошеи литовскихъ комуколвекъ хотѣти ѡтдати, даровати и записати, то все онъ, малжонце моеи милои п̄неи Мари Максовне Шпаковского, волно будетъ. В чомъ онъ дети мои, если бы ми ихъ панъ Богъ з нею дати рачил, такъ тежъ потомки, близкие и кровные мои и томъ, кому бы колвекъ то она за живота своего до рукъ пустила або и по животе своемъ записала, кривды, шкоды, переказы и никакого затрудненѣя чинити и задавати ани тежъ тыхъ имѣнъ и селищъ, со всимъ на все ѹзвышъ помененыхъ, до живота ея ѡкупати, такъ тежъ по животе ея при ѡтдаваньи сумы помененое тисечи копь грошеи литовскихъ подданныхъ, если бы которые с тыхъ именъ, ѹзвышъ помененыхъ, прочъ пошли, ани тежъ шкодъ, которые бы са колвекъ в тыхъ именахъ стали, на потомкахъ и на каждомъ, кому бы то колвекъ она до рукъ пустила и ѹ кого бы колвекъ тотъ листъ записъ мой былъ, поискивати николи не маюти ани будутъ мочи. Што все и каждѹю речъ зособна выполнити и тому всему досыть чинити дети, потомки, близкие и кровные мои маюти и повинни будутъ подъ закладомъ на нее, малжонку мою милую паню Марю Максовну Шпаковского, дети, потомки ея и того, кому бы то она за живота своего до рукъ пустила або по животе своемъ записала и ѹ кого бы колвекъ тотъ листъ записъ мой былъ, тисеча копь грошеи литовскихъ и нагроженемъ всихъ шкодъ и накладовъ на голое реченѣе слова, такъ, ижъ гдѣ бы в чомъколвекъ тотъ листъ записъ мой дети, потомки, близкие и кровные мои нарушили // и его помнити не хотели, тогда передъ каждымъ в радомъ, правомъ и судомъ земскимъ або кгородскимъ, до котораго бы колвекъ были позваны, и ⁵в которыхы колвекъ повесть⁵, ничимъ са не закладаючи, за першимъ позвомъ и на первомъ року, ꙗко на завитомъ, позву и року ничимъ не збиваючи ани тежъ себе на помочъ не беручи, жадныхъ, будъ правныхъ, будъ тежъ неправныхъ и вшелакихъ иныхъ вымысленыхъ причинъ, ѡбо все⁶ будутъ са винни ѹсправедливити и заразомъ ꙗкъ закладѹ тисечу копъ грошеи литовскихъ толкокротъ, колко бы колвекъ были позваны, заплатити, такъ тежъ шкоды и наклады, кромъ доводѹ и присаги, толко на голое реченѣе слова нагородити. Подъ што все ꙗки тые жъ имена и селища, звышъ помененые, подъ датою и доброволне подвезую, ижъ гды бы за ꙗкоюколвекъ причиною и нарушенемъ того листу его⁷ на детяхъ, потомкахъ, близкихъ, кровныхъ и повинныхъ моихъ тотъ закладъ всказано, тогда тое все, тые жъ имена мои ѹтерпетъ и на себе поноситъ маюти и маеть, воленъ и моцинъ будетъ кажди в радъ и судъ за кождымъ разомъ тотъ закладъ тисечу копь грошеи литовскихъ, // такъ тежъ нагородѹ за шкоды и наклады на тые жъ вси имена и селища мои, звышъ помененые, вложитъ, внести и на нихъ ѡтправити, ꙗки дети, потомки, близкие, кровные и повинные мои дѣтямъ и потомкомъ малжонки моеи, кому то по неи належити будетъ, маюти и повинни будутъ восполокъ с тою сумою позычною тисечу копъ грошеи литовскихъ и тотъ закладъ шкоды и наклады за все заразомъ нагородитъ, ѡтдати и заплатити толко, колкокротъ бы колвекъ то на нихъ было казано, тожъ потомъ оные имена и селища к рукамъ своимъ взати. А ижъ ꙗки вечистого делу в быименьяхъ и селищахъ помененыхъ

з братом своим пном Андреем Кошкою не маю, тогда тое прирожоное свое право на малжонку мою пною Марю Максовну Шпаковскую вливаю, зуполную мою *еи* в том даю, *иж* если был *та* в том часе з сего света зышол, того з братом своим не скончивши, волна и моцна будеть малжонка моя в том з братом моим, буд правным, буд теж *Ѹ*годливым обычаемъ, становит и вечистыи дел во всех именах и кгрунтех, звыш помененых, приняти и skutечне вчинити и заразомъ то, што бы на зуполную половицѸ мою справедливе пришло, до рук и власности своее взяти и тое держати так, тако *ѿ* том *Ѹ*верхѸ в том листе записе моемъ написано и доложено *ест*. Которого вси потомки мои во *всем* полнити мають под закладом и *ѿ*бвѸазками // *всѸми*, *вышеи* поменеными. И на том дал *еи*, малжонце моеи милои, тотъ листъ запис мои пнеи Мари Максовне Шпаковского под мою печатью и с подписом власное руки моее. А при том были и того добре сведоми и за *Ѹ*стною прозбою моею печати свои приложит и руки подписати рачили к сему моемѸ листу его млсть пан Федор Каданович Чаплич Шпаковскии, княз Мартин Велицкии а его млсть пан Иван Павлович Шпаковскии. Писан в Жоравичах лет. Божого нароженья тисеча пятсот семьдесят деватого мсца ноября двадцат *ѿ*смого дна. Иван Кошка, судя, власная рѸка. Федор Каданович Чаплич Шпаковскии, власною рѸкою. Мартин Велицкии, власною рукою. Иван Шпаковскии, власною рукою подписал.

А такъ *та* тот листъ запис пна Ивана Кошки, суди земского браславского, за очевистым а добровольным сознаньем его в книги кгородские луцкие слово *ѿ*т слова записати казаль.

ЦДІА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 21, арк. 268–272. Оригінал.

¹ лесѸ   ² которые   ³ Веницким   ⁴ Воробьевскимъ   ⁵ -⁵ в котором колвекъ повете
⁶ всем   ⁷ моего

№ 80

1580 р., липня 4. Вінниця. –

Квит Семена Ободенського про одержання ним від Венедикта Коцуба Якушинського 16 з половиною кіп литовських грошів, які брат Венедикта Олехно, тепер уже небіжчик, позичив у нього, Семена, під заставу трьох підданих у маєтку Якушинцях, і про повернення ним же, Семеном, цих підданих Венедиктові

Гд, Семень Ободенскии, *ѿ*знаимую тым моим квитом, кому того вѸдати будеть потреба, *иж* што небожчикъ пан Олехно Коцубъ Гдушинскии позычил был *Ѹ* мене ку великою а пилюи потребе своеи полсеминадцаты копы грошей литовское личбы, *Ѹ* которыхъ пнзех заставил был мни во *именю* своем Гдушинцох трох члвка, то *ест* на *име* ЖѸка БѸденка, Шакала а Лятега Игнатенка. Што

тепер по шеистью¹ зъ сего свѣта небожчика, брата пнов Гакѹшинских, п̄на Олехно², тако бѹдучи повинныи, пан Венедиктъ Коцубъ Гакѹшинскии мнѣ тые полсеминадцать копы грошеи отдал и за все досыт ѹчинил, а па пану Венедикту Гакѹшинскому тых людеи Жука Бѹденка, Шакала и Лѣтегу Игнатенка в моц и держанье дал и поступил и вже ни на ком иншом тых пнзеи долгу п̄на Олехна небожчику³ са правити и впоминати са не маю и не будѹ мочи вечными часы. На што єсми его млс. пану Венедикту Гакѹшинскому дал сєс мои квить з моею печатью. Писан ѹ Веницы летъ от нарож. Хѡа АФ осмьдєсатого мсца июла Д̄ дна.

Печатка

НБ ЛНУ, від. рукописних, стародрукованих та рідкісних книг ім. Ф. П. Максименка, рук. 1806 IV, арк. 2. Оригінал.

Регести:

Obodynski Jakuszynskie^o quietat 1580 4 julij z 18 kop groszy.

Od jmcі p. Semena Obodenskiego jmcі panu Benedyktowi Jakuszynskiemu z wypłacenia dѳugu, przez jmcі pana Olechna Jakuszynskiego zaciagnionego, sѳużаca quietatio. A^o 1580 d. 4ta julij.

Там само. Арк. 2 зв.

¹зеистью   ²Олехна   ³небожчика

№ 81

1580 р., вересня 20. Табір під замком Великими Луками. –

Привілей короля Стефана кн. Дмитрові Курцевичу (Курцовичу) Булизі про підтвердження передачі йому київським воєводою і маршалком Волинської землі кн. Костянтином Острозьким у ленне володіння королівського села Вонячина

Привилєи князю Дмитрѹ Курцевичѹ Булызе на село Вонячинь, ѹ воеводстве Браславском лежачом¹

Стефан, Божю мл. корол полскии, великии княз литовскии, рѹскии, прѹскии, мазовецкии, жомойтскии, ифлантскии, кж. седмиградское

Ѳзнаимѹємы тым листом н̄шимъ всим и каждомѹ зособна, комѹ то ведати належит, иж кгда нам далъ справѹ велможныи Анушь к̄нжа Острозскии, же отец его велможныи Константин к̄нжа Острозское, воевода киевскии, маршалок земли Волинское, пустил село н̄шое, в повити Браславском лежачое над рекою Зцарею², названое Вонячин, тым правом, тако то сам от нас держаль, ѹроженомѹ к̄нзю Курцовичѹ Дмитрѹ Былызе³, которого годность и хѹт до послѹгъ наших и Речи Посполитое и беглост в речох рицерских никоторыи

панове рады наши поспол с кнѣжатеѣмъ Анушомъ Остроѣскимъ намъ залѣцаючи, за нимъ се до насъ причинали, просечи насъ, абыхмо тому то // кнѣзю Дмитръ Курѣевичѣ Булызе тое село нѣшо Воначинъ зо всими его належностями, доходы и пожитки до его живота дали и то емѣ листомъ привилеємъ нѣшимъ ѣтвирдили. А такъ мы на причинѣ пановъ радъ нѣшихъ, кнѣжати Ануша Остроѣского а ѣсобливе маючи ласкавое бачене на заслѣги кнѣзя Дмитра Курѣовича Булыги, которими онъ ѣт немалого часѣ на ѣкраини при велможномъ Константинѣ Остроѣскомъ, воеводе киевскомъ, будѣчи а мужне противъ неприателемъ нѣшимъ Москве и татарамъ заставѣючиса, здоровѣя и маетности своее не литѣючи, ласкѣ нашѣ королевскѣю заслѣговалъ и на тотъ часъ, будѣчи при насъ и войскѣ нашомъ тѣ, подъ Великими Лѣсками, кгдысмы тотъ замокъ Великий Лѣски з рѣкы неприатела нѣшого кнѣзя московского взяли, во всихъ справахъ и постѣпкахъ своихъ рицескихъ⁴ намъ се добре показалъ и подобаль, а хотачи его впродъ тѣмъ хѣтлившого до послѣтъ нашихъ и Речи Посполитое ѣчинити, дали есмо и тѣмъ нинешнимъ листомъ привилеємъ нашимъ даемъ впродъ реченомѣ кнѣзю Дмитръ Курѣевичѣ Булызе до его живота тое то село наше, в повите Браславскомъ лежаое надъ рекою Зчарею², названое Воначинъ, зо всими его належностями, пожитки и доходы, здавна до того села належачими, з людми ѣсилыми и зѣ ихъ повинѣностями, сплаты, чиншами, поданками⁵, з данми, з кгрунты, землями, синожатми, з реками, з ставы, млинами, з озеры, з боры, лесеми, гаами, з ловы рибными и зверинными и з бобровыми гоны, и зо всѣмъ на все, тако се тое село Воначинъ здавна само в себе в пожиткахъ, кгрунтахъ, границахъ и ѣбыходехъ своихъ маест⁷ и тако то панъ воевода киевский ѣт насъ держаль, ничого тамъ на насъ и до скарбѣ нашого не зоставѣючи, такъ, ижъ впродъ реченыи кнѣзь Дмитръ Курѣевичъ Бѣлыга тое село нѣшо Воначинъ зо всими его належностями, пожитки, доходы, тако вышечѣ ѣписано, маестъ держати и ѣживати и тамъ себе всѣакими пожитки водле наилепшого подобана своего примножати и розширати ажъ до живота своего. Которого ѣбецѣемъ словомъ нѣшимъ королевскимъ, же его с того села Воначина для такихъ же колвекъ причинъ ажъ до ѣстаточного живота его не рѣшимы ани ѣтыимемы и никомѣиномѣ рѣшатъ и ѣтыимоватъ не допѣстимо. А онъ ѣрдинации нѣшое, которѣю [...] добръ нашихъ пограничныхъ ѣчинили, подлечи и ѣнои во всемъ досѣтъ чинити будѣтъ повиненъ, слѣжачи намъ и Речи Посполитои с того слѣжбѣ нѣшу земскѣю и вѣрнѣю такъ, тако и иныи ѣбыватели шляхта повѣтъ Браславского слѣжатъ. И на то далисмы впродъ реченомѣ кнѣзю Дмитръ Курѣевичѣ тотъ нашѣ привилеи, подписавши // его власною рѣкою нѣшою. До которого на ѣмоцнене тое речи и печатъ нашѣ короннѣю притиснѣти розказалисмы. Данъ в обозѣ подъ замкомъ нашимъ Великими Лѣсками дна двадцатого мѣца сѣнтабра рокѣ по нарожню Сына Божого тисѣча пѣтсоть ѣсмдѣсатого а королевана нашог(о) рокѣ пѣтого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 254–255. Оригинал.

¹ лежаое   ² *Идется про Згар.*   ³ Бѣлызе   ⁴ рицеских   ⁵ податками   ⁷ маест

№ 82

[1580 р.], жовтня 13. Володимир. –

Повідомлення вінницької війської Гнівошової Стрижовської Олени Кадянівни Чаплянки Володимирському гродському урядові про те, що під час пожежі у Вінницькому замку загинули привілеї королів Казимира IV й Александра на маєтки Стрижівку, Янів і Снивоту та “інші присілки” і селища, а також боргові листи та інші документи

Того ж мсца октебра ГГ дня¹

Писала и присылала на вѣрадъ его королевское млсти Володимерьскийи до мене, Костеньтина Кѣрцовича, подъстаростего володимерьского, земьянка его королевское млсти воеводства Браславьского п̄ни Гневошоваа Стрыжовьскаа, воскаа² веницькаа пани Олена Кадьяновъна Чапланька, ижъ, деи, што з допущенья Божого замокъ Веницькийи згорель, в которомъ замькѣ в схованью были привилья, данины славное а светое памети короля его млсти Казимера и короля Александра на имене Стрыжовькѣ, на Гдневь и Сневотѣ, такъ тежъ и на иншиє присельки и селища и листы записные на долги, тако и до права належачие, и вса маетьность погорела. О што просила п̄ни Гневошоваа Стрыжовьскаа, аби тоє поведанье ее до книгъ кгородских володимерьских записано было. Што ѿ, до ведомости своеє принявъши, в к̄нги кгородские володимерские записати казаль.

ЦДДА України в Києві, ф. 28, оп. 1, спр. 13, арк. 482 зв. Оригінал.

¹ 1580 р.   ² воискаа

№ 83

[1580 р.], листопада 2. Володимир. –

Повідомлення Богдана Ободенського Володимирському гродському урядові про те, що під час пожежі у Вінницькому замку загинули привілеї, листи і боргові записи, зокрема привілеї Семенові Бушинському, сестринцеві Б. Ободенського, на маєтки Бушинці і Бушу

Того ж мсца ноябра ВВ дня¹

Писал и присылал на вѣрадъ кгородскийи володимерскийи до мене, Костентина Кѣрцевича, подстаростего володимерского, земанин его королевское млсти воеводства Браславског(о) пан Богдан Ободенскийи, шповедаючи, ижъ, деи, з допущения Божого замокъ Веницькийи згориль, в котором замьку там жо комора моя с привиллями, з листы, записы на долги и зо всею маетьностью моею згорели.

В которой коморе были теж в схованю моемъ привила п̄на Семена Бушинского, сестринца моего, на Бѣшинцы и на Бушѣ. Так тежъ и иншиє листы, до права потребные, такжо погорели. И просиль пан Обоєнскии, абы то было до книг кгородских записано. Што ѿ записати казал.

ЦДІА України в Києві, ф. 28, оп. 1, спр. 13, арк. 526. Оригінал.

¹ 1580 р.

№ 84

[1580 р.], листопада 2. Володимир. –

Повідомлення Семена і Богдана Ободенських Володимирському гродському урядові про те, що під час пожежі у Вінницькому замку загинули привілеї короля Александра на маєтки Ободни, Іллінци, Врунчів, Війтівці і Дідківці, листи і боргові записи

Того ж мсца ноабра В̄ дня¹

Писали и присылали на врадъ кгородскии володимерьскии до мене, Костентина Кѣрцевича, подстаростез(о) володимерьскоз(о), землѧне ез(о) королевское млсти воеводства Браславского пан Семен а пан Богдан Ободенские, оповедаючи, иж, деи, з допущенѧ Божого замокъ Веницькии згорел, в которомъ замку в схованю были привила н̄ши, то ест привила, данины короля его млсти славноє а свтоє памети Александра на Ободны, // на Илинъцы, на Врунчовъ, на Воитовцы и на Дидковцы, такъ тежъ и листы, записы на долъги, ѧко и до права належачиє, и всѧ маєтност н̄ша погорила. И просили п̄нове Ободенские, абы то было до книг кгородских записано. Што ѿ записати казалъ.

ЦДІА України в Києві, ф. 28, оп. 1, спр. 13, арк. 525 зв.–526. Оригінал.

¹ 1580 р.

№ 85

1580 р., листопада 16. Вільно. –

Оповідання Олехна Короткого перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що 8 жовтня 1580 р. під час пожежі у Вінницькому замку згоріли листи і привілеї великого князя литовського Вітовта Даниловича Короткому на селища Три Ізби, Михалівку, Богущі, Михалківці, Стрем'ятинці, Коташин і Нункишинці та купчі листи на селища Лоцижин, Гнилу Руду і Бесідки, залишені

ним там на збереження на час своєї участі в поході в Московську землю в складі роти брацлавського старости Юрія Струса з Коморова

Шповидане Шлехна Короткого ш погориню привилеевъ в замкѸ ВѸнницком

Штефан, Божю млстю корол полскии, великии княз литовскии, рѸскии, прѸскии, мазовецкии, жомойтскии, ифлянтскии, кнжа седмикгородское

ШзнаимѸемы тымъ листомъ ншимъ всимъ вобец и каждомѸ зособна, кому то вѸдати належит, иж шповидал перед нами и книгами канцелерии ншое коронное шлахетныи Шлехно Короткии, земенин нашъ воеводства Браславского, иж, бѸдѸчи емѸ на службе ншои военной при нас и воиску ншомъ в земли Московскои в ротѸ Ѹрожного Юра СтрѸса с Коморова, старосты нашего браславского, кгда с пригоды за припадкомъ нещастливым замок нашъ Веницкии в рокѸ нинешнимъ тисача пшатсот шсmdесятомъ мсца шкгабра шмого днѸ згорене¹, в котормъ, деи, замкѸ нашомъ шн, штеждчаючи на слѸжбѸ нашѸ военнѸю, листы, привилеа на иминѸ свои штчизныи для небезспечности шт неприатела в схованю зоставил был, а меновите листы, привилеа, шт великого князя Витовта продкови его ДанилѸ КороткомѸ наданыи на иминѸ его, в повете Браславскомъ лежачии, на селища Триизбы, МихаловкѸ, БогѸше, Михалковцы, СтремѸтинцы, КоташичѸ², Нункишинци, такѸе листы купчии на селища, Ѹ повѸти Браславскомъ лежачии, меновите на ЛоцыжинѸ³, ГнилѸю РѸдѸ, БесѸдки, Ѹ земенина браславского⁴ -⁴ ЛѸдажинского⁵ кѸплени. ТыѸ, деи, всѸ привилеа и листы купчии на имена и селища, вышѸи шписаныѸ, в оном замкѸ ншом // Веницкомъ погорели. За котормъ то погоренемъ тѸх листов, привилеевъ своих, шбаваючисѸ шн, абы такое трѸдности тепер и на потом не пришло, просил нас за то, абыхмо тоѸ шповидане его до книгъ наших канцелерииских коронных записати розказали. А так мы тоѸ шповиданье его до книгъ нших канцелерииских коронных водлѸгъ права записати а на свидоцство того и печат нашѸ короннѸю до того листѸ ншого притиснѸти розказалисмы. Дан Ѹ Вилни днѸ шшогонадцѸт мсца ноябра рокѸ по нарожнѸю Сына Божого тисача пшатсот шсmdесятого а королевѸни нашего рокѸ пштого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 258 об.–259. Оригинал.

¹ згорел   ² Коташин   ³ ЛадыжинѸ?   ⁴ -⁴ Мисце, залишене для імені.
⁵ Ладыжинского?

№ 86

1580 р., листопада 16. Вильно. –

Шповідання Семена Лавриновича Яцковського від свого і матері своєї Катерини Люби перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що 8 жовтня 1580 р. під час пожежі у Вінницькому замку згоріли листи і привілеї

великого князя литовського Вітовта і короля Казимира IV, підтвержені королем Сигізмундом Августом, на маєток Яцківці, залишені ним там на збереження на час своєї участі в поході в Московську землю в складі роти брацлавського старости Юрія Струса з Коморова

Оповіданє Семена Лавриновича Гілковского ѿ погоренъе привилеє в замьку
Вѣнницькомъ

Стефан, Божю мл. корол полскии, великии княз литовскии, рѣскии, прѣскии, мазовецкии, жомоитскии, ифлантьгьскии, княжа седмикгородское

Ознаимѣмы тым листомъ нѣшимъ всимъ вобец и каждомѹ зособѣна, кому то вѣдати належит, иж ѿповидал перед нами и книгами канцелерии нашеѡ коронное шляхетныи Семень Лавринович Гілковъскии, земенин нѣшѹ повитѹ Браславского, самѹ ѡт себе и именемъ матки своеѡ шляхетное Катерины Любы, иж, бѹдѹчи емѹ на служби нѣшои военной при нас в войску нашемъ в землѣ Московскои в ротѣ ѹрожного Юра Стрѹса с Коморова, старосты нашего браславского, кгда тых недавныхъ чѡсов в рокѹ нинешнимъ тисача пятсот ѡсmdесатомъ мсца ѡктября ѡсмого дна с пригоды за припадкомъ нещастливымъ замокъ нѣшѹ Виницкии згорил, в котором, деи, замкѹ нашемъ Виницкомъ листы, привилеє и все право его на иминє его ѡтчизное Гілковцы, в повѣти Браславскомъ лежачое, ѡт продковъ нѣших, то єст ѡт великого княза Витовта и ѡт корола Казимира наданыи а ѡт корола его млсти Жикгимонта Августа потвержоные, в сховани дла небезпечности // ѡт неприятеля были, тьи, деи, всѣ листы, привилеє, вышшеи мененыи, на иминє его Гілковцы в томъ замьку нѣшомъ Вѣнницкомъ погорели. За которымъ погоренъемъ тыхъ листовъ, привилеєє своих, ѡбавяючиса ѡн, абы до якое трѹдности тепер и на потом не пришло, просил нас, абымо тоє ѡповиданъе его до книгъ нѣших канцелериискихъ коронныхъ записати розказали. А такъ мы тоє ѡповиданє его до книгъ канцелериискихъ коронныхъ водлѣгъ права записати а на свидоцство того печат нашѹ короннѹю до того листѹ нашего притиснѹти розказалисмы. Дан ѹ Вилни дна шостогонадцат мсца ноабра рокѹ по нарожнѹю Сына Божого тисача пятсот ѡсmdесатого а королевана нашего рокѹ пятого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 259–259 об. Оригінал.

№ 87

1580 р., листопада 16. Вільно. –

Оповідання Івана Красносельського від свого і батька свого Романа імені перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що, перебуваючи у поході в “неприятельській землі” в складі роти брацлавського старости Юрія Струса з Коморова, він, Іван, одержав звістку від свого батька, що 8 жовтня 1580 р. під час пожежі у Вінницькому замку згоріли листи і привілеї великого

князя литовського Вітовта і короля Казимира IV на селища Красне, Криківці, Кожинці, Обалчів і Триножин

Оповіданье Ивана Красноселского о погорене привилеевъ в замку
Венницком

Стефан, Божю мл. корол полскии, великии княз литовскии, рѹскии, прѹскии, мазовецкии, жомойтскии, ифлантскии, кнжа сѣдмикградское

Ознаимѹемы тымъ листомъ ншимъ всѣмъ вовец и каждомѹ зособна, кому то вѣдати належит, иж оповидал перед нами и книгами канцелерии ншое коронное шляхетныи Иван Красноселскии, земенинъ нашъ повѣту Браславского, самъ от себе и именемъ отца своего Романа Красноселского, иж, бѹдѹчи емѹ при нас и воиску нашомъ в земли неприателскои на службе военной в роте ѹрожного Юра Стрѹса с Коморова, старосты нашего браславского, и взявши видомост от отца своего Романа Красноселского, кгда тых недавныхъ часов в рокѹ нинешним тисача пѣтсот осмѣдсѣатомъ мсца октабра осмого дна с пригод и за припадкомъ нещастливым замокъ нашъ Вѣницкии згорѣлъ, тамъ же, деи, в томъ замкѹ нашомъ Вѣницкомъ отецъ его всѣ листы, привилея и право свое на имина свое отчизныи, меновите на селища Красное, Криковцы, Кожинцы, Обалчов¹ и Триножин, // от продка ншого великого кнжа Витовта и от короля его млсти Казимира наданыи, в схованю для небезпечности от неприатела мел, которыи, деи, всѣ в томъ замкѹ нашомъ Виницкомъ огнемъ погорели. За которим погореньемъ тых листовъ, привилеев и всѣх правъ его, обавяючися он, абы за тым отецъ его и он сам тепер и на потом до акое трѹдности не пришли, просил насъ, абыхмо тое оповиданье его до книгъ наших канцелерийских коронных записати розказали. А такъ мы тое оповиданье его до книгъ наших канцелерийских коронных водлѹгъ права записати а на сведоцтво того и печат нашѹ короннѹю до того листѹ ншого притиснѹти розказалисмы. Дан ѹ Вилни дна шостогонадцат мсца ноябра рокѹ по нарожнѹю Сына Божого тисача пѣтсот осмѣдсѣатого а королеваниа ншого рокѹ пѣтого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 259 об.–260. Оригинал.

¹ *Идется про Лобачів.*

№ 88

1580 р., листопада 16. Вільно. –

Оповідання Семена і Богдана Ободенських перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що 8 жовтня 1580 р. під час пожежі у Вінницькому замку згоріли сховані там листи і привілеї на різні маєтки

Оповиданє Семена а Богдана Ободенских ѿ погоринє привилєвъ в замку
Вѣнницѣскомъ

Стефан, Божю мл. корол полскии, великии кз литовскии, рѣскии, прѣскии,
мазовецкии, жомойтскии, ифлантскии, княжа седьмикгородское

Ознаимѹемы тымъ листомъ нѣшимъ всимъ, вобецъ и каждомѹ зособна, комѹ
то вѣдати належит. Присылали до нас шляхетныи Семен а Богдан Ободенскии,
земанє нѣши повитѹ Браславского, ѿповидаючи намъ то, иж кгда тых недавных
чсѡвъ в рокѹ нинешним тисача пѣтсот ѡсмдесѣтѡмъ мсца ѡктябра ѡсмого
днѣ с пригоды и за припадкомъ нещастливимъ замокъ наш Виницкии згорел, в
котором, деи, замкѹ нѣшомъ Виницкомъ они всѣ листы, твердости, права и
привилєа на имина свое, так ѡтчизныи, материстыи, выслужонныи и кѹпленыи,
лежачии в повити Браславском и Киевском, дла небезпечности ѡт неприятела в
схованю мѣли, ѡ которых то листех, привилєех на тот час меновите справы дат
нє могли; котории, деи, всѣ листы, права, привилєа их в том замкѹ нашомъ
Вѣнницкомъ ѡгнемъ погорили. За которымъ погоринемъ листовъ поменєныхъ они,
ѡбѡвѡючис, абы тепер и на потом до акое трѹдности // не пришли, просили нас
за то, абыхмы тоє ѿповиданїє их до книгъ нѣших канцелєриискихъ коронныхъ
записати розказали. А так мы тоє ѿповиданїє их до книгъ нашихъ
канцелєриискихъ коронныхъ водлѹгъ права записати а на свидѡцство того и печат
нашѹ короннѹю до того листѹ нѣшого притиснѹти розказалисмы. Дан 8 Вилни
днѣ шостогонадцѣт мсца ноабра рокѹ по нароженнѹю Сына Божег(о) тисѣчѣ
пѣтсот ѡсмдесѣтѡго а королевана нашего рокѹ пѣтого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 260–260 об. Оригинал.

№ 89

1581 р., січня 24. Варшава, на сеймі. –

Привилєй короля Стефана Янові Бокію Печихвостьскому на брацлавське
підкоморство

Данина подкоморства браславског(о) Янѹ Бокѹю

Стефанъ etc.

Ознаимѹемъ тымъ нашимъ листомъ всимъ вобецъ и каждомѹ зособна, комѹ
то ведати тепер або и на потомъ будєть належало, иж // мы, маючи ласкавое
бачєнє на веру, хѹть, дельность и слѹжбы кѹ намъ и Речи Посполитои Гдѣна
Бокѣя Печихвостского, земанина нашего с продковъ его, а, хотєчи єще к томѹ
хѹтлившого на потомъ ѹчинити, з ласки нашеє кролевское на причинѹ панѡв рад
нашихъ емѹ врад земскии подкоморство въ воеводстве Браславском, по
небожчику Михаилѹ Шашкѹ вакѹючѡє, дали єсмо и тымъ листомъ нашимъ
даєм з владностю, пожитки и зо всимъ тымъ, што ку томѹ врадѹ водлє звычайѡ
права и статѹтѹ земского належит. Котории на то (присѣгу, в статѹтє земскомъ

описаню, водле порадкѹ и звычайу тамошнего учинивши) маєть встѹпити и оныи врад подкоморство воеводства Браславського держати, мети и справовати, владности и всих пожитковъ его ѹживати, всакие sprawy того владу слѹшне и порадне справовати, права посполитого ни в чомъ не *отстѹпуючи*, обывателемъ оного краю всякого станѹ и всимъ людемъ ѹближенъа ниакого не чиначи, до живота его альбо до большого и *зацнеишого* достоенства, альбо врадѹ зостанъа. Прото всимъ и кождомѹ зособно, дыкгнитаром, ѹрадникомъ и шлахте воеводства Браславского и инымъ всимъ *якогкольвекъ* достоенства и стану людемъ, до которых то ведомости приводимъ и росказѹемы, абы есте *вышеи* описаного ѹрожного Гдна Бокѹа Печихвостског(о) за властного подкоморого браславского мели а ономѹ мѣстѣце, ѹчтивость и владзѹ при//знавали, послѹшенство и повинность пристоиню чинили и вси доходы и пожитки, до того владу подкоморского належачие, *отдавали*, досыть томѹ всемѹ чинили и тымъ, которымъ то належить, досыть чинити росказали а для ласки нашео королевское и повинности своих иначеи того не чиначи. До которое речи лепшого сведецтва *тот* листъ нашъ рѹкою нашео королевскою подписавши, печать нашѹ короннюю до него притиснѹти росказали. Писанъ въ Варшаве на соиме вальномъ коронномъ *дѣна* двадцать четвертого мсца генвара рокѹ *от* нароженья Исусъ Хрыстова тисача патьсот *осмьдѣсать* первого а королеванъа нашего рокѹ пятого.

Stephanus Rex

Lawryn Piesoczinski, pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 329–330. Оригінал.

№ 90

1581 р., лютого 3. Варшава, на сеймі. –

Оповідання вінницького войськогo Гнiвоша Стрижовського перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що 8 жовтня 1580 р. під час пожежі у Вінницькому замку згоріли документи, які він, від'їжджаючи у похід під Великі Луки при брацлавському воєводі і кременецькому старості кн. Янушові Збарзькому, залишив на збереження, а саме: привілей великого київського князя Володимира предкові оповідача Олександрові на масток Стрижівку; привілей великого князя київського Олександра Володимировича Бикові Олександровичу і Юшкові Биковичу на мастки Цвітківці, Клобучища, Пилевенці, Кобиллю і Янів; привілей короля Казимира IV Лехнові Юшковичу Биковича Стрижовському на селища Київського повіту Єргачів і Щербів; лист брацлавського і вінницького старости кн. Костянтина Острозького про розмежування земель маєтку Стрижівки і міста Вінниці; лист кн. Іллі Костянтиновича Острозького про розмежування королівського села Мізякова і маєтку Стрижівки; привілей короля Казимира IV шляхті Брацлавського воєводства на вільне її та її підданих проживання у містах Брацлаві і Вінниці у зв'язку зі спустошенням маєтків

“неприятелем”, про звільнення цих підданих, під час їхнього даного перебування в Брацлаві і Вінниці, від старостинської юрисдикції й водночас їх обов’язок брати участь в обороні тих же міст та замків при них і в спорудженні там само мостів; лист короля Сигізмунда I брацлавському і вінницькому старості кн. Іллі Костянтиновичу Острозькому на вільне будування у Брацлавському і Вінницькому замках комор і домів, в яких би шляхта могла рятувати своє майно і себе від “неприятеля”; чимало виданих королями шляхті Брацлавщини листів, назви яких він, Г. Стрижовський, подати не може, бо реєстр їх, скріплений печатками цієї шляхти, тоді ж і там само згорів

Оповедає Стрыжовског(о) ѿ згорєне зь замком Веницким в схованю его правъ, привилеєвъ, всеи шляхте браславскои належачих и его властных

Стефанъ etc.

Ознаимѣемъ симъ нашимъ листомъ всимъ вобецъ и кождомъ зособна, комъ то ведати належитъ, ижъ ѿбличне передъ нами и ѿ книгъ канцлерии нашеѡ коронное ѡрожены Гневошъ Стрыжовскии, воискии веницкии, ѡповедалъ, ижъ, деи, ѡтеждаючи ѡн на послѣтѣ нашѣ под Великиє Лѣвки при вельможномъ кнзю Гднѣшу Збараскомъ, воеводе браславскомъ, старосте креманецкомъ, для небезпечности ѡт неприятеля татар, зложилъ до схованья в замкѣ нашомъ Веницкомъ маєтность свою всю рѣхомѣю, также листы, права, твердости и привилея свои, наданые ѡт королеи их милости и великихъ кнзеи хвалебное памети на именья ѡтчизныє, нижеи помененыє, продкомъ его, ку томъ тежъ и листы, привилея шляхты ѡбывателеи воеводѣства Браславского и некоторые вольности их, также листы до старостъ тамошних, ѡт продковъ нашихъ ѡ кривды и ѡближенья вольности их писаные, которые, деи, ѡн ѡт всеє шляхты, яко врадникъ земскии, ѿ себе в захованю мелъ. И кгда, деи, с пригоды за припадкомъ нещастнымъ ѡныи замокъ нашъ Веницкии // згорелъ в року прошломъ тисѣача пятъсотъ ѡсмыдсѣатомъ мѣца ѡктября ѡсмого днѣа, тамъ, деи, онаѣа маєтность листы, права, твердости и привилея его, также и тыє листы, привилея шляхетские погорели, то єсть напродъ привилеи великого кнза киевского Володимера, даныи продкѣ его Александрѣ на именье его Стрыжовку, лежачѣю ѿ поветѣ Веницкомъ над рекою Богомъ; привилеи великого кнза киевского жъ Александра Володимѣровича, даныи продкомъ его Быкѣ Александровичѣ и Юшку Быковичѣ на именья его Цветковцы, Клубучища, Пилевенцы, Кобылью над рекою Десницею, Гднєвъ над рекою Богомъ и над рекою Снивотою, лежачие в поветѣ Веницкомъ; привилеи короля его милости Казимера, продку его Лехнѣ Юшьковичу Быковича Стрыжовскомъ даныи на селища его Ергачовъ и Щербовъ, лежачие над речкою Растволицею ѿ поветѣ Киевскомъ; листъ небожчика кнза Костентина Острозского, на ѡнъ часъ старосты браславского и веницкого, на розграниченє кгрунтовъ именья его Стрыжовки ѡт кгрѣнтовъ мѣста нашегѡ Веницкого, которые кгрѣнты за листы продка нашегѡ короля его милости Жикгимонта з отцемъ его Дмитромъ

Лехновичомъ Стрыжовскимъ розъездчалъ и певныѣ границы межѣ ѡными кгрѣнты починил; другиѣ листъ небожчика кнѣза Ильѣ Костентиновича Ѡстрозского на ѡграниченѣ кгрѣнтовъ села нашего Мезаковского ѡт кгрѣнтовъ Стрыжовскихъ, которыѣ, деѣ, кгрѣнты ѡнъ, за листы того жъ корола его милости розъездчаючи, певныѣ гра//ницы починилъ; привилеѣи корола его милости Казимера, даныѣ шляхтѣ ѡбывателѣмъ всего воеводства Браславского на вольное мешканѣ имъ самымъ и подданымъ ихъ Ѹ местехъ нашихъ Браславлю и Вѣницы для спѸстошенѣя ѡтъ неприятеля именованѣи ихъ, которымъ, деѣ, привилеѣемъ тыѣ подданыѣ ихъ, въ местехъ мешкаючыѣ, ѡко ѡтъ судѸ, такъ и ѡтъ иншихъ юрисъдициѣ старостѣ тамошнихъ, браславского и веницкогѡ (ѡкромъ будованѣя мостовъ и повинности ѡбороны замковѡе и местское) вольныѣ были; листъ корола его милости Жикгимонта, писаныѣ до небожчика кнѣза Ильѣ Костентиновича Ѡстрозского, на тотъ часъ старосты браславского и веницкогѡ, на вольное будованѣе коморъ и домовъ в замкахъ нашихъ Браславлю и Вѣницы для Ѹбежища ѡтъ неприятеля и схованѣя маѣтностей шляхтѣ ѡбывателюмъ воеводства Браславского(о). И инъшихъ, деѣ, листовъ королеѣи ихъ милости, продковъ нашихъ, шляхтѣ земаномъ тамошнимъ належачихъ, в томъ схованѣю его было немало, которыхъ, деѣ, достаточнѣ памѣтати и ведати не можѣт, бо, деѣ, и реѣстръ списаныѣ тыхъ листовъ за печатѣми ѡбывателѣи тамошнихъ в томъ же схованѣю его межѣ листы згорѣл. За которымъ згорѣнемъ привилеѣевъ и правъ его, ѡбаваючися, абы затѣмъ ѡнъ самъ тепѣр и потомки его до ѡкое трудности не пришли, просилъ насъ, абыхмо тоѣ ѡповѣданѣе его до книгъ нашихъ канцлерѣиискихъ записати казали. Гѡко жъ // записано. А на свидѣцтво тоѣ рѣчи печать нашу короннѸю притиснѸти есмо розказали. Писанъ въ Варшавѣ на соимѣ вальномъ коронномъ днѣа третегѡ мѣца февралѣа рокѸ тисѣча пѣтсот ѡсмѣдѣсѣтъ первогѡ а кролеванѣя нашего року пѣтѡгѡ.

Joannes Borukowski,
R. P. vicecancellarius

Справа его жъ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 330 об.–332. Оригинал.

№ 91

1581 р., лютого 3. Варшава, на сеймі. –

Оповідання брацлавського земського писаря Северина Судимонтовича Кропивницького перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що 8 жовтня 1580 р. під час пожежі у Вінницькому замку згоріли документи, які він, від'їжджаючи у похід під Великі Луки при брацлавському воеводі і кременецькому старості кн. Янушові Збараському, там залишив на збереження в коморі Михайла Кордиша, а саме: привілей великого князя литовського Вітовта предкові оповідача Григорові Судимонтовичу на маєтки Кропивну, Скоморошки і Животів; привілей короля Казимира IV прадідові оповідача Іванові

Судимонтовичу Шабану на селище Монастирище у Білоцерківському старостві; привілей короля Сигізмунда І дідові оповідача Олексієві Судимонтовичу Кропивницькому на пасіку і Попівську поляну, котра лежить між землями міста Вінниці; судові листи брацлавського підкоморія Михайла Шашка і вінницького войського Миська Петничанського, призначених королем Сигізмундом Августом комісарами для проведення відмежування земель міста Вінниці від ґрунтів тих же пасіки і поляни; судовий лист тих самих осіб, призначених тим самим королем комісарами для проведення відмежування земель міста Вінниці від земель маєтку Комарівського оповідача

Оповедає Кропивницког(о) ѿ згоренью зь замком Веницким правъ и привилеєвъ, смъ належачихъ

Стефанъ etc.

Ознаимѣмъ тымъ листомъ нашимъ всимъ вобецъ и кождомъ зособна, комъ то ведати належить, ижъ ѿбличне перед нами и ѿ книгъ канцлерии нашеѡ коронноѡ ѡрононыи Северин Судимонтович Кропивницкии, писар земскии // воеводства Браславского, жаловал и ѡповедалъ, ижъ, деи, ѡтеждчаючи ѡн на послѣгъ нашъ под Великиѡ Лѣки при вельможномъ кнзю Гднѣшъ Збаразскомъ, воеводе браславскомъ, старостѡ креманецкомъ, для небезпечности ѡт неприятѡла татар, листы, права, твердости, привилеѡ на имена свои ѡтчизныѡ належачиѡ, нижеи менованыѡ, в замкѣ нашомъ Веницкомъ ѿ схованье зложил в коморѡ земенина нашего Михаѡла Кордыша. То пакъ, деи, кгда в рокѣ прошломъ тисѡча пѡтьсотъ ѡсьмьдсѡтомъ мсѡа ѡктобра ѡсмог(о) днѡ с пригоды за припадкомъ нещастнымъ замокъ нашъ Веницкии згорѡл, тамъ, деи, и тыѡ листы, права, твердости и привилеѡ на именѣа его належачиѡ в томъ замкѣ нашомъ Веницкомъ ѡгнемъ погорѡли, то естъ меновите привилеѡ ѡт королеи ихъ милости и великихъ кнзеи свѡтѡбливоѡ памѡти продковъ нашихъ. Напрѡд привилеѡ великого кнза Витолта, продкѣ его Григорю Судимонтовичѣ даныи на именѣа, в поветѡ Браславскомъ лежачиѡ, на имѡ Кропивнѣю над рѡчкою Кропивною, Скоморошки, Живѡтов над рѡчкою Роскою; привилеѡ корола его милости полскогѡ Казимера, прадедѣ его Иванѣ Судимонтовичу Шабанѣ даныи на селищѡ, в староствѡ Белоцерковскомъ лежачѡѡ, меновите Манастирищѡ; привилеѡ корола его милости полског(о) Жикгимонта, дѣдови его Алексѣю Судимонтовичу Кропивницкому даныи на пасѡку и полянѣ, прозываетъ Поповскѣю, лежачую межи крѣнты мѡста нашего Веницкого // над рѡчкою Вѣницею; листы судовыѡ небожчика Михаѡла Шашка, подкоморѡгѡ браславского, а небожчика Миска Петничанского, воиског(о) веницкого, комисарѡвъ ѡт корола Жикгимонта Августа, на ѡграниченье крѣнтов мѡста Веницког(о) ѡт крѣнтовъ тоѡ пасѡки и поляны его выслѡныхъ; дрѣгии листъ судовыи тыхъ же комисарѡвъ поменѡныхъ, выслѡныхъ ѡт того жъ корола его милости Жикгимонта Августа на ѡграниченье крѣнтовъ мѡста Веницкого ѡт крѣнтовъ именѣа его Комаровского. Гдѡ жъ бы, деи, ѡн давно, скоро по згоренью того замку нашѡг(о),

то намъ оповедат не занехал, нижли, деи, недавно са с послѣги нашеѡ звернулѣ.
Просил насѣ, абыхмо тоѡ оповеданье его до книгѣ наших канцлерийских
записать казали. А такъ мы тоѡ оповеданье его до книгѣ канцлерии нашеѡ
коронное записать и на сведецство тоѡ речи и печать нашѣ короннѣю до сего
листу нашего притиснѣти есмо рассказали. Писанѣ въ Варшавѣ на соимѣ вальном
коронном дна третеѡ мсца феврала року ѡт нароженѣа Исусѣ Хрыстова тисача
пятьсотѣ ѡсмьдесат первоѡ а кролеванѣа нашего рокѣ пятоѡ.

Joannes Borukowski,
R. P. vicescancellarius

Справа его жѣ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 332 об.–333. Оригинал.

№ 92

1581 р., лютого 3. Варшава, на сеймі. –

Оповідання Богдана Козара, за дорученням свого батька брацлавського
городського судді Кіндрата, перед королем Стефаном і коронною канцелярією
про те, що 8 жовтня 1580 р. під час пожежі у Вінницькому замку згоріли
документи, котрі, на прохання Кіндрата Козара, його приятель Семен
Ободенський залишив на збереження, а саме: листи і привілеї великого князя
литовського Вітовта і короля Яна Ольбрахта його предкові Кості Кошиловичу
на селища Облич, Пашківці, Саврань, Бесідки, Карачівці, Деревківці, Кошилівці,
Олешківці, Урвиживіт і Харпаки

Оповеданѣ Козаровѣ ѡ згорѣнью правѣ и привилеѣвѣ его зѣ замком Веницким

Стефанѣ etc.

Ѳзнаимѣемъ тымъ нашимъ листомъ всимъ вобѣц и кождомѣ зособна, комѣ
то ведати тепер альбо и на потомъ будѣть належало. Присылал до насѣ ѣрожонныи
Кондратѣ Козар, сѣда кгородскии браславскии, сына своего Богдана,
ѡповедаючи, иж кгда часѡв недавных в рокѣ прошломъ тисача пятьсотѣ
ѡсмьдесатомъ мсца ѡктебра ѡсмоѡ дна с пригоды за припадкомъ нещаснымъ
замокъ нашѣ Веницкии на корень згорѣлѣ, где жѣ, деи, в томъ замкѣ Веницкомъ
вси листы и привилеѣа, права вечныѣ ѡт продковъ нашихѣ, то естѣ ѡт великого
кнѣза Витовта и корола его милости Ѳлбрахта, продку его Кости Кошиловичѣ на
именѣа и селища его ѡтчизныѣ, в повете Браславском лежачиѣ, а меновите на
Ѳбличѣ, Пашковцы, Савранѣ, Бесѣдки, Карачовцы, Деревковцы, Кошиловцы,
Ѳлешковцы, Ѳрвиживотѣ и Харпаки, наданѣе, тамѣ згорѣли, которыѣ вси права
далѣ он былѣ до замкѣ Веницкого, ѡко до безпечного схованѣа ѡт неприятѣла
татар, приятѣлю своему шляхетномѣ Семенѣ Ѳбоденскомѣ, чѡѡ, однак, //
всѣѡ ѡко здавна, такъ и на сѣсь час он в спокоином держанью и ѣживанью за
правомъ своимъ вечистымъ естѣ. Ѳднакѣ, деи, водлѣгѣ права то себѣ варѣючи,
абы за тымъ згорѣнемъ листов тепер и на потомъ онѣ самѣ и потомѣки ег(о)

такое трудности не мели, просилъ нас, абыхмо тоє оповеданье, через него *от* отца¹ его учиненое, до книг наших канцлериискихъ записати розказали. А такъ мы тоє оповеданье до книгъ канцлериии нашеє коронное записати а на сведецство тоє речи и печатъ нашѹ до сего листѹ притиснѹти розказали. Писанъ въ Варшаве на соиме вальномъ коронномъ дна третьего мсца февраля року *от* нароженьа Иусу Хрыстова тисача патьсотъ осмьдесать першого а кролеванья нашего рокѹ пятого.

Joannes Borukowski,
R. P. vicescancellarius

Справа его жѹ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 333 об.–334. Оригинал.

¹ *отца*

№ 93

1581 р., лютого 3. Варшава, на сеймі. –

Оповідання Семена Ободенського від свого і брата свого Богдана імені перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що 8 жовтня 1580 р. під час пожежі у Вінницькому замку згоріли документи, а саме (посланець цих зем'ян раніше перед тими ж королем і канцелярією в своєму оповіданні, вчиненому за їхнім дорученням, це зазначив): привілей великого князя литовського Вітовта їхньому предкові Андрієві Полозу на селища Ободни, Іллінці, Урнучів і Війтівці; привілей великого князя Семена Олельковича Іванові Живоглоду на маєтки Київського воєводства Косоричі, Дідківці і Кодню

Оповедане Ободенскихъ о згоренью правъ и привилеевъ зъ замкомъ Веницкимъ

Ознаимѹемъ тымъ листомъ нашимъ всимъ и кождомѹ зособна, комѹ то ведати належит. Ставши обличне перед нами и ѹ книгъ канцлериии нашеє коронное, шляхетныи Семень Ободенскии, зем'янинъ нашѹ воєводства Браславского, оповедалъ самъ *от* себе и *от* брата своего Богдана Ободенского о том, иж, деи, тако первеи сего присылали они до насъ, оповедаючи, иж року прошлого тисача патьсотъ осмьдесатого мсца октебра осмого дна с пригоды за припадкомъ несчастливимъ замокъ нашѹ Веницкии згорел, где в томъ замкѹ в схованью их для небезпечности *от* неприятела татар листы, твердосты, права и привилья, имъ належачие, на именьа их *от*чизныє, материстые, выслѹжоные и кѹпленые погорели. Которое оповеданье их на онъ часъ до книгъ наших канцлериискихъ есть записано. Нижли иж, деи, листов, привилеевъ *от* которыхъ продковъ нашихъ продкомъ их были наданы, также и именеи своихъ, на которые тые листы належали, в томъ часъ посланецъ их перед нами за неведомостью не меновал. Прото тепер тые листы, привилья в том замкѹ нашомъ Веницкомъ // быти погорелыми меновали. Напродъ одинъ привилеи, *от* продка нашего славное

памети великого кнза Витовта продѣ их Андрею Полозѣ даныи на сѣлища их ѡтчизные Ѡбодны на реце Собкѣ, Ильинцы на Собѣ и на Собкѣ, Ърнѣчовѣ, Воитовцы на реце Богѣ, лежачие въ воеводстве Браславскомѣ, которые тепер спѣстошоны ѡт неприятеля татар, але, деи, они их и тепер ѡживають; другии листъ привилеи великого кнза Семена Ѡлельковича, продѣ их Иванѣ Живогледѣ даныи на имениа их ѡтчизные, лежачие ѡ воеводстве Киевскомѣ, Косоричи, Дедковцы, Кодна. За которымъ згоренемъ листовъ, привилеѣвъ и всихъ правъ их, ѡбавлючиса, абы за тымъ они сами и потомки их до такоѣ трудности не пришли, просили нас, абымы тоѣ ѡповеданье их до книгъ нашихъ канцлериискихъ водлѣгъ права записати казали. Гдѣко жѣ то все з росказанья нашего до книгъ нашихъ канцлерии коронное записано. И на свидѣцтво печать наша до сего листѣ есть притиснена. Писанъ въ Варшаве на соимѣ вальномѣ коронномъ дна третего мсца феврала рокѣ ѡт нароженя Исус Хрыстова тисача патьсот ѡсмыдѣсать первого а кролеванья нашего патого.

Joannes Borukowski,
R. P. vicerecancellarius

Справа его жѣ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 334 об.–335. Оригинал.

№ 94

1581 р., лютого 3. Варшава, на сеймі. –

Оповідання Семена Лавриновича Яцковського від свого і матері своєї Катарини Люби імені перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що 8 жовтня 1580 р. під час пожежі у Вінницькому замку згоріли документи, сховані там у скрині Богдана Ободенського (який зразу після пожежі оповів про це перед Брацлавським гродським урядом; сам же С. Л. Яцковський, за його словами, про це згоріння дізнався, коли повертався з походу в Московську землю, в ході якого перебував у складі роти брацлавського і вінницького старости Юрія Струса з Коморова, по чому оповів про нього перед тими ж королем й канцелярією, а повернувшись додому, одержав докладнішу інформацію про те саме від своєї матері, виклав її перед тим же гродським урядом і згодом удався до даного оповідання), а саме: листи і привілеї великого князя литовського Вітовта і короля Казимира IV предкові оповідача Лесю Турколовичу на маєток Яцківці і підтвердження цих документів королем Сигізмундом Августом; квит, виданий коронною канцелярією за короля Сигізмунда Августа і коронного канцлера Валентія Дембінського батькові оповідача Лавриновича про сплату ним решти побору за два роки

Оповедане Семена Гцковског(о) ѡ згоренью зъ замком Веницким правъ и привилеѣвъ, емѣ и матце его Любе належачих

Стефанъ etc.

ВзнаимѸемъ симъ нашимъ листомъ всимъ вобецъ и кождомъ зособна, комъ то ведати тепер албо на потомъ будетъ належало. Оповедалъ передъ нами и Ѹ книгъ канцлерии нашео коронное шляхетныи Семенъ Лаврыновичъ Гцковскии, земанинъ нашъ воеводства Браславског(о), самъ ѿ себе и именемъ матки своео шляхетное Катарины Любы, иж, будъчи емъ на слъжбе нашои военнои при насъ въ воиску нашомъ в земли Московскои в роте Ѹрожонг(о) Юра СтрѸса с Коморова, старосты браславского и веницкого, кгда часовъ недавныхъ, в року прошломъ тисача пятьсотъ осмьдесатомъ мсца октебра осмого дна, с пригоды за припадкомъ нещастнымъ замокъ нашъ Веницкии на корень згорель, где, деи, в томъ замкѸ листы, привилъа и все право на имене его ѿтчизное Гцковцы, в повете Браславскомъ лежачое, ѿт продковъ нашихъ, то есть ѿт великого кнза Витовта и ѿт корола Казимера, правомъ вечнымъ продку его Лесю ТурколовичѸ даное и належачое, также, деи, и потверженъе на то корола его милости Жикгимонта Августа, к томъ квит с канцлерии корола его милости Жикгимонта Августа, справы пана Дембинского, на онъ часъ канцлера коронного, которымъ ѿтца его Лаврына Гцковского // квитоваль за Ѹчиненьемъ личбы з решты поборѸ, за рокъ тисача пятьсотъ ¹⁻ ⁻¹ и за рокъ тисача пятьсотъ ¹⁻ ⁻¹ выбираного, и инъшихъ листовъ, до права належачихъ, и квитов на долги немало погорело. Которые, деи, справы были зъ скрынею в захованью для небезпечности ѿт неприятеля татар в томъ замкѸ Веницкомъ Ѹ шляхетного Богдана Ободеньского. Гцко ж на онъ часъ зараз по згореню справъ его в замкѸ Веницкомъ Богданъ Ободенскии, Ѹ которого то схованью было, на враде кгородскомъ Браславскомъ оповедалъ и до книгъ записати далъ, также и онъ самъ, скоро ѿ той пожозе взавши² ведомость, едучи з службы нашео военное, намъ и Ѹ книгъ нашихъ канцлериискихъ оповедати не занехаль, одно ж такъ достаточне правъ своихъ меновати не могъ. Ажъ приехавши до домъ своего и взавши² певнѸю ведомость ѿт матки своео а ѿбаваючися, абы за тымъ погоренемъ правъ его до такоо трѸдности тепер и на потомъ они и потомкове его не пришли, то ж зновъ на ономъ же враде кгородскомъ Браславскомъ оповеданъе достаточне Ѹчинивши, тепер то намъ ку ведомости донес и такъ оповедалъ, просячи, абыхмо тоо оповеданъе его до книгъ нашихъ канцлерии коронное водлугъ права записати росказали. Што з росказана ншог(о) записано. А на сведецтво того и печат наша короннаа до сего листѸ ест притиснена. Писанъ въ Варшаве на соиме вальномъ коронномъ дна третего мсца феврала рокъ ѿт нарожена Исусъ Хрыстова АФ осмьдесатъ первого а кролеванъа нашего пятого.

Joannes Borukowski,

R. P. vicerecancellarius

Справа его жъ

Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 335 об.–336. Оригинал.

¹⁻ ⁻¹ Мисце, залишене для подання року. ² взавши

1581 р., лютого 3. Варшава, на сеймі. –

Оповідання Івана Красносельського від свого й батька свого Романа імені перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що, повертаючись з походу в Московську державу (“до Москви”), в ході якого перебував у складі роти брацлавського і вінницького старости Юрія Струса, він, Іван, перед тими ж королем і канцелярією оповів, що 8 жовтня 1580 р. під час пожежі у Вінницькому замку згоріли його та його батька документи; нині ж, довідавшись від батька, які саме документи загинули, він оповідає, що маються на увазі привілей великого князя литовського Вітовта їхньому предкові Редкові Єсману на селища Красне, Криківці і Кожинці та привілей короля Казимира IV їхньому предкові Григорові Єсману на селища Олбачів і Триножин

Оповеданє Красносельског(о) ѿ згорєнью правъ и привилеєвъ его зъ замкомъ
Веницкимъ

Стефанъ etc.

Ознаимѹемъ тымъ листомъ нашимъ всимъ вобец и кождомѹ зособна, комѹ то ведати належит. Тыхъ часовъ присылалъ до насъ земанинъ нашъ воеводства Браславского Романъ Красносельский сына своего Ивана Красносельского, оповедачи, иж, деи, што первеи сего в рокѹ прошломъ тисча пѣтсотъ ѿсмыдесѣатомъ тот же сынъ его Иванъ Красносельский, будѹчи на послѹзе нашои военнои до Москвы в роте ѹрожного Юра Стрѹса, старосты браславского и веницкого, записаныи, ¹до себе ѿтца своего¹, перед нами оповедалъ ѿ пожоє замкѹ нашего Веницкого, которыи за припадкомъ нещастнымъ в томъ то рокѹ прошломъ тисча пѣтсотъ ѿсмыдесѣатомъ мѣца ѿктября ѿсмого дна згорель, где жъ, деи, маєтность его рѹхомаѣ, также права и привилеє на именья его ѿтчизные, которые, деи, дла небезпечности ѿт неприятѣла татар тамъ в схованью были, погорели. Ѓко ж на онъ час тоє оповеданье его до книгъ наших канцлерийскихъ ач єсть записано, нижли ѿ томъ, которомѹ продкѹ его тые именья его ѿтчизные меновите были наданые, ведомости, ѿт ѿца² своего не маючи, в оповеданю своемъ першомъ перед нами не доложил. Ѣ чомъ онъ тепер достаточнѹю втдомость взавши а тепер то яснє показѹючи, меноваль, ижъ тамъ в замкѹ Веницкомъ згорели привилѣѣя продковъ наших, а напродъ великого кнѣза Витовта, даныи продкѹ его Рєдку Есманѹ на селища, лежачие ѹ Браславскомъ поветє, называемые Красное, Криковцы а Кожинцы; другии привилеи корола Казимира, продкѹ его Григорию Есманѹ даныи на селища, лежачие в томъ же поветє, называемые Ѣбачовъ³ а Трыножанъ⁴. За которымъ погорєньемъ тыхъ правъ и привилеєвъ его, ѿбавлочисѣ, абы самъ и потомковє его до ѣкое трудности не пришли, просилъ насъ, абыхмо тоє оповеданье его до книгъ наших канцлерийскихъ водлє права записатьъ росказали. А такъ мы оповеданье его до книгъ наших канцлерийскихъ записатьъ и на свєдєцтво того печать нашѹ притиснѹть єсмо росказали. Писанъ вѹ

Варшаве на соиме вальномъ короньномъ дна третего мсца феврала рокѣ от нароженья Исус Хрыстова тисача пятъсотъ осмьдесятъ первого а кролеванья нашего пятого.

Joannes Borukowski,
R. P. vicecancellarius

Справа его жѣ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 336 об.–337. Оригинал.

¹ - ¹ Місце незрозуміле – не вистачає кількох слів. Тут, напевно, сказано було, що Іван Красносельський довідався від свого батька про пожежу. ² отца ³ Идется про Лобачів. ⁴ Триножинь

№ 96

1581 р., лютого 3. Варшава, на сеймі. –

Оповідання Григорія Чечеля перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що 8 жовтня 1580 р. під час пожежі у Вінницькому замку згоріли такі його документи, скриню з якими його приятель Семен Ободенський поклав туди на збереження: привілей великого князя литовського Вітовта його предкові Андрієві Судимонту на селища Кощинці, Борсуківці, Калавур, Рашків, Христенію, Радківці, Минківці і Серховичі; привілей короля Яна Ольбрахта, що підтверджує цей привілей; данина на доживотне володіння селищем Щорівцями

Оповедане Чечелево о згоренью правъ и привилеѣв его зъ замком Веницким

Ознаимѣмъ тымъ нашимъ листомъ всимъ и кождомѣ зособна, комѣ то тепер або на потомъ ведати бѣдет належало. Приездилъ до насъ шляхетный Григорей Чечиль, землянинъ нашъ воеводства Браславского, оповедаячи намъ, иж кгда часов недавных, в рокѣ минѣлом тисача пятъсотъ осмьдесятомъ мсца октебра осмого дна, за припадкомъ нещаснымъ пригодне замокъ нашъ Веницкии на корень згорел, до которого замкѣ Веницкого привилѣя и твердости на имениа свои отчизные, в скрыни замкнѣвши, для небезпеченства дал былъ в захованье приятелю своемѣ шляхетномѣ Семенѣ Ободенскомѣ. Ино, деи, на онъ час тые права его тамъ же в замкѣ погорели, чого он заразы на враде нашомъ кгородскомъ Браславскомъ оповедать не занехал. И на сесь часъ тымъ достаточне то себе водле права варѣючи, абы трудности тепер и на потомъ о то не ѣжилъ, намъ оповедилъ, же привилѣя и наданья вечные от предковъ наших хвалебное памяти великого кнза Витовта и короля его милости Ольбрахта, продкѣ его Андрею Судимонтѣ даные на имениа и селища его отчизные въ воеводстве Браславскомъ, чого он и на сес часъ в спокоиномъ держанью и ѣживанью, то ест меновите на Кошинъцы, Борсуковцы а надъ // Днепром Калавѣр с присельки и селищи Рашъковомъ, Христеніа, Радковцы, Минковцы,

Серховичи з реками и речищами, которые в Днепръ рекѣ впадаютъ, то есть речки ¹Белоч, Молоскишъ ²а Рыбница¹; и теж данина наша на селище Щоровцы, до живота емѣ даное, в замкѣ нашомъ Веницкомъ погорели. И просилъ нас, абыхмо тоѣ оповеданье его до книгъ наших канцлерийскихъ записати розказали. А такъ мы до книгъ наших канцлерии коронноѣ то записати водлѣгъ права розказали. А на сведецтво тоѣ речи и печать наша короннаа до сего листѣ есть притиснена. Писанъ въ Варшавѣ на соимѣ вальномъ коронномъ днѣ третего мсца февралѣ року от нароженья Исѣс Хрыстова тисача пятьсотъ осмьдесѣтъ першого а кролеванья нашего рокѣ пятого.

Joannes Borukowski,
R. P. vicescancellarius

Справа его жѣ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 337 об.–338. Оригинал.

¹ ¹ Ці річки впадають не в Дніпро, а в Дністер.   ² Молокишъ

№ 97

1581 р., лютого 3. Варшава, на сеймі. –

Оповідання Олешка, Філона, Семена і Павла Яцковських перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що 8 жовтня 1580 р. під час пожежі у Вінницькому замку згоріли їхні документи, які зберігались в коморі старшого з них Олешка, а саме: привілеї великого князя литовського Вітовта і короля Казимира IV їхнього предкові Яцкові Лецьковичу на маєток Малі Яцківці

Оповедане Гцковских ѡ згоренью правъ и привилеѣв ихъ зъ замкомъ Веницкимъ

Стефанъ etc.

Ознаимѣемъ тымъ листомъ нашимъ всимъ вобецъ и кождомѣ зособна, комѣ то ведати належить. Постановившиа обличне передъ нами и ѣ книгъ канцлерии нашеѣ коронноѣ, шляхетныѣ Олешко, Филонъ, Семень а Павелъ Гццьковские, земляне наши воеводства Браславского, оповѣдали, ижъ, деи, мели они, тако иньшаа шляхта воеводства Браславского, в замкѣ нашомъ Веницкомъ в коморѣ брата ихъ старшого Олешька Гццьковскаго схованье речеи своихъ для небезъпечности от неприятеля татар. И кгда, деи, рокѣ прошлаго тисача пятьсотъ осмьдесѣтого мсца октебра осмого днѣ с пригоды и за припадкомъ нещастнымъ замокъ нашъ Веницкии згорель, тамъ же, деи, в томъ схованью тако всѣ маетность ихъ рѣхомаа, такъ и привильѣа, от продковъ нашихъ великого кнѣза Витолта и короля его милости Казимера продкѣ ихъ Гццькови Лецьковичѣ даныи¹ на именье ихъ отчизное, в повете Браславскомъ на реце Згоре² лежачое, Гццьковцы Малыѣ, згорели. За которымъ згореньемъ тыхъ привильевъ, ихъ обавлочиса// они, абы за тымъ сами теперъ и потомъки ихъ до такоѣ трудности

не пришли, просили насъ, абыхмо тоє шповеданье ихъ до книгъ нашихъ канцлерии коронное записати казали. Гако жъ тоє шповеданье ихъ до книгъ нашихъ канцлерийскихъ записано. А на сведецтво того и печать нашъ коронную до сего листъ притиснѹти розказали есмо. Писанъ въ Варшаве на соиме вальномъ коронномъ дна третег(о) мсца феврала рокъ отъ нароженья Исусъ Хрыстова тисача пятъсотъ осмьдесать первого а кролеванья нашего рокъ патог(о).

Joannes Borukowski,
R. P. vicescancellarius

Справа его жъ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 338 об.–339. Оригинал.

¹ даныи   ² Згаре

№ 98

1581 р., лютого 3. Варшава, на сеймі. –

Оповідання Григорія Слупиці перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що 8 жовтня 1580 р. під час пожежі у Вінницькому замку згорів привілей великого князя литовського Вітовта його предкові Іванові Слупиці на селища Деренківці, Ролинці, Каликичі, Ясловичі, Губник і Носівці, який зберігався в коморі його брата Семена Ободенського

Шповедане Григоря Слѹпицы ш згоренью правъ и привилеѣвъ его зъ замком
Веницким

Стефанъ etc.

Шзнаимѹемъ тымъ листомъ нашимъ всимъ вобѣц и кождомѹ зособна, комѹ то ведати належит. Постановившиєа обличне перед нами и ѹ книгъ канцлерии нашеє коронное, шляхетныи Григорей Слѹпица, земанинь нашъ воеводства Браславског(о), шповедалъ, иж, деи, мелъ онъ маетность свою рѹхомѹю, также и привилеи на именья свои отчизные в замкѹ нашомъ Веницкомъ для небезпеченства отъ неприятела татар в коморе брата своего Семена Ободенского. И кгды, деи, рокъ прошлого тисача патсотъ осмьдесатог(о) мсца октебра осмого дна с пригоды и за припадкомъ нещастливымъ замокъ нашъ Веницкии згорель, то пакъ, деи, гако маетность, также и привилеи его в томъ схованью згорель, то естъ меновите привилеи отъ продка нашего великого княза Витолта продкѹ его Иванѹ Слѹпицы на селища, лежачие въ воеводстве Браславскомъ, называемые Деренковцы, Ролинцы, Каликѣчи, Ясловичи, Губник, лежать шбаполь реки Богѹ, Носовцы, лежать на речце Корытни. За которымъ згореньемъ привилья и права его, обаваючися, абы за тым онъ самъ тепер и потомъки его до гакоє труд//ности не пришли, просиль, абыхмо тоє шповеданье его до книгъ нашихъ канцлерийскихъ записать казали. А такъ мы тоє шповеданье его до книгъ нашихъ канцлерийскихъ записать и на сведецтво того печать

нашу короньѣю притиснѣти есмо розказали. Писанѣ въ Варшаве на соиме вальномъ коронномъ дна третего мсца феврала рокѣ ѿт нароженьа Исус Хрыстова тисчача пѣтьсотъ осмьдесѣт першого а кролеванѣа нашего рокѣ пѣтого.

Joannes Borukowski,
R. P. vicescancellarius

Справа его жѣ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 339 об.–340. Оригинал.

№ 99

1581 р., лютого 3. Варшава, на сеймі. –

Оповідання Івана Гордійовича Микулинського від свого і стрієчних братів своїх Михайла та Івана Петровичів Микулинських імені перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що 8 жовтня 1580 р. під час пожежі у Вінницькому замку згоріли їхні документи, а саме: привілей великого князя литовського Свидригайла їхньому предкові Іванові Богдановичу на маєтки Микулинці, Почапінці та присілки цих маєтків Ріг, Борків і Микулинську Новоселицю; привілей короля Казимира IV їхньому предкові Супрунові Івановичу Микулинському на маєтки Супрунів і половину Мізякова; привілей того ж короля тому самому Супрунові на маєток Черепашинці; квит підскарбія Великого князівства Литовського Нарушевича Петрові Микулинському про те, що останній сплатив побор до королівського скарбу; квит коронного підскарбія Собка батькові зазначених братів оповідача Петрові про те, що його, батька, син Михайло сплатив побор до скарбу; квит зятя оповідачів Богдана Козака Базановича Звенигородця Михайлові Микулинському про те, що цей, згідно з заповітом свого батька Петра, сплатив його, зятя, дочкам Богумилі й Олені 60 кіп литовських грошів; квит Мелешкової про те, що Михайло Микулинський сплатив їй, згідно з заповітом свого батька, 70 кіп грошів; квит Неради Щасної тому самому про те, що він сплатив їй, згідно з заповітом свого батька, 30 кіп грошів; квит Кайдашевої тому самому про те, що він сплатив, за тим же заповітом, 30 кіп грошів Олені Станіславовій Рагозиній Кайдашівні; ceroграф від вінницького єврея Аврама Сироти про те, що він винен (що?) Михайлові Петровичу Микулинському; ceroграф, згідно з яким вінницький єврей Ігуда Говоркович винен Михайлові Микулинському 50 кіп грошів; лист про те, що батько зазначених братів оповідача дав 600 кіп грошів Бабинському за Супрунів; лист того ж про те, що той же батько дав 200 кіп грошів своїй невістці Івановій Микулинській за маєток Ріг

Оповеданє Микѣлинских ѿ згоренью привилевъ и прав их зъ замком
Веницкимъ

Стефанъ etc.

Ознаимѣемъ тымъ листомъ нашимъ всимъ вобецъ и кождомѣ зособна, комѣ то ведати належит. Оповедиль перед нами и книгами канцлерии нашеѣ коронноѣ

шпахетныи Иванъ Гордеевич МикѸлинскии, земланинъ нашъ воеводства Браславского, самъ *от* себе и *от* братьи своее стрыечное Михаила а Ивана Петровичовъ МикѸлинских, *иж*, деи, онъ з братьею своею помененою такъ, како и иншиє шпахта землане воеводства Браславского, дла лепшое безпечности *от* неприятела татар *мели* они схованъа свои, то естъ маетност свою рѸхомѸю, также и привильа, твердости на именъа свои *от*чизныє и дедизныє, лежачие в повете Браславском, к тому квиты, листы и церокграфы на долгы в замку нашомъ Веницкомъ. То пакъ кгда с пригоды за припадкомъ несчастнымъ *о*ныи замокъ нашъ Веницкии в року прошломъ тисача пятсот *о*смьдесятю мсца *о*ктября *о*смого *д*на згорел, в которомъ такъ маетность их рѸхомаа, ако теж и привильа, твердости на именъа их *от*чизныє и дедизныє и теж квиты, листы, записи и церокграфы на долги, имъ належачие, вси погорели, то естъ напрод привилеи великого *к*нза Швитригаила, продку их ИванѸ Богдановичу даныи на именъа их *от*чизныє и дедизныє МикѸлинцы, Почапинцы и присельки тых именей Рогъ, Борковъ, Новоселица МикѸлинъскаа, лежачие в повете Браславскомъ над рекою Згарю; привилеи короля его милости хвалебъное памяти Казимера продкѸ их СѸпрѸнѸ ИвановичѸ МикѸлинскомѸ на именъа их *от*чизныє и дедизныє СѸпрѸновъ и половицѸ Мезакова, лежачие в повете Браславскомъ над тою ж рекою Згарю; а *о*собливыи привилеи *от* того ж короля его милости, томѸ ж продкѸ их СѸпрѸнѸ на именъе их *от*чизное и дедизное Черепашинъцы даныи; к томѸ квитъ подскарбег(*о*) Великого княства Литовског(*о*) небожчика *п*на НарѸшевича под печатью и с подписомъ рѸки его, которымъ Петра МикѸлинъского з выбиранъа поборѸ въ воеводстве Браславскомъ *у*чиненъа личбы достаточне до скарбу его кролевское милости квитовалъ; другии квитъ подскарбего коронног(*о*) небожчика пана Собка, под печатью и с подписомъ руки его, которымъ квитовал з выбиранъа побору в томъ же воеводстве Браславскомъ через небожчика Петра МикѸлинского, *от*ца их, з *у*чиненъа до скарбу личбы сына его Михаила МикѸлинского; квит небожчика зата их Богдана Козака Базановича Звиногородца, которымъ квитовалъ Михаила МикѸлинъског(*о*), же он водле тестаментѸ *от*ца своего небожчика Петра МикѸлинъского *ш*естъдесат копъ грошей дочкамъ помененого Козака Богумиле и *О*лене заплатил; квитъ Мелешъковое, которымъ того жъ Михаила МикѸлинъского квитовала, *иж* он дал *е*и *с*емдесат копъ грошей литовских водле тестаменту *от*цовог(*о*); квитъ // Нерады Щасное, которымъ квитовала его с тридцати копъ грошей, што заплатил дочце *е*е водле тестаментѸ *от*ца своего; квитъ Каидашовое, которымъ квитовала, *иж* *от*дал водле тестаментѸ тридцать копъ грошей дочце *е*е *О*лене Станиславовой Рагозиной Каидашовне; царокграфъ¹ *от* жида веницкого Аврама Сироты, *иж* онъ винен МихаилѸ ПетровичѸ МикѸлинскому; царокграфъ, на которыи томѸ жъ МихаилѸ МикѸлинскомѸ жид места Веницкого ИгѸда Говоркович винен *п*ятьдесат копъ грошей; листъ на *ш*естсотъ копъ грошей, што небожчикъ *от*ец их за СупрѸновъ дал БабинскомѸ; листъ на двесте копъ грошей, што *от*ец их невестце своеи Ивановои МикѸлинскои за именъе Рогъ дал. За которымъ згореньемъ правъ,

привилѣевъ, квитов и всих листовъ их, вышеи тѣтъ помененых, обаваючися, абы тепер они сами и потомки их до какоє трудности не пришли, просили нас, абыхмо тоє оповеданье его до книгъ наших канцлерийских водлє права записать розказали. А такъ мы тоє оповеданье его до книгъ канцлерии ношое коронное записать и на сведецство того печать нашѣ притиснѣти розказали есмо. Писанъ въ Варшаве на соиме вальном коронномъ дна третеего мсца феврала рокѣ тисча патсот осмьдесат первого а королеванья нашего рокѣ пятого.

Joannes Borukowski,
R. P. vicescancellarius

Справа его жѣ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 340 об.–341 об. Оригинал.

¹ церокграфъ

№ 100

1581 р., лютого 3. Варшава, на сеймі. –

Оповідання Семена Бушинського перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що 8 жовтня 1580 р. під час пожежі у Вінницькому замку згорів привілей великого князя литовського Вітовта на маєтки Бушу і Бушинці Тимофіїві Процилі, предкові С. Бушинського, зданий останнім в комору свого дядька Богдана Ободинського на збереження перед своїм від'їздом на війну з Москвою в складі роти брацлавського і вінницького старости Юрія Струсса з Комарова

Оповеданє Бѣшинского ѡ згорєнью маєтности, также права, привилєа его зѣ замком Веницкимъ

Стефанъ etc.

Ознаимѣемъ тымъ листомъ нашимъ всимъ и кождомѣ зособна, комѣ то ведати належить. Тыхъ часовъ присылалъ до насъ шляхетнымъ Семенъ Бушинскимъ, земланинъ нашѣ воеводства Браславского, оповедаючи ѡ томъ, иж, деи, онъ, ѡтеждчаючи на послѣгу нашѣ до Москвы в ротє ѣрожного Юра Струсса с Комарова, старосты браславского и веницкого, зложилъ в схованье маєтность свою рухомѣю, также и привилєи, на имєньє его ѡтчизное належачии, в замкѣ нашомъ Веницкомъ в коморє дєдка своего Богдана Ободенского. То пакъ кдѣ в рокѣ прошломъ тисча пятьсот осмьдестяом мсца октебра осмог(о) дна замокъ нашѣ Веницкии за припадкомъ нещастнымъ згорєлъ, тамъ же како и онаа маєтность его рухомаа, такъ и привилєи на имєньє его ѡтчизное, которые¹ дла небезпечности ѡт неприятєла татар там хованы были, на Бѣшу и на Бѣшиньцы² належачии, згорєлъ², то ест привилєи, ѡт продка нашего славное памєти великого кнза Витолта продкѣ его Тимофею Процилу даныи. За которымъ згорєнемъ листовъ, привилѣев и всих правъ его ѡбавлѣючися, абы затымъ онъ

самъ тепер и потомъки его до якоє трудности не пришли, просил нас, абы то было до книгъ нашихъ записано. Мы тоє оповеданье за прозбою его до книгъ нашихъ канцѣлерийскихъ записати а на свидѣство и печатъ нашъ короннѣю притиснѣти розказали есмо. Писанъ въ Варшаве на соиме вальномъ коронномъ дна третего мсца фѣврала рокъ тисѣча пѣтсот осмьдесѣтъ первого а королеванья нашого(о) рокъ пѣтого.

Ioannes Borukowski,
R. P. vicescancellarius

Справа его жъ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 342–342 об. Оригинал.

¹ Стосується рухомої маєтності й привілею.   ² ² Стосується привілею.

№ 101

1581 р., лютого 3. Варшава, на сеймі. –

Оповідання Семена Богдановича Слупиці від свого і матері своєї Єрмолиної Мелешкової Зофії Микулинської імені перед королем Стефаном і коронною канцелярією, що 8 жовтня 1580 р. під час пожежі у Вінницькому замку згоріли такі їхні документи: привілей короля Сигізмунда Августа Єрмолі Мелешку і Іванові Микулинському, відповідно чоловікові і батькові Зофії, на маєток Залісся та копія цього привілею у вигляді витягу з книги коронної канцелярії, виданого Єрмолинін Мелешковій; привілей того самого короля Семенові Слупиці на селища Гусаківці, Носівці, Миндерівку, Черемошне, Деренківці, Тимошків, Карпів, Батів, Каликичі, Половиче і Ясловець, виданий у Вільні 1566 р.

Оповедане Семена Слѣпицы о згоренью маєтности и тежъ правъ,
привильевъ и листовъ, емъ и матце его належачихъ, зъ замкомъ Веницкимъ

Стефанъ etc.

Ознаимѣемъ тымъ нашимъ листомъ всимъ вобецъ и кождомъ зособна, комъ то ведати бѣдетъ належало. Оповедаль передъ нами и книгами канцѣлерии нашеє коронное шляхетныи Семень Богдановичъ Слупица, земанинъ нашъ воеводства Браславског(о), самъ отъ себе и именемъ матки своеє Ермолиное Мелешолвое Зофии Микѣлинского, ижъ, деи, они, яко и иншиє шляхта того воеводства Браславского, для лепшого безпеченства отъ неприятеля татар мели хованье свое маєтность рухомѣю и тежъ права, привилья и листы на именья отчизные и дедизные в замкѣ Веницкомъ. То пакъ кгды с пригоды за припадкомъ несчастнымъ оныи замокъ Веницкии в рокъ прошломъ тисѣча пѣтсотъ осмьдесѣтого(о)¹ мсца октебра осмого дна згорел, тамъ же, деи, маєтность речи рѣхомые и права ихъ погорели, то естъ напродъ привилеи корола его милости Жикгимонта Августа, продка нашего, с подписомъ рѣки его королевское милости небожчику Ермоле Мелешкѣ, мѣжъ еє а отцѣ Иванову на именьє Залесьє, въ

воеводстве Бра//славскомъ лежачое, даньи; видимѣсь того ж привилѣя с книгъ канцлерии наше коронное с подписомъ рѣки наше, sprawy пана Михаила Гарабѣрды, писара нашего, Мелешковои даньи; привилеи теж короля его милости Жикгимонта Августа вечныи с поднесеньемъ Семенѣ Слѣпицы, рѣкою его королевское милости подписаныи, sprawy небожчика пана Ана Шимковича, в року тисача пѣтсот шестьдесят шостом въ Вильне даньи, на селища в томъ же воеводстве Браславскомъ Гусаковцы, Носовцы, Миндеревакѣ, Черемошное, Деренковцы, Тимошковъ, Карповъ, Батовъ, Каликичи, Половичое а Гдловец; и иншиє sprawy их тамъ погорели. За которымъ погоренемъ тых то правъ и листовъ их обовлачиси, абы они тепер сами и на потомъ их потомки до якоє трѣдности не пришли, просилъ насъ Семенъ Слѣпица, абымо тоє оповеданье его до книгъ наших канцлериискихъ записати розказали. А такъ мы до книгъ канцлерии наше коронное записат а на сведецтво тоє речи и печать нашѣ коронную до сего листу притиснѣти розказали. Писанъ въ Варшаве на соиме вальном коронномъ днѣ третего мѣца феврала рокѣ ѿт нароженья Исус Хрыстова тисача пѣтсот ѿс്മьдѣсят первого а королевана ншого року Ё.

Ioannes Borukowski,
R. P. vicerecancellarius

Справа его жъ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 343–343 об. Оригинал.

¹ ѿс്മьдѣсѣтѣм

№ 102

1581 р., лютого 6. Варшава, на сеймі. –

Оповідання вінницького войськог Гнівоша Стрижовського перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що він, згідно з укладеною під Великими Луками його угодою зі смоленським воеводою, королівським намісником у Великих Луках та оршанським старостою Філоном Семеновичем Кмітою Чорнобильським, з'явився у встановлені нею місце і час для полагодження незгод між ними; впис, на прохання Г. Стрижовського, у книгу коронної канцелярії випису з книги господарської канцелярії Великого князівства Литовського, який містить текст цієї угоди стосовно взаємних претензій, пов'язаних відповідно з Янівським і Пиківським маєтками: через два тижні після початку найближчого сейму ці зацікавлені особи самі або через своїх уповноважених (умоцованих) повинні з'явитись у місті його проходження, засвідчити це в коронній канцелярії, призначити по два–три приятеля, доручити їм полагодження згаданих незгод, у зв'язку з цим ознайомити їх зі всіма документами, що стосуються даних незгод; якщо приятелі винесуть позитивне рішення, то обидві сторони повинні його визнати, якщо ж ні, то за представленням йому двома суддями король винесе остаточний вирок; у разі ж неявки однієї зі сторін у встановлені місце і час силу матиме рішення

приятелів сторони, котра з'явилася, або королівський вирок за представленням даного рішення (1580 р., жовтня 3. Великі Луки, в замку)

Оповеданє пильности Стрыжовского на року за иньтэрцызою с паном
воеводою смоленскимъ

Стефанъ etc.

Ознаимѹемъ тымъ нашимъ листомъ, ижъ на соиме теперешнемъ вальномъ коронномъ въ Варшаве дна нинешнего даты, нижеи написаное, в понелелок рано, постановившиса обличне и 8 книгъ канцлерии нашео коронное, 8рожонии Гневошь Стрыжовскийи, воискии веницкии, оповедальса, иж, деи, водле постановена и розоимѹ, которыи са стал 8 книгъ канцлерии нашео Великого князства Литовского под Лѹками Великими, з одное стороны, межи нимъ, а зъ друкое, межи вельможнымъ Филономъ Кмитою, воеводою смоленскимъ, на сконченье и застановенье межи ними певных розницъ и заиштѹа их рокъ сего дна, в понеделокъ, сезде в Варшаве припал. Ино, деи, Стрыжовскийи, будѹчи готовъ росправу с паномъ воеводою смоленскимъ в тых речах водле того застановена принати, рокѹ тепер тѹтъ припалого пильнѹсть¹ и просил, абыхмо такъ тое сътанье, пильность и оповеданье, такъ тежъ и постановене, под Луками чиненое, яко само в себе ест, до книг канцлерии нашео коронное записати розказал; и такъ са от слова до слова в себе маеть:

Выпись с книгъ гсдрскихъ канцлерииских

Лѹта Божее(о) нароженья тисача пятьсотъ осмьдесятос(о) мсца октебра третего дна

Господар король его милость польскийи и великийи кнѹзь литовскийи // Стефанъ рачилъ розказати до книгъ своих господарских канцлерииских записати, иж, постановившиса перед его королевскою милостью, его милость панъ Филонъ Семеновичъ Кмита Чорнобыльскийи, воевода смоленскийи, наместникъ его королевское милости Великих Лукъ, староста ѡршанскийи, а панъ Гневошь Стрыжовскийи, воискии веницкии, оповедали, иж 8чинили межи собою постановенье и розьемъ в справе той, которѹю мают межи собою зъ имениа пана воеводы смоленско(о) Пыкова а пана Стрыжовского Гнева ѡ ктрѹнты, бои (?) и грабежи, яко то ширеи на позвех и на лимитацыах естъ доложено. В которой справе их и рокъ перед его кролевскою милостью становитиса на лимитацыах справъ коронных естъ описанъ. А такъ на тот часъ за тымъ постановеньемъ отложили себе рокъ тотъ, которыи за лимитацыею припадываеть, аж до соимѹ вального, которыи бѹдет напершии по зъеханью его кролевское милости отсюль до Короны. На которыи то съемъ встѹпивши въ справы соимовые, от початкѹ его и от пропозыщии соимовое за две недели мають сами ѡсобами своими або через 8моцованых своих становитиса, ничимъ не вымовлаучиса они причинами, 8 статѹте описаными, не ѡткладаючи далее часѹ ани рокѹ назначоного, так тежъ и службою на Лѹкахъ, ѡдно на тот часъ

две недели Ѹ съемъ встѸпивши, мають сами або через Ѹмоцованых своих ѡповедати в канцлерии его королевское милости и, записавши ѡповеданье и пильность свою, мають высадити зѸ обудвух сторонѸ по двѸх або по трех приателеи своих на полацѸ гсдрскомѸ и перед тыми приательми зобопольными маютьса Ѹсправедливити водле позвоа, выписовѸ и записовѸ и водле всего того, што которыи // з них ѡдинѸ противѸ другого право маеть. А тые приатели, ѸгленѸвши в справу их, згодне правомѸ або еднаньемѸ мають межи ними розсѸдокъ и постановене Ѹчинить такѸ ѡ кгрѸнты, яко и ѡ вси розницы и заштѸа². На што сѸа ѡбоа сторона тые приатели згодать, то они терпеть и с канцлѸрии короля его милости ѡтправа и Ѹвязанье быти маеть. А где бы сѸа тые приатели не згодили, тогда мають тѸю справу ѡбои суди принести на вырокѸ его королевское милости. А на што вырокѸ его королевское милости выидеть, то вже держано быти маеть ѡт обудвѸх сторонѸ мощно. А пак ли бы зникаючи, котораѸ сторона на року самѸ не стал або Ѹмоцованого не послалѸ и не ѸсправедливилѸса, и приателеи не высадил або и, высадивши, постановеньѸа их держат або теж на вырокѸ его королевское милости тое справы приносити не хотели³, тогда зѸ дрѸгое стороны приатели, на то высажоные, на том першии вырокѸ ѸчинаѸт либо теж на вырокѸ гсдра короля его милости принесуть. За онымѸ, хто права пильнѸеть, вырокѸ выити и ѡтправа водле статутѸ вчинена быти маеть, а тот, противѸ кому вырокѸ выидеть, не маеть того вечными часы възрѸшати ани Ѹзновлати и во всемѸ будет повинень вырокѸ досеть чинит. Которое постановене их зѸбапольное за прозбою их до книгѸ его королевское милости канцлѸриискихѸ есть записано. Которых выписы и моц обудвѸм сторонамѸ под печатью его милости господарскою въ ѡдно слово суть выданы. ПисанѸ на замкѸ Великих ЛѸках. ѡстафеи ВоловичѸ, панѸ виленьскии, канцлѸр Великог(о) князства Литовског(о).

А такѸ мы тое стане, пильност // и ѡповеданье Гневоша Стрыжовского в справах его, верхѸ ѡписаных, с паномѸ воеводою смоленьским до книгѸ канцлѸрии нашео коронное и ѡное постановенье, под Луками Ѹчиненое, на писме намѸ тепер показаное, за прозбою его записати велели. ГѸко жѸ з розказанѸа нашего то записано. А на сведецство тое речи и печать наша короннаѸ до сего листѸ есть притиснена. ПисанѸ въ Варшаве дѸна шостого мсца феврала рокѸ ѡт нарожена ИсусѸ Хрыстова тисѸча пѸтьсотѸ ѡс്മьдѸсѸть первого а королеванѸа нашего рокѸ пѸтого.

Joannes Borukowski,
R. P. vicerecancellarius

Справа его жѸ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 348 об.–350. Оригинал. Незасвідчені копії з 1803 р.: АРК, zesp. Archiwum Młynowskie Chodkiewiczów, rkps 33, s. 9–12 (руська мова), 13–17 (переклад польською мовою).

¹ пильность. Далі має бути чинил. ² зашштѸа ³ хотел

1581 р., лютого б. Варшава, на сеймі. —

Оповідання Вавринця Дудковича, уповноваженого смоленського воєводи і оршанського старости Філона Кміти Чорнобильського, та Якуба Павші і Хведора Ясимовича, служебників того самого воєводи і старости, перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що вони, згідно з угодою їхнього патрона з вінницьким війським Гнівошем Стрижовським, укладеною під Великими Луками, з'явилися у встановлений нею час у Варшаві і готові взяти участь у полагодженні незгод, які існують між ними, хоча Ф. Кміта Чорнобильський відсутній, бо перебуває на королівській службі у Великих Луках

Оповеданє пильности от пана воєводи смоленского на рокѣ за интэрцызою противъ Стрыжовского

Стефанъ etc.

Узнаимѣмъ тымъ нашимъ листомъ, иж на соиме теперешнемъ вальномъ ѣ Варшаве дна нинешнего даты, нижеи написаное, в поиеделокъ рано, постановившиса обличне перед нами и ѣ книгъ канцлерии наше коронное, шляхетныи Вавринець Дѣдковичъ, ѣмоцованыи, Глѣбъ Павша а Хведор Гдсимовичъ, слѣжебники вельможного Филона Кмиты Чорнобильского, воєводи смоленского, старосты нашог(о) оршанского, именемъ пана воєводи смоленского поведалиса, иж, деи, водле постановенья и розоимѣ, которыи са стали ѣ книгъ канцлерии наше Великоз(о) князства Литовского под Великими Лѣками, зъ одное стороны, межи его милостью, а, з дрѣгое, межи ѣрожнымъ Гневошемъ Стрыжовскимъ, воискимъ веницкимъ, на сконченье и застановенье межи ними певных розницъ и заиштѣ их рокъ сего дна, в понеделокъ, сезде въ Варшаве припал. Ино, деи, панъ воєвода смоленскии, ачъ самъ службою нашою на Лѣках Великих забавильса, однакъ водле того застановенья, под Лѣками ѣчиненого, в которомъ то все меновите описано, через них, ѣмоцованых и слѣгъ своих, справу зъ Стрыжовскимъ приняти готов // есть. Которого рокѣ и справы они от его милости пильнѣють и просили, абыхмо тое станье, оповеданье и пильность их, которое з стороны пана воєводи смоленского чинать, до книгъ канцлерии наше коронное записати розказали. Глѣко жъ тое станье, оповеданье и пильность их в справах, верхѣ описаных з Стрыжовскимъ, до книгъ нашихъ канцлериискихъ з розказанья нашог(о) записано. А на сведецство тое речи и печать наша короннаа до сего листѣ есть притиснена. Писанъ въ Варшаве на соиме вальномъ коронномъ дна шостого мсца феврала рокѣ от нароженья Исус Хрыстова тисача патьсотъ осмьдесат первого а кролеванья нашего рокѣ пшог(о).

Joannes Borukowski,
R. P. vicerecancellarius

Справа того жъ
Lawryn Piesoczinski

1581 р., лютого 6. Варшава, на сеймі. –

Оповідання вінницького войскового Гнівоша Стрижовського та підтвердження його возним енералом коронним Яном Горським і шляхтою при ньому перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що він, Г. Стрижовський, згідно зі своєю угодою із смоленським воєводою, королівським намісником у Великих Луках та оршанським старостою Філоном Кмітою Чорнобильським, укладеною під Великими Луками, з'явився у встановлений нею час у Варшаві, оповів про це в коронній канцелярії і призначив своїми приятелями луцького підкоморія Михайла Жоравницького, галицького підсудка Томаша Дубравського і Василя Павловича, яким доручив полагодити свої незгоди з Ф. Кмітою; цілий день оповідач з цими приятелями даремно чекав у королівському палаці появи Ф. Кміти або його приятелів, через що названі приятелі винесли, за тією ж угодою, рішення на його, Г. Стрижовського, користь

Шповедане Стрыжовског(о) и шведченъе возным и шляхтою, же воєвода смоленский за интэрцызою рокѹ не пилювал

Штефанъ etc.

Шзнаимѹемъ тымъ нашимъ листомъ всимъ посполите и кождомѹ зособна, комѹ то ведати належит. Постановившиса шбличне перед нами и книгами канцлерии нашое коронное, ѹрожоньи Гневошь Стрыжовский, воиский веницкий, маючи при себе шляхетного Гдна Кгорского, енерала возного коронного, и шляхту, шповедал, же онъ водлѹгъ постановенья и роспису своего под Великими Луками зъ вельможнымъ Филономъ Кмитою Чорнобильскимъ, воєводою смоленскимъ, наместникомъ нашимъ Великих Лукъ, старостою оршанскимъ, на померкованъе и сконченъе всех розницъ межи ними, маючи з ним рокъ завитый, на соиме нинешнемъ сего дна рано перед нами и книгами канцлерии нашое коронное шповедалъса, онѹю интэрцызѹ альбо роспис и пильность свою записати дал и, готовъ будѹчи росправѹ с паномъ воєводою смоленскимъ принати, трех приятель з стороны своее, то естъ ѹрожоныхъ Михаила Жоравницкого, подкоморого луцкого, Томаша Дѹбравского, подсудка галицког(о), // а Василья Павловича на тѹю справу назначивши, на палацѹ нашомъ тѹтъ, въ Варшаве, целый день аж до вечора дрѹгое стороны чекаль и рокѹ нинешнего пиленъ быть. Але, деи, воєвода смоленский, томѹ постановенью своемѹ досытъ не чинячи, ани самъ ани черезъ ѹмоцованого своего на рокъ нинешний на местѹу назначеномъ в палацѹ нашомъ въ Варшаве не становильса, приятель не высадил и ничего ш себе ведати не далъ. Зачимъ, деи, тые приятели, з стороны его высажоные, моцью того постановенья роспису, под Луками ѹчиненого, пана воєводѹ смоленского здали и все Стрыжовскомѹ на немъ декретомъ своимъ присудили. Гдко ж преречоньи возныи и шляхта, шбличне тѹтъ же на тотъ часъ при Стрыжовском ѹ книгъ наших канцлерии коронное будѹчи, в тые жъ слова зознали и потвердили, же са то такъ все тѹтъ при шбличности их

делало. И просилъ Стръжовскии, абыхмо тоє шповеданье его и сознаные возного до книгъ наших канцлериискихъ записати росказали. Ꙗко ж з росказанья нашего записано. До чого на сведѣцтво печать наша короннаа естъ притиснена. Писанъ въ Варшаве на соимѣ вальномъ коронномъ дна шостого мсца фѣврала року от нароженьа Иусуъ Хрыстова тисѣча пятьсотъ осмьдесѣт первого а кролеванья нашего рокѹ пятого.

Joannes Borukowski,
R. P. vicecancellarius

Справа того жъ
Lawrin Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 351 об.–352. Оригинал.

№ 105

[1581 р.], березня 17. Варшава. –

Привілей короля Стефана брацлавському і вінницькому старості Єжи Струсу на збір на свій ужиток у Брацлавському воєводстві подимного або порадыного податку і звільнення його від звітування перед ним, королем, про зібрані відповідні суми, з умовою, що королівська влада зберігає за собою право на повернення збору цього податку

Jerzemu Strussowi, starosczie braczlawskiemu, podymne albo poradlne, po
woiewocztwie braczlawskim dane

Stephan, z Bozei laski etc.

Wszem wobec i kazdemu zossobna, // komu o tym wiedziec naliezy, oznaymuiemy, iz my, maiac baczenie na sluzby vrodzone Jerzego Strussa, starosty naszego braczlawskiego i winniczkiego, ktorychesmy po to czassy dossic znacznych zaznali, chczac onego laski naszej iemu pokazaniem do dalszych naszych i Rzeczypospolithy sluzb spossobicz, umislilismy iemu dac i darowac podymne albo poradlne po wszytkim woiewocztwie bratslawskim, ktore nam od przystapienia do Korony woiewocztwa bratslawskiego przy innych woiewocztwach s tegosz woiewocztwa przynaliezy i do skarbu naszego iest winno. Jakosz tym listem naszym daiem i daruiem do laski naszej, daiac mu zupelną mocz tak za dzierzane podymne liath przeszlych, iako i przyszlych na pothym od wszytkich tych, ktorzy ie dawac powinni, w woiewocztwie braczlawskim wybierac i onego dochodzić i owo na wlaszny swoy pozytek, s czego nam niema liczby czynić, wedlie woli i zdania swego obroczić i im szaffowac. Przy czym obiecuiem onego s potomkami naszymi wczalie i bez wszego naruszenia zachowac, potym iednak zupelno prawo tho sobie waruiem do thegosz podymnego, ma nam zostac i do nas sie zas przywroczić. A na wiarę thego etc. Dan w Warszawie dnia siedemnastego marcza anno vt supra.

; Steph(anus) Rex

AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, MK, ks. 125, k. 387 v.–388.
Оригинал.

1581 р., березня 20. Варшава. –

Лист короля Стефана про надання дозволу королівському ротмістрові Симонові Телку на передачу його синові Петрові в доживоття села Скуринців і приналежного до нього двору у Вінниці, котрими С. Телок доживотно володів після смерті брацлавського підсудка Андрія Садовського

Позволенє короля его милости СимонѸ ТелькѸ спущенъа добръ скѸринскихъ сынѸ его ПетрѸ

Стефанъ etc.

ЎзнаимѸемъ тымъ нашимъ листомъ всимъ вобец и кождомѸ зособна, комѸ то ведати належить, иж єсмо Ѹроженому СимонѸ ТелкѸ, ротмістру нашому, право его доживотное (на добра наши въ воеводъстве Браславскомъ село Скуриньцы, над рекою Богомъ лежачое, зъ дворомъ в томъ селе, также на дворъ, до того жъ села належачи в месте нашомъ Веницкомъ, по зошломъ Андрею Садовскомъ, подсудку браславскомъ, до столу нашего припалые, за верные и статочные заслуги его и за нагороду ¹заслужоного его, которого немалую суму пнзеи онъ намъ и скарбу нашому отпустилъ¹), ему от насъ даное, шляхетному Петру Тельку, сыну его, спущити и на его влити и тоє спущенъе права Ѹрадовне на которомъкольвекъ враде и² книгами, будь нашими королевскими, будь тежъ кгородскими албо земскими, Ѹчинити позволили єсмо и тымъ нинешнимъ листомъ нашимъ позволяєм. Которое пущенъе албо влитъе права кгда ся так // врадовне станеть, тогды, не огладаючися на першие албо последние листы, позволенъа наши, если бы такіє показали, которые жадное моцы мети не могут, того то Петра Телька в держанью и Ѹживаню помененого села Скуринецъ и двора въ Веницы зо всим на все, тако ся то в себе в пожиткохъ, в широкостахъ, в границахъ и обыходехъ своихъ здавна и на сесь час маеть, з особливое ласки нашеє до его живота заховуємъ и зоставуємъ тымъ листомъ нашимъ. И вжо по такомъ спущеню права черезъ Симона Телка маеть ПетрѸ Телокъ тые добра зо всими людми, кгрунты, землями, пашнями, зъ селищами пустыми, зъ озеры, з реками и речищами, з млыны, з млыници и зъ вымельки, з ловы рыбными, зверинными, пташими и з бобровыми гоны, з лесы, з дубровами, гай, польми, сеножатми и зо всеми иными такимъкольвекъ именованъи назваными кгрунты, належностями, пожитки, ничего не выимуючи, на себе держати и вшелаких пожитковъ з людєи и з кгрунтовъ Ѹживати, фундовати, людми Ѹсаживати и вшелакиє пожитки тамъ себе вынаидовати и розширати водле своего налепшого баченъа ажъ до живота своего. Которого Петра Телка до Ѹстатнего живота его Ѹбецуємъ словомъ нашимъ королевскимъ за насъ и за потомки наши, же его в спокоиномъ держанью и Ѹживанью тыхъ всихъ добръ заховаємъ а того села Скуринецъ и двора въ Веницы ани людєи, пожитковъ и ихъ належностей жадныхъ не Ѹтчимемъ и Ѹтнати никому не допустимъ, кгда жъ то вместо ¹за//служоного Симона Телька, которое онъ

намъ и скарбу нашому отпѣстилъ¹, и за нагородѣ заслѣтъ его отъ насъ есть дано. А для лепшого веры и свидѣцтва сѣсъ листь рукою нашою королевскою подписавъши, печать нашу до него привесити есмо розказали. Писанъ въ Варшавѣ днѣ двадцатого мсца марца року отъ нароженья Исусъ Хрыстова тисчаца пятъсотъ осмьдесѣтъ первого а королеванья нашего року пятого.

Stephanus Rex

Lawrin Piesoczinski, pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 410 об.–411 об. Оригінал.

¹ ⁻¹ *Идется про якусь грошову суму, внесену С. Телкою в королівський скарб.*

² *Далі має бути перед.*

№ 107

1581 р., березня 21. Варшава. –

Оповідання возного енерала королівського двору Яна Гурського перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що в королівському палаці у Варшаві на своєму спільному засіданні приятелі смоленського воєводи, оршанського старости і намісника у Великих Луках Філона Кміти Чорнобильського мечник Великого князівства Литовського Дмитро Халецький і писар ВКЛ та віленський підкоморій Миколай Ясенський та вінницького войського Гнівоша Стрижовського Іван і Василь Борзобогаті Красенські не дійшли згоди в справі незгод між Ф. Кмітою та Г. Стрижовським, – за словами приятелів Ф. Кміти, тому, що Г. Стрижовський, всупереч досягнутій його з ним у Великих Луках угоді, яка передбачала поладження незгод після перших двох тижнів роботи найближчого сейму, 6 лютого не представив своїх приятелів, хоча вони від початку до закінчення сейму були на місці його проходження; за словами ж Г. Стрижовського, присутнього на даному засіданні, він 6 лютого своїх приятелів представив у палаці, але приятелі Ф. Кміти їх не зауважили, по чому перші прийняли свій декрет щодо зазначених незгод і вручили його йому, Г. Стрижовському; останній готовий піти з цими приятелями Ф. Кміти на укладення компромісної угоди, але на їхню пропозицію відступитися від цього декрету, перш ніж дійде до даної угоди, не пристав

Сознане возного ѿ заседанье приятель въ справе межи воєводою
смоленськимъ а Стрыжовским

Стефанъ etc.

Ознаиуемъ тымъ нашимъ листомъ всимъ посполите и каждому зособна, кому то ведати належить. Постановившися перед нами и книгами канцлерии нашею коронною, шляхетнаш Гднъ Кгурскии, енераль возныи двору нашего, ѿповедиль и ку записанью до книгъ вызналь, иж, деи, в середу передь

неделею Цветною мсца марца пятагонадьцать д̄ня року нинешнего тисача пѣтсоть ѡсмьдсѣать первого заседали на плацу нашомъ приатели з стороны вельможного Филона Кмиты Чернобыльского, воеводы смоленского, наместника нашего на Великихъ Лукахъ, старосты ѡршанского, ѡрожные Дмитръ Халецкии, мечникъ Великого князства Литовского, а Миколаи Гдсенскии, писар нашъ, подькомориин¹ виленскии, а з стороны ѡрожного Гневоша Стрыжовского, воиского веницкого, ѡрожные Иванъ а Василеи Борзобогатые Красенские. Тамъ приатели воеводы смоленского, меначисла быти ѡмоцоваными его, ѡповедали и светчили мною, ѡакобы Стрыжовскии водлугъ интерцызы, под Луками² ѡчиненое, ѡколо поровнанья заиштъ и розниць з во//еводю смоленскимъ на часъ певныи въ двухъ неделѣхъ, вступивши въ съемъ прошлыи мсца феврала шостого д̄ня³, приатели з стороны своее не высадишь и до того часу не высажаеть, а они, деи, черезъ ѡвесь съемъ и по соиме ажъ досель дла померкованья того всего будъ ѡбычаемъ правнымъ, будъ ѡгодою готови и пильни были и тепер суть. А Стрыжовскии, сам ѡбличне тамъ стоачи, ѡповедалъ, же водлугъ интерцызы, под Луками ѡчиненое, на день шостыи феврала в канцлерии нашей ѡповедался и того ж д̄ня приатель своихъ тутъ па плацу высажал, чога кгда з стороны воеводы смоленского ниhto не пильноваль; тогды, деи, розсудокъ и декретъ ѡт приателеи своихъ ѡдержаль, ѡднакъ и тепер въ справахъ своихъ, покои себе хотечи ѡчинити, позволяль на ѡгоду приательскую и на то приатели высадишь, не ѡтступѡючи поступку правного и декрету приатель своихъ, которыи вже маеть за припадненьемъ року зъ иньтерцызи. А приатели пана воеводы смоленского мовили, абы Стрыжовскии первеи декрету приатель своих ѡтступиль, а потомъ правомъ албо ѡгодою тые речи з ними, ѡако на ѡномъ першомъ року шостого д̄ня феврала быти мело, мерковаль. А кгда ж такъ до поровнанья и ѡгоды слушное не мело, тогды Стрыжовскии ѡповедался, ижъ на розсудку приатель своихъ, первеи ѡчиненомъ, переставаетъ и ѡного не ѡтступѡеть. И просиль Гднь Кгорьскии, абыхьмо тое сознанье его до книгъ нашихъ канцлериискихъ записати розказали. Гдко жъ записано. А на сведецтво тое речи печать наша до сего листу естъ притиснена. Писанъ въ Варшавѣ д̄ня двадцать первого мсца марца рокѡ ѡт нароженья Исусъ Хрыстова тисача пѣтсоть ѡсмьдсѣать первого а кролеванья нашего року пѣтого.

Joannes Borukowski,
R. P. vicecancellarius

Справа его жъ
Lawrin Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 195, л. 421–422. Оригинал.

¹ подькомориин ² *Ідеться про місто Великі Луки Московської держави.* ³ *Цей сейм діяв від 22 січня до 8 березня 1581 р.*

№ 108

[1581 р.], липня 7. Дісна. –

Лист короля Стефана про перенесення ним до свого повернення з війни розгляду справи за скаргою Зофії Микулинської, вдови по Ярмолі Мелешку, стосовно вигнання її брацлавським старостою Юрієм Струсом і Яном Оришовським з володіння селом Заліссям

Limitacio cau(sae) int(er) Mikulinska et Struss

Stephanus, Dei gr(ati)a rex Poloniae etc.

Significamus his literis nostris etc., // quorum interest, vniuersis et singulis, earum noticiam habituris, quia nos causam et actionem ex vi citationis nostrae, ad nos devolutam et hucusque continuatam, inter nobilem Zophiam Mikulinska, nobilis olim Jarmola Mielezsko relictam viduam, actricem, ex vna, et generosos Georgium Strus, capitaneum bratislouiensem, ac Joannem Oryszowski, reos conuentos, partibus ex altera, occasione expulsionis memoratae viduae de bonis nostris villae Zalieszie, motu nostro proprio eam nimirum ob causam, quod ad praesens a nobis granioribus bellicis, negotijs, impeditis iudicare nullo pacto potuit, limitandam esse duximus, vti quidem hisce literis nostris limitamus et prorogamus ad diem tregesimum post reditum nostrum in Regnum nostrum Poloniae ex hoc praesenti bello, pro quo die habiturae sunt partes ipsae suprascriptae in negotio suprascripto coram nobis terminum talem, qualem ad praesens vigore citationum nostrarum habuerunt vel habere debuerunt, iuribus partis viriusque salvis inque robore su[...]¹ debito interim manentibus. Atque in eius rei fidem sigillum nostrum praesentibus est appressum. Datum Dzisnae die septima mensis July anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo primo, regni vero nostri anno sexto.

AGAD w Warszawie, zesp. Metryka Koronna, MK, ks. 124, k. 115–115 v.
Оригінал.

¹ *Частина слова.*

№ 109

1581 р., вересня 28. Вінниця. –

Квит возного Брацлавського воєводства Федора Братковського Богданові Якушинському про те, що за нього йому, возному, Семен Ободенський сплатив півтори копи литовських грошів “вираду на послів”

ГД, Федор Братковскии, вознии воєводства Брацлавского, визнаваю и чиню авно самъ на себе симъ моимъ квитомъ, ижемъ взял от его мл. п̄на Семена Ободенского за п̄на Богъдана ГДкушинского вырадѣ на послы полторы копии

грошеи литовских. И на томъ дал пну Гдушинскому сес мои вкиток¹ с
подписомъ рѣки моеи власное. Дан у Виници мсца сентебра КИ дна року ПД.
Федоръ Братковский, возныи, рука власнаи

НБ ЛНУ, від. рукописних, стародрукованих та рідкісних книг
ім. Ф. П. Максименка, рук. 1806 IV, арк. 3^а. Оригінал.

Регести:

Kwit od woznego Brankowskiego (!) ur(odzonemu) Obodenskiemu, ze
zapłacił pułtory kopy groszy lit(ewskich) za j^omci pana Bohdana Jakuszynskiego,
służący.

Od p. Obodynskiego za pana Jakuszynskiego pułtory kopy groszy kartelusz.

Там само. Арк. 3^а зв.

¹ квиток

№ 110

1581 р., жовтня 20. Табір під Псковом. –

Привілей короля Стефана володимирському підкоморію Олександрові
Семашку на брацлавське каштелянство

Привилеи пнѣ Александрѣ Семашкѣ на кашталанию brasлавскѣю

Стефан, Божю млю корол полскии, великии княз литовскии, рѣскии, прѣскии,
жомоитскии, мазовецкии, ифлантѣскии, кнѣжа седмиградское

Ѡзнаимѣемы тым листом нѣшим всим вобец и каждому зособна, кому то
ведат належит, иж мы, маючи бачене на статечные и верные заслуги
Ѡрожног(о) Александра Семашка, подкоморог(о) володимерского, котории
завжды во всех справах и поступках своих, так рицерских, ѣко и иных всех,
зацным и славным будѣчи, верою статечною, Ѡприимостью и делностью ничог(о)
никомѣнаперед перед собою не дал, ѡвшем маючи хѣт противко намѣ // и Речи
Посполитои, на теперешней потребе военной против кнѣзю великому московскому
самѣ ѡособою своею с почтомѣ своим при нас и в воисках нѣших под Псковом
будѣчи, статочне, верне и цнотливе, не литуючи Ѡтрат маетности и вносечи в
небезпеченство здорове свое, нам и Речи Посполитои годне и пожиточне служил
и в тых всѣх справах и поступках своих намѣ добре се подобал, за што, хотечи
ему ласкѣ нѣшу гедрѣскѣю оказатѣ а ѡного до таковых же и еще болших в Речи
Посполитои справ и послуг нѣших хѣтлившог(о) Ѡчинити, ѡног(о), в половицѣ
рад нѣших принавшы, ему кашталанию brasлавскѣю по Ѡстѣплению з нее
велможног(о) кнѣзя Михаила Вишневецкого, кашталана brasлавского, на
кашталанию киевскую вакуючую, ѡдалисмѣ¹, ѣко ж и тым листом нѣшимъ

даем и Ѹтвержаємъ до ег(о) живота албо до болшог(о) и вышшог(о) достоенства и Ѹраду доступна, зо всею владзою, звирхностью и пожитками, до тоє кашталанѣи здавна належачими, так, иж впрод речоныи Александр Семашко тую то кашталанею браславскую зо всимъ тым, што до неє здавна належить, маєт держати межи радами н̄шими при бокѸ н̄шом с права посполитог(о), емѸ належачого, также и всякое владзы и звирхности и тог(о) всего, што бы здавна до тоє кашталанеи належало, Ѹживат аж до живота своего албо до болшог(о) и вышшого // достоенства и ѸрадѸ достѸпена. Што всим вобец и каждому зособна, которимъ то ведати належить, звлаца дькгнитаромъ, Ѹрадникомъ, шляхте и всемѸрицержствѸ, ѡбывателемъ воеводства Браславского и инymi всим стану и заволана вшелакого людямъ кѸ ведомости приводечи, росказѸемы, абысте вышеи мененог(о) Александра Семашка за властног(о) и правдивог(о) кашталана браславского мели и ему всего тог(о), што бы кѸ тои кашталании браславскои здавна належало, Ѹживати не боронили, в таковой чти и Ѹваженю его маючи, въ такои вси ѡные рады н̄ши сѸт. А на Ѹмоцненє тоє речи тот листъ, рѸкою н̄шою подписавшы, и печат н̄шу короннѸю до него завесити росказалисмы. Дан в обозе н̄шом под Псковомъ д̄ня двадцатог(о) мсца октебра рокѸ по нароженю Сына Божог(о) тисеча пятсот ѡсмьдесат первог(о) а королевана н̄шог(о) року шостого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 285–286. Оригінал.

¹ *отдалисмы*

№ 111

1581 р., жовтня 20. Табір під Псковом. –

Привілей короля Стефана брацлавському земському писареві Северинові Судимонтовичу Кропивницькому, відзначеному тим самим за заслуги у війні Речі Посполитої з великим князем московським під Полоцьком, Великими Луками, Торопцем і Псковом, в яких він діяв у складі почту брацлавського воеводи, кременецького і пінського старости кн. Януша Збарзького, та його дружині Овдотті Коптівні на доживотне володіння селом Скуринцями, котре вакує по смерті його доживотного володільця королівського ротмістра Симона Телка

Привилеи доживотныи КропивницкомѸ и жонє его на село Скуринцы

Стефан, Божю млстию корол полскии, великии княз литовскии, рѸскии, прѸскии, жомойтскии, мазовецкии, ифлантѸскии, к̄нжа седмикградское

¹ *ОзнаимѸемы сим листом н̄шим всим вобец и каждому зособна, // кому то ведати належит, иж кгда нам некоторые п̄нове рады н̄ши верные и статечные*

заслуги шляхетного Северина Сѣдимонтовича Кропивницкого, писара земского повету Браславского, залещили, котории по вси тые часы на тои теперешней потребе военной против великому кнзю московскому, первей того под Полоцком и под Великими Луками, также под Торопцом и тепер под Псковом, будучы при нас и в войску ншомъ, служачи в почте велможного(о) княжати Гдануша Збаразского(о), воеводы браславского(о), старосты кременецкого(о) и пинского, верне и цнотливе, яко доброму рицереви належало, не литуючы ѹтраты маетности ани огледаючисе на небезпеченство здоровья своего, нам и Речи Посполитой служил, на которое то залещене пнов рад нших а особливе, маючи бачене на таковыє верныє и статечныє заслуги его, хотечи ему за то ласку ншу гдрьскѹю оказат а оног(о) до таковых же и еще болших послуг нших ѡхотнейшог(о) ѹчинити и способити, дали есмо и тым листом ншим даем ему самому, жоне его Ѡвдотьи Коптьевне и тым листомъ ншимъ даемъ и ѹтвержаем до их животов село ншо, в старостве Браславскомъ над рекою Богомъ лежачое, на имя Скуринцы, на тот час, яко намъ справѹ дал велможныи княз Гданушь Збаразскийи, воевода браславскийи, по небожчику Симоне Телку, ротмистре ншом браславском вакууюое, зо всимъ // на все, яко се тоє село здавна в пожиткох, в широкостях кгрунту, в границах и ѡбыходех своих маеть, и так, яко то небожчикъ Симон Телокъ держал, з людьми ѡселыми, зъ землями пашными, з селищами пѹстыми, з озери, з реками и речищами, з ставы и з ставищами, з млыны и з млыницами и з ихъ вымелками, з ловы рыбными и зверинными и з бобровыми гоны, з лесы, дѹбровами, гаими, полми, сеножатми и зо всеми иными якимъколькоекъ именемъ названными кгрунты, належностями и пожитки. Маеть преречоныи Северин Сѣдимонтовичъ Кропивницкийи и жона его Ѡвдотья Коптевна тоє село Скурилцы¹ зо всим, яко се в себе маеть, на себе держати и всаких доходов и пожитковъ з людьми, з кгрунтовъ ѹживати, фѹндовати, людьми ѡсажовати и вшелакиє пожитки себе тамъ примножити и розширати водле наилепшого(о) бачена своего аж до животов своих. Которих ѡбещемъ словомъ нашим кролевским за нас и за потомки нши, же ихъ въ спокоином держаню и ѹживаню того села Скѹринец, люди, кгрунтовъ и пожитковъ заховамы и для яких же колвекъ причин не ѡтимемы и никому ѡтнати не допустим, право наше кролевское тамъ себе вцале заховѹючи. И на то дали есмо Северинѹ Сѣдимонтовичу Кропивницкому и жоне его Ѡвдоти Коптевне тот наш листъ, подписавши его рѹкою ншою. До которог(о) на ѹмоцнене тоє речы и печат нша коронная есть притиснена. Данъ в обозе под Псковом дня двадцатого мсца ѡктября рокѹ по нароженю Сына Божог(о) тисеча патсотъ ѡсмьдесят первого а королевана ншог(о) рокѹ шостого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 287–288 об. Оригинал.

¹ Скуринцы

1581 р., листопада 1. Табір під Псковом. –

Привілей короля Стефана брацлавському підстарості Юрієві Горецькому на пожиттєве володіння селищем Ярмолинцями

Привилеси доживотными пнѹ Юрю Кгорецкомѹ на селищю ГѢрмолинцы

Стефан, Божою млстїю корол полскии, великии княз литовскии, рѹскии, прѹскии, жомойтскии, мазовецкии, ифлантьскии, кж. седмгродское¹

Ознаимѹемы тым листом нѣшимъ всим вобецъ и каждому зособна, кому то ведати належит, иж мы на причину некоторых пнов рад нѣших, цноту, верѹ а напротивку нам и Речи Посполитое хѣтъ ѹрожоног(о) Юрия Кгорецкого, подстаростего браславского, залецаючихъ, а особьливие маючи бачене на статечные и верные послуги его, которми он, от давног(о) часу бавечисе, такъ в речах рицирских, тако и иных всих, статечне и верне, тако доброму рицерскому чоловеку належало, заховѹючи ласку нѣшу королевскую, заслуговал, до чог(о) хотечи его и вперед охотнейшого ѹчинити, з ласки нѣшо² королевское далисмы ему, тако ж и тым листом нѣшим даем и ѹтвержаемъ, до его живота селищю на има ГѢрмолинцы, лежачое в повете Браславском при реце Силницы, которое перво сего небожчик Андреи Садовскии, подсудок браславскии, держал, зо всим на все, тако тоє селищю // ГѢрмолинцы само в себе, в пожиткох, в кгрѹнтех, границах и обыходех своих маеть, зъ землями пашными, з дѹбровами, с пасеками, з сеножатми и зо всякими пожитки, ку тому селищѹ ГѢрмолинцамъ здавна належачими и такимколвекъ именовъ и назвискомъ поменеными и которие бы на потомъ вынаидены быт и прибавлены могли, зо всим тым и такъ, тако то небожчикъ Андреи Садовскии, подсѹдокъ браславскии, держал, такъ, иж впрод речоныи Юреи Кгорецкии тоє то селищю ГѢрмолинцы зо всеми его належностями, доходы и пожитками, вышеи описаными, маеть держати и на себе ѹживати, также и пожитки вшелакии там себе водлуг наилепшог(о) ѹподобана своего примножати и розширати аж до живота своего. Которог(о) обецѹемъ словом нѣшимъ кролевским за нас и за потомкы наши, же его в спокоином держаню и ѹживаню вышеи мененого селища ГѢрмолинецъ вцале аж до штаточного³ живота его заховамы и для таких же колвекъ причин того селища ГѢрмолинецъ ѹ него не отымемы, никому отнѣати не допѹстими, право нѣше королевское там себе вцале заховуючи. А на ѹмоцнение тоє речы то ж листь рѹкою нѣшою подписалисмы и печат нѣшу короннѹю до него притиснути розказалисмы. Данъ в обозе подъ Псковомъ дня перввог(о) мсца ноябѢра рокѹ по нароженю Сына Божог(о) тисеча пятьсот осмьдесят перввог(о) а королеванья нашог(о) шостого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 288 об.–289. Оригінал.

¹ седмикгродское   ² нѣшое   ³ штаточного

1581 р., листопада 8. Табір під Псковом. –

Впис у книгу коронної канцелярії листа брацлавського земського писаря Северина Кропивницького про те, що сказане ним на Варшавському сеймі 1581 р., начебто під час пожежі у Вінницькому замку згоріли листи і привілеї, які засвідчують його права на володіння селищем Животовом і прилеглими до нього присілками, слід вважати недійсним, бо виявилось, що ці маєтки не належали його предкам, не належать і йому і є власністю брацлавського воєводи, кременецького і пінського старости кн. Януша Збаразького та його дружини княгині Ганни Четвертинської (1581 р., жовтня 28. Під Псковом)

Сознанє Северина Кропивницког(о) воєводе браславскомґ именеи его
отчизных в повете Браславском Животова

Стефан, Божю млю корол полскии, великии княз литовскии, р҃скии, пр҃скии, жомоитскии, мазовецкии, ифлант҃ьскии, кн҃жа седмигродское

Ўзнаим҃ґемы тым листом нн҃шим҃ всим вобец и каждом҃ зособна, кому то ведати належит, иж, ставшы обличне перед нами и книгами канцалариин нн҃шое коронное, ўрожнои Северин Кропивницкии, писар земскии браславскии, гавне и доброволне вызнал, иж што, буд҃чи на прошлом сеиме Варшавском҃ в рок҃ тисеча пятсот осм҃ьдесат первом҃, оповедал и до книг нн҃ших канцаларииских коронных записати был дал, іакобы єму на тот час, кгда замок наш Веницкии згорел, листы и привилеи на селище Животов и приселки, к҃ тому селищ҃ належачими¹, погорети мели. Ѡ чом҃ потом, кгда взял певную ведомость, иж тоє селищо помененоє Животов зо всими приселки, ку нему належачими, ани его, ани продков҃ его николи не были² и тепер не єсть, але то власность вельможного кн҃зя Гдуша Збаразског(о), воєводи браславског(о), старосты кременецког(о) и пинского, и малжонки его мл. кнежны Ганны Четвертинское, тогды тоє оповеданє свое, на прошлом҃ соиме Варшавском҃ ўчиненоє и до книг нн҃ших канцаларииских записаное и Ѡ тые верх҃ мененыє селища, ўморил и внивеч обернул, не признаючи том҃ записаню жадное моцы ў кождог(о) права нашго ж҃. И лист҃ свои с подписом р҃ки своеє и под печатми пнов //рад нн҃ших, при том буд҃чих, пн҃в воєводе браславском҃ дал и, перед нами его ѡказавшы, просил, абы тоє ѡчевистое сознанє и тот лист҃ єг(о) до книг нн҃ших канцаларииских коронных записано было. Котории то лист҃ слово от слова так҃ се в себе маєть:

Гд, Северин Кропивницкии, писар земскии браславскии, визнаваю то сам на себе тым моим҃ листом҃, кому тог(о) потреба будет ведати, иж што буд҃чи іа на прошлом сеиме Варшавском в рок҃ тисеча пятсот осм҃ьдесат первом҃, оповедал и до книг его королевское мл. канцаларииских записати дал, іакобы в мене на тот час, кгда замок Веницкии згорел, мели листы, привилеи на селищо Животов҃ и приселки, к҃ тому селищ҃ належачие, погорети. Ѡ чом҃ а потом҃ певное выведанє ўчинил, иж тоє селищо менованое Животов҃ зо всими

приселками, кѣ ему належачими, ани моими, ани продковъ моих николи не были и тепер не есть, але то власность его мл. кнзя Гдануша Збаразског(о), воеводы браславског(о), кременецког(о) и пинского старосты, и малжонки его мл. кнежны Ганны Четвертенское по продкох их мл. здавна. ³Прото ж та тоє имене на том сеиме прошлом Варшавскомъ оповедал и до книг канцалариискихъ записано ³ ⁴ѡ тые верхъ мененые селища ⁴ тыи листом моимъ ѡморам и, ѡко непенности, листом моимъ // внивеч ѡборочам тепер и на потомные часы, не признаваючи тому оповедал ⁵ и записованью моемъ жадное мощы ѡ кождог(о) права. И ѡко самъ, такъ жона, дети и потомки мои, и никто з близких и кривных моих, ничим тог(о) помененог(о) селища Животова и приселков, кѣ ему належачих, на его мл. кнзю Гданушу Збаразскомъ, воеводе браславскомъ, и на потомках его мл. доходити не маем вечными часы. На штомъ его мл. кнзю Гданушѣ Збаразскому, воеводе браславскому, кременецкому и пинскому старосте, дал тотъ мои листъ подъ печатью моею и с подписом рѣки моеѣ власное. До которог(о) то моег(о) листѣ для лепшого певности просилем их мл. велможных пнов кнзя Андрея Вишневецког(о), воеводы ⁶ волинског(о), а пна Миколаа Монвида Дорогостаиског(о), воеводы ⁶ полоцког(о), ѡ приложене печати, што их мл. на прозбу мою вчинити и печати свои кѣ томъ моемъ листѣ приложити рачили. Писан под Псковом рокѣ Божог(о) нарожнѣа тисеча пѡтсот ѡсмдесѡт первог(о) мсца ѡктября двадцѡт ѡсмог(о) днѡа. Северин Кропивницкии, рѣкою власною.

А так мы, тоє ѡчевистое сознѡнѣе и листъ вышеи ѡписаныи Северина // Кропивницкого, писара земского браславского, водлуг права ѡмоцнѡяучы, до книг наших канцаларииских коронных записати розказалисмы. А на ѡмоцнене тоє речы и печат нѡша короннаѡ до тог(о) листѣ нѡшог(о) есть притиснена. Дан в обозе под Псковом днѡа ѡсмого мсца ноябра рокѣ по нароженю Сына Божого тисеча пѡтсот ѡсмьдесѡт первого а королеванѣа нѡшог(о) рокѣ шостого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 289 об.–291. Оригинал.

¹належачие ²было ³ ³Замість имене має бути оповедане, замість оповедал – ѡчиненое, замість записано – записаное. ⁴ ⁴До селищ тут, поряд з Животовом, віднесено присілки. ⁵оповеданю ⁶воеводу

№ 114

1582 р., березня 20. Луцьк. –

Оповідання брацлавського земського писаря Северина Судимонтовича Кропивницького перед Луцьким гродським урядом про те, що брацлавський і вінницький староста Юрій Струс з Коморова в присутності королівських комісарів луцького войськог Івана Чаплича і королівського дворянина Станіслава Бегановського його ображав і погрожував фізичною розправою, а також на чолі

майже двохтисячного загону, куди входили Іван Красносельський, Семен Яцковський, Матей Лащ, Богдан і Андрій Дешковські, вінницький підстароста Юрій Горецький, Матуш Шандировський, Михайло Ласко і Василь Цурковський, возні Семен Сабаровський і Федір Братковський, слуги, пахолки і гайдуки цього старости, вінницькі вїйт і міщани та піддані сіл Мізякова і Хижинців, що входять до складу Вінницької волості, вчинив збройний наїзд на село Скуринці, пограбувавши при цьому тамтешню його садибу, побив і вигнав звідти його дружину Овдоттю Коптівну (йому ж ледве вдалося від наїзників врятуватись втечею), заявивши їй, що її чоловік, одержавши від нього за королівським листом Скуринці у володіння, йому не служить і протидіє, а тому він відбирає у нього цей масток і приєднує до свого староства, поза тим оголосив скуринським підданам про підвладність їх собі, крім того, домігся, що йому, потерпілому, було відмовлено у внесенні його скарги стосовно цих старостинських дій у брацлавську і летичівську гродські книги, через що він був змушений потаємно добратися до Луцька, щоб внести це своє оповідання у тамтешню гродську книгу

Лѣта Бож. нарож. **ДФПВ** мсца марца **К** днѣ

Справа п̄на Кропивницького

Пришедши на врад кгородскии в замок гдєрскии Луцкии перед мене, Воитеха Ветоского, будѹчого на мѣстцѹ пана Станислава Петровского, подстаростего луцкого, ѿ его велможное млсти п̄на Александра Пронского, столника Великого князства Литовского, старосты луцкого, писар земскии воеводства Браславского ѹрожоныи пан Северин Судимонтовичь Кропивницкии ѿповедал и ѿбтежливе жаловал сам ѿт себе и именемъ малжонки своєї п̄нее Ѡвдоти Коптевны ѿ том, ижъ, деи, его млст пан Юреи Струс с Коморова, староста браславскии и веницкии, зваснившисе на мене, человека спокоиного, правомъ посполитымъ ѿбезпечоного, торгаючисе на ме словы непристоиными, ѹщипливыми, ѿтповедь словнѹю на здоровье мое, хвалечисе на мене на смерть забить и маєтность мою ѿтнять перед комисарми его королевское млсти передь ег(о) млстю паном Иваном Чапличом, воиским луцкимъ, и перед паном Станиславомъ Бекгановским, дворанином его королевское млсти, чинил. Которои чинечи досыт, сего жъ рокѹ, верхѹ помененог(о), и мсца, тепер идѹчог(о), марца ѿсмого днѣа, ѹ четвергъ, могло, деи, быти годин три до вечора, его млст пан Струс, староста браславскии и веницкии, препомневши боазни божеє и срокгости права посполитого, и розсудкѹ правного справедливого, наполнившиса воли и злого ѹмыслѹ своего, хотечи ѹмыслне мене замордовати, сам ѿсобою своєю и собравшиса з воиском людеи гуфом немалым з староства своего Браславског(о) и Веницкого и зо всеми товариши, жолнери роты своєї, которѹю ведєт и под справою своєю держить за п̄нези его королевское млсти // и Речи Посполитое, слугами, с пахолки, з гаидуки и з многими помочниками своими, маючи з собою ѿколо двох тисечеи людеи, а меновите с п̄номъ Иваномъ

Красноселским, с паном Семеном Ёлицовским, с паномъ Матѣемъ Лащомъ, с паномъ Богданомъ и Андриемъ Дешковскими, с паномъ Юремъ Кгорецкимъ, подстаростим виницкимъ, с паном Матушомъ Шандыровскимъ, с паном Михаиломъ Ласкомъ, с паномъ Семеномъ Сабаровским и с Федоромъ Братковским, возными brasлавскими, с паномъ Василемъ Цѣрковским, з воитомъ, з мещаны его королевское млсти вѣницкими и с подъдаными волости Вѣницкое з сель з Мезакова и Хижинець, конно, зброино, з рознымъ оружьемъ, воине належачимъ, вземъши и спровадивши стрелбѣ его королевское млсти зъ замку Вѣницкого, дѣла, гаковнѣцы, пулгаки, рѣчници, в обычаи валки неприателское с трѣбами наехал моцно кгвалтом на именье мое на село Скуринцы и с тыми, деи, всѣми людми з воискомъ немалым, тако сѧ вышеи поменило, напервеи на село, потом и на домъ мои шляхетскийи голосом рознымъ, яко ѡдны татарове, ѡкрикъ ѣчинивши, ѣ трѣбы трѣбачи и ѣ бубны бьючи, з дѣль, з гаковниц и рѣчницъ стрелбу пѣстивши, штурмовали, до дому ворота и острог выбили. С которое, деи, стрелбы пострелили и на смерть забили слугѣ моего Павла Ивановича и затымъ сѧ, деи, ѣ двор вламали, аж, деи, ѧ сам черезъ гумно в лѣсъ ледве ѣтекъ. Ёко жъ, деи, за мною гналсе люд его пишии, гаидуки ажъ до самое ночи // з рѣчницами, и кгда бы, деи, ноч не зашла, певне бы мене на смерть забили. А жонѣ, деи, мою ѡвдотю Коптевнѣ ѣ дворѣ в дому поимали, збили, зшарпали, словы неѣчтивыми зсоромотили, шубку, деи, с нее белковую з рѣки, з левъ, с палцовъ позривали, которые, деи, перстеньки коштовали по чотири золотых чирвоныхъ; его млст пан Юрей Струс, словы неѣчтивыми зсоромотивши, бил, торгалъ и ѣ шию пхал, моцно кгвалтомъ з дому и з двора выпхал и прочъ, деи, зъ села выгналъ, поведаючи тыми словы, иж, деи, тое село Скуринцы за даниною его королевское млсти мужеви твоемѣ и за листом его королевское млсти, на подане того села до мене писанныи, ѧ поступил и в него быть есми мѣжа твоего ѣвезаль черезъ подстаростего моего вѣницкого Юрия Кгорецкого, але иж, деи, муж твои мнѣ не служит и противко мене естъ, ѧ, деи, тое село Скуринцы и двор к рѣкам своим до староства моего берѣ, нехай же, деи, мене мужъ твои до короля его млсти позываетъ, нижъли, деи, зыщет, проездитсѧ. За которым, деи, збитьемъ, выпханемъ и выгнанемъ жона моя пехотою ажъ до Виницы збита, зшарпана, скривавена, ледво жива пришла. А в том, деи, дворе и в селѣ Скуринцах самъ ѡсобою своею его млсть пан староста и зо всим тымъ воиском своимъ зосталь. В которомъ, деи, дворѣ всю маетност мою и жоны моеи речи рѣхомые ѣ избе, въ светлицы¹, в коморах гроши готовые, золото, серебро, шаты, цын, мед, ѣ стаини кони и быдло рогатое и в коморе // збожьѣ молоченое, статокъ и спрат домовыи, также, деи, скринку з грошми его королевское млсти, з реистрами и с квиты поборовыми з воеводства Браславского за рокъ ѡсmdесѧт первыи выбранныи, все ѡт велика до наименшее речи пограбил и побрал. А то ест меновите в томъ дому скуринском ѣ светлицы взял, деи, скрынку малеванѣю з грошми, з реестры и с квиты поборовыми, в которои, деи, было пнзеи его королевское млсти поборовыхъ

тисеча золотых польскихъ, которые, *деи*, *пнзи*, приехавши *мне* з воины *от* Пскова, послал есми был черезъ служебника своего Андрея Бетского до Варшавы на рату, *Ѹ* *Универсале* описаную на новое лѣто; *нижли*, *деи*, *тот* служебникъ мой, розневозмогше на дорозе на Волюню, *Ѹ* БерестенкѸ лежалъ, зачимъ, *деи*, *аж* не борздо с хоробы обымогшиса, до Варшавы по новомъ лѣте приехал, где жъ, *деи*, *тако* его млсти пана подскарбего ани его милости *пна* шафара *Ѹ* Варшаве не засталъ, толко протестацию на *Ѹ*раде кгородском Варшавском *Ѹ*чинивши, ко *мнѣ* назад тые *пнзи* привезъ и мне их до тое скриньки в заховане *отдал*; квити и реистра поборовые зо всего воеводства Браславского, такъ з мечь, *тако* и з селъ, которые рахѸнькомъ чинять побору его королевское млсти за рокъ *о*смѣдесат первыи *о*смѣсот копъ грошеи литовских, то есть две тисечи золотых польских, и листъ вызнаныи небожчика *пна* Ивана *Шашкевича*, столника браславского, под печатью // и с подписом рѸки его, которые *мне* на то даль, *от* которого часу чоповое *Ѹ* воеводстве Браславскомъ *мне* пустил. ДрѸгѸю, *деи*, скринку мою з грошми и з речми моими и жоны моее взял, в которои, *деи*, было моих властныхъ *пнзеи* готовых, то *ест* золотых чирвоных двадцат и семь, таларовъ старых тридцат, золотовых таларовъ сорокъ, монеты *п*атдесат копъ грошеи литовскихъ, речи жоны моеи, то есть ланцѸхъ золотыи, в которомъ было золотыхъ чирвоных *п*атдесат, перстеней золотыхъ с каменами дорогими пять, *один* перстен с каменемъ диаментомъ, коштовал золотых чирвоных шесть, дрѸгии перстен с каменемъ шмарагчомъ робленыи, з шманцомъ белым и чирвоным, коштовал золотых чирвоных десат, третии перстенъ с каменемъ рѸбиномъ, коштовал золотых чирвоных чотыри, четвертыи перьстен с каменемъ туркусомъ, коштовал золотых чирвоных два, а патыи перстенъ с каменемъ жабинцомъ, коштовал золотых чирвоных три, *поас* *о*брус сребрныи позлотистыи, которые коштовал *о*смь копъ грошеи литовских; кошулекъ золотых шитых три, которые коштовали по чотыри копы грошеи литовских, кошулка, перлами сажонаа, съ фереты золотыи, коштовала двадцат копъ грошеи литовскихъ, бразка перловаа съ фереты золотыи и перстенемъ дорогим, коштовала тридцат и двѣ копе грошеи литовских, кошулекъ, // шолкомъ чорнымъ шитых, *о*смь, коштовали *о*смь копъ грошеи литовских; и инших, *деи*, *хуст* белыхъ мужскихъ и жоноцкихъ, и полотна немало, которые шацѸемъ себе двадцат копъ грошеи литовскихъ; ложокъ сребрныхъ *о*смь, в которыхъ было сребра гривень чотыри, чепцовъ золотыхъ два, купленые по семи золотыхъ полскихъ, рантуховъ *ф*ламскихъ три, купленые по шести золотыхъ полских, рантуховъ красностаескихъ чотыри, кѸпленые по копе грошеи литовских. В *той* же, *деи*, светлицы за шафою был цыи, мис великихъ ценовыхъ пять, полмисковъ шесть, приставокъ две, талировъ дванадцат, в коморе была скриня великая з шатами, в которои, *деи*, было джуга моя шарлатоваа с петлицами, атласомъ жолтымъ подшитаа, котораа коштовала *о*смьнадцат копъ грошеи литовскихъ, кафѸтан атласѸ чирвоного прешиваныи з кгузиками золотыи, которые коштоваль дванадцат копъ грошеи литовскихъ, футро кунее, которое коштовало

копѣ ѡдиннадцат и грошеи дванадцат литовскихъ, футро лисее, кѹпленое за чотыри копы и за грошеи сорок и ѡсмь литовскихъ, шаблю и сагайдак, сребромъ ѡправные позлотистые, на которыхъ было сребра гривенъ *пѣт*, шаты жоны моее, // то есть *лѣт*никъ адамашковыи *бурнатныи* с *пѣт*ма брамами ѹ долу ѡксамиту чорного, которыи коштоваль чотырнадцат копѣ грошеи литовскихъ, сукня шарлату чирвоного, в долу девѣт брамовъ злогоглавых и кштальт злогоглавыи, ²которыи коштовал² двадцат две копы грошеи литовскихъ, *лѣт*никъ ѡксамиту чорного гладкого, которыи коштовал ѡснадцат копѣ грошеи литовскихъ, *лѣт*никъ мухоѣру шарого, в долу чотыри брамы ѡксамиту чорного, которыи коштовал десѣт копѣ грошеи литовскихъ, шубка кѹнача, адамашкою шарою крытаа, коштовала двадцат и ѡсмь коп грошеи литовскихъ, шубка белокъ чорных, купленаа за чотыри копы грошеи литовскихъ, шапка ѡксамиту чорного, собольми подшита, з бобром чорнымъ, коштовала ѡсмь копѣ грошеи литовскихъ, постел коленскаа всѣа ѡт мала до велика, подѹшки, китаикою чирвоною ѡкладаны, колдра, адамашкою чорною и шарою крыта, котораа, *деи*, постел со всим коштовала дванадцат копѣ грошеи литовских. В тои же, *деи*, коморе взяли сѣдель моих, сафьяном крытых, малеваных чотыри, купленых по три копы грошеи литовскихъ, панцыровъ *пѣт*, ѡдин панцыр купленыи за дванадцат копѣ // грошеи литовских, а чотыри панцыри кѹпленые по чотыри копы грошеи литовскихъ, сагайдаковъ пахолчихъ барвеныхъ з луками и з стрелами *пѣт*, которые коштовали ѡсмь копѣ грошеи литовскихъ, шабель пахолчихъ барвеныхъ *пѣт* работы вѣницкое, купленые по сороку и ѡсми грошеи литовских, котловъ горилчаныхъ чотыри с трубами и с притрубками, купленые по две копе грошеи литовскихъ, котел великии пивныи, позыченныи мнѣ ѡт пана ѡбоденского, которыи, *деи*, купленыи за *пѣт* копѣ грошеи литовскихъ. ѹ стаини, *деи*, взяли коней моих чотыри, два половыхъ, купленые по шисти копѣ грошеи литовскихъ, конь вороныи, купленыи за даванадцат копѣ грошеи литовскихъ, конь иноходникъ сивыи, купленыи за ѡсмь коп грошеи литовскихъ. ѹ дрѹгой коморе взяли, *деи*, збожѣа молоченого пшеницы третинниковъ десѣт, которѹю на торгу купѹють третинникъ по двадцати и по чотыри грошеи литовскихъ, жита третинниковъ *пѣт*надцат, которое на торгу купѹють по *пѣт*надцати грошеи литовскихъ, солодѹ пшеничного третинниковъ чотыри, солодѹ ячменного третинниковъ шесть, овса третинниковъ двадцат, которыи на торгу купѹють по шести грошеи литовскихъ, проса третинниковъ *пѣт*, пшона полтретинника. ѹ пивницы, *деи*, было медѹ сычногого бочка, пива двѣ бочки, горилки бочка, в которои, *деи*, было *шѣст*сот *квартъ*. ѹв оборѣ, *деи*, взяли волов моих // шесть, коровъ *пѣт*, свинеи великихъ двадцатъ, вепровъ чотыри, подсвинковъ десѣть, гусей тридцат, куръ *пѣт*десѣт, каплуновъ кормьныхъ дванадцат. То, *деи*, все есми былъ до Скуринецъ з дрѹгого именицѹ моего Коморовского припровадил. К тому, *деи*, начине, статок и ѹвесъ *спрат* домовыи, што ѡдно потреба в тои дом, *деи*, есми ѹвесъ былъ покупил, которыи, *деи*, мене коштовал ѡсмь копѣ грошеи литовских. То, *деи*, все его *млѣт* пан Юреи Струс ис тыми помочниками своими

в дворе и в дому моем Скуринскомъ моцно кгвалтомъ пограбил и к рукамъ своимъ побрал и заразом, деи, моцно кгвалтомъ зобравши, все село подданныхъ скуринскихъ зо всимъ на все к себе Ѹ громаду, бьючи и до везена сажаючи, подданныхъ *от* мене и *от* малжонки моеи *от*немъши, и в послушенство свое привернулъ двадцат и шестъ служебы людей тяглыхъ скуринскихъ, которые, деи, плугами своими власными *орут* и роботу на двор Скуринский робливали, дан грошевую и *осып* збожье дават повинни были, а дванадцатъ загородниковъ, которые кѸ загородомъ своимъ и роли мают, къ тому млын *о* дву колах, с котораго на кождыи тыжден вымерѸ приходило збожья вшелакого по чотыри третинники мѣры вѣницкое, и ставовъ три на речце Чапли кгвалтовне Ѹ мене и Ѹ жоны моеи *от*нял. А меновите подданые села Скуринского люди тяглые, которыхъ служба целаа *приходит*: // Ѹдову СкѸринѸю с трема сынами Грошемъ, Романомъ и Вакулою и зо всею маетностью, котораа, деи, *стоит* трохсотъ копъ грошеи литовскихъ, Ждана Берендина з жоною, с трема сынами, з двема дочками и зо всею маетностью, котораа *стоит* патисотъ копъ грошеи литовскихъ, Лехна Конченка з двема сынами Андреемъ и Федоромъ и зо всею маетностью, котораа *стоит* трохсотъ копъ грошеи литовскихъ, Харка Баганденка з жоною, з сыном, з двема дочками и зо всею маетностью, котораа *стоит* двохсотъ копъ грошеи литовскихъ, Каленика и Федора Четвертненков з жонами и з детми, и зо всею маетностью их, котораа *стоит* ста копъ грошеи литовскихъ, Игната Скуренка з жоною и з детми, и зо всею маетностью его, котораа *стоит* ста копъ грошеи литовскихъ, Счорнату Силенка з жоною и з детми, и зо всею маетностью, котораа *стоит* патдесатъ копъ грошеи литовскихъ, Васка Тонченка и Артима Паненка з жонами и з детми, и зо всею маетностью их, котораа *стоит* двохъсотъ копъ грошеи литовскихъ, Ивана Полторана з жоною и з детми, и зо всею маетностью, котораа *стоит* семисотъ копъ грошеи литовскихъ, Протоса Полтороновича з жоною и з детми, и зо всею маетностью его, котораа *стоит* ста копъ грошеи литовскихъ, Лехна Четвертна з жоною и з детми, и зо всею маетностью его, котораа *стоит* трохсотъ копъ грошеи литовскихъ, БакѸма з жоною и з детми, и зо всею маетностью его, котораа *стоит* // трохъсотъ копъ грошеи литовскихъ, Мишка з жоною и з детми, и зо всею маетностью, котораа *стоит* трохсотъ копъ грошеи литовскихъ, Васка Конъченка з жоною и з детми, и зо всею маетностью его, котораа *стоит* ста копъ грошеи литовскихъ, ТрѸхона Конченка з жоною и з детми, и зо всею маетностью его, котораа *стоит* сорока копъ грошеи литовскихъ, Протаса Сабасанденка з жоною и з детми, и зо всею маетностью его, котораа *стоит* тридцатъ копъ грошеи литовскихъ, Сахна Скуренка з жоною и з детми, и зо всею маетностью, котораа *стоит* патдесатъ копъ грошеи литовскихъ, АндрѸа Хоненка з жоною и з детми, и зо всею маетностью его, котораа *стоит* тридцати копъ грошеи литовскихъ, Ивана КозинѸ а Ивана Ковала з жоною и з детми, и зо всею маетностью ихъ, котораа *стоит* сорока копъ грошеи литовскихъ, Стецка Агарасюка з жонами и з детми, и зо всею маетностью ихъ, котораа *стоит* осмидесатъ копъ грошеи литовскихъ,

Ивана Дѣка з жоною и з дѣтми, и зо всею маѣтностю его, котораа *стоит* ста коп грошеи литовских, Проскурницѣ Ѹдовѣ з дѣтми и зо всею маѣтностю *еи*, котораа *стоит* по сти десѣат коп грошеи литовскихъ, Корила Мѣлника з жоною и з дѣтми, и зо всею маѣтностю его, котораа *стоит* тридцѣати копъ грошеи литовскихъ, НаѸма з жоною и з дѣтми, и зо всею маѣтностю его, котораа *стоит* осмидесѣат коп грошеи литовскихъ. Тыѣ всѣ своими власными плугами ѡрут. Ѡгородники // ѡгородники того села Скуринѣц: Федор Чорныи з жоною и з дѣтми, и зо всею маѣтностю его, Андрѣи з жоною и з дѣтми, и зо всею маѣтностю, Матѣша з жоною, з дѣтми и зо всею маѣтностю, Марка, Хому и Макара з жонами, з дѣтми и зо всею маѣтностю, Ѡстапа Гѣсюка, Курила, Стеѣка и Ивана з жонами, з дѣтми и зо всею маѣтностю, Параску вдову з дѣтми и зо всею маѣтностю. То все, ѣако сѣ звышь поменило, его млсть пан Юреи Струс, староста браславский, з Ѹрядѣ своего старостинского наѣхавши тоѣ имѣне Скуринѣцы з людми, з кгрунты, зъ землями и зо всими пожитки, ѡбыходы и границы, ѣако мнѣ и жонѣ моеи водлугъ данины и привила его королевское млсти за годныѣ и Ѹцтивыѣ послуги мои з ласки господарской *есть* дано, с того всего мене и жонѣ мою с покоиногo держанья и Ѹживанья нашего кгвалтовне выбить и к рукамъ своим до староства своего привернулъ, жонѣ мою збил, зшарѣпал и зранилъ, слугѣ моего на смѣрть забил и замордовалъ и тѣло его, нѣтъ ведома, гдѣ поделъ, пнзи его королевское млсти поборовыѣ, реѣстра и квиты, и маѣтност мою всю, ѣако *есть* звыши поменено, ѡт велика до наменшое речи кгвалтовне пограбил и побрал. Гѣко жъ, *деи*, скоро по ѡномѣ кгвалтовномѣ выбитью ѣа тоѣ кгвалтовное выбитѣ свое суседомѣ своимѣ, ѡколичнымъ людѣмъ зацнымѣ шлахтѣ ѡповедалъ. А потом, *деи*, есми десѣатого днѣ мѣа марта // тую жалобѣ свою, достаточнѣ на тѣрминѣ написавши, ку записованю до книг кгородских браславскихъ, ѡповедаючи, посылал. Которое жалобѣ, на тѣрминѣ написаное, и ѡповеданѣ моего ѡныи Ѹрад ку ведомости своеи принѣати и до книгъ записати не хотѣлъ. А ижъ, *деи*, тоѣ жалобѣ и ѡповеданья моего Ѹ Браславли не записано, ѣа, *деи*, чиначи досыт правѣ посполитому, послалом был посланца своего до Лѣатичова, до кгородѣ близшого, хотѣчи, ижъ бы тамъ тую жалобу и ѡповеданѣ мое было записано. Нижли за росказанѣмъ его млсти пана старосты браславского подстаростии вѣнницкии панъ Кгорѣцкии черезъ слуг своихъ, которыхъ по дорозе посажалъ, и ѡного посланца моего не допушаючи до села Дѣшковѣц, на дорозе поимал и тыѣ справы, жалобу и реѣстры шкод, штомъ был, списавши, послал, Ѹ того посланца моего ѡтнѣал и, вездѣ чигаючи и стоечи, на здоровѣ мое его млст пан староста слугъ и помочников своихъ по дорогахъ позасажал и понаправовал. Гѣ, не будучи безъпечон здоровья своего, з великою Ѹтратою своею, маючи при себе ѡ колкодесѣат чловека, ѡттул се самъ зъ здоровѣмъ своимъ лѣдѣе выпровадил, которые мене провадили з великою ѡсторожностю з Немирова до Прилука, с Прилука до Пыкова. И просил пан Северин Судимонтович Кропивницкии, писар земьский воеводства Браславского, сам ѡт себе и имѣнѣмъ // малжонки своеи панѣи Ѡвдоти

Копѣтевны, ижъ бы таа жалоба и шповедане ихъ сполесна³ до книгъ кгородскихъ луцкихъ записана была. Штомъ записати казалъ.

ЦДА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 26, арк. 225–231 зв. Оригінал. Опубл.: Архив ЮЗР. 1876. Ч. VI. Т. 1: Акты об экономических и юридических отношениях крестьян в XVI–XVIII веке (1498–1795 гг.). С. 117–126.

¹ светлицы   ² - ² котораа коштовала   ³ сполечнаа

№ 115

1582 р., червня 15. Володимир. –

Впис у володимирську земську книгу листа володимирського войського Василя Гулевича, яким він королівському писареві Лавринові Пісочинському подарував половину мастку Дчункова, котра дісталася йому від свого себра Никифора Комара (1582 р., січня 10. Затуриці)

Справа пна Лаврына Песочынского

Лита по народженю Исус Хрстовомъ АФПВ мца июня ЕТ дня

Перед нами, Богданомъ Костюшковичомъ Хоболтовскимъ, судею, а Иваномъ Михаиловичом Гулевичом Смолѣговскимъ, подсудькомъ, врадники земьскими повету Володымерского, на рокох земьских, от дня святое Троицы зачатых и судовне отправованых, постановившыся обличне, пан Василеи Гулевич, воиски володымерски, зознал и шповедал перед нами тыми словы, иж, деи, маючы я жычливую прыазнь и доброе заховане его млт. Лавръна Песочынского, писара его кр. млт., дал и даровал есми его млт. на вечност имене свое, в повете Браславскомъ лежачое, названое Дчунковъ, на што лист свои записаныи его млт. дал под печатю своею и с подписомъ руки своее и такъже под ведомостю и печатми люди добрых. И показал его млт пан воиски самъ же тот лист даровизну свою перед нами и просил, абы в книги земские был вписан. Которого есмо вычытавшы, и¹ слово от слова розказали до книгъ вписаты; и такъ са в соби мает:

Гд, Василеи Гулевич, воиски володымерски, чыню гавно и зознаваю симъ моимъ листомъ кождому, кому того потреба будет ведаты або, чтучы его, слышаты, иж, знаючы га хуть и ласку его млт. пна Лаврына Песочынского, писара его кр. млт., протыкко себе, даю, дарую и тым листомъ моимъ записую половицу имена моего, в повете Браславскомъ лежачого, Дчункова, которое маю в одделку от себра своего пна Никифора Комара, зо всемъ на все, гако са тое имене [ес]мо в себе в пожитькох и в шырокостахъ своих мает, на вечные часы. И на то даю его млт. пну Лаврыну Песочинскому сеи мои лист з моею печатю и с подписомъ власное руки моее. А пры томъ были // и того добре сведоми их

мл. княз Федор Куръчевич, подстаросты володымерски, пан Иван Черницкии а пан Михаило Голуб Сердятыцкии. Которые их *млт.* за устьною прозбою моею печаты свое приложыты рачели к сему моему листу. Писан в Затурцех року по нароженю Исус Хрыстовомъ **АФПВ** месяча генвара десятого дня. Василеи Гулевич, воиски володымерски, рукою власною.

Што есть все за прозбою пна Гулевичовою, воиского володымерского, до книг записано.

ЦДІА України в Києві, ф. 27, оп. 1, спр. 6, арк. 51–51 зв. Оригінал. Випис листа В. Гулевича з володимирської земської книги, зроблений 18 листопада 1644 р.: ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4044 Ц, арк. 115–115 зв. Засвідчена копія.

¹ и зайве.

№ 116

1582 р., жовтня 30. Варшава, на сеймі. –

Впис у книгу коронної канцелярії випису з брацлавської гродської книги (1582 р., вересня 17. Брацлав), який містить впис листа Лазаря, званого Богданом, Дешковського про продаж ним четвертої частини селища Остолопова, успадкованої від свого батька брацлавського хоружого Богуша, за 40 кіп литовських грошів братам Григорієві, брацлавському гродському писареві, і Янові Байбузам (1582 р., вересня 16. Брацлав)

Перенесенє права Баибѹзов *от* Дешковского на часть Остолопова

Стефанъ etc.

Ознаимѹемъ тым нашимъ листомъ всемъ посполите и кождомѹ зособна, кому будетъ потреба того ведати, нинешнимъ и на потомъ будѹчим. Оповедилъ передъ нами шляхетныи Григорей Баибуза, писаръ кгородскии brasлавскии, самъ *от* себе и именемъ брата своего шляхетного Гдна Баибузы, ижъ шляхетныи Лазаръ Дешковскии, маючи четвертую часть в селищи и ѹходахъ Остолопове, въ воеводстве Brasлавскомъ над рекою Богомъ лежачомъ, *от* оца¹ своего Богуша Дешковского на вечностъ записаную, имъ за певнѹю суму пнѹзеи за сорокъ копъ грошеи личбы литовское на вечностъ продалъ и, на то имъ листъ свои с печатью и с подписомъ властное руки своее и тежъ з ведомостью и печатми людеи веры годныхъ давши, на враде кгородскомъ Brasлавскомъ тѹю продажу свою вызнал, *яко жъ бы, деи,* онъ того водле звычайу права посполитого и до книгъ земскихъ brasлавскихъ перенести не занехал, *одно жъ, деи,* тамъ в томъ воеводстве Brasлавскомъ роки земские частокротъ не доходятъ. А такъ теперъ пререченыи Григорей Баибуза, положивши передъ нами тоє право свое, то есть листъ властныи

Лазара Дешковског(о) и выпишь кгородскии браславскии, просил, абыхмо то, кѣ ведомости нашої господарскои припѣтивши, тоє право его на добра помененные до книгъ канцлерии нашеє коронное вписати велели. А такъ мы, оного права его огледавши и выслухавши а видачи быти целое и ни в чомъ не нарушеноє, росказали есмо до книгъ нашихъ вписати; и такъ сѧ в собе маєт:

Выпис с книгъ кгородскихъ замкѣ господарского Браславского

Лѣта Божого нароженья тисѧча патъсотъ шмьдесѧть второго мѧца сѧтѧбра семогонѧдцѧтъ днѧ

Передо мною, Юрѣмъ Струсом с Коморова, старостою браславским и веницким, в замкѣ его королевское милости Браславском, а при мнѣ на тот часъ ихъ милости пановъ шляхты немало было, которые сѧ на семимкѣ за росказаньем его королевское милости сѧзде до Браславла зѣхатъ были рачили, панъ Иванъ Кошка, судѧ земскии, панъ Семень Шбоденскии, подстолии воеводства Браславского, панъ Гневошъ Стръжовскии, воискии веницкии, пан Федор Злоба Чернскии, постановившисѧ шчѣвисто, панъ Лазор, рѣчоныи Богданъ, Дешковскии, хоружичъ, земенинъ его королевское милости воеводства Браславского, ку записованью до книгъ кгородскихъ тыми словы сознал, ижъ што которое селище и входы шчизныи его милости пана шца моег(о) пана Богуша Дешковского, хоружого воеводства Браславског(о), над рекою Богом, то естъ Шстолоповъ, маючи ихъ милость по половицы с паном Иваномъ Дѧковскимъ по небожчику пану Миску Петничанскомъ, дѧдку ихъ милости, и з делу ровного по части на ихъ милость спалые четвертѣю часть, которѣю его милость панъ шецъ мои с тыхъ частѣи вшелакихъ добръ и пожитковъ в гонехъ бобровыхъ, в куничниках, ѧко и ѣ ынъшихъ пожиткахъ держаль и ѣживал; а ижъ его милость з ласки и з милости своеє шцовское мнѣ, сыну и слуге своему, тѣю часть четвертѣю промежкѣ частѣи пановъ братѣи своеє рононое именья ихъ милости вышѣи помененого дал, даровал и на вечность то мнѣ листомъ своимъ записал, ничего не зоставуючи, сам на себе и на инъшиє близкиє и повинные свои, што ширѣи и достаточнѣи на томъ записѣ пана шца моего доложено и написано ест, то пакъ ѧ тѣю четвертѣю часть свою, во именью Шстолоповѣ маючую, шт пана шца своего шписанѣю, з людми, поддаными шселыми и куничниками, ставами, ставищами, с пасеками и зо всими // входами, з реками, з бобровыми гонами на Богу, зъ пташими и рыбными ловами, з лесы, з дѣбровыми, с польми шрѣмыи и нешрѣмыи и з ыншими вшелакими пожитками, з нихъ приходчыми, всю здоимомъ, ѧко мнѣ его милость панъ штець мои дароваль и на вечность записал, зо всимъ правомъ своимъ, которое мель есми шт пна шца своего, продалом на вечность панѣ Григорю Баибузе, писару кгородскому браславскомѣ, и братѣ его пану Гѧну за певную суму пнзеи за сорокъ копъ грошей личбы и монеты Великого князства Литовского, ѧко жъ и лист свои записныи есми ихъ милости паномъ Баибузомъ на то дал под печатью своею и под печатьми людѣи добрыхъ. Самъ же панъ Лазор Дешковскии тот

листь свои записныи, *от* него паномъ Баибузам даныи, передо мною на враде положивши, просиль, абы читанъ и в книги кгородские записанъ был. Которого а читати казал; и такъ са в себе маеть:

Гд, Лазор, речоныи Богданъ, Дешковскии и хоръжичъ, земенинь его королевское милости воеводства Браславского, чиню авно и сознаваю симъ моимъ листомъ кождомъ, комъ бы того была потреба, нинешнимъ и на потомъ будъчимъ, ижъ што которое селищю и входы *от*чизные его милости пана *от*ца моего пана Богъша Дешковского, хоръжого воеводства Браславского, и братьи его милости пановъ Дешковскихъ, лежачое в повете Браславскомъ над рекою Богомъ, то есть Устолоповъ, маючи ихъ милость по половицы с паномъ Иваномъ Дяковскимъ по небожчикъ панъ Мискъ Петничаньскомъ, дадьку ихъ милости, з делу ровного по части на ихъ милости спалые четвертую част, которую его милость панъ *отец* мои с тыхъ частей вшеллакихъ добръ и пожитковъ такъ в гонехъ бобровыхъ, в куничникахъ, тако и въ иншихъ пожиткахъ ихъ держаль и вживаль; а ижъ его милость з ласки и з милости своее *от*цовское мне, сыну // и слуге своему, тую часть четвертѣю промежку частей пановъ братьи своее рононое именья ихъ милости вышеи помененог(о) даль, дароваль и на вечность то мне листомъ своимъ записаль, ничего не зоставуючи самъ на себе и на иншие дети, близкие и повинные свои, што ширей и достаточне на томъ записе его милости пана *от*ца моего доложено и написано есть, то пакъ а тую четвертую часть свою, во именью Устолопове маочую, *от* пана *от*ца своего описанѣю, з людми, поддаными оселыми и куничниками, ставами, зъ ставищами, с пасеками и зо всеми входами, з реками и з бобровыми гонами на Богъ, зъ пташими и рыбными ловами, з лесы, дѣбровами, с польми оремыми и неоремыми и з ыншими вшеллакими пожитками, з нихъ приходчачими, всю здоимом, тако мне его милость панъ *отец* мои дароваль и на вечность записал, зо всимъ правомъ своимъ, которое мель есми *от* пана *от*ца своего, продалом на вечность пану Григорию Баибузе, писару кгородскому браславскому, и брату его пану Гднъ за певную сумъ пнзеи, то есть за сорокъ копъ грошей личбы и монеты Великого князства Литовского, ничого самъ на себе, на жону, на потомки, близкие, кривные и повиноватые свои не зоставуючи, и *от* сего часу заразы его милости пану Григорию Баибузе и братъ его пану Гдну тую часть свою четвертую того селища верху помененого Устолопова в мощь, в держанье и ѣживанье подаю и постѣпѣю на вечные часы. Которѣю четвертѣю часть того селища и входовъ, звыш помененыхъ, его милость панъ Григорей и панъ Гднъ Баибузы мають на себе держати и спокоине вечными часы ѣживати зо всеми пожитками, з нее приходчачими, бобры гонити, кѣници и иншие вшеллакие пожитки ку лепшому доброму и пожиточномъ своемъ привлащати и людеи подданныхъ себе на той части своеи осажовати, такъ тежъ волно будеть его милости пану Григорию и пану Гдну Баибузамъ тую // свою четвертѣю часть, *от* мене имъ продажнымъ обычаемъ во именью Устолопове описаную, комъ хотечи *от*дати, даровати, заменити и ку своемъ лепшому а пожиточномъ обернути мають. А а вжо сам и ништо з братьи, з

близкихъ, крѣвныхъ и повиноватыхъ моихъ ни чимъ се встѣповати и жадное переказы ѣ спокоиномъ держанью ихъ чинити не маю и мочи не будѣ. А если быхъ я самъ або жона, дети мои и хтокольвекъ з братьи, близкихъ, крѣвныхъ и повиноватыхъ моихъ в тѣю часть четвертую, верху помененѣю, албо въ такіе пожитки, с тоѣ части приходѣчие, чимъкольвекъ встѣповатисѣ мель и такѣю переказу в держанью ихъ милости чинити хотѣлъ, тогда таковыи кождыи повиненъ будѣтъ на врад земскии браславскии заруки сто копѣ грошеи личбы литовское заплатити а стороне нарушонои паномъ Баибузамъ другѣю сто копѣ грошеи литовскихъ заплатити и вси шкоды и наклады, которые бы собе панове Баибузы в томъ менили быти, на слово реченье ихъ милости нагородити. А то заплативши и нагородивши, предсея тотъ листъ мой ѣ кождого права и судѣ и на кождомъ мѣстцѣ при моцы зуполнои вцѣлѣ захованъ и держанъ быти маѣтъ. А кгда тежъ панъ отецъ и пани matka або сѣстры мои рожонье пана Григорѣя и пана Гдна Баибуз хотѣлъ ѣ тѣю часть, тако держачихъ, хотѣчи имъ в томъ такѣю трудность вчинити, до права позвы позваль³, тогда панове Баибузы передъ рокомъ за чотыри недели мають мене черезъ писанье свое дати знати, а я маю и повиненъ будѣтъ тѣтъ ѣ воеводстве Браславскомъ ѣ кождого права такового пановъ Баибузъ своимъ накладомъ застѣповати и тѣю продажу свою ѣчищати. А если быхъ я // за ознаменьемъ ихъ милости пановъ Баибузъ на рокъ кѣ правѣ не приехалъ и в томъ ихъ милости не застѣпилъ, тогда повиненъ будѣтъ зарѣки на замокъ господарскии Браславскии сто копѣ грошеи личбы литовское заплатити а паномъ Баибузомъ, тако стороне нарушонои, другую сто копѣ грошеи заплатити повиненъ будѣтъ и, што бы в томъ шкодовати мѣли, на слово ихъ милости нагородити маю. А где быхъ я, не чинечи досытъ томѣ ѣписѣ своемѣ и не дбаючи ничего на зарѣки, дальсея ѣ то позвати до права, тогда панъ Григорѣя и панъ Гднѣ Баибузы не мають мене до жадног(о) иного права позвати, только передъ врад кгородскии Браславскии позвы кгородскими. А я, за першими позвы на рокѣ ставши и не берѣчи собе на помочъ жадныхъ ѣборонѣ правныхъ, а не збиваючи позвовъ жадными артыкѣлами статѣтовыми, повиненъ будѣтъ водлѣ сего ѣписѣ моего паномъ Баибузомъ ѣсправедливитисѣ. И на томъ даль ихъ милости паномъ пану Григорю а пану Гднѣ Баибузомъ сѣсь мои вызнанныи листъ подъ моею печатью и с подписомъ власное руки моеѣ. А при томъ были и того добре сведоми а за ѣстною и ѣчевистою прозбою моею печати свои к сему моему вызнанномѣ листу приложити рачили ихъ милость панове шляхта ѣбыватели воеводства Браславског(о) панъ Семень ѣбоденьскии, подстолии его кролевское милости воеводства Браславского, панъ Дмитръ Анѣдрѣевичъ Шанѣндыровскии а панъ Семень Слупица. Писанъ ѣ Браславли рокѣ ѣтъ нароженья Сына Божого тисѣча пятсотъ ѣсмыдѣсѣтъ второго мѣсца сѣнтѣбра шостогонадѣцѣтъ днѣа. Богданъ Дѣшковскии, хоружичъ воеводства Браславского, рука властнаѣ.

А по вычитаню // того листѣ я, изъ ихъ милостью паны, вышеи менованныи, печатѣи в того листу и рѣки подписы ѣгледавши, до ведомости своеѣ принялъ и в книги кгородскиѣ браславскиѣ записати казалъ. Гдѣко жѣ есть записано, чоги и

выпись с книгъ под печатью моею и с подписомъ руки моеѣ паномъ Баибузам данъ естъ. Писанъ ѱ Браславлѣ. Gierzi Strus s Komorowa, braczlawski, winiczki i zwinogroccki starosta, rotmistrz Krolia Je^o Msczi, reka swa własna.

Гдѣко жъ з розказанья нашего за прозбою Григорѣа Баибузы тоѣ право, ему и братъ его Гднъ Баибузе ѱт Лазора Дешковского даное, до книгъ нашихъ канцлерѣи коронное перенесено и записано. А для лепшого веры и сведецтва тоѣ речи печать наша коронная до сего нашог(о) листу естъ притиснена. Писанъ въ Варшавѣ на соимѣ вальномъ коронномъ днѣа тридцатого с поправки каленъдару мсца октебра рокъ ѱт нароженѣа Исус Хрыстова тисѣача пятьсотъ ѱсмыдесѣат второго а крелеванья нашего року сегого.

Joannes Borukowski,
R. P. vicescancellarius

Справа того ж
Lawrin Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 196, л. 36–39. Оригинал.

¹ ѱтца   ² хотели   ³ позвать

№ 117

1582 р., листопада 2. Варшава, на сеймі. –

Привілей короля Стефана Якубові Незабітовському, відзначеному тим самим за заслуги у війні Речі Посполитої з великим князем московським під Полоцьком, Великими Луками і Псковом, де він діяв під командуванням спершу короля, а згодом найвищого коронного канцлера і головного коронного гетьмана Яна Замоїського, на доживотне володіння селом Лукою та дворцем у вінницькому передмісті, які вакують по смерті Яна Оришовського, котрий тримав їх доживотно

Привилеи Незабытовскомъ доживотныи на село Лѹкѹ и дворец в повити
Браславском лежачую

Стефан, Божю мл. корол полскии, великии княз литовскии, рѹскии, прѹскии, жомоитскии, ифлантскии, кж. седмикгородское

Ѵзнаимѹемы тѹм листом нашимъ всим вобецъ и каждому зособна, кому то вѣдати належит, иж мы, маючи баченье на статочныи и вѣрныи заслѹги ѹрожоного Незабытовского, жолнира нѣшого, которыи, ѱт немалого часу бававчисѣ слѹжбама нѣшими дворскими и потом службою Речи Посполитое жолнирскою, по всѣ тѹи часы, ѣакосмы валку з неприятелемъ нѣшим кнѣземъ великим московськимъ вели, такъ под Полоцкомъ, Великими Луками, ѣко и тепер на тои недавнои прошлои потребе под Псковомъ, принал и по ѱтеханью // нѣшомъ в воиску нашомъ, при велможномъ Гднѣ Замоиском, наивызшомъ канцлере и гетманѣ коронномъ головномъ, старостѣ краковскомъ, малборскомъ, межирѣцком и кнышинскомъ будѹчи, статечне и верне, не огледаючисѣа на кошпѣ

и на безпеченство здоровья своего, ако добромъ рицерови належало, нам и Речи Посполитой служил и во всихъ справах и постъпках своих намъ добре се подобал, за што, хотячи емъ ласкъ нѣшу королевскѣю оказати и оного до таковых же и еще болших послѣгъ нѣшихъ охотнишого учинити, з ласки наше королевское далисмы ему, яко ж и тым листом нѣшимъ даем и ѳтвиржаемъ, до его живота село, в повѣти Браславскомъ, в старости Веницкомъ лежачое, названое Лукъ, и дворец на передместю веницкомъ лежачии, по небожчикъ Ане Оришовскомъ на тот час вакѣющее, зо всимъ на все, яко сѣ тое село Лука и дворец на передместю веницкомъ здавна само в собѣ, в пожиткахъ и крѣнтехъ, и обыхдех своих мает, з людми оѣлыми, з землями, пашнями и полми, синожатми, з боры, лесами, с пасеками, з речками, озеры, ставы, з млины и зо всякими належностями, доходы и пожитки, якимколвекъ именемъ названными, жадныхъ не выимѣючи, зо всимъ тымъ, яко то небожчикъ Анъ Оришовский держал, такъ, иж впрод реченыи Гакъбъ Незабытовский тое то село Лукъ и дворец на передместю вѣницкомъ зо всими его належностями, доходы и пожитки мает держати и на себе ѳживати, также иныя всякия пожитки тамъ собѣ водлѣгъ наилипшого ѳподобана своег(о) примножати и розширати аж до живота своего. Которого овецѣемъ словомъ нѣшимъ королевскимъ за нас и за потомки нѣши, же его ѳспокойномъ держаню и ѳживаню того то села Лукы и дворца, на передместю веницкомъ лежачого, аж до оѣтаточного живота его заховамы и для таких же колвекъ причинъ // от него того села Луки не оѣтнимемы и никомъ иномъ оѣтнати не допѣстимы, право наше королевское тамъ собѣ вцѣлѣ заховѣючи. А на ѳмоцнинѣе тое речи тот лист властною рѣкою нѣшою подписалисмы. Дан ѳ Варшаве на соиме валномъ коронномъ днѣ второго месеца ноѣбра водле поправи рокъ по нарожню Сына Божого тисача патсот оѣмдѣсѣт второго а королеванѣа нашего року сегого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 297–298. Оригинал.

№ 118

1582 р., листопада 2. Варшава, на сеймі. –

Декрет королівського суду, виданий у зв'язку з тим, що приятелі смоленського воеводи і оршанського старости Філона Кміти Чорнобильського та вінницького войськового Гнівоша Стрижовського не зустрілися, всупереч попередній домовленості між одним і другим, під час роботи сейму 1581 р. для полагодження претензій Г. Стрижовського стосовно шкод, заподіяних в його маєтках Янові і Снівоті Ф. Кмітою, і прийняли рішення в інтересах своїх патронів, які останніми взаємно не визнаються

Декрет межи воеводою смоленськимъ а Стрыжовськимъ, которым инѣтерцызы постѣпки за нею зѣпсованы

Стефанъ etc.

ОзнаимѸем тымъ нашимъ листомъ всимъ посполите и кождомѸ зособна, комукольвекъ ведати належит, ижъ, приповзавши перед насъ и судъ нашъ нинешнии вельможнии // Филонъ Кмита Чернобыльскии, воевода смоленъскии, староста оршанскии, ўрожного Гневоша Стрыжовского, воискоз(о) веницкогo, с позву жаловаль, ижъ Стрыжовскии, маючи з нимъ право ѿ певныѸ морды ѿсобъ шляхетныхъ и иныхъ простого станѸ, также ѿ розницы в певныхъ кгрунтехъ зъ стороны Гнева, Снивоты и Постолова, ѿ кгвалты, кривды, шкоды и грабежи починеныѸ, на позвехъ нашихъ и на поступкахъ правныхъ меновите ѿписаныѸ, ѿ што все, принавши розьемъ Ѹ книгъ канцлерии нашеѸ Великого князства Литовского под Луками Великими на высаженъе приатель, на соимѸ вальномъ недавно прошломъ для приательского тыхъ всихъ речеи межи ними застановенья водлѸгъ розоимѸ не заховався и ѿвшемъ, чога тамъ тотъ розьемъ в себе не мелъ, ѿтправы ѿкогось выналезку неправного приатель своихъ ѿт врадѸ кгородского Браславского жедалъ ку Ѹближенью справедливости и шкоде пана воеводы смоленъского, ѿко то все меновите в томъ позве ѿписано. Где тежъ Ѹ нинешнего суду нашего зъ стороны поводовое показано ѿныи роземъ и водле него на выписе с книгъ канцлерии нашеѸ коронное ѿповеданъе и пильность Ѹмоцованыхъ и слѸгъ пана воеводиныхъ на часъ назначоныи, вступивши въ сьемъ прошлыи въ две недели, то естъ мсца фѸврала шостого дна в рокѸ минѸломъ ѿсмыдсать первомъ, к томѸ декретъ приатель пана воеводиныхъ под датою того жъ дна, которые зознавають, ижъ они за невысаженъемъ ѿт Стрыжовского приатель его тутъ въ Варшаве на полацу¹ нашомъ во всеи тои справе Стрыжовского на Ѹпад здали и певную суму пнзеи пану воеводе на немъ присудили. И тежъ две протѸстацыи передъ нами, на томъ же соимѸ розныхъ часовъ ѸчиненыѸ, // же зъ стороны пана воеводиниы черезъ Ѹвесь сьемъ готовностьъ была приатель на то згодне высадить и передъ нами росправоватся, а Стрыжовъскии ѿкобы, томѸ розоиму ни в чомъ досытъ не чинячи, сказнь неправную приатель своихъ покутне ѿдержалъ. И просиль, абыхмо тотъ весь поступокъ Стрыжовского и сказнь приатель его скасовали а пана воеводин Ѹтвердили и ѿтправу Ѹчинити велели. Сторона засъ позвана Гневошъ Стрыжовскии на то мовил и выводилъ, же кгда ѿнъ ѿ розныѸ долеглости свои до кгроду Браславского пана воеводу смоленъского позываль и сказнь врадovou за собою ѿдержал, ѿко то все на ѿныхъ позвехъ и декрете врадовомъ меновите ѿписано, тогды панъ воевода ѿ тую сказнь ѿкобы неправную старостѸ браславског(о) и ѿ злыи переводъ права его до насъ позываль. Ино мы на рокъ за позвы в Кракове некоторыѸ речи декреты нашими межи ними розсудили, а ѿ кгвалты, ѿ шкоды и выбитьѸ з добръ Стрыжовского Гневскихъ и Снивотскихъ, ѿко в кгроде Браславскомъ на ѿнъ часъ за позвы кгородскими мели, передъ нами роспиратиса имъ сказали. Одно жъ кгда до справы приходило, тогды служебникъ Стрыжовского Андрей Троска зо всею справою, которую в торбѸ при себе мелъ, згинулъ, зачимъ мы дилацыи на справы до ѿсми недель СтрыжовскомѸ Ѹзычили. А в томъ лимитацыа посполитаа и воина з московскимъ² намъ зашла и, под Луками Великими будѸчи, тотъ розьемъ межи

ними ўрос. Которомъ Стрыжовскии, досыть чинячи, на томъ же соиме // и того жь дна, тако и зъ стороны пана Филоновы, шповеданье и пильность свою, также засаженье приател своихъ на выписех с канцеларии коронное и с книгъ соимовых, земскихъ варшавскихъ за сознаньемъ возного и тежь декретъ приател своихъ сказни за собою кгрунтовъ, шкод и певное сумы пнзеи противъ пана воеводы смоленског(о) показоваль и на присягѣ бральста, иж панъ воевода на тотъ часъ шостого дна феврала приател своихъ ку той справе не высажалъ и розоиму досыть не ўчиниль, просячи абыхмо за тымъ шную сказнь приателскѣю и поступокъ во всемъ при моцы заховали и шправу водле него ўчинити велели. Мы с паны радами нашими, при насъ на тотъ часъ будѣчими, тое всее справы з обудвухъ сторонъ достаточне выслушавши и бачачи, ачь на часъ, в розоиме, под Луками Великими ўчиненомъ, шписаныи, шбедве стороне в той справе пильност чинили и в канцлерии нашои шповедалися приател, шдно жь порозну высажали и декрета розные кожды по себе шт приателъ своихъ одержали а спольне и згодне, тако розьемъ ўчилъ, приателъ не высажали, до насъ того на шнь часъ згодне ани порозну сами стороны ани тые ихъ приатели не донесли и властне тог(о) то розоиму своего шбедве стороне, не зрозумевши, водле него ся не заховали, прото нинешнимъ декретомъ ншимъ тые сказни приателские и вси дальшие поступки зъ стороны переводу правъ и презысковъ, которые ся за тымъ розоимомъ стали зъ шбудвухъ сторонъ, подносим и внивечъ шборочаемъ, шднакъ допущаючи шбема сторонамъ, ижъ будѣтъ ли они хотети до того розоимѣ вернутися и на застановенье тыхъ всихъ речеи, в немъ шписаныхъ, приателъ высадити, то имъ и тепер // ўчинити вольно естъ. А если бы ся погодити не хотели, тогда шбедве тые стороны до першого ихъ пунктѣ правного приводимъ и казуемъ, иж ся ш то ў суду нашего росправовати мають, тако перед тымъ то розоимомъ межи ними было и ш што ся водле дилацци нашео роспирати мели. А дла лепшое веры и шведецтва до того листу печать наша коронная естъ притиснена. Данъ въ Варшаве на соиме вальномъ коронномъ дна второго с поправы календару мсца ноабра року шт нароженья Исусъ Хрыстова тисача пятьсотъ шмьдесать второго а кролеванья нашего року семого.

Ioannes Borukowski,
R. P. vicecancellarius

Справа того жь
Lawrin Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 196, л. 46 об.–48 об. Оригинал.

¹ палацу   ² *Идется про великого князя московского.*

№ 119

1582 р., листопада 15. Варшава, на сеймі. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою вінницького войськог Гнівоша Стрижовського про захоплення смоленським воеводою і оршанським

старостою Филоном Кмитою Чорнобыльським грунтів маєтків Янова і Снивоти та заподіяння у цих маєтках шкод

Декрет дилацции до чотырохъ недель Стрыжовскомъ въ справе з воеводою смоленським

Стефанъ etc.

Ознаимѹемъ тымъ нашимъ листомъ всимъ вобецъ и кождомъ зособна, комъкольковекъ то ведати належить. Кгды приточилася справа перед насъ и суд нашъ нинешнии зъ постѹпковъ правныхъ а откладу и декретовъ нашихъ першихъ // межи ѹрожонымъ Гневошомъ Стрыжовскимъ, воиским веницким, зъ одное, а межи вельможнымъ Филономъ Кмитою Чорнобыльскимъ; воеводою смоленськимъ, старостою оршаньскимъ, зъ другое стороны, тогды Гневошъ Стрыжовскийи водле декрету и дилацции нашео, котораа са межи ними року семьдесат ѡсмого в Кракове стала с позву кгородского браславского, на пана воеводѹ смоленьского жаловал ѡ кгвалты, выбите свое з спокоиного держанья кгрунтовъ Гднева и Снивоты, ѡ побране людеи, ѡ попаленье, ѡ млыны и ѡ иньшие кривды и шкоды свои, которые менилъ себе быти ѡт воеводы смоленског(о) черезъ врадника его пыковского Матѹфея ѹглика в томъ же року семьдесатъ ѡсомомъ в патницу Великоденьную а другое на завтрее, в суботѹ Великоденьную, починеные, ѡко меновите жалоба его на томъ позве ѡписана ест; и далеи поступѹючи, ижъ тые кгрунты ѡтнятые ест властност и дедицство его, такъже выбитья спокоиного¹ и всихъ кривдъ своихъ доводити хотел. Але сторона противная панъ воевода смоленскийи, признавши, ижъ ѡнъ тыхъ кгрунтовъ, ѡко властности своео, здавна в держанью ест и Стрыжовскомъ ихъ боронить, што достаточными правы и выводы своими и теперъ бы то показати могъ, ѡдно жъ ѡ то, ѡко на ѡнъ часъ в кгороде Браславскомъ за позвомъ, кгды его Стрыжовскийи ѡ тую речъ позывал, року слушног(о) и судѹ належного не мелъ и емѹ справоватися не былъ, такъ и тѹтъ теперъ водле декретѹ нашего краковского не естъ повинень, кгды жъ Стрыжовскийи показати тог(о) не можетъ, абы в чотырохъ неделяхъ ѡ тое выбитье чинил. И показалъ на выписе с книгъ кгородѹ Браславского, ижъ позовъ в жалобе Стрыжовского ажъ мсца июня второг(о)надцатъ д̄на в кольконадцати неделяхъ по томъ выбити, ѡко себе менил, на него положонъ. К томъ Стрыжовскийи, справедливости первеи ѹ него на ѹглика не просячи, ѡног(о) // забиль, а самого пана воеводѹ ѡ то надъ статѹтъ позывает. Которыми то и иными многими причинами выводилъ, же таа справа не кгородскому, але земскомъ судѹ належить, и просиль, абы заразъ тамъ ѡтосланъ был. Стрыжовскийи засъ на то мовиль: што са дотычетъ головы ѹгликовы, ѡко панъ воевода смоленскийи припоминает, то тутъ местца не маєтъ, бо то декретомъ краковскимъ до кгородѹ ѡтослано; а хотячи показати, же чотырохъ недель позвомъ кгородскимъ в той речи не ѡмешкал, поведил, ижъ ѡнъ двема позвы на два роки кгородские пана воеводу ѡ то позываль, тогды панъ воевода за першимъ позвомъ не щитилса тым, абы Стрыжовскийи чотырохъ недел до кгородѹ ѡмешкати мелъ,

только, ижъ позовъ одинъ з другим незгодныи быть, *от* которого позову *Урад*, вольнымъ воеводѣ *Учинивши*, знову его Стрыжовскому позывати казаль; *зачим* онъ тым другим позовом, што сама сторона *показует*, знову пана Филона припозвавши, сказнь владовую за собою *одержал*; и показаль тотъ першии позовъ кгородскии браславскии датою року семдесять *осмого* апрела двадцать третего *дня*, в которомъ *от* поданья позову за чотыри недели стороне рокъ назначонъ; показаль и выпишь с книг того жъ владу сознанья возного Федора Братковича на поданье того позову, в которомъ выпише дата мсца апрела двадцать шостого *дня*, а возныи в нем сознаваеть, ижъ *тот* позовъ поданъ маа двадцать пятого *дня* *опосле* даты *выписовое*; *Указал* теж и *терминѣ* писара кгородского на томъ же позве, ижъ панъ Филонъ *от* него вольнымъ *Учинен* и зновѣ Стрыжовскому позывати *Указано*, *одно ж* рокѣ и *дня*, которого *са* то тамъ делало, не *описано*. И такъ Стрыжовскии, ничим *далеи* того доводу позову своего и року, за нимъ припалого, не подпирायочи, на присягу бралса, же *са* то ничимъ иншим, *одно* недозренье писарскимъ поблудило. Мы с паны радами нашими, при насъ на *тот* часъ *будѣчими*, // с тыхъ *всихъ* поступковъ и выводовъ *обудвѣхъ* сторонѣ *Уважаючи*, же *са* таковое *облуженье* про недозренье писара *оного* *Урадѣ* стати могло, для чого сторона в речи *всех* *Упадати* бы не повинна, прото *нинешним* декретом нашимъ *сказуемъ*, абы Стрыжовскии *от* даты того листу *нашого*(о), *нижеи* написаное, за чотыри недели *перед* нами *У* судѣ *показал* тотъ декретъ *судовыи* с книгъ кгородскихъ браславскихъ, *которыи* панъ воевода смоленъскии *от* першого позову Стрыжовског(о) вольнымъ *Учиненъ* и которого то *дня* было, *отколь* бы *са* значило, же Стрыжовскии чотырохъ недель до кгородѣ позвати не *омешкаль*; и кгда то *покажетъ*, тогды тым *оного* неомешканья позванья до кгородѣ безъ присяги доведеть а за тымъ ку дальшому поступкѣ *правному* тые стороны *припуцены* будутъ. Для которое речи *лепшого* *свидѣцтва* печать наша *короннаа* до *сего* листѣ *нашого* притиснена *ест*. Писанъ въ Варшаве на *соиме* вальномъ *коронном* *дня* *пятого*надцать с поправки каленъдару мсца *ноабра* року *от* *нароженья* Исус Хрыстова *тисча* *пятьсотъ* *осмъдесять* *второго* а *кroleванья* *нашого* *рокѣ* *сего*го.

Joannes Borukowski,
R. P. vicescancellarius

Справа того жъ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 196, л. 57 об.–59. Оригинал.

¹ Потрібно с покоиноного держанья.

№ 120

1582 р., грудня 4. Варшава. –

Декрет королівського суду за адресованими брацлавському і вінницькому старості Юрієві Струсу з Коморова позовами: від брацлавського земського

писаря і поборці Брацлавського воеводства Северина Кропивницького про вибиття його з доживотного володіння маєтком Скуринцями, побиття його дружини Овдоті Коптівни та вбивство їхнього слуги; від Дороти Нешовської, вдови Симона Телка, про позбавлення їхнього сина Петра можливості доживотно володіти тим самим маєтком і передачу його С. Кропивницькому; за свідченням вдови Андрія Садовського Полонії Хребтовичівни про те, що Скуринці доживотно належать П. Телкові; за цим декретом, Скуринцями має володіти П. Телок, оскільки він раніше, ніж С. Кропивницький, отримав королівський привілей на даний маєток

Декретъ межи Кропивницкимъ а Тельковою и сыномъ ея Петромъ ѿ
Скуриньцы

Стефанъ etc.

Ознаимѣмъ тымъ нашимъ листомъ всимъ вобецъ и кождому зособна, комужокольвекъ то ведати належить, ижъ, припозвавши перед насъ и судъ нашъ нинешнии ўрожоны Северинъ Кропивницкийи, писар земскийи и поборца браславскийи, с позву на ўрожного Юра Струса с Коморова, старосту браславского и веницкого, жаловаль, же староста браславскийи в рокѣ теперешнемъ тисача пятьсотъ осмьдесятъ второмъ мѣца марца осмого дна, з немалымъ воискомъ людеи, помочниковъ, жолнеровъ, слугъ, гаидуковъ и подданыхъ староства своего Браславского и Веницкого зброино зъ стрельбою наехавши на именье Скуриньцы, которое есмо за службы того Кропивницкого ему и жонѣ его Овдотьи Коптевне до ихъ животовъ дали, зъ спокоинога держанья ѿного именьа и двора, ѿт пнзеи поборовыхъ, которые ѿнъ выбираль, и ѿт всея маѣтности его квалтовне выбилъ и пограбилъ, тамъ же // на ѿнъ часъ жону его помененую збито, ѿбельжоно и слугѣ его Павла Ивановича на смерть застрелено. Которое жалобы своея ѿповеданья на трехъ выписех розныхъ ўрадовъ, также на листѣ возного браславского Дмитра Щикитинского и на чотырохъ листех шляхетскихъ показоваль, просячи, абыхмо емѣ то, с чого естъ выбит, зась привернути¹ а ѿ иньшиѣ рѣчи водлѣ жалобы справедливость ўделали. А тутъ же заразъ, ѣ нинешнего судѣ нашого ѿбличне стоачи, шляхетнаѣ Дорота Нешовская, жона зошлого Симона Телка, поднесъши позовъ противъ того жъ старосты браславского, именьемъ сына своего Петра Телка, летъ недорослого, жаловала, ижъ иы² еще первей тые добра Скуриньские, по небожчику Андрею Садовскомъ на насъ припалые, Симону Тельку за заслѣги и за нагороженье заслужоного его немалое сумы пнзеи, што ѿнъ намъ и скарбу нашому ѿпустил, ему были правомъ доживотнымъ дали и потомъ тоѣ право его на тые добра помененую Петру Телку, сыну его, спустити позволили; то пакъ староста браславскийи то з моцы и держанья зо всею маѣтностью их ѣ них ѿтняль и первей преречоному Кропивницкому держати далъ, а потомъ, и ѿт него взавши, ку староству Браславскому привернулъ. И просила Телковаѣ, абыхмо сына ея водлугъ того права заховали, ако жалобы ихъ на тыхъ ѿбудвухъ позвехъ

достаточне и меновите описаны были. От старосты зась браславского за моцю зуполною шляхетныи Бенашь Демьбовский поведиль, признаваючи, же староста браславский оныє добра взал, але тымъ способомъ, тако мель ведомост о людях люзныхъ, // которые сѧ тамъ до Волохъ збирали, кгда на выведовлен³ пославши тамъ Кропивницкого, и никого оны, де, не застал. А ижь его о то тепер два позывають, тогды не ведаеть, кому бы сѧ первеи справовати мель; кгда жъ тежъ и третѧя оособа, то естъ жона небожчика Аньдрея Садовског(о), о тые жъ то добра его позываеть. Мы сказали, абы тутъ заразь Кропивницкий с Телковою зъ стороны права сына еє Петра Телка о лепшость права на преречоныє добра Скуринцы судовне сѧ роспирал, зачимъ бымо декретомъ нашимъ тые добра оному присудили, хто лепшее право покажет. Тогды Северинъ Кропивницкий показаль данину нашу на Скуриньцы под Пьсковом року осмьдесѧть первого мсца октебра двадцатог(о) днѧ и листъ ѱважчии под тою ж датою, до старосты браславского посланыи, доводиль тежъ выписомъ с книг кгородских, же оны врадовне в держанье того пришлоъ, и просиль, абымо ему подлѳгъ того права его зась оныє добра привернули. Зъ другое зась стороны, Телковаѧ право сына своего Петра Телька поклала, напрод данинѳ нашу, которую есмо Симону Тельку в року семьдесѧть девѧтомъ сентебра второгонадцѧть днѧ въ войску под Полоцкомъ, тако вышеи на позве описано, до его живота на то дали. Которыхъ добрь кгда жона небожчика Садовского Полонѧ Хребтовичовна не поступила, тогды показала декретъ нашъ з Городна, которые сѧ стал з очевистого мовеньѧ тоє Полонѧи Хребтовичовны з небожчикомъ Симономъ Телкомъ в року осмьдесѧтомъ, ижь кгда она право ленное, от корола его милости Жикгимонта Августа Садовскомѳ, жонѧ, детемъ и потомкомъ его мужского рожаю на вечност даное, поклала, тогды показалося то, же тоє право // не тои Полонѧи, але першои жонѧ Садовского Зофеи належало, и такъ по Садовскомъ, которые, потомства музского не зостававши, з сего света зышол, тые добра, тако властне на насъ припалые, Симону Телкѳ за правомъ его сказали и присудили есмо, зачимъ оны тых добрь в держанье пришлоъ. Показала тежъ листъ нашъ на паркгамене в року осмьдесѧть первомъ позволение нашо на спущенье того права сыну его Петру передъ которымъкольвекъ врадомъ и при томъ спущенье и ѳступенье черезъ небожчика Симона Телька того права, поменену сыну его Петру в томъ же року осмьдесѧть первомъ на враде ѳ книг кгородских городенскихъ ѳчиненое; и такъ, деи, Петръ Телок еще до ошнѧтьѧ черезъ пана старосту в спокойном держаню и ѳживанью того былъ за тым правомъ своим, просѧчи, абымо его тепер водле него заховали. Мы с пныи радами, при насъ на тотъ часъ будучими и въ праве научоныи нашими, того всего достаточне выслухавши, правомъ и выводомъ зъ обудвухъ сторонъ присмотревъшисѧ и бачачи быти право першоє шляхетного Петра Телька за позволениемъ нашимъ, от оца⁴ его Симона Телка на него слушне влитое, прото, прихилаючисѧ до права посполитого, нынешнимъ декретомъ нашимъ данину нашу, которую былъ Северинъ Кропивницкий на тоє

именѣ Скуринъцы одержалъ и все право его, яко последнее, на сторону откладаемъ и касуемъ, а тое помененое именѣ Скуринцы Петру Телку присужаемъ и водле першое данины нашею права доживотного его при томъ в спокойномъ держаню и ѹживанью зоставуемъ, и закладъ статѹтовыи водле важности именья, яко сторона себе шацѣеть, три тисачи копъ грошеи на сторону другѹю покладаемъ. Которые то // добра панъ староста браславский постѹпиту заразъ повиненъ, а посланецъ, за ѡсобливymi листомъ за тою сказною от насъ посланыи, то Петру Телкѹ подати и в то его ѹвязати маеть. А што ся дотычетъ шкод, яко Северинъ Кропивницкий, от пана Струса менючи, в позве положиль, ѡ то все водле жалобы ему правное чинене ѹ суду належного вцѣле зоставуемъ тымъ же декретомъ нашимъ. До которого на сведецство печать наша коронная есть притиснена. Писанъ въ Варшавѣ дна четвертого с поправы календару мсца декабра року Божого тисача патьсотъ ѡсмьдесать второго а королеванья нашего року сегомо.

Joannes Borukowski,
R. P. vicescancellarius

Справа того жъ
Lawrin Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 196, л. 112 об.–114. Оригинал.

¹ привернули   ² мы   ³ выведовлене   ⁴ отца

№ 121

1583 р., січня 1. Луцьк. –

Впис у луцьку гродську книгу листа Андрія Коровая про продаж ним за 400 кіп литовських грошів селищ Дашева і Данилківців брацлавському воєводи, кременецькому і пінському старості кн. Янушові Збаразькому (1582 р., грудня 21, Луцьк)

Справа его мл. п̄на воєводи браславского с п̄ном Короваемъ

Лѣта Божого нароженья тисеча пятсот ѡсмдесать третего мсца генъвара первого дна

Пришедши на врад кгородскии в замокъ гедръскии лѹцкии перед мене, Фалелѣа Бережецкогю, на тот часъ бѹдѹчого на мѣстцѹ пана Станислава Петровског(о), подстаростего лѹцкогю, пан Андрѣи Короваи доброволне¹ // водле листѹ записѹ своего, которого² от себе подъ печатью своею и под печатми и с подписаньемъ рукъ людеи добрыхъ на вечистую продажѹ двох селищъ своих ѡтчизныхъ, ѹ воєводстве Браславскомъ лежачих, Дашов и Данилковцы, из людми, на тыхъ кгрунтѣхъ ѡсельми, и зъ ѹсими пожитками малыми и великими его милости князю Гданушѹ Збаразскомѹ, воєводе браславскому, старосте кременецькому и пиньскомѹ, даль, што есть ширеи и достаточнеи на том листе

записе его описано и доложено. Которыи лист передо мною на враде покладать и просиль, абы до книгъ кгородских былъ описанъ. Которого а до книгъ для вписованья приналь; и такъ ся в себе маеть:

Гд, Андрей Корован, визнаваю то самъ на себе тымъ моимъ листомъ каждому, кому то будетъ потреба ведати або, чьтучи его, слышати, нине и на потомъ завжды, што ж, маючи а волност свою маетностю ошафовати водле артикулу тридцат третего в розделе третемъ, в статуте описаного, продаем его милости князю Гднушъ Збаражскому, воеводе brasлавскому, старосте креманецкому и пинскомъ, две селища свое отчизные и дедизные, никому вечностю не проданы ани в суме пнзеи³ заведеное, держачое³ // в моцы и владности своеи, лежачие в воеводстве Brasлавскомъ, прозывальное⁴ селище Дашовъ на реце Собу а селище Данилковцы на реце или местине Климестине, з людми, на тыхъ кгрунтехъ оселыми, и зо всим на все, тако се тые селища сами в себе въ границахъ и обыходехъ своих мают, то есть з селищами, ку тымъ помененым селищомъ належачими, и з кгрунты ихъ, с полми, леси, гаими, з дубровами, зарослами, з реками и речками, з ставы и ставищи,⁵ и ихъ оживати⁵, и млыны, млынищами, з ловы вшелакими зверинными и пташиными и бобровыми гоны, и зо вшелакими пожитки, которые теперъ суть, тако тежъ и на потомъ розумомъ людскимъ вынаидены быти мають, не зоставуючи ничего самъ на себе, жонъ, дети и потомки свое и ни на кого зъ близкихъ кровныхъ своихъ, на вечные часы за певную суму пнзеи, за четьриста копъ грошей личбы литовское, личачи в каждыи грошь по десяти пнзеи бълыхъ, а в копу по шестьдесятъ грошей. Которые то помененые селища Дашовъ и Данилковцы зо всими ихъ прилеглостями и пожитки, верхъ меноваными, мает его милост княз Гднушъ Збаразский, воевода brasлавский, староста пинский, креманецкий, самъ и потомки его млсти держати⁶ и оживати⁶, люди на них // осажовати, кгрунты роширати⁷, ставы сыпати и вшелакихъ пожитков водле воли своеи оживати вечными часы. Такъже тежъ вольно бѹдетъ его милости тые селища помененые продать, даровать и на костель записать и водле воли своее вшелакимъ способомъ шафоват. А а самъ, жона, дѣти и потомки, никто з близкихъ кровныхъ моихъ в тое вжо вечными часы оступовать не маемо и не будемъ мочи жадными причинами и вымыслы людскими. А где бы а самъ, жона, дѣти и потомки мое и хто жъ колвекъ зъ близкихъ, кровныхъ и повиноватыхъ моих, не дбаючи на тот листъ мои продажныи, которымъ а тую отчизну мою селища, верхъ менованые, завель с тымъ всѣмъ, тако ся поменило в томъ листе моемъ, его млсти князю Гднушъ Збаражскомъ, воеводе brasлавскомъ, задачи⁸ акие трудности, в тые селища помененые и въ акие жъ кольвекъ пожитки, тому кгрунту належачие, вступоваль⁹ и переказъ чиниль¹⁰, тогда такъ а самъ або потомки мое, тако хто з близкихъ кровныхъ моихъ, тот, хто бы одно таковую трудностъ его милости задавал, будетъ повинень зарѹки заплатити на Гдра короля чотыриста копъ грошей, а стороне его милости князю Гднушъ // Збаразскомъ, воеводе brasлавскомъ, другую чотыриста копъ грошей. А заплативши тые зарѹки, предса

тогъ листь мои во ¹¹-вшелякого права¹¹ вцале при моцы захованъ быти маеть. А при томъ были и того добре сътъ сведоми и за ѡчевистою и ѡстною прозбою моею печати свое приложити рачили и руки свое подписали их млст панове панъ Томило и панъ Александер Воронове Боротинские. А та сам, ижъ писати не ѡмею, тогъдым печат свою к сему моемѹ вызнаному листу прикладаю, которыи его млсти кнзю Гданѹшѹ Збаразскому, воеводе браславскому, старосте пинскому и кременецкому, даю. Писан ѡ Луцку лета Божого нароженья тисеча пѣтсотъ ѡсмьдесѣт второго мсца декабра двадцѣт первого дѣна.

Которыи лист слово *от* слова до книг кгородских луцких есть ѡписан.

ЦДА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 29, арк. 1–3. Оригінал. Те саме: Там само. Арк. 38–42 зв.: Справа пн. Андреа Короваа с паном воеводою браславским. Року 1583 мсца феврала 9 дѣна. Оригінал.

¹Далі має бути сознал. ²каторыи ³⁻³заведеные, держачие ⁴прозывальныє
⁵⁻⁵Ці слова тут випадкові. ⁶⁻⁶Подано двічі. ⁷розширати ⁸задали
⁹встѹповали ¹⁰чинили ¹¹⁻¹¹вшеляком праве

№ 122

1583 р., лютого 9. Брацлав. –

Оповідання Остафія Базаринського, немирівського урядника брацлавського воеводи, пінського і кременецького старости кн. Януша Збаразького, перед Брацлавським гродським урядом про те, що він за наказом цього князя і за посередництвом повітового возного Брацлавського воеводства Себастіана Колбицького приєднав до Немирівського маєтку куплені князем у Андрія Короваа селища Дашів і Данилківці та ватамана Васька Павлушенка, котрий мешкає у Вінниці; зізнання того ж возного перед тим самим урядом про те, що він, спираючись на дані йому свідчення про згадані селища, ввів (ув'язав) кн. Я. Збаразького у володіння ними

Widimus s ksaq grodskich zamku K. Ie°. M̄. brasławskie°

Roku Panskie° 1583 mesaca Ivtiego dziewiątego dnia

Przede mną, Grzegorzem Czeczelen, podstaroscim braslawskym, czynil opowiadane wrzędnik ie°. m̄. welmozne° ksązecia Janvsza Zbarazkie°, woiewody braslawskie°, starosty pinske° i krzemienieckie°, niemirowsky pan Ostafei Bazarzinsky o tym, isz co ie° m̄. xąze woiewoda braslawsky, pan moi, v pana Andrzejia Korowaia kupil za pieniądze swe wiecznosią seliszcza tv, v woiewodstwe braslawskym, lezące Daszow i Danilkowci i czlowieka iedne°, watanana pana Andrzejia Korowaia na ime Waska Páwlvscenka, mieszkaiące° v Winici, te seliszcza wyszmianowane Daszow i Danilkowci ze wszistkimi gronty, kv nemv należąciami, s pasiekami, z bobrowymi gony, iako sie

tylko w sobie mają, i tego człowieka jednego Waska Pawłvszczenka, watamana, bodle¹ prodazi pana Andreia Korowaia za roskazaniem ie^o m̄. xązecia woiewody braslawskiego, pana me^o, przywrzvcilem do zamku ie^o m̄. xązecia braslawskie^o nemirowskie^o. Ktorze seliszcza ie^o. m̄. x̄. woiewodze braslawskiemv, panv memv, przy woznym i szlachcie svt podany i zawiedzione, co iuz ie^o m̄. x̄. woiewoda braslawsky, pan moy, tych seliszcz Daszowa i Danilkowiec wiecznosą dzierzi. Ktorzy wozny powiatowy woiewodstwa braslawskie^o Sebestiiian Kolbicky, tam na ty sprawie ie^o m̄. w. braslawskie^o przy podaniu tych seliszcz Daszowa i Danilkowiec bywsi i przyechawszi stant, do xag grodzskych braslawskych tymi slowy wyznal: Co, panv vrzedze, bedac mne z vrzedv w. m. na sprawie ie^o m̄. x̄. woiewody braslawskie^o przidanym v rzoku terazneisim 1583 msca lvt^o 5 dnia, v svbotv, mairac ia przy sobie szlachte lvdzei dobrzich pana Iaska Wierchniackie^o i pana Sachna Serheiewicza Przilockie^o, Wasko Pawłvszczenko, watan, bywsi podany pana Andrzeia Korowaia, podal i zawiodl przy mne imenem bywse^o pana swe^o pana Andrzeia Korowaia seliszcza ie^o, lezace tv, v woiewodstwie braslawskym, Daszow u Danilkowci, to iest seliszcze Daszow, tam pasieka, nazywaiemaia Korowaiewa, pierwsza ot granice pana Awrzama lvszkowskie^o, druga pasieka za Sobom na potoku Iablonici, tamze k temv sieliszczv daszowskiemv ten Wasko Pawłvszczenko powiedzial byc i bobrowy gony. Kv tomv seliszczv Danilkowci pasiekv nowv Bvlkowviv, drvgą pasiekie, nazuwaiemv Wielką, na Klimetine i bobrowy gony na tym potocie Klimetine, trzecą pasiekie Waska Pawłvszczenka, czwartą pasiekie, nazywaiemv xazecą. Co te seliszcza wyszmianowane Daszow i Danilkowci ze wszistkimi pozitkami, z bobrowymi goni imieniem pana Andrzeia Korowaia Wasko Pawłvszenko podal i zawiodl w moc i w dzerzanie wiecznymi czasy ie^o. m̄. x̄. Ianvszowy Zbaraskiemv, woiewodze braslawskiemv. Co ius te seliszcza Daszow i Danilkowci ze wszickimi pozitkami ten Wasko Pawłvszczenko, bywsi poddany pana Andrzeia Korowaia, do imenia ie^o. m̄. x̄. woiewody braslawkie^o do Nemirowa iest przywrocony. Y przosil vrzędnik ie^o. m̄. x̄. woiewody braslawskie^o nemirowsky braslawsky pan Ostafei Bazarinsku, aby to opowiadanie ie^o i soznanie wozne^o do xag²-grodzsky draslawsky² bylo zapisano. // S ktrvzych i ten wypis roku terazneisze^o 1590 miesaca octobra 3 dnia pod pieczecą moią panv podkomorzemv braslawskiemv wydan iest. Pisan v Braslawlv.

Hrehori Baibuza, pisarz

ЛНБ НАН України, відд. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 2.
Незасвідчена копія, видана у 1590 р. Переклад з руської мови.

Perescna:

A. 1583 die 9 februari. Extract granic daniłkowskich, jako panu woiewodzie braclawskiemu podano.

Там само. Арк. 2 зв.

¹ wodle   ² -² grodzskych braslawskych

№ 123

1583 р., березня 5. Неполомице. –

Привілей короля Стефана брацлавському воєводі, кременецькому і пінському старості кн. Янушові Миколайовичу Збаразькому на проведення в новозаснованому місті Прилуці щороку двох ярмарків і щотижня торгу

Привилей на торги і ярмарки в Прилуце, его млсти панѹ воєводе
браславскомѹ даныи

Стефанъ, Божю милостю

Ўзнаимѹемъ сим листомъ нашимъ всемъ вобецъ и каждому зособна, нынешнимъ и на потомъ будѹчим, ижъ што которыи замокъ и место названое Прилуку, ѹ воєводстве Браславскомъ лежачое, в ыменью своемъ вельможныи Гднушь Миколаєвичъ княжа Збаразское, воєвода браславський, староста кременецький и пинський, ново забѹдоваль и, хотечи в том ыменью своемъ в месте Прилуце порядокъ, яко въ иньшыхъ местехъ естъ, заховати, жедал нас, абыхмо ѹпреимости его в томъ месте Прилуце торгъ на каждыи тыден и ярмарьки два врочыстые мети позволили. А такъ мы, гсдръ, бачечы быт в томъ речъ слѹшную, вперед речоному воєводе браславському въ ыменью ѹприимости его в месте Прилуце ярмарьки два ѹрочыстые, першыи на денъ святое Троицы святое рымьское, а дрѹгии зиме на денъ святыхъ мѹченникъ Фабиана и Себестыана рымьског(о) свята, и торгъ на каждыи тыден в день понеделковыи держати и торговоє выбирать позволили и симъ листомъ нашимъ позвалаемъ вечныи часы, даючы волность яко мещаномъ прилуцкимъ, такъ и людемъ постороннымъ и чужоземнымъ на торги помененые и ярмарки ѹрочыстые до того места вперед речоного Прилуки приѹждчати и торги чынити, шиньковати, продавати, кѹповати, товары за товары меняти и всакиє гандли провадити, одьно штобы не было з ѹближеньемъ правъ мечь и местечокъ прилеглихъ и безъ всякого гамованья и зачепьки // добровольне людемъ приѹждчимъ отеждчати, нижли абы таковыє люди не были, которыхъ в местехъ и местечкахъ нашихъ переховывати и справъ такихъ мети права и привилей коронныє забороняють. И на то есмо дали воєводе браславському сес нашъ листъ с подписаньемъ рѹки нашею гсдрьское и подъ нашою печатю. Писанъ ѹ Неполомицахъ рокѹ осмьдесятъ третего мсца марца пятого дна.

Stephanus Rex

Floria(n) Oliessko

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 197, л. 1–1 об. Оригінал.

№ 124

1583 р., квітня 13. Вінниця. –

Лист королівського посланця Адама Потоцького брацлавському підкоморію Лавринові Пісочинському і його дружині Магдалені Павлівні Дубицькій з

повідомленням, що йому, посланцеві, і брацлавському земському возному Дмитрові Щикитинському слуги і люди пиківського урядника Якуба Павші не дали змоги здійснити відібрання у Федора Олеші і його дружини Опросимії Дубицької села Кам'яногірки з двором, мастку Жорнвищ та двору і людей у Вінниці, які ці тримали в опіці після смерті Павла Дубицького, батька Магдалени, – щоб передати їх їй, прямій його спадкоємиці, по закінченні її неповноліття

Гд, Адам Потоцкии, посланецъ его королевское милости, визнаваю и тавно чиню тымъ моимъ листомъ всимъ вобецъ и кождому зъособна, комуколвекъ то ведати належит, иж которые именья, въ воеводстве Браславскомъ лежащие, двор и село Каменогорку, Жорнвища а дворъ и люди въ мѣсте Веницкомъ, добра властные отчизные еѣ милости пнѣе Лаврыновое Песочинское, подкомориное браславское пнѣе Магдалены Павловны Дѣбицкое пнѣ Федор Олеша зъ жоною своею Опросимею Дѣбицкою по смерти небожчика пна Павла Дѣбицкого, отца пнѣе подкомориное, в молодости лет еѣ обычаемъ опеки в моц и держанье свое взяли, описавшиа добровольнымъ записомъ своим, иж кгда пани подкоморинаа браславскаяа лет доростет, обовезуючися без жадного права и трудности еи тыхъ всихъ добръ, тако властное отчизны еѣ милости, поступоват. То пакъ кгда вжо тепер онаа пни Магдалена Дубицакаа, будѣчи в стане малженскомъ за пномъ Песочинскимъ а хотачи водле права своего прижоног(о) и властного опису Олешиног(о) и жоны его отчизну свою в рукахъ своихъ мети, листы и мене, посланца его королевское милости, до помененог(о) пна Олеша и жоны его одержали¹, абы они за записомъ своимъ властнымъ и правомъ прижонымъ пнеи Песочинское въ тые добра еѣ отчизные въехать допѣстили¹; кгда жъ его королевскаяа милост и безпечност здоровья такъ самое стороны, тако тежъ мене, посланца своего, к тому возног(о), шляхту и слугъ под двема тисечъми копами грошеи ѣбезпечити рачил. А такъ та за листы его королевское милости, будѣчи на то приданыи, маючи при себе и возног(о) земског(о) браславского Дмитра Щикитинског(о), з ураду // приданого, и шляхту, то ест пна Воину Линевского и пна Гдна Дрокгошевского, вчорашнег(о) дна дванадцатог(о) мсца апрѣла в року теперешнемъ тисяча пятсот осмьдесят третемъ ездил есми от пна подкоморог(о) браславского и малжонки его зъ слугою ихъ Даниломъ Кропивою до имениа Каменогорки. И кгда есмо тамъ приехавши до двора Каменогорского, въехали, тако тот двор и люди каменогорские, такъ потомъ и вси добра, до того належачие, Жорнвища и люди въ Веницы, тако право посполитое, листы его королевское милости и властныи запис Олешинъ и жоны его оказует, з рѣкъ ихъ именемъ пна Песочинского и жоны его отобрати, тогда насъ въ двор не пѣщано. И вышедши, слуги, которые сѣ быти менили врадника пыковского Гдкѣба Павшы, повелили нам, абыхмо на селе стали а пна ихъ подождали. Гдко жъ есмо на селе ѣ атамана станули, где вжо и люди немало сѣ было до насъ зобрало, визнаваючи и хотачи пну Песочинскому и малжонце его, тако отчичце, подданство польнити. А затымъ пнѣ Павша приехал и всихъ людей до двора загнал, и выслал до насъ Александра,

слугꙋ своего, хотѣчи ѿт нас то ведати, с чим быхмо до того имени приехали. Мы ѿ всем ѿ том достаточне му ѡзнамили. А хотѣчи лист его королевское милости, до п̄на Олеша и жоны его ѿко до ѡпекꙋнов писаныи, самому п̄ну Павши показати и копꙋю з него подати, а тые добра помененыи, ѿко властныи ѿтчизныи п̄неи подкомориное, ѡтбрати и в них въехати, пришли есмо были до двора, где ворота ѡтворены были. Тамъ же в воротех помененыи слуга п̄на Павшин Александръ, при которомъ было немало людеи з ручницами, // з розмаитымъ оружьемъ, лист короля его млсти вычитавши, вступꙋ и копꙋю з него ꙋ нас взав, до пана Павши нас не допустили, мене збили и зѣлжили, двакрыть в перси ꙋдарили, также и шлахту, при мне будꙋчую, збили и, в перси пастми бꙋючи, всех насъ зъ двора выгнали, поведаючи, же на тот час п̄нъ Олеша и жона его проч ѡтехали а тые добра в суме пнзеи своихъ пану Павши ѿт Божого нароженѣ до Божого нароженѣ заставили. И такъ нас збивши и державши, именей преречонныхъ п̄ну подкоморому браславскому и малжонце не поступили и мощно заборонили. И на то даю п̄ну Песочинскому и малжонце его сесь мои лист з моею печатю и с подписомъ властное рꙋки моее. Писанъ въ Вѣницы дна третегонадцат мсца апрела року **ДФ** ѡсмьдесѣт третего.

Печатка

Adam Pothocky, reka własna

ЦДІА України в Києві, ф. 220, оп. 1, спр. 67, арк. 1–2. Оригінал.

Ретексти:

Anno 1585 d. 13 aprilis. P. Potoczkiego zeznania listh, iz go zbity i zelzono a possessiei nie dopuszczono ²w Kamionohorkę y Zozniscze².

Nidopuszczenie possesyi panom Piasoczynskim Zorniszcz od pana Oleszyny. Podanie listu.

Там само. Арк. 2 зв.

¹ *Ідеться про Федора Олешу та його дружину.*   ² *Дописано іншою рукою.*

№ 125

1583 р., квітня 18. Брацлав. –

Позов Брацлавського земського суду урядників Пиківського маєтку Якубові Павші і його дружині Настасії Олешанці в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського і його дружини Магдалени Павлівни Дубицької про наругу над посланцями того ж суду, прибулими до двору і села Кам'яногірки для передачі їх Магдалені, як спадкоємиці її батька Павла Дубицького, її опікунами – тестем Я. Павші Федором Олешєю і дружиною останнього Опросимією

Запис брацлавського земського возного Федора Братковського про те, що він 20 квітня 1583 р. увіткнув у ворота Кам'яногірського двору два примірники цього позову – один Якубові Павші, другий Настасії Олешанці

Стефан, Божю милостю корол полскии, великии кнзъ литовскии, рѣскии, прускии, мазовецкии, жомоитскии, ифлантскии, кнжа седмиградское и иных Шлахетному Гакубу Павши, враднику пыковскому, и жоне его Настасии Олешанце.

Жаловал¹ намъ ѳрожоными Лаврын Песочиньскии, подкомории brasлавскии, и малжонка его Макгдалена Павловна Дубицкая ѿ томъ, иж, деи, по смерти Павла Дубицкого, ѿтца подкомориное brasлавское, Федор Олеша, тест твои, Повша (!), поспол зъ жоною своею Ѱпросимею, взавши в моцъ и владность свою всю маетность небожчика Павла Дубицкого, ѿтца Макгдалены, подкомориное brasлавское, двор и именье Каменогорку, Жорнвища и люде въ Веницы, привлащаючи себе ѿпеку, листы своими ѿписалисе и на себе пнеи Павловои Дубицкои Марине Тишкевича дали², ѿкобы ѿдно скоро Макгдалена Дубицкая лет своих доросла, безъ жадноз(о) затрудненья тые добра зо всимъ, ѿко до рукъ своих взали, еи поступити. То пакъ, деи, кгда таа Макгдалена летъ своих доросла и въ малженство подкоморому brasлавскому дана, цътю твоєму, Павше, ФедорѸ Олеша, черезъ приатели са свои ѳпоминали и просили, жебы имъ всю тѳю маетность, ѿко влосность их, вцыле зо всим, ѿко до рѸкъ своих обычаем ѿпеки взали, поступили. А потомъ, ѿдержавши лист с канцелярии и посланца ншоз(о) ѳроженого Адама Потоцкого, которого и всихъ посланцовъ его варуючи здорое две тисачи копъ грошеи, до Олеша и жоны его с тым листом и посланьцем ншим до именьа Каменогорки з вознимъ Дмитромъ Щикичинским и з шлахтою Воиною Линевским а Ганомъ Дроггошевским посылали, ты, деи, ГакѸбе Павше, ѳчинивши себе змову з Олешєю, тестем своим, и жоною его, первеи через слугу своего никакого Александра до двора Каменогорского посланца ншоз(о) возного и шлахты³ не пустил. А потомъ, деи, есь сам приехал до двора Каменогорки. Кгда тот посланецъ ншъ з возным и з шлахтою помененою, и з служебником Песочинского Данилом Кропивою до двора пришли были, хотечи тот лист ншъ, до Олеша писаныи, тебе ѿказати и во вси добра, Макгдалене, подкоморинои brasлавскои, належачие, // въехати, двор Каменогорку и село, списавши, имъ подати, ты, деи, не допушаючи их до себе, того жъ слугу своего Александра до них высал, которыи именьем твоим листъ ншъ, до Олеша и жоны его писаныи, варуючи небезпечность здоровья ихъ под двема тисачми копами грошеи, взавши, вычиталь и копею з него ѿт них взал, и поведил, ижъ, деи, ты им росказал поведити, же тоз(о) всего Олеша, тестъ твои, и теща твоа не держат, ѿдно, деи, тоє имене все в сумѣ пнзеи своих вам заставили. Чого ѳчинити не могли. А потомъ, деи, посланецъ ншъ, хотечи до тебе поити и тот лист нашъ тебе ѿказати, и в тые вси добра Дубицкого, а наперед в Каменогорку въехати, двор и именье списати, ты, деи, Павше, росказал

их далеи въ двор не пѣстити и з двора ихъ выгнати. Которыи, деи, Александро з ыными слугами и помочники твоими за росказаньемъ твоим ихъ з двора аж за ворота вонь выпхали, били и зельжили; чимъ заруки, в листе ншомъ описаные, обрушили есте. В чомъ себе подкоморни браславскии весполокъ з малжонкою своею великую кривъду и шкоду *от* васъ быти менат и *о* всемъ томъ з вами ъ права *о*чевисто мовити хочут. Прото приказуемъ вамъ, абы есте перед судомъ нашимъ земскимъ Брасла[в]скимъ въ Браславлѣ на роки земскіе судовые, которые сѣ почнут и водле порадыкъ статутowego на завтрее Светое Троицы римского свѣта, то *ест* мѣца июня шостого дна с поправы нового каленъдару, в року теперешнемъ тисѣача пѣтсот *о*смьдѣсѣат третем сужоны будут, сами обличне, *яко* на року завитом, стали и листы такіе, *яко* есте перед посланцом ншимъ, перед возным и шляхтою менили, положили и заводцу, то *ест* Федора Олешу, тестѣ своего, и жону его *О*просимю поставили, также и того слугу своего Александрѣ, которыи за росказанемъ твоимъ, Павше, посланца ншо*г*(*о*) Адама Потоцкого, также и шляхту Воину Линевского *а* Гдна Дрокгошовского позбивали, з двора за ворота выпхали и проч выгнали, поставили, и в томъ всемъ, *яко* *о* непоступенье имени Каменогорки, такъ и инших имении, *о*бои, и *о* зарѣки наконецъ, *яко* на // завитомъ року, *о*справедливили. Писанъ ъ Браславлѣ лѣта Божого нароженѣа тисѣача пѣтсот *о*смьдѣсѣат третего мѣца апрѣла *о*смогонадцѣат дна.

Печатка

Северин Кропивницкии,
земскіи воеводства
Браславского писар //

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, спр. 4044 II, арк. 130–130 зв.
Оригінал.

Гд, Федор Братковскии, возныи земскии⁴ брасьлавскии, ѡвоткнѣл есми ѡ ворота двора Каменогорского тые позвы цилые, нескробаные, немазаные, в дате и во всемъ згодливые по пна Гдкѣба Павшѣ и по жонѣ его Настасью Олешанкѣ рокѣ тепер идѣчог(*о*) *о*смьдѣсѣат третого мѣца апрѣла двадцатого дна у жалобе пна Лаврина Песочинского, подкоморего брасьлавског(*о*), и жоны ег(*о*) Макгдалены Дѣбѣцкоѣ. За которыми рок складаю перед ѡрядомъ земскимъ Брасьлавскимъ становитисѣа на завтрее по Сѣтой Троицы римского свѣта, *яко* *ест* ѡ позве написано.

Рѣкою власною

Там само. Арк. 131 зв. Оригінал.

Рецети:

A° 1583 d. 18 aprilis. Pozew ziemski braslawski po p. Pawszu o jmiona podolskie na roki troieckie w roku 83 do ziemstwa.

Od jm. pana Piasoczynskiego o niepostąpienie dobr podolskich
Kamennohorki, Zorniszcz.

Там само.

¹ жаловали ² Далі напрошується згадка про зобов'язання, обіцянку. ⁴ шляхту
⁵ Дописано над рядком.

№ 126

1583 р., травня 21. Краків. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою вінницького войського Гнівоша Стрижовського про захоплення смоленським воєводою і оршанським старостою Филоном Кмітою Чорнобильським ґрунтів Янівського і Снивотського маєтків та заподіяння при цьому шкод

Декрет присужена Стрыжовскомѹ добръ, с которыхъ выбитъ былъ, и шкод на
воеводе смоленскомѹ

Стефанъ etc.

Ознаимѹемъ тымъ нашимъ листомъ всимъ вобецъ и кождомѹ зособна, комѹкольвекъ то ведати належить. Кґды сѹа приточила справа передъ насъ и судъ нашъ нинешнии с поступковъ правныхъ а ѿткладовъ и декретовъ нашихъ першихъ межи ѹрожонимъ Гневошемъ Стрыжовскимъ, воискимъ веницкимъ, з одное, а межи вельможнымъ Филономъ Кмитою Чорнобильскимъ, воєводою смоленскимъ, старостою ѿршанскимъ, з дрѹгое стороны, што перво сего позываль до кґродѹ Браславского Стрыжовскии пана воєводѹ смоленского ѿ кґвалтовное порѹбанье млына снивотского, ѿ побранье каменя и железа млынового и ѿ починене многихъ шкодъ, ѿ кґвалтовное ѿтнѹать людеи снивотскихъ и ганевскихъ и ѿ выбитье з спокойного держанья кґрѹнтѹ его ѿтчизного Гдневского, што менилъ себе быти ѿт воєводы смоленского черезъ врадника его пыковского Матѹфеѹ ѹглика в рокѹ прошломъ тисѹача пѹтьсотъ сѹмдесѹать ѿсмомъ, ѹ пѹтницѹ Великоденнѹю, а дрѹгое назавтрее, в суботѹ Великоденнѹю, ѹко ж за позвомъ на рокѹ кґродскомѹ в годѹ тисѹача пѹтьсотъ сѹмдесѹат // ѿсмомъ мѹца июнѹа десѹатого днѹа за нестаньемъ пана воєводы смоленского, ачъ за листы ѿт него ѿтрочеными, ѹрожонии Юреи Стрѹс с Коморова, староста браславскии и веницкии, водле права посполитого а доводовъ и присѹаги воиского веницкого то, с чоґо выбитъ, засѹ Стрыжовскомѹ присудилъ и за выбитье спокойное¹ и за инѹшие кґвалты, за порѹбанье и попсованье млына снивотского, железъ и каменя млынового, за размеры мѹки и пашни в томѹ млыне, за выбитье з спокойного держанья и ѿтнѹать людеи снивотскихъ и кґрѹнтѹ Гдневского, за мѹжики, белые головы и дети водле артыкѹлѹ первого,

дрѹгого и девятого в розделе дванадцатомъ и за люди снивотскіе, которые на воли сѣдели, водле артыкѹлу деветнадцатого в розделе девятомъ, также за навезки и вси шкоды сказалъ всего сумою копь пать тисацей семьсот деветьдѣсать ѡсмь и грошеи патьдѣсать литовских. А воевода смоленъскіи, розумеючи собе быти над право, ѡ тую сказнь старостѹ браславского, тако врад, и воиского веницкого, сторону, перед насъ позваль. Ино перво жь сего бѹдѹчи намъ в Кракове року семьдѣсать ѡсмого, з очевистое росправы сторонѹ хотѹчи мы, абы сѹ тымъ ясней справедливость межи ними показала, зѹвлаща же тежѹ вжо была и присѹга ѡт Стрыжовског(о) на то черезъ пана старостѹ браславского принѹта, сказали есмо, ижѹ тако в кгрѹде Браславскомъ на рокъ за позвы Стрыжовского стороны з собою роспиратисѹ мели, такъ абы сѹ перед нами ѡбличне ѡ том всемъ росправили. И кгда такъ до справы приходило, тогды служебникъ Стрыжовского Андреи Троска зъ всею справою, которѹю в торбе при собе мелъ, згинѹлъ, зачимъ есмо дилацыи на справы до ѡсми недель Стрыжовскомѹ ѹзычили. А в том лимитацыѹ посполитаѹ и воина з московскимъ² намъ зашла, то пакъ по росправахъ и розсѹдкахъ приательскихъ, в которые сѹ они в томъ часѹ вдаючи, ничего межи собою не сконъчили, на рокѹ нинешнемъ, за тымъ то першимъ и ѡстатними ѡтклады а лимитацыѹми нашими припалымъ и до сего часѹ стагающимъ, при бытности ѡбудвѹ сторонѹ ѹ нинешнего сѹдѹ нѹшог(о) Гневошѹ Стрыжовскіи, воискии веницкии, тако сторона поводоваѹ, водле позвѹ кгрѹдского браславского в той справѹ будѹчи ку доводѹ // ѡт насъ припушонѹ, черезъ приателя своего шляхетного Бенаша Демъбовского напрод попсованъѹ млыновѹ, починенъѹ кгвалтовѹ³ спокоиного выбитъѹ³ з кгрѹнтовѹ Гдневскихъ и Снивотских, ѡтнѹтѹи людеи и всихъ шкод своихъ, вышеи з жалобы Стрыжовског(о) помененыхъ, выписами с книгъ врадovýchъ, сознанъемъ возныхъ и листы врадниковѹ, шляхты ѡбывателеи оного краю, сѹседов своихъ ѡколичныхъ и слѹгъ а посланцовѹ нѹшихъ ѡповеданъѹ своего довелъ, ѹказуючи сознанъѹ суседские с тыхъ же листовъ ихъ, ижѹ они с тыми именъями и кгрѹнты Гдневскими и Снивотъскими, што панъ воевода смоленъскіи ѹ Стрыжовског(о) недавно з людми ѡтнѹаль и млыны, ѡт Стрыжовского побудованъѹ, и села ѡсажонъѹ попсоваль, здавна зъ Стрыжовскіи, а не с паны Кмитами суседство мѣвали. И показаль листъ старыи ѡт колькодѣсѹи лѣтъ датою в Браславлѹ гѣнварѹ десѹтѹго днѹ инъдикта первого князя Семена Проньского, старосты браславского, ижѹ онъ за комисыѹ короля его милости Жикгимонта, продка нашего, ⁴ которѹю тежѹ показано⁴, присѹдилъ воискому веницкомѹ ровныи дель, то есть половицѹ именъѹ ѡтчизного Гдневского, людеи и всихъ пожитковѹ на стрикѹ его Матъѹшу Стрыжовъскомъ, по которомъ, деи, тако безпотомномъ, и всѹ маѣтность его на воиского спала. Показаль листъ мѣщанѹ пыковскихъ пана Филоновыхъ Данила, Лѣска Хвостиковѹ, которые в рокѹ тисѹча пѹтьсотъ шѣстдѣсѹи девѹтомъ, нанѹавшисѹ, Стрыжовскомѹ млынѹ будовали и греблю сыпали во именъю его Гдневскомъ на реце Снивотѣ; тежѹ листы, до себе писанъѹ, ѡдинѹ небожчика

пана Григоря Ходковича, каштелана виленского, самого в рокѹ шестьдесять девятомѹ, а другии за жалобою врадника пана смоленского пыковского на имя Григоря Олешкого з урадѹ кгородского Браславского в рокѹ семьдесять первомѹ, кгда пань виленский на тотѹ часѹ Пыковѹ держаль, напоминаючи, абы Стрыжовскийи греблю ставу своего, на кгрѹнтѹ своем Гдневскомѹ засыпаную, снижилъ и кгрѹнтѹ Пыковскийи, которыйи залилъ и сушилъ, доводиль; тежъ и конты поборовыми, же *от* колькодесять летѹ побор с тыхъ добръ платиль, показаль и с позву кгородского браславского, гдѹ пань Филонѹ, *о* кривды поточные // зѹ Стрыжовскимѹ чинячи, Гдневѹ и Снивотѹ именьемѹ его быги призналъ. При которыхъ то доведехъ и за присягою, которѹю вжо на то в кгороде Браславскомѹ первейи *у*чиниль, просиль Стрыжовскийи, абыхмо декретѹ старосты браславского во всемѹ при моцы заховаля а его в то, с чого выбить, зась впустили и за шкоды на добрахъ пана Филоновыхъ *от*праву *у*делати велели. З дрѹгое зась стороны, *от* пана воеводы смоленского, за листом моцью зуполною *от* него шляхетныйи Лаврынѹ Дудковичѹ, на то *от*пор чинячи, поведил, ижѹ Стрыжовскийи позваль до кгородского судѹ, *об*жаловавши не самого пана воеводѹ смоленского, але *я*кобы черезѹ *у*глика млынѹ его на Снивоте порѹбати и з людеи *от*чизныхъ и на воли *о*селыхъ, и кгрѹнтовѹ Гдневскихъ кгвалтовне з спокоинога держанья выбити мель, а *о* то права *у* пана Филона не просил. И на то подаль в статутѹ розделѹ четвертого артыкѹлѹ двадцать девятыйи, к тому, *я*кобы оныи врад Браславскийи неслѹшне сумѹ немалѹю за волениковѹ бы за збегѹ за поль*о*сма розказаль противѹ правѹ артыкѹлѹ девятомѹнадцать в розделе девятомѹ, а не мель, *деи*, того сказоват, *од*но *от* выбитья, за чотыри недели выбитого в держанье мель впѹстити, а Стрыжовскийи, *о* выбитьѹ себе кгвалтовное позвавши и *о* збегѹ, *о* которые не позываль, сказнь *от* врадѹ *о*держал, *од*накъ же, *деи*, млына снивотского емѹ не сказано, *од*но шкоды, и тог(*о*) тежъ не показаль, *я*ко менил, абы тамѹ мордѹ *я*кии сталъса, *от*коль значитьса, же то не его кгрѹнтѹ, бо Снивота естѹ власность пана воеводы смоленского. И положиль листь дельчийи на паркгамене зѹ сема печатъми небожчика Крыштофа Кмиты з братомѹ его рожонымѹ Семеномѹ датою рокѹ тисача патъсотѹ двадцать семог(*о*), в котормѹ поменено *о* Пыкове городищѹ пустомѹ и *о* городищѹ Глинскѹ и *о* селищахъ пѹстыхъ по Снивоте. *У*казоваль тежъ с позву Стрыжовского, же онѹ за позволеньемѹ короля его милости Жикгимонта Августа рокѹ семьдесятого тотѹ кгрѹнтѹ *о*саживати почал, в тотѹ часѹ, кгда не самѹ панѹ воевода, але панѹ виленскийи в заставѹ Пыковѹ держаль, и листь пана виленског(*о*) зашитыи за довод собе браль, писаныи в рокѹ семьдесять второмѹ, с которого *о*казываль, же *от* многихъ сѹседовѹ тое именье Пыковѹ было в кривдѹ *о*коло розобранья кгрѹнтовѹ и *у*творенѹ былѹ рокѹ на *у*спокоенье его и застановенье граници, што не // дошло, бо показаль листь пановѹ рад ихъ милости литовскихъ, в рокѹ семьдесять второмѹ до пана Филона писаныи, абы за постановеньемѹ часѹ безъкроля зѹ староства своего замкѹ пограничного *У*ршанского не зъездчалъ. *Г*ако жѹ, *деи*, по томѹ всемѹ

пань воевода смоленскии, пришедши до держанья имениа Пыкова, квалтовне Стрыжовского не выбиаль и людеи не брал, одно того кгрѣнту, которыи Стрыжовскии своимъ быти менил, тако власности своее и тепер ѹживаетъ. И просиль, абы то было на певныи комисары дано, а ѿ шкоды з обудвѣ сторонѣ на ѹзнанье до сѣдѣ земского ѿтослано. А Стрыжовскии листъ паркгаменовыи, ѿт пана воеводы смоленского показаныи, новымъ и неправнымъ быти менил, которыи, деи, емѣ ничего не шкодить, бо на Снивоте не одно кгрѣнтѣ его, але тежѣ Пыковѣ пана Филоновѣ и нашѣ ѹлановѣ лежатъ, в которыи сѣ Стрыжовскии не встѣпуетъ, одно своего стережетъ. Мы с паны радами нашими, при насѣ на тот час будѣчими, споровѣ обудвухъ сторонѣ достаточне выслѣхавши, правомъ и выводомъ присмотревши сѣ и пристоине ихъ ѹваживши, и бачачи, кгда жѣ Гневошѣ Стрыжовскии, воискии веницкии, спокоиное держанье свое, тако ѿтчизныхъ, добрѣ, поль и розныхъ кгрѣнтовъ своихъ Гднєвскихъ и Снивотскихъ ѿт часѣ немалого быти ѿказал и з нихъ квалтовного а безправного выбитья своего и тежѣ попсована млына, забранья людеи ѿтчизныхъ з кгрѣнтѣ Гднєвского а волениковѣ з кгрѣнтѣ Снивотского и шкод своихъ ѿт пана воеводы смоленског(о), черезъ Матѣфея ѹглика починеныхъ, правне а врадовне довелъ, зачимъ и то, же себе былѣ Стрыжовскии на ѿсаженье людми кгрѣнту своего Снивотского листѣ короля его милости Жикгимонта Августа одержаль, правѣ его ѿтчизномѣ ничего не шкодит, бо тежѣ передъ тымъ в Литве и в ономъ краю такихъ листовѣ ѹживати были звыкли, протѣ за такѣ достаточными доводы Стрыжовского и за присагою его, которую вжо первеи в крѣде Браславскомѣ ѹчинилъ, декретѣ пана старосты браславского, противъ воеводе смоленскомѣ в той справе ѹчиненыи, правнымъ и слѣшнымъ во всемъ быти ѹзнавши а ѿбороны воеводы смоленского на сторонѣ ѿтложивши, нинешнимъ декретомъ нѣшимъ ѹтвержаемъ и при моцы заховуемъ вси тые добра кгрѣнты Гднєвские и Снивотские и тежѣ млынѣ зопсованыи, тако на то//мѣ же кгрѣнте Снивотскомѣ лежачии, и с чогокольвекъ тамѣ водлѣ жалобы, на позве крѣдскомѣ ѿписаное, и квалтовное выбитье стало, Гневошѣ Стрыжовскомѣ зась в спокоиное держанье и ѹживанье присѣжаемъ а за квалты, ^бспокоиного выбитья^б з кгрѣнтовъ, попсованья млына, ѿтнѣтѣя людеи и тежѣ за люде ѿтчизные и воленики, за белые головы и дети, за ихъ роботы и платы, з нихъ приходачие, также за навезки и вси шкоды при квалтовномѣ выбитью и в неѹживанью того всего, Стрыжовскомѣ поделаные, тако есть ѿписано и шацѣнокъ статѣтовыи на то все положонѣ в декрете пана старосты браславского, ачѣ подлѣ того шацѣнкѣ, але не всю сѣмѣ, ѿт старосты за то всказанью, одно половицѣ, то есть копѣ две тисѣчи ѿсмѣсотъ девѣтьдѣсѣть девѣть и грошеи двадѣцѣт пять литовскихъ, сказуемъ, кгдажѣ воискии веницкии при томѣ декрете нашомѣ за слѣженьемъ сѣ в то певныхъ приателѣ ихъ дрѣгую половицѣ тыхъ же то шкод своихъ добровольне панѣ Филонѣ ѿпустил. Водлѣгъ которое жѣ то тѣперешнее сказни наше, тако в рѣчахъ ѿсужоныхъ, заклады статѣтовые водлѣ важности рѣчи стороны тыхъ добрѣ Стрыжовского десѣть тисѣчѣи копѣ

грошеи литовскихъ, а зъ стороны шкод также великѹю сумѹ, яко сами шкоды, на воеводѹ смоленского покладаемъ. И *отсылаемъ* тѹю речъ и справу зъ сторонами до врадѹ належного староства Браславского ку чиненью того декретѹ нашего рыхло и скѹточно водле права екзекѹции. И для того ѹрожомѹ Юрю Стрѹсѹ с Коморова, старосте браславскомѹ и веницкомѹ, а в небытности его в раду кгородскомѹ Браславскомѹ приказуемъ, абы водле належности и повинности своее тые вси добра и кгрѹнты, вышеи описаные, с чого Стрыжовскийи выбить есть, з моцы и з держанья воеводы смоленского заразъ вынавши, Гневошѹ Стрыжовскомѹ подалъ и в держанье впѹстилъ, также за квалты и за вси шкоды сказанье на томъ же то воеводе смоленскомѹ и на маетностяхъ его *отправилъ* и его *от* тѹю речъ *осѹжоную* // в скѹтокъ свои ажъ до коньца приводилъ за моцью сего декрету нашего порадкомъ и звычайемъ права посполитого, заховѹючися под винами, в томъ же праве посполитомъ противъ недбалымъ врадникомъ описаными. А для лепшого веры и сведецьства тыхъ речеи печать наша коронная до того декретѹ нашего есть притиснена. Писанъ в Кракове днѹ двадцать первого мсца мая рокѹ *от* нароженья Иисусъ Хрыстова тисача *патсот* *осмьдесат* третего а кролеванья нашего рокѹ *осмого*.

Joannes Borukowski,
R. P. vicecancellarius

Справа того жѹ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 196, л. 162 об.–165 об. Оригинал.

¹ Потрібно с покоиноного держанья.

² Тобто з великим князем московським.

³ ⁻³ выбитья з покоиноного держанья.

⁴ ⁻⁴ *Идется про документ, складений комісією.*

№ 127

1583 р., червня 11. Брацлав. –

Декрет Брацлавського земського суду в справі за скаргою Магдалени, дружини брацлавського підкоморія і писаря коронної канцелярії Лаврина Пісочинського, про невіддачу в її володіння села Кам'яногірки Федором Олешеню і його дружиною Опросимією

Выпись с книгъ гедрських земскихъ браславських

Лѣта по нароженю Иисус Хса, Сына Божего, ДФПГ мсца июня шостого днѹ

На рокох судовыхъ земскихъ браславскихъ, *от* днѹ Сватоє Троицы римского свата в року нинешнемъ *осмьдесат* третемъ подлугъ статутѹ припалыхъ и судовне *отправованыхъ*, постановившихся передъ нами, Иваномъ Кошкою, судею, а

Михаилом Ласком, подсудком, вриадники гсдрьскими судовыми земскими
 воеводства Браславского, земенин земли Волинское, повету Луцкого
 шляхетный панъ Воина Линевский, ѹмоцованыи ѿ его млсти п̄на Лаврина
 Песочинского, подькоморого воеводства Браславского, писара его королевское
 млсти канцеларии корунное, и ѿ малжонки его млсти ѹрожное Макгдалены
 Павловны Дубицкого, оказал нам, суду, лист ѹмоцованыи под датою року
 нынешнего тисача пятсот ѿсмыдесать третего мсца маа п̄того д̄на, ѿ п̄на
 подкоморого браславского и малжонки его млсти с печатми их и с подписом
 руки самого п̄на Лаврина Песочинского а с печатю и с подписом руки его млсти
 п̄на Василя Гулевича, воиского володимерского, на зыскъ и страту до права
 ему даныи. При том ѿповедал позов земский браславский, до суду н̄шого
 прислухаючи, и выпишь с книг кгородских браславских на довод того позу
 против шляхетного п̄на Г̄куба Павши, вриадника пыковского, и жоны его
 шляхетной п̄нее Настаси Ѽлешанки и просил насъ, судѹ, ѿ возного до sprawy
 п̄на подкоморого и малжонки его млсти на привольване ку праву стороны
 позваное и ку далшому поступку правному в том речи. Мы, суд, ѿгладавши
 моцы и позу, з уряду своего придали есмо п̄ну Линевьском ѹвозного земского
 воеводства Браславского шляхетного Федора Братковского. Которыи возныи
 за приданем н̄шимъ д̄на нынешнего, в понедѣлок, на завтрее Светое Троицы,
 сторону позваную п̄на Г̄куба Павшѹ и жону его п̄ни Настасью Ѽлешанку
 против п̄на подкоморого и малжонки его млсти ку праву трикротъ волавши, перед
 нами, судом, вызналь, иж за трикротнымъ воланем его сторона позванаа не
 ѿзвала. Што ѹмоцованыи п̄на подкоморого, ѿсветчивши тым же возным
 пилность свою а нестане и неѿзване стороны позваное, до книгъ земских
 записати дал. Што ест записано. Тотъ же панъ Воина Линевский, ѹмоцованыи
 его млсти п̄на подкоморого браславского и малжонки его млсти, повторе и на
 завтрее, то есть д̄на нынешнего, ѹ волторокъ, июня семого, через того ж
 возного Федора Братковского перед нами, в суду, ¹помененого п̄на Г̄куба Павшу¹
 потрикрот ѿ п̄на подкоморого браславского и малжонки его млсти сторону
 позваную п̄на Г̄куба // Павшу и жону его п̄ни Настасью ку праву на жалобе², в
 позве ѿписаную, волавши другии раз, пилност свою а нестане стороны позваное
 тым же вознымъ ѿсветчивши, до книгъ записати дал. Што ест записано. Также
 и третего д̄на преречоныи пан Воина Линевский, ѹмоцованыи п̄на подкоморого
 браславского, постановившиса перед нами, судом зуполнымъ, чинил пилность,
 ако на року завитомъ, сего д̄на, в среду, ѿ зачатъа роковъ нынешних земскихъ
 третего а водле поправы календару ѿмого июня мсца, через того жъ возного
 земского шляхетного Федора Братковского, ѿ насъ, суду, приданого, потрикрот
 ѿ п̄на подкоморого и малжонки его млсти сторону позваную п̄на Г̄куба Павшу
 и жону его п̄ни Настасью ку праву на жалобу, в позве ѿписаную, вола. А кгда
 са за трикротнымъ воланем сторона позванаа сама через себе ани через
 ѹмоцованого своего третего д̄на на року завитом не ѿзвала и не стала, ѿн,
 ѿсветчивши то возным, ему приданыи, пилност свою а нестане стороны

противное до книгъ земскихъ записати давши, просил насъ, суду, абыхмо п̄на Павшу и малжонку его п̄ни Настасю д̄на нинешнего, *от* зачатя роковъ третего, *яко* на року завитом, *водле* статуту права посполитого за нестаныхъ здали. Што мы, *суд*, на *обмову* себе взяли. А в томъ часе, могло быти по године, *озвалися* *от* п̄на Павши и жоны его *умоцованые*, *земане* гсдрьские *шляхетныи* пан Федор Олеша, пан Богдан Борейко Кнерутский а панъ Счасныи Лимонтовичъ, и показали *моць*, *од* нихъ под датою року нинешнего *осмьдесать* третего мсца *маа* четвертого д̄на с печатью и с подписомъ руки п̄на Гкуба Павши *письмомъ* рускимъ, и *под* печатми *земань* воеводства Браславского Богдана, прозываемого Или, Шашковича, а Семена Саборовского, возного, на *зыскъ* и *страту* имъ даную, *хотачиса* *стороне* *позванои* *исправедливитиса*, и *домовалися*, *иж* *еще* *нешпор* не *заполь*, абы *здаными* не *были*. А такъ мы, *суд*, *обчаючи* то, *иж* *еще* до *нешпору* могло быти з годину, *прото* *стороны* *позваное* за нестаныхъ не *здали* и *отказывати* *велели*. Што *умоцованыи* *стороны* *поводовое*, *менечи* *от* насъ, суду, *стороне*, *п̄ну* *подкоморомъ* браславскомъ и *малжонце* его *млсти*, с *кривдою*, *светчился* на насъ *вознымъ* *земскимъ* воеводства Браславского Федоромъ Братковским, *заховываючи* *о* то себе *волное* право *наперед* в *целости*, а *вместо* *словное* *жалобы* *положил* в *суду* *перед* нами *позов* *земский* по *шляхетного* п̄на Гкуба Павшу и *малжонку* его п̄ни Настасью Олешанку, *которыи* такъ *са* в себе *мают*: [...]³

А *наверху* того *позву* *напись* *возного* *тыми* *словами*: [...]⁴

И *довел* того *позву* *выписомъ* с книгъ *кгородскихъ* *браславскихъ* *сознания* *возного* *земского* воеводства Браславского Федора Братковского *под* *датою* *року* *нинешнего* *тисача* *пятсотъ* *осмьдесат* третего мсца *маа* *девятогонадцат* д̄на, *иж* *тыи* *позвы* *водле* *права* *стороне* *позванои* *положены* *врядовне*. Чому *умоцованыи* *стороны* *отпорное* *присмотревшиса*, *мовили* *противъ* *умоцованому* п̄на *подкоморого*, абы *оселост* *свою*, *если* же *ест* *оселым*, на *писме* *показал*. И *подали* в *статуте* *права* *посполитого* *артыкул* *тридцат* *четвертыи*, в *роздѣле* *четвертомъ* *описаныи*, в *которомъ* *пишет*, *иж* *умоцованыи* *инакшии* до *права* *приимованы* *быти* не *мают*, *одно* *оселые* *в* *Великомъ* *князстве* *Литовскомъ*. На што *пан* *Воина* *Линевский* *повѣдил*, *иж*, *деи*, не *толко* в *тутошнии* *краи* *небезпечныи*, а *и* до *жадного* *суду*, *бы* и *набезпечнейшого*, *правъ* и *привилевъ* *своихъ* *возити* и на *писме* *показывати* не *повиненем*, *яко* ж *статут* *тот* в себе не *описуетъ*, абы *умоцованыи* *оселости* *свои* на *писме* *показывати* *мѣли*, *леч* *бы* *толко* *оселые* *были*, што *о* мнѣ, *шляхтичу* *родовитомъ*, *старожитномъ*, п̄ны *обователи* *тутошнии* *браславские* *добре* *ведають*, *ижем* *естъ* *оселыи* в *земл[и]* *Волынской*, в *повѣте* *Луцкомъ*, на *имѣнью* *моемъ* *дедизномъ* *Линев[е]*, *которого* *части* *естемъ* в *держаню* *своемъ*. И *светчился* *о* то *нам* и *су[дѣ]*, такъже и *шляхтою*, *при* *на[съ* *бу]дѣчою*.

А такъ мы, *судъ*, *будучи* того *ведоми*, *иж* *пан* *Линевский*, *яко* *о* немъ *пан* *подкомор[и]* // на *моцы* *своеи* *пишет*, *ест* *добре* *оселыи* на *Волыню*, *приняли* *есмо* *умоцованыи* до *права* и *далеи* *поступовати* *сказали*. Што *сторона*

противная, менечи быть себе над право, светчилиса возным на насъ, суд земскии, и подали три причины на збитье позву п̄на подкоморого. Первшую, иж п̄на Павши⁵ Богуфаловичомъ, другую, што земаниномъ ѡселымъ, третее, коморникомъ земли Киевское, на которыи врад ѡнъ ест конхвирмован привилемъ его королевское млсти, в позве не написано кѹ ѹближеню его. На што показали артыкул двадцать третии в роздѣле четвертомъ, в котором пишеть, хто бы чога в позве значне и меновите не доложил, на то сторона ѡтповедати не повинна. И домавалиса, абы дла тых причинъ ѡт року и позву позваные были волни. Пан Линевскии противъ имъ на то повѣдилъ, иж, деи, тотъ артыкуль не стечаетьса до жадного титулу, ѡдно до самое речи, ѡ што сторона сторону позываетъ, жебы то значне и меновите было написано. А причины, выщеи помененые, тако неправные, позву бурит не могут, кгда ж тытул п̄на Павшинъ не сенаторскии и не кождому ведомыи, которыи не ѡт его королевское млсти, але ѡт подкоморега походит, ѡ чом на концы розделу четвертого в статуте ширеи ѡписано естъ; тако ж, деи, ѡнъ сам себе Богуфаловичом и земенином земли Киевское на листе своем ѹмоцованом не пишеть, также и того, абы се, коли перед тымъ коморником писал, через ѹмоцованыхъ своих тепер не покажет, бо хоч жебы и тых тытуловъ ѹживаль, которых ему сторона привлащити не ведала, тогды тыми причинами позвы збиваны быти не могут, кгда ж его позвано ѡ то, тако шляхтича, ведаючи, иж в тутошним воеводстве жадного врадѹ земского на себе не носить ани ѡселости вечистое не маеть. И домовалсе водле артыкулу сорокъ третего, в роздѣле четвертомъ ѡписаного, абы позваные не розрывали⁶ права речами непотребными, а естли бы позваныи, будучи в права а ѡтступивши позву стороны поводовое, што такового новоз(о) задалъ, хотачи право розорвати и проволоку ѹчинити таковой стороне, то ѹ суда ити не может, але судъ, то ѡтложивши на сторону, предса стороне поводовои справедливость водле позву, ѡ што позвана естъ, чинити маеть. Подлугъ которого артыкулу мы, суд, справуючиса, причины тые, которыми ѡтпорная сторона позвы бурила, ѡтложили есмо на сторону и далеи в право поступовати казали. Што ѹмоцованые п̄на Павшины и жоны его, меначи быти стороне своеи с кривдою, светчилиса повторе на нас, суд земскии, возным и чи[ни]ли ѡтпор на позовъ, иж, деи, пан Гдубъ Павша з малжонкою своею не з жадною змовою, ѡдно за правом своим закупным, тако державцы того имени Каменогорки, пану подкоморому браславском ѹи посланцомъ его с причин правныхъ, тако власности своее, добре⁷ борониль и не поступовал⁷, бо половицу того имени за п̄нзи свои ѹ п̄на ѡлеши и ѹ малжонки его п̄неи Просими Ивановны Дубицкого закупили и за непоступене того имени врадѹ его королевское млсти, // такъже и п̄ну подкоморему и малжонце его млсти подлугъ права своего ничего не винни суть. Гдко ж ку ѡбороне их показали перед нами, в суду, листъ з трема печатми и с подписом руки п̄на Федора ѡлеши⁸, которыи так са в себе маеть:

Гд, Федор ѡлеша, поспол з жоною моею Просимею Ивановною Дѹбичковною авно чинимъ и вызнаваемъ сами на себе тымъ н̄шимъ листом, кому того потреба

ведати належало, иж есмо zostали винни певного долгу готовых рукоданных пнзеи двесте копъ грошеи личбы и монеты литовское зятю ншому его млсти пану Гкубу Богуфаловичу Павши и малжонце его млсти а дочцы своєї пни Настасьи Федоровне Олешанце. В которых пнзех двохсот копах грошеи его млсти пну Гкубу Павши, зятю ншому, поступили и в держане есмо подали част свою, которая на насъ приходит, то есть половицу имени Каменогорского зъ людми осельми, зъ их кгрунтами и пашнами, такъже зъ кгрунты дворными, оремymi и неоремymi, з лесы, з дубровами, з сеножатми, з реками и з речищами, з гоны бобровыми, з ловы зверинными и иными всими пожитками, которыи ж колвекъ вынаидены быти могут, зо всим на все такъ, яко се таа част нша половина имени Каменогорского сама в себе мает, такъ есмо то с половины по вси прошлые часы на себе держали и вживали, ничего никому от того не zostавуючи и не отдалаючи. Которое части, то ест половицы имениа Каменогорского, от нас zostавленое⁹, его млсть пан Гкубъ Павша сполне з малжонкою своєю пнею Настасею мают держати и вживати зо всими пожитки поменеными аж до оддана заплаты его млсти тых двохсот коп грошеи литовских. А где бы его млсть пан Гкубъ Павша, держачи тую часть помененую, от нас его млсти zostавленую¹⁰, потребоваль пнзеи, тогды теж его млсти волно будеть за сим листомъ записом ншим кому хотачи тую половицу имениа Каменогорского в тых пнзех двохсот копах грошеи zostавити¹¹ и пнзи на свою потребу взяти. А мы противъ кождому таковому, кому то zostавлено¹² будеть, винни будем во всемъ водле сего листу запису ншого заховатиса и досыть чинити. А естли бы за держаня его млсти пна Гкуба Павши тое половины имениа Каменогорского з навежена Божого люди в поветрее змерли або в голод проч са розышли и огнемъ выгорели альбо такие ж колвекъ пожитки в той части зничали и спустошали, тогды мы при выкупованю ъ его млсти тое части своєїе ничего того на их млсти поискивати не маем, але с тымъ взяти винны будем, с чим нам его млсть пан Гкубъ Павша на тот час з держаня своего подаст. А где бы теж в тых часех з воли и презрения Божого на которого з насъ одного або и на обудвухъ часъ см[е]ртныи пришил, тогды дети и потомки наши, на которыхъ т[аа] част правомъ прирожонымъ приидеть, винни будут во всемъ проти[въ] // его млсти пну Гкубу Павши и малжонце его млсти водле сего листу запису ншого заховатиса, ничимъ его не нарушаючи, под тыми ж обовязками, в сем листе поменеными. А не отдавши его млсти пну Гкубу Павши тых двохсот копъ грошеи, такъ мы сами, яко и потомки нши ничимъ в тую частъ половины имениа Каменогорского вступоватиса або тое части з держаня и владности его млсти не маемъ отнимати и мочи не будемъ. А естли быхмо сами або потомки нши, пропомневши сего листу запису нашего, за держаня его млсти част¹³ имениа Каменогорского в пожитки такиеколвекъ вступовалиса и в томъ его млсти переказъ чинили албо люди, земли и всю тую частъ, не отдавши его млсти тых пнзеи, з держанья его млсти отнимали або отняли, тогды винни будемъ стороне ображонои его млсти пну Гкубу Павши

затуки заплатити двесте копъ грошеи и к тому вси шкоды и наклады без жадного правного доводѹ и присаги, ѿдно на речене голого слова его млсти платити маем и винни будем. Ѽ которую заруку, такъже ѿ шкоды и наклады и ѿ невыполнене сего запису нѣшого даем моц сим листом нѣшим себе позвати до су¹⁴ кгородского Браславского. А мы за позвы и на первшом року, ѿко на завитомъ, заразом становитиса и водле позву ѹсправедливитиса его млсти маем и винни будем. И на то есмо дали его млсти пѣну ГѢкубу Павши и малжонце его млсти сес ншъ доброволны лист. ГѢ, Федор Ѽлеша, з моею власною печатю и с подписанем руки моее по рускии. А при том были и того добре сведоми а за ѹстною и ѿчевистою прозбою нѣшею и печати свои до сего нѣшого вызнаного листу приложити рачили панове их млсть пан ГѢн Жоравецкии а пан ГѢн Стремецкии. Писан ѹ Каменогорце року ѿт нароженя Сына Божсего тисача пятсот ѿсмыдесать второго мсца мая сегомонадцат дѣна.

Которыи лист, ѹмоцованые пѣна Павшины повѣдили, иж вызнаныи ест на вриде кгородском Браславскомъ. В чом ѹмоцованыи поводовыи, голым словом их веры не даючи и на повести их словнои не переставаячи, домавалсе, абы выпись с книгъ кгородских браславских в судѹ нинешнего перед нами ѿказали, хотячи до того запису мовити и причинами певными, ѿко неправными, збурати. А кгда з стороны ѿтпорное выпису не показано, повѣдил на то пан Воина Линевскии, иж, деи, то естъ лист, которым са панъ Павша закрываеъ, неправныи, диравыи и на змове, снат, ѹчиненыи албо им даныи, в которого печати паней Просими Ѽлешинои нет. А водле артыкулу сегомо, в роздѣле сегомо ¹⁵ѿписано но¹⁵, мела бы печат и ее быти приложона, кгда ж са ѿт нее тот записъ стичаетса, а не ѿт пѣна Ѽлешии. Другое, ижъ не через самую пѣни Ѽлешиную на вриде, але нет ведома, через кого, снат, фортелне визна[ны]и. [Доводечи, по]ложил видимус с книгъ кгородских бр[а]славских под датою року нинешнего тисача пятсот ѿсмыдесат третего // мсца феврала двадцат шостого дѣна под тытулом его млсти пѣна Юрия Струса, старосты браславского и веницкого, и звиногородского, и просил нас, суду, абыхмо са в том видимѹсе припатрили тому, иж не наполненыи естъ власным именемъ того, хто бы записъ на преречоное имене Каменогорку пѣну Павши и жоне его вызнавати мел. И показал то перед нами, судом, иж нет ведома, которыи земенин воеводства Браславского сам ѿт себе и ѿт малжонки своее, маючи моцъ зуполную, записъ преречоныи, на има пана Павшино и малжонки его стечаючииса, ѿповедал и вызнал. Дла которых причинъ, то естъ, иж в запису головного печати пѣнеи Ѽлешиное нетъ, и причины, дла чого не приложона, не ѿписуетъ а выпись ѹрадovskyи незаполныи показует, просиль ѹмоцованыи пѣна подкоморого, абы тые обороны пѣна Павшины, ѿко неправные, на сторону ѿтложоны и подписаны были а далеи ѹ права моцы не мели. На што ѹмоцованые стороны позваное мовили, иж са, деи, ѿмылкою то стало, же на видимусе имени пѣна Ѽлешии, которыи ѿт себе и ѿт малжонки своее пану Павши лист и заставу вызнавал, не напиесано, але предса то далеи значит, же ѿт.нихъ тотъ записъ вышол. Ѽ што ѹмоцованыи

стороны поводовое домовалса, абы то водле права посполитого выписом с книгъ подьперчи¹⁶ або книгами вридовыми довели, которыми на тот часъ суд кгородскии в той же избе роки кгородские отпращивал. На чом сторона устала и голыми словы толко то спирала, иж, деи, ест то пану старосте тутошнемъ паметно, иж нехто иншии, одно пан Олеша сам от себе и от малжонки своее тот запись пану Павши и жоне его вызывал. А далеи жадных оборон от пна Павши и жоны е(о) на тот часъ не показали.

А такъ мы дла спознениа дна нинешнего, середы, тую всю справу их, зо всими поступки правными завесивши, в целости под тою ж моцю отложили есмо до дна завтрешнего, четверга, мсца июня деватого. Гдко ж назавтрее, в четвергъ, кгда мы, суд, на местцу судовном засели, умоцованыи пна подкоморого домовалса водле позву своего, абы пан Павша з жоною своею заводцовъ своих пна Федора Олешу и жону его пни Просимию, также и слугу своего Александра, через которого имениа Каменогорки не¹⁷ поступилъ и заборонил¹⁷, посланца его королевское млсти и шляхту¹⁸ зблжил, збил¹⁸, ку праву ставил¹⁹, имениа пану подкоморему в держане пустили а о заруки и шкоды усправедливили. Противъ которому поводови от пна Павши умоцованыи головныи в нинешней справе, вышеи описаныи пан Федор Олеша, постановившиса весполокъ з жоною своею пнею Просимею Ивановною Дубицкого, очивисто перед нами, в судъ, сами доброволне пна Гдукуба Павшу и жону его Настасю в той справе заступили и на себе взяли, злетивши от себе у права мовити приателем своим пну Богдану Борейкы²⁰ а пану Счасному Лимонтовичу. И забегаючи артыкулу деватогонадцать, в роздъле четвертомъ описаному, которыи стечаетса на слуги неоселые, естли бы кому шкоды такую учинили, абы на том же вриде задержаны были, показал панъ Олеша на има его привилеи короля его млсти // Жикгимонта, в котором пишет, признаваючи его осельмъ у Великом князстве Литовскомъ. За которым привилем мы, суд, стороне поводовои того артыкулу противъ ему ростегати не допустили и поступки правными роспирати сказали. А такъ пан Олеша из жоною своею через умоцованых своих, вышеи мененых, приимуючи через них зыскъ и страту у в особе тылко пана Павши и жоны его, тако заступцы, отпор чинили тыми словы, иж, деи, зят ншъ пан Гдукубъ Павша з жоною своею половицу имениа Каменогорки за записом ншимъ, на которыи мы его заступуемъ, от насъ держит и слушне того пану подкоморему боронит и не поступает, бо половица того имениа Каменогорки, Жорньвиць и людеи въ Веницы ест власная материзна моя, мене, Просими Олешиное Дубицковны, што на мене заровно з небожчиком братом моимъ паномъ Павлом Дубицкимъ, отцемъ жоны пна подкоморого, по смерти матки ншое пнее Настаси Быковны Дубицкое спало. И показали перед нами, судом, сами доброволне о то в себе позов земскии, иж о тую ж речъ, о которую пна Повшу и зятя их позвано, то ест о непоступене имениа Каменогорки, Жорньвиць и людеи в месте Веницы, также о личбу з держанья и о заруки пан подькомории браславскии припозвал з малжонкою своею на роки нинешние,

хотачиса ѿ то Ѹсправедливить и тот позовъ в нынешнюю справу втелить. Которого мы, суд, не втѣлаючи, абы са справа справою не труднила, але в порядку своем ѿдна по другои ѿтправовала, ѿтложили есмо на иншии часъ, аж бы са теперешная справа первей порядне скончила. Ку чому Ѹмоцованыи п̄на подкоморего браславского пан Воина Лине夫斯基и мовил, иж, деи, вже пан Олеша и жона его ѿ все без позву, іако заступцы зятя своего п̄на Павши и жоны его, дочки своее, пану подкоморому Ѹсправедливитиса повинни. И подал на то артыкуль тридцат первый в роздѣле четвертомъ ѿ заступованю в судѸ ѿдному за другого, в ктором²¹ пишет, иж коли бы хто кого другого ѿ которую ж колвекъ реч Ѹ суду заступил, тогда тот вжо будет повинен самъ без жадных позововъ на тот же часъ за тою ж жалобою, з суда не сходачи, за него ѿтказывати и Ѹсправедливитиса а заступоване инакое быти не маеть, толко ѿчивистое в судѸ, а не через лист и прокуратора; а где вжо, ѿчивисто Ѹ права ставши, заступит, тогда позваныи або ѿбжалованыи ѿт того волен а поводовая сторона будет ѿ то с тым заступцею мовити и речи своее на нем доводити; а выписы и ѿповеданья и все тое право и доводы, которые поводовая сторона против ѿжалованои стороне в том праве маеть, то противко тому заступцы Ѹ права местцо мети такъ, іако и против ѿбжалованое, а има заступцы за има ѿбжалованого будет розѸмано; а заступца не маеть себе до повету ѿни до суду своего належачого ѿткладати и брати, але повинен будет сам або, при себе маючи прокуратора, того ж часу, скоро заступит, ѿтказывати и до кон[ца Ѹсправе]д[ли]витиса. А по вычитаню того артикулу Ѹмоцованыи[и] п̄на по[д]коморого пан Воина Лине夫斯基и, чинечи до[сыт], // иж пан Олеша ани его жона за живота небожчика п̄на Павла Дубицкого по всѣ дни его тых именей Каменогорки, Жорньвищъ и людеи в месте Веницы не держали, не вживали, не вспоминали и жадное части николи ани которого вступу дотол не мели, ѿдно по смерти небожчика п̄на Павла Дубицкого, привлащаючи себе ѿпеку, мимо стрывевъ рожных тые имена Каменогорку, Жорньвица и люди в месте Веницы зо всеми добры и маестностями, іако на позве п̄на подкоморего ширей а достаточней ѿписано ест, своволне а неправне побрали и в держане свое ѿсегнули, а будучи ѿ то позываныи ку праву, ѿбликговалиса листомъ записом своим, кгда б[ы] врожонаа Макгдалена, девка небожчика п̄на Павла Дубицкого, нынешня подкоморинаа браславская, лет своих доросла, тые имена зо всим, с чимъ взяли, вернути. И покладал на то власныи лист запис ихъ, то ест п̄на Федора Олеша и жоны его п̄ней Просими Дубицкого, которыи так са в себе маеть: [...]²²

По вычитаню того листу сторона противная пан Олеша з жоною своею через Ѹмоцованыхъ своих показали з стороны своее таковыи же другии противныи лист на има п̄на Валентого Понатовского и мальжонки его паней Мари Зверевны Тишкевича под тою ж датою. Іако и ѿт стороны поводовое, лист, вышчей ѿписаныи, покладанъ. Нижли в того листу их ѿт янєе Понатовское, матки п̄ней подкомориное браславское, ѿт которые²³ са тот лист

на тот часъ стечалса, печат[еи] не приложено и нет на том мѣстцѣ, где бы мела быти подлѣп[на] пана Понатовского, [але] ест [мѣ]ст[ц]ѣ по трех печатех, четвертое порожене. И по оказа[н]ю того листу домавалсе пан Олеша зъ [жо]//ною своею, абы на лист их, которыи против им сторона поводава показывала, выпись с книгъ былъ положонъ. На што пан Линевский, умоцованыи п̄на подкоморого, показывал выпись с книгъ кгородских замку гсдрьского Луцкого власного вызнана того запису на враде от п̄на Олеша и жоны его Просими под датю року тисача патьсот семдесать второго мса июня первого д̄на, которыи сторона противнаа, огледавши, ничего ку тому не мовила. А умоцованыи стороны поводовое, оказѹючи то, иж не далеи, одно водле записѹ своего тых именеи, то ест двора Каменогорки, Жорньвищъ и людеи в мѣсте Веницы, пан Федор Олеша з жоною своею одно до летъ малжонки п̄на подкоморого держати мѣль, а кгда вжо она лет своих доросла, повинен еи зо всим на все, с чим взал, водле права еи в целости вернути а подлугъ статуту права посполитого личбу вчинити. И подал на то в роздѣле шостом артыкул четвертыи, в котором пишет, иж опекунове все ку пожитку детинному справовати, а кгда дети к разумным лѣтом придуть, тогды опекунове повинни будутъ вси маестности детинные, якъ лежачие, такъ и рухомые, и доходы, з ыменеи их данные, п̄нежные и иные всакие, которые ж колвекъ через ѹвесь часъ опеки своее зберуть, отдати, личбу ѹчинити и во всем са ѹсправедливити. Ку тому подал в том же роздѣле шостом артыкул патыи, в котором пишет, естли бы што опекун приржонныи, або от отца, буд теж з ѹраду приданыи, несправою або недбалостю своею дѣтем в молодости лет ихъ што ѹпустил, тогды дети, доросши летъ своих зѹполных, могут своего правом доискиватиса на том, хто бы тое имене держал. В том же роздѣле шостом артыкул шостыи подал, в котором пишет, иж опекун дѣтем албо сиротамъ, лет не маючимъ, моцне кривды их доходити а детиного не повинен ничего ѹтратити. А потом подал артыкул десатыи и одиннадцатыи в том же роздѣле шостомъ, в которых пишет, иж опекун ани брат рожонныи не может имена детиного, которым са опекаетъ, продати або яким же колвекъ обычаем ѹтратити и теж граничити, а естли бы иначеи ѹчинил, таковое записоване або заставоване ѹ права приимовано быти не мамаеть²⁴, и дети, дошедши лет зуполныхъ, будутъ моцъ мети имена своего от того, хто ѹживати будет, правом доходити. После того подал в том же роздѣле шостом артыкул дванадцатыи, в котором пишетъ, коли бы хто чужое имене в опеце або в заставе держаль а были бы якие кривды суседские албо долги его, так[о]выи кождыи, естли бы не был [на] // своеи власности оселыи, тогды в таковых речах сужонных на рухомом имену его або в недостатку заплаты на самом истцѣ мает быти отправлено. Потом положил листъ его кролевское млсти ѹпоминальныи зъ зарукою двох тисачей копъ грошеи для безпечности здоровья посланца его кролевское млти ѹрожного Адама Потоцкого, такъже возного и шляхты, до п̄на Олеша и жоны его писаныи, абы при том посланцѣ гсдрьском ѹв ыменеи и двор Каменогорку, Жорньвища и люди

в месте Веницы подлугъ права панѣи подкомориное прироженого и запису власного, *от п̄на Олѣши* и жоны его даного, въехати, в моцъ и в держанье взати не бор[о]нили и доброволне допустили, маѣтность рухомую, также [пра]ва, привила, листы и все, штоколвекъ в опеку свою взяли и *а[ко]* опис их обмовлаѣтъ, вцѣле *отдали*, личбу достаточную з опеки водлугъ статуту учинили и за все досытъ *удѣлали*. А дру[гии] лист его королевское млсти в той же справе и под тою же датою, до п̄на Юри Струса с Комарова, старосты браславского и веницкого, а в небытности самого, до подстаростего браславского и веницкого писаныи, абы п̄неи подъкомориной браславской на въехане в добра еѣ ку *отбрано* маѣтности рухомое, также правъ и листовъ и ку прислуханю личбы, и чиненю досытъ возных з *урядов* своих придал, и в далшом поступку тоѣ справы водле права посполитого заховали²⁵ и повинност *врядовую* выконывали²⁶. Третии лист его королевское млсти в той же справе п̄неи подкомориное браславское, до *уроженного* Адама Потоцкого, посланца его королевское млсти, писаныи, абы на тую справу ехал, листы его королевское млсти п̄ну Олѣши оказал, *имене*²⁷ *отчизные* *уроженое* Магдалены Дубицкое, *в* воеводстве Браславском лежачие, Каменогорку, Жорньвища, двор и люди *в* Веницы и иишиѣ имена, з моцы и владности п̄на Олѣши и жоны его водле запису их взявши, пану Песочинском*у* и жоне его подал и в том са всем водлуг листов его королевское млсти заховал. Четвертти лист сознаня посланца его королевское млсти *уроженного* Адама Потоцкого с печатью и подписом руки его под датою д̄ня третегонадцат мсца апрѣла року нинешнего тисача п̄тсоть *осмьдѣсать* третего, в котором листѣ *тот* посланецъ его королевское млсти, *вызнаваючи*, пишеть, *иж*, з листы его королевское млсти будучи посланыи а маючи при себе возного *земского* браславского Дмитра Щикитиньского, з *уряду* приданого, и *шляхту* п̄на Воину Линевского а п̄на Г̄на Дрокгошовского, которыхъ *всѣхъ* его королевская млсть здорове под двема²⁸ копами грошеи *убезпечити* рачи[л], дванадцатого мсца апрѣла в року теперешнем тисача п̄тсот[ъ] *осмьдѣсать* тре[тего *от* п̄на по]дкоморого браславского и м[ал]//жонки его млсти, з слугою их Данилом Кропивою до имени Каменогорки *ездил*, *тот* двор и люди каменогорские, а потом вси добра, до того належачие, Жорньвища и люди въ Веницы, *яко* право посполитое, листы его королевское млсти и власныи запись Олѣшин и жоны его *оказуѣт*, з рукъ их именем пана Песочинского и жоны его *отбрати* и в них въехати хотели²⁹, гдѣ вжо и людем немало са было зобрало, *вызнаваючи* и *хотачи* п̄ну Песочиньскому и малжонце его, *яко* *отчичце*, подданство полнити. Нижли в *тот* часъ приехавши, пан Г̄кубъ Павша *всех* людем до двора загнал, при котором их до двора Каменогорки не пусчано, и въ воротехъ слуга Павшин на има Александро, при котором было немало людем з ручницами и з розмайтѣм *оружем*, лист его королевское млсти вычитавши, *вернули*, копью з него взяли, до п̄на Павши не допустили, самого посланца его королевское млсти *зелжили*, двакротъ в перси *вдарили*, также и *шляхту*, при нем будучую, *збили* и, в перси *пастми* бьючи, *всех* ихъ з двора *выгнали*, *поведаючи*,

жебы на тот часъ пан Олеша и жона его проч одехали а тые добра в суме пнзеи пану Павши от Божего нарочена заставили до Божего нарочена; зачим имене преречоных пану подкомором ъ и малжонце его не поступили и мощно заборонили, што ширеи а достаточнеи на том листе сознаня посланца его королевское млсти описано ест. Потом положил выпись с книгъ кгродских браславских под датою року нинешнего тисача пятсотъ осмьдесать третего мсца апрела семогонадцат днѣа сознане³⁰ возного земского Дмитра Щикитинского, в котором поступокъ права пна подкоморого против пна Олеша и жоны его так же, ѡко и на листе сознаня посланца его королевское млсти, описуеть, иж служебникъ пна Гкуба Павши, врадника пыковского, на имя Александро з громадою людей и з розным оружем до двора Каменогорки посланца его королевское млсти Урожного Адама Потоцкого, также возного и шляхты³¹, при нем будучое³², не пустили и з ворот проч выпхали, мовечи, иж пан Олеша и жона его проч отехали, а тое имене в суме пнзеи своих пну Павши заставили. И так тых добрь преречоных пну подкоморому браславскому и малжонце его не поступили и мощно заборонили, што ширеи а достаточнеи на том выписе описано естъ.

А по вычитаню тых всихъ доводовъ сторона позванаа пан Олеша из жоною своею через Умоцованых своих до того выпису сознаня возного и до листѣ сознаня посланца его королевское млсти мовили, иж, деи, свидетельство их с позвомъ пна подкоморого не згожаецса, а меновите в тых словех, што в позве // написано, абы пан Повша первеи через слугу своего Александра до двора Каменогорки въехати не допустил и мощно заборонил, ино ѡ томъ на сознаню посланца его королевское млсти и возного земского иначеи пишеть, кгды до двора Каменогорки не пущоно, то ест, и вышедши слуги врадника пыковского Гкуба Павши, повѣдили намъ, абыхмо на селе стали и пана их подождали, ѡко ж есмо на селе ъ ватамана станули, где вжо и людям немало са было зобрало, визнаваючи и хотячи пну Песочиньскому и малжонце его, ѡко отчичце, подьданство полнити, чого, деи, на позве не описано; и то теж, абы Александро первеи, нижели слуги выходили, боронити мель, не в порядку положоно. Дла чого довод с позвом а позовъ з доводом не згожаецса. И домовпаласа в насъ, суду, абы с тыхъ причинъ пна Олешу и жону его, ѡко заступцовъ пана Павшиных и жоны его, ³³от року³³ и позву волными Учинили а стороне на позве поправовати казали, подаючи за собою в статуте права посполитого артыкуль тридцатыи в роздѣле четвертом, в котором пишеть, иж сторона наповодоваа, давши позов на праве чести, мает позву своего слушными доводы подпирати. На што пан Линевскии, Умоцованыи поводовыи, мовил, иж, деи, тые помененые причины, хоч же са и в позве не написали, тогды ѡкъ поводови ку помочи, такъже их стороне ку жадной шкоде не стечаютса, а иж вжо сторона Укрочила в право и ест мне Ув отказе, нехай же за таковыми причинами з стоина правного назад не ворочаетъ а речами непотребными, ѡко артыкул сорокъ третии в роздѣле четвертом Учить, права не розрываетъ и подлугъ артыку³⁴ двадцат осмого, в

том же роздѣле четвертомъ описаного, о што н[е] позвана и чого в позве меновите не описано, на то нехай не откажутся. Надто подал в том же роздѣле четвертомъ о збиваню позвовъ артыкул двадцат третии, в котором на концы пишет, гдѣ бы в позве одинъ артыкул был збить, тогда предса на другие артыкулы правные сторона отповедати повинна. И просил насъ, суду, в той речи о ѹзнане.

А такъ мы, судъ, взяли то себе на обмову до дна завтрешнего, пятницы, мца июня десатого. Іако ж дна нинешнего, в пятницу, заседши, мы, суд, на местцѣ судовном, ѹзнали есмо то межи сторонами, иж причинами, вышеш поменеными, сторона позваная, которая вжо от днеш двох ѹкрочила в право, позву и доводов пна подкоморого выслушала, которые праву посполитому ни в чом не сут противные, тым их бурити а себе помочи делати не можетъ. А такъ пан Олеша и малжонка его через ѹмоцованых своих положили тестамент пнее Ивановое Михаилови[ы] // Дубицкое Настаси Петровны Быковны под датою року тисача пятсотъ шесдесятъ птатого мца марца дванадцатого дна и выпись с книгъ оповедана того тестаменту на враде Пинскомъ под датою того ж року тисача пятсотъ шесдесятъ птатого мца маа двадцат шостого дна, в котором пишеть, ознаимуючи, иж первей листомъ своимъ, анижли тым тестаментом, пану Федору Олеши и малжонце его пнее Просими даровала и записала в повѣте Веницкомъ третюю часть имени Жорньвищъ и села Оедѣвецъ на вечность, а две части тых же имени им же в сумѣ пнзеи двохсотъ копѣ грошей литовских заставила, што ширей а достаточней в том тестаменте ест описано. На што ѹмоцван[ыи] з стороны пана подкоморого до стороны позваное мовил, иж, деи, тотъ тестамент до sprawy пна Павшины не належит, кды ж пан Олеша и жона его за тым тестаментомъ имени преречоных перед тым николи сезде не держали и не вживали, аж вжо по животе П[а]вла Дубицкого не близкостю, але опекою держати почал³⁵, іако ж того небожшица Настася Иванова Дубицкая в моцы своеи не могла мѣти водле права, абы мела тые имени, отчизну сына своего Павла Дубицкого, от него отдалати а им записывати. На што пан Олеша из малжонкою своею через ѹмоцованых своих, ничего не мовечи, одно положил лист старыи зашитыи корола его млсти Казимера под датою маа двадцать второго индикту одиннадцатого³⁶, писаныи до намесника браславского и звинородского кнзя Михала Василевича [Ч]орторыиского на жалобу Брындзы, о жоны его отчизну, о имени Жорньвища, в которое са вступовал Богдан Грицковичъ, а такъже, бы ему тую отчину привернул и дал на то ѹважчого. Затым положил другии лист старыи с трема печатми отказны пнее Брындзыное, иж взяла себе за сына кровного своего Быка ѹ свои имени на има в Жорньвища, Головочовцы и Песчаное зо всими вечными доходы, іако в дедизну свою, ѹливаючи на его самого и потомки тые добра вечне, што ширей³⁷ том листе ест описано. Потом положили листъ великого кнзя литовского Александра под датою з Слонима ноябра двадцатого дна индикта третего³⁸, писаныи до гетмана, намесника браславского и

звіногородского кнѣзя Костентина Острогского, ознаимуючи суд свои и розказуючи о имени Жорньвища, в которое са был ѹвезал Ивашко Богданович, абы, взявши от него, подал пнеи К[ахна Б]рындзыное и в то ее ѹве[зал], // што на том листе ширеи есть описано. А на опослед положил лист меновныи пна Федора Михайловича, писара гдрьского, намесника перевалского. В того листу печатей осмъ, кождаа зособна на кустодии своєї притиснена под датою з Вилны июла двадцать деватого дна индикту тринадцатого³⁹, в котором пишеть, иж меналсе с паном Иваном Дубицким, дворанином корола его млсти, и поступилса ему з жоною своєю имена жоны своєї ѹ Веницком повѣти на имя Каменогорку зо всим, а от него взял отменою собѣ в Литвѣ человека колконадцать, яко то ширеи на том листе есть описано. До которыхъ всѣхъ листов и поступковъ, от стороны позваное показываныхъ, ѹмоцованы[и] пна подкоморого мовил, иж, деи, тые вси справы не пану Олеша о [не] пнии Олешинои, але пне⁴⁰ подкоморинои браславскои ѹрожно[и Ма]кгдалене Павловне Дубицкого, яко отчичде имена Каменого[рки], Жорньвищъ и людеи ѹ Веницы, с тою всею дѣдизною ее млсти прислухаютъ и належать. И просил насъ, суду, абы декретом ншимъ тые твердости з ыменами преречоными ее млсти присужоны, а на пану Олеша и жоне его, яко на заступцахъ, заруки и шкоды всказаны были. На што пан Олеша з жоною своєю через ѹмоцованыхъ своихъ повѣдили, иж, деи, мы части того имена Каменогорского малжонце пна подкоморого, што еи водле права ее приходит, за отложенемъ сумы пнзеи, которую на тои части маем, и без позвовъ поступитиса не бороним. И просили, абы от зарукъ были волными, подаючи за собою статуть, же его королевская млсть никого ничим на заощную справу карати не маеть.

А такъ мы, суд, пытали обудвухъ сторон, естли бы што ку тому есче мовити мѣли, абы то показывали. И кгда вжо на то оведве стороне ничего не повѣдили, одно ѹмоцованыи пна подкоморого, заховываючи себе волное право против пна Олеша и жоны его пнеи Просими Дубицкого малжонце пна подкоморого, в целости оповедал нам листы записы небожчика пна Павла Дубицкого, што он малжонце своєї паней Мари Зверовне Тишкевича записал третью частъ всехъ именей своихъ отчизныхъ и материстыхъ ѹв одинадцати сот и патидесат копахъ грошей литовскихъ и над то особливе две части одного имена Дѹбьникъ ѹ сту копахъ грошей, яко, деи, то ширеи на листехъ записехъ и выписохъ ѹрадовыхъ кгородскихъ и земскихъ ест описано; которую, деи, всю суму она даровала и записала была по смерти первшого мужа своего небожчика пна Павла Дубицкого другому малжонку своємѹ пну Валентому Понатовскомѹ, а пан Понатовский засе то влил[ъ] и даровал пасербицы своєї нинешней подкоморинои браславск[ои] ѹрожнои Макгдалене Павловне Дубицкого. И тыхъ всѣхъ правъ первшихъ з р[... ее о]ддал, против которымъ [сторона] // противная ничего не мовила.

А такъ мы, суд, по выслуханю тыхъ всѣхъ речей взяли есмо то себе на розмышлене декрету головного дна завтрешнего, суботы, июня мсца

одиннадцатого. А в том часе, намовившися з собою и розмыслившися водле
 статуту права посполитого на то добре, *иж* пан Федор Олеша из жоною своєю
 п̄нею Просимею на позов п̄на подкоморого браславского и малжонки его млсти
 в судѣ н̄шого нинешнего земского зата своего п̄на Гдукуба Павшу и жону его п̄ни
 Настасью, дочку свою, и слугу их Александра очивисто в права заступил и все
 право *от* стороны поводовое водлугъ артыкулу тридцат первого, в роздѣле
 четвертомъ *о*писаного, сами добровольне, *яко* заступцы, на себе влили и
 [по]водовои стороне *ѣ*в отказе были; в которой справе прислухавшися и
 присмотревшися такъ доводом, *яко* и *об*ронам *об*будвухъ сторон, которые
*ѣ*моцованые против себе на *обе* стороне на писме показывали, а бачечи то, *иж*
 водле права посполитого сторона поводовоа в каждой справе ку доводу *ест*
 близшаа, *яко* *ж* не толко з словных⁴¹, але и з самого запису п̄на Олешина и
 малжонки его п̄нея Просими то са значить *ясне*, *иж* они по смерти небожчика
 п̄на Павла Дубицкого, *от*ца малжонки п̄на подкоморог(о), до имени
 Каменогорки пришли аболи *о*сагнули, *о* чом власныє записы их на *обе*двѣ
 стороне *свѣ*чат, в которых *пишет*, што *ж* они, за позванем *от* матки
 подкомориное до права *о* квалтовное выбите с покоиногo держаня имени
 Каменогорки, Жорньвищъ и люди в мѣсте [Вѣ]ницы единаючиса, *об*мавають
 себе в том записе своем, *иж* не квалтом, але *одно* за правом прирожоным жоны
 своея п̄нея Епросими, а другоє, за поданем врадѣ Веницкого до тых имении
 пришли; а з угоды приателское в том же записе *пишет*, *иж* п̄ни Понатовскаа,
 matka подкомориное, про милост дитати небожчика Дубицкого, абы властност
 ея *особно* на *одномъ* местцу в добром порадку и *о*патреню была зоставлена,
 имени Каменогорку з двором и з двема частми волными на тоє дита, водлуг
 права ея належачими, также и третью часть, што *ей от* первшого малжонка ея,
*от*ца подкомориное, была записана, кром нару[шеня] права своего в опеку и
*об*орону пану Федору Олешу и жоне [ѣ]го п̄н[ей] Просими пустила; а кгда *о*ное
 дита леть своих доростеть, тогды они сами або попотомки⁴² их мели тоє имене,
 што на тоє дита водл[ѣ ...ж]ати будеть, зо *всим*, с чи[мъ] // до рукъ своих
 взали, вернути кром *всакого* права и *примушена* або *пожывана*; а жадное части
 они до половицы того имени, жебы мела быть и *приналежать* п̄ну Олешу або
 жоне его, на том записе не *вспоминаеть* и не *пишетъ*, *от*кул се *значит*, *иж* *им*
 все имене Каменогорку з дворомъ и зо *всими* *приналежностями* до леть *только*
 того дитати в *держанье*, а не *заставоват* *поступлено*, которое они *держачи*, из
 запису своего и с права посполитого *выкročили* и половицу его *заставит* смели,
 чого водле права *о*пекунского чинить бы не мели, *яко* *о* том[ъ] *статутъ* права
 посполитого в розделе шостом в килку артыку[лах] *ясне* *пишетъ*, *иж* *о*пекун
 моцень кривды *детиное* *доходи[ти]* а *маетности* их *ничого* не *маеть* *ѣ*тратити, а
 если бы [...] *ѣ*пустил, тогды дѣти, доросши леть, на *держачом* *доходити* того
могут; *подлугъ* которых артыкуловъ пан подкомориин, *справуючиса* и *маючи*
 право по себе, кгда малжонка его леть своих доросла, *поступком* *правным*,
первее са *через* *приатели* свои, *яко* на *позве* *пишетъ*, *от*чизны жоны *своеи*

Упоминал, а потом владовне, одержавши лист с канцеларии и посланца от его королевское млсти з возным и з шляхтою на увазыване водле артыкулу чотырнадцатого, в розделе третем описаного, хотячи отчизну малжонки своее посегнути, посылал; которыхь добрь, яко посланецъ его королевское млсти, такъже и возныи земскии светчать, иж им не поступлено и мощно заборонено, самих зелжоно и проч выгнано, што ширей на доводех есть описано и у права се перед нами оказывало; [ч]ого бы пан Олеша з малжонкою своею через зятя своего пана Павшу спротив запису своему, огледаючиса на звирхность владовую, чинити и заборонати чужое маестности не мел.

А иж того правом не сперль, одно голыми словы боронил а права зупольного, то ест листовъ ани записов, штобы ему малжонка пна подкоморого винна быти мела, у права не показал, с тых тогды причин всказали есмо нынешним декретом ншим, обы пан Олеша и малжонка его пни Просими, яко заступцы зятя своего пана Павши и жоны его, суму пнзеи двесте копъ грошей с Каменогорки знесли и сами имъ заплатили або где индеи на акомъ имену своемъ вказали и перенесли. Которую суму мы, суд, мощю нынешнего суду ншого з ыимена Каменогорки зносимъ и касуем, а имене Каменогорку з дворомъ, з людми и зо всеми приналежностями водле п[ра]ва прироженого и запису пна Олешиногo и малжонки его с т[ымъ] всимъ, с чим они до [рукъ свои]х [по] смерти небожчика пна П[авла] Дубицкого вziali, [... пну подкомор]ему браславскому [и] // малжонце его млсти уроженои Макгдалене Павловне Дубицкого, яко отчичце, в держане и уживане всказуем и присуживамы. А што са дотычетъ заруки двох тысячей копъ грошей о зелжене посланца его королевское млсти и шляхты, при ним будучое, чим его королевское млсти здорове подданных своих убезпечати ест, волно тых, иж самых особами при стороне поводовои ани умоцованных от них у права не было, тогды мы на тот часъ о то всказу не чинечи, зоставуем им волное право в целости. А пну Федору Олеши и малжонце его пнеи Просими Дубицкого о близкостъ до того иимена, с которою са приповедали, естли будят мети до того поступокъ правныи, волное чинене правом в суду належного зоставуем. Што умоцованыи пна подкоморого, менечи собе тот всказ нше не водлугъ права учиненыи, иж есмо пну Олеши и жоне его о близкост того иимена волное чинене правом зоставили, поведаючи то, иж, деи, за позванемъ пна подкоморого пан Олеша и жона его ничего зыисковати не можеть⁴³, до его королевское млсти от того всказу ншого апелевал, чого мы ему допустили. Которого декрету ншого сторона обжалованаа не примуючи и всказане нше не водле права посполитого быть менечи, водле артыкулу шестьдесят первого апе[л]селевали⁴⁴ с тым до суду его королевское млсти. Которую апелалцы[ю] умоцо[в]аныи пна подкоморого браславского арестовал в н[ас], суду, стороне позванои подаючи на то в роздле четвртомъ артыкул шестьдесят трети, в котором пишеть, в чом отозву суд допусчати не маеть, то ест, хто бы се кому описал и обовазал листом своимъ або на враде а таковыи запись знаиден бы слушныи и владовныи, а тот, хто са опишет, не примуючи

сказана, апелевати хотѣл, тому ѿтзов ити не маєт. Подлугъ которого артыкулу ѿмоцованыи п̄на подкоморого домовалсе, абы в тои справе п̄ну Олеша и жоне его мы, суд, апелации не допустили и пану подкоморему имене Жорньвища и люди в месте Веницы всказали, поведаючи, иж са т[о] все стечаєт и належит до имени Каменогорки. А пан Олеша и жона его ѿт запису своего, которыи са оказал в судѣ правным, же ѿт обликгацыи очевистое на враде, которою зята сво[его] в права заст[уповат... м]огуть, ино мы, суд, ѿ[п...]/ючи то, иж пан Олеша з жоною своею не на запись свои ѿтказ[овали], ѿдно зята своего п̄на Павшу ѿ права заступовали, с тых причин апелевать стороне позванои до его королевское млсти допустили и рокъ певныи перед его кролевскою млстью становитиса им, ѿбеем сторонам, зложили есмо ѿтъ д̄на нинешнего, суботы, июна мсца одиннадцатого за чотыри недѣли, то ест мсца июла деватого д̄на в року нинешним ѿсмыдесат третем, чога ѿбедве стороне подъ страченем права пилновати повинни будѣть. А што са ткнет имени Жорньвищъ и люди в мѣсте Вѣницы, на которых есмо п̄ну подкоморому и малжонце его при имену Каменогорце декрету не учинили, то с тых причинъ, иж т[ого] пану Павши не заставлено и ѿ то п̄на Павши не позыва[но], вед же ѿ то ест волное право п̄ну подкоморему и малжонце ег[о] с паном Олешою и жоною его ѿ права мовити. Што ѿмоцованыи п̄на подкоморого, менечи быти не водлугъ права, светчилса на нас, суд земскии, возным земским.

Которыи ѿвес поступокъ пра⁴⁵ ѿбеех сторон и декрет судѣ н̄шого до книгъ земских воеводства Браславского ест записаныи. И выпись с книгъ под печатми н̄шими его млсти пану подкоморому браславскому ест выданъ. Писан ѿ Браслави.

Декрет земскии браславскии
Дві печати

Северин Кропивницькии,
земьскии воеводства
Браславского писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4044 II, арк. 134–144 зв.
Засвідчена копія. Дослідження на основі цього документа: Крикун М. Епізод із землеволодільчих відносин шляхти у Брацлавському воеводстві в останній чверті XVI ст. // Вісник Львівського університету. Серія історична. Львів, 2000. Вип. 35–36. С. 98–113.

Ретести:

A. 1583 die 6 junij. Decret ziemski braclaw(ski). Między urod(zonym) Ławrynem Piasoczynskim, podkomorzym bractł(awskim), a uro(dzoną) Magdaleną Pawłówną Dubicką.

Dekret ziemski bractł(awski), ktorым skasowaną summą irrecalem, extendentem sup(er) bonas Kamionohorka, reinductum nakazano parti actoreae.

Там само. Арк. 144 зв.

1- -1 Цей фрагмент зайвий. 2 жалобу 3 Наведений далі документ ідентичний документу № 125. 4 Наведений далі документ ідентичний документу при документі № 125. 5 Павшу 6 Тут ли виправлено з ючи. 7- -7 боронили и не поступовали 8 Виправлено з (Олежи. 9 заставленое 10 заставленую 11 заставити 12 заставлено 13 части 14 суду 15- -15 описаного 16 подьперли? 17- -17 поступили и заборонили 18- -18 зелжили, збили 19 ставили 20 Тут к виправлено з ц. 21 котором 22 Наведений далі документ ідентичний документу № 30. 23 которое 24 маеть 25 заховал 26 выконывал 27 имена 28 Далі має бути тисячми. 29 хотел 30 сознаня 31 шляхтѣ 32 будучую 33- -33 Подано двічі. 34 артыкулу 35 почали 36 1448 або 1463 або 1478 рр. 37 Далі має бути на. 38 1500 р. 39 1510 р. 40 п̄неи 41 Далі має бути слово на означення свідчень. 42 потомки 43 можуть 44 апелевала 45 права

№ 128

1583 р., липня 21. Краків. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою брацлавського і вінницького старости Юрія Струса з Коморова про вибиття його з володіня половиною маєтку Прилука брацлавським воєводою, кременецьким і пінським старостою кн. Янушем Збаразьким

Декрет его мл. межи воєводою brasлавскимъ а старостою brasлавскимъ в справе прылуцкою

Стефан, Божю млстию корол полскии, великии княз литовскии, рѣскии, прѣскии, жомойтскии, мазовецкии, ифлантьскии, кж. седкгрод.¹

Ознаймуємы тымъ листомъ н̄шимъ всимъ вобецъ и каждому зособна, кому то ведати належить, иж кгда се приточила перед нас и суд н̄шъ справа за апелациєю от судѣ кгродского Браславског(о) межи ўрожонымъ Юремъ Стрѣсомъ с Коморова, старостою н̄шимъ brasлавскимъ и веницкимъ, тако поводом, з одное стороны, а межи велможнымъ кнземъ Гднушомъ Збаразскимъ, воєводою brasлавскимъ, старостою н̄шимъ кременецкимъ и пинскимъ, позванымъ, з дрѣгое стороны, а то ѿ кгвалтовное выбитье с покоиног(о) держаня с половицы имена его Прилѣка, в повете Brasлавскомъ лежачог(о), ѿ которое кгвалтовное выбитье с покоиног(о) держаня ѿмененог(о) имена, которое ся стало в рокѣ тисеча пятсот ѿсмьдесятомъ мсца октебра шостог(о) д̄ня, кгда ўрожонии Юреи Стрѣс с Коморова, староста н̄шъ brasлавскии, п̄на воєводѣ brasлавског(о) до сѣдѣ кгродског(о) Brasлавског(о) на рочки кгродскиє, которые припадали в том же рокѣ ѿсмьдесятомъ мсца декабра // шостог(о) д̄ня, позвал, тогды тые рочки, иж под сеимом, котории от нас зложон был в рокѣ тисеча пятсот ѿсмьдесят первом на ден двадцат втории мсц.² генвара, припадали, водлуг права не дошли, потом, кгда в том же рокѣ ѿсмьдесят первом на рочки кгродскиє, которие припадали мсца марц.³ двадцат первог(о) д̄ня, староста brasлавскии п̄на

воеводѣ браславског(о) позвал и, будѣчи сам при нас въ Варшаве для важнѣйших потребѣ своих забавены, на оныя рочки, быт не могѣчы, злецил был и дал моц водлугъ права в той справе подстаростему своему виницкомѣ Юрю Кгорецкому, в том повете ѡселом, а при нем, тако ѡселом, дрѣгому слузе своему ѣ судѣ мовити реч Гѣрмоле Совицкому, котории то Гѣрмола, кгда для обложное хворобы своеѣ на тые рочки быт и речи, емѣ сполом з Кгорецким злецоноѣ, справовати не могъ и ѡ той хоробѣ своеѣ сѣдови ѣрядовне ѡзнамил, суд кгородскии Браславскии, ѣзнавши водлугъ права нестана за хоробою тог(о) слуги ѣмоцваног(о) Гѣрмолы Савицког(о), ѡтложил то до дрѣгих пришлых рочков. Потом, кгда на рочки, которые припадали в том же рокѣ ѡсмѣдсѣат первомѣ мѣца мая второг(о) дѣна, староста браславскии пѣна воеводѣ браславског(о) ѡ тоѣ ж позвал, на которих рочках ѡбедве стороне, ѡчевистѣ ѣ судѣ ставшы, пан воевода браславскии выводил // то, иж таѣ справа судови кгородскому не належит, и кгда ж, деи, пан староста браславскии, первеи того на прошлые рочки позвавши, сам они ѣмоцваными его Юрем Кгорецкии не стал, а хотя ж, деи, сѣд слушность нестана за хоробою слуги старосты браславског(о) Гѣрмолы, сполне з Кгорецкимѣ посланог(о), ѣзнавши, до дрѣгих рочков то ѡтложил, в том ему великоѣ безправе ѣчинил, иж ѡт неѡселог(о) ѣмоцваног(о) хоробу принал, а его ѡт позву и речи волным не ѣчинил. А староста браславскии выводил то, иж таѣ справа сѣдови кгородскому не⁴ належит; кгда ж, деи, не ѡмешкал чотырох недел по выбитю с покоиног(о) держанѣ пѣна воеводѣ позват, але, деи, першые рочки за соимом валным и дрѣгие за хоробою слуги Гѣрмолы сплынули. Сѣд кгородскии Браславскии сказал тому слузе старосты браславског(о) присегѣ водле права ѣчинити на том, иж правдивѣ за хоробою на рочки прошлые не стал. Што пан воевода браславскии, розѣмѣючи быт не водле права, ѡт тог(о) сказана до нас апелевал. Которое апелѣаци сѣд ему не допѣскаючы, тому то Гѣрмоле, слузе пѣна старосты браславског(о), присегу чнитт казал. А пан воевода на ѣрад возным се свѣтчил и ѡповедал, иж ѣмоцваног(о) неѡселог(о) принали, и то, што не их // судови, а земскому належит, судѣт и апелѣации ему до нас не допускаят. А потым, кгда за таковым сказанѣмѣ сѣдовым тот то слуга старосты браславског(о) Гѣрмола присегѣ ѣчинит был готов и на той хоробѣ своеѣ, пан воевода браславскии тоѣ присѣаги ѡт него слухати не хотѣчи, ѡног(о) з неѣ вызволил. А потом, кгда с позвѣ своего староста браславскии ѡ квалтовное выбите с покоиног(о) держанѣ з ыменѣа его половицы Прилука жалобу против пану воеводе браславскому ѣчинил, по вычитаню позвѣ пан воевода браславскии тыми ж першыми выводы то выводил, иж ѡ давнѣю рѣчь, ѡ што был первеи на прошлые рочки позыван, естѣ позван, а иж му се квалтъ ѡт судѣ стал, ѡ то сѣд кгородскии Браславскии перед нас позван, и для того, иж з нимѣ в праве стоять, тоѣ справы сѣдит не может и то сѣдови их кгородскому не належит. Староста браславскии тежѣ выводил, иж то належит власне сѣдови кгородскому, кгда ж не ѡмешкал чотырох недел ѡт выбитѣа с покоиног(о) держанѣа позват, а иж першые рочки за соимом валным

сползли и сужоны не были, того позву и он сам добровольне отступоваль, бо, деи, на тот час на службе ншои военной был и тое выбитье с покоиног(о) держанья под воиною сталосе //, домовалсе, абы водлуг констытѹции варшавское ѿ жолнерох захованъ был, хотечи то показат, иж по приеханю з воины ведлуг рецесѹ городенского не ѿмешкал позватъ в чотырох неделях. А пнѹ воевода brasлавский менил то, иж староста brasлавский на тот час был дома и, на тот рок позвавши, ѹмоцваног(о) своего Кгорейского был прислал, чог(о) декретом сѹдѹ кгородского Brasлавског(о) доводил, просечи, абы подле того ж рецесѹ городенского был захован. Суд кгородский Brasлавский, выслухавшы споров ѿбудвѹ сторон, сказал старосте brasлавскому довод приехана его з воины чинит. А староста brasлавский просил, абы то до дрѹгих рочков ѿтложили, бо, деи, ѿ том не ведаючи, абы был ѿ приехан⁵ его з воины пытан, тѹю справѹ маючи, важнеишие справы свое на трибунал до Люблина ѿтослал. Суд кгородский Brasлавский, заховѹючи се в том водлуг права посполитого, пна воеводѹ brasлавског(о) ѿт позву и рокѹ волным ѹчинил, а старосте тѹю справу для ѹчинена доводѹ приехана его з воины на дрѹгие рочки кгородские ѿтложил. Которое сказане пнѹ воевода brasлавский, розмѹеючи быть неслушным, до нас с тым апелевал. На которѹю // апелацию и староста brasлавский позволил. И суд им, тое апелации допѹстившы, рок ку станю перед нами за чотыри недели зложил. На котором то рокѹ, кгда стороны ѿбедве перед нами и сѹдом ншим, староста brasлавский сам ѿчевисте, а пнѹ воевода через ѹмоцваног(о) своего Томаша Белецког(о), стали, сторона а⁶ поводава, староста brasлавский, выведчы так першими, аки и иными доводы, поведил, иж сѹд кгородский Brasлавский слушне в тои справе постѹповал и сказана чинил, просечи, абы декрет сѹдѹ кгородског(о) Brasлавског(о) при моцы захованыи был; а ѹмоцваныи пна воеводы brasлавског(о) также и першими, и иными розмаитыми выводы то выводил, иж суд кгородский Brasлавский не водлуг права в тои справе постѹповал а, аки перших рочков, на которие пан воевода был позван, для причины соиму валног(о) слушне не мел ѿткладат и их зволокат, такъ и на дрѹгих рочках слушне не мел ѿт неѿсѹлог(о) ѹмоцваного старости на Грмолы хоробы приимовати и потом на ѿстатних рочках на довод приехана его з воины до дрѹгих рочков ѿткладат, але, деи, то все чинил неправне и з ѹближенем справедливости пна // воеводы brasлавского; а иж староста brasлавский ѿмешкал в тои справе до кгородѹ позват и вже то судови кгородскому не належит, поведил, просечи, абы декрет сѹдѹ кгородског(о) Brasлавског(о) через декретъ ншѹ был скасованыи а таа справа до сѹдѹ належног(о), то есть до сѹдѹ земского, абы была ѿтослана. Мы з радами ншими, на тот час при нас будѹчими, выслухавшы доводовъ и выводовъ з обудвѹхъ сторонъ и вырозѹмевшы добре контроверсыи перед судомъ кгородскимъ Brasлавским, з обудвѹхъ сторон чиненых, и бачечы постѹпокъ в тои справе сѹдѹ кгородского Brasлавског(о) быт слушныи и водлуг права посполитог(о), до которог(о) се прихилаючи, сказалисмы и тымъ декретомъ ншим сказѹемы, иж

Үрад Браславскіи кгородскіи слушне рочковъ перших для сеиму валног(о) не сѣдил и хоробу ѿт слѣги старосты браславског(о) Грмолы слушне принѣл, кгда ж он, ачь сам не ѿселии, але при Кгорецкомъ ѿселомъ сполне до тоє справы посланъ былъ, слушне теж тѣю справѣ до дрѣгих рочковъ // для ѣчиненъа доводѣ приехана з воины старосты браславског(о) ѿтложилъ. На которих то близко пришлых рочкох браславских по том декрете нашомъ староста браславскіи доводѣ приехана своєг(о) з воины ѣчинити и то показати⁷, иж по приеханю своєм з воины не ѿмешкал чотырох недель позват пна воеводы ѿ тоє квалтовное выбитѣе с покоиног держанъа своєг(о); а кгда то покажет, тогды таа справа власне сѣдови кгородскому Браславскому будет належала за тым декретомъ нѣшимъ. До которог(о) на свидѣцтво тоє речи и печат нѣшу короннѣю притиснѣти єсмо розказали. Данъ в Кракове дна двадцат першого мєца июла рокѣ тисєча пятсот ѿсдєсѣт третєго а королевана нѣшог(о) рокѣ ѿсмого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 322–325 об. Оригінал.

¹ седмикгородское ² мєца ³ марта ⁴ не подано помилково. ⁵ приеханю ⁶ та подано помилково. ⁷ Далі має бути повинен.

№ 129

1583 р., липня 21. Краків. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою Ярмолиної Мелешкової Зофії Микулинської та її сина Івана Мелешка про те, що, всупереч королівському декретові, виданому на недавно відбутому Варшавському сеймі, брацлавський і вінницький староста Юрій Струс з Коморова не дозволяє ув'язати їх у маєток Залісся або Луку (з володіння яким вони були вибиті королівським дворянином Яном Оришовським, привілей якому на цей маєток був скасований тим же сеймовим декретом), незважаючи на те, що для проведення ув'язання король призначив свого посланця Якуба Павшу, – твердячи, що маєтку з такою подвійною назвою немає, а є Залісся, яке дійсно належить Мелешковій та її синові, і Лука, незаконно осаджена на грунтах міста Вінниці нині покійним чоловіком Мелешкової Ярмолою Мелешком, а король Сигізмунд Август постановив, що жодних грунтів Вінницького (як і Брацлавського) староства віддавати і відбирати не можна

Декрет Мелешкової из старостою браславским ѿ имене єє Залѣсьє

Стефан, Божю млстию корол полскіи, великии княз литовскіи, рѣскіи, прѣскіи, жомойтскіи, мазовецкіи, ифлантскіи

Ѿзнаимѣемы тымъ листом нѣшимъ всимъ вобєц и каждомѣ зособна, кому то ведати належит, иж, позвавшы перед нас и суд нѣшѣ ѣрожоног(о) Юрія Стрѣса

с Коморова, старосту ншог(о) браславског(о) и веницкого, шляхетная Ермолина Мелешкова Зофия Микулинского з сыномъ своимъ Иваномъ Мелешком водлугъ позву своего жаловала ѿ то, иж, деи, што тыхъ недавныхъ часовъ на соиме прошломъ Варшавскомъ именье Залесе, названое Лукѣ, в повете Браславскомъ лежачое, которое перво сего дворанинъ ншѣ Гднъ Оришовский за поданемъ вышней помененого старосты браславского // а за правомъ, ѿ насъ запрошоныи, держал, право того Оришовского, тако последнеишое, ѣзнавши быти неслушное, скасовали а той Мелешковой и сыну ея за показанемъ права ихъ ѿ короля его мл. Жикгимонта Августа, продка ншог(о), Ермоле Мелешку и потомству его мужског(о) рожаю леннымъ правомъ даное, присѣдили и декретомъ ншимъ ѣмоцнили и тотъ декретъ на екгзекѣцью водле права, тако в речи ѿсѣжоной, до того ж старосты ншог(о) браславского ѿотслали, ино, деи, ѿн, не дбаючи на декретъ и листъ ншѣ, ѿсобливе до него ѿ томъ писаныи, того имени Залеса, названог(о) Луки, Мелешковой самой и сыну ея подати и водлугъ належности и повинности своее вѣрдовое екгзекѣцци, тако в речи ѿсѣжоной, противъ Оришовскому чинит и декретѣ ншог(о) в skutok свои до конца порядкомъ статѣтовымъ приводити не хочеть а, што болшая, и посланцѣ нашому Гдкѣбу Павшы, котории ѿ насъ посыланъ былъ для ѣвязаня в тое имение Залесе Мелешковое и сына ея, спротивилса и ѣвязаня в тое имение постѣпити не хотел, для чого, деи, тако в заклады, в листе ншомъ на него положоные, такъ и вины, в статуте на недбалыхъ ѣрдовниковъ ѿписаные, попал. В чомъ себе Мелешкова з сыномъ своимъ кривдѣ и шкодѣ немалую быти мѣнати, просила, абымо ея, при томъ декрете нашомъ заховавши, // ѿныи декретъ до skutku своего привести и тое имение Залѣсье, названое Лукѣ, присѣдивши водлѣгъ тог(о) декрету ншог(о), еи и сынѣ ея в держане податъ росказали а шкody и заклады, в котории староста браславский за недосытѣчиненемъ томѣ декретови ншому попал, присѣдили на немъ. З дрѣгое стороны засе, ставшы ѿчевисте передъ нами, ѣржонии Юреи Стрѣс с Коморова, староста наш браславский и веницкий, чиначы ѿпор на позовѣ и жалобу Мелешковое и сына ея Ивана Мелешка, поведил, иж тое то имение Лука, которое ѿна менуеть Залесемъ, не естъ ея, але на кгрѣнте месѣцкомъ посажено, которог(о) ѿн за правомъ своимъ, на староство Браславское и Веницкое, ему ѿ насъ данымъ, в держане пришедшы, в сѣме пнзеи, на томъ старостве записаномъ, держитъ, а имение Залѣсье, на которое ѿна право быти мѣнит и ѿтказуеть, в то сѣ не встѣпѣеть, ѿвшемъ тог(о), што еи ведлѣгъ ея привила належитъ Залесья, а не Луки, чого на праве ея не ѿписано и не дано еи, не боронит, толко тог(о) села Лукы, которое на кгрѣнте месѣцкомъ Веницкомъ ѿсажено естъ и безъ которог(о) кгрѣнтѣ место Веницкое жаднымъ способомъ ѿбытисѣ не можетъ, за правомъ своимъ боронит, кгда ж, деи, небожчикъ мужъ ея Мелешко, ѣпросивши себе тое Залесе, которог(о) и тепер ѿн/еи не боронил, засъ ку тому Залесю хотячы то привлащаст¹, безправне забравшы кгрѣнтѣ ншог(о) месѣцкого Веницкого, ту ж подъ местомъ село ѿсадил и Лукою назвавь, чого ему николи не дано сѣни в данине его ѿписано. А то за божчика² кнзя Корецкого староства, которого, деи, король его мл. Жикгимонтъ Августъ, вносячы сѣму пнзеи на тое

староство Браславское и Веницкое, которѹю кнзю Корецкомѹ записаль з достаточнымъ варункомъ, иж никому в том старостве жадныхъ кгрѹнтовъ ани сел давати и жаднымъ способомъ ѡтдалати ѡт того староства не мел, аж бы таа сѹма пнзси с тог(о) староства знесена была. Што иж са дѣеть противъ варунтъѹ ѡмененог(о) короля его мл. Жикгимонта Авгѹста и противъ правѹ его, просил, абы при томъ селе Луце, которое на кгрѹнтѣ местскомъ, безправне забраномъ, ѡсажено, зоставен былъ а Мелешковаа жебы на томъ Залесю, которое еи дано и в привилію меновите ѡписано, зоставила або жебыхмо певныхъ комисаровъ нѣшихъ для достаточнейшого(о) взатаа ѡ томъ справы выслали. Мы з радами нѣшими, на тотъ часъ при насъ будѹчими, выслушавшы жалобы и ѡтпорѹ з обѹ сторонъ и бачечы то, иж таа то Мелешковаа была в ѹживанію того имени и с него выбита ѡтъ Дна Ѣришовского за правомъ тымъ, которое себе было ѹ насъ ѹпросиль, которое то право его декретомъ // нашимъ первси того ѹ Варшаве налезлимы бытъ нечѣмное, прото, декретъ нѣшъ в моцы своєї заховѹючы, сказалимы и сказѹемы, абы водлугъ ѡмененог(о) декретѹ нѣшого(о) таа то Мелешковаа з сыномъ своимъ Иваномъ Мелешкомъ в держанѣ тог(о) имени Залеса, названог(о) Луки, была привернена; а кгда того имени в держанѣ припѹщона будѣтъ, волно будѣтъ старосте, если бы розѹмелъ метъ лепшое право, нижли она з него, правомъ чинить. И абы са томъ декретови нѣшому досытъ стало, тако в речы ѡсужонои, придавшы до тог(о) посланца нѣшого(о), на ѹчиненѣ екгъзекѹци до того жъ старосты браславског(о) ѹрожоног(о) Юрѣа Стрѹса с Коморова ѡтсыламы, розказѹючы, абы тыи³ то добра, вышѣи ѡменены, водлугъ першого(о) декрету нѣшого(о) зовсімъ Мелешковои в держанѣ при посланцѹ нѣшомъ пѣстилъ и подалъ подъ винами, въ правѣ посполитомъ на старосты, которіе бы екгъзекѹци не чинили, ѡписаными. А справѹ ѡ шкоды и заклады до права належног(о) ѡтсыламы тымъ декретомъ нѣшимъ. До которог(о) на свидѣцтво и печатъ нѣшу коронную притиснути розказалимы. Данъ в Краковѣ дна двадцатъ первог(о) мсца июля рокѹ по нароженію Сына Божого тисеча пятсотъ ѡсмѣдсатъ третего а королевана нашог(о) рокѹ ѡсмого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 319 об.–321. Оригінал.

¹ привлащат   ² небожчика   ³ тыи

№ 130

1583 р., серпня 7. Брацлав. –

Зізнання возного Брацлавського воєводства Себастьяна Кублицького перед Брацлавськимъ городськимъ урядомъ про те, що він у Пикові, маєтку смоленського воєводи і оршанського старости Філона Кміти Чорнобильського, вручив тамтешньому намісникові Олександрові Бубновичу копію королівського листа, в якому зазначено, що за королівськимъ декретомъ Ф. Кміта повиненъ загарбані

ним Янівські і Сніводські ґрунти повернути вінницькому війському Гнівошові Стрижовському; також про те, що він, возний, ув'язав Г. Стрижовського у ці ґрунти і склав опис їх відповідно до одержаних від останнього відомостей та згаданого декрету і декрету Брацлавського гродського суду

Vipis xskyak groczkych samku ospodarskiego braslawskiego

Roku po narodzenyv Yesusa Christusa, Sina Bozego, 1583 myesyacza avgusta syodmega dnia

Przede mna, Ryorgiem Cecem, podstarosczyem braslawskyem, postanowywysy sie oczevisto na vrzedzye Yego K. M. groczkiem w samku braslawskyem, voszny voyevostwa braslawskiego slachethni Sebastian Kublyczky ku zapyzovanyv themy slovy do xksyak groczkych braslawskych szeznał: Bedaczy, dey, mnye od vasey myłosczy, panye vrzendzye, przydanemv na spravu yego milosczy panu Gnyevosu Strzizevskiemu, voyskyemu vinniczkiemu, mayacz ya przy sobie slachty ludzyey dobrych pana Syemyona Cond Rathovycza a pana Ygnatha Jaczkowskych¹, roku² teper ydaczem 1583 myesyacza yula trzyczeczth pyervogo dnya bylesmy vo ymienyu yego mył. pana Chfłona Syemienovycza Kmythi Czarnobolskiego, voyevody smolenskyego, starosty orsanskyego, v Pykovye, yno yesmy yego myłocz pana voyevody smolenskiego v Pikovye nye znaseł. Thedy³ nyevbythnosczy yego milocz Alexandru Bubnoviczu, ponamyesnyku pykovskyemu, okazovalesmy lyst Yego K. M., pysany do yego myłocz pana voyevody smolenskyego y soznaymuyaczy z oczevystego movyenyia, przysadzycz raczył panu Strzyzewskiemu grunthi yego oyczysne yaniewskie y snivoczkye y mlyn stavem na recze Znivody, czo był gvalthovnye vybył yego milocz pan voyevoda smolensky pana Strzyzewskiego s pokoynego dzyerzana, abys zasz w dzyerzanye panu Strzyzewskiemu postapił; czo serey a dostateczniey na thim lyscze Yego K. M. yest opisano y dołożono. Ktory lyst Alexandro przeczythawsy, mnye zasz oddał. A ya yemu s tego lystv kopia slovo od slova spisana s przylozenyem pyeczeczye y s podpisem reky svoiey dał. Y na tho Alexandro mnye, voznemu, y slachczye mianovaney povyedział, ys, dey, yego milocz pan voyevoda // smolensky, pan moy, decretu y lystu Yego K. M. ny v zam⁴, ny sprzczywya sye y then grunt yanyewsky y snywoczky, ktore mieni bycz pan Strzyzewsky swoim vlasnem vyczysnem, postupuyeth. Yakos ya, vozny, y slachthi vissey pomyenioney poslancza pana Strzyzovskiego Mathisa Sokolowskiego a Levka v the grunthy yaniewskie y snivoczkye vvyzał, w mocz, w dzyerzanye y vpozyvanye ze wsystkyemy pozytkamy y ze wsistkyem sbozem zasyanem, thak ozyminą, yako y iarzina, ktorego vydzyalesmy na thym grunczye pana Strzizevskyego vyelmy mnoho zasyanego, panu Strzyzewskiemu podał vedle dovodu pana Strzyzewskiego a sądu vrzedovego y decretu Yego K. M. Napiervey poczawsy od duba Thyskova, na dubye trzy rubyesy yest, od Thyskova duba poł yerzoro, od yezyora do rzeki Bou poł vyas drzevo, od vyasu pvl mogyle, od mogili poł yeziora, na polu snyvodczkyem od yeszier pul Osnyky, od Osznikow po Kruthuiu dolynu, Kruta dolyna vpadła v rzeke Snivody przeczyv Łysej gorey a tham po they stronie vroczyzscze Baykow, po ruthku Mychałowskę, od ruthky po Czarny slach y szto lanamy po

Perkowske ruthke as do Sosenky, od piathy wroczyzczya Yvankovy polanky, ydacz lasem, do wroczyzczya Dyetkovy polanky, od Dyetkovy polanky, sz lasa vysedsy, v dubrovę a przez dubrovę do wroczyzczya Senniczego leska, od Senniczego lieska idacz, do wroczyzczya Głathky ruthky, do rzeki Bou, do wroczyzczya Starego Młynysza, przez dobrowę do wroczyzczya Jabłonyewcza, do vyerbya, od vyerbya przez dobrowę do rudy Słothuchy, wyerch Słothuchi do Oląkovskyey drogy, ydacz Olokowską drogą, as do wyerch leska Krzywego do rzeczky Sosenky. Y thoye, dey, vorczyzczya spysawsy na reiestrz, ponamiestniku pikowskyemu Alexandru Bubnowiczu dał, aby, o thym vyedayacz, ny w czo sye nye vstupował pod zareką, na decrezie Yego K. M. y na lysczye vrzedu groczkiego braslawskyyego vvyasczēm opisane. Do ktorego, dey, rejestru ya, vozny, // pyeczecz svoye przyczynał y rekę podpisał. Czo, dey, ode mnye namyesnyk pykowsky vissey mianowany then registr wsyał. A thak ya, Ryory Czeczal, podstaroschy braslawski, thoiе oczewiste sesnanye vozneho v kxsyеky groczkie braslawskyye sapisacz kazał. Czo sapsyano yest. S ktorych y vypys pod pyeczeczją moją pan Gnyevos Strzyzewsky, voysky vynnicky, na tho sobye wsyał. Vpisan v Braslawiu.

АРК, зesp. Архивум Млынoвскіе Chodkiewiczów, rkps 33, s. 5–7.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови. Див. також: Ibidem. S. 21–23
(польськомовна копія, зроблена в ХІХ ст.).

Регесту:

Копеіа з листу кр., абы ѳвезане поступил воєвода смоленскіи.

Kopia z sesnanye vozneho vvyasczy v grunt Yaniewsky.

Copia wwiązania w Janiow pana Strzyzowskiego przez pana woyewode smolenskiego według decrethu krolewskie^o in bona controversa a. 1583.

Z Kmitą Czornobyłskim granice.

Ibidem. S. 7.

¹ Jaczkowskiego?   ² Перед цим словом має бути v(w).   ³ Далі має бути v(w).

⁴ Слово незрозуміле.

№ 131

1584 р., січня 14. Кременець. –

Зізнання Гнівоша Сторожинського перед Кременецьким земським судом з повідомленням про рід Пісочинських та його мастки у Волинській землі / воєводстві

Выпис с книг земских кременецких

Лѣта Божого нароженїа тисеча пѣтсот ѡсмьдесѣт четвѣртог(о) мѣца генваря четвѣртог(о)надцѣт днѣа

На роках сѣдовых земских кремѣнецких, которые ся сѣдити и отправати зачали в року нинешнем ѡсмѣдесѣт четвертом на завтрѣе Трех Кролеи ста римског(о), постановившисѣ обличне перед нами, Антонием Еловицким, судею, а Савином Еловицким, подсудком, врадники земскими кремѣнецкими, пан Гневош Сторожинский ѡчевисто и доброволне ку записованю до книг сознал тыми словы, *иж, деи, пан* Песочинский, которого прозывали Старыизакон, маючи за собою в стане малженском панюю ѡгрефину Рѣдецкую, с которою сына одного, небожчика пана Гневоша Песочинског(о), ѡтца теперешнег(о) подкоморог(о) браславског(о) пана Лаврина Песочинског(о), сплотивши, в молодости лет его ѡтѹмер. По которого смерти жона его а баба пана подкоморог(о) браславского за другого мужа, то ест за небожчика пна Матфеѣя Гогола, пошодши, прибыла с ним сына Лукаша, который архимандритом киевским был, ѡдно жъ не Гоголем, але Песочинским по брате звалса; а к тому мела с тым Гоголем девоць три, першаѣ Марѣа, котораѣ была за мною, другаѣ Настасѣа, котораѣ была за паном Есеницким, а третѣаѣ также Марѣа, котораѣ была под Ратном за неѣким Миколаемъ Песочинским. И естем того добре ведом, ѣко чоловек старыи а шуриин пна Гневошов, же небожчикъ панъ Старыизакон Песочинский, дѣдъ пна подкоморого, тоѣ имене Песочно и ѡстдов, ѡстырбли в земли Волынской, в повете Луцком, ѡ границѣ з Мелницею // за Стохот, также с Поворском, Козлиничами и з Обзыром з стародавних веков, с продков своих, ѣко властную ѡтчизну свою, держал и ѹживал и, на нем ѡправу жонѣ своеи а теци моеи ѹчинивши сына своего пна Гневоша, ѡтѹмер. По которог(о) смерти таѣа жона ег(о), маючи ѡтправу и ѣко ѡпекунка сына своего, на том имену Песочне седела и ѣко сама, так и потом, пошедши за пна Матфеѣя Гогола, того ѹживала, а Лукаша и тыѣ девки з нимъ сплодила. Ёѣко ж с того имена дочки своеѣ за мене и за пана Есеницког(о) выдала. Где ж и пан Есеницкий ѡт теци своеи в оправѣ в сороку копах грошеи Песочно час немалыи держал, а пана Гневоша Песочинског(о) на службу до йгор выправили. И кгда потом з йгор приехал, тогды тоѣ имене ѹ пана Есеницког(о) выкупил и зас, знову выправуючисѣа до йгор, тоѣ жъ имене Песочно на вечност продал, ѡдно в двухсот золотых полских, кнзю Федору Санкгушку, старостѣ володимѣрскому, заставил и дѣля потужное ѡбороны в праве поручил. Бо тежъ и ѡт подданных именеи самого князя Санкгушка кривдѣ мевал. А потом, зъ йгор приехавши, ѡженилса и, сплотивши пана подкоморог(о), вбрзде ѹмер. Которое ѡчевистое сознѣне Гневоша Сторожинского за прозбою его мл. пна Лаврина Песочинског(о) до книг земских кремѣнецких записано естѣ. С которых и тот выпис под печатми нас, мене, Самоѣла Ледоховског(о), суди, а Ёѣна Гораина, подсудка, ѹрядников судовых земских кремѣнецких, в року теперешнем тисѣча шѣстсот тридцѣт четвертом под час сужѣна роков сто Трѣкролских естѣ выдан. Писан ѹ Кремѣнцѣ.

Дѣи печати

Ёѣн Болбас Ростоцкии, писар
Корыкговаль Хилынкевичъ

№ 132

1584 р., грудня 4. Вінниця. –

Лист Юрія Олександровича Черленковського про позичення ним 12 кіп литовських грошів у брацлавського земського писаря Северина Кропивницького та умови повернення цієї суми

Гд, Юреи [О]лександрович Черленковскии, сознаваю и явно чиню сам на себе сим листом моим, ижъ ку своєю пилнеи а великою потребе позычил и, рѣками своими отличивши, взял есми ѹ его млсти пна Северина Кропивницкого, писара земского браславского, дванадцат копъ грошей личбы литовское. Гд сам и не через жадного ѹмоцованого своего его млсти маю и бѹдѹ повинен ѡтдати и заплатити на час певныи, то естъ ѡ светом Мартинѣ святѣ римскомъ, которое припадет водлуг календарѹ римского в рокѹ приидѹчомъ тисеча пятсот ѡсмьдесятъ пятюм, на местцѹ певномъ ѹ Веницы, ѹ дворе пана писаровом, ничимъ того дна не похибляючи. А где бым а тых пнзеи его млсти на ден, вышеи помененыи, не ѡтдал и не заплатил и хота ѡдным днем похибил, тогды вжо на завтриеи того дна тѹю дванадцат коп грошей литовских его млсти панѹ писарѹ совито, то естъ двадцат и чотыры копы грошей литовских, заплатити маю и бѹдѹ повинен там же ѹ дворе, вышеи помененом, пана писаровомъ. Чомѹ всемѹ, если бымъ досыт на часъ, вышеи помененыи, не ѡчинил, тогды даю в том моцъ и зѹполнѹю волность симъ же листом моим панѹ писарѹ, абы за тѹю всю суму пнзеи, такъ за истизнѹ, яко и совитост, которого чѣсу ѡдъно похочет, гдеколвекъ сподкавъши и нашодшы, будѹ в месте, в селе, на дорозе, будѹ тежъ при церкви, подданых моих, которогоколвекъ села моего будѹчих, грабил, кони, волы, сукманы в нихъ брал и тым грабежом своим заплатѹ за тую всю сѹму пнзеи, так истизнѹ, мне позычонѹю, яко тежъ и за совитост, ѹчиниль, шацѹючи ѹвесь тот грабеж, штоколвекъ ѹ них ѡзмет, не шацѹнком статutowым, але по доброи воли своєї, яко сам похочетъ. А а ѡ то николи на жадным местцѹ мовити и того никоторым ѡбычаем и поступьки правными и неправными на пану писарѹ поискивати, и ѡ то его до жадног(о) права позывати, и противко сего записѹ моего ничого правне и неправне мовити не маю и не будѹ мочи под зарѹкою на вриад кгородскии Браславъскии и на пна Кропивницкого дрѹгою таковою ж сумою пнзеи двадцатма и чотырма копами грошей литовских и под заплаченемъ всех шкод и накладовъ пна писаровых, без жадного доводѹ, на голое мовеньѣ слова его млсти, которые zarazом перед тым судом, перед которыи бымъ ѡ то пна писара позвал, на том же местцу, не ѡтходечи ѡт судѹ, яко тые ѡбѣдѣ менен[ы]ѣ зарѹки, также и вси шкоды и наклады пна писаровы, без жадного доводѹ, толко на голое мовене слова его млсти заплатити маю и повинен

бѹду под страченемъ рѣчи моеѣ, тоѣ, ѿ которѹю на тот час пана писара позовѹ. А и заплативши то, предсе ничего противко сего листу моего и против того, [ш]то са за ним мне станет, ничего мовити не маю и не бѹдѹ мочи на всѹ [потомны]ѣ часы. И на то есми пану писарѹ дал сес мои лист под моею печатю и с подп[исом] рѹки моеѣ. Писан ѹ Веницы року ѿт нароженя Сына Божьего тисеча [пѣтсот] ѿсмѣдесѣат четвѣртого мсца декабра четвѣртого дѣна.

Печатка

Юреи Олександрович,
власная рука

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4045 II, арк. 75. Оригінал.

Пересту:

Kwyt na trzydziesczy złotyc[h] polskych.

Zapis p. Czerlenkowskiego, panu Sewerynu Kropiwnickiemu, pisarzowi ziemskiemu braslawskiemu, dany, na pozyczone summe od niego pomienenomu Czerlenkowskiemu dwunastu kop gr(oszy) litewskich. Anno 1584 d. 4 10bris. Datt(um) w Winnicy.

Там само. Арк. 75 зв.

№ 133

1585 р., березня 4. Варшава. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою брацлавського і вінницького старости Юрія Струса з Коморова про вибиття його з володіння маетком Прилуком брацлавським воєводою, кременецьким і пінським старостою кн. Янушем Збаразьким

Декретъ межи воєводою браславским а старостою браславским стороны
именъа Прилѹка

Стефан, Божю млю корол полскии, великии княз литовскии, рѹскии, прѹскии, жомоитскии, мазовецкии, ифлантьскии, кж. седкгородское¹

Ѳзнаимѹемы тымъ листомъ нѣшим всим вобец и каждомѹ зособна, кому то ведаѣт належитъ, // иж кгда се приточила перед нас и суд наш на рокѹ нинешнемъ, за позы нѣшими задворными припалом, справа межи велможнымъ Гѣнушомъ Збаразским, воєводою браславскимъ, старостою нѣшим кременецким и пинскимъ, ѣко поводовою стороною, а ѹроженыи Юремъ Стрѹсом с Коморова, старостою нѣшимъ браславскимъ и виницкимъ, и з ѹрядниками его кгородскими браславскими Григоремъ Чечелемъ, подстаростимъ, Кондратомъ Козарем, судѣю кгородским, а Григоремъ Баибузою, писаром, ѿ то, иж што позывал пѣнь староста браславскии позы кгородскими браславскими пѣна воєводѹ

браславского ѿ выбите з покоиног(о) держана з ымена Прилѹка, в повете Браславскомъ лежачого, за которими позвы то ѿт п̄на воеводы браславского п̄ну старосте задавано, иж бы таа справа сѹдови кгородскому браславскомѹ сѹдити не належала с тоє причины, иж пан староста чотырох недель ѿт выбитьа з покоиногo держана п̄на воеводѹ позвати ѿмешкал. Того староста браславскии сведоцством старосты трембовелского и его подстаростег(о), под которог(о) юриздыщю маєтностъ его подлегла, до котореѡ ѿн // наперед послуги н̄шое и Речи Посполитоє приехалъ, и тежъ Миколаа Сметанькы, хорѹжого каменецкого, и инших людеи добрихъ приехане свое з воины перед ѹрядом кгородским Браславским доводил, иж по приеханью своем чотырох недель позвати не ѿмешкал. А з стороны п̄на воеводы браславског(о) то вывожоно и ѡказывано, иж тыє свидецства слушные не были и таковыми свидецствы подстаросты тог(о) доводити не можеть, толко ведле права Великог(о) князства Литовского и констытѹции соиму Варшавског(о), листы н̄шыми албо п̄нов рад н̄ших таковых речи и приехана с послуги Рѣчи Посполитоє доводити маєть и водле ѡбликгации своеє. А зас² стороны старосты браславского ѹмоцованыи его то выводил, иж ѿн слушне не толко свидецством людеи зацных, але иж то и³ ведомости н̄шои было и листы н̄шыми, а по приеханю своем з воины и листы старосты н̄шог(о) трембовелского и подстаростег(о), под которог(о) присѹдом маєтностъ свою маєть, до котореѡ и где ѿн наперед с тоє послуги нашое и Речи Посполитоє приехалъ довел и ещє над то все // был готовъ присегнути, иж по приеханью своем додому чотырох недел позвати не ѿмешкал. Ѣ чом ширеи ѹмоцованые з обудвѹх сторон перед нами выводы с права достаточне ѹказали. А так мы с п̄ны радами н̄шыми, при нас на тот час будѹчими, выслухавшы споров ѡбудвѹх сторон и зрозѹмевшы достаточне в тои справе, и бачачы то, ачѹколвекъ тыє свидецства п̄на старосты браславского были слушные, але иж са самъ доброволне пан староста до присеги браль, дла тог(о) нинешним декретом н̄шим сказѹемъ, иж маєть пан староста браславскии на том присегнути, тако, приехавши с послуги н̄шое и Речи Посполитоє военное, чотырох недел ѿ выбите с покоиногo держанья з ымена Прилукѹ п̄на воеводы браславског(о) позвать не ѿмешкал, а кгда присягнеть, теда повинен будет п̄нѹ воевода браславскии перед ѹрядом кгородским Браславским в тои справе ѿ выбите с покоиногo держана з ыменья Прилѹка ѿтказовати. Которои присязе рокъ, то естѹ третии ден по дате того декретѹ н̄шог(о), зложилисмы. Што все до книгѹ канцаларии н̄шои коронной записати а на свидецство того и печат н̄шу короннѹю до того листѹ н̄шог(о) притиснути есмо розказали. Писан в Варшаве дна четвѣртого мсца марца рокѹ тисеча пѹтсот ѡс്മьдєсѹт патого а кролевана н̄шог(о) рокѹ девятого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 342–344. Оригинал.

¹ сєдмикгородское   ² Далі має бути з.   ³ Далі має бути в.

1585 р., березня 5. Варшава. –

Лист короля Стефана про те, що перед ним і коронною канцелярією брацлавський воєвода, кременецький і пінський староста кн. Януш Збаразький звільнив присутнього там само брацлавського і вінницького старосту Юрія Струса з Коморова від присяги, що він, Ю. Струс, протягом чотирьох тижнів після повернення з війни позвав князя стосовно вибиття останнім його з володіння маєтком Прилуком, а також про те, що ці обидві сторони вирішили зустрітися в місті Тереховлі для укладення приятельської угоди щодо даного вибиття, а якщо не дійдуть згоди, то Ю. Струс може вимагати розгляду цієї справи Брацлавським гродським судом

Выпущене с присеги старосты браславского и принате рокѣ на ѹгодѣ з
воеводоу браславскимъ //

Стефан, Божю млстию корол полскии, великии кнѣзь литовскии, рѣскии, прѣскии, жомоитскии

Ознамуемы тым листом нѣшим, иж, очевисто ставшы перед нами и книгами нашими канцаларии коронное, велможныи Януш Збаразскии, воєвода браславскии, староста нѣшъ кременецкии и пинскии, з одноє стороны, а ѹрожонныи Юреи Стрѣс с Коморова, староста нѣшъ браславскии и веницкии, з дрѹгоє стороны, доброволне вызнали, иж штосмы декретом нѣшим были сказали присегѣ старосте нѣшому браславскомѣ, тако он чотырох недел не ѡмешкал ѡ выбитье с покоиного держана Прилѹка, приехавшы з воины, пна воєводы¹ браславьского позвати, тогды пан воєводи браславскии доброволне старосту браславского с тоє присаги вызволил и волнымъ ѹчинил. И за тымъ принали себе рокѣ ѡбедве стороне на ѹгодѣ приятельскѹю стороны тог(о) имениа Прилука, которого иж бы пань воєвода браславскии пна старостѣ з покоиного держанья выбил, што ширеи ѡколо тог(о) в спра//вах ихъ есть ѡписано, иж мают са до места нѣшог(о) Треховли зъехати и там² са приятелскии ѹгожати, на час певныи, то есть по Велицедни за две недели в рокѣ теперешнем ѡсмыдесат пнatom мсца мая патог(о) дна. А кды бы са не погодили, тогды волно будеть пнѣ старосте браславскомѣ пна воєводѣ браславского перед сѣд кгородскии Браславскии позвати а пан воєвода браславскии не маєт са вымовляти неналежностью сѣдѣ, толко за першим позволом маютса межи собою правне розпирати. И просили нас ѡбедве стороне, абы тоє доброволное ихъ вызнане было записано. Теды мы, в том видечы слушинѹю прозбу ихъ, то до книгъ нѣших канцалариискихъ записати а на свидецтво того и печат нѣшу короннѹю до того листу нѣшог(о) притиснути есмо розказали. Писан в Варшаве дна пнatom мсца марта рокѣ тисеча пнтсот ѡсмыдесат патог(о) а кролеванья нѣшог(о) рокѣ деватого.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 216, л. 345–346. Оригінал.

¹ воєводу

1585 р., квітня 4. Брацлав. –

Зізнання возного Брацлавського воеводства Федора Братковського перед Брацлавським гродським урядом про те, що він у домі Семена Богдановича Слупиці, що в місті Брацлаві, поклав адресований йому лист Брацлавського земського суду з вимогою повернути княжатам Янушові і Михайлові Жаславським селища Куну, Вясловичі, Карпів, Калетин, Деренківці, Лоринці, Носівці і Гусаківці, якими С. Б. Слупиця володіє неправомірно

Выпис с книгъ кгородских замку гедрского Браславьского

Лѣта по нароженію Исѹс Хрста, Сына Божего, **ДѢПЕ** мѣца апрѣла четвертого **дѣна**

Передо мною, Григоремъ Чечелемъ, подстаростимъ браславскимъ, ставши очевисто на враде его королевской млсти кгородскомъ Браславьскомъ, возныи воеводства Браславьского шляхетныи Федор Братковскии ку записованю до книгъ кгородскихъ браславскихъ тыми словы созналъ, што *ж*, *деи*, бѣдѣчи мнѣ на справѣ велможныхъ пановъ ихъ млсти Гѣнуша а Михаила княжатъ Жаславскихъ мѣца декабра пѣтого **дѣна** в рокѣ прошломъ тисеча пѣтсот ѡсмдесѣтъ четвертомъ, положилъ есми листъ ѣпоминальныи и при немъ копею с того листу ѣпоминального под печатю и с подписомъ руки, слово в слово списавши, *ѡт* вѣадниковъ судовыхъ земскихъ повету Браславского **пѣна** Ивана Кошки, суди, а **пѣна** Михаила Ласка, подсудка, под печатми ихъ млсти власными, в жалобѣ княжатъ ихъ млсти Жаславскихъ, звышъ поменѣныхъ, писаныи до шляхетного **пѣна** Семена Богдановича Слупицы ѡ свовольное и неправное забранѣ в молодости летъ ихъ млсти княжатъ Жаславскихъ, кгда ихъ мл. по смерти¹ **кѣнза** Гѣнуша Кузминича Жаславского ѣв опеце были, именъ ихъ млсти власныхъ дедичныхъ и *ѡт*чизныхъ, ѣ воеводстве Браславскомъ лежачихъ, на има селище² Куну, Васловичи, Карповъ, Калетин, Деренковцы, Лоринцы, Носовцы, Гусаковцы и тыхъ всихъ добръ ихъ млсти з людми, зъ ихъ кгрунѣтами и всакими доходами в держанѣ и вживанѣ, и на каждыи годъ с того дѣдичства ихъ млсти кнѣжатоу Жаславскимъ прѣречоныхъ добръ ихъ млсти готового плату пенѣжного по сту и по двадцати копѣ грошеи литѣвскихъ бранѣ а ихъ млсти **кѣнжатоу** Жаславскимъ прѣречоныхъ добръ ихъ млсти дѣдичства власного неѡтданѣ и непоступленѣ, и нагороды за пожитки дорочныи с тыхъ добръ, *ѡт* молодости летъ княжатъ ихъ млсти Жаславскихъ черезъ **пѣна** Семена Богдановича Слупицы свовольне и неправне держаныхъ, ихъ млсти невчинѣнѣ, *ѣко* ширѣи жалоба ихъ млсти на томъ листѣ ѣпоминальномъ меновитѣ ѡписана и доложона *ѣст*, в дому того **пѣна** Семена Слупицы власномъ, которыи *маѣт* в мѣсте Браславлю, положилъ есми и дворнику, *ѡт* него тамъ в томъ дому его бѣдѣчому, на има Лаврину Царенку ѡ положеню его ѡповѣдал, напоминаючи, абы панъ Семенъ Слупица тѣ добра, звышъ поменѣныи, *ѣко* власныи и *ѡт*чизныи ихъ млсти **кѣнжатоу** Жаславскихъ, до дѣдичного держана и вживана ихъ млстамъ пустилъ и шкоды, которыи ихъ млсть в невживаню тыхъ добръ своихъ черезъ такъ долги чѣс *ѡт* него поднали, ихъ млстамъ

нагородил. И на том дал сес мои квит под печатю моею и с подписом власное руки моее стороне жалобливои ку записованю до книг. А при мне, возном, были на тот час стороннаа шляхта, то *ест* пан Семен Сабаровский, возныи воеводства Браславского, а пан Юхно Сабаровский. Которое очевистое возного сознане, до ведомости моее владное принавши, в книги кгородские браславские записати казал. На што и выпис с книгъ под моею печатю их млсти княжатом Жаславским *ест* выдан. Писан 8 Браславл.

Печатка

Григорей Бабуза, писар

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XVI^a, s. 47. Засвідчена копія. Те саме: Ibidem. S. 49. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

¹Далі має бути *отца*.   ²селища

№ 136

1585 р., квітня 10. Вінниця. –

Лист королівського посланця Адама Потоцького, яким брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського і Миколая Суліковського уповноважено діяти від його імені в королівському суді за позовом королівського інстигатора, спричиненим скаргою підкоморія і його дружини Магдалени Дубицької та самого посланця про побиття і зганьблення в Кам'яногірці Федором Олешею та його дружиною Просимією Дубицькою, як заступцями Якуба Павши і його дружини Настасії Олешанки, цього посланця і двох шляхтичів, що його супроводжували, коли вони трое представляли інтереси підкоморія і його дружини

ГДА, Адам Потоцкий, визнаваю тым моим 8моцованым листом, што позвани суть на попиране инстыггатора его королевское млсти за *отнесенем* пна подкоморого браславского и малжонки его мл. пни Магдалены Дубицкое, и моим, тако посланца его королевское млсти, и шляхты пна Воины Линеевского и пана ГДАна Дроггошовского(о) пань Федор Олеша и жона его Просимиа Дубицкая, тако заступцы ГДкуба Павши и жоны его Настасьи Олешанки, о зелжене и збите мене и шляхты помененое в Каменогорце на справе пна подкоморо[го] и жоны его через заруку гсдрскую о каране за то на них, в праве посполитомъ описаное, также о тую заруку и о шкоды, тако то все меновите а ширеи в томъ позве естъ описано. За которымъ позвомъ подлугъ вынатья тое справы з лимитации головное земли Волыньское, до першого вторку по сватомъ Мартине тепер близко пришломъ стагаючоеса, рокъ придает на перьшии понедьлокъ по Святой Троицы рымског(о) свата в годъ нынешнемъ осмьдесятъ патомъ. Одно жъ га, не могучи самъ ку той справе тамъ до суду его королевское милости ехати, тымъ листомъ моимъ даю моць зуполную его милости пану подкоморему

браславскомѹ а приателю нашомѹ пану Миколаю Суликовському, такъ ѡбема посполу, тако и порозну, ѡ то с паном Федором Ѡлешою и жоною его мовити и во всем правне поступовати, примуючи ѡт них зыскъ и страту. И на то даю их мл. тот мои листъ з моею печатю и с подписом властное руки моеѹ, до которог(о) теж за Ѹсною прозбою моею его мл. пан Юреи Кгорецкии печат свою приложил и руку подписал. Писанъ ¹въ Венеции¹ лета Бож. нарож. **ѠФПЕ** мѡц. априла десатого днѡ.

Дѡи печатки

Adam Potocky, reka własna

Jerzy Goreczky, reka własna

ЦДІА України в Києві, ф. 220, оп. 1, спр. 69, арк. 1. Оригінал.

Ретести:

Plenipotencia od p. Potoczkiego do Krakowa [...].

Panu podkomorzemu brasławskiemu у пану Sulikowskiemu о zбиcиe iego samego у slachty, przy niem бѡдѡcey, w sprawie p. Piaseczynskiego w Kamienohorce ²do prawa² od Pawszy.

Там само. Арк. 1 зв.

¹ ⁻¹ *Тобто у Вінниці.*   ² ⁻² *Написано іншою рукою.*

№ 137

1585 р., липня 1. Брацлав. –

Позов Брацлавського земського суду Григорієві, або Жданові, коморникові Брацлавського воеводства, та Семенові Богдановичу Слупицям в справі за скаргою княжат Януша і Михайла Жаславських про неправомірне володіння селищами Куною, Вясловичами, Карповом, Калетиним, Деренківцями, Лоринцями, Носівцями і Гусаківцями

Стефан, Божю млстью корол полскии, великии княз литскии¹, рускии, прускии, мазовецкии, жомоицкии, ифлантскии, княжа седмикгородское и иных

Коморникѹ воеводства Браславского шляхетному Григорию, прозываемомусе ж Жданѹ, Слѹпицы а тебе, Семенѹ, менѹючомусе ж Богдановичѹ, Слѹпицы.

Жаловали в сѹдѹ земского Браславского велможные Гднѹшг а Михаило княжата Жаславские на вас ѡ томъ, што ж, деи, по смерти ѡтца их княза Гднѹша Кѹзминича Жаславского, кгда тыѹ княжата Жаславские в молодости лет своих zostали и ѹв опеце были, тогды, деи, вы, своволне почавши встѹповатиса ѹв ыѡмене² их власные дедизные и ѡтчизные, ѹ воеводстве Браславским лежачие, на има в селище³ Кѹну, Вясловичи, Карповъ, Калетинъ, Деренковцы, Лоринцы, Носовцы, Гѹсаковцы, в тыѹ, деи, селища и тепер встѹпѹете и пожитки их, на

каждыи год с того дедицтва их приходачие за кѹницы и з пасекъ, за ловы зверинные, за гоны бобровые и за вси пожитки дорочные, которые продком их на рокѹ чинивали по сту и по двадцати копь грѣшеи литовских, тые на себе берете и кѹ пожиткѹ своемѹ оборочаете, за што княжата Жаславские шацуютъ на васъ *от* зештыа *от*ца ихъ кнѣза Гднѹша Кѹзминича Жаславского две тисечи шестьсотъ и сорокъ⁴ грошеи литовскихъ, чого, *деи*, вы имъ платити и помененыхъ добръ ихъ дедизныхъ вживати перестати, и имъ в деръжанье ихъ врадовне пѹстити и поступити не хотите, и тымъ се голосити смеете, жебы тые помененыя именья вамъ нѣякимъ дедицством належати мели, чого вамъ княжата Жаславские не признають и противъ таковомѹ правѹ вашомѹ мовити и правне бѹрити хочѹтъ, а, маючи в томъ себе *от* васъ жаль, кривдѹ и шкодѹ немалѹю, *о* то вас, *ако* держачихъ добра ихъ, кѹ правѹ до сѹдѹ земского Браславского позывають. А прото жъ приказѹемъ вамъ, штобы есте за симъ позвомъ земскимъ на роки сѹдовые земские, которые в рокѹ нинешнемъ тисеча пятьсотъ осмьдесать патомъ на день сватого Михала римского свята припадѹтъ и на завьтрее сѹдитисе почнѹтъ, в замькѹ нашомъ Браславскомъ передъ сѹдомъ земскимъ Браславскимъ сами кѹ правѹ стали и право свое, которое на тые именья в себе быти мените, на праве положили, и на жалобѹ княжаты Жаславскихъ подъялѹгъ того позвѹ во всемъ ѹсправедьливили. Писан ѹ Браславлѹ рокѹ по нароженью Исѹсъ Хрыста, Сына Божего, тисеча пятьсотъ осмьдесать патого месеца июла перьвого *днѹ*.

Печатка

Северин Кропивницкии,
земский воеводства
Браславского писар

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XVI*, s. 177. Оригинал.

¹ литовскии   ² *ы*имена   ³ селища   ⁴ *Далі має бути* копь.

№ 138

1585 р., липня 11. Неполоміце. –

Позов короля Стефана брацлавському, вінницькому і звенигородському старості та ротмістрові Юрієві Струсу з наказом стати перед королівським судом у справі за скаргою брацлавського воеводи, кременецького і пінського старости кн. Януша Збараського про безпідставне звинувачення у вчиненні урядником його половини Прилуцького маєтку нападу на землі другої половини цього маєтку, яка належить Ю. Струсові

Стефан, Божю млстью корол полскии, великии кнѣзь литовскии, рѹскии, прѹскии, мазовецкии, жомоитскии, ифлантскии, кнѣжа седмикгородское и иныхъ

Урождоному Юрю Стрѣсу с Комарова, старосте браславскому, веничкомъ и виногородскому, ротмистрѣ нашомъ.

Жаловал нам велможный княз Гднуш[ъ] Збаразский, воевода браславский, староста наш кременецкий и пинский, ѿ том, иж, кгда на рочкох кгородских браславских близко прошлых, ѿт дна второго мсца июля сужоных, ты, дна четвертого мсца июля Михаила Ласка, подсудка браславского, на местцѣ своемъ засадиши, при Урядникахъ своих кгородских браславских Григорю Чечелю, подстаростим, Кондрате Козарѣ, суди, а Григорю Баибузе, писарѣ, поднес еси позов кгородский, менуючи и выпис иакимьсь показѹючи, иж таковыи позов по кнзю воеводѣ браславского был положон ѿ то, иакобы он в року давно минѹломъ ѿсмѣдесатом мсца октебра шостого дна через урядника своего никакого Степана Томиловича с половины кгрунтѣ Прилуцкого тебе выбити мел и иакобы в том же року его ж урядникѣ прилуцкий подданных твоих чотырнадцат человек, кгвалтом побравши, на кнзю воеводиной половицы посадити мел, зачим меновал еси себе шкоды тисечѣ копь, также ѿ ставы и млыны, ку томѣ ѿ иакисе шкоды две тисечи копь грошеи, которые иакобы еси, за двором нашим ездячи, наложити мел, иако то ширеи на том позве вычитано было. То пакъ, деи, кнз воевода браславский, будѹчи там ѿ Браславлѣ для инших справ своих ѿ судѣ, через Умоцованого своего такѣ Михаилу Ласку, иако и урядником твоим кгородским браславским до ведомости доносил, иж ѿ такомом позве не вѣдает и емѣ иако ѿчевисто не дал, так и на имену его правне не был положонѣ, Указѹючи с того ж выпису, ѿт тебе покладаного, и выводячи правне, же тот возный первеи трома неделями до книг сознавал, ниж бы са положене такового позвѣ стати мело; к тому показалосѣ, же в Прилуцѣ ѿ ворота местские, а не ѿ дворе, иако право Учит, тые то позвы Утъкнути мел; есче теж онѣ водле повинности урядѣ своего двох шляхтичов на той справе при себе не мел; наѿстатокѣ, деи, тот возный урядом своим справовати и светчити не мог, кгда ж, ѿ фалшѣ будѹчи ѿбвиненыи, не справилсѣ. Которых, деи, выводов и ѿборон правных ѿт Умоцованого его Ласко, на местцѣ твоем засажоныи, сполне з урядники твоими кгородскими не примуючи, ѿвшем над право рокѣ признавши, на таковыи позов ему ѿтказовати велели и апеллации, которое Умоцованыи ѿт воеводы браславского просил, над право не допустили. Наконѣц ку ѿтказѣ декретом своим кгвалтовне а неправне примусивши, копѣи // с такового позвѣ для зрозѹмена, абы ведал, с чого бы са справити мел, не [далѣ]. За которым, деи, таковыи примушенемѣ урядовым воевода браславский чер[ез] Умоцованого своего, иле речи с читана того позвѣ поняти мог, показо[вал], же ѿ таковое выбите с покойного держанѣ иакоесѣ тамъ ме[ни]л и з давности городовое, але, деи, вже еси и давности земское ѿмешкал [...] кгвалтовное побране и посажене на своѣи половицы подданных твоих, [так]же ѿ шкоды тисечу копь, ѿ ставы и млыны, иако и ѿ наклады твои, з[а] двором нашим ездечи, то, деи, судови кгородскому не належит, и вжо еси то зго[ла] давностю земскою Упустилѣ, припоминаючи и то, же в том позве споминает декрет нашѣ, которыи иакобы ѿ

Варшаве в року теперешне[мъ] марца третего д̄ня статиса мел, ѿ котором, деи, воевода браславский [не ве]дает, которого ты самъ под таковою датою перед судом не ѹказо[вал], ачколвекъ еси декрет наш, ѹчиненны ѹ Варшаве марца четвертого д̄ня, по]казовал. Тогда воевода браславский такъ з декрету первеи того [...], такъ и з декрету ѹ Варшаве марца четвертого д̄ня, через нас ѹчи[неного], показоваль, иж там не был спор инший, толко ѿ неналежност судѹ. [...] тебе с покоиного держаня половины кгрѹнту Прилуцкого, так[о ...] ѿт воеводы браславского быти менил, што есмо до судѹ належно[го ...], не ѹближаючи права, ѿтослал. До которого, деи, то декре[ту ...] варшавского, мсца марца четвертого д̄ня ѹчиненого, воевода бр[аславский] ѿтзывался, выводячи то судови, кгда бы еси его до того декрету [...]рого позвѹ, ничего не прикладаючи, позвал, на ѿн час с тобою [и пра]вне роспиратиса был повинен, нижли, деи, наместникъ твои и ѹр[ядники] менованые и, на таковыѹ обороны его не дбаючи, ѹпорне з дом[у] своего, а не с права и воли тебе, п̄ну своему, предса на таковы[и по]зов ѿтповедати сказали и тебе до какогос доводѹ припустили. [К]оторого такового декретѹ воевода браславский, бачачи его собе над пра[во], до нас апеловал. А ѿни, д[еи], на апелации правное з ѹближенемъ его, деи, не допустили, што, деи, ѿн все возными на ѹрад ѿ таковое безпр[аве] свѣдчил. Зачим, деи, ты, доведечи какогос держаня своего, лист[ы ...]ды неслушные перед ними покладал, которые к̄нзь вое[вода ... ѿ]бычаи права и контроверсыи какое, але для информацыи [...] и ѹрядником твоим и для ѿсветченя и ведомости возным [...] неправными быти ѹказовал, ѹпоминаючи [тот] ѹрад, абы [рос...], звлаща без року и позвѹ никоторого сказана на него не чинили, а [...] такие доводы твои, за слушные принявши, пристаѹ тебе [...] самому на держанью ѹряднику твоємѹ [на] какихс шкодах тв[оих] сказали. То пакъ ѹмоцованыи к̄нзя воеводы браславского [...] // перших апелации своих и ѿсветченя своего, такъ ѿт перших декретов того судѹ твоего, такъ и ѿт того головного, зо всим тым до нас апелова[л]. Нижли, деи, тот наместникъ твои и ѹрядники твои кгородские браславск[ие] апелации над все право Великого к̄нзьства Литовского и волнос[ть] посполитую, квалтовне не допустивши, ѹпорне сказъ акис на воеводе браславском в тыл ку шкоде его немалои ѹчинили, чога собе против тебе ѿсмъ тисечей копъ грошей литовских шацѹеть, ѿ што ѿн на врад твои возными земскими сведчилъ, такъ то, деи, ширей и достаточне на протестацыи его ѿписано и доложено есть и достаточне на рокѹ тебе, перед нами припаломъ, ѿт воеводы браславского ширей словы ѿбъяснено и на тебе, и на ѹрад твои доведено будет. И хотячи княз воевода браславский ѿ то на тебе самого, также на наместника и ѹрад твои перед нами, г̄сдрем, ѿчевисто показати и того слушне довести, ѿ то ѿного наместника и ѹрад твои ѿ таковое безправе позвал, и целое право собе з ними заховует, а тебе ѿ неслушное ѿдержанье декрету их сим позвом нашим позывает. Прото абы еси сам ѿчевисто перед нами тамъ, гдеколвекъ на тот час фортуныи двором нашим будемъ, ѿт подана тебе сего нашего позву за шесть недел, такъ на року завитом, стал и декрету нашего в той мере, кгда таковыи неправныи сказ ѹрядников

твоих кгородских браславских касовати будем, прислухаль, и во всем кнзю воеводе браславскому подлугъ вышеи написаное жалобы его Ѹсправедливил. Писан в Неполомицах дня 11 мца июля року Божого 1585 а крелевана нашего року десятого.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4045 II, арк. 98–99.
Незасвідчена копія.

Перестя:

Między Strusem, starostą brasławskim, a х(іе)ciem Januszem Zbaraskim, woiewodą brasławskim, powodem, o wybicie z Przyłuki.

Там само. Арк. 99 зв.

№ 139

1585 р., липня 19. Неполомице. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, його дружини Магдалени Дубицької, королівського посланця Адама Потоцького, Войни Ліневського і Яна Дрогошевського про те, що за наказом Федора Олеші і його дружини Оприсимії Іванівни Якуб Павша не дозволив ув'язати підкоморія і його дружину в маетки Кам'яногірку, Жорнвища та у володіння людьми у Вінниці, а А. Потоцького, В. Ліневського і Я. Дрогошевського, коли вони в Кам'яногірці намагалися здійснити цей акт ув'язання, його люди образили й побили

Декрет, которымъ на Олеши и жоне его 5 тисечи копъ грошей зарѹки кр. его мл. и седенье за зельживост Потоцкоз(о) и Линевьского и навезкѹ ихъ сказано

Стефанъ etc.

Ќзнаимуемъ тымъ нашимъ листомъ всимъ вобецъ // и каждому зособна, комукольвекъ то ведати належить, ижъ позванъ былъ перед насъ шляхетнымъ Федор Олеша и жона его Опросима Ивановна Дубицкога на попиране инстыкгатора ншого за отнесеньемъ ѹрожоныхъ Лаврина Песочинского, подкоморого браславского, и малжонки ез(о) Макгдалены Дубицкоє, Адама Потоцкога, яко посланца нашего, и шляхты стороннее Воины Линевского а Гдна Дрогошовского, ѡ то, ижъ в року недавно прошломъ ѡсмьдесат третемъ за приданьемъ и листы нашими помененыи Адамъ Потоцкии, маючи при себе возного земского браславского и тую шляхту, ездиль до имениа Каменогорки, абы Песочинского и жону его в тоє имение, также в Жорньвища и люди въ Вѹницы, яко в дєдичство, за правомъ ихъ приржонымъ и записомъ доброволнымъ Олешинымъ и тоє жоны его въвзаль. То пакъ врадникъ пыковскии Гакубъ Павша, при бытности ихъ приехавши до Каменогорки зъ зобраньемъ слугъ и

помочниковъ своихъ, также Олешиныхъ и жоны его [...], до себе ихъ не допущаючи, черезъ слугу своего Александра листъ нашъ, до Олешы и жоны его писаныи, вычиталъ и копѣю з него взалъ, а призвавши, же тые добра Олеша и жона его держать, ѿдно жъ то [...] пнзеи собе и жоне своеи Настасы Олешанце ѿт нихъ в заставе быти менил, Ѹвазана не допустилъ и того посланца нашего и шлахту черезъ заруку на листе две тисахи копѣ грошей збилъ и зельжилъ и затымъ в тую заруку и вины статутовые попал. Гако жъ Ѹ той справе Олеша и жона его, также и Павша з жоною до суду земского Браславского позвани были; которого Павшу и жону его, тежъ слугу ихъ Александра Олеша з жоною своею во всемъ заступили. Ѳдно жъ тамъ имъ всимъ у того суду справедливость skutочнаа не дошла, ѿ што зъ стороны ѿпеки добръ преречонныхъ, также и речеи рухомыхъ, шкодъ и инъшихъ кривдъ свихъ! // Песочинскии и жона его ѿсобливе зъ Олешою и жоною его правомъ чинать. А теперъ преречоныи Олеша зъ жоною своею были позвани ку заплаченю тое зарѣки нашеѡ, также шкодъ и накладовъ тыхъ то делаторовъ стороны поводовоѡ, которыхъ собе на тисечу копѣ грошей в томъ ѿт нихъ быти шацують, и ку выконаню на нихъ вин, в статуте за такии выступокъ ѡписаныхъ, и тежъ ку навезце водле стану того посланца нашего Адама Потоцкогo и менованое шлахты, гако то меновите а ширеи на томъ листе мандате нашомъ ѡписано было. Тогда за тымъ мандатомъ инстыкгатор нашъ, также Песочинскии сам ѿт себе сполне зъ шлахетнымъ Миколаемъ Суликовскимъ именемъ жоны своеѡ и тежъ именемъ Адама Потоцкогo и Воины Линевскогo за зѸполными листовными моцами, ѿт нихъ имъ даными, которые Ѹ суду показали, року теперешнегo, властне припалого в той справе, подлугъ вынатьа еѡ з нынешнее лимитации головное волынское, на першии близко пришлыи второкъ по сватомъ Мартине рымского свата в году нынешнемъ стагаючоѡса, тою самою лимитациею, также положенъа стороне того манъдату черезъ возного зъ шлахтою за сознаньемъ, вравовне выписомъ с книгъ кгородскихъ браславскихъ и написомъ возного доведши, пилность Ѹ суду нашего чинили и, ѡжидаючи позваныхъ зъ допущена нашего судовного водле статуту не толко по три дни, але черезъ немалыи час на розныхъ сесылахъ и на сѡи теперешней з реестру черезъ шлахетного Лаврина Сковронка, енерала возного коронного и двору нашего, ку праву приволювати дали. А кгда позваные сами ани черезъ Ѹмоцованого своего не стали и ни черезъ кого не ѡзвалиса, нам, суду, ани стороне ѿ собе ничего ведати не дали, ино, гако на завитомъ року, сторона поводовоа, приданъа ѿт насъ на тую справу Адама Потоцкогo и ѡбъварованъа небез//печности зъдоровъа такъ его самого, гако и шлахты, при немъ будучоѡ, закладомъ нашимъ двема тисечми копами грошей листы нашими, также неѸчьченъа и зельженъа ихъ на той то справе сознаньемъ возного земского браславского, выписомъ с книгъ кгороду браславского вравовне доведши, просила, абыхмо за такою жалобою ихъ, подлугъ стутуту заховавшиса, Олешу и жону его, ако несталыхъ, на Ѹпадъ зъдали и з нихъ справедливости им ѿ то Ѹделали. Мы с паны радами нашими, при насъ на томъ часъ будучими, тоѡ жалобы и всихъ доводовъ ѿт стороны поводовоѡ достаточне выслухавши и бачачи, кгда жъ тотъ Федоръ Олеша и

жона его Просима Дубицкого, будучи ѿ таковое зельженье послангца нашего и шлахты ѿ заруку и вины статutowые, также ѿ шкоды и наклады стороны поводовое позвани, за мангдатовъ нашимъ на року завитомъ не стали и того са намъ справити и стороне Ѹсправедливити не хотели, а иньстыкгатор нашъ и делаторове, тако поводъ, пилность Ѹ права чинили и того на нихъ правне довели, с таковыхъ тогды причинъ нинешнимъ декретомъ нашимъ за вину нѣшу кролевскую ѿ зельженье посланца нашего Адама Потоцкого и Воины Линевского того Олешу и жону его до везенья на дванадцать недель седети на замку албо в дворе нашомъ², в котормъкольвекъ повете ѿселост свою мѣти будутъ албо если бы ѿселости не мели, тогды гдекольвекъ будутъ пристигнены, на враде нашомъ, тако голоты, тое жъ каранье ѿтнести на себе будутъ повинни. Также нам на нихъ и тую заруку нѣшу, надъ которую выкročили, две тисачи копъ грошеи литовскихъ на всакихъ маетностахъ ихъ и нашихъ самыхъ всказѸемъ, к тому навезку совитую водле статуту Потоцкому ѿсемьдесать копъ грошеи а Линевскому другую ѿсемьдесать копъ грошеи присужаемъ. И ѿтсылаемъ тую справу до Ѹраду належачого, гдекольвекъ в пан // ствахъ нашихъ коронныхъ и Великого князства Литовског(о) Олеша и жона его такие будъ добра свои мають албо, хотя голотами суть, ку Ѹчиненью декрету нашому теперешнему в том и во всемъ далшомъ поступку в речахъ ихъ ѿсужоныхъ скуточное ѿтправы порядкомъ и звычайемъ права посполитого. А што са дотычетъ Гдна Дрокгошовского, которыи, ижъ ани самъ ани черезъ кого иного тое речи з стороны своее не попираеть, тогды ѿт нинешнего мандату року и ѿт всее жалобы того Дрокгошовского сторону позваную волными Ѹчинили есмо и чиним. А ѿ шкоды и наклады стороны до суду належного ѿтсылаемъ тымъ декретомъ нашимъ. До которого на лепшую веру и сведецтво печать наша короннаа есть притиснена. Писанъ въ Неполомицахъ дна деватогонадцать мсца июла року ѿт нароженья Исус Христа тисеча плтсот ѿсмьдесат патого а королеванья нѣшого року десатого.

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. vicecancellarius

Справа того жъ
Paulus Sczerbic,
decr(etalis) S(acrae) R(egiae)
M(aiesta)tis noth(arius)

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 198, л. 40–42. Оригинал.

¹ всихъ   ² Далі повинно бути мають.

№ 140

1585 р., липня 19. Неполоміце. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського і його дружини Магдалени Дубицької на Брацлавський

земський суд за прийняття ним декрету, який неповністю врахував їхню вимогу, щоб Федір Олеша і його дружина Оприсимія повернули маєтки Кам'яногірку, Піщане, Жорнвица, Головачівці і людей у Вінниці, чим подружжя Олешів володіло, поки Магдалена була неповнолітньою

Декрет межі подкоморьмъ браславским и жоною его а межі сѣдом земским Браславским же а Федором Олешою // и жоною его ѿ добра браславские Стефанъ etc.

Ознаймуемъ тымъ нашимъ листомъ всимъ вобецъ и кождому зъособна, комуколькокъ то ведати належить, нинешним и на потомъ будучим. Кгды приточилася справа перед нас и судъ нашъ межі ўрожонимъ Лаврыномъ Песочинским, подкоморьмъ браславскимъ, и малжонкою его Макгдаленою Дубицкою, поводом¹, зъ ѿдноє стороны, а межі ўрожоними Иваномъ Кошкою, судею, Михаиломъ Ласкомъ, подсудкомъ, а Севериномъ Кропивницким, писаром, земскими браславскими, также Федором Олешою из жоною его Оприсимею Дубицкого, ѿко стороною позванными, зъ другое стороны, частью декрету за апелациею ѿт того суду земског(о) Браславского а ѿ всю речъ, нижеи написаную, за позвы нашими, которыми тотъ судъ и сторону Песочинскии и жона его теперъ припозвали. Тогда Песочинскии самъ ѿт себе и именемъ тоє жоны своеє, также и шляхетнии Миколаи Суликовскии за моцю зѣплною листовною, ѿт неє имъ даною, которую перед нами ў суду показали, року теперешнего, властне припалого в тои справе, подлугъ вынатъа еє з нинешнее лимитацыи головное вольнское, на першии близко приплыи второкъ по сватомъ Мартине рымского свата в году нинешнемъ тысяча пѣтсот ѿсѣдсѣт пѣтомъ стагаючоєса, тою самою лимитацыею, также поданъа и положенъа суду и стороне тыхъ позвовъ нашихъ черезъ возного зъ шляхтою за сознанем, врадвне выписами с книгъ кгородскихъ браславскихъ и написомъ возного доведши, пилность ў суду нашего чинили и, ѿжидаючи позваныхъ з допущенъа нашего судовного водле статуту по три дни з реєстру черезъ шляхетного Лаврина Скавронка, енерала возног(о) коронного и двору нашего, ку праву привольвати дали. А кгды позваные на третей сесыи ў суду нашего сами ани черезъ ўмоцованыхъ своихъ не стали и ни черезъ кого не ѿзвалиса, намъ, суду, ани стороне ничего ѿ себе ведати не дали, ино, ако на завитомъ року, сторона поводаваа, первеи по три дни на трехъ сесыяхъ привольваньемъ, // написомъ писара нашего декретового на позвехъ показавши и знову вжо и по тыхъ трехъ дняхъ ажъ до сего часу позваныхъ ѿжидаючи, на розныхъ сесыяхъ прошлыхъ въ нинешнего суду ншого привольваньа тымъ же вознымъ доведши, на позваныхъ судовне жалобу и доводы такъ с позвовъ, ако тежъ з декрету земского браславского чинила и с права посполитого речъ свою выводила. Напрод, ижъ Федор Олеша и жона его Оприсимья надъ право мимо близшихъ и не маючи ѿселости земское под нами, по смерти Павла Дубицкого, ѿтца Песочинское Макгдалены, в року близко прошломъ шѣстдѣсѣт девѣтомъ маєтность его кгвалтовне въ ѿпеку себе

привлащали, то естъ въ воеводстве Браславскомъ двор и именье Каменогорку, Жорнвища, и люди въ Вѣницы, и маетность тамъ рухомую, спрам домовыи, *от* мала до велика побрали, к тому именья в повѣте Пинскомъ также зо всею маетностью вziali, *о* которые то пинские добра и маетность сторона теперешнеа поводаваа целое право собѣ зоставует; надъ то в тыхъ дворежъ и именьяхъ вси привилья, листы на тые жъ то и на инышые добра, по Павле Дубицкомъ дочце его Макгдалене належачие, которые были при взатю Полоцка черезъ московского², где тежъ Дубицкии взать был, все погинули, и тежъ записы, цырокграфы розные на долги побрали. Гдко жъ жона небожчика Павла Дубицкого, matka Макгдаленина Марина Зверовна Тишковичовна, маючи *от* того мужа своего на добрахъ его певныи записы, *о* тое кгвалтовное выбитье свое зъ спокоиноного держанья Олешу и жону его до права позывала. Одно жъ, *деи*, они, не вступуючи в право, з собою, *ако* вола ихъ была, поедналиса, зъ шкодою и *ѹближенем* Макгдалены, *от*чички, летъ зѹполныхъ на онъ часъ не маючое. И на записехъ своихъ Олеша и жона его *о*писалиса, на одномъ, же имена пинские и маетность такъ Дубицкого побрали, а на другомъ записе своемъ сполномъ признали, ижъ двор и именье Каменогорку, Жорнвища, и люди въ Вѣницы з маетностью Дубицкого в опеку вziali, *об*везѹючиса дочтце Дубицкого, кгда летъ доростеть, *о*ныхъ добръ зо всимъ, с чимъ вziali, кромъ всакого права примушенья албо позыванья *ѹ*ступити. И такъ, *деи*, тые добра в опеку взавши, черезъ *ѹ*весь тотъ часъ держать, робот и пожитковъ з людьми и кгрунтовъ, и речеи рухомыхъ *ѹ*живають, на Макгдалену, потомка Дубицкого, выхованья и накладѹ жадного никакихъ не чиначи а тѹю маетность пустошачи. Где жъ водле звычайю права и того запису / / подкоморьи браславскии и малжонка его на въеханье в тые вси добра свои *от*чизныи листы и посланца нашого *ѹ*рожного Адама Потоцкого, также приданыхъ з *ѹ*раду возного и шляхту з слугою своимъ посылали. То пакъ тамъ *от* Акуба Павши и жоны его Настаси Олешанки въвзанья не допущено, менуючи, же то Олеша из жоною имъ заставил, а того посланца нашого и шляхту черезъ заруку *н*шу зелжоно. *О* которую жъ то *о*пеку, *о* поступенье помененыхъ добръ лежачихъ и рѹхомыхъ, *о* личбу и *о* шкоды Олеша и жона его до запису ихъ, также *о* привилья, листы и записы, и *о* тую заруку з стороны посланца нашого и шляхты, а *о*собливе Павша и жона его в той же речи, и *о* показанье таковое заставы, *о* постановенье Олешы и жоны его, *ако* заводцовъ, и слуги ихъ Александра, черезъ которого *от* нихъ посланецъ нашъ и шляхта *о*белъжени, *о* непоступенье тыхъ же то всихъ добръ и *о* тую ж заруку *н*шу *от* Песочинского и жоны его позвани были до суду земског(*о*) Браславского. Ино на рокахъ судовыхъ *о* Светои Троицы в року недавно прошломъ *о*смьдесатъ третемъ, кгда Павша з жоною своею запису слушног(*о*) на тую заставу не показали, *о*дно на змове часъ зволокли, тогды Олеша зъ жоною своею *ѹ* суду *о*ныхъ и слугу ихъ Александра заступили и такъ вжо сами, *ако* заступцы, водле артыкулу тридцать сѣмого в розделе четвѣртомъ и тежъ, *ако* *о*пекунове, позваны *о*собливымъ позволомъ, котории тамъ же заразъ, *ѹ* суду, на позваныхъ поднесенъ былъ и сами позваные

его показали, и рокъ за ними³ признали, звлаща⁴, за записом своим Ѹсправедливитиса повинни будучи на всю жалобу Песочинского и жоны его, въ обудвух тыхъ позвехъ описаную, яко ѿ добра Каменогорку, такъ ѿ Жорньвища и люди въ Вѣницы в право вступили, и ѿтказывали, а доводы и права свои, вжо яко в речи головной, жебы то мѣли быти добра Олешиное, покладали. Тогда суд земский Браславский, всихъ на то доводовъ и ѿводовъ выслушавши, декретом своимъ над право стороне поводовой такъ Ѹближили, ачь признали, же тотъ Олеша з жоною своею ажъ по смерти Дубицкого в держанье добръ пришли, што сами записом своимъ сведчатъ, а предса толко одну Каменогорку, ако опекою взатую⁵; ⁶к тому же Олеша и жона его, суму пнзеи на том же именью себе менуючи, права ани доводу слушного не показали, Песочинскому и жоне его, яко ѿтчизну, вечно присудили а заставу Павшину знести сказали⁶. Одно жъ, деи, зараз сами ставшиса противни тому декрету своему, ѿ близкость до тое жъ Каменогорки Олеша и жоне его право волное за Песочинского и жоны его позвомъ над звычаи права знову Ѹтварили, ѿт чого Ѹмоцованыи стороны / / поводовое до насъ апелевал. К тому и ѿт оное сказни своее дла далшое зволоки справедливости апелации неправное до насъ Олеша и жоне его ѿт того ихъ запису добровольного под артыкуль шестьдесятъ первыи розделу четвертого допустили, а Жорньвищъ и люди въ Вѣницы с прилеглостами, которые кгрунты заразъ с Каменогоркою, яко головнымъ именьемъ, они на себе опекою вziali, стороне жалобной без слушное причины не присудили, привилевъ, листовъ, справъ, личбы з опеки, шкод и заруки нашеѿ ѿ зельженье посланьца нашего и шлахты не сказали, Олеша тежъ и жоны ег(о), яко неосельхъ, не Ѹстили и запоруку, кгда са того зразѸ на вступе до права Ѹмоцованыи Песочинского водле статуту домоваль, не дали. Нашстатокъ, и позовъ, которымъ Олеша и жона его позваны были, ачь вжо по выслуханью всеѿ жалобы и ѿтпору, ако са вышеи поменило, неправне ани судовне збили без слушное причины, и такъ зъ Олеша и жоны его ани яко зъ заступцами Павшиными и жоны его, ани ако с позванныи опекуны, звлаща за такимъ ихъ записомъ добровольнымъ, на року завитомъ справедливости не Ѹчинили, и иног⁷ речеи потребныхъ а ѿборонъ правныхъ стороны поводовое с контроверсыи вывернули. А зась Олеша и жоне его речеи потребныхъ, чого и въ контроверсыи не было, в декретъ свои вписали. В чомъ Песочинский и малъжонка его за тою зволокою шкод ѿт суду на тисечу, а ѿт стороны Ѹ неѸживанью добръ лежачихъ и рухомыхъ, также справъ и листовъ чотыри тисечи копъ грошей быти менать. Затымъ Ѹ нынешнего суду нпшого на томъ року властномъ таа жъ сторона поводовая в далшомъ поступку речъ свою судовне выводила, ижъ тые именья Каменогорку, Жорньвища зо всими врочищами и Ѹходами, Пещанымъ и Головачовцами и иными, которые назвища свои розные мают, также Овьдѣвцы и люди въ Вѣницы, и иньшиѿ именья там, въ воеводстве Браславскомъ, ѿт предковъ нашихъ королеи и великихъ кнзеи Гдкгеловичовъ предкове подкомориное браславское Макгдалены Дубицкое, а звлаща прадедъ Михаило, дедъ Иванъ а по нихъ сынъ Ивановъ Павелъ Дубицкий,

отець еѣ, яко отчизну свою, за вечнымъ правом, на дети и потомки их ѿбеего рожаю стагаючимса, через вси давности земскіе покоинѣ держали и ѹживали. А затымъ року тисеча патсот шестдесат третего Павелъ Дубицкии взят был на Полоцку въ везенъе до Москвы, где вси права, привилъа и листы на // именъа его отчизныѣ, такъ на тамътыѣ, яко и литовскіѣ, погинули, а другіѣ са были при матце его Настаси Быковны zostали, котораа подъ тымъ часом, всю отчизну его держачи и ѿпекаючиса, ѹмерла. По котореѣ смерти в року шестдесат шостом Павел Дубицкии, вышедши з Москвы, всю отчизну свою доброволне взял и самъ покоинѣ ѹживал, и жоне своѣи такъ, яко са вышѣи на жалобе поменило, ѿписы ѹчинил. Того всего правы, сведѣцствы, листы, записы и ѿповеданъа на выписехъ врадovýchъ сторона поводоваа тепер довела. А затымъ, деи, Павелъ Дубицкии ѹмер, ѿную жону зъ дочкою своѣю Макгдаленую въ детинстве еѣ zostавивши. То пакъ по смерти Дубицкогo в року шестдесат деватом Ѽлеша и жона его в тые добра кгвалтом вошли, которого кгвалту и побрана речен поступокъ правныи от Дубицкоѣ на Ѽлешу и жону его показано. А ѿ томъ всемъ на доводъ и поперестьѣ жалобы своѣѣ, на позвех вышѣи ѿписаное, положила⁸ декретъ суду земскогo Браславског(o) и вси поступки правныѣ, до того належачіѣ, а ѿсобливе запис Ѽлешинъ и жоны его и сознанъа их выпис врадovныи с книгъ кгроду Луцкогo, ѿбъаваючи с того декрету, ижъ позваные тотъ запис свои ѹ суду признали и, другии⁹ такии от Дубицкоѣ маючи, на тую ѹгду з стороны своѣѣ показовали, также вси инъшіѣ листы, доводы и ѿбороны свои часу права там, ѹ суду земскогo Браславскогo покладаные а в томъ декрете выражоные¹⁰. С которого то декрету и всего поступку помененогo сторона поводоваа намъ выводила и ѿказала, же суд земскіи Браславскіи, Ѽлеши и жоне его фолкгуючи, яко неѿсѣлыхъ, запоруки дати не хотель, кгды толко листъ ѿкииса старыи ещѣ корола Жикгимонта положили, в которомъ самого Ѽлешу земенином ѿсѣлымъ гдѣс ѹ Литве написано, яко ѿнъ самъ ѿ собе справу тогды даль, але ѿсѣлости шляхетскоѣ земскоѣ, абы еѣ под нами под тымъ часом где мели, згола не ѹказали. К тому же теж на ѿнъ час ѹ того суду Ѽлеша зъ жоною, Павшу и жону его заступивши, ѿднакость ѿбудвохъ позвовъ признали и такъ ѿ тую ѿпеку, яко и ѿ вси добра, Каменогорку и Жорнъвища, и люди въ Вѣницы, правовалиса, именуючи половицу тых добръ Ѽлешиною по Ивановои Дубицкогo Настасьи Быковне правом природжоным належати, зъ аким перед тым николи са не ѿзывали и на тотъ часъ ничего ѹ суду не показали. А ѿсобливе право даровизное, от тоѣ жъ Настасьи Дубицкоѣ Ѽлешиною // на Жорнъвища служачоѣ, кгды тамъ ѹ того суду показано было, ако декрет судовыи сведъчить, тогды, деи, и тоѣ сторона поводоваа збѹрила. То пакъ суд земскіи Браславскіи, видечи, же до того всего позваные права не мають, ѿнымъ авне над право фолкгуючи, ѹмысливши толко в части тоѣ справы ѿ Каменогорку декретъ ѹчинити и тым тую справу затруднити и право ючи¹¹, по выслуханью всеѣ прѣ, ку розмышленью на декрет взявши, конътроверсыи ѿбудвох¹² в томъ, яко на жалобе в позве стоиит, поправил и такии декрет свои з ѹближенъем стороны поводовоѣ ѹчинил,

и в том декрете своем написалъ, яко бы Олеша и жона его толко, ако заступцы Павшины, ѿ што декретъ ихъ вышелъ, правовалиса, чога акобы им на онъ час и поводъ позволати мел; што, деи, не было. Также доводовъ стороны поводовое, которыми право на Жорньвища бурила, в декретъ свои тотъ судъ не вписал, то ест, ижъ кгда Олеша и жона его, натагаючи, якобы показати могли, же то добра суть дедичныя Ивановое Дубицкое Настаси Быковны по неакоис Кахне и по Петру Быку, на онъ же час ѹ суду земского Браславского покладали право: Листъ корола Казимера завартыи датою маа двадцать второго дна инъдыкта ѿдиннадцатого до наместника браславского кнза Михаила Чорторыского на жалобу ниакоиса Брындзы, абы Жорньвища, ако ѿтчизну жоны его, вернулъ, в которую са ѹступоваль Богданъ Грицковичъ; ино, деи, таковыи листъ, зъвлаща ку теперешнему доводу противъ поводовое стороны ѿт Олешы и жоны его, ако ѿпекуновъ, надъ ихъ запись водле звычайу права не естъ важныи. Листъ акиисъ с трема печатми помененое Кахны, жоны Брындзыны, которого и даты в коньтроверсыи не написано, ижъ она взала себе за сына Петра Быка въ ѿтчизну свою Жорньвища, Головачовцы и Пешаное зо всеми входы; тогды, деи, и таа даровизна вечнаа, с печатми и сведками незнаемыми, не подлугъ права и неврадовне ѹчиненаа, ничого важна не ест. Листъ великого кнза Александра датою ноабра двадцатого инъдикта третего до кнза Костентина Ѱстрозского, наместника браславского, абы Жорньвища, ѿт Ивашка Богдановича взавши, Быковой подал водле сознанья Брындзыное; яковым, деи, листомъ поточнымъ сознанья Брындзыное подпирати а права Быковой привлащити не могутъ, звлаща, же сторона // позванаа и сама не вѣдаетъ ани вывести ѹ права ѹмела, што то была за Кахна а потомъ если коли што до тыхъ добръ мела. Ѱвшемъ са то с тыхъ листовъ, под тытуломъ корола Казимера и великог(о) кнза Александра положоныхъ, значить, яко сами позваные выводили, же ани таа Кахна, ани по неи Быкъ и жона его в держанью того не были, ѿдно Богданъ Грицковичъ, а по немъ сынъ его Ивашко то держали. А подлугъ права, хто чога в рукахъ не маает, никому записовати не можетъ, а хто бы тежъ на што запись ѿт кого мелъ, потреба, абы давности не ѿмешкиваючи, до держана пришол. А тутъ, деи, значитьса, же и давности ѿмешкано. Тестаментъ Ивановое Дубицкое Настасьи Быковны, матки Павла Дубицкого, датою року тысеча плтсот шестдесат птого мсца марца дванадцатого дна и выпис с книгъ в раду Пиньского того жъ року маа двадцать шостого дна, ижъ она первеи листомъ а потомъ тымъ тестаментомъ записала Олешы и жоне его Жорньвищъ и Ѱвдеевецъ третью часть на вечность, а две в сумѣ въ двохъсотъ копахъ грошеи. На то сторона поводоваа на онъ часъ мовила, же Дубицкаа по ѿнои Кахне ани по Быку права слушного, тако са вышеи показало, до тыхъ добръ не мѣла и, заним ихъ если коли в держанью была, и знаку не показується. Ѱвшемъ, деи, то са властне зо всее тое справы значить, же она по смерти мужа своего Ивана Дубицкого ѹ сына своего Павла мешкала и под тымъ часомъ, кгда онъ до Москвы на Полоцку взать былъ, в тыхъ добрахъ его властныхъ седачи, яко matka ѿными са ѿпекаючи, чужого никому

записовати, чого право боронить, не могла. А тежъ Олеша и жона его николи за таким листом, на акии тестаментъ указъеть, также и за самым тым тестаментом в держанье того не пришли и ошешкали, одно, ако таа вса справа их и запис властныи сведчить, вжо по смерти Павла Дубицкого первей квалтом подь заслоною опеки, а потом за угодою з жоною его а с теперешнею Понатовъскою обычаемъ опеки жъ в то вошли. А хотя бы там тепер и затымъ седели, тогды то право неслушное, бо тотъ тестаментъ не естъ сам в той речи правомъ кгрунтовым, кгда ж на акииса першии листъ указъеть, акого и знаку ани поступку правного за ним сторона позванаа не показала. Ещѣ, деи, тотъ тестаментъ неправне написан и справленъ с печатами и сведками незнаемыми, также на него позволена и [...] // сознаныа ани подтверженъа подлугъ права и привилеивъ на волности посполитые не показано. А опосле показали листъ неакогоса п̄на Федора, писара гедрского, ъ которого печатей осмъ, кождаа на особнои кустодии, ижъ онъ з жоною своею поступил Ивану Дубицкому именье жоны своее въ Вѣницкомъ повете Каменогорку зо всим, а от него взал отменою себе в Литве колконадъцать чоловека. Которыи, деи, листъ ачъ з многих причинъ неправныи, ведже и тотъ зо всими иншими листы и поступки властне подкоморому браславскому и жоне его, аако отчичце именьа Каменогорского, належить, анижли Олеша и жоне его, ако опекуном. Бо, деи, и иншые листы, привила на маетности небожьчика Павла Дубицкого ъ Олеша и жоны его показуютьса, чого властныи листомъ Олешиныи, до Песочинского писаныи, довожоно. Надъто тепер ъ суду нашого сама сторона поводоваа позовъ земский по Олешу и жону его, которыи ърадъ, ако вышеи в позвехъ положоно, неслушне збил, то естъ, же листом, а не повзвом позванъ, положивши и року, такъ за ним на онъ час припалого, выписом с книгъ враду кгородского Браславского за сознаныем возного зъ шлахтою и написом его доведши, поступками правными канцеларыи наше и з ърадывъ земскихъ и кгородскихъ такъ за старог(о), ако и за нового статуту; к тому и артыкуломъ двадцать первымъ розделу четвертого, ижъ позвы листами называютъ, довела и ещѣ, же тымъ позововъ не збивают, того жъ розделу артыкуль двадцать третии показала. И кгда такъ преречонаа сторона поводоваа тую жалобу свою вывела и доводы показала, тогды и того докладала, жебы ещѣ и под то достаточней такъ зъ стороны давного ъживанья, аако и згиненьа прав при збуренью Полоцка иными листы и сведецтвы снадней показати могла, звлаца кгда бы сторона позванаа справы побраные, до тог(о) належачие, ако се значить и ѡ што тепер позвана, з опеки поворочали, чого, деи, и потреба такъ далеце ку выводу теперешнему не естъ досытъ, маючи на записе и признанью Олешинои и жоны его, аако опекунов. Але надъто все указавши по себе право такъ зъ старого, ако и з нового статуту литовского, хто бы чого за Казимера, Александра, за Жикгимонта и за Августа, королеи ихъ млсти, продъковъ нашихъ, в держанью быль, то вечне держати маеть, также и привилеи на волность // земли Волинскои, в Люблине ѡ ѡнѣ даныи, и с того всего поступку правного вывела, ижъ Олеша и жона его над тые статута и привилеи

ажь по ўнѣи способомъ, вышеи описаным, з спокойного держанья жоны и потомка Павла Дубицкого оныѣ добра взяли, а права некоторого прирожоного ани слушне набытого, на што са брали, ани держанья першого ў суду земского Браславского не показали. И маючи тепер певныи а завитыи рокъ такъ за апелацыею, ако и за позывы нѣшими ў нынешнего суду нѣшого, судъ земский Браславский и сторона не стали. Просила тогды сторона поводоваа, абыхмо судъ и сторону преречоную, яко несталыхъ, на ўпадъ зъдали, декретъ суду помененого земского Браславского, в чомъ *ест* слушныи, ўмоцнили, а в чомъ праву посполитому противныи, знесли албо поправили, также ѿ тые вси речи, ѿ што судъ земский справедливости не ўчинил, и згола ѿ все, ѿ што тут тепер рокъ естъ, водлѣ жалобы стороне поводовой справедливость и сказнь skutечную декретом нашимъ королевскимъ ўдѣлали, заховуючи себе ѿ зволоку, ѿ спустошенье тых добръ, также ѿ шкоды, чого такъ не доставало бы, и ѿ наклады свои целое право. А пакъ мы с пныи радами нѣшими, при насъ на тот час будучими, тоѣ всеѣ жалобы подкоморого браславского и малжонки его и всих тых справъ, доводовъ ў суду нашего покладавши и выводов ихъ выслушавши и зрозумѣвши, а бачечи с тоѣ справы и поступковъ еѣ, ихъ Федор Олеша и жона его надъ статута, право посполитое и привилеи Кобелский вжо по ўнѣи и смерти Павла Дубицкого в року шестдѣсят деватом имениа ѿтчизные и маѣтност его, то естъ Каменогорку, Жорньвища и люди въ Вѣницы, которые Дубицкий ѿт давного часу с продковъ своихъ, яко то на сѣс часть сторона поводоваа показала, спокойне держаль на себе, квалтом зъ спокойного держанья жоны его Марины Зверовны Тишкевича, теперешнее Понатовское, и дочки его Макгдалены, подкомориное браславское, взяли и ѿ то все ѿт Понатовское позвани были, яко запис ихъ добровольныи светъчить, а потом, не вдаючиса в право а становачи с Понатовскою, и беручи тые добра въ опеку свою, толко ѿ самой Каменогорце зменку чинать и еднаютьса, што естъ с кривдою Макгдалены, ѿтчички тыхъ добръ, которой то, ако летъ зъполныхъ на ѿн час не маючои, подлугъ права ничего не шкодит, а што болшого, ихъ тым же записомъ своимъ Олеша и жона его описалиса, кгда // дочка Павла Дубицкого, помененаа Макгдалена, летъ доростеть, то што на нее водлѣ права приналежати будеть, зо всимъ, с чимъ взяли, добра поступить кромъ всякого права и примушенья албо позыванья, ѿ што, будучи ѿт Песочинского и тоѣ жоны его первеи вравовне напоmnени а потомъ до суду земского Браславского позвани, кгда, тому запису своему досеть не чиначи, опеки не здавши, на право са ѿтзывали и, судовне приимаючи, права прирожоного ани слушне набытого не показали, тогды судъ земский Браславский былъ повиненъ зъ ўраду своего стороне поводовой ѿ вси речи водлѣ жалобы зъ Олешою и жоною его, ако зъ заступцами Павшиными и жоны его и ако жъ опекуны за позвомъ, по нихъ самыхъ выданыи, которыеи ўзнавленъ, ихъ несправне збит естъ, зараз на тых рокохъ земскихъ подлугъ добровольного запису и признанья ихъ завите справедливость skutочную ўделати, которое, ихъ не ўчинилъ и, полишавши контроверсыи, декретомъ своимъ стороне поводовой много ўближил. И будучи ѿ то все, ако вышеи на жалобе выражоно,

пререченыи судъ земскии Браславскии и сторона передъ насъ ку праву позвани, на року нинешнем, правне доведеном, сами ани черезъ ѹмоцваньхъ своихъ згола не стоат, ничим жалобе стороны поводовое не бурать а речи своее не подпирать¹³, и ако сами на онъ часъ ѹ того суду земского з очевистое росправы, такъ тепер сун за нестанем своимъ на всемъ доводе своемъ ѹстали. Тогда, прихилившиа в том до звычайу права посполитого, декретъ того суду земского Браславского, которым именье всю Каменогорку подкоморему браславскому и жоне его, ако ѡтчизну ее, на Ѡлеши и жоне его, ако на ѡпекунех, вечне присудили и заставу Павшину и жоны его ѡттол знести сказали, в том мере слушным и правнымъ быти наидуемъ и нинешним декретом нашимъ при моцы zostавуем и вечне ѹтвержаем. А з стороны того, ижъ судъ помененыи тым же декретом своим Ѡлеши и жоне его до тых же добръ знову был право заховал и апелации, ачъ неправне, допустилъ, которое тепер сама жъ сторона апелюючаа не пилнуеть, яко речъ неправную касуемъ и внивечъ ѹморочаем. Также ку Каменогорце, ако именью головному, належачие а сполне заразъ взатые добра Жорньвица зо всеми врочищами и ѹходами, Пещаным и Головачовцами и иными, якоколвекъ назваными, которые розные назвища мають, и люди въ Вѣницы, кгда жъ Ѡлеша и жона его, абы тамъ што коли перед тымъ держати мели, нижъ таким ктвалтомъ а ѡпекою в то // вошли, ѹ суду земского Браславского не показали и тепер перед нами не стоать и не показѹют, выслухавши жалобы ѡборонъ и всех доводовъ стороны поводовое, вышеи описаных, тому жъ подкоморому браславскому и помененои жоне его Макгдалине, яко ѡтчизну власную, признаваемъ и присужаем, не zostавуючи вжо Ѡлеши и жоне его за тым ихъ нестанемъ на нинешнем завитом року и непоказаньем права до всех тых добръ некоторого права и вступу вечными часы. Гдко жъ вжо тепер заразъ врадъ нашъ староства Браславского, не дѣбаючи ни ѡ што, преречоные вси именьа и люди в месте Вѣницком, яко посполу на онъ часъ взатые, з будованем дворным, с конми, быдлом, с челедью невольною, збожьемъ, в гумнах зложоным и на полах засеаным, з ставы, з млыны и зо всеми [...] и пожитки, и з всакими иными речами рухомыми и с чимкольвекъ до рукъ своихъ Ѡлеша и жона его взали, з моцы и держанья того то Ѡлеши и жоны его, и хто бы кольвекъ то ѡт нихъ держал, моцью сего декрету нашего вынавши, подкоморому браславскомъ и мальжонце его подати и в то их, ако во властное дедицство, впустили повинень. А Ѡлеша и жона его, ако ѡпекунове, над запис свои доброволными и ако тые, которые на то жадного права ани держанья перед тым, нижли в то таким ктвалтомъ а ѡпекою вошли, не вспоминали ани потом слушне ѡказали, и кождыи, хто бы то ѡт нихъ тепер держал тым же взглядом, не могутъ того болшеи ничим боронити, ѡвшемъ заразъ вцеле поступити повинни. Надъто Ѡлеша з жоною своею подлугъ статуту зъ ѡпеки своее пожитки, с тых именеи по вси тые лета браные, с которыхъ жадного накладу на ѡтчичку не чинили, вцеле ѡтдати, а ѡсобливе пожиткѣ, по апелации неслушной и по зложенью позвовъ ѡттолъ взатые, з навезкою вернути и шест копь грошей вины, которые сказѹемъ, стороне поводовои заплатити, личбу з опеки ѹчинити и привильа, и листы, ѡ

што были позвани, поворочати, и за все досыть заразъ при поданью тых именеи стороне поводовои повинни Ѹделати. А если бы Олеша и жона его речеи рухомыхъ Павла Дубицкого, черезъ нихъ в тыхъ именьахъ побраныхъ, также за опекою пожитковъ и по апелации а заложеню позвовъ взатыхъ, *отдати*, вины доброволне заплатити, личбы Ѹчинити и листовъ поворочати не хотели и за шкоды в тои кгвалтовнои опеце, чого себе сторона чотыри тисечи копъ грошеи *от* нихъ // шацуе*т*, и за все досыть заразъ [...], на чом подкоморинаа браславскаа сама, кгда жъ на то с причины sprawy [...], властне належачое достъ, присагу, которую *еи* сказѸем, на враде кгородском Браславском на рочкох судовыхъ кгородскихъ браславскихъ, которые в мсцы декабри в року нинешнемъ сужоны будутъ, а то если бы тые рочки не дошли, тогды на першихъ, которые по тых там судить мусат, Ѹчинити. Мы за тою пры[...]ою суму, за то поприсажоную, на Олеши и жоне его подлугъ права стороне теперешнеи поводовои тым декретомъ нашимъ, ако на року завитом, сказѸемъ и роки статutowые заплате складаем, и *отсылаемъ* тую справу до враду належного, гдекольвекъ в паньствахъ нашихъ коронныхъ и Великого кнзства Литовского Олеша и жона его добра свои акие, буд мають албо хота голотами суть, кѸ Ѹчиненью декрету нашему теперешнему в том и во всемъ далшомъ поступку в речах Ѹсужоныхъ скуточное *отправи* порядкомъ и звычаемъ права посполитого, абы ако тые добра всказаные стороне поводовои в держанье тепер заразъ поданы, такъ и сума пнзеи шкодъ, черезъ насъ сказанаа, на чом подкоморынаа браславскаа присагнет, на Олеши и жоне его и на власнои маетности ихъ, если на тот час где мають акую волную, што тепер заразъ вжо самъ судъ земскии Браславскии стороне поводовои масне Ѹказати повинень, кгда жъ Ѹ суду своего Олеши и жоны его, коли Ѹселости не показали, чого са домовано, правне не Ѹстигил, и з Ѹщена *от* стороны вызволити важилса, подлугъ статуту *отправлена* была. А если бы нигде маетности земское под нами не мели и голотами были, тогды там же декретомъ нашимъ сказѸем, абы тот же староства Браславского и кождыи иншии Ѹрад на тыхъ самыхъ врадникахъ судовыхъ земскихъ браславскихъ и на властныхъ именьахъ и маетностяхъ ихъ всакихъ, где бы Ѹдноколвекъ в паньствахъ нашихъ корунныхъ и Великого князства Литовского мели, тые вси шкоды такимъ же обычаемъ подлугъ статуту *отправил* моцю сего жъ нашего декрету. До которог(о) на лепшую веру и сведецтво печатъ нѸша короннаа *ест* притиснена. Писан в Неполомицахъ дна деватогонадцат мсца июла року Ѹт нароженьа Исусъ Христова тисеча патсот Ѹсмдесат патого а кролевана нашего року десатого.

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. vicecancellarius

Справа того жъ
Paulus Sczerbic,
decr(etalis) S(acrae) R(egiae)
M(aiesta)tis noth(arius)

РГАДА, ф. 389. оп. 1, д. 198, л. 31 об.–37 об. Оригинал.

¹ поводами ² *Ідеться про великого князя московського.* ³ *Тобто позвами. Але перед цим згадано один позов. Зі сказаного далі видно, що позовів було два.* ⁴ *Далі має бути признали, иж.* ⁵ *Далі має бути держал.* ⁶⁻⁶ *Ідеться про той самий декрет Брацлавського земського суду.* ⁷ *Зайве слово.* ² *Ідеться про поведову сторону.* ⁹ *Ідеться про запис.* ¹⁰ *Далі має бути показовали.* ¹¹ *Незрозуміле слово.* ¹² *Далі має бути сторон.* ¹³ *подпирають*

№ 141

1585 р., жовтня 7. Луцьк. –

Впис у луцьку земську книгу випису з брацлавської гродської книги (1585 р., серпня 6. Брацлав), який містить лист возного Брацлавського воєводства Дмитра Щикитинського про те, що він, приданий брацлавським, вінницьким і звенигородським старостою Юрієм Струсом з Коморова київському воєводі і маршалкові Волинської землі кн. Костянтиніві Острозькому “на всі справи”, з зем’янами Олехном Дешковським, Матяшем Зяловським, Дмитром Шандировським і Андрієм Юшковським: 1) був свідком того, як у селі Воробіївцях брацлавський земський суддя Іван Юхнович Кошка відступив князеві в заставу за 10000 литовських грошів такі свої і свого молодшого брата Андрія мастки: села Воробіївці і Шпеків, селища Черемош, Фальків, Яголовків, Ігнатівці, Дерепчинці, Рогізну, Почапінці, Михайлівці, Головського, Стриїв, Огарів, Плисків, Ханів, Дчозів, Ошитків, Вовчок, Олексіїв, Губин, Тетіїв, Пальчиків, Михалківці, Кузьминці і Теменинку, селища за рікою Собом, а також своїх підданих у Вінниці і Брацлаві, до того ж 37 пасік з садами (своїх і підданих своїх), Красний став, Фальків став, незайнятий на ріці Улизі став, став, ставок і млин під Шпековом, незайняті два ставки на ріці Дерепчинці і в Плискові на річці Росці; 2) з зазначеними зем’янами і посланцями кн. К. Острозького Іллею Шашковичем і Григорієм Цурковським оглянув і описав межі зазначених володінь (1585 р., липня 26. Воробіївці)

¹Запись заставнии от пана Кошки князю Острогскомъ¹

Року Бжог(о) **АФПЕ** мсца октебра **7** днѣ

На рокох земских судовых, от днѣ светог(о) Михала римского свѣта в годѣ нынешнем тисеча пѣтсот осмьдесят пѣтаом припалых и судовне отправованых, постановившыся очевисто в замку гедрѣском Луцком перед нами, то ест Федором Кадановичом Чапличом Шпановским, судѣю, а Иваном Хреницким, подсудком, вриадниками земскими судовыми повѣту Луцкого, его мл. пан Иван Юхнович Кошка, судѣя земскии brasлавскии, оповедал и, сознаваючы очевисто а ѹстне, покладалъ перед нами ѹ судѣ выпис с книг кгородских brasлавских сознанѣ огледана возного brasлавског(о) Дмитра Счыкичинского и шляхты, при нем будѣчых, всѣх справ и границ заставы и поступена всѣх именеи его дедизных и отчизных, ѹ воєводстве Brasлавском

лежачых, его мл. асневелможному пану пану Костентину кнжати Острозскому, воеводе киевскомѹ, маршалку землѣ Волинское, в котором выпише кгородском brasлавском сознанна возного коло того всего шыреи меновите и достаточне описано и доложено ест, просечы, абы оныи выпис вычитан и в книги справ земских луцких обычаем перенесена ѹписан былѣ. Мы его, огледавшы, перед собою чыгати казали; которыи так ся в себе маеть:

Выпис с книг кгородских замку гдрьского Brasлавског(о)

По нароженю Сна Бжого Исус Христа року тисеча пятсот осмьдесатого пятаго мсца августа шостого дня

Ставшы очевисто на враде его королевское млсти кгородском, замку гдрьском Brasлавском, передо мною, Григоремь Чечелем, подстаростим brasлавским, возныи воеводства Brasлавского шляхетныи Дмитръ Счикичинскии ку записованю до книг кгородских brasлавских тыми словы созналь, иж, деи, в року тепер идѹчом тисеча пятсот осмьдесат пятом мсца июля шостогонадцат дня, будѹчи мне приданому от его мл. пна Юри Стрѹса с Комарова, старосты // brasлавского и веницкого и звинородског(о), на всѣ справы асневелможному пану пану Костентину кнжати Острозскому, воеводе киевскому, маршалку землѣ Волинское, а так а, маючы при себе шляхту землян гдрьских воеводства Brasлавског(о) их мл. пна Олехна Дешковског(о), пна Матяша Зьаловског(о), пна Дмитра Шандыровског(о), пна Андреа Юшковьского, былом при том в дворе в селе Воробьевцах, кгда его млсть пан Иван Юхнович Кошка, судя земскии brasлавскии, завель и поступиль, так и в моц, держане и ѹживане подаль имена свои дедизные и отчизные, ѹ воеводстве Brasлавском лежичие, всѣ части свои, от брата его рожного меншог(о) пна Андреа Кошки ему належачие, асневелможному пану пану Костентину кнжати Острозскомѹ, воеводе киевскомѹ, маршалку землѣ Волинское, в певной суме пнзеи в десети тисечах копах гршеи литовских, а меновите имена свои село Воробьевцы з двором и з людми, село Шьпеков з людми и селища Черемошь, селище Фалков, селище Гоголовков, селище Игнатовцы, селище Дерелчинцы, селище Рогозна, селище Почапицы², селище Михаиловцы, селище Головског(о), селище Стрыев, селище Угаров, селище Плисков, селище Ханев, селище Дчозов, селище Ошитков, селище Вовчок, селище Олексиев, селище Губин, селище Тетеев, селище Палчиков, селище Михалковцы, селище Кузминцы, селище Теменинка, зо всѣми кгрунты оремьыми и неоремьыми, с полми, з лесы, с пасеками, з садами, з дѹбровами и зарослами, з сеножатми, з ставы, млыны и з ставищами, з озеры и озерищами, з реками и з речищами, з ловы рыбными и гоны бобровыми и з ловы зверинными и пташими и всакими пожиткы, акимиколвек имени тепер и на потом названы будѹт, ничего на себе, жону свою и близких, крєвных // и повинных своих не зоставуючи, въ селе Воробьевцах двор зо всим будованем, з дворцом, с поддаными и з их повинностями, зь збожем засеянныи, в котором селе подданных осельх тяглых двадцат пят, в селе Шпекове

подданных ѡсельх тяглых трынацат, в месте Веницы подданных ѡсельх тяглых двадцат ѡсмъ, в месте Браславли подданных ѡсельх тяглых три, пасекъ из садами в лесех на всем кгрунте дворных и на которых подданые панов розных стоат моих, Ивановых Кошчиных, тридцат сем, став Красныи по половицы с п̄ном Андреем Кошкою, став Фалков мене, Ивана Кошки, ѡдного, став незанятыи на рецы Ълызе сполныи, став и млын под селом Шпековом на рецы ЖабокричѸ сполныи, дрѸгии ставок вышеи тог(о) сполныи, ставок незанятыи на речцы Дерепчинцы сполныи, ставок незанятыи в Плискове на рецы Росцы сполныи; и иных ставок немало. Так теж былом при том, кгда кгрунт ѡвес, ѡко сѡ в собе здавна и тепер в обрубѣ и границах своих маеть, пан судѡ его к̄нжатскои млсти завел и поступилъ, так и в моц, держане и вживане подалъ. И по границах есми з шлахтою при пану судѡ ездилъ ѡд паты до паты, ѡко нижеи написано. Г̄ко ж пан судѡ и их млсти п̄ном суграничником своим сполом с посланцами к̄нжати его млсти паном Илею Шашковичом и п̄ном Григоремъ ЦѸрковским при мнѣ знати давали, абы ѡ том ведали, иж дедич и ѡтчич тые кгрунты по границам к̄нжати его млсти заводил, и на кгрунт ехали и досмотрели, если кривды не мают; ѡко ж некоторые были, а иные не были и ниhto // в кгрунте своем шкоды не менил ани боронилъ. Котораѡ граница, то ест почавшы ѡд паты первое ѡд реки Богу против городища Стрелчинског(о), ѡд кгрунту его млсти к̄нзя Г̄душа Збаражског(о), воеводы браславского, ѡд Ѡстровка граничным потоком к горе ѡд Богу до Круглика полца, тоѣ полце все нас, п̄нов Кошков; ѡд того полца аж до дороги Соколецкое болшеи чверти мили; идѸчи с тоѣ дороги вправо через дѸброву аж до ѡзерца Купьеватого а ѡд того ѡзерца Купьеватого до речки Звиначое, берегом тоѣ речки Звиначое доломъ аж до Богу, ѡд Камена Белого ѡд Богу аж до Сухое Борщовки, ѡд тоѣ Сухое Борщовки до Камена Плоског(о), которыи Камен лежит на дорозе Браславскои на поле, ѡд того Камена Плоского до Торкова, в котором Торкове крыница водочерпъ, тою крыницею до реки Жабокрича, ³-а ѡд Жабокрича по половицы Баландинское пасеки на гору в лес Варицкии, а ѡттол, минаючи кгрунт панов Жабокрицкихъ, полеве аж до головы речки Селницы, ѡт тоѣ речки Селницы мила Бурносоев рогъ, которыи Бурносоев рог панов Жабокрицких³, полеве едѸчи, минаючи лес Печенеж, по верховинах русавских аж до головы речки Вовчицы, ѡд тоѣ головы речки Вовчицы долов Вовчицею аж⁴ Ѹзведенного Камена, межи Антоников и Головчина аж до селища Дерепчинец, а ѡд того селища Дерепчинец аж до Половичих, до паты кгрунту Мурафинского, а ѡд паты горе Травное аж до верхѸ Травное, до Лозы а ѡд Лозы до Волошиновых лесков, ѡд Волошиновых лесков до дороги Сороцкое, поверхъ головы Студенца на лесок Г̄дроватыи, ѡд леска Г̄дроватого аж досеред леса Кочмана, где делит кгрунт Капустеринскии, аж до дороги, котораѡ идет через Кочманъ до Сороки, а ѡт дороги горе Кочманем посередине Кочмана, где делит кгрунт с п̄ном Заловским, аж до Луки Березовое; в том местцѸ пата; ѡд тоѣ паты // верхъ Белки, котораѡ впадает в Песец, ѡдтол долов Песцом до Поганцовых Сетеи, по конец тых Сетеи

Поганцовых, над Песцом две липе стоят, а ѿдул мимо Вышних Пнзиковых лесков до долины Улеи Черемошенский, тою долиною з верхѸ до верхѸ Черемошки, а ѿтол через дѸброву по знаком по дѸбью, которые поощерчиваны, дорогою едѸчи, аж до леска Сушца, ѿ того леска Сушца межи два лески Лубянчик Малыи поправе, а полеве кгрунт пна Клещовског(о), аж долиною в речку ЗвонихѸ, которая впадает в реку Бог; до тое ж первое паты под городище Стрелчиньское, ѿдол се граница почала. К тому теж былом при том, кгда пан судя завел и поступиль, в моц, держане и Ѹживане подалъ его кнжатской млсти кгрунты селищъ своих засобских по границам вечистым, а меновите, то ест почавши ѿт петы ѿт верхѸ ДчѸровки Малое, по сеи стороне Собу ѿд Веницы аж до Березок, а ѿд Березокъ до Лозы, а ѿд Лозы под Вороны до верхѸ Гордовки Великое, а ѿдул, минаючи кгрунт пна Ѹбоденског(о), долом Ѹ Собъ, тот кгрунт поправе, а полеве Звеницы; едѸчы ѿд верхѸ Великое ДчѸравы по дорогу Пшонскую, тою дорогою мимо, Ѹтираючи Ташмана рогу, ѿд Ташмана до Переросли, а ѿд Переросли поверхъ Пло(ск)ое, ѿдол Восчинич лески, всѣ три нши, а ѿд Восчинич лесков поверхъ губинских верховин, втираючи Олековцов, по лески на Плоской рѸдѣ, а ѿд тых лесков на Плоской поперек руды Ѹполем верхѸ, заимуючи по Гиблоу Плоской по Бог леска Лишовчика, которыи подле дороги Тетеевское, поперек верховинъ // Погиблых аж до поля Довгого, дороги Тетеевское а ѿдол просто к верховине Ѹлшанкы по Лычков лесок краинии аж до речки Роски, делачи з кгрунтом кнзя воеводы браславског(о) Животовским, аж до Ѹстья Роски Плисковское, к горе Роскою Гнилою до Ѹстья Кожанки, берег тое речки нас, Кошков, ѿд Плискова, а по тои стороне берег кнзя воеводы браславског(о), а ѿд Ѹстья Кожанки горе Кожанкою; по праве руцы ѿд Плискова кгрунт наш, а полеве пна Красносилског(о); втираючи леса Кожанског(о) через долину межи Довжка леска и Ханева, втираючи лес Довжка, а ѿдол, просто минаючи дѸбровку, долов рудою, которая в Поганку впала, а ѿд руды долов Поганкою аж до Собу, ѿд Поганки долов Собом до Ѹстья Гордовки, которая делит з кгрунтом пна Ѹлеша каменогорского Жорньвиским, в том местцѸ пата; а засе, ѿд паты почавши, ѿд Ѹстья реки Роски горе Звиначое, ѿд кгрунту Скоморошковского Поповского сею Звиначою аж до могилы Чигарчины, ѿд тое могилы ѸздѸбровем, полем дорогу леса Тетеева, Ѹтираючи лесков, поправе лески нши, а полеве кгрунт пна Клещовского Кошовский, ѿдол, почавшы Звиначою Трибесовскою, к горе межи Кошова и Тетеева, минаючи кгрунт пна Клещовског(о), до руды Малковы, которая ѿд перекопу встала, с поля ѿд тое рѸды Сухою долиною до тое ж речки Роски, долов рекою Роскою до Ѹстья речки Студенки а горе речкою Студенкою, ѿд кгрунту Белоцерковског(о) до долины Воловицы, ѿд тое долины до Севруковых лесков, ѿд Севруковых лесков посеред леска Высоких, которым верхѸ Торчи ѿд поля Снеженского, // делачи кгрунт с пном Юхном Красноселским селища Ѹлбачовского, ѿд леска Высоких Ѹполемъ Снеженским через рѸдѸ Великую на Ѹгаревец а ѿд Ѹгаревца через поле Грушковское поверхъ Головска, минаючи

Сивковы лески в рѣцы правои, делачи кгрунт с п̄ном Уратовским, промеж лесков Сивовковых⁵, которые⁶ з водою по левои рѣцы; а по правои руцы видачи лес, прозываемыи Кошчин, просто к полю Скоморошковскому, минаючи долину полеве приграничную, ѳздѣбровемъ через могилѣ Великую ѳсполемъ поле Скоморошковское а дѣброва нас, п̄нов Кошков, аж до скалы плеса Скоморошковског(о), а ѳд скалы долов Роскою до ѳстья Звиначое; в том местѣ пата ѳстатнага. И на том его к̄нжатскои млсти даль сес мои зезнаныи лист под моею печатю и с подписом руки моее. А дла лепшое веры и твердости их мл. вышеи помененые п̄нове печати свои приложити рачили до сего моего вызнаного листу. Писан ѳ Воробевцах лета по нароженю С̄на Б̄жог(о) тисача пѣтсот ѳсмѣдсѣат пѣтоз(о) мсца июла двадцѣт шѣтоз(о) д̄на

Которое га ѳчевистое возноз(о) сознане, до ведомости своее врадовое принявши, в книги кгородские браславские записати казал. Д̄ко жь есть записано. С которых и сес выпис под моею печатю на то его млсти к̄нзю воеводе киевскомѣ есть выдан. Писан ѳ Браславлѣ. Григорей Баибуза, писар.

А так мы, суд, тое ѳповедане и ѳчевистое сознане п̄на Ивана Юхновича Кошки, суди земскоз(о) браславскоз(о), также и выпис с книг кгородских браславских сознаня и ѳгледаня возного браславскоз(о) Дмитра Счикичинскоз(о) до книг земских луцких записати казали.

ЦДІА України в Києві, ф. 26, оп. 1, спр. 5, арк. 556–559. Оригінал. Засвідчений випис з луцької земської книги в перекладі польською мовою, зроблений у XVIII ст.: АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki arabskie, teka 130, № 5. Впис цього листа Д. Щикитинського в луцьку земську книгу 7 жовтня 1585 р.: ЦДІА України в Києві, ф. 26, оп. 1, спр. 5, арк. 556 зв.–563. Оригінал. Засвідчений випис його з цієї книги в перекладі польською мовою: АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki arabskie, teka 130, № 5.

^{1- 1} Написано іншою, ніж сам документ, рукою. ² Почапинцы ^{3- 3} Подано іншою рукою внизу сторінки під текстом. ⁴ Далі має бути до. ⁵ Сивкових ⁶ которыи

№ 142

1585 р., жовтня 7. Луцьк. –

Впис у луцьку земську книгу, на прохання брацлавського земського судді Івана Юхновича Кошки, таких листів і привілеїв стосовно його маєтків у зв'язку з віддачею ним у заставу за 10000 кіп литовських грошів цих маєтків і цих документів київському воеводі і маршалкові Волинської землі кн. Костянтиніві Острозькому: лист великого князя литовського Александра брацлавському і звенигородському намісникові кн. Федорові Івановичу Четвертенському про підтвердження листа короля і великого князя литовського Казимира IV щодо

дарування Сенькові Кошці “пустівського” селища Шпекова, яке раніше тримав Гришата, на умовах несення служби з цього маєтку (*індикта 12, травня 7. Вільно*); лист Анни Семенової Кошиної про запис нею, з дозволу брацлавського і вінницького намісника (“мѣстца”) кн. Романа Андрійовича, своєму синові Юхнові Семеновичу Кошичу третьої частини маєтку Рогізни, яка зветься й Воробіївцями, і позбавлення прав на цей маєток своїх дочок Яковицької, Ісаєвої і Зяловської, онука Василя Романовича і його сестер – з огляду на те, що Ю. С. Кошич має доглядати за нею, а по її смерті – дбати про її душу, та про те, що по її смерті дві інші частини у маєтках Черемошному, Ігнатівцях і Фальковій повинні бути поділені між всіма названими вище особами (*індикта 4, червня 15. Вінниця*); лист Ісає Жабокрицького про те, що частину материзни його дружини Марії в маєтках Черемошному, Ігнатівцях і Фальковій він і вона уступили за 20 кіп литовських грошів її братові Юхнові Кошці (*індикта 9, червня 17. Брацлав*); лист Василя Романовича Ободенського про те, що він своєму дядькові Юхнові Семеновичу Кошці уступив успадковану від свого батька материзну в маєтках Черемошному, Ігнатівцях і Хвальковій та частину в цих же маєтках, яку він одержав від своїх тіток і того ж дядька, – за те, що Ю. С. Кошка за свої кошти влаштував його матір черницею в Печерський монастир (*індикта 11, лютого 16. Вінниця*); лист Милохни Грицькової, дочки Ободенського Федорової Зяловської, про уступку своєму братові Юхнові Семеновичу Кошичу материзни в селищах Черемошному, Ігнатівцях і Фальковій (*індикта 11, квітня 17. Вінниця*); лист Овдотті Семенівни Кошича Ванькової Яковицької про продаж, спільно зі своїм чоловіком Ваньком Яковицьким, за 50 кіп литовських грошів материзни в селищах Черемошному, Ігнатівцях і Фальковій братові Юхнові Кошичу (*індикта 14, вересня 14. Козлів*); лист Романа Лодижинського та його дружини Любки Єсманівни про продаж вітчизни селища Плискова за 12 кіп литовських грошів Семенові Кошці (*квітня 4. Брацлав*); лист гетьмана Великого князівства Литовського, луцького, брацлавського і вінницького старости та маршалка Волинської землі кн. Костянтина Івановича Острозького брацлавському намісникові Григорієві Глуському про те, що він дозволив Семенові Кошці купити селище Плисково у Романа Лодижинського (*серпня 6. Остриг*); лист того ж князя про те, що він узяв у Семена Кошки 20 кіп литовських грошів, і про те, що Івашко Красносельський не повинен вимагати цієї суми у С. Кошки за селище Пальчиково та заволодів цим маєтком безправно, бо він, князь, з дозволу великого князя литовського, віддав його господарському слугі Сими (*індикта 13, вересня 14. Полонне*); лист Марії Маціївни Комарівни Федорової дружини Трубачової про продаж нею купленого у Вінниці двору вінницькому старості Михнові Якубовичу за три копи і 10 литовських грошів і взяття у нього в рахунок цієї суми люньського та контиршового сукна (*1539 р., липня 8. Вінниця*); лист вінницького в'ярника Михна Якубовича про продаж ним купленого у Вінниці у Федора Трубача двору князівському дворянинові Юші за 4,5 копи литовських грошів (*індикта 6, грудня 17. Вінниця*); лист Юші

Потапевича і його дружини Барбари про продаж ними, з дозволу вінницького старости Єні Кузьминича, купленого у Вінниці в Михна Якубовича двору Юрію Семеновичу Кошці за 4 копи литовських грошів (*індикта 7, листопада 5. Вінниця*); лист священика вінницької Святомикільської церкви Василя Івановича про продаж ним успадкованого від свого батька Івана Шебановича дому у Вінниці Іванові Юхновичу Кошці за 8 кіп литовських грошів (*1552 р., березня 18. Вінниця*); привілей короля і великого князя литовського Сигізмунда I брацлавському зем'янинові Семенові Кошці про підтвердження листа короля і великого князя литовського Казимира IV, яким підтверджено дарування йому брацлавським намісником кн. Михайлом Васильовичем Чорторійським селищ Ханева й Ошиткова, про підтвердження листа короля і великого князя литовського Александра, яким підтверджено дарування тому ж Казимиром IV селища Ошпекова, про підтвердження листа того ж Александра, яким даровано тому ж селище Пальчикове, про підтвердження дарування тому ж брацлавським намісником кн. Михайлом Васильовичем Збаразьким озера Удеча (*1507 р., серпня 30. Вільно*); лист короля і великого князя литовського Сигізмунда I господарському дворянинові Юхнові Семеновичу Кошчичу про підтвердження запису йому, з дозволу брацлавського і вінницького намісника кн. Романа Андрійовича, його матір'ю Семеновою Кошиною Ганною третьої частини маєтків – материзни Рогізни, яка зветься й Воробіївцями, заповідання її, що по її смерті материзна в маєтках Черемошному, Ігнатівцях і Фальковій має бути поділена порівну між Ю. С. Кошичем і його сестрами, та купівлі батьком Ю. С. Кошича Семеном Кошкою в Романа Лоджинського селища Плискова (*1518 р., серпня 29. Краків*); лист короля і великого князя литовського Сигізмунда I про дарування Семенові Кошці і його синові Юхнові маєтку Журавич в Луцькому повіті, підтвердження таких листів щодо дарувань Семенові Кошці маєтків: короля і великого князя литовського Казимира IV – селищ Ханева, Ошиткова і Шпекова, короля і великого князя литовського Александра – селища Пальчикова, брацлавського намісника кн. Михайла Васильовича Збаразького – озера Удеча та підтвердження купівлі С. Кошкою селища Дчозова в Андрушка Бушминського (*1518 р., грудня 10. Берестя*); лист короля і великого князя литовського Сигізмунда I Іванові й Андрієві Кошкам про підтвердження продажу їхньому батькові і своєму братові Юхнові Кошчичу Васьковою Яковицькою Овдоттю Семенівною Кошич спільно з її чоловіком материзни в селищах Черемошному, Ігнатівцях і Фальковій за 50 кіп литовських грошів, а також підтвердження уступки Милохною Грицьківною Федоровою Зяловською своєму братові Ю. Кошичеві материзни в тих самих селищах, продажу Ісаем Жабокритським і його дружиною Марією Ю. Кошичеві частини в тих самих селищах за 20 кіп литовських грошів, уступки Василем Романовичем Ободенським своєму дядькові Ю. Кошичеві частини в тих самих селищах – взамін за що Ю. Кошич влаштував його матір черницею в Києві (*1541 р., серпня 25. Вільно*); лист короля і великого князя литовського Сигізмунда I

Іванові і Андрієві Юхновичам Кошкам про підтвердження купівлі їхнім батьком Юхном за 4 копи литовських грошів двору у Вінниці в Юші Потапевича (1541 р., серпня 25. Вільно)

Року *от* нароженя Исуса Хрыста, Сына Божого, тисача *патсот*
осмдесятпатов(о) мсца *октебра сегоз(о)* *дня*

На рокох судовых земских луцких, *от* *дня* светого Михала рымского свята в року *нинешнем* тисача *патсот* *осмдесят* *пятомъ* *припалых* и *судовно отправованых*, *перед* нами, то *есть* Федоромъ Кадияномъ Чапличом Шпановским, судьею, а Иваном Хренницким, подсудьком, врадниками судовыми земскими повету Луцкого, постановившиса *очевисто* в замку *господарскомъ* Луцком, панъ Иван Юхнович Кошка, *судя* земскии повету Браславского, ку *записованю* до книг *справ* судовых земских луцких тыми *словы* *вызнал*, *ижъ* што, *деи*, *заставил* *есми* в певной сумѣ *пнзии* 8 *десети* *тисачах* *копах* *грошеи* *личбы* и *монеты* Великого князства Литовского *имена* *мои*, *лежащие* в повете Браславскомъ, то *ест* *половицѣ* села Воробевец и *половицѣ* села Шпѣкова *зо* *всѣми* *селищи*, к ним *належащими*, и *з* *людми* в мѣсте Браславском и в *месте* Вѣницы *его* *млсти* *асневелможному* *пну* *пну* Костентину *кнжти* *Острозскому*, *воеводе* *киевскому*, *маршальку* *землѣ* *Волынское*, на што *есми* *его* *милости* и *лист* *мои* *записныи* с *печатю* и с *подписом* *руки* *моее*, такъ *тежъ* *з* *печатми* и с *подписми* *рук* *людеи* *зацных* *далъ*, в *котором* *коло* *того* *ширеи* *а* *меновите* *описано* и *доложено* *есть*, // *яко* *ж* и *всѣ* *справы*, *листы*, *привила* на *тыѣ* *имѣна*, *села*, на *селища* и на *всѣ* *кгрунты*, до *них* *належащие*, на *твердость* *праву* *княжати* *его* *млсти* *дал* *есми*. *Которые* *перед* нами *покладаль*, *просечи*, *абыхмо* *их*, *читать* *казавши*, до *книг* *справ* *судовых* *земских* *вписать* *казали*. *Мы* *ихъ*, *огледавши*, *перед* *собою* *читати* *казали*. *Которые* *слово* *от* *слова* *такъ* *са* в *собѣ* *мають*:

Гд, *Алексъандръ*, *Божю* *млстью* *великии* *княз* *литовскии*, *рускии*, *жмоитскии* и *иных*

Наместнику *браславскому* и *звиногородскому* *кнзю* *Федорѣ* *Ивановичу* *Четвертенскомѣ*.

Биль *намъ* *чоломъ* *то* на [...] *земенин* *браславскии* на *има* *Сенко* *Кошка* *а* *повѣдал* *намъ*, што *ж*, *деи*, *отец* *нашъ* *корол* *его* *млсть* *дал* *ему* *селищю* *пустовское* на *има* *Шпѣково*, што *Гришата* *держаль*, и *лист* *отца* *ншого* *перед* нами *клатъ*, што *ж* *корол* *его* *млсть* *тоѣ* *селищю* *ему* *далъ*, и *просил* *нас*, *абыхмо* *ему* *тоѣ* *селищю* *потвердили* *ншим* *листомъ*. *И* *мы* *то* *ему* *потвержаем* *сим* *ншим* *листом*. *Нехай* *онъ* *тоѣ* *селищю* *держити* и *намъ* *с* *того* *службѣ* *служит* *подлѣ* *тамошнего* *обычаа*. *Писан* 8 *Вилии* *маа* *семьи* *ден*, *индикт* *вторыинадцат*. *Пре*. *мр*. *ниш*. *с*. *пн*. *л*. *хрѣ*. *То* *ест* *такаа* *подпис* *руки* 8 *того* *помененого* *пъривилья*. //

А *то* *ест* *листь* *пнее* *Семеновое* *Кощиное*; *так* *са* в *собѣ* *мает*:

Гд, *Аньна* *Семеноваа* *Кошинаа*, *земанка* *браславская*, *будѣчаа* в *доброи* *памети*, *сознаваю* *сим* *моим* *листомъ* *сама* на *себе*, *комѣ* *его* *будет* *потреб*

ведати алибо чтучи слышати, што жъ с презволенемъ господина ншого кнзя Романа его млсти Андреевича, мѣстца господарского браславского и веницкого, записываю сыну своемъ Юхну Семеновичу Кошчичу со всѣхъ именей своихъ отчизныхъ третью часть на имя Рогозню, што жъ зовуться¹ Воробевци, вынемши от иныхъ детей своихъ тую часть, от дочокъ своихъ от Глковицкое и от Исаевое, и от Зыаловское, и от внука своего от Василя Романовича, и от сестръ его, а для того, што жъ ма сын мой Юхно мает докормити до смерти моее а по моемъ животѣ мает сѧ печаловати дѣшею моею. А тую мою часть мает вѣчно держати и жона его, и дѣти его. А они бы сѧ ъ тую мою часть ъ Юхна, сына моего, и в жоны его, и в дети его не вступалисѧ, а по моемъ животѣ тыми двѣма частми Черемошнымъ а Игнатовцы, а Фалковой мают сѧ тые всѣ дѣти мои, веру писаные, делити и сын мой Юхно. А на лепшую твердостъ била есми чоломъ господину моемъ кнзю Романъ его млсти, мѣстцѣ господарскому браславскомъ и вѣницкому, абы его млсть печатъ свою приложилъ // к сему моему листу. И его млсть мѣстце господарское на мое чоломбите то вчинилъ, печатъ свою приложилъ к сему моему листѣ. А которые были люди добрые земане ихъ млсть подли мѣстца господарского панъ Крыштофъ Кмитичъ а панъ Ивашко Фурсовичъ, а панъ Иванъ Дѣбицкии, а панъ Богушъ, вриадникъ кнзя Романа его млсти вѣницкии, а панъ Ивашко Лячковичъ, и та ихъ млсти била чоломъ, абы они печатъ свои приложили к сему моемъ листу. И ихъ млсть на мое чоломбите то вчинили, ²печати свои² приложили к сему моему листу. Писанъ ъ Вѣницы юнъ петнадцатыи денъ, индиктъ четвертыи.

А то естъ листъ пна Исаа Жабокрыцкого и жоны его; тотъ такъ сѧ в собѣ маетъ:

Гл, панъ Исаа Жабокрыцкии, из своєю жоною из Марєю, и з дѣтми своими сознаваемо сами на себе симъ своимъ листомъ, хто на него посмотриетъ або чтучи вслышитъ, нинешнимъ и на потомъ будѣчимъ, кому будетъ потребъ того вѣдати або чтучи слышати. Жадалъ мене шурина моего панъ Юхно Кошка и жоны моеи Мари а своєї сестры. Которая южъ часть приходила материзны, отчизной моеи жоны Мари, и его млсть мене в томъ прохаль и жоны моеи Мари а своєї сестры черезъ люде добрыи, абыхмо его млсти отпустили тую часть материзну жоны моеи. // Ино та из жоною своєю, помысливши в томъ, и его мл. тую часть отпустили имени³ нашихъ Черемошное, Игнатовцы и Хвалковъ за двадцать копъ грошеи вечно обел. А черезъ то сѧ самъ ани жона моя, ани дѣти наши, ани хто изъ ближнихъ ншихъ не имаютъ в него ани в жоны его и в дети ихъ вже тое отчизны поискивати. А естѣли бы пакъ хто хотѣлъ тое отчизны в нихъ поискивати, тогды тотъ заплатитъ сто копъ заруки кнзю его млсти. А што его млсть на то выложить, исъ таковыми ѧ то правуючи, тогды тотъ имаетъ всю шкодѣ его млсти заплатити. А таа отчизна предсѧ таки⁴ его млсти и его дѣтемъ маетъ быти вѣчно обел. А при томъ были и тому добре свѣдоми панъ Михно Глкубовичъ, старосѣта браславскии, а панъ Кузма Антоновичъ, староста вѣницкии, а панъ Богушъ Слупица, земенинъ браславскии, а панъ Олехно Супруновскии,

земенин вѣницкии. А для лѣпшого свидома и твердости их млсть печати свои приложили к сему моемѹ листу. И тых верху писаных п̄нов просил есми, абы их млсть печати свои приложили к сему листу. Их млсть для моеѣ прозбы и для жоны моеѣ чоломбита то вчинили и печати свои к сему моему листу приложили. А водлюг⁵ их милости печати и та сам, пан Исаи, из жоною своєю свою печат // приложилъ и к сему н̄шому листу. А писалъ покровскии попъ Онисмы. Пис. 8 Браславлѣ июня семогонадцать д̄на индикта девятого.

А то ест лист п̄на Василя Романовича Ободенского; так сѣ в собѣ мает:

Гд, Василеи Романович Ободенскии, земенин браславскии, сознаваю сим моим листомъ самъ на себѣ, кому того будетъ потреба ведати або чтучи сълышати, што ж коли matka моя ступила до Божего законѹ до светое Пречистое Печерског(о) монастыра в черницы, и та не мел тоѣ выправы, чим бых мѣль еѣ млсть matку свою на то выправити, и та бил чолом дяди своемѹ п̄ну Юхну Семеновичу Кошце, абы его милост выправил matку мою слушне до монастыра светое Пречистое Печерское. И его млсть такъ, так то господин и дядя мои, на мое чоломбитѣе то вчинил, выправил matку мою слушне такъ, так же мела еѣ млсть того законѹ Божего дойти. Ино которыи теж там спадокъ на мене пал ѹво имѣнѣх ѡтца моего небожчика материзна ѹ Черемошном а ѹв Ыгнатовцохъ, а ѹ Фалковей част тых имѣнѣи ѡт дяди моего п̄на Юхна Семеновича и ѡт теток моих. И та тую всю часть тых имѣнѣи докупил дяди своему п̄ну Юхну Семеновичу на вечность и его дѣтем. И штобы ѹ тую мою часть тых имѣнѣи, верху писаных, // ѡтца моего материзны жаден⁶ ближних моихъ ни хто сѣ не вступал ани та сам. Мает его млсть пан Юхно тую част вечно держати и его дѣти так, так сѣ таѣ часть ѹ себе со всим на все маеть. А если бых та мел тую реч ѹзрушити п̄ну Юхну, дяди своемѹ, и та заплачу господарѹ королю его млсти двесте копъ грошей а державцы браславскомѹ, хто на тот час будетъ, сто копъ грошей. А при том были люде добрыѣ п̄нове их милость пан Мартин Збунинскии, наместникъ к̄нзя Костентина его млсти вѣницкии, а земане вѣницкиѣ пан Олехно Супрунович а пан Василеи Паикович, а священник вѣницкии попъ спаскии Иван. А писал Дашко, дытак вѣницкии. А над то бил есми чоломъ тым п̄ном их млсти, верху писаным, бы их млсть печати свои приложили к сему моемѹ листу. И их млсть на мое чоломбите то вчинили, при том бывши, и печати свои приложили к сему моемѹ листу. И подли тых пана[...]ких печати и свою есми печат приложил к сему моему листу. Писан ѹ Вѣници феврала шостогонадцать д̄на индикта первогонадцать.

Гд, Милохна Грицкова, дочка Ободенского Федороваѣ Зыаловьскаѣ, земанка браславскаѣ, сознаваю сим листом сама на себѣ, кому того будетъ потребъ ведати або, его чтѹчи, слышати, што ж которую есми часть мѣла в селищох ѹ Браславском повѣте з братею восполк из сестрами // изъ сестрами своими ѹ материзне своѣи ѹ Черемошномъ а ѹв Ыгнатовцохъ, а ѹ Фалковей, ино брат мои пан Юхно Семенович Кошчича жадал мене через люде добрыѣ, абых та ему тую свою часть поступила материзны своѣѣ в тых то селищох, верху писаных. И там

то на брата своего п̄на Юхново жадане, через тые люде добрые слово тую всю част во всѣх тыхъ селищох, што там естъ материзны моее, поступила есми брату своему п̄ну Юхну Семеновичу Кошчичу. А он мнѣ за то досыт такъ напротивкѣ того вчинил, чого ж мнѣ такъ не было шкодно. То вже он маєт часть мою тую держати со всѣмъ на все, такъ ся таа часть ѣ тых селищох ѣ собѣ ся маєт, вѣчно, непорушно, и п̄ни его, и дѣти его. А та вже, сестра его Милохна, во всеи тои части тых именей материзны моее, што там естъ, не маю жадного дѣла ани дѣти мои, ани ближние мои. А при том были п̄нове их млсть пан Кузьма Антонович, будучи на тот час от кнзя Костентина его млсти вриадник вѣницкии, а пан Василей Шандыровскии, а пан Иван Воинкович Бердичовскии, а мещане вѣницкие пан Миско Перехабен а пан Пашина Кравец. А писалъ // Дашко Сосонскии, кнзя его мл. дьякъ вѣницкии. А к тому и печат есми свою приложила к семѣ своему листу. А при том била есми чоломъ п̄ну Кузмѣ Антоновичу, вриаднику кнзя его млсти вѣницкому, абы его млсть рачиль свою печать для твердое рѣчи приложити. И его млсть на мое чоломбите то вчиниль, при том бывши, и печат свою приложил к сему моему листу. Писан ѣ Вѣници апрѣла сегонадцать д̄на индикта первог(о)надцать.

Гд, п̄ни Ѡедота Семеновна Кошчича п̄ни Ванкова Гдковицкаа, посполито з мужом моимъ с п̄номъ Ванкомъ Гдковицким сознаваем сами на себе сим моим листом, кому бы потреба того было вѣдати або, чтучи его, слышати, иж та з мужомъ моим посполито с п̄ном Ванкомъ Гдковицким нашою волею доброю продала есми брату моему п̄ну Юхну Кошчичу материзну мою отчинную матки моее, которая ся часть мнѣ ѡстала в Браславли, в трехъ селищах на има в Черемошном а въ Выгнатовцах, а в Хвалкове, за патьдесат копъ грошей полугрошковых литовское личбы его млсти брату моему самому и его жонѣ, и его детемъ вечно и непорушно со всѣми доходы тых вышеи мененых селищъ и с поплаты и ис подачками, ничего на себе не ѡставляючи, // со всѣмъ потому, какъ таа часть моя въ тых селищах сама в собѣ ся маєт. А та сама ани муж мои, ани дѣти н̄ши, ани н̄ши ближнии не мают вжо ни въ во што ся там вступати. При том были и того добре сведомни пан Богданъ Михайлович Загоровскии, князь Иванъ Михайлович Рѣжинскии, пан Васко Беликович Козловскии, пан Семен Миховскии. И на то есмо брату моему п̄ну Юхну Кошчичу сес наш лист дали з нашою печатю. И ещо ж есмо на то били чоломъ их млсти тымъ, вышеи мененым людемъ, добрым, абы их млсть и свои печати приложили. Ихъ млсть и свои печати приложили к сему н̄шому листу. Писан в Козловѣ сентебра четвергонадцат д̄на индикта четвергонадцат.

Гд, пан Роман Ложыжинскии, из жоною своею Любкою Есмановною визнаваемъ то сами на себе сим н̄шим листом, што ж продали есмо селище н̄ше отчизну ѣ Браславском повѣте на има Плисковъ за дванадцат копъ грошей п̄ну Семену Кошце и его жонѣ, и их дѣтем, и их ближним, и на потом будѣчим их сѣадком со всѣмъ с тым, што к тому селищѣ, верху писаномѣ на има к Плискову, прислухало и со всѣм с тым, // какъ ся ис стародавна ѣ своих границах мается,

з лесеы, з дѣбровами и с пасеками, и с ставы, с полми и сеножатми, и з реками, и з бобровыми гоны, и з зеремыны. А продали есмо их млсти тое селище на имя Плисков, отчизну свою, п̄ну Семену Кошце и его паней, и их дѣтем, и ближним ихъ обел вечно и непорушъно. А мнѣ вже, Романови, и жонѣ моеи Любце, и дѣтем н̄шим, и н̄шим ближним Ѹ тое вже селище Ѹ Плисковъ ненадобе Ѹступатиса ани поисквати. А если бых я, Роман, алибо жона моя, або дѣти н̄ши, алибо ближнии н̄ши хотѣли быхмо того селища Плискова под ними поисквати, тогды мы заплатим господару королю его мл. п̄атдесѣат копѣ грошеи, а хто при том был, тым двадцать копѣ грошеи, а п̄ну Семену Кошце заплачу алибо сыну его, алибо ближнимъ его тридцать копѣ грошеи. А при томъ были княз Семен Федорович Четвертенский а пан Григорей Глуский, староста браславский, а земенин браславъский пан Стецко Слупица, а пан Короткий. И бил их млсти есми чоломъ, абы их млсть на мое чоломбите Ѹчинили, печати свои приложили к сему моему листу. И их млсть на мое чоломбите Ѹчинили и печати // свои приложили. А я, Роман, из жоною своею на твердость сего н̄шого листу тут же есми печат свою приложил. Писан Ѹ Браславѣли мсца апрѣла четвѣртого д̄ня.

От князя Костентина Ивановича Острозского, гетмана господара, короля его милости, старосты луцкого, браславъского и вѣницкого, маршалъка Волынского землѣ, намѣстнику н̄шомъ браславъскому п̄ну Григорию Глускому.

Такѣж zde мовил намъ пан Семен Кошка, што ж земенин браславъский Роман Лодыжинский продает его млсти свое селище Плисково. Ино его млсть просил нас, абыхмо его млсти дозволили в него тое селище купити. Ино если тот Роман Ѹсхочет п̄ну Семену тое селище продати, и мы его млсти дозволили в него тое селище купити. И лист есми его млсти свои на то даль из моею печатю. Писан Ѹв Острозѣ августа шостого д̄ня.

Гд, Костентин Иванович Острозский, гетманъ господара, короля его мл., староста луцкий и браславский, и вѣницкий, маршалокъ Волынского землѣ, визнаваю сим моим листом. Взѣал есми в п̄на Семена Кошки двадцать копѣ грошеи, // которые ж п̄нзи хотел в него взѣати Ивашко Красносѣльский за имѣне Палчиково. Ино на тые п̄нзи дла того в п̄на Семена Кошки взѣал, што я тое село Палчиково дал былъ слузѣ господарскомъ Симе и лист господарский есми ему на тое селище Ѹ господаря его млсти выправилъ. Ино Ивашко незъбытности⁷ моеи, не вѣдаю, которымъ обычаемъ, тое селище почал держати. Ино если будет Ивашку которе дѣло, и он нехай въ тых п̄нзех мене ищет, а п̄ну Кошце бы дал впокои, бо я в него тые п̄нзи взѣал. И на то есми п̄ну Кошце даль сеи мои листъ з моею печатю. Писан Ѹ Полоном сѣнтебра четвѣртогондцѣт д̄ня индикта третегонадцѣт.

Гд, Марѣ Мацѣевна Комаровна Федорова жона Трубачова, визнаваю сама на себе сим моим листом кождому доброму, кому будет потреба того вѣдати або, чтучи его, слышати. Которыи двор мои прѣмежи п̄на Юхнова двора Кошчина и прѣмежи свещенника спаського, купьленыи Ѹ местѣ Веничком, я

тот двор свои с огородом и с садом, и со всѣмъ с тым, што к тому двору есть, какъ са тот двор в собѣ мает, продала п̄ну Михну // Гѣкубовичу, старосте вѣницкому, за три копы грошеи и за десѣт грошеи. А взяла есми ѹ его млсти за тую три копы и за десѣт грошеи сукном люнским а контыршовымъ. А муж мои Федор и ѿ сама, и вес род нашъ ѹ тот двор не маемъ ѹступатисѣ ничимъ. Волен в том дворѣ пан Михно его млсть, где его млсть схочеть, тамъ тот двор дѣнеть. А при томъ были люди добрыи, к тому добре свѣдоми протопопа браславъскии и вѣницкии священникъ Алексѣи николскии вѣницкии а панъ Мацѣи Дашъковичъ Корниловича, земланин вѣницкии, а священник Ивашко спаскии вѣницкии, а мещане вѣницкии Троцкии а Ондрѣи Трус. А дла лѣпшое справедливости и твердости ѿ, Марѣа, на тот час не мѣла есми при собѣ своее печати, просила есми протопопы Алексѣа а п̄на Махцѣа, священника спаського, штобы их мл. рачили к сему моему листу печати свои приложити. Их милость на мое чоломбите вчинили и печати свои к сему моему листу приложили. Писан ѹ Вѣницы лѣта Ф тридѣат девѣатог(о), индикт четвѣртыи, июля И днѣа.

Гѣ, Михно Гѣкубович, вѣадник вѣницкии, даю знакомито сим моим листом кождому доброму. Продаль есми двор свои, тот, которыи былъ есми купилъ ѹ Федора Трубача, дворанину кнѣза его млсти Юши за полпѣаты копы грошеи со всѣмъ на все, какъ са тот дворъ ѹ собѣ маеть. А тот двор стоит промежи п̄ном Юхномъ Кошкою а промежи спаским А при том были люде добрые и тому добре свѣдомы панъ Сима а панъ Кордышъ, а воить вѣницкии Дедерѣа. А дла лѣпшое справедливости ѿ, Михно Гѣкубович, и печать свою приложилъ к сему моему листу. Писан ѹ Вѣницы декабра семогонадѣат днѣа индикта шостого.

Под сведомемъ п̄на старосты вѣницкого п̄на Ени Кузминича ѿ, Юша Поталѣвич, из жоноку моею Барбарою визнаваю самъ на себе сим моим листомъ кождому доброму, кому того потреба будет ведати або чтучи его слышати. Продаль есми двор свои ѹ местѣ Вѣницкомъ, которыи былъ есми купилъ ѹ п̄на Михна Гѣкубовича, п̄ну Юрю Семеновичу Кошце зо всѣмъ с тым, какъ са тое дворище в собѣ мает, за чотыри копы грошеи литовское монѣты. А при том были люде добрые, к тому добре свѣдомы пан Ени Кузминич, староста вѣницкии, а пан Федор Кордышъ. А ѿ, Юша, не мѣлъ есми своеи печати и ѿ просил // п̄на Ени Кузминича а п̄на Федора Кордыша ѿ приложене печати к сему моему листу. И их млсть на мое чоломбите то вчинили, и печати свои приложили к сему моему листу. Писан ѹ Вѣницы ноѣбра пѣатого днѣа индикта семого.

Гѣ, Василеи Иванович, священникъ и служителъ великого светого Николы в местѣ Вѣницкомъ, ѿзнаимую тымъ моимъ листомъ, ижъ которыи дом на горѣ Спаскои подле двора небожчика пана Юхна Кошчича мѣлъ есми по даню небожчика ѿтца своего Ивана Шебановича, а такъ ѿ тотъ дом свои зо всѣмъ на все и зъ дворищемъ продаль есми его милости п̄ну Ивану Юхновичу Кошце за ѿсемъ копъ грошеи монѣты и личбы литовское, личачи в кождыи грош по десѣти п̄нзеи, его милости самому, п̄неи и дѣтемъ их милости, и потомъ будѣчимъ

щадкомъ их. Волни их милость ѿдати, продати и даровати або и на церковь записати и, такъ налепѣи их милость сами розѹмѣючи, там его ѿбърнути. А братъ мои, а некоторые и иншиє близкиє мои в том переказы жадное их млсти дѣлати не мают, бо то ест дворище // и двор нецерковныи. И на то есми их милости даль сес мои лист под моею печатю. А при томъ были и тому добре свѣдоми их млсть панъ Борис Федорович Гкушинскии а пан Иванъ Вороновицкии, а пан Игнатъ Клещовскии, земане господарские вѣницкиє и за прозбою моею и свои теж печати приложили к сему моему листу. Писанъ ѹ Вѣницы под лет. Бож. нарож. тисѹаца пѹтсот пѹтдѣсѹт второго мѣца марта ѿсмогонѹдѹт днѹ индикта десѹтого.

А то ест привилеи ѿт короля Жикгимонта, Семенови Кошце даныи; так сѹ в собѣ маѣт:

Жикгимонт, Божю млстью корол полскии, великии князь литовскии, рускии, княжа пруское, жомоитскии и иных

Бил нам чолом земенин браславъскии Семен Кошка и клѹль перед нами листы ѿтца нѣшого Казимера, короля его млсти, и брата нѣшого Александра, короля, и тежъ листъ намѣстника браславъского князя Михаиловъ Василевича Збаражского. Ино в тых листах выписано, што ж ѿтец нашъ его млсть потвердилъ ему две селища в Браславскомъ повѣте на имя Ханев а Ѱшитков, которые жъ селища даль ему княз Михаило Василевич Чорторыискии, держачи Браславль ѿт его млсти, а братъ нѣшъ Александер, корол его милость, потвердилъ ему ѿдное селищо в Браславском же повѣте, // данину ѿтца нѣшого Казимера, короля, на имя Ѱшкеково, а к тому даль его млсть емѹ дрѹгое селищо там же ѹ Браславлѹ на имя Пальчиково, а намѣстникъ браславъскии княз Михаило Василевич Збаразскии придал ему к тым же селищом ѿзеро Браславъского жъ повѣта на имя ѹдеч. И бил намъ чоломъ, абыхъмо то потвердили ему нѣшим листомъ. Ино мы, выслушавши тых листов ѿтца и брата нѣшого, королев их млсти, и князя Михаила листу Збаражского, при том таки есмо его зоставили и потвержаемъ то сим нѣшим листомъ вечно ему и его жонѣ, и их детем; нехай ѿн тые вышеи писаные селища и ѿзеро ѹдечъ держить со всѣмъ подле первого данѹ и листов ѿтца и брата нѣшого, королев их млсти, и князя Михаила Василевича Збаражского. А на твердость того и печат нѣшу казали есмо приложити к сему нѣшому листу. Писанъ ѹ Вилни лѣта Божего тисѹаца пѹтсотъ сѣмого мѣца августа тридѹцѹтого днѹ индикта десѹтого.

То привилеи, ѿт того ж короля Жикгимонта даныи; тако сѹ в собѣ маѣт:

Жикгимонт, Божю милостью корол полскии, великии князь литовскии, рускии, княжа пруское, жомоитскии и иных

Чиним знаменито // сим нѣшим листомъ, хто на него посмотрит або, чтучи его, вслышит, нинешним и потом будѹчим, кому будетъ потреб того ведати. Биль нам чоломъ дворанин нѣшъ Юхно Семенович Кошчича и повѣдилъ перед нами, иж matka его земѹнка браславская Семенова Кошчина Ганна под свѣдомомъ и печатми намѣстника браславъского и вѣницкого небожчика

кнѣзѣ Романа Андрѣевича и иных людей добрых записала ему третью часть имѣнѣи, материзну свою в Браславском повѣтѣ на имѣя Рогозну, которое жъ⁸ зовется Воробевцы, вѣчно отдаливши от того имѣня иных детей своих, ближних своих; а што сѣя дотычетъ иных именѣи еѣ материзных Черемошны а Игнатовцовъ, а Фалкова, тыѣ имѣня по животъ матки его маѣтъ он з сестрами своими подѣлити в ровныи дѣль подлугъ обычаѣа права земского. К тому теж повѣдил перед нами, ижъ отецъ его Семен Кошка купилъ в земѣанина браславского Романа Лодыжинского и въ его жоны Любки Есмановны селищю их отчизное ѿ Браславском повѣтѣ на имѣя Плисково вѣчно. И на тоѣ он имѣне Рогозну запис матки своеѣ а на селищю купленое Плисково лист купчии того Романа // Лодыжинского перед нами вказывалъ, и бил намъ чолом, абыхмо на то дали ему нѣшъ листъ и потвердили то ему нѣшим листом на вечность. И мы з ласки нѣшое за его к нам верную службу и на его чоломбитеѣ то вчинили, на то дали ему сѣшь нѣшъ листъ и тоѣ имѣне Рогозну, материзну матки его, и селищю куплю отца его ѿ Браславском повѣтѣ потвержаемъ симъ нѣшимъ листомъ вѣчно ему самому и его жонѣ, и их дѣтем, и на потом будѣчим их щадкомъ со всѣми людми того имени и селища и з их всѣми землями, и с пасеками, и з сеножатми, и з гаи, и лесы, и з дубьровами, и з ловы зверинными и пташиими, и с озеры, и з реками, и з речками, и з ставы, и с ставищи, и з млыны и их вымелки, и з бобровыми гоны, и з службами всѣми тых людей, и з дачми грошовыми и медовыми, и бобровыми, и куничными, и со всѣми иными платы и доходы, и пожитки, которымколве именем могут названы або менены быти, и со всѣм с тым, как сѣя тоѣ имени Рогозна, што сѣя менует Воробевцы, и селищю купла отца его здавна и ныне сами в себе и в границах своих мают подлуг запису матки ег(о) Семеновое Кошчиное и теж купли отца ег(о), и листу купчого Романова Лодыжинског(о). И волен он и потом будѣчи и его наслѣдки там прибавити, росширити и к своему лепшому и вжиточному обернути так, как сами розѣмѣючи. А на твердост того и печат нѣшу казали есмо привѣсити к сѣму нѣшому листу. При том были маршалок земскии, державца слонимскии пан Гдн Николаевич Радивиловича а подскарбии земскии, староста ковенскии пан Аврам Езофовнч. Писан ѿ Кракове под лѣты Божего нарочена тисѣча пятсот ѡсмом(о)надцат мѣца августа двадцат девѣтаты ден, индикта⁹ шостыи. Копот Васкович, писар. //

А то ест лист привилеѣи, от корола Жикгимонта даныи; которыи так сѣя в собѣ маѣтъ:

Жикгимонт, Божю млстью корол полскии, великии кнѣз литовьскии, рускии, кнѣз пруское, жомоитскии и иных

Чиним знаменито сим нѣшимъ листомъ, хто на него посмотрит або, чтучи его, вслышитъ, нинѣшнимъ и потомъ будѣчимъ, кому будетъ потребъ того вѣдати, ижъ, взявши есмо вѣрную а справедлиую к намъ службу земенина браславского Семена Кошки и сына его Юхна, што ж они частые послуги намъ чинили противку поганства татар и, будѣчи в тых службах нѣших, многие раны

принали, з ласки ншое дали есмо им имене в Луцкомъ повѣте на има Журавичи со всѣми людми и землями того имѣна путными и дачными, и тяглыми и со всѣми их службами и дачками, и со всѣмъ с тым, как са тое имѣне здавна в собѣ мѣло. А к тому повѣдилъ перед нами Семен Кошка, *иж отец наш Казимир*, корол его млсть, далъ ему три селища в Браславском повѣте на има Ханев а Ошитков, а Шпеково. А брат наш Александръ, корол его милость, далъ ему там жо в Браславлі селищо Палчиково, а намѣстникъ браславскіи княз Михаило Василевич Збаражскіи к тым селищам дал *емъ* // озеро Браславского повѣта на има Удечъ. Которыи ж селища и тое озеро и мы перво *сег(о)* потвердили ему ншим листом на вечност. Теж повѣдилъ перед нами, *иж он купил* в землянина браславского Андрѣшка Бушминского селищо въ Браславскомъ повѣте на има Дчозов вѣчно. И на тые он селища и озеро в Браславском повѣте листы, данины и потверженье отца и брата ншого королев их млсти и нашо и тежъ листъ купчиіи того Андрѣшка Бушминского перед нами вказываль. И бил намъ чоломъ Семен Кошка з сыном своим Юхном, абыхмо то все потвердили им ншим¹⁰ листом на вечност. Ино мы з ласки ншое за их к нам верную службу на то дали имъ *сес наш листъ* и тое имѣнне Журавичи, ншу данину, и селища в Браславском повѣте, данину отца и брата ншого, королев их млсти, и озеро Удечъ, и теж тое селищо куплю его в Браславскомъ повѣте с потверженем сим ншим листомъ вѣчно и навеки непорушно ему самому и его жонѣ, и их дѣтем, и на потом будѣчимъ их щадкомъ со всѣми людми и землями того имени Журавичъ и селищъ, вышеи мененых, в Браславскомъ повѣте и купли его, путными и дачными, и тяглыми и з ихъ всѣми землями пашными и бортными, // и сеножатми, зъ гаи и лесы, и дѣбровами, и с пасеки, и з ловы зверинными и пташими, и со озеры, и з реками, и з речками, и з езы, и съ ставы, и ставищи, и з млыны и их вымелки, и з бобровыми гоны и съ службами всѣми, и входы тых людеи, и з данми грошовыми и медовыми, и бобровыми, и куничными, и з дякълы иржаными и овсяными, и со всѣми иными платы и пожитки, которыи колвѣ именем могут названы або менены быти, и со всѣмъ с тымъ, как са тое имене Журавичи и тые селища, верху писаные, и озеро Удеч здавна и нне сами в собѣ и в границах са своихъ мають. И волен он и по нем будѣчиіи его наследки там прибавити, росширити и къ своему лѣпшому и вжиточному обернути так, какъ сами налепеи розумеючи. А на твердост того и печат ншу казалисмо привѣсити к сему ншому листу. При том были князь Воитех, бискупъ виленскіи, княз Павел, бискупъ луцкии и берестейскіи, воевода виленскіи, канцлѣр пан Миколаи Миколаевич Радивиловича, пан виленскіи, гетман навыйшшии, староста луцкии, браславскіи и вѣницкии, маршалок Волынское землѣ княз Костентин Ивановичъ // Острозскіи, воевода троцкии, маршалок дворныи пан Григорей Станиславович Остиковича, пан троцкии, староста жомойтскіи пан Станислав Гданович, маршалокъ земьскіи, державца слонимскіи панъ Гданъ Миколаевич, воевода полоцкии, державца мозырскіи пан Олбрахтъ Мартинович Кгаштолтовича, староста городенскіи пан Юреи

Миколаевич, воевода новгородский, державца довгтовский пан Ган Ганович Заберезынский, староста берестейский, маршалок пан Юри Иванович Игшинича и иные пнове рада Великого князства Литовского(о). Дан на великом соими в Берести под лты Божего нарочена тисача патсоть осмогоднат мса декабра десятого дня индикта сегого. А то ест подпис руки его королевское млсти: Sigismundus Rex. А то подпись писарская: Копот Васкович, писар.

Жикгимонт, Божю млстью корол полский, великий князь литовский, руский, пруский, жомойтский, мазовецкии и иных

Чиним знаменито сим ншим листомъ, хто на него посмотрит або, чтучи его, услышит, ннешним и на потом будучим, кому будет потреба того ведати. Биль нам чолом земенин браславский Иван з братом своим Андрѣемъ Юхновичи Кошки и повѣдели перед нами, што ж землянка // браславская Васкова Гковицкая Федота Семеновна Кошчича посполъ з мужомъ своимъ продала отцѣ их брату своему Юхну Кошчичу материзну свою, которая ся часть еи остала ѣ Браславлѣ в трех селищах на има в Черемошномъ а в Бгнатовцох, а в Хвалкове, за патдесять копъ грошей литовское монеты со всѣми доходы тых вышеи мененых селищъ и с пьлаты, и с подачками, ничего на себе и на потомки свои не зоставуючи, со всѣмъ, тако ся част еѣ в тых селищах еѣ здавна ѣ себе маеть, ему самому и жонѣ, и дѣтемъ, и потомкомъ его на вечность. И к тому теж землянка браславская Милохна Грицковна Федорова Зьяловская поступила отцѣ их, брату своему Юхну Кошчичу части материзны своеѣ, которая на неѣ пришла в селищах ѣ Браславском повѣте в Черемошномъ а въ Выгнатовцох, а ѣ Фалкове такоже на вечность а он за тую часть еи, сестре своеѣ, безшкодно тоѣ еи досыт учинил. И теж землянин браславский Исаи Жабокрытский из жоною своею Марєю, и з дѣтми своими спустили ему часть в тых же селищах в Черемошном а Игнатовцах и Хвалкове, которая на жону его и сестру отца их такъ приходила, за двадцать копъ грошей литовское монеты потому ж // на вечность. А при томъ земенин браславский же Василей Романовичъ Ободенский поступилъ отцу ихъ, дядце своему части своеѣ, которая на него спала въ именах материстых там же ѣ Черемошном, ѣв Бгнатовцох а въ Фалкове потому ж на вечность, а он за то матку его за пьрзбою и жеданемъ его в черницы до Киева выправилъ такъ, тако на то прислушало. На што жъ тые всѣ вышеи писаные и¹¹ листы свои записныи под сведомемъ и печатми нѣкоторых людей добрых отцѣ их Юхну Кошке подавали, которые ж перед нами они покладали и повѣдили, ижъ отец ихъ спокоине то на себе держаль а они теж по отцы своемъ за оными листы и тепер то ѣ моцы своеѣ мают и тых селищъ купли отца своего вживають. И били нам чолом, абыхмо на то дали им ншъ листъ и тую куплю отца их потвердили им листомъ ншим на вѣчность. А так мы, тыхъ листовъ огледавши, з ласки ншое на чоломбите их то вчинили, на то дали им сѣс ншъ лист и тую куплю отца их оные селища, вышеи мененые, со всѣмъ, тако ся они здавна ѣ

собѣ мают, потвержаємъ симъ нѣшимъ листомъ имъ самымъ и ихъ женамъ, и дѣтемъ, и на потомъ будѣчимъ ихъ шадкомъ вечно и навеки непорушно. Маютъ они тые селища на себе держати и вживати водле тыхъ листовъ записныхъ, которые отцу ихъ // Юхну Кошце на то они подавали, и волни они тамъ себе розширити, прибавити и къ своему лѣпшому и вжиточнейшому обернути, яко сами налѣпѣи разумѣючи. А на твердость того и печать нѣшу казали есмо привѣсити къ сему нѣшому листу. Писанъ ѿ Вилни подъ лѣтомъ. Божего нароженѣа тисѣача пятсотъ чотырдѣсѣатъ першого мѣсѣа августѣа двадцѣатъ пятого днѣа индикѣа четвѣртогонадцѣатъ. Подписъ руки писарское, то ест: Михаило, писаръ.

А то естъ листъ привилеи отъ того жѣ короля Жикгимонта; такъ сѣа в себѣ маеть:

Жикгимонтъ, Божю млстѣю королъ полскѣи, великѣи князъ литовскѣи, рускѣи, прускѣи, жомойтскѣи, мазовецкѣи и иныхъ

Билъ намъ чоломъ земенинъ браславскѣи Иванъ изъ братомъ своимъ Андрѣемъ Юхновичи Кошки и повѣдили передъ нами, што жѣ отецъ ихъ Юхно Кошка купилъ дворъ ѿ мѣсте Вѣницкомъ за чотыри копы грошеи литовское монеты ѿ подданого нѣшого Юши Потапевича и жены его Барбары со всѣмъ, яко сѣа оное дворищѣо ѿ собѣ маеть, на што жѣ и листъ его записныхъ передъ нами они покладали. И били намъ чоломъ, абыхмо на то дали имъ нашъ листъ и то ем¹² листомъ нѣшимъ потвердили. Ино мы, того листу записного огледавши, на чоломбите ихъ то вчинили, на то дали имъ сѣс нѣшь листъ; нехай они тоѣ дворищѣо ѿ мѣсте Вѣницкомъ на себе держати и вживаютъ подле купли отца своего и листу купног(о). Писанъ ѿ Вилни подъ летомъ. Бож. нарож. тисѣача пятсотъ // сорокъ першого мѣсѣа августѣа двадцѣатъ пятого днѣа, индикѣа четвѣртынадцѣатъ. Михаило, писаръ.

А такъ мы, судъ земскѣи луцкѣи, за прозбою его мл. пна Ивана Кошки, суди земского браславского, и тые менованые листы, и привила, вышшеи в сѣмъ выписѣ помененые и меновите описаные, на моцностъ и ѿтверженѣ праву его мл. пасневѣлможному пану пану Костентину кнжати Острозскомъ, воеводе киевскому, маршалку землѣ Волинское, отъ пна Кошки даных¹³, за очевистыми добровольными и ѿстнымъ сознанѣмъ пна Ивана Кошкы¹⁴ до книгъ справъ земскихъ луцких¹⁴ слово отъ слова с початку и всѣ до конца записати казали.

ЦДІА України в Києві, ф. 26, оп. 1, спр. 5, арк. 542–555 зв. Оригінал. Засвідчена копія в перекладі польською мовою, зроблена у XVIII ст.: АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka I, № 24.

¹ зовѣтсѣа   ² -² Подано двічі.   ³ имени   ⁴ Це слово повторено дещо далі після маєт.   ⁵ водлуг   ⁶ Далі має бути з.   ⁷ в небытности   ⁸ Далі має бути имене. ¹⁰ Подано двічі.   ¹¹ и зайве.   ¹² им   ¹³ даные   ¹⁴ -¹⁴ Повторено далі після до конца.

1585 р., жовтня 14. Луцьк. –

Впис у луцьку земську книгу листа Андрія Юхновича Кошки про віддачу ним половини селища Красного ставу, яка відійшла до нього за поділом з його братом Іваном Кошкою, брацлавським земським суддею, київському воєводі і маршалкові Волинської землі кн. Костянтинові Острозькому в обмін на уступлену йому князем половину села Шпикова (1585 р., жовтня 14. Луцьк)

Року ПЕ̄ м̄ца окт. ДІ̄ д̄ня

На рокохъ судовыхъ земскихъ луцкихъ, от̄ д̄ня святого Михала рымского свята в року теперешнем̄ п̄тем̄¹ припалыхъ и судовне отправовањых, перед нами, то ест Федоромъ Чапличомъ Шпановскимъ, суддею, а Иваномъ Хреницкимъ, подсудкомъ, вриадниками судовыми земскими повету Луцкого, постановившися очевисто в замку гедрскомъ Луцкомъ, земанинъ гедрскии повету Браславского пан Андреи Юхнович Кошка шповедалъ и доброволне ку записаню до книг справ земских луцкихъ вызнал водлугъ листу запису своего, которыи од себе под печатю своею и под печатми людеи зацных² на промену и спущеню на вечные ч̄сы половицы селища своего ставу его на Красномъ, в поветъ Браславскомъ лежачомъ³, со всемъ на все, што ку нему належит, асне² велможномъ пану его м̄лти пану Костентинъ княжати Острозскому, воєводѣ киевскому, маршалку земъли Волынское, дал, // въ которомъ ш томъ шыреи а достаточнеи шписано и доложено ест. И тот лист запис свои перед нами, судомъ, покладаючи, просиль, абы до книг земских луцкихъ шписан был. Которого листъ мы шгледавши, вычитат казали; и такъ ся в себе маеть:

Гд, Андреи Юхнович Кошка, земанинъ гедрскии повету Браславского, визнаваю и явно чиню сим моим листомъ каждому, кому бы ш том ведати приналежало, нинешнем⁴ и на потом будѣчим, иж што мел есми половицѣ селища ставу моего на Красном в повете Браславском в одделе от брата моего(о) роженого(о) п̄на Ивана Кошки, суди земского браславского, и дрѣгги став мои вышнии цалыи, на тои же речце Рогозном лежачии, ²прозываемыи Степановскии, также и кгрѣнт тог(о) селища, при томъ ставу на Красном лежачии², зо всим на все и зо всякими кгрѣнты, полми, нивами, сеножатми, лесы, дѣбровами, ставы, ставищами, млынами и з ихъ вымелками, речками, речищами, болоты, озеры, з ловы зверинными и пѣташими, з бобровыми гоны, з деревом бортьным и садами, пасеками, пасечищами и зо всякими того селища пожитками малыми и великими, таку⁵ ж колвекъ назваными, поменеными и непоменеными, тако се тое селище Красныи ставъ само в себе и пожитках, в кгрѣнте, в границах и обыходех своих мает, ничего на себе, жону, детии, крвных моих не оставуючи, праве зо всимъ с тым, тако та шв отделе от брата моего роженого п̄на Ивана Кошки, суди земского браславского⁶ пустиль и променѣл и сим листом моим пускаю на вечные часы асневелможному п̄ну п̄ну Костентинъ княжати Острозскому, воєводе киевскому, маршалку земъли Волынское, п̄ну и

доброею моему милостивому, заменю за половицѹ села Шпѣкова, на што и *от* его млсть лист свои под печатю своею и с подписом рѹки своеи, также под печатми людеи добрых дати рачиль, в которомъ то все *шыреи* и достаточней описано и доложено естъ. // *Волен* будет его млсть а по его млсти дети, потомки его млсти на томъ кгрѹнтѣ селищы⁷, над ставом Красным лежаком, замок будовати, место ладми⁸ ѡсаживати, ставы новыи⁹ на том кгрѹнтѣ сыпати, старыя водле своеи воли и мысли направовати и всакие пожытки, *ѡ*кие се вынаити могут, прибавлати и розширати, и того всего вечно и непорѹшно держати и вжывати, и кому хочечи *от*дати, продати, заменѡти и, *ѡ*ко налепеи розѹмеючи, ¹⁰ку своему лепѣшому а пожыточнейшому¹⁰ ѡборочати водле воли и ѹподобанѡ своего. А *ѡ*, Андреи Кошка, по мне жона, дети и ни хто с потомков, близкихъ и крвных моих ничим *са* в том кгрѹнтѣ, в замокъ, в место и в тые ставы вступовати, жаднои шкоды, переказы его мл. самому и потомкомъ его мл. чинити не маем и мочи не будемъ; и вже, *ѡ* Андреи Кошка, все право мое, до того кгрѹнту на Красном и до тыхъ ставовъ належачие¹¹, зъ себе, з жоны и с потомковъ моих зношу и *от*далаю а на его мл. кнѣже воеводѹ киевского и на потомки его мл. вливаю и вечно пущаю и вместо себе самого его мл. кнѣжа воеводѹ киевского дедичом тог(о) селища и кгрѹнту, на Красным ставе лежакого, и тых ставов чиню и ѹчиниль есми. А если бых *ѡ* самъ або жона, дети и потомки мои або хто з близких и крвных моих чимъколвекъ хотилса в тую замену мою вступовати, шкодѹ, переказѹ его мл. самому або потомкомъ его мл. чинити и до права их мл. *ѡ* то позывати мел, повиненъ будетъ таковыи каждыи кнѣжти его мл. воеводе киевскому або потомкомъ его толко разов, колькокрот бы том мои добровольныи запис нарѹшилъ, зарѹки заплатити две тисечи копъ личбы литовское и шкоды, наклады кром вшѣлакого доводѹ и присеги, толко на голое речене слова его мл. самого або потомковъ его мл. заплатити и нагородити. Также или бы хто з стороны зъ *ѡ*ким//колвекъ правом до того селища и кгрѹнту на Красном и до тых помененых ставов приповедатиса хотель, кнѣжти его мл. або потомкомъ его мл. в том *ѡ*кую шкодѹ и переказѹ ѹчиниль або до права *ѡ* то позвати хотель, *от* такового каждого *ѡ* самъ, жона, дети и потомки, близкие и крвные мои его мл. самому и потомкомъ его мл. ѹ каждого права коштомъ и накладомъ своим заступовати и то все ѡчищати будем повинни под тыми *ѡ* зарѹками. А если бых в чомъколвекъ *ѡ* сам або потомки мое сесь мои добровольныи запис нарушилъ або чого в нем описаного не выполнил, волно будет кнѣжти его мл. самому або потомкомъ его мл. мене *ѡ* то позвати, хотя через ѹмоцованого своего, также и потомковъ моих до *ѡ*когоколвекъ вриадѹ и судѹ, буд до судѹ его королевской мл., *ѡ*ко и судѹ и вриадѹ земского и кгородского, трибуналского, бы теж и до иньшого повету, до *ѡ*кого его мл. самъ похочет, такъ перед вриад зѹполныи, *ѡ*ко и перед ѡдну ѡсобу на роки, на рочки або тежъ и без роков буд слушнымъ або неслушнымъ рокомъ. А *ѡ*, не збиваючи позву ани року жадными причинами правными и неправными, не заслонѡючиса форобою своею ани форобою ѹмоцованого своего, соимомъ, поветриемъ, службою гдрьскою або

Речи Посполитое ани важнеишою справою, едно тако на року завитомъ першого дня тамъ при томъ вриде, где ѿ то позванъ будѣ, стати маю. А суд тот, вглянувшы в сѣс лист мои, буд станемъ, буд нестанемъ, скоро вглянувшы в сѣс лист добровольныи запис мои, гдѣ бысмо в чомъ его нарѣшыли або чого водле него не выполнили, все зарѣки и шкоды, наклады на голое реченѣ слова кнжти его мл. и потомъков або ѹмоцованоꝝ(о) его мл. присудити и на иншои маѣтности нашои всказати маѣт. А заплативши зарѣки, шкоды и наклады на голое реченѣ слова их мл., предсе сѣс мои лист добровольныи запис, кнжати его мл. и потомъкомъ его на тот кгрѣнт и на ставы даныи, ѹ кожного права при моцы // зѹплнои вечно и непорушно зоставати маѣт. И на том дал кнжати его мл. воеводе киевскому тот мои лист под моею печатю и под печатми их мл. пнов а приателевъ моих, которые, при томъ будѣчи, за ѿчевистою а ѹстыною прозбою моею печати свои приложыти и рѣки свои подписати рачили, их мл. пан Иван Юхнович Кошка, судѣа зѣмскии воеводства Браславскоꝝ(о), пан Иван Борзобогатович Красенскии, мостовничии луцкии, а кнзъ Федор Буремскии. Писан в Луцку лета ѿт нароженѣа Исус Хрста, Сына Божого, тисеча пятсот ѿсмыдесѣат пятого мѣца ѿктября четвертогонадцѣат дня. Иван Кошка, власная рѣка. Иван Красенскии, мостовничии луцкии, влосною рѣкою.

А такъ мы тоѣ добровольное а ѹстыное вызнанѣ и тот лист его мл. пна Андреа Кошки, его мл. кнжти воеводе киевскому даныи, с початку аж до конца слово в слово до книгъ справ судовыхъ зѣмскихъ луцкихъ записати есмо казали.

ЦДДА України в Києві, ф. 26, оп. 1, спр. 5, арк. 676–678 зв. Оригінал.

¹Маѣ бути пятом; ідесться про 1585 р.   ²-²Написано на полі.   ³лежачого
⁴нинешним   ⁵тако   ⁶Далі маѣ бути одержал.   ⁷селища   ⁸людми   ⁹новыи
¹⁰-¹⁰Ідесться про володіння, користування.   ¹¹належаюче

№ 144

1585 р., жовтня 14. Луцьк. –

Впис у луцьку земську книгу листа київського воеводи і маршалка Волинської землі кн. Костянтина Костянтиновича Острозького про віддачу половини села Шпекова (Шпикова), яка дісталася йому від брацлавського земського судді Івана Кошки, братові останнього Андрієві в обмін на уступлені князеві половину селища Красного ставу, одержану А. Кошкою за поділом даного селища з братом, та Степанківський став (1585 р., жовтня 13. Крупа)

Того ж мѣца ДІ дѣня

На рокохъ судовыхъ зѣмскихъ луцкихъ etc. Передъ нами, то естъ etc., постановившисѣа ѿчевисто в замьку господарьском Луцькомъ,

масневельможьныи пан его млтѣ панъ Костеньтинъ // Костентиновичъ кнжа Острозьское, воевода киевскии, маршалокъ земъли Волынское, оповедал добровольне ку записанью до книгъ справъ судовыхъ земьскихъ луцкихъ водлугъ листу запису своего, которыи его млтѣ отъ себе на замену и на поступенъе вечными часы половицѣ¹ села своего Шпикова, в повете Браславскомъ лежачого, под печатью и с подписомъ рѣки своее и теж под печатями люди зацныхъ панов Анъдрею Юхновичу Кошце дать рачиль. Которыи листь его млтѣ передъ нами, судомъ, покладаючи, просиль, абы до книгъ былъ ѳписанъ. Которого листу мы ѳгледавши, вычитатъ казали; и такъ са в себе маетъ:

Іа, Костеньтинъ Костеньтиновичъ кнжа Острозьское, воевода киевскии, маршалокъ земъли Волынское, ѳзнаимую тымъ моимъ листомъ кождому, кому бы ѳ томъ вѣдати належить, ижъ ѳчиниломъ замену с паномъ Андреемъ Юхновичомъ Кошкоу, земманиномъ воеводства Браславского, такимъ съпособомъ, ижъ его млтѣ панъ Андреи Кошъка пустиль мнѣ вечными часы половицѣ селища ставу Красного, которѣю деръжалъ ѳв одделе отъ брата рожного пана Ивана Кошъки, судьи земьского браславского, и кгрунт, належачии к тому ставу // Красному, на ѳсажованъе места и будованъемъ² замъку, также и верхнии став на той же реце Розьсоиии³, называемыи Степановьскии, в повете Браславскомъ лежачии, што все ширеи и достаточнеи на лисьте записе мнѣ, ѳд пана Кошъки подъ печатью его и под печатми люди добрыхъ на тую замену даномъ, ѳписано и доложено естъ. А та его млтѣ пану Анъдрею Кошъце пустиломъ и симъ листомъ моимъ пуськаю также заменою на вечные часы половицѣ села моего Шпекова, в повете Браславскомъ лежачее⁴, котораа мнѣ зостала певнымъ правомъ отъ пна Ивана Кошки, судьи земьского браславского, зо всимъ на все, з людьми ѳселыми, подсосудьками и куничьниками, зъ ставы, ставищами и зо всеми к тому селу Шпекову приналежностьютаи, ничего тамъ на себе и на потомъки мои не зосътавуючи. Маеть его млстѣ панъ Андреи Кошъка, по немъ жона, дети и потомъки его млсти вечне и непорушъне тую половицѣ села Шпекова, ѳдъ мене его млстѣ заменою пушонѣю, деръжати и въживати на вечные часы. А та самъ, по мнѣ дети и потомъки в тое село // и во вьси пожитъки, до него приналежачие, ничимъ са вступовати и никоторое переказы ему самому, по немъ жонѣ и потомкомъ его въ спокойномъ держанью чинити и ничимъ са вступовати не маемъ и мочи не будемъ. А есьли быхъ та самъ або потомъки мои в тую половицѣ села Шпекова, отъ мене пану Кошъце заменою пушченую, вступовати и такую переказѣ чинити мели, таковыи кожъды повиненъ зарѣки пану Кошъце або потомкомъ его запълатити две тисечи копъ грошей личъбы литовское. Которѣю вечастую⁵ замену мою повиненъ будѣ передъ судомъ земьскимъ Луцкимъ або Креманецькимъ на роки близько пришьлые михаловьские въ року теперь идѣчомъ тисеча патъсотъ ѳсмыдесятъ патомъ, ставъши ѳчевисъте водъле сего лисьту моего, и вызънати, и до книгъ дати

записати. А есьли быхъ зъ такихъ причинъ тые роки не дошгли, теды на дърѣгихъ, напервемъ посляе тыхъ припалыхъ и судовьне отпрованыхъ, ставши очевисте, вызнати повиненъ будѣ. А если бы в томъ часе на мене // Панъ Богъ часъ смертельнымъ допустити рачиль, тогды по мьне дети, потомъки мои сему листу добровольному опису моему досыт чинити будѣтъ повинни. И на то даю пану Анѣрею Кошъце тотъ мой листъ подь моею печатью и с подьписомъ рѣки моеи влостное. А при томъ были и того добьре ведоми его млсть вельможное княжа Гднушъ Острозьскии, воевода волынъскии, а пан Иванъ Кошъка, судья земъскии браславъскии, которые за очевистою прозьбою моею печати свои до тог(о) листу моего приложити рачили. Писан в Крѣпои року от нарожена Сына Божьего Исусъ Хърыста тисеча патъсотъ осмьдесать пьтого мсца октебра тринадъцатого дна. Костеньтинъ Острозьскии, власна рѣка.

А такъ мы, судъ, тое шповедане добровольное сознание и тотъ листъ его млсти княжати воеводы киевского, пану Анѣрею Кошъце данни, до книгъ справъ судовыхъ земъскихъ луцкихъ записати есьмо казали.

ЦДІА України в Києві, ф. 26, оп. 1, спр. 5, арк. 737–739. Оригінал.

¹ половицы   ² будованье   ³ Розьсонии   ⁴ лежачого   ⁵ вечистую

№ 145

1585 р., жовтня 16. Луцьк. –

Зізнання возного Брацлавського воєводства Станіслава Колбицького перед Луцьким градським урядом про хід розгляду Брацлавським градським судом у липні 1585 р. справи за скаргою брацлавського і вінницького старости Юрія Струса з Коморова стосовно вибиття його з володіння половиною Прилуцького маєтку та завдання при цьому шкод брацлавським воєводою, кременецьким і пінським старостою кн. Янушем Збараським

Справа пана воеводи браславског(о) з пном Юремъ Стрѣсом, старостою браславским

Року ПЕ мсца октебра шостогонадцать дна

Передо мною, Адамомъ Вилковскимъ, на тот час будучимъ на местцѣ подстароства луцкого, ставши очевисто, вознымъ воєводства Браславског(о) // Станиславъ Колбицкии ку записованю до книгъ кградскихъ созналъ тыми словы, иж року теперешнег(о) тисеча шестсот осмьдесать пьтог(о) мсца июля четвертого дна, будѣчи нам на рочкохъ кградскихъ браславскихъ, которие от дна второго мсца июля судитися почали, при справе велможного пна его млти княжати Гднуша Збараского, воеводи браславского, старосты кременецкого и пинского, яко ж дна звышь помененог(о), 8 четвертъ, его млть пан Юреи Стрѣс

з Коморова, староста браславский и виницкий, засадившы местце свое при враде паномъ Ласкомъ, подсудкомъ земским браславскимъ, до права его млсти кнзя воеводъ браславского волати черезъ // умоцовано²(о) свое²(о) даль, яко ж и перед нимъ, кгородскимъ Браславскимъ¹, Григоремъ Чечелем, подстаростимъ, а Кондратом Козарем, судею, и Григоремъ Баибозоку², писаромъ, поднес³ позов кгородский браславский от пна Стрѹса по его млт кнезя Гднуша Збаразского. Котории понел⁴ якобы положонъ быти мел о некоего его квалтовное выбите с покоиноного держаня с половицы кгрѹнту Прылуцкого и о некоес побране людеи, и о посьжене⁵ на своени половицы тых же людеи, и о ставы, и о млыны, и о шкоды тисячу копъ, и о якиес дрѹгие шкоды, которие якобы, за ⁶дворомъ его млсть⁶ ездачи, поднати мел две тисечи копъ грошеи литовских, што ширеи на томъ позве описано было. А по вычитаню то²(о) // позву его млтъ кнзя воевода браславский черезъ умоцовано²(о) свое²(о) Дедеркала, заховавши себе всѣ оброны правные и не вдаючисе в право, поведил, иж, деи, о рокъ жодномъ ани позве его млт не ведает, бо яко ез(о) очевисто его млти не давано, такъ и на имену ез(о) млти не был таковыи позов кладеныи. А з стороны от пна Стрѹса, доведечи позву и року, показан выпис с книгъ кгородских браславских под датою року тисеча пятсот осмьдесат пятого мсца маа второго дня, в котором выписе Федор Братковский сознавает, иж якобы таковыи позов по его млсть пна воеводъ браславского у ворота мѣста Прилуцкого // уткнути мел мсца маа двадцать первого дня, при чом якобы мел мети тот возныи при себе шляхтою якогось Михаила Братковско²(о) а някогос Костентина Козинского. До чого умоцованыи его млти кнзя воеводы браславско²(о) поведил, иж, деи, тот возныи первеи трома недѣлами возновал, анижли позов якобы класти мелъ, бо до книгъ сознал мсца маа второг(о) дня, а якобы позов класти мел того ж мсца маа двадцат первого дня; с которого, деи, выпису то значне показѹеть, иж того позву тот возныи по его млсть не клалъ; и просил волност от позву и року. А умоцованыи пна Стрѹсов Федор // Кречетовский ставил возного Федора Братковско²(о), котории то возныи сознавал, якобы позы по его млсть кнзя воеводъ браславско²(о)⁷. умоцованыи его млсти кнзя воеводы браславско²(о) поведил, иж тот возныи Федор Братковский яко урядомъ своимъ справовати, такъ теж сведчити и свидетельство его волно быти не может, кгда ест о фальшь обвиненыи и позванъ, чого ся не справил; и тепер тут перед судом вм. таа справа была, о што был тот возныи пна Микулинского позвал, котораа се не скончила, и возныи ся того не справил, бо, яко светокъ, розно наганеныи, // не очистившися, светчити не может; поготову возныи, будѹчи наганеныи и о фалшь обвиненыи, не справившыся то²(о), не очистившися, яко урядомъ своимъ справовати, такъ теж и сведчити и свидетельство его важно быти не может; на што указалъ права посполито²(о) статуту Велико²(о) княства Литовско²(о) артыкул пятдесат первыи и пятдесат третьи в разделе четвертомъ и в разделе девятом артыкул четвертыи и пятыи, с которих се то указало, иж сведокъ, у права наганеныи, не

очистившися, светчити не может; ку тому теж тот возныи, котории ўрядомъ своимъ справовати не могъ, не справилса водле повинности ўрадѹ своег(о), иж визнаваеѹ, ꙗкобы тые позвы класти мель ѹ ворота местские, што не водле права, // кгда ж тамъ, ѹ Прылуку, ѹ его млсти двор есть и замокъ, теды водлѹтъ права посполитого мѣль таковыѹ позвы в дворе албо в замку положити; ѹказаль артыкул девятый в розделе четвертомъ, в которомъ то значне выписано, иж возныи позвы класти маеѹ в дворе, в дом або ѹ ворота ѹткнути; ѡткол са, деи, то значне показѹеѹ, ижъ тых позвов по его млсть не клаль, кгда ж першиѹ позвы в криедах ѡт пна старосты, кгда еще в Прылуку двора не было, теды в замку Немировскомъ клали; дрѹгаа причина, иж тот возныи не справилса теж водле повинности ўрадѹ своег(о) и артыкулу пѹтого в розделе четвертомъ, иж мель мѣти двох шляхтичовъ при себе, которих не мел, бо тот Костентин, котории са мениѹ быти Козинскимъ, не еѹт Ко//зинскимъ и не еѹт шляхтичъ, але еѹт подданыи державы его млсти пна старосты з Виницы, котории, ꙗко слуга будѹчи, водле права и артыкулу пѹтдѹсѹт третег(о), в розделе четвертомъ описаного, ꙗко за паномъ, такъ теж и против пна сведчити не может, бо еѹт хлопъ простыи з Виницы; с которих то всих причин и таковых речеи, значне вонтпливых, то са ѹказуеѹ, иж тот возныи позву по его млт не клал; и просил волности ѡт року и позву. А ѹмоцованыи пна старостин поведиль, иж, деи, тамъ в ѹименю его млти Прылуци возных гонѹт и бѹють, для того, деи, возныи, боѹчи се до двора ехати, позвы ѹ ворота местские ѹткнулъ. А ѹмоцованыи его млти кнѹа воеводы браславског(о) поведиль, иж, деи, тот возныи тог(о) ѹказати не может и тежъ // того не сознаваеѹ, абы ему тамъ хто позву класти боронил, а повинность и присега возног(о) таковаа еѹт, иж не з боѹзни ани приѹзани вшелѹакоѹ справы водле права справовати маеѹ; и просил волности ѡт року и позвѹ. Ўрядники кгородские браславские, звышъ описаные, не дбаѹчи ани маѹчи взглядѹ на тые ѡбороны правныѹ, ѡт ѹмоцованог(о) его млсти кнѹа воеводина подаваные, не примуючи их, рокъ и позов признавши, далеи на позовъ ѡтказовати сказали. Которог(о), деи, то таковог(о) декретѹ их ўрадовог(о) неправног(о) ѹмоцованыи его млти кнѹа воеводы браславског(о) не примуючи, апелевал до его кр. млсти, подаѹчи по себе артыкул шѹстдѹсѹт первыи в розделе четвертомъ. А суди, звышъ поме // помененыѹ, апелѹцыеи тому ѹмоцованому его млти кнѹа воеводы браславског(о) не допустили, ѡ што все нами, возныими, ѹмоцованыи его млсти светчил, иж без позву и року ўрад сказѹеѹ, ѡбецѹючи, што все з ўрядомъ кгородскимъ перед его кр. млстью ѡ то чинити⁸. А потомъ ѹмоцованыи его млти кнѹа воеводы браславског(о), бачачи таковое примушене и ѡбѹгажливость судовую а не маѹчи позву, з чого са справити, просил тых судей, абы ему копею с того позву с подписом рукъ своих дали, припоминаѹчи декрета и звычае ег(о) кр.⁹ млстью пны Мышками и межи его млтью кнѹжатеѹ Стефаномъ Збаразскимъ, воеводою троцкимъ, же не толко з позовъ, але и з записов властных копѹи его кр. млсть давати казал. // Гдѹко ж, деи, сторона а потом суд копѹи с того позву, против его милть кнѹзю воеводе

браславскому *от пна Юри Стрѹса* поднесеного, дати не хотели и, не ведати, зъ таких причинъ, не дали, але далее на позов его млсти *кнзю* воеводе браславского¹⁰ поступовати сказали. *Ѡ* што *ѹмоцованыи* его млсти *кнзю* воеводы браславског(о) нами, возными, *Ѡ* *ѡбтѡжливостъ* судовую, *иж* без року и позову кгвалтовне и неправне его примушают, ку *ѡтказѹ светчил*. А потомъ *ѹмоцованыи* его млсти *кнзю* воеводы браславског(о) за таковымъ примушенемъ их судовымъ, заховавши себе всѣ ѡбороны правныє, не вдаючися в жадное право ани признаваючи належности судѹ, *поведил, иж, деи*, в тым позве, котории панъ староста тутъ, *ѹ судѹ, //* *покладает* его *млти*, правне не давши, *Ѡ* *ѡкоес* *выбите* з половицы кгрунту Прилуцкого, *приездѹ ѡкогос ѡт* Веницы, которое *ѡкобы* сѡ ему стати мело в року *ѡсмѣдесѡтомъ*, чого сѡ ему не признаваю, бо тоє имене *Прилукъ* и тепер *ест* властным, *ѡко* давно *перед* тым, такъ и тепер, его млсти *пна* моего, и не потреба было *пну* моему *пна* старосту выбивати, бо *тот* его млсть самъ в *держаню* былъ, а не панъ староста, чому вже не толко ¹¹*давностъ* *городоваѡ* чотыри недели¹¹, але и *давностъ* *земскаѡ* минула, кгда *ж* вже тому, *ѡко* панъ староста *поведает*, ¹²*пат* *летъ* минуло¹²; дръгое *Ѡ* *побрѡне* *ѡкихсѣ* *поддѡных* кгвалтомъ и посаженыи¹³ на своєи половицы, // и *Ѡ* *ставы*, и *млыны*, и *Ѡ* *шкѡды* тисєчу *копѣ*, што судови кгородскому судити не *належит*, толко земскому, бо то *ест*, *ѡко* *пан* староста себе быти *мениит*, чого *ѡ* не признаваю, *кгвалт* *посполитыи* *сусєдскии* и *кривда*, котораѡ толко судови земскому, ани кгородскому судити *належит*; третєє *Ѡ* *шкѡды* *ѡкиєсѣ* *двє* *тисєчи* *копѣ*, которие *ѡкобы*, за дворомъ его *кр. млти* *єздѡчи*, *наложити* *мєл*, чого *ѡкиєсѣ* *шафари* *доводити* бы *мєли*, што ани судови кгородскому, ани земскому судити не *належитъ*, и того *пан* староста с *права* *посполитѡго* *ѡказати* не *можєтъ*; *прѡто* с *тѣх* *причин* на таковыи *позѡв* *неслѹшныи*, котории не *єстѣ* *єг(ѡ)* *млти* *ведлє* *права* *положѡн*, и *давностъ*, *жє* *пан* староста *ѹпустил*, *ѡтповєдати* его *млт* не *повинєн*. А *ѹмоцованыи* *єг(ѡ)* // *млти* *пна* старостин *поведал*, *иж* кгда сѣ, *деи*, его млсти *пну* старостє *выбите* стало в року *ѡсмѣдєсѡтом*, тєды его *млт* *пан* староста *Ѡ* тоє до судѹ *туѡшнєго* *кгородског(ѡ)* *зараз* былъ *позвал*, *ѡко* *ж*, *деи*, его млсть *кнзю* воевода браславскии то *пну* старостє *первєи* сєго был *задал*, *иж* *ѡкобы* *пан* староста, *приєхавши* з *воины*, *чѡтырѡх* *недєл* *позвати* *ѡмєшкал*, *ѡко* *ж*, *деи*, его млсть, *кнзю* воевода браславскии до его *кр. млти* былъ *апєллєвал*, за которою, *деи*, *апєллацѡцѡєю* его *кр. млсть* в *Краковє* *сказати* *рачил*, *ѡбы* *тѡт* *пан* староста *перед* *ѹрядѡм* *кгородским* *Браславскимъ* *довєл*, *ѡко* *чѡтырѡх* *недѣлѣ* не *ѡмєшкал*; чого его млсть *панъ* староста *перед* *ѹрядѡм* *кгородским* *туѡшнимъ* *довєл* и *положил* *дєкрєт* его *кр. млти* *краковскии* и был *читѡн*, в *кѡторѡм* *толѡ*¹⁴ *голѡє* // *выбите* *ѡкоєсѣ* *жалѡба* *была*; а *дръгии* *лист* *положил*, *мєнѹючи* его *быти* *дєкрєтомъ* *кгородскимъ* *браславскимъ*, *кѡторѡго* *читѡти* за *ѹпоминанєм* *ѡт* *стороны* *позванѡєи* *ѹмоцованыи* *пна* старостин не *допустил*; *ѡко* *ж*, *деи*, его млсть *кнзю* воевода браславскии *ѹряд* *кгородскии* *Браславскии* *штѡ*¹⁵ *до* его *кр. млти* *позывѡлѣ*, и на *теперєшнєм* *соимє* *Варшѡвскомъ* его *кр. млть* *сказѡлѣ*, *ѡбы* *пан* староста *присєгнулѣ*, *ѡко*, *чѡтырѡх* *недѣлѣ* з *воины* *приєхавши*, *позвати*

не ошешкал; с которе причины доброволне его млсть княз воевода браславскийи его млсти п̄ну старосту вызволил¹⁶ и показал декретъ его кр. млсти под датою ҃ Варшаве року тисеча п̄тсот ошмьдесѧт п̄того(о) // мсца марца четвѣртого д̄на, в которомъ пишѣт, иж его королевская млсть п̄ну старостѣ присегу на томъ, ѧко чотырох недиль позвати не ошешкал, сказати рачиль; а другии лист его кр. млти под датою ҃ Варшаве року тисеча п̄тсот ошмьдесѧт п̄того шосто(о) д̄на¹⁷, в которомъ пишѣт, иж панъ воевода браславскийи п̄на старосту с присеги вызволил, прото, деи, водле того декрету и самог(о) признанья п̄на воеводина повинен сѧ тут его млт п̄ну старостѣ ҃справедливити. А ҃моцованыи его млсти п̄на воеводы браславског(о) поведил, иж, деи, в том декрете его кр. млсти краковском о таковомъ позве новомъ, котории тепер пан староста покладаѣт, зменки жадное не маѣтъ, только там спор ишол // о ѧкоес выбите с покоиног(о) держанья, а о неналежность судѣ, которе ѧкобы ему стати мел¹⁸, чого ѧ не признаваю, а¹⁹ кгвалтовное побране с подданных, ставов, млынов и о шкоды никоторие жадное зменки не машъ, што пан староста в позве своемъ написал в новом; а иж в позве своемъ написал и воспоминаѣт о декрете его кр. млсти варшавскомъ, котории ѧкоби сѣ стати мелъ в року теперешнемъ ошмьдесѧт п̄томъ мсца марца третег(о) д̄на, о котором его кр. млт не ведаѣт, и ижи ж, деи, пан староста декрету тог(о), до которого его млт п̄на воеводѣ позываѣт, под датою мсца марца третего д̄на не показѣтъ, просил, абы ҃рад его млсть п̄на воеводѣ браславског(о) от тог(о) позву и речи, // в немъ описаное, волным ҃чинил; а што сѧ дотычѣт декрету его кр. млсти варшавског(о), котории ест ҃чинен в року теперешнемъ ошмьдесѧт п̄том мсца марца четвѣртого д̄на, котории панъ староста покладаѣт, теды мѣ до него не позваль и року о то не маѣтъ, але на он час, кгда его млсть пан староста до того декрету, котории выдан марца четвѣртог(о) д̄на, слушне ведле права его млсть п̄ну²⁰ воеводѣ позовѣтъ, его млтъ, чинечи досыт тому декретови его кр. млсть, правни²¹ з паномъ старостою роспирати будѣтъ и то покажѣтъ, же то его млсти власност ест, а не пана старостино; бо где бы мѣ пан староста до того декрету позвати мелъ, теды бы, водле позву старого ничог(о) ни прикладаючи, // котории сѣ зачал в року ошмьдесѧтомъ, иж декрету варшавског(о) марца четвѣртого д̄на сѣ точит, а в томъ теперешнемъ позве панъ староста новых речеи причинил, ѧко ставы и млыны побрати, подданных и инших речеи немало и шкод, на што его млсть не повинен ошповедати, кгда ж себе то вже през давност ҃пустил; ѧко ж положил позвоѣ килка старых и декретъ кгродьскийи браславскийи, в которомъ старыи позов, которыи сѧ в року ошмьдесѧтомъ запал, слово от слова ҃писан; которыи то теперешнии позов с тым старымъ ҃радъ корыкговаль; и то сѧ оказало, иж тотъ позовъ старыи с тым позвом новымъ сѣ не згожаѣтъ во всемъ; и просиль волности от такового позву и речи, в ним описаное, кгда ж не до декрету варшавског(о), которыи сѣ сталъ мсца марьца четвѣртого д̄на, его млсть пана воеводѣ позываѣтъ, але до ѧкогосъ декрету, которыи ѧкобы быти мел мсца марьца третего д̄на которо²², // не ҃казуѣтъ; бо если ҃казуѣтъ декрет,

которыи се стал мсца марьца четвертого дня, теды ему тотъ позов до тог(о) декрету не служить; а значне са то показуеъ так з даты, яко и съ самое речы, бо того в декрете, ѿ што онъ позываетъ, ни машъ. А Урадъ кгородьскыи Браславскыи взяли то себе на розмышлене до заутреа, то естъ до пятницы мсца июля пятого дня. А кгда вже на заутреа, У пятницУ, Урадъ кгородьскыи Браславскыи, не слухаючи ничего, не дбаючи на таковыа выводы и обороны правныа, от Умоцованого его млсти пна воеводы браславского подаваныа, не ведати, зъ якого права, безъ позову и року пну воеводе далеи на позов поступовати и отказывати сказали и пна старосту браславского до якогос доводУ прыпустили. Которого декрету Умоцованыи его млсти кнзя воеводы браславского не прымуючи и бачечи его не водле права, ку крыведе его млсти, апелевал до его королевскоаи млсти, Указуючы по себе право посполитое арътыкул шестдесат первыи в розделе четвертомъ. А судъ кгородскыи Браславскыи апелецеи УмоцованомУ // его млсти кнзя воеводы браславского не допустилъ, ѿ што все вмоцованыа²³ его млсти кнзя воеводы браславского нами, возныи, светчил. А его млсть панъ староста, доведечы якогос²⁴ вниманого деръжана имени Прылука, положил листокъ, менуючы его от Михаила Ласка, подъсудка браславского, от Семена и от Богдана Убоденскыхъ, от Василя Цурковского и от Бенедыкьта и от Богдана КоцУбов Гакушинскихъ подъ датою У Веницы року шмъдесятото мсца октября двадцат четвертьтог(о) дня, в которомъ пишет, якобы пан староста имена Прилуку полтори годУ в держанью быти мел. И на то, деи, ег(о) мл. пну старосте дали сеи лист нашъ дрУгии, акиисъ квит свои за одноу печатю, по полску писаныи, под датою року седемдесат девятото октября второг(о) дня, в которомъ то пишет, иж пан староста грошеи У пна Станислава Кголыского позычал и на томъ именемъ Прилуку тои запис Учинил, при чом тут же, У судУ, будУчи, пан Станислав Кголыскыи зозналъ, ачУколвекъ // мнЪ пан староста на том именемъ запис чинил, але а за тымъ записомъ в держанью тог(о) имени не был. Положил теж лист, менуючы ег(о) быти от Семена албо Богдана Убеденьских, в котором то пишет, иж якобы Урадникъ пана старостин Нивицкыи и²⁵ имъ оповедати мелъ, жебы его з половицы кгрУнту Прылуцкого Урадникъ его мЛти кнзя воеводы браславског(о) выбити и самого пострелити мелъ, У Веницы под датою року шмъдесятото мсца октября сегомо дня. Положил теж выпис с книгУ оповедана на ег(о) враде Урадника пна старостиноа²⁶ выбите з покоиного держана под датою року шмъдесятог(о) мсца октября третегонадцат дня. И просил Умоцованыи его млсти пна старостин²⁷, при том, деи, дворе Урадникъ его млти на том выбитю ²⁸-спокоиномъ держанью²⁸ // и на шкодах, кгда ж пан староста на тотъ час на воине был, самотрет готов присагнути. А²⁹ стороны Умоцованыи³⁰ его млсти пна воеводы браславског(о) поведил: не в обычаи, деи, права албо контроверсыи, яко только для информацыи паномъ судовымъ и для ведомости вамъ, возныа, то припоминаю, иж тот листокъ, которыи панъ староста Указываеъ от Ласка, от Богдана и Семена Убоденьских и инших на

держанье, якобы пан староста полтора рока Прилуць держати мель, чого я не признаваю³¹, бо 8 тог(о) листка печатки какис незначные, не видити, чие, и подпису рук не машь, а пишет, якобы самому п̄ну старосте тот листок дати мели а дата в тог(о) листка року осмьдесятог(о) мсца октебра двадцать // четвертого дня, а пан староста самъ признавает, иж на тот час на войне был, а хотя бы тые свитки очевисто тут стали, тогда их сведецство важно быти не могло, бо за таковымъ сведецством не толко жебы пан староста имене выиграти мел, але и кгр̄нту выигривати не можеть водле артыкулу пятдесат шостог(о) в розделе четвертомъ; и теж они не ест суседми близкими, толко далекими, и нами очевисто не сведчатъ; 8 того листка не ведати, естли же печатки их; а што 8казует квит свои, иж, пожичаючи грошеи п̄ну Кгомыском 8 (!), запис на тое имене чинил, теды то не ест важно, бо тот листок за одною печатю, и теж ништо ничиего заставовати ани теж записовати не може, бо, // хотя бы хто на чужомъ имену запис 8чинил, теды то не ест важно и тымъ себе имена привлащати не может; а звлаща пан Кголыский то призналь, иж того имена не держаль; а што с̄а дотычет тог(о) оповедана суседского, тогда тымъ пишет, иж толко 8рядникъ в голое выбите и в раны оповедане 8 Веницы 8чинил а водле права и артыкулу второг(о) в розделе одиннадцатомъ, до которого с̄еи берет, жадного кгвалту ани ран тымъ суседом не оказывал; вткуль с̄е то значне показъеть, иж како жадень кгвалт, тежъ и выбите с покоиного держанья не было, бо тое имене ест властное его млсти; а иж теж 8казъеть выпис с книг кгородских brasлавских оповедань³² 8рядника п̄на старостина в тое ж выбите, како бы с̄е с части мело, теды тот выпис, // знать, же до того нового позву ново 8твореныи и поправеныи; и кгда ж 8 его млсти п̄на воеводы видимус оповедана 8рядника п̄на старостина под тою ж датою за печатю п̄на подстаростего и суди и за подписомъ р̄ки писарское вриадников кгородских brasлавских ест, котории с̄е не в литере, але в самой речи не згожает, бо в том выписе, котории пан староста покладает, болшеи пести³³ албо шести виршовъ приписано и на колку поправено ку шкоде его млсти п̄ну воеводе; а теж тот 8рядникъ и возныи то сознавает³⁴, иж 8рядникъ п̄на старостин, вонтпливост маючи, якобы 8рядникови моему мовити мел, абы подданных ставил, жебы их тягаль, если сами пошли албо хто их побрал; и тот возныи не мель при себе з8полное шлахты, // бо тот Бурменаа, котории там написанъ, ест слугою п̄на старостинымъ и сведчити не может; а што поведает, же 8рядникъ самотрет в небытности п̄на своего на держаню и на шкодах присагнути готов, тогда тог(о) право не 8чит; а иж пан староста на доводе своемъ 8стал, просил, абы волным от речи 8чинили. А 8ряд кгородский Brasлавский, особы звышь помененые, тую справу замкнувши и всех доводов выслушавши, пытали водле статуту, если бы пан староста болшеи доводов своих мель. А пан староста болшеи доводов не поведил быти. Ани³⁵ тую справу до заветра, то есть до суботы мсца июля шостого д̄на, на розознане тых доводов отложили. А д̄на шостого июля, в субботу, // суд кгородский Brasлавский Веницкии поспол з п̄номъ Михаилом

Ласком, котории на мѣстцѣ п̄на старостиномъ был, неслушне над право без року, без позву мимо ѡбороны³⁶, тот довод п̄на старостин неслушныи, ѳзнавши быги слушнымъ, присегу п̄ну старосте самому ѡдному на спокойном держанью и кгвалтовном выбитю а ѳряднику его на шкодах ѳакихсь п̄на старостиныхъ сказали. Ѳт которого, деи, такового декрету, бачачи ѳмоцованыи его млти п̄на воеводы браславског(о) неслушного, над право посполитое ѳчиненог(о), тако ѡт першии³⁷ апелациѣи и ѡсветченѣ, звышь непоѡднокрот ѳчиненого, не ѡтступуючи, так теж и ѡт того сказѣ головног(о) и ѡт всего, зо всим тым до его кр. млти апелеваль, подавши по себе // артыкул шестдесѣат первыи в розделе четвѣртомъ. Которое апелациѣи ѳмоцованыи п̄на старостин боронил, поведаючи, иж, деи, пан воевода до того се выбитѣи признал перед королеми, бо поведил, ижемь³⁸ ѡмешкал чотырох недѣл позвати; и теж ѡттол значит, иж тым са пан воевода признал, иж п̄на Стрѣса єдналь и три тисѣчи золотыхъ давал; и показывал лист ѳакиись. Против чога(о) ѳмоцованыи п̄на воеводы браславског(о) поведил, иж, деи, того пан староста в декрете его кр. млсти ѳказати не может, абы са его млсть признати мел до выбитѣи; а кгды перед его кр. млтью жадное контроверсыи не было, толко ѡ належностъ судѣ; его кр. млсти ничог(о) не признал, толко до судѣ належного ѡтослал; а што показѣеть лист ѳакиись ѳакобы судеи своихъ полюбовныхъ, тедеи тот лист светчит, иж ѡт п̄на старосты были судѣи полюбовными, а не ѡт п̄на воеводы, бо и в томъ розоимѣ, которог(о) // себе пан староста на помоч берет, тедеи значне, если бы се в Трѣмбовлю не погодили, тедеи до права ѳказуєть; и теж тамъ печати п̄на воеводины не машъ и в томъ листѣ пишеть, же мы приѣтели п̄на Стрѣсовы полюбовные; прото мнѣ апеллѣации тымъ сторона боронити не можетъ. Которое ж ѳа сознанье возного до книгъ кгродскихъ луцкихъ записати казаль.

ЦДДА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 34, арк. 1220 зв.–1235 зв. Оригінал.

¹ Далі має бути ѳрядом (судом). ² Баибѣзою ³ Ідеться про умоцваного Ю. Струса. З дальшої розповіді видно, що ним був Федір Кречетовський. ⁴ позов ⁵ посажене ⁶ - ⁶ З дальшої розповіді видно, що ідеться про королівський двір. ⁷ Далі має бути ѳткнул. ⁸ Далі має бути будєть. ⁹ Далі має бути млсти межѣ их. Відразу далі за цим згадано якийсь процес між Мишками і кн. Стефаном Збарзьким. ¹⁰ браславскому ¹¹ - ¹¹ Про цю давність див. нижче. ¹² - ¹² Ідеться про те, що сталося 1580 р. ¹³ посаженых ¹⁴ Далі має бути ѡ. ¹⁵ ѡ то ¹⁶ Мовиться про присягу. ¹⁷ Ідеться про б березня. ¹⁸ мело (стосуєтьса децо перед тим згаданого держанья). ¹⁹ Далі має бути ѡ. ²⁰ п̄на ²¹ правне ²² которого ²³ вмоцованыи ²⁴ мниманого ²⁵ и зайве. ²⁶ старостина ѡ ²⁷ Після цього має бути што або иж. ²⁸ - ²⁸ с покойного держанья ²⁹ Далі має бути з. ³⁰ Це слово має бути децо далі – після воеводи браславског(о). ³¹ Далі відсутнє зазначення про неправдивість сказаного в "листка". ³² ѡповеданья ³³ пети ³⁴ сознавають ³⁵ У контексті це слово виглядає нелогічним; має бути мы. ³⁶ Далі має бути иж або же. ³⁷ першоу ³⁸ Далі має бути не.

1585 р., листопада 18. Городня. –

Впис у книгу коронної канцелярії листа брацлавського і вінницького старости Юрія Струса з Коморова, яким він скасував свої претензії до брацлавського воеводи, кременецького і пінського старости кн. Януша Збаразького в справі про вибиття його останнім з володіння половиною Прилуцького маєтку та вчинення при цьому шкод (1585 р., листопада 17. Городня)

Скасоване через Стрґса переводѹ права против воеводе браславскомѹ ѿ
Прилґк

Стефанъ etc.

Ознаимѹемъ симъ нашимъ листомъ всемъ вобец и кождомѹ // зособна, комѹ то ведати належит, нынешним и на потомъ бѹдѹчим. Постановившися перед нами и ѹ книг канцлерии нашеѹ коронноѹ, ѹрожныи Юреи Стрґсъ с Коморова, староста браславскии и веничкии, ѿповедал и водлґгъ запису листѹ своего, вельможномѹ кнзю Гднушу Збаразскомѹ, воеводе браславскомѹ, старосте кременецкомѹ и пинскомѹ, на скасованье всего переводѹ правног(о), который былъ на враде кгородскомѹ Браславскомѹ ѿ выбите з покоиног(о) держанья з ыменья Прилґка ѿдержан, даног(о), добровольне вызнал, просачи, абыхмо то до книгъ канцлерии нашеѹ коронноѹ записати казали. А такъ мы, того добровольног(о) и ѿчевистог(о) сознана и записѹ старосты браславского выслґхавши и ѿгледавши а выдачи быти целыи и ни в чомъ не нарґшоныи, рассказали есмо до книгъ нѣших канцлерийскихъ записати; который ѿт слова до слова такъ са в себе маеть:

Гд, Юреи Стрґс с Коморова, староста браславскии и веничкии, визнаваю и чиню явно симъ моимъ листомъ, комѹ тог(о) потреба будеть ведати, тепер и на потомъ завжды в кождог(о) права, иж што есми позывалъ позвы кгородскими браславскими до сѹдѹ кгородского Браславского непоѿднокрот вельможного кнза Гднґша Збаразского, воеводѹ браславского, старостѹ кременецкого и пинского, ѿ выбите з покоиног(о) держанья половицы имени ктрґнтѹ Прилуцкого и ѿ збранье¹ подданныхъ з жонами и з детми, в которой справе за апелациєю и припозвыи и передъ его королевскую млст приточивалоса, тако ж и в томъ рокѹ теперешнемъ тисача пѣтсотъ ѿсмьдесѣть пѣтомъ мѣца июла второг(о) дня на рочкахъ кгородскихъ браславскихъ сужонныхъ право есми передъ ѹрадомъ кгородскимъ Браславскимъ былъ перевелъ и ѹрадъ кгородскии Браславскии мнѹ половицѹ ѿного имения Прилґка и кгрунтѹ в держанье, такъ же и шкодъ немало былъ сказалъ, што ширеи на декрете кгородскомъ ест ѿписано, ѿ которыйи сказъ князъ воевода браславскии судъ кгородскии Браславскии и мене ѿ ѿдержане декретѹ переводъ права позвыи передъ судъ его королевское млсти былъ позвалъ. А такъ мы з обоехъ сторонъ з намовы ихъ млсти пновъ приятелей нѣшихъ зобопольныхъ межю собою хмоса погодили и поеднали, и тоѹ имение половицѹ Прилука мнѹ его млстѹ в держане поступилъ и за шкоды досыт ѹчинилъ. С которого всего постѹпку и переводѹ

правног(о) // а его милост̄ кн̄зя Г̄душа Збаразского, воевод̄ браславского, сим теперешним листом моим квитую и тот̄ ѱвесь пост̄ѱпок и перевод правныи ѱмораю, касую, пс̄ю и в ни во што ѱборочаю. И вжо та сам̄ь, жона, дети, потомки мои и ни хто иншии того възновлати и ѱ то его млст̄ п̄на воевод̄ браславского и потомков̄ его млсти ни до которого права позывати, до тр̄ѳдности и шкоды приводити не маю̄т и мочи не будут̄ь под зарукою на его млсти п̄на воевод̄ браславского п̄ятьма тисачми золотых полских. А если бых̄ь та албо хто б кольвек̄ь, жона, дети албо потомки мои ѱ то его млст̄ до права позывали албо так̄ю тр̄ѳдност̄ чинили, тогды волно его млсти будет̄ь мене и кожного держачого маетности моеѳ позвати до которог(о) колвек̄ь права и суд̄ѳ, буд̄ь к̄городског(о) або земског(о) и до которог(о) похочет̄ь, роком̄ таким похочет̄ь, буд̄ь слушным̄ або неслушным̄. А та и кождыи держачии маетности моеѳ, ничим̄ не вымовляючиса, на першом̄ рок̄ѳ, тако на завитом̄, стати и, не збиваючи ничим̄ рок̄ѳ ани позв̄ѳ и не вынаид̄ѳючи никоторых̄ ѱборон, зараз ѱсправедливитиса маю̄ и буд̄ѳ повинен̄. А ѱрад̄ кождыи, до которог(о) бх̄ь был̄ позван̄, маѳь и моц̄ мети буд̄ет̄ь водл̄ѳг̄ь сего лист̄ѳ доброволного ѱпис̄ѳ моего на мене и на каждом̄ держачом̄ маетности моеѳ всказане и ѱтправу ѳчинити маѳь. И хотя бы с̄я так̄ие переводы албо листы, декрета в той справе з̄ь стороны моеѳ ѱказати мели, теды врад̄ кождыи, не приимуючи таковых̄ листов̄ и доводов̄, на сторону ѱтложити, а на мене водлуг̄ь сего запис̄ѳ моего зар̄ѳки². И, нагородивши вси шкоды, предсе с̄ѳс лист̄ мои ѳ кожного права при зуполнои моцы захован̄ и держан̄ быти маѳь. И на то ѳсми дал̄ь его млсти кн̄зю Г̄душу Збаразском̄ѳ, воеводе браславскому, старосте креманецкому и пинскому, с̄ѳс мои лист̄ с̄ печатю и с̄ подписом̄ь руки моеѳ. А при том̄ были и того добре сведоми и за ѳчевистою и ѳстною прозбою моею печат̄и свои их̄ мл. приложити рачили велможные п̄нве его мл. кн̄зь Воитех̄ Барановскии, бискуп̄ премышкии, подканцлерии коронныи, его млст̄ п̄н̄ь ѱстафеи Волович, кашталан̄ виленскии, канцлер̄ Великог(о) кн̄язства Литовског(о), староста берестеискии и кобринскии, а ег(о) мл. п̄н̄ь Лев Сапега, подканцлерии Великог(о) кн̄язства Литовског(о), староста маделскии и марковскии. Писан̄ в Городне лета по нароженю Исус̄ Христа, С̄на Божог(о), тисача п̄ятсот̄ь ѳсмыдес̄ят̄ п̄ятого мсца ноабра с̄могонадц̄ат̄ д̄на.

Г̄ко ж̄ тоѳ доброволное // а ѳчевистое сознане и лист̄, ѳт старосты браславского на скасоване перевод̄ѳ правного кн̄зю воеводе браславскому даныи, до книг̄ н̄ших записано. А для лепшого веры до того лист̄ѳ печат̄ н̄ша коронна ѳст̄ притис̄нена. Писано в Городне д̄на ѳсмог(о)надц̄ат̄ мсца ноабра рок̄ѳ по нарож̄. Исус̄ Хрыста, Сына Божог(о), Д̄ФПЕ, а панован̄ья н̄шог(о) року І.

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. vicerecancelarius

Справа того ж̄
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389. оп. 1, д. 198, л. 52 об.–54. Оригинал.

¹ забран̄ье   ² Дал̄ь не вистачаѳь маѳь або повинен̄.

1585 р., листопада 20. Городня. –

Зізнання земського возного Андрія Керсновського перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що він у столовій ізбі двору віленського каштеляна Остафія Воловича в Городні вручив смоленському воєводі і оршанському старості Філонові Семеновичу Кміті Чорнобильському королівський лист в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського і його дружини Магдалени Дубицької стосовно неповернення останній маєтку Овдіївки (Шепіївки), ґрунтів маєтку Кам'яногірки та кам'яногірської діброви, яку звать Андрійчою, та стосовно неповернення їй же Федором Олешею, його дружиною Опросимією, їхнім зятем Павшею, урядником Пиківського маєтку воєводи, і його дружиною Настасією Кам'яногірки та інших маєтків після закінчення над нею опіки з боку подружжя Олешів, під якою вона перебувала в час свого неповноліття

Подане листѣ ѹпоминалног(о) воєводе смоленскомѣ ѿт подкоморог(о) браславског(о) и малжонки его ѿ Овдѣевкѣ и ѿ крѣнты Каменогорские

Стефанъ etc.

Ўзнаимѣмъ тымъ нашимъ листомъ всимъ посполите и кождомѣ зособна, комѣкольвекъ то ведати належить. Постановившиѣя ѿбличне перед нами и ѹ книг канцлерии нѣшое коронное, шляхетныи Андреи Керновскии, возныи земскии, кѣ записованью до книг сознал тыми словы, ижъ, деи, маючи онъ при себе двох шляхтичов Станислава Липского, слугѣ пна старосты браславского, а Миколаѣ Матеевича, ѿногдашнего дна сегогонадцать мсца ноабра в рокѣ нынешнемъ ѿсмыдсать пATOM тут, в Городне, въ дворе вельможного Остафѣя Воловича, кашталанна виленского, въ избе столовои подаль вельможномѣ Филону Семеновичу Кмите Чорнобильскому, воєводе смоленскому, старосте оршанскомѣ листъ напоминальныи в жалобе ѹрожного Лаврына Песочинского, подкоморого браславского, и малжонки его Магдалены Дѹбичкое ѿ именье ѿтчизное подкомориное браславское // Овѣдѣевкѣ, которое, деи, панъ воєвода Шепеевкою прозываетъ, въ воєводстве Браславскомѣ ѿ границѣ ѿт Пыкова лежачое, к томѣ ѿособливе ѿ крѣнты именья ѿтчизног(о) тоє жъ подкомориное браславское Каменогорки и ѿ дуброву каменогорскую, названую Анѣдрейчѣю. Которые добра Каменогорские зъ иньшими в молодости летъ подѣкомориное под заслоною ѿпеки кгвальтовне забраны будѣчы, тепер вжо з держанья Федора Олеши и жоны его Опросимѣи, и зата ихъ а ѹрадника пана Филонова пыковского Павши, и жоны его Настасѣи подѣкоморомѣ и жоне его декретом судѣ земского Браславского и нашимъ вѣчѣне присѣжоны. Гдко жъ, деи, тот листъ нашъ напоминальныи панъ воєвода сам, до рѣкъ своихъ взавѣшы и вычитавѣшы, зась томѣ Керновскомѣ вернулъ а копѣю с печатью его, которѣю онъ емѣ подаль, при себе зоставилъ и поведилъ тыми словы, ижъ, деи, а, чужое власности не прагнучи, латве си с пномъ подкоморимъ и малжонкою его а сестрою моею ѿ то все, дасть Богъ, погожу и справедливость ѹчиню. Которое

добровольное а очевистое сознанье того возного до книгъ канцеларии наше
коронное есть записано. А для лепшого веры и печать нѣша коронная до того
листь есть притиснена. Писанъ в Городнѣ дна двадцатого мсца ноября рокъ
тисча патьсотъ осмьдесять пятого а кролеванья нашего рокъ десятого.

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. vicescancellarius

Справа того ж

РГАДА, ф. 389. оп. 1, д. 198, л. 58 зв.—59. Оригінал. Випис з книги коронної канцелярії впису в її ж книгу цього зізнання, зроблений на Варшавському сеймі 27 березня 1589 р.: ЦДА України в Києві, ф. 220, оп. 1, спр. 72, арк. 1–1 зв. Засвідчена копія.

№ 148

1585 р., листопада 26. Городня. –

Декрет королівського суду про те, що, згідно з проханням Якуба Павші, справа стосовно якихось свідків, що в ній він позивав брацлавського земського писаря Северина Кропивницького, вважається полюбовно ними вирішеною

Стефан, Божю млстю корол полскии, великии княз литвскии, рускии, прѣскии, мазовецкии, жомойтскии, ифлянтскии, княже седмикгородское и иных

Ознаиуем[ъ] тымъ нашимъ листомъ всимъ вобец и каждому зособна, комѹ колвекъ то ведати належить. Постановившиа обличне перед нами ѹ судѹ нашего, шляхетныи Якубъ Павша созналъ, иж котораа справа за поводомъ его противъ ѹрожного Северина Кропивницкого, писара земского браславского, тепер приточилася была от судѹ кгородского Браславского ж за апелляцією через него жъ самого на судъ нашъ, а то з стороны никакихсь сведковъ межи ними, ино онъ, не припусчаючи до права тоє речи, через посредокъ приателскии тут ѹгода ему с писаромъ дошла, тако жъ за то и препрошенье от него са тому писару ѹ нынешнего судѹ нашего стало. И затымъ Павша всеє тоє справы поступку своего вечне отступѣет. И просил насъ Павша, абыхмо тую справу с книгъ ѹрадовых кгородѹ Браславского вынати и вынести розказали. А такъ мы затымъ тую справѹ зо всеми еє поступками противъ Кропивницкого, ѹ той мери ѹчинеными, моцю нашою королевською касуемъ и вечне ѹмараемъ¹. Што все до книгъ канцеларии наше записати а для лепшого веры до сего листу нашего и печать нашу коронную притиснути есмо розказали. Писанъ в Городнѣ дна двадцат шестоз(о) мсца ноября року Божого тисча патьсотъ осмьдесять пятого а кролеванья нашего рокъ десятого.

Печатка

Справа велебного в Хистѹсе² отца
пана Воитеха Барановского, бискупа
премыского и подканцлерого коронного
Lavrin Piesocz[inski]

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4045 II, арк. 127.
Засвідчена копія. Те саме: РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 198, арк. 75–75 об.:
Скасоване справи через Повшѣ, против Кропивницкоз(о) зачатос.
Оригінал.

Регести:

Anno 1585 die 26 nove(m)b(ri)s. P. Pawszyna sprawa z p. pisarzem ziem(skim) braslaw(skim). Revocatia.

Kasacya processow spraw jm. p. Pawszy, aktora, z jm. panem Kropiwnickim ratione iakichsc swiadkow. Anno 1585 d. 26 9bris.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4045 II, арк. 128 зв.

¹Ѹмораємъ   ²ХристѸсе

№ 149

1585 р., листопада 26. Городня. –

Лист короля Стефана брацлавському, вінницькому і звенигородському старості та королівському ротмістрові Юрієві Струсу з Коморова про те, що королівський суд постановив назавжди припинити справу відносно якихось свідків за скаргою Якуба Павші на брацлавського земського писаря Северина Кропивницького за їхньою обопільною згодою і визнав за необхідне, на прохання Я. Павші, вилучити з брацлавських гродських книг всі документи, які стосуються цієї справи, та оголосити їх недійсними

Лист до ѸрадѸ в той же справе

Стефанъ etc.

ѸрожономѸ Юрю СтрѸсѸ с Коморова, старосте браславскомѸ и веницкомѸ и звинородскомѸ, ротмистрѸ нашомѸ верному, нам миломѸ, а в небытности его в раду кгородскомѸ БраславскомѸ ласку нашѸ королевскую.

Ѹрожоными верными нам милыми. Такъ, яко при обличности в. т. самого, постановившиса обличне перед нами Ѹ судѸ ншоз(о), шлахетными ЃкубѸ Павша сознал, ижъ што котораа справа за поводом его противъ Ѹрожного Северина Кропивницкого, писара земского браславского, тепер приточилася была от судѸ кгородского Браславского ж за апелациєю черезъ него жъ самого на суд нашѸ, а то з стороны неакихъсь светковъ mezi ними, ино, не припѸскаючи до права тое речи, через посредокъ приательскии ту жъ Ѹгода mezi ними дошла. Ѓлко жъ за то и препрошенье от него сля томѸ писару Ѹ нынешнего судѸ ншоз(о) стало и затым Павша всее тое справы постѸпкѸ своего вечно отстѸпѸет. И просил нас Павша, абыхмо тѸю справу с книгъ Ѹрадовыхъ кгородѸ Браславского вынати и вынести рассказали. А такъ мы затым тѸю

справѣ зо всіми єе поступками, против Кропивницького в той мере ўчинеными, моцю ншою королевскою скасовали и, тепер касуючи, вечно ўморам. Прото хочем мети, абы в. т., пне староста, а в небытности его в раду кгородскомѣ Браславскомѣ приказѣм, абы есте за симь // листомъ нашимъ преречоную всю справу зо всіми постѣпками с книгъ кгородскихъ браславскихъ вынали и внивечъ обернули такъ, жебы на потомъ знакъ того жадень в книгахъ не зосталь, иначе не чиначи для ласки ншое королевское конечно. Писан ѣ Городне дна двадцять шостого мсца ноября рокѣ Божоѣ(о) тисача пачсотъ ѡсмьдесять пачото а королеванья нашего рокѣ десатого.

Stephanus Rex

Floria(n) Oliessko

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 198, л. 75 об.–76. Оригинал.

№ 150

1585 р., листопада 28, Городня. –

Впис у книгу коронної канцелярії випису з брацлавської гродської книги (1585 р., серпня 7. Брацлав), який містить впис листа Андрія Івановича Комара Стрельчинського про продаж ним за 200 кіп литовських грошів третьої частини маєтку Стрільчинців і волиці Никифоровки брацлавському воєводі, кременецькому і пінському старості кн. Янушові Миколайовичу Корибутовичу Збараському (1585 р., липня 15. Немирів)

Перенесене записѣ вечно(о) на третюю част добр Стрелчиц¹ и волицы ѡт
Комара воєводе браславскомѣ

Стефанъ etc.

Ќзнаимѣмъ тымъ нашимъ листомъ всімъ вобец и кождомѣ зособна, комѣкольвекъ то ведати належит, иж показаль перед нами вельможными княз Ганѣшь Миколаевичъ Кобыѣтовичъ Збаразскии, воєвода браславскии, староста кремәнецкии и пинскии, лист шляхетного Андреа Комора, земенина ншоѣ(о) воєводства Браславского, которымъ его млсти третюю часть именья своего ѣ Стрельчинцохъ а третюю часть волицы, названое Никифоровка, ѣ воєводстве Браславскомѣ лежачие, на вечност продалъ, и выпис сознанья его с книгъ врадѣ кгородского Браславского², поведаючи, иж бы его млсть подлѣгъ звычайу права, ѣфалы соимѣ Берестейского такого права своего до книгъ земскихъ браславскихъ перенести не ѡмешкаль, ѡдно жъ про небытность суди в томъ воєводстве роки земские под тымъ часом не доходят, тогда его млсть, переносачи то до книгъ канцлерии ншое коронное, // просил, абыхмо в них записати розказали. Которого листѣ и виписѣ мы, ѡгледавши и выслушавши а выдачи быти целыми и ни в чом не нарѣшоними, розказали єсмо ѡт слова до слова до книгъ нших записати; и такъ са в себе маєт:

Выпис с книг кгородских замку гедрского Браславского

Лета Божог(о) нарожена тисача патьсотъ осмьдесат пятого мсца августа сегомо дна

Передо мною, Григорем Чечелемъ, подстаростимъ, а Кондратомъ Козаром, судею, врадниками судовыми кгородскими браславскими, постановившиса очевисто, земенин его кролевское млсти воеводства Браславского пан Андреи Иванович Комар добровольне до книг кгородских браславскихъ кѹ записованю тыми словы созналъ, ижъ, деи, я, не будѹчи ни от кого примѹшон ани намовен, одно по своети доброи воли и хоти, продал есми третюю часть именья своего отчизного, лежачог(о) в воеводстве Браславскомъ, прозываемо³ Стрельчинцы, и третюю част волицы Никифоровки зо всим на все, тако в листе моемъ есть описано и доложено достаточне. Гдко ж и лист свои перед нами покладан, просечи, абы былъ читанъ и до книг кгородскихъ вписанъ; которыи такъ са в собе маеть:

Гд, Андреи Иванович Комар Стрельчинскии, ознаимѹю и чиню явно симъ моим листом кождомѹ, кому того потреба будетъ ведати албо чтѹчи слышати, нинешним и на потом будучимъ, ижъ я, не бѹдѹчи никим примѹшоным ани припѹжоным, але по своети доброи воли, будѹчи потребен пнзеи, продать есми именье свое отчизное в Стрельчинцах, над рекою Богомъ лежачого⁴, третюю часть и третюю часть волицы, которую прозывают Никифоровка, над речкою Тамерницею и рекою Богомъ, которые есми по отцы своемъ Иване ажъ и до сего часѹ спокойно ѹживал и держал, а продать есми вельможномѹ его млсти кнзю Гднушу Николаевичѹ Збаражскомѹ, воеводе браславскомѹ, старосте креманецкомѹ и пинскому, за певную сумѹ пнзеи за двесте копъ гршеи литовских, личачы в кождыи грошъ по десати пнзеи, по шестидесат грошеи литовских, а продалъ есми тое имене мое, // вышеи писаное, на вечност зо всим на все такъ, тако са в собе в границахъ и в обыходехъ мает и, такъ а тое именье на себе держал и вживал, зо всим на все, зъ ставы, ставици, з млыны, з лесы, з дѹбровами, с полми пашеными и непашеными, сеножатми, зъ зарослами, з бобровыми гоны, зверинными и пташими ловы и зо всеми пожитками поменеными и непоменеными, зо всим на все так, тако са тое именье въ границахъ и в обыходехъ своихъ мает, ничог(о) на себе, жону, дети, близких и кровных, и братьи моихъ не оставуючи, на вечные часы. И вжо от сего часѹ волен его млст княз Гднуш Николаевичъ Збаразскии, дети и потомки его млсти того имена Стрельчинец, над рекою Богомъ лежачого, и волицы Никипоровки, над речкою Тамерницею лежачого⁵, водлугъ сего листѹ моего и сее добровольное продажи моее ѹживати на веки непорѹшно, волень будѹчи его млсть самъ и потомки его млсти тые верху мененые часть третюю Стрельчинец и част третюю Никипоровки отдати, продати, заменить и комѹ хочачи на вечност записати, будѹчи тым волен шафовати, тако своим власным, навеки непорѹшно. А я сам, жона, дети, потомки и кровные мои от сего часу в тое именье, в кгрунты и пожитки ни в чомъ встѹповати и жадное переказы в держаню не маю и не

мают и до права позывати вечне ја сам и потомки мои не маю⁶, але его млст сам княз воевода и потомки его млсти вечне ўживати мают. А если бых ја, запомневши сее продажи моеє, в чомколвек тот запис мои нарушил а его млсти кнзю воеводе албо хто ѿт его млсти держати будет въ именех и кгрѹнтех, пожиткахъ переказу ўчинил або до права ѿ тоє именье позваль, то будѹ повинен заруки королю его млсти двесте копѹ грошеи литовских а кнзю воеводе або держачомѹ другую двесте копѹ гршеи литовскихъ; такоже если бы дети и потомки, брати а кровные мои в чомколвекъ сюю продажѹ мою нарушити хотели, таковую ж зарѹку, верху менованѹю, королю его млсти и кнзю воеводе албо // держачому заплатити повинни. А предсе тот лист мои доброволное продажи моеє в каждого права во всемъ вечне захованѹ быти маєт. И на то есми далѹ сєсь мои лист под печатю моею и с подписомѹ рѹки моеє власное. А при том были и того добре сведоми и за прозбою моею печати свои к тому листѹ моему приложити рачили ихъ млстѹ пнѹ Иванѹ Микѹлинскии, пан Стефан Красноселскии, пнѹ Юхно Комар а пнѹ Стефан Клецовскии. Писанѹ в Немирове лета по нароженью Сна Божог(о) тисача патсот ѿсмѹдєсат патог(о) мсца июля патогнадцат днѹ. В того листѹ видели есмо печатєи притисненыхъ пять а подпис рѹки тыми словы писмомѹ рѹскимѹ: Андреи Иванович Комар, рукою власною.

И за прозбою пана Андреа Комора, до ведомости своеє припѹстивши, в кнги кгродские браславские записати есмо казали. Гдѹко ж ест записано и выпис с книгѹ под печатми ншими на то его млсти кнзю воеводе браславскому выдали. Писан ѹ Браславли. Григорєи Баибѹза, писар.

Гдѹко ж тоє перенесєне права, ѿт пна воеводы браславского ўчинєное, з розказанья нашего до книгѹ нашихъ канцлерии коронное ест записано. А для лепшого веры до того листѹ печат нша звыклаѹ ест притиснена. Писанѹ в Городнє днѹ двадцать ѿмого мсца ноабра рокѹ ѿт нароженьѹ Исус Хрыстова тисача патьсот ѿсмѹдєсат патог а кролеванья нашего рокѹ десѹатог(о).

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. vicerecancellarius

Справа того ж
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 198, л. 78–79 об. Оригинал.

¹ Стрелчинец ² Далі повинно бути подаль. ³ прозываємого ⁴ лежачое ⁵ лежачои
⁶ мают

№ 151

1585 р., листопада 28. Городня. –

Впис у книгу коронної канцелярії впису з брацлавської гродської книги (1584 р., вересня 11. Брацлав), який містить впис листа Юхна Комара Стрельчинського про продаж ним за 100 кп литовських грошів частини маєтку Стрільчинців брацлавському воеводі, кременецькому і пінському старості

кн. Янушові Миколайовичу Корибутовичу Збаразькому (1584 р., липня 21. Збараж)

Перенесене записѹ на част добр в Стрелчинцох ѿт Комара воеводе
браславскомѹ

Ўзнаимуємы тым нашим листом всим вобец и кождомѹ зособна, комукольвекъ то ведати належить, иж показал перед нами велможныи княз Іднуш Миколаевич Корибутович Збаражский, воевода браславский, староста креманецкий и пинский, лист шляхетног(о) Юхна Комара Стрелчинского, земенина ншог(о) воеводства Браславского, которым его млст част имена своего ѹ Стрелчинцох, ѹ воеводстве Браславском лежачое¹, на вечност продать, и выпис сознаня его с книг враду кгородског(о) Браславского², поведаючи, иж бы его млст подлугъ звычайю права ѹфалы соиму Берестейског(о) таког(о) права своег(о) до книг земских браславских перенести не ѿмешкаль, ѿдно ж про небытность суди в том воеводстве роки земские под тым часом не доходить. Тогда его млст, переносечи то до книг канцлерей ншое коронное, просил, абыхмо в них записати росказали. Которого листу и выпису мы, ѿгледавъшы и выслухавши а видечи быти целые и ни в чом не нарушоные, росказали есмо ѿт слова до слова до книг ншыхъ записати; и такъ са в себе маєт:

Выпис с книг кгородских замку гдрского Браславског(о)

Лета по нароженю Сына Божого тисеча патьсот ѿмдесать четвертого мсца сентебра ѿдинадцатого дна

На рочкох сѹдовых кгородских, року и дна звыш помененого ку ѿправованю зачатых, перед нами, Григоревъ³ Чечелем, подстаростим, а Кондратом Козаромъ, судєю, врадниками судовыми, ставши ѿблично в замку гдрском Браславском, земанин господарский воеводства Браславског(о) пан Юхно Комаръ Стрелчинский ѿповедал и ѿчевисто до книг кгородских тыми словы визналь, иж продал часть имена своего Стрелчинецъ, никому не заведеног⁴, такъ, яко тоє имєне Стрелчинец на него приходит, зо всим на все, зъ кгрунтами и селищами, з людми, на том кгрунте ѿселыми, и зо всими пожитками поменеными // и непоменеными, ничог(о) на себе⁵ не зоставуючи⁵, жону, дети, братью, потомковъ, близких и кровных своих, его млст кнзю Іднушу Збаражьскому, воеводе браславскому, старостє креманецкому и пинскому, на вечност за певную суму пнзєи за сто копъ грошей литовских⁶ личбы, на што и лист запис его млсти под печатью своею а под сведомєм людеи добрых дал. И, показавши тот лист свои, просил, абы до книг кгородских ѹписан был; которыи тыми словы ест записан:

Ід, Юхно Комар Стрелчинский, визнаваю то сам на себе сим моим листом, кому будєть потреба того ведати або, чтучи его, слышати, нинешним и на потом завжды, иж продал есми част имена моего ѿтчизного Стрелчинецъ, никому не заведеног(о) продажою ани заставою, зуполно такъ, яко тоє имєньє

Стрельчинец на мене приходит а оног(о) есмо в спокоином держаню был, зо всим на все, з кгруномь⁷ и селищами, и з людми, на томъ кгрунте осельми, зь ставы, млыны, реками, речками и бобровыми гоны, зверинными ловы, лесы, гаими, дубровами, пасеками, полми оремыми и неоремыми, з сеножатми, зарослами и зо всими пожитки поменеными и непоменеными, которые на тот час сут, такъ и на потом примножены быти могут, на себе ⁵не zostавуючи⁵, жону, дети, братю, потомков, близких и кровных моих, его млсти кнжати Гднушови Корубутовичу Збаражскому, воеводе браславскому, старосте креманецкому а пинскому, за певную суму пнзеи, то ест за сто копь грошеи личбы литовское, личачи в кождыи грошь по десети пнзеи белых а в копу по шестидесат грошеи литовских, продалом тое помененое имене свое его млсти и потомкомъ его на часы вечные. Маеи его млть сам, дети и потомки его млсти верху помененое имене Стрелчинец зо всимъ тым, яко са верху поменило, и с тым, што бы са за вынаиденемъ его млсти пожитковъ на том имену, от мене проданом, примножило, держати, розширати, продати вечными часы. А а сам, жона, дети и потомки мои в то имене Стрелчинец ани в жадные пожитки, которые са в том листе поменили, вечными часы уступовати ани са а то его млсти ани потомком его млсти упоминаи вечными часы не маем. // А где бых а сам, жона, дѣти и потомки и хто ж колвекъ з близких и кровных моих в тое имене, от мене проданое, Стрелчинец, вступаючиса, его млсти самому або потомком его млсти такую переказу в держаню, буд через позвы, буд теж таким инакшим вымысломъ вынаиденымъ, чинил, тогды такъ а сам, яко кождыи с потомковъ и кровных моих, будем и будѣть повинни заплатити заруки на его королевскую мл. сто копь грошеи а стороне другую сто копь грошеи, такжо шкоды и наклады, которые бы одно за таковым затрудненем от него была⁸ его мл. або потомкомъ его мл. заделанные, на реченье слова ⁹будет повинен⁹ нагородити. А заплатившы заруки, такжо шкоды и наклады всѣ нагородивши, предсе тот мои лист при моцы так у права, тако и на вшелаком местцѣ оставень быти маеи. А если бы теж хтоколвекъ и з таких причин того имена верху помененого Стрелчинец, такжо кгрунтовъ и пожитковъ тых, от мене его млсти в том листе описанных, такъ у его мл., тако и потомков его мл. правомъ искал, тогды а сам а по животе моемъ потомкове мои будем повинни у вшелаког(о) права такъ его мл. кнжа воеводѣ, тако и потомковъ его мл. заступовати и то все, а чом бы его мл. з стороны держана тог(о) имена, от мене проданого, был позван, очищати под таковыми ж заруками, звышъ описаными, где быи а сам або потомки мои его мл. пна воеводѣ або потомковъ его мл. в том заступовати не хотели. Которую то продажу свою и тот лист свои повинен будѣ до книг кгородских браславских сознати. А его мл. пну воеводе браславскому волно будет самому тое зась сознание мое з кгородѣ до земства перенести. На штом его млсти дал тот мои лист под моею печатю. А при томъ были и того добре сведомы а за прозбою моею печати свои ку тому листу моему приложити рачили ихъ млст пан Василеи а пан Петрѣ Семашки, панъ Мацеи Надолскии а пан Василеи

Лосатинскии. Писан Ѹ Збаражу року Божого нарожена тисеча патсотъ ѡсмьдесат четвѣртого мсца июла двадцать первого дна.

А так мы, того листу огледавши и его перед собою вычитати казавши, ѡное ѡповѣданѣ пна Юхново Комарово и тотъ лист, его млсти кнжати воеводе браславскому ѡт него даньи, слово Ѹ слово в книги кгородские записати казали. На што // выпис с книгъ под нашими печатми и подписми рук наших его мл. кнжти воеводе браславскому дали. Писан Ѹ Браславлю. Григорѣи Чечел, подстаростии браславскии, рука власна. Кондрат Козар, суда кгородскии браславскии, рука властна. Григорѣи Баибуза, писарь.

Їко ж тоѣ перенесенѣ права, ѡт пна воеводы браславского Ѹчиненое, з росказана ншо(о) до книгъ ншихъ канцлерѣи коронное естъ записано. А дла лепшее веры до того листу печать нша звыклаа естъ притиснена. Писан въ Городне дна КИ мсца ноабра року ѡт нарожена Исус Хрыстова АФПЕ а панована ншо(о) року десатог(о).

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. vicescancellarius

Справа того ж
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 198, л. 82–83 об. Оригинал.

¹ лежачого ² Далі повинно бути подаль. ³ Григоремъ ⁴ заведеную ⁵ -⁵ Має бути перед на себе. ⁶ литовское ⁷ кгрунтомъ ⁸ были ⁹ -⁹ будут повинни

№ 152

1585 р., листопада 28. Городня. –

Впис у книгу коронної канцелярії випису з луцької земської книги (1585 р., липня 1. Луцьк), який містить впис листа Остафія Коровая Селецького про продаж ним за 300 кіп литовських грошів половини селищ Дашева й Данилківців брацлавському воеводі, кременецькому і пінському старості кн. Янушові Миколайовичу Збаразькому (1585 р., червня 1. Селець)

Перенесенѣ записѸ на Дашов и Данилковцы воеводе браславскомѸ

Стефанъ etc.

ЌзнаимѸем тым нашимъ листомъ всим вобеѸъ и кождому зособна, комѸкольвекъ то ведати належит, иж показал перед нами велможныи кназ Їдушъ Миколаевич Корубутович Збаразскии, воевода браславскии, староста кременецкии и пинскии, лист шлахетног(о) Остафья Коровата Селицкого, которым его млсти имена свои селища Дашово и Данилковцы, Ѹ воеводстве Браславском лежачые, на вечност продал и выпис сознана его с книгъ справъ судовыхъ земскихъ повету Луцкого¹, поведаючи, иж бы его млст подле звычайо права, Ѹфалы соимѸ Берестейског(о) такого права своег(о) до книгъ земскихъ

браславских перенести не ѿмешкаль, ѿдно жъ про *небытность* судьи в том воеводстве роки земские под тым часом не доходят, тогда его млсть, переносечи то до книгъ канцлерее *ншое* коронное, просил, абыхмо в них записати розказали. Которо*з(о)* листу и выпису мы, огледавши и выслухавши, а видечи быти *целье* и ни в чом не нарушоные, розказали есмо *от* слова до слова до книгъ *ншихъ* записати; и такъ са в себе маеть:

Выпис с книгъ справ судовыхъ земскихъ з роковъ повету Луцко*з(о)*

Лета по нароженью Сына Бжого тисеча патсотъ ѿсмьдесать патого мсца июла *первого* дня

На рокохъ судовыхъ земскихъ, на завтрее Сватое Троицы свата римского в року теперешнемъ ѿсмьдесатъ патомъ ку *отправованью* судовне зачатыхъ, передъ нами, Федоромъ Чапличомъ Шпановскимъ, судею, а Иваномъ Хренницкимъ, подсудкомъ, ѳрадниками судовыми земскими повету Луцкого, ставши ѿблично в замку гд*рском* Луцкомъ, пан Ѵстафеи Короваи Селецкии ѿповедал и ѿчевисто до книгъ земскихъ ку записованю водле листу // добровольно*з(о)* запису своего вызнал, которымъ то листомъ записомъ своимъ продал на вечностъ селища свои властныи Дашово и Данилковцы, ѳ воеводстве Браславскомъ лежачие, его млсти кнзю Гднушу Збаразскому, воеводе браславскому, старосте креманецкому и пинскому, за триста копъ грошеи литовскихъ. И тотъ листъ с печатю и с подписомъ руки своее а под сведом² и печатми людеи добрыхъ его млсти кнжати воеводе браславскому дал и просил, абы тотъ листъ вычитанъ и в книги земские ѳписанъ был. Которыи то листъ запись тыми словы естъ написанъ:

Гд, Ѵстафеи Короваи Селецкии, визнаваю сам на себе сим моимъ добровольнымъ продажнымъ листомъ записомъ, кому того потреба будетъ ведати албо *сес* листъ мой ѳ кождого права чтучи слышети, тепер и на потомъ будучимъ, ижъ я, бачачи то с права посполитого и с поправки соиму Берестейско*з(о)*, в року тисеча патсотъ шестдесатъ шостомъ ѳфаленого³, ижъ волно кождому шляхтичу *отчизною* и всакою маетностю своею водле воли своее, *яко* хотачи, шафовати, прото я, Ѵстафеи Короваи Селецкии, будучи на *сес* часъ потребень сумы *пнзеи*, продалъ есми его млсти кнжати Гднушу Збаразскому, воеводе браславскому, старосте креманецкому и пинскому, на вечностъ половицъ селищъ моихъ властныхъ *отчизныхъ*, мне в *отдъле* брата моего рожоно*з(о)* на мене правомъ прирожонымъ спалые, ѳ воеводстве Браславскомъ лежачие, Дашов и Данилковцы, зо всима кгрунты, лесами, дубровами, полми, сеножатми, з ставы, з ставищами, ѿзерми и ѿзерищами, реками, речками, болотами, з бобровыми гоны, ловы пташими, зверинными и рыбными и всакими *пожитки* и *вжитки*, с тыхъ селищъ моихъ приходачими, поменоваными и непоменоваными, такъ, ижъ помененое и непомененое а непомененое помененому ничого шкодити не маеть, ѿдно *якъ* тые селища мои сами в себе в кгрунтехъ, границахъ и ѿбыходехъ своихъ з давныхъ часовъ мели и теперъ маютъ, *отдалаючи от* тыхъ селищъ моихъ // себе само*з(о)*, жону, дети, потомки, братю, близкие кровные и повиноватые мои, за

пєвную суму п̄нзеи за триста копѣ грошеи личбы литовское. Маєт и волєн будєт єго млст пан воевода браславский за сим листом записом моимъ оныє сєлища, ѿт мєнє єго млсти на вєчност проданыє и записаныє, зє всими кгрнты на сєбє держати и спокоиє ѹживати, людми ѡсаживати, кгрнты ширити, всакіє пожитки и вжитки, з них приходачіє, на сєбє брати и ку своему налєпшому пожитку, іако сам налєпєи розумєючи, ѡборочати а тым, іако властностью своєю, шафовати, ѡтдати, продати, даровати, замєнити и кому хотєчи по доброй воли своєи записати. ѹ котором спокоином держанью и вживанью оных сєлищъ іа самъ через сєбє, жону, дѣти, потомки, близкіє, крєвныє и повинныє мои и ни через кого иногє єго млсти пану воеводе браславскому жадное трудности, шкоды и переказы чинити и ѡ то до жадного права єго млст позывати, поволокати и жадным правомъ поискивати и доходити ку шкодам и накладом приводити нє маю и нє мают вєчными часы, под зарѹкою на єго крєлевскую млст трємасты копами грошеи а на єго млст пана воеводѹ браславског(о) другими трємасты копами грошеи и под нагороженємъ всих шкод и накладѡвъ на голєє рєчєнє слова єго млсти албо того, хто бы тые сєлища ѿт єго млсти держалѣ. А заплативши заруки, шкоды и наклады нагородивши, предса сам продажа моя ѹ кождог(о) права при зѹполной моцы держана и захована быти маєт вєчными часы, іако ж єсми право своє все привила, листы, записы мои, штом на тые сєлища Дашово и Данилковцы ѹ сєбє мєл, єго млсти к̄нжти воеводе браславскому подавал. А вєд жє то тымъ листом моим ѡбварываю, іж єстли бы са ѹ мєнє самого, ѹ жоны, дєтєи, потомковъ, близкіх, крєвныхъ, повинных моих и ѹ кого ж колвєк іакоєколвєк право, привильа, листы записы на тые сєлища мои Дашово и Данилковъцы, єго млсти п̄ну воеводе браславскому ѿт мєнє сим листом моим проданыє и на вєчност записаныє, показат бы мєли, тогды таковыє листы записы, привила жадное моцы мєти нє будѹть и ѹ кождого права, враду и судѹ на кождом мєстцѹ и гдє бы са // таковыє показати мєли албо и показали, приимованы быти нє мають, алє таковыє листы тым листом добровольным записом моим на вєчныє часы ѹмораю и внивєч ѡборочаю. Которыи сєс лист добровольныи запис мои на роках земских луцких перед ѹрадом земским вызнати и єго до книг ѹписати дати маю. И на то єсми єго млсти к̄нжати Г̄днушу Збарзскому, воеводе браславскому, старостє креманецкому и пинскому, дал єсми мои продажныи лист з моєю печатю и с подписом властное руки моєє. А при томъ были и тог(о) сѹть добрє ведомы, а за ѡчевистою и ѹстною прозбою моєю печати свои к сєму моєму листу добровольному запису приложити рачили ихъ млст п̄нвє а приатели мои єго млст пан Иван Чаплич Шпановский, кашъталан кієвский, пан Г̄днуш ѹгриновский, пан Миколаи Сємашко, кашталанович браславский, пан Тимофєи Свищовский а пан Василєи Болбас Ростѡцкии, а пан Иван Новосєлєцкии. Писан ѹ Сєлцы року по нароженю Сына Божого тысєча патсот ѡсмдєсат патог(о) мєца іюна пєрвого дна. ѡстафєи К̄роваи, рукѹ свою подписал.

А так мы, того листу ѡглєдивши и єго перед собою вычитати казавши, тоє ѡповєданє ѡчевистѡє вызнанє п̄на Короваяєво и тот лист, єго млсти п̄ну воеводе

браславскому *от* него даныи, слово до слова с початку аж до конца въ книги судовые земские луцкие записати велели. На што выпис с книгъ под нашими печатми и с подписом властных рук наших его млсти пану воеводе браславскомꙋ дали. Писан в Луцку. Федоръ Чаплич, суда земские луцкие, властною рукою. Иванъ Хреньницкие, земские луцкие подсудокъ. Михаило Корытенские, писар земские повету Луцкого.

Гко ж тоє перенесєне права, *от* пна воеводы браславског(о) ѳчинєное, з росказана ншого до книг нших канцлерии коронное єст записано. А для лепшого веры до тог(о) листу печать нша звыклаа єст притиснена. Писан в Городне дна КИ мсца ноабра року *от* нарожена Исус Хрыстова АФПЕ а панована ншого року десатого.

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. vicescancellarius

Справа того жъ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389. оп. 1, д. 198, л. 80–81 об. Оригінал. Впис листа О. Коровая Селецкого в луцку земську книгу: ЦДА України в Києві, ф. 26, оп. 1, спр. 5, арк. 316–318. Оригінал.

¹ Дали має бути подал. ³ сведомом ³ ѳфалєное

№ 153

1585 р., грудня 3. Городня. –

Зізнання земського возного Кременецького повіту Войтеха Кобыльського перед королем Стефаном і коронною канцелярією про те, що він вручив королівський позов брацлавському і вінницькому старості Юрієві Струсу з Коморова в справі за скаргою писаря Холмської землі Андрія Ганського і Яна Вербицького стосовно того, що той, не зважаючи на королівський декрет, противиться передачі маєтку Скуринців Петрові Телку, опікунами якого вони є

Поданє позвꙋ *от* ѳпекꙋнов Телковых пнꙋ Стрꙋсꙋ ѳ Скрꙋринцы, ѳ зарꙋки и
шкоды

Стефан etc.

Ўзнаимꙋєм тымъ нашим листом всем вобец и каждому зособна, кому то ведати належит. Постановившиса ѳбличне перед нами и ѳ книг канцлерии ншого коронное, шляхетнымъ Воитех Кобыльскимъ, вознымъ земскимъ повету Кременецкого, ку записаню до книг ншихъ сознал, иж, маючи ѳн при себе двохъ шляхтичов Езофа Селецкого а Анѳдреа Храновского, року теперешнег(о) тисєча платсот ѳсмѳдєсат патого мсца декабра второго дна, вчора, подал позов ншь тут, в Городне, ѳчевисто в рꙋки ѳрожоному Юрю // Струсу с Коморова, старостє ншому браславскому и веницкому, целыми, нескробаныи, немазаныи, в датє и во всемъ з другимъ позвомъ згодливый, в жалобє Анѳдреа Ганског(о), писара земли

Холмское, а Гдна Вербицког(о), опекунов сына зошлог(о) Симона Телька Петра Симоновича Телка, ѿ непоступень Петру Телку ѹвазанья ведле декрету ншого во имене Скуриньцы а затым и ѿ заруки две тисачи копъ грошеи, што ширеи и достаточнеи на тых позвех нших жалоба их ѿписана и доложена ест. За которымъ позвомя ншимъ и рокъ Юрю Струсъ ѿт тог(о) подана ему перед нами стати за чотыри недели зложил. Которое ѿчевистое возного сознане до книг нших естъ записано. До чого на сведецство и печать нша притиснена. Писан в Городне дна третего мсца декабра рокъ АФПЕ а королевна ншого(о) року десатого.

Справа того жь

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 198, л. 102–102 об. Оригинал.

№ 154

1585 р., грудня 5. Городня. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою брацлавського воеводи, кременецького і пінського старости кн. Януша Збаразького про пограбування його прилуцького підданого Івана Бута Олексієм Ходоровщинським

Декрет межи воеводою браславским и Бѹтомъ а межи Олекшим ѿ грабеж Стефан etc.

Ознаиуемъ симъ ншимъ листомъ всимъ вобецъ и кождому зособна, комуколвекъ то ведати належит. Кгды приточилася перед нас и суд ншь нинешнии за апелецыю ѿт судъ кгородског(о) Браславског(о) справа, нижеи написана, што позывал до судъ кгородског(о) Браславского на рочки кгородские, которые были сужоны в року прошломъ ѿсдесат втором мсца июня двадцать шостог(о) дня, велможныи княз Гдануш Збаразьскийи, воевода браславскийи, староста креманецкийи и пинскийи, Олекъшог(о) Ходоровъщинского ѿ грабеж подданого своего прилуцког(о) Ивана Бѹта, на которомъ то року звышь мененом ѹрад кгородскийи Браславскийи з очевистое росправы ѿбеюх сторон сказал был воеводе браславскому присагу, тако тот Иван Бут естъ подданнымъ его власнымъ, ѿ што воевода браславскийи ѿт Алекшог(о) не был позван. ѿт которого то такового декрету воевода браславскийи до нас, гсдра, апелевал. И кгды са таа справа за тою апелациєю перед нас ѹ Варшаве в року ѿсдесать втором мсца декабра четвертого дна была приточила, мы за нестанемъ Олекшого декретомъ ншимъ сказнь судъ кгородского Браславског(о) з стороны присаги, пану воеводе сказаное, скасовавши, оному Ивану Буту на грабежу его, в позве кгородском менованом, присагу вчинити сказали и до кгородъ Браславского на ѹчинене тое присаги были ѿтослали. До которое присаги водлуг декрету ншого и сказни ѹрадовое воевода браславскийи того то Алекшог(о) на рочки кгородские браславские, которые были сужоны в року ѿсдесат третем мсца июня сегого

д̄на, припозывал. Нижли ѳрад тамошни кгородскии на оных то рочкох, присагу подданому п̄на воеводиному Бутѳ сказавши, апелации за отозванемъ Алекшог(о) над право допустил. // Подлуг которое апелации и с последнеє лимитации н̄шое, кгда рокъ им, обекюм сторонам, перед нами припал, тогды на року нинешнем обоа сторона перед нами стала; з стороны п̄на воеводы браславског(о) ѳказано, ижъ Алекшии неслушне над право и декрет н̄шѳ апелевал, просечи нас, абыхмо ему справедливість з оногo Алекшог(о) скутечную в тои справе ѳчинили и вину статutowую, ижъ неслушне апелевал, на нем сказали. А Олекшии дла чоg(о) апелевал, ничог(о) правного з стороны своеє не показаль. Мы с п̄ны радами нашими, при нас на тот час будѳчими, тому достаточне зрозѳмевши а бачачи, кгда ж Алекшии Ходоровѳцинскии декретови н̄шомѳ в тои справе, первеи ѳчиненому, досыт не вчинивши, без жадное слушноє причины до нас се отозваль, прото нинешним декретомъ н̄шимъ сказуєм, абы подданыи п̄на воеводы браславског(о) Бутѳ на том грабежѳ своеєм, ѳ которыи до судѳ кгородского Браславског(о) позывал на рочкох кгородских браславских, которые припасти мають в року пришломъ ѳсmdесат шостом в м̄сцы феввали, а если бы тые рочки не дошли, тогды которые по тых тамъ напервеи сужоны будѳть, присагу ѳчиниль. А кгда тот подданыи воеводы браславског(о) присагнетъ, ѳрад кгородскии Браславскии за тот грабеж без жадное ѳтволоки екзекуции водлугъ констытуции коронное и статуту права посполитог(о) з навезкою, ѳко першии декрет н̄шѳ ѳбѳмовлаеть, ѳтправу ѳдѳлати повиненъ под винами на недбалых ѳрадников, в праве посполитомъ ѳписаныи. А што са дотычет вины статutowое, же Алекшии неслушне апелевал, ижъ ѳ то на сесь час року не было, ѳ то стороне поводовои, похочет ли, ѳ судѳ належног(о) чинити волно. А дла лепшое веры до того декрету н̄шого печат короннаа ест̄ притиснена. Писан в Городне дна патог(о) м̄сца декабра року Бжог(о) АФПЕ а кролеваниа н̄шог(о) року десатог(о).

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. vicerecancellarius

Справа того жъ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 198, л. 116 об.–117. Оригинал.

№ 155

1585 р., грудня 5. Городня. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою брацлавського воеводи, кременецького і пінського старости кн. Януша Збараського про ухилення брацлавського і вінницького старости Юрія Струса з Коморова від розгляду в Брацлавському гродському суді його, князя, позову Семенові Яцковському в справі щодо забиття, помордування і пограбування немирівських підданих

Декрет, иж п̄нъ воевода браславскии ѳ п̄на Стрѳса на Глицковског(о) ѳ кривды немировские справедливости просити масть

Стефан etc.

Ќзнаиуе́мы тымъ н̄шимъ листомъ всимъ вобецъ и кождомъ зособна, кому то ведати належитъ, ижъ припозвавши передъ насъ и судъ н̄шъ велможныи князъ Гданушъ Збаражский, воевода браславский, староста креманецкий и пинский, ўрожного Юрья Струса с Комарова, старостъ браславского и веницкого, с позву жаловаль, што позываль пан воевода до судъ кгородског(о) Браславског(о) земенина воеводства Браславского Семена Гцковског(о) ѿ розбои на доброволнои дорозе, ѿ позабиване и помордоване подданныхъ его немировскихъ и побране речеи, ѿ чомъ ширеи на позве кгородскомъ было ѿписано. За которымъ, деи, то позвомъ, ѿт воеводы браславского тому Гцковскому черезъ возного данымъ, рокъ былъ припалъ в року семьдесятъ деватомъ мсца маѣ второг(о) д̄на, и на ѿномъ року урадъ кгородский Браславский справедливости воеводе браславскому с того Семена Гцковског(о) не ўчинил, поведаючи, ижъ его еще передъ тымъ рокомъ ѿт позвѣ и речеи, в немъ ѿписаное, волнымъ ўделалъ. А староста браславский ꙗкобы з ураду своего кгородског(о) справедливости ўчинити не хотил, ꙗко ширеи на томъ позве н̄шомъ жалоба ѿписана естъ. И просилъ князъ воевода, абыхмо ѿму ѿ то з старостою браславскимъ справедливостъ ўчинили. И з другое засъ стороны, староста браславский // самъ выводечи, ижъ на тую жалобу справоватиса не повиненъ, кгда жъ того пан воевода браславский не показѣтъ, абы ѿ него справедливости на тотъ ўрадъ коли просити мѣлъ, и дла тог(о) волности ѿт позву и речеи домовальса. Мы с п̄ны радами н̄шими, на тотъ часъ при насъ будѣчими, бачачи, ижъ князъ воевода браславский ѿ тую кривдѣ подданныхъ своихъ немировскихъ ѿ неўчинене имъ справедливости зъ Гцковскимъ ѿ старосты браславског(о) на ўрадъ его тамошнии кгородский права не просилъ, зачимъ на сѣсъ часъ староста самъ ѿ то справоватиса не повиненъ, а такъ тымъ декретомъ нашимъ сказуемъ, же пан воевода браславский справедливости ѿ то на ѿныи ўрадъ просити маеть, которѣю староста браславский подлугъ права ѿт принесенья до него жалобы за две недели ўчинити повиненъ. А дла лепшее веры и сведецтва до того декрету н̄шого печать наша коронная естъ притиснена. Писанъ в Городне д̄на патого мсца декабра року Бжог(о) ДФПЄ а королевана н̄шого року десатого.

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. vicescancellarius

Справа того жъ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 198, л. 117 об.–118. Оригинал.

№ 156

1585 р., грудня 12. Городня. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою смоленського воеводи Філона Кміти Чорнобильського про те, що вінницький війський Гнівощ Стрижовський при ув'язанні його, за королівським декретом, в Янівські і

Снивотські ґрунти привласнив ґрунти воеводи, до того ж звинуватив того в пограбуванні збіжжя з них

Декрет межи воеводою смоленским а Стрыжовским ѿ кґрунт и грабежъ

Стефан etc.

Ўзнаимуєм тымъ н̄шимъ листом всим вобецъ и кождому зособна, комуколкекъ то ведати належить. Кґды приточилася перед нас и суд н̄шъ нынешнии справа межи велможным Филоном Кмитою Чернобыльским, воеводою смоленским, зъ ѿдноє стороны, а межи ўроженым Гневошом Стрыжовским, воиским в̄ницкимъ, зъ др̄гѣ¹ стороны, тогды ўмоцованыи п̄на воеводы смоленского Г̄днуш² Павъша жаловал с позв̄, ижъ Стрыжовскии, за декретом н̄шимъ в кґрунты Г̄невские и Снивотские через возного ўвазываючися, немало кґрунтовъ воеводы смоленского властных, ему неналежачих, в реєстръ ўважчии вписаль и себе привлачил. И докладал Павша словъне, же Стрыжовскии, держачи тот кґрунт, безправне забраныи, п̄на воеводѣ смоленского с тых же кґрунтовъ ѿ грабеж збожсѣ до кґродѣ Браславьского позывал и семсотъ копъ грошеи на нем без доводѣ презыскал, показ̄ючи на то вырок ўраду кґродского Браславског(о) з рочков, мсца генвара третего д̄на в року ѿсмдесат четвертомъ сужоных, ѿт которого тепер за допущенемъ апелации воеводе смоленскому ѿбедве тые стороны рокъ 8 с̄дѣ ншог(о) мают; просил, абыхмо справу ѿ тоє заеханє кґрунтовъ до судѣ належного земского ѿтослали, а ѿт кґрабежѣ, которыи ѿкобы на том же кґрунтѣ статисѣ мел, п̄на воеводѣ волнымъ ўчинили. З другое зас стороны, ѿт воиского веницкого ўмоцованыи его Матыс Козыра, на то ѿтпор чинячы, преречон̄ю справѣ судѣ нашому не належати правне ѿказал. Мы с паны радами н̄шими, при нас на тот час буд̄чими, тому всему зъ ѿбудвух сторон достаточне зроз̄умевши, ижъ то идеть ѿ забране кґрунту земельного и ѿ грабеж збожсѣ на кґрунтѣ, што судѣ н̄шому кралевскомѣ // не належить, тогды тую справу зъ ѿбема сторонами до судѣ належного земского ку росправе судовнои ѿтсылаєм; ведже справу ѿ грабеж тог(о) збожсѣ подлуг статуту права посполитого завешаєм, ижъ до того часу, поколь пан воевода смоленскии зъ Стрыжовским ѿ тот кґрунт не росправатсѣ, Стрыжовьскии того грабежу на воеводе смоленском доходити не можеть. А для лепшого веры до того декрету н̄шого печат н̄ша короннаѣ есть притиснена. Писан в Городне д̄на второгонадцат мсца декабра року Б̄жого тисеча плтсот ѿсмдесат патог(о) а кралевана н̄шого(о) року десатого.

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. vicerecancellarius

Справа того жъ

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 198, л. 200–201. Ориґинал.

¹ др̄гѣе   ² Має бути Г̄дуб.

1585 р., грудня 13. Городня. –

Зізнання Якуба Павші, уповноваженого смоленського воеводи і оршанського старости Філона Кміти Чорнобильського, і Станіслава Трасковського, уповноваженого брацлавського войського Юрія Олександровича Черленковського, перед королем Стефаном, королівським судом і коронною канцелярією про те, що вони, уповноважені, в справі за скаргою Ю. О. Черленковського про неповернення Ф. Кмітою селища Жогалова, заставленого за 10 кіп литовських грошів батьком першого з них Олександром Дмитровичем Черленковським батькові другого Семенові Кміті, домовились між собою, що обидві зацікавлені сторони 1586 р. у Вінниці призначають по одному–двох або більше приятелів і зобов'язують їх дійти до остаточної згоди в зазначеній справі

Розъѣм на ѹгодѹмежи Филономѹ а Черленковскимъ въ заиштѹгахъ ихъ

Стефанъ etc.

Ознаимѹемъ тымъ листомъ нашимъ всимъ вобецъ и каждомѹ зособна, комѹкольвекъ то ведати належит, ижъ, постановившися передъ нами, ѹ сѹдѹ и ѹ книгъ канцлерии нѣшоє // коронное, ѹмоцованыи вельможного Филона Кмиты Чорнобылског(о), воеводы смоленского, старосты оршанского, Глѹкъбъ Павша, з одноє стороны, а ѹмоцованыи отъ ѹроженого Юра Александровича Черленковского, воиского браславского, Станислав Трасковскии, з другоє стороны, за листы моцѹми зѹполными ѡчевисто сознали, ижъ што позвал былъ помененыи Юреи Черленковскии позвомъ земскимъ браславскимъ в року тисача патьсотъ ѡсмѣдсѣат четвертомъ пѣна воеводѹ смоленског(о) ѡ селище, прозываємое Жогалово, которое Юреи Черленковскии, менечи быти в заставѣ ѹ десяти копахъ грошеи литовскихъ отъ ѡца¹ своего зошлого Александра Дмитровича ѡтцѹ зошломѹ воеводы смоленского пану Семенѹ Кмите и на рокахъ земскихъ браславскихъ в рокѹ вышеи помененомъ ѡ светомъ Михале римского свѣта менованомѹ Юрю Черленковскомѹ ѡное селище Жогалово было отъ судѹ земского присѹжено, што ширеи а достаточне на декрете сѹдѹ земского єсть ѡписано. А ижъ, деи, розумеючи себе панъ воевода смоленскии сказъ сѹдѹ земского Браславского з ѹближенемъ, позваль былъ сѹдѹ и сторонѹ кѹ доконченью передъ судомъ нашимъ ѡного декретѹ. Нижли, деи, на рокѹ нынешнемъ ѡные ѹмоцованыє за моцѹми зѹполными ѡ тоє селище помененоє Жогалово на ѹгодѹ черезъ выналезокъ приатель ихъ, на то зобополне высажоныхъ, принали подъ таковымъ способомъ, ижъ, деи, в рокѹ пришломъ тисача патьсотъ ѡсмѣдсѣат шостомъ мсца маѣ двадцѣатъ пѣтого дѣна ѡ свѣткахъ римского свѣта маютса ѡбѣдѣ стороне зѣхатъ на местцѹ певномъ в месте нѣшомъ Веницкомъ, на которомъ рокѹ мають и повинни будѹть зъ обудвухъ сторонъ по приателю або по двохъ або колько комѹ зъ обудвухъ // сторонъ будеть потреба высажити на рокѹ и день, в семъ листѣ вышеи помененыи, на померкованѣ ѹгодливимъ братерскимъ ѡбычаемъ,

давшиса в моц приателем своим на обѣдвѣ стороне, и то, што бы приатели будь
ѹгодливымъ або правнымъ обычаемъ нашли, каждыи з нихъ под то подлеч и
ѹтерпити маюти и повинни будѹть под зарѹками двемасты копь грошеи литовскихъ;
а гдѣ бы которыи з нихъ на тотъ рокъ и денъ вышеи помененыи для которыхъ спра
своихъ прибыти не могъ, тогда предсе, не зволокаючи рокѹ оног(о), на постановеньѣ
ѹчиненог(о), будѹть повинни дати такуюю жъ моцъ, такобы и сами ѡсобами своими
были, приателемъ своимъ, абы то оныи приатели такуюю жъ моцъ и на ономъ рокѹ,
вышеи помененомъ, ѡ тоѣ селищѣ Жогалово такъ застановили и конецъ в тои
росправе ѹчинили под таковою жъ моцью, такобы и сами ѡсобами своими тамъ на
томъ рокѹ быти мели; а што оныи приатели зобопольные обраные на ономъ рокѹ
будъ правнымъ або ѹгодливымъ обычаемъ наидѹть и постановатъ, того всего
ѹтерпити и поноситъ обѣдвѣ стороне повинни будѹтъ под зарѹкою двемасты копь
грошеи литовскихъ; а если бы которыи з нихъ сего застановена не выполнили и в
чомколвекъ его нарѹшили и на оныи рокъ помененыи до Веницы не прибылъ або
приателъ своихъ на тоѣ померкованѣ не зослалъ, тогда таковыи сего зознана
непослѹшныи под тою жъ зарѹкою двемасты копь гршеи литовскихъ ѹпадаетъ и
платити повиненъ бѹдетъ; а хота бы которыи з нихъ ѡсобою своею на ономъ рокѹ,
верхѹ помененомъ, ѹ Веницы сталъ або и, ставши, выналезку приателског(о) будъ
правнымъ або ѹгодливымъ обычаемъ, тако сѣ вышеи поменило, не слѹхаль и оныи
рокъ чимъ зволучи хотѣлъ кѹ кривдѣ другоѣ стороны, // тогда под таковою жъ
зарѹкѹ двестѣ копь грошеи литовскихъ ѹпадетъ а к томѹ вси шкоды и наклады
кромъ жадного права доводѹ и присяги стороне ѹкривжоной платити маѣтъ и будѣтъ
повиненъ; ѡ которыи зарѹки, шкоды и наклады ѹкривжоной маѣтъ позвати до кгородѹ
Браславского рокомъ завитымъ, а позваная сторона за позвомъ маѣтъ, тако на рокѹ
завитомъ, стати и водлѣ сего постановена ѹкривжоной стороне ѹсправедливитиса,
не вымовлаючиса хоробюю ани послѹгою гедрскою и Речи Посполитое; а судъ
кгородскии, не ѡгладаючиса на жадные обмовы правные и неправные и не
допѹскаючи збывана позвова, маѣтъ ѡтправѹ на добрахъ лежащихъ сего ѡписѹ
непослѹшного ѹчинити безъ складанья роковъ; а заплативши зарѹки, шкоды а
наклады, предсе право вцѣлѣ заховано быти маѣтъ ѡ тоѣ селищѣ Жигалово, передъ
судомъ его королевское млсти за позвомъ дворнымъ, тако на рокѹ завитомъ,
становитиса маѣтъ, а ѡ тоѣ правнѣ сѣ роспираетъ, такобы таа справа на ономъ рокѹ
конецъ и скѹтокъ свои взола, не впѹскаючи тоѣ справы в лимитацью. Которое
зобополное сознание тыхъ верхѹ помененыхъ ѹмоцovanýchъ за прозбою ихъ до книгъ
канцлерии нѣшное коронное естъ записано. А для лепшого веры до того листѹ печат
нѣша коронная естъ притиснена. Писанъ ѹ Городнѣ лета ѡтъ нароженя Исус
Хрыстова **ДФПЕ** мѣца декабра **П** дня а королевана нѣшог(о) року **І**.

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. vicecancellarius

Справа того жъ
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 198, л. 212–213 об. Оригинал.

¹ ѡтца

Прилука и всего кгрунту Прилуцкого и половиц¹ селища Погребища сами в себе в границах и в обыходах, и в ѹживаню своем з давна мели и теперь мают, ничог(о) сам на себе, // на жону, дети и потомки, близкие, кровные и повинные мои не оставяючи они ѹмучючи, велможному пану его млсти кнжати Гднуш² Корубутовичу Збараскому, воеводе браславскому, старосте кремчанецкому и пинскому, за певную суму пнзеи за чотыры тисечи золотых польских, котораа вса сума пнзеи мне оть его млсти пана воеводы браславского до рукъ моих дошла и мне вса сполна заплачона ест. Гдко ж листы и все право свое, которое есми на тую половиц² Прилука и Погребищ² мель, все его млсти отдалъ и на его млсти влилъ и тымъ листомъ моимъ вливаю. Маеть его млсть пан воевода браславский самъ, жона, дети, потомки и щадки его млсти тое половиц² Прилука и Погребищ² зо всими кгрунты, дѹбровами, лесами, ставами, млынами, реками и зо всимъ, тако са тое именье само в себе в границах и обыходах своих маеть, на себе вечне держати, ѹживати, замки будовати, места и села ѡсаживати и вшелакие пожитки водлугъ воли своее примножати и тым, тако властностью своею, водлугъ воли и ѹподобана своего шафовати, волень будѹчи тое имене такъ все ѡгуломъ, тако и которѹю часть кому хотечи отдати, продати, даровати, заменити и ку своему лепшому пожитку ѡбвернути. А та вжо самъ, жона, дети, кровные, близкие и повинные мои и ни хто ѡбъчыи оть того часу не маем и не будем мочи в тое имене ничимъ са встѹповати, з моцы держана и ѹживана такъ имениа, тако и кгрунту, ѡтымовати и ничим са ѹступовати, трудности и переказы в держаню и браню пожитков вшелаких // никоторое ни в чомъ самъ через себе, жону, дети, потомки и близкие мои и ни через кого чинити не маю и мочи не будѹ. И овшем где бы таа Полагья, котораа Ѡлекшому продала, и Маря Ѡхремовны Прилѹцкие, также и потомки их до того имениа Прилука и Погребищ² продажы моее приповедали, трудность и переказѹ якуюколвекъ чинили и до права позывали, и того под его млстю доходити хотели, тогды та сам а по мне потомки мои, и кожды держачии маетности моее маю и мают, и будут виньны, иле бы кротъ была потреба, ѹ кождог(о) права и за ѡзнаменемъ его млсти або потомков его млсти самого его млсть и потомков его млсти и кождого, в кого бы сес мои листъ был, до десати лѣтъ от даты сего листу моего заступовати и ѹ кождог(о) права своимъ властным коштом и накладом боронити и ѡчищати маю, и будѹ повинен. И если бы што через право ѡтышло, тогды та и по мне кожды держачыи маетности моих з власное маетности моее такъ за имене, которое та его млсти продаль, тако и за шкоды на речене голое слова его млсти заплатити и нагородити повинен будѹ. А если бых та самъ албо потомки мои, препомневшы сего моего добровольного листу запису вечистого, его млсти пнѹ воеводе браславскому даного, самъ через себе, припатели², слуг, бояръ и подданных своих такъ во имене Прилуц, тако и в селище Погребища албо в кгрунты Прилѹцкие и Погребыские вступовал и трудност, переказѹ в держаню и ѹживаню чинил и от тых ѡсобъ, звыши помененых, и потомковъ их до десети лѣт заступовати не хотил, тогды маю и будѹ повинен, а

по мѣне потомъки мои, иле бы разов была потреба, заруки заплатити его млсти пану // воеводе браславскому або потомкомъ его млсти и кождому держачому того имени Прилук и Погребищъ вечистое продажи моеѣ, и Ѹ кого бы сес мои лист был чотыри тисечи золотых польских, а напред тотъ, до которого бы был ѡ то позвал, другую чотыри тисечи золотых полских, к тому вси шкоды и наклады кромъ доводѸ и присаги, толко на голоѣ реченѣ слова его млсти самого и кождого держачого того имени албо в кого сес мои лист будетъ заплатити и нагородити³. Ѡ што все, в чомъ бымъ кольвекъ сѣму запису моему досыт не вчинил, волно будетъ его млсти панѸ воеводе браславскому и потомкомъ его млсти або тому, в кого сес лист мои будет, мене або потомков моих и кождого держачого по мѣне маѣтности моеѣ лежачое и рухомое позвати до которогокольвекъ права, такъ в Коруне, тако и Ѹ Великом князстве Литовском, и гдеколвек похочеть до судѸ кгородского, земского, трибуналского и за двором его королевское млсти роком такимколвек сам похочеть. А та сам албо потомкове мои и кождыи держачыи по мѣне маѣстности моих лежачихъ и рухомыхъ, ѡтступивши права и повету своег(о), маю и будѸ повинен, не вымовлаючися никакими причинами правными и неправными и ничим не закладаючися, за першим позвомъ, тако на року завитомъ, стѣти и заразомъ заруки и шъкоды на реченѣ голого слова его млсти заплатити. А Ѹрад кождыи, до которого бых одноколвекъ был позван, маѣт и моць мити будетъ на мѣне и на маѣстностях моих лежачих и рухомых водлуг сего добровольного продажного вечистого листу моего и въ нем артыкулов ѡписаных сказана // и ѡтправу вчинити маѣть, моць мети будетъ. А та тому сказаню врадовому и чиненю ѡтъправы противен быти, ѡт декрету апелевати и ѸрадѸ никоторое трудности ѡ то задавати не маю и ѡвшем тому сказаню врадовому во всем досыт чинити и полнити маю, и будѸ повиненъ под таковыми ж звышь менеными заруками. А заплативши заруки и нагородивши вси шкоды, предсе сес мои вечистыи продажныи листъ, в каждого права вцале ни в чом не нарѸшонныи, вечнѣ хован и держан быти маѣть. И на то есми его млсти кнѣжати Гданушу Збаразскому, воеводе браславскому, старосте кремѣнецкому и пинскому, дал сѣсь мои продажныи лист з моею печатю и с подписомъ власное рѸки моеѣ. А при томъ были и того добре сведомы, и за ѡчевистою а Ѹстно прозбою моею печати свои приложити и руки свои подписати рачили ихъ млсть ѡсневелможные панове велебныи в Хрыстусѣ княз Воитехъ Барановскии, бискуп премыскии, подканцлерии коронныи, пан Ѡстафеи Волович, кашталан виленскии, канцлеръ навышьшии Великог(о) кнѣзства Литовского, староста берестейскии и кобыринскии, пан Левъ Сапига, подканцлерии Великого князства Литовског(о), староста мадельскии и марковскии. Писан в Городнѣ лета по нароженю Исус Хрыста, Сына Божого, тисеча патсотъ ѡсmdесат пѣтого мѣца декабра шостогонадцѣть днѣ.

Гдѣко ж тоѣ добровольное а ѡчевистое сознѣне и лист продажныи, пану воеводе браславскомѸ на именъѣ Прилук и Погребища ѡт старосты браславског(о) даныи, до книгъ нѣших записано. // А дѣла лепшое веры до того листу печать нѣша коронная естъ притиснѣна. Писан в Городнѣ днѣ

осмогонадцать мсца декабра року по нароженю Исус Хрыста, Сына Божого, тисеча пачасотъ осмдесат пачото а панованья нашего року десатого.

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. vicerecancellarius

Справа того ж
Lawryn Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 198, л. 257–260. Оригінал.

¹ половица   ² приятелеи   ³ Після цього напрошується маєт або повинен.

№ 159

1585 р., грудня 23. Брацлав. –

Зізнання возного Брацлавського воеводства Дмитра Щикитинського перед Брацлавським гродським судом про те, що він у домі брацлавського земського писаря Северина Кропивницького в маєтку Комарові і в домі брацлавського підсудка Михайла Ласка в місті Вінниці поклав по копії королівського листа, в якому зазначено, що королівський суд присудив брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському і його дружині Магдалені маєтки Кам'яногірку, Жорнвища, Піщане і Головачівці, котрими раніше володіли Федір Олеша і його дружина Опросимія

Выпис с книг кгородских замку гедрьского Браславского

Рокѹ [от] нарожена Исуса Хрыста, Сына Божего, АФПЕ мсца декабра КГ дна

Перед[о] мною, Григоремъ Чечелем, подстаростым браславским, ставши обличне, возныи воево[д]ства Браславского пань Дмитрь Счикитиньскии ку записованью до книг созналь тыми словы: Року теперь идѹчого осмьдесать пачото мсца декабра двадцатого дна был есми в Комарове вы именью его млсти пана Северина Кропивницкого, писара земского браславского, в дому его млсти, нижылимъ в дому его млсти самого не засталъ, ино Ѹрадника его млсти комаровского па[на Ста]нислава, и показоваль есми ему листъ его королевское милости [от]воротныи, которыи вычитавши, и копию з него слово в слово [подъ печ]атью своею и с подъписомъ рѹки своее власное в дому его млсти пана писара положилъ есми. Которыи листъ его ¹королевское млсти¹ до судѹ земского Браславского писати розказать рачил, то есть до его млсти пана Ивана Кошки, судьи, а пана Михайла Ласка, подьсудка, а пана Северина Кропивницкого, писаря, вѹдомыи их млсти чиначи в томъ, ижъ на року власне припаломъ и вынатьемъ з лимитацые, и за показаньемъ слушныхъ доводовъ его млсти пана Лаврина Песочинского, подькоморего браславского, и мальжоньки его млсти паней Магдалены, а за нестаньемъ стороны, то есть судѹ земского Браславского и пна Федора Олеша, и мальжонки его пней Опро[си]мьи Дѹбицкого, декретъ свои ѹчинити рачиль. Которымъ декретомъ своимъ его королевская млсть добра

именье Каменогорьку а Жорнвища, Пещаное и Головачовцы и иные, которые в декрете его королевское млсти меновите суть описаны, кото[рые] добра предьречонные пань Федорь Олеша з мальжонкою своею опекою держаль, присудивши его млсти пань Лавринь Песочиньскому, подкоморому браславскому, и мальжонце его млсти паней Макгдалене, и сумь пнзеи, за шкоды от пнеє подкомориное поприсажонью на пань Федорь Олеша и малжонце его пней Опросими, указати рачиль. За которю сумь на отправу добра пана Олешины и малжонки его волные подь его королевскою млстью передьречоннии судь земскии, ижь его правне не чистиль, показати повинень. А если бы не показаль, тогда на власныхь добрахь ихь млсти отправлено быти маеть, яко о всемь ширей и достаточней в томь листе его королевское млсти есть доложено. А потомь на завтрее, то есть мсца декабрия двадцать первого, был есми в дому в мьсте Вьницкомь вь его млси пна Михала Ласка, подьсудка земского браславского, алем жемь вь дому его млсти самого не засталь, ено дочку его млсти паньнь Ганьнь, передь которою тоть же листь, звышь помененыи, от его королевское млсти писаныи, показавши и вычитавьши, копью з него подь печатю своею и с подьписом рўки своеє власное в дому его млсти положил есми. А при той всюи справе мьль есми при собь шляхту людеи д[обрых пана] Петра Явьского а пана Гдна Кавецкого. Которое сознание звышь помененого возного до книг судовыхь кгородских записано есть. И выпис с книг подь моею печатю пань подкомором[у и паней малжонц]е его млсти ест дан. Писан в Браслави. Грегореи [Ба]ибуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4045 II, арк. 133–133 зв.
Засвідчена копія.

Ретеста:

Anno 1585 die 23 decembris. Ze z mandatem K. Je^o Mci sąd grodzki brasławski do ziemskie^o sądu posyłał, aby Kam[i]o]nohorke, Zorniszczu, [Ho]łowaczowce, Pescza[ne] y sumę pieniędzy, za szko[dy y] taxy przysądzone jm. [...] panu Fedorowi [...].

Там само. Арк. 134 зв.

¹⁻ ⁻¹ королевська млст

№ 160

1586 р., вересня 15. Брацлав. –

Зізнання возного Брацлавського воеводства Дмитра Щикитинського перед Брацлавським городським урядом про те, що він ув'язав, за дарчим листом володимирського войськоного Василя Гулевича, брацлавського підкоморія Лаврина

Пісочинського у половину маєтку Джункова з приналежними до нього селами і селищами, чим до того володів Никифор Комар

Выпис с книг кгородских замку гсдрьского Браславского

По нар[оженю Сын]а [Бож]ого Исуса Хрста року тисеча петсот осмьдесять шосто[го мсца] сентебѣря пѣтагонадыцеть дѣна

Передо ми[ою, Григоремъ] Чечелемъ, подстаростим браславским, ставши очевисто на вѣраде кгородском Браславскомъ, возныи воеводства Браславского шляхетн[ыи] Дмитръ Счикичинскийи тыми словы до книг кгородскихъ ку запи[саню] сознал: Бѣдѣчи, деи, мнѣ от твоее млсти, п̄не ѱраде, з ѱрадѣ [посылан]ым на справѣ его млсти п̄нѣ Лавринѣ Песочинскомѣ, подкомор[ему] бр[аславскомѣ], то пак ѿ, маючи при себе шляхтѣ людеи добры[х п̄на Ст]анислава Новицкого а п̄на Станислава Радиковског(о), року т[еперешнего] осмьдесят шостого мсца сентебѣря пѣтаго дѣна ѱва[зал есми п̄на Л]аврина Песочинског(о), подкоморего браславского, ведле листу дар[чого его млсти] п̄на В[а]сила Гулевича, воиского володимѣрского, ѱ половицу имени Джункова и¹ селищами, к немѣ належачими, и зо всѣкими теж [...], к тому и[ме]ню Джунковѣ и селищам, к ним прислухаючим, от п̄на Н[икифора² Ко]мара отдѣленых³, в моц, в держане и в вѣчное поживане его млст[ти п̄ну] Лавринѣ Песочинскомѣ, подкоморемѣ браславскому, подал есми [...]. [...] и очевистое вызнане возного до книг кгородскихъ записати к[азал. Г]ако ж ест записано. Чого и выпис с книг под моею печатю п̄ну под[коморему] выдам казал. Писан ѱ Браславлѣ.

Печатка

Грегореи Бабуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4046 II, арк. 3–3 зв.
Засвідчена копія.

Регести:

Лист ѱвазчии п̄ну [подко]морому на Дз[юнковѣ].

Intromissya jmc pana Lawryna Piasoczynskiego od pana Basylego Hulewicza, woyskiego włodzimirskiego, do majątnosci Zdynkowa (!). 1586 d. 15 7ris.

Там само. Арк. 3 зв.

¹ из ² Див. документ № 115. ³ отдѣленным

№ 161

1586 р., листопада 5. Городня. –

Впис у книгу коронної канцелярії випису з луцької земської книги (1586 р., жовтня 3. Луцьк), який містить впис листа Федора Олеші і його дружини

Просиміи Іванівни Дубицької, котрим вони, відповідно до декрету королівського суду, на користь брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського і його дружини Магдалени Павлівни Дубицької повністю зреклися претензій на маєтки: Дубники у Віленському воєводстві, Адамчичі в Новгородському воєводстві, Кам'яногірку, Жорнвища, Піщане, Головачівці, Овдіївку в Брацлавському воєводстві, Дубенець, Ястребле, Могильне в Пінському повіті, а також на двір і людей у Вінниці та на Дубицький став (1586 р., липня 14. Камениця)

Списане и перенесене записѹ, ѿт Олеши и жоны его подкоморомѹ
браславскомѹ и жонѣ его даного

Ознаймуемъ тымъ листомъ нашимъ всимъ вобецъ и каждому зособна, комѹкольвекъ поведати будеть належало, нинешнимъ и на потомъ бѹдѹчимъ. Показано передъ нами, гсдрем, и ѹ книгъ канцеларии нашео коронное листъ записъ власныи, ѿт шляхетного Федора Олеши и жоны его Просими даныи ѹроженомѹ Лаврынѹ Песочинскомѹ, подкоморомѹ браславскомѹ, и малъжонѹце его Макгдалене Дѹбицкои, которыи подкомориною браславскои справедливое а вечистое право и дѣдицтво еѣ на певныѣ именья, в розныхъ поветехъ паньствѣ нашихъ лежачих¹ и меновите в томъ записѣ выражоныхъ², признали, также и выписъ съ книгъ земскихъ лѹцкихъ з роковъ Михалиныхъ, в рокѹ нинешнемъ ѿсмыдсат шостомъ сѹжоныхъ, сознаныѣ³ ихъ того записѹ пом[ененого], поведаячи, ижъ бы подкомории и жона его водлѣ звычайю права посполитого до книгъ земскихъ браславскихъ, в которомъ⁴ ѿдны съ тыхъ добръ лежать, перенестъ готови были, ѿдно жъ в томъ повете роки земские теперъ прошлыѣ не дошли, а зъ стороны иньшихъ поветовъ про скорочене часѹ томѹ досыгъ вчинити ѿни не могли. А такъ прошени естесмы ѿт пререченого подкоморого браславского и жоны его, абыхмо то, кѹ ведомости нѣшои припѹстивши, до книгъ нѣшихъ перенести и вписати [...]⁵. Мы тогда, того права ихъ листовъ ѿгледавъши и выслѹхавши а // видачи выписъ водлѣ права ѹчиненыи, печатьми и подписы рѹкъ наполненыи, целыи и ни в чомъ не нарѹшоныи, велели есмо ѿт слова до слова до книгъ нашихъ канѹцлерии коронное вписати; и такъ сѣ в собе маеть:

Выписъ съ книгъ справъ судовыхъ земскихъ з роковъ поветѹ Лѹцкого

Лѣта Божого нароженья тисача пѣтѣсот ѿсмыдсѣтъ шостого мѣца ѿкѣбра третего дня

На рокахъ судовыхъ земскихъ, ѿт днѣя светого Михала рымского свѣята водлѣ статѹтѹ припалыхъ и судовне ѿправовати зачатыхъ, передъ нами, Федоромъ Каданомѹ Чапличомѹ Шпановскимъ, судею, а Иваномъ Хренницкимъ, подсудкомѹ, врадники судовыми земскими поветѹ Лѹцког(о), постановившисѣ ѿчевисто, панъ Федоръ Олеша и жона его пѣни Просими Ивановна Дѹбицког(о) добровольне сами ѹсты своими кѹ записаню до книгъ сознали водлѣ листѹ записѹ своего добровольного, его млсти панѹ Лаврынѹ Песочинскомѹ, подкоморомѹ браславскомѹ, тако малжонкѹ и ѿпекѹнѹ малъжонки его пнеѣ Макгдалены

Павловны Дубицкоє, а той самой малжонце его млсти менованои, тако властною дедицце, дано(о) от них зъ их печатми и с подписом рѹки самого п̄на Федора Олеша, также с печатми и с подписы рѹкъ людем зацных, веры годныхъ, под певными варѹнки и обвѣзками, в немъ выражеными, признаваючи той то п̄не Макгдалене Дубицкои, подкомориною браславскои, сп̄раведливое а вечное право и дедицтво ее на певные имена, в розныхъ поветехъ паньствѣ его королевское млсти лежащие. Гдѣ жъ тотъ записъ свои передъ нами, ѹ сѹдѹ, положивши, просили згодне а оидностаине, абы до книгъ судовыхъ справъ земскихъ луцкихъ вписанъ быть. А такъ мы, такового добровольного зознанья п̄на Олешинаго и жоны его подле того записѹ ихъ выслѹхавши, также оныи весь записъ передъ собою читати казавши и его огледавши, а выдачи быти целыи и ни в чомъ непорѹшныи, рассказали есмо его отъ слова до слова до книгъ земскихъ луцкихъ вписати; и такъ са в себе маеть:

Гдѣ, Федор Олеша, а ѿ, малжонька его млсти Федорова Олешина Просимья Ивановна Дубицко(о), визнаваемъ и ѿвне чинимъ тымъ добровольнымъ спольнымъ записомъ н̄шимъ всимъ посполите и кожѣдомѹ зособна, комѹ бы кольвекъ то ведати албо слышати належало, нинешнимъ и на потомъ будучимъ, што которые заштѣя и розницы, отъ немалого часѹ зачатые и до сихъ местъ стагающие, дѣлали се между его // милостью п̄номъ Лаврыномъ Песочинскимъ, подкоморымъ браславскимъ, а малжонкою его млсти п̄нею Макгдаленою Павловною Дубицкою, тако стороною поводовою, а между нами, тако стороною отпорною, а меновите в томъ, ижъ небожчикъ п̄н Павелъ Ивановичъ Дубицкий, маючи съ продковъ своихъ имена свои дедичные, правомъ посполитымъ, привильями и ѹживаньемъ спокоюного держана его, черезъ вси давности земские емѹ и потомкомѹ его обоего рожаю вечнымъ а неоптзовнымъ правомъ належачие, въ воеводствѣ Браславскомъ имени Каменогорку и Жорнвища зо всеми ѹрочищами и ѹходами, Пещанымъ и Головачовцами, и иными ѿкокольвекъ названымъ⁶, которые розные назвища свои маютъ, и люди въ Вѣницы, а в поветѣ Пиньскомъ Дубенець, Гдѣстребле и Могильное, тако⁷ иньшихъ всихъ добръ своихъ, такъ и тыхъ менованыхъ⁷ и передъ взятьемъ себе до везенья на Полоцку черезъ московского⁸ в року тысяча пятьсотъ шестьдесятъ третемъ, и потомъ, вышедши з везенья, самъ на себе держалъ, спокоюне ѹживалъ а на третей части помененыхъ всихъ именей и на Дубникохъ в поветѣ Виленскомъ певные записы жоны⁹ своеи а теперешней паней Валентовой Понатовскои, паней Марине Зверовне Тишковичовне, матѣце п̄неѣ подкомориное, ѹчинивши, з сего света зшол. По которого смертѣ мы, мнѣмаючися быти за правомъ и записы певными до того всего и до села Овдеевки близкими, первей в ѿименьяхъ менованыхъ пиньскихъ п̄ней Понатовскои надъ описы небожчика п̄на Дубицкого и¹⁰, тако паней веновнои, а паней подкоморинои в молодости летъ ее, тако отчичце, переказѹ ѹчинили, ажъ оныѣ добра и в рѹки обчие пришли, о што собе ихъ млсть и тепер¹¹ всимъ належитъ¹¹ правное чиненье цале заховуитъ¹². А потомъ есмо и вси имена, вышѣи описаные, въ воеводствѣ Браславскомъ лежащие, ѹ п̄ни Понатовское и ѹ дочки

еѣ п̄неѣ подкоморное на себе были зо всим взяли, ѿ што, ѿко ѿ кгвалтовное
 взятъе, кгда п̄ни Понатовская з нами правом чинити почала, тогды есмо, не
 вдачиса в суд, через посредокъ ѹгоды приателское з нею певное а ѹрадовное
 застановенъе ѹчинили, беручи тыѣ то именъа въ воеводстве Браславском в
 опеку свою до летъ п̄неѣ подкомориное, и кгда она доростет, ѿбвизалиса есмо
 добровольнымъ записомъ н̄шимъ, нас самыхъ и ¹³-потомки н̄ши¹³, што на неѣ
 подлѹгъ права еѣ принадлежатъи будеть, того именъа зо всимъ, с чымъ есмо до
 рѹкъ своихъ взяли, еи постѹпити кромъ всякого права примѹшенъа албо
 позываннѣа. А кгда сѣа подлѹгъ [запису нашего пану] подкоморомъ и малжонце
 его млсти, вжо лета зѹпольные маючои, за напоменъемъ правнымъ и
 ѹрадовнымъ ѿт нас досыт [не дѣало и на тои] справѣ въ Каменогорце
 посланецъ корола его млсти панъ Адамъ Потоцкии и шляхта, при немъ стороннаѣ,
 панъ Воина Линевскии и панъ Гданъ Дрокгошевскии, над зарѹки, в листѣ положонныѣ,
 и надъ вины, въ статѹтѣ ѿписаныѣ (з стороны нашеѣ ѿт пана Гакѹба Павши,
 затѣа н̄шог(о), и слуги его Александра неѹчщонъе ихъ милости)¹⁴ ¹⁵ ѿко сторона
 поводава¹⁵, такъ ѿ кгвалтовное взятъе добръ менованыхъ браславскихъ и ѿ
 тѹю ѿпекѹ, ѿко тежъ ѿ побранъе многое маестности, речеи рухомыхъ а розныхъ
 привильевъ, записовъ и листовъ по небожчикѹ панѹ Павле Дѹбцикомъ, имъ
 належачихъ, к томѹ ѿ зельженъе того посланца гедрского и шляхты и ѿ многие
 шкоды, и наклады свои нас до сѹдѹ земского Браславского позывали и з нами
 сѹдовне ѿчевистѹю росправѹ ѿ то все мели, гдѣ есмо права жадного на
 Каменогорку показати не могли, только з стороны Жорнвищъ и Ѻвдеевки все
 право, выводы свои, штокольвекъ ихъ ѹ себе маючи, записы Кахны Брынъдзыное,
 неакомѹ Быкѹ а по немъ дочце его Настаси п̄ни Ивановои Дубицкои належачие,
 также тестаментъ панѣе Дѹбцикое, которымъ третью часть Жорнвищъ и
 Ѻвдеевки, ѿкобы ѿтчизны своеѣ, намъ записала, врадовне покладали а сѹдовне
 споръ и выводы чинили. Ѻдно жъ преречонныи врадъ земскии Браславъскии
 жалобы с позвоѣ земскихъ такъ по п̄на Павшу и жону его, а дочкѹ нашѹ Настасю,
 на которы¹⁶ мы ихъ застѹпили, ѿко тежъ и с позву другого, по нас самыхъ
 выданог(о), и всеѣ прѣ выслѹхавши, и тыѣ речеи межѣ нами розсужаючы, ачъ
 всю Каменогорку стороне поводовои на вечностъ присудилъ, алѣ зновѹ намъ правне
 чинити быльъ зоставилъ, а в дрѹгихъ рѣчахъ декретѹ досконалѣ подлѹгъ споровъ не
 ѹчинивши, апелации на ѿбѣдѣе стороне намъ до корола его млсти допѹстити,
 наѿстатокъ по всемъ томъ и позовъ земскии, которыи былъ по нас ѹ судѹ читанъ,
 збити намъ допѹстити. Гдѣко жъ пакъ подкомори з малжонкою своею кѹ тои
 апелации и в чомкольвекъ ѹкривжоннымъ бытъ розѹмельса. Ѻ то все ѿныи
 ѹрадъ и нас, ѿко сторону, до корола его млсти припозываль. А за такими и всими
 иными постѹпки своими и доводы правными на рокъ завитыи водлѹгъ вынѣта
 менованое справы з лимитации корола его млсти головное справъ судовыхъ
 земель, // воеводствъ и поветовъ киевскихъ, волинскихъ и браславскихъ, [на первшыи
 второкъ] по сватомъ Мартинѣ рымского свѣта в рокѹ прошломъ тисѣча пятисотъ
 ѿсмидесятъ пятимъ стѣгаючоѣса, декрета его королевское млсти противъ того

ѸрадѸ и нам, стороне, ѡдержали, первшиє виروهове, которыми его королевская млсть декрет ѸрадѸ земского Браславского, што именье всю КаменогоркѸ панѸ подкоморомѸ и малжонгце его на нас вечне присудил, в тои мере слѸшнымъ и правным быти нашол, а з стороны захованья намъ зновѸ права ѡ тоє жь именье скасовати рачил, также добра Жорньвица, Пещаное и Головачовцы за всеми належностями и люди въ Веницы, зараз через нас с Каменогорского¹⁷ взатыє, збите того позву неслѸшнымъ нашодши а давши местце правѸ давности Ѹживанья с продков и выводомъ правным и слѸшнымъ п̄на подкоморого и малжонки его, ѡко власную ѡтчизну, им присѸдिति рачил, а наши записы, тестаменты и вси выводы, ѡко неправные, на сторонѸ ѡтложил, не найдѸючи ани оставуючи нам вжо за тыми выводы нашими, Ѹ сѸдѸ земского Браславского покладаными, до тых всих добрь никоторого слѸшног(о) набытог(о) ани прирожоного права. Над то за маєтность рѸхомѸю небожчика пана Павла ДѸбицкого, за ѡпекѸ менованую, за бранье пожитковъ з ыменєи и за вси шкоды и наклады стороне поведовои на ѡдном декрете чотыри тисачи копѸ грошеи литовских а на другомъ за выкrochenье над листы а неправными постѸпокъ нашѸ и п̄на ПовшынѸ (!) зѸ жоною его две тисачи сто и шестьдесят копѸ грошеи и иньшыє презыски правные на нас присѸжоно и вси привилья, записы и листы вернѸти сказано. А другие декрета потом в Городне против нас суть ѡт его королевское млсти правне Ѹчинены, тые першиє, ствержаючи первєи, низжли до екзекуции в речы ѡсѸжонои пришло, подлѸгъ которых то декретовъ, листовъ его кролевское млсти и зарукъ вжо панѸ подкомории и малжонка его за добровольным постѸпенемъ н̄шим а за поданьем через возного и шляхтѸ ѡт ѸрадѸ кгродского Браславского преречоныхъ всихъ именєи Каменогорки и Жорньвицъ зо всеми Ѹрочищами и Ѹходы, Пещаным, Головачовцами и иншими, ѡкокольвекъ назваными⁶, и людиєи въ Вѣницы в спокоиномъ держанью и Ѹживанью сѸть, только ѡные дальшиє презыски судовые и сѸмы п̄нзеи, верхѸ ѡписаные, декретами // его королевское млсти на нас сказаные и ѡт стороны доводами правными вравовне Ѹмоцованые, еще досель про терпливость пана подкоморого на нас выконаны и ѡтправлены не сѸть; ѡко то все меновите а ширєи на выписєхъ, на ѡповеданьях, позвєх, мандатєх, тестаментєх, записєх, декретєх королевских и Ѹрадовыхъ и на листєх посланцов, возных и шляхты, и на всемъ постѸпкѸ, и переводе правом достаточнє а ширєи єст ѡписано. То пакъ тепєр за прозбою н̄шою и за вложєне¹⁸ сѸ в то за нами певныхъ пановъ приатєл, то єсть ихъ млсти п̄на Сємена Дениска Матфєєвского, старосты житомирского(о), п̄на Антона Еловицкого, суди земского кремєнецкого, п̄на Матфєя Еловича Малинского, секретара короля его млсти, п̄на Петра Хомака Смородовского, п̄на Гаврила Гостского, п̄на Михаила Ёдновича Загоровского(о) и пана БогѸша Горайна, его млсть панѸ ЛаврынѸ Песочинскии, подкомории браславскии, и малжонка его млсти п̄ни Макгдалєна ДѸбицкая, дальшихъ поступковъ правныхъ противъ нас не стєгаючи ани проволоки и трѸдностєи своих, которые ѡт нас принали, не поважаючи, побожнє, хрєстианскии а цнотливє

з нами са обышли и погодили вси тые презысканые сумы п̄нзеи и вины, в которыекольвекъ есмо были водле декретовъ гд̄рскихъ и листовъ правныхъ попали, наостатокъ вси шкоды и наклады свои нам отп̄пустили и з нихъ вечне вольными учинили. А ꙗ тежъ, Федоръ Олеша, и ꙗ, Федороваа Олешинаа Просима Дубицкаа, добре са а статочне в томъ зо всеми д̄етми, зати, повинными и приятельми нашими розсудившиса, нарадивши и обачивши ихъ до всихъ тыхъ добръ, вышеи в семь листе описаныхъ, небожчика пана Павла Дубицкого, будь дедизныхъ, отчизныхъ, будь материстыхъ або ꙗкокольвекъ набытыхъ, правомъ вечнымъ пану Дубицкому черезъ вси давности земские и потомуку его п̄неи подкоморинои сл̄ужачихъ, то естъ въ воеводстве Виленскомъ до Дубникъ, въ воеводстве Новгородскомъ до Адамчичъ, въ воеводстве Браславскомъ до Каменогорки, до Жорнвищъ, Головачовцовъ, Пещаного и до всихъ ѳрочищъ, ѳходовъ, ꙗкокольвекъ названыхъ, до двора и людеи въ Веницы, до кгр̄нтѣ и стагу, названого Дубицкого на Вишни, также до имениа Овдеевки, а в повете Пиньскомъ до Дубенца, Гд̄стребля и Могильного, и ни до которое тыхъ имении части кгр̄нтовъ, людеи, повинностей, пожитковъ и ихъ належностей, ꙗкокольвекъ названы сунт и потомъ менованы быти могутъ, // на кгр̄нтехъ и в кгр̄нтехъ, ꙗко до властное отчизны п̄неи подкомориное браславское, мимо нее властного потомка никоторого сл̄шного набытог(о) ани прирожоного права не маемъ, ꙗко вжо около того за справедливимъ розс̄удкомъ декрета короля его млсти правне и сл̄шне закрочили. Подл̄гъ которого ж то добровольного а остаточного ѳваженья н̄шог(о), также подл̄гъ декретовъ короля его млсти и всихъ пост̄пковъ и переводовъ правныхъ вси преречоные добра и права, ꙗко властную а справедлив̄ю отчизн̄, панѣ подкоморомѣ браславскомѣ и малжонце его млсти п̄неи Макгдалене Дубицкои, д̄етемъ, потомкомъ и на потомъ буд̄чимъ ихъ млсти щадкомъ и наследкомъ признаваемъ. Масть панѣ Песочинскии и малжонка его млсть вси добра, верх̄ описаные, которые вжо держать зо всеми належностями и пожитки, вечне на себе держати и ѳживати. А которые еще имениа албо кгр̄нты и пожитки в р̄кахъ обчихъ суть, тыхъ вжо сами ихъ млсти с потомками своими, ꙗко дедицства и властности своее, доходити, а, выискавшы, такимъ же правомъ, ꙗко и тые, которыхъ теперъ ѳживаютъ, себе метъ, буд̄чи вольни тымъ всимъ подл̄гъ воли и налепшого ѳподобанья своего шафовати. Гд̄ко ж есмо листы все, право штокольвекъ одно до тое справы и имении и дохоженья права належало и ѳ насъ было, до рукъ ихъ млсти отдали. А особливе и то ихъ милости вар̄емъ, што мы ꙗко николи сл̄шного права ани причины до всихъ добръ отчизны п̄неи Песочинское ни на кого права своего вливати не могли и не вливали, ани ѳ судѣ ничего сл̄шного не показали, и теперъ не маемъ, такъ и потомъ мимо п̄на Песочинского, малжонкѣ его и потомковъ ихъ млсти ничего мети а себе и никомѣ иншомѣ отъ себе права привлащати не хотимъ и не можемъ. Пакъ ли бы са што листовъ и позостало зъ ꙗкихъкольвекъ причинъ або право ꙗкое н̄ше, бы и сл̄шное, такъ прирожоное, ꙗко и набытое, албо тежъ ꙗкие записы н̄ши першою теперешнею и последнею датою до тыхъ всихъ добръ

або до которе их части Ѹ нас самыхъ або детеи, затеи, потомковъ ншихъ и Ѹ когоколькокъ кѸ шкоде и переказе такои права ихъ млсти сего записѸ ншо(о) добровольного показало, тогды вси // таковые листы, право и тое, которе вжо декреты корола его млсти скасовано, и новое, которе бы са над то Ѹ нас, детеи, затеи, потомковъ ншихъ и Ѹ когоколькокъ вынѸрило, сим добровольнымъ записомъ ншимъ касуем и в ни во што оборочаемъ, на сторону откладаем и Ѹмораем, жадного вжо права, будь отчизног(о), будь материстог(о) або такоколькокъ набытого, и причины до держанья и Ѹживанья ани дохоженья правомъ тымъ именеи намъ самымъ, детеи, затеи, потомкомъ, кровнымъ, близкимъ, щадкомъ и наследкомъ нашимъ обоего рожаю не зоставуючи, овшемъ нас самыхъ и тыхъ всехъ менованыхъ потомковъ нашихъ от того отдалаючи и отписѸючи все зѸполное право вечности и дедицтво нше, если бы которе до того намъ або потомкомъ нашимъ теперъ албо потомъ слѸжило або служити могло, на пна подкоморого браславского и малжонкѸ его млсти, также на дети, потомки, кровные, близкие, щадки и наследники ихъ вливаемъ и зараз пуцаем, и с того са всего вырекаем. А вжо николи жадное переказы и трудности ихъ милости в томъ чинити, задавати и позывати не маемъ и мочи не будемъ, и не будутъ вечными часы. Овшемъ гдѣ бы надъ сесь записъ ншь хто з детеи, затеи або потомковъ ншихъ, любо тежъ хто обчии за такимъ правомъ ншимъ албо причиноу в тые жъ то добра отчизние пни подкомориное вступовалса, до сѸдѸ позывалъ албо в дохоженье права, што ихъ млсти належит, вдавальса и переказѸ чинил, тогды за кождымъ ознаименьемъ намъ або по нас детеи и потомкомъ ншимъ, на маетностяхъ ншихъ позосталымъ, будемъ и будѸть повинни до вышгья давности земское, до летъ десяти, Ѹ каждого судѸ ихъ млсти с потомками ихъ застѸповати, а тамъ и на кождомъ местцѸ боронити и очищати своимъ коштомъ ихъ всихъ таковыхъ особо¹⁹ и²⁰ всакого ихъ пренагабанья. Одно если бы са подъ кимъ такие иншии имена материстые по пнеи Настаси Быковне Ивановои ДѸбицкои, окромъ тыхъ вышеи менованыхъ, правомъ вечнымъ пнеи подкомориной належачихъ, показали, тогды того спольне с пномъ подкоморимъ и малжонкою его млсти, и с потомки ихъ млсти правомъ доходити и, чога дошедши, ровно Ѹживати будемъ. А если быхмо мы сами албо дети, зати и потомки наши теперъ або на вси потомные часы, ведле сего добровольног(о) записѸ ншо(о) не заховуючиса с правомъ такимколькокъ, до тыхъ то всихъ именеи албо // до которе ихъ части, кгрѸнтов, людеи, належностейи и пожитковъ приповедалиса и вынѸрали, переказѸ в спокоиномъ держанью и Ѹживанью пану ПесочинскомѸ, малжонце его млсти, детеи, потомкомъ, наследкомъ ихъ и кождомѸ держачомѸ тые добра чинили, в нихъ са вступовали албо до права позывали и в дохоженю иншихъ именеи, кгрѸнтовъ, належностейи и пожитковъ, отчизны пнеи подкомориное ихъ млсти перекожали албо деменованыхъ десяти летъ Ѹ права не застѸповали и не боронили и чымколькокъ сее постановенье вечное, записъ ншь добровольнымъ, нарушили, тогды самыхъ себе, детеи, затевъ, потомковъ и всихъ наследковъ ншихъ и вси маетности нши, такъ мои власные, Федора Олешы, тако и мои, Просими ДѸбицкого,

лежащие, рѣхомые, вечные и дочасные и сумы п̄нежъные обовезуемъ, ижъ зо
 всихъ тыхъ маетностей н̄шихъ будемъ и кождыи таковыи будеть повиненъ
 заплатити в рѣки королю его млсти п̄ат тисаचेи копъ грошеи, а п̄ну
 подкоморомъ и малжонце его, и потомкомъ ихъ млсти, тако са вышеи поменило,
 другую п̄ат тисачеи копъ грошеи литовскихъ и вси шкоды и наклады безъ
 всякого доводъ и присаги на голое реченє слова самое стороны поводовое
 албо ѹмоцованого еє. Ѡ которое жъ то нарушенъе сего записъ будъчы
 позванными, повинъни будемъ и будъть никакими причинами, в праве ѡписаными
 або вымышленными, рокъ бы тежъ наблизшог(о), позвъ и положенъа неслъшного
 не бѣрачи ани выимъючиса воиною, небезпечностю, службою земъскою,
 посольствомъ Речи Посполитое, речю большою, наштатокъ хоробою
 обложною, лимитацыями, соимомъ и поветриемъ не считачиса, часъ гсдра и в
 безкролю, такъ передъ его королевскою млстыю, тако тежъ ѹ судъ
 трыбѹнальскаго албо поветъ которого, ѹрадъ подкоморскаго, земскаго албо
 кродскаго, будъ в Коронѣ Польскои, будъ в Литве завите стати, ѡтповедати
 а, з розсудкѹ не ѡтходечи, ѡт того ѹрадъ тыє зарѹки и шкоды платити и
 нагрожати. И моцень будеть ѡныи судъ ѡстатнюю екзекѹцию правную зараз
 моцно на насъ, по // томкохъ и маетностяхъ нашихъ ѹчинити, такимъ способомъ
 назначонымъ в тои мере завжды постѹпѹючи, толикокротъ, колико бы того
 потреба ѹказала. А предсе потомъ всемъ²¹ нинешнии записъ н̄шъ добровольныи
 во всемъ зѹполне ѡт насъ самыхъ, дѣтемъ, затевъ и всихъ потомковъ нашихъ
 моцно держанъ и хованъ быти маеть вечными и николи непорѹшными часы.
 И на то дали есмо его млсти панъ Лавринъ Песочинскому, подкоморомъ
 браславскомъ, и малжонце его млсти панѣи Макгдаленѣ Дѹбичкои сєс нашъ
 листъ з нашими печатми и с подписомъ рѣки моеє, Федора Ѡлєши, властное.
 А ижъ при томъ всемъ были и того всего добре будъчи ведали, ихъ млсти верху
 ѡписаныє п̄нове за ѡчевистою и ѹстною прозбою нашою печати свои к семъ
 нашомъ листъ приложити и рѣки свои подписати рачили. Писанъ в Каменицы
 рокъ ѡт нароженъа Исусъ Хрыстова тисача п̄атсот ѡсмъдєсѣть шостого
 мсца июля четвертогонадцѣть днѣ. ѹ тог(о) листъ подписы рукъ по рѣску:
 Федоръ Ѡлєша, власнаѣ рѣка моѣ. А жона пана Ѡлєшина писати не ѹмеетъ.
 П̄нъ староста житомирскии тежъ писати не ѹмеетъ. Антониѣ Еловицькии, рука
 власна. Матѣфеѣ Еловичъ Малинскии, рукою власною. Петръ Хомекъ, рукою
 власною. Михаило Загоровскии, власнаѣ рѣка. Гаврило Гостскии, рукою
 властною. Богѹшь Гораин, рукою власною.

Гдѣко жъ тоє добровольное а ѡчевистое сознаныє п̄на Федора Ѡлєши и жоны
 его п̄неє Просими Дѹбичкоє и листъ записъ ихъ добровольныи, вышеи в семъ
 листѣ выражонныи, до книгъ земъскихъ луцъкихъ вписанъ. С которыхъ и сєсь
 выписъ п̄ну подкоморомъ браславскому и малжонце его на то выданъ. Писанъ
 в Луцку. Федоръ Чапличъ, судъа земъскии, власною рукою. Иванъ
 Хренъницькии, подсудокъ луцкии. Михаило Корытенскии, писаръ земскии поветъ
 Луцкого. Корыкговаль Есифъ.

Гко жъ за прозбою под // коморого браславского и жоны его тоє право ихъ, вышеи в сѣм листе нашомъ выраженоє, з розказанья ншоꝝ(о) до книгъ канцеларии нашеє коронное перенеєно и слово *от* слова вписано. А для лепшого веры и сведецьства печать нашу коронную до сѣго листу ншоꝝ(о) притиснути есмо розказали. Писанъ в Городнѣ днѣа пѣтого мѣца ноябра рокѣ тисѣача пѣтсотъ ѡсмдѣѣсѣтъ шѣстоз(о) а кролеванья ншоꝝ(о) рокѣ **ДГ**.

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. vicesancell(arius)

Справа велебноꝝ(о) в Христ.
отца пѣна Воитеха Барановскоꝝ(о),
бискупа прѣмыскоꝝ(о),
подканцлероз(о) коронноꝝ(о) и
пробоѣца плѣцкоꝝ
Mikolai Waskowski
Lawrin Piesoczinsky, man(u) pp.

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 198, л. 302 об.–307 об. Оригинал. Впис листа Ф. Олеші та його дружини в луцьку земську книгу: ЦДА України в Києві, ф. 26, оп. 1, спр. 6, арк. 330–334 зв. Оригинал. За цим документом відновлено пошкоджені місця в документі, який публікується. Випис з луцької земської книги: ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4045 П, арк. 146–147. Засвідчена копія.

¹ лежачие ² выражены ³ сознаныа ⁴ Після цього має бути поветє. ⁵ Напевно розказали. ⁶ Далі напрошується маєтностями (землями). ⁷⁻⁷ иньшиє вси добра, такъ и тыє менованые ⁸ Ідеться про великого князя московського. ⁹ жонє ¹⁰ и зайве. ¹¹⁻¹¹ Вислів в контексті незрозумілий. ¹² заховуєт ¹³⁻¹³ потомков нших ¹⁴ Далі повинно бути были. ¹⁵⁻¹⁵ Ідеться про Л. Пісочинського та його дружину. ¹⁶ котором (моеться на увазі врад). ¹⁷ Каменогоркою ¹⁸ вложенєм ¹⁹ особо ²⁰ Далі має бути без. ²¹ Зайве слово.

№ 162

1587 р., травня 18. Вінниця. –

Лист брацлавського войськоꝝ Юрія Олександровича Черленковського про те, що огляд ним меж маєтку Данилківців брацлавського воеводи, кременецького і пінського старости кн. Януша Збаразького та Жорницького маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського і його дружини Магдалени не відбувся, оскільки підкоморій на огляд не з'явився

Гд, Юреи Александрович Черленковскии, воискии браславскии, визнаваю тым моим листом, иж его мл. кнзь Гдуши Збаразскии, воевода браславскии, староста кременецкии и пинскии, не вдаючиса в право, ѡжил былъ мене, абых з ѡрадником его мл. немировским пѣномъ Антоном Стаховьским, которыи са

теж Холавскимъ прозывает, на час певныи, то есть мсца маа ѿсмогонадцать дна в року нинешнемъ, на кгрунт межи имена его мл. Данилковец а межи имена пна Лаврина Песочинского, подкоморого браславского, и малжонки его пнее Макдалены Дубицкое Жорньвищъ выехал. А пан подкоморыи ѿт себе и малжонки своее там же на тот же часъ выехати мель, а то дла розехана и досмотрена розницъ на кгрунте межи их млстю, бо собе пан подкоморыи з малжонкою своею в земли имена ѿтчизного Жорньвищского через границы старожитные шкоды немалые под часом нинешнего безкрола и каптуром быти менить ѿт пна воеводы через того Ѹрадника его мл. и иных ѿсобъ. То пакъ тот Ѹрадник немировский, Ѹпередивши тотъ рокъ, по два разы до мене писал, первеи тринадцатого дна а на завтрее четвертогонадцать дна маа. А третии раз дна нинешнего мешчанина немировског(о) сына Бонъдыренкова послал, словне заказуючи мнѣ, абы тамъ в той справе не ездиль и томѸ покои даль, закладаючиса инъшими причинами, небезпечностью неприятельскою и потребами пна своего, дла которых и сам он, деи, быти не можетъ. А пан подкоморыи водле того застановеньа ехати был готов и мене в том Ѹживал. Одно ж а, ведаючи ѿписаню, всказе и предсавзатю пна Холавского, и самъ есми тамъ не ехал и пна подкоморого ѿт того ехана задержал. А на сведецство тое речи до сего листу печат мою прикладаю. Писан въ Вѣницы дна II мсца маа року Божого АФПЗ.

Печатка

Юреи Олександрович,
власнаа рука

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4046 II, арк. 45. Оригінал.

Перецма:

Zeznanie jmc pana Czerlinkowskiego, woyskiego brasławskiego, o zerwaniu terminu compromissarskiego między jmcią p. Piasoczynskim y jo. x(ie)ciem Januszem Zbaraskim na wyiechanie pomiarkowania granic między grontami zorniskiemy y niemirowskimi. Anno 1587 d. 18 maja.

Там само. Арк. 45 зв.

№ 163

1588 р., червня 18. Луцьк. –

Зізнання луцького земського судді Федора Чаплича Шпановського і Василя Бабинського перед Луцьким земським урядом про те, що вони як опікуни Олександра і Яроша, синів небіжчика Федора Черминовича Злоби Чернчицького, доручають швагрові останнього Федорові Гулевичу клопотати перед королем стосовно повернення йому, Ф. Гулевичу, відібраного у нього брацлавським і вінницьким старостою Юрієм Струсом з Комарова села Салашів, яке той тримав

у заставі за 700 кіп литовських грошів за угодою з Ф. Злобою і повинен віддати синам його після закінчення терміну застави

ЦДДА України в Києві, ф. 26, оп. 1, спр. 61, арк. 129 зв.–130 зв. Оригінал.
Документ сильно пошкоджений.

№ 164

1588 р., липня 8. Луцьк. –

Впис у луцьку гродську книгу листа брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про повернення володимирському військовому Василеві Гулевичу маєтку Дчункова, перед тим йому подарованого цим війським (1588 р., травня 31. Шельвів)

Справа п̄на воиского володимѣрского зъ его мл̄стю п̄номъ Песочинским

Року тисѣача пятьсотъ ѡсмьдѣсѣть ѡсмого мѣца июля ѡсмого д̄ня

Постановившиѣ ѡчевисто на вриде кгородском в замку // гсдрскомъ Луцком передо мною, Николаемъ Чарнецким, подпискомъ кгородскимъ, на тот час будѣчимъ на мѣстцѣ подстароства луцкого, его мл̄сть панъ Лаврѣнь Песочиньский, подкомории браславьский, ѡстне, доброволне ку записанью до книгъ вызналъ водле листу своего доброволного под печатью и с подписомъ рѣки своеѣ и под печатьми людеи зацных его мл̄сти пану Василю Гулевичу, воискому володимѣрскому, на ѡтданье его мл̄сти именья дочасного, в повете Браславьскомъ лежачого, которое первѣи сего ѡт его мл̄сти мѣлъ даного. И просиль его мл̄сть пан Песочинский, абы тот листъ, его мл̄сти панѣ Гулевичу даный, былъ до книгъ кгородских луцких вписанъ. Которого ѣа принавши и ему се добре присмотрѣвши, до книгъ записати казаль; и так се в себе маеть:

Ѣа, Лавринъ Песочинский, подкомории браславьский, чиню ѣавно и сознаваю тымъ моимъ листом кождому, кому то потреба ведати, ижъ што дароваль ми былъ и в держанье пустилъ его мл̄сть панъ Василеи Гулевичъ, воискии володимѣрский, имене свое Дчѣнков, в повете Браславьскомъ лежачое, а такъ ѣа для певных причинъ засъ назад его мл̄сти пану Василю Гулевичу, воискому володимѣрському, тоѣ имене Дчѣнков ѡтдалъ и вже есми зараз в держане его мл̄сти пустилъ, ничего на себе самъ, на жонѣ, на дети свои не зоставѣючи, зо всѣмъ на все такъ, ѣако сѣа мнѣ ѡт его мл̄сти было зостало. Маеть его мл̄сть панъ воискии и потомки его мл̄сти того имена Дчѣнкова ѡживать, ѣако власности своеѣ. А ѣа самъ, жона моя, дети, такъ и потомки мое дѣтемъ и потомкомъ его мл̄сти жадное переказе¹ чинити не маем они мочи будем вечными часы. Ѣако ж и листъ даровный, который ми былъ его мл̄сть на тоѣ имене дал, такъ теж и выпис земский володимѣрский, перед которым ми былъ тѣю даровизнѣ свою вызналъ, ѡже есми его мл̄сти вернулъ. И тымъ листом моим с того // имена Дчѣнкова и зо всего права, котороемъ ѡт его мл̄сти пана воиского на то мель,

вырекаю. И хот же бы са на потомъ право або листы ѿкие на тоє именье Дчѣнковъ ѿ мене або в когоколвекъ ѿказали, теды ѿ тымъ листомъ моимъ касую и внивечъ ѿборочаю, бо вже жадное моцы мѣти противъ панѣ воискому и потомъкомъ его млсти не бѣдѣть они могутъ. И на то даю его млсти пану Василию Гѣлевичу, воискому володимѣрскому, сес мои листъ з моею печатью и с подписомъ власное рѣки моеє. А при томъ были и того добре сведоми ихъ млсть панъ Федоръ Загоровъскіи и панъ Александеръ Загоровъскіи же, ѿ панъ Станиславъ Рокгулскіи, и панъ Станиславъ Молинскіи. Которые ихъ млсть за ѣстною прозбою моею печати свои приложити рачили к сему моему листу. Писан в Шелвоє року по нароженью Исусъ Хрыстовомъ тисача пятьсотъ ѿсмьдесять ѿмого мсца маѣ тридцатъ первого дня. ѿ того листу печати пать и подпись рѣки в тые слова: Лавринъ Песочинскіи, подкоморіи браславъскіи, рѣкою власною.

ЦДІА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 33, арк. 175–176. Оригінал.

¹ перекази

№ 165

1588 р., листопада 28. Володимир. –

Оповідання брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського перед Володимирським гродським судом про те, що, змушений прибути у Волинське воеводство зі свого маєтку Кам'яногірки через поширення в ньому мору, він довідався, що ця пошесть поширена і в Луцькому та Кременецькому повітах, з огляду на що судові гродські і земські сесії тут не відбуваються; довідався також, що, оскільки у Володимирському повіті мору немає і у Володимирі діє гродський суд, то сюди з'їжджається шляхта всіх трьох повітів Волинського воеводства (Л. Пісочинський долучився до неї); довідався і про те, що на його маєток Дубники, що у Віленському воеводстві, здійснено наїзд і що в Литві, особливо у Вільні, теж розповсюдився мор

Оповіданє пана Песочинского

Року ППІ мѣца ноѣбра КИИ днѣ

На рочкахъ кгородскихъ володимѣрскихъ, того жъ мѣца ноѣбра двадцатъ четвертого днѣ в року теперешнемъ припалыхъ и судовне ѿправованыхъ, // передъ нами, то єст Андреемъ Романовскимъ, подстаростимъ, а Демѣаномъ Павловичомъ, судею, врадниками кгородскими володимѣрскими, поставовившиѣ ѿбличне, его млстъ панъ Лавринъ Песочинъскіи, подкоморіи браславскіи, ѿповедалъ, ижъ теперъ, приехавши єму с Подола, где по тые часы небезпечные ѿ наездовъ неприятелскихъ поганства татаръ зъ иншими ѿбывателми воеводства Браславского былъ и для заповѣтрѣнѣя морового во именью Каменогорце ѿтол

въехати мусел, тогда тут дошло его слышати з стороны, яко бы хтос свовольныи квалтом в двор его Дубники, въ воеводстве Виленском лежачи, въехати и всю маетность его, которая там была, забрати мел, для чого бы он там зараз ехати и в таком квалте и шкодахъ своих, такие ся бѣдѣт онде стали, певную ведомостъ взявши, правне себе поступити не ошешкал. Одно жъ про заповітне моровое, почавши еще летом около святого Іѡна в здешнем краю замков и мест розных, а звлаша Кремьянца, Острога, где его млст схованья свои маеть, справ и листов, до того належных, досягнути не может. А наостаток, маючи ведомость, же и в Литве на розных местцах, а наболеи и в Вилни повітне моровое пануєт, там ехати не може. За которою небезпечностю и роки сѣдовыє, так // земские, яко и кгородские, в Кремьянцы и в Луцкѣ по вси тые часы не доходят, окром еще з ласки Божее сего ѡрадѣ и краю Володимѣрского, где под¹-тоз(о) часу¹ обыватели з ынших повітов земли Волынской з справама своими ѡтекаются. А заховючи вцале его млст пан подкоморни браславский в той мери себе вси поступки правные, просил, абы то до книг кгородских володимѣрскихъ записано было. Іѡко ж при том ѡповѣданю его млсти вси обыватели шляхта и возные земли Волынской, которые ся были на теперешние рочки кгородские володимѣрские для справъ згромадили, з стороны таковоє небезпечности повітня морового сведѣцтво выдали. Чого теж и мы сами, добре сведоми бѣдучи, и так то все до книг кгородских володимѣрскихъ записати есмо казали.

ЦДДА України в Києві, ф. 28, оп. 1, спр. 21, арк. 952–953 зв. Оригінал.

¹ - ¹ тот час

№ 166

1588 р., листопада 29. Володимир. –

Впис у володимирську гродську книгу листа брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про те, що після його смерті його дружина Магдалена Дубицька володітиме на певних умовах успадкованими від нього маєтками, як подарованими йому нею (Дубниками з двором у Віленській землі, Кам'яногіркою, Жорнищами, Піщаним і Головачівцями в Брацлавському воеводстві і людьми у Вінниці), так і успадкованими ним від своїх батьків (Куневом у Луцькому повіті, Есківцями в Кременецькому повіті) (1588 р., листопада 28. Володимир)

Лист запис Лаврина Пісочинського, малжоньце его млсти даны

Року ППІ мѣца ноѡбра двадцат девѣятого днѣя

На рочках кгородских володимѣрских, того ж мѣца ноѡбра двадцат четвѣртого днѣя в року теперешнем припалых и судовне ѡтправованых, перед

нами, то ест Андреем Романовским, подстаростим, а Демьяном Павловичом, судею, вриадниками кгородскими володимѣрскими, постановившиста очевисто, его млст пан Лаврин Песочинский, подкомории brasлавский, доброволне вызнал водле листѹ своего, которыи ѿт себе малжонце своєї панѣи Макгдалене Дѹбицкои с печатю и с подписом власное рѹки своеє и теж с печатми и с подписом рѹкѹт люди добрых дал. Гако ж тот запис свои, перед нами положивши, просил, абы до книгъ вриадовых справ кгородских володимѣрскихъ вписан был. Которого мы перед собою читати казали; и так ся в себе маеть:

Га, Лаврин Песочинский, подкомории brasлавский, визнаваю сим моим листом всим посполите и кождому зособна, комуколлевет бѹдет потреба то ведати албо слышати, нинешним и на потом бѹдѹчим, иж гако себе дознавши ѹприимое млсти, поволного ѹслугованья а ѿстаточного во всем захована в стане малженском малжонки моеє милоє панѣе Макгдалены Дѹбицкое а хотечи теж еи знак млсти // моеє малженское показати, прото имена мои вечистые, ѿт нее мнѹ дарованые и записаные, то ест в земли Виленской двор и имене Дѹбники, въ воеводстве Brasлавском двор и все имене Каменогорское, также Жорница, Головачовцы, Песчаное и люди въ Виницы, и вси иные кронты, належности и ѹходы, и пожитки их, которые розные назвища свои мают, а в земли Волынской в повете Луцком имене мое Кунев, а в повете Кременецком имене мое Есковцы, пререченои малжонце моеи панѣи Макгдалене Дѹбицкои записѹю таким обычаем и порядком, иж по животе моем мает она вси тые именья мое мети на себе, держати, ѹживати до своего живота, только ж то варѹючи, кгда в том часе дети мое, которые ми пань Бог з нею дати рачил и есче даст, леть зѹполных доростѹть, тогды она тым детям, потомком моим именеи моих Кунева и Есковец, гако ѿтчизны их, з дворы, з людми и зо всими пожитки в целости доброволне поступити бѹдет повинна, а по животе ее и вси иные имена вышѣи помененные, еи ѿт мене тепер записаные, тым же детям моим, з нею спложоным, и по них потомкомъ их власным правом ѿтчизным належат и належати мают. // Пак ли бы дети моих, з нею спложоных, и потомков не ставало, тогды она помененные имена мое Кунев и Есковцы зо всим на все мает до живота своего держати и ѹживати, а по животѹ ее мають тые именья спати на потомковъ и близких моих албо кому то ѿт мене записано и даровано бѹдет. А не то ся вжо дотычеть именеи моих Дѹбник, Жорницѹ, Головачовцовѹ, Песчаного зо всими боары, людми, землпами, кгрѹнты, належностями и пожитьки всакими и люди въ Вѣницы, то ест ѿт нее мнѹ записаных. Тые га вси то малжонце моеи панѣи Макгдалене Дѹбицкои и потомком ее даю, дарѹю и сим листом моим правом вечным въ ѿтчизну записѹю, ничего на себе и потомки мое не зоставуючи. Мает она в он чась тые добра, гако власную ѿтчизнѹ свою, на себе держати, ѹживати и розширати, бѹдѹчи вольна то все ѿгѹлом и по части кому хота даровати, продати, заставити, заменити и тым, гако властностью своею, подлуг воли своеє шафовати. К тому ѿсобливе тым же листом моим вси речи мое рѹхомые, золото, серебро, пнзи готовые, хаты, зброи, кони ездные, стадо свереиее,

быдла всакие и вес спрат домовыи, которые маю млсти [...] их Бог з ласки своее даст, *от* мала до велика, ничего не выимуючи, тои же малжонце моеи // по животѣ моем дарую и записѹю вечными часы. И волна будет она того всего ѹживати и тым, *яко* власностью своею, *так* хотѧ, шафовати, и дети, потомки албо кровные и близкие мое, и ниhto иныи в тых добрах або речах рѹхомых над сес запис мои добровольныи никакое переказы чинити и трѹдности задавати не мают и мочи не бѹдѹт. И на то даю малжонце моеи панеи Макгдалене Дѹбницкои сес мои лист з моею печатю и подписом власное руки моее. А при том были того добре сведоми а за очевистою прозбою моею печати свое приложити и рѹки подписати рачили приатели мое их млст пан Василеи Гѹлевич, воискии володимерскии, пан Федор Калусовскии, городничии володимерскии, а пан Михаило Марковскии. Писан 8 Володимери року *от* нарожена Исус Хрыстова тисеча пятсот ѡсмѣдесѧт ѡсмого мѧца ноѡбра двадцѧт ѡсмого дѧна. Лаврин Песочинскии, подкомории браславскии, рѹкою власною. Василеи Гѹлевич, воискии володимерскии, рѹкою власною. Федор Калусовскии, городничии володимерскии, рукою власною подписал. Михаило Марковскии, рѹка власна.

Яко ж тое добровольное а очевистое зознане преречоное его млсти пана Лаврина Песочинского, подкоморого браславского, и лист его добровольныи до книг кгородских володимерскихъ вписан.

ЦДДА України в Києві, ф. 28, оп. 1, спр. 21, арк. 955–956 зв. Оригінал.

№ 167

1589 р., січня 31. Брацлав. – Інструкція сеймика Брацлавського воєводства послан на Варшавський сейм, в якій схвалено зовнішньополітичні наміри короля і вказано на необхідність домагатися на сеймі: сплати боргів жовнірам і заборони мати їм постої в шляхетських маєтках Брацлавського воєводства (згідно з конституцією коронаційного сейму 1588 р.); звіту коронного підскарбія про витрати сум, отриманих внаслідок збирання кварти та інших коронних надходжень; вгамування сваволі на південно-східному кордоні Речі Посполитої і дотримання мирних відносин з Туреччиною; відводу з Речі Посполитої іноземного війська, прибулого сюди після елекції короля 1587 р.; винайдення коштів для утримання короля, посольств за кордон та сплати татарам “упоминків”; перегляду і доповнення існуючих прав; дозволу на розгляд коронним трибуналом справ Брацлавського воєводства, які розглядає королівський суд; припинення марнотратства у використанні державних коштів; одержання згоди воєводств на пропозицію короля продовжувати шеститижневу діяльність сеймового суду на один тиждень; забезпечення обороноздатності Брацлавського і Вінницького замків; проведення розмежування Брацлавського і Волинського воєводств з “коронними” воєводствами; скасування збору подимного податку з Брацлавського воєводства; заборони поширення проведення ревізії королівських маєтків на шляхетські маєтки; покінчення з безладом у Білій Церкві; повернення

шляхті Брацлавського, Волинського і Київського воеводств відібраних в неї маєтків; відзначення заслуг панів Струсів перед королями і Річчю Посполитою; надання брацлавському підкоморію Лавринові Пісочинському маєтку Виповзова (що в 12 милях за Києвом), який він тримає доживотно, у дідичне володіння; закріплення маєтку небіжчика брацлавського земського писаря Северина Кайдаша Кропивницького за його братом королівським дворянином Стефаном; покарання королівського ротмістра князя Темрука за напад зі своєю ротою на вінницького войського та його слуг і підданих

Иньструкъция на соимъ валныи коронныи, которыи припасти маєт в рокѣ теперешнем тисача пятсот осмьдесят девятом мсца марта пятог(о) д̄ня въ Варшаве, з соимику поветового brasлавского в теперешнем же року осмьдесят девятом мсца генвара тридцат первого д̄ня от всех станов, ѳрядников земских и рыцѣрства, обывателей воеводства Brasлавского их млстям паном послом brasлавским брати н̄шою его млсти панѣ Лавринѣ Песочинскому, подкоморему, а панѣ Иванѣ Петровичу Микулинскомѣ, писарѣ земскому, brasлавским, дана

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 6145 II, арк. 30–33. Оригінал. Текст документа сильно пошкоджений. Він скріплений 32 відбитими на папері сургучними печатками, з яких під сімома є підписи шляхти, котра їх поставила, у тому числі брацлавського писаря Івана Микулинського і брацлавського гродського писаря Григорія Байбузи.

№ 168

1589 р., березня 15. Варшава, на сеймі. –

Впис у книгу коронної канцелярії випису з володимирської гродської книги (1588 р., листопада 28. Володимир), який містить впис листа брацлавської підкоморині Магдалени Павлівни Дубицької, котрим вона своєму чоловікові брацлавському підкоморієві і королівському писареві Лавринові Пісочинському подарувала маєтки у Віленській землі (Дубники) і Брацлавському воеводстві (Кам'яногірку, Жорнища, Піщане, Головачівці й інші) та людей у Вінниці (1588 р., серпня 7. Матвіївці)

Жикгимонт Третии, Бож. млстю корол полскии, великии к̄нзь литовскии, рускии, прускии, мазовецкии, жомойтскии, ифлянтскии и королевства Шведског(о) власныи дедич и пришгылы коро[л]ь

Ќзнаиуем тым нашим листом всем вобец и кождому зособна, комуколвек то ведати належит, н[инеш]ним и на потом будѣчим. Постановившися обличне перед нами и ѣ книг канцелары[и н]шое коронное, ѳрожоныи Лаврин Песочинскии, подкоморыи brasлавскии, писар н̄шъ, ѳповедил, иж малжонка ег(о) ѳрожонаа Магдалена Дѣбickaа имена свои ѳтчизные, то ест в Литве двор и имене Дѣбники а в земли Волинскои, въ воеводстве Brasлавском двор и

все имене Каменогорское, также Жорница, Песочное, Головачовцы и вси иные добра, належности, кгрунты, люди и пожитки, люди отчизные в месте Виницком ему записала и право свое вечистое отчизное на нег(о) щлила. Гдко ж тот лист ее записныи и теж выпис с книг кгородских володимерских сознана ее очевистог(о) на том щраде перед нами показал, докладаючи, жебы он тог(о) водле звычаю права посполитог(о) и до книг земских перенести не занежал. Одно ж по тые чсы роки земские виленские за поветрием моровым а браславские, иж суда земског(о) там тепер нѣт, не доходили, для тог(о) просил, абы го до книг канцелярыи ншоє перенести и вписати. Которого то права мы, огледавши и выслухавши и видячи быти целое, печатми и подписы рукъ наполненное, рассказали есмо от слова до слова до книгъ нших вписати; и такъ ся в себе маєт:

Выпис с книг кгородских володимерских

Лѣта Божог(о) нарожена тисеча пятсотъ осмьдесят ѿ смог(о) мсца ноабра двадцат осмог(о) днѣа

На рочкох кгородских володимерских, того ж мсца ноабра двадцат четвертог(о) днѣа в року теперешнем припалых и судовне отправованых, перед нами, то ест Андреем Романовским, подстаростим, а Демианом Павловичом, судею, врадниками кгородскими володимерскими, постановившиа очевисто щ нинешнег(о) судъ, ее мл. пни Лавриноваа Песочинскаа, подкоморинаа браславскаа пни Макгдалена Дѣбickaа, доброволне вызнала водле листу запису своег(о), которыи от себе малжонку своему [его млсти] пну Лаврину Песочинскому, подкоморому браславскому, с печатю и подписом [властное] руки своеє [и теж с печатми и с подписом рукъ лю]деи добрых дала, записуючи и дарѣючи его млсти самому и потомком его млсти имена свои отчизные, то ест в Литве в земли Виленскои двор и имене Дѣбники а в земли Волынскои въ воеводстве Браславском двор и все имене Каменогорское село Старое и за Богом Новое село от Пыкова, с приселки, до них належными, также Жорница, Пещаное, Головачовцы и вси иные имена, городища, осады, на места, села, селища и щрочища, належности, пасеки, щходы и пожитки, и люди отчизные в месте Виницком. Гдко ж тот запис свои перед нами положивши, просила, абы до книг вравовых справ кгородских володимерских вписан был. А так мы, тог(о) доброволног(о) зознана пнее подкоморыное браславское подлуг помененог(о) запису ее млсти выслухавши, также оныи запис щвес перед собою читати казавши и ег(о) огледавши а видячи быти целыи, печатми и подписами рук, хто писати щмел, наполненыи, рассказали есмо ег(о) от слова до слова до книг кгородских володимерских вписати; и так са в себе маєт:

Гд, Лавриноваа Песочинскаа, подкоморинаа браславскаа Макгдалена Павловаа Дѣбickaа, вызнаваю и авно чиню симъ доброволным листом записом моим всим посполите и кождому зособна, комуколевек будет потреба то ведати албо слышети, нинешним и на потом будѣчим, иж та, ку себе дознавши великое а щприимое млсти а щчтивог(о) и статочног(о) на всем захована в стане

малженском и вшеляких добродействъ skutком досветчивши по малжонку
 моем и намишом ег(о) млсти п̄ну Лаврине Песочинском, подкомором
 brasлавском, же он для мене во вшеляких належностях, потребах и припадках,
 такъ зъ стороны здоровья и ѹваженя моег(о), въ ѹчтивости и достатку
 пристоином, тако теж и в дохоженю маетности моег отчизное здоровья, працы,
 кошту и накладов своих николи не литует а, тако са цнотливому малжонку годит,
 зо мною побожне, ѹчтиве и статечне обыходит, за што, хотячи ему знак млсти
 моег малженское показати а таковую ласку и добродейство ег(о) млсти авне
 вызнати, не будѹчи до тог(о) ни от ког(о) примушена ани приведеня, одно по
 своєм доброй воли, [прото, маючи волност] подлуг звичаю права посполитого, //
 ѹфалы соиму Берестейског(о), в року прошлом тисеча патсотъ шестдесят
 шостом ѹчиненое, иж кождому вшелякою маетностю и правом своим шафовати
 волно, имена мои отчизные и правом прирожоным на мене спалые, которые
 тот же сам малжонк мои пан Лаврин Песочинский зо мною, ач правом моим,
 але за великою трудностю и накладом своим властным выискал и освободил,
 чог(о) вжо я на сес час, тако отчизны и властности своег, ничим никому не
 заведеное ани пенное, въ спокойном держаню и ѹживанню естем, то ест напервем
 въ Великом к̄нзстве Литовском в земли Виленской двор и имене Дубники а в
 земли Волынской въ воеводстве Brasлавском двор и все имене Каменогорское
 село Старое и за Богом село Новое от Пыкова, ис приселками, до них
 належными, также Жорньвица, Пещаное, Головачовцы и вси иные имена,
 городища, осады, на места, села, селища, ѹрочища, належности, пасеки, ѹходы
 и пожитки, такоколвек менованые, которые розные свои назвища мают, и теж
 люди мои отчизные в месте Виницком, преречоному малжонку моему ег(о)
 млсти п̄ну Лаврину Песочинскому, подкоморому brasлавскому, детем, потомком
 и близким ег(о) млсти тым добровольным записом моим даю, дарую, въ отчизну
 и дедицтво записую, всег(о) права и дедицтва моег(о) ѹступую и зараз в моц
 и в держане ег(о) млсти п̄ну подкоморому пущаю, вырекаючися зо всег(о) тог(о)
 и не zostавуючи вжо себе самои, детем, также брати, сестрам, близким, кровным
 и всаким потомком и наследком моим до тых именеи, пожитков и належностей
 всех, и некоторое их части никаког(о) права вступу и причины никому непорушно
 вечными ч̄сы. Мает ег(о) млст пан Лаврин Песочинский, малжонк мои, дети,
 потомки и близкие ег(о) млсти вышеи описаные дворы и вси имена зо всеми
 бояры и людми, зъ землями, кгрунты, боры, лесы, дѹбровами, полми, сеножатми,
 сады, з реками, озеры, з ставы, млыны, з ставищи, водами, з ловы всакими и
 бобровыми гоны, з десетинами и зо всеми службами и пожитки, з людми и з
 кгрунтов приходчачими, и их належностями, таким одноколвек именем названы
 и менованы сут и потом вынаити и назватися могут, и згола зо всякою
 властностю ег и панованем, так, иж менованое неменованому а неменованое
 менованому не мает ничог(о) шкодити, держати, ѹживати, прибавлати,
 [рѹзширати, будовати, направѹвати], людми [осаживати], пожитки вшелякие
 в кгрунтех и на кгрунтех себе вынаидовати, будѹчи теж волни, такъ при животе,
 тако и по животе моем, тые дворы, вси имена albo их належности и пожитки

зараз все огулом и по части котороз(о)¹, кому хотячи, отдати, продати, заменить и заставити и тым всим, тако властною отчизною а дедицством своим, водлуг своее воли владати и шафовати, так долго и широко, тако са тое сес час из стародавна в широкости, в границах, в обыходе и належностях своих мает. А та вжо сама, дети и вси потомки, и наследки мои п̄ну Песочинскому самому, детем, потомком и близким ег(о) млсти в том переказы некоторые чинити и ничим са в тые дворы, имена, належности, пожитки вступовати не маю и не будут мочи вечными ч̄сы. Пак ли бых та сама албо дети и потомки, близкие и наследки мои, и хто ж колвекъ ег(о) млсти п̄ну Лаврину Песочинскому, детем, потомком и близким его млсти такую переказъ чинил и трудност о то задал, и в чомколвекъ сес запис мои добровольныи нарушил, тогды та сама и кождыи таковыи, где быхмо о што над сес запис мои их до брва² запозвати смели, за тым же своим властным позвом повинни будем его млсти п̄ну подкоморому, детем, потомком або близким его млсти заруки десет тысячей коп грошей литовских и вси шкоды и наклады без доводъ и присяги, на голое речене слова оног(о) самог(о), детем, потомков и близких ег(о) млсти албо умоцованог(о) их, не отходячи от тог(о) судъ, готовыми п̄нз̄ми заплатити и досытъ чинити або для нечищеня так за станем, тако и за нестанем н̄шим, на мне и на кождом таковом, и на вшеляких добрах н̄ших зараз без жадных роков останнюю отправу тот и кождыи иншии ч̄рад, вглянувши в сес запис, чделати моцен будет. Так теж кдыбыхмо от п̄на подкоморог(о), детем, потомков або близких ег(о) млсти о нарушене в чомколвекъ сег(о) запису позвани были, ино ч̄ корола ег(о) млсти, также ч̄ головного судъ, всаког(о) иног(о) права повету и судъ, бы теж и неналежног(о) и незупног(о), везде в Короне Полскои албо в Литве и панствах, до них належных, под кождым // часом, при гедри и в безкролю, за першим позвом и на первом, тако завитом, року сами особами своими, ани через умоцованог(о), будем повинни стати и, року ани позву их, бы теж наблизшог(о) и неслушног(о), згола ничим не буречи ани зволекаючи, скутечне са чсправедливити и таким же обычаем, вышеи выраженым, заруки и шкоды платити албо отстатная отправа на нас и вшеляких моетностях н̄ших моцно ччинена быти мает. А таковому чсправедливеню и чищеню всякие причины, в праве описаные и потом вынаиденые албо вымышленые, наостаток бы набольшая послуга гедрская и Речи Посполитое, хобоба обложная ани лимитаця перекажати и отволокати не может толкокром, колко того потреба чкажет. А по заплаченю таковых зарук и шкод предса сес мои лист добровольныи во всем при моцы везде ч̄ кождого права держан и захован быти мает вечными и николи не порушными ч̄сы. И на то даю ег(о) млсти п̄ну Лаврину Песочинскому, подкоморому браславскому, малжонку моему, тот мои лист з моею печатю и с подписом власное руки моее по полску. А при том были и тог(о) всего добре сут ведоми и за очевистою и чстною прозбою моею печати свои приложити и руками властными, хто писати чмеет, подписати рачили их млт. п̄нове а приятели мои пан Семен Дениско Матфеевскии, староста житомирскии, пан Федор Сенюта Ляховецкии, воискии кремлянецкии, пан

Миколаи Семашко, ротмистръ короля ег(о) млсти, княз Федор и кнзь Андреи Буремские, пан Петръ Лескии а пан Михаило Гулялницики, возныи земли Волынское. Писан въ Матвеевцах року от нароженя Иус Хрыстова тисеча пачсот осмьдесят осмог(о) мсца августа семог(о) дня. Макгдалена з Дубник Песочинска, река власна. Федор Сенюта Лаховецкии, воискии кремганецкии, за очевистою прозбою ренку власну подписал. Миколаи Семашко, за 8стно прозбо печенць приложил и ренка власна подписал. Федор Буремскии, за очевистою прозбою печат и руку подписал. Андреи Буремскии, рукою власною. Михаило Гулялницики, возныи кремганецкии, рукою властною.

Гко ж тоє добровольное а очевистое зознанє преречоное еє млсти пнеє подкомориное браславское и лист запис еє добровольныи до книг кгородских володимерских вписан. С которых и сесь выпис его млсти пну Лаврину Песочинскому, подкоморому браславскому, с печатми ншими выдан ест. Писан въ Володимирѣ. Андреи Романовскии, подстарости володимерскии, влостною рукою. Демѣян Павлович, судѣа кгородскии володимерскии, властною рукою подписал. Станислав Кандыба, писар кгородскии володимерскии.

Гко ж з розказаня ншого(о) за прозбою подкоморог(о) браславского тоє право, ему от малжонки его даное, до книг нших канцелярии коронное перенесено и записано. А для лепшого(о) сведецтва до того листу печат нша коронная ест притиснена. Писан въ Варшавѣ на соиме валном коронномъ дня пачог(о)надчат мсца марта³ року тисеча пачсот осмьдесят девятомъ а кролевана ншого року второго.

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. viccancel(larius)

Справа велебног(о) в Хрыстусе
отца пна Воитеха Барановског(о),
бискупа премыслского,
подканцлерог(о) коронного
Jan Dambski

ЦДІА України в Києві, ф. 220, оп. 1, спр. 71, арк. 1–2. Засвідчена копія. Впис листа М. Дубицької у володимирську гродську книгу: Там само. Ф. 28, оп. 1, спр. 21, арк. 946 зв.–951: Лист запис панєє Лавриное Песочинськое, пану Лаврину Песочинскому даный. Оригінал. Впис випису цього ж листа у складі випису з володимирської гродської книги у книгу коронної канцелярії: РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 199, л. 1–4 об.: Запис подкомориное браславское малжонку еє. Оригінал. За цими двома документами відновлено пошкоджені місця в документі, який публікується.

Peresta:

Przeniesienie [...] krolewskich [...].

Там само. Арк. 2.

¹Далі повинно бути імена.   ²права   ³Далі має бути в.

1589 р., квітня 5. Варшава, на сеймі. –

Впис у книгу коронної канцелярії випису з брацлавської гродської книги (1588 р., травня 30. Брацлав), який містить впис листа Федора Григоровича Ободенського про те, що він продав за 50 кіп литовських грошів частину маєтків Обідного та Іллінців брацлавському воєводі, кременецькому і пінському старості кн. Янушові Збаразькому (1588 р., травня 30. Брацлав)

Пренесене права от пна воєводи браславского, права его, ему от Федора Ободенского на част въ Ильинцах и въ Ободном обычаем продажи даного

Жикгимонт Третии etc.

Ознаймуем тым листомъ нашимъ всимъ вобецъ и кождому зособна, кому то ведати належить, нинешним и на потомъ будучимъ. Постановившися перед нами и 8 книгъ канцлерии нашею коронною, вельможными Гднушъ княжа Збаражское, воєвода браславский, староста кремчанецкий и пинский, оповедаль и выпись с книгъ кгородскихъ браславскихъ сознание¹ шляхетного Федора Григоревича Ободенского покладаль зъ 8 писаньемъ в тот выпись листу продажного того Ободенского, которымъ онъ пану воєводе браславскому часть имени своихъ отчизныхъ, въ воєводстве Браславскомъ лежачихъ, въ Ободномъ и въ Ильинцахъ за пятдесят копъ грошей литовскихъ на вечность продал. И давал тую справу пан воєвода, иж бы он того права своего не занежал, бы водле права посполитого до книгъ земскихъ поветовыхъ, где тые помененыя добра лежать, перенести и актыковати. Одно жъ, деи, тамъ по тые часы для некоторыхъ причинъ роки земские не доходили, протю просил насъ, абыхмо тотъ выпись с книгъ кгородскихъ, право и куплю его на тые добра обычаемъ перенесенья от него до книгъ нашихъ канцелярии коронной принали и вписати велели. Которого мы огледавши а видечи быти целое и ненарушное, рассказали есмо тое право его до книгъ нашихъ вписати; и так са в себе слово от слова маєть:

Выпис с книгъ кгородскихъ замку гедрьского Браславского

По роженью Сына Божего Исус Христа року тисача пятсот осмьдесят осмого мсца мая тридцатого дня

Постановившися очевисто на вриде кгородскомъ в замку его королевское млсти Браславскомъ передо мною, Григоремъ Чечелом, подстаростимъ, а Кондратомъ Козаром, судею, врадниками судовыми кгородскими браславскими, земчанин его королевское млсти воєводства Браславского пан Федор Григоревичъ Ободенский ку записанью до книгъ кгородскихъ браславскихъ тыми словы созналъ, иж, деи, а, будучи пилю потребен сумы пнзеи, продал есми на вечность часть имени своихъ отчизныхъ, лежачихъ тутъ, 8 воєводстве Браславскомъ, въ Ободномъ и въ Ильинцахъ, // на мене от пановъ Ободенскихъ, дадковъ моихъ, приходачихъ, его млсть² княжати Гднушу Збаражскому, воєводе браславскому,

старосте кремлянецкому и пинскому, за певную суму пнзеи, за пятдесат копъ грошеи литовскихъ, зо всіми кгрунты и пожитки, ничего на себе не зоставуючи. Которое продажи своеє и лист перед нами самъ же пан Федор Ободенский на враде показывал и просилъ, абы тот лист его продажныи был читанъ и до книгъ кгородскихъ браславскихъ Ѹписан. А такъ мы того листу, перед собою читаного, выслухавши, печатемъ, до него притиснены³, и подписомъ рѣкъ присмотревшиса, до книгъ его вписати есмо казали; и так са в себе маеть:

Гд, Федор Григоревичъ Ободеньский, землянин его королевское млсти воеводства Браславского, визнаваю самъ на себе симъ моимъ добровольнымъ продажнымъ листом, кому бы ѿ томъ ведати належало, иж што которѣю часть кгрунту моего власного ѿтчизного, никому ничим не пенного⁴ и ни в какои суме пнзеи никому первеи сего записѣ моего такъ вечностю, како и зоставою⁵ не заведеную, на мене ѿт панов Ободенских, дядковъ моих, прыходачую, то естъ врочицо въ Ободном а на дрѣгомъ местцѣ часть кгрунту моего въ Ильинцах, Ѹ воеводстве Браславскомъ лежачую, держаль есми и в спокойномъ держанью и Ѹживанью аж до сего часу и дна датою, нижеи в семь листе моемъ написаню, былем, а маючи та волност шляхетную властностью своею шафовати, тедым тую часть кгрунту моего, на мене приходачую, ѿтчизну мою въ Ободном и в Ильинцах, з лесами, з дѣбровами, з ловы зверинными и пташими, с пасеками, з селищами, с полями, з реками и з речками, зъ рѣдами, з гоны бобровыми, зъ ставы, ставищами и з ловы рыбными, и зо всіми пожитками, меноваными и неменоваными, ничего в тои части моеи та на себе самого, на близких и на потомки мое не зоставуючи, але всю тую часть кгрунту моего въ ѿбудвух местцах, въ Ободномъ и въ Ильинцахъ, ѿгулом продал есми на вечность его млсти велможному княжати Гднушу Збаражскому, воеводе браславскому, старосте кремлянецкому и пинскому, за певную суму пнзеи за пятдесат коп грошеи литовское личбы. Которую часть кгрунту моего въ Ободномъ и въ Ильинцах волно вжо его млсти пану воеводе браславскому и потомкомъ его млсти кому хотачи ѿдати, продати, даровати, записати и ку своему налепшому пожитку, такъ хотачи ѿвернути. А та вжо самъ, жона, дети, близкие и потомки мое ѿт сего часу и даты, в семь листе моемъ ѿписаное, в тую часть кгрунтѣ моего въ Ободномъ и въ Ильинцах никаким правомъ вступоватиса и в держанью его млсти або потомкомъ его млсти никоторое переказы чинити не маемъ и мочи не бѣдем под закладом на врад гсдрьскийи Браславскийи пятмадесат копами грошеи литовское личбы а на его млсть пана воеводѣ браславского альбо держачому тую част кгрунту моего дрѣгими пятдесатма копами грошеи литовских, такъже и вси шкоды и наклады его млсть, кромъ права и доводѣ, ѿдно на голоє реченье слова послонца⁶ его млсти воеводы браславского платити маемъ и повинны бѣдемъ. А поплативши тые зарѣки и нагородивши вси шкоды, теды предсе его млсть панъ воевода браславскийи и потомки его млсти тую часть кгрунту моего въ Ободном и въ Ильинцах, на мене приходачую, вечными часы держати и всаких пожитков // Ѹживати мают. А если бы хто ж кольвекъ

в тую часть кгрѣнту моего ѹступовати або⁷ держанью и пожиткох такую переказѹ его млсти пану воеводе браславскому або потомком его млсти чинити мель, тогда ка самъ ѹ каждого права тую част кгрѣнту моего очищати и его млсть пана воеводѹ браславского заступовати маю и повинень бѹдѹ под такими ж зарѹками, вышем описаными. И на томъ его млсть² пану воеводе браславскому дал сесь мои продажныи листь с приложеньемъ до него печати и с подписаньем рѹки моее власное писмом рѹским. А при томъ были и того бѹдѹчи добре сведоми, за ѹстною прозбою моею печати свои к сему листу моему приложити и рѹки свои подписати рачили люди зацные их млсть панъ Стефанъ Красносельский, пан Семен Дьяковский а пан Себестыян Колбицкий, возныи воеводства Браславского. Писан ѹ Браславли року от нароженья Христа, Сына Божего, тисача пятсотъ осмьдесят осмого мсца маа тридцатого дна. В которого листу видели есмо печатем притисненых чотыри, подписанье рѹкъ чотыри письмомъ руским тыми словы: Федор Ѡбоденский, рукою власною. Стефан Красносилский, рѹка власная. Семен Дьякович, рѹка власная. Себестыянъ Колбицкий, возный, рѹка власная.

Гко жъ мы, за очевистою прозбою пана Федора Ѡбоденского тотъ листь и очивистое его сознанье до ведомости своее врадвое принавши, в книги кгородские браславские записати есмо казали. Што есть записано. С которых книгъ и сесь выпись под нашими печатями и с подписаньем рѹкъ нашихъ его млсти пану воеводе браславскому есть выдан. Писан ѹ Браславли. Григорей Чечел, рѹка власная. Кондрат Козар, судя браславский, рѹка власная. Григорей Баибѹза, писар.

А такъ мы за прозбою пана воеводы браславского тотъ выпись с книгъ кгородскихъ браславских, право его на част добръ въ именахъ Ѡбодномъ и въ Ильинцахъ обычаемъ пренесенья до книгъ нашихъ принати и вписати велели. До чого на лепшее сведѣцтво и печат наша коронная до сего листу нашего есть притиснена. Писанъ въ Варшаве на соиме валном коронномъ дна пятого мсца апреля року тисача пятсотъ осмьдесят деватого, панованья нашего второго.

Справа того жъ
Waskowski

РГАДА, ф. 389. оп. 1, д. 200, л. 18–19. Оригінал.

¹ сознанья ² млсти ³ притисненым ⁴ пеннѹю ⁵ заставою ⁶ посланца ⁷ Дали мае бути в.

№ 170

1589 р., квітня 6. Варшава. –

Впис у книгу коронної канцелярії випису з володимирської гродської книги (1588 р., листопада 28. Володимир), який містить впис листа Магдалени

Дубицької, котрим вона своєму чоловікові брацлавському підкоморієві і королівському писареві руських справ Лавринові Пісочинському назавжди подарувала маєтки в Новгородській землі (Адамчичі), в Мозирській волості (данину до Дубницького двору), у Великому князівстві Литовському (Понемонье), в Пінському повіті (Дубенець, Ястребле і Могильну) та в Брацлавському воеводстві (Овдїівку (Шепїївку), Вишню, став Дубицького, двір у місті Вінниці), підтвердила дарування йому ж маєтків у Віленській землі (Дубників) і в Брацлавському воеводстві (Кам'яногірки, Жорнищ, Піщаного і Головачівців) та людей у Вінниці (1588 р., серпня 7. Матвіївці)

Перенесене запису через Песочинског(о) права, от жоны его на нег(о)
влитого

Жикгимонт Третии

Ознаиуем тым ншим листом всимъ вобецъ и кождому зособна, комуколвекъ то ведати будет належало. Постановившися обличне перед нами и 8 книг канцелярии ншое коронное, угрожены Лаврин Песочинский, писар ншъ справ руских, подкоморый браславский, оповедал, иж малжонка его угроженаа Макгдалена Дубицкая право свое прирожное отчизное на дворы и имена Адамчичи, на дан мозыркую, на Дубенец, Гастребле, Могильную, на Овдеевку, на Вишню, на став, названы Дубицкого, на двор при месте Вѣницком а на вси належности, што бы колвекъ от имени, ему и потомком его от нее особливими описами дарованых, отышло, на вечност даровала, влила, записала и на вриде вызнала. Гдо ж тот листъ ее запис и теж выпис с книг кгородских володымерских сознаня ее очевистого на том 8раде перед нами покладаль, докладаючи, жебы он того ведле звычайу права посполитого, 8фалы берестейское и до книг земских поветовых перенести не занежал. Одно ж по тые часы роки земские в тых в поветех литовских, где добра лежать, за поветрием моровым, а браславские, иж суди земского там тепер нѣтъ, не доходили для того просил, абы то до книг канцелярии ншое коронное перенесено и вписано было. Которого то права мы, огледавши и выслухавши а видечи быти целое, печатми и подписы рук наполненое, рассказали есмо от слова до слова до книг наших вписати; и так ся в себе маеть:

Выпис с книг кгородских володымерских

Лѣта Божого нароженя тичеса плтсот осмьдесят осмого мсца ноабра двадцат осмого дня

На рочкох кгородских володымерских, того ж мсца ноабра двадцат четвертого дня в року теперешнем припалых и судовне отправованых, перед нами, то ест Андреем Романовским, подстаростим, Демьяном Павловичом, судейю, врадниками кгородскими володымерскими, постановившися очевисто 8 нынешнего суду, ее млсть пани Лавриноваа Песочинская, подкоморинаа браславская пани Макгдалена Дубицкая доброволне вызнала водле листу запису

своего, которыи *от* себе малжонку своему его *мл*сти пану Песочинскому, подкоморому браславскому, с печатью и с подписом властное руки своее и теж с печатми, с подписом рук людеи добрых дала. *Г*ко тот запис свои перед нами положивши, просила, абы до книг вриадовых справ *к*гродских володымерских вписан был. Которого мы перед собою читати сказали. И так *са* в себе мает:

*Г*а, Лавринова Песочинскаа, подкоморинаа браславскаа Макгдалена Павловна Дубицкаа, визнаваю и *авно* чиню сим добровольным листом записом моим *вс*им *п*сполите и *каждому* зособна, комуколкекъ потреба ведати албо слышати, *нине*шним и на потом будучим, *и*ж *я*, ку себе дознавши великое а *щ*примое милости а *щ*цтивного, а статечного на *вс*ем захована в стане малженскомъ и *в*шелаких добродействъ *скутком* досведчивши по малжонку моем *намилшом* его *мл*сти пану Лаврину Песочинском, подкомором браславском, *же он* дла мене въ *в*шелаких *належностях*, потребах и *припадках* моих, так з стороны *здоровя* и *щ*важениа моего, въ *щ*цтивности и *достатку* *пристоином*, *яко теж* и в *дохоженю* маетности моее *отчизное* *здоровя*, *працы*, *кошту* и *накладов* своих *николи* не [литуеъ], *яко са* *цнотливому* малжонку *годит*, *зо мною* *побожне*, *щ*цтиве и *статечне* *обыходит*, за што, *хотечи* // [емъ знак *мл*сти моее *мальжонское* *показати*, не будучи до того ни *от* кого *примушона* ани *приведена*, *одно* по *своеи* *доброи* *воли*, а *маючи* *волност* *водле* *права* *псполитого* и *щ*фалы *соиму* *Берестейского*, в *року* *тисеча* *пятсот* *шестдестат* *шостом* *щ*чиненое, *властностю* и *правом* *моим* *як* *хотя* *шафовати*, *прото* *право* *мое* *отчизное* и *прирожоное* на *именъя* *мои*, *которые* на мене, *яко* *власного* *потомка* а *одиначку* по *отцъ* моем *небожчику* *панъ* *Павле* *Ивановичу* *Дубицком*, *власне* *спали* и *справедливе*] *належат*, *то ест* въ *Великом* *князстве* *Литовском* в *земли* *Новгородской* на *двор* и *имене* *Адамчичи*, въ *волости* *Мозырской* на *дан*, *названую* *мозырскую*, до *двора* *Дубницкого* *належачую*, *которую* *дед* *мои* *небожчик* *пан* *Иван* *Дубицкии* *щ* *пана* *Хрицона* *Мацковича*, *щ* *жены* [и *щ* *детей* его *купил*], *там же* въ *Великом* *князстве* *Литовском* на *имене* [Понемонъе], к *тому* в *повете* *Пинском* на *двор* и *имене* *Дубенец*, *имене* [Астребле, на *имене* *Могилную*, а в *земли* *Волынской* въ *воеводстве* *Браславскомъ* на *именъе* *Щедеевку*, *которое* *тепер* *Щепеевкою* *прозывают*, на *имене* *Вишню* и *став*, *названныи* *Дубицкого*, и на *двор* *о* *границъ* з *двором* *Кмитинским* и *Черленковским* *при* *месте* *Въницьком*, *зо* *вс*им на *вс*е, так *долго* и *широко*, *яко са* *тые* *дворы* и *именя* *сами* в *собе*, в *належностях* и *пожитках* *своихъ* и *дан* *мозырская* з *стародавна* и на *сес* *час* *мают*, а *особливе* *што* *есми* *именя* *мои* *отчизные* и *правом* *прирожоным* на мене *спалье*, *то ест* в *земли* *Виленской* *двор* и *имене* *Дубники* и *воеводстве* *Браславском* *двор* и *вс*е *имене* *Каменогорское*, *также* *Жорница*, *Песчаное*, *Головачовцы* и *люди* въ *Въницы*, *преречоному* *пану* *малжонку* *моему*, *детемъ* а *потомкомъ* его *мл*сти на *вечност* *даровала* и *записала* *иншими* *записами* *моими*, *которые* и *тыи* *листом* *моим* *щ*твержаю и *во* *вс*ем *при* *зуполнои* *моцы* *заховую*. *Ино* *што* *бы* *от* *тых* *добръ* *менованых*, *к*г*рунтов*, *богар*, *людеи*, *належностей* и *пожитков* *яко* *о*[*тышло*] *албо* в *чом* *щ*ближало, *тогда* и *тое* *вс*е *право* и *дедицтво*

мое на пререченого малжонка моего пана Лаврина Песочинского, на дети, потомки и близкие его м̄лсти з̄полне вливаю, дарую и пуцаю и с того вже тым теперешним записом моим вырекаюся, не оставуючи себе самой, детям и потомком моим, также брати, сестрам, кровным, близким и наследком моим до того всего и ни до которе части никакого права вступу и причины николи, непорушно вечными часы. Мае^т и буд^{ет} волен его м̄лсть пан подкоморыи сам, также дети, потомки его м̄лсти, так тепер при животе, а^ко и по животе моем, тым правом своим, от мене влитым, вечно дарованым, тых всех добрь, вышеи менованых, вжо а^ко власности и дедицтва своего доходити и, выискавши вышеи описаные дворы и вси имена зо всими боары и людми, землами, кгрунты, боры, лесы, дубровами, полми и сеножатми, сады, з реками, озеры, з ставы, з ставищи, з млыны, з млынищи, з водами, з ловы зсакими и бобровыми и зо всими пожитки, з люд^еи и з кгрунтов приходачими, и их належностями, таким одноколвек именем названы и менованы с^ут и потом вынаити и назватися могут, и згола зо всякою власностю и панованемъ, так, иж менованое неменованому а неменованое менованому не ма^ет шкодити, и теж дан мозырскую, и то все, што бы от оных именей, особливыми записы от мене его м̄лсти дарованых, а^ко с^я вышеи поменило, отышло, выискавши, держати зживати, прибавлати, розширати, людми осажати, будовати, направовати, пожитки вшелакие вынаидовати, будучи теж волни так при животе, а^ко по животе моем, а^ко тым правом, так и оными // добры всими зараз огулом и по части кому хотечи отдати, продати заменити и заставити, и тым всим, а^ко властною отчизною и дедицством своим водлуг своее воли владати и шафовати. А та вжо сама, дети и вси потомки, близкие и наследки мои пану Песочинскому самому, детям, потомкомъ и близким его м̄лсти [в том переказы] никоторое [чинити] и ни чим с^я в тое право, также въ [дворы и имена, належности и пожитки вступовати не маю и] не буду мочи [вечными часы. Пак ли бых та сама албо дети, потомки, близкие и] наследки вси мои, [и хто ж колвек им акую переказъ в том праве або в держаню и зживаню чинил и] трудност о то задал, и в чомколвек с^ес запис мои добровольны [нарзшил] або о штоколвек запис мои до права их запозвати смел, ино за тым своим власным позвом та сама и кождый таковы повинен буд^{ет} его м̄лсти пану подкоморему браславскому, детям, потомком и близким его м̄л. заруки чотыри тисечи копъ грошей литовских и вси шкоды, и наклады без доводу и присаги, на голое речене слова оного самого, детей и потомков его м̄лсти албо змоцованого их, не отходечи от того суду¹, готовыми пнзми заплатити и досыт зчинити албо для нещичена так за станемъ, а^ко и за нестанемъ на мне и на кождом таковомъ, и на вшелаких добрах наших зараз, без жадных роков ошатнюю отправу, вланувши в сесь запис мои, тот и кождый инши зрад зделати моцень буд^{ет}. Так теж, кдыбыхмо от пана подкоморого, детей, потомков его м̄лсти о нарушенье в чом же колвек сего запису моего позвани были, ино з корола его млсти, также з головного и з всякого иного права повету и суду, бы теж и неналежного и

незѹполного, под кождым часом, при гсдри и в безкролю, за першим позвом и на первшом, яко завитом, року сами особами своими, а не через ѹмоцованого, будѣм повинни стати и, року ани позву их, бы наблизшого и неслушного, згола ничим не бѹречи ани зволокаючи, скутечне са ѹсправедливити таким же обычаем, вышеи выражоним, заруки и шкоды платити албо остатнаа отправа на нас и на вшелаких маетностях нашихъ мощно ѹчинена быти мает. А таковому ѹсправедливеню и ѹищеню от нас пану Песочинскому албо потомком его млсти всакиє причины, в праве описаные и потом вынаиденные албо вымышленые, але наостаток бы наболшаа послуга гдрская и Речи Посполитое ани лимитацыа перекажати и отволокати не может, толкокрот, колко того потреба ѹкажет. А по заплаченю таковых зарукъ и шкод предсе сес мои лист доброволныи во всем при мощы везде ѹ кождого права держан и захован быти мает вечными и николи не порушными часы. И на то даю его млсти пану Лаврину Песочинскому, подкоморому браславскому, малжонку моему, тот мои листъ з моею печатю и с подписом власное руки моеє по полску. А притом были и тог(о) всего добре сут ведомы, за очевистою а ѹстною прозбою [моею печати свои] приложити и рѹками властными, хто писати ѹмеет, подписати рачили их млсть панове а приатели мои пан Семен Дениско Матфеевскии, староста [житомирскии, пан] Федор Сенюта Лаховецкии, воискии кременецкии, пан Миколаи Семашко, [ротмистрь короля его] млсти, кнзь Федор и кнзь Андреи Буремскиє, пан Петрь Лескии а пан Миха[ило Гуляницкии], возныи земли Волынское. Писан в Матфеевцах року от нароженя Исус Хрыстова // тисеча патсотъ осмдесятъ осмог(о) мсца августа семого дна. Макгдалена з Дубникъ Песочинска, ренко власно. Федор Сенюта Лаховецкии, воискии кременецкии, за очевистою прозбою ренку власну подписал. Миколаи Семашко, за очевисто прозбо печенць приложил и ренко власно подписал. Федор Буремскии, за прозбою очевистою рукою власною. Андреи Буремскии, рукою власною. Михаило Гуляницкии, возныи кременецкии, рукою власною.

Гдо ж тоє доброволное а очевистое зознанє преречоное єє млсти панєє подкомориное браславское и лист запис єє доброволныи до книг кгородских володымерских вписан. С которых и сес выпис его млсти пану Лаврину Песочинскому, подкоморому браславскому, с печатми нашими выдан єсть. Писан въ Володымери. Андреи Романовскии, подстаростии володымерскии, власною рукою. Демян Павлович, судя кгородскии володымерскии, власною рукою. Станислав Кандыба, писар кгородскии володымерскии

Перенесено и записано. А дла лепшое веры и свидецтва до того листу печат наша єст притиснена. Писан ѹ Варшаве дна шостого мсца априла року тисеча патсот осмдесат деватого, панована ншого року второго.

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. vicerecancellarius

Справа того ж

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 200, л. 25–26 об. Оригінал. Впис листа М. Дубицької у володимирську городську книгу: ЦДДА України в Києві, ф. 28, оп. 1, спр. 21,

арк. 924–927 зв.: Лист запис еє мл. п̄нее Лавриновоє Песочинское, его мл. п̄ну Лаврину Песочинскомѹ даныи. Оригінал. Впис 8 січня 1590 р. у брацлавську земську книгу випису з володимирської гродської книги, якій містить впис 28 листопада 1588 р. того ж листа М. Дубицької: ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4046 II, арк. 122–124 зв. Засвідчена копія. За цими двома документами відновлено пошкоджені місця в документі, що публікується.

¹З тексту документа не видно, про який суд ідеться.

№ 171

1589 р., квітня 6. Варшава. –

Впис у книгу коронної канцелярії випису з володимирської гродської книги (1588 р., листопада 28. Володимир), який містить впис листа Магдалени Дубицької, котрим вона своєму чоловікові брацлавському підкомореві і королівському писареві руських справ Лавринові Пісочинському подарувала рухомі і нерухомі маєтки (1588 р., серпня 7. Матвійці)

Перенесене записѹ через Песочинского права ѿт жоны его на речи рѹхомые и на имена набытые

Жикгимонт Третий

Ознаймуєм тым нашим листом всимъ вобец и кождому зособна, комуколевк то ведати будет належало. Постановившися обличне перед нами и ѹ книг канцеларьи нашеє коронное, ѹроженыи Лаврин Песочинский, писар нашѹ справ руских, подкоморыйи браславский, ѿповедал, иж малжонка его ѹроженаи Магдалена Дубицкая вси речи свои рухомые и на имена набытые ему и потомкомъ его записала, даровала на вечность и на вриде вызнала. Гдѹко ж тот лист еє записный и тежъ выпис с книг кгородских володымерских сознаня еє очевистого на том ѹриде покладал, поведаючи, жебы он того ведле звычайо права посполитого, ѹфалы берестейское и до книг земских поветовых перенести не занежал. Одно ж по тые часы роки земские в тых в поветех литовских, где добра лежат, за поветриєм моровым, а браславские, иж суди земского там тепер нѣтъ, не доходили, дла того просил, абы то до книг канцеларьи нашеє коронное перенесено и вписано было. Которого то права мы, ѿгледавши и выслушавши а видечи быти целое, печатми, подписы рук наполненоє, рассказали есмо ѿт слова до слова до книг наших вписати; и так са в себе маєт:

Выпис с книг кгородских володымерских

Лѣта Божого нарожена тичеса пѣтсот ѿсмѣдесѣт ѿсмого мсца номбра двадцѣт ѿсмого дня

На рочкох кгородских володымерских, того ж мсца ноабра двадцат четвертого дня в року теперишнем припалых и судовне отправованых, перед нами, то ест Андрей Романовским, подстаростим, а Деманом Павловичом, судею, вранниками кгородскими володымерскими, постановившися очевисто у нынешнего суду, ея м̄лсть пани Лавриноваа Песочинскаа, подкоморинаа браславскаа пани Макгдалена Дубицакаа доброволне визнала водле листу запису своего, которыи от себе малжонку своему его м̄лсти пану Лаврину Песочинскому, подкоморому браславскому, с печатю и с подписом влостное руки своее и теж с печатми с подписом рук людеи добрых дала. Гако ж тот запис свои перед нами положивши, просила, абы до книг вридовых справ кгородских володымерских вписан был. Которого мы перед собою читати начали; и так ся в собѣ маем:

Га, Лавриноваа Песочинскаа, подкоморинаа браславскаа Макгдалена Дубицакаа, визнаваю и явно чиню сим доброволным листом записом моим всем посполите и каждому зособна, комуколевек будет потреба то вѣдати албо слышати, нынешним и на потом будучим, иж га, ку себе знаючи великую а упреимую м̄лсть а уचितное и статечное на всем заховане в стане малженском и вшелаких добродействъ, коштов и утрат в потребах моих skutком досведчивши по малжонку моем намилшом его м̄лсти пану Лаврину Песочинском, подкомором браславском, а хотечи его наперед ку м̄лсти малжонскои прихилити, не будучи до того ни от кого примушена ани приведена, одно по своей доброй воли, протом подлуг права посполитого, уфалы соиму Берестейского, в року тисеча пятсот шестдесат шостом учиненое, котораа // кождому вшелакою маетностью своею шафовати волно допущает, таже водле статуту розделу осмого артыкулу второго пререченому малжонку моему его м̄лсти пану Лаврину Песочинскому сим листом моимъ даю, дарую и записую по животе моем вси речи мои рухомые, то ест золото, серебро, клеиноты, гроши готовые, цын, мед, шаты, кони ездные, стадо сверепее, быдло рогатое и малое, всю маетность мою рухомую от мала до велика, што одноколевек речю рухомою названо и меновано быти можетъ, также добра мои набытые, дворы, имена, земли, кгрунты и все набыте мое, не зоставуючи детям, потомком, брати, сестрам, кровным и близким своим ничего и никакого до того права. Моцен и волен будет его м̄лсть пан Лаврин Песочинский все от мала до велика, што одноколевек речеи моих рухомых и теж набытых именем и добръ будет а позосталых и належачих покажется по животе моем, на себе взяти и выискати и яко тое право свое, также речи рухомые и имена набытые, от мене его м̄лсти дарованые, кому хотечи, отдати, даровати и записати и вшелаким способом водле воли своее яко властностью своею шафовати, а дети, потомки, брати, сестры и розные близкие мои, и никто иныи от его м̄лсти албо детеи, потомков и близких его м̄лсти поискивати, до права позывати и некоторое трудности задавати мочи не будут вечными часы. А если бы по моем животе дети, потомки, брати, сестры, кровные, близкие и наследки мои и хтоколевек его м̄лсти пану

Лаврину Песочинскому, детям, потомком або близким его м̄лсти такую переказу в том держаню и ўживаню албо в праве чинил и трудност ѿ то задал, в чом колвек сес запис мои добровольны нарушил, тогды кождыи таковыи, где бы ѿ што над сес запис мои до права их запозвати смел, за тым же своим власным позволом повинень будет его м̄лсти пану подкоморому, детям, потомком его м̄лсти заруки две тисечи коп грошей литовских и вси шкоды, и наклады без доводу и присаги на голое речене слова самых албо ўмоцованых их, не ѿтходечи ѿт того судѸ¹, готовыми п̄нзми заплатити и досыт ўчинити албо дла неўищениа так за станем, ако и за нестанем его на кождом такомом и на вшелаких добрах его зараз без жадных роков ѿстатнюю ѿтправу тот и кождыи иншии ўрад, ўглануши в сес запис мои, ўделати моцен будет. Так теж кгда бы ѿт пана подкоморог(о), детей, потомков або близких его м̄лсти ѿ нарушениа в чом же колвек сего запису моего таковыи позван был, ино ў корола его м̄лсти, тажеж ў головного и ў всакого иного права, повету и суду, бы теж и неналежного и незѸполног(о), везде ў Короне Полскои и Литве и панствах под кождым часом, при г̄сдри и в безкролю, за першим позволом и на першом, тако завитом, року сам ѿсобою а не через ўмоцованого будет повинен стати и, року и позву, бы наблизшего и неслушного, ничим не буречи, скутечне ся ўсправедливити таким же обычаем, вышеи выражонным, заруки и шкоды платити албо ѿстатниа ѿтправа на нем и вшелаких маетностах его моцно ўчинена быти мает. А такомуо ўсправедливию и ўищению всакие причины, в праве описаные и потом вынаиденые албо вымышленые, наѿстаток бы наболшаа послуга г̄дрскаа и Речи Посполитоа хороба ани лимитацыа переказати и ѿтволокти не может, толкокрот, колко того потреба ўкажет. А по заплачению таковых зарук и шкод предсе сес мои лист добровольны во всем при моцы везде ў кождого права держан и захован быти мает вечными и николи непорушными часы. И на то даю его м̄лсти пану Лаврину Песочинскому, подкоморому браславскому, малжонку моему, тот мои лист з моею печатю и с подписом влостное руки моеа по полску. А при том были и того всего добре сун ведомы а за ѿчевистою, а ўстною прозбою моею печати свои приложити и руками властными, хто писати ўмел, подписати рачили их м̄лсть панове а приятели мои пан Семен Дениско Матфеевскии, староста житомирскии, пан Федор Сенюта Лаховецкии, воискии кременецкии, пан Миколаи Семашко, ротмистрь корола его м̄лсти, кнзь Федор и кнзь Андреи Буремскии, пан Петрь Лескии а пан Михаило Гуланицкии, возныи земли Волынской. Писан в Матфеевцах року ѿт нарожена Исус Христова тисеча патсот ѿсмыдсат ѿсмого мсца августа семого дня. Макдалена з Дубник Песочинская, ренко власно. Федор Сенюта Лаховецкии, воискии кременецкии, за ѿчевистою брозбою² пани Макдалены Песочинской, подкомориноа браславской, ренку власну подписал. Миколаи Семашко, за ўстною // прозбою печенць приложил и ренко власно подписал. Федор Буремскии, за ѿчевистою прозбою, власна рука. Андреи Буремскии, рукою власною. Михаило Гуланицкии, возныи кременецкии, рукою влостною.

Гдо ж тоє добровольное а очевистое сознанє преречоное еє мл̄сти панєє подкомориное браславское и лист запис добровольныи до книг кгородских володымерских вписан. С которых и сєс выпис его мл̄сти пану Лаврину Песочинскому, подкоморому браславскому, с печатми нашими выдан ест. Писан въ Володымери. Андреи Романовскии, подстаростии володымерскии, власною рукою. Демиан Павлович, судиа кгородскии володымерскии, власною рукою. Станислав Кандыба, писар кгородскии володымерскии.

Гдо ж з розказана н̄шого за прозбою Песочинского тоє право его до книг наших канцелярии коронное перенесено и записано. А для лепшого веры и свидѣцтва до того листу печат наша коронная ест притиснена. Дан въ Варшаве дна шостого мєца априла року тисєча пѣтсот ѡсмдєсѣт девѣтого, панована н̄шого року второго.

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. vicescancellarius

Справа того ж
Mikolai Waskowski

РГАДА, ф. 389. оп. 1, д. 200, л. 27–28. Оригінал. Впис листа М. Дубицької у володимирську гродську книгу: ЦДДА України в Києві, ф. 28, оп. 1, спр. 21, арк. 941 зв.–942 зв. Оригінал.

¹ З тексту документа не видно, про який суд ідеться.   ² прозбою

№ 172

1589 р., квітня 10. Варшава. –

Впис у книгу коронної канцелярії випису з брацлавської гродської книги (1589 р., лютого 1. Брацлав), який містить лист брацлавського войського Юрія Олександровича Черленковського про те, що він, потребуючи коштів для будування дворів і млинів, сипання гребель тощо, для витрат, викликаних його тяжбою зі смоленським воеводою (Філоном Кмітою Чорнобильським) за маєток Жогалово, позичив 400 кіп литовських грошів у своєї дружини Настасії Михайлівни Скуйбедянки і під цю суму заставив їй село Новоселицю (1589 р., січня 30. Черленків)

Застава ѡт Черьленьковского Новоселицы жоне его в чотырохсотъ копахъ грошеи литовскихъ

Жикгимонт Трети и etc.

Ѡзнаимуємъ тымъ нашимъ листомъ всимъ посполите и каждому зособна, комукольвекъ то вѣдати належить. Постановившиса передъ нами и ѡ книгъ канцелярии нашеє коронное, шляхетныи Филонъ Веслоуѡхъ ѡповѣдилъ, иж ѡрожоныи Юреи Черьленковскии, воискии браславскии, именье свое Новоселицу мальжонъце своєи ѡрожонои // Настасьи Скуибеданъце в сумє п̄нзеи в чотырохъсотъ копахъ грошеи заставиль листомъ своимъ и на ѡраде кгородскомъ

Браславскомъ вызнал. Которое право передъ нами положивши от Черленковское, просил, абыхъмо до книгъ нашихъ канцелары¹ коронное перенести и въписати рассказали. А такъ мы, оного листъ Черленковского и выпису кгородского браславского огледавши а выдачи быти целыи², печатями и подьписы рукъ наполненые, велели есмо отъ слова до слова до книгъ нашихъ вписати; и такъ са в себе маеть:

Выпись с книг кгородских замьку гдрьского Браславского

Лѣта от нарожена Исус Христа року тисеча // пятьсотъ осмьдесять девятого мсца февраля первого дня

Передо мною, Григоремъ Чечелемъ, подстаростимъ, а передо мною, Кондратомъ Козаремъ, судею, врадниками судовыми кгородскими браславскими, от его млсти пна Юра Струса с Коморова, старосты браславского и виницкого, водле права на суд засажоныи, постановивса³ очевисто, земенин его королевское млсти воеводства Браславского его млст пан Юреи Александровичъ Черленковскии, воискии браславскии, ку записованю до книгъ кгородских браславских тыми словы сознал, иж, деи, а, будѹчи пилно потребенъ сумы пнзеи на великую и квалтовную потребу свою, а то естъ, тажучисе о имение мое отчизное Жогаловъ зъ его млстыю пном воеводою смоленскимъ, такъ тежъ на сыпанье гребель и будованье млыновъ во имениах моих, аако на будованье двора Черленковского, взаль есми и позычилъ и властными руками своими отличилъ певную суму пнзеи, то естъ чотыриста копъ грошеи личбы и монеты Великого кнзтва Литовского, 8 малжоньки моеи милое пнеи Настаси Михайловны Скуибеданце⁴, в которой то суме пнзеи заставил еи имение свое отчизное дедичное, 8 воеводстве Браславском лежачое, никому ни в чомъ не пенное ани первеи сего в суме пнзеи заведеное, село Новоселицѹ за всимъ на все. Гдко жемъ листъ опись еи, малжонце своеи, даль под печатью и с подписом властное руки моее и под печатями пановъ зацныхъ, обывателеи воеводства Браславског(о), которого перед вшою млстю покладаю и прошу, абы был читанъ, а по вычитаню до книг кгородскихъ браславскихъ 8писанъ. А такъ мы, врад, того листу огледавши, его перед собою читати казали; которыи был читан и такъ са в себе маеть:

Гд, Юреи Александровичъ Черленковскии, воискии браславскии, визнаваю и чиню авно симъ моимъ листомъ, комѹ бы того потреба была ведати албо, читаючи сесь мои листъ, слышати, нинешнимъ и на потом будѹчимъ векуистымъ людемъ, иж а, будѹчи пилно потребенъ грошеи для будованья дворов, сыпанья гребель, будованья млынов и для иншихъ великоважныхъ потребъ своих, тажучисе зъ его млстю пномъ воеводою смоленскимъ о имение свое Жогалово, взал, позычилъ и власными руками своими отличил есми чотыриста коп грошеи личбы и монеты литовское 8 малжонки своее милое пнее Настаси Михайловны Скуибеданки, в которых чотырохсот копах грошеи заставил есми еи млсти имение свое отчизное, 8 воеводстве Браславском лежачое, село Новоселицѹ з

людми и с тыхъ людѣи всакими доходы, платы и их повинностями, з винами, с пересуды, с паматными, с куницами поемными и з мирными и всакими пожитки, с полми, з нивами шремными // и нешремными, з сеножатыми, з лесы, з дубровами, с пасеками, с подпасечьемъ, з ставы, з ставищами, з млынами и з их вымелками, з ловы рыбными, пташими и з бобровыми гоны и зо всим с тым, како се тоѣ имене мое Новоселица само в собе в крузе и въ шбыходех своих маеть, ничог(о) вжо на себе и на дети свои не заставуючи. Маеть малжонка моя милаа тоѣ имене мое Новоселицѣ в тых чотырохсотъ копах грошеи держати и всаких пожитковъ ѣживати аж до штданья малжонце моеи милои шт мене або по животе моем шт детеи моих тых чотырохсотъ копъ грошеи литовскихъ всих сполна. А если бых ѣ самъ, Юрии Черленьковскийи, а по животе моемъ которыи сынъ мой, не штдавши матце своеи а жоне моеи тых чотырохсотъ копъ грошеи, акимколвекъ шбычаемъ и фортелемъ хотел тоѣ имене Новоселицу в нее штнати або акую ж колвекъ переказѣ в пожиткахъ ѣчинити, тогды кождыи таковыи, хто бы то мел ѣчинити, маеть и повиненъ будеть заруки на гедра корола его млст двесте копъ грошеи литовскихъ заплатити, шкоды и наклады кром доводѣ и присаги стороне нагородити и ш все, како се звышь поменило⁵. В чом бых аколвекъ⁶ самъ або которыи сынъ мой сесь мои доброволныи заставныи листъ нарушилъ, волно будеть малжонце моеи милои до судѣ кгородского роком завитымъ позвати, а ѣ самъ або сынъ мой маеть и повиненъ будеть за першимъ позвом, не збиваючи ни в чомъ позву и року и не вымовлаючиша жадными причинами штатуу литовског(о) и в констытуццяхъ шписаными, перед судомъ кгородскимъ штати и ѣсправедливитиса. А судъ кгородскийи, не шгледаючиша ни на што, шдно водѣе всказѣ своего судового маеть за все з рушенемъ повету вделити штшправу на добрахъ моихъ або сына моег(о), которыи бы то смелъ ѣчинити. А кгда врадъ кгородскийи штшправу ѣчинитъ, предса сесь мои доброволныи заставныи листъ ѣ кождог(о) права и на всакомъ мѣстцѣ при зѣполной моцы вцале мощно держанъ и захованъ завжды под кождымъ часомъ быти маеть. И на то есми дал малжонце моеи милои пнеи Настасьи Михайловне Скуибеданце сесь мои доброволныи листъ з моею печатю и с подписомъ власное руки моеѣ. А при томъ были и тог(о) доброволног(о) запису моег(о) есть сведоми а за ѣстною и шчевистою прозбою моею и печати свои к сему моему листу приложити рачили их млст пнове шбывателе воеводства Браславского его млст пан Василенъ Шашковичъ Вышковскийи, хоружии воеводства Браславског(о), а его млсть пан // Лавринъ Песочинскийи, подкомории воеводства Браславског(о), а его млст пан Михаилло Ласко, подсудокъ земскийи воеводства Браславского. Писанъ в Черленковѣ по нароженью Сына Божого Исуса Христа року тисеча плтсот шсмѣдсѣят девѣтаго мсца генвара тридцѣтаго дна.

А такъ мы, врадъ, тоѣ доброволное шчевистое сознание, како и листъ его млсти заставныи пна Черленковског(о), еи млсти пнеи малжонце своеи даныи, ку ведомости вradoви принавши, до книгъ кгородскихъ браславскихъ записати велели. И есть записано, чога и выписъ с книгъ еи млсти пнеи Юревои Александровичовои Черленковскои, воискои браславскои, пнеи Настаси Михайловне Скуибеданце

под нашими печатми натомест дан. Писан 8 Браславлю. Григорей Бабуза, писар.

Ако ж тоє право на заставу имени Новоселець воискои браславскои, через Филона Веслоўха нам показаное, до книгъ канцеларии ншое коронное ест перенесено. А для лепшого веры и печать нша до сего листу ест притиснена. Писан 8 Варшаве дня десятго(о) мсца априла року от нароженья Исус Хства тисеча пятсот осмьдесят деватго(о) а кролеванья ншого року второго.

Albertus Baranowsky,
R. P. vicescancellarius

Справа того жъ
Lawrin Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 199, л. 16–18. Оригінал.

¹ канцеларии ² целыи ³ постановившиса ⁴ Скуибеданки ⁵ Після цього не вистачає зазначення про здійснення згаданого вчинення. ³ якоколкекъ

№ 173 .

1589 р., квітня 10. Варшава. –

Впис у книгу коронної канцелярії випису з брацлавської гродської книги (1589 р., лютого 1. Брацлав), який містить лист брацлавського войськового Юрія Олександровича Черленковського про те, що він віддав у доживоття село Черленків своїй дружині Настасії Михайлівні Скуибедянці (1589 р., січня 30. Черленків)

Доживоте на Черленкове от Черленковского жоне его

Жикгимонт Третии etc.

Ознаймуемъ тымъ нашим листомъ всим посполите и каждому зособна, комуколкекъ то ведати належит. Постановившиса перед нами и 8 книгъ канцеларии ншое коронное, шляхетныи Филон Веслоўхъ оповедил, иж ўрожоныи Юрей Черленковскии, воискии браславскии, доживоте на именью Черленкове малжонце своєї ўрожонои Настаси Скуибеданце листом своим записал и на враде кгородском Браславском вызналь. Которое право перед нами положивши от Черленковское, просил, абыхмо до книгъ нашихъ канцеларии коронное перенести и вписати розказали. А такъ мы, оног(о) листу Черленковског(о) и выпи//су кгородского браславского огледавшы и выслулавши а выдачи быти целые, печатми и подписы рукъ наполненые, велелисмо от слова до слова до книгъ нашихъ вписати; и такъ са в себе маеть:

Выпис с книгъ кгородских замку гедрьского Браславског(о)

Лѣта по нароженью Сына Бжого Исус Хста тисача пятсот осмьдесят деватго(о) мсца феврала первого дня

Постановившиса ѿчевисто в замку его королевское млсти кгородском Браславском передо мною, Григоремъ Чечелем, подстаростим, а передо мною, Кондратом Козарем, судею, врадниками судовыми кгородскими браславскими, ѿт его млсти п̄на Юриа Струса с Коморова, старосты браславског(о) и веницкого, ведле права на суд засажонными, его млст пан Юриа Александровичъ Черленковскии, воискии браславскии, ку записованю до книгъ кгородских браславских тыми словы сознал, ижъ, деи, та, не будѹчи ни ѿт кого намовень ани примушонъ, ѿдно сам по своєї доброй воли и хѹти, а знаючи милост и верные послуги противко себе малжонки своєї п̄неи Настасьи Михаиловны Скуибеданки, записую еи имене свое ѿтчизное село Черленковъ на доживоте, никому ни в чом не пенное ани первей сего в сумѣ п̄нзеи заведеное, зо всеми доходы, малыми и великими, меноваными и неменоваными. Которог(о) сознана своего и листъ передъ в̄шою млстю покладаю под печатью и с подписомъ руки моеѣ властное и под печатми п̄новъ зацныхъ, ѿбывателеи воеводства Браславского и прошу, абы был читан а по вычитанью до книгъ кгородских слово въ слово вписан. А такъ мы, врад, того листу ѿгледавши, его перед собою читат казали; которыи были читанъ и такъ се в себе маеть:

Гд, Юриа Александровичъ Черленьковскии, воискии браславскии, визнаваю и чиню гавно симъ моим листомъ, кому бы то была потреба ведати або, читаючи сесь мои листъ, слышати, нинешнимъ и на потомъ будѹчимъ векуистымъ людемъ, ижъ та, взвѣши за себе в малженство стое дочку ѹ п̄на Михаила Скуибѣды, воита креманецкого, панну Настасю и мѣшкаючи з нею в малженстве светом час немалыи ѹчтиве ѿт колкодесат летъ и сплотивши з нею, малжонкою своєю милою, потомства почтивыхъ детокъ немало, через ѹвес тотъ час мешканя н̄шого она, малжонка моя милая, ку мнѣ, малжонку своему, зычливе, склонно и хѹтливое в стаdle светом малженскомъ службы свое завжды под кождымъ часомъ чинила и теперъ никгды чинити не переставаетъ; а такъ та, дознавши по неи, малжонце своєї милои, таковыѣ почтивыѣ поступки еѣ ку себе а хотечи еще хѹтлившую в службахъ малженскихъ ку себе схилити, даю, дарую и симъ моимъ добровольнымъ листомъ записую малжонѣце своєї милои п̄неи Настасьи Михаиловне Скуибеданце доживоте // мешканя на именью своеѣмъ ѿтчизномъ и дедизномъ, ѹ воеводстве Браславскомъ лежачомъ, на Черленькове. Если бы панъ Богъ д̄шу мою ку фале своєї светои первей с тела моего взяти рачиль, нижли малжонѣки моеѣ милоѣ, тогды маеть и волна будетъ она, малжонѣка моя милая п̄ни Настасья Михаиловна Скуибеданка, на томъ именью моемъ менованомъ Черленькове до живота своего спокоине седети и всякихъ пожитковъ, податковъ, доходов, к тому именью моему Черленкову належачихъ, ѹживати аж до живота своего, а дети моеѣ, кровные, ближние и повинные мои в неи, малжонки моеѣ милоѣ, не мают того именья Черленькова ѿтнимати и жадного вступована и переказы в пожиткохъ, в податкахъ, в доходахъ жадное чинити не мають и мочи не будѹть. А если бы хто з детеи моихъ, кровныхъ, близкихъ и повинныхъ моихъ такиколвекъ обычаемъ або фортелемъ в неи, малжонки моеѣ, по животе моемъ тоѣ именьѣ моеѣ Черленьково ѿтнимати и такую жъ колвекъ в чомъ переказѹ

вчинил, тогда таковыи кождыи, хто бы тоє мел Ѹчинити, маеть и повинень будеть заруки на гедра корола его млст чоториста копъ грошеи литовских а стороне порушонои, то *ест* малжонце моеи милои, другую чотыриста копъ грошеи литовских заплатити, вси шкоды и наклады, што бы на то наложило, доходечи Ѹ права, а заплативши заруки, шкоды и наклады малжонъце моеи милои нагородивши, предсе сесь мои доброволныи запись, *от* мене *еи* на то даныи, в кождо^(о) права и на всакомъ мѣстцѸ вцале и мощно заховано быти маеть. И на то *есми* малжонце своеи милои *п̄неи* Настасье Михаиловне Скуибеданце дал сесь мои доброволныи листъ з моею печатю и с подписом властное руки моее. А при том были и того доброволного запису моего добре есть сведомы а за Ѹтною ѡчевистою прозбою моею и печати свои к сему моему листу приложити рачили их млсть *п̄нове* ѡбыватели воеводства Браславского его млст панъ Василеи Шашковичъ Вышковскийи, хоружии воеводства Браславского, а его млсть пан Лаврин Песочинскийи, подкомории воеводства Браславского, а его млст пан Михаило Ласко, подсудок земский воеводства Браславско^(о). Писанъ въ Черленкове по нароженью Сына Бжого Исус Хста року тисеча патсот ѡсмьдесят деватого мсца генвара тридцатог^(о) д̄на.

А такъ мы, врад, тоє доброволное и ѡчевистое сознаные *е^(о)* млсти *п̄на* Юрия Александровича Черленковского, воиского браславского, тако и лист на именье его млсти, даныи на доживотѣ Черленково *п̄неи* малжонце своеи, до ведомости своеи врадовой принавши, до книг кгородских браславских записати казали. И есть записано, чого и выпис с книг *еи* млсти *п̄неи* Юревои Алексан//дровичовои Черленковскои, воискои браславскои, *п̄неи* Настасьи Михаиловне Скуибеданъце под нашими печатми на то *ест* данъ. Писан Ѹ Браславлю. Григорей Баибуза.

Гко жъ тоє право доживотное воискои браславскои на Черленковъ, через Филона ВеслоѸха намъ показаное, до книг канцеларыи *н̄шое* коронное есть перенесено и вписано. А дла *лешое* веры и печать *н̄ша* до сего листу есть притиснена. Писан въ Варшаве д̄на десатог^(о) мсца априла року *от* нароженя Исус Хрыстова тисеча патсотъ ѡсмьдесят деватого а кролевана нашого року второго.

Albertus Baranowsky,
R. P. vicecancellarius

Справа того жъ
Lawrin Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 199, л. 18–19 об. Оригинал.

№ 174

1589 р., травня 17. Люблін. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою вінницького підстарости Юрія Горещького і його дружини Полонії Хребтовичівни Богуринської, колись дружини Андрія Садовського, про те, що Ян Вербицький і його дружина Дорота Нешовська, Миколай Глубоцький і його дружина Ядвіга Телківна та син

небіжчика Шимона Телка і Д. Нешовської Петро неправомірно володіють селом Скурунцями

Декрет межі опекунів і потомки Телковими а межі Кгорецкою в Скурунці

Жикгимонт Третий etc.

Ознаймуємъ тым нашим листом всимъ посполите и кождему зособна, комукольвекъ то ведати належить, ижъ што позвани были перед насъ и судъ нашъ нинешнии позвомъ нашимъ ўрожонии Анѣдреи Ганѣскии, писар земскии хелмѣскии, котории вжо змер, а шляхетные Гдн Вербицкии и жона его Дорота Нешовског(о), Миколаи Глубоцкии и жона его Гдвиги Телковна, и потомокъ зошлого небожчика Шимона Телка¹, іако державѣцы на тотъ часъ имениа Скуруинець, ў воеводстве Браславскомъ лежачог(о), ѿт шляхетного Юра Кгорецког(о), подстаростего виницког(о), іако опекуна и малжонка // жоны его, и ѿт тоє малжонки его Полонѣи Хребтовичовны Богуринское, ѿ том, ижъ в рокѣ прошломъ тисѣача пѣтсот шестдѣсѣт шостомъ продокъ нашъ хвалебное памети королъ его млсть Жикгимонтъ Августъ Анѣдрею Садовскому, першому малжонкови Кгорецкое, также и еи имениа Скуруинцы, детемъ и потомкомъ ихъ музского рожаю на вечностъ дати рачилъ. За которымъ правомъ своимъ онаа Полонѣи Хребтовичовна сполне з небожчикомъ Садовскимъ, першимъ мѣжомъ своимъ, до его живота, также по немъ спокоине часъ немалыи держала и ўживала. То пакъ в томъ часѣ, кгда она вдовою по томъ мѣжѣ своемъ зостала была, небожчикъ Шимонъ Телокъ мимо данинѣ и тоє право еє першое, ѿт короля его млсти Жикгимонта Августъ даное, заочнѣю справу давшы, помененоє имениа Скуруинцы ў короля его млсти Стефана, зошлого продка нашего, под ѣною себе ўпросилъ и, безправне взявшы, на себе держать. А по немъ, деи, теперъ тые позваные держать и ўживаюу ку великою кривде и безправю еє, зачимъ онаа шкодъ пѣтсотъ копъ грѣшей литовскихъ быти себе шацовала. А розѣумеючисѣ Кгорецкаа Полонѣи Хребтовичовна быти ўкривжоною, ку позысканю за правомъ своимъ ѿного имениа и шкодъ тую сторону свою противную теперъ позвала, іако то меновите а ширеи на томъ позве ѿписано было. На рокѣ тогды, за тымъ позвомъ припаломъ и до сего часу стагаючомся, сторона позванаа, то єст Дорота Вербицкаа и потомокъ небожчика Шимона Телки Петръ Телокъ, сынъ ихъ еще недорослыи, бѣдѣчи первеи ѿт стороны поводовое черезъ возного привольваны, ў судѣ нашего становилиса и пилностъ чинили. А потомъ, кгда сторона поводовоа недбалою са стала, тогды Вербицкаа и Петръ Телокъ, сторона позванаа, хотѣчисѣ с поводомъ своимъ росправити, по три дни сами тоє стороны своеє поводовое черезъ шляхетного Гдна Кгорского, енерала возного земского и дворѣ нашего, привольвати дали. Але кгда за такимъ по три дни привольванемъ Полонѣи Кгорецкаа сама ў правѣ на томъ року завитомъ, іако в позве ѿписано, не стала, никого не прислала // и судѣ, намъ ани стороне позванои ѿ себе ведати не дала и никто ѿт неє згола не ѿзвалса, тогды подлугъ права з допѣщенѣи сѣдвного Дорота Вербицкаа и Петръ Телокъ покладали листъ данинѣ короля

его млсти Стефана небожчику ШимонѸ Телку в року сѣмдесѣт девятом доживоте на село СкѸринцы. Чого, кгда таа Полонѣа Хрыбтовичовна за тым правом не Ѹстъпила, тогды показовала декрет того ж короля его млсти Стефана, которыи сѣ стал з очевистого мовена тое Полонѣи Хрыбтовичовны з небожчиком Шимоном Телком в рокѸ ѡсмѣдесѣтом в Городне, иж, кгда она право ленное, Садовскому, жоне, детем и потомкомѸ его музского рожаю на вечност даное, покладала, ино показалося, же ѡное право не тои Полонѣи, але першои жоне Садовского Зофеи належало, и такѸ по Садовском, которыи потомства музского по себе не зоставил, тые добра, тако властныє королевские, ШимонѸ Телку за правом его присѸжоны, зачим и в держане пришол. Показано теж лист того ж продка нашого паркгаменовыи в року ѡсмѣдесѣт первом, позволенѸе Телкови на спущене того права сыну его ПетрѸ перед которымколвекѸ Ѹрадом и при том спѸчене на то врадвое с книгѸ кгородских городенских в том же року ѡсмѣдесѣт первомѸ, за которым, деи, правомѸ и тепер ѡни тых добрь в держаню сѸт, просѣачи, абыхмо Петра Телка при том имену СкѸринцахѸ заховали, а ѡт нинешнего позву рокѸ и ѡт всеє жалобы стороны поводовое волными Ѹчинили. Мы с паны радами нѣшными, при нас на тот час будѸчими, бачачи, кгда ж Юреваа Кгорецкаа Полонѣа Хрыбтовичовна, будѸчи стороною поводовою ку попираню жалобы своеє, за таким позвом своим и привольыванемѸ по три дни на року теперешнем не стала и справедливости себе доводити не хотела, а Дорота Вербицкаа и сын еи ПетрѸ ТелокѸ, хотѣчисѣ имѸ Ѹсправедливити, // пилност Ѹ права чинили, с тых причин, прихилаючисѣ до права посполитого, нинешним декретом нашим сторонѸ позванѸю ѡт нинешнего позвѸ, рокѸ и ѡт всеє жалобы стороны поводовое волною чиним и в держаню имену СкѸринец Петра Телка подлугѸ права заховѸемѸ. А дла лепшое веры до того декрету нашего печат нашу коронѸную притиснѸти есмо розказали. ПисанѸ в Люблине днѣа сѣмогодѣнат мсца маѣа рокѸ Божого тисѣча пѣтсотѸ ѡсмѣдесѣт девятого а кролевана нѣшог(о) рокѸ второг(о).

Alb(ertus) Baranowski,
R. P. vicerecancellarius

Справа того ж
L(awrin) Piesoczinski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 199, л. 51 об.–53. Оригінал.

¹ Як видно з подальшого тексту, ідеться про Петра, сина Шимона Телка і Дороти Нешовської Вербицької.

№ 175

1589 р., травня 20. Люблін. –

Лист короля Сигізмунда III до воєвод, каштелянів, старост, врядників та їхніх намісників у судах і всіляких урядах, до шляхти Корони, особливо ж

Київського, Волинського і Брацлавського воєводств, з повідомленням, що у зв'язку з призначенням на Варшавському сеймі брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, разом з кількома іншими “депутатами”, послом для укладання перемир'я Речі Посполитої з австрійськими Габсбургами (“домом ракуским”), на час виконання ним цього обов'язку земські, гродські, підкоморські, міські та інші суди не повинні розглядати справи, які його стосуються

[Жикгимонт Третий], Божю млстю корол полскии, великии кнзь литовскии, рус[кии] [прускии] [м]азовецкии, [жомоитскии, ифлант]скии, королевства Шведского наблизшии дедич и пришлыи корол

Всем вобец и кожд[ому зособна, воеводам], кашталаном, старостам, вриадником и ихь наместником судов и ѳрадов вшелаких, шляхте рыщерству нашомѸ [...] ного [...]Ѹ и заволана людем по всеи Короне нѳшои и панствах, до нее належачих, а особливе земель, воеводствъ и поветов киевских, вол[ынских и] brasлавскихъ, Ѹпреиме и верне намъ милым ласкѸ нашу кролевскѸю.

Ѹпреиме и верне нам милые. Иж зъ соимѸ тепер прошлого коронного Варшавского зъ иншими депутаты ѳбран и назначон естъ ѳт Речи Посполитое до поприсажена и завартъа перемираа скуточного з домом ракуским ѳрожонии Лаврин Песочинскии, подкомории brasлавскии, посол [...], которые, водле часу и потребности тые и иные важные sprawy нѳши и всее Речи Посполитое ѳтправѸючи, забавитися мусит, прото напинаем и хочем мѳти, абы в.в. на рокох земскихъ, которые ѳ светои Троицы римского свята в нинешнем рокѸ ѳсмыдесат девятом припадут, также на рокох Ѹ судов подкоморских, кгродских, местскихъ и иных вшелаких под тым часом, за тою небытностю ег(о) всих справ, хто бы колвекъ з нимъ мел, не судили, але то все ѳтложили подлуг права посполитог(о) и статѸтѸ до того часѸ, поколь ѳн ѳт тыхъ послуг Речи Посполитое волен будет. А иначе абы в.в. не чинили дла ласки нашео кролевское и с повинности своео конечно. Писан в Люблине днѳа двадцатог(о) мсца маа року тисчаа пятсот ѳсмыдесат девятого а кролевана нашего року второго.

Печатка

Sigismundus Rex

Jan Dambski

ЦДІА України в Києві, ф. 220, оп. 1, спр. 73, арк. 1. Оригінал.

№ 176

1589 р., травня 20. Люблін. –

Лист короля Сигізмунда III смоленському воєводишові Лазареві Філоновичу Кміті і його опікунам мінському воєводі та гомельському старості Богданові Сапезі і канцлерові Великого князівства Литовського, слонімському, марковському і мядельському старості Левові Сапезі в справі за скаргою

брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про неповернення маєтку Овдіївки (Шепіївки), успадкованого його дружиною Магдаленою і захопленого батьком Лазаря смоленським воєводою Філоном Кмітою, і про невідшкодування збитків, заподіяних під час володіння цим маєтком

Жикг[и]монт Третии, Божю мл. корол полскии, великии княз литовскии, рўскии, прўскии, мазовецкии, жомоитскии, ифлантскии, королевства Шведского наблизшии дедич и пришлыи корол

Велможным Богданў Сапѣзе, воєводе менскомў, старосте гомеискомў, Лвў Сапѣзе, канцлерў Великог(о) князства Литовског(о), старосте слонимскомў, марковскомў и маделскомў, опеканом потомка и маєтности зошлого Филона Кмиты, воєводи смоленского, а ўрожомомў Лазарў Филоновичў Кмите, воєводичў смоленскомў, ўприиме и верне нам милым, ласкў нашў королевскўю.

Велможныиє и ўрожоныи, ўприиме и верне нам милыє. Жаловал нам ўрожоныи Лаврин Песочинскии, подкомории браславскии, ѿ том, иж, деи, небожчик пан Филон Кмита, воєвода смоленскии, ѿтец твои, Лазарў, имене Овдеевкў, емў за правомь вечным ѿт малжоньки его ўрожомое Магдалены Дўбцикое належачое, которое Шепеевкою прозвал, въ воєводстве Браславском ѿ границў ѿт Пыкова лежачое, без жадного права и слўшности, в молодости лет еє квалтовне выбивши, держал, людеи там садил и ставом, на реце Снивоте занатым, много землѣ Овдѣевское залил, и ѿко з людеи, так и з кгрўнтьов тамошних всѣх пожитков ўживал, а за поминанем самого и жоны его в тои справе пан Филон, ѿко се ѿферовал, не ѹистившисе, змер, по котором тепер в.в. тых добрь ўживаєте ку великои кривде и шкоде є[г]о. И просил нас, обыхмо в том в.в. через лист наш напоменўты велели. Тогда напоминаем и приказўем в.в., абы есте тоє имене Овдеевкў зо всѣми людми, кгрўнты, зь ставы, млыны, кгрўнты, належностями и пожитки, ѿко властност его, емў постўпили, чинши, доходы и всѣ пожитки, што небожчик Филон брал и што вы на себе ѿттол брали, вернўли и скўтечне нагородили так, ѿкобы ѿн ничего не шкодовал и нам повторе ѿ то жаловати причины не мел, конечно. Писан в Люблине дна двадцатого мсца мая рокў Божого тисеча пятсот ѿс്മьдесат деватог(о) а королевана нашего рокў второго.

Печатка

На властное розказане короля его млсти

Jan Dambsky

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4046 II, арк. 94. Оригінал.

Перестя:

Anno Domini 1589 d. 20 maii. List napominalny od p. podkomorzego braslawskiego do opiekunów potomka p. Philonowe° o Owdeiwkę.

Там само. Арк. 94 зв.

1589 р., серпня 15. Володимир. –

Впис у володимирську гродську книгу трьох листів стосовно розмежування, відповідно до конституції сейму Речі Посполитої, Брацлавського і Подільського воєводств: 1) короля Сигізмунда III до подільського воєводи, горodelьського і чорштинського старости Яна з Сенна, київського каштеляна Івана Чаплича Шпановського, волинського каштеляна Михайла Мишки, брацлавського каштеляна Олександра Семашка, галицького каштеляна і скальського старости Станіслава Лянскоронського з Брезя, любачівського каштеляна Жигмунта Трецинського – про призначення їх комісарами для проведення розмежування (1589 р., травня 25. Люблін); 2) короля Сигізмунда III до шляхти цих воєводств – про призначення цих комісарів і про те, що вона повинна всіляко сприяти виконанню покладеної на них місії (1589 р., травня 25. Люблін); 3) цих комісарів до шляхти обох воєводств – з закликом всіляко сприяти виконанню покладеної на них місії (1589 р., червня 9, Люблін)

Листы, комисииѣ належачие

Року ПѢ мсца августа ЕІ дня

Пришедши на вѣрад его королевское мл. в замокъ Володимѣрскии перед мене, Мартина Приборского, будучо(о) на мѣстцѣ пана Романа Вилгорского, подстаростего // володимѣрского, шляхетныи пан Каспер Чеховскии, принѣсши два листы его королевское мл., писмом полским писаные, с подписомъ рѣки и под печатю канцеларии малое около комисииѣ, а третии от п̄нов комисаров, писмом полским такъже писаныим¹, комисии належачеи². С которых один листъ такъ ся в себе маеть:

Жиггимонт Третии, з Божее ласки король полскии, великии к̄нзь литовскии, рѣскии, прускии, мазовецкии, жомойтскии, ифлянтскии, такъже королевства Шведского наблизши дедичъ и пришлыи король

Велможномѣ и ѣрожному Гднови з Сенна, подолскому воєводе, гродельскому, чорстинскому старосте нашомѣ, Иванови Чаплицови Шпановскому, киевскому, Михаилѣ Мышце, волинскому, Александрови Семашкови, brasлавскому, Станиславови Лянскоруньскому з Брезя, галицкому, скалскому старосте нашомѣ, Жигмунтови Трецинскомѣ, любачовскому, кашталаном, ѣприиме и верне намъ милым ласка наша королевская.

Вприиме верне намъ милыи. Бачечи быти немалые розницы межи обывателми воєводства Подолского и Brasлавского такъ около рознице юриздиции в одправованю справ сѣудовыхъ, тако и инших розниць около кгрунтовъ и земель поточныхъ, на жедане обывателеи тамошнихъ приводечи до skutку констытѣцию соиму близко прошлого Варшавского до розграничена тыхъ обоига воєводствъ, ѣприимось и верность вашу комисарми назначаемъ и ѣприимости и верности вашои моц даемо и поручаемъ, жебы ѣприимось и верность ваша на першии понеделок по светом // Бартломею, часъ³,

констытѹцыеи описаныи, на розницѹ тых воеводствѹ⁴ выехали, наперед починаючи межѹ воеводствомъ Браславскимъ и Подолскимъ, *от* того мѣстца, где сѹ граница тым воеводством, Подолскому и Браславскому, *от* Днѣстрѹ кончи, взгору идучи аж до того мѣстца, где сѹ засѹ Волынскому и Подолскому починает, и *вотуль* взгорѹ, где сѹ засѹ воеводствѹ Рѹскому и Белскомѹ з Волынскимъ кончить, и тамѹ, до которого воеводства и присѹдѹ которои земли кгрѹнты належать мають, обвѣстивши и призвавши до себе обывателе⁵ краев тамошних в обоиѹхъ воеводствахъ пограничне и выводы их правне выслѹхавши, их выбачивши не на што иншого, толко на доброе Речи Посполитое, не огледаючисѹ, в чомѹ сумнене, ѹприимость и верность вашу обовезѹемо⁶, ѹзнали, розездѹ ѹчинили и тые воеводства такѹ розграничили, и ⁷то в⁷ справе, не розездчаючисѹ, такѹ скончили, жебы *вотѹль* ани шкода Речи Посполитои, ани обывателемъ обоиѹга воеводству⁴ не делаласѹ жадна. Длѹ ласки нашеѹ и повинности ѹприимости, верности вашеѹ иначеи абы есте не чинили. До чого небытность⁸ двох з вас⁸ перескожати не мает, то естѹ ѹдного з одноѹ стороны, а другоѹ з дрѹгоѹ стороны. Данѹ в Люблине днѹ двадцѹть пятого мѣсца маѹ року Панского тисѣча пѹтсот ѹсmdѣсѹт девѹятого, пнѹванѹ ншого второго. Sigismundus Rex. // Mikolai Poradowski.

Дрѹгии лист, теж короля его млсти, такѹ сѹ въ себе маеть:

Жикгимонт Третиѹ, з Божее ласки корол полскиѹ, великиѹ кнѹзь литовскиѹ, рѹскиѹ, мазовецкиѹ, жомоитскиѹ, ифлантскиѹ, такѹже королевства Шведского наблизши дедичѹ и пришлыѹ король

Всим вобецѹ и кождому зособна обывателем Подолского и Браславского воеводства.

ѹприиме и верне намѹ милые. Назначилисмы комисарѹ⁹ велможного и ѹрожных Гдѹна з Сенна, воеводѹ подолского, гродѣлского, чорстинского старосту нашего, Ивана Чаплича Шпаковского, киевского, Михаила Мышку, волынского, Александра Семашка, браславского, Станислава Лѹанскорѹнського з Брезѹ, галицкого, скалского старостѹ нашего, Жикгмунта Трецинского, любачовского, каштѹлиановѹ, до розграниченѹ Подолского, Браславского и Белского воеводства наших коронных водле констытѹцыеи соимѹ прѣшлого валного Варшавьского. Длѹ чого розказѹемы ѹприимости и верности вашеѹ, абы есте ѹприимость и верность ваша на час, то естѹ на першиѹ понеделокѹ по светом Бартломею, в констытѹцыеи сеимѹ прѣшлого назначоныѹ, перед ними сѹ становили и там, што *будет* до ѹтправованѹ и выконанѹ тоѹ комисии потребне належало, поневажѹ и ѹприимости и верности вашеѹ самым на том [...]¹⁰ належит, ѹтправили. ѹчините то длѹ ласки ншое и повинности своеѹ. Дан в Люблине двадцѹть пятого мѣсца маѹ року тисѣча пѹтсот ѹсmdѣсѹт девѹятого, // панѹванѹ нашего второго. Sigismundus Rex. Mikolai Poradowski.

Третиѹ листь пнѹв комисарѹв с печатми и с подписами рѹкѹ их млсти такѹ сѹ в себе маеть:

Гдѹн з Сенна, подолскиѹ воевода, гродѣлскиѹ, чорстиньскиѹ староста, Гдѹн Чаплич Шпановскиѹ, киевскиѹ, Михѹл Мышка, волынскиѹ, Александр

Семашко, браславскии, Станислав Ланскоруньскии з Брезна, галицкии, староста скалскии, Жикгмунтъ Трецинскии, любачевскии, кашталанове, комисаре ѿ его королевское мл., до нижеи ѿписаного актѹ даны и назначены

Всімъ вобецъ и кождому, кому того ведати потреба зособна.

Ознаиуемы, ижъ такъ, іако его королевская млсть, выконываючи и досытъ чинечи коньстѣтѣцци, на счєсливои коронацци своєи ѹчинєнои и позволенои, злєцити и порѹчити намъ рачиль, абысмо на понеделокъ по светомъ Бартломею близко пришлымъ на границѹ воеводствъ, нижеи ѿписаных, выехали, то єсть, наперед починаючи межѣ воеводствомъ Браславскимъ и Подолскимъ, ѿ того местца, гдє сѣ граница тымъ воеводствомъ Браславскому и Подолскому ѿ Днєстра кончить, взгорѹ идѹчи аж до того местца, гдє сѣ зась Волинському и Подолскому почина и вотѹль зась взгорѹ, гдє зась Рускому и Белскому, и Волинському коньчить, ѿбачивши выводы тыхъ всихъ, которые до того належат, а зласча¹¹ ѿбывателєвъ тыхъ пограничныхъ вышеи менованых¹², розєзды певныє граничне без шкоды Рєчи Посполитое и ѿбывателєвъ, // звышь поменєныхъ, ѹчинили. Которому поручєню и росказаню его королевское мл. хотєчи во всемъ досытъ ѹчинити и ѿ то, іако потреба, выконати и¹³ скуткѹ своего привести, вамъ всимъ, вышеи менованымъ, до такового розєздѹ и розграничєния належачимъ, росказѹемы, абыстє на часъ вышеи менованыи на местцахъ розницъ станѹли и тому сѣ всему прислѹхали, и ѿ томъ слушную справѹ дали, іако бы сѣ то все без шкоды Рєчи Посполитое и ѿбывателєвъ ѿправити могло, ѹпєвняючи васъ в томъ, ижъ хотѣ на часъ и местцє, вышеи поменєное, станєтє, тогды мы ѿднакъ до того, чога тотъ актѹ потребовати будєт, пристѹпимъ водлє злєцєния и росказанья его королевское млсти, правнє абыстє сѣ тому прислѹхали. Данъ в Люблинє, в пятницю, девѣятого днѣя червца рокѹ Паньского тысєча пятсот ѿмдєсѣть девѣятого.

Которые листы за жєданьємъ пана Чєховского до книгъ кгородскихъ володимєрскихъ занєсєны сѹть.

ЦДІА України в Києві, ф. 28, оп. 1, спр. 22, арк. 480 зв.–483. Оригінал. Те саме польською мовою: ЦДІА України у Львові, ф. 1, оп. 1, спр. 185, арк. 517–525 (впис у белзьку городську книгу 1589 р.). Оригінал.

¹ писаны ² належачи ³ часъ. *Перед цим словом має бути в або на.* ⁴ воеводство ⁵ ѿбывателєи ⁶ Далі має бути жебы або абы. ⁷ -⁷ в тои ⁸ -⁸ двоохъ з васъ ⁹ комисарєи ¹⁰ Це слово не вдалося прочитати. ¹¹ зласча ¹² Далі має бути воеводство. ¹³ Далі має бути до.

№ 178

[1590 р.], перед руським Великоднем. Єсківці. –

Лист Миколая Повольного, службєтника брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, до останнього про шкоди, заподіяні Жорницьському маєткови

підданими брацлавського воєводи, і про те, що він, М. Повольний, звертається до Л. Пісочинського за порадою, що робити: вінницький підстароста, члени Брацлавського земського суду та інші особи порадили йому, що так слід зробити, перш ніж порушити в судовому порядку справу про наїзд

Mosczywŷ panje, daŷemy w: mosczy znac, mosczywyemu pannu, yszi tam ludu nyemalo zeslo na Horodysczu, jedno s Korsuna bylo przyslo polthora stha y s Beley Czerkwŷ y z ynszych masth czo bysze bylo naslo welka ludu. Czom thesz byl yusz poczol budowacz, dobry poczatek sbudowalem, pyekarny dwye, kotorye yedna na Horodysczu Szanderowczu, komor 2 thamze na Horodysczu. Vyklonyem byly wysly od panow Szanderowskych. Z Lathyczowa przysly byly volno, posthawily byly komor szecz thamze na Horodysczu. Wszytkom tho byl poczal budowacz wsczanye. Czo thes y ynsze komory pozaymowaly byly. Placzow nyemalo zayol bym byl, wsythko Horodysczye. Bo bylo ludu naslo ze thrzy stha przeth welka noczo rusko. Yeno w: m: racyl nass u placz postanowycz, nye slobode. Czo byly przysly na Horodysczya do mnye ze wszytką mayethnosczą szwoją, pan wojewoda, naslawszy Roznoszynskyego, vrzedownyka nyemyerowskyego, the wszythke mayetnoscz pobral y popalyl z woythem nyemyerowskym, s Kosowskem y z Borodawką y z ynszemy myesczanamy. Y u mnye wzyely kony dwa, rucznycz dwye y w: m: uboga rucznicze, hosczapow dwa, szeker 8, zupan moy s guzykamy zelony, koczow dwa hopo [...] y germak y ynszych rzeczy nyemalo, nye spysywalem, nyemalo czo pobraly u chlopow. Radzylem sze pana Goreczkyego y pana Mykulynskiego, thedy my nye kazaly zapyssowacz, yedno czem narychley do w: m: dacz znac. // Yednom ya przeth szye opowyedal, naprzoth pothstharosczyemu wynyczkyemu y panu Goreczkyemu, y panu Laskowy, y panu Krosnoselskyemu. Czom opowyedal zal y krzywde w: m: y panu Hobodynskemu, sudzemu zemskomu. Y do Braslawla mal pan Pothajsky poslacz. Yeno ma w: m: oczekywacz, yako w: m: raczy dacz naukye abo w: m:, thermynje uczynywsy, do kr. poslacz. To wsyyszcy nam poradzylly, zebysmy nye zapysowaly, a do w: m: czo narychley stal y w zalosci. Tho w potek przet rusko velkonoczą ra[...]my w. m. dacz czo narychley, zebych thych ludzy nye rozpuszczal, bo sie nye chcza roschodzycz, do nauky w: m:

S them w: m: panu bogu poruczam, mosczywŷ panye.

Je° Mosczy panu Lawrinowy Pessoczynskyemu, potkomorzemu braslawskyemu, panu a pannu mne welczye laskawyemu.

Pyssan w Joskowczach.

Sluzebnyk w: m: we wsem
Mykolaŷ Powolny.

Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu,
oddz. rękopisów, rkps 4163 III, k. 73–73 v. Автограф.

1590 р., травня 2. Брацлав. –

Оповідання Миколая Ясліковського, урядника брацлавського підкоморія і королівського писаря Лаврина Пісочинського в Жорнищському маєтку, перед Брацлавським городським урядом про шкоди, заподіяні цьому маєткові підданими з Немирівського маєтку брацлавського воєводи, кременецького і пінського старости кн. Януша Миколайовича Збараського; заява брацлавського підстарости Григорія Чечеля, що на прохання М. Ясліковського він надав йому брацлавського возного Федора Братковського для оглядання шкод

Wypis z xiąg grodskich braslawskich

Roku Boze^o narodzenia 1590 miesioncza maia 2 dnia

Prziszedszi na wrząd grodski braslawski przede mnie¹, Hrzihorzim Czczliu²,³ podstarosczie^o braslawskiego³, urzednik zornisky je^o msczi pana Lawrina Piesoczinskiego, podkomorzego braslawskiego, pisarsa Kr(ola) Ie^o M., sliachetny pan Mikolay Jaslikowski, opowiadal y zalowal, ysz, dei, roku terazniesz^o 1590 miesioncza aprilia 27 dnia, w piontek po swienczie wielkonocznom rzymiskim, w niebytnosci pana podkomorzego braslawskiego, pana mego, w ymieniu je^o msczi Zornisczach, w woiewodstwie braslawskiem liezaczem, wielmozny iego mscz kniaz Janusz Mikolaiewicz Zbaraski, woiewoda braslawski, starosta krzemianeczki y pinski, przez wrzednika swe^o niemirowskiego pana Zachariasza Roznoszinskiego a przez woitya niemirowskiego Lawrina Dolhania, y przez slug swoych Kosowskiego, Borodawku, y przez Ywanka, hetmana strzelczkiego, y mnohich strzelczow y poddanych swoych, y przez ynszych pomocznikow o kilka set czlowieka, na to sposobionych, konno, zbroyno, z trzelba⁴ y rozmaitym orzezem woienным, jako przeciwi nieprzaciachielia postronnie^o, z zamku, miasta y z maietnoszczi⁵ swoie niemirowskie⁵, mocno gwaltem naiachawszi na dworz ie^o m̄. na grunczie je^o wlasnym, z starodawna spokoy[n] na Zornisczach, tho iest na Horodisczu v Propastisz, nad rzeczką Swariczowką, naprzod w tym dworze slug y ludzi iego thamecznych pozbiwal y poranil a poranionych z zonami, z dzieczmi y ze wszistkimi maietnoszcziami do Niemirowa, a potym do inszych ymion swoych y na rozne mieszcza gdzie wyprowadzil. A then wrzednik iego m̄sczi y insze slugi, y ludzi zorniskie zaliedwie z garly od wszistkiey maietnoszczi powcziekali. Thamze w tym dworze na ten czas szkody y grabiezy wielkie bezprawne od ie^o m̄sczi poczynione, tho iest wziol iego m̄. strzelbę hakownicz dziesienz po pionczy kop groszi a rucznicz dlugich dwanasczie, po dwie kopie groszi kuplionych, prochu pulbeczek za dwanasczie kop groszi, saletrzy kamien za dwie kopie groszi, ołowu za dwie kopie groszi, siarki za czteridzieszcze groszi, kul gotowych ołowianych do hakownicz pulpientasta, kosztowaly poltorzy kopy groszi, mąnki zitney dziesienz thrzeczinnikow po czteridziesztu groszi, jagel thrzeczinnik za dwie kopie groszi a krup trzi becзки lwowski po trzidziesztu groszi, // miesa swinego poltey osm po dwudziesztu y cztyri groszi, siekierz 8 po dziesionczy groszi, rydliew 4 po dwa groszi, pile za czteridzieszczi groszi, thopor thesielski za pienczdziesiont groszi, swidrow 4 po 3 grosza, trzi wozow wolowych po 21 groszi,

wolow 4 po dwie kopie groszi. A tho wszistko na litewską liczbę. Rzeczy wrzednika pana podkomorze° thamze na ten czas iego m̄. wziol: konia siwe° stada pana Piesoczinskie°, za ktorze dawano 21 kop groszi, siodlo malowane z woylekiem y z uzdą za 4 kopy groszi, zupan zilony karaziiewy nowy, 21 guzow na niem szribawnich, pol grzywny stoial, pol 4 kopy groszi, giermak blakitny liunski, za thrzi kopy groszi kosztowal, piniendzy gotowych pana podkomorzego, kturze przy niem dlia szafowania na potrzeby byly, kop szeszdziesiont, a same° Jaslikowskiego kop pioncz, rusznicz hubczastych dwie po kopie groszi, pulhakow tez dwa po dwie kopie groszi, przochnicz 4 z ladunkami dwoimi s prochem, kosztowali po trzidziestu groszi, oponecz dwie za thrzi kopy groszi, koczow, koszul cztyrzy po thrzidziestu groszi, kolpak lisi za cztyrisziescie groszi, rzekawicze faliundyszu brunatnego podszie za 21 groszi, vbranie karaziowe za kope groszi. A v czlowieka pana podkomorze° Ywana tamze wzieni kliacze czisawą, stala pioncz kop groszi, siodlo za poltory kopy groszi, zahaydak, za dwie kopie groszi kupiony, wuzek z chomontem za dwanaszcie groszi, bodnie s placziem bialym, koszul chlopskich dwie po 21 groszi, plachet czerczatyh dwie po cztyrzedziestu groszi, plotna czienkiego 2, lokiecz po trzi grosza, giermak blekitny liunski za thrzi kopy, zeliacza pluhowego za trzidziescie groszi kupiony. W tenze czas w Zorniszczach cziesiel, grabarow y młynarzow, do roboty y fundowania tey osady sposobionych, y haydukow dlia strazi czlowieka dziencz⁶ pozbiwal, rucznicze y naczynia w nich pobral y rozno ych wszistkich rosproszil y rozegnal; kturzi, na sluzbę y na robote pieniondze wziewsi y zatym cztyrzedziestu y cztyrzech kop nie zarobiwsi ani zasluwsi, przez otdąd rozbicz sie musieli. A tho wszistko iego m̄. kniaz woiewoda braslawski przez wrzednika, slug y poddanych swych vciniwsi, the maietnoscz wybrawsi, szkody y grabieze thakowe podzialawsi, pomieniony dworz pana podkomorzego, dom nowozbudowany, tho iest dwie yzbie, zapaliwsi, a potym, komorzy y insze budowanie y ostrog rozbiraiacz, a na ten ogien w kupę kladoncz, wszistkie onę osadę ogniem spalil. Czo bylo na horodisczu y przy horodisczu za Swarziczowkę // y w popaleniu te° budowania szkody na dwadziczia kop groszi panu podkomorzemu vcinil y potym the rzeczy y grabieze, wyszey opisane, gwałtownie y biezprawnie poczinione, do ymienia swe° Niemirowa odprowadzil. A osobliwie za tym gwałtownym naiazdem, pozogą y przekazo w gospodarstwie a niewziwaniu y omieszkaniu pozitkow w ty maietnoszci wielką y znaczną szkode panu memu vcinil. Y prosil mnie, aby na obwod y ogliondanie thego gwałtu, pozogi y szkod poczynionych z urzendu me° starostwa braslawskiego wozne° przidal. A thak ia, do woznego braslawskiego Fedora Bratkowskiego list moy przidaioncz, go na te sprawę pana podkomorzego dal, a the opowiadanie y zalobę pana Mikolaia Jaslikowskiego, do wiadomosci ⁷moie wrzendorę⁷ prziiawsi, w xiegi grodske zapisacz kazal. Y iest to zapisano. S ktorzyh y ten wypis panu podkomorzemu pod pieczecią moią wydal. Pisan w Brasluwli.

Hzihorzey Baybuza, pisarz

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 3–4.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Peresta:

A. 90 d. 2 mai. Prot(estati)o castren(sis) braslavi(en)sis ex parte d(omi)ni Piesoczinski con(tra) pallatinum braslavi(en)sem pro invasione et combustione bonoru(m) et aedificiorum, in Zorniki (!) existentiu(m), ac rerum et suppellectiliu(m) domesticarum, ibidem inuentar(ium), receptione in aprili d. 27.

Там само. Арк. 4 зв.

¹ mną ² Czeczelem ^{3- 3} podstarosciem braslawskim ⁴ strzelbą ^{5- 5} swoiey niemirowskiey ⁶ dziesięncz ^{7- 7} moiey vrzendowej

№ 180

1590 р., травня 2. Жорнища. –

Лист Артима Кублицького в справі за скаргою Миколая Ясліковського, урядника брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського в Жорнищському маєтку, про шкоди, завдані цьому маєткові підданими з Немирівського маєтку брацлавського воеводи, кременецького і пінського старости кн. Януша Миколайовича Збараського

Гд, Артимъ Кублыцкии, земанин гсдрскии воеводства Браславского, визнаваю тым моим листом, иж року теперешнего девятдесатого мсца апреля тридцатого дна присылал до мене ўрядник жорнищскии его мл. пана Лаврина Песочинского, подкоморого браславского, шляхетныи пан Миколаи Гсликовскии, ѡповедаючи и жалуючы, иж, деи, року теперешнего ж мсца апреля двадцат сегомо дна, в пятницѣ, в небытности пна подкоморого во именью Жорнищском, в воеводстве Браславском лежачом, велможныи его мл. кнзь Гдушъ Миколаевичъ Збаразскии, воевода браславскии, староста креманецкии и пинскии, через ўрядника своего немировского пна Захараша Розношынского а через воита немировского Лаврина Долгана, и через слугъ своих Косовского, Бородавку, через Иванка, гетмана стрелецкого, и многих стрелцов и подданных своих, и через инших помочников ѡ колкосот человека, на то способных, конно, зброино, зо стрелбою зъ замку места и з маєтности своеє Немировское, моцно кгвалтом наехавшы на двор его мл. на Жорнищах, то ест на городищѣ [Ѹ] Пропастищѣ, над речкою Сваричовкою, напрод в том дворе слугъ и людеи его мл. тамошних позбивал и поранил, а пораненых з жонами, з детми и зо всеми маєтностями до Немирова а потом до инших именеи своих и на разные местца гдес выпровадил. А тот ўрядник его мл. и иньшие слуги, и люди жорнищскии заледве з горлы ѡт всеє маєтности повтекали. Там же в том дворе на ѡн час шкоды и грабежи великие безправ[не] ѡт его мл. починеные, к тому тесел, грабаров и млынаров, до работы и фўньдованиа тоє ѡсады способных, и гаидѣков для сторожи члвка десят позбивал, рўчницы и начина

Ѹ них побрал и розно их Ѹсих распорошыл и розогнал, которые, на службу и на работу п̄нзи взявши и за тым ѡных не заробившы ани заслужившы, прочь ѡтол розбечиса мѸсели. А то все его мл. кнзь воевода браславский через Ѹрадника, слугъ и подданных своих Ѹчинившы, тую маетност выбравшы, шкоды и грабежы таковые поделавшы, помененыи двор п̄на подкоморого, дом новозбѸдованыи, то ест две избе, запаливши, а потом коморы и иншое будоване, и ѡстрогъ розбираючи а на тот ѡгон в кѸпу кладѸчи, всю ѡнѸю ѡсадѸ ѡгнем спалил, што была на городищѸ и при городищѸ за Сваричовкою. И потом тые вси речи и грабежы, вышеи ѡписаные, до Немирова ѡтпровоажоны. А ѡсобливе, деи, тым кгвалтовным наездом, пожогою и пере[каз]ою в господарстве, а¹ неѸживаню и ѡмешканю пожитков в той маетности великую и значнѸю шкодѸ панѸ моемѸ Ѹчинил. И просил мене, абых на ѡгледане того кгвалту и шкод там до ЖорницѸ ехал. ГдѸко ж а д̄на вчорашнего мсца апр[ел]а тридцатого д̄на, бѸдѸчы в Жорницахъ, за оказанем п̄на Миколаа Гдсликовского видел есми на городищѸ Ѹ ПропастищѸ, над речкою Сваричовкою, где двор пана подкоморого был, две избе немалых, [ѡ]дна подле дрѸгое, на корен свижо спалены и две печи розвалены. И там же подле тых избѸ в стени, знат же, комор п̄ат и иншое будоване, и ѡстрогу немало, што было заѡстрожено, розобрано. К тому видел есми на селищѸ при том же городищѸ Ѹ ПропастищѸ, где такъже люди сѸдели, ѡстрогъ, што с̄а там были заѡстрожили, и вси коморы и мешканя их побраны. И меновал тот Ѹрадникъ // жорницский, иж, деи, его мл. пань воевода браславский через Ѹрадника своего немировского и через слугъ и подданных своих, тако с̄а вышеи поменило, мсца апрѸла двадѸцат сѸмого д̄на в нынешнем рокѸ, наехавшы кгвалтом, тот дом на городищѸ запаливши, такъже коморы и ѡстрогъ, по городищѸ и по селищѸ збираючи и на ѡгонь в купѸ кладѸчы, всю ѡнѸю ѡсадѸ ѡгнем спалил, шкоды и грабежы починил. И просил пань Миколаа Гдсликовский, абых того, штом видел и слыш[ал], свѸдѸцтво на писме дал. ГдѸко ж даю на то его мл. пану подкоморому сѸс мои лист з моею печатю. Писань в Жорницах року ДФ девѸдсѸатого мсца маа второго д̄на.

Печатка

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4046 II, арк. 148–148 зв.
Оригінал.

Пересту:

Obwod najazdu od p. Kublickie°, sam byl.

O najazd y popalienie.

O naiazd Zornisz pana Piasoczynskie° przez poddanych nemerowskich x(ięc)ia Zbaraskiego protestecya. Anno 1590 d. 2 may. W Zorniszczach.

Там само. Арк. 148 зв.

¹ Далі має бути в.

№ 181

1590 р., травня 2. Жорнища. –

Лист Яна Байбузи в справі за скаргою Миколая Ясліковського, урядника брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського в Жорнищському маєтку, про шкоди, завдані цьому маєткові підданими з Немирівського маєтку брацлавського воєводи, кременецького і пінського старости кн. Януша Миколайовича Збарзького

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4046 II, арк. 149–149 зв.
Оригінал. Документ ідентичний документу № 180.

Перестма:

Najazdu obwod od p. Baibuzy, sam był. Attestacya o naiazd na grunt zornisky.

Там само. Арк. 149 зв.

№ 182

1590 р., травня 2. Гущинці. –

Лист Матєя Миколайовича Жомотського, урядника брацлавського хоружого в маєтку Гущинцях, у справі за скаргою Миколая Ясліковського, урядника брацлавського підкоморія і королівського писаря Лаврина Пісочинського в Жорнищському маєтку, про шкоди, завдані цьому маєткові підданими з Немирівського маєтку брацлавського воєводи, кременецького і пінського старости кн. Януша Миколайовича Збарзького

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 1–1 зв.
Оригінал. Документ ідентичний документу № 180.

Перестма:

1590 d. 2 may. Najazdu obwod, swiadectwo od urzędника huszczynskie°, sam był. Protestacya czyli swiadectwo o naiazd na dwor zorniski.

Там само. Арк. 1 зв.

№ 183

1590 р., травня 2. Жорнища. –

Лист коморника Брацлавського воєводства Олексія Дяковського в справі за скаргою Миколая Ясліковського, урядника брацлавського підкоморія і королівського писаря Лаврина Пісочинського в Жорнищському маєтку, про шкоди, завдані цьому маєткові підданими з Немирівського маєтку брацлавського

воеводи, кременецького і пінського старости кн. Януша Миколайовича Збараського

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 2–2 зв.
Оригінал. Документ ідентичний документу № 180.

Рецеста:

Najazdu obwod od [Dia]kowskie°, sam był. Opowiadanie [...]cowi.
D. 30 aprіл(is). A stalo szie to d. 17 [a]prilis.

Там само. Арк. 2 зв.

№ 184

1590 р., травня 2. Жорнища. –

Лист Василя Чечеля в справі за скаргою Миколая Ясліковського, урядника брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського в Жорнищському маєтку, про шкоди, завдані цьому маєткові підданими з Немирівського маєтку брацлавського воеводи, кременецького і пінського старости кн. Януша Миколайовича Збараського

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 4. Оригінал.
Документ ідентичний документу № 180.

Рецести:

Обвод наезду od p. Wasi(ła) Czczela, sam był.

Wodlug d. winnickie° wthore° w rozdzieli 11.

O naiazd na Zorniszczza p. Piasoczynskie° od poddanych nemirowskich
x(ię)cia Janusza Zbaraskiego obdukcyа. Anno 1590 d. 2 may. W Zorniszczach.

Там само. Арк. 4 зв.

№ 185

1590 р., травня 2. Жорнища. –

Лист брацлавського земського судді Семена Ободенського в справі за скаргою Миколая Ясліковського, урядника брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського в Жорнищському маєтку, про шкоди, завдані цьому маєткові підданими з Немирівського маєтку брацлавського воеводи, кременецького і пінського старости кн. Януша Миколайовича Збараського

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4070 II, арк. 111. Оригінал.
Документ ідентичний документу № 180.

№ 186

1590 р., травня 2. Брацлав. –

Доручення брацлавського підстарости Григорія Чечеля земському возному Брацлавського воєводства Федорові Братковському особисто пересвідчитись у тому, яких шкод заподіяно Жорницькому маєткові брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського підданими з Немирівського маєтку брацлавського воєводи кн. Януша Збарзького

Григорей Чечел, подьстарости брасьлавьскии

Возномѹ земьскомѹ воєводства Брасьлавьского панѹ Фѣдорѹ Братьковьскомѹ.

Ознаимѹю, иж есми тебе з ѹрадѹ на справѹ его милости пана Лаврина Песочиньского, подькоморого брасьлавьского, до именья его млсти Жорънищѹ ѹрадъникѹ его млсти жоръницькомѹ панѹ Гдсликовьскомѹ придадь и тымъ листомъ моимъ придаю, и приказѹю тебе, [а]бы еси тамъ до Жоръни[щ]ѹ ехаль, кгвалтѹ, пожоги и шкодь, тамъ поделаныхъ, што тотъ ѹрадъникъ жоръницьскии панъ Миколаи от его млсти кнза Збаразского, воєводи брасьлавьского, черезъ ѹрадъника и воита немировьского, слугъ и подданных его млсти панѹ своемѹ быти менить, огледаль и, бѹдѹчи на тои справе, во всемъ сѧ подълугъ права посполитого и повиньности ѹрадѹ своего заховаль конечно. Писан ѹ Брасьлавьли рокѹ тисеча патьсотъ девѣтдесятого мсца маѧ второго днѧ.

Печатка

Григорей Чечел, подстаростей
браславскии, рука власна

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 5. Оригінал.

Ретести:

Придане на возного, его милост[и] п̄ну Песочинскому даное.

A. 1590 die 2 maii. Przydanie Phedora Bratkowskiego, który iachac nie chciał naprzeciwko p. woie(wodzie) braclawskie^v.

1590 d. 2 may. Przydanie Phedora Bratkowskie^o [...], kthory nie chciał.

List do woznego w grodu, który nie chciał [...].

Там само. Арк. 5 зв.

№ 187

1590 р., серпня 18. Жорнища. –

Лист зем'ян Богдана Коцуба Якушинського, Василя Чечеля і Андрія Жабокрицького про те, що перед ними та іншою шляхтою в Брацлаві Миколай Ясліковський, урядник брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського в

Жорнищському маєтку, зробив заяву стосовно шкод, заподіяних цьому маєткові підданими з Немирівського і Прилуцького маєтків брацлавського воеводи кн. Януша Миколайовича Збаразького, і про те, що вони, ці шляхтичі, та возний енерал Іван Антонович Боярський, побувавши в Жорнищському маєтку, наочно пересвідчилися в правдивості цієї заяви, а також про те, що вони ж, шляхтичі, знають: даний маєток є власністю Л. Пісочинського

Гд, Богдан Коцѹбъ Гдѹшинский, Василеи Чечел а Андреи Жабокрыцкии, земає, шлахта браславскаа, вызнаєм тым нѣшим листом, иж вчорашого оногодашого днѣа шостогонадцать мѣсца августа в року нинешним девѣтдесятом, будѹчи нам для потребѣ нѣших в Браславли, приѣздиѣ там же до Браславля ѹрадник его млсти пѣна Лаврина Песочинского, подкоморого браславского, жорнищский пан Миколаи Гдсликовский, который, тако иншои многои шлахте, в Браславли на тот час будѹчои, так и нам оповѣдалса и жаловал, иж, деи, нинешнего днѣа шостогонадцат¹ мѣсца августа в теперешнем року его мл. кнѣзь Гднуш Миколаевич Збаразский, воевода браславский, через ѹрадника своез(о) немировского пѣна Захараша Розношинского и через воита немировского Лаврина Долгана, и многил слѹз своих, также Федора Болдѹренка и Карпа, и инших подданных своих, з места Немирова и Прилука и з волостей тамошних ѹмыслѣ на то способленых ѡ колкосот члѣвка, в небытности пѣна моего, наехавши моцно, кгвалтом на властных старожитных кгрѹнт имене Жорнищское, мало не посеред кгрѹнту Жорнищского над речкою Сваричовькою, повышеи городища и ѡсады жорнищское, недалеко пасеки Мишковское, где тепер Давыд стоит, почавши ѡт того местца, к верховине речки Лопени и Лопеню аж до встья еѣ, где в Собок ѹпала, а в дрѹгѹю сторону аж ку границы пѣна Красноселского, занавши кгрѹнты² горбѣ, речку Климетенку, на кгрѹнте Жорнищском лежачѹю, и за Климетеню (!) по границѹ данилковскую и ѡбоденскѹю, а за речкою Собком, почавши ѡт границы ѡбоденское, земли, кгрѹнѣты и речки жорнищские аж до границы илинское, также и за речкою Великим Собом вси кгрѹнты пѣна подкоморого старожитные, спокойные Жорнищские на себе забрал и, себе ѡные привлащаючи, подданым своим прероченым Болдѹренку (!) на рѣцѣ Сваричовце а Карпу на рѣцѣ Климетине, повышеи ѹста, где в Собок ѹпала, слободы ставити, ставы сыпати и ѡных всех властных кгрѹнѣтовъ пѣна подкоморого на себе ѹживати казал, и пѣна подкоморого, пѣна моего, с тых то всех преречоных кгрѹнѣтовъ дедичныхъ з спокойного держаниа кгвалтовне выбил. Гдко ж там тые подданые, водле воли его млсти кнѣзя воеводины будѹчи на то готовы и способны, зараз фѹндовалиса и фѹндѹются, и ставы сыплот, а иншие многие люди его мл. кнѣзя воеводины сѣна косат, з быдлом и пасеками стоят и всех пожитков ѹживают, с чога перед тым кѹницы на пѣна моего плачивано. Ку тому лѣсы, дерево, на товары лѣсные згоже, дѹбровы и пасеки пустошат. И праве, деи, его мл. кнѣзь воевода тым кгвалтовным выбитѣмъ, ѡтнатѣмъ кгрѹнтѹ и пожитковъ жорнищских

так около обнѣль и ѹтиснѹл, же толко има державы Жорнищское, чога ведле права и справедливости охилити трѹдно, а велми з малым пожитком взглядом властности жорнищское в спокойном держаню п̄на подкоморого зостало. И в том, деи, его млсть к̄нзь воевода браславский великую кривдѹ и шкодѹ п̄ну моему ѹделал. Г̄ко ж то все и на ѹряде кгородском Браславском пан Г̄сликовский оповедал а, не могѹчи возного тутошнего про недостаток их³ мѣти, придане з ѹрядѹ на енерала коронного // п̄на Ивана Ботарского одержаль и нас просил, абыхмо на огледане того ктвалту и безправа, которое ся п̄ну его от к̄нзя воеводы десть, там до Жорнищъ ехали. Што есмо ѹчинити обецали. Г̄ко ж д̄на нинешнего мсца осмонадцать, кгдысмы вси сполне до Жорнищъ на тую потребу п̄на подкоморого ехали, тогды поткали есмо ѹ дорозе того енерала Ботарского из нѣкоторыми приателы, шляхтою и слугами п̄на подкоморого, а они едѹтъ з Жорнищъ до Браславла. Ино тот возный оповедил нам, иж, деи, за приданем ѹрядовым был есми ѹ Жорнищах на справе п̄на подкоморого, где д̄на нинешнего за обвоженем и оказыванемъ ѹрядника жорнищского п̄на Миколаа Г̄сликовского на кгрѹнтех п̄на Песочинского Жорнищских на речце Климетине и Сваричовце, на тых местцах, ѣко вышеи в сем листе поменило, видел есми, же гребли сыплют и слободы поставленые а мало не на всех кгрѹнтех его мл. Жорнищских подданые к̄нзя воеводы браславског(о), мещане и волощане немировские в дѹбровех и лесах дерево вшелакое рѹбают, товар пасут и сена робѣать, о колькосот члѣвка. Которых, кгдым, деи, пытал, чому тот кгрѹнт п̄на подкоморого пустошите и его ѹживае, тогды многие з нихъ отказывали, иж, деи, ест нас немало, што тут на том кгрѹнте Жорнищском за п̄на Песочинского, за Дѹбицког(о) и Олешу на куницы стоивали, а тепер, деи, его мл. к̄нзь, п̄нъ ншъ, также ѹрядникъ и воить немировский росказал нам, абыхмо того кгрѹнту ѹживали, куниц никому не давали, а людеи и куничников п̄на Песочинского отсель згонѣли. А никоторое⁴ з них и лаѣти нам почали, абыхмо с тых кгрѹнтовъ зараз проч ехали, грозѣчи нам кулею в бокъ. А так, деи, едѹ на ѹрад до Браславла, абых то ку записаню до книг сознал. То, пак, мы водле жадана ѹрядника жорнищского п̄на Г̄сликовского там до Жорнищъ ездѣли и за оказанемъ воита жорнищского Демка на кгрѹнте Жорнищском по местцах, вышеи описаных, слободы поставленые, а на речце Климетине и на речце Сваричовце⁵ сыпане ставовъ, всю тую кривдѹ и отнѣте кгрѹнтовъ п̄на Песочинского того огледали, и тое ж все, ѣко поменены енерал Ботарский нам оповедал, видели и слышали, и погрозокъ от людеи п̄на воеводиных наслуخالисѣ. Ино мы будѹчи того добре ведомы, же имене Жорнища ест власное дедицтво п̄нов Дѹбицких, которого ѣко они зъ стародавна, так и по них пан подкоморыи, вшедши в держане року осмьдесят пѣтого, аж досел в спокойном ѹживаню в тых границах стародавних был, а року теперешнего девѣтдесятого д̄на оногдашнего мсца августа шостогонадцѣт д̄на с тых кгрѹнтовъ всех, ѣко есть вышеи описано, от к̄нзя воеводы зъ спокойного держанья выбит есть. И на то п̄ну подкоморому даем тот нашъ лист з нашими печатми и с подписы

рѣкъ, хто писати ѹмиеть. Писан ѹ Жорнищах мѣца августа ѡсмог(о)надцат
дѣна року тисеча пѣтсот деветдѣсѣтого.

Три печатки

Богдан Гѣкушинскии, рука власна
[Васи]леи Чече[л, рука власна]
Андреи Жабокрицкии, рѣка
власна

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 18–18 зв.
Оригінал.

Ретести:

4, art. 5 на што шляхта при возномъ бываеть.

Zeznanie szlacheckie, iz toz widzieli, co i wozny, o grunthy, ⁶ będac przy
nim na ten czas⁶.

Там само. Арк. 19 зв.

¹ Це слово повторено децю далі, після августа. ² Крѣтыи ³ Ідеться про возних.
⁴ никоторые ⁵ Сваричовце ⁶ ⁶ Дописано іншою рукою.

№ 188

1590 р., серпня 18. Остолопів. –

Лист коморника Брацлавського воєводства Олексія Дяковського про те, що йому Миколай Ясліковський, урядник брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського в Жорнищському маєтку, зробив заяву стосовно шкод, заподіяних цьому маєткові підданими з Немирівського і Прилуцького маєтків брацлавського воєводи кн. Януша Миколайовича Збарзького, і про те, що він, О. Дяковський, знає: Жорнищський маєток є власністю Л. Пісочинського

Гѣ, Олексии Дѣяковскии, коморьникъ воєводства Браславьского, визнаваю
тым моим листом, иж вчорашнегѣ дѣна сѣмогонадцат мѣца августа в року
нинѣшнемъ тисеча пѣтсот деветдѣсѣтомъ приѣздил до мене ѹрядникъ
жорнищскии его мл. пана Лаврина Пѣсочиньского, подкоморого браславского,
шляхетныи пан Миколаи Гѣсликовскии, ѡповѣдаючи и жалуючи, иж, дѣи, року
теперешнегѣ деветдѣсѣтого мѣца августа шѣстогонадцат дѣна велможныи его
мл. кнзь Гѣнушь Миколаевич Збаржскии, воєвода браславскии, через ѹрядника
своего немировского пана Захараша Розношиньского и через воита
немировского Лаврина Долгана, и многих слѣгъ своих, такъже Федора
Бондѣренка и Карпа, и иньших подданных своих, з мѣста Немирова и Прилѣка и
з волостѣи тамошних ѹмыслѣ на то способленых, ѡ колкосот чѣлвка, в

небытности пана моего, наехавши мощно, квалтом на властныи старожитныи кгрѹнт, имене Жорнищское, мало не посеред кгрѹнту Жорнищского над речкою Сваричовкою, повышеи городища и осады жорнищское, недалеко пасеки Мишковское, где тепер Давыд стоит, почавшы от того местца, к верховине речки Лопени и Лопенею аж до Ѹстья ея, где в Собок Ѹпала, а в дрѹгую сторонѹ аж кѹ границы пана Красноселского, занавшы Крѹтыи горбѹ, речку Климетенку, на кгрѹнте Жорнищском лежащую, и за Климетенею по границѹ данилковскую и ободенскѹю, а за речкою Собком, почавшы от границы ободенское, земли, кгрѹнты и речки жорнищские аж до границы илиньское, также и за речкою Великим Собом вси кгрѹнты пна подкоморого старожитные, спокойные Жорнищские на себе забрал и, себе оные привлащаючи, подданым своим преречоныи [Б]ондѹренку на рече Сваричовѹ[це а] Карпу на рече Климетине, повыше[и] Ѹстья, где в Собокѹ Ѹпала, слободы ставити, ставы сыпати и оных всих властных кгрѹнтов пана подкоморого на себе ѹживати казал, и пана подкоморого, пана моего, с тых то всих преречонных кгрѹнтов дедичных з спокойного держанья квалтовне выбил. Гако ж тамѹ тые подданые, водле воли его мл. кнзя воеводины бѹдѹчи на то готовы и способны, зараз фѹндовалися и фѹндѹются и ставы сыплот, а иншии многие люди его млсти кнзя воеводины сена косят, з быдлом, пасеками стоат и всих пожитков ѹживают, с чого перед тым кѹници на пана моего плачивано. Кѹ томѹ лесы, дерево, на товары лесные згожое, дѹбровы и пасеки пѹстошат. И праве, деи, его мл. кнзь воевода тым квалтовнымѹ выбитем, отнятемѹ кгрѹнтѹ и пожитков жорнищских такѹ околом обнал и Ѹтиснѹл, же толко има державы Жорнищское, чого в[е]дле права и справедливости охилити трѹдно, а велми з малым пожитком взглядом властности жорнищское в спокойном держанью пана подкоморого зостало. И в том, деи, его мл. кнзь воевода brasлавскии великую кривдѹ и шкодѹ панѹ моему ѹделал. И просил панѹ Миколаи Гасликовскии, абых того оповедана и жалобы, через него мне донесеное, сведецтво на писме дал. Гако ж и га самѹ бѹдѹчи того добре ведом от предков моих, же имене Жорнищи есть власное дедицтво панов Дѹбичкиих, которого гако они з стародавна, такѹ и п[о] них пан]ѹ подкоморыи, вшедшы // в держане року осмьдесат пятого, аж досел в спокойном ѹживаню в границах стародавних был, а рокѹ теперешнего девьдесатого мсца августа шостогонадцат днѹ с тых кгрѹнтов своих, гако есть вышеи описано, от его млсти пана воеводы brasлавского з спокойного держана выбит есть. И на то его мл. пану подкоморому даю тот мои лист з моею печатю. Писанѹ в Остолопове року ДФ девьдесатого мсца авгѹста осмогонадцат днѹ.

Печатка

Олексѹи Дакувскии, рѹкою власною

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 20–20 зв.
Оригінал. Те саме: Там само. Спр. 4137 III, арк. 32–32 зв. Незасвідчена копія.
Переклад польською мовою.

Ретести:

Wybicia przyznanie od p. Diakowskiego. 17 augusta. O grunthy.
Pozew. Anno 1590 d. 18 aug(usti).

Там само. Спр. 4047 II, арк. 20 зв.

№ 189

1590 р., серпня 18. Вінниця. –

Лист брацлавського хоружого Василя Шашковича про те, що йому Миколай Ясліковський, урядник брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського в Жорнищському маєтку, зробив заяву стосовно шкод, заподіяних цьому маєткові підданими з Немирівського і Прилуцького маєтків брацлавського воєводи кн. Януша Миколайовича Збарзького, і про те, що він, В. Шашкович, знає: Жорнищський маєток є власністю Л. Пісочинського

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 21–21 зв.
Оригінал. Документ ідентичний документу № 188.

Ретести:

O wybicie z grontu zorniskiego nad rzeką Swaryczowką.

Protestacya j. p. Piasoczynskiego na x(ie)cia Janusza Zbaraskiego. 1590
d. 18 aug(usti).

Там само. Арк. 21 зв.

№ 190

1590 р., серпня 20. Жорнища. –

Лист коронного земського возного єнерала Івана Антоновича Боярського про оглядання ним шкод, заподіяних Жорнищському маєткові брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського підданими брацлавського воєводи кн. Януша Збарзького

Іа, Иванъ Антонович [Б]оарский, єнерал возный земский всеє Короны и панствъ, до нее належачих, ознаимую тымъ моимъ листомъ всимъ, кому ведати належить, иж кгда в року в нинейшимъ тисеча пачсотъ деватдесатомъ мсца августа осмог(о)надцат дна за листовнымъ приданьемъ ѳрадовымъ пана Григоря Чечела, подстаростего brasлавского, былемъ на справахъ его млсти пана Лаврина Песочинского, подкоморого brasлавского, в Жорнищахъ, где на тот час мноу ѳрадникъ его млсти жорнищский пан Іасликовский кгвалтовное выбите з спокоиного держанья з многих кгрунтов пана подкоморого, сыпане ставов, постановене слобод на власномъ кгрунте его мл. и починене многих

шкод ѿт его млсти кнзя Гдуша Збаразского, воеводы браславского, через певные особы в року нынешнем мсца августа шостогонадцать дна починеные, обводил. Чогомь и зознанье на ўраде кгородскомъ Браславскомъ ўчинилъ. Тогда в тотъ час при мнѣ многаа шляхта была, а ѿсобливе панъ Богданъ Коцубъ Гдушиньский, пан Василей Чечел а панъ Андреи Жабокрыцкии. И тоѣ ж все, іако на выписе ўрадовымъ сознаніа моего ѿписано, видели и того всего сполно зо мною посведчають. А для лепшого веры до сего листѣ моего печать мою прикладаю. Писанъ ѿ Жорнищахъ мсца августа двадцатого дна.

Печатка

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 17. Оригінал.

Ретесту:

Wyznanie Boiarskie^o, wozne^o, iż przy niem szlachta była na tei sprawie w Zorniszczach. A^o 90 die 18 augusti.

Rellacya woznego, іако był y widział na obdukcyci gruntow zornisckich wiele szkod, poczynionych przy naiechaniu jo. x(ię)cia Janusza Zbaraskiego. 1590 die 20 aug(usti).

Там само. Арк. 17 зв.

№ 191

1590 р., вересня 4. Брацлав. –

Позов Брацлавського гродського суду брацлавському воеводі, кременецькому і пінському старості кн. Янушові Миколайовичу Збаразькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського писаря Лаврина Пісочинського про шкоди, заподіяні Жорнищському маєткові підданими з Немирівського маєтку князя

Греи¹ Стрѣс с Комарова, староста браславский, виницкии и звиногородск[ии]

Велможному его мл. кнзю Гдушѣ Миколаевичу Збаразькому, воеводе б[рас]лавьскому, старосте кременецькому и пинскому.

Жаловал ѿ судѣ м[оєз(о)] кгородского Браславскоз(о) его мл. пан Лаврин Пісочинский, подькомор[ии] браславский, писарь короля его млсти, ѿ томъ, иж, деи, року тепереш[нез(о)] тисяча пятсот девятдесятоз(о) мсца апреля двадцат сегомо дна, в пятницѣ, по святѣ Великоноцномъ римском, в небытности пна подкоморого браславскоз(о) въ имену его млсти Жорнищскомъ, ѿ воеводстве Браславском лежачом, вша милост через вриадника своез(о) немировскоз(о) пна Захарейаша Розношинскоз(о) а через воита своего немировскоз(о) Лаврина Долгана, и через слѣз своих Косовскоз(о), Бородавку, через Иванка, гетмана стрелецкоз(о), и многих стрелцов и подданных своих, и

через инших помочников, ѿ колкосот члвка, на то способленых, которых всех про великост ѡршаку ѡнъ знати и ведати не может, але вша милость самъ их знати имена и прозвиска ведати рачиш, конно, зброино, з стрелбою и рознымъ оружемъ в[оѣ]ннымъ, ѿко против непри[а]тѣля посторонного, зъ замку места и з маѣтности вшое мл. Немировское мощно, кгвалтомъ наехавши на двор его мл. на кгрунте его властномъ, зъ стародавна спокоином, на Жорнищах, то ест на городищѣ Ѹ Пропастищѣ над речкою Сваричовкою, напродь в том дворе слугъ и людеи его тамошних позбивал и поранил а пораненых з жонами, з детми и зо всими маѣтностями до Немирова, а потом и до инших именей своих и на розные местца гдес выпровадил, которых и досел Ѹ себе не маеть ани ѿ них ведает. И ѿ то все Ѹкривжоным² волное право вцале заховует. А Ѹрадник его мл. тамошни шляхетныи Миколаи Гдсликовскии и иншие слуги, и люди жорньвицские залевде з горлы в лес ѿт своее маѣтности повтекали. Тамъ же в томъ же дворе на ѡн час шкоды и грабежы великие безправне починеные, то есть взято стрелбу гаковницъ десѣат, по пѣт копъ грошеи, а ручницъ долгихъ двѣнадцѣть, // по две копе грошеи купленых, порохѣ полбочокъ за двѣнадцѣть копъ грошеи и салетры камен за две копе грошеи, ѿлову за две копе гршеи, сѣрки за сорокъ гршеи, куль готовых ѿловяныхъ до гаковницъ полпѣтаста, коштовали полторы копы грошеи, муки ржаное десѣат третинников по сороку грш., пшона третинникъ за две копе и крупъ три бочки лвовски по полукопью грошеи, мѣса свиного(о) полтеи ѿсмъ по двѣдцѣти и чотыри грши, сал чотыри по десѣти грошеи, сокѣръ ѿсмъ по десѣти грошеи, рыдлев чотыри по два грши, пилу за сорокъ грошеи, топор тѣселскии за пѣтдѣсѣт гршеи, свердлов чотыри по грошеи три, возов воловыхъ два по двѣнадцѣт грошеи, волов чотыри по две копе грошеи. А то все на литовскую личбу. Рѣчи вриадника пѣна подкоморого Миколаи Гдсликовског(о) там же на тот час взялъ: конѣ сивого стада пѣна Писочинского, за которог(о) давано двѣнадцѣт копъ грошеи, седло малеваное з воилоком и з Ѹздою за чотыри копы гршеи, жупан зеленыи каразыев[ы]и новыи з двѣдцѣтми кгзуиковъ, в них сребра пулгривны, коштовал полчетверты копы грошеи, ѿрмак блакитныи люнскии за три копы грошеи, грошеи готовых пѣна подкоморог(о), которые при немъ для шафованѣ на потреби были, копъ шѣстдѣсѣт а самог(о) Гдсликовског(о) коп пѣт, ручницъ губъчастыхъ две по копе грошеи, полгаковъ тѣж два по две копе грошеи, пороховницъ чотыри з ладѣнками двоими с порохом, коштовали по полукопю, ѿпонѣч две за три копы, коцов два по полукопю, рогатин две веницкихъ по пѣтнадцѣти грошеи, кошул чотыри по полукопю, шлык лисии за сорокъ грошеи, рукавицы брѣнатног(о) фалондышу подшитые за двѣнадцѣт грошеи, Ѹбране каразыевое за копу грошеи. А Ѹ члвка пѣна подкоморого Ивана там же взято клѣчу тисавую, коштовала за пѣт коп грошеи, седло за полторы копы, сагайдак за две копе грошеи, воз с хомутомъ за двѣдцѣт грошеи, бодню // с платемъ белымъ, кошул мужицкихъ две по двѣнадцѣт грошеи, плахот чѣрчатыхъ две по сороку гршеи, полотно кужилного локот двѣдцѣт по три грошеи, ѿрмакъ блакитныи люнскии за три копы грошеи, железа плуговые за полкопы грошеи. В тот же час в Жо[р]нищах тѣсел, грабаров

и млинаров, до роботи и фундована тоє осады способных, и гайдѹков для сторожы десѹт позбивал, ручницы и начина ѹ нихъ побрал и розно их всих распорошил и розогнал, которые, и на службу и на роботу пнзи взявши, и затым сорока и чотырох кол не заробившы ани заслѹживши, проч оттол розбечиса мусели. А то все вша мл., через тог(о) врадника, слуг и подданных своих ѹчинивши, тѹю маетност выбравши, шкоды и грабежы таковыє поделавши, поменены двор пна подкоморог(о), дом новозбѹдованыи, то ест избе две, запаливши, а потом коморы и иншоє будованє, и острогъ розбираючи, а на тот огонь в купѹ кладѹчи, всю оную осаду огнем спалил и в поपालеню того будована дворного шкоды на двадцѹт копѹ грошеи ему ѹчин[и]л. И потом ты[є] вси речи и грабежы, вышеи [о]писаныє, кгвалтовн[ы]е и безправ[н]ыє по[ч]иненыє, до имени св[я]т(о) Нєм[иро]ва отпро[вадил]. А особливе [з]а тым кгвалтовным наездом и п[р]еказою въ господарстве, а³ неѹживаню и омешканю пожитков в тои маетности шацуєт себе пан подкоморыи шкоды от вшоє мл. на тисечѹ коп гршеи литовьскихъ и о то все зѹ вшею мл. ѡчевисто ѹ судѹ передо мною мовити хочєт, и вшу мл. ѡ то позывает. Прото абы вша мл., кнже воеводу, ѹ Браславлѹ на рочки кгородские браславские, которые припасти и сужоны быти мают в року теперешнем девѹтдесятом мсца октебра девѹт(о) днѹа, ѹ волторок, передо мною, а в небытности моеи на тот час ѹ Бра[с]лавлѹ ино перед сѹдом моим кгородским ку праву сам ѡбличне стал и ѡ вси тые речи, верху на жалобе менованыє, пану Песочинскому самомѹ, таже ѹраднику его Миколаю Гсликовскому и Ивану, члвку его, ѹсправедливил. Писан ѹ Браславлѹ року по нароженю Исус Хрыста, Сна Бжего, тисѹча пѹтсот девѹтдесятого мсца сѹнтабра чет[вер]того днѹа.

Позовѹ кгородскии

Печатка

Грегореи Бабуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 23–24.
Оригінал.

Регеста:

А 1590 die 4 septemrbis. Pozew grodzki o naiazd anno 1590.

Там само. Арк. 24 зв.

¹ Юреи   ² ѹкривжоныи   ³ Далі має бути в.

№ 192

1590 р., після 7 вересня. Брацлав. –

Лист коронного земського возного енерала Івана Антоновича Боярського про те, що він увіткнув у ворота Немирівського замку позов Брацлавського

городського суду брацлавському воеводі, кременецькому і пінському старості кн. Янушові Збаразькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про шкоди, заподіяні Жорнищському маєткові

Г[а], [Ива]нъ Антонови[чь] Бодарскии, енераль вознии земскии всеє Корони и пан[с]твъ, до неє належачихъ, ѿзнаимую тымъ моимъ листомъ, иж року т[ис]еча п[а]т[с]от д[е]с[а]т[о]го м[ѣ]с[а] сентебра сѣмого д[н]а; маючи ꙗ при [со]бе шлахту людеи добрыхъ п[н]а Станислава Скадо[м]ьского а п[н]а Г[а]куб[а] Высокинського, ѹткнул есми позов к[р]одскии brasлавскии в Немирове ѹ ворота замковыє по его млсть к[н]за Г[а]нуша Збаразского, воеводу brasлавского, старосту кременецкого и пинского, ѿ квалтовныи наездъ, ѿнате к[р]унту и ѿ выбите с покойного держанъа его млсти п[н]а Лаврена Песочинс[к]ого, подкоморего brasлавского, к[р]унту Жорнищьского, ꙗко т[о] все [ш]иреи в ономъ позве написано и доложено е[с]ть. З[а] которымъ п[о]зв[о]мъ зложил есми [р]окъ ѹ Brasлави к[ѹ] п[р]а[в]у ста[т]и его млсти к[н]зю воеводе brasлавского¹ и на жалобу п[н]а подко[мо]рого brasлавского ѹсправедливитиса на рочки к[р]одские brasлавскии², в позве меновите написаныє. А тот позов во все[м]ъ згодливыи з другимъ позвом, што при сторонѣ поводовои зосталь. И на то есми ѿбъюмъ сторонамъ менованымъ даль сес мои [л]истъ з моею печатью. Писанъ ѹ Brasлави.

Печатка

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 П, арк. 22. Оригінал.

Пересті:

О выбите квалтовное.

Quit wozne^o przy pozwie.

Piasoczynski z x(ie)cieniem Januszem Zbaraskim o expulsię z Zorniszcz przez pod(danych) niemirowskich. Anno 1590 d. 7 7bris w Braclawiu.

Там само. Арк. 22 зв.

¹brasлавскому   ²brasлавскии

№ 193

1590 р., жовтня 13. Брацлав. –

Декрет Брацлавського городського суду в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського писаря Лаврина Пісочинського про шкоди, заподіяні Жорнищському маєткові підданими з Немирівського і Прилуцького маєтків брацлавського воеводи, кременецького і пінського старости кн. Януша Миколайовича Збаразького

Выпис с книг кгородских замкѣ гедрѣского Браславского

По нароженю Исус Хса, Сына Бжго, рокѣ **ДФ** деведесатого мсца октебра девятото днѣ

На рочкох кгородских браславских, которыѣ припали и сѣдовне отправоватисе зачали рокѣ и днѣ, вышеи написаного, передо мною, Юремѣ Стрѣсом с Коморова, старостою браславским, вѣницким и звинородским, постановившиа обличнѣ, ѣрожныи его мл. пан Лаврин Песочинский, подкомории воеводства Браславского, писар короля его млсти, просил ѡ придане возного на приволане велможног(о) его млсти кнзѣ Гднуша Николаевича Збаражского, воеводѣ¹ браславского, старостѣ² кремѣнецкого и пинского. Гд з ѣрадѣ моего его млст. панѣ подкоморомѣ для приволанѣя его млсти пана воеводѣ¹ браславского придал возного воеводства Браславского Федора Братковского. Которыи возныи днѣ першого, ѣ волторок, его млсти пана воеводѣ браславского кѣ правѣ вола. Также и на завтрѣе, в середѣ, через того ж возного его млт панѣ воевода браславскийи ѡт пана подкоморого кѣ праву был привольванѣ. И кгда з реистрѣ порядком по инѣших справах, ѡтсѣжоных в сѣботѣ того ж рокѣ и мсца, вышеи ѡписаного, днѣ нинешнего третегонадцѣт, справа межѣ их млстами паном подкоморим и его млтѣю паном воеводою браславским приточила за третим приволанѣм через возного ѡт пана подкоморого его мл. пана воеводѣ¹ браславского, его млстѣ панѣ подкомории ѡчевисто в сѣдѣ ѣстне злецыл рѣч свою ѣ права мовити приѣтелеви своему пану Гднѣ Хоинскому. Которыи приѣтел ѣмоцованыи его млти, вмѣсто ѣстное жалобы поднесши позов, просил, абы читанѣ был, которого га перед собою читати казал. И в тѣе слова ест написанѣ:

Юреи Стрѣс с Коморова, староста браславскийи, вѣницкийи и звинородскийи, ротмистрѣ короля его млсти

Велможномѣ его мл. кнзѣю Гднѣшу Николаевичѣ Збаражскомѣ, воеводе браславскому, старостѣ кремѣнецкомѣ и пин[с]кому.

Обѣжажливе жаловал ѣ судѣ моего кгородского Браславского его млт панѣ Лавринѣ Песочинскийи, подкомории браславскийи, писар короля его млсти, ѡ том, иж вѣша млст рокѣ теперешнего тисѣча пятсот девѣдесатого мсца авгѣста шѣстогонадцѣт днѣ через ѣрадника своего немировского пана Захарѣаша Розношынского и через воита немировского Лаврина Долганѣ, и многих слугѣ своих, также Федора Бондѣренка и Карпа, и инѣших подданных своих, з мѣста Немирова и Прилѣка и з волостѣи в. мс. тамошних ѣмыслне на то способленых, ѡ колкосоть члѣвка, наѣхавшы мощно, кгвалтом на властныи старожитныи кгрѣнт его млти имѣне Жорницское, мало не посеред кгрѣнтѣ Жорницского над рѣчкѣ Сваричовкѣ, повышеи городища и ѡсады жорницское, недалѣко пасеки Мишковское, гдѣ тепер Давыд стоит, почавши ѡт того мѣстца, ѣв однѣ сторонѣ к верховине рѣчки Лопени и Лопенѣю аж до ѣстѣя еѣ, гдѣ ѣ Собоку ѣпала, а в дрѣгую сторонѣ аж кѣ граници пана Красноселского, занѣвши Крѣтыи горбѣ, рѣкѣ Климетину, на кгрѣнтѣ Жорницском лежачѣю, и за

Климетиною по границѣ данилковскую и ободенскѣю, а за речкою Собком, почавшы *от* границы ободенское, земли, кгрѣнт и речки жорнищские аж до границы илинское, также и за речкою Великим Собом всѣ кгрѣнты пана подкоморого старожитные Жорнищские на себе забрал и, себе оные привлащаючи, подданым своим преречоным Федорѣ Бондѣренку на речце Сваричовце а Карпѣ на речце Климетине, повышеи Ѹстья, где в Собоку Ѹпала, слободы ставити, ставы сыпати и оных всих властных кгрѣнтов пана подкоморого на себе Ѹживати казаль, // и его с тых то всѣх преречоных кгрѣннов³ и пожитков дедичных, з покоиного держаня квалтовне выбил. Гдѣ ж тамъ тые подданые, водле воли вшеи млсти будѣчи вжо на то готовы и способлены, зараз фѣндовалися и фѣндѣются, и ставы сыплют, а иншые люди вшеи млсти сена косят, з быдлом и с пасеками стоат и всих Ѹживают, с чого перед тым кѣницы на него плачивано, к тому лесы, дерево, на товары лесные згоже, дѣбровы и пасеки пѣстошат. И правѣ, деи, вша млст его тым квалтовным выбитьем, *отнятем* мало не всего кгрѣнтѣ и пожитковъ жорнищских так около обнял и Ѹтиснул, же толко имя державы Жорнищское, чого водле права и справедливости охилити трѣдно а велми з малым пожитком взглядом власности в покоином держанью пана подкоморого зостало, в чом его млт великѣю кривдѣ и жал *от* вшео млсти быти менит. А в *отнятю* и неѸживаню тых кгрѣнтов и пожитковъ менѸет себе шкодоу шестсот копѣ гршеи литовских а Ѹ судѣ моего кгородского Браславского зѣ вшею млстю мовити хочѣт и ѡ то вшу млст позывает. Прото абы вша млст, кнже воеводу браславский, тут, в Браславлѣ, на рочки кгородские браславские, которые припасти и сѣжоны быти мают в року теперешнем девятдесятом мсца октебра девятаго днѣа, Ѹ волторок, передо мною, а в небытности моеи перед судом моим кгородским кѣ правѣ стал и в том всем, како вышеи поменял(о), на жалобѣ пана подкоморого браславского Ѹсправедливил. Писан Ѹ Браславлѣ рокѣ по нароженю Сына Божого Исус Хса тисеча пятсот девятдесятого мсца сѣнтября четвѣртого днѣа. Григорей Баибѣза, писар.

А по вычитаню того позвѣ, постановившися облично в судѣ, его млт. панъ воевода браславский злецил Ѹстие речѣ свою до права слѣжебникѣ своемѣ панѣ Григорю Дедеркалѣ, принимючи через него во всем зыскѣ и страту. Ѹмоцованыи пана подкоморого панъ Гдѣнь Хоиньскийи домовѣлсе, аб[ы]х[мо] стороне позва[н]ои *отповедати* на тую жалобу наказал. Ѹмоцованыи его млсти п[на] воеводы браславского панъ Григорей Дедеркало, заховавши себе всѣ обороны правные, не вдаючиися в право, не признаючи належности судѣ актора, так теж рокѣ ани позвѣ, поведил, *иж* его млст панъ воевода браславский ѡ рокѣ и положеню слѣшном водле права такового позвѣ, *иж* бы слѣшне по его млстѣ водле права был положон, ведомости не маѣт и для того пану подкоморому справоватисѣ не повинен, *иж* его мл. был послан на службѣ его королевское млсти и Речи Посполитое, дл[а] чого его млт пан воевода по зеханю с тоѣ послѣги его кр. млсти и Речи Посполитое водлѣгъ констытѣцыйи соиму валного Варшавского в рокѣ теперешнем девятдесятом до дванадцати недел *от*

вшеллаких сѹдов маѣт быти волен. И ѹказал констытѹцыю соиму валного Варшавского, в року девѣтдѣсѣтѣм ѹчиненѹю, в которой ест написано, из жолнѣре и слѹги всѣ, которые бы службѹ военнѹю на себе поносили, ѡт вшеллаких судов до двѣнадцѣти недел по роспѹщеню воиска маѡт быти волни. А из тому роспѹщеню воиска недел двѣнадцѣти не вышло, прото его млт на сѣс час становити и жадное росправы мѣти не повинен. И просил, абы водле того декрету першого, с тѣм же паном подкоморим ѹчиненѣм, которыи сѣ межи их млсти ѡ наездѣ кгвалтовныи, пожогу и грабеж перѣд тѣм, ним таа справа припала⁴, ѡт рокѹ, позву его млст панѣ воевода браславский был волныи. А панѣ Хоинский ѡт пана подкоморого, заховавши себе вси ѡбороны правныѣ, вцѣлѣ ничого не ѡпѹщаючи с права посполитѣм, поведил, из сѣа тою // констытѹцыею, в рокѹ девѣтдѣсѣтѣм ѹчиненѹю, сторона позванаѣ ѡ то щитити не может, кгда ж в тои же констытѹцыи ниже ест написано, естли бы хто в надею тоѣ екземпцыи комѹ кгвалтом маѣтност ѡтнял, ма быт сѹжон, а там ест кгвалтом выбит з кгрѹнтов моих вжо добре по дѣтѣ тоѣ констытѹцыи и по пѹбликацыи⁵. И просил, абы кѹ далшому постѹпкѹ был припушонѣ. Гд з ѹрядѹ старѣства моего, нарадивши сѣа з сѹдом моим и з их млстю панѣми шляхтою, на тот час при мнѣ бѹдѹчою, и припатривши сѣа тои констытѹцыи⁶, в рокѹ девѣтдѣсѣтѣм ѹчиненѣм, из ест екземпцыѣ, в которой докладаѣ, же каждыи таковыи, хто бы на службѣ его королевской млсти и Рѣчи Посполитѣи военнѣи был, в кождѣм таковѣм ѹчинкѹ на таковую справѹ аж по роспѹщеню воиска до двѣнадцѣти недел ѡтказѡват и справѡват не повинен, ѡкром хто бы по дѣтѣ тоѣ констытѹцыи кому маѣтност, именѣе заставное або вечистѡе в надею тоѣ екземпцыи неправнѣ кгвалтовнѣ ѡтнял; а из сѣа тоѣ выбитѣ с покоиногѡ держѣнѣа пана подкоморого браславского в рокѹ нинѣшнем девѣтдѣсѣтѣм мѣсѣ августѣ шѣстѣнадѣцѣт днѣа с позвѹ ѹказаѣ, таковыи через слугѹ и поддѣных своих мѣста Немирова его млтѣ панѣ воевода браславский с поменѣных кгрѹнтов пана подкоморого выбил, а таа констытѹцыѣ ест заварта на сѣимѣ Варшавском апрѣлѣ девѣтогнадѣцѣт днѣа, а сѣзде на вѣрадѣ моем кгрѣдском Браславском ѡбѣяснѣна и принесѣна маѣа ѡсмогѣ днѣа; с тѣх всѣх причин, из тоѣ выбитѣ в колко недел по ѹведеню и ѡзнаимѣню до книг тоѣ констытѹцыи ѹказало, сказал и присѹдил есми ѹмоцованѹмѹ его мл. пана воеводы браславского далѣи в п[ра]во постѹповати. ѹмоцованыи его млт. пана воеводы браславского ѡт того декрету сѹда моего на трибѹнал апелѣвал. Гдм емѹ апелѣцыи не допѹстил. Панѣ Григорѣи Дѣдѣркало на менѣ возным и шляхтою свѣдчил. Затѣм сторона поводаѣа, доводѣчи позву и рокѹ, показѣл⁷ выпис с книг з ѹрядѹ кгрѣдского Браславского сознѣнѣа шляхѣтнѣгѡ Ивана Анѣтоновичѣа Бѡдѣрского, енорала⁸ возного всѣе Корѹны, з ѹрядѹ тѹтошнѣгѡ приданѣгѡ з двѣма шляхѣтичѣми панѡм Стѣниславѡм Кладѡмским а панѡм Гдѹкубѡм Вѣсокинским, которыи, ѡбличнѣ ставшы на вѣрадѣ, сознѣл, из двѣа позвы в жалѡбѣ пана подкоморого, один ѡ кгвалтовныи наездѣ на Жорнища а дрѹгии в тои рѣчи тепѣрѣшнѣи, ѹ ворота замку Немировского по пѣна воеводѹ браславского вѡтъкнул. Показѣл тѣж и квит при позвѣ за печѣтѹю тогѡ ж енорала⁸. А по вычитѣнѹю тогѡ выписѹ ѹмоцованыи

пана воеводы браславского, звыш поменены, поведил, иж, деи, таковым сознанием того то нѣакогос Ивана Антоновича, которыи сѧ менил быти Боарским и акимсь енералом⁹, року и положена того позву доводити не может, кды ж ест право посполитое, артыкул двадцат третии в розделе четвертом, же позву и рокѹ доводити мает выписом с книгъ сознания возного поветово(о), а ест право посполитое, артыкул четвертыи в розделе четвертом, иж возныхъ воеводове в кождом воеводстве становити мают, которыи возныи мает быти шляхтичом // и оселым в том повете, которыи порядком права посполитого вси справы, Ѹрадови его належачие, отправовати мает. А тот то Иванъ Антонович, которыи сѧ менил быти Боарским, не ест возным в тѹтошнем воеводстве, и не вѣдати, естли ест шляхтичем, и не ест жадным енералом, кды ж листѹ своего, которыи естли бы мел на то¹⁰ вриад, на вриаде тѹтошним не оповедал, ни его до книгъ вписати даль ани его пѹбликовал; кды ж ест звычайи права посполитого, же возныи, в тѹтошнем воеводстве поставлены и оселыи, повинен то до ведомости Ѹрадовое донести и лист, которыи на вриад свои мает, до книгъ дати вписати и оныи водле права пѹбликовати дати мает. Поготову таковыи чоловекѹ незнаемыи мѣл бы первеи так се водле права справити, чого сторона не покажет, а хотѧ и показала, жебы тот то Иван был енералом, теды предсе за слушне ѹ сѹдѹ приимован быти не может, кды ж в праве нашом, которым сѧ тые воеводства сѹдят, жадных енералов не машѹ и быти не могѹт. Панъ Хоинский на то от пана подкоморого мовил, иж, деи, што сторона позванаѧ поведает, же тот Иванъ Боарский не могѹт тых позвов давати, бо, деи, возным ани оселым в здешнем воеводстве не ест и не ведати, ест ли шляхтичъ и ест ли онъ енералом, мел лист свои на возное на вриаде тѹтошнем оповедати и до книгъ вписати водле звычайю, то стороне кѹ помочи быти не может, бо сѧ ясне значит, же Ѹриад не приимовал бы был ани придавал его до справ пана подкоморого, покол перед Ѹриадом не вывелсѧ слушне и досконале, иж ест возным, чого Ѹрадови постерегати допущено, а не ему. Кды ж таѧ ест причина, же Ѹриадник пана подкоморого того енерала коронного до справ [его] мл. способлати мѹсел; маючи пан подкоморыи розные кривды от его мл. пана воеводы браславского во имену своем Жорнищах, которыи водле права возным обложоны и осведчаны быти мѹсят, тогды не могѹт возного иншого на то способыти, бо ѹ воеводстве Браславском, почавшы через рокѹ осмьдесят осмыи, аж до того часѹ возных не было, которыи бы слушне Ѹриад свои выконывати могли, толко один, и жаден возныи против его мл. пана воеводы, под юрдыщыею¹¹ его млт. бѹдѹчи, сведчити не хотел, подаючи теж на приклад с права послолитого артыкул осмыи в розделе девятом, иж воеводове и старостове, ведѹчи право з шляхтичом в повете своем, сведков своее юрдыщыи¹² ставити не могут, ажли з ыншого поветѹ; ино иж таѧ справа идет з самым паном воеводою, которого владност над возными тѹтошними ростягаетсѧ, тогды, жебы сѧ в тых справах пана подкоморого ничо(о) не ѹближило а звлаща в справе теперешней о квалтовное выбите жебы сѧ до кродѹ в чотырох неделях позвати не ошешкало, с тых всѣх причин того енерала

коронного шляхетного Ивана Боярского слушне себе способил и з ҮрадҮ тутошнего приданым одержал, доведечи и констытҮцыею соимовою року семдесѧт шостого ѡ енералах возных, иж во всех панствах коронных приимованы быти маюҮт, ѧко ж их и в поветех воеводства Волынского, также на дворе короля его млсти // и Ү судҮ головного примѸют. Для чого и тепер тот енерал коронныи шляхтич, которыи з двема сведҮками шляхтичи положенҮе того позвҮ сознал, слҮшне принѧт быти маеҮт, а наболеи против его мл. пана воеводы. А што мовит сторона, иж не ведаеҮт, еҮтли тот енерал шляхтичом ѡсельым еҮст, ѡ тоеҮ, еҮтли кому надобе, Ү нег(о) се самого доведаеҮт. И просил, абы сторона позванаѧ его млст панҮ воевода браславскии, которыи¹³, ведаючи ѡ том позве, на рок прибыл и тепер ѡбличне тҮт, Ү сҮдҮ, еҮст, на речҮ головную отказывал. А Үмоцованыи его мл. пана воеводы браславского панҮ Григорей Дедеркало на то поведил, иж што Үкажеть сторона констытҮцыею, в року семдесѧт шостом ҮчиненҮю, иж енераловҮ во всҮх Үрадех приимовати маюҮт, теҮды таѧ констытҮцыеи до права нашого не належит, и воеводство Волынское и Браславское под тҮю констытҮцыею не подлегло, кҮды ж еҮст ѧко привилеи, в Люблине на Үнии даныи, также констытҮцыеи соиму коронацыеи его королевское млти теперешнего пана нашого Жикгимонта Третьего и констытҮцыеи соиму валного Варшавского, в року ѡсmdесѧт девѧтом Үфаленои¹⁴, иж всҮ справы воеводства Волынского, Браславского водлугҮ статҮтҮ, которым са тые воеводства судѧт, не выкладаючи ани словне декларҮючи, сҮдит маюҮт. До того в тои же констытҮцыеи, на том же соиме в року семдесѧт шостом Үфаленои, ѡсобливый артыкул ѡколо потреб воеводства Волынского и Браславского еҮст, также и ѡколо возного ѡсобливе постановено еҮсть. И просил Үмоцованыи пана воеводы браславского волности ѡт позвҮ и року. ГҮ з ҮрадҮ моего, нарадившиҮся зҮ их млст. паны шляхтою, на тотҮ час при мне бҮдҮючию, прихилиаючиҮся до права посполитого, иж ѡсобливым статутом Великого кнҮзства Литовского и артыкҮлы, в констытҮцыеях ѡписаныи, воеводство Волынское и Браславское судит, а не правом корҮнным, также теж и тот енерал тут, на враде моем, листҮ своего, на возновство ему даного, до книг не вписовал и ведомости ѡ себе знати не далҮ, не бачачи ѡному еноралу¹⁵ владности водле права сезде, Ү воеводстве Браславском, Үчинил еҮсми его мл. пана воеводҮ браславского ѡт року и позвҮ волным. А его мл. панҮ подкоморыи на мене возным сведчилсе, менуючи себе ѡныи декрет мои кҮ кривде, на трибунал апелевал. ГҮмҮ их млсти апелѧции на трибунал допҮстил. Которыи декретҮ суда моего до книг кҮродских браславских еҮсть вписанҮ. С которых // и сесеҮ выписҮ под печатю мою его млсти ЛавринҮ Песочинскому, подкоморому браславскому, выдан еҮст. ПисанҮ Ү Браслави.

Печатка

Gerzy Strus z Komorowa,
braczlawskҮ, wynyczkҮ,
zwҮynogroczkҮ starosta,
rҮkҮ swҮ wlasnҮ

Грегореи Бабуза, писар
КорыкованҮ с книгами

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 25–27.
Засвідчена копія.

Ретеста:

Anno 1590 die 9 octobris. Decret wybicia grodzki z oczywistei rosprawy.
Motia na tribunal.

Там само. Арк. 28 зв.

¹ воеводи ² старосты ³ кгр҃ѣнтов ⁴ Далі *напрошується* был. ⁵ публикацыйи
⁶ констыт҃ѣцыйи ⁷ показала ⁸ енерала ⁹ енералом ¹⁰ тот ¹¹ юрыздыцыею
¹² юрыздыцыйи ¹³ которыи ¹⁴ Ѹфалена ¹⁵ енералу

№ 194

1590 р., жовтня 17. Брацлав. –

Зізнання возного Брацлавського воеводства Михайла Братковського перед Брацлавським гродським урядом про шкоди, заподіяні Жорнищському маєткові брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського підданими з Немирівського і Прилуцького маєтків брацлавського воеводи і кременецького старости кн. Януша Збаразького

Выпис с книгъ кгородских замку гсдрьского Браславского

Лѣт. по нароженю Сна Божого Исус Хрста року **ДѢ** девѣтдесятог(о) мсца октебра **ЖІ** дна, в середѣ

Передо мною, Григоремъ Чечелемъ, подстаростимъ brasлавскимъ, ставши очевисто, возный воеводства Браславского *шляхетный* Михаило Братковский ку записаню до книгъ кгородскихъ тыми словы созналъ, *и*ж такъ за очевистымъ Ѹ судѣ на рочкохъ близко прошлыхъ кгородскихъ brasлавскихъ, которые са *от* дна деватого мсца октебра в року нинешнемъ девѣтдесятомъ зачали и судовне *отправованы* были, *так*о и листовнымъ приданемъ *от* его милости пна Юрия Стрѣса с Комарова, старосты brasлавского и веницкого, и звинородского, на всѣ sprawy и потребности его *мл.* пна Лаврина Песочинского, подкоморого brasлавского, а звлѣща на *огледане* квалтовъ, пожогъ и шкодъ во *именю* его милости Жорнищахъ, которые Ѹрадникъ его милости *жорнищский* панъ Николаи Дсликовский менилъ быти пану своему *от* его *мл.* кнзя Гдуша Збаражского, воеводы brasлавского, старосты кременецкого, черезъ вриадника, слугъ и подданныхъ его милости тамъ поделаныѣ, *так*о меновите а ширеи на першихъ выписехъ кгородскихъ brasлавскихъ жалоба и *обводъ*, и поступокъ тоѣ кривды, черезъ того пана Николаи Дсликовского *Ѹчиненыи*, *описанъ* *ест*, то пакъ, *деи*, дна нинешнего, даты, *верхѣ* *описаное*, маючи *та* при себе двохъ *шляхтичовъ*

обывателевъ здешнего воеводства Браславского п̄на Романа Ивановича Жабокрыцкого а п̄на Дмитра Григоревича Слупицѣ, былъ есми на тои справе во имену его милости п̄на подкоморого браславского Жорнищах. Там же за оказанемъ от помененого ѹрадника жорнищского п̄на Миколаѣ Гасликовского видель есми с тою шляхтою, вышче помененою, на городищу ѹ Пропастищѣ, над речкою Сваричовкою, где двор пана подкоморого был, две избе немалых, одна подле дрѹгое в стене, на корен спаленых, и две печи розваленые и там же подле тых избѣ в стенѣ, знат же, комор п̄ат и иншое будоване. И меноваль тот ѹрадникъ жорнищский, *иж, деи*, в небытности пана моего року теперешнего девятдесятого мсца априла двадцат сегомо д̄на его млсть к̄нзѣ воевода браславский через ѹрадника своего немировского п̄на Захарѣша Розношинского а воита немировского Лаврина Долгана, и через слугѣ своих Косовского, Бородавку, через Иванка, гетмана стрелецкого, и многих стрелцовѣ и подданных своих, и через инших помочниковѣ, ѿ колкосотѣ человека, на то способленых, кгвалтовне а зброино наехавши, тотѣ домѣ п̄на подкоморого новозбудованыи, две избе, на городищу запаливши, также коморы и остроги, по городищѣ збираючи, а на тотѣ ѿгон в купѣ кладѹчи, спалил. Там же в рове ѿколо городища немало палевѣ и бервена розметаного лежит. К тому ѹказовал мне на селищи при том же городищѣ ѹ Пропастищѣ, з дрѹгое стороны речки Сваричовки, *иж* на ѿнѣ час там люде седели, *яко* и тепер на томѣ наезде знову дрѹгие седат. // Тогда, *деи*, на том же час острогѣ, што были заострожилися, разбираючи коморы, мешкана их и всю тую ѿсаду жорнищскую ѿгнем на корень спалилѣ, в ни во што ѿбернулѣ и великие шкоды и грабежи починилѣ. И видел есми там на селищи, знат же, комора спалена. И такѣ, *деи*, переказѣ в тои ѿсаде ѹчинивши, потомѣ з многих кгрѹнтовѣ ѿчизных и пожитковѣ жорнищских п̄на подкоморого з спокоиного держана снадне выбилѣ. Которое *яко* ѿчевистое сознание возного, до ведомости своеѣ вриадовое принавши, в книги кгродские браславские записати казалѣ. И *ест* записано. Чого и выпис с книгѣ под печатю моюю его мл. пану Лаврину Песочинскому, подкоморому браславскому, на то *ест* данѣ. Писанѣ ѹ Браславли.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
Корыкговаль с книгами Хруцѣ

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 29–29 зв.
Засвідчена копія.

Ретесту:

Najazdu obwod Bratkowskim, co do act zeznał.

Najazdu obwod w Zorniszczach o popalenie y insze szkody przez gwałtowny naiazd od x(ie)cia Janusza Zbaraskiego, woiewody brasław(skiego). 1590 d. 17 8bris.

Там само. Арк. 29 зв.

1591 р., березня 20. Брацлав. –

Позов Брацлавського земського суду брацлавському воеводі і кременецькому старості кн. Янушові Миколайовичу Збараському з вимогою з'явитися на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про шкоди, заподіяні Жорницькому маєткові підданими князя

Жикгимонт Третий, Божю млстю корол полский, великий князь литовский, рѣский, прѣский, мазовецкии, жомойтский, ифлантѣский, королевѣства Шведѣского властныи дедич и пришлыи корол

Тобѣ, велможномѣ кнзю Гднѣшови Николаевичови Збаражскомѣ, воеводе brasлавскомѣ, старостѣ кремѣанецкому.

Зо всех добрѣ твоих лежащих и рѣхомых, гдеколвскѣ и правом ѣкимколвскѣ тобѣ прислѣхаючих и менѣючих, рассказѣем, абы еси за сим позвом нашим ѣ судѣ головного трибуналу коронного Малое Полски в Люблине, кгда sprawy судовые воеводства Brasлавского водле порадкѣ и ѣфалы соимовое сѣжоны бѣдѣть и таа справа емѣ с тобою з реестрѣ припадет, в рокѣ нынешнем тисеча патсот девѣдесѣат первомѣ обличне, ѣко на рокѣ завитом, самѣ стал на обжалованѣе и сѣдвное попиранѣе ѣрожного Лаврина Песочинѣского, подкомороег brasлавского, которыи тебе позывает ѣ то, иж на рочкох кгородских brasлавских, ѣт вторку дня девѣатого мѣца ѣктября в року близко минулом тисеча патсот девѣдесѣатом зачатых и судовне ѣтправованых, мел ѣнѣ с тобою ѣчевистѣю росправѣ ѣ квалтовныи ѣт тебе наѣздѣ через певныи ѣсобы на двор его Жорницькийи, ѣ позбиванѣе, побранѣе и розогнане ѣттол слуг, людем и ремесников, и пограбене там стрелбы, коней, быдла и розное маѣтности, ѣ спаленѣе и спустошенѣе того двора и всеѣ ѣсады жорницькое, и ѣ инѣшие кривды и шкоды, на ѣнѣ час там ему, ѣрадникѣ и людем его починеные. В которой справе ѣт того судѣ кгородского Brasлавского подком[ори]и brasлавскийи до судѣ го[ло]вного трибѣ[н]алѣ коронного апелевал, и тоѣ {а}пеллации ему преречоныи сѣдѣ допѣстил. Нижли рокѣ завитого водле звычаю права посполитого над право ку станѣю обоеи стороне не зложил и не ѣписал. До которое sprawy Песочинскийи такѣ в части еѣ, ѣко и во всеи ѣтзываетса, ѣко то все на позвех и постѣпках правных тоѣ речи меновите а ширеи ѣписано. А так тепер преречоныи подкоморыи brasлавскийи ку той справе, верхѣ ѣписано, в кгороде Brasлавском зачатой и ку апеллации готовой, тебе на рокѣ завитыи водле права посполитого и констытуцыйи коронных до ѣного пѣнѣктѣ, на чом в кгороде Brasлавском стало, и ку далшому постѣпку тоѣ всеѣ sprawy припозывает. Прото абы на рокѣ, вѣшчеи тобѣ ѣписаныи, ку сконченѣю тоѣ всеѣ sprawy в Люблине на трибѣнале стал и стороне ѣкривжоной ѣтповедал, и ѣсправедливилса завите, што тобѣ на рокѣ пришломѣ сторона ширеи выведет и ѣ{ка}жет, и в том декрету судѣ головного трибунальского, которыи на ѣн час ѣчинен бѣдет,

прислухивалсе, и досыт чинил. Писан в Браславли року *от* нароженья Исус Хрыстова тысяча *пѣтсот* *деветдесѣт* першого мсца марьца двадцѣтого дня.

Позов земскии

Печатка

Иван Микѣлинскии, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 34. Оригінал.
Те саме: Там само. Арк. 35. Оригінал. Те саме: Там само. Спр. 4122 III,
арк. 44–44 зв. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Ретести:

Ω наездъ.

O najazd.

Na tribunal roku 91 przyposzew o najazd gwa[lt]owny.

A° 1590 die 20 martii. Przyposzew po p. woiewode braclawskie° na tribunal o grunty zornickie.

Pozew od jm. pana Lawryna Piesoczynskiego po x(ie)cia Janusza Zbaraskiego o wybicie z Zorniszcz.

Там само. Спр. 4047 II, арк. 34 зв.

№ 196

1591 р., травня 10. Брацлав. –

Запис земського возного Брацлавського воеводства Михайла Братковського про те, що він увіткнув у ворота Немирівського замку позов Брацлавського земського суду брацлавському воеводі кн. Янушові Миколайовичу Збаразькому з вимогою з'явитися на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про шкоди, заподіяні Жорницькому маєткові підданими князя

Року тисеча *пѣтсот* *деветдесѣт* першого мсца маѣа десѣтого дня

Гд, Михаило Братковскии, возныи земскии воеводства Браславскогѣ, маючи при себе двох шляхтичов, то *ест* пна Криштова Бѣдницкого а пна Гдна Ωрлицкого, позов короля его *мл.* за печатью земскою браславскою и подписом рѣки писара того повету перед судѣ головныи трибунальскии по его *мл.* кнзя Гднѣша Миколаевича Збаразского, воеводѣ браславского, в жалобе его *мл.* пна Лаврина Писочиньского, подкоморог(о) браславског(о), ку апелляции водле декрету кгородског(о) браславского ω кгвалтовныи наездъ на двор Жорнвицкии, ω побране, позбиване и розогнане ωттол слуг, людеи и ремесников и пограбене там стрельбы, конеи, быдла и розное маетности, ω с[пале]нѣе и спустошене того двора и всеѣ ωсады Жорнвицское, и ω инш[ие

кри]вды и шкоды, на он час там починены, яко в том позве ширеи опи[сано],
ѣткнѣл есми ѣ ворота замковыѣ замкѣ Немировского в Немирове и в[одле] тых
позвоу рок на трибунале в Люблине в годѣ нынешнем д[евет]десѣт первом,
кгда водле порадку воеводство Браславское сѣжоно бу[дет], кнзю воеводе
браславскому становитися завите есми зложил, [и]мѣ, ѡбеем сторонам, по квитѣ
при позве зоставил з моею [пе]чатью. Писанѣ ѣ Браславѣли.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 Ц, арк. 37. Оригінал.

Регесту:

Qwit o najazd na tribunal.

О наіечаніе на Zorniszczа przez х(іє)сiа Janusza Zbaraskiego у забраніе
bydла у inszych rzeczy. 1591 d. 10 маѣ.

Там само. Арк. 37 зв.

№ 197 .

1591 р., червня 17. Новгородок. –

Впис у земську книгу Новгородської землі письмового уповноваження
подружжя Стефана Михайловича Володковича і Ганни Богданівни Карчевської
братові останньої Миколаєві Богдановичу Карчевському домогтися від
браславського підкоморія Лаврина Пісочинського повернення цьому подружжю
частини маєтків Кам'яногірки і Жорниць та одержання боргів за листами
небіжчиці Іванової Дубицької Настасії Петрівни, рідної бабці цих сестри і брата
Карчевських, даними їхньому батькові Богданові (1591 р., червня 14.
Новгородок)

Выпис с книгъ земскихъ земли Новгородское

Лета ѡт нароженья Сына Божсего тисеча пятьсотъ деветьдесѣтъ первого
мсца июня семнадцатого дна

На рокох сѣдовыхъ земскихъ, ѡ Светои Троицы рымского свѣта в рокѣ
теперешнемъ, на датѣ звышъ писаномъ деветьдесѣтъ первомъ, водлѣтъ порадкѣ
статѣтового ѣ Новагородкѣ сѣжоныхъ и справованыхъ, перед нами, Есифомъ
Ивановичомъ Головнею, сѣдькою, а Касперомъ Керсновскимъ, подсѣдкомъ,
врадниками сѣдовыми земскими земли Новгородское, постановившысе ѡчевисто
ѣ сѣдѣ, панѣ Стефанѣ Володковичѣ и малжонка его пани Ганѣна Богдановна
Карчовскаа ѡповедали и то доброволне ѣсне вызнали, ижѣ, деи, ѡни злетили и
зѣполнѣю моу дали панѣ Миколаю Богдановичѣ Карчевскомѣ на ѡдысканье
части имениа Каменогорки и Жорнвищъ, в повете Браславскомъ лежачыхъ, ѣ
его млсти пна Лаврина Писочинского, подкоморого браславского, так
правнымъ, яко и ѣгодливымъ способомъ, и к томѣ на позысканье долговъ за

листами небожчицы пани Настаси Петровны Ивановое Дубицкое, бабки роженое ее пани Стефановое Володкевичовое, на держачомъ добра и маетности по неи, на што и листъ свои умоцованыи с печатьми своими и с подписом рѹки его¹ пана Стефана Володковича, и также с печатми и с подписами рѹкъ некоторыхъ людей зацныхъ, з описаньемъ в немъ всего, меновите подостаткѹ емѹ, панѹ Николаю Карчевскомѹ, дали. Которыи пры том же усномъ сознанию своемъ перед нами ѹ сѹдѹ положившы, просили, абы до книгъ земскихъ новгородскихъ был ѹписанъ. Мы, врад, того листѹ ѡгледавши и чытаного добре выслѹхавшы а прыпѹстивши речъ, в немъ ѡписанью, кѹ ведомости нашои вradoвои, до книгъ слово в слово ѹписати есмо велели; и так се в себе маеть:

Гдѹ, Стефанъ Михаиловичъ Володковича, а га, Ганьна Богдановна Карчевскаа, малжонка ег(о) пна Стефана Володковича, чынимъ авно и визнаваемъ симъ нашимъ листомъ кождомѹ, комѹ бы то ведати належало, ижъ што котораа част имениа Каменогорки и Жорньвищъ, в повете Браславскомъ лежачих, которое на тот час, не ведать, за акимъ правомъ, его млсть панъ Лаврынь Пасочынскии, подкоморыи браславскии, забравшы, безправне держыть, слѹшнымъ и прироженнымъ правомъ мне, Ганьне Богдановне Карчевскои, и братѹ моемѹ роженомѹ пнѹ Николаю Богдановичѹ Карчевскомѹ належыть, прото, ижъ про далекость дороги не могѹчы мы сами тамъ в тотъ край для ѡдысканья оное маетности ѡтъ его млсти пана Лаврына Пасочынского спольне с паномъ Николаемъ Карчевскимъ, з братомъ моимъ, мене, Ганьны Карчевское, ехати и сполне з нимъ того, ако близкости своее, доходити, а хотечы ее, ако власность свою, в рѹкахъ своихъ метъ, сполною волею нашою дали есмо моцъ и симъ листомъ нашимъ даем и злецаем панѹ Николаю Богдановичѹ Карчевскомѹ, братѹ моемѹ, мене, Ганьны Карчевское, роженомѹ, ѡнѹю часть в ыменью Каменогорце и въ Жорньвищах, и во всихъ кгрѹнтахъ и пожыткахъ ихъ, кѹ нимъ належачыхъ, такимъ же колвекъ именемъ названыхъ, тамъ ѹ его млсти пана Лаврына Пасочынского вшелакимъ правнымъ способом ѡдыскиват, так тежъ прыятельскимъ ѹгодливымъ обычаемъ зъ его млстью ѡ то застановенье чынить и вечне то кончыт, буд продажнымъ альбо такимъ же колвекъ обычаемъ. А што се дотычетъ листовъ на долги, // ѡт небожчыцы пани Ивановое Дубицкое пани Настас[ъ]и Петровны, бабьки ншое, небожчыкѹ панѹ Богданѹ Карчевскомѹ, ѡтъцѹ нашомѹ, даных, тогды и то симъ же листомъ ншмъ вшелакимъ способомъ томѹ жъ панѹ Николаю Карчевскомѹ на держачомъ добра и маетности небожчыцы бабки ншое доходити с части своеи позволяем и моц даем. Которыи, маючы во всемъ том, ако се выше поменило, на зыскъ и стратѹ зѹполную моц, ѡт нас симъ ншмъ умоцованымъ листомъ ему даню, волень и моцонъ бѹдетъ зъ его млстью паномъ Лаврыномъ Пасочынскимъ все водлугъ воли и ѹподобанья своего кончыти и становити, а мы на том, што жъ колвекъ панъ Николаи Карчевскии зъ его млстью паномъ Пасочынскимъ в тои справе застановитъ, бѹдъ зыщеть альбо и ѹтратит, вечне на томъ перестати маемъ, мы сами и потомки нши, ни в чомъ томѹ застановенью его, такимъ колвекъ обычаемъ

ҮчиненомҸ, не спротивляючыса. На што все дали есмо панҸ Миколаю КарчевскомҸ сес нашҸ Ҹмоцованыи листҸ з нашими печатми и с подписомҸ рҸрки моее, мене, Стефана Володковича. А пры томҸ были, бҸдҸчы того добре сведоми, за Ҹсною и очевистою прозбою нашою, до сего нашего листҸ печати свои прыложившы, рҸсками своими власными подписалисе ихҸ млсть пан КрыштофҸ Ҹзловскии, писарҸ кҸродскии новгородскии, а панҸ Василеи БогҸшевичҸ, и панҸ ГҸкҸбҸ Прошыцкии, земпане гсдрьские земли Новгородское. ПисанҸ Ҹ НовагородкҸ рокҸ от нароженья Сына Божьего тисеча пятьсот девятьдесять первого мсца июня чотырнадцатого дна. Ҹ того листҸ печатей прыложонных пмт а подписей рҸкҸк писмомҸ рҸскимҸ чотыры, подписаны сҸть тыми слоуы: СтефанҸ ВолодковичҸ, власною рҸкою подписаль. Ҹстне прошонны от пана Стефана Володковича и пани малжонки его пры печати и рҸкҸ власнҸю подписал. КрыштофҸ Ҹзловскии, новгородскии писарҸ. Василеи БогҸшевичҸ МенҸковскии, рҸкою власною. Ҹстне прошонны, печать приложившы, ГҸкобҸ Прошыцкии и рҸкҸ свою подписаль.

Которе жҸ добровольное а очевистое сознаные пана Стефана Володкев[ича] и малжонҸки его пани Ганны КарчҸвское, такҸже и тотҸ листҸ ихҸ, от них панҸ Миколаю КарчевскомҸ даныи, за прозбою ихҸ же самихҸ до книг земских новгородскихҸ есть ҸписанҸ. С которого записанья и сес выпис с книг панҸ Мик[олаю КарчевскомҸ] под наш[ими] владовыми печатми есть выданҸ. ПисанҸ Ҹ Нова[городкҸ].

Двѣ печати

ГҸн Головна, земскии писарҸ
В книгах скорыкгован

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 42–42 зв.
Засвідчена копія.

Регесту:

Plenipotencia do xiąg przyznana Anny Włodkiewiczowej panu Mikołaiowi,
brathu swemu Korczewskiemu. A. 1591 die 17 juny.

Na odszukanie Zorniszcz i Kamienohorki. 1591 d. 17 juny.

Там само. Арк. 43 зв.

¹ *Зайве слово.*

№ 198

1591 р., жовтня 10. Брацлав. –

Позов Брацлавського земського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському з вимогою з'явитися на сесію коронного трибуналу в

справі за скаргою брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Збараського про неправомірні дії, до яких вдався підкоморій у зв'язку зі звинуваченням воєводи в заподіянні шкод Жорницькому маєткові підданими з Немирівського маєтку князя

Запис возного Дмитра Щикитинського про те, що він 15 жовтня 1591 р. увіткнув цей позов у ворота Кам'яногірського двору.

Жикгимонт Третий, Божю млстью корол полскый, великий княз литовский, рўский, прўский, мазовецкый и жомойтцкый и королевства Швецкого пришьлыи крўль и дедич

Подкоморему brasлавскомў ўрожоному Лаврину Песочинскому.

Жаловал ў судў головног(о) трибуналского велможный пан его млсть кнзь Гднушь Збаразский, воевода brasлавский, староста креманецкый, на вашу млсть ѿ том, што ж ваша млсть в рокў прошлом девятдесатом позывал, ваша млсть, пна воеводў brasлавского позвы кгородскими brasлавскими на рочки кгородские brasлавские, которые были сужоны в том же рокў, звыш менованном девятдесатом, ѿктября деватогє дна, менуючи, акаобы его млсть в том же рокў деватьдесатом августа шостог(о)надцат дна через ўрадника своего немировского Захараша Розношиньского и через воита немировского Лаврина Долгана, Ф[ε]дора Бундўренка и Карпа, и иных помочниковъ мел бы наслати на властный старожитныйи кгрўнтъ вашей млсти Жорниский над речкў Сваричовкў, повышей городища, ѿсады Жорниское, недалеко пасеки Мишковское, где тепер Давыд стоит, почавши ѿт того местца, ўв одну сторону к верховине речкы Лопени и Лопенею до ўстья еє, где ў Субокь¹ ўпала, а в дрўгую сторону кў границы пна Красноселского, занявши Крўтыи горбь, речкў Климетину, на кгрўнте Жорнисцкомъ лежачую, и [за] Климетиною по границў даниловскўю и ѿбоденскую, а за речкою [Собком, почавшы ѿт]² границы ѿбоденское, земль и кгрўнтов, и ричкы жорнисц[кие аж до грани]цы илинское, такъже и за рекою Великым Богом³, [вси кгрўнты пана подкоморого старожитные, спокоиные Жорнисцкие] на себе бы побрати мел и тебє бы с покойного держаниа [...] мел. И кгда рокъ ў Браславлю на ѿныи рокъ припаль, [...] мл. еси на довод положена позвў того сознанє возного корўнного енерала Ивана Антоновича Боарского, акаобы ѿн позовъ класти мел. А ѿт пна воеводы brasлавского ўказано правомъ писаным, которымъ са воеводство Brasлавское судить, же енералы ведле их права ити не мели. Гдко ж его млсть пан староста brasлавский, прихылаючися праву писанному, ѿног(о) возного на сторону был ѿтложил. ѿт которого понкту ваша млсть до судў головного трибуналского(о) апелевал. И кгда рокъ припад апелациє, его млсть пан воевод[а] brasлавский не мог тамъ на ѿн час быти и теж, не маючи болшее справы з вашей млстю, толко ѿ самого возного, там не был. А ваша млсть мимо право посполитое, которое значне ўчит, же вси справы кгородские, земские не маютсѧ нигде индеи точити аж до сказаниа головного рєчи, а по всказє головной рєчи тєды апелецѧ // до его королевское млсти, а на сєсь час до судў головного трибуналского, а покуль

бы ся справа Ѹ належного судѸ не переточила, никто никого до судѸ неналежного вызывати не масть. Мимо право ваша млсть в небытности его млсти п̄на воеводы браславьского поднесъ еси позов кгородскыи браславскыи Ѹ судѸ головного трибуналского, которыи ѿ выбите с покоиноного держана з кгрѸнтовых на роки⁴ браславскыѸ⁵, в року деватдесатом октебра девятого д̄на припадали, и за онымъ позовомъ кгородскыи, не маючи тамъ з нимъ ани рокѸ, ани апеллеци ѿ тоѸ з кгородѸ, тамъ еси на немъ право ѿ тые кгрѸнты вне ведомости его переводил и доводы якыѸ листовныѸ и сведѸцтво, [а]кобы естъ, неведаячиѸ Ѹказывал ку немалои ш[коде и кри]вде его млст. В чомъ собе его млсть шкод[ы шацует] двадцать тисацей золотыхъ полскихъ и ѿ тоѸ з вашею млстью, яко ѿ неправныи перевод права, такъже и ѿ тую шкодѸ, Ѹ судѸ нашог(о) мовити хочеть. Прото абы ваша млсть перед судомъ головнымъ трибуналскимъ, который ся будетъ судити в року дев[а]тдесат второмъ в першии понеделокъ по Преводной Неделе, сам сталь и в томъ ся его млсти п̄ну воеводе браславскому Ѹсраведливил. Писан Ѹ Браславли року тисача патъсотъ деватдесатъ первого мсца октебра десятого д̄на.

Позов земскыи

Печатка

Иван МикѸлинскыи, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 50–50 зв.
Оригінал.

Року тисеча патсот деватдесат первого мсца октебра пятгонадцат д̄на сесь позовъ Ѹтъкнул есми Ѹ ворота двора его млсти п̄на Лаврина Песочинского, подкоморого браславского, Ѹво именью его млсти Каменогорци, по его млсти п̄на подкоморого самого писаныи, в жалобе его млсти велможного к̄нжати Гдуша Збаражского, воеводы браславского, старосты креманецкого, ѿ вызване з судѸ належного и ѿ неслушныи перевод права перед судомъ головнымъ на трибунали Любелском в року деватдесат первом, и ѿ неслушныи а неправне одержаныи декрет ѿт того ж судѸ напротив ку его млсти п̄ну воеводе браславскому, и ѿ шкоды, яко то ширеи на томъ позве жалоба его млсти естъ описана. И рокъ за тымъ позовомъ перед судомъ головнымъ трибуналскимъ в Люблине ку росправе становитисе через сесь напис с подписомъ руки моеѸ властное на сѸмъ позве ѿбеюмъ сторонамъ зложил и ѿзнаимиль есми, то естъ в року пришломъ тисеча патсот деватдесат втором, в першии понеделокъ по Неделе Проводно[и], на тотъ час, кгда таа справа з реестру порядкомъ своимъ припадет.

Дмитръ Щекичинскыи, возни,
рука власна

Там само. Арк. 50 зв. Оригінал. Див. окремиий документ, який засвідчує цей запис возного: Там само. Арк. 51. Оригінал.

Ретести:

То позов по пана Песочинского ѿ забранѣ кгрѣнтов Жорницскихъ, стороне ѿтдати.

Пн водкоморыи с п̄ном воев. бра. На трибуналь.

Року ЧД июн СГ ден. За нестанеѣ стороны поводовое ѿ злыми перевод права декрету трибуналског(о) суд нинешнии зд(а)ет, допустил в упадку речи, в позве ѿписаное, сторону волную ѣчинил суд нинешнии ѿ того позву, року и речи, в ним ѿписаное.

Не арестована.

Pozov od k(sięcia) Zbarazskiego na tribunal pro malo obtento decretu tribunalskie^o o grunthy, o czym az in junio 92 dowiedziałem się.

Zbarazski cum Piasoczyn(ski) ad bona Zorniszcz. O zabranie grontow zorniskich.

Там само. Арк. 51 зв.

¹ Собоць   ² Тут і далі пошкоджене відновлено на основі документа № 193.

³ Потрібно Великым Собом.   ⁴ рочки   ⁵ Далі має бути которые.

№ 199

1591 р., жовтня 18. Прилук. –

Лист кн. Януша Збаразького брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському про те, що він через хворобу не може з'явитися на рочки Брацлавського гродського суду, котрі мають розпочатися 22 жовтня, щоб присягнути, відповідно до декрету коронного трибуналу, що він, всупереч твердженню підкоморія, не захопив ґрунтів Жорницького маєтку

Vrodzonemu panv Lawrinv Piesoczinskiemu, podkomorzemu brasławskiemu

Oznaimvie $\bar{w}$. m., ysz doszła mnie wiadomosc, yakoby sąd główny tribunalsky w roku dziseiszim 1591 $\bar{m}$ śca wresnia 4 dnia dekretem swym skazał, abym ia przisięę przeciwko $\bar{w}$. m. o wybicie s pokoinego dzierzania z grvntv zorniskie^o vczinił na roczkoch prziszlych grodzskich brasławskich, ktore napierwei po wyisciv szesci nedzel ot daty one^o dekretv sadzanyby byli, yakom ya $\bar{w}$. m. s pokoine^o dzierzania z grvntv $\bar{w}$. m. zorniskie^o ne wybiał i ye^o ne dzerze, yako szirei na dekrecie tribunalskim yest opisano. ¹Za ktorым dekretem tribunalskым iakoby rok tey przysiedze przypadacz¹ miał na roczky groczkie braczławskie, ktore przypaszcz y sadzone bycz maią w roku teraznieyszim 1591 miesiacza pasdzienika 22 dnia. Na ktorych tho roczkach groczkych braczławskych ia dla choroby y nie[sposo]bnego zdrowia swe^o bycz ni mogacz y z waszą miłosczia prawnie rozpieracz szię y tey przysiegy wykonywacz, $\bar{w}$. m. przes ten list y służebnika vmoczowanego moiego pana Hrehora Dederkala, pysarza groczkiego krzemienieczkigo, oznaimuię. Y prosze, aby $\bar{w}$. m. tego roku pylnosacz² y

niktorego postepku prawnego przeciw mnie działacz nie raczył. Dan s Prziłuka dnia 18 miesiãcza pазsziernika roku 1591.

Janusz Zbarasky

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4137 III, арк. 33.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови?

Ретеста:

List ks(ięcia) Zbaraskiego założenia sie choroby. A° 1591 22 oktobris.

Там само. Арк. 33 зв.

¹ ¹ *Писано іншою рукою.*   ² *pylnoscъ*

№ 200

1591 р., жовтня 24. Брацлав. –

Декрет Брацлавського гродського суду в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського писаря Лаврина Пісочинського стосовно захоплення ґрунтів Жорнищського маєтку брацлавським воєводою і кременецьким старостою кн. Янушем Збараським: з огляду на неявку князя на розпочаті 22 жовтня рочки цього суду, спричинену, згідно з його листами до брацлавського, вінницького і звенигородського старости Юрія Струса з Комарова і Л. Пісочинського, його хворобою, він звільнений від присяги, до якої його зобов'язав декрет коронного трибуналу, що не захопив зазначені ґрунти; на наступних рочках Брацлавського гродського суду він же повинен присягнути в тому самому, як і в тому, що на біжучі рочки не з'явився через хворобу

Wypis s kxiąg groczkych zamku hospodarskie° braszławskie°

Po narodzeniu Sina Boze° 1591 miesziacza pasdziernika d(nia) 22

Na roczkach groczkych braczławskych, ktore pszypadly y sądownie odprawowacz szię zaczely roku y dnia, wyszey napiszanego, przede mną, Jerzym Struszem s Komarowa, starostą braczławskym, wynnyczkym y zwynogroczkym, postanowywszy szię oblicznie, jego m̄scъ pan Lawrin Pieszoczynsky, podkomorzy braczławsky, pysarz Krola Jego Moscъy, prosyl o przydanie woznego na przywoływanie wielmoznego jego moscъy kniazia Janusza Zbaraskie°, woiewode braczławskiego, staroste krzemienieczkiego. Ja z urzedu mego jego moscъy panu podkomorzemu dla przywoływania jego moscъy pana woiewody braczławskiego przydał woznego woiewodztwa braczławskiego Dmytra Szykyczynskiego. Ktori wozny dnia pierwszego we wthorek jego moscъy pana woiewode braczławskie° przywoływał ku wykonaniu y uczynieniu przysięgi czielesney według decretu sadu głównego trybunалу lubelskiego, w roku teraznieyszym 91 miesziacza wrzesnia dnia 4 wczynionego, z oczywystey

rosprawy miedzy jego mosczy panem podkomorzym bracławskym, powodem, z iedney, a miedzy jego mosczia panem woiewodą bracławskym, obżałowanym, przez vmoczowanego jego mosczy pana Piotra Odrzywolskie^o, z drugiey strony, a tho w sprawie o gwałtowne wybicie pana podkomorzego bracławskiego s pokoynego dzierzenia grontow imienia jego mosczy zorniszczkiego. Za którą przysięgą jego moscz sam kxiaze woiewoda dobrowolnie wziął szię, y thym decretem tribunalskim jego mosczy iest nakazano, aby yą tu na roczkach teraznieyszich wykonał, to iest na thym, ysz pana podkomorzego bracławskiego s tych grontow imienia jego mosczy zorniszczkiego, o ktore on kxiazę woiewodę pozywał, gwałtownie // nie wibiał y ych nie dzierzy, nie chce. Y ku dalszemu wykonaniu onego tribunalskie^o decretu, w którym to wszystko dostatecznie a szerzey iest opyszano, takze y nazaiutr we srodę przez tegosz woznego jego mosczy pana woiewody bracławskiego do they sprawy przywoływacz dał¹. Y gdy z rejestru na dniu trzecim, tho iest dzyszieysze^o dnia we czwartek miesziacza pazdziernika dnia 24 w roku teraznieyszym 91, ta sprawa miedzy ich moscziamy panem podkomorzym y jego mosczią panem woiewodą bracławskym przythoczyła szię za trzeczym przywoływaniem przez tegosz woznego od pana podkomorze^o xazę² woiewodę bracławskiego, tedy od jego mosczy xazeczia woiewody bracławskiego za listem moczą zupełną, od jego mosczy dana, vmoczowany sluzebnyk jego mosczy pan Hrehory Dederkało, pisarz groczky krzemienieczky, postanowywszy szię oblicznie u sądu, podał przez tegosz woznego ziemskiego Dmitra Sczykyczinskiego dwa listy jego mosczy pana woiewody bracławskiego, pyszane ieden mnie, jako vrzedu y starosczie, a drugi panu podromorzemu bracławskiemu, iako stronie, w ktorych jego moscz xioze woiewoda bracławsky pysze, oznaymuie przez the listy y umoczowanego sluzebnika swego, wyszey pomienionego, ysz iego moscz na roczky tekaznieysze groczkie bracławskie dla choroby y niesposzobnego zdrowia swego bycz y stroną³ panim podkomorzym rosprawy y they przysięgy wykonacz nie moze, prosząc, aby thego roku strona nie pilnowała y nikorego postempku prawnego przeczyw niego nie dzialano. A pan podkomorzy bracławsky na tho mowił, ysz jego moscz xiaze woiewoda bracławsky z roku teraznieyszego zawythego, decretem tribunalskim tu terasz nasnaczonego, they przysięgy y wszitkiey sprawy zwłoczycz nie moze y chociazy szię chorym bycz mianuie y thu przybycz nie moze, tedy wedle statutu rozdziału czwartego, // artykułu trzynastego prosił o przydanie woznego y slachthy, aby do iego mosczy xiazeczia woiewody, ktory teras tu niepodaleku w Niemirowie albo w Przyhucze iest, iechali y they przysięgy wysluchały, y za tim by szię dalsze wykonanie wedle decretu tribunalskiego w sprawach pana podkomorzego nie omieskywało. Vmoczowany zas jego mosczy pana woiewody bracławskiego pan Hrehory Dederkało dla choroby jego mosczy xiasęczia woiewody o odłożenie they sprawy prosił. A tak ya, przypatrzywszy szię prawu pospolithemu y zwyczaiu y ze tho założenie szię chorobą na dzyszieyszym, chociazy y na zawythym, roku terasz panu woiewodzie bracławskiemu slusnie idcz ma, a wydzacz thesz tho z decretu tribunalskiego, w they sprawie vczinionego, ysz ta przysiega nigdzie indziey, iedno na roczkach groczkych bracławskych na vrzedzie moym od xiazeczia woiewody bycz ma, przetho the przysiege, iako w sprawie takiey, ktora oblicznosczy osoby

obżałowaney potrzebuie, do drugych blysko przyslich roczkow groczkych braczławskych według artykułu trzynastego w rozdziale czwartym y wszistek pomieniony decret sądu głównego tribunalskiego ze wszytkymy dalszemy postępkamy iego w theyze zupełney mocy odkładaie y zachowuie, skazuicz, ysz na onich blisko przysłych roczkoch groczkych braczławskych jego moszcz xiaze woiewoda powynien bendzie stacz y napierwey przysziege swą, iako prawdywие chor był, vczinicz y pothym tusz zaras thę przysziege w sprawie pana podkomorzego zarniszczkiey wedle decretu tribunalskiego wikonacz a themu y wszitkym dalszym postępkom tego decretu dosicz vczinicz, iako na zawithim roku. Czo wszitko // dla pamieczy do kxiag groczkych braczławskych iest zapyszano. S ktorich y then wypis pod pieczeczią moyą iego mosczy panu Lawrinu Pieszoczinskiemu, podkomorzemu braczławskiemu, na tho iest dan. Pisan w Braslawiu.

Hrehory Baybuza, pisarz
Korigowan s kxiegamy

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 5–6.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Petecmu:

Decret grodski braclawski 22 octobr(is) a(nni) 1591. Odlozenie chorobą pierwszy raz o grunthy.

A. 91 d. 22 octobris. Dilatio infirmitatis ad sequentes term(inos), cittat(i)o(ne) in termino iuramenti concessa, et totu(s) d(e)cre(ti) tribunalicj effectus ad eosdem sequentes terminos cicitur.

Там само. Арк. 6 зв.

¹ *Ідеться про Брацлавський гродський суд (власне – про Юрія Струса).* ² *хазєцза*
³ *Далі має бути s.*

№ 201

1591 р., жовтня 31. Брацлав. –

Зізнання возного Брацлавського воєводства Дмитра Щикитинського перед Брацлавським гродським урядом про те, що він увіткнув у ворота двору маєтку Кам'яногірки позов Брацлавського земського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському з вимогою з'явитися на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Збарзького про безпідставне звинувачення його підкоморієм у здійсненні наїзду підданих з Немирівського маєтку на Жорнищський маєток і про те, що підкоморій неправомірно домігся винесення декрету тим же трибуналом в цій справі на свою користь

Видимус с книг кгородских заку¹ гсдрьского Браславского

По нароженю Сна Божого Исус Хрста року **ЛФ** деветдесат первого мсца октебра **ЛА** дна

На вриде кгородском Браславском передо мною, Григорем Чечелем, подстаростим браславским, постановившисе шчевисто, возныи воеводства Браславского Дмитръ Щикитинский ку записованю до книг кгородских тыми словы сознал, што, деи, року теперешнего тисача **патсот** деветдесат первого мсца октебра **патононадцат** дна **а**, маючи при себе шляхту людеи добрых **пна** Станислава Здебского а **пна** Гдна Климашевского, **относил** есми позов трибуналский воеводства Браславского до имени его **мл. пна** Лаврина Песочинского, подкоморего браславского, Каменогорки. Который позов **шткнул** есми **ч** ворота двора его **мл.** и вриадникови его **мл.** каменогорецкому **оповедал**, по его **мл. пна** подкоморего самого писаныи, в жалобе его **мл.** велможного **кнжати** Гднуша Збаражского, воеводы браславского, старосты кременецкого, **о** реч, в том позве меновите **описаную**, то **ест** **о** вызване з **суду** належного до суду головного трибуналского, до Люблина, и **о** неслушныи перевод права тым судом в року тисача **патсот** деветдесат первом **о** никакое выбите с покойного держана з кгрунтов его **мл. пна** подкоморего Жорнницких, которое **якобы** его **мл.** пан воевода браславский через вриадника своего немировского Захаряша Розношинского, так **теж** воита и **нкоторых** слуг **шчинити** **мел**, и **о** неслушныи а **неправне** **одержаныи** **декрет** в тои справе **от** того **ж** суду **напротивко** его **мл. пну** воеводе браславскому, так **теж** и **о** шкоды, в том позве менованые, **яко** **ширеи** и **достаточнеи** на том позве жалоба его **мл. ест** **описана** и доложона. За которым **позвом** рок **перед** судом головным трибуналским на трибунале в Люблине **кш** **росправе** становитисе через **напис** с **подписом** руки моее **властное** на том позве их **мл.** **о**беюм сторонам **зложил** есми, то **ест** в року **пришлом** тисача **патсот** деветдесат втором, в першии **понедѣлок** по Недѣли Проводной, на **тот** час, **кгда** таа **справа** з **реестру** **порядком** своим **припадет**. А другии **такии** же **позов** з **написом**, **рукою** моею **властною** **подписаныи**, при **стороне** **поводовой** для **попирана** **позву** и **речи** **оставил** есми. Которое то **шчевистое** **зознане** **возного** до книг кгородских браславских **записати** есми **казал**. И **ест** **записано**. На што и **видимус** с книг **под** **печатю** моею в року **теперешнем** **деветдесат** втором мсца **июна** **девятононадцат** дна его **мл. пну** Лаврину Песочинскому, подкоморому браславскому, **ест** **выдан**. Писан **ч** Браславлѣ.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
С книгами корыкгованъ

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 П, арк. 54. Засвідчена копія, видана 19 червня 1592 р. Те саме: Там само. Арк. 55. Засвідчена копія, видана 19 червня 1592 р.

Ретесту:

Dowod pozwow tribunalsk[ich] pro male obtento o gwałtowne wybicie, od p. woie(wody) braclawskiego o grunthy.

Rellatia woznego pozwow od kniazia Zbaraskie^o pro male obtento decrethu tribunalskie^o o grunthy.

W sprawie zorniskiej Piaseczynskich.

Rellatia położenia pozwu od x(ię)cia Janusza Zbaraskiego po j. p. Piasoczynskiego o zły pozew od prawa, iakoby za wybicie z grontow zorniskich. 1591 d. 19 8bris.

Там само Спр. 4047 II, арк. 54 зв.

¹ замку

№ 202

1591 р., жовтня 31. Брацлав. –

Зізнання возного енерала Волинського воєводства Тиса Славогурського перед Брацлавським гродським урядом про те, що за дорученням брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Збараського він їздив до Жорницького маєтку з декретом коронного трибуналу, щоб, згідно з ним, брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, якого там застав, ув'язати в ту частину цього маєтку, котра була захоплена князем, але що підкоморій не дав згоду на ув'язання

Видиму[с] с кни[з] кгро[д]ск[их] [замк]у гддрьского Браславского

По нароженю Сна Бжого Исус Хрыста року **ДФ** деветдесат первого мсца октебра **ЛА** дна

На вряде кгородском в замку гдрьском Браславскомъ передо мною, Григоремъ Чечелем, подстаростим, ставши очевисто, возными енераль воєводства Волынского Тыс Славогурский очевисто для записована до книг кгородских браслав[ски]х тыми словы вызнал, иж року теперешнего тисеча патьсот деветдесат пе[рво]го мсца октебра двадцат девятото дна, будучи мене посл[а]нымъ до пн[а] Лаврина Песочинского, подкоморего браславского, от его млсти велможного п[на] его мл. кнжати Гдуша Збаражского, воєводи браславского, старосты кременецкого, з декретом суду головного трибуналу Любелского, которым де[кр]етом суд головными трибунальскими кгрунты пну Лаврину Песочинскому, подкоморему браславскому, пустити¹, ико ж кгдымъ приехал до имени пна Лаврина Песочинского, подкоморего браславского, до Жорницъ, там же, заст[а]вши пна подкоморего браславского, мовилемъ пн[у] подкоморему bras[ла]в[ском]у [...]и вод[л]угъ декрету [...] кгр[в]нты Жорниские, с которых се менил быти выбит, по ты[м] в[р]очищам в[в]азова[л]с[а], кгда ег[о]

мл.², декретови трибуналскому не спротивляючися, ѳвезани не боронит и боронити не хочет. А п̄нь Песочинскии, ѳвизоватисе не хотечи, поведил, иж та права пилную. И просил, абы тоє сознане возного до книг было записано. Што та, до ведомости своеє вриадовое приналши, в книги гродские braslawskie записати казал. И *ест* за[п]исано. С которых и сс̄ выдимус³ под печатю моею его мл. п̄ну Лаврину Пес[оч]и[н]скому, подкоморему braslawскому, *ест дан*. Писан ѳ Braslawli.

Печатка

Грегореи Бабуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 П, арк. 56. Засвідчена копія.

Регести:

[...] k(sięcia) Janusza Zbarazkiego grunty oddawał. [A°] 1591 die 31 octobris.

O grunty zorniszkie.

Там само. Арк. 56 зв.

¹ Далі *напрошується* наказал.

² *Ідеться про кн. Януша Збараського.*

³ *Виправлено з выпис.*

№ 203

1591 р., листопада 3. Немирів. –

Квит брацлавського возного Михайла Братковського, виданий брацлавському воєводі кн. Янушові Збараському, про те, що він увіткнув у ворота Немирівського замку князя позов Брацлавського гродського суду, за яким князь, на вимогу брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, на найближчих рочках цього суду повинен присягнути, що на жовтневих 1591 р. рочках того ж суду був відсутній через хворобу, а тому на них не міг присягнути, згідно з декретом коронного трибуналу, що не захопив ґрунтів Жорницького маєтку, а також повинен присягнути, що таки не захопив цих ґрунтів

Roku 1591 m̄sca listopada 3 dnia

Ya, Michal Bratkowski, wozny braslawski, maiąc przy sobie dwv szliachticow, vtknąłem pozew grodzki braslawski po ye° m̄. x̄. Yanvsza Zbaraskie°, woiewode braslawskie°, we wrota zamkowe zamkv ye° m̄. nemirowskie°, ktvrym pozvem pan Lawrin Piesoczinski, podkomori braslawski, ye° m̄. x̄. woiewode przipozywa kv wczinieniv przisegi, yako ye° m̄. x̄. woiewoda prawdiwie chor był y dla tego na roczkach teras preszlych grodzkich braslawskich, 22 dnia pazdernika sąndzic zaczętych,

przisięgi wedłvg dekretv tribvnałv livbelskie°, w rok v niniesznem 91 m̄sca septembra 4 dnia vczynione°, o gwałtowne wybicie pana Piesoczinskie° z grvntov ye° zornistkich wykonac nie mogli, takiesz kv wykonaniv tei przisięgi w sprawie zornistckiei wiedłvg pomienione° dekretv tribvnalskie° i kv dalszim postępkom a przivodzeniv ye° wskvtek i dosyc czynieniv, odstępując s pewnych przicin pirwsze° położenia pozv [o] sprawie, preze mnie ve wrota zamkove tegosz zamkv niemirowskie° po ye° m̄. x̄. woiewode od pana Piesoczinskie° m̄sca pazdernika 29 dnia v rok v terazneyszim ze wetknione°, yako to szire na terazneyszim pozvie yest opisano. I rok za tym pozvem na blisko prziszle roczki grodzkie braslawskie, ktarże m̄sca grudnia 3 dnia v rok v ninesznim 91 sądzic sie zaczną w Braslawli, stanowic sie tak ye° m̄. x̄. woiewodzie braslawskiemv, yako panv podkomoremv, prez kwity s peczeczą moią zložil i obvdvwm stronom oznaimilem. Yakosz przy tym pozvie, ve wrota zamkv nemirowskie° teras wetknionym, kwit moi ye° m̄. x̄. woiewodzie zostawilem, a drugi takisz y s tym takimze kwitem moy m przy panv podkomorim zostavvie. Pisan v Niemirowi.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4137 III, арк. 34.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Perecta:

Qwit na roczki 3 dece(mbra) anno 1591 d. 3 9bris. Rellacya położenia pozwu od jp. Piasoczynskiego po x(ie)cia Zbaraskiego do wykonania przysięgi ratione wybicia z Zornisz, jako prawdziwe był chory.

Там само. Арк. 34 зв.

№ 204

1591 р., листопада 3. Брацлав. –

Зізнання возного Брацлавського воєводства Михайла Братковського перед Брацлавським гродським урядом, що він видав квит брацлавському воєводі і кременецькому старості кн. Янушові Збараському про увіткнення ним у ворота Немирівського замку князя позову Брацлавського гродського суду, за яким князь, на вимогу брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, на найближчих рочках цього суду повинен присягнути, що на жовтневих 1591 р. рочках того ж суду був відсутній через хворобу, а тому на них не міг присягнути, згідно з декретом коронного трибуналу, що не захопив ґрунтів Жорнищського мастку, а також повинен присягнути, що таки не захопив цих ґрунтів

Wypis s kxiag groczkich zamku K. J. M. braczlawskie°

Po narodzeniu J(ezusa) Christusza, Sina Bozego, roku 1591 miesiacza nouemb(ra) 3 dnia

Na urzedzie groczkym braczlawskim przede mną, Hrehorim Czeczelem, podstaroscim braczlawskym, postanowiwszy sie oczwisto, wozny woiewodztwa

braczą(wskiego) slachetny Michayło Bratkowsky ku zapysowaniu do kxiag groczkych tymy słowy zeznał, ysz roku terazniejszego 1591 miesiacza nowemb(ra) dnia 3, maiacz ia przy sobie slachtę ludzy dobrych pana Floriania Łopaczkiego a pana Fedora Kozuchowskiego, odnioslem pozew groczky braczą(wski) do Niemirowa po jm. kniazia Janusza Zbaraskiego, woiewode braczą(wskiego), starostę krzemienieczkiego, y wetknolem ten pozew¹ wrota zamku jm. niemirowskiego, y opowiadałem tho Fedorowy Bundurenkowy, mieszcjaninowy niemierowskiemu, y słudze pana Roznosinskiego Tudrikowy. Ktorem tho pozvem pan Lawrin Piesoczinsky, p(odkomorzy) b(racząwski), jego m. k. woiewode przypoziwa ku uczinieniu przysięgi, iako iego m. k. woiewoda braczą(wski) prawdziwie był chor y dla tego na roczkoch terasz przeslich groczkich bracząwskich, dnia 22 octo(bra) sądzicz zaczetich, przysięgi wedle decretu tribunálu lubelskiego, w roku dzisieyszym 91 miesiacza wrzesnia dnia 4 uczinionego, o gwałtowne wibiczie pana Piesoczinskiego z grontow iego zorniszczkych wiconacz ni mógł, takže ku wiconaniu they przysięgi w sprawie zorniszczkiej wedle pomienionego decretu tribunalskiego y ku dalsim postępkom a przywodzeniu tego wskutek y dosicz czinieniu, odstepuiacz s pewnich przicin piersiego położenia pozwu w tey sprawie przes mię, woznego¹, wrota zamkowe tegosz zamku niemierowskiego po j. m. k. woiewode od pana Pieszoczinskiego, miesiacza octo(bra) 29 w roku terazniejszym ze wetknionego, iako tho szirey na teraznieysem pozwie, ktorim ku tey samey rzeczy y sprawie, wiszey opysaney, k. woiewodę przypoziwa, iest opisano. Y rok za tim pozvem na blisko przysle roczky groczkie bracząwskie, ktore miesiacza decem(bra) 3 dnia w roku teraznieszim 91 sądzicz się zaczną w Bracząwui, stanowicz sie, tak j. m. k. woiewodzie braczą(wskiemu), iako y panu podkomorzemu, przes kwiti s pieczęcią moią zložil y obom stronam oznaymilem. Iakosz ten rok składaiącz, zostawiłem quit moy przy tim pozwie tamze¹ wrotach zamku niemierowskiego j. m. k. woiewodzie, a drugi takže pozew y s takimze quitem moim przy panu podkomorzim, stronie powodowej, dla popierania pozwu y rzeczy. A thy pozwy w titule, w rzeczy, w dacie y we wszitkym zgodliwe. Ktore ya ocziwiste woznego zeznanie do wiadomosczy swoiey przyiąwszy, do kxiag groczkich zapisacz y wipis s kxiag pod moją pieczęcią j. m. panu podko(morzemu) bracząwskiemu wydacz kazał. Pisan w Bracząwui.

Hrehory Baybuza, pisarz

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 7.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Petecmu:

А положєне припозву ѿ А присагу па хоробу.

Relatio extraditae cittationis su(pe)r pallatinu(m) ad praestand(um) sup(er) veram infirmitatem iuramentum in ju(di)tio castren(se).

Там само. Арк. 7 зв.

¹ Після цього слова відсутнє *we*.

1591 р., грудня 10. Брацлав. –

Декрет Брацлавського гродського суду в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського писаря Лаврина Пісочинського про шкоди, заподіяні Жорницькому маєткові підданими брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Миколайовича Збарзького

Wypis s kxiąg groczkych zamku K. J. M. braczlawskie°

Po urodzeniu Jezusa Christusa, Sina Boze°, 1591 miesiacza decem(bra) 3 dnia

Na roczkoch groczkych braczlawskych, które przypadły y sądownie odprawowacz sie zaczęły roku y dnia, wyszey napisane°, przede mną, Jerzym Struszem s Komorowa, starostą brasławskim, winniczkym y zwynogroczkym, postanowywszy sie u sądu oblycznie, j. m. pan Lawrin Piesoczinsky, podkomorzy braczlawsky, pisarz K. J. M., prosil o przydanie woznego na przywołanie wielmoznego pana j. m. k. Janusza Mikołaiowicza Zbaraskiego, woiewodę braczł(awskiego), staroste krzemienieckiego. Ja z urzedu moiego panu podkomorzemu na tho przydał wozne° woiewodztwa braczł(awskiego) Dmitra Sczykitinskie°. Ktory wozni dnia pierwszego, we wtorek, pana woiewodę braczlawskie° przywoływał ku przysluchaniu przysięgy od pana podkomorze° braczlawskiego o gwalt y o skody, przy naiezdzie na ymienie pana podkomorzego Zorniszcz¹, woiewodztwie braczlawskym lezaczce, od j. m. pana woiewody braczlawskiego przes pewne osoby w roku przeslym 1590 miesiacza apri(la) 27 dnia tam, w Zorniszczach, podziałane, a tho wedle decretu sadu głównego tribunału lubelskiego, ktery sie stał w roku ninieyszym 91 miesiacza sept(embra) 4 dnia, y odesłania tey przysięgy ku wiconaniu iey na roczky terazniejsze, y ku dalszemu postepku, y wiconaniu onego tribunalskiego decretu, w ktorim tho wszitko mianowiczcie a szerzey iest opisano. Do ktorey sprawy od j. m. pana woiewody braczlawskiego za listem moczą zupełną, do they sprawy daną, umoczowany j. m. pan Jan Lubiszowsky a pan Bohus Horain, ozwawszy się, powiedzieli: [...] aczemy tu, ze pan Pieszoczinsky j. m. pana woiewodę poziwa ku przysluchaniu przysięgy, kora jakoby jemu nakazana bycz miała z decretu sadu głównego tribunału lubelskiego, lecz iako pan Piesoczinsky ku wykonaniu they przysięgy, tak tes j. m. pan woiewoda ku przysluchaniu iey na roczkoch terazniejszych roku miecz ni maia, acz na tich roczkoch, które naypierwey po swiecie rzymskim s(więtym) Mikołaiu Byskupie przypadną y sądownie odprawowani będa. Takze tesz y drugiego dnia, we srode, y trzeciego, we czwartek, za prywoływaniem tegosz woznego umoczowany jego mosczy pana woiewody braczlawskie°, w te słowa ozwawszy się, powiedzieli y thy obrony wnosily, ze tak j. m. pan woiewoda ku przysluchaniu they przysięgy, iako thesz y pan Pieszoczinsky ku wiconaniu iey roku na tich roczkoch ni maia. Y pokazaly decret sadu główne° tribunału lubelskiego pod datą roku terazniejszego 1591 mie(siąca) sept(embra) 4 dnia, w ktorim pisze, ze pan Pieszoczinsky ku wykonaniu // pozysięgy, a pan woiewoda ku przysluchaniu iey, oboya strona, rok na tich roczkoch, które naypierwey po s(więtym) Mikołaiu Byskupie przypadną y sądownie odprawowane będa, miecz maia.

A pan podkomorzy braczła(wski), iako na piersim dniu we wtorek, tak we srodę y we czwartek, wywodził, y² na roczkoch ninieisich, ktore iusz przypadli y sądzicz sie bendą po s(więtym) Mikołaiu Byskupie w roku ninieiszym 91, po ktorich w tim roku insich nigdy nie bendzie, pan podkomorzy ku wykonaniu, a j. m. pan woiewoda ku przysłuchaniu tey przysiegy wedle decretu tribunalskiego y zezwolenim³ nasz, obudwu stron, rok pewny y zawythy mają ktoregoskolwiek dnia po s(więtym) Mikołaiu Byskupie. Gdys w decrecie pewnego dnia nie naznaczono, na roczkoch teraznieisich, poky odsądzone nie bendą, ia tho przysięgę slusnie uczinicz mogę y iestem gotow a nad decret tribunalsky w zadną controuersią w tey sprawie przysiedze y roku namnieysze^o s panem Lubiesowskym y s panem Horainem y ny s kym nie wdaie y az do koncza wdawacz się nie chcę. Y s tym sie swiatcił. Ino, ysz sie iusz było tego dnia spoznielo a dla przywoływania, iako na trzecim dniu, z rejestru insich wielu spraw y stron czasz się był skroczył, ia w teyze moczy, iako wszitky inse sprawy, tak y te, do iutrzeyszego dnia piatku miesiacza dece(mbry) 6 dnia w roku ninieiszym odložil był. Nizly tego dnia, w piątek, swieto rzymskie s(więtego) Mikołaiia Byskupa było przypadło, spraw zadnich nie odprawowałem y pod tasz moczą do dnia iutrzeyszego dece(mbry) 7 dnia y⁴, poky by się sprawy nie odsądziely, odložylem. A gdy w sobotę miesiacza dece(mbry) 7 dnia a, minąwszy niedziele, dzien szosty, potim w poniedziałek miesiacza dece(mbry) 9 dnia insze sprawy sądowe wedle przypadnienia z rejestru sądownie odprawowaly się, pan podkomorzy braczławsky ku wykonaniu they przysiegy swey u sądu pilnosc czynil y strony przeciwney przez woznego Dmitra Sczykitinskiego przywołiwał. Nizly, iako pierwey po wszitky thy dny, tak y teras, umoczowany pana woiewody braczławskiego, oziwaiąc się, roku zadnego ku uczinieniu y ku przysłuchywaniu they przysiegy nie przyznawaly y swiadczyly sie y tho sobie zapisacz daly. To pak we wtorek miesiacza dece(mbry) 10 dnia, gdy ta sprawa z rejestru przypadła, tedy pan podkomorzy, strony swozey przeciwney, j. m. pana woiewodę braczławskiego, przez tegos woznego Dmitra Sczykitinskiego ku przysłuchaniu pomienoney przysiegy przywołacz dawszy a dowodząc roku pewnego sobie ku uczinieniu a j. m. panu woiewodzie braczła(wskiemu) ku przysłuchaniu tey przysiegy, položil decret sądu głównego tribunalskiego takize y pod tąz datą wyszey pomienioną, iako y strona przeciwna pokładala. A po wiczitanu tego decretu jm. // pan podkomorzy braczławsky domawial sie y sz[...] sad główny tribunalsky z oczwiwistey rosprawy moiey z iego moszcza panem woiewodą braczławskym mnie na gwalczie y skodach, w pozwie y w tim decrecie opisanich, przysięgę skazał y ku wykonaniu iey na roczky teraznieysze, ktore sie zaczely y dotąd po swiecie s(więtego) Mikołaiia Byskupa w roku ninieiszym 91 sadzą, tak iey samotrzecz⁵ slachczyczamy, szobie rownemy, wikonacz iestem gothow. Y prosil, aby iemu rota napisana y obyczaiem zwyklim wydana była. Ja, przypatrzylszy sie decretu tribunalskiemu y bacząc, ysz po tich roczkach groczkich braczławskych, ktore sie zaczely y terasz sadzą po s(wiecie) swietego Mikołaiia Byskupa w roku ninieiszym 91, iusz w tim roku 91 drugie roczky⁶ y roczky⁶ sądzone bycz nie moga, az w roku 92, nakazałem panu podkomorzemu one przysiege dnia teraznieyszego miesiacza dece(mbry) 10 dnia wedle naznaczenia decretu tribunalskiego tu teras na tich roczkoch groczkoch braczław(skich) a ninieiszym roku

wikonacz. A umoczowany j. mosczy pana woiewody braczławskiego od tego appellowali. Iam tey apellathey, iako od rzeczy ossądzoney, wedle decretu tribunalskiego dopuszczic nie mógł y nie dopuszczył. A umoczowany j. m. pana woiewody braczła(wskiego) na mnie, iako na urząd y strone, woznim swiatczyly y tho sobie z[...]isacz daly, mianuiąc to bycz z ublizenim sprawiedliwosczy j. m. pana woiewody braczła(wskie)^o; a przy apellaty y swiatczeniu stoiąc, powiedziely, ysz pan podkomorzy na tich skodach przysiegacz ni moze, ktore szie j. m. nie staly. Ze grabarzom, mlinarzom y haydukom pieniadze podawał, ktorzy iemu nie zaslužily, tedy iako on na takowich skodach przeciwiwo j. m. przysiegacz ani jm. iemu za nich płaczicz nie powinien; a thesz tych haydukow jmiony nie pomienił, y kazdy pan slugy sam suka, gdy, iemu nie zasłuziwszy, ucziecie. Tak tes czo w pozwie swoym napisal, ysz iakoby miał w nieuziwaniu pozitkow tey maiętnosczy skody sobie tisiacz kop groszy, napysal tedy, y na tim on przysiegacz ani jm. płaczicz iemu nie powinien, gdys iako on sam w pozwie swoym pomienił, czego jm. nie przyznawa, ze jm., tam naiechawszy, skode tilko uczynił y precz odiechal. Thedy jego mocz iemu zadney skody w nieuziwaniu pozitkow nie czynił any on tesz iey od jm. miecz nie mógł, gdysz sam to dzierzał y uziwał, a wedlug prawa, ktorym szie woiewodztwo tutecznie sadzy, y zwyczaiu dawnego ni moze bycz insza skoda rozumiana, tilko tha, ktorą by wziął. Y on thesz w pozwie swoym mianowicie, czo iemu wzięto, napysal a ynsich skod zadnich, ktore szie nie rodziely, krzezicz // ani [...] wygrawacz nie moze, gdysz y wedlug prawa, wedlug decretu tribunalskiego, ktore^o panu podkomorzemu nakazana przysiega, to iest wedlug articulu wtore^o w rozdziale II tedy iest znacznie napisano, ze ieslyby kto szobie mienił skode wiekszą, nie wedlug maiętnosczy swey, thedy ma postawicz tych ludzy, ktorzy u niego tę maiętnoscz wydziely, odkod szie iasnie pokazuie, ze tilko ta skoda, ktorą by tam wziął, rozumiana bycz ma, ale ta, ktora szie ieszcze nie rodziela, trudno ma bycz za skodę policzona. Przeto s tich wszitkych przyczin tho za skodę rozumiano bycz nie moze any pan podkomorzy przysiegacz, any tesz j.m. za tho płaczicz nie powinien. Ale gdy jm. pan podkomorzy wedlug tego decretu tribunalskie^o na tych rzeczach, ktore w pozwie swoym pomienił, przysiege uczinicz⁷, jm. takowe rzeczy oddacz albo pieniadzmy zaplaczicz, albo thes w niezaplaczeniu wiazanie⁸ wedle prawa w imienie swoje postąpy. A pan podkomorzy, iako po wszitky dny na roczkoch ninieysich, tak y therasz, wimawiał szie y oswiatczal w sądu woznim, ze szie w zadną controuersią s timy umoczowanimy jego mosczy pana woiewodzynimy y ni s kym w tey sprawie nie wdawal, nie wdaie y wdawacz nie chce, gdys themu był czas oczywistey rosprawy u sądu tribunalskiego, ktorego decretu⁹ iusz tho wszitko mnie przysądzono nakazano y stwierdzono, a thu terasz tilko na wykonanie przysiegy y na executią, a nie do zadney controuersiey odesłano. A ysz czy umoczowani j. m. pana woiewody braczł(wskiego) przeciwi decretu tribunalskiemu mowia, a tho szie na strone u sadu woznim swiatczył y prosil, abim takowe przymowy, iako rzeczy nieprawne, od strony pana woiewody braczławskiego nie przymowal y do sprawy ninieyszey nie przymiesziwal. Y dal szobie to oswiatczenie zapisacz. A tak ya, baczacz, ze thy przymowy umoczowanich pana woiewodzynich przeciwi decretu tribunalskiemu są wedle tego decretu tribunalskiego y na gwałczie, y na skodach pana Pieszoczinskiego,

w pozwie y w decrecie tribunalskim opisanich, rote napisacz kazał. Iakosz iusz jm. pan podkomorzy bracławsky do przysiegy samotrzecz⁵ slachta sobie równą wedle decretu tribunalskiego terasz gotow był y rota napisana była. A potim ya za pozwolinim dobrowolnym obudwu stron, tho iest jm. pana podkomorzego bracławskiego samego oblicznie a od jm. pana wojewody bracław(skiego) umoczowanich za listem moczą zupełną, im od jm. daną, który u sadu położyli¹⁰. Y tak szie od słowa do słowa w szobie ma:

Janusz Zbarazky, wojewoda bracławsky, starosta krzemienieczky

Oznaymuie tim moym umoczowaniem listem, czo wedle zaceczia prawa y postep//kow iego sąd główny tribunalsky w roku teraznieyszym 1591 miesiacza wrzesnia dnia 4 decretem swoim nakazał panu Lawrinu Pieszoczinskiemu, podkomorzemu bracławskiemu, dowoth, tho iest przysiege, uczinicz na gwałcie y na skodach iego, który on mienił ode mnie przeciw pewne oszoby przy naiezdzie gwałtownim na imienie iego Zorniscza, tam sobie poczinione. Y timze decretem sad główny tribunalsky the przysiege ku wiconaniu odesłał na roczky groczkie bracławskie, ktore pierse przypadną y sadzone bendą po s(więtym) Mikołaiu Byskupie wedle nowego calendarzu rzymskie^o, iako sirzey a mianowyczie na thym decrecie tribunalskim iest opisano. Na ktore roczky groczkie bracławskie wyszey pomienione ja dla niesposobnego zdrowia swego w Bracławiu bycz y tey przysiegy, iesliby slusnie wedle tego decretu tribunalskiego rok prypracacz miał, przysłuchiawcz szię nie mogacz, zlecizlem y tim moym umoczowaniem listem poruczam, mocz zupełna daię sluzebnikom moym panu Janu Lubieszowskiemu a panu Bochuszu Horainu, tak obom pospolu, yako y jednemu ktoremu z nich, to iest do obmow, postepkow y obron prawnych. A iesliby slusnie wedle prawa przyslo y do słuchania przysiegy, a osoblywie do rozeymu, do rospisy y na prz[yis]czie inszego roku y rokov we wszitkym tak, iako szie [pano]m umoczowaniem moym podobacz bendzie y iako ko[...] ony z iego mosczia panem Lawrinem Pieszoczinskim, podkomorzim bracławskim, postanowia, przymuiacz przez tych umoczowanich moich we wszitkim zisk y stratę. Y na tho daie tim slugom umoczowaniem moym ten moy umoczowany list z moją piecziczią y s podpyssem reky mey własney. Pisan w Krzemienczu roku po narodzeniu Jezusa Christa, Sina Bozego, 1591 miesiacza nouem(bra) 27 dnia. Janusz Zbarazky, reką.

Tę przysiege w teyze moczy do roczkow groczkych bracław(skich), ktore przypadną y sadzone bendą w roku blisko przyslim 1592 miesiacza febr(u) 25 dnia we wthorek, odložylem y odkładam, y zachowuiacz obiema stranom na tych przyslich pomienionich rochkoch groczkych bracław(wskich) taky rok, iak y tu na ten czas miely w teyze moczy, bes wszeliakie^o ublizenia. Który ten decret sądu mego do kxiag groczkich bracławskych zapisaczem kazał. Iakosz iest zapisano. Na czo y ten wypis z moją pieczeczią j^o moczzy panu Lawrinu Pieszoczinskie^o, podkomorzemu bracław(wskiemu), iest wydan. Pisan w Bracławiu.

Jerzy Strus s Komorowa, starosta
bracław(wski), winniczky, reką swą własną

Hrehory Baybuza, pisarz

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 8–10.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Ретесту:

Który decret in toto przyięli, tylko roziem do drugich roczkow na przysięę uczynili.

A. 91 d. decembris 3. Scriptio termini iuramenti, q[ua] causa introcontenta post [...] iudicij decreta limitatur de consensu partium ad terminos castren(ses), d. 25 februarj a. 92 celebrandos.

Decret groczky o przysięę, przez który szie odłożyła ex consensu partium do roczkow 25 febr(uara) 92.

Там само. Арк. 11 зв.

¹Далі має бути w. ²ysz або yz. ³zezwolenia ⁴у зайве. ⁵Далі має бути z.
⁶ ⁶Зайве місце. ⁷uczyni ⁸uwiazanie або wwiazanie ⁹decretem ¹⁰Далі відсутнє зазначення Юрієм Струсом того, що він дозволив цей умоцований лист внести в даний декрет.

№ 206

1591 р., грудня 18. Брацлав. –

Зізнання возного Брацлавського воєводства Дмитра Щикитинського перед Брацлавським гродським урядом про те, що він у ворота двору Кам'яногірки, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, увіткнув позов Брацлавського земського суду з вимогою з'явитися на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Збарзького стосовно безпідставного звинувачення його підкоморієм у здійсненні наїзду підданих з Немирівського маєтку на Жорницький маєток і про те, що підкоморій неправомірно домігся винесення декрету тим же трибуналом в цій справі на свою користь

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 12.
Незасвідчена копія 1592 р. Переклад з руської мови. Документ ідентичний документу № 201.

Ретесту:

От пна воєводи про мале обтенто декрету трибуналскоз(о) ѿ наездъ Rellatia polozenia pozwu od ks(ięcia) Zbaraskie^o pro male obtento na tribunal o naiazd na mie(nie) w Kamionohorce, o naiazd. 1591 d. 18 Xbris.

A. 91 d. 18 decembris. Positio cittationis pro male obtento [...], extradita ad tribunal ex parte m(agnifici) pallatini braclaviensis in causa deuastationis Zornisch.

Там само. Арк. 12 зв.

1592 р., січня 7. Луцьк. –

Лист кн. Януша Збараського брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському про те, що він через хворобу не може з'явитися на рочки Брацлавського гродського суду, котрі мають розпочатися 14 січня 1592 р., в справі за скаргою підкоморія про захоплення ґрунтів Жорницького маєтку, – щоб присягнути, відповідно до декрету коронного трибуналу 1591 р., що цього захоплення не було, і стосовно того, що через хворобу він не з'явився на жовтневі і грудневі 1591 р. рочки того самого суду, на яких мав присягнути за тим же декретом, а на других з них – і стосовно своєї неявки на перші

Урожоному пану Лаврину Пісочинському, подкоморому брацлавському.

Ўзнаимую вшеи млти, иж дошла мне вѣдомост, якобы мел мене вша млт позвати позволом кгородским брацлавским перед сѣдѣ кгородскии Брацлавскии на рочки кгородские брацлавские, которые припасти и сужони быти мают в року теперешнем тисеча пѣтсот деветдѣсят втором мѣца генвара четвертогонадѣят дна, ѡ то, иж якобы мела быти мене наказана присѣга через декрет сѣдѣ головного трыбуналу Любелского, а то в справе якобы ѡ кгвалтовное выбите ѡт мене через ѡсобы певные з спокоюного держаня кгрѣнтов якобы именя вше¹ млти Жорницских². Котораа то присѣга мене якобы водлѣгѣ декрету трыбунальского на рочкох кгородских брацлавских, которые в року пѣрошлом деветдѣсят первом мѣца ѡкѣтебра двадѣят второго дна припали и сужоны были, была припала. На которых то рочкох я якобы дла неспособного здоровѣ своего быти и тоѣ присѣги ѹчинити не мог, ѡ которои хоробе своеи через лист свои вшеи млти, яко стороне, и врядови ѡзнамити и хоробою заложитисѣ мел. До которое то присѣги, такѣ тоѣ через декрет трыбунальскии наказано, яко и до присѣги, иж ѣсми на тоѣ час правдиве хор былѣ и дла хоробы своеѣ тоѣ присѣги на тых рочкох кгородских брацлавских ѹчинити не мог, вша млѣт якобы мене на рочки прошлые брацлавские, которые в року пѣрошлом деветдѣсят первом мѣца декабра третего дна припали и сужоны были, перед суд кгородскии Брацлавскии позывати мель. На которых то рочкох я якобы дла неспособного здоровѣ своего быти и на тоѣ позовѣ з вшею млѣтю правне се роспирати, так теж тоѣ присѣги, з декретѹ трыбунальского всказаное, и дрѹгое, яком правдиве хор былѣ, выконаты не могѣ, ѡ которои хоробе своеи через лист свои вшеѣ млти, яко стороне, а ѡсобливе врядови ѡзнамити и дрѹгии раз хоробою заложити се мел. До которое то присѣги, [т]ак тоѣ, через декретѣ трыбунальскии наказаное, яко и до двох присѣг, иж ѣсми на тоѣ час правдиве был хор и дла хоробы своеѣ тых присѣгѣ на тыхѣ двоих рочкох брацлавских якобых я ѹчинити не мог, то пак вша млѣт якобы мене на рочки брацлавские, звыш помененыѣ, на ден четвертыинадѣят мѣца генвара припалыѣ, перед судѣ кгородскии Брацлавскии позывати мел такѣ, яко ширеи жалоба вшеи млти на тоѣ позве ѡписана ѣст. На которые то рочки кгородские

браславские, звыш помененые, а для хоробы и неспособного здоровья своего, которым мене Пан Бог наведрити рачил, 8 Браславлѣ быти и перед судом городским Браславским становитися, и тых присяг, звышъ помененых, 8чинити не могучи, ѿ той хоробе своєї вашѣи млсти, тако стороне и вѣдѣючи через листы и 8моцѣванных своих, то ест приятеля моего п̄на Ивана Мелешка и служебника моего Ивана Слезкгу, ѿзнаимую. В̄ша бы млст, ѿ том вѣдаючи, мене в том водлѣгъ права посполитого и артыкулу третегонадцет, в розделе четвертомъ ѿписаного, заховал и некоторого поступку правного против мене чинити не рачил. Зъ тым се мосце в̄.м. залецам. Писан в Луцку року тисѣча пятсот 92 мсца генвара сѣмого дня.

В̄.м. зыч. приятел

List na sud zemski bra(slawski)

Печатка

Janusz Zbaraski, własna [ręka]

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 58. Оригінал.

Регести:

А заложене хоробы.

³Заложене третее хоробы³. ³Третий раз³.

A 1592 die 7 januar[ii]. List p. wojewody braclawskiego.

³Na roczkoch 19 januarii³.

A^o 1592. Chorobą sie założył trzeci raz.

Там само. Арк. 58 зв.

¹в̄шеи   ²Жорнищского   ³ ³Перекреслено.

№ 208

1592 р., січня 8. Брацлав. –

Впис у брацлавську земську книгу впису з луцької городської книги (1591 р., серпня 24. Луцьк), який містить впис листа Миколая Богдановича Корчевського (Карчевського), котрим він від свого і своєї сестри Стефанової Михайловича Володкевича Ганни Богданівни Корчевської імені, спираючись на згоду її та її чоловіка і опікуна Стефана Володкевича, дарує брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському свою і сестри частини в маєтках Жорнищах, Кам'яногірці, Овдівцях, Вишні, Головачівцях і Піщаному, людей і ґрунти в місті Вінниці і біля нього, а також оголошує недійсними листи їхнього батька Богдана Корчевського стосовно несплачених йому боргів та віновні листи на зазначені маєтки, які, листи, дісталися їм від їхньої матері Галени Іванівни Дубицької, а останній – від її батька Івана Дубицького, матері Настасії Петрівни

Биківни та братів Павла і Олександра Івановичів Дубицьких (1591 р., серпня 21. Гоца)

Выпис с книг справ судовых земских з роков воеводства Браславского

Лѣта *от* нароженя Сына Б̄жго Исус Хрста тисеча пятьсот деведесат второг(о) мсца генвара **И** дня

На рокох судовых земских браславских, которые *от* Трех Кролах римског(о) свата припали и на завтрие водле статуту судовне зачаты и *от*правованы были в року нинешнемъ деведесат втором, перед нами, Семеном Ободенскимъ, судею, а Михаиломъ Ласком, подсудкомъ, вриадниками судовыми земскими воеводства Браславского, постановившисе *об*личне, пан Олекси Диаковскии, коморник воеводства Браславског(о), *оп*оведал, *и*ж, *деи*, пан Миколаи Богданович Корчевскии такъ з стороны части своее, *яко* теж и з стороны части панее Стефановое Володкевичовое панее Ганны Корчевское, сестры своее роженое, *ма*ючи *от* п̄на Стефана Володкевича, *яко* *оп*екуна и малжонка тое малжонки его, и *от* нее самое, сестры своее, право, на себе влитое, и шафѣнок в[є]чныи, мнимаючи себе за прироженымъ правомъ належати выр[єч]ене права до имени Каменогорки з належностями Обдеевецъ, Вишни, людеи, кгрунтов, в месте и при месте Вѣницкомъ, также Жорницъ з належностями Головачовец и Пещаного, зо всѣми доходы и пожитки, и широкостями, а *особ*ливе з вена, долговъ и сумъ пенезных, выречене *уч*инил, а во всемъ слушное право, *держане* и *давности* его милости пану Лавренѣ Песочинскому, подкоморому браславскому, призн[а]л, лист свои подлуг права на то дал и на *ѳ*раде вызналъ, где то все меновите а ширеи *ест* *оп*исано. И бѣдѣчи *он* тепер на то *от* п̄на подкоморог(о) посланыи, тот запис п̄на Корчевског(о) с печитио¹ и по[д]писомъ рѣки его и теж с печатми и с подписы рѣкъ людеи *за*чных, также и выпис с книг кгородских луцких *очевисто*г(о) сознания п̄на Корчевского положил и просил, абымо тое право до книг поветовых земских браславских перенести и вписати розказали. Которых листов мы *оп*гледавши и выслухавши а *вид*ачи быти *це*[л]ые, печатми и подписы рѣкъ наполненые, велели есмо *от* слова д[о] [сл]ова до книг земских браславских вписати. И так се в себе *ма*ет:

Выпис с книг кгородских замку гсдрского Луцког(о)

По нароженю Сына Божего Исуса Хрста року тисеча пятьсот деведесат первого мсц[а] августа двадцат четвертого **д**ня

В рочкох кгородских луцких, кот[о]рые *от* **д**ня двадцат второг(о) мсца августа в року теперешнемъ деведесат первомъ водлуг порядку статутовог(о) зачатыхъ² и судовне *от*правованыхъ³, передо мною, Александромъ Семашком на Хѣпкове, кашгаланомъ браславскимъ, старостою луцкимъ, постановившиси *очевисто* *ѳ* судѣ, *ѳ*роженыи пан Миколаи Богданович Корчевскии *оп*оведал и доброволне *ѳ*сне вызнал, *и*ж што, *деи*, котораа часть имени Каменогорки и Жорницъ зо всѣми належностями, кгрунты и пожитки, дотол прислухающими,

въ воевод//стве Браславскомъ лежачих, мне и сестре моеи рожоной паней Стефановой Володкевичовой паней Ганне Богдановне Карчевской правомъ прирожонымъ належати мели⁴, а его милост пан Лаврен Песочинский, подкомории браславский, якобы то, не ведати, за какимъ правом забравши, держати мел, к тому листы на долги от небожсчика п̄на Богдана Карчевског(о), отца нашог(о), и листы веновные з ыменей отчизных по небожсчицы паней Галене Ивановне Дѹбичкоу, матце нашои, мне и тои сестре моеи належачие⁵, которых, деи, именей, долгов и вена на держачом добра доходити есмо мели. То пакъ, деи, ѿ, Николаи Карчевский такъ з стороны части моеи и теж от его милости п̄на Стефана Михайловича Володкевича, ѿко малжонка и опекуна малжонки своее паней Ганны Карчевское, и самое тое сестры моее, з стороны части ее, маючи от нихъ право влитое и шафѸнок вечныи, того всего права их до именей преречоных и до всѸх долгов и вена, на мене правне и Ѹрадовне влитых, зъ его милостю паном Лавреномъ Песочинскимъ ѿ то все приателскии погодил, на што и лист свои добровольныи с печатю и с подписомъ рѸки своее, также с печатми и с подписами рук некотрых людей зацных, з описованемъ в немъ всего меновите подостаткѸ, пану подкоморому браславскому даль; которыи при том же Ѹстном сознанию своемъ передо мною, Ѹ судѸ, положивши, просил, абы читан и до книгъ кгородскихъ луцких был Ѹписан. Гд, врад, того листу огледавши и читаног(о) добре выслухавши, а припѸстивши речъ, в немъ описаную, ку ведомости своеи врадвое, до книгъ слово в слово Ѹписати есми велел. И так[ъ] в себе маеть:

Гд, Николаи Богданович Карчевский, визнавамъ тым моимъ листомъ всѸмъ воевѸ и кождому зособна, кому бѸдет потреба то ведати албо слышати, нинешнимъ и на потом бѸдѸчимъ, што [в]торѸю част именей Каменогорки и Жорницъ зо всѸми належностями, [к]грунты и пожитки, до того прислухаючими, въ воеводстве Браславскомъ лежачих, ѿ и сестра моя рожоная п̄ни Стефанова М[и]хаиловича Володкевича п̄ни Ганна Богдановна Карчевская, маючи ку [п]раву, якобы намъ слушным и прирожонымъ правомъ належати ме[ло], а его милост пан Лаврен Песочинский, подкомории браславский, якобы то, не ведати, за какимъ правом забравши, держати мел, к тому листы на долги небожсчику панѸ БогданѸ Карчевскому, отцѸ нашому, и листы веновные з ыменей отчизных небожсчика п̄на Ивана Дѹбичког(о), матце нашои небожсчицы паней Галене Ивановне Дѹбичкоу от небожсчицы паней Ивановне Дѹбичкоу паней Настаси Петровны Быковны, бабки наше, и от небожсчиковъ п̄на Павла и Александра Ивановичов Дѹбичких, вуев наших, данные, а тепер мне и тои сестре належачие⁵, которых именей, долгов и вена на держачомъ добра доходити мели, то пакъ за вложенем // в то панов приател и повинных наших его милост пан подкомории браславский, не зычачи нам шкод и накладов непотребных, добровольне на показане нам права своег(о) вечног(о) позволил и рок на то принял. На которыи рок, ѿко д̄на нинешнег(о), даты нижеи написаное, ѿ, Николаи Карчевский, ѿособою своею так з стороны части моее и

теж от его милости пна Стефана Михайловича Володкевича, яко малжонка и опекуна малжонки своее панее Ганны Карчевское, и самое тое сестры моее, з стороны части ее, маючи от них право влитое и шафѣнокъ вечныи, того всего права их до именей преречонных и до всѣхъ долгов и вена, на мене правне и Ѹрядовне влитыхъ, зъ его милостю паномъ подкоморимъ браславскимъ, тут есмо зъехавшиса, на паны приатели наши то все припустили. Тогда его милост пан подкомории на всѣ преречонные добра право и держане вечное дедичное, правне и Ѹрядовне малжонце его милости паней Макгдалене Павловне ДѸбицкои черезъ всѣ давности земскіе по продкахъ и отцѸ ее пане Павле ИвановичѸ ДѸбицкомъ належачіе а от нее его милости пану Песочинскому и потомкомъ его слушне и Ѹрядовне ^бдарованое и зданое^б, показал. Которые вси имена и сама пни Настаса Иванова ДѸбицкаа, по которой мы близкост а спадокъ права дотолъ себе быти мнимали, власною маестностю пановъ ДѸбицкихъ и право на то все вечное отчизное, листы, твердости и Ѹживане имъ и потомствѸ ихъ правне и Ѹрядовне признала, яко жъ потомъ тое право и панъ Федоръ Олеша зъ малжонкою своею панею Просимею Ивановною ДѸбицкою, сестрою рожною матки нашео, которые ровно зъ нами близкостъ себе части до тыхъ же именей быти мнимали, пану подко[мо]рому также правне и Ѹрядовне признали и Ѹтвердили а сами съ потомствомъ сво[имъ] зъ него се вечно вырекли. Также теперъ и мы яко жадныхъ листовъ и права до тог(о) не мели, такъ и ничего не показали. Къ тому тежъ долги никакіе и вено за такими неправными и за жадными записы панее Настасы ДѸбицкое, бабки нашео, ани пана Александра и пна Павла Ивановичовъ ДѸбицкихъ, вуевъ нашихъ, на жадные добра пна Ивана ДѸбицког(о), звлаца и за омепканемъ всѣхъ давностей земскихъ стягати и намъ показатиса слушне не могли ани [м]огѸт. Гдко жъ а, Николаи Карчевский такъ зъ части своее, яко и зъ стороны ч[а]сти панее Володкевичовой, сестры моее, и зъ малжонкомъ за п[ра]вомъ и шафѣнокъ, мне вечно даннымъ и влитымъ, бачечи [та]ковое слушное право пна подкоморог(о) браславског(о), не хотячиса далеи зъ его милостю, яко повиннымъ приателемъ, в жадную прю вдаватиса, самъ доброволне черезъ посредокъ пановъ приателъ нашихъ зъ его милостю погодившиса, тымъ доброволнымъ записомъ съ тыхъ обудвохъ частей помененыхъ именей Каменогорки зъ належностями Овдиевецъ, // Вишни, люди и кгрунтовъ в месте и при месте Вѣницкомъ, также Жорницъ зъ належностями Головочовець и Пещаног(о), зо всѣми доходы и пожитки, широкостями и границы, ничог(о) не вымуючи, яко в праве, пану подкоморому належачомъ, описано, вечно съ потомками вырекаюся и отдалаю, жадног(о) права, вступѸ и причины себе, близкимъ и потомкомъ николи не зоставуючи, а привила, листы, право и всѣ твердости такъ по продкахъ, здавна до тыхъ добръ належачіе, яко тежъ от пна Олешы и малжонки его даные а от пна подкоморог(о) теперъ показаные, къ тому давности земскіе и Ѹживана, яко правные, Ѹрядовные, слушные и дедичные, навеки непорѸшне панѸ подкоморому самому, детемъ, потомкомъ, близкимъ и наследкомъ его милости признаваю и Ѹтвержаю, а особливе зъ вена и зо всѣхъ долговъ и сумъ пенезныхъ,

вышеи описаных⁷. И если бы са такие потомъ на записех тых же особъ и на чинхколвѣкъ намъ показати могли⁸, его милости п̄на подкоморог(о), малжонкѣ и потомковъ его милости доброволне выкупаю и квитѣю, и волными чиню вечными часы. ꙗко ж есми все право до помененых именей и тые запис[ы] на вено и долги, также и вышеи помененое право в помененых справах, от п̄ни Володкевича и малжонки его, на мен[е] влитое, панѣ подкоморому отдал. А хотя бы са [н]а то такое право наше або листы потомъ ѣ нас и гдек[о]лвекъ показати могли, то все нинешнимъ записомъ моим доброволнымъ касую и вечне ѣмортаю так, иж н[ик]оли жадное моцы мети и за слушное нигде от нас и потомков наших, и ни от ког(о) приимованно быти и местца мети не мают и мочи не бѣдѣть вечными часы. И на то даю его милости п̄нѣ подкоморому и потомкомъ его сес мои лист з моею печатю и с подписомъ рѣки моее властное. А при т[о]мъ были тог(о) добре сведоми а за очевистою прозбою моею к сему моему листу печати свое приложити [и] рѣки властные подписати рачили их милост пан Семе[н] Дениско Матфѣевскии, староста житомирскии, пан Федор Кадан Чаплич, судя земскии луцкии, пан Гаврило Гоискии, пан Михаило Линевскии а пан Григорей Подбиипата. Писан в Гоици року от нароженя Исус Хрстова тисеча патсот деветдесат первого мсца // августа двадцат первого дня. ѣ тог(о) листу печатей приложонных шест а подписы рѣк писмомъ рѣскимъ пять подписаны сут тыми словы: Николаи Карчевскии, рѣкою власною. Федор Чаплич, судя земскии луцкии, властная рѣка. Гаврило Гоискии, рѣкою власною. Михаило Линевскии, рѣкою власною. Григорей Подбиипата, рѣкою власною.

Которое ж доброволное а очевистое сознание п̄на Николая Карчевског(о), также и тот лист за прозбою его самого, до [к]ниг кгородских луцких есть ѣписанъ. С которых и сес выпис с книг его милости панѣ Лавренѣ Песочинскому, подкоморѣ⁹ браславскому, под мою печатю выдан ест. Писан ѣ Луцкѣ. Собестян Лапчинскии, кгородскии луцкии писар.

ꙗко ж тое право, от п̄на Николая Карчевског(о) и сестры его пану под[ко]морому браславскому даное, водле звычайу права посп[ол]житог(о) на ѣрад нашъ перенесено и до книг земских браславских вписано. С которых и сес выпис пану подкоморому браславскому под нашими печатми выдан есть. Писанъ ѣ Браславлѣ.

Дві печатки

Иванъ Микѣлинъскии,
писар земскии браславскии
Михаило Ласко, подсудокъ,
рѣка властная
С книгами корикговаль
Кѣлчевскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 59–61.
Засвідчена копія.

Perecnu:

A° 1592 die 8 januarii. Prawo od p. Korczowskiego, z jego stryiw i siostry je° p. Wolodkowiczowej, ¹⁰p. Piasoszynskiemu rezygnowane¹⁰. Przenisienie do act ziem(skich) bractawskich.

Zapis wieczystey przedazy dobr Kamiennohorki y Zorniszcz, y innych przysiołkow w woiewodztwie bractł(awskim) jmci pana Mikolaja Bohdanowicza [Ko]rczewskiego y in(nych) wiell(moznemu) Lawryn[owi] Piasoszynskiemu, podkomoremu bractł(awskiemu), dany y służący. An(n)o 1592 die 8 january. In actis terr(estribus) vinn(icensibus). W ziem(stwie) winnickim. Do Kamienohorki.

Там само. Арк. 62 зв.

¹ печатю   ² зачаты   ³ отправованы   ⁴ мела   ⁵ Далі напрошується держит.
⁶ - ⁶ дарованыє и зданыє   ⁷ Далі має бути вырекаюсь.   ⁸ Далі має бути права.
⁹ подкоморомъ   ¹⁰ - ¹⁰ Писано іншою рукою.

№ 209

1592 р., січня 12. Демидівці. –

Лист невідомої особи від свого та кількох інших осіб імені до брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського з проханням надіслати підписаний ним бланк для заповнення його текстом позову, щоб позвати воєводу на сесію гродського суду

Мои ласкавыи п̄не подкомории

Службы све на всем зычливыє до ласки в. мст. залецам. А при тым в. мст покорне просим, свог(о) ласкавог(о) п̄на, абы в. мст рачил Ÿчинит для нас, слуг своих, а нам коп̄ю на позов послат, жебыхмо п̄на воєводу позвали на пришлыє рочки. А ꙗ тую ласку в. мст. буд̄ повинен заслуговат. А с тым и повторе службы све зычливыє до ласки в. мст. залецам.

Дан з Демидовец року ЧВ мсца генвара ВГ дна.

Печатка

Єго мл. мнє велце ласкавому п̄ну Лаврину Писочинскому, подкоморему браславскому, п̄ну и доброд̄ю, до мене ласкавому, ма быт дан

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 73, 73 зв.
Автограф.

№ 210

1592 р., січня 21. Брацлав. –

Позов Брацлавського гродського суду брацлавському підкоморієві Лавриніві Пісочинському в справі за скаргою зем'янина Кам'янецького повіту

Войтеха Тепловського про неповернення підданих, які втекли з села Вербки (Подільського воєводства) до містечка Жорнищ

Запис возного Дмитра Щикитинського про те, що він 21 січня 1592 р. вручив цей позов брацлавському підкоморієві

Юреи Струс с Коморова, староста браславский, веницкий и звенгородский
Урождоному пну Лаврину ПесочинскомУ, подкомором Убраславскому.

Жаловал в суду моего кгородског(о) Браславског(о) земанин повету
Каменецкого пан Воитех Тепловский ѿ томъ, иж, деи, в року прошлом ѿсмыдесат
деватом мсца декабра патогонадцать дна подданые его ѿтчичи вербские з
Верьбки на има Демко а Бакум Гаврылковичи, бра[тъа] роженаа, з жонами, з
детми, с конми и зо всіми маестностями повтекавши, мешкают во именью в. м.
в местечку Жорнищах, а в. м. емУ тыхъ люди выдати не хочешъ ку кривде,
шкоде и жалю его, ѿ чомъ онъ зъ в. м. У права мовити хочеть. Прото абы в. м.
передо мною самим, а в небытнос[ти] моеи на тот час У Браславли перед
Урадомъ моимъ [кгр]одскимъ Браславскимъ, У судУ, на рочки кгородские
брас[ла]вские, которые припадут и сужоны будут в року тепере[ш]нем
деватдесат второмъ мсца феврала двадцат патога дна, сам стал и тых
подданых з жонами, з детми и зо всіми маестностями поставил [...], [а]лбо за
каждог(о) па[тсот золотых] заплатил, ѿ [то все] Усправедливил. Писан в
Браславли по нароженю Исус Христа, Сына Божег(о), року 1592 мсца генвара
двадцать первого дна.

Позов кгородский

Печатка

Грегореи Баибуза,
писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 78. Оригінал.

Року 1592 мсца генвара 21 дна па, Дмитръ Щекичинский, [воз]ными, сес
позов кгородский браславский ѿ пна Воитеха Тепловского [ѿ збеглые п]одданые
далем ѿчевисто пану подкоморому браславско[му] У [р]У[ки и рок] становитиса
зложил на рочки водле сего позву.

Дмитръ Щикиченский,
возьными, рука власная

Там само. Арк. 78 зв. Оригінал.

Регесту:

А° 1592 d. 21 januarii. Pozew od Cieplowskiego o Demka i Bakuma.
Pozew o zbiegi do Zorniszcz. Poddani z Werbki.

Там само.

1592 р., січня 21. Брацлав. –

Припозов Брацлавського гродського суду в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського писаря Лаврина Пісочинського про шкоди, заподіяні Жорнищському маєткові підданими брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Миколайовича Збаразького та про постійне ухилення останнього від присяги, до якої його зобов'язав декрет коронного трибуналу, перед брацлавським старостою або Брацлавським гродським урядом, що він, згідно зі своїм твердженням, жодної шкоди згаданому маєтку не завдав

Запис возного Дмитра Щикитинського про те, що він 23 січня 1592 р. увіткнув цей припозов у ворота Немирівського замку

Yerzi Strusz s Komorowa, starosta braczlawsky, wynniczky y zwynogroczky

Wielmoznemu panu j .m. kxiazeczciu Januszu Mikolaiowyczu Zbaraskiemu, woiewodzie braczlawskiemu, starosczie krzemiemieczkiemu.

Zalował u sądu mego groczkiego braczlawskiego j. m. pan Lawrin Pieszoczinsky, podkomorzy braczlawsky, pysarz K. J. M., o thym, ysz wedle decretu sadu głównego tribunału lubelskiego, w roku przeslim 1591 miesiacza wrzesnia dnia 4 w Lublinie vczinionego, w sprawie o gwałtowne wybicie s pokoynego dzierzienia pana podkomorzego z grontow imienia j. m. zorniszczkiego, woiwodztwie¹ braczlawskym leżącego, od wm. przez pewne osoby powinien był wm. przysiege wykonacz na roczkoch groczkich braczlawskych, ktore dnia 22 miesiacza pazdziernika w timze roku przeslim dziewiedziesiac piersim przypadly y sadzone były. Za którą tho przysiege u sadu tribunalskiego z oczewistoy rosprawy sam wm. przez umoczowanego swego pana Piotra Odrzywolskiego dobrowolnie wziął sie. Y thym decretem tribunalskim wm. nakazano, tho iest na thym, ysz wm. pana podkomorzego s tych grontow jm. zorniszczkich, o ktore on wm. poziwał, gwałtownie nie wybiął y ich nie dzierzisz y dzierzicz nie chcesz. Y zatym dalszy postepok they sprawy tymze decretem ukazano, a panu podkomorzemu w the gronti iego, s ktorich iedno mianował bycz wybitim, wiązanie j. m. prawnie przysadzono y dopuszczono. Go² szobe w zupolney mocy zachowuie y waruie we wszitkym wedlug tego decretu tribunalskiego. Ano wiecz na tich roczkoch, wyszey pomienionich, u sądu mego groczkiego braczlawskiego wm. przez listi umoczowane^o swego pana Hrehorego Dederkała chorobą założył sie y zwłoki nad obyczay prawa y nad obroni pana Pieszoczinskiego na on czas odzierał. Y ya thedy, wiedząc s tego decretu tribunalskiego, ze they przysiegy wykonanie od wm. nie ydzie, iedno na urzedzie moym dzisiejszym bycz ma, tę przysiege do drugich blisko przyslich roczkow groczkich braczlawskych w they ze mocy odłożyłem y zarazem na on czas wyrokiem moim skazalem, ze na tich drugich roczkoch na urzedzie moim wm. w they sprawie takowej, ktora oblicznosczy wm. osoby obżałowaney potrzebuie, powinien bendziesz, iako na roku zawithym, stacz y napierwei, iakosz prawdziwie chor był, przysiacz, a potim zaraz te przysiegi o gronthy zorniszczkie wykonacz y w dalszym postepku temu decretu tribunalskiemu dosicz czynicz. Y gdy ta sprawa s takich postepkow y za przypożwem

pana podkomorzego przytoczyła szie na roczky groczkie braczławskie, od dnia 3 miesiąca grudnia w roku 91 sadzone, tedy wm., iakosz był powinien, szam osobą swą nie stał, tych przysięg nie wykonał y w tey sprawie według prawa na roku zawithym niczemu dosicz nie uczinił, a znowu za założenim sie choroby swoiey przez list umoczowanego swego pana Bohusza Horaina ode mnie na obiedwie the przysiedze odkład dalszy odzierzał, z ublyzenim prawa y skod pana podkomorzego. Ktori szobie, w tim prawie postępując, y za takim odkładem wm. przed szie // na roczky groczkie braczławskie, od dnia 14 miesiąca sticznia w roku dzyszieyszym 92 sądzone, ku thoyze sprawie, to jest ku wikonaniu dwoch przysięg o chorobą wm., a trzecią o gronty zorniszkie przypozwał. Tedy y na tich trzech roczkoch roku zawythego wm. sam takze nie stał, niczemu w toy rzeczy według prawa dosicz nie uczinił a znowu, przesz listy y umoczowanych swych pana Iwana Mielezka a pana Iwana Sleska założiwszy sie chorobą y o they przysięgy, ze wszitkym skutkiem the rzeczy ieszcze do czwartego roku ostatniego zawythego na roczky groczkie braczławskie, ktore napierwey po terasz blisko przeslich sadzone bendą, odkład od urzedu mego groczkiego braczławskiego odzierzał nad prawo, iako tho wszitko mianowiczie a szezey na decrecie tribunalskim y na wszitkym postepku iego prawnim toy sprawy iest opisano. Ktorim ni w czym jm. pan podkomorzy nieublizaiąc a sposobem prawnim slusnie dochodząc they uczisnionej sprawiedliwosczy swey y skod swych, o ktore czałe prawo szobie zachowuie ieszcze y do thego odkładu, przes wm. teras odzierzanego, tym przypozwe, iako ku rzeczy y roku czothowemu³, prawnie y decretownie utwierdzonemu, wm. przypoziwa. Przeto przykazuie, aby wm. na roczky blisko przysle groczkie braczławskie, ktore przypasz y sadzone bycz maią w roku teraznieysim 1592 miesiąca lutego 25 dnia, we wtorek, przede mna samim, a w niebitnosczy mey przed sądem moym groczkym braczławskim w Braczławiu oblicznie, iako w sprawie takowey, ktora oblicznosczy wm. oszoby naleznie potrzebuie, iako na roku czwartim, wszelakim sposobem prawnim zawiczie ostatnim, ku wikonaniu wedle opisania pomienionego decretu sadu głównego tribunalskiego y odkładow moych groczkych y urzedu mego groczkiego braczławskiego przysięgy w sprawie oszadzoney o gronty pana podkomorzego zorniszkie, takze ku wikonaniu trzech przysięg, iako wm. po wszitkie ti trzy roky zawite prawdziwie chor był y dla tey choroby u sadu groczkiego braczławskiego stanowicz szie y thoy przysięgy o gronty zorniszkie wykonacz ni mógł, sam stał y the przysięgy, tak o chorobe, iako y o gronty zorniszkie, aby wm. tu na urzedzie moim groczkym braczławskim według tego decretu tribunalskiego y odkładow moych y urzedu mego wykonał. Y gdy the przysięgy wm. wykonasz albo nie wikonasz, zarasz nakazu albo decretu mego albo urzędowego przysluchiwał y w dalsich postepkoch they rzeczi oszadzoney, skutecznie yscząc szie, we wszitkym podług decretu tribunalskiego dosicz czynił. Pisan w Braczławiu po narodzeniu Jezu Christa, Sina Bozego, roku 1592 miesiąca sticznia 21 dnia.

Pozew groczky

Hrehori Baybuza

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4137 III, арк. 36–37.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Roku 1592 miesiacza sticznia 23 dnia ja, Dmitr Sczykytinsky, wozny, taky przypozew groczky braczławskey w załobie pana Ławrina Pieszoczynskiego, podkomorzego braczławskego, o rzecz, w nim mianowiczie opisaney⁴, wetknąłem⁵ wrota zamkowe zamku niemirowskego po j. m. kxazeczia Janusza Zbaraskieho, woiewode braczławskego, y rok j.m. złożył ku prawu stanacz na roczky groczkie braczławske, w tim przypozwie opisanе. Takze y panu podkomorzemu w tey sprawie na tichze roczkach stanawicz sie na tenze rok składam.

Там само. Арк. 37 зв. Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Petecmi:

Г̃ припозов ѿ хоробу третюю.

Cittatio, post terciam dilationem extradita, su(pe)r pallatinu(m) ad praestan(dum) iuramen(tum), nix(um) dilation(is) castren(sis) infirmitati et tribunal regni pro terminis, in februario d. 25 judicandis.

Przypozew na roczky groczkie braczławske in a 1592 die 25 february.

Там само. Арк. 37 зв.

¹ Перед цим має бути w.   ² Со   ³ gothowemu   ⁴ opisaną   ⁵ Дали має бути we.

№ 212

1592 р., лютого 25. Брацлав. –

Зізнання возного Брацлавського воєводства Дмитра Щикитинського перед Брацлавським гродським урядом про те, що він увіткнув у ворота Немирівського замку припозов Брацлавського гродського суду брацлавському воєводи кн. Янушові Збаразькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про неявку князя на рочки цього суду, які відбулися в жовтні і грудні 1591 р. та січні 1592 р., для складення присяги, згідно з вимогою декрету коронного трибуналу, стосовно захоплення воєводою ґрунтів Жорнищського маєтку і трьох присяг стосовно його пояснення своєї неявки на ці рочки поганим станом здоров'я

Выпис с книг кгородских замку гедрського Браславского

По нароженю Исус Хрыста, Сына Божоꝝ(о), рокѸ **АФ** девѣтдесѣт второꝝ(о) мѣца фѣврала **КЕ** дна

На Ѹраде кгородском Браславскомъ передо мною, Григоремъ Чечелем, подстаростим браславским, постановившисѣ ѿчивисто, возныи воєводства Браславскоꝝ(о) шляхѣтныи Дмитръ Щекичинскии ку записанью до книг кгородских браславских тыми словы сознал, иж року теперешнеꝝ(о) тисѣча

паче сь девѣдсѣть второго мѣца генвара двадцѣть третего дня, маючи ꙗ при собе шлахтѣ люди добрыхъ пѣна Федора Туровича а пѣна Юра Кумановского, ѡтносилъ есми пропозовъ кгородскіи браславскіи до Немирова по его млстѣ кнѣза Гднуша Збаразского, воеводу браславског(о), по самого писаныи. Которыи припозовъ ѣтъкнулъ есми ѣ ворота замковыѣ замку Немировского и ѡповедалемъ то воротномѣ замковому и многимъ мещаномъ немировскимъ, передъ замкомъ стоачимъ. А тотъ то припозовъ писанъ в жалобе его мл. пѣна Лаврина Песочинског(о), подкоморог(о) браславског(о), ѡ речъ, в немъ меновите ѡписанъю, то естъ ку выконанью ѡт его мл. кнѣза воеводы браславского присаги водле декрету суду головного трибуналского, в року прошломъ девѣдсѣть первомъ мѣца сѣнтабра четвертого дня ѣчиненого, и ѡткладовъ, хѣта жъ неправныхъ, кгородскихъ браславскихъ на томъ, ꙗко его мл. кнѣзь воевода пѣна подкоморого зъ кгрунтовъ его млсти Жорницкихъ не выбиваль, и ку дальшому поступку а в skutokъ привоженью тоѣ речы, а особливе ку выконанью трехъ присагъ, ꙗко его мл. кнѣзь воевода браславскіи, правдиве хоръ будучы, на троихъ рочкохъ кгородскихъ браславскихъ прошлыхъ рокохъ завитыхъ, то естъ мѣца ѡктября двадцѣть второго дня и мѣца декабра третего дня в року прошломъ девѣдсѣть первомъ, также и мѣца генвара чотырнадцатого дня в року теперешнемъ девѣдсѣть второмъ припалыхъ и сужонныхъ, становитисѣ и тоѣ то присаги ѡ кгрѣнты Жорницкіе выконати не могъ. А другии такіи припозовъ, в тѣе жъ слова писаныи, при сторонѣ, пѣну подкоморомъ, зоставилемъ. Гдѣко таа жалоба на тыхъ припозвехъ меновите а ширеи естъ ѡписана, и рокъ за тѣми припозвы на близко пришыльѣ рочкы кгородскіе браславскіе, которые припасти и сужоны быти мають // в року нинешнемъ девѣдсѣть второмъ мѣц. феврала двадцѣть патого дня¹, вольторокъ, в Браславлѣ становитисѣ ѡбѣма сторонамъ, такъ его мл. кнѣзю воеводе браславскомѣ, ꙗко и пѣну подкоморому, зложилъ есми и властнымъ написомъ руки моеѣ по руску на тыхъ ѡбохъ припозвехъ, такъ на томъ, которыи есми ѣ ворота замку Немировского по кнѣза воеводѣ ѣтъкънуль, ꙗко и на томъ, што при стороне поводовой зоставилъ, тотъ рокъ ѡзнаимилъ и написалемъ. А тѣе припозвы немазаны, в тытуле, в дате, в речы и во всемъ достаточны и згодливы. Которое ѡчивистое возного сознане ꙗ, до ведомости моеѣ принавши, до книгъ кгородскихъ записати и сѣсъ выписъ с книгъ с печатью моею его мл. пѣнѣ подкоморомѣ браславскомѣ выдати казалъ. Писанъ ѣ Браславлѣ.

Печатка

Грегореи Бабуза, писар
Корыктован с книгами

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 82–82 зв.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4108 III, арк. 19–19 зв. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Ретесту:

А припозву положене.

Dowod przyozwuz in anno 1592 die februari 25 na roczki.
A 1592 die 25 febru(ary). Od j(e)g(o) (mos)ci pana Piasoczynskiego,
podkomorzego braclawskiego, przeciwko xiazęciu wojewodzie braclawskiemu
o dobra Zornic.
3 choroba.

Там само. Спр. 4047 II, арк. 82 зв.

¹ Дали має бути в.

№ 213

1592 р., лютого 29. Брацлав. –

Декрет Брацлавського гродського суду в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського писаря Лаврина Пісочинського про шкоди, заподіяні Жорницькому маєткові підданими брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Миколайовича Збарзького

Wypis s xiag groczkich zamku K. J. Mci braczławskiego

Roku Bozego 1592 miesiaca lutego 25 dnia

Na roczkach groczkich sądowych braczławskich, ktore przypadli i sądownie odprawowane się zaczęli roku i dnia wysz opisane°, przed nami, Hrehorem Czeczalem, podstaroscim, a Hrehorim Slupiczą, sedzią, wrzędnikami groczkiami braczławskimi, postanowiwszy się oblicznie, je. m̄. pan Ławrin Pieszoczinski, podkomorzi braczławski, pisarz K. J. M., prosil o przydanie woznego na przywołanie wielmozne° j. m. k. Janusza Mikołaiowicza Zbarazkie°, woiewodę braczławskie°, starostę krzemienieckiego. My z urzedu swego panu podkomorzemu na to przydali woznego woiewodztwa braczławskie° sliachetnego Dmitra Scikitinskie°. Ktory wozny dnia pierwsze°, we wtorek, i nazaiutr, we srode, takze i dnia trzeciego, we czwartek, pana woiewodę braczławskiego przywoływał ku wykonaniu przisięgi wedle decretu sądu głównego tribunału lubelskie°, w roku przeszłym 91 miesiaca wrzesnia 4 dnia vczinionego, z oczywistey rosprawy miedzy panem podkomorzim, ktury ondzie sam oblicznie był, z iedney, a miedzy panem woiewodą braczławskim przez vmocowanego je° m̄ci pana Piotra Odrzywolskiego, z drugiej strony, a to w sprawie o gwałtowne wybicie pana podkomorzego z gruntow imienia je° m̄ci zorniskiego od pana woiewodi braczławskiego. Za ktorą przysięgę sam pan woiewoda braczławski dobrowolnie wziął sie, i thym decretem tribumalskim je° m̄ci nakazana¹ iest na thym, iako pana podkomorzego braczławskiego s tych gruntow iego zorniskich, o ktore on k. woiewode pozywał, gwałtownie nie wybiął i ich nie trzima i trzimać nie chce, i za tym ku dalszemu postepku i wykonaniu onego decretu tribunalskiego, a pierwei, nizeli tę przysięgę vczini, ku wykonaniu trzech przysięg według decretow odkładow wrzędu

tuteczne° s troich roczkow, po sobie blisko przeminelych, grockich braczławskich, na których, jako je° m̄ci pan woiewoda braczławski, prawdziwie chor będnąc, stanowic się i tei przysięgi o grunty zorniskie wykonac nie mogł. Iako to wszitko mianowicie a szirzei na wszytkiem postepku prawnym tei rzeci i tamzei opisano iest. I gdy z rejestru sądownego początkiem swym po inszych sprawach dzisiejszego dnia 29 miesiaca lutego w tem roku ta sprawa przypadła a je° m̄. k. woiewoda braczławski, będąc przez tegoz woznego Szchikitinskie° od pana podkomorze° przywołany, iako i po pierwsze trzy dni, ku wykonaniu tych przysięg v niniejszego sądu sam osobą swą nie stał, zaczym j. m. pan podkomorzy braczławsky, // stoiąc przy wszytkich obronach i postepkach swych, po pierwsze troie roczki v tutecznego sądu czynionich, na ten czas z dopuszczenia sądowne° rok pewny i zawity w sprawie niniejszey z decretu tribunalskiego i ze wszytkie° postepku tey sprawy pokazawszy, domawiał się, abysmy je° m̄. k. woiewode braczławskiego według articułu 52 y 56 ku odvodu i teraz niestałego w rzeci iego, którą iuz pierwei, nie stanowiąc się na pierwsze troie roki, nieraz stracił, na vpad zdali a według pomienionego decretu tribunalskiego i pierwszych postepkow pana Piesoczinskiego, a zwłaszcza articułu 69 w rozdziale czwartim, gwałt i skody z sowitoscją skazali, woznego i slachtę przydawszy, zakład na liscie swym wrzędowym położiwszy, je° w grunty wybite zorniskie wpuscic kazali a za ten gwałt, skody na dobrach prawem przekonanego executio vdziałali. Tedy po okazaniu thych dowodow, ozwawszy się v sądu vmocowani je° m̄ci pana woiewodi braczławskiego pan Hrihori Dederkało, pisarz groczki krzemieniecki, a pan Jwan Slezka, maiąc i pokasawszy do tego moc zuleńną, im, tak obom pospołu, iako i yednemu ktoremukolwiek z nich, na zisk i na stratę daną, do tey sprawy przystapic i obrony prawne do sądu wnosic chcieli. A iego mosc pan podkomorzy braczławski w tey sprawie swy obyczaiem zwyklim, waruiąc rzec swą i przy wszytkich obronach swych pierwszych stoiąc, opowiadał przed nami, wrzędem, y woznymi, v sądu będącimi, oswiatczał się i to sobie actem niniejszym zapisac dał, iakoz zapisuiem, iz czokolwiek w tei sprawie s początku az do konca sprawowac i mowic będę, to wszytko nie w obyczai nadawania sie w kontrowersia, iaką s panem Dederkałem i s panem Slezką, ktorzy się vmoczonanymi pana woiewodzinyymi byc mianuią, ani w obyczai prziznania naleznosci ich, iedno to czinic i czinic będę dla informatyei albo zrozumienia w. m̄ci, panowie sądowi. Jakoz do nas, sądu, mowiac, naprzod warował i zachował sobie wcale wszytkie obrony swe, takze wiązanie, w pomienione dobra zorniskie nakazane, dopuscone i na executia odesłane, i wszytek skutek tei rzeczy według pomienionego decretu tribunalskiego bez wszeliakiego vblizenia iego. A iz w niniejszej sprawie na roku zawitim nie do controwersiei iakiei, ale do wykonania rzeci oszczędzonei do przysięgi nie prokuratorow, ale samei osoby je° m̄. k. woiewodi braczławskiego iest potrzeba, i prosil, abysmy pana Dederkała i pana Slezkę, iako do tei sprawy nienależnych, na strone odłoziksi, przeciw pana woiewodi według wyszei napisane° dowodu pana Piesoczinskiego skazanie i postepk czynili. A vmocowani je° m̄ci pana woiewodi braczławskie° na to powiedzieli, iz co pan Piesoczinski powiada, iakobysmy vmocowanymi je° m̄ci w tei sprawie byc i do tei sprawy przypuszczeni byc nie mieli, tedy tego s prawa pospolitego pan podkomorzy pokazac nie moze, ale my nie gołemi slowy, ale prawem pospolitim

pokazac gotowi, // iz kazdy na kazdim roku, ieslyby sam byc nie mogł, tedy moze miasto siebie vmocowanego poslac, na co vkazali articuł 32 w rozdziale 4. A co pan Piesoczinski wspomina, ze nie na takowym roku vmocowany byc moze, tedy i tego pan podkomorzi s prawa pospolitego vkazac nie moze, ale mamy prawo pospolite iasnie w rozdziale 4 articuł 13, w ktorым znacznie napisano, iz ieslyby na troie roki chorobą się założyl, tedy na czwartych rokoch albo sam, albo przez vmocowanego swe° stac winien. Otoz je° m̄. na thym roku czwartym sam dla niesposobnego zdrowia swego byc nie moze, przez vmocowanych swych stanowic się i z stroną prawnie rozpierac sie bedzie i to, co wedle prawa nalezec bedzie, vcinic gotow. A pan podkomorzy do nasz, sądu, dla zrozumienia, a nie w obycai controwersiei, mowil, iz iako i s tego articułu 32 w rozdziale 4, od pana Dederkała i pana Slezki podanego, i wywodow ich, tak i ze wszeliakiei miari zwyczaui prawa pospolitego iawnie sie pokazuje, ze prokuratori z listi vmocowanemi na roki tylko do controwersi, do iednania i do kwitowania s pieniędzi wzietych, do przysluchania od kogo inszego, ale dla wykonania przysięgi za principałow swych posilani bywaią. I zatim, iako i pierwei, rzeczi swei domawial się. Sąd, vwaziwszy, iz poki z wywodow obudwu stron ninieiszei sprawy o naleznosci albo o naleznosci vmocowanich pana woiewodi braczławskie° zrozumiemy, nie mozemy thych vmocowanych je° m̄ci pana woiewodzinich odstawowac, przeto teraz naliezlismy do tego pana Dederkała i pana Iwana Slezke byc naleznymi i vmocowanymi. A pan podkomorzi, przy wszitkich postępkach i obronach swych zostaiac, tego decretu nasze° z strony przyięcia vmocowanych nie przyial, powiadaiac, iz to w. m̄c vmislne ku sfolgowaniu stronie przeciwienei a ku dalszey zwłoczce i zatrudnieniu sprawiedliwosci mei czinicie, chcząc mnie w nową controwersią o rzeczi osadzone vwiklac, ktorым² decretow tribunalskich nie przesądzewanie albo poprawa, ale tylko executia nalezi. O co zaraz v sądu na nasz opowiadał się i woznymi, przy nas bedącemi, swiatczył i to sobie zapisac dał. Ktore oswiatczenie my je° m̄ci przyiąwszy, actem ninieiszym zapisali i zapisuiem. A w dalszim postępku je° m̄c pan podkomorzy braczławski, nie odstepuiac wszitkich obron swych prawnych, do nas, sadu, mowil: a czem iuz za niestaniem samego osoby je° m̄ci pana woiewodi braczławskiego przy pokazaniu roku ninieiszego prawnego zawite° wszitkę tę sprawę moię, na czym zawisla, dostatecznie przed sądem w. m̄ci wywiadł, // czegoby im i powtarzac nie potrzeba, iednak, przimuszony takim decretem w. m̄ci, ale nie w obyczai controwersiei takiej s panem Dederkałem i panem Slezką, tylko dla zrozumienia w. m̄ci sądu, pokazuje. I znowu pokładal przed nami, v sądu, naprzod decret pomieniony tribunalski, ktorым ta przysięga o gronty zornisckie panu woiewodzie braczławskiemu nakazana i ku wykonaniu rokiem zawitim na roczki do grodu braczławskiego odesłana, po ktorei wykonaniu sąd tuteczni dalszą skasu cinic powinien, a panu podkomorzemu te gronty iego zornisckie, s ktorych iego mianowal byc wybicie, zaraz przysądzony³, wwiazania nie dopuszczono i wszitkę tę sprawę ku executiei odesłano. Potym⁴ decret je° m̄ci pana Jerzego Strusa s Komarowa, starosti braczławskiego, winnickiego i zwinogrodzkiego, pod datą z rokow tutecznich groczkich braczławskich, w thymze roku 91 miesiaca pazdziernika 22 dnia przypadłych i sądzonych, na ktorych k. woiewoda przez list i vmoczowanego swe° pana Hrehora Dederkała chorobą założyl

się. Tedy pan podkomorzy domawiał się, że pan wojewoda tej przysięgi w rzeczni skonczonei decretem tribunalskim z roku zawitego zwłokac nie moze, naostatek aby pan starosta woznego i dwu slachciczow dla wysluchania tej przysięgi do pana wojewodi posłał a dalszemu postepku zwłoku nie dopuszczał. A je^o m̄. pan starosta, z decretu tribunalskiego widząc, isz ta przysięga na vrząd tuteczni odesłana i tu, a nie indzie, od k. wojewodi wykonana byc ma, w theize moci odłożył ia do drugich blisko przyslich rokow tutecznich wedle articułu 13 w rozd(ziale) 4 i skazał, że k. wojewoda na thych drugich roczkach, oblicznie stanąwszy się osobą swą, powinin będzie o chorobę i o gronty zorniskie, iako na roku zawitim, przisiącz i z dalszych postepkow czinic dosic we wszitkim według tego decretu tribunalskiego. Położył tez drugi decret pana starosti braczławskie^o pod datą z roczkow tutecznich ze, m̄sca grudnia 3 dnia w roku 91 przypadlych i sądzonych, na których wedle pierwszego odkładu pana staroscinego i za przypozwem od pana podkomorzego po k. wojewode, w Niemierowie położonym, ce^o kwitem s pieczęcią woznego Michała Bratkowskiego y wypisem s kxiąg groczkich braczławskich zeznania iego prawnie i vrzedownie dowioł. Je^o m̄c pan wojewoda tu na vrzedzie sam nie stał, niczemu sobie wedle prawa nie uczinił a przez list i vmocowanego swego pana Bohusza Horaina znowu chorobą założył się a thym rzecz swa stracil. Nizli i pan starosta, nie przymuiacz na on czas obron pana podkomorze^o, ale wedle tegoz articułu trzinastego to założenie choroby przyjął i te przysięgi iesce dalei odłożył. Ktorego decretu, iako nieprawnego, pan podkomorzy nie przymuiąc, na pana staroste o bezprawie i o skody swiatczył się a to wszitko i niestanie pana wojewodzino onymze actem zapisac dał. Potym pokazał trzeci decret nas z roc(zkow) // groczkich braczławskich, od dnia 14 miesiaca lutego w roku dziseiszym sądzonych, na których trzecich roczkoch wedla drugiego odkładu pana staroscinego i za przypozwem od pana podkomorzego po k. wojewodę, tamze w Niemirowie położonym, czego kwitem s pieczęcią tegoz wozne^o Bratkowskiego i wypisem s xiąg zeznania iego prawnie dowioł, z ostrzezenim rzeci i pierwszych postepkow swych. Gdy pan wojewoda przez listi i vmoczowanych swych pana Iwana Meleszka i pana Iwana Slezke chorobą trzeci raz założył się, my, sąd, za tym tho takowym dowodem i domawianim się pana Piesoczinskiego, widząc zakładania chorobie pana wojewodzinei rok trzeci, pytalismy sądownie obudwu stron, zwłaszcza vmoczowanych pana wojewodzinach, do iakie^o wzdy dalszego postepku i obron wedlia tego articułu trzinastego w rozdziale czwartim pan wojewoda bierze się. A oni w tym declarowac się nie chcieli i, do tej sprawy nic nie mówiac i dalszych postepkow v siebie byc nie powiadaiac, ieno na thym trzecim roku o odkład prosili. A pan podkomorzy rzeci swe i na on czas ostrzec i domawiac sie nie zaniechał. A my, sąd, wodla tegoz trinastego articułu krote założenie choroby od pana wojewody i na thym trzecim roku przyjąwszy, te przysięge o grunt i o chorobę ze wszitkim skutkiem tej rzeci w teize moci iesce do ninieisze^o roku zawitego odložili ostatnie. A pan podkomorzi i tego decretu naszego, rozumieąc go nieprawnim, nie przyjął i przy pierwszym oswiatczeniu swym, na pana starostę vczinionim, na nas, sąd, i na strone swiatczył sie. A to wszitko i niestanie pana wojewodzino onimze actem zapisac dali naostatek, stojąc przy pierwszych postepkach swych a wszeliakim sposobem prawnym sprawiedliwosci swei dochodząc. I za tim

trzecim odkładem pokazał przyzow po pana woiewodę na roczki terazniejsze ku wykonaniu tei to przysięgi o grunti zorniszkie i przy tim trzech przysięg o choroby pana woiewodzine w te słowa: [...]⁵

Ktorego przyzowu położenia w Niemierowie napisem własnei reki woznego Dmitra Scikitinskiego i wypisem s xiąg tutecznich groczkich zeznania iego wrzedownie dowiodł. I zathym na niniejszym czwartim a wszeliakim sposobem prawnym zawicie ostatnim roku, yako i pierwei rzeci swey przeciw k. woiewody braczławskiego, powiedzieli, iz co pan podkomorzy przypozywa je° m̄c pana woiewode braczławskie° do wykonania trzech przysięg iakichze o założenie choby⁶, takze i do vczynienia przysięgi z decretu trzibunalskiego o wybicie z grontu zorniskiego, tedy pan Piesoczinski, iako widziemy z samego postepku iego, nie sprawił się, według prawa pospolitego i articułu 13 w rozdziale 4 nie zachował, i do je° m̄ci woznego i slachti nie posiał. Tedy pan Piesoczinski według prawa nie postąpił i to sobie pan Piesoczinski vpuscił. Zaczym je° m̄c, mimo ten punct prawny, tu na ten cas przysięgi czinic nie powinien, gdyz wedlia tego articułu miał pan Piesoczinski posłać do je° m̄ci wozne° i slachtę, aby je° m̄ci przed onemi przysięge vczynił. A tak gdyby był wozny do je° m̄ci dla przysłuchania tei przysięgi posłań, thedy by je° m̄c pan woiewoda // to, co by iemu wedle prawa należało, powinien był czinic. Czego iz pan Piesoczinsky nie vczynił i do je° m̄ci woznego i slachti według tego articułu nie posiał, tedy tez je° m̄c mimo iasne prawo czinic nie iest powinien. Pan podkomorzy zas braczławsky, przy wszitkich obronach swych stojąc, nie w obiczai controwersiei iakiei, iedno do nas, sadu, mowil, iz ia s kniazem woiewodą nie o potoczną iaką krziwdę v sadu ziemskie° czinił i czinię, ale rokiem zawitim o gwałtowne wybicie, czemu się iuz skonczenie decretom tribunalskim stało, a tu iedno ku wykonaniu przysięgi i executiei na vrząd odesłano, w czym mnie nad prawo az do tego czwartego roku zwłoka vczyniona a iesceby i teraz strona zwlekac chciała; wiec je° m̄c pan woiewodą, chociaz i wedlia tego nieprawnego postepku vtraczenia rzeci swei po roczki przesle, iesliby thych orob⁷ swych odprzysiegac się albo iako tam zbywac chciał, samze miał wedlia tego articułu 13 z roczkow przeslich, yako na roku trzecim, o woznego i slachtę v sadu starac się i rzeci swei, chociaz i tak niesłusne, popierac, tedy iuz i to sobie vpuscił; ale zebym ya w rzec prawu pospolitemu decretom tribunalskim i postepkom swym przeciwną wdawac a za panem woiewodą stroną swą przeciwną swidectwa⁸ i dowody iakie zwodzic miał, byłoby to y przeciw rozumowi. A tak je° m̄c pan woiewoda teraz na tym czwartim roku zawitim ostatnim nie thylko wedlia tribunalskiego albo groczkiego, ale iuz i według ziemskiego sądu postepku powinien tu ku wykonaniu tei przysięgi o grunti zorniszkie, ktora nigdzie indzie ani na inszim dalszim roku wykoniwac nie moze stac, i te trzy przysięgi o chorobie swei wprzod wykonac, ktore tu i odpuscic mi je° m̄ci bendzie, wolno takze i te przysięgę główną o gronti zarniszkie powinien wykonac. Ktorych przysięg ia od je° m̄ci porzątkiem swym sluchac iestem gotow, vchiliwszy i pierwszych postepkow swych. A iz je° m. k. woiewoda braczławsky sam teraz v sadu, iako powinien, do wykonania przysięgi głównei o gronti zorniszkie nie staie i według prawa niczemu dosc nie czini przez pana Dederkała i pana Slezke, i ni przez kogo przysięgacz nie moze, tedy, iako pierwei, i teraz pan podkomorzi rzeci swei domawiał sie. A

vmoczowani je^o m̄ci pana wojewodi bracławskiego powiedzieli, iz co strona powiada, iz iakoby je^o mosc by^l powinien to vczinic i woznego z urzedu wziac, i przed nim te przysiegi wikoniwac mial, tedy pan podkomorzy te^s s prawa pospolitego ani z rozumu luczkiego okazac nie moze, bo ten articu^l 13 w rozdziale 4 dostatecznie nauczi^l, iz vrząd ma poslac woznego i slachte, a strona potrzebuia^{ca} ma si^e o to starac, gdyz on szuka tych przysieg a je^o m̄. nie chcialby przysiegacz bezpotrzebnie i poproznici. A iz tego pan podkomorzi potrzebuie, tedy tez mial woznego wedlug tego prawa pospolitego do je^o m̄ci slac. Acz nie s^lal, tedy sobie sam winien, a je^o mosc mimo ten punkt prawa pospolitego tu na ten czas przysieg wikoniwac nie iest winien. A co pan Piesoczinski powiada, iz to ostatnia¹, ale pierwei niechai je^o m̄. stanie, t^e przysiege wedlug tego decretu tribunalskiego je^o mosc vczini, toz potym i t^e przysiegi o chorobi swe je^o mosc wikona. Tedy je^o mosc pan podkomorzi prawa pospolitego arti(cu^l) 12 w rozdziale 4 wspak obraczac nie moze, gdysz ten articu^l nauczi^l, iz pierwei ma przysiac, iako prawdziwie chor by^l, tez stronie vsprawiedliwic si^e. A co wietszego, iz pan Piesoczinski i sam teraz je^o m̄ci przypoza^wal i w pozwie swym napisal, aby ie^o mosc stal i przysiegi tak o chorobie, iako i o grunti zorniskie wykona^l, mimo ktore prawo takze i pozew swoi wlasny jego mosc teraz wspak wraca si^e i te przysiegi pierwei o grunt, nizli o zalozenie choroby potrzebowac ani je^o mosc mimo prawo iasne wykoniwac nie powinien. A co pan podkomorzi powiada, iz vmoczowani je^o m̄. yako potrzebowali, tak skazano, tedy vmocowani je^o m̄sci slusnie i prawnie potrzebowali, bo gdy ich w̄m., panie vrzedzie, na roczkoch przeslich pitali, aby sie declarowali, do iakiego konca t^e sprawe wiesc chcza, tedy vmocowani je^o m̄., nie czinia^c zadnei declaraciei, bo im tego nie by^lo potrzeba, ale tilko prosili, aby to zalozenie choroby od jego mosci przyieto i ich wedlug articu^lu 13 w rozdziale 4 zachowali. Tedy vmocowani je^o m̄ci slusnie sie domawiali o toz, iz strona powodowa nie sprawila szie^l wedlug prawa i do je^o mosci wozne^o nie slano, tedy sobie sama winna, zaczym iego mosc na ten czaz⁹ przysieg niiakich czinic nie powinien. I prosili wolnosci. A pan podkomorzi nie w obyczai sporu przy swym pierwszym wiwodzie zostawa^l. My, sad, zrozumiawszy obuch stron a widzac, ze vmocowani z strony je^o m̄ci pana wojewody bracławskiego pan Dederka^lo i pan Slezka i z articu^lu 13 w rozdziale 4 to sobie [...] pomoc brali, gdzie pisze, jesliby kto pozwany na trzecie roki za chorobą nie stal, tedy na tich trzecich rokoch ma sad ziemski poslac do niego wozne^o y dwa slachciczow, przed ktoremi ten chori ma na thym przysiac, iz po wszitkie te roki chor by^l i za t^a chorobą stac nie mog^l, powiadaia^c, ze sie wedlug tego articu^lu pan podkomorzi nie sprawil, woznego do pana wojewodi nie s^lal i s tich przyczin pan wojewoda takze za chorobą stawac na tich roczkach nie iest winien, i za tym od roku y pozwu wolen byc ma. Jenoz my, przychiliwszy si^e do prawa pospolitego i postepkow prewnych strony powodowej, ze o tego woznego i slachte je^o m̄. pan wojewoda bracławski wedlia swych postepkow ku przysiedze i wyvodu choroby swei sam, a nie pan podkomorzi na przeslich roczkoch v sadu domawiac si^e mial, a iz i tego na swym miejscu nie ucini^l, tedy my wedlia prawa i decretu tribunalskiego i decretow odkladow je^o m̄. pana starosti bracławskiego i naszego vrzedowego nakazali, ze je^o m̄. pan wojewoda bracławski sam osoba¹ swa na roczkoch terazniejszych powinien stac i v sadu ninieisze^o przysiege o grunty

zorniskie y te przysięgi, iako się zakładał o chorobę swą, porzątkiem swym wykonać. // Od którego tego decretu naszego vmoczowani je^o m̄ci pana woiewody braczła(wskiego) do sądu głównego tribunалу lubelskiego appellowali. A pan podkomorzy, s prawa pospolitego i constitutii koronnych pokazując i wywodząc, mowił, iż od takowej iasnei sprawy, z ocziwste^o mowienia osądzonei, na executią odesłanej decretom tribunalskim appellatia znowu na tribunale nie bywa dopuszczona, zwłaszcza, że te^o teraz w sprawie personalnei nie sam principał, któryby tego nie mógł czynić, ale osoby, według prawa do tego nienależne, należnie potrzebią. I prosił, abysmy tey appellatiewi nie dopuszczali, a, je^o m̄. pana woiewodę na vpad zdawszy, dalszy postepok i executia działali. My, sąd, vmocowaniem je^o m̄. pana woiewodi braczławskiego appellatiewi dopuszczili i rok obom stonom¹⁰ złożyli na ten czas, gdy porzątkiem swym po inszych woiewodztwach sprawy woiewodztwa braczławskiego na tribunale w Lublinie w roku niniejszym 92 sądzone i odprawowane będą. A jego moc pan podkomorzy braczławski, przy decrecie tribunalskim i przy wszitkich postępkach i obronach swych prawnych, k temu przy oswiaczeniach, na je^o m̄. pana starostę braczławskiego i na nas pierwej w tei sprawie vczinionych, stojąc i teraz na nas o to przyiecie prokuratorow i mowy ich, i odpuszczenie appellatiewi rozumieć sobie być nieprawną, yakoby sam to ku sfolgowaniu stronie przeciwniei a ku dalszej zwłoce sprawiedliwosci je^o m̄. dla dalszego zadzierzania executiewi i zatrudnienia w rzeci osądzonei vcinić mieli, a za tym o winy, w prawie pospolitim opisane, i o skodi, nakładi swe, a osobliwie na je^o m. pana woiewodę braczławskiego, jako strone, a takoz zwłoki, winy, o skodi i nakłady swe a vtracenie iuz nieraz w thym prawa wszitkiei rzeci pana woiewodzinei przed nami v sądu, woznymi, przy tim będącimi, swiatcił się i prawne cinienie o to sobie wcale zachował y zachowywa. Ktore to oswiaczenie my od pana podkomorze^o przyjąwszy, one i wszitke te sprawę, takze i niestanie same^o osoby je^o m̄. pana woiewodi braczławskiego niniejszym actem zapisac kazalismi i zapisalismy. Co wszitko dla pamięci do xiąg groczkich braczławskich zapisano. I ten wypis s xiąg s pieczęciami naszymi je^o m̄. panu podkomorzemu braczławskiemu wydan iest. Pisan w Braczławiu.

Hreheri Baibuza, pisarz

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 13–17 зв.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Perecta:

A. 1592 die 25 february. Decret z strony gruntow o przysięgi 3 roczkow; 4 grod(skiey) bracł(awskiey) appellatiewi na tribunale znowu pozwanemu dopuszczono.

Там само. Арк. 18 зв.

¹ Далі має бути przysięga. ² Далі напрошується wedle або według, або podług.
³ przysądżono ⁴ Далі має бути pokładał. ⁵ Наведений далі текст повторює
текст припозву в документі № 211. ⁶ choroby ⁷ chorob ⁸ swiadectwa ⁹ czas
¹⁰ stronom

1592 р., березня 2. Брацлав. –

Зізнання володимирського войського Василя Гулевича і брацлавського земського писаря Івана Микулинського, посередників (“приятелів”) між брацлавським підкоморієм Лаврином Пісочинським і брацлавським воеводою та кременецьким старостою кн. Янушем Збаразьким, перед Брацлавським градським судом про відкладення цим судом до наступних його рочків, якщо обидвом сторонам не вдасться досягнути полюбовної угоди, виконання підкоморієм, згідно з декретом коронного трибуналу, присяги в справі за його скаргою про шкоди, заподіяні Жорницькому масткові підданими воеводи

Выпис с книгъ кгородских замку гедрського Браславского

По нароженю Сна Бжог(о) Исус Хрста року **ДФ** деведесат второго мсца марца второго дня

На рочкох судовых кгородских brasлавских, которые от дня двадцат пятого мсца февраля судитисе зачали, передо мною, Григоремъ Чечелем, подстаростим, а Григоремъ Слупицею, судьею, вриадниками судовыми кгородскими brasлавскими, постановившися очевисто в судѣ, пан Василеи Гулевичъ, воискии володимерскии, а пан Иван Микулинскии, писар земскии brasлавскии, тако приатели зобополные межи велможным его милостю кнзем Гданушомъ Збаражскимъ, воеводою brasлавским, старостою кременецкимъ, з одное, а межи ўрожоным паномъ Лавриномъ Песочинскимъ, подкоморим brasлавскимъ, з дръгое стороны, очевисто до книгъ кгородских brasлавских тыми словы созн[а]л[и], ижъ што в року прошлом деведесат первомъ мсца сентебра четвертого дня суд[ѣ] головнымъ трибуналскии в справе межи его млстю паном воеводою brasлавским а пном подкоморим brasлавским, а то ѿ наехане кгвалтовное на двор и ѿсадѣ пна Песочинского Жорницькѣю, ѿ кгвалт, пожога и ѿ шкоды, а спалене, и спустошене того двора и ѿсады Жорницькое, пну подкоморому brasлавскому присегѣ самотретему на кгвалте и на шкодах вскоцал¹ и до ўчинена тое присяги на рочки кгородские brasлавские, которые в рокѣ прошломъ деведесат первомъ по свате сватом Миколаю Бискупе римскомъ свате сужоны были, с позволене ѿбудвух сторонѣ ѿтослал. На которых рочкох кгородских brasлавских с позволене доброволного также ѿбудвѣх тых сторон его милост пан Юреи Струс с Коморова, староста brasлавскии, веницькии и звиногородскии, ѿную присегу до рочковъ теперешних в тои моцы был ѿтложил. За которым ѿтложенемъ пана старостиным водле декрету трибунальского за помененым декретомъ ѿткладом пна старостиным рокѣ тои присяже пну подкоморомѣ brasлавскому на рочкох теперешних, которые от дня двадцат пятого мсца февраля судитиса зачали, былъ припал. А такъ мы, зобополные приатели их млсти, не припѣскаючи на сес час пна подкоморого до тое присяги, тую присяга, через декретъ трибуналскии пну подкоморому наказанѣю и досел ѿтложоную, до пришлых рочковъ кгородских brasлавских,

которые по тых теперешних припасти и сужоны быти мают в рокѹ теперешнем тисеча *пѣтсот девѣтдѣсѣат* втором мѣсца маѣ *девятюнадцѣат* днѣа, межи их млстѣми на ѹгодѹ приѣтелскую розыимуем под таким способом, *иж* их милост з обудвух сторон, в том часе до згоды прихилившисѣа, тую справѹ через ѹгодѹ приѣтелски скончѣти мают, а до тых рочковѹ кгородских браславских, звышь писаных, они з обудвух сторон никоторых поступковѹ правных в той справе ѹ жадного судѹ чинѣти и *пилновати* не мают. А естли бѹ са их милост ѿ то з собою до рочковѹ пришлых не погодили, тогды их *мл.* ѿбоѣа сторона водле декретѹ трибуналского за тым ѿткладом пана старостиным [...], пан Песочински до ѹчиненѣа присяги а пан воевода до прислухана еѣ, рокѹ *такии*, *как[ии]* им водле декретѹ трибуналского за помененым декретом ѿткладом *пѣна* старостини[*м*] на рочкох теперешних припадал, на рочкох пришлых кгородских браславских, звышь помененых, которые *напервѣи* по сих сужоны будѹт, мети мают. *Гдѣко ж тут же будучи* и стоѣчи ѿчевисто ѹ судѹ, пан Лаврин Песочински, подкомории браславски, самѹ, а ѿт его млсти *пѣна* воеводы браславского пан Григорѣи Дедеркало, писар кгородскии кремѣанецкии, пан Иван Слезка, ѹмоцованыѣ его милости, маючи и положивши ѹ судѹ до того *лист // моц зѹполную*, им ѿт его милости данѹю, на то все доброволне зезволили. Которое ѿчевистое сознанѣ пана Гѹлевича и пана Микулинского, также доброволное сознанѣ и позволенѣ пана подкоморого браславского и ѹмоцованых его млсти *пѣна* воеводы браславског(о) за тою показаною ѹ судѹ *моцю зѹполною* мы, вриад, ку ведомости своѣи припѹстивши, до книгѹ кгородских браславских записати есмо казали. *Што ест* записано. С которых и *сѣс* выпис под печатми нашими его милости *пѣну* подкоморомѹ браславскому на *то* ест данѹ. Писанѹ ѹ Браславлѣ.

Двѣ печати

Грегорѣи Бабуза, писар
Корыкгован с книгами

ЛНБ НАН України, вїд. рукописїв, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 84–84 зв.
Засвїдчена копія.

Ретесту:

A 1592 die 2 martii. Rozeim wtory przez prorogatio p. Huliewiczza i p. Mikulinskie^v. Do roczkow 19 maia 92.

O spalenie dworu w Zorniszczach przez gwałtowny naiazd jo. x(ie)cia Janusza Zbaraskiego.

Там само. Арк. 84 зв.

¹ всказал

1592 р., травня 23. Брацлав. –

Декрет Брацлавського гродського суду в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського писаря Лаврина Пісочинського про шкоди, заподіяні Жорнищському маєткові підданими брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Миколайовича Збарзького

Wypis s xiąg groczkich zamku K. J° M̄ci braczławskiego

Roku Bozego 1592 miesiąca maia 19 dnia

Na roczkach groczkich braczławskich, ktore przypadli i sądownie odprawowowac się zaczęli roku i dnia wysz pisanego, przede mną, Gerzym Strusem s Komarowa, starostą braczławskim, winnickim i zwinogrodzkim, postanowiwszy się oblicznie, vrodzony j° m. pan Lawrin Pieszoczynski, podkomorzy braczławski, pisarz K. J° M., prosił o przydanie woznego na przywołanie wielmoznego jego m̄ci kniazia Janusza Mikołaiowicza Zbaraskiego, woiewodi braczławskiego, starosti krzemienieckiego. Ia z urzędu mego panu podkomorzemu na to przydał woznego woiewodztwa braczławskiego slachetnego Dmitra Scikitinskiego. Ktory wozny iako dnia pierwszego, we wtorek, i nazaiurtz, we srode, takze i trzeciego dnia 21 tegoz miesiaca maia, we czwartek, według przypadnienia tej sprawy z reiestru sądowego porządkiem swym je° mci pana woiewodę braczławskie° przywoływał ku przysłuchaniu na roku dzisiejszym przysięgi pana podkomorzego braczławskiego o gwałt, o wsytkie skody, przy naiezdzie na imienie je° m̄ci Zorniszca, w woiewodztwie braczławskim leżące, od je° mci pana woiewody braczławskiego przez pewne osoby w roku przeszłym 1590 miesiaca kwietnia 27 dnia tam w Zorniszczach poczinione, [a to wedle] decretu sądu głównego tribunalskiego, ktory się stał w roku przeszłym 91 w Lublinie, i odesłania tej przysięgi [ku wykonaniu jey] na roczki groczkie braczławskie, w tymze roku [...] sądzone, i ku dalszemu postępkowi do wykonania [onego tribunalskiego] decretu, takze według odkładu mego s pozwolenim [...] s tych roczkow grudniowych do przeszłych roczkow, ktore [miesiąca] lutego 25 w roku terazniejszym sądzonych, za rozeimem przyjacielskim na vgodę i odkładem s pomienionych roczkow lutego do dzisiejszych, iako tho wszystko na tych postępkach tej sprawy, ktore v dzisiejszego sądu pokładał, mianowicie a szerzei iest opisano. Za czim pan podkomorzi, do tej przysięgi będąc gotow, z sliachcziczami, sobie rownemi, prosił, aby mu rota według zwyczaju prawa napisana i ku przysłuchaniu iey wozny z slachtą przydan był. Do ktorey sprawy na dniu trzecim, we czwartek, od je° mci pana woiewodi braczławskiego za listem mocą zupełną, do tego daną, vmocowany je° m̄ci pan Hrihori Dederkało, pisarz grodzki krzemieniecki, ozwawszy się, rok dzisiejszy słusny w tej sprawie przyznał i powiedział, iz pan podkomorzy braczławski na tych skodach, ktore się mu nie stały, przysięgac ani je° mszczy za nie iemu płacic nie iest powinien, tak i teraz toz przed sądem w. m̄ci wywodzi i okazaie, iz pan podkomorzy na tych skodach przysięgac nie moze, ktore się jego m̄ci nie stały, iz grabarzom, mlinarzom i haidukom pieniądze podawał, ktorych iemu nie zasłużili [...], on na takowych skodach przeciwko je° m̄ci przysięgac ani

[...] iemu za nich płacic nie powinien. A tez thych haidukow imion nie pomienił, kto by by był i skąd, i ślad sie iasnie pokazuje, iz nikła¹ nie był, bo by pan podkomorzy wiedział, iako sługi iego zową i imiona by ich w pozwie pomienił, i kazdy pan sługi szuka sam, gdy, mu nie zasłużywszy, wzięcze. Tak tez co w pozwie swym napisał, iz iakoby miał w nieuziwaniu pozitkow tej mienieści szkody sobie tisiącz kop groszy napisał², tedy on i na tym przysiegac ani je^o mocz opłacic iemu nie powinien, gdyż, iako on w pozwie swym pomienił, czego iego mocz nie przyznawa, iz iego mocz, tam naiechawszy, skodę tylko wczinił i precz odiachał, tedy je^o mocz iemu zadney skody w nieuziwaniu pozitkow nie uczinił ani on tez iey od je^o mci miec mógł, gdysz sam tho dzierzał i wziwał i teraz dzierzi. A według prawa, którym się woiewodztwo tutecznie sądzy, i zwyczajowi dawnego nie moze byc insza skoda rozumiana, tylko do którąby kto komu co wziął. I on tez w pozwie swym mianowicie, co iemu wzięto, napisał, a inszych skod niaakich, ktore się nie rodziły, kreczicz ani ich wigrawac nie moze. Gdyz i według prawa i według decretu tribunalskiego je^o mci panu podkomorzemu nakazana przysiega, to iest według art(icułu) 2 w rozdz(ziale) II, tedy iest znacznie napisano, iz iesliby kto sobie mianował [...] nie według mienieści swej, tedy ma postawic thych ludzi, ktorzy v niego te mienieści widzieli; i wkażue ten articuł, ktory iedynie pokazuje, iz tylko ta skoda, którą by tam wziął, [...] ma, ale, ta, ktora ieszcze nie rodziła się, trudno ma byc za skodę pocitana. Przeto s thych wszytkich przyczyn to za skodę pocitano byc nie moze, gdyż pan podkomorzi sobie za niaakies gospodarstwo skodę byc mienił. By pan podkomorzi był by dobrym gospo[darzem] albo nie, tak tez wolno iemu tam było gospodarstwo przyznac. Gdyz iako sam pan podkomorzi byc mianuie, iz je^o mocz tego nie dzierzał, tedy tez zadney skody miec nie mógł. O co tez ani pan podkomorzi przysiegac, ani tez je^o mocz za tho płacic nie powinien. Ale gdy je^o mocz pan podkomorzy według tego decretu tribunalskiego na thych rzeczach, ktore w pozwie swym mianowicie, co iemu wzięto, napisał, przysięgę wczyni, je^o mocz takowe rzeczy na rok, od w. mci. prawnie zložony, odda albo wwiązanie według prawa w ymienie swe postąpi. Na to, co pan podkomorzi powiada, yz iuz przez decret tribunalski wtwierdzono, tedy decret tribunalski thych skod nie stwierdzał, tylko według prawa pospolitogo, articułu 2 w rozdziale II, przysięgę panu Piesoczinskiemu na gwałcie i na skodach wczinic skazał i wkażował z decretu tribunalskiego to miejsce, gdzie nakazano na gwałcie i na skodach według articułu 2 w rozdziale II³. // I w drugim miejscu dalei w tymże decrecie tribunalskim takze dołożono, iz pan Piesocinski przysięgę sposobem, wyszei opisanym, wczinic ma. Tedy w. mc, panie wrzedzie, według tego prawa articułu, zwyz pomienionego, i tego decretu tribunalskiego za przysięgą iego tegoz gwałtu i skody, ktoreby własnie miały byc wzięte i pan Piesocinski w pozwie swym mianowicie ich napisał, wskazowac masz, a inszych skod, ktore pozeciwo prawu, mniemych, ktore sie nie rodziły, na swiecie nie były, w. mc. wskazowac ani pan Piesocinski na thych przysiegac nie moze. A iz pan Piesocinski powiada, iakoby iego mcz pan woiewoda to sobie wpuscic miał, iz się tego na tribunale nie przypominał, takze za odłożeniem w. mc. tej przysięgi roziecie przyiacielskim, tedy je^o mocz tego sobie nie wpuscił, gdyż y sąd główny tribunalski według prawa articu(łu) 2 w rozdziale II dowod wczinic skazał, którym tho iest dostatecznie napisano, iz ten, kto skodę

sobie wielką byc mianuie, ma postanowic tych, którzy tę maiętność widzieli. Skąd się pokazuje, iz skoda insza rozumiana nie moze, tylko ta, ktura by własnie wzięta. A co powiada, iz przez odłożenie je^o m̄ci pana starosti to je^o mosc vpuscił, tedy s tego odłożenia pana staroscina iasnie pokazuje się, iz je^o mosc pan starosta za pozwoleniem obudwu stron rok takowy, iaki na on czas przypadał, przełożył iednako obudwom stronom [...], za[cho]wał. A strony rozeimu przyjacielskiego, tedy je^o mosc i [...] ro[zies]ciu przyjacielskim wkazac nie moze, aby tho [...], tylko rok iego mosc [...] stronie nic nie ubliżało. I prosił, aby pan Piesoczinski na [...] [sko]dach, ktore pomienił byc grabarzom i cieslom i imienowanie gospodarztwa, przysięgac dopuszczono nie było. A pan podkomorzi bracławski iako i na pierwszych rokoch, tak i teraz v sądu opowiedział się i woznimi oswiatczał: Ja w zadną controwersią s panem woiewodą bracławzkim i s panem Dederkałem, ani s kim ynym w mierze nie wdawam, tylko dla zrozumienia w. m̄ci, iako sądu, [...], iz comkolwiek skod swych prawdziwie w pozwie pomienił, przeciw ktorych strona yako nigdy nic mowic nie mogła, tak w groncie tutecznym i na tribunale, maiąc ze mną ociwista rosprawe v sądu, nie mowiła i vmnieiszenia zadnego w nich się nie domawiała, iakoz za dowody moimi prawnymi mnie na gwałcie y wszitkich tych skodach, w pozwie opisanych, nic z nich nie vimuiąc, przysięga nakazyzna i to wszitko stwierdzono. A na wykonanie iei i na executią, a nie do iakieis controwersiei albo poprawy tego decretu tribunalskiego tu odesłano, przeciw ktorego na dwie rzeczy strona przeciwna na roczkoch grudniowych w roku 91 mowiła: pirwsza – o roku tei przysiędze, s tribunału na[znaczony]m, // ktory rok w. m̄c słusnym byc naliast i teraz strona nad wszitkie pierwrze postęпки swe iego przyznała, druga – około vmnieiszenia skod, w pozwie opisanych, tyz wywody swe, iako i teraz, wnosila. O co się pan podkomorzy na on czaz swiatczic nie zaniechał i w. mc. te wywody swoim pana woiewodziny czynione, iako decretu tribunalskiemu przeciwne, wyrokiem swym odciawszy na gwałcziech i na wszytkich skodach, w pozwie y w decrecie tribunalskim opisanych, nicz z nych nie vimuiąc, przysięgę panu podkomorzemu skazał a potym s pozwolenia samych ze obudwu stron ku wykonaniu iei, a nie dla iakiei controwersiei nowej, do roczkow liutego w roku dzisieiszym odłożył był. A pothym z dalszych postępkow prawnych na roczki dzisieisze, iako szie wyzy pomieniło, ta przysięga w tei ze moci przytociła, czego wszitkiego decreti, rozeimy a odkłady prawnie dowiodł. Tedy iuz teraz około przysięgi ym vmnieiszenia thych skod, co sobie dawno odpusciła strona, zwłaszcza przeciw decretu sądu głównego i wirokowi w. m̄ci, na czym [...] przestala a oszobliwie przeciw własnego zezwolenia i rozeimy swe do drugich rokov na tę przysięgę nic mowic nie moze. A yz mowicz wazi się, o tho się na strone woznym v sądu swiatczył i actem [...] zapisac dał, iakoz zapisano. K temu yako pierwei to [...] pana woiewodi wnoszono, tak y teraz pan Dederkało [...] memu, saczuiąc sumnienie i maiętnosc moją. Tedy [...] sumnienia mego [...] porachowa[...] skodach swych od je^o mci pana woiewodi mnie wdziała [...]nych i prawnie dowiedzionych przysięgac mam, strony zas maietnosc, tedy s poczczywych przodkow mōich mam dobrze lepszą, anisli pan Dederkało po swoych. A tu, czo mi małzonka moia prawem wiecznym zapisała, by mię je^o mōszcz pan woiewoda krziwdzicz i vziskacz nie kazał, miałbym dothąd tak dobrą, iako je^o m̄sci Niemierow. Jednak i

teraz nie dałbym tei samei za kilkanascie tisięci. Y prosił, abym y tych przimow tak strony przysięgi y vmnieiszenia skod, iako thez i szaczowania sumnienia i mąiętnosci nie przymował i do sprawy dzisieiszey nie przimięszywał. A tak ia, te przymowy pana Dederkałowy przeciw decretu tribunalskiemu i moiemu nad pierwsze postęпки wniesione byc bacząc, na strone odłóził a wedlia decretu tribunalskiego i pirwszych postępkow na gwałcie i na wszitkich skodach, w pozwie i w thym decrecie opisanych, panu podkomorzemu przysięge skazał. Od ktorego decretu me° strony tisiaca kop saczunku, za skody położoną, pan Dederkało appellował. Ia z sądu mego appellatiei nie dopuscil i na wykonanie tei przisiei // do iutrzeiszego dnia 22 miesiāca piātku a pothym i do soboty maia 23 dnia w teize moci odłóził. A gdy było w sobotę, pan podkomorzy braczławski, będąc gotow do przysięgi samotrzecz z sliachtā, sobie rownemi, prosił, aby mu przysięga na pismie zwykłym obyczaiem prawa pospolitego na gwałciech i na wszitkich skodach iego napisana i wydana była. Iakoz ia gwałt i wszitkie the skody pana podkomorzege, w pozwie i decrecie tribunalskim opisane, dostatecznie zrachowawszy, kturych acz dobrze więczy wynosiło [...], pan podkomorzy, miarkuiąc się na trzech tesiączach złotych polskich, przestał na to, przysięge w te słowa napisac kazał: Ja, Lawrin Pieszoczinski, podkomorzi braczławski, pisarz Je° Mci, przysięgam Panu Bogu na thym, iz sie mi k. takowy gwałt i wszitkie skody, w pozwie y w decrecie tribunalskim opisane, w pobraniu sług i ludzi moich na grabiezach i w pobraniu mąiętnosci moiei i vrzednika mego Mikołaiā Jaslikowskiego, a poddanego moiego Iwana, w rozegnaniu ciesiel, grabarzow, mlinarzow i haidukow, ktorzy, pieniādze na sluzbę i na robotę wziāwszy, nie zaslużili, w popaleniu i spustoszeniu dwora i osady zorniskich a oszobliwie w przekazaniu gospodarstwa, a niewuziwaniu i omieskaniu pozitkow w tei mąiętnosci [...] ty się od kniazia Janusza Zaraskiego⁴, woiewodi braczławskiego, za gwałtownym naiazdem od niego przez pewne osoby. Czego wszitkiego moderuie i sacuie trzy tisiācze złotych [...], prawdywie przysięgam Boze [...], a iesli nieprawdywie Boze [...]. Vmocowany je° mci pana woiewodi braczławskiego pan Hrihori Dederkało powiedział, iz w. m̄c, panie starosto, takowei przysięgi panu podkomorzemu wydawac ani pan podkomorzy takowym sposobem przysięgac nie moze, thylko według prawa pospolitego i decretu tribunalskiego, według pozwu swego, i iest powinien pan podkomorzi kazdā rzec, co w pozwie swym napisal, w przysiędze mianowac, przez kogo i co iemu wzięto i wiele go kosztowało, gdyz je° m̄ci według pozwu przysięge skazano i w decret tribunalski słowo od słowa mianowicie wszitko, co mianował byc wzięto, wpisano. Przeto tez i pan podkomorzi wszitko w przysiędze swey mianowicie winien, gdy tu zawsze kazdy przysięgaiaci na skodach swych wszitko mianował i teraz iego mosc mianowicie przysięc powinien. A pan podkomorzy braczławski pod thymze [...]czeniem swym mowił, iako od niemałego czasu zatrudnienie i zwłoki w tey sprawiedliwosci moiei ponosze, tak ieszcze i teraz pan Dederkało od je° mci pana woiewodi one rzeczami nieprawnymi zatrudnia, abym przysięgę moią iakims nowym sposobem nad zwyczaj prawa pospolitego // wykonał, vsiluię. I prosił, abym takā przymowkę pana Dederkała nieprawnā na stronę odłózil a na gwałcie i na wszitkich skodach iego, w pozwie i w

decrecie tribunalskim opisanych, według wmiarkowania je^o m̄ci trzech tисieci złotych przysięgę taką, iako obyczay prawa pospolitego na wszystkich wrzędziech i v sądu głównego tribunalskiego niesie, od ktorego w tei ze moci tu iest odesłana i dotąd sцiąga sie, wykonac dopuścił. A tak ia z urzędu mego, zachowuiąc się według zwyczaiu prawa pospolitego i decretu tribunalskiego, ten wywod pana Dederkałow, iako zwiczaiowi prawa pospolite^o przeciwny, na strone odłóziłem a panu podkomorzemu przysięgę na thych trzech tисiach złotych sposobem wysz opisanyм wykonac skazał. Tedy pan Dederkało, vmocowany je^o m̄ci pana woiewody braczławskiego, ten wskaz moi rozumieiaчz sobi byc z ublizenim sprawiedliwosci, do sądu głównego tribunalskiego appellował. Ale ia według prawa i decretu tribunalskiego tei appellatiei nie dopuścił a woznego i slachte na przysluchanie takowei przysięgi panu podkomorzemu przydał. Do ktorei przysięgi gdy pan podkomorzy samotrzec⁵ sliachcicami, sobie rownemi, gotow był, to pak [...] sie w to przyiaczielskim i napomnienim pana podkomorzego, aby ieszcze do tey przysięgi nie skwapiał się. Zaczim snadniei do vgody przyiaczielskiej miedzi nim a iego mczia panem woiewoda przyszcz moze, pan podkomorzi na te appellatia zezwolił. Zaczim i ya, tei appellatiei dopuściwszy, rok pewny i zawiti obom stronom składam na ten czas, gdy porzatkem swym po inszych woiewodztwach koronnych sprawy woiewodztwa braczławskiego na tribunale w Lublinie w roku ninieiszym 1592 sądzone i odprawowane będa i ta sprawa z rejestru sądowego przypadnie. Co wszytko dla pamięci do xąg groczkich braczławskich iest zapisano. I ten wypis s xiąg pod pieczęcia moia je^o m̄ci panu podkomorzemu braczławskiemu na to iest dan. Pisan w Braczławiu.

Gerzy Strus s Komorowa,
braczławski, winicki starosta, ręka swa

⁶Hrehuri Baibuza, pisarz⁶

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 20–22 зв.
Засвідчена копія. Переклад з руської мови.

Petecma:

Decret o naiзд grodzki 19 maii a. 92. Broniono przysięgi na wszytkich szkodach, od cze^o appellatia na tribunał. Y statuta niepewne citowano.

Там само. Арк. 23 зв.

¹Це слово в контексті незрозуміле. ²Це слово вжите тут випадково. ³Далі має бути przysięgacz. ⁴Zbaraskiego ⁵Далі має бути z. ⁶ ⁶Підпис власноручний.

№ 216

1592 р., червня 15. Брацлав. –

Позов Брацлавського земського суду брацлавському воєводі і кременецькому старості кн. Янушові Миколайовичу Збараському з вимогою

з'явитися на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського писаря Лаврина Пісочинського про шкоди, заподіяні Жорницьькому маєткові підданими князя

Запис возного Дмитра Щикитинського про те, що він 19 червня 1592 р. увіткнув цей позов у ворота Немирівського замку, маєтку кн. Я. М. Збарзького

Жигимонт Третий, Божю млстю корол полский, великий княз литовский, рѣский, прѣский, мазовецкий, жомойтский, ифлантский и кролевства Шведского властныи дѣдичь и пришлыи король

Тобѣ, велможному кнѣзти Гнушу Николаевичу Збарзскому, воеводе браславскому, старосте креманецкомѣ.

Зо всех добръ твоеѣ млсти, лежачих и рухомах, где буд в Кролевстве нѣшмъ Польском и панствах, до него прислухающих, тобѣ какиколвекъ правомъ належачих, приказуемъ, абы твоѣ млсть за сим позвом нѣшим ѣ суду головного трибунальского в Люблине в року теперешнем девятдесат втором, кгда водле порядку констытуции коронное по иных воеводствахъ sprawy воеводства Браславского сѣжоны и отправованы будѣтъ и таѣ справа з реестрѣ припадеть, како на року завитом, обличне самъ сталь на жалобу и судовное попиране ѣрожного Лаврина Песочинского, подкоморого браславского, писаря нѣшо, которыи твою млст позываеть и припозываеть ѣ то, што ѣ квалтовное выбитьѣ з спокойного держанья з кгрунтов имениѣ его Жорницького, в воеводстве Браславскомъ лежачого, ему ѣт твоеѣ млсти через певные ѣсобы в року прошломъ тисеча пѣтьсотъ девятдесатомъ мсца августа шостогонадцѣт дна сталое, и ѣ шкоды, там починеныѣ, за апелациєю на трибуналь ѣт суду кгородского Браславского з рочков, ѣт дна девѣтото мсца ѣктября в томъ же року сѣжонных, а на трибунале в Люблине в року близко прошломъ девятдесѣт первомъ мсца сентабра четвѣртого дна з очивистое з нимъ росправы твоѣ млсть через ѣмоцованого своего ѣрожного Петра Ѡдрывольского добровольне на ѣтводѣ за присагу взѣлса, которую зараз судѣ головныи твоѣи млсти наказаль, меновите на том, како еси его с тыхъ кгрунтов Жорницькихъ, в позве ѣписаныхъ, квалтовне не выбиаль и ихъ держишь, и держати не хочешь, и тую присагу твоѣи млсти ку выконанью, а ему ку прислуханью до кгороду Браславского завитымъ рокомъ ѣтослаль, дальшую сказнь по присазѣ [ѣк]зекуцию чинити велел, в тые вси кгрунты его, ему присудившы, ѣвзанья в них допустил. И кгда рокъ тои присазѣ за тымъ декретом трибунальскимъ припадал, тогды твоѣ млсть ѣрожного Юрѣѣ Струса с Коморова, старосты¹ браславского, за неправнымъ са закладаньемъ хоробѣ т. м. ѣтклады подвакротѣ на рочках кгородских браславских, на перших ѣт дна двѣдцѣт второго мсца ѣктября а на других ѣт дна третего мсца декабра в року девятдесѣт первомъ, а третии раз ѣт суду ѣз(ѣ) тамошнего кгородского Браславского ѣт дна чотырнадцѣтото мсца генвара в нинешнемъ року сужонных, неслушне ѣдеръживаючи, до четвѣртых рочков феѣрвала двѣдцѣт пѣтоз(ѣ) дна ѣстатних тую присагу ѣ[...] и присаги ѣ хоробы

[звол]къ. Нижли и на томъ четвертомъ року поменены суд кгородскии Браславскии за нестаньемъ твоее мл. и Ѹтраченьемъ нераз тое речи твоее тебе здаты, сказни никоторое и екзекуции Ѹчинити не хотели и не Ѹчинили, и еще апелации неправное знову на трибуналь сегорочънии в тои речи, вже осужонои, допустили, // кгды по инших воеводствахъ sprawy воеводства Браславского сужоны будут. Ѡ которое Ѹближенье права, кривду и ѡ шкоды свои онъ, по вси тые роки ѡсведчаючиса, ѡ то такъ с пномъ старостою браславскимъ и судомъ ег(о), к тому и с твоею млстью, ѡко стороною, ѡсобно правне поступити не занежал и чинить, ѡко то все меновите а ширеи на поступкахъ тое sprawy ѡписано и доложено естъ. То пакъ, деи, дошло его слышати, ѡкобы твоя млсть над всю таковую ѡчивистую з нимъ росправу свою и над ѡдержанье тое апелации неправное, менуючы быти ѡкоесь злое ѡдержанье того декретъ с трибуналу такърочного, знову его позвомъ на трибунал сегорочнии позвати мел и ѡкобы т. м., за то на него великие сумы шкод своих мниманыхъ пописавшы, ѡныи позовъ обычаемъ неслушными и на местцу незвыкломъ, не на имению его Жорницскомъ, ѡтколъ са таа справа точить, але ѡттоль не близко на иншомъ имению его Каменогорце заочне положити велелъ ку Ѹближеню права посполитого, декретовъ трибунальскихъ и порядку справедливости, а ку затрудненю тое sprawy албо ку Ѹжитю, снатъ, противъ него ѡкагось иншого неправного поступку т. м. А такъ подкоморыи браславскии, не приводачи в жадную вонтъпливость права посполитого, порядковъ, справедливости и декретовъ суду головного трибунальского, также и всихъ поступковъ своихъ правныхъ, в тоеи справе ѡвшемъ при всихъ заставаючи, ѡдно хотачи на трибунале сегорочнемъ Любельскомъ в належныхъ воеводства Браславского судехъ с фундаментъ такого позву всакие поступки т.м., ѡко неслушные, которыхъ вчинати подлугъ права и ѡдерживати еси не могъ ани можешъ з себе зложити, твою млсть позываетъ. Прото абы твоя млсть на року в местцу, вышешъ ѡзначономъ, Ѹ суду трибунальскому ѡбличне стал, декрета трибунальские и вси тые поступки свои на презыски и шкоды, в тои речи ѡкие будешъ за тымъ позвомъ ѡдержалъ албо в томъ часе ѡдержиши, ѡко неправные, ку незы[...]ню и скасованю ихъ (не приходачи до жадное екзекуции, нимъ таа росправа доидетъ) Ѹ суду головного положилъ а ѡ вины за то и ѡ тые шкоды, на него написаные, ѡко то с права посполитого приидеть, и ѡ все скутечне Ѹсправедливилса водле сего позву. И ѡко т. м. на рокъ прошломъ ѡт стороны то ширеи выведено будеть, судовне абыс ѡтповедал, шкоды стороне поводовои, затымъ поднатые, заплатилъ и декрету трибунальского прислушивалъ. А хота станешъ албо не станешъ, предса на року противъ т. м. правне поступлено будеть. Писанъ в Браславлѣ року Божого **ѠФ** девѡлтдесѡт второго мѡца июна пѡтогонѡдѡцѡт дѡнѡ.

Позовъ зѡмскии

Печатка

Иванъ МикѸлинскии, писаръ

ЛНБ НАН України, вид. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 103–103 зв.
Оригінал.

Року $\overline{A}\Phi$ девятьдесят второг(о) мсца июня девятог(о)надцать днѣя, $\overline{D}$ митрь Щикитинский, возный браславский, такий позов трибунальский в жалобе пна Лаврина Писочинского, подкоморого браславского, о речь, в немь меновите описаную, уткнул есми у ворота замьковыє замку Немировьского по его мл. кнзя $\overline{A}$ нуша Збараского, воеводу браславского, за которым зложил есми его мл. рок ку про[...] стати в Люблине перед судом головным трибунальским в року нинешнемь девятдесят второмь, кгда справы воеводства Браславского сужоны будуть и таа справа з реистру припад[ет]. Также и самому пану подкоморему браславскому за сим позовом, у тые ж слова писаным, там же на трибунале в той справе становитися на тот же рокь складаю, яко меновите на том позве описано.

Дмитрь Щекитинский,
возный, рука власная

Там само. Арк. 103 зв. Оригинал.

Перести:

$\overline{P}$ н подкомор. брасл. с пан. воє. брасл.

Июн $\overline{ST}$ року $\overline{CD}$. За нестанею стороны позваное на тот позов здан ест з [...] речи з наказанем всим и шкод. Марк Доховский, писар.

Не арестована.

O wybicie z Zorniszcz.

Там само.

¹ старосту

№ 217

1592 р., липня 10. Брацлав. –

Позов Брацлавського земського суду брацлавському, вінницькому і звенигородському старості Юрієві Струсу з Комарова з вимогою з'явитися на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського писаря Лаврина Писочинського про неправомірні дії старости при розгляді в Брацлавському гродському суді звинувачення підкоморієм брацлавського воеводи кн. Януша Миколайовича Збараського в заподіянні його підданими шкод Жорницькому маєткові

Запис брацлавського возного Дмитра Щикитинського про те, що він 19 липня 1592 р. увіткнув цей позов у ворота королівського двору в Брацлаві

Sygmunt Trzeci, Boza miłością krol polsky, wielky kniaz litewsky, rusky, prusky, zmoiczky, iflanczky y krolestwa sweczkiego własni dziedzicz y przysly krol

Tobie, urodzonemu Jerzemu Struszu s Komarowa, staroszie bracławskie^u,
winniczkiemu y zwynogrodzkiemu

Tak z urzedu twego starostwa bracławskiego, iako y ze wszitkich dobr twich
leżących y ruchomych, gdzie badz w krolestwie nasim polskym y panstwach, do
niego przysłuchaiączich, tobie iakim prawem należących, przykazuiem tobie za tim
pozwe^m nasim u sadu głównego tribunalskiego w Lublinie w roku terazniejszim 92,
gdy według porzadku constitutiei koronnei po inszych wojewodztwach sprawy
województwa bracławskiego sadzone y odprawowane bendą y tha sprawa z zegestru
przypadnie, iako na roku zawitim, oblicznie sam¹ stał na załobę y sądowne popiranie
urozonego Lawrina Piesoczinskiego, podkomorzego bracławskiego, pisarza naszego,
ktory ciebie poziwa y przypoziwa o tho, czo o gwałtowne wybicie s pokoynego
dzierzenia z grontow ymienia iego zorniszczkiego, wojewodztwie² bracławskym
leżącego, iemu od wielmoznego kniazia Janusza Mikołaiowicza Zbarazkie^o, wojewodi
bracławskiego, przes pewne oszoby w roku przeslim 1590 miesiacza augu(sta) 16
dnia stałe, y o skody tam poczinione, za apelatia na tribunāl od sądu groczkiego
bracławskiego z roczkow, od dnia 9 miesiacza octo(bra) w timze roku sądzonich. Na
tribunale w Lublinie w roku blisko przeslim 91 miesiacza wrzesnia dnia 4 z oczewistey
z nim rosprawy kniaz wojewoda bracławsky przes list umocowanego vrodzonego
Piotra Odrzywolskiego dobrowolnie na odwot za przysiege wziął sie, którą tam iemu
zaras sąd główni nakazał, mianowicze na tym, iako podkomorzego s tich grontow
zorniszczkich, w pozwie opisanich, gwałtownie nie wibał y ich nie dzierzy y dzierzecz
nie chce. Y tho przysięgę kniazia wojewodzie ku wiconaniu iemu, ku przysłuchaniu
do grodu bracławskiego zawitim rokiem othesłał, dalsza skazaⁿ po przysiedze y
executią czynicz kazał, a iemu, wszitky thy gronti iego przysadziwszy, wiązania dopuszczył.
Y gdy tey przysiędze rok z decretu tribunalskiego na roczkoch groczkich
bracławskych, od dnia 22 miesiacza octo(bra) w roku 91 sądzonich, przypadł, kniaz
wojewoda chorobą sie założył. Gdzie podkomorzy u ciebie, panie starosto, domawiał
sie, zebis tey choroby nie przymował albo wzdy woznego y slachte do kniazia woivody
bracławskie^o dla przysłuchania they przysięgy o gronty, zeby sie dalsim postepkom
nie omieskywało, posłał. A thy, przyznawszy, ze wedle decretu tribunalskie^o oney
przysięgy wiconanie na urzedzie twoich³ tamesnim, a nie indzy, bicz muszy, chorobe
kniazia wojewodzyne przyiałes, skazawszy iemu na roczkoch bliskich o the chorobę y
o gronty odprzysioznacz sie. Ano na roczkoch tamesnich ze, od dnia trzeciego
miesiacza grudnia w timze roku⁴, kniaz wojewoda znowu nad pierszy własny postepek
swoy chorobą założył sie. A thy, panie starosto, mimo prawo obrony podkomorzego
y wyrok swoy piersich roczkow drugy rasz te chorobę przyiał y tey przysięgy, daley
nie zachowawszy zadne^o roku, niesłusznie odłozil. W czym on podkomorzy, prawnie
postepuiąc, kniazia wojewodę bracławskiego na roczky groczkie bracławskie, od
dnia 14 miesiacza sticznia w roku teraznieysim sadzone, // ku wykonaniu przysiąg,
iedney o gronty a dwoch o choroby, przypozał. Gdzie w niebitnosczy twey, panie
starosta, vrzad twoy tamesny groczky bracławsky Hrehory Czczel, podstarosczy,
Hrehori Slupicza, sendzia, a Hrehori Baybuza, pysarz, na timze fundamencie

nieprawnim, jednomyslnie s tobą stoiacz, ku folgowaniu kniazia woiewodzie za niestanim iego, iako na dniu piersim y drugim, y, gdy ta sprawa z rejestru sądownie przypadła, tam y na trzecim dniu zawythym iego zdacz, skazany⁵ y executiej działacz nie chcieli. Asz potim w kilku dniach, insych dowodow wysluchawszy od podkomozego, a choczas na tim trzecim roku knias iuz y wedle swego własnego postepku articułu 13 w rozdziale czwartim ni do iakiego dowodu albo odvodu nię brał sie ani domawiał, iescze y trzeci ras chorobę iego przyieli y do czwartego roku ostatniego zawithego gwoli kniazia woiewodzie the wszitkie przysięgy ze wszitkym skutkiem rzeczy odłożyły. A on podkomorzy, przed sie prawnie postepuiacz a skutku w rzeczy oszczędzoney bes dalszey zwłoky dochodzacz, stoiacz przy wszitkich prawnych postepkach swoych piersich, iescze y na czwarte roczky od dnia 25 miesiacza lutego, w teraznieysim roku sądzone, kniazia woiewodę braczławskiego przypozwał ku temusz decretu tribunalskiemu do wykonania przysięgy o gronti swoye y tamze zaras porzatkem swym ku wykonaniu trzech przysięg o choroby, iako na trzech rokoch zawytych, zakładał się, y ku zawarciu iusz tey sprawy tedy czwartim wszeliakim sposobem prawnim zawicze ostatnim roku. Tenze sad twoy groczky braczławsky, na onimze fundamencie waszym nieprawnim stoiacz, za niestanim kniazia woiewody samego po trzy dny na trzecim dniu zawitim wedle przypadnienia tey sprawy z rejestru na sąd za pokazanim wszitkych dowodow od podkomorzego kniazia woiewodę zdacz, skazanie uczynicz y rzeczy oszczędzone w skutek przywodzicz nie chcieli y nie dopuszczily, ale, iako y pierwey, po tim w kilku dniach ieszcze ku zwłoczce y zatrudnieniu dalszemu tey sprawy sług kniazia woiewody braczławskiego Grzegorza Dederkała y Iwana Sleska za umoczowanich nieprawnie y nienależnie przyieli y miasto tego, czo knias woiewoda bes wszeliakich dalsich wimow odprzysiegnacz sie był powynien, czego iemu powoth y nad pierszą stratę iego dopuszczicz był pogothow, onich do kontrowersiei nowej przypuszczily. A podkomorzy, przymuszony takim upornim decretem ich pod oswiathcenim prawnim, iako po wszitkie przysle roky, wiązanie szobie w te gronty swoje warował a naleznosczy nijakiey vmoczowanich do tey sprawy nie przyznawał, tak y w ten czas, gdy dla samego zrozumienia temu sadu twemu znowu wszitky dowody swoye pokazował, sąd twoy obroni nieprawne, od tych sług kniazia woiewodzynich wnoszone, ze on y na ten czas przed sie stanowicz sie y przysiegacz nie powinien za chorobą swoyą y dla thego, ysz podkomorzy z roku trzeciego woznego y slachty do niego nie poształ, na stronę odłożywszy, skazaly, ze knias woiewoda sam o tego woznego y o slachtę ku podporze rzeczy swey staracz się miał a na tich czwartich roczkoch skazali mu // stacz y do przysięgy o gront y o chorobę porzadkiem swym wykonacz. Iednak gdy knia⁶ woiewoda braczławsky y za tim wyrokiem ich sam oszobą swą nie stał, oni wedle zaczetego tegos nieprawnego fundamentu waszego w thoy sprawie za tim niestanim kniazia woiewodzinim zadnim dalsim skazanim y executiei, s czego podkomorzy prawnie domawiał sie, nie uczinili ani dopuszczily, owszem za domawianim sie od kniazia woiewodi sług nieprawnie ku sfolgowaniu iemu a ku ublizeniu y zwłoczce sprawiedliwosczy podkomorzego apellatiety przeciwnko zwyczaiu prawa y decretom tribunalskim znowu na trybinał od rzeczy oszczędzoney dopuszczily. O czo iako po pierwe roky, tak y na then czas podkomorzy braczławsky

na ciebie, panie starosta, y na then sąd twoy tenze, y na kniazia woiewodę braczławskego, iako na strone, swiatcił, iako tho wszitko mianowycie a szirey na wszitkych postepkach they sprawy opisano y dołożono iest. A tak chacz⁷ podkomorzy wszitky te nieprawne twoie, panie starosta, samego y thego sadu twego skazanie, przymowanie umoczuwanich y chorob kniazia woiewodzinich a odkłady za nimy, naostatek dopuszczenie apellatiei nad zwyczaj prawa a niewikonanie, powinne urzedu waszemu, executiei, za iawną zwłoku strony obzałowaney w tey sprawie swey pokazacz a iusz rzecz swą we wszitkym skutecznie według prawa y pomienionego decretu tribunalskiego odzierzecz, poziwa cie ku poziskaniu they sprawy swoiey a ku wykonaniu za tho y zapłaczenie od ciebie, krom sadu twego, tysiacz zlotich polskich ⁸bycz sacznie⁸. Przeto abys, panie starosta, u sądu trzubunalskie⁹ na rok, wyszey opisany, sam stał y przerzeczonych urzednikow swich groczkych braczławskych, iako spolnie s zobą⁹ obzałowanich, oszobliwie pozwanich, ku tey sprawie postawił, tego szie wszitkiego sprawił y we wszitkym skutecznie usprawiedliwił wedle tego pozwu, y, iako wam na roku przyslim od strony tho serzey wywiedziono bendzie sądownie, abys odpowiadał y decretu tribunalskiego w tey rzeczy przysluchiwał. Y chocia stanies albo nie staniesz, na roku przed szie przeciwko tobie prawnie postapiono bendzie. Pisan w Braczławiu roku 1592 miesiacza july 10 die.

Pozew ziemsky

Iwan Mikulinsky, pisarz

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4122 III, арк. 45–46.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Roku 1592 miesiacza juni¹⁰ dnia 19 ja, Dmitr Sczikitinsky, wozni braczławsky, taky pozew tribunalsky w załobie pana Ławrina Piesoczynskiego, p(odkomorzego) b(raczławskiego), o rzecz, w nim mianowiczie opisana, wotknąłem w wrota dworne dwora KJM. w Braczławiu, gdzie sady groczkie sądzą, po j. m. pana Jerzego Strusa s Komarowa, staroste braczławskiego. Za ktorym iego m. stacz złożyłem rok ku prawu w Lublinie przed sądem głównym tribunalskim w roku teraznieiszym 92, gdy sprawy woiewodztwa braczławskiego sądzone benda y tha sprawa z rejestru przypadnie. Takze panu podkomorzemu za thym pozvem, w thes słowa spisanim, tamze na tribunał w they sprawie stanowycz szie na tenze rok złożyłem y składam, iako mianowycie na tim pozwie opisano.

Dmitr Sczikitinsky, wozny,
¹¹reka własna¹¹

Там само. Арк. 46 зв. Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Perecnu:

A. 92 die 10 july. Cittatio con(tra) cap(i)t(aneu)m braclawien(sem), ex off(ici)o pro grauamine in causa expulsionis Zornyszcz(a) p(er) concessiones dilationum infirmitatis et appell(ati)onis illata.

Pozew po pana staroste.
Pro grauamine decretum na tribunał.

Там само. Арк. 46 зв.

¹Далі має бути aby. ²Далі має бути w. ³twoim ⁴Далі має бути sądzonych.
⁵skazni ⁶kniaz ⁷chcacz ⁸⁻⁸Не вкладаються в зміст позову. ⁹toba ¹⁰juli
¹¹⁻ ¹¹Писано рукою Дмитра Щикитинського.

№ 218

1592 р., липня 10. Брацлав. –

Позов Брацлавського земського суду брацлавському підстарості Григорієві Чечелю, брацлавському гродському судді Григорієві Слупиці і брацлавському гродському писареві Григорієві Байбузі з вимогою з'явитися на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського писаря Лаврина Пісочинського про неправомірні дії позваних при розгляді в Брацлавському гродському суді звинувачення підкоморієм брацлавського воєводи кн. Януша Миколайовича Збараського в заподіянні його підданими шкод Жорницькому маєтку

Запис брацлавського возного Дмитра Щикитинського про те, що він 19 липня 1592 р. увіткнув три примірники цього позову у ворота королівського двору в Брацлаві

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4122 III, арк. 47–48 зв.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови на польську. Документ ідентичний документу № 217.

Peresta:

A 92 d. 10 july. Cittatio cum extraditione cittationis, ex off(ici)o con(tra) officiales castren(ses) braclawien(ses) pro grauamine in causa expulsionis cum domino pallatino braclavien[si] illata.

Там само. Арк. 48 зв.

№ 219

1592 р., вересня 28. Варшава. –

Впис у книгу коронної канцелярії листа берестейського воєводи, мінського старости і каменецького державці Гаврила Горностоя про те, що він віддає свою частину маєтку Гушинців своїй синовіці Зофії Остапівні Горностаївні та її чоловікові динемборзькому старості Адамові Талвошу, натомість вони йому

віддали частину маєтку Тулина, що в Київському повіті (1587 р., жовтня 14. Берестя)

Листъ воеводы берестейского старостинои дынемборскои на замянѣ части села Гущинець

Жикгимонт

Ознаиуемъ тымъ листомъ нѣшимъ всимъ вобецъ и кождомъ зособна, комъ ведати належитъ, ижъ принесено и до книгъ канцелярии нѣшое коронное черезъ ўрожного Адама Талвоша, старостѣ дынемборского, кѣ актыкованю подано листъ велможного нѣкгда Гаврила Горностаѣа, воеводы берестейского, старосты меньского и державцы каменецкого, с печатью и с подписомъ рѣки его власное и тежъ с печатми // а с подписы рукъ людеи зацныхъ, которымъ визнаваѣт, ижъ ўчинилъ замѣнѣ и постановенъе з сыновицею своею ўрожною Зофъею Остафевною Горностаевною, старостиною дынемборскою, ѡ частъ села Тѣлина, за которую далъ замѣною и тымъ листомъ своимъ записалъ тежъ частъ села Гущинець, в воеводстве Браславскомъ лежачого, ѡ чомъ тотъ листъ его ширеи ѡбмѡвляѣт. И прошени естехмо, ѡбыхмо тотъ то нижеи написаныи листъ помененого воеводы берестейского до книгъ канцелярии нѣшое вписатъ велели. Которыи мы бачечи бытъ целыи и неподозреныи, казали есмо его ѡтъ слова до слова ўписатъ; и такъ ся в себе маѣт:

Гдѣ, Гаврило Горностаѣа, воевода берестейскии, староста менскии, державца каменецкии, визнаваю сымъ листомъ, доброволнымъ записомъ моимъ всѣмъ посполите и кождомъ зособна, теперъ и на потомъ будѣчимъ, кому бы того потреба належала ведати, ижъ што которые именъѣа ѡтчизныѣ пришли и спали на мене и малжонце его мл. пѣна Адама Талвоша, старосты дынемборского, еи мѣти пѣнеи Зофѣи Остафьевны Горностаевне, сыновицы моеи, в розныхъ воеводствахъ и поветехъ, а такъ ѣа, на сѣс часъ зѣхавшисе зъ его млстю пѣномъ Адамомъ Толвашемъ (!), старостою дынемборскимъ, и пѣни малжонкою его млтю до замкѣ его королевское млсти Берестейского дѣна четвертогонадцѣт мѣсѣа ѡктябра рокѣ ѡсмьдѣсѣт сѣмого, и з сполное намовы нѣшое ѡбеюхъ сторонъ ўчинили есмо певное постановене межѣ собою передъ ихъ млтю пѣныи приѣтели нѣшими, ѡтъ насъ, ѡбудву сторонъ, на то прошоныи. ¹Которого постановенъѣа ¹ поступиломъ его млсти пѣну старосте дынемборскомъ и панеи малжонце его млсти пѣнеи Зофеи Горностаевны², сыновицы моеи, именъѣе, называѣмое Гущинъцы, а³ повете Веницкомъ, в земли Подолскои лежачое, зо всѣми лесы⁴ и приселки того имениа, то естъ всю частъ мою ку части ихъ млсти, зо всимъ на все, ѣако се тоѣ именъѣе Гущинъцы само в себе, в межахъ, границахъ и ѡбрубехъ, и ѡбыходехъ своихъ здавно⁵ мело и теперъ маѣт, ничего в немъ волного и свободного на себе самого, малжонкѣ, дѣтеи и потомковъ своихъ не зоставѣючи, вечными чѣсы. Которое именъѣе Гущинъцы ѡтъ сего чѣсу и дѣна, вышеи и нижеи в дѣте сего листу моего ѡписаного, воленъ естъ и будѣтъ его мл. панъ староста дынемборскии с пѣнею малжонкою своею держати и вживати и тымъ водлугъ воли и налепшого ўподобанъѣа своего,

яко властностью своею, шафовати и оборочати. А их теж его млст напротивко того имениа Гушинского Ѹступил мне кѸ части моеи часть свою имениа ТѸлына, Ѹ повете Киевском лежачо^{2(о)}, с таковою ж волностю вечного шафованья моего водлугъ воли и налепшо^{2(о)} Ѹподобана // и мысли моее, яко хотечи и тым оборочати. А кды дел вечистыи во всѸх инших имениах нѸших, в которыхъ еще делѸ не маем, чинити будем, на онъ часть приателе нѸши зобополные мают Ѹважают лепшост кгрунтовь и можность пожитковъ имениа Гуциньского и Тулина и то межи ними поровнывать, якобы з нас ѡдень на дрѸгого болшостью кгрунтѸ и моцностью пожитков не перевышьшал. А в которо^{2(о)} болшост имениа покажется, то дрѸгомѸ буд сѸмою пѸзною доплатити або также именемъ лежачимъ додати и нагородити маем. Яко ж скоро по корѸнацыи даст Панъ Богъ короля его млсти теперешнего пѸна нѸшого, маем з обудѸ сторонъ зъехатисе до Вилна або до Лиды чѸсу ѡтправованья сѸдовъ трибунальскихъ або роковъ земскихъ тамъ, где его млт панъ староста дынемборскии час и местцо мне через лист свои назначит. А я на час и дел, мне назначоныи, повинень будѸ становитися и, з обеюхъ сторонъ приателев засадивши, дел вечистыи ѡ всѸ имениа отчизные, тые, в которыхъ еще неделно, межи собою принати и з обеюхъ сторонъ ѡ всѸ речи и ѡ долги, ишъ бы колвекъ ѡдна сторона противко дрѸгои мела, ѡден дрѸгомѸ Ѹ справехъ дивитисе маем и будемъ соби повинни. И на то все, яко се вышшеи поменило, дал есмо млсти пѸнѸ АдамѸ ТалвошѸ, старосте дынемборскомѸ, и малжонце е^{2(о)} еи млсти пѸннеи Зофеи Горностаевне сес мои лист под моею печатю и с подписом рѸки своее властное. До которого листу за Ѹстною и ѡчевистою прозбою моею, будѸчи тое речи добре сведомы, печати свои приложити и рѸки подписати рачили пѸне⁶ а приатели мои их мл. велможные пѸнове панъ ѡстафеи Волович, панъ виленскии, канъцлеръ Великого кнѸзства Литовского, староста берестеискии и кобринскии, панъ Крыштофъ Зеноевичъ, кашталан браславскии, староста чечерскии и пропоискии, а панъ Петръ Веселовскии, секретаръ его королевское млти, и панъ Адам Патей, судья земскии берестеискии. Писанъ Ѹ Берести рокѸ по нароженю сына Божего тисеча пѸтсот ѡсмѸдесѸт сегомо мсца ѡктебра четвертогонадцѸт дѸна. Гаврило Горностаи, воевода берестеискии, рѸкою власною. ѡстафеи Воловичъ, сам. Krzistoff Zienowicz, ręka swą. P. Wiesiolowski. Adam Pocięi, ręka własna.

Яко ж тот верхѸ написаныи лист велможного воеводы берестеиского до книгъ канъцелариѸ нѸшое вписати и на твердость того и печат коруннѸю до того листу нѸшого притиснѸти розказали есмо. Писанъ Ѹ Варшаве мсца сеньтебра двадцѸт ѡсмого дѸна рокѸ Бжого тисеча пѸтсот девѸдесѸт второ^{2(о)} а пѸнованья нѸшого рокѸ пѸтого.

Joan(ne)s Tharnowski,
R. P. vicescancell(arius)

Справа того ж

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 200, л. 78 об.–79 об. Оригинал.

¹⁻ ⁻¹ Которым постановенъем ² Горностаевне ³ в ⁴ селы ⁵ здавна ⁶ пѸнове

1592 р., вересня 28. Варшава. –

Впис у книгу коронної канцелярії листа динемборзького старости Адама Талвоша про продаж ним за 1000 польських злотих села Гущинців брацлавському хоружому Василеві Шашковичу (1592 р., вересня 25. Варшава)

Сознане запису вечноє продажи Гўщинец Адама Талвоша хорўжомў
браславскомў

Жикгимонт

Ўзнаимуем тым листом н̄шим всим вобец и кождомў зособна, комў то ведати належит. Постановившисѧ обличне перед нами и ў книгъ канцелариин̄шое коронное, ўрожонии Адамъ Талвошъ, староста дынемборскии, оповедал и доброволне вызнал, иж водле постановеньѧ и торгу своего первеи онъ сам, а потомъ сполне з малжонкою своею зошлою Зофѣєю Ѡстафѣевною Горностаевною имене еѧ отчизное, въ воеводстве Браславскомъ а повете Виницкомъ лежачое, на име Гущиньцы записами своими ўрожомомў Василю Шашковичмў, хорўжомў браславскоммў, и потомкомъ его за певнѣю сѣмў п̄нзеи за тисечѣ золотых полских на вечност продали и задатокъ от нег(о) взяли, за чим хорўжи, в держанье тых добръ вшедши, досел в спокоином держаню ест. Нижли в томъ часе для поветриѧ и за смертью помененоє жоны ег(о) // тые записы до skutkѣ не приведены. А такъ он, маючи от тоє жоны своеє на тые добра вечноє право, оныє тепер за тую ж сѣму п̄нзеи хорўжоммў браславскоммў и потомкомъ его вечноє продал и продаеть, яко ж тоє продажи своеє, заховуючисѧ водле обычаю права посполитого, лист запис свои, емў на то дании, перед нами покладал, просѧчи, абымо его до книгъ канцелариин̄шое вписат велели. А такъ мы, того доброволного сознанья и листу его выслѣхавши и огледавши а видечы оныи целии, печатми и подписами рукъ наполненыи, рассказали есмо от слова ло слова до книгъ н̄ших вписати и такъ ся в себе маєт:

Гд, Адам Талвошъ, староста дынемборскии, всим посполите и кождомў зособна, комў бы то ведати належало, ўзнаимує¹, иж што был первеи сего в рокмў прошлом тисѧча пятсот осмьдесѧт сѣмом на елекцыи короля его мл. теперешнемго Жикгимонта Третего постановене и торгъ чинен зь его мл. п̄ном Василемъ Шашковичом, хорўжим браславскиммў, ѡ село Гущиньцы, ў воеводстве Браславском а в повете Виницком лежачое, за певнѣю сѣмў п̄нзеи за тисечѣ золотых полских за варуньками и кондицыями, в там том листе ѡписаныи², а потом зас, ўдрўгоє, весполь з малжонкою моею небожчицею п̄нею Зофѣєю Ѡстафѣевною Горностаевною, взѧвши задатокъ от его мл п̄на хорўжого триста золотых полских, дрўгим листом з стороны продажи и сознанья на враде Волковыиском ѡписалисьмысе под датою, ў Вилни в оном листе н̄шоммў достаточне ѡписаною. Нижли для поветриѧ, а потом засе про зесте з сего свѣта смертлю малжонки п̄неи Зофѣи Горностаевны ѡ³ тые записы

до скутку приведены быти не могли. За которыми предсе записы ншими его мл. пнѣ хорѹжи, вперед [...] посѣсы спокойного держанья села Гуцинец врадовне вшедши, оное и до сих чѣсов спокойне на себе держитъ. Прото а, маючи от малжонки моеи вперед менованое тоє село, зо всеми належностями от нее мне вечностю записано⁴, а прихилаючися до перших записов и постановенья, тоє село помененоє Гуциньцы его мл. пану хорѹжомѹ, малжонце, детем и потомкомъ его мл. вечнымъ спустиль и продаль за тую ж сѹмѹ пнзеи, верхѹ помененю, за тисачѹ золотых полских. Маєт его мл. тоє село Гуциньцы самѹ, малжонька и потомство его млсти вечными чѣсы держати и ѹживати, будѹчи волень комѹ хотечы отдати и продати и водлугъ воли и подобанья своего шафовати вечными чѣсы. А а сам и потомство мое до того села Гуцинец никоторое моцы и владзы мети и жадное трудности в держанью его мл. панѹ хорѹжомѹ и потомкомъ его мл. чинити не маєт⁵. А до того, иж где бы са сам або кто з детей моих албо теж и кревных, близкихъ моихъ и зошлои малжоньки моеи пнѣи Зофѣи Горностаєвны Талвашовои села помененого Гуцинец под его мл. пномъ Василемъ Шашковичомъ, хорѹжимъ браславским, и потомков его мл. до петнадцати лет поискивал албо того под ним и в потомков его правомъ зъ якоеколкекъ мери доходил албо доходити хотел // и о то якую ж колвекъ трудность задавал, тогда за ознаименьемъ пна хорѹжого албо потомковъ его ѹрадovým мне и потомкомъ перед рокомъ, его мл. пну хорѹжомѹ и потомкомъ его мл. припадаючим, за полтретѣ недели маю и повиненъ будѹ с потомками моими село помененоє Гуциньцы очищат, освобожат и завжды вольное свободное от таковых правъ и трудностей делат, пна хорѹжого браславского и его потомки ѹ кождого права боронит и заступоват такъ, ижъ бы панѹ хорѹжи браславскии ис потомками своими до лет патнадцати албо до задержанья всяких давности земских село Гуциньцы вечне и спокойне водлугъ права и описѹ моего правомъ вечистымъ держаль и оного свободне и кром трудности пренагабанья правного ѹживаль под зарѹкою на пна хорѹжого и потомки его тисечою копъ гршеи личбы литовское. А если быи а, Адамъ Талвошъ, староста дынемборскии, за ознаименьемъ пна хорѹжого браславского албо потомков его от детей своих и от панов Горностаєвъ, и от кого ж колвекъ боронити и заступовати с потомками моими не хотел и села помененого, яко са вышеи поменило Гуцинец, не очищал и не освобожал, и о то се до короля его мл. албо до сѹдѹ трибуналского и до якого ж колвекъ права сѹдѹ и вряду, такъ земского, яко и кродского, панѹ Василю Шашковичу, хорѹжомѹ браславскомѹ, и потомки⁶ его млсти позват допѹстиль, тогда за першимъ позвомъ и завитымъ роком маю и повинен будѹ на першомъ, яко на завитомъ, рокѹ оного права и сѹдѹ, до которого запозванъ будѹ, такъ ѹ Великомъ кнзстве Литовском, яко и Короне Полскои, в кождомъ, хочъ ѹво обчомъ, повете стат и на оныи позов отказовати, рокѹ и позвѹ ничим не збиваючи и зараз от права и сѹдѹ оного не отступѹючи, зарѹки тисечѹ копъ гршеи личбы литовское, также шкоды и

наклады его мл. пна хоружого и потомков его мл. на голое речене слова, кром доводѹ и присеги, пну хоружомѹ и потомкомѹ его мл. платити а, заплативши зарѹкѹ, шкоды и наклады, предсе село помененое Гушиньцы потомками моими очищат и освобождаѹт маю и повинен будѹ, не вымовлаючися жадными причинами правными и неправными, в праве посполитом, в статутех и коньстытуцыах описаными, тылекрот, колкокрот бымь одно слушне очищанье помененых Гушинец был от пна хоружого албо потомковѹ его позван под зарѹкою и обвѣзки, звышь описаными. А тые ж и таковые ж обвѣзки, Боже ховаи, на мене смерти и на потомка моего и на дрбра⁷ мои позосталые доброволне вкладаю и статѹтовѹ, томѹ записови противных всех, што се тое само справы тычет, в части и во всемь се зрекаю. А до того, улацнивши иные потребности свои, право тое, которое на тое именье Гушинцы от малжонки своєї зошлои зѹ свѣта мель, маю до книгѹ земских або каньцлерейскихъ дати вписат и его мл. панѹ хоружомѹ и потомком его мл. выпис с книгѹ, урадовне // справленыи, не омешкати⁸ послат, до рук пнѹ хоружомѹ албо потомкомѹ его перед выистьемъ петнацати лет и⁹ отдаѹт маю и с потомками моими повинен будѹ и по мне потомки мои будѹт повинни зо всяких маетностей моих позосталых, которые на то обвѣзѹю под обвѣзками, звышь описаными. И на том дал тот мои лист его млсти пну Василю Шашковичови, хоружомѹ браславскомѹ, под печатью моюю и с подписом рѹки моеи писмом полским. А при том были и, того будѹчи добре сведоми, за устьюю а очевистою прозбою моюю печати свои приложити и рѹки свои подписати рачили их мл. пнове приатели мои его мл. пнѹ Криштофѹ Нарѹшевичѹ, панѹ Гн Раецкии, конюшеи виленскии, а пан Станислав Тукалскии, земляне и обыватели Великого кнзства Литовского. Писанѹ у Варшаве годѹ тисеча пятсот девѣтдѣсѣат второго мсца сѣнтьѣбра двадцѣат пятого дна. Adam Thalwosz, starosta dynemborski, ręką własną. Krzysztoff Naruszewicz, ręką swą. Stanislaw Thukalski, ręką własną. Jan Raiecki, za prosba i^o пнци pana starosty dynemburskie^o pieczęć swą i rękę podpisał.

Гко ж тое доброволное а очевистое сознанье и лист Адама Талвоша, старосты дынемборского, з розказанья ншого до книгѹ каньцелярии ншого корунное ест уписанѹ. А дла лучшее веры и сведоцтва до того листѹ и печат нша короннаѹ ест притиснена. Писанѹ у Варшаве мсца сѣнтьѣбра двадцѣат осмого дна рокѹ тисеча пятсот девѣтдѣсѣат второго а пнованья ншого рокѹ пятого.

Joan(nes) Tharnowski,
R. P. vicescancell(arius)

Справа того жѹ
Jan Nowosielecki

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 200, л. 77–78 об. Оригинал.

¹ ознаимую ² описаными ³ о зайве ⁴ записаное ⁵ маем ⁶ потомкам ⁷ добра
⁸ омешкаючи ⁹ и зайве.

1592 р., жовтня 4. Варшава, на сеймі. –

Лист короля Сигізмунда III брацлавському хоружому Василеві Шашковичу про надання дозволу на проведення в містечку Нових Вишківцях, новозаснованому на урочищі Потниківцях, щорічно двох ярмарків і щотижня торгу та тримання корчем

Ф҃ндацыя Нових Вышковець

Жикгимонтъ

Узнаи́муеть тым листом н̄шим всим вовец и кождоӯ зособна, коӯ то ведати належит, // нинешним и на потом буд̄чим. Оповедал перед нами ўрожонны Василеи Шашкович, хор̄ужи браславскии, иж он̄ь недавных ч̄совъ, захов̄ючися подлугъ волности и правъ посполитых, на власном кгрунте своем отчизном, в воеводстве Браславском лежачом, на урочищѣ, Потниковцах здавна названом, а тепер¹ Новыи Вышковцы, к̄ь заслоне и ѡбороне там тых краевъ замокъ албо тверж̄ будовати и местечко ѡсажати почал. И бил намъ чолом, абыхмо з ласки н̄шого гдрское том̄ местечк̄ и подданым его, котории² вжо тут и котории² тамъ ѡсадат, для запоможен̄ья и снаднеишого поживен̄ья их корчмы, волныи ярмарки, торги мевать, ѡбыходит позволили. Ино мы, ласкаве ся прихилаючи прозбе поменого хор̄ужого н̄шого браславского, бачечи быт он̄ю сл̄шн̄ю и с правом згожающ̄юся, дозволили есмо и симъ листом н̄шим дозволяем и надаем том̄ местечк̄ Новыи Вышковцам и подданым его, тепер и на потом буд̄чим, корчмы, волныи ярмарки дорочнии два, ѡдинъ³ а други³, и в кождыи тыждень торгъ ѡдинъ в⁴ волныи для поможен̄ья тых мещанъ прудшого. И вжо волно будеть хор̄ужоӯ н̄шом̄ браславском̄ и подданым его нововышковецким тые ярмарки и торги по всех местах и местечках н̄ших гдрских, д̄ховных, князких, паньских п̄бликовати и викликати, казати и он̄ы без ѹближен̄ья инших мест ѡколичных ѡбходити. На которие то ярмарки и торги, вышеи помененые, волно б̄дет всим ѡбывателем паньствъ н̄ших, также к̄пцом ч̄ужоземскимъ, до того местечка Новых Вышковец зо всякими к̄уплами и товарами своими приезджаючи, торговати, продавати, к̄уповати и заменати, ган̄дли всякие вести, захов̄ючися во всем подлугъ права посполитого. А где бы ся хто тому ж праву посполитом̄ в чомъ противным быт ѡказал, ино с такового кождого там же справедливост чинена быт мает. А тое волности, подданым хор̄ужого н̄шого браславского нововышковицкимъ через насъ, гдра, ласкаве наданое, он̄ь сам и тые подданые его и потомки их прикладом иньших таковых местечокъ и⁵ вечьне ѹживати мают, прибавяючи себе в том месте пожитки всякие пристоинные, вар̄ючи то при том, абы помененыи хор̄ужи н̄шъ браславскии и подданые его нововышковецкии тепер и на потомныи ч̄сы ѡттул на поле военных̄⁶ д̄ломъ без ведомости и позволенья гетмана корунного не ходили, никого не выправовали и живности не додавали. И на то дали есмо хор̄ужоӯ н̄шом̄ браславском̄ Василю Шашковичу и

подданымъ его нововышковецкимъ сес̄ н̄ш̄ лист ис подписом рѣки н̄шое. До
которого дла лепшое веры и печат̄ н̄шѹ коруннѣю завесити розказалисмо.
Писанъ ѹ Варшаве на соиме валномъ корунном мсца октебра четвертого дня
року Б̄жого тисача деветдесат второго а п̄нованья н̄шоз(о) року п̄того.

Sigismundus Rex

Jan Nowosielecki

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 200, л. 86–86 об. Оригинал. Опул.: Архив ЮЗР.
Ч. VII. Т. 3. С. 300–301.

¹ Далі напрошується названом. ² котории ³⁻³ Місце для подання часу
проведення ярмарок. ⁴⁻⁴ Місце для подання дня проведення торгу. ⁵ Зайве.
⁶ воєнньым

№ 222

1592 р., жовтня 20. Варшава. –

Впис у книгу коронної канцелярії випису з брацлавської гродської книги
(1592 р., липня 7. Брацлав), який містить впис листа Овдотті Богушівни
Комарівни Сутескої про те, що вона дарує своєму чоловікові Янові Верейському
маєтки, успадковані від свого батька Богуша Комара і ті, котрі дістануться їй
за поділом маєтків від стрія Никифора Денисовича Комара та інших
співвласників (“вчастників”), а саме: частину сіл Сутески, Вітави, Янкова,
Тиврова, Шершнів, Борскова, Маянова і Ворошилівців, а також “пустинний ґрунт”
у Джункові і Губині (1592 р., липня 2. Брацлав)

Перенесенье записѹ Верейскомѹ ѿт жоны его

Жикгимонт

Ознаймуем тым листом н̄шим всим вобец и кождомѹ зособна, комѹ то
ведати належит, иж принесено и до книгъ канцелариин̄ н̄шое корунное ку
актикованю через шляхетного Александра Нерадского запис а при том и выпис
кгородскии браславскии того записѹ ѿчевистого сознания шляхетное Овдоти
Богушовны Сутеское Гдановое Верейское подано, которым добра свои вси, на
нее правом прирожоным по ѿтцѹ ее припалые а в воеводстве Браславском
лежачие, которые перед тым записом держала и которые еще з делѹ ѿт
шляхетного Никифора Комара, стрія ее, и ѿт иньших вчастников нижеи
менованьхъ именей на нее правом прирожоным припасти мают, то ест напервее
часть в селе Сутѣсце, в селе Витаве, в селе Тиврове, в селе Шершнах, в селе
Борском¹, в селе Маянове, в селе Ворошиловцах, вси тые части во именью ее
Сутѣсце и в селех, к неи належачих, з двором и з бѹдованьем дворным ѹ Сутесце,
с поддаными и их повинностями, даньми грошовыми и иными, з кгрунты
оремими и неоремыми, з ставами, з ставищами, з млинами и их вымелками, з

реками, речышчамі, з ловы зверыннымі і рыбнымі, з гоны бобровымі, з лесамі, дубровамі і зо всімі тых іменей менованых пожиткамі і доходы, такжэ і пустыню кгрунт, на неэ приходзачыі в Дрўнъковэ² і в Губіне, зо всімі пожиткамі шляхетномў Гднови Вереіскомў, малжонкови своємў, вечнымі часы, ѿдалаючы ѿт всіх іных наблізшых повінных і властных дэтей своих, дала, даровала і зараз в моц, в держанье владовне поступила, ѿ чом всем шырэй в том ніжэй напісаном запісе ёе доложено. Которыі то запіс, ѿчевисто перед вразом // кгродскім Браславскім сознаным, заховўючыся водле права посполитого, не занежал бы был поменены Гднъ Вереіскіі³ до книг зямскіх належачых перенести. (Одно ж в тые часы роки³ зямскіе браславскіе для певных прычынъ не дошлы, для чого прошоно нас, абыхмо до книг канцелярыі ншое перенести і впісат велелі. Которого то права мы огледавши а відечы быт цэлое, печатмі і с подпісамі рукъ напалненое, казалі ёсмо до книг ншых ѿт слова до слова впісат. І такъ са в себе маэт:

Выпіс с книгъ кгродскіх замкў гсдрког(о) Браславского

По нароженью Сына Бжого Исус Христа рокў тисеча патсот девятдесат второго мсца июла сегомо дна

В рочкох сѣдовых кгродскіх браславскіх, которые порядкомъ правным ѿт дна тридцатого мсца июня рокў, вышэй писаного, сѣдитиса зачали і ѿтправованы были, перед нами, Григоремъ Чечелем, подстаростым, а Григоремъ Слѣпницею, судею, вразниками сѣдовыми кгродскімі браславскімі, постановившиса ѿблочно в судѣ, шляхетная пани Гдноваа Вереіскаа⁴ Овдота Богушовна Комаровна Сѣтискаа сама ѣстне а доброволне подлугъ листѣ доброволного ѿписѣ своего, ѿт неэ малжонкѣ ёе пнѣ Гднѣ Вереіскомў под печатю ёе і под печатмі і с подпісом рѣкѣ людеи зацных даного, кѣ записованью до книгъ кгродскіх сознане тыми словы ѣчинила, иж з доброе воли і хѣти своеэ і за радою і позволеньем пновъ прятелей своих всѣ добра свое лежачие, правом прирожоным на неэ по небожчикѣ ѿтцѣ ёе пну Богушѣ Комарѣ припалыэ, ѣ воеводстве Браславском лежачие, которые тепер в рѣках своих держит і которые ёще з делѣ ѿт пна Никифора Комара, стрыа ёе, і ѿт инъшых ѣчасниковъ тых менованых іменей на неэ правом прирожоным припасти мают, то ёст част іменей, наперве⁵ в селе Сѣтесце, в селе Литаве⁶, в селе Гднъковэ, в селе Тавровэ⁷, в селе Ширшинах⁸, в селе Борсковэ, в селе Магановэ, в селе Воришиловцах⁹, тые всѣ части во іменю Сутесце і в селах, к неі належачых, з двором, з будованьем дворным в Сутесце і с подданымі, з жонамі, з дэтмі і зо всімі их маэтностямі і повінностямі, такъ і пустыню кгрунт, на неэ приходзачыі в Дѣгунъковэ¹⁰ і в Губіне, сезде в воеводстве Браславском лежачие¹¹, зо всімъ на все, іако се сами в себе в пожитках і широкостях своих мают, малжонкѣ своємў пну Гднѣ Вереіскомў вечнымі чсы дала, даровала все право свое прирожоное, на нег(о), малжонька своего, влила і листом доброволным ѿписом своим то емѣ ѿписала. Которыі лист сама ж пни Вереіскаа, перед

нами в сѹдѹ оказавши, просила, бы читан и до книгѹ кгородскихъ вписан был. Которого мы огледавши, перед собою читати казали. И такъ *єст* написан:

Гдѣ, Овдотѣ Богушовна Комаровна // Сѹтескаѣ Гдѣноваѣ Вереискаѣ, земанька воеводства Браславскогѣ(о), чиню явно и сознаваю нама¹² на себе сим моимъ листомъ добровольнымъ описомъ кождомѹ, комѹ бы належало ведати, нинешнимъ и на потомъ будѹчимъ, што *ж* я, преречонаѣ Овдотѣ Комаровна, з воли а преизрена всемогущаго пѣна Бѣга, за позволенемъ и радою напередъ пѣнее матки моеѣ милоѣ а потомъ ихъ млт. пѣновѣ а приателѣи моихъ, взавши шлюбѣ и пошедши в станѣ светлыи малжонскыи за его млт пѣна Гдѣна Вереискогѣ и мешкаючи зѣ его мл. в станѣ светомъ малжонскомъ, ѹзнала єсми до себе во всемъ ѹпримую хѹтѣ и верную малженскѹю млт, которѹю и до коньца хотечи себе отъ его мл. пѣна малжонка моего позыскати, з доброе воли моеѣ и з добрымъ розмысломъ, з радою ихъ мл. пановъ приателѣи моихъ, прихилаючица до права посполитого статѹту Великого кнѣзства Литовскогѣ, поправы соимѹ валногѣ Берестейскогѣ, в рокѹ шестдесѣат шостомъ ѹфаленоѣ, и *ж* волно кождомѹ маѣтностями своими какоколвекѣ набитыми водлѹгѣ ѹмыслѣ своего шафовати и комѹ хотѣчи дати, даровати¹³. А такъ я, преречонаѣ Овдотѣ Комаровна, добра моеѣ вси лежачиѣ, правомъ прирѣжонымъ на мене по небожчикѹ отцѹ моему пѣнѹ Богушѹ Комарѹ припалыѣ, ѹ воеводствѣ Браславскомъ лежачиѣ, которые теперъ в рѹкахъ своихъ держѹ и ими шафѹю и которые еще з делѹ отъ того *ж* пѣна Никифора Комара, стрыѣа моего, и отъ инѣшихъ ѹчастниковъ тѣхъ менованыхъ именѣи на мене правомъ прирѣжонымъ припасти мают, то *єст* частъ именѣи моихъ, напервѣи в селѣ Сѹтѣсцѣ, в селѣ Витавѣ, в селѣ Гдѣнѣковѣ, в селѣ Тивровѣ, в селѣ Шершнихъ, в селѣ Борсковѣ, в селѣ Мамановѣ, в селѣ Ворошиловцахъ, тѣѣ всѣ части во именѹ моему Сутѣсцѣ и в селѣхъ, къ неи належачихъ, з дворомъ и будованѣемъ дворнымъ в Сѹтѣсцѣ и с поддаными, з жонами, з дѣтми и зо всими ихъ маѣтностями и повинностями всякими, данѣми грошовыми и иными, з кгрунтами вшѣлакими, ѡремыми и неѡремыми, зѣ ставами, ставищами, з млыны, млынищами и ихъ вымелками, з реками, з рѣчищами, з ловы рыбными, з гоны бобровыми, з лесами, з дѹбровами, з ловы зверинными и зо всѣми иншими пожитками малыми и великими, такъ, како сѣ таѣа частъ именѣѣа моего Сутѣскогѣ з сѣлы, къ неи належачими, з давныхъ чѣсовѣ мелѣ¹⁴ и теперъ маѣть, и все огуломъ отъ мала до велика, не зоставѹючи на себе самѹю, ¹⁵будѹтъ мети дѣти дѣтѣи моихъ, ничога не¹⁵ отдалаючи отъ тоѣ всеѣ маѣтности моеѣ такъ стрыѣа моего пѣна Никифора Денисовича Комара и пѣню Никоновѹю Трищинѹю Маринѹ Комаровнѹ, тетку мою, такъ дѣтѣи и повинныхъ, кровныхъ ихъ и моихъ, вечными чѣсы его мл. пѣнѹ Гдѣнови Вереискомѹ, малжонкови моему милому, // симъ теперешнимъ добровольнымъ листомъ записомъ моимъ тѣѣ поменѣныѣ вси добра мои, ѹ воеводствѣ Браславскомъ лежачиѣ, Сутѣскѹ, с присѣлками къ неи належачими, такъ и пѹстыню кгрунтъ, на мене приходячиѣи в Дѣлѣнѣковѣ и в Губинѣ, зо всими пожитками ¹⁶вечными часы¹⁶ даю, дарѹю и право моеѣ прирѣжонѣе на его мл. заразъ вливаю и ты¹⁷ верхѹ менѣныѣ добра моеѣ заразъ в мои, в держанѣѣ, в уживанѣ его млсти пѣнѹ Гдѣнѹ Вереискомѹ, малжонкови моему милому, подаю, поступѹю черезъ возныхъ

воеводства Браславского шляхетных Дмитра Щикитинского а Михаила Братковского и при них через двѣхъ шляхтичовъ, в том же воеводстве Браславском ѡсельхъ, п̄на Стефана Склищовского а п̄на Г̄на Кошкѣ. И вжо ѡт сего часу и д̄на на дате, в сем листе моем нижеи ѡписаного¹⁸, волно будет его м̄ти тые добра моеи¹⁹, ѡко свое властные, держати; пожитки всакие малые и великие с тое части имени Сѣтески и с приселковъ, к неи належачихъ, собе привлащати, водлугъ воли и ѡмыслѣ своего шафовати, подданных р̄адити, справовати и, ѡко своими властными, ѡко хотечи, ѡборочати и тую част имениа в Сутисце и в приселкахъ, к неи належачихъ, комѣ хотечи, такъже дати, даровати, продати, заменити и ѡко ж колвекъ в рѣки комѣ пустити и заставити. А ѡ вжо сама, бѣдѣ ли мети дети, близкие, кровные и повинные мои, до тое части имени Сѣтѣского и приселковъ, к неи належачихъ, сее вечистое даровли моее, жадного права вступѣ, переказы и никакое трудности его мл. п̄нѣ Г̄нѣ Вереискомѣ, малжонкови моемѣ милому, и томѣ, ѣ кого сес мои лист будет делати, не маем и мочи не будем вечными ч̄сы под закладом на врад кгородскии Браславскии або суд земскии Браславскии десетма тисачеи золотых полских а на сторонѣ ѡбражонѣю, п̄на Г̄на Вереиского, малжонка моег(о) милого, под закладом дрѣгое такое ж сѣмы п̄нзеи десетма тисачеи золотых полских и нагороженем шкод и накладов на голое реченѣе слова, кром доводѣ и присеги п̄на Г̄на Вереиского, малжонка моего милого. А по заплаченю помененог(о) закладѣ и за нагороженем шкод и накладов предсе сес мои лист вечистое даровли моеи ѣ кожного права и сѣдѣ при зѣполнои моцы вечными часы хованѣ и держанѣ быти маем. А пакъ ли бых ѡ, запомневши сего доброволного записѣ листу моего, сама через себе, будѣ ли мети дети, через них, кровныхъ, повинныхъ, слугъ и боѡр моих абы²⁰ хто ж колвекъ с повинныхъ²¹ моих п̄ну малжонку моемѣ самомѣ або томѣ, ѣ кого сес мои лист вечисти даровли моее будет, право ѡкое зновил, або вступѣ²², переказѣ дѣлал, тогда даю волность // сим теперешним листом вечистое даровли моее себе ѡ то позвати и потомковъ по животе моем до которогоколвекъ права и врадѣ въ ѡкое ж колвекъ воеводство и повет в земли Волинскои або ѣ Корѣне Полском, албо теж ѣ Великом к̄нзстве Литовском, до сѣдѣ земского, кгородского, трибуналского албо теж до такового сѣдѣ, ѡким бы на тот час зѣ ѡкихколвекъ причин Речи Посполитое въ ѡкомколвекъ повете и воеводстве ѣфален и постановлен был, позвоом, также и роком завитым положена позвѣ, буд слѣшньим або и неслѣшным, коротким и долгимъ, хотѡ бы перед роками за тыждень, буд и за колко днеи або теж и в самие роки, буд теж и без жадного позвѣ роком словнымъ через возного, ѡкогоколвекъ коликолвекъ похоче, на которыи рокъ и до ѡкогоколвекъ права, хотѡ бы и без рочков, заказати. А ѡ, не вымовлаючисе хоробою возного, повѣтреем моровым, соимом, соимиками поветовыми, болшою справою в ыншом повете, также и небытемъ зѣ ѡкихколвекъ причин в том панстве и теж не вымовлаючисѡ неведомостю позвѣ и рокѣ ничим не буречи ани ѡкими причинами не збиваючи и против заказанью через возного словномѣ ничего не мовечи ани ѣживаючи жадных ѡборон правных и неправных, в статуте Великого к̄нзства Литовского и коронном, также

и в констытуцыях теперешних и вперед постановленных описанных и якоколкекъ з вымыслов людских якихколкекъ причин вынаидены²³, не закладаючисе форобою умоцованого и иными вшелакими причинами и потребами правными и неправными ани кватацыєю, яко то звыкло бывати, же ся боронят ъ судов позвани, кѣ запису мовечи, иж маю на трыбунале албо инѣде кватацыю, перед тым сѣдом, до которого якимколкекъ позвом, буд слѣшным або и неслѣшным, позвана будѣ³ и потомки мое або теж через возноз(о) якого ж колкекъ повету будѣчи заказаны³ и, ничего не мовечи, до позвѣ и рокѣ и теж против записѣ вечистое даровли моеи никаких оборон не уживаючи, не буречи неналежностю сѣдѣ албо возным не того повету, хотя бы и роки не дошли албо ѣрад не присаглыми и незѣполным был, хотя перед одною оособою с тых ѣрадниковѣ, до которого с тою справою притагнена будѣ, повинна будѣ, яко на рокѣ завитом, першого дня, не ждѣчи третего, стати и сама через себе, а не через умоцованого и прокуратора, ѣмеетнейшого над себе, которого се в тои справе отписѣю, зараз себе з жадных делацыи и иных зволокѣ правных и неправных ѣсправедливити, то ест помененыи заклад такъ на врад, яко и на сторонѣ ображонѣю и теж шкоды и наклады на голое речене слова его мл. п̄на Г̄на Вереиского, малжонка моего милого, и тут же, от сѣдѣ зараз не отходечи, во всемѣ водлугѣ сего записѣ моего заплатити и досыт ѣчинити маю. А если бым за таким позвомѣ албо за заказанѣм словным перед ѣрадом // не стала албо и, ставши, якиеколкекъ обороны, буд правные албо неправные, такъ против позвѣ и рокѣ и теж за²⁴ заказанѣю словномѣ²⁴ албо и против сему доброволномѣ записѣ моемѣ вечистое даровли и данины в чом же колкекъ ѣживати албо, розсудку ѣрадового не будѣчи послѣшна и не заплативши того помененого закладѣ шкод и накладовѣ на голое реченѣе слова его мл. п̄на Г̄на Вереиского, малжонка моего милого, и кождомѣ, сес лист мои запис маючомѣ, также ѣ судѣ, прочѣ от судѣ ѣтышла албо в чомколкекъ всказанѣя ѣрадового послѣшна быти не хотела, тогды на мне тот же суд мает мочи моц, то ест заклад, ѣ которым позвана будѣ, з советостями, зѣ шкодами и зарѣками зараз совето всказати и отправу на всяких добрах и маетностиах моих лежачих и рѣхомых, где жѣ колкекъ будѣчих, а в недостатку маетности а²⁵ на самой оособе моеи власной, не складаючи жадных роковѣ, на заплату ани по рокох статѣтовых, але всю зараз огуломѣ моцно отправовати мает, и иле бых разов якихколкекъ оборон, буд правных або неправных против сему записѣ моемѣ албо против позвѣ и рокѣ вживала, толкокром за кождым разом в советѣю зарѣкѣ попасти маю и будѣ повинна, што все на мне всказано и моцно отправлено быти мает. От которого то всказани сѣдѣ против сѣдѣ и стороны нигде апелевати ани жадных протѣстацыи чинити ани теж ѣ злыи²⁶ права сторонѣ, также и ѣ неправным всказ сѣдѣ позывати ани теж жадных шкод, которые бы се колкекъ за моцною отправою врадовою в маетности моеи за тѣю сѣмѣ п̄нзеи яким же колкекъ способом стати мели, бы теж кого там при тои отправе ѣрадовой и завито было, также и шкод вшелаких, которые бы се там стати мели за держанѣем якое ж колкекъ маетности моеи с поданѣя и ѣвизанѣя врадового от его млсти п̄на Г̄на

Вереиского, малжонка моего милост(о), и кожного, сс лист мои маючого, такъ на томъ сѣде, тако и на стороне нигде позыскивати и ихъ ѿ то ни до которого права позывати не маю и мочи не будѣ подъ тыми жъ всеми совитостями и зарѣками, в сѣм листе моемъ описаными. Которомъ то нинешнемъ листу доброволномъ запису моемъ вечистое даровли и даныни²⁷ моее такиеколвекъ²⁸ недостатокъ буд невъражене значное ортыкулъ албо речи, в немъ описаное, также мазанье и скробаные²⁹ и тежъ листы першиє, последние шкодити и жадное намнешное моцы ѡмовати не маютъ они будѣт мочи ѿт мене самого³⁰ и ѿт потомковъ моихъ. Што все, тако се в сѣмъ записе моемъ вечистое даровли, вышеи помененое даныны моее, та сама на себе, на потомки и добра свое вшелакые лежачие и рѣхомые, где жъ колвекъ будѣчие, доброволне взношѣ и себе самую с потомками и добрами своими под то поддаю и ѿбликую, и то все истити и полнити маю, и повинна будѣ, и за потомки свои прирекаю. И на то есми дала его млсти пнѣ Гднѣ Вереискомъ, малжонкѣ моемъ милост, сс мои лист доброволныи запис з моею печатю власною. А при томъ были и, будѣчи тог(о) добре // сведомы, за ѡчевистою и ѣстною прозбою моею печати свои приложити и рѣки власныє на томъ доброволномъ листе записе моемъ, которые писати ѡмели, подписати рачили ихъ млс. пнове и приатели мои панъ Михаило Гднѣшевичъ Долзкий, панъ Юхно Красносѣлский, панъ Семенъ Слѣпица, панъ Аврамъ Сошковский, панъ Богданъ Козар, судѣичъ кгородский браславский, а панъ Андриѣ Григоревичъ Чечѣль. Писанъ ѣ Браславлѣ по нароженю Иусу Хрста, Сына Бжого, рокѣ тисеча пятсот девятдесят второго мсца июля второго дна. В того листу мы, врад, видели есмо печатей притисненыхъ сѣм и подпис рукѣ три в тые слова: Михаило Гднѣшевичъ Гулевичъ Долзкий, рѣка власная. Семенъ Слѣпица, рѣкою власною. Богданъ Козар, судѣичъ кгородский, рѣка власная.

А такъ мы тоє ѡчевистое и ѣстное сознание преречное пнее Вереиское Ѡвдоти Богушовны Комаровны Сѣтиское, также и лист доброволныи описе еє млсти, ѿт нее малжонкѣ еє пнѣ Гднѣ Вереискомъ даныи, принявши кѣ ведомости своеи врадовой, за прозбою самое жъ еє млсти пнее Вереиское слово ѿт слова в книги кгородские браславские вписат велели. Гдко жъ ест вписано, на што и сс выпис с книгъ кгородскихъ браславскихъ под печатми ншими панъ Гдн Вереиский на то себе взалъ. Писанъ ѣ Браславлѣ. Григорѣи Бамбуза, писар.

Гдко жъ тотъ верхъ написаныи выпис кгородский браславский записѣ вечное даровли Ѡвдоти Богушовны Комаровны Сѣтиское Гдановое Вереиское и право малжонкѣ еє шляхетномъ Гданови Вереискомъ, ѿт нее даное, за росказаньемъ ншимъ до книгъ канцелярии ншое корунное ест перенесено и вписано. А для лепшого вери и сведецтва до того листѣ и печат нша корѣнная ест притиснена. Писанъ ѣ Варшавѣ мсца ѡктября двадцатого дна рокѣ Божого тисеча пятсот девятдесят второго а пнованья ншого рокѣ пятого.

Joan(nes) Tharnowski,
R. P. vicerecancellarius

Справа того жъ
Jan Nowosielecki

¹ *Ідеться про Борсків.* ² *Ідеться про "пустыню" Дчунків.* ³⁻³ *Писано на полі зліва.* ⁴ *Верейскага* ⁵ *напервеи* ⁶ *Витаве* ⁷ *Тиврове (Тыврове)* ⁸ *Шершинах* ⁹ *Ворошиловцах* ¹⁰ *Дъчунькове* ¹¹ *лежачих* ¹² *сама* ¹³ *Далі відсутня вказівка* *Овдотті, що вона вирішила, постановила віддячити своєму чоловікові.* ¹⁴ *мела* ¹⁵⁻¹⁵ *Не вписується в контекст.* ¹⁶⁻¹⁶ *Зайві слова.* ¹⁷ *тыѣ* ¹⁸ *описанои* ¹⁹ *мое* ²⁰ *або* ²¹ *повинных* ²² *вступу* ²³ *вынаиденых* ²⁴⁻²⁴ *заказаньем словным* ²⁵ *За контекстом має бути и.* ²⁶ *Далі має бути перевод.* ²⁷ *данины* ²⁸ *такоеколовекъ* ²⁹ *скробанье* ³⁰ *самое (самои)*

№ 223

1593 р., січня 27. Брацлав. –

Позов Брацлавського гродського суду брацлавському підкоморієві і королівському писареві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Збаразького про пограбування трьох підданих із села Хвостівців Немирівського маєтку підданими з Жорницького маєтку

Запис возного Себастіана Кублицького про те, що він 6 лютого 1593 р. увіткнув цей позов у ворота міста Жорниц

Юри Струс с Комарова, староста brasлавский, вѣнницький и звинородский
Уроженому его мл. пану Лаврину Песочинскому, подкоморому brasлавскому, писарю короля его мл.

Жаловал ъ суду моег(о) кгородског(о) Brasлавского велможныи его мл. кнзъ Гданушь Збаражский, воєвода brasлавский, староста креманецкий, в довоженью справедливости подданых своих немировских з села Хвостовец на имя Матєа Очкаса, Євтуха Серченка а Остапка Селивонєнка на вашу милост, иж, деи, року прошлого тисєча пѣтсот девѣтдєсѣт второго мєца гєнварѣ чотырнадцѣтого днѣ вѣша млсть, пане Песочинский, через вѣадника своего жорницького Ивана Сальског(о) и через инших слуг, и подданых своих жорницьких, ъмысльєне на то способленых, которых имена ваша мл., пане Песочинский, самъ лепєи вѣдаси и их добре знаєи, ѡ колкодєсѣт члѣвка, конно, зброино, з розным ѡружємъ, воинє належачим, перєнѣвши на доброволнои дорозе подданых его мл. пѣна воєводи brasлавского, вышєи имени поменєных, побил, поранил и немало речєи ѡт них квалтовне взял и пограбил, то єст напервєи Матєа Очкаса самого збито и зранєно, ѡ которого при том бою взѣто и пограблєно шлык лисии, за которыи дано пѣтдєсѣт грѣшєи литовских, сєдло з воилоком, за которое дано двє копє грѣшєи литовских, саквы скуриные, за которые дано двѣдцѣт грѣшєи литовских, сокєра за которую дано дєсєт грѣшєи литовских, по[ас]ъ з ножами ѡгорьскими, з огнивомъ и с калиткою, куплєныи за дєсєт грѣшєи литовских а ѡсобливє ѡ калитцє грѣшєи готовыхъ двє копє грѣшєи литовских, ермак синии люнський, за которыи дано три копы грѣшєи литовских, шаблю, за которую дано копу грѣшєи литовских; ѡ Євтуха Серченка ручницу,

купленую за копу гршеи литовск[их], седло з воилоком, за которое дано полторы копы гршеи литовских, ѳзду, купленую за шест гршеи литовских; ѳ Остапка Селивоненка ермакъ синни люньскии, купленни за три копы гршеи литовских, седло з воилоком, купленое за две копы гршеи литовских, ѳзду, попругу и куль скуранни, што все коштовало двадцать гршеи литовских. Што, деи, все ваша млсть, пне Песочинскии, через поменеого Ивана Салского и через инших слуг и подданных своих жорницских побравши и пограбивши, до имениа своего Жорницского отправадил и ку пожитку своему обернул, в чом себе его мл. пан воевода браславскии от вашеи млсти в довоженью справедливости помененых подданных своих жаль, кривду а тым подданным своим шкоду немалую быти менит и, доводечи справедливости оным, звышъ менованым, подданным своим, о то вшу мл. сим позвом моим перед суд кгородскии Браславскии на рочки кгородские браславские, в року теперешнем тисеча пятсот деветьдесат третем мсца марца девятого дня, ѳ волторок, припадаючие, позывает. Прото абы впа мл., пане подкомории браславскии, на р[о]чки, звышъ описаные, передо мною самыи, а в небытности моеи ѳ Браславли ино перед судом моим кгородским Браславским обличне и завите сам стал и того врадника своего жорницского Ивана Салского, и помочников его поставил, и в том се его мл. пану воеводе браславскому и подданным его мл. ѳсправедливил. Писан ѳ Браславли року тисеча пятсот деветьдесат третего мсца генваря двадцат семого дня.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар //

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 124. Оригінал.

Року тисеча пятсот деветьдесат третего мсца феврала шостого дня га, Себестиан Кѳблицкии, вознии, ѳткнулом позовъ кгородскии браславський ѳ ворота миста Жорницьског(о) по его мл. пна Лаврина Песочинског(о), подкоморого браславського, о грабежь. За которым позвом его мл. зложил есми рок ку отказъ ѳ Браславли на рочки кгородские браславские стати, в позве описаные.

Там само. Арк. 124 зв. Оригінал.

Ретесту:

Рокъ тисеча пятсот деветьдесат третего мсца марца второгонадцат дня на тых рочках, в позве описаных, на жалобу, в нем помененую, Иван Салскии пна подкоморого заступил. Которому при выведех его отвод присега наказана была, але его сторона поводова там же зараз ѳ судъ с тое присеги волным ѳчинила и выпустила вечными часы. Грегореи Баибуза, писар

Pozew od jo. x(ie)cia Janusza Zbaraskiego po jm. p. Piasoczynskiego o grabiez poddanych chwestowskich, do Nemirowa należących. Anno 1593 d. 12 marty.

Там само.

1593 р., березня 6. Янів. –

Лист вінницького войського Гнівоша Стрижевського Іванові Сальському з засвідченням того, що останній у 1592 р. служив писарем у нього в маєтку Янові, куди прибув з маєтку Уланова (Подільського воєводства), де служив урядником, і того ж року від'їхав до Жорнищ, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Року **ДФ** девятьдесят третьего мсца марта шестого дня

Передо мною, Гнев[ош]емъ Стрижевским, воиским виницким, ставши очевисто, ѳр[адн]икъ мой яневский Клишко Порхацкии а воить тежь мой яневс[к]ии Савка Тишневич, тыми словы сознали, иж они того певне ведоми, же шляхетный пан Иван Салскии, который был первей ѳрадником в Уланови, а потомъ тут до Гднева в року деветдесятъ второмъ в постъ Великии приехал и мало не целое лето въ Гдневи ѳставичне мешкал, и писаромъ ѳ мене был, а потомъ в томъ же годъ деветдесятъ второмъ по светомъ Спасе до имени п̄на подкоморого браславского до Жорнвищъ поехал. Которого сознанья тых верху мененых ѳрадника моего и воита яневского Иван Салскии просил, абых ѳа ку ведомости своеѳ принавши¹ и под печатю моею ему дал. Што ѳа водле сознанья их Ивану Салскому с печатю моею даю сѳс мои листъ. Пис[ан] ѳ Гдневи.

Печатка

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 122. Оригінал.

Рецети:

Testimonium urzędnika i woitha janiewskiego.

Zeznanie woitya janiewskiego o zbiegłym p. Salskim, pisarzu jm. p. Piasoczynskiego, z Ułanowa. 1593 d. 3 martŷ (!).

Там само. Арк. 122 зв.

¹ Потрібно принал.

1593 р., березня 6. Голяки. –

Лист Опанаса Голохвастовського Іванові Сальському з засвідченням того, що останній у 1592 р. жив у маєтку Янові вінницького войського Гнівоша Стрижовського, куди прибув з маєтку Уланова (Подільського воєводства), де служив урядником, і того ж року від'їхав до Жорнищ, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Гд, Опанас Го[л]охвастовскии, визнаваю тым моим листом, кому то ведати будет належало, из шляхетныи Иван Салскии, которыи был ѡв Ѹланове через час немалыи первеи Ѹрадником и, Ѹрад здавши, там же в Уланове немало з жоною, з дѣтми и зо всим перемешкиваль, а потом з Ѹланова року девѣтдѣсѣт второго недавно прошлог(о) в пост Великии до имени его мѣти пна Гневоша Стрьжовского, воиского виницкого, до Гднѣве¹ приехал и въ Гднѣве мало не целое² лето был. То пак потом в том же годѣ девѣтдѣсѣт втором, вжо по светом Спасе зъ Гднѣва до имени его мѣти пна подкоморого браславского Жорнищъ поехал. И на то даю Ивану Салскому сѣс мои лист з моею печатю. Писан въ Голакох року **ДФЧГ** мсца марца **Б** дна.

Печатка

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4047 II, арк. 123. Оригінал.

Регести:

Testimonium pana Holochwastowskiego.

Ktory z Ułanowa peryszedel do Zornisza, ktoremu tę testimonium dał Pasoczynski. 1593 d. 6 marty.

Там само. Арк. 123 зв.

¹Гднѣва   ²Виправлене з целыи.

№ 226

1593 р., травня 28. Варшава. –

Лист короля Сигізмунда III про підтвердження листа короля Стефана (1580 р., січня 3. Варшава, на сеймі), яким підтверджено лист короля Сигізмунда Августа (1559 р., січня 8. Пйотркув) і два його інші листи стосовно надання вінницьким міщанам права безмитно продавати свої товари та купувати “живність” по всьому Великому князівстві Литовському і в Короні; підтверджено і застереження в зазначеному листі короля Стефана, щоб вінницькі міщани давали підводи королівським коморникам, послам і гінцям за звичайною оплатою, щоб від них не вимагалися неслухні стації для королівських гінців і жовнірів і щоб шляхетські піддані, які живуть у Вінниці, відбували всі тягарі нарівні з міщанами

Confirma(tio) praw y wolnosci winnickiem mieszczanom

Władysław Czwarty, z łaski Bozey krol polski etc.

Oznaymujemy tym listem, przywileiem naszym, wszem wobec y kazdemu z osobna, кому то wiedziec należy, iz pokazywany бѣл przed nami przywiley pargamienowy, рѣкѣ крoля Іе(го) М(ос)ци Зыгмунта Трзєєгo, Ра(на) oіса нашєго, podpisany y

pieczęcią mniejszą coronną utwierdzony, zawierający w sobie potwierdzenie wolności od ceł y myt tak w Coronie, iako w Wiel(kiem) Xięstwie Lithews(kiem), także nadania ynszych swobod y praw mieszczanom naszym winnickiem, pod datą w Warszawie dnia dwudziestego osmego maia roku Panskiego tysiąc pięćset dziewiędziesiąt trzeciego dany, cały, zupełny y ni w czym nic naruszony. Który tak się w sobie ma słowo od słowa:

Sigismundus Tertius, Dei grata rex Poloniae, magnus dux Lithua(niae), Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Liuoniae etc. nec non Sueciae regni haereditarius rex

Significamus praesentibus l(itte)ris n(ost)ris, quorum in(tere)st, universis et singulis. Exhibitas coram nobis esse l(itte)ras papiraeas, idiomate ruthenico scriptas, sub titulo serenissimi Stephani, regis Poloniae, praedecessoris n(ost)ri, regni sigillo m(inor)e cancellariae munitas, saluas, integras, omni suspitione nota carentes, continent(tes) in se confirm(ati)onem l(itte)rar(um), a divo exoptatissimo auunculo n(ost)ro Sigismundo Augusto, rege, super immunitates et praerogativas civibus et iudaeis n(ost)ris vinnicensibus datarum, quas, ut in pargameno idiomate polonico describi mandare easdemq(ue) autoritate n(ost)ra regia confirmare, approbare et ratificare dignemur. Supplicatum nobis est quarumquidem l(ittera)rum de verbo ad verbum tenoris est, qui sequitur:

Stephan, z łaski Bozei krol polski, wielki x(ia)ze lithew(ski), ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki, inflantski y x(ia)ze siedmigrodski

Oznajmuiem tym listem naszym wszystkim wobec y kazdemu z osobna, komu to wiedziec należy, iż pokazywali przed nami poddani nasi mieszczanie miasta Winnickiego list sławnej pamięci krola Ie(go) M(os)ci Zygmunta Augusta, przodka naszego, z podpisem własnej ręki iego y z pieczęcią Wiel(kiego) X(ięstw)a Lith(ewskiego), którym listem pozwolic im raczył po wszystkim panstwie Wiel(kiem) X(ięstw)ie Lith(ewskiem) wolno, bezmytnie targowac, kupczyc y przedawac, iako wszystko na tym listie iest opisano. Który od słowa do słowa tak się w sobie ma:

Zygmunt August, z łaski Bozei krol polski, wiel(ki) x(ia)ze lith(ewski), ruski, pruski, mazowiecki, zmudzki y innych z(iem)

Xiążetom, panom, woiewodom, starostom, dzierzawcom, boiarom y dworzanom naszym, woitom, burmistrzom, raicom y mytnikom naszym hospodarskim, y tez xiążącym, panskim y duchownym w panstwie naszym W(ielkiem) X(ięstw)ie Lith(ewskiem) y po wszystkim Ponizowiu, y ziemi wołyńskiej, i na Rusi, y na Podlaszu.

Tym czasem przyjezdźzali do nas poddani nasi mieszczanie winnickie, załuiąc od wszystkich mieszczan tamecznych winnickich o tym, yz, gdy oni z towary swemi iezdżą zywnosci sobie kupowac, wy myto na nich bierzecie y trudności, y hamowanie im czynicie ku niemałey krzywdzie y szkodzie ich. My tedy, bacząc, iż oni są ludzie ukraińne a yz tez nie blisko zywnosc sobie kupuią, y trudność, y nakład przyimuią, przeto dla zapomozenia ich, czyniąc im łaską naszą hospodarską, dozwoililismy im we wszystkim panstwie naszym W(ielkiego) X(ięstw)a L(ithewskiego), na Wołyniu, na Rusi y na Podlaszu, dobrowolnie y bezmytnie targowac, kupic y przedac. A tak

przykazujemy wam, abyscie, o tem wiedząc, nigdzie niktozego myta u nich nie brali y hamowania im zadnego nie czynili, y wedle tego rozkazania y listu naszego ku nim się zachowali, y naczei tego nie czyniąc, pod zaręką na nas, hospodara, tysiącem kop grosz. Pisan w Piotrkowie roku Panskiego tysiąc pięćset pięndziesiąt dziewiątego m(iesia)ca stycznia osmego dnia. Sigismundus Augustus Rex. Ostaphiei, marszałek.

Ku temu tez pokazywali przed nami listy dwa tegoz Zygmunta Augusta, krola, przodka naszego, ieden po polsku z podpisem ręki podkanclerzego coronnego Franciszka Krasinskiego a drugi po rusku z podpisem ręki canclerza coronnego Walentego Dembienskiego, ktorymi listy przy takoweize wolnosci od myt przy uniei y w Koronie Polskiej są zachowani, prosząc nas zatem, abychmy ich przy takowej wolnosci od płacenia myt w Coronie y w panstwach naszych, do niei należących, zachowały i to im osobliwym listem naszym utwierdzili. A tak my, widząc w tym słuszną prozbę ich y bacząc, yz oni są ludzi ukrainni a yz tez nie blisko zywnosc kupiują, y trudnosc, y nakład przyimują, przeto według tych listow, wyzei opisanych, krola, przodka naszego, przy tey wolnosci ich od myt w Coronie Polskiej y w W(ielkiem) X(ięstwie) Lith(ewskie)m, y panstwach naszych, do niei należących, ktorych iesli byli y są w uzywaniu y nie są przeciw prawu pospolitemu, tych miesczan naszych winnickich zachowalismy y zachowuiemy y to im niniejszym listem naszym utwierdzamy tak, yz oni w Coronie Polskiej y w Wielkim X(ięstwie) Lith(ewskiem), takze y w panstwach, do nei należących, mają dobrowolnie y bezmytnie targowac, kupczyc y przedawac, y wszytkiemi rzeczami y towary handlowac, y za to sobie zywnosc nabywac. Co wszytkim y iakiegokolwiek dostoiestwa, stanu y zawołania sąsiadom y poddanym naszym Corony naszei y panstw, do niei należących, obywatelom, a zwłaszcza mytnikom myt naszych, takze pisarzom y straznikom ich, na komorach mytnych postanowionym, ku wiadomosci przywodząc, wskazuiemy, abyscie, o tem wiedząc, od tych miesczan naszych winnickich zadnych myt y ceł nie brali ani wyciągali, brac y wyciągac nie kazali y, nigdziei hamowania nie czyniąc, ze wszytkiemi ich kupłami y towary iakiemizkolwiek dobrowolnie przepuszczali y ich według listow krola, przodka naszego, y terazniejszego listu naszego ku nim się zachowali, y naczei pod łaską naszą y zaręką dwiema tysiącma czerwonych złot(ych) abyscie nie czynili. Podwody aby według ustawy zwykłej komornikom, posłom y goncom naszym dawane były a im według zwyczaiu pospolitego po groszu na milę od konia, po połgroszu od woza płacone były. Stacyi goncowe y żołnierze naszy niesłusznych y niezwyuczainych aby na nich nie wyciągali. Poddani szlacheccy, w miescie mieszkaiący, aby byli posłuszni y rowno z niemi wszelakie onera ponosili, iako ci, ktorzy na grunciech mieiskich siedzą. Dan w Warszawie na seimie walnym coronnym dnia trzeciego m(iesia)ca stycznia roku Pan(skie)go tysiąc pięćset osmodziiesiątego a krolowania naszego roku czwartego. Stephanus Rex, mp.

Nos it(aque), Sigismundus III, rex p(ra)enominatus, supplicationi p(rae)fatae benigne annuantes, praeinsertas l(itte)ras innovandas, in novoq(ue) pargameno describendas nec non ratificandas, approbandas et confirmandas esse duximus, uti q(uiibus)quam p(raese)ntibus in o(mn)ibus earum punctis, articulis et cond(iti)onibus, in quantum iuri

communi non sunt contraries, ususq(ue) earund(em) habet(ur) praedecessor(um) n(ostro)rum decretis, eas approbamus, ratificamus et debitum robur habere declaramus. In cuius rei fidem p(raese)ntem manu n(ost)ra subscripsimus et sigillo Regni muniri mandavimus. Dat(um) Varsowiae dei XXVIII mensis mai anno Domini MDXCIII, regni vero n(ost)ri anno sexto. Sigismundus Rex. Ioannes Krolikowski.

I proszono nas, abysmy pomieniony przywiley y insze wolnosci, od krola Ie(go) M(os)ci Zygmunta Augusta, dziada naszego, tymze miesczanom winnickim dane y tu z confirmatiami ich inferowane, powagą naszą krolewską stwierdzic y umocnic raczeli. My tedy, Władysław, krol, sluszną w tei mierze prozbę mieszczan naszych upatrując, pomieniony przywilei, takze dwa listy drugie, w teraznieiszei confirmatiei naszej mianowane, ze wszytkiemi ich wolnosciamy, swobodami tak, iako w sobie słowo od słowa maia, we wszytkich rei punctach, clausulach y artykułach, ile w czym prawu popolitemu nie są przeciwne y w uzywaniu tych rzeczy dotąd są, powagą naszą stwierdzamy y umocniamy, chcąc aby to wszytko na wieki moc y władzą zupełną miało. Na co się dla lepszei wiary ręką naszą podpisawszy, pieczęć coronną przycisnąc roskazalismy. Dan w Warszawie na seimie dwuniedzielnym dnia XXXI miesiąca lipca roku Panskiego MDCXXXIV, panowania naszego polskiego II a szwedzkiego III roku.

Vladislaus Rex

Ioannes Bederman

РГАДА, ф. 389, оп. 1, спр. 214, арк. 61–63. Оригінал. Опубл.: *Отамановський В. Д.* Вінниця в XIV–XVII століттях: Історичне дослідження. Вінниця, 1993. С. 411–414. Лист наведено і підтверджено в листі короля Владислава IV, виданому на сеймі у Варшаві 31 липня 1634 р.

№ 227

1593 р., травня 31. Варшава. –

Впис у книгу коронної канцелярії дарчого листа київського воєводи, маршалка Волинської землі і володимирського старости кн. Костянтина Костянтиновича Острозького своєму синові краківському каштелянові, білоцерківському і богуславському старості кн. Янушові на урочище Тетіїв (*1593 р., травня 28. Варшава, на сеймі*)

Сознанье вечного записѣ на Тетиев //

Жикгимонт

Ознаиуем тым листом н̄шим всим вобеѣ и кождомѣ зособна, комѣ колвекъ то ведати належит. Постановившися очевисто перед нами и ѣ книгъ канцеларии н̄шое корунное, пасневелможныи Кдстєнтинъ кн̄жа Острозское, воєвода киевский, маршалокъ земли Волинское, староста володимєрский, доброволне вызнал, иж именьє свое властное набытое, в воєводстве Браславском лежачое, ѣрочище, названое Тетиев, зо всеми того ѣрочища селищами ѣселыми и неѣселыми,

кгрунтами, приналежностями, пожитками и доходы и зо всим, тако сѧ тоѧ ѹрочище здавна мѧло и тепѧр маѧть, ѡтдалѧючи ѡт иньших потомковъ, близких и крѧвных своих, дал, даровал и ѡсобливѧм листом своим ѧсневѧльномѹ Гѧнѹшови кѧжати ѡстрозскомѹ, кашталѧнови краковскомѹ, старостѧ белоцерковскомѹ и богѹславскомѹ, сынови своѧмѹ, записал на вечныѧ чѧсы. Котории то запис перед нами покладал и просил нас, абыѧмо, ѡного ѡгледавши, сполне и тоѧ ѡчевистое сознанье его до книгъ канцѧларии нѧшеѧ корунное записат велѧли. И такъ сѧ в себе ѡт слова до слова маѧт:

Гѧ, Костѧнтинъ Костѧнтиновичъ кѧже ѡстрозское на ѡстрогѹ, воевода киевскии, маршалок земли Волынское, староста володимѧрскии, вѧшем посполите а каждомѹ зособна, кому бы ѧдно того была потреба ведати, тѧраз и на потом будѹчим завжды, ѡзнаимуѧм тѧм листом моим записным добровольным, иж ѧ з ласки а з милости своѧи ѡтцевское кѹ сынови моѧмѹ миломѹ его млсти велможномѹ кѧжати Гѧнѹшови Костѧнтиновичѹ ѡстрозскомѹ, кашталѧнови краковскомѹ, имина¹ своѧе власное набытое ѹрочище Тѧтиѧев, ѹ воеводстве Браславском лежачѧе, зо всими ѡного ѹрочища Тѧтиѧѧв сѧлищами ѡсѧлыми и неѡсѧлыми, кгрунты, полми, ѹходами, дѹбровѧми, лѧсы, гаими, бортми, хворосты, зарослѧми, сѧножатми, сѧвбѧми ѡзымими и ѧрыми, з реками и рѧчками, ставы, ставищами, с ставѧми, млынами и з их вымѧлками, з ѡзеры, з ловы зверинными и пташими и рибими, з бобровыми гоны, з людми ѡсѧлыми и неѡсѧлыми, з их подачками, роботами и всѧкими повинностями, з городищами и всѧким будованѧм дворным и фѧлварковым, зо всим на все, тако сѧ то ѹрочище звышь поменѧное Тѧтиѧѧв здавна и тепѧр в межах, границах, ѡбыходѧх, долгостѧх и широкостѧх мѧло и маѧт и на потом мети можѧт, нич на себе, на потомки, близкиѧ и крѧвныѧ своѧе не зоставѧючи и ѡвѧшем такъ, ѧком тоѧ [сѧ]м на себе держал и того имени ѹрочища вживал, звышь поменѧномѹ сынови своѧмѹ кѧжати Гѧнѹшови ѡстрозскомѹ, кашталѧнови краковскомѹ, самомѹ и потомкомѹ его даю, дарую и на вечност сим тепѧрешним листом добровольным записом моим часы вечными записѹю. И вѧже волѧнь будѧт его мл. пѧнъ краковскии, сын мои, с потомками свѧми звышь поменѧного ѹрочища Тѧтиѧѧв з ыншими вѧшелѧкими ѡного врочища кгрунтами, прилеглостѧми и вѧшелѧкими з него приходѧчими пожитками сам на себе держат, людми ѡсажоват, замки будоватъ, [ро]вы сыпат и, ѧко хотѧчы, водлѹгъ волѧ и ѹподобѧнѧ своѧего тѧм всим на пожиток свои ѡборочат и комѹ хотѧчи дати, дароват, продат, замениты, записат и тѧм // всим иминѧм водлугъ мислы своѧи сам и потомки его шафовати. А ѧ сам и никто с потомков, близких и крѧвных моих в то поменѧное ѹрочище Тѧтиѧѧв и в его вѧшелѧкиѧ пожитки, ѧкимколвѧкъ змыслом вынаѧденые, такъ во всѧх, ѧко в част их ѧкѹю никгды сѧ ни во што вступоват не маю и моцы мѧт не бѹдѹ вечными чѧсы под шкодами земскими, его млсти пѧнъ краковскомѹ и его потомком кѹ заплаченю попалыми. И на том дал тот лист и запис свои сынови моѧмѹ его млсти кѧжати Гѧнѹшови ѡстрозскомѹ, кашталѧнови краковскомѹ, под моею печатью и с подписом рѹки моеѧ власное.

А при том были и того добре сут сведоми их млт пнове а приателе мои его млт пань Александер Конецполскии, староста велюньскии, его млт кнже Адам Вишневецкии, пань Гдн Пеняжокъ, подчашии краковскии, а пань Гднь Аксакъ, которие за Ѹстною и очевистою прозбою моею до того листу записѸ моего печати свои приложит и рѸками ся своими подписат рачили. Дань и писан в Варшаве на соиме валном корунном рокѸ Паньского тисеча пятсот деветдесѸат третего днѸа КѸ мсца маѸа. Костентинь Ѱстрозскии, власна рѸка. Alexander Konieczpolski s Konieczpolia, wielun(ski), zarn(owiecki) star(osta). Adam Wiszniewiczzy, ręką swą. Jan Pieniązek s Kroblowey, podczasy crac(owsky). Jan Aksak, renką własną.

Гдо ж мы, гсдрь, ласкаве ся прихилаючи прозбе поменого гасневелможного Костентина кнжати Ѱстрозского, воеводы киевского, маршалка земли Волынское, старосты володимѸрского, том верхѸ написаны лист вечное даровли именья Тетиева и теж Ѹстное и доброволное сознанье его стороны тых вышеи описаных речей до книгъ канцелярии ншоє коронное записат², с которых и сес выпис для лепшого веры и сведоцтва под печатю ншою корунною гасне велможномѸ ГднѸшови кнжати ѰстрозскомѸ, кашталианови краковскомѸ, выдат розказали есмо. Писань Ѹ Варшаве мсца маѸа Ѹстатнего днѸа рокѸ Бжого тисеча пятсот деветдесѸат третего а пнованья ншого рокѸ шостого.

Joannes Tarnowski,
R. P. vicescancell(arius)

Справа того ж
Jan Nowosielecky

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 200, л. 108–109. Оригінал.

¹иминє ²Далі повинен бути королівський дозвіл записати в ці книги.

№ 228

1593 р., червня 22. Варшава. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою брацлавського і вінницького старости Юрія Струса з Коморова про те, що брацлавські міщани від 1592 р. чинять непокору його владі, зокрема усунули поставленого ним у Брацлаві вїйта і обрали вїйтом шляхтича Івана Байбузу, примусили його, старости, уповноваженого покинути замок і місто, побили і поранили замкових слуг, завдали збитків на 30000 кіп литовських грошів; суд постановив І. Байбузу і Матвія Побережняка, котрих, як і Ю. Струса, заслухав, тримати у вежі доти, доки брацлавські міщани не видадуть усіх бунтівників (їхні імена декрет перелічує) Кам'янецькому гродському урядові для допиту їх і ув'язнення тих із них, хто були призвідцями, – до визначення королівським судом засобів їх покарання; у разі ж невидачі цьому урядові бунтівників затримані повинні бути страчені згідно з декретом короля Стефана стосовно брацлавських міщан, що бунтували

Якубович В. Материалы для истории Брацлавского старства. Мещане и селяне Брацлавского старства в борьбе с польскою старостинскою властью за свободу и земельную собственность в XVI–XIX вв. // Труды Подольского церковного историко-археологического общества. Каменец-Подольск, 1911. Вып. XI. С. 24–26. Засвідчена копія з декретової книги королівської канцелярії, видана у 1792 р. Мови оригіналу й копії В. Якубович не подає. Документ він наводить у своєму перекладі російською мовою.

№ 229

1594 р., березня 27. –

Лист брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського брацлавському воєводі і кременецькому старості кн. Янушові Збаразькому про те, що він не спромігся через хворобу з'явитися на суд для укладення полюбовної угоди стосовно шкод, заподіяних підданими воєводи Жорницькому маєткові

Гдснєвелможному п̄ну его млсти кнжати Гдуш[у] Збаразскому, воєводе браславскомѣ, старосте креманецкомѣ, и их млсти пномѣ, тымѣ ѡсобамѣ, которые бы ѡт его млсти на справ[у], нижеи ѡписаную, назначоны были [...]¹

Печатка

[Лаври]н Песочинский,
подкомории [бра]славский,
рукою власною

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 31.
Оригінал.

Перестя:

A. 1594 die 27 martii. Copia listu założenia [...] choroby moiej y niebezpiecznosci.

Там само. Арк. 31 зв.

¹ Далі йде сильно пошкоджений текст.

№ 230

1594 р., квітня 6. Луцьк. –

Оповідання Яна Стареховського, служебника брацлавського і вінницького старости Юрія Струса з Коморова, від імені останнього, перед Луцьким гродським урядом про те, що брацлавські міщани бунтують, зокрема

погрожують Брацлавському гродському урядові, не допустили проведення кількох рочків гродського суду, збройно перешкодили черговій спробі провести рочки, сточили дві збройні сутички зі “служебними людьми” короля, що знаходилися поблизу Брацлава на постої за наказом коронного гетьмана, вчинили стрільбу по Брацлавському замку, поранили двох слуг-шляхтичів

Оповеданье ег(о) мл. п̄на старосты brasлавского на мещанъ brasлавских

Рокѹ тисеча патьсотъ девѣтдѣсѣт четвертого мѣсца априла шостого д̄на

Присылал на врад кгородскии луцкии до мене, Шчасного Кгалемского, подстаростего лѹцкого, велможныи его милость панъ Юреи Стрѹсъ с Коморова, староста brasлавьскии и вѣнницкии, слѹжебника своего шляхетного Г̄на Стареховского, оповѣдаючи на воита brasлавьского на име Романа Титченька и всихъ мещан brasлавских, ижъ, деи, мещане brasлавские, стоѣчи в бѹнѣтех и своволенствѣ своем и чиначи отповѣди, похвальки и на ѹрад его королевское млсти кгородскии Brasлавьскии, дла чого вжо килкѹ рочьковъ за таковыми ихъ отповѣдами сѹдити и отправовати не могли, такъ, иж и теперъ д̄на оногдашнего, кгда его милость пан староста brasлавскии самъ до Brasлавля дла сѹженъа и отправованъа рочьков, которые припадали в рокѹ теперешнемъ девѣтдѣсѣт четвертомъ мѣсца марца двадцѣть второго д̄на, приехать рачиль, жебы се злока справедливости не дѣмала, тогды мещане brasлавские, стоѣчи в ѹпорѣ, в своволенствѣ // своемъ, д̄на двадцѣть второго, во второкъ, такиес бѹнѣты и розрѹхъ, з рѹчъниц стреланъа чинили; также и на завтрее д̄на двадцѣть третего, в середѹ, з людми слѹжебными короля его мл., которые были на лежѹ до Brasлавля з росказанъа его млсти пана гетьмана пришли, такие жъ бѹнѣты чиначи, битву з ними тог(о) д̄на сточили; также и д̄на двадцѣть четвертого, в четвергъ, мало еще на томъ маючи, же з людми слѹжебными короля ег(о) млсти под тыми рочками битвѹ сточили, але еще и на замокъ короля его млсти Brasлавьскии, шанцы собѣ з домовъ починивши, стрелали, в которомъ стреланью их двоухъ слѹгъ его млсти шляхтичовъ ѹчтивыхъ Г̄на Берънашовского и Г̄на Кеньдзерского ганебне пострелили, с которого пострелена невѣдомо, если бѹдѹтъ живи. Дла которе причины тые рочки, а не дла чого иншого, одно за тыми бунѣтами мещан brasлавскихъ, не были сѹжены. И просиль тотъ слѹжебник его милости пана старосты brasлавского, абы то оповеданье его милости до книгъ кгородскихъ луцкихъ записано было. Которое я оповеданье, до вѣдомости своеи принявши, до книгъ кгородскихъ луцкихъ записати казалъ. Г̄ко жъ есть записано.

ЦДІА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 45, арк. 353 зв.–354. Оригінал.
Опубл.: Гуслистий К. До історії брацлавського повстання в 90-х рр.
XVI століття // Наукові записки Інституту історії і археології України. Київ,
1943. Кн. 1. С. 157–158.

1594 р., червня 15. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про шкоди, заподіяні Жорнищському масткові підданими брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Збарзького

Wypis s kxiąg spraw sądu głównego tribunалу lubelskiego

Roku 1594 miesiąca maia¹ 15 dnia

Pred nami, deputaty sondu główne^o tribunалу lubelskiego, na rok teraznieszy 94 obranymi y wysadzonymi, prithocziła sie sprawa za apeliaczyią od sondu grodzkie^o brasławskiego z roczkuw grodzkich brasławskich, ktore w roku 92 dnia 25 miesiąca februarÿ sondżane byli, między vrodzonym panem Lawrinem Piasoczinskim, podkomorim brasławskim, powądem, z iedny, a między jasnie wielmożnym xiążenciem Januszem Zbarazkim, woiewąda brasławskim, starąstą kremienieckim, pozwanym, z drugy strony, o tho, ysz co pan podkomorzy pozywał pana woiewode brasławskie^o do grodu brasławskiego na rocki, o² dnia 9 miesiąca oktobra w roku preszłym 90 sondżane, o gwałtowne naiechanie od pana woiewody brasławskiego prez pewne osoby w tymze roku dziewięcdziesiątym miesiąca awgusta szesnaste^o dnia na własny grunt iego, mało nie posrad gruntu zorniszczkiego nad recke Swariczawku powysz horodiszcza y osady zorniszczkey [...] daleką, pasieki Mniszkowsky, gdzie teraz Dawyd stoi, po[cza]wshi od te^o mieszcza w iedne strone po gruncie zarniszczskim y werchowine recki Łopeni y Łopenią [az] do vscia iey, gdzie w Sobok [vpa]dła, a w drugie strone asz ku gr[untom] pana Krasnąsilskie^o [...] grunty³ hąrb y recke Klimetine na gruncie zarniszczskim [...] y za Klimethaną po granicze daniłowską y oboden[ską] za rycką Sobkem, poczawszy od granicze Obodenskey ziemie, grunty y recki zorniszczkie asz do granicze itinsky, takze z reką Wielkim Sobem wszystkie grunty pana podkomorego starozitne spokoine zorniszczskie na siebie zabrał y, sobie one priwłaszczaiąc, poddanym swym Fedoru Bondarenku na reczcze Swariczowcze a Karpu na reccze Klimiatine powyszei vscia, gdzie w Sobek vpadła, stawy sypac, słobody stawic y thych gruntow na siebie vziwac kazał a pana podkomore^o s pokoinego dzierzenia⁴. Y na tych ze grunciech yusz poddane pana woiewody fundowali sie y stawy posypali, siana kosili, z bydłem y s pasekami stali, liasy y dombrowy pustoszili y vziwali. Y prawie jego m̄. pan woiewoda brasławsky tym gwałtownym wybiciem, odienciem niemało nie wszistkiego gruntu y pozitkow zorniszczkich tak około obiał y vczisnoł, ze tylko ymie dzierzawy zorniszczskyy, cze^o wedlie prawa y sprawedliwosci ochylic trudną a bardzo dac z małym pozitkiem pri nim zostało. W ktorim w niezwianiu gruntow y pozitkow szkody sobie szescseth kop groszei byc mianował. Na thych tedy rockach grodzkich // brasławskich miesiąca oktobra 9 dnia w roku dziewięcdziesiątym z oczewistÿ rosprawy samych obudwuch strun sąd grodzky brasławsky władnosi woznemu ienerału korunnemu szliachetnemu Ywanu Antonowiczu Boiarskiemu⁵. Kturim te gwałty s pridania vrendownego obwożaną y pozwy o tho pokładaną v woiewodstwe brasławskim ⁶nie naszedł⁶. Od cze^o za apeliaczyią y za pripozwy to sie było na

tribunał wytoczyła. Sąd główny tribunalsky w roku 91 miesiąca sentebra 4 dnia w Liublinie z oczewisty rosprawy thych stron powoda samego a pozwane° pana woiewody brasławskiego prez vmoczowane° za listem iego pana Petra Odriwolskie° ten dekret grodzky brasławsky, strony wozne° vczyniąny, skasował a w dałszim postempku dowoduw strony powodowy na spokoine dzierzenie y potym na tho gwałtowne wybicie (pri kturim y do przisięgi gotuw był) wysłuchawszi, alie, ysz tesz pan woiewoda brasławsky na odwod do przisięgi brał sie, nakazał mu przisięge czieliesną vczynicz, iako te° powoda s tych gruntow, o kturze pozwan, gwałtownie nie wybiiał, ych nie dzierzi y dzierzec nie chce. Y na dosycvczinienie thy przisięgi na rocki grodzkie brasławskie, kturze piersze po dacie te° dekretu sondżane będą, odesłał, zachowawszi stronom rok zawity, panu woiwodzie ku wykonaniu a panu podkomoremu ku przysłuchaniu iey. A po prisendzie sąd grodzky miał [...], co s prawa nalezi, a panu podkomoremu pridał sąd tribunalsky wozne°, ktur° sposobic na vwienzanie w te grunty, kturich, aby pozwany sam ani prez kogo nie brunił, zakład pod szkodami mianowanymi położył y za niewczinieniem dosyc temu dekretu zaraz te szkody na pozwanym wskazał y na odprawie to wszistką odesłał. A gdy rok thy przisiendze z dekretu y odesłania tribunalskie° na roczkach grodzkich brasławskich, od dnia dwudzieste° wtore° miesiąca oktobra w roku dziewięcdziesiąt pierwzim sondżanych, pripadł, pan woiewoda brasławsky prez list y vmoczowane° swe° tegosz Dederkała⁷ chąrało założył sie. Gdzie podkomory prosił, aby sąd wozne° z szliachtą do pana woiewody na przysłuchanie thy przisiengi, od tribunału skazany, posłał a zatym dalszą skaz⁸ y postempik czynił. Sond grodzky brasławsky te przisiengie, ysz nie indziei, iedno na vrendzie ma byc wykonana, do drugich rockuw odłożył y skazał, ze tam pozwany, perwiei chorąbe swą poprisiegnuwszi, zaraz y the przisiengi o grunty wykonac y wszistkiemu dosic vczinic ma wedlie tego dekretu tribunalskiego. A potym sąd grodzky brasławsky nad ten odkład swoi ieszcze na dwuch rockach grodzkich brasławskich, to iest na przszych, o² dnia treciego miesiąca deczembra w roku 91, a na drugich, o² dnia cztyrnastego miesiąca ianuary w roku 92 sądzanych, chąrało pana woiewądzine primował, // iusz y roku zadnego powodowi nie zachowuiąc w thy sprawie. Tho tedy pan podkomory iusz na czwarte wysz mianowane rocki grodzkie brasławskie, od dnia dwudziestego piątego miesiąca february sondzone, pana woiewode brasławskiego, na te choroby iego y na grunty swe zorniskie o przisięgi pripozwawszi, za niestaniem ie° m̄. samego osoby ku tym przisiengam domawiał sie v sądu, ysz iako pan woiewoda pierwiei za niewczinieniem dosyc dekretu tribunalskiemu iusz nie na iednych rockach te rec stracił, tak y teraz aby był na vpad zdan, gwałth y szkody z sowitoscją, na nim nakazany, a w grunty wybithe zorniscskie iego wpuszczano y we wszistkim aby temu dekretu tribunalskiemu ekzekuczyją skuteczną vczynił. A od iego m̄. pana woiewody brasławskiego vmocowany ie° m̄. pan Hrehorey Dederkało, pisar grodzky kremieniecky, y pan Ywan Sluzka wywodzili, ze y na tym czwartym roku jego m̄. sam dlia niesposobnego zdrowia swe° stanowic sie nie moze y przisięgac nie powinien dlia te°, ze z rockuw grodzkich treczych pan podkomory wedlie artikulu trinastego w rozdzielie czwartym wozne° y szliachty do nie° dlia przysłuchania przisięgi na chorąbe

nie posyłał, y to sobie vpuscił y gdyby posłał ie° m̄., to by vczinił, co wedlie prawa naliezi. A pan podkomory s prawa vказował, ze sam pozwany na takowy [...] za sąbo, iesli mu te° [...] sobie v sądu starac sie miał a[...] actor. Kturim dowodom y kontroversiam strun obudwuch sąd grodzky brasławsky wyrozumiewszy, to z strony pozwane° na strone odłożył y nakazał, ze pan woiewoda brasławsky powinien stac y v sądu one° prisięgie o grunty zozniszckie y te przisiengi, iako sie zakładał o chařoby swe, porządkiem swym wykonac. Kturego dekretu vmocowane pana woiewody brasławskie° nie priimuac, do sondu głowne° tribunału liubelskiego apelowali. A sąd im ty apeliaczy dopuścił y rok obudwum stronom złożył. Iako to wszistko mianowicie a sziry na postempku ty sprawy y na dekrecie° tak tribunalskim y grodzkich iest opisano. Na roku tedy ninieiszym, za tho apeliaczyią y za pripozwy pripadłym, stawszi oceviscie oboia strona, pan podkomory brasławsky, powod, prez vmoczowynego swego szliachetnego Mikołaiia Brodowskiego, tesz dowody swe, co y v sondu grodzkiego brasławskiego wnoszone byli, cziniac y obiasniaiac reczy swe, domawiał sie, a iego m̄. pan woiewoda brasławsky prez pana Hrehora Dederkała, pisara grodzkiego kremienieckiego, vmoczowane° swe°, kturemu, postanowiwszy sie v sądu na ninieiszym tribunale oczewiscie, na to moc dał, takowesz obrony, iako y w grodzie brasławskim, czinił, chczac za zakładanie chařabą, bo winy statutowe, stronie y sądowi odlozic a za newykonanie prisiengi w reczi samy gwałtu dwadziescia kop groszei zapłacić. A strona powodowa wywodziła // y s prawa pokazowała, ze roku zawite° nieth, winami pienieznyimi zbywac nie moze. Iako to sziry z obudwu strun w ty sprawie v sondu ninieiszego wywodzili. Ktury sprawie ich sąd ninieiszy głowny tribunalsky zrozumiawszy, ten dekret grodzky brasławsky potwierdza y nakazuie stronie daly postempowac. A w dalszim postempku ty sprawy sąd ninieiszy, baczac to, isz ie° m̄. pan woiewoda brasławsky do prisiengi, ie° m̄. nakazany, na roku zawitym po trikot nie stanowił, kture° niestania winami viscz nie moze, a ysz y na ten czas v sondu ninieisze° ku wykonaniu prisiengi sam oblicnie nie stał, preto sąd ninieiszy w upadku reczy w ty sprawie ie° m̄. nakazuie takim sposobem, ysz od daty te° dekretu za osm niedziel te grunty, o ktore sprawa ydzie, ma y bendzie powinien je° m̄. pan woiewoda brasławsky stronie powodowy pred woznym y szliachto, kturich sobie strona sposobic moze, podac y skutecznie postompic; k temu na tenze czas ma na vrendzie groczkim brasławskim zapłacić gwałtu dwadziescia kop groszei. A co sie dotyczye szkody, kturich sobie strona w pozwie pomeniła szescset kop groszei, te szkody moderuiac, sąd ninieiszy za tym niestaniem y niewczinieniem prisięgi prez pana woiewode brasławskie° nakazuie ⁶sond ninieiszy⁶ na panu woiewodzie trista kop groszei litewskich. Kturą to wszistką sume pomieniāną [...] y szkody na ten czas y rok, [wyzey] mianowany, od daty tego dekretu za osm niedziel ma pan woie[woda] brasławski na vrendzie groczkim brasławskim stronie powodowy oddac y zapłacić abo vw[iaza]nia w dobra swe postompic. A to ma vczinic pod szkodami, w pozwie mianowanymi, ktore sąd ninieiszy teraz na panu woiewodzie brasławskim skazuie, iesliby temu dosyc nie vczinił, y na odprawie do tegosz vrendu grodzkie° brasławskie° odsyła. Kturą ten vřąd vczinic bendzie powinien pod winami, w prawe pospolitym opisanyimi.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4114 III, арк. 9–10 зв.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Регеста:

А° 1594 d. 15 junii. Decret tribunalski na kniazia Zbaraskiego o grunthy Zorniskie, o gwałt i szkody po chorobach iego mci.

Там само. Арк. 10 зв.

¹Має бути czerwca. ²od ³Kruty ⁴Далі має бути wybił. ⁵Далі не вистачає
dał. ⁶- ⁶Це місце зайве. ⁷Перед цим Дедеркало у документі не згаданий.
⁸skazn ⁹dekretach

№ 232

1594 р., червня 15. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про неповернення підданих, які втекли з села Кам'яногірки і міста Вінниці до міста Прилука брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Збараського

Выпис с книг справ головных трибуналу Любелского

Лѣта Божого нарожена тисеча пятсот девѣтдѣсят четвѣртоз(о) мѣца июня пѣтогонадцѣт дѣна

Перед нами, депутаты суда головного трибуналу Любелскоз(о), на рок теперешнии девѣтдѣсят четвѣртыи обраными и высажоными, приточиласѣ справа за апелѣцыею ѿт суда кгородского Браславскоз(о) з рочков кгородских браславских, которые в року прошлом девѣтдѣсят втором ѿт дѣна девѣтогонадцѣт мѣца маѣ сужоны были, межи ѹрожоным паном Лаврином Песочинским, подкоморим браславским, поводом, з одное, а велможным князем Гданушом Збаразским, воєводою браславским, старостою кремѣанецким, з другое стороны, ѿ то, иж подданые пѣна подкоморого з села Каменогорки в року прошлом ѿсмѣдѣсят девѣтоом мѣца ноябра пѣтогонадцѣт дѣна Лаврин Максименко, а в року девѣтдѣсѣтоом мѣца генвара два[дц]ѣт третего дѣна Федор Петелевский, Федор Емец, Тарас [С]ме[цъ], Ѽмѣлан Ивана Лысого сын, Тарас Петрович Маринин сын, з жона[ми, з] дѣтми, Марина Петроваѣ вдова з двема сынами молодц[а]ми, а ѿсобливе подданые его з мѣста Веницкоз(о) в рокѹ ѿсмѣдѣсят ѿсмом мѣца марца тринадцѣтоз(о) дѣна Сѣргии Левков сын Пострыгаченко, а в рокѹ девѣтдѣсѣтоом мѣца апрѣла первого дѣна Семен Данилов сын Дѣстгаренко, з жонами, з дѣтми, с конми, з быдлом и зо всими маѣтностями своими ѿт него повтекали, которых пан воєвода до мѣста своего Прилука принял и тепѣр, дѣи, там в добрах его мешкают. Которых то подданных пан

Песочинскии шацѹет соби кожного з них по петисот гривен полских. На которых то менованых рочках кгородских браславских ѹмоцованыи п̄на воеводы браславского выводил, же пан подкомории не естъ ѡтчичом имена Каменогорки и для того ѡ тые подданые чинити не может, аж бы право свое на тое имене показал. А пан подкомории // выводил, же он сам тое имене Каменогорку ѡ[m] не[ма]лого часѹ держит за дедичным, емѹ ѡт малжонки его п̄нее Макгдален[ы] Дубицкое дарованым и записаным, правомъ, которого показовати в такои справе не повинен. Толко показал инвентар с печатю и с подписом руки возного, иж тые люди, тако ѡтчичи, ѡт немалого часу ему сут поданы, а водле права не ѡдно ѡ ѡтчича, але и кожного збегу пану доходити волно. И домовлялся, абы суд тые ѡбороны позваного неправные, на сторонѹ ѡтложивши, на реч головнѹю ѡтповедати наказал албо, если бы не хотел, актора водле права ку доводѹ припѹстил. Которым контроверсиям и доводом сторонѹ ѡбеюх суд кгородскии Браславскии вырозѹмевши а бачачи с права посполитого, же пан подкомории над тые поступки права своего головного показывати не повинен, наказал позваномѹ на реч головнѹю ѡтказовати. Нижли ѹмоцованыи п̄на воеводы браславского, в далшии поступок вдаватися не хотечи, тые ж ѡбороны свои, вер[хѹ] ѡписаные, вносил. За чим суд кгородскии Браславскии при[сѹагу пану по]д[ко]моромѹ, тако то сут власные збегу подданые его, в по[звѣ] ѡписаные, наказал. ѹмоцованыи п̄на воеводы браславского, не примуючи того декрету, до суду головного трибѹналѹ Любелского апелевал. А пан подкомории, ѡ зволюку и шкody свои ѡтзываючися, сведчилса. Гдѹко ж тое апелации суд кгородскии Браславскии допустил и рокъ ѡбеюм сторонам ѹ суду головного трибуналу Любелского стати зложил, што все меновите а ширеи на декрете кгородском браславском ѡписано ест. На року тогды нинешнем, за тою апелациею припалом, постановившися ѡчевисто ѡбоа сторона, пан подкомории, повод, через ѹмоцованого своего шляхетного Миколаа Бродовского, а княз воевода браславскии через пана Григора Дедеркала, писара кгородского кремѹанецкого, ѹмоцованого своего, которомѹ постановившися ѹ суду на нинешнем трибѹнале ѡчевисто, на то моц дал, тые ж контроверсии и поступки свои, которые в суде кгородском Браславском // мели, ѹ нинешнег(о) судѹ головног(о) выводили и ѡбясняли, домовляючися, абы каждая з сторон помененых при доводех и ѡборонах своих захованы были. Суд нинешнии головнии трибѹналскии тот декрет [к]городскии браславскии, межѹ паном подкоморим браславским а п̄ном воеводою браславским ѹчиненыи, во всем потверждает, с тым докладом, же пан подкомории к тои присѹазе, ѡт ѹрадѹ наказанои, маєт и то придати, иж то ест подданые его власные и давности земское не ѡмешкал ѡ них чинити. А тую присѹагу суд нинешнии ѡтсылает до судѹ кгородског(о) Браславского на рочки кгородские, которые першѹе по вышштю шести недел ѡт даты того декрету сужоны будут. А там вже они, ѡбоа сторона, рокъ певныи и завитыи мети мають, так сторона поводаваа ку выконаню, тако и ѡтпорнаа ку прислуханю ее. А кгда присѹагу ѹчинит, суд накажет, по што справа належати буд[ѹ]т [... ме]ти.

Для памѣти до [кн]иг справ головны[х] три[бѣналск]их естъ записано. И выпис с книг п̄ну подкоморомѣ [б]раславскомѣ естъ выдан. Писан ѣ Люблинѣ.

Печатка

Marcin Sierakowsky
z Bogusławic, dep(utata)
w(ojewództwa) łęczyckiego, mр.
Krzysztoф Monwid
na Dorohostaiach, mр.

Гкуб Павша, депутат
Киевского воеводства
Фѣдор Стрыжовскии,
депѣтат браславскии, рѣкою
[...]
Мар. Лѣдоховскии, писар
Корикгованъ с книгами

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 62–63.
Засвідчена копія.

Рецети:

1594 die 15 [junii]. Decret trib(unalski) na kniazia Zbaraskiego o zbiegi.

Z panem Ławrynem Piasoczynskim o zbiegi z Kamienohorki do miasteczka Łuki (!).

Там само. Арк. 63 зв.

№ 233

1594 р., червня 15. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про шкоди, заподіяні Жорницьькому маєткові підданими брацлавського воєводи кн. Януша Збараського

Wypis z xiąg spraw głównych tribunału lubelskiego

Roku 1594 mca czerwca 15 dnia

Przed nami, deputaty sądu główne^o tribunału lubelskiego, na rok niniejszy obranymi i wysadzonymi, przitoczyła się sprawa za appellatiią od sądu grodzkie^o braclawskiego z rejestrow grodzkich brasławskich, ktore¹ w roku przeszłem 92 ode dnia 19 m̄ca maia sądene były, miedzi vrodzonym p. Wawrzincem Piesoczynskim, podkomorzim braclawskim, powodem, z iednei, a miedzi kniazem Januszem Zbaraskim, woiewodą braclawskim etc., pozwanym, z drugiej strony, o tho, iz p. podkomorzy pozywal pana woiewodę braclawskiego na roczki ode dnia 9 m̄ca octobra, w roku przeszłem 90 sądzone, o gwałtowny naiazd od pana woiewody braclawskiego przez pewne ossoby w thymze roku 90 m̄ca kwietnia 27 dnia, o spalienie i zburzenie dworu i wszitkiei ossady imienia iego Zorniszcz, o pozbiwaniu i poranieniu tam sług, poddanych, odprowadzenie ich do jmion pana woiewodzinych na rozne mieisca, k temu o szkody i grabieze, w ten czas tam

podzielane i mianowicie opisane, a osobliwie o rozegnanie ciesiel, grabarzew i młynarow, do roboty, i hajdukow, do strazy najętych, i w niewziwaniu za thym tam pozitkow szkod sobie 1000 kop groszy szacował. Na tych to roczkach octobra 9 dnia w roku 90 z ocziwistei rosprawy damych² obudwu stron sąd grodzki braclawski wzgliendem constitutiei warszawskiej, w onymze roku o żołnierzach vczinionei, iz ieszcze było 12 niedziel nie wyszło, iako pan woiewoda braclawski te ludzie rospuscil, co pod sprawą swoią miał, vczinil go od roku i pozwu wolnym, od cze^o za appellatiją i za przipozwy to sie było na tribunał wytocziło. Sąd tribunalski w roku 91 mcza septembra 4 dnia w Liublinie z ocziwistei rosprawy tych obudwoch stron, powoda same^o a pozwane^o pana woiewodę przez plienipotentą za listem jego pana Piotra Odriwolskiego, ten decret grodzki braclawski // vtwierdził, a iz woina minela, tedy w tej sprawie daliei postempowac nakazal a w dalszem postepku panu podkomorzemu, stronie powodowej, przy jego dowodach przisięge samotrzeciemu na gwałcie i na tych szkodach wskazal, peresud od tego wziął i na wykonanie tej przisięgi s pozwolieniem stron na roczki grodzkie braclawskie, ktore pierwsze po świętym Mikolaiu Biskupie w roku 91 sązione beda, rok zawity złoziwszy, zachowawszy, i za thym bez dopuszczenia appellaciei ku exequuciei skutecznei do grodu braclawskiego odeslal. A gdy rok tej przisiędze z decretu i odeslania tribunalskiego na mianowanych roczkach przypadl i pan podkomorzy z decretu tribunalskie^o i vrzędowego do przisięgi gotow był, tedy miedzy thymi stronami stal sie rozciem vrzędowny do roczkow prziszlych grodzkich braclawskich mca liute^o 25 dnia w roku 92. A s tych zas roczkow ieszcze drugi rozciem do roczkow, mca maia 19 dnia w thymze roku sązonych. Na tych tedy roczkach ostatnich pan podkomorzi ku temu dowodu bral sie a pan woiewoda braclawski przez plienipotentą swego pana Hrehora Dederkała wywodzil, ze pan podkomorzi thylko na tych szkodach wziętych przisięgac moze, co mianowicie w pozwie opisal³, alie na tych, co w szacunek 1000 kop groszi položil i co ciesliom i grabarzom rozdal, domawial sie, aby te^o sąd nie dopuscil. Sąd grodzki braclawski na gwałcie i na wszytkich tych szkodach, w pozwie i w decrecie tribunalskim opisanych, acz ich więcy wynosilo, jednoz na vmiarkowaniu same^o pana podkomorze^o na 3000 złotych polskich przisięge iemu roskazal. A od tego decretu swe^o stronie pozwanej appellaciei do tribunału liubelskiego dopuscilwszy, rok obudwom stranom zložil, jako to wszytko mianowicie a szyrzy na postempku tej sprawy, na decretach tribunalskich i grodzkich iesth opisano. Na roku tedy niniejszym, za przipozwy, od pana woiewody braclawskiego po vrząd o niedopuszczenie // appellaciei, takze i po strone wydanymi, i tez za appellatiją przypadłym, stanąwszy oblicznie obiedwie stronie, pan podkomorzi braclawski przez plienipotentą swego pana Mikolaią Brodowskiego na gwałcie i na wszythkych tych szkodach swoich trzech tysiacych złotych polskich ku dowodu bral, domawiając sie, aby iemu tu zaraz zaplacone y exequutiją bez sklądania zadnych rokov zwyczaiem niniejszym prawa constitutii coronnych vczyniona była. A je^o mc pan woiewoda braclawski przez pana Hrehora Dederkała, plienipotentą swego,

ktoremu oblicznie, v sądu na niniejszem tribunale stanawszy, na to moc dał, wywodzili i okazowali, iz pan podkomorzy na thych szkodach, za gospodarstwo ossacowanych, takze haidukom i grabarzom rozdanych⁴, przisięgać nie moze a chocia na czym dowod vczynił, tedy nie zarazem, alie po rokomi, w statucie opisanym, jego m̄c pan woiewoda placić by powinien. O czym szyrzei z prawa pospolite^o wywody swoje z obudwuch stron okazowali. Ktorei sprawie sąd niniejszy główny tribunalski wyrozumiawszy, naidue, iz ten vrząd grodzki braclawski zadnego w thym vciszenia stronie nie vczynił, y czini sąd niniejszy ten pomeniony sąd grodzki braclawski, takze i strone od thych przipozwow wolnymi, a ten decret grodzki braclawski, w tei sprawie vcziniony, cassuie i nakazuie stronom w tei sprawie // daliei postempowac. A w dalszym postempku sprawy sąd niniejszy nakazuie, aby pan podkomorzi braclawski wedlie nakazania tribunatu przecz tego przisięgo na thym vczinic, jako te rzeczy, w pozwie je^o mianowicie opisane i oszacowane, na ten czas za thym gwałtownym nasłaniem od pana woiewody braclawskiego na imienie je^o Zorniszczu iemu stały. A co się do thycze tych szkod, ktore sobie pan podkomorzi braclawski za niewziwaniem thych dobr swoich byc mianował 1000 kop groszy, tedy sąd nakazuie, aby pan podkomorzy na ten czas przez przisięgą mianował, iako długi czas tych dobr nie vziwał i w niewziwaniu gospodarstwa w tei maietnosci swei iako wielie szkoduie. A iz pan podkomorzi braclawski declarował się s thym, ze za thym niewziwaniem maietnosci swojej szkoduie 2000 zlothyh polskich, thedy sąd niniejszy, moderuiącz te szkody wedlie czasu niewziwania thych dobr od strony mianowanego, ktory był niedlugi, nakazuie, aby przy tych szkodach i grabiezach, mianowicie w pozwie opisanych, zaraz przy thym na 1000 zlothyh za niewziwaniem thych dobr przisięge vczynił tu zaraz, a gdy przisięge vczini, sąd nakaze to, co s prawa naliezec będzie. Do czego sąd niniejszy i wozne^o generała coronnego Stanisława Izdebskiego przydał. Który wozny, stanawszy oblicznie, zeznał, iz pan podkomorzy braclawski wedlie nakazania sądu głównego tribunalskiego przisięge samotrzec vczynił i one wykonał. Po ktorym vczynieniu przysięgi // sąd niniejszy nakazuie na je^o m̄ci panu woiewodzie braclawskim za te szkody, w pozwie mianowane i oszacowane i przy tym naiezdzie gwałtem pobrane i pograbione, oszacowawszy ich wedlie pozwu, iako grabiez, sownie, i k temu za omieszkanie i niewziwanie gospodarstwa w thych dobrach, moderowawszy ich 1000 zlothyh polskich a za gwałt 20 kop groszy litewskich, co wszystko, na iedno miejsce złoziwszy, czini zlothyh polskich 2162 i groszy 21. Ktorą summe pieniędzy nie po rokomi statutowym, alie na czas i rok pewny, to iest w roku niniejszem 94 na vrzedzie grodzkim braclawskim ma i będzie powinien je^o m̄c pan woiewoda braclawski panu podkomorzemu braclawskiemu dodac i zapłacic albo wiązania w dobra swoje w tei summie pieniędzy, wyszei mianowanej, postąpic. A to ma vczinic pod zakładem takze wielkiei summy pieniędzy, wyszei mianowanej. Który to zakład teraz zaraz sąd niniejszy na panu woiewodzie skazuie, iesliby temu dosyc nie vczynił, i na odprawu do vrzędu grodzkiego braclawskiego odsyła, którą ten vrząd vczinic będzie powinien pod

winami, w prawie pospolitem opisanymi. I to wszystko dla pamięci do xiąd spraw głównych tribunalskich iest zapisano. I wypis panu podkomorzemu braclawskiemu iest wydany. Pisan w Lublinie.

Alexander Koniecpolski,
star(osta) wil(unski),
zarn(owiecki)
Woiciech Czarnowski,
dep(utata) woie(wodztwa)
brzeskie^o

Christoph Monwid
na Dorohoztaiach, mp.
Jacub Pawsza, dep(utata)
kiiow(skiego) woiewodztwa
Phiedor Strzyzawski,
dep(utata) braclawski
Makar^s Liedochowski, pisarz

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4114 III, арк. 6–8.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Peresta:

A^o 1594 die 15 junii. Decret trib(unalski) na kniazia Zbaraskie^o, woie(wode)
bracla(wskiego), o naiazd na Zorniszczu.

Там само. Арк. 8 зв.

¹ *Идется про рочки Брацлавського гродського суду.*   ² *danych*   ³ *Идется про позов Л. Пісочинського.*   ⁴ *Далі напрошується pieniędzy.*   ⁵ *Має бути Marcin.*

№ 234

1594 р., червня 16. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Збараського про безпідставне звинувачення його в грабіжницькому наїзді підданих з Немирівського маєтку на Жорнищський маєток брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Выпис с книг справ головных трибунальскихъ

Лѣта Божого(о) нароженіа тисеча патсот деветдесат четвертог(о) мѣца
июня **SI** дна

Перед нами, депутаты суда головного трибуналу Любелског(о), на рок теперешнии деветдесат четвертыи обранными и высажонными, кгда приточилася и з реестру судового припала справа межи ѹрожоньми пноом Лаврином Песочинским, подкоморим brasлавским, тако позваным, з одное, а межи велможным кнзем Гдушом Збаразским, воєводою brasлавским, старостою креманецким, поводом, з другоє стороны, тогда, постановившиса ѹ суду нынешнего облично, пан подкомории brasлавскийи шповедалса, иж его мл. пан воєвода brasлавскийи позвал его до суду нынешнего трибуналскогои ш злыи

перевод права ку поднесеню и скасованю декрету суду головного трибуналу Любелског(о), в року прошлом девѣтдѣсат первомъ мѣца сѣнтѣбра четвѣртог(о) дна 8чиненог(о), в справѣ, нижеи в том позве описанои. Которыи декрет з очевистое росправы межѣ ними сталса ѿ немалыѣ шкоды свое. Гдѣко ж тот позвѣ 8 нинѣшнего суду покладад. И так са в собѣ маѣт: [...]¹

А по вычитаню того позвѣ пан подкомории браславскии просил ѿ придане возного ку приволаню его мл. пна воеводы браславского, ѿко стороны поводовое, до тоѣ справы. Суд нинѣшнии придал емѣ возного енерала корунного Станислава Издебского. Которыи возныи, ставши ѿчевисто, сознад, иж до тоѣ справы его мл. пна воеводы браславского водлѣ права потрикромт привольывал а иж за тым приволанѣм пан воевода браславскии, будучи стороною поводовою, 8 суду нин[ѣ]шнего сам ани через 8моцованого своего не стал.

Прото суд нинѣшнии стороне позванои допустил его здати в упадку рѣчи. Котораа справа иж по том зданю ѿт стороны поводовое арестована не была, суд нинѣшнии головныи трибуналскии за домовенѣм стороны позваное, здавши сторонѣ поводовѣю за тым нестанѣм еѣ повторе, в упадку рѣчи чинит сторону позваную, то ест пна подкоморог(о) браславского, волным ѿт того року, позвѣ и рѣчи, в нем описаное, вечныи часы. И то ест до книг головных трибуналских записано. И выпис с книг пану подкоморому браславскому ест выдан. Писан в Люблине.

Печатка

Marcin Sierakowsky
z Bogusławic, dep(utat)
wo(iewodstwa) łęczyckiego, mр.
Фѣдор Стрыжовскии, депѣтат
браславскии, рѣкою

Crzysztof Monwid
na Dorohostaiach, mр.
Гдѣкуб Павша, воеводства
Киѣвского депутат
[...]
Мар. Лѣдоховскии,
писар
Корикговань с книгами

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 64–65.
Засвідчена копія.

Ретесту:

A° 1594 die 16 junii. Decret trib(unalski) wzdania kniazia Zbaraskie° na je°
pozew o grunty zorniskie.

O pozew pro male obten(to).

Там само. Арк. 65 зв.

¹ Наведений далі документ ідентичний відповідній частині документа № 198.

1594 р., серпня 3. Брацлав. –

Лист брацлавського підстарости Григорія Чечеля брацлавському земському возному Дмитрові Щикитинському і двом шляхтичам, приданим йому у свідки, про те, що вони повинні бути присутніми при поверненні брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському ґрунтів Жорнищського маєтку, захоплених брацлавським воєводою кн. Янушем Збараським

Григорей Ч[ечел, подстарости браславск]и

Шлахетным п̄ну ДмитрѸ ЩикитинскомѸ, возномѸ земскомѸ браславск[омѸ], п̄ну Михаилу Братковскому а п̄ну СеменѸ БѸшинскому, въ воеводстве Браславском [осельм].

Ознаи]мую в̄ м., што за переводом права и декреты трибуналскими, такъ першими, яко и остатнимъ, в року нинешнем девятдесат четвертом июня патог(о)надцат дня учиненымъ, от тоє даты его за осмъ недель, то есть мсца августа десатог(о) дня в нинешнем же року, масть его мл. кнзь Гдуш Збаразскии, воєвода браславскии, его мл. п̄ну Лаврину ПесочинскомѸ, подкоморомѸ браславскому, кґрунты его Жорнищские, с которых его кґвалтовне был выбил в року девятдесатом мсца августа шостогонадцать дня, перед вознымъ и шлахтою, которых себе на то способити можеть, подати и skutечне постѸпити под заклады, в позве меноваными. А ижъ его млсть панъ подкоморыи браславскии в̄ м., возного и шлахтѸ на то себе способилъ, тогда и а з ѸрадѸ моего, приставаючи праву посполитому и декретомъ трибуналским, вас на то его млсти сим моим листомъ придаю. Прото абы в̄ м. на тую справу и кґрунтъ менованы ехали, при подаю и поступенью тых то кґрунтов от кнза воєводы п̄ну подкоморѸ¹ были и за тым поданемъ в то его млст въвезали, во всемъ са подлугъ звычайу права посполитого и тых декретовъ трибуналскихъ и поступков их заховали. Писанъ в Браславли року Божог(о) АФЧД мсца августа третего дня.

Печатка

Григорей Чечил, подстарости
браславскии, рука влосна

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 70. Оригінал.

Ретести:

Придан² на возного и шлахту.

A° 1594 die 3 augusti. Prydanie z urzędu grodz(kiego) braclawskiego wozne^o i szlachthy na possessia w grunthy zorniskie wedlie decret[ow] tribunalskich.

Там само. Арк. 70 зв.

¹ подкоморомѸ   ² приданє

1594 р., серпня 10. Брацлав. –

Оповідання Богдана Козара і Лавринця Ястремського, уповноважених брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, перед Брацлавським городським урядом про те, що ні брацлавський воєвода і кременецький староста кн. Януш Збараський, ні його уповноважений не став у призначений декретом коронного трибуналу день перед зазначеним урядом для сплати підкоморієві грошової компенсації за шкоди, заподіяні підданими князя Жорницькому маєткові

Выпис с книг кгородских замку гедрского Браславского

Лѣта Бѣго нарoжєна ДФЧД мєца августа 1 дна

На врадє кгородскомъ Браславскомъ передо мною, Григорємъ Чечелємъ, подстаростимъ браславскимъ, постановившимъ очевисто, ўмоцованымъ его млсти пана Лаврина Песочинского, подкоморєго браславского, пан Богданъ Козар а служебникъ пна подкоморєго пан Лаврєнецъ Гстремски[и] оповєдалиста, иж, деи, за переводомъ права черезъ пна подкомор[єго] и за декреты трибунальскими дна нинешнего повинєн єсть его [мл.] кнзь Гдуш Збаразскии, воєвода браславскии, староста кремьанецкии, [пну] подкоморєму кгрунты его Жорницькиє поступити и к тому на сєс же ч[ас] и ден на врадє кгородскомъ Браславскомъ ктвалту двадцат коп а шкод триста коп грошєи литовскихъ заплатити, іако то мєновитє [а] ширєи на томъ поступку правномъ описано. А такъ его млсть пан подкомории за иншими потребами своими самъ до того Браславля на ўрад єхати и тых пнзєи, єсли бы ѡтданы были, ѡтбирати и квитовати з ни[x] стороны не могучи, нас ѡт сєбє до того з моцю зуполною послал. Іако ж декрет трибунальскии под датою року девєтдєсєт чєтвєртого мєца июня пьатогонадцєт дна и лист пна подкоморєго моц зуполною положивши на врадє передо мною, до ѡтбиранья тых пнзєи и до квитованя з них готови будучи, черезъ ўвєсь день до нешпорное и по нешпорнои годинє аж¹ вєчєра пилность на врадє чинили. Але иж тых пнзєи за ктвалты и за шкоды, сказаные его млсти, пан воєвода браславскии сам черезъ сєбє ани черезъ ўмоцованого сєго пну подкоморєму дна нинешнего на врадє здєшнемъ водлє декрету трибунальского не ѡтдал, ани при книгахъ не положил. Тогды на его млсть пна воєводу ѡт пна подкоморєго тые ўмоцованые его свєдчилиста и оповєдали, жє его мл. кнзь Збаразскии в томъ декретѣ трибуна[льском] досєтъ не вчинил а в заруки, на то положоные, попаль, и школу шєстьсєт коп грошєи пна подкоморєго приправил, заховуючи вцєлє пну подкоморєму далшиє поступки и ўвязанє в добра кнзя Збаразского водлє декретов трибунальских. И просили, абы таа пилност[ь] и оповєданє их а неўчинєнєе досєт ѡт кнзя воєводи до книг был[о] записано. Што єсть записано. На шго выпис с книг его мл. пну [под]коморєму браславскому под моєю печатю єст выданъ. Писан ў Браслав[и].

Печатка

Грегорєи Бабуза, писар

С книгами корыкговал Кгулчєвскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 71. Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4108 III, арк. 25–25 зв. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Регести:

Ω Т копь и К коп гр.

Anno 1594 die 10 augus[ti]. Protestatia na kniazia woiewodę braclawskiego o niezaplaczenie 300 kop groszy u gwaltu.

Там само. Спр. 4048 II, арк. 71 зв.

¹Далі має бути до.

№ 237

1594 р., серпня 12. Брацлав. –

Оповідання Томаша Безводицького, служебника брацлавських воєводичів княжат Юрія і Криштофа Збараських, перед Брацлавським гродським урядом про шкоди, заподіяні підданими брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського Іллінецькому маєткові

Видимус с книг кгородских замку гдсрског(о) Браславского

Лѣта Бжго нарoжeнa ДФЧД мсца августа ВІ днѣ

На врадѣ его кр. млсти кгородском Браславском передо мною, Григоремъ Чечелем, подстаростимъ браславским, постановившисе облично, служебникъ их млсти панов Юрия а Крыштофа кнжат Збаразских, воєводичов браславских, ўрожонны Томашъ Безводицкии, оповедал именовем их млсти на его мл. пна Лаврена Песочинског(о), подкоморог(о) браславског(о), ѿ квалтовное выбите с покоиног(о) держана з кгрунту их млсти Илинског(о). Для которог(о) квалтовног(о) выбита с покоиногo держана з спомененых кгрунтово менил быт шкод их млсти кнжатом, паном своим, ѿт пна подкоморог(о) браславског(о) ўчиненных, пятнадцат тисечеи золотых полскихъ. И просил, абы то было до книг записано. Што ест принято и записано. На што и видимус с книг его млсти пну подкоморому браславскому под моею печатю ест выдан. Писан ѿ Браславлѣ.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
С книгами корыктовал
Кгулчевскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 72. Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4108 III, арк. 24. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Ретесту:

Anno 1594 die 12 augusti. Protestatio od kniaziov Zbarasskich o grunthy Іliniec.

Protestacya x(ia)zųt Zbaraskich naprzeciwo panu Piasoczynskiemu o wybicie z grontow illinskich. 1594 d. 12 augusti.

Там само. Спр. 4048 II, арк. 72 зв.

№ 238

1594 р., серпня 12. Брацлав. –

Зізнання возного Брацлавського воєводства Дмитра Щикитинського перед Брацлавським гродським урядом про засвідчення йому в Жорнищах, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, тамтешнім урядником Леонтієм Подгаєцьким того, що брацлавський воєвода кн. Януш Збараський, повертаючи брацлавському земському судді Семенові Ободенському захоплений ним у нього маєток Іллінци, надав при цьому до останнього частину захоплених ним же ґрунтів Жорницького маєтку, на якій знаходяться дві пасіки; зізнання того ж возного про засвідчення йому пасічником Семеном приналежності території, яку займають ці пасіки, до Жорницького маєтку

Выпис с книг кгородских замку гсдрского Браславског(о)

Лѣта Бѣго нарожена ДФЧД мѣа августа ВІ дѣа

На вряде кгородском Бр[асла]вском передо мною, Григорем Чечелем, подстаростим браславским, постановившисе очевисто, возныи воєводст[в]а Браславског(о) шляхетныи Дмитръ Щикитинскии ку записованю до книг кгородских браславских тыми сознал, иж, деи, мѣа августа первоноадцат дѣа в року нинешнем, маючи а при себе шляхту людеи добрых пѣна Юзефа Новицкого а пѣна Ивана Дѣбенецкого, былем на справах его мл. пѣна Лаврена Песочинског(о), подкоморог(о) браславског(о), в Жорнищах. Там же оповедал мне пан Леонтии Подгаецкии, ґрадникъ жорницкии, иж, деи, тыми часы, в небытности и в неведомости пѣна моег(о) и моеи в Жорнищах, его мл. княз ІАнуш Збараскии, воєвода браславскии, поступуючи Илинцы пану Семену Ободенскому, суди земскому браславскому, с которых был пѣна судю выбил, а потом, до тых Илинец и кґрунтов Жорницских пѣна моег(о) немало забравши, оные пану суди завел, а иншиє кґрунты Жорницские, чого и не держал, Илинскими меновал, а звлаца пасеку Лозовую, где Бутко, а другѣю пасеку жорницскую ж, где Протас стоѣат. До которых пасекъ а ездил, где в Лозовои пасеце Бутко с Порпуровец на куницы зо бчолою стоит. ІАко жъ пасечникъ тамошнии Семен, ставши передо мною, поведил, иж, деи, на тои пасеце, аки власнои ж[о]рницскои, Бутко от чотырох лет и на сес час за позволенем пѣна Песочинског(о) зо бчолою стоит, и ведаю, же то здавна ест властност

жорницькаа. А в другои пасецы Протас, мешан[ин] жорницьскии, также зо бчолою стоит. Тот сам поведил, иж, деи, та также ѿ чотырох лѣт на тои пасеци за позволенем п̄на своего, яко на властномъ стародавном кгрунте Жорницьском, стою и еє ѹживаю, и куницѹ пану своему плачу, а иж, деи, яко до кгрунтов, такъ и до тых пасекъ жорницьских, его мл. княз воевода браславскии ани пан Ободенскии ничоґ(о) не мает, одно з стародавна, с продков своихъ пан мои [тоґ(о) в держаню] аж и до сег(о) ест и, яко властн[ст]и своеє, ѹживает. Которо[...], деи, [...]еґ(о) мною, [возным], ѡсве[тч]ил пан По[дѣе...]у[...] тоє созна[н]е [...] до книг [бы]ло записано. [А ...] то все до книг кгородских[ъ] браславских з[а]писати велел. [Н]а што и выпис с книг его мл. пану подкоморому брасл[а]вскому под мою печатью ест выдан. Писан ѹ Браславли.

Печатка Григорія Чечеля

Грегореи Бабуза, писар
С книгами корыкговал
Кгулчевскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 73. Засвідчена копія.

Ретеста:

Anno 1594 die 12 augusti. Protestatia na księcia woiewodę braclawskiego o zabranie gruntow [i] o szkody, od Iliniecz do Zorniszcz należących.

Там само. Арк. 73 зв.

№ 239

1594 р., жовтня 7. Вінниця. –

Зізнання земського возного енерала Лаврина Плотницького перед брацлавським, вінницьким і звенигородським старостою Юрієм Струсом з Комарова про огляд ним місця, де брацлавські міщани і (Северин) Наливайко зі своїм загоном вчинили напад на брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського та тих, хто його супроводжував, і про свідчення йому, возному, Леонтія Подгаєцького, кам'яногірського урядника Л. Пісочинського, стосовно шкод і збитків, завданих під час нападу

Выпис с книг староства Веницкого

Лѣта Божго нарожена тисеча пѣтсот девѣтдѣсѣт четвертого мѣсѣ ѡктября семого д̄ня

Передо мною, Юрем Струсом с Комарова, старостою браславским, веницким и звиногородским, постановившиє обличне, шляхетным Лаврен

Плотницкии, енерал возныи земскии, ку записаню до книг сознал тыми словы, иж за приданем и посланемъ в. м. был есми на справе его млсти п̄на Лаврена Песочинског(о), подкоморог(о) браславског(о), в року тепер идѹчом деветдесат четвертом мсца октебра первого д̄ня на местцѹ певном, на кгрунте панов Шашков Вышковском, неподалеку городища тамошнег(о) над рекою Богом. Там же Ѹрадникъ п̄на подкоморог(о) каменогорскии пан Леонтеи Подгаецкии ѡповедил мнѣ, иж пан его, едѹчи до Браславлѣ дла справ своих зѣ его млстью кнзем Гданушом Збаразским, воевода[ю б]раславскимъ, же пан воевода пану подкоморому повинен был водле декрету трибуналског певнѹю суму п̄нзеи за квалт, пожогѹ и шкоды его жорнищские на вриаде кгородскомъ Брасла[вс]ком на завтрие сватог(о) Михала рымског(о) свѣта, то ест мсца сентебра тридцатог д̄ня в [р]оку нинешнем деветдесат четвертом, заплатити; к тому маючи потребу и на рокох земских [б]раславских, которые тепер ѡ светом Михале сужоны быти мели. То пакъ в ден св̄тго Михала, с ч[е]тверга на патницѹ, на том местцѹ зѣ иншою некоторою шляхтою, которые теж справы свое на тых же рокох земских в Браславлѣ мели, неподалеку их становищѣ, через долину, на ѡсобливомъ становиску своем ночовал. И кгда было с полночи, с четверга на патницѹ, сентебра тридцатог(о) д̄ня, воить браславскии Роман Титченко з бурмистры, радцами, лавники и всѣми мещаны, маючи з собою на помоч з розных местцѹ многих помочников и голтаиство, а межи иншими Наливайка з бурсою его, с которыми пан мои ничог(о) приватног(о) николи не мел и причины жадное им не дал, одно, такъ розѹмсею, же колко своимъ злым ѹмыслом, толко з направи безбожных неприател панскихъ, яко на станы розные иншое шляхты, ѡдних до смерти позабѣтали, а других поранили, с куренев зогнали, зо всее маестности злѹпили и розбили, такъ и на тот стан п̄на моего, где его млсть в обороне против них стал, тым же всѣм воиском, поколко[кро]т мощно натираючи, [п̄на] моего наконец с курена вытиснѹли, аж заледве сам с колко слуг своих з горлом ѹшоль. Там же в тот час всю маестност п̄на моего и слуг его з возов вылупили, напрод шкатулу з многими листы, декреты и справами ѡ имене и кгрунты Жорнищские и поступки против его млсти к̄нза воеводы браславског(о), также справы з стороны Пыкова ѡ имене ѡвдеевку и ѡ кгрунты Каменогорские, и иншие справы на розные имена в тутошнем воеводстве Браславском и теж в земли Волынскои, звлаца Кунева и Есковец, и теж в Литве на имена пинские Дѹбенець, Г̄стребле и Могилную, которые при себе на трибунале мел, и там, в Браславлѣ, ѡтправившисе зо всѣм, на помешкане до Жорнищѣ ехати был ѹмыслил. И иных листов много розных, велице важных сум, торбу з двоими книгами, ѡдны статут старыи и новыи, привила посполитые и констытуцыи¹ литовские, и формулары розмаитые до ѡтправована справ в Речи Посполитои и в канцеларии², которых бы пан мои за двесте чирвоныхъ золотых не дал; другие книги, вси констытуцыи¹ коронные, с тлумоком взяли; жѹпан чорныи аксамитныи с кнебликами сребр̄ными, кошулку влоскую чирвоную баволнѣаную, кафтаник зеленыи китаичаныи, кошул

коленских чотыри, хустокъ шесть, тувални, вышиваны[х] едбаем, две, ручников два, обруссы два и иншиє хѣсты белые, шапку чорную, соболцами подшитую, цыны полмисков чотыри, талеров дванадцат, котлы два кухонные, кожѣшокъ попеличи голыи, колдра китаики жолтое, копеняк модрыи каразѣвыи на дожць з кгузиками серебряными, коберец ѡдин, кон панскии вороныи иноходник, иноходникъ з седлом, кон плеснивыи з седлом. Также речи и³ слуг панских в том же час з возов побрано: ѡ Трошки копеняк зеленыи каразѣвыи, // ѡ Станислава Выцелковског(о) копенякъ чорныи люнскии, ѡ Гулялницког(о) и ѡ инших вси хѣсты белые. А подданых панских с Каменогорки, которые в подводе ехали, трех, Гринца, Гѡхна а Симы⁴, с конми и зо всѣм взявши, до сего часу неть ведома, где подели. Гѡко ж на тых побоищах людеи побитых и стан пѣна своег(о) спаленыи, и возы полупленныи мною обводилъ и ѡказовал, протестующисе на воита и мешан браславских с помочники и порадцами их, иж тот розбой, лупъ и мордерство ѡт них са безвинне стало. За которымъ розбитемъ и небезпеченством п[а]н подкомории, пан мои, для тых справ своих ехати не мог. Которое та ѡчевистое сознаѣ возног(о) до книг староства Браславског(о) записати есм[и] велел. На што и выпис с книг его млсти панѣ подкоморому браславскому под моею печатю ест выдан. Писан ѡ Вѣници.

Печатка

Грегореи Бабуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 74–74 зв.
Засвідчена копія. Опубл.: Крикун М. Г. До історії повстання Северина Наливайка // Український археографічний щорічник. Нова серія. Київ, 1993. Вип. 2. С. 157–159.

Регеста:

A^o 1594 dnia 7 octobra. Protestatia na mieszczan braclawskich i Naliwaika o rozboju pana Piasoczynskiego, na drodze iadacego do Braslawia na sady. Datt(um) w Winnicy.

Там само. Арк. 75 зв.

¹ констытуцыи   ² канцеларии   ³ у   ⁴ Симѣ

№ 240

1594 р., жовтня 17. Луцьк. –

Листовне повідомлення володимирського войськогo Василя Гулевича, складене на прохання шляхти Брацлавського воєводства і подане Луцькому гродському урядові, про те, що козаки під проводом (Северина) Наливайка після свого повернення з походу під Кілію і Тегіню знову розташувались у цьому

воеводстві, вимагали, як і до походу, щоб тутешня шляхта забезпечувала їх продовольством, захоплювали у неї коней і худобу, зірвали розпочаті в Брацлаві рочки гродського суду, спільно з брацлавськими міщанами не допустили проведення в Брацлаві років земського суду, причому під Брацлавом вчинили з ними збройний напад на шляхту, яка прямувала до цього міста, щоб уможливити це проведення, багатьох повбивали, поранили і пограбували

Оповеданье пна воискоз(о) володимерскоз(о) ѿт всего воеводства
Браславского

Року тисеча пятьсотъ деветьдесять четверьтого мсца октебра семьнадцат
дня

Писал и присылал на вриад кгродскии в замок гдрьскии Луцкии до мене, Алексъсандра Семашька на Хѹпъкове, кашьталана браславьского, старосты луцкоз(о), его мл. пань Василеи Гулевич, воискии володимерьскии, жалуючи и ѡповедаючы тыми словы, ижъ, деи, маючи ꙗ злещенье ѿт брати своєї, такъ дыкгнитаровъ, ꙗко и всеи шляхты воеводства Браславьскоз(о), абым тую скаркгу и ѡповеданье на вриад в м. тутошьнии Луцкии внес и ѡповедадь кривдѹ и вси речи наши посполитои¹, ²котораꙗ сꙗ дееть² ѿт людеи свовольных на тамъ томъ краю ѹ воеводстви Браславьскомъ, ижъ кгдысмы были на ³рочкохъ городових³ ѹ Браславъли мсца сентебра шостого днѧ в року теперь идѹчомъ деветдесѧт четвертом, которые рочки почалисꙗ были судит в небытности козаковъ ѹ Браславъли, и кгды сꙗ рочки ѡтправовали, Наливаико зъ своею дрѹжиною, притегнувшы ѿт Килии и Тегинѹ, хот был там громен, предсꙗ сѹдови городовому был страшен, через полы⁴ свои до пна Бабузы, писара городовоз(о), грозечи посылал, дла чого писар бавитисꙗ ѹ Браславъли не хотел и, светчившисꙗ нами, рочки выволат розказали⁵, зачим есмо без справедливости з Браславля розехати мусели. Потом, кгдыхмы сꙗ зъехали до Веницы на ѡбирание депутатов на суды трыбуналские, просилисмы сѹдѹ земьскоз(о), абы нам роков не зволокивали до Браславъля, // на роки земские михалские ездили и сѹды свои ѡтправовали. Пнове судовые мовили намъ, абысмы з ними весполекъ вкупе до Браславля были, бо их⁶ прес польторы тисечи под Тегинею згнуло, а иншыє были по местечках и по селах до домов своих розыишлисꙗ, а предсꙗ нам розказовали дават себе стацею и померные. Гдко и первеи, идѹчи до Тегине, по селех нѣших выбирали стада по колкосот конеи, также воли, ꙗловицы чередами брали. Мы, маючи на баченю першиє трѹдности, которые некоторых брати нашеє за часу ꙗшчого потыкали, абыхмы также помочниками Наливаику не были поличоны, с породку⁷ себе послали есмо брата нѣшоз(о) пна Григорѧ Цѹркувьскоз(о) до козаковъ, ѡзнаимуючи им, ижъ им стацеи далеи дат не можем, абыхмы помочниками его⁸ не были называны. К тому писали и сказали есмо до воита и мещан браславьских, жебы сꙗ тым противко насъ не ѡбразали, же громадою в одном местцы до Браславля зъ судом земским едемо. Они посла ншоз(о) пна Цѹркувьскоз(о) загамовали и нам ѡ воли своєї не ѡзнаимили. И кгдысмы приехали под Браславль, сталисмы на ноч на кгрѹнъте

пна Шаска⁹, хоружог(о) браславског(о), понедалеку нишшег(о) городишча ег(о) Вышковског(о) над рекою Бгомъ, тако люде спокойные, никому не даючи причины до злого. То пнть воить браславский Роман Титкович з бурмистрами и раицами, и зо всем их посполитством, маючи себе на помоч тог(о) члвка незбожного Наливайка зъ ег(о) дрўжиною, такобы с полночи скоро нападшы на нас, побили, помордовали, пна Ивана Гордаевича¹⁰ Микулинског(о) окрўтне на смерть замордовали, также колконадцат члвков слуг нших позабиали, помордовали, к тому нас самых немало шлахты и людеи служебных окрўтне поранили, покололи, посекали, маетности нши, што при нас были, шаты, листы грошы готовые, кони побрали, зо всеи маетности нас злупили. Гако ж ўтеклиса есмо зараз скаргою до врадѣ тамошнег(о) Веницкого, кажды меновите кривдѣ свою записать и возным и шлахтою осветчил. И тут за порўченемъ брати своеи вм. то оповедаю и осветчаю и прошу, абы то было записано. Што ест записано.

ЦДІА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 45, арк. 1292–1292 зв. Оригінал.
Опубл.: Архив ЮЗР. 1863. Ч. III. Т. I: Акты о козаках (1500–1648 г.). С. 66–67.

¹ Випадає з контексту. ²⁻² которые ся деють ³⁻³ Идется про рочки гродського суду. ⁴ послы ⁵ росказал ⁶ Тут і далі йдеться про козаків Наливайка. ⁷ посродку ⁸ Тобто Наливайка. ⁹ Шашка, тобто Шашковича. ¹⁰ Гордиевича

№ 241

1595 р., березня 31. Краків. –

Декрет асесорського суду в справі за скаргою брацлавського, вінницького і звенигородського старости Юрія Струса з Коморова про те, що Филистин і Барбара, потомки Федора Гулевича, та їхній опікун Дем'ян Гулевич неправомірно володіють селом Салашами, оскільки воно належить йому, Ю. Струсові, за королівським привілеєм

Декретъ зданья Гўлевичовъ ѿ Салаша

Жикгимонт Третии etc.

Ќзнаймуем тым листом нашим etc., иж кгда приточилася перед суд ншъ асесорский справа за позвом ншим, котрым ўрожоньн Юрии Струс с Коморова, староста ншъ браславский, вѣнницький и звингородский, позвал ўрожоньн Филистина и Барбару, потомковъ позосталых зошлого нѣкгда Федора Гўлевича, и теж опекуна их Демана Гўлевича, акобы они добра столу ншого, названье Салаше, в воеводстве Браславском лежачие, которые есмо, по смерти никакого Федора Злобы до шафунькѣ ншого припалые, тому то старосте ншому браславскому на щасливои коронации¹ ншои за послуги его дали, жадного права слушного не маючи, держат и ѿт давног(о) часу с тых добр пожитки приходачие на себе брати ку кривде и шкоде его немалои мели, которих себе на

чотыри тисечи золотых полских в позве шацовал. На року теды нинешнемъ, за тым позвом и за лимитацыею его слушне припалым, сторона поводаваа ўрожоны староста н̄шг̄ браславскіи, обличне ў суду н̄шого становачиса, через возного двору н̄шого шляхетного Криштофа Чижовского позваных по три дни до суду н̄шого привольвать даль. Нижли тот же возныи, очевисте ставши, сознал, же ако на першом и втором д̄ню, такъ теж и на третем мсца марца тридцат першого в року теперешнем тисеча п̄атсот деведесат п̄атомъ, кгды позваныи² до суду н̄шого привольвать, не ѿтзывалиса. А староста браславскіи, доведши положенъа позву реляцыею возного с книгъ к̄городских кремәнецких, просил, абы стороны³, кгды ж ту ведле права позвано, котории⁴ же сами не стали, судови и стороне поводовои ѿ собе жадное ведомости не дали, ако несталые и права непослушныи, на ўп[ад] ѿ речъ, в позве ѿписаную, здани были, а тое село Салаше, яко добра н̄ши властныи, ѿному ѿсобливым листом на шасливои коронации н̄шой конъферованыи, котории лист сезде ў суду н̄шого покладал, в моц, в держане и спокоинои ўживанъе присужоны, такъже шкоды, в позве помененыи чотыри тисечи золотых полских, на добрах с позваных сказаны были. А такъ мы с п̄ны радами н̄шими, на тот час при боку н̄шом будучими, выводом стороны поводовое прислухавшиса, бачечи то, же помененыи потомкове зошлого Федора Гўлевича, сполне зъ ѿпекуном своим Деманом Гўлевичом позвани, ў суду н̄шого не стали и су//дови, такъже стороне жадное ѿ собе ведомости не дали, с тых причин, приставаючи до права посполитого, помененыи потомковъ ўрожоного н̄кгды Федора Гўлевича позосталых Филистина и Барбарии⁵ и ѿпекуна их ўрожоного Демана Гўлевича на ўпад ѿ речъ, в позве помененю, здат допушчамы, а тое село Салаше ўрожономъ Юреви Струсови с Коморова, старосте н̄шому браславскому, в̄н̄ницкому и звинокгородскому, водлугъ права, ему ѿт нас даного, такъже и шкод чотыри тисечи золотых полских на маетности дедичной стороны позваное присужаемо. Которое то село Салаше сторона позванаа поменену старосте н̄шому браславскому ѿт даты, в том декрете н̄шом ѿписаное, за недел шест поступит и кром вшелаких вымовокъ подат повинна будет. А жебы са тому декретови н̄шому досыт стало и сторона позванаа абы са ѿному не спротивала, теды заклад н̄шг̄ албо заруку водлугъ важности шацунькы, в позве помененного, чотыри тисечи золотых полских, яко в речи ѿсужоной, закладаемо и ѿтсылаемо тую справу до ўраду належного, яко близшого, староства н̄шого Кремәнецкого ку далшому поступьку и сказанью тых зарукъ на стороне. Где бы са тому декретови н̄шому спротивили и того села Салашъ, а⁶ теж и свое властное маетности в заруках, где бы до того пришло, сказаныхъ, не ўступили, яко ж вельможному Анушови к̄нжати Збаразскому, воеводе браславскому, старосте н̄шому кремәнецкому, а в небытности ўрадови его к̄городскому Кремәнецкому росказъемо, абы водле належности и повинности своєї порядкомъ права посполитого реч тую ѿсужоную и декрет н̄шг̄ в скутокъ приводил и конъчил под винами, в праве посполитомъ на недбалых ўрадниковъ ѿписаными, за моцю того декрету н̄шого. До которог(о) для лепшьое веры и печат н̄шу корунную притиснуть росказали есмо. Писанъ в

Кракове дна тридцать первого мсца марца року Бжого тисеча пятсот девятдесят пятого а пнованъа королевствъ нших полского осмого а шведского второго рокѹ.

Joannes Tharnowski,
R. P. vicesancell(arius)

Справа того ж
Jan Nowosieliiecki

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 200, л. 141 об.–142. Оригінал.

¹ коронацыи ² позваных ³ *Потрібно* позваные. ⁴ котории ⁵ Барбару ⁶ тако

№ 242

1595 р., квітня 8. Краків. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою брацлавського і віциницького старости Юрія Струса з Коморова про те, що брацлавські міщани і далі чинять непокору його владі: захопили Брацлавський замок, порозбирали гармати, порох та іншу амуніцію, що в ньому знаходились, понищили гродські книги, які в тому ж замку зберігались, побили, потопили й поранили замкових слуг, всупереч декретові королівського суду не передали Кам'янецькому гродському урядові бунтівників, королівських комісарів, призначених для вгамування бунту та покарання його призвідців, не пустили в місто, ганили їх і деяких їхніх слуг побили, вийшли в поле для переговорів з цими комісарами тільки по тому, як ці віддали їм у заручники кількох шляхтичів, вигнали з міста брацлавського підстаросту Станіслава Ястрембського; суд постановив найголовніших винуватців серед бунтівників стратити, давши при цьому право Ю. Струсові кого завгодно з них помилювати, відібрати у брацлавських міщан всі надані їм королівською владою права і привілеї та знищити їх і зобов'язати міщан відшкодувати завдані ними збитки

Якубович В. Матеріали для історії Брацлавського староства... С. 27–29. Засвідчена копія з декретової книги королівської канцелярії, видана у 1791 р. Мови оригіналу й копії В. Якубович не подає, документ наводить у своєму перекладі російською мовою.

№ 243

1595 р., червня 30. Брацлав. –

Оповідання Івана Слезки, прилуцького урядника брацлавського воеводи і кременецького старости кн. Януша Збараського, перед Брацлавським гродським урядом про те, що князь готовий, відповідно до ухвали Краківського сейму, сплатити побор зі своїх міст Прилука і Немирова, містечок Печер (званих також Сокільцем) і Погребищ та з приналежних до них сіл, якщо шляхта Брацлавського воєводства його здаватиме

Vidimus s xiąg grodzkich zamku Kro(la) Je° M. braclawskie°

Roku 1595 dnia 30 m̄ca czerwca

Na wrzędzie grodzkiem braclawskim przede mna, Hrehorem Czeczeliem, podstaroscim, a Hrehorem Słupicą, sędziem, wrzędnikami sądowymi braclawskimi, stanąwszy oblicznie, wrzędnik wielmozne° pan pana Janusza xiążęcia Zbaraskie°, woiewody braclawskiego, starosty krzemienieckiego, przyłucki¹ p. Iwan Sliezka, na roczkach grodzkich braclawskich, od dnia 27 czerwca przypadłych, opowiadał, iz pobor Je° Kro(la) Mci, vfalony na blisko przeszłem seimie krakowskim, jego m̄c pan woiewoda, pan moi, z maiętnosci swych oddac by mia², ktore° ich m̄c panowie sliachta obywatelie woiewodztwa tuteczne° nie postąpili. Wszakze je° m̄c, vchodząc winy, w constitutiei i w vniuersaliech opisanei, pobor z maiętnosci swych z miasta Przyłuka, z miasta Niemirowa, z miasteczka Pieczar, nazwane° Sokolca, i z miasteczka Pogrzebiszcz, takze i ze wsii, ku nim nalieżących, nie sprzeciwiiając się vfalie seimowej, nie odstępuiać tez nic panow sliachtę, gdy ich m̄c z dobr swych oddawac pobor do je° m̄ci pana poborcy będą, tedy tez je° m̄c iako na on czas, tak i na ten czas oddac będzie gotow. Ktoryby i na s(więtego) Jana oddał, gdyby ich m̄c panowie sliachta oddawali. I prosił, aby to opowiadanie je° a gotowosc je° m̄ci pana woiewodzina do oddawania poboru do xiąg grodzkich braclawskich zapisana była. My, wrząd, do wiadomosci swei przypusciwszy, do xiąg zapisac iesmy kazali. Jakoz zapisano. S ktorych i ten vidimus pod pieczęciami naszymi je° m̄ci p. Wawrzincowi Piesoczynskiemu, podkomorzemu braclawskiemu, wydan iest. Pisan w Braclawiu.

Hrehori Baibusza, pisarz

S xiegami corigował Gulczewski

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 26.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Perestui:

Иж пан воєвода сам Немиров до [...] зну рыи [...].

Anno 1595 die 30 junii. Protestatia od p. woiewody braclawskie° o pobor z Niemirowa i z inszych dobr je°.

Там само. Арк. 26 зв.

¹ przyłucki   ² miał

№ 244

1595 р., серпня 31 (ст. ст.?). Корсунь. –

Лист гетьмана Війська Запорозького Григорія Лободи до козаків, зокрема тих із них, хто перебуває в маетку Жорнищах, про те, щоб вони схопили і відправили до нього винуватців заподіяння козакові Маськові шкоди

Григорей Лобода, гетмань, и все рыцѣрство запорозское
Товарышум н̄шимь, козакѣмъ Вуиска н̄шого Запорозског(о), которыи се едно
менуѣт быт козаком а товаришомъ н̄шим в Жорнищахъ.

Иж се ѡведе Ѥскаржал перед нами товаришъ н̄шгъ, козак же Маско, на мещан
кунѣанских и на вуйта кунѣанского, так теж и на колодезског(о), же мѣ там власне,
якобы Ѥсим намъ, морды и зелживост великаа стала. А такъ пилне вам
росказѣмъ, абыст[е мѣ]с[ц]ѣ собѣ тог(о) писана и росказана н̄шого(о)
вуйсковог(о) не важечи, але [з]араз, скоро тоѣ писанѣ н̄ше ѡбачите, под
срогим каранѣмъ вуй[с]ковым томѣ товаришѣ н̄шомѣ Маску во всем были
помочными. А тых здраицѣвъ а винуваицѣвъ, которых ѡн вам Ѥсне повѣ,
не берѣчи маѣтностей их жадных, але тылко их самых поймавши, а де нас
Ѥслышите, до нас ѡтсылайте конечно, иначе абы не было. Дан з Корсуни
рокѣ Чѣ август
Лѣ дна.

Печатка канцелярїи Вїйска Запорозького

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 113. Ориґінал.
Опубл.: *Грабовецький В. В., Гавриленко В. О.* Невідомий універсал і
найдавніша козацька печатка гетьмана Григорія Лободи з 1595 року //
Середні віки на Україні. Київ, 1971. Вип. 1. С. 204–208.

Perecma:

List p. Łobody, hetmana Woyska Zaporozskiego, do towarzyszow, w
Zorniszczach zostaiących, aby woyta (!) zorniszczkiego za ujęcie ich honoru
dobrze karali. Anno 1595 d. 31 augus(ti). Datt(um) z Korsunia.

Там само. Арк. 113 зв.

№ 245

1595 р., вересня 22. Брацлав. –

Декрет Брацлавського гродського суду в справі за скаргою Вінцентія
Лабенти, державці Шпикова, маєтку київського воєводи, про шкоди, заподіяні
цьому маєткові підданими з міста Немирова брацлавського воєводи і
кременецького старости кн. Януша Миколайовича Збарзького

Vidimus s xiąg grodzkich zamku Kro(la) Je° M̄ci braczławskiego

Roku 1595 m̄ca septembra 22 dnia

Na roczkoch grodzkich braczławskich, ode dnia 19 m̄ca i roku, wyszei pisanego,
przyпадłych i sądownie odprawowanych, przed nami, Hrehorem Czczelziem,
podstaroscim, a Hrehorem Slupiczą, sędzim, vrzędnikami sądownymi grodzkimi
braczławskimi, gdy sprawa z rejestru sądownego przypadła za pozwem między panem
Wincentym Labetą, dzierzawcą szpikowskim, iako actorem, a wielmożnym je° m̄cią

panem woiewodą braclawskim, iako pozwanym, pan Winceti oblicznie v sądu zlicil od siebie rzecz mowic przyiacielowi swemu p. Jarmolie. Ktory przyiaciel i plenipotent ie°, wedlie prawa prywoławszy przez wozne° jenerała Wawrzina Płotnickie° je° mci p. woiewodę braclawskie° do prawa, podniostł pozew grodzki braclawski, prosil, aby był czitan. Ktory tak się w sobie ma:

Gerzy Strus s Komorowa, starosta braclawski, wienicki i zwinogrodzki

Wielmozne° je° mci panu xiążęciu Januszowi Mikołaiowiczowi Zbaraskie°, woiewodzie braclawskie°, staroscie krzemienieckiemu.

Skarzil v sądu me° grodzkie° braclawskie° p. Vincenti Labeta, dzierzawca i zastawnik Szpikowa, na w. m. o to, iz roku przeszle° 91 mca octobra 24 za własnym roskazaniem w. m., p. woiewoda braclawski, sludzi i poddani w. m. z miasta Niemirowa, to iest mianowicie na imie Bosy Wnuk, Jurko Pietihorecz, Iwan Dołhanienko woitowicz niemirowski, Karp zienc Liesieckie°, Wasil Bondarenko i inszych towarziszow ich, ktorych oni sobie na to byli przisposobili niemało, naiachawszy mocno gwałtem na dom moi własny na imienie Szpikow, ktore ia mam od wielmozne° je° mci pana woiewody kiiowskie°, w dworze moim własnym wzieni i bezprawnie pograbili v mnie same° owsa kop sto, gęsi 30, kaczek 20, kurow indiki 30 a prostych 80. Do tego tez ci sludzi i poddani w. m. v poddanych moich szpikowskich, to iest mianowicie v Stanisława pszenice kop 2, kurow 8, v Andruszka Maslianika syra polruczki, kurow 20, v Iwanczychy wdowy gęsi 4, v Bogdana // Worozbita kurow 8, v Małysza konia, ktory kosztował 6 kop groszy lit(ewskich), v Piotra Male° konia z siodłem, ktory kosztował 4 kopy groszy lit., siodło, kupione za kopę groszy lit., v Phiedorcza kliacze, ktora kosztowała 3 kopy groszy lit., owsa kop 18, v Sawki owsa kop 20, v Abrama owsa kop 20, v Macieia Młynarza owsa kop 18, v Czerniathy mięsa jałowicze° thrzi czwierci, kurow 18, gęsi 5, v Jarosza gęsi 5, v Andruszka gęsi 5, v Thabarzi gęsi 7, v Ignata Jemca mięsa jałowicze° czwierz, siekier, za ktorą było dano groszy 12, zyta trzeczinnik, gęsi 3, v Timka kliacze plesniwą, za ktorą był dal pol czwarthy lit., v Stephana konia wrone°, za ktore° dano kop litewskich 5. A v pana Wincete° same° wzieni kliacze plesniwą stepaczkę, za ktory był dal kop 4 lit. Ktory wszitek grabiez, iako sie wyszei pomieniło, ci wyszei mianowani sludzi i poddani w. m., panie woiewodo braslawski, z roskazania w. m. pobrawszy i bezprawnie pograbiwszy, ku pozitkowi w. m. przywłaszczili. Co szirzei a dostatecznie po zlozeniu roku w tem pozwie, nizei opisanem, od p. Wincente° Labęthy slowy i wszitką tą sprawą obiosniono, wywiedziono bedzie. W czem maiąc p. Labentha od w. m. sobie zal a poddanym swoim krziwdę niemałą, chce o to z w. m. oblicznie v prawa mowic. Przeto aby w. m. przede mną samym a w niebytnosci moiei przed sądem moim grodzkim braclawskim na roczkach grodzkich braclawskich, ktore przypasc i sądzone byc maią w roku niniejszym 95 mca septembra 19 dnia, we wtorek, w Braclawiu, iako na roku zawitem, ku prawu stanął y tych sług swoich v sądu postawil i we wszitkiem się p. Wincente° vsprawiedliwił. Pisan w Braclawiu roku Boze° 1595 mca augusta 19 dnia. Hrehori Baibuza, pisarz.

A po wycitaniu tego pozwu strona powodowa, roku i pozwu wypisem s xiąg zeznania wozne° Wawrzinca Płotnickie° według prawa dowiedszy, prosił², aby te grabieze, w pozwie mianowane, iemu y poddanym ie° szpikowskim z nawiązką a z winami, w prawie pospolitem opisanymi, powracane były. A plenipotent jego m̄ci p. woiewody braclawskie° p. Michał Krasnosielski a pan Iwan // Sliozka za mocą zupełną powiedzili, iz my, zachowawszy sobie wszystkie obrony prawne wcale, ilie s prawa pospolite° do tej sprawy naliezec będzie, pro informatione sądowi w̄. m̄. to donosimy, ze ta sprawa v sądu grodzkie° braclawskie° forum niema i je° m̄c p. woiewoda braclawski przed w̄. m̄., iako sędziemi, nienaliezny, nic w sprawie nienaliezną wdawac się nie moze s pewnych prziczin. Pierwsza: iesliby strona wzgliendem te° mnieman° grabiezu sądowi grodzkie° nienaliezającą tę sprawę wdawac chciała, te° nie moze, albowiem iest prawo pospolite articuł 6 w rozdzieli 13, co grabiezem rozumiec się ma kon, woł i insze bydlie zwiącz, o co sąd grodzki sądzi; alie w tem pozwie o nieiakies pobranie zboza, mięsa, kurow, gęsi, syra i insze rzecze pozywa, o co wszystko sąd ziemski sądzic ma. A iz o własną krziwde, sądowi ziemskie° naliezającą, do sądu grodzkie° pozwał, prosili, aby do sądu ziemskie° ta sprawa odesłana była. Sąd, porozumiawszy sie s prawem pospolitym, nakazał stronie pozwanej odpowiadac. A plenipotent je° m̄ci p. Iwan Sliozka powiedział, iz gdzieby strona powodowa je° m̄ci pana woiewode braclawskiego o iaką criminalną sprawę pozwała i takie [krziwde] i grabiez byc mienila, tedy by to sądowi grodzkie° nalieżało. Alie powod takowej krziwdy nie mienie, tedy tez i forum przed sądem w̄. m̄. grodzkim tej sprawie byc nie moze, bo thylko naratim w pozwie dlia tej mniemanej krziwdy czini, iakoby w domu ie°, gdzie iemu zaden gwałt nie stał się, taki mniemany grabiez stac się miał, ani o co insze° nie pozywa, tylko o własną mniemaną krziwdę i szkode prostą, sądowi ziemskie° naliezającą. Prosze, aby ta sprawa do sądu ziemskie° odesłana była, a na stronie powodowej winy statutowe skazane były. A plenipotent pana Wincentego powiedział, iz co plenipotent je° m̄ci pana woiewody braclawskie° powiedział, zeby p. Wincenti je° m̄ci pana woiewode z sądu nalieznie° wyzwac i za to w winy statutowe popasc miał, tedy pan Wincenty, zgadzaiac się s prawem pospolitim, pozwał je° m̄ci p. woiewodę do grodu o te krziwde swoię według articulu 21 w rozdzieli 12 y wiedlie contitutiei, roku 78 vchwalonei, w ktorej pisze, ze o grabiez sąd grodzki sądzic ma. Przy ktorem tem prawem postempku swoich³ stoiąc, ten plenipotent pana Wiencente° prosił, aby p. Wincenti i ci // poddani ie° na tem bezprawnem grabiezu ku przisiedze byli przypuszczeni. Sąd, przichiliaiac sie do prawa pospolite° i constitutiei, w roku 78 vchwalonei, w ktorej pisze i o grabiez sądowi grodzkiemu sądzic roskazuie, nakazuie panu Wincentemu Labęcie i poddanym ie° na tych grabiezoach, w pozwie mianowanych, przisiegę vczinic. A plenipotent je° mci p. woiewody braclawskiego, rozumieiac byc ten decret niesłusznie według prawa ku krziwdzie je° m̄ci p. woie(wody) braclawskie° bezie⁴ cziniony, do sądu glownego tribunalu liubelskie° appellował. Sąd appellatiei dopuscil i rok obiema strona^m na tribunale w Liublinie w roku blisko przyszlem 96 na ten

czas, gdy sprawy wojewodztwa braclawskie^o sądzone będą i ta sprawa z rejestru przypadnie, stanąc oblicznie glosil. Co wszitko dla pamięci do act grodzkich braclawskich zapisac iesmy roskazali. S ktorych i ten vidimus je^o mci p. Wawrzincowi Piesoczinski^o, podkomorze^o braclawskiem^o, jest wydan. Pisan w Braclawiu.

Hrehuri Baibuza, pisarz
S xiegami corrigował
Stephan Gulczewski, podpisek

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 27–28 зв.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Peresta:

A^o 1595 die 22 septembris. Decret grodzki braclawski miedzy Wiencentim a p. wojewodą braclawskim o grabieze od sług y poddanych je^o niemirowskich, gdzie sam controuertował z dobr niemirowskich.

Там само. Арк. 28 зв.

¹kosztował ²prosiła ³swoim ⁴będzie

№ 246

1595 р., жовтня 4. Брацлав. –

Оповідання і протестація Федора Подвінського, служебника брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, перед Брацлавським гродським урядом про те, що брацлавський воєвода кн. Януш Збаразький, всупереч декретам коронного трибуналу, не відшкодував збитків, заподіяних під час двох наїздів у 1590 р. на Жорницький масток, і не повернув захоплених ґрунтів цього мастку

Выпис с книг кгородских замку $\overline{\text{Г}}\overline{\text{С}}\overline{\text{Д}}\overline{\text{Р}}\overline{\text{С}}\overline{\text{К}}\overline{\text{О}}\overline{\text{Г}}$ Браславског(о)

Лѣта Божого нароженя тисеча пѣтсот девѣтдѣсѣт пѣтог(о) $\overline{\text{М}}\overline{\text{Ц}}\overline{\text{А}}$ окътебра четвѣртог(о) $\overline{\text{Д}}\overline{\text{Н}}\overline{\text{А}}$

На $\overline{\text{У}}\overline{\text{Р}}\overline{\text{А}}\overline{\text{Д}}\overline{\text{Е}}$ кгородском Браславском передо мною, Григоремъ Чечелем, подстаростим браславскимъ, постановившимъ очевисто, шляхетнымъ Федор Подвинскимъ, служебник его мл. $\overline{\text{П}}\overline{\text{НА}}$ Лаврина Песочинского, подкоморого браславского, оповедал и протестовалсе именем пана своего на его мл. $\overline{\text{К}}\overline{\text{Н}}\overline{\text{З}}\overline{\text{Я}}$ $\overline{\text{Г}}\overline{\text{Д}}\overline{\text{Н}}\overline{\text{У}}\overline{\text{Ш}}$ Збаразского, воєводу браславского, ижь, $\overline{\text{Д}}\overline{\text{Е}}\overline{\text{И}}$, водле поступков правных и декретов трибуналских з очевистое росправы пана подкоморого зь его $\overline{\text{М}}\overline{\text{Л}}\overline{\text{Т}}\overline{\text{Ь}}\overline{\text{Ю}}$ $\overline{\text{К}}\overline{\text{Н}}\overline{\text{З}}\overline{\text{Е}}\overline{\text{М}}$ воєвудою браславским в двох справахъ, с которых в першои повинен был пан воєвода браславский водле декретов трибуналских, першог(о) в рокѣ девѣтдѣсѣт первом мсца сѣнътебра четвѣртог(о) $\overline{\text{Д}}\overline{\text{Н}}\overline{\text{А}}$ а другою¹ в року

деветдесѣт четвертомъ июня пѣтоз(о)надцѣт днѣа, ѹчиненых, вси кгрунты Жорнищъскіе, в позве меновите ѡписаные, тые, с которых са выбите годѹ девѣтдесѣтото мсѣа августа шѣтоз(о)надцѣт днѣа, а потом выречене ѡт его млѣти кнѣза воеводы часу права ѹ судѹ головного стало, панѹ подкоморому на час пѣвны ещѣ року прошълог(о) девѣтдесѣт четвертого мсѣа августа десѣтото днѣа сполна подати и на тот же час кгвалту двадцѣт копѣ а шкод модерowanych с першого декрету триста копѣ грошеи на ѹрядѣ кгродскомъ Браславскомъ заплатити; а в дрѹгой справѣ повинен был его млѣть кнѣзь воевода за дрѹгими двѣма декретами триб[у]налскими, под тыми жѣ датами, ѣако и в першой справѣ, починеными, за наездѣ, звоеване и спалене Жорнищѣ в рокѹ девѣтдесѣтотом мсѣа апрѣла двадцѣт сѣмого днѣа тому жѣ пану подкоморому кгвалту двадцѣт коп грошеи литовских а шкод, такъже модерowanych с першого декретѹ, двѣ тисѣчи сто шѣстьдесѣт два золотых и грошеи двадцѣт ѡдин полских на час пѣвны на завтрѣе светого Михала рымского свѣата року прошлог(о) // девѣтдесѣт четвертоз(о) на ѹрядѣ кгродскомъ Браславскомъ заплатити. В чомъ его млѣть кнѣзь воевода браславскіи тымъ декретом трибуналскимъ skutecznie досыт не ѹчинил и за тоѣ досытнеѹчинене в зарѹки, на трибунале зараз на нем сказаные, попал и ѡ шкоды пана подкомороз(о) приправил, бо на часы назначоныѣ, ѡдны кгрунты Жорнищъскіе панѹ моему подавши, других кгрунтов не подал. К тому в тых ѡбудвох справахъ кгвалтовъ и шкодъ сказаных ажъ досель не заплатил они ѹвѣзана в добра свои не дал и ѡвшемъ самъ через себе и через инъшїе ѡсобы розными къштатлы тые справы пана моез(о) неправъне и неслушне трѹднит, зволокает и ѡ шкоды приправует. И просил тот Подвинъскіи, ѡбы тоѣ ѡповеданѣ до книгъ было записано. Што ѣа до книгъ записати велел. На што и выпис с книгъ его млѣти панѹ подкоморомѹ браславскомѹ под мою печатью естъ выдан. Писанъ ѹ Браславлї.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
С книгами корыкговал
Кгулчевскіи, подписок кгродскіи
браславскіи

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4043 II, арк. 36–36 зв.
Засвідчена копія.

Petesta:

A° 1595 die 4 octobris. Protestatia w grodzie braclawski[m] przeciw pa°
woiewo(dzie) braclawskiemu o nied[osycu]czynienie decretom trybunalskim o
grun[ty ...].

Там само. Арк. 37 зв.

¹ другого

1595 р., жовтня 7. Брацлав. –

Лист брацлавського підстарости Григорія Чечеля брацлавським земським возним Дмитрові Щикитинському і енералові Яцькові Шикаловському та приданим їм у свідки Артимові Кублицькому і Василеві Юшковському про те, щоб вони прибули на ґрунти Жорнищського маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, захоплені брацлавським воеводою кн. Янушем Збараським, і до Немирівського маєтку цього князя, аби спільно з ним, підстаростою, та брацлавським ґродським суддею Григорієм Слупицею спричинитися до виконання декретів коронного трибуналу, згідно з якими князь повинен повернути підкоморієві зазначені ґрунти і відшкодувати завдані збитки

Григорей Чечель, подстаростии brasлавскии

Шлахетнымъ п̄нѣ Дмитрѣ Щикитинскомѣ а п̄ну Гцку Шикаловскомѣ, енералу, вознымъ земскимъ brasлавскимъ, также пану Артему Кублицкомѣ а п̄ну Василю Юшковскому, земаномъ гсдрскимъ, в воеводстве Brasлавскомъ осельмъ.

Ознаймуємъ в̄. м., иж за поступки и переводы правными а декреты трибуналскими, першими в року деветьдесат первомъ сентебра четвртого дна а другими, остатними, в року деветьдесат четвртому июна патогонадцат дна, чинеными в справах его м̄лсти п̄на Лаврина Песочинского, подкоморого brasлавского, то ест в першой на чвананье в кгрѣнты Жорнищские, с которых был пан подкоморый в року деветьдесатом мсца августа шостогонадцать дна выбить з спокоиного держанья, к тому на екзекуцию за кгвалт, шкоды и зарѣки, в той справе попалые и сказаные, а в другои справе также на екзекуцию за кгвалтъ и шкоды, о звоевае¹, спаленье и спустошенье добрь п̄на подк[о]морого Жорнищских пр[ис]ужоные, а, подстарости, и пань Григорей Слупица, суда кгродскии brasлавскии, до его мл. кнза Гднѣша Збаразского, воеводы brasлавского, на тые кгрунты Жорнищские и до добрь кнза его мл. воеводы Немировских, на которых са тые переводы стали, ехати и повинност чрадѣ н̄шго выконати маем. А иж его мл. пан подкоморый вас до тое справы себе способил, тогды и а з чраду моего в̄. м. на то его мл. сим моим листом придаю. Прото абы есте в понеделок пришлыи, октебра деватого дна, сполне з нами тамъ ехали и повинности свои водле права выконали. Писан въ Brasлавли року ДФ деветьдесат патого мсца октебра 7 дна.

Печатка

Григорей Чечил,
подстаростей brasлавски,
рукою влостную (!)

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 119.
Оригінал.

Ретести:

Приданє нас, возныхъ, его мл. пану подкоморому браславскому в справе жорницскои и на шлахтѣ.

Посєсыа. А° 95 die 7 octob[ris].

А° 1595 die 7 octobris. Przydanie woznych y szliachthy przy wrzędzie grodskim braclawskim podkomorze^v na exequutiіą w grunthy i za szkody na ks(ięciu) woie(wodzie) braclawskim.

Przyda[nie] woznych do uwiązania pana Piasoczynskiego do Zornisz po wybicіu z nich przez x(ię)cia Janusza Zbaraskiego.

Там само. Арк. 119 зв.

¹ звоєване

№ 248

1595 р., жовтня 12. Брацлав. –

Зізнання земських возних Брацлавського воєводства Дмитра Щикитинського і Яцька Шикаловського та приданих їм у свідки Артіма Кублицького і Василя Юшковського перед брацлавським підстаростою Григорієм Чечелем та брацлавським гродським суддею Григорієм Слупицею про те, що вони з цими гродськими урядниками і служебником брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського Лаврином Ястрембським були очевидцями неповернення підкоморієві ґрунтів Жорницького маєтку, захоплених брацлавським воєводою кн. Янушем Збараським під час двох наїздів у 1590 р. з Немирівського маєтку, і невідшкодування збитків, завданих при цьому

Wypis s xiąg grodzkich zamku Krola Je° M̄ci braclawskiego

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 29–30 зв.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови. Документ ідентичний документу № 249.

Ретеста:

Anno 1595 die 12 octobris. Rellatia woznich y szliachty w grodzie braclawskim, iz p. woiewo(da) braclawski gruntow nie postąpił, piєniєdzy nie zapłacił i exequutiei nie dopuścił.

Там само. Арк. 30 зв.

1595 р., жовтня 14. Брацлав. –

Лист Артима Кублицького і Василя Юшковського, поданий для запису в брацлавську городську книгу, про те, що вони з брацлавським підстаростою Григорієм Чечелем, брацлавським городським суддею Григорієм Слупицею та земськими возними Дмитром Щикитинським і Яцьком Шикаловським були очевидцями неповернення брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському ґрунтів Жорнищського маєтку, захоплених брацлавським воєводою кн. Янушем Збаразьким під час двох наїздів з Немирівського маєтку, і невідшкодування збитків, завданих при цьому

Гд, Артимъ Кублицкии, а Василеи Юшковскии, земчане воеводства Браславского, визнаваем тым нашим листом всѣм, комуколвекъ то вѣдати будет належало, ижъ року теперешнего тисеча пятсот деветьдесат пятого мсца октебра девятого дна были есмо при их млсти пну Григорию Чечелю, подстаростим, а при пану Григорию Слупицы, суди кгородскомъ браславском, тако при ѳраде, и при возных земскихъ пну Дмитру Щикитинском и пану Гдцу Шикаловскомъ на справе его мл. пна Лаврина Песочинского, подкоморого браславского. Кгды их млсть по звычайу права констытуции посполитых повинност ѳрадѣ своего выконываючи, за декреты судѣ головного на екзекуцию и справу, нижеи описаную, ѳрадовне до его мл. князя Гдуша Збаразкого, воеводы браславского, ездили и до мѣста его млсти Немировского приездчали, тогды перед мѣстом поткал нас слуга его мл. пна воеводин нѣакиисъ Внучекъ самотрет, пытаючи, што бы там за причина того приехана ѳрадового была. Вряд повѣдил, ижъ за декреты трибуналскими в справах пна подкоморого зъ его мл. князем воеводою. Он велѣль далеи ехати. А кгды было перед самою броною мѣстьскою, виделисмо брону замкненую и мѣсто людами и стрелбою ѳсажоное, а по ѳлицах и по сеи стороне острога воиско людеи немалое было. Там же перед броною пан Захариашъ Розношинскии, ѳрадникъ его мл. князя воеводы браславского немир[о]вскии, на кони з немалым оршаком людеи езных и пѣших, з стрелбою, з ручницами, з луками и розным [о]ружьемъ стоал и нас поткал а ѳрад, возных и насъ до мѣста не пу[с]тиль, и ехати заборонил, поведаючи, же его млсти князя воеводы браславского, пана его, на тот часъ в Немирове нѣтъ. И пытался, въ таких бы справах там приехали. Ино пан подстаростии и пан судиа пану Розношинскому, тако на месцѣ его мл. князя воеводином в тыхъ его добрах будѣчому, оповедали и декреты трибуналскими показивали, же водле поступков правных на трибунале з очевистое расправы пана подкоморого зъ его мл. пном воеводою браславським в двох справах, с которых в першой повинен был его млсть водле двох декретов трибуналских, першого в року деветьдесат першомъ мсца сентебра четвертого дна, а другого в року деветьдесат четвертом июня пятогонадцать дна ѳчиненных, вси кгрунты Жорнищские, в позве меновите описаные, тые, с которых

се выбите годѹ девѣтдесятого мѣца августа шостогонадцать днѣи ѿт князя его мл. через в. м., пне Розношинскии, тако ѹрядника тутошнего, и через иншиѣ особы¹, а потом выреченье з них ѿт князя его мл. // часу права ѹ суду головного стало пану подкоморому на час певныи року прошлого девѣтдесят четвертого мѣца августа десятого днѣи сполна кгрунтовне перед возным и шляхтою подати и на тот же часъ кгвалту двадцать коп а шкод, модерowanych с першого декрету трибуналского триста копъ грошеи на ѹрядѣ кгородскомъ Браславскомъ ему заплатити. А в другои справѣ повинень был его мл. князь воевода за дѣругими двема декреты трибуналскими, под тыми ж датами, тако и в першой справѣ, ѹчинеными, за наездъ, звоеванье и спаленье через тебе жъ, пане Розношинскии, з ыншими в року девѣтдесятом мѣца апрѣля двѣдцат сѣмого днѣи Жорнищъ тому жъ пану подкоморому кгвалту двѣдцат копъ грошеи литовских, а шкод, тежъ модерowanych с першого декрету трибуналского, двѣ тисечи сто шѣстдесять два золотых и грошеи двадцать ѿдинъ полских на час певныи, на завтрее светого Михаила римского свѣата року прошлого девѣтдесят четвертого, на том же врадѣ кгородскомъ Браславскомъ заплатити. В чом его мл. княз воевода браславскии тым декретом трибуналскимъ skutечне досыт не ѹчинил, бо его мл. на час, в декретах трибуналскихъ назначоныи, ѿдны кгрунты Жорнищъскѣи ѿт Данилковецъ подавши, другихъ кгрунтовъ ѿт границы ѿбоденское за рудою Шерешовеикою и за рѣчкою Собкомъ ѿт границы ильинское и за Собом, такъже и ѿт пана Красноѣлского skutечне не подал и за то меновите² заруки шѣстсот копъ грошеи в недосытѹчиненю, зараз ѿт трибу[у]налу сказаную, попал и ѿшко[д]ы пана подкоморого приправил; кото[р]ое заруки, также кгвалтовъ и [ш]код, в тых ѿбудвохъ справахъ сказаныхъ, еше и досел не заплатил. А иж в далшомъ поступку суду головныи то на екзекуцию до ѹрядѹ кгородского Браславского ѿтослал, ино мы на екзекуцию тоѣ справы приехали, жебы его мл. княз воевода браславскии албо пан Розношинскии, тако на мѣску его мл. будѹчи, тепер на тые то кгрунты менованыѣ зъ в. м. и з нами ехал и ѿныѣ всѣ сполна водле декретовъ трибуналскихъ перед ними, тако ѹрядом, также перед возными и перед нами кгрунтовне пану подкоморому подал и ѹвязати допустил, жебы се вже екзекуция кгрунтовная тои справѣ стала и тым кгрунтомъ Жорнищъскимъ границы певныѣ ѿзначоны были. При том же заразъ напоминали пан подстарости и пан судѣи при тых же возныхъ и при нас врадѣ, абы ег(о) мл. князь воевода албо тот пан Розношинскии зъ добръ его мл. в ѿбудвохъ пререченыхъ справахъ кгвалты, шкоды и менованую заруку, ѿт трибуналу сказаные, чого, всег(о) зложивши, чинит чотыри тисечи чотыриста шѣстдесят два золотых и грошеи двѣдцать ѿдинъ полских, пану подкоморому заплатил. Тако жъ до того ѿтбирания кгрунтовъ и грошеи а екзекуции skutечной его млѣсть пан подкоморый з моцью зѹполною служебника своег(о) шляхетного Лаврина // Дстрембского при врадѣ и при нас посылал, которыи там до того готов был. То пак помененыи пан Захарияш Розношинскии, того выслушавши и будѹчи потрикрот ѿт врадѣи при возныхъ и при нас напоминал, абы тым декретом трибуналскимъ и³ порядку права посполитого ѿт его мл. князя воеводы

браславского досыть чинил, также потрикрот *отказал*, *иж*, *деи*, *та* *от* его *мл.* князя воеводы браславского, пана моего, с паном подкоморим в тых речах его *мл.* жадное sprawy мѣти не хочу и росказана не маю и за жадными декретами трибуналскими на тые кгрунты не поеду, и их *пн*у подкоморому подавати ани *пѣнези* никаких платити не будѣ, и жадное *екзекуции* чинити *в.* *м.* не поступую, *моцно* бороню и боронити буду; а тежѣ, *деи*, добра Немировские не его *мл.* князя воеводы браславского, пана моего, але сынов его *мл.* князя Юрия, старосты пинского, и князя Крыштофа Збаразких. И, *поколкокром* напоминаючи, казал *ѣраду*, *возным* и *нам* с тых добрь Немировских ни щим проч ехати. Где зараз тотъ *ѣмоцованыи*, *служебникѣ* его *мл.* пана подкоморого браславского *пан* [Астрембский, *перед* *ѣрадом*, *возным* и *нами* *оповедал* и *освѣтчилста*, же его *мл.* князь воевода браславский за *скуточным* переводом права на его *мл.*, *почавши* тым декретом трибуналским *досыт* чинити, до *конца* не *чинит*, *тепер* через пана Розношинского *ѣпорне* *спротивилста* и *екзекуции* *заборонил*, за што его *мл.* князь воевода въ *вину* *выволанья* *попал*, *п[а]н[а]* *с[во]его* на *двадцат* *[ти]сечеи* *зол[оты]х* *полских* *[в]* тых *кгрунтех* *ѣшкод[ил]*. Которое *оповедане* пана [Астрембского и *ознанье* *свидецтва* *возных* и *нас* *ѣрад* *принял*. И также *освѣдчившис*, *иж* *повинност* *ѣрадѣ* *своего* *выконати*, в тые *кгрунты* пана подкоморого *ѣвезати* и *екзекуцию* во *всем* *томѣ* *ѣчинити* *готовы* *были*, *одно* *жѣ* его *мл.* князь воевода браславский через пана Розношинского *ѣвезанья* *ѣпорне* не *поступил* и *моцно* *заборонил*, *зараз* *оттоль* *всѣ* *есмо* *з* *ни* *щим* *отехати* *мусели*. А *потомѣ*, *зараз* *того* *жѣ* *мсца* *октебра* *дванадцатого* *днѣа*, *ставши* *есмо* *сполне* *з* *возными*, *вышеи* *менованыи*, на *том* *же* *ѣраде* *кгородском* *Браславском* *перед* *паном* *подстаростим* и *паном* *судьею* *преречоныи*, *то* *все* *ку* *записаню* *до* *книг* *кгородских* *сознали*. *Гдѣко* *ж* и *сам* *врад*, *пан* *подстаростии* и *пан* *судья*, *тоѣ* *ж* *одностайне* *з* *нами* *признали*, *до* *книгѣ* *записати* *казали* и на *трибуналь* *днѣа* *нинешнего* *даты*, *нижеи* *написаное*, *его* *мл.* *пна* *воеводу* *браславского* *отослали*. А *ижѣ* *то* *все* *такѣ*, а *не* *иначеи* *было*, *тогѣды* *дла* *лѣпѣшое* *вѣры* и *сведецтва* // *до* *сего* *листу* *печати* *наши* *прикладаем*. *Писанѣ* *ѣ* *Браславѣли* *мѣсца* *октебра* *четвертогонадцат* *днѣа* *року* *тисеча* *петсоть* *деветьдесѣат* *пятого*.

Дві печати

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 122–123 зв.
Оригінал.

Пересту:

Anno 1595 die 14 octob(ri)s. List szlachthy, ktorzi na exequutią iezdzili do Niemirowa z wrzędem i z woznymi, zgodny wedlie pierwszego zeznania. O grunthy y o szkody, y naiazd na Zorniszczze.

Там само. Арк. 123 зв.

¹ Далі має бути стало або *ѣчинило*. ² Далі має бути *в.* ³ и *зайве*.

№ 250

1595 р., жовтня 14. Брацлав. –

Лист брацлавського підстарости Григорія Чечеля і брацлавського гродського судді Григорія Слупиці до коронного трибуналу з повідомленням про те, що вони із земськими возними Брацлавського воєводства Дмитром Щикитинським і Яцьком Шикаловським та приданими останнім у свідки шляхтою Артимоном Кублицьким і Василем Юшковським були очевидцями неповернення брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському ґрунтів Жорницького маєтку, захоплених брацлавським воєводою і кременецьким старостою кн. Янушем Збаразьким під час двох наїздів з Немирівського маєтку, і невідшкодування збитків, завданих при цьому, та про те, що Брацлавський гродський уряд відсилає на розгляд даного трибуналу вирішення справи про ці неповернення і невідшкодування

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 120–121 зв. Оригінал. Те саме: Там само. Арк. 124–125 зв. Оригінал. Документ ідентичний документу № 249.

Ретесту:

Anno 1595 die 14 octobris. Remissa na tribunal. A rellatia woznych i szlachty die 12 octobris [9]5.

Remissa z grodu winnickiego w sprawie jmc. pan(a) Piasoczynskiego do trybunału lubelskiego z jo. x(ięciem) Januszem Ostrozkim (!), woiewodą braslawskim, o grąta zorniszkie.

Там само. Арк. 121 зв.

№ 251

1595 р., листопада 30. Краків. –

Впис у книгу коронної канцелярії випису з брацлавської гродської книги (1595 р., червня 30. Брацлав), який містить лист Григорія Олехновича Короткого про те, що він продав за 200 кіп литовських грошів брацлавському воєводі і кременецькому старості кн Янушові Збаразькому селища Богуш (Богушу, Богуші), Михалківці, Стрем'ятинці, Коташин, Нункишинці, Гнилу Руду і Бесідки та половину ґрунту в Славах (1595 р., січня 11. Прилук)

Вписанье выписѹ кгородского braslawьского сознана Грыгора Короткого

Жикгимонт Третии

Ознаимуем тым листом нашим всим посполите, кождому зособна, нынешним и на потом будѹчим. Покладан ест перед нами выпис с книг кгородских braslawских под печатми врядовыми и с подписом рѹкъ их купна

асневельможного Гдуша княжати Збаражского, воеводы brasлавского, старосты кремчанецкого, селищъ певных, то *ест* села¹ Богуша, Михалковец, Стрематынец, Коташына, Нункишынец и половиц² в Славах кгрунту и дрѹгих селищъ, Гнилое Рѹды и селища³ Беседки, со всимъ на вьсе ѹ шляхетного Григоря Олехновича Короткого, земенина воеводства Brasлавского, за певную сумѹ пнзеи за двесте копъ грошеи литовских, тако ѡ томъ ширеи и достаточнеи выпишь кгородскии brasлавьскии сознаня Григоря Короткого в собе ѡбмволает. И естехмы прошени ѡт некоторых пановъ радных, абыхмо тот выпис купна вельможного княжати Збаражского до книг канцлерьи нашеи и в сес листъ нашъ вписати казали. Которыи еще до книг земских ведле права до того часу за недохоженьемъ роковъ земских пред трвогами татарскими и небезпеченьствомъ, зброднею людеи ѹкраинных свольных, тако намъ справено, не есть пренесень. И мы, того выпису сознаня Короткого ѡгледавъши и чытаного перед собою выслѹхавъшы, прычыны пререченые, для которых // до земства пренесень не *ест*, не только за слѹшныи приемъшы, але и в наимеишую для того вонпливост не приведечы, в книги канцлерьи нашеи коронъное и в сесъ листъ нашъ вписати есмо казали. И такъ са в собѣ слово в слово маеть:

Выпис с книгъ кгородских замкѹ гедрьского Brasлавского

Рокѹ по нароженью Исус Христа, Сына Божьего, тисеча пятсот деведьдесят пятаго меча июня тридцатого днѹ

На рочкохъ кгородских brasлавских, ѡт днѹ двадцать сегомо припалых и судовне ѡтправованых, на вrade его королевское млсти кгородскомъ Brasлавскомъ, постановившиса ѡчевисто ѹ судѹ передо мною, Григоремъ Чечелемъ, подстаростим, а Григоремъ Слѹпицею, судею, врадниками судовыми кгородскими brasлавьскими, земенин воеводства Brasлавского пан Григорей Олехнович Короткии добровольне кѹ записаню до книгъ кгородских brasлавскихъ тыми⁴ сознал, ижъ, деи, я, будѹчи пыльно и квалтовъно потребен сумы пенезеи а маючи вольност шляхетную, водлуг ѹфалы соиму Берестейского в праве посполитомъ статуту Великого кнзства Литовьского, в рокѹ тисача пятсотъ шестдесѹт шостом ѹчыненѹю⁵, ижъ кождомѹ маетностю своею, такимкольвекъ ѡбычаемъ набытою, вольност есть шафовати, продал есми маетностъ свою, на мене правом прирожоным спалѹю, именѹа свои ѡтчизныи, ѹ воеводстве Brasлавскомъ лежачие, на вечност велможномѹ пнѹ его мл. кнжати Гдушу Збаражскомѹ, воеводе brasлавскомѹ, старосте кремчанецкомѹ, и потомьком его млсти, // то есть меновите селища, называемые Богуша, Михалковцы, Стрематынцы, Коташын, Нункишынцы, до того теж в Славах половицѹ кгрунтѹ, которого есми самъ спокоине держаль и ѹживал, также селища кѹпныи, называемые Гнилѹю Рудѹ и селища³ Беседки, за певную сумѹ пнзеи за двесте копъ грошеи личбы и монеты Великог(о) князства Литовьского, личачи в кождыи грошъ по десети пнзеи белых а в копу по шестидесѹт грошеи литовских. Которие то двѣ селища

поменные Гнилуя Рѹдѹ и Бесѣдки небожчик ѡтец мои пан Олехно Короткии ѹ небожчика Романа Лодыжинског(о) был купил и ѡные за правомъ купнымъ спокоиѣ держал. Ꙗко ж и въса сѹма пнзеи помененаѣ двесте копъ грошеи литовскихъ мне сполна до рѹкъ моихъ дошла и ест мне ѡт его млсти пана воеводы браславског(о) заплачона. А ꙗ его мл. зараз в моцъ, въ ѹживане и въ спокоиѣе держанье черезъ возног(о) воеводства Браславьского и двохъ шляхтицовъ его мл. пнѹ воеводе браславскому и потомкомъ его мл. постѹпилъ есми помененыя селища, ѹ воеводстве Браславьскомъ лежачиѣ, никому ни чимъ не пенныя и ни въ ꙗкои сѹме пнзеи первѣи сего записѹ моего заведенныя, зо въсими ихъ кгрунты и прилеглостями, пожитъками, ѡва все ѡгѹломъ, то ест с полми, з нивами ѡремыми и неѡремыми, сѣножатми, лесы, дѹбровами, садами, пасеками, з реками, речками, речыщами, з гоны бобровыми и з ловы рыбными, // ставами, ставищами, зверинными и пташими ловы и зо всѣкими меноваными и неменоваными пожитками, кѹ тыи селищамъ и врочищамъ належачыми, такъ, ꙗко се тыѣ помененыя селища з кгрунтами и на тыхъ кгрунтѣхъ пожитками сами в себе з давныхъ часѡв мели и тепер маѡт и мети будѹт, ꙗко ширѣи а достаточнѣи ѹ листѣ продажи моеѣ а кѹпли его млсти пна воеводы браславского вѣчноѣ, ѡт мене его млсти пнѹ воеводе браславьскому данѡе, ест ѡписано и доложено. И, положивши передъ нами, судомъ, панъ Григорѣи Короткии листъ вѣчноѣ продажи, его мл. пану воеводе браславскомѹ даныи, с печатью и с подписомъ руки своеѣ, с печатями и с подписми рѹкъ людеи зацныхъ, просилъ, абы былъ читанъ и в книги судовыя вписанъ. Которыи листъ мы, судъ, вычитавши, в книги судовыя вписати казали. И слово ѡт слова такъ се в себе маѣтъ:

Ꙗ, Григорѣи Олехновичъ Короткии, земенинъ его королевское мл. воеводства Браславского, ѡтступуючи права юриздыщыи своеѣ, подъ которыми добра и ѡселости свое маѡ, и за часѣмъ прыспорыти могу⁶ себе самого и потомковъ своихъ, будѹ ль ихъ мети, до выконана в семь листѣ моемъ добровольномъ ѡписѣ нижеи ѡписаныхъ ѡбвѣзковъ (!), ⁷привѡдѡчи и добровольнѣе подаючи⁷, чыню ꙗвно и сознаваю самъ на себе симъ моимъ листомъ добровольнымъ ѡписомъ всѣмъ вѡбѣцъ и каждомѹ зособна, комѹ то вѣдати належитъ, в каждомъ права и сѹдѹ и на вшѣлакомъ мѣстцѹ, нинѣшнимъ и на потомъ будѹчимъ векуистѣ людемъ, ижъ ꙗ, будѹчи квалтовнѣе потребенъ // сумы пнзеи а маѡчы ꙗ вольностьъ шляхетную водлугъ ѹфалы соимѹ Берестейского в правѣ посполитомъ статуту Литовьского, в рокѹ тисѡча пятсотъ шѣстьдѣсятъ шѡстомъ ѹчинѣноѣ, ижъ кождомѹ маѣтностью своею ꙗкокольвѣкъ шафѡвати волно естъ, продалъ есми маѣтность свою, на мене правомъ прырожонымъ спалую, имена свои ѡтчызныя, ѹ воеводстве Браславьскомъ лежачиѣ, на вѣчностъ вельможному пнѹ его мл. кнжати Ꙗднушѹ Збаражскому, воеводе браславскому, старостѣ креманецкому, и потомкомъ его млсти, то естъ меновите селища, называемыя Богушы, Михалковъцы, Стремѡтенцы, Коташынъ и Нунъкишынцы, до того тежъ в Славахъ половицѹ кгрунту, которого есми самъ спокоиѣе держалъ и ѹживаль, такъже

селища кѹпные, называемые Гнилюю Рѹдѹ и селища³ Бесѣдки, за певнѹю сумѹ пнзеи за двѣсте коп грошеи личбы и монеты Великого князства Литовского, личачи в кожды грошь по десети пнзеи белых а в копу по шестидесать грошеи литовских. Которые то двѣ селища поменные Гнилюю Рѹдѹ и Бесѣдки небожчикъ ѡтец мои пан Олехно Короткии ѹ небожчика Романа Лодыжинского был купил и ѡные за правомъ кѹпнымъ спокоюне держаль. Гдѣко ж и вса сума пнзеи поменена двесте копъ грошеи литовскихъ мнѣ сполна до рукъ моих дошла и ест мнѣ ѡт его мл. пна воеводы браславѣского заплачона. А га его млсти // зараз в моц, въ ѹживане и в спокоюне держанье через возного воеводства Браславѣского и двоухъ шляхтицовъ его мл. пну воеводе Браславскому и потомкомъ его мл. поступил есми помененные селища, ѹ воеводстве Браславѣскомъ лежачые, никому ничимъ не пенные и ни в ѡкои сумѣ пнзеи первеи сего записѹ моего не заведенные, зо всеми ихъ кгрунты и прылеглостями, пожитками, ѡва все ѡгуломъ, то ест с полми, з нивами ѡремьми и неѡремьми, сеножатми, лесы, дѹбровами, садами, пасеками, з реками, речками, речыщами, з гоны бобровыми и з ловы рыбными, ставами, ставищами, зверинными и пташыми ловы и зо всакими меноваными и неменоваными пожитками, ку тымъ селищамъ и врочищамъ належачими, такъ, ѡко се тые помененные селища з кгрунтами и на тыхъ кгрунтѣхъ пожитками сами в себе з давныхъ часѡв мели и теперъ мают и мети будѹт, не зоставуючи вжо себе самому, крѣвнымъ и повиннымъ своимъ в тыхъ селищахъ помененныхъ никакое владзы, вступу во все ани в наменьшихъ⁸ пожытокъ. Гдѣко жъ и все право свое, мнѣ прырожное служочое, на его млсть пна воеводѹ браславѣского и на потомки его мл. симъ записомъ моимъ влил есми и вливаю и всего титулѹ и дедицтва моего(о) вечными часы, которое есми на тыѣ менованные селища и кгрунты мел, вырекъ // и вырекаю. Которые помененные именья мои, ѡт дна и поданья его млсти панѹ воеводе браславѣскомѹ ѡт мене, Короткого, через возного и шляхтѹ вечне поступленые, маеть и воленъ будетъ его млсть пан воевода браславѣскии и потомки его млсти зо всѣми кгрунты и прылеглостями, пожитками держати, ѹживати, всакые пожитки с тыхъ именей на себе брати, водле воли и ѹподобаня своего ими шафовати и комѹ хотечы дати, даровати, продати, заменати и, ѡко хотечы, кому жъ кольвекъ и ѡкимъ же кольвекъ правомъ, буд ѹси тыѣ менованные селища ѡгуломъ альбо част ѡкуюкольвекъ з нихъ, пустити, пожитки себе з нихъ на вечные часы прывлячати, люди, подданные ѡсаживати, ими радити и справовати, сады садити, пасеки ставити, ставы сыпати, млыны будовати и иншиѣ вшелѣакые пожитки водлугъ налепшихъ вымысловъ своихъ розмножати и, ѡко властностьъ вечистую свою, ширыти и зо всими пожиткы, с тыхъ именей прыходячыми, на себе зо всимъ тымъ, ѡко се верхѹ в семь листѣ доброволномъ записѣ поменило и выразило, вечне держати и ѹживати маеть и воленъ будет. А га вже самъ, преречоныи Григорей Короткии, жона моя, буду ль еѣ мети, дети, потомки и крѣвные близкие и повинные мои, и ниhto з обчыхъ людей в тыѣ помененные именья и кгрунты, селища, ѡт мене его млсти пну

воеводе браславському // вечнѣ пушоные, встѹповати, пожитковѣ ниаких на себе брати и переказы⁹ вечыстомѣ и спокоиномѣ держаню делати не маю и мочы не будѣ и ниакимъ правомѣ того доходити и поискивати в кождого права и судѣ не маю и мочы не будѣ под закладомѣ на ѹрад кгородьскии браславьскии тисечю копѣ грошеи литовских, а¹⁰ сторонѣ ѹкрыежоную на его мл. п̄на воеводу браславского дрѹгаа тисеча копѣ грошеи литовскихъ, такъже и на потомки его млсти и под нагороженьемѣ шкод и накладовѣ на голое реченье его млсти. Ѡ которѹю переказѣ, ѡ шкоды и ѡ зарѹки даю вольность себе позвати до судѣ кгородского, земьского и трыбунальского и до якогокольвекъ хотечы права, буд и неналежного, рокомѣ и позвомѣ якимъ хотечы, буд правне и неправне, ѡчевисто и заѡчне, буд и за килька д̄нии, хотя тежѣ и без рочковѣ и роковѣ, и наветѣ бы тежѣ и словне через возного рокѣ мне ѡт стороны был дан, перед якою ж колвекѣ ѡсобою вриадовою и наконец перед постаросте^(о) провентового и в иньшомѣ повете, хотя бых где ѡселости не мелѣ, становитися тогды маю и повиненѣ будѣ, яко на рокѣ завитомѣ, стати, не буречы рокѣ, права и не збиваючы ниакими прычынами позву и ничимъ се згола не вымовляючы, буд и правными причинами, в праве посполитомѣ ѡписаными, не считачиса ку тому ани хоробою, ани поветриемѣ моровымѣ, сеимомѣ валным, воиною, послугою Речы Посполитое, ани вторгненьемѣ в земьлю гедрьскую неприатела татарына и небытем своимѣ в сеи земли и иньшими вшелаками прыпалыми прычынами, стати и судовому сказанью подлечы и вси зарѹки, шкоды и наклады на голое реченье слова // его млсти на себе понести и за все его млсти ѹсправедливити маю. А вриад тот, перед которого¹¹ з сею справою притягнен будѣ, мает и воленѣ будетѣ за станьемѣ або и за нестанемѣ водле сего помененого добровольного ѡпису моего на маетности моеи лежачои и рѹхомои, где жѣ кольвекѣ будѣчои, а в недостаткѣ маетности моеи ино и на самой ѡсобе моеи без складанья роковѣ статѹтовых¹² плате сумама пенежным¹², заразомѣ зарѹки, шкоды и наклады такъ его млсти п̄ну воеводе браславьскомѣ самому, яко и потомькомѣ его млсти, не взычаючы мнѣ делацци, в праве посполитомѣ ѡписаных, и не допѹшаючы зѣ ѡчевистое росправы моее до иншого судѣ апеллацци, только рокомѣ завитым всказати и ѡтправу по ступнях правных ѹделати. А помененыя именья, которые бы через мене самого, детеи, крєвных моих ѡт его млсти альбо ѡт потомьков его млсти ѡтняты были, тые зас вриад вѣ спокоиное держанье его млсти правне подати маеть. Которои ѡтправе вриадовои я самъ через себе, слугѣ, подданных, крєвных, близких и повиноватых моих ни в чомѣ спротивлятиса и такъ ѹ судѣ ѡ нелушныи всказѣ, яко и стороны поводовое ѡ злыи переводѣ права, нигде позывать и никоторыхъ презысковѣ вриадовых такъ на том вриде, яко и на стороне поводовои поискивати и доходити не маю и мочы не будѣ вечными часы под заплаченьемѣ зарѹкѣ и нагороженьемѣ шкод и накладовѣ, в семѣ листе моемѣ добровольном ѡписе ѡписаныхъ. А по досытѣчиненю и выконаню // ѡтправы предсе сес листѣ мои добровольныи ѡпис пры моцы зостати и захован быти маеть. И много бых разов сесь листѣ нарушити мел и в

спокойномъ держанью его млсти панѹ воеводе браславскому або потомкомъ его млсти якуюколькокъ переказѹ и трудность чинилѹ, тогда за кождымъ разомъ и позваньемъ *от* их млсти под таковыѹ заруки, шкоды и наклады, *верхѹ* менованыѹ, подпадати маю и повинен буду, ова поддаючи себе самого, детеи, потомков, близких моихъ под все варунки, обликги аж до остатних пунктов правных, в семь листе моемъ *верхѹ* и нижеи описаных и выражоных. А где бы теж мимо сесь добровольныи опис мои за сего вечистого держанья и спокойного ѹживанья его млсти *пна* воеводы браславского або потомковъ его млсти, або того, хто бы *от* его млсти держаль и в держанью своемъ мель, и за *акимъ* же кольвекъ правомъ *от* его млсти держачого хто жь кольвекъ з детеи, потомковъ моих, з сповинных (!) и кривных моихъ, хочечи в том переказѹ, трудност задавати, в тые именья во вси огуломъ альбо в част якую в тых именьяхъ ѹступовал або *от* его млсти або потомковъ его млсти *отнял* и до права *акого* жь кольвекъ потагал, тогда я, Григорей Короткий, маю и повиненъ будѹ *отъ* каждого такового тые преречоныѹ именья, з рукъ вынавши и освободившы, // до рукъ его млсти або потомкомъ его млсти подати и в спокойное ѹживанье его млсти привести, такъ теж за кождымъ позваньемъ до кождо(о) права и судѹ за *отнятемъ* *от* его млсти *пна* воеводы браславского альбо *от* потомковъ его млсти маю и повинен будѹ их млсти заступовати и своимъ накладомъ и грошемъ властнымъ тые именья очищати ажъ до выиштья давности десети годъ, под закладомъ, в семь листе моемъ, *верхѹ* описанымъ. А где бы теж в часы выиштья десети годъ пан Богъ на мене, Короткого, час смертельныи допустити рачилѹ, ино жона моя, будѹ ль ее мети, дети, потомки мои под всѹ тые варунки, обовязки, обликги, пункты правные, в семь листе моемъ *верхѹ* описаныѹ, подылегчы и всему тому досыт вчинити мают и повинны будут. Которыи сес листъ мой, скоро по дате того листу моего роки судовыѹ земьские браславьские першыѹ припадѹтъ, сесь тогда листъ мой маю и повиненъ будѹ на тых рокахъ земьскихъ браславьскихъ сознати и до книгъ дати вписати и тые преречоныѹ именья селища мои *отчизныѹ*, ѹ воеводстве Браславскомъ лежачиѹ, то естъ Богушы, Михалковцы, Стрематенцы, Коташын, Нунькишыицы, также в Славахъ половицѹ и до того селища купные, называемыѹ Гнилюю Рудѹ и Бесѣдки, зо всеми пожитками, *акко* се *верху* поменило, его // млсти воеводе браславьскому и потомкомъ его млсти вечне признати под зарѹками на врад кгородскии Браславскии тисечу копь грошеи литовскихъ а на его мл. *пна* воеводу браславского дръгою зарѹкою тисечю копь грошеи литовскихъ. И на то есми я, Грыгорей Олехновичъ Коротький, его млсти княжати Гданушу Збаражскому, воеводе браславскому, старосте кременецкому, дал сесь мой листъ добровольныи опис вечистое продажи моеѹ с печатью и с подписомъ властное руки моеѹ писмомъ рускимъ. А при томъ были и того добре сведоми ихъ млсть панове а приатели мои его млсть пан Гдань Белецкии, земенин повету Каменецкого, панъ Станислав Лещинскии, пан Гдань Лосовскии, панъ Гаврыло Калусовскии, панъ Гдань Шырма, земенин повету

Пиньского, а панъ Гцко Шыкаловскии, возныи енераль воеводства Киевского, Вольньского и Браславского. Которые их мл. панове и приятели мои преречоныи печати свое к сему моему листу приложити и рѣки, хто зъ их млсти писати ѹмель, подписати рачили за ѹстною и ѡчевистою прозбою моею. Писанъ ѹ Прылуце року по нароженю Сына Божего Исусъ Хрыста тисача пятсотъ девѣтдѣсѣть пѣтого мѣсца генвара ѡдиннадцатого днѣа. В того листу видѣли есмо печатѣи прытисненыхъ семъ а подыписы рѣкъ подыписаныѣ тыми словы: Григорѣи ѡлехнович Короткии, власнаѣ рѣка. // *Za ustną prozbą pana Hrygora Korotkiego pieczędziom przyłożył y ręka podpisał Stanisław Lieszczynsky, ręka własną. Jan Łosowsky, ręka własną.* За ѹстною ѡчевистою прозбою пѣна Григора Короткого печать есми притиснулъ и рукѹ свою власную подписалъ Гцко Шыкаловскии, возныи енерал, рѣка власна. Гаврило Калусовскии, рѣкою власною. За ѹстъною а ѡчевистою прозбою пѣна Короткого печать есми прыложилъ и рѣкѹ подписалъ Гднъ Шырма, рѣка власнаѣа.

А по вычитанью того записѹ пан Григорѣи Короткии то поведилъ, ижъ, деи, ачъ бымъ мел скоро по дате того листу моего его млсти пѣну воеводе браславскому вечистое продажи моеѣ, ѡт мене его млсти даного, тотъ лист мои тутъ на вѣаде кгородскомъ Браславскомъ вызнати, нижли по всѣ тыѣ часы дла своволѣнства, котороз(о) на тотъ час тутъ в семъ краю полно было, такъ рочки кгородские браславские не судили, ѣако ниѣаких ѡповѣданѣи в кгороде не примовано а вѣад кгородскии ваковал, ѡднако ж, южъ справуючисѣ водлугъ права посполитого, тую продажу мою, ѡт мене его млсти даню и пушоню, заразомъ есми на вѣаде его королевское млсти кгородскомъ Киевскомъ вызнать. А тепѣр сѣ першиѣ кгородские браславские рочки скоро по тои всеи бурде почали судити, ствѣржаючи сюю вечную продажу мою а куплю его млсти пѣна воеводы браславского, передъ вшою млстю, судомъ кгородскимъ Браславскимъ, сознаваю и прошу, абы тоѣ сознѣанѣ мое до книгъ кгородскихъ браславскихъ было записано. Мы, вѣрадъ¹³, до ведомости своеѣ прынѣавшы сознѣанѣ пана Григора Короткого ѡчевистое, до книгъ кгородскихъ браславскихъ // записати казали. Што естъ записано. И сѣсь выписъ с книгъ кгородскихъ браславскихъ сознѣанѣа ѡчевистого пѣна Короткоз(о) и листу его вечного продажного его мл. пѣну воеводе браславскому подъ печатми нашыми естъ выданъ. Писанъ ѹ Браславлѣ. В которого выпису печати двѣ и подыписы рукѹ тыми словы: Григорѣи Чечиль, подстаростии браславскии, рѣка власна. Григорѣи Бабуза, писаръ.

А такъ мы, корол, прозбѣ преречонои, ѣако слушнои, ласкаве сѣа прихилаючи, преречоныи выпис кгородскии вѣвес, ѣако сѣ в себе маѣтъ, ни в чомъ его не ѹимуючи ани ѹменьшаючи и ѡвшемъ вцѣлѣ и в зѹполнои моцы заховаючи и не приводѣчи в жадную вонтпливость, котораѣ бы тои купли дла того непренесѣнѣа еѣ до книгъ земскихъ за недѣоистьемъ роковъ земскихъ браславскихъ предъ трвогами татарскими и зброднею козацкою шкодити мѣла, до книгъ канцлѣрии нашоеѣ и в сѣс лист нашъ дла памѣти людское вписати есмо росказавшы¹⁴ и сѣс выпис с

книг канцлерейских княжати его млсти воеводе браславскому выдати есмо велели. Писан в Кракове лета Божо(о) нароженья тисеча пѣтсотъ деветьдѣсѣт пѣтото мѣца ноѣбра 11 дна.

Joannes Tharnowski,
vicescancell(arius)

Floria(n) Oliessko

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 201, л. 31 об.–38. Оригінал.

¹ селищ ² половицы ³ Зайве слово. ⁴ Далі має бути слова. ⁵ ґчыненое
⁶ Напевно має бути могучи. ⁷⁻⁷ Після цього відсутнє зазначення того, що
саме проводиться й подається. ⁸ наменьшы ⁹ Далі має бути в. ¹⁰ Далі має
бути на. ¹²⁻¹² плату сум пенєжных ¹³ врад ¹⁴ Потрібно розказали.

№ 252

1595 р., листопада 30. Краків. –

Впис у книгу коронної канцелярії випису з брацлавської гродської книги (1595 р., червня 30. Брацлав), який містить лист Григорія Олехновича Короткого про те, що він продав за 400 кіп литовських грошів брацлавському воеводі і кременецькому старості кн. Янушові Миколайовичу Збараському селища Три Ізби, Михалевку (з урочищем Шурутовом), Суп'ятів і Ладижин (з урочищами Вороновою Лукою і Київцем) (1594 р., грудня 24. Вінниця)

Joan(nes) Tharnowski,
vicescancell(arius)

Floria(n) Oliessko

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 201, л. 38–43 об. Оригінал. Документ ідентичний документу № 251. Після наведеного листа Г. О. Короткого: В того листу видели есмо печатем притисненых шѣст а подписи рукъ подписаные тымы слова: Григорей Олехновичъ Короткий, рукою власною. Иван Микулинский, писар земский, власна рука. Иван Мелешко, рукаю власною. Za prosbą oczewistą pana Grzegorza Korotkie^o podpisałem sie na ten listh Stanisław Porembinsky, podstarosthy winiczky. Za oczewistą prosbą pana Grzegorza Korotkie^o ręką swą podpisał u pieczęcz swą prziczisnął Walienty Kaiewsky. Zukowsky Walierzyan, ręką własną.

№ 253

1595 р., грудня 20. Брацлав. –

Позов Брацлавського гродського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою брацлавського земського судді Семе́на Ободенського про пограбування підданими з маєтку Жорниц у Бугаївській пасіці, приналежній до Іллінецького маєтку, вуликів з бджолами і

медом у двох його, С. Ободенського, куничників – підданих з Немирівського маєтку брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Миколайовича Збаразького та його синів Юрія, пінського старости, і Криштофа

Запис возного Дмитра Щикитинського про те, що він 25 грудня 1595 р. увіткнув цей позов у ворота містечка Жорниць

Юреи Струс с Комарова, староста браславский, вѣнникии и звиногородский
Урожному его млсти п̄ну Лаврину Песочинскому, подкоморому
браславскому.

Жаловал ѹ судѹ кгородского Браславского Урожнои пан Семен Ободенский, судѹа земский браславский, в довоженю справедливости куничником своим ильиньскимъ а подѣданымъ их млсти кнѹа Гднуша Миколаевича Збаразского, воєводи браславского, старосты кременецкого, его млсти кнѹа Юра Збаразского(о), старосты пинского, а велможного его млсти кнѹати п̄на Крыштофа Збаразского немировскимъ Петрушку Ковшареньку а Гарасиму на твою млст ѡ томъ, иж што, деи, часов недавно минувлых, року девѣдсѣат пѣатого мѣца ноѣбра ѡдинѣдцѣатого дѣа, твоѹа млст, п̄не подкомории браславский, кѣвалтовне и безправне наслал еси Урадника своего жорницького нѣакогос Лаврѣна и при том Ураднику подданных своих жорницьких Гдска, Грицка Галушку, Вергуна, Грицка Шахвороста, Миска Воитишина брата, Левка Плескуна, Савку а Протаса на пасеку, прозываемую Бугаевскую, его мл. п̄на судину на кгрунтѣ илинском п̄на судином, ѹ тых куничников, звышѣ менованных, в Петрушка Ковшаренка с погребѣа бчол з улами и з медом пресным ѹлев сто пограбил а в Га[ра]сима с того ж погребѣа ѹле[въ з]о бчолѹами и з медом пресным ѡсмѣдсѣат кѣвалтовне взял и пограбил. И с тых ѹсѣх бчол з улѣвъ мѣд пресный твоѹа млст, п̄не подкомории браславский, через того Урадника и подданных своих, звышѣ менованных, повыбивавши и пограбивши, до двора твоѣи млсти Жорницького припровѣдѣвши, посытили и ку пожитку твоѹа млстѣа своѣму ѡбѣрнул. В чом себе пан судѹа земский браславский ѡт твоѣи млсти жал, кривдѣа а куничником своим менованнымъ шкодѣа немалую быти менуючи, ѡ том ѹсем с твоѣю млстю ѡчевисто ѹ права мовити хочѣт. Прото абы твоѹа млст, п̄не подкомории браславский, перед судом моим на рочках судовых кгородских браславских, которые в року девѣдсѣат шостомъ мѣца генвѣара двѣдцѣат трѣтего дѣа, ѹ волторок, сужоны и ѡтправованы быти мают, ѹако на рокѣ завитом, сам стал и в том се п̄ну суди земскому браславскому и куничником его млсти ѡ тот грабѣж ѹсправѣдил. Писан ѹ Браславлѣа року тѣсѣча пѣатсот девѣдсѣат пѣатого мѣца декабра двѣдцѣатого дѣа.

Позов кгородский бр.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 128.
Оригінал.

Року **ДФЧЕ** мсца декабра **КЕ** д̄ня ўткнул есми позов кгородскии браславскии ў ворота местечка Жорницкого, писаныи по его мл. п̄на подкоморого браславского, в жалобе его мл. п̄на Семена Ободенского, суди земского браславского, ѿ реч, в позве меновите написан̄ю. За которым позвом и рок есми его мл. зложил ку праву ў Браславлѣ стати такии, такии ест в позве меновите написан̄ь.

Дмитръ Щекичинскии,
возныи, рука власная

Там само. Арк. 128 зв. Оригинал.

Рецети:

О пасекѣ на Илинцах. По п̄на подкоморез(о) ѿ бчолу.

Pozew pana Simeona Obodenskiego po p. Ławгуна Piasoczynskiego o pobiecie kunicznikow, poddanych illinskich, zabranie miodu. 1595 d. 20 Xbris.

Там само.

№ 254

1595 р., грудня 20. Брацлав. –

Позов Брацлавського гродського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою брацлавського земського судді Семена Ободенського про неповернення підданих, які втекли з частини села П'ятничан до містечка Жорниц

Запис возного Дмитра Щикитинського про те, що він 25 грудня 1595 р. увіткнув цей позов у ворота містечка Жорниц

Юреи Струс с Комарова, староста браславскии, веницькии и звинородскии ўрожному его млсти п̄ну Лавр̄ну Песочинскому, подкоморому браславскому.

Жаловал ў судѣ моего кгородского Браславского ўрожноиу его млст пан Семен Ободенскии, судиа земскии браславскии, на в̄шу млст ѿ томъ, што ж, деи, року прошлого, тако се писало, тисеча п̄тсот девѣтдесѣат четвертого мсца маа сегомо д̄ня подданые его млсти власные з ымена его млсти, з части села Пятничан, на име Лавр̄нъ ЗѸбенъко а Лукъанъ, з жонами, з детьми, с конми, з быдломъ и зо вс̄ми маетьностями своими повтекавши, мешкают во имену в. м., ў воеводстве Браславском лежачомъ, в местечку Жорницах. Которых то подданных его млсти п̄на судиных в̄ша милость, до того местечка своего принявши, нетъ ведома, дла которое причины его млсти п̄ну судьи их выдати не хочешъ. В чомъ себе его млст панъ судья, маючи ѿд в̄шее млсти, пане подкомории браславскии, жал, кривдѣ и шкодѣ немалую, хочеть ѿ то зъ в̄шую млстю ѿчевисто ў права мовити. Прото абы в̄ша млст, панѣ подкомории

браславскии, ѿ Браславѣли на рочкох [кгр]одскихъ браславски[хъ, кото]рыѣ припасти и сужоны быти мають в року приидѹчомъ тисеча пятьсотъ деветъдесять шостомъ мсца генвара двадѣцать третего д̄на, тако на рокѹ завитомъ, самъ сталь и, тых подданных его млсти п̄на судьиныхъ з жонами, з детми, с коньми, з быдломъ и зо всею маестносьтю на враде ѿ Браславли поставивши, и¹ пану судьи вцале их выдалъ албо шацѣнкомъ водѣле права посполитого таксу по петисотъ гривень грошеи за каждого зособна заплатил и во всемъ п̄ну суди ѿсправедливилъ. Писан ѿ Браславли року тисеча пятьсотъ деветъдесять пьатого мсца декабра двадцатого д̄на.

Позов кгородскии бр.

Печатка

Грегореи Баибуза,
писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 130.
Оригінал.

Року **ЛФЧЕ** мсца декабра **КЕ** д̄на ѿткнул єсми позов кгородскии браславскии ѿ ворота местечка Жорницьког(о), писаныи по его мл. п̄на подкоморого браславского в жалобе его мл. п̄на суди земског(о) браславского ѿ реч, в нем написаную. За которымъ позовом и рок єсми его мл. зложил ку праву ѿ Браславли стати такии, такии єст в позве меновите написан.

Дмитрь Щекичинскии,
возныи, рука власнаи

Там само. Арк. 130 зв. Оригінал.

Перестя:

По п̄на подкоморєг(о) ѿ збєги.

Там само.

¹ и зайве.

№ 255

1596 р., січня 8. Брацлав. –

Позов Брацлавського земського суду княжатам Юрієві, пінському старості, і Криштофові Янушовичам Збараським з вимогою з'явитися на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про неповернення приналежних до Жорницького маєтку ґрунтів, захоплених їхнім батьком брацлавським воєводою кн. Янушем під час двох наїздів з Немирівського маєтку, і невідшкодування збитків, завданих при цьому

Запис земського возного енерала Романа Половецького про те, що він 11 квітня 1596 р. увіткнув два примірники цього позову у ворота міста Немирова, один – кн. Ю. Збаразькому, другий – кн. К. Збаразькому

Жикгимонт Третий, Божю млстю корол полскии, великии княз литовскии, рускии, пр[у]скии, мазовецкии, жомоитскии, ифлантскии, тою ж Божю млстю кготскии, вандалскии, шведскии король

Вам, велможным кнзю [Юр]ю, ст[аро]сте пинскому, и брату твоему кнзю Крыштофу, воеводитчу браславскому, буд, ако мениш, в опеце твоєи [бу]дучому, буд ако вжо лета маючому, Гдушовичом кнжтом Збаражским.

Зо всех добрь ваших, лежачих [и ру]хом[ых], гдеkolwiek в панствах нших через вас маючих, именуочих, а звлаща з добрь отца вашого(о) Немиров[ских], екзекуции в справе, нижеи описанои, подлеглых, до которых ново зь акимсь правом своим неправне и нев[ча]с [озыв]аетеса, приказуем, абы есте за сим позвом перед судом ншим головным трибуналским в Люблине в року нинешнем дев[ят]десат шостом, кгда sprawy воеводства Браславског(о) по инших воеводствах порадком правным сужоны б[уду]т и таа справа з реестру припадет, обличне и завите сами стали на жалобу и правное попиране вроженог(о) Лаврина Песочинского, подкоморого [бр]аславского, которых вас позывает о то, иж правне и скутечне одержал он перевод права от немалого часу з очевистое росправы на отцу вашом велможном кнзю Гдушу Збаражском, воеводе браславском, и на tych добр[а]х Немировских, так о квалтовное звоеване и спалене до кгрунту двора местечка добрь его Жорницских, ако о квал[овн]ое выбите з кгрунтов его тамошних и иншие кривды и шкоды. По которое¹ вси часы от зачата tych справ, ако отец ваш вами и жадным правом вашим на тые добра не щитилса, так в[ы] са[ми] и ниhto от вас з никакою належностью вашою не озывалса и не боронил овшем. Хотя ж вы и первеи сего на змове з отцем вашим тые sprawy его труд[ни]л[и], однак не [жа]дным правом с[во]им до того, толко инакшими способы и протестацыею своею, до кгроду Браславског(о) в рок[у] прошл[ом] д[е]ватдесат четвертом мсца августа дванадцатог(о) дня внесеною, о кгрунты Илинские, которые отец ваш Обод[енс]ким з д[екр]ету трибуналского поступил, и кгрунты его Жорницские им иншим позаводал, а другие сам держит, а на подкоморого невинне написано, акобы он вас с покоиного держана кгрунтов Илинских выбити и шкод на патнадцат тисечеи золотых в том вам учинити мъл, што он, з себе складаючи, отцу вашему и вам того не молчит. А кгда отец ваш, в tych справах почавши, за тыми декретами трибуналск[и]ми подкоморому досыт чинит до конца не хотел, екзекуции в добра Немировские не допустил и в винах банницы за тоє спротиване на трибунал от вряду отослал, то пак вы ново на змове с тым же отцем вашим зь акимсь правом своим до tych добрь Немировских оголошати почали и шкод патдесат тисечеи золотых на подкоморого, невинне его [т]рудначи, написали. И так тепер отец ваш и вы, розрываючи е[м]у тые sprawy и екзекуцию и вытискаючи з власности его добрь

Жорницьких, ему самому, слугам и подданыи его Ѹс[та]вичне ѡт[п]оведами, небезпечностами, наезды, боями, [г]рабежами и шкодами, к тому прот[е]стацынами и позвы непослушными через многіе ѡсобы, а ѡсобливе через Карпа Лисиченка и люди свои налегати допускаете ку Ѹближеню ѡсобы добрь его и права посполитого. А так подкомории браславскии позывает вас, хочечи правне показат, же вы не можете собою и новыми поступ[к]ами своими тых справ его и декретов трибуналских, давно на ѡтцу вашом и на тых добрах ѡтрыманых, труднити, екзекуцыи боронити и, з власности его вытискаючи, жадных шкод за то на нем зыскиват[и]. Прото позывает вас, абы есте сами обличне стали, декрету суду головного з стороны невинноз(о) затрудневана ѡт вас тоє екзекуцыи прислухали и шкод, ѡ котороє² есте подкоморого невинне приправили, п^тдесат тисечеи [з]олотых заплатили, іако то все вам ширеи на року пришлом в[ы]ведено будет судовне, абы есте ѡтповедали. [П]и[сан] въ Браславли лета Божго наро[ж]ня тисеча п^тсот деватдесат шостого мсца генвара ѡсмого дня.

Позов земскии

Печатка

Иван М[и]кѸлинскии, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 135.
Оригінал.

Року ДФЧС мсца априла ДІ дня а, Роман Половецкии, енерал возныи земскии, такіє два позвы трибуналскиє под печатю земскою браславскою в жалобе пана подкомороз(о) браславского, в них ѡписанои, Ѹткнул есми Ѹ ворота мєстскиє мєста Немировского ѡт Браславля, першии по кнзя Юри Збаражско[з(о)], старосту пинскоз(о), а другии по брата его мл. кнзя Крыштофа Збаражского; и рок, в них назначоныи, Ѹ суду трибуналскоз(о) в Люблине в року нинєшнем деватдесат шостом стан[о]витиса через напис [мои на] тых позвех зложилєм. А через сєс такии же позов [и напис мои] напротив позваных стороне поводов[ои такии же рок складаю].

Роман Половецкии, возныи,
рукою власною

Там само. Арк. 135 зв. Оригінал.

Рересту:

Против воеводичов браславских.

Подк. бр. с пны воеводичи браславскими.

Року ДФЧС мсца ил^а Б дня за нестанеи стороны позванои на Ѹпад тую сторону позванѸє⁴ в речи, в позве ѡписанои, и шкоды ведлє позвѸ поводови наказуєт и на ѡтправе до ѸрадѸ кгородского ѡтсылаєт.

Арєстована.

Od Ławryna Piasoczynskiego po Juria, sta[roste] pinskię, y Krzysztofa, woiewodzica bracl(awskiego), Zbarazskich, na tryb(unal) kor(onny) lubel(ski) z przychileniem się do processu, z oyciem ich Januszem x(ięciem) Zbarazskim rozpoczętego, wydany pozew.

Там само.

¹ Далі має бути розправе. ² которые ³ июля ⁴ позваню

№ 256

1596 р., січня 12. Брацлав. –

Свідчення брацлавського земського судді Семена Ободенського перед Брацлавським земським судом (дане у зв'язку з твердженням брацлавського воєводи кн. Януша Збаразького та його синів Юрія, пінського старости, і Криштофа, що вони не в стані повернути брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському решту захоплених у нього кн. Я. Збаразьким жорнищських ґрунтів, оскільки останній уступив її цьому судді та його братові Богданові як таким, що володіють Ободенським й Іллінецьким маєтками, котрі сусідять з Жорнищським маєтком) про те, що Іллінецьким маєтком він з братом володіє знову від 1594 р., коли кн. Я. Збаразький його їм повернув, а Ободенський маєток, після захоплення його цим князем, останній продовжує тримати у своїх руках або тримають його сини

Выпис с книгъ земских з роковъ воеводства Браславьского

По нароженю Сына Божь(о) Исус Христа року 1604 шостого мсца генвара ВІ дн[а]

На рокох судовых земских браславских, от дна Трех Кролеи свата ры[мского] в року, вышеи менованомъ, припалых и судовне отправованых, пе[редъ] нами, Семеномъ Ободенскимъ, судею, а Михаиломъ Ласкомъ, подсудко[мъ], а Иваномъ Микулинскимъ, писаромъ, врадн[иками] судовыми земскими браславскими, кгда приточилася справа перед суд наш зуполныи нынешнии за позвами межи его мл. п[ан]номъ Лавриномъ Песочинскимъ, подкоморыи браславски[мъ], тако поводомъ, а межи вельможными его млю кнзємъ Іданушомъ Збаразскимъ, воєвудою браславскимъ, и сынами его мл. кнзємъ Юремъ, старостою пинскимъ, и кнзємъ Кр[ыш]тофомъ Збаразскими, воєводичи браславскими, та[ко по]званою стороною, же его мл. панъ воєвода браславскии, в ро[ку] прошломъ деветьдесат четвертомъ мсца августа десатого дна водлѣ декретовъ трибунальских п[ан]ну подкоморому к[р]гунты е[го] Жорнищские подаючи, толко от Дани[л]ковец[а] подаль, а от Ободного и Илинс[а] подати не хотел, вымовляючися, же их не держит и таковы их п[ан]номъ

Ободенскимъ поступити мель. При [ч]омъ зараз будѹчи ѹ суду, его *мл. пан* Ободенский, *суда земский браславский*, кгда былъ запытан *от пна* подкоморого, если бы былъ в держанью Ободного, поведиль, же не держѹ; и п[ри] томъ *пнѹ суда* оповедаль, *иж онъ зъ братомъ своимъ [ѹ] пномъ* Богданомъ Ободенскимъ *отчизны свое[ѹ] Ободного от того часу*, *яко то от них его мл. пан* воево[да] браславский *отнал*, *аж досель не держат*, *одно его мл. сам[ѹ] албо сынове его мл.* Гдѣ будучи слуга его *мл. пна* воевод[ы] браславского *тут же при суде пан Иван Слезка, ѹрадникъ прилуцкии*, *ач не маючи моцы ани листов от его млсти пна* воеводы до судѹ, *ѡ томъ поведил и признал*, *иж ег[о мл.] пан* воевода браславский, *пан мои*, Ободного не дер[жить] и до Ильинецъ ничего не маеть, бо давно ѹрадов[не водле] декретовъ трибунальскихъ *их мл. пномъ* Ободенск[имъ] тые кгрунты *вжо* поступиль и на *сес час вод[ле при]реченья* своего на трибунале не вступується // и *далеи ѹступовати не хочеть*, и сынове его *млсти*¹. Которые слова *пна* Слезчины и признанье тыхъ менованыхъ кгрунтовъ *колекга нашъ его мл. пан* Семень Ободенский, *суда земский браславский*, слышачи, *вознымъ* Андреемъ Трембицкимъ и *иншими* в суду *сведчилъ и просиль*, *абы емѹ было* записано. А *потомъ водле тыхъ*² же *позвов* своихъ *пан* подкоморыи *далеи* поступуючи и протестацыю *от их млсти* *кнжати* Збаразскихъ на *его мл. пана* подкоморого *ѡ отнатъе* Ильинецъ и *ѡ шкоды* патънадцать тисечеи *золотыхъ*, в року деветьдесать четвертомъ *мсца* августа дванадцатого *дна* невинне ѹчиненную, показуючи на *выписе* врадовомъ³, *же еще перед тою* протестацыею в *кольку* недель тые кгрунты *Илинские* *его мл. пан* воевода *пнѹ* *суди* врадовне за декреты трибунальскими *подалъ* и *ничого тамъ их млст* *всѹ* не мають, *кгда ж, деи*, тые *Илинцы* *естъ* кгрунты *их мл. пнов* Ободенскихъ, *которые зъ кгрунтомъ* моимъ *Жорницскимъ* *граничатъ*. Тогда и на то *за[р]аз ѹ* суду *его мл. пан* *суда* *оповедилься* и *также* *возными* *са* *ѡсведчилъ*, *же онъ с тымъ* братомъ своимъ *пномъ* Богданомъ за *правы* ихъ *дѣдичными* и за *тымъ* *поступеньемъ* *его мл. пна* воеводинымъ в *року* деветьдесать четвертомъ *мсца* июля деватогонадцать *дна* *всѹ* *Ильинцы* *сами* *держати* а *его млсть* *кназ* воевода браславский и *сынове* *его млсти*, и *нихто* *ини* *жадного* тамъ *держанья* ани *права* не маеть. И *просили* *такъ* *пан* *подкоморыи*, *яко* и *пан* *суда*, *колекга* *нашъ*, *абы* *то* *до* *книгъ* *записано* *было*. *Што* *все* *дла* *памети* *до* *книгъ* *записано* *земскихъ* *браславскихъ*. И *сес* *выпис* *с* *печатъми* *мене*, *суди*, и *подсудка* *пнѹ* *подкоморомѹ* *выданъ* *естъ*. *Писанъ* в *Браславлѣ*.

Дві печати

Иван Микѹлинский, писар
Михаило Ласко, подсѹдокъ

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 140–140 зв.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4108 III, арк. 47–47 зв. (без кінця).
Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Ретеста:

A° 1596 die 12 januari. Recognitia pana Obodenskie° z strony possessiei Obodne° i Iliniec.

Там само. Спр. 4048 II, арк. 140 зв.

¹Далі напрошується також. ²Подано двічі. ³Далі повинно бути подал.

№ 257

1596 р., січня 25. Брацлав. –

Декрет Брацлавського гродського суду в справі за скаргами володимирського войського Василя Гулевича про неповернення підданих, що втекли з сіл Сутески й Маянова до маєтків брацлавського воеводи і кременецького старости кн. Януша Збараського містечка Печер і села Сокильця, а також про пограбування підданого з Сутески слугою князя та міщанами з Немирова, підданого з маєтку Ворошилівців – намісником печерського вїтїтвства і печерськими міщанами, підданого з маєтку Борскова – печерським вїттом

Widimus s xiąg grodzkich zamku Krol(a) Jego M̄ci braclawskiego

Roku 1596 m̄ca sthycznia 25 dnia

Na rokoch¹ grodzkich braclawskich, dnia 23 sthycznia w roku, wyszei pomienionem, przypadłych i sądownie odprawowac zaczętych, przed nami, Hrehorem Czczeliem, podstarosczim, a Hrehorem Słupicią, sędzim, wrzędnikami sądowymi grodzkimi braclawskimi, gdy się przytoczyła zprawa z rejestru sądowe° za potrzykrotnym przywołaniem po trzy dni przez wozne° jenerała sliachetne° Wawrzinca Plotnickie° między vrodzonym panem Wasiliem Huliewiczem, woiskim włodziemskim, iako actorem, z iednei, a miedzi wielmoznem je° m̄cią kniazem Januszem Zbaraskim, woiwodą braclawskim, iako pozwanym, z drugiej strony, tedy pan Wasil Huliewicz, woiski włodziemski, podniósł pozew grodzki braclawski załoby swei, po je° m̄c p. woiewode braclawskiego wydany, o zbiegi poddane iego s przisiołku suteskiego Maianowa, mianowicie o Bakaia i Phiedora Bakaioiwica, o zony, dzieci i maietnosci ich, iako szyrzei mianowicie załoba iego m̄ci p. woiskiego na thym pozwie iest opisana. Zaczym stanoswszy, p. Iwan Mielieszko podał list kniazia je° m̄ci Gerze° Zbaraskie°, starosty pinskie°, w thy słowa:

Wielmozne° panu Gerzemu Strusowi s Komorowa, staroscie braclawskiemu, wienickiemu i zwinogrodzkie°, a w niebyłnosci je° m̄ci w Braclawiu tedy ich m̄ci panu Hrehorowi Czczeliowi, podstaroscie°, a p. Hrehorowi Słupicy, sędziemu, wrzędnikom grodzkim braclawskim.

Oznaimuie w̄. m̄., iz doszła mie wiadomosc, ze roku przesze° 95 położono 5 pozwow grodzkich braclawskich na imieniu moiem, ktore ia z bratem kniazem Krysztophem

Zbarszkim² dzierzę i ie^o, iako młodsze^o bra(ta) swe^o, w opiece swoiei mam, w miasteczku Pieczorach. Którymi pozwami pozywa Je^o mc p. Huliewicz, woiski włodziemski, wielmożne^o p. p. je^o m̄c xięze Janusza Zbaraskie^o, woiewode braclawskiego, staroste krzemienieckie^o, p. oica moiego, dwiema o zbiegłych iakoby poddanych iego, ktorzy iakoby ie^o m̄ci ze wsi Suteski i ze wsi Maianowa od nie^o precz vciec i w maietnosci moiei, do Niemirowa przisluchaięci, wyszei mianowanei, w miasteczku Pieczorach i we wsi Sokolcu iakoby odszedzy, mieszkac mieli, y trzema pozwami o rozne grabieze, ktore iakoby w miasteczkach moich, w miasteczku Pieczorach przez woita pieczarskie^o i na inszych miejscach przez roznych osob, slug iakoby moich, stac się mieli. A ossobliwie doszła tez mie wiadomosc, ze roku przeszle^o 95 m̄ca decembra 26 dnia na teize maiętnosci moiei macierzistei w miescie Niemirowie położon pozew grodzki braclawski po je^o mci pana woiewode braclawskie^o, p. oica me^o, od pana // Bogdana Szandyrowskiego, ktory pozywa o nieiakies grabieze bczoly. Iako szyrzei a dostatecznie na thych pozwiech pana woiskie^o włodziemskie^o i p. Szandyrowskiego iest opisano i dolozono. Liecz iz do tei maiętnosci Pieczar, ku miastu Niemirowu naliezące^{o3}, ktore⁴ ia z bratem swym je^o mci kniazem Krysztophem dzierze, i do inszych maietnosci, nam nalieżących i przyległych, je^o m̄c p. woiewoda braclawski zadnei potrzeby nie ma i nie iest to imienie je^o, tylko nasze własne macierziste. Tedy te pozwy s tego imienia mego i przyległosci iego znoszę i przez przyiaciela vmocowane^o me^o p. Iwana Mielieszka do w̄. m̄., jako do wrzędu grodzkie^o braclawskie^o, na roczki grodzkie braclawskie, w roku ninieiszem 96 m̄ca stycznia 23 dnia przypadaięce, sam od siebie i od brata me^o kniazia Krysztopha odsyłam. O czym w̄. m̄. wiedząc, na imieniu naszym macierzistem mianowanym niiakie^o decretu i wzkazu czynic nie raczcie, gdyz iest nasze własne, a nie je^o mci p. woiewody braclawskie^o. S thym sluzby moie zaliecam pilno lasce w̄. m̄. S Krakowa 8 sthycznia roku 96 w̄. m̄. we wszem powolny i zyczliwy przyiaciel. V te^o listu pieczęc jedna i podpis ręki pismem polskim: Gerze Zbaraski, starosta pinski.

A po wyczitaniu te^o listu pan Wasil Huliewicz, woiski włodziemski, powiedział, iz mnie ta krziwda stała się, ze poddani moi vciekli do Pieczar ieszcze za dzierzenia je^o mci p. woiewody braclawskieo, gdy ie^o m̄c p. starosta pinski po navkach i po rycerstwie w czudzich i dalekich stronach był, i tegom niewiadam, jesli iuz je^o m̄c p. woiewoda braclawski jch mci kniaziov Zbaraskich, synow swych, z opieki swey wypuscil albo ich mci thych jmion w dzierzenie vstapil, tego nie pokazuią. Nad to aby p. Iwan Mielieszko, iako ten, ktory mocy na to nie pokazuie, do znoszenia pozwow na strone był odlozon, a je^o m̄c p. woiewoda braclawski na ten pozew odpowiadai. A pan Mielieszko, dowodząc te^o, iz ta maiętnosc miasto Niemirow i insze przisiolki, do niego naliezące, xiązetom jch mci od je^o mci pana woiewody braclawskie^o iest postapiona, w moc y w dzierzenie ich mci podana, i pokazał list od je^o mci pana woiewody braclawskie^o, pisany pismem polskim do wrzędnikow, woitow, mieszczan i wszytkich poddanych, do pomienionego miasta Niemirowa przisluchaięcych. Ktory w te slowa iesth napisan:

Janusz Zbaraski woiewoda, braclawski, starosta krzemieniecki

Wrzędnikom, woitom, mieszczanom y wszitkim poddanym niemirowskim.

Oznaimuie wam, iz zamek i miasto Niemirow, ktorem miał po zeszei małżonce moiey // iei mc. Annie Czetwiertenskiej, iako ociec i opiekun przyrodzony synow moich Gerze°, starosthy pienskie°, i Krysztopha, xiążąt Zbaraskich, w dzierzeniu swoim az do thych czasow, a tak za dorosnieniem liath kniazia Gerze° Zbaraskie°, starosthy pinskie°, thym obiema synom moim, iako ich własne, do dzierzenia puszczam. Wy byscie o thym wiedząc, onych iako panow swoich we wszyckiem posluszni byli. Pisan we Zbarazu m̄ca maia dnia 4 roku 1594. V tego listu pieczęć jedna i podpis ręki thymi slowy: Janusz Zbaraski, ręką własną.

Sąd, przpatrzywszy się prawu pospolitemu, tego znoszenia pozwu panu Mielieszkowi dopuścił. A po thym pan woiski włodziemski podniósł przipozew o zbiegi poddane swe, mianowicie o Andrzeia Zarobę i Michala Wołoszina, o Jaska Jackowe° Panorczenkowe° pasierba, o zony, dzieci, o maiętnosci ich, iako szirzei załoba p. woiskie° na tym pozwie opisana iest. Pan Iwan Mielieszko za thymze listem i thymze sposobem ten pozew znosił. A p. woiski włodziemski thymze sposobem tego znoszenia bronił. A sąd takizme sposobem zniesc pozew dopuścił. Za thym p. Wasil Huliewicz, woi(ski) włodziemski, podniósł trzeci pozew grodzki ze braclawski po je° mc p. woiewode braclawskie°, wydany o grabiez poddane° p. woiskie° suteskie° Wasila Mosorka, iz za roskazaniem je° m̄ci p. woiewody braclawskie° sluga je° m̄ci Jura Woloszina s pomocnikami swemi mieszczany niemirowskimi Czomyszem Loiwaczem a Iwaszkim Honczarem v te° Mosorka dwa konie z siodly pograbili, o czem szirzei na thym pozwie opisano iest. P. Iwan Mielieszko za thymze listem i takizme sposobem ten pozew znosił, a p. Wasiliei, woiski włodziemski, thymze sposobem, iako pierwszy pozew, znoszenia te° pozwu bronił, dokladaiąc tego, iz ten Jura s pomocnikami swemi za roskazaniem kniazia je° m̄ci p. woiew(ody) braclawskie° ten grabiez vczinił, a kniazowie jch m̄c Zbarasci, tak je° m̄c pan starosta pinski, iako i je° m̄. p. Krzysztoph, na ten czas ieszcze po navkach i rycerstwie w cudzich stronach bawili się. Prosze, aby mi declaratia przez decret w̄. m̄. była vcziniona, iesli ia mam pana woiewode braclawskie° pozywac czili xiążąt jeh m̄ci Zbaraskich // ku stanowieniu te° Jury i mieszczan niemirowskich do prawa. Pothym p. Wasil Huliewicz, woiski włodziemski, podniósł czwarthy pozew grod(zki) braclawski po je° m̄ p. woiewodę braclawskie°, wydany o grabieze poddane° je° m̄ci p. woiskie° włodziemskie° woroszilowskie° Siemka Szika, w tym pozwie pomienione, ktore się stały za roskazaniem ze je° m̄ci woiewody braclawskie° przez Pawła, namiestnika woiowstwa pieczarskiego, i Hrehora Woloszina, i inszych mieszczan pieczarskich, o czem szirzei na thym pozwie opisano. P. Iwan Mielieszko za thymze listem i takizme sposobem znoszenia pozwu bronił. A sąd takizme sposobem decret vczinił. A zathym p. woiski podniósł piąty pozew po jegoz m̄c. p. woiewode braclawskie° o grabiez poddane° borskowskie° Lawrina Roięnka, ktory p. woiewoda przez woita swe° pieczarskiego vczinił, o czem szirzei na thym pozwie załoba p. woiskie° iest opisana. A p. Iwan Mielieszko za thymze listem i takizme sposobem znoszenia pozwu bronił. A je° mc p. woiski takizme sposobem, iako i napierwszy pozew, obroni wnosil i znoszenia pozwu bronił. My, sąd, przichiliaiąc się pierwrzemu decretowi swemu, na znoszenie pierwsze° pozwu vczinione°, i te wszitkie 4 pozwy za listem xiążecia je° m̄ci Zbaraskie°, starosty pinskiego, panu

Iwanowi Mielieszkowi dane, s thych dobr je^o m̄ci, na ktorych te pozwy od pana woiskiego włodziimirskie^o po je^o m. p. woiewode braclawskiego położone, s ktorych sobie p. Wasil Huliewicz krziwde byc mieni, zniesc dopuscili pod thym sposobem, aby p. Wasil Huliewicz jch m̄ci xiążą Zbaraskich, iako dzierzących, o te krziwdy swoje, ktorzy sobie s tei maiętnosci byc mieni, pozywał. Co wszitko do xiąg grodzkich braclawskich iest zapisano. S ktorych i ten vidimus je^o m̄ci panu Lawrinowi Piesoczinskie^v, podkomorze^v braclawskie^v, iest wydan. Pisan w Braclawiu
Hrehoři Baibuza, pisarz
S xięgami corrigował Step(han)
Gulczewski, podpisek

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 31–32.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Petesta:

A^o 1596 die 25 januarii. Decret grodzki braclawski miedzi p. Huliewiczem, p. woiewodą braclawskim o znoszenie pozwow z Niemirowa przez syny p^a woiewodę braclawskiego.

Там само. Арк. 32 зв.

¹roczkoch   ²Zbaraskim   ³należącej   ⁴ktorey

№ 258

1596 p., січня 29. Брацлав. –

Зізнання брацлавського земського судді Семена Ободенського перед Брацлавським городським судом про те, що він звільнив брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського від присягання в тому, що підданих, які втекли з його, судді, частини села П'ятничан, немає в мастку Жорнищах

Wypis s xiąg grodzkich zamku Kro(1a) Je^o M̄ci braclawskiego

Roku 1596 m̄ca sthycznia 29 dnia

Na roczkach grodzkich braclawskich, ode dnia 23 m̄ca sthycznia w roku, wyszei mianowanem, przypadlych i sądownie odprawowanych, przed nami, Hrehorem Czieczeliem, podstaroscim, a Hrehorem Słupicą, sędzim, vrzędnikami grodzkimi braclawskimi, gdy przytoczila się sprawa przed nas i sąd nasz w roczkach ninieiszych dnia 27 sticznia za pozowem grodzkim miedzi vrodzonymi p. Siemieniem Obodenskim, sędzią ziemskim braclawskim, iako actorem, a miedzi ie^o m̄cią panem Wawrzincem Piesoczynskim, podkomorzim braclawskim, iako stroną pozwaną, o zbiegle poddane p. Obodenskiego s części pietniczanskiej, na ktorem roku za pomienionym pozwem, gdy ich m̄c z obudwu stron miedzi sobą o to sprawie mieli, nakazana była przysięga od

nas, sądu, je° m̄ci panu Wawrzincowi Piesoczynskiemu, podkomorzemu braclawskiemu, o zbiegi pana Obodenskiego, iakosz w maiętnosci swei w Zorniszczach niema i pozew ich nie zastał, tedy na ninieiszem roku tei przysiędze m̄ca sticznia 29 dnia, dathy, wyszei napisanei, przypadly¹, stanąwszy oblicznie strona powodowa p. Siemien Obodenski, sędzia ziemski braclawski, dobrowolnie s tei przysięgi o zbiegi poddane swe ze wsi Pietniczan na imie o Lawrina Zubienka a Lukiana, o zony, dzieci i o wszystkie maiętnosci ich je° m̄ci p. Waw(rzinca) Piesoczynckie°, podkomorze° braclawskie°, od nas, sądu, nakazanei, wolnym vczynił i czyni, a sobie wolne czynienie prawem // o tez zbiegi poddane swe Lawrina Zubienka i Lukiana, o zony, dzieci i maiętnosci ich, gdzieby ich kolwiek wywiedziawszy się prziscignącz mógł, zostawuie. Ktore dobrowolne zeznanie p. sędzie° do act grodz(kich) braclawskich zapisac roskazalismy. Na co i wypis s xiąg s pieczeciami naszymi je° m̄ci p. podko(morzemu) bracla(wskiemu) wydan iest. Pisan.

Hrehorei Baibuza, pisarz

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 33–33 зв.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Perecma:

A° 1595 (!) d. 29 januarii. Nakazano podkomorzemu przysięge w grodzie braclawskim o zbiegi Obodenskie°, iz ich w maiętnosci swei niema i pozew nie zastał, s ktorei Obodenski wyzwolił, a sobie prawo o te chłopy zachował, gdzieby ich przyscignął.

Там само. Арк. 33 зв.

¹przypadley

№ 259

1596 р., лютого 5. Брацлав. –

Позов Брацлавського земського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському з вимогою з'явитися на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою княжат Юрія, пінського старости, та Криштофа Збараських про неправомірність як позовів цього земського суду їхньому батькові брацлавському воєводі і кременецькому старості кн. Янушові Збараському, виданих у справі за скаргою підкоморія, оскільки місто Немирів є материстою власністю князів-воєводичів, а не є власністю воєводи, як зазначено в позовах, – так, внаслідок цього, і декрету того ж суду, винесеного за цими позовами, незважаючи на неявку на його засідання воєводи та його синів

Запис брацлавського возного енерала Олександра Чижя про те, що він 13 лютого 1596 р. увіткнув цей позов у ворота Жорнищського замку

Жикгимонт Третии, Божю млстю корол полскии, великии кнзь литовскии, рускии, прѣскии, мазовецкии, жомоитскии, ифлантскии и тою ж Божю млстю ктотскии, вандалскии, шведскии король

Урождоному пану Лаврину Песочинскомѹ, подкоморомѹ браславскомѹ.

Жаловаль ѹ сѹдѹ нѣшго головного трыбуналского его млсть пан Юреи кнжа Збаражское, воеводич браславскии, староста пинскии, сам ѿт себе и именем брата своего пна Крыштофа кнжти Збаражского, которого, яко молодшого брата своего, въ ѿпеце своєї масть, на вер. вѣшу ѿ том, што ж, деи, року прошлого тисеча пѣтсот девѣдсѣат пѣтого мѣца ноєбра двѣдцѣат девѣтого днѣа положоны позвы земскиє браславскиє на роки земскиє браславскиє, в року теперешнем девѣдсѣат шостом на Три Кроли римское сѣвто припадаючие, ѿт вер. вѣшое по велможного пна пна Гднуша кнжти Збаражского, воеводѹ браславского, старостѹ кременецкого, на маєтности их материстои в месте Немирове через нѣякого Гдцка Шикаловского, возного. За которыми позвами на роках земских браславских вер. вѣша их млсти кнжть Збаражских за несталых здал и декрета ѿт сѹдѹ земского Браславского ѿдержаль. То пакъ его млст кнжа Юреи Збаражскии сам ѿт себе и именемъ брата своего его млсти кнза Крыштофа, хотечи тые позвы, также и декрета земскиє браславскиє, перед сѹдом нѣшим головным трыбун[ал]ским показат и то, же не єст [та]ка маєтность его млсти пна воеводы браславского место Немиров, на которой вер. вѣша тые позвы положил, толко их властнаа материстаа, до тог(о), же жаднымъ презыскомъ правным ани декретом аким не подлегла, вер. вѣшу симъ нѣшимъ позвом ѿ то позывають, также и ѿ шкоды, которых себе за нанесенемъ тых позвов на маєтност ихъ менованую быти менать пѣтдсѣат тисечеи золотых полских. Прото приказуємы, абы вер. вѣша перед сѹдом нѣшим головным трыбуналским в року теперешнем тисеча пѣтсот девѣдсѣат шостом в Люблини на трыбунали Любелском, кгда справы воеводства Браславского по инших воеводствах з реєстрѹ порадком правнымъ припадут и сужоны будут, ѿчевисто сам стал и за симъ позвом его млсти кнзю Юрю Збаражскому, старосте пинскому, и брату его млсти кнзю Крыштофу ѿ все се ѹсправедливил. Писан ѹ Браславли року тисеча пѣтсот девѣдсѣат шостог(о) мѣца фєврала пѣтого днѣа.

Позов земскии

Печатка

Иван Микулинскии, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 82. Оригінал.

Року тисеча пѣтсот девѣтьд[е]сѣат шостого мѣца фєврала трынадцѣатого днѣа через мене, Александра Чижа, возного єнерала браслав.¹, положон єсть позов под печатю земською браславскою, которыхи позов принадлежит на суд головныи трыбуналскии в року теперешнемъ девѣдсѣат шостомъ в Люблине, писаныи по его млсть пна Лаврина Песочинского, подкоморего браславского. Которыи позов ѹтъкнул єсми ѹ ворота замку Жорнисского в жалобе велможных

их мл. п̄на Юр̄а к̄нжа[ти Збара]ж[ского, ст]аросты пинского, а его мл. п̄на Криштофа к̄нжти Збаражского, воеводичов браславских, ѿ реч, в позве меновите ѡписаную. За которымъ позвомъ ѡбеюмъ сторонамъ и рок есми зложил перед судомъ головнымъ трибуналскимъ в Люблинѣ стати, кгда з реистрѹ справа воеводства Брас[л]авского припадет.

Алѣсандеръ Чиж, енерал,
рѹкою властною

В Жорнищах панѹ подкоморомѹ даты².

Там само. Арк. 82 зв. Оригинал.

Регести:

Арестована.

Року **АФЧС** мсца июня **А** д̄на за нестанем стороны поводовои суд сторонѹ поводовѹю на ѹпад в речи, в позве записано³, на ѹпад сказѹю⁴, а позваного волним чинит ѿт позвѹ и речи⁵, в нем ѡписанои.

Пнове воеводичи бр. с подкоморим бр.

Pozew od jo. x(ięc)ia Jerzego Zbaraskiego po jm. pana Piasoczynskiego o połozenie pozwu nie na dziedzicznych dobrach Niemirowie y niczym nie pennych, za ktorym, ze nie stał, był wzdany.

A^o 1596 die 5 februarii. Pozew na tribunal od kniaziov Zbaraskich.

Там само.

¹Дописано над рядком.   ²даны   ³записанои   ⁴сказѹет   ⁵Далі має бути в.

№ 260

1596 р., лютого 21. Брацлав. –

Заява брацлавського земського писаря Івана Микулинського перед Брацлавським гродським урядом про те, що він відмовився від писарства, незважаючи на те, що сеймик Брацлавського воеводства, якому він про це повідомив, цю відмову не прийняв

Выпис с книг кгородских замкѹ гсдрьского Браславского

Лѣта Бжого нарожена тисеча п̄тисот деветдесят шостого мсца феврала **КА** д̄на

На вриде его кр. мл. кгородскомъ Браславскомъ передо мною, Грегоремъ Чечелем, подстаростим браславскимъ, постановившисе ѡбличне, его мл. пан Иван Микулинскии, писар земскии браславскии, ѡповедал, иж, деи, ѿ, будѹчи немалими потреб[а]ми своими забавен, дла которых таковых потреб моих, не могѹчи далєи писарем [зе]мским тут,¹ воеводстве Браславском, быти и тым

Урядом писарским шафовати, постерегаючи теж и того, абым, коли забавившисе потребами своими, таког(о) ошешканиа в справах и в том Уряде писарскомъ комѣ не учинил, а затым абых ѣво што не попал, днѣа нинешнез(о) сезде ѣ Браславли, ѣ дворе его кр. мл. при згромазеню немало их мл. пновѣ на сеимикъ, от его кр. мл. на ден нинешныи зложоныи, протест[о]валем се перед их мл. пны дькнитаре, Урядники земскими и всем рыцарствомъ шляхтоу, обывателми воеводства Браславского, же ѣже писаром болшеи [б]ыти ѣ их мл. не хочѣ. Гдѣко ж тот Уряд писарскии здаючи, себе и печат земскую воеводства Браславского там же, на сеимикѣ, их мл. отдавал есми. Толок ж их мл. пнове обыватели воеводства Браславского, на тот соимикъ згромажоные, такъ того Урядѣ, тако и печати земское воеводства Браславское², от ме[н]е, нит ведома, с которых причин взят не хотили. О што сѣа ѣа и перед в. мс. протестѣю, же тым Урядом писарством земским далеи дла великих власных потреб моих шафоват[и н]е могу и прошѣ, абы ми то до книг кгородских браславских записано было. Што ѣа, до ведомости своеи принявши, до книг записати велел, тако ж ест записано. Нашѣ³ видимѣс с книг [ѣ]го мл. пнѣ суди земскомѣ з моею печатю естъ выдан. Писан ѣ Браславли.

Печатка

[Г]регореи Баибуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 146. Засвідчена копія.

Ретесту:

Wypis, ze szie opowiedal pan pysarz ziemsky braslawsky, ze pysarzem bycz nie chczial.

Manifest w [...]pilnosci Mikulskiego⁴, pisarza ziem(skiego) br(aclawskiego), iz dla waznych przeszkod daley urzedu tego sprawowac nie moze y pieczecz sklada. 1596 d. 21 febr(uara). W ziem(stwie) braci(awskim).

Там само. Арк. 146 зв.

¹ Дали має бути ѣ.   ² Браславского   ³ Потрібно На што.   ⁴ Mikulinskiego

№ 261

1596 р., квітня 12. Брацлав. –

Зізнання земського возного енерала Романа Половецького перед Брацлавським гродським урядом про те, що брацлавський возний Андрій Трембицький, всупереч даній брацлавському підкомореві Лавринові Пісочинському обіцянці, не з'явився до цього уряду в погоджений між ними час, щоб засвідчити, що брацлавський земський писар Іван Микулинський, пославшись на те, що відмовився від писарських обов'язків, не видав йому для підкоморія

брацлавські земські мембрани, потрібні останньому для полагодження спірних справ з брацлавським воєводою кн. Янушем Збарзьким та іншими особами

Выпис с книг кгородских замку гедрьского Браславског(о)

Лѣта Божого нарожен¹ тисача пѣтсот девѣтдѣсѣт шостог(о) мѣца априля
ВІ днѣ

На вѣрадѣ кгородском Браславском передо мною, Григоремъ Чечелем, подстаростим браславским, постановившисѣ ѡбличне, шляхетными Роман Половецкими, генерал возными земскими, ку записованю до книгъ тѣми словы созналъ, иж, деи, року нынешнего девѣтдѣсѣт шостог(о) мѣца апрѣля девѣтог(о) днѣ его млсть пан Лаврынъ Песочиньский, подкоморый браславский, самъ черезъ себе при бытности моеи а потомъ и вѣрадѣ черезъ мене просилъ, напоминалъ пана Андреѣ Трембицкого, возного браславского, и доходъ давалъ, абы на вѣрадѣ до Браславля ехалъ и до книгъ кгородскихъ созналъ, што въ року теперешнемъ девѣтдѣсѣт шостомъ мѣца марца пѣтог(о)надцѣт днѣ ходилъ ѡнъ отъ пана подкоморог(о) до его млсть пана Ивана Микулинского, писара земского браславского, ѡрадѣ просечи ѡ мамрамы земские браславские противъ [ѣ]го млсти князя Гданьша Збарзского, воєводы браславског(о), и иныхъ ѡсобъ, и доходъ его мл. дати готовъ былъ. Ино панъ писаръ тѣхъ мамрамовъ его млсти панъ подкоморомъ дати не хотѣлъ и не далъ, поведаячи, иж, деи, ихъ его млсти дати не могъ, бѣмъ се на близко прошлыхъ рокахъ земскихъ браславскихъ ѡ Трѣхъ Кролахъ и на соимку браславскомъ въ року нынешнемъ девѣтдѣсѣтъ шостомъ протестовалъ, [ж]ѣ писаромъ болшеи быти не хотѣлъ и тотъ вѣрадѣ писарский и печатъ земскую зъ себе здалемъ. Гдѣко жъ тотъ Андреѣ Трембицкий, возный, передо мною при его мл. панъ Фридръ, подстаростимъ веницком², и при панъ Дмитрѣ Щикитинскомъ, и при многихъ людехъ въ дворѣ его королевское млсти веницкомъ панъ подкоморомъ приобѣцалъ и, ѡпѣвняючи почтливимъ словомъ, рукъ на то пану подкоморомъ д[ал]ъ, же надалеи, въ пятницѣ рано, апрѣля второг(о)надцѣт днѣ въ Браславля на вѣрадѣ ку томъ со[зна]ню мелъ быти. На што его мл. панъ подкоморый ажъ до сего часа естъ, а ижъ повинности ѡрадѣ, словъ[ъ] поцтливомъ и даню руки своеѣ досытъ не ѡчинилъ и доселъ не прибылъ. При чомъ слуга пана подкоморог(о) панъ Трохимъ Лединский бѣдѣчи, ажъ правѣ вечерю протестовалсе на тог(о) Трембицкого, иж, деи, ѡнъ то все чинитъ ку помочи стороне противной а ку ѡблеженю и ѡмешканю справедливости пана моего, въ чомъ на него ѡ винѣ и ѡ шкоды за то тисачу золотыхъ сведчилсе. И просилъ, абы тоѣ сознане возного и протѣстацыѣ его была записана. На што и выписъ съ книгъ его млсти пану Лавренъ Песочинскомъ, подкоморомъ браславскомъ, подъ моею печатю естъ выданъ. Писанъ ѡ Браславля.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
С книгами корыкговалъ Кгулчевский

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 П, арк. 147. Засвідчена копія.

Пересту:

1596 dnia 12 april(is). Protestatia na Andrzejka wozne° o nieznanie a o membrany przeciw pisarza ziem(skiego) braclawskie°.

Lawryn Piasoczynskich (!), podkomorzy bracl(awski), o niewydanie przez pisarza braclaw(skiego) membranow p(rzeciw)ko Zbaraskiemu. W grodzie bracl(awskim).

Там само. Арк. 147 зв.

¹ нарожена ² веницским

№ 262

1596 р., квітня 16. Брацлав. –

Зізнання земського возного енерала Андрія Трембицького перед Брацлавським гродським урядом про те, що брацлавський земський писар Іван Микулинський, пославшись на те, що відмовився від писарських обов'язків, не видав йому мембрани, потрібні брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському для полагодження спірних справ з брацлавським воеводою кн. Янушем Збараським та іншими особами, і протестація до того ж уряду Северина Ціховського, урядника Жорницького маєтку підкоморія, від імені останнього, щодо цієї невидачі

Выпис с книг кгородских замку гедрского Браславского.

Лѣта Бѣго нарожена ДФЧС мѣца априла СІ дна

На ґраде кгородско[м Бр]аславском передо мною, Григоремъ Чечелем, подстаростим brasлавским, постановившиса ѿ[блич]не, шляхетнымъ Андреи Трембицкии, енерал вознымъ земскимъ, ку записованю до книг кгородск[их бра]славскихъ тыми словы сознал, иж року теперешнег(о) деветдесат шостого мсца марца п[ято]г(о)надцет дна, маючи та при себе двох шляхтичов пна Гдна Павловского а пна Стан[исла]ва Курневског(о), был есми на справе пна Лаврена Песочинског(о), подкоморог(о) brasлавско[г(о)], и за посланем его млсти ходилемъ до его млсти пна Ивана Микулинског(о), писара земског(о) brasлавског(о), въ Веницы в дом пна Ивана Красноселског(о), просячи, абы его мл. пан писар панґ подкоморому brasлавскому мамрамов земских brasлавских з десат пар дал на справы против велможног(о) кнѣза Гдуша Збаразског(о), воеводы brasлавског(о), и иныхъ ѿсобъ, а пан подкомории и доход дати готов был. Ино его мл. панъ Микулинскии, писар земскии brasлавскии, тых мамрамов пану подкоморому дати не хотел и не дал, поведаючи, иж деи, их дати его мл. не могу, бом са на близко прошлых роках земских brasлавских ѿ Трох Кропах и на соимику в Браславли в року нынешнем деветдесат шостом, же писаром болшеи быти не хочу, протестовал. При котором

тепер сознаню возного Ѹрадникъ п̄на подкоморог(о) жорнищскии шляхетными пан Северин Циховскии тут будѹчи, именем п̄на своег(о) на п̄на Ивана Микулинског(о), яко писара земског(о) браславског(о), ѿ недане тых мамрамов, ѿ которые, деи, и первси сего не раз пан мои его мл. просил, а затым деетсе Ѹближене и ѿмешкане тых и инших розных справ его мл. п̄на подкоморог(о) на трибунал теперешнии, и ѿ многие шкоды, которые затым вжо принѣл и еще приимати мусит, протестовался. И просил Ѹрадникъ п̄на подкоморог(о) жорнищскии пан Северин Циховскии, абы тое сознане возног(о) и протес[тац]ыи его была до книг кгородских браславских записана. Што ест принѣто и записано. На што и выпис с книг его млсти панѹ подкоморому браславскому под моею печатю ест выдан. Писан ѹ Браславли.

Печатка

Грегореи Баибуза
С книгами корыкговал
Стефан Кгулчевскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 П, арк. 148. Засвідчена копія.

Рецети:

A° 1596 die 16 aprilis. Rellatia wozne° na tribunał, ze p. Mikulinski, pisarz ziemski braclawski, membranow ziemskich na pana woiewodę braclawskiego p. podkomorzemu dac nie chcial.

O oddanie membranow. Z ksiąg grodzkich zamku brasławskiego.

Там само. Арк. 148 зв.

№ 263

1596 р., травня 4. Варшава, на сеймі. –

Зізнання возного енерала земського і королівського двору Криштофа Чижовського перед королем Сигізмундом III і коронною канцелярією про те, що він у Варшаві вручив брацлавському воєводі кн. Янушові Збаразькому два позови Брацлавського земського суду з вимогою з'явитися на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського стосовно неповернення йому частини захоплених ґрунтів Жорнищського маєтку, спалення Жорнищ, несплати зарук та заповідання інших шкод

Реляцыя положенья позововъ ѿт Песочиньского воєводе браславскомѹ

Жигимонт Третиин, Божю etc.

Ѽзнаимѹемъ тымъ н̄шимъ листомъ etc. Постановившися ѿбличне перед нами и ѹ книгъ канцеларыи нашеѹ коронноѹ, шляхетьными Криштофѹ Чижовскии,

енерал возныи земьскіи и дворѹ нашего, ку записанью до книгъ нѣшихъ вызналь, иж рокѹ теперешнего тисеча пѣтсотъ девѣтъдѣсѣат шостого мѣца маѣ четвертоꝝ(о) дня, маючи ѿн при собе сторону двохъ шляхтичовъ Гѣна Кѹбаковскаго и Вавринца Хмелевскаго, подал два позвы трибуналскіе за печатю земьскою браславскаго и с подписомъ рѹки писара земскаго браславскаго велможномѹ кнзю Гѣнѹшѹ Збарзкомѹ, воеводе браславскомѹ, ѿбличне в рѹки тѹтъ, ѹв Варшаве, в жалобе ѹрожного Лаврина Песочиньскаго, подкоморого браславьскаго, то *єст* першии ѿ неподане емѹ всехъ кгрѹнътовъ его жорнищскихъ, к томѹ ѿ кгвалтъ, шкоды и зарѹки, а другии ѿ звоеване и спалене добрь его Жорнищъ, такъже ѿ кгвалтъ, шкоды и зарѹки. В которихъ справахъ за недопѹщенье екѹзекѹции кѹ винамъ баниции и кѹ позысканю тыхъ справъ сумъ сказаныхъ и шкодъ своихъ князя воеводѹ браславскаго на трыбѹналъ позывает. А такіе жъ дрѹгие два позвы при сторонѣ поводовои зоставиль, гдѣ таѣ жалоба меновите ѿписана єсть. И рокѹ за тими позвы ѿбѹдвомъ сторонамъ ѿчевисто зложыл становитисѣ в Люблине передъ сѹдомъ головнымъ трибуналскимъ в рокѹ нинѣшнемѹ девѣтъдѣсѣат шостомѹ водле ѿписанаго тѣрминѹ в тыхъ позвахъ, кгда справы воеводства Браславскаго сѹжоны бѹдѹтъ. Которое ѿчевистое сознание того возного мы принявши, до книгъ нѣшихъ канцелярскихъ записати казали. С которыхъ и выписъ с печатью нашою корѹнною подкоморомѹ браславьскомѹ выданъ єсть. Писанъ в Варшаве на соимѣ валномѹ корѹнномъ дни четвертого мѣца маѣ року Божого тисеча пѣтсотъ девѣтъдѣсѣат шостого а панованья королевствъ нашихъ полскаго девѣтаго а шведскаго третѣꝝ(о) рокѹ.

Joan(nes) Tharnowski,
R. P. vicecancell(arius)

Справа того ж
Jan Nowosielecki

РГАДА, ф. 389, оп. 1, спр. 200, л. 158 об. Оригінал. Те саме: ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 П, арк. 1. Засвідчена копія.

№ 264

1596 р., травня 16. Варшава. –

Оповідання Яна Замойського, канцлера і гетьмана великого коронного, старости белзького, мальборкського, книшинського, межиріцького, дерптського, яворівського, городоцького і гарволінського тощо старости, перед коронною канцелярією про те, що українні козаки, напавши на місто Брацлав та його замок, розгромили шляхту, що з'їхалася туди на роки земського суду, нанесли їй чимало шкоди, а також брацлавські гродські і земські книги понищили, а деякі забрали, через що він не має змоги одержати виписи вписаних до них документів, які стосуються його маєтків Стінки, Скіндерівщини і Буші

Оповедане пана канцлера и гетмана коронного ѿ погиненье листовъ

Жикгимонт Третии, Божю

Ознаймуемъ тым листом ншим. Ставши дня сегоднешнего¹ шестнадцатого мсца маа 8 книг канцлерей ншое коронное меншое, гаснеае~~л~~можныи пан Ган Замоискии зъ Замоста, канцлер и гетман ншъ навыйшшии коронныи, белзскии, малборскии, кьнышинскии, межирецкии, дерпътскии, гаворовскии, кгродецкии и кгварволскии етс. староста, светчилсе, иж тых недавно прошлых чсов люди свовольные Украинные козацъство, // на место и замок ншъ Браславскии наехавши, шлахту тамошнюю, котораа се была на роки, подъ тот час наеханъа ихъ припадлые, зъехала, розгромивши, немало кгвалтов и шкод починили, кнги земские и кгородские тамошние показали а некоторые и побрали. В которых то книгах преречоныи гетманъ ншъ коронныи маючи въведеные sprawy свои, меновите листы головные купна, записы Стенки, Скиндеревщины и Бушое, иж выписов въведена там тыхъ листовъ головныхъ такового купна и записов, также сознаня возныхъ уважчое в тые маетности с книг тамошнихъ побраныхъ и показоныхъ для тое причины мети не может, прото обоваючысе, жебы на потомъ хто ж колвек помененыхъ справ, которые онъ былъ в там тые книги земские и кгородские браславские въвел, въ вонпливость не приводилъ и затымъ неправности какое онымъ або теж затруднена в тыхъ справахъ на чсы пришылые не задавал, прихилаючысе до права посполито~~г~~(о), передъ книгами канцлерей ншое светчилсе, просечы, абы тое осветчене было принято. Которое мы принати розказавши, с книг канцлерии ншое помененому гасневелможному гетманови ншом 8 под печатью ншою коронною выдат розказали есмо. Писанъ 8 Варшаве лет. Бож. нарож. АФЧС мсца маа 51 дня.

Joan(nes) Trarnowski,
R. P. vicescancell(arius)

Flor(ian) Olessko

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 201, л. 76 об.–77. Оригинал. Опубл.: Материяли до історії козацьких рухів 1590-х рр. / Подав М. Грушевський // Записки НТШ. Львів, 1899. Т. XXXI–XXXII. С. 10.

¹ сегоднешнего

№ 265

1596 р., червня 10. Брацлав. –

Оповідання брацлавських підсудка Михайла Ласка і земського писаря Івана Микулинського перед Брацлавським гродським урядом про те, що через неявку брацлавського земського судді святотроїцькі роки Брацлавського земського суду не могли розпочатись

Видимус с книг кгородских замку гсдрско~~г~~(о) Браславского

Льта Бжго нарожена АФ деведесат шостог(о) мсца июня десатог(о) дня

Пришедши и постановившисе обличне на вриде его королевское мл. кгородском Ѹ замку Браславском передо мною, Григоремъ Чечелем, подстаростим судовым, их млсть пан Михаило Ласко, по[д]судокъ, а пан Иван Микулинский, писар, Ѹрадники судовые земские браславские, оповедали, иж, деи, мы с повинности вриадѸ нашог(о) приехалисмо для сужена и отправована роков земских, которые водлуг статуту ѿ Светои Троицы и дна нынешнего припали. Нижли его мл. пан судиа, колекта нашъ, на ден нынешнии тут, до Браслава, сам не прибыл и для небытности его мл. пна суди тых роков мы судити не можем¹. И, ѿсведчивши тую свою пилност возным Воитехом Качкою, которыи тут же при том оповеданю их мл. был, просили, абы то до книг кгородских браславских записано было. Ш[т]о ест принято и записано. На што и видимус с книгъ его мл. пану Гану Бо[к]ию Печифостскому, подкоморому володимерскому, под мою печатью ест выдан. Писан Ѹ Браслави.

Печатка

Грегореи Бабуза, писар
В небытности пна Грегора
Бабузы, писара кгородског(о)
браславског(о), Стефан
Кгулчевский, подписок кгородский
браславский, т.р.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 3. Засвідчена копія.

Ретести:

Протестацыя пана писарова, же хотѣвъ роки судит.

Manifestacya p. podsędka u pisarza grodzkiego winnickiego, ze nie mogą sędzić roczkow, poniewaz sędzia nie zjechał na sądy. A(n)no 1596 d. 10 junij.

Там само. Арк. 3 зв.

¹ можем

№ 266

1596 р., липня 8. Брацлав. –

Позов Брацлавського земського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою пінського старости кн. Юрія та його брата кн. Криштофа Збараських про безпідставність виданих судових позовів і декретів, спричинених звинуваченнями підкоморієм їхнього батька брацлавського воєводи кн. Януша Збараського у вчиненні наїздів на Жорнищський маєток; підкоморій, зазначено далі, повинен на вимогу позивачів

перед Брацлавським земським судом оголосити недійсними ці позови і декрети

Запис возного Якова Козловського про те, що він 15 липня 1596 р. вручив цей позов особисто Л. Пісочинському

Жикгимонт Тр[ети, Божю млстю ко]рол полскии, в[еликии] княз лтвскии, ру[скии, пруск]ии, мазовецкии, [жомойтскии, ифл]янтскии, кготскии, вандалскии и шведскии деди[чныи корол]

Урожоном'пану Лаврину Песочинском', подкомором'браславском'.

Жаловал ъ судѣ нашо(о) земско(о) Браславско(о) велможный пан его мл. княжа Юреи Збаразскии, воевода¹ браславскии, староста пинскии, сам ѿт себе и, яко брат старшии, имене[м] брата свое(о) молодшо(о) княжати Криштофа Збаразско(о), ²лет не маючо(о)², на в. м. ѿ то, иж в. м. в небытности их мл. а недорослых лет их мл., кгда ѿбидва на наѣце ѣ чужих землях были, яко мают ведомост, ѿт року девятдесатог(о) розными чсы позвы по его мл. пна воеводѣ браславско(о) княжати Гдуша Збаразско(о), ѿтца их мл., в двох никаких справах, ѣв одной ѿ никакоес спалене Жорницѣ и ѿ шкоды, а в дрѣгой ѿ никакоес выбите з кгрунту Жорницѣско(о) и ѿ шкоды, также позвы земские браславские, в розных кривдах писаные, на имене их мл. властное материстое, дедичное, до которог(о) его мл. пан воевода браславски[и] жадно(о) права и належности не мает, Немиров, наносил и через возных своих и, снат, декрета судѣ кгородско(о) Браславского и судѣ головно(о) трибуналско(о), и некакис презыски, и переводы права за таковым нанесенем тых позвов на его мл. пану воеводе браславском', ѿтцѣ их мл., с тых добрь их мл. якобых³ менил и держал, и некоторые влас[т]ные кгрунты там тых добрь их мл. власных претекстом ѿных никакихсь переводов своих до никакоес державы свое(о) Жорницѣско[е] собе побрал и привлачил, и там тые добра их мл. властные ѿных ѿбтѣжил и ѿнеровал, и больш еще добрь и кгрунтов их мл. посѣсти и привлащати бы хотел, бо им некакоес екзекуцыи ѣ их мл. в тых добрах ѣпоминал, и далси тые добра до трудности был ѣсиловал. Теды его мл. пан староста пинскии, приехавши тепер недавно с чужое земли, ѿ том всем ведомост взял и твою мл. ѿ нанесене позвов земских браславских по пна ѿтца их мл. на тых же добрах, в розных арендах новоположонных, на трибунал на воеводство Браславское, в року теперешнем ЧС припадаючо(о), ѿт себе, еще и именем то(о) брата свое(о), ач до судѣ неналежно(о), был запозван. Теды тепер ѿтступивши тых позвов своих трибуналских повод, яко до [нен]алежно(о) [су]дѣ выданных, т[е]пер знову с[ам] ѿт себе и именем то(о) брата свое(о) [до судѣ] южъ належ[но(о)] земского браславско(о) вас до знесеня тых позв[о]в [земских], // яко и кгородских [и всѣх] декретов кгро[дских, земски]х ²и трибуналских² процесов по[ступков прав]ных вшелаких против ѿтца их мл., яко[бы с тых добрь] их мл. властных, в справах, звыши речонных, через в. м. неправне ѿдержаных, на як[ом]колвек стопню zostалых, с тых добрь своих дедичных, материстых и ѿ шкоды двадцат

тисѧчеи золотых полс[ких] позывает а ѡ забране и посечност (!) кгрунтов их мл. тых доб[ръ] через в. м., без бытности их мл., целое право себе и тому брату своємѸ, ѧко с права належати будет, заховует. Прото штобы в. м. в замку ншом Браславском на роки земские браславские, которые в року теперешнем 1743 на ден свтог(о) Михала римског(о) свта припадут и на завтрее того свта сужоны будут, ѡбличне и завите, ѧко на рокѸзавитом, сам стал и в том се всем их м[л]. наконец Ѹсправетливил. Писан Ѹ БраславлѸ року 1743 мсца июла ѡсмого.

Позов

Печатка

Иван МикѸлинский, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 8–8 зв.
Оригінал. Те саме: Там само. Спр. 4122 III, арк. 55–55 зв. Незасвідчена копія.
Переклад польською мовою.

Року 1743 мсца июла первогоднат д[ня] дал в руки его мл. п[н]у подкоморому браславскому.

Г[а]ковъ Козловский, возный

Там само. Спр. 4049 II, арк. 8 зв. Оригінал.

¹ воєводиць   ² -² Дописано над рядком.   ³ ѧкобы

№ 267

1596 р., липня 9. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою володимирського підкоморія Яна Бокія Печихвостського про те, що брацлавський земський суддя Семен Ободенський, будучи позваний Брацлавським земським судом стосовно захоплення земель маєтку Махнівців, що належить підкоморієві, на роки цього суду, на яких мав розглядатися даний позов, не з'явився, через що вони не відбулися

Wypis s ksiąg spraw głównych tribunalskich wojewodstwa braslawskiego

Roku tysiąc pięćset 96 miesiąca iulia dziewiątego dnia

Przed nami, deputaty sądu głównego tribunalu lubielskiego, ze wszystkich wojewodstw Korony Polskiej na rok terazniejszy dziewiędziesiąt sząsty obranemi y wysadzonimi, gdy sprawy wojewodstwa braslawskiego porządkiem swym po inszych wojewodstwach sądzony byli i ta sprawa z rejestru sądowego przypadła między wrodzonym panem Janem Bokiem Pieczichoskim, podkomorzim włodzimierskim, aktorem, z iednei, a wrodzonym Siemionem Obodenskim, sędzią ziemskim braslawskim,

iako otporno, z drugiei strony, o tho, isz pomienieny sędzia, będąc pozwany iz ynszymi wżędnikami iego demidowskimi ot podkomoriego włodziemierskiego o zabranie gruntow imienia iego Machnowiec na roki ziemskie brasławskie, ktore przypadali w roku teraznieiszym dziewięćdziesiąt szostym na dzien Swietei Troicy, tych rokov ziemskich gwoli tei sprawie swei nie sądził, iako mianowicie na tym pozwie iest dołożono. Na roku tedy ninieiszym, za tym pozipozwem postanowiwszy sie v sądu oblicznie, podkomorzy włodziemiersky prosił, aby według konstytucyi wina na panu sędzi była wskazana. A ot pozwanego vmocowany brat iego Bogdan Obodensky prosił wolnosci s tych przyczyn, yz mający sędzia wiadomosc ot pisarza ziemskiego brasławskiego, ze pisarzem byc i tych rokov sądzic nie chciał, do Brasławia na pomienione roki nie iachał i ich nie sądził. Sąd ninieiszy główny tribunalsky nakazuie pozwanemu postępować a za postępkim pozwanego sąd nakazuie odpowiadac. A w dalszym postępku sąd nakazuie [...] odpowiadac. A postępuiac daliei, sąd ninieiszy główny tribunalsky nakazuie, aby sędzia ziemski brasławski przisięę cieliesną wczinił na tym, iako tych rokov ziemskich nie sądził nie gwoli ani na głosc¹ komu, iedno mając wiadomosc o protestacy pisarza ziemskiego brasławskiego i tak rozumiejąc, ze iusz na te roki iachac i ich sądzic nie mógł. Ktoro przisięę wczinic ma tu v sądu głównego tribunału liubelskiego od daty tego dekretu za trzi niedzieli a tho mającz wzgłiad na daliekosc drogi i przeiazdv. A potym za pozwolieniem strony powodowej pana Bokieia, // podkomorego włodziemierskiego, tez przisięę sąd ninieiszy do sądu grodzkiego brasławskiego na roczki grodzkie brasławskie, ktore po wyszsciu szesci niedziel od daty tego dekretu sądzony będą, w teize mocy otkłada. A gdy przisięę sąd nakaze, co s prawa będzie nalieżało. Co wszystko dlia pamięci do ksiąg² spraw głównych tribunalskich iest zapisano. S ktorych i ten wypis panu podkomoremu iest wydan. Pisan w Liublinie.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 52–52 зв.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Perecma:

Anno 1596 d. 9 julii. Dekret tribunalski między p. Bokiem a Obodenskim, sędzim brasławskim, o niesądzenie rokov o S(więtei) Troicy anni 96.

Там само. Арк. 52 зв.

¹ głosc   ² ksiąg

№ 268

1596 р., липня 11. Брацлав. –

Позов Брацлавського гродського суду брацлавському підкомореві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою брацлавського земського судді

Семена Ободенського і Олехна Яцковського про шкоди, заподіяні підданими Кам'яногірського маєтку в лісі Яцковецького маєтку позивачів і підданім-куничникам Пиківського маєтку кн. Юрія Горського

Запис возного Михайла Братковського про те, що він 17 липня 1596 р. увіткнув цей позов у ворота села Кам'яногірки

Юреи Струс с Комарова, староста brasлавский, вѣнцкии и звинородский
Урожному его млсти панѸ Лаврѣну Песочинскому, подкоморому brasлавскому.

Жаловали Ѹ судѸ моего кгородского Brasлавского Урожнои его млсть панѸ Семен Ободенский, судѸ земский brasлавский, а пан Олехно Гцковский на вашѸ млст ѿ томѸ, што ж, деи, подданые вѣшоє млсти, п̄не подкоморый brasлавский, каменогорские Семень Петровский, атаманѸ [к]аменогорский, Васил Антоненко, НаѸм Антоненков зят а Грицко Старый рок[у] теперешнего девѣтдѣсѣат шостого мѣца марца и мѣца апрѣля розн[ы]х дниє за власнымѸ росказанѣм твоеи млсти, пане подкоморый brasлавский, н[ѣ]т ведома, дѣла котороє причины, нагнавши товарѸ великое мнозство на кгрунт их власныи именѣа их Гцковского, до которого ваш млсть, пане подкоморый, и ниhto иншии никгды ничого не мель и мети не можеш, то єсть в лес Гцковский, на УрочищѸ коло потока Коломазова, тѣє подданые ваш млсти, пане подкоморый, годѸючи тотѸ товарѸ свои, дерева, згожного на будованѣ розного, псуючи, тот лѣс немало порѸбали и дѣла порѸбанѸ и попсованѸ того лесу маємо, деи, шкоды ѿд в. м., п̄не подкоморый, на тисечу золотых полских. А потом, деи, того ж року девѣтдѣсѣат шостого мѣца маѸ десѣатого д̄ня тот же подданыи твоеи млсти, пане подкоморый brasлавский, Семен Петровский, атаман каменогорский, з многими суѣдѣаи своими, подданыи каменогорскими, за властным же росказанѣм вѣшее млсти, п̄не подкоморый, нашодши мо[цн]о, кгвалтом на кгру[нт] их власныи Малых ГцковецѸ на Урочище Кропивную, по той стороне ѿт Малых ГцковецѸ, там же взѸль безправнѣ и кгвалтовнѣ пограбил в куничников их а Ѹ подданых к̄нзя Гцка Горского мѣщан пыковских, а меновите Ѹ Лукьяна, Ѹ Жадана, Ѹ Ивашка Козаченка, Ѹ Степана Гавриленка а Уласа, бчол их сум[ѣ]сных из медомѸ прѣснымѸ УлевѸ двѣдцѣат. Который грабеж до имени вашей м̄ости, пане подкоморый, до Каменогорки, в двор до ваш. м̄ости ѿтпровѣдил, а в. м. тот грабеж до пожитку своего ѿбернул и привлащиль. В чом себе его млст пан судѸ и пан Гцко[в]ский ѿд в. м. жал, кривдѸ и шкодѸ немалую собѣ и куничником, вышѣи менованым, быти меную[ч]и, хочут ѿ том з в. м. ѿчевисто Ѹ права мовити и сим моим позвом вѣшу млст позывають. Прото абы вѣша млст на рочкох кгородских brasлавских, в року теперешнем девѣтдѣсѣат шостом мѣца августѸ двѣдцѣатого д̄ня припадающих, передо мною самым, а в небытности моеи ино перед судом моим кгородскимѸ Brasлавским, ѿко на року завитом, сам стал, ватамана своего и подданых каменогорских, вышѣи менованых, поставил и в том се во всем его млсти пану судѸи и п̄ну Гцковскому,

и куничником их млсти Ѹсправедливил. Писан Ѹ Браславли по нароженю Сна Божого Исус Хрста року $\overline{15}$ девѣтдѣсѣт шостого мѣца июля ѡдинадцатого $\overline{15}$ дня.

Позов кгородскии

Печатка

Грегореи Баибуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 15.
Оригінал.

Року $\overline{15}$ мѣца июля семоз(о)надцѣт $\overline{15}$ дня Ѹткнул есми позовъ кгородскии браславскии Ѹ ворота села Каменогорского, писаныи по его млст пана подкоморого браславского в жалобе их млстеи пана Семѣна Ободенского, суди земского браславского, а пна Олехна Гциковского ѡ реч, в позве меновит[є] написаную. За которым позвомъ зложил есми рок Ѹ Браславли ѡбеюм сторонам ку праву стати на рочки кгородские, в позве меновите написаныє.

Михаило Братковскии,
возныи, рукою

Там само. Арк. 15 зв. Оригінал.

Ретесту:

До Каменогорки.

Pozew grodzki winnicki od p. Obodenskiego po pana Ławryna Piasoczynskiego o nayscie lasu jackowskiego przez poddanych kamennohorskich. 1596 d. 11 julij.

Там само.

№ 269

1596 р., липня 15. Люблін. –

Впис у книгу коронного трибуналу спільного листа брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського і брацлавського воєводи та кременецького старости кн. Януша Корибутовича Збараського про взаємне скасування мастково-грошових претензій і спорів і про проведення найближчим часом розмежування Жорницького маєтку підкоморія з Немирівським, Данилковецьким, Коровайнівським і Ободенським маєтками князя (1596 р., липня 12. Люблін)

Выпис с книг справ головных трибуналских воеводства Браславьского

Лѣта Божого нароженѣа тисѣча пѣтсот девѣтдѣсѣть шостого мѣца пѣтогодѣнат $\overline{15}$ дня

Перед нами, депѹтаты судѹ головного трибуналу коронного Любелско[з(о), на рок] теперешнии деветьдесят шостыи зо всех воеводствъ Короны Полское [обра]ными и высажоными, облично постановившисе ѹ судѹ нынешнего [головного] трибуналского, велможныи пан его мл. кнѹжа Гднуш Корибѹтович Збара[зский], воевода браславский, староста кремѹнецкий, з одное, а его мл. пан Лав[ѹрин] Песочинский, подкомории браславский, з дрѹгое стороны, ѹстне а доб[роволне] и обадва згодне ку записованю до книг головных трибуналских соз[нали] листь добровольныи запис свои, печатми их мл. и приѹтел их мл. зап[еччато]ваныи и рѹками подписаныи, постановена своего, ѡ певныи заись[тъя], розници межи их млстѹю, в том записе их мл. меновите ѡписаные, ѹчи[ненныи]. Гдко ж тот листь добровольныи записъ свои их мл., ѡчевисто ѹ судѹ ни[нешнего] сознаваючи, дла вписована до книг трибуналских подали. Кот[орыи суд ни]нешнии, при том их ѹстном сознаню дла вписована до книг тр[ибуналу] приимуючи, перед собою читати сказалъ, и тыми словы естъ [писан]:

Гднушь Збаразьский, воевода браславский, староста кремѹнец[кий, и Лав]ринь Песочинский, подкомории браславский, нынешним листом на[шим], рѹками нашими и певных приѹтел наших, нижеи ѡписаных, п[одписа]ным и печатъми запечатованымъ, ѡзнаимуюемъ, иж есмо певнѹю [потребѹ] межи собою ѹчинили через посродокъ певных приѹтелеи наш[их зу]польных их млсти п̄новъ Петра Стрѹмбоша, маршалъка на тотъ час [трибѹ]налу коронного Любелского, Геронима Чижовског(о), депѹтата вое[водства] Сендомирског(о), Петра Бала, депѹтата з воеводства Рѹского, Мико[лаа] Чижовского, хорѹжого холмског(о), депѹтата земли Холмское, [Жик]гимунта Блажевског(о), депѹтата воеводства Подольского, [Петра] Лаца, депѹтата з воеводства Браславског(о), ѡбычаем, нижеи ѡ[писа]ным. Напрод за выналезьком сполных приѹтел, на то высажо[ных], мне, Лавринови Песочинскому, подкоморому браславскому, за вс[и крив]ды и шкоды, ѹтратѹе, которые ѡдноколвекъ в чомколвекъ [меновите] себе менилом до актѹ дна нынешнего, а то з стороны до[брь] и крѹнтув моих Жорнищьских и инших кривдъ вшелаких, ѡт его [мл.] // п̄на воеводы браславского, так через слуг, ѡко и подданных его мл., мне починенные, во всем досыт ми ста стало ѡтъ его мл. п̄на воеводы браславского. Прото я, Лаврин Песочинский, вси протѹстации криминальные и ѡ кривди простые релации возных и самог(о) вряду, позвы, поступьки правьные, декрета, зыски, презыски, сказы, в котормколвекъ суде албо вряду ѡдержаные, буд то через мене самого, буд через слуги або подданые мо[и], ѡ што ж колвекъ такъ тые поступьки правьные, на которые вже декре[та] земьские, кгродьские албо которогоколвекъ вряду, такъ же и трибуналские зашди, ѡко теж и тые, которые бы ѡдноколвекъ в котормколвек суд[у ал]бо вряду против его мл. п̄на воеводы браславского, сынов, слугъ и подданы[хъ] до акту дна нынешнего зостали и ещѹ не были зачаты, вси а вси ин енере касую, ѹморям и в ни во што ѡборочам, так, иж их ани я сам, ани жона моя, ани потомство мое, ани слуги и подданые мои часы вечными взновляти, до екзекѹции приводити не маемо и ѡвшем вечное молчане себе, жоне, слугам и

подданыи своим, также и потомству своему в том всем чиню, вынавши толко декрета трибунальские, з стороны толко самых кр҃внѣтовъ Жорнищских ѡдержаные, вцалѣ, кром шкод и закладов, презысков, в них ѡписаных, за [к]оторые мне вже са тепер досыт стало, бо тые вси кр҃внѣты и тые декрета ѡ них на их млсти пановъ приателеи наших и на ин¹ супе[рар]битра, в том постановеню нашом нижеи ѡписаные, прип҃устили есмо розсудкови их млсти. А ѡсобливе я, Лаврин Песочиньскийи, подкомор[ии] brasлавскийи, ѡрядѣ кгородскийи Brasлавскийи и возных Гдцка Шикаловско[го] а Дмитра Щикитинского с протестации против нихъ ѡт мене а з сознанье² ихъ в тых же справах чинене³ екзекуции ѡчиненое⁴, до якогокольвекъ сѣдѣ и вриадѣ внесеныи позвов и речеи, в них ѡписаных, ѡ то на триб[у]нал выданыи, вып҃ущаю, ѡтступ҃ю и в ни во што оборочаю, волными их ѡт них чинечи. Также теж ровно я, Гднуи Збаразскийи, воевода brasлавскийи, именем своим з моее стороны, также и именем стороны сынов [с]воих Юрья, старосты пинского, Крыштофа, княжат Збаразьских, протест[ста]ции, позвы на триб[у]нал албо до которогокольвекъ сѣдѣ ѡ котор[ые]кольвекъ кривды и речи, в них ѡписаные, выданые, также и ⁵вщелакых кривдѣ, простых и криминальных⁵, которые бы такъ я самъ и сынове мои, тако слуги и подданые наши ѡд кр҃внѣтов Данилковски[хъ], // ѡбоденских и Немировских, и инших ѡт п̄на подкоморого албо с[луг, подда]ных его мети менили, ѡмораем и ѡт того всего ѡтступ҃емо [...] молчанье ѡ то чинити и дороги до права собе и сыном своим, так[же слугам] и подданыи нашим ѡ то все завираючи вечне. Але иж была справ[а до] мене, Лаврина Песочинского, его млсти п̄ну воеводе brasлавскому в с[праве ѡ ѡт]ниатѣ певных кр҃внѣтов ѡт имена моего Жорнищ, на которые в [... де]крета трибунальские зашли, чинечи в том досыт воли и зданью п̄[нов] приателеи наших сполных, на то высажонных, кгда ж про ѡтылеглост м[...] и неведомости речеи их млсть панове приатели зобополныи н[а ...] в той мерее розсудкѣ жадного ѡчинити не могли, тогды я, Гднуи [Збаразскийи], воевода brasлавскийи, а я, Лаврин Песочинскийи, подкомории brasлав[скийи, ...], припускаючи тое справы на децзыию правн҃ю, але тые вси [дифе]ренцы и розници з стороны кр҃внѣтовъ тых Жорнищских, [Данил]ковских, Корованских и Немировских и инших, до них прилегтьлыхъ, кѣ[...] менованых, даемо на розсудокъ ихъ млсти п̄новъ приателеи на [...], то есть его млсти п̄на Юрья Черленьковского, воиского brasла[вского], которого я, Гднуи Збаразьскийи, воевода brasлавскийи, з моее сторо[ны ѡ]бираю, а его млсти пана Гдна Бокна Печифостьского, подко[морого] володимирьског(о), которог(о) я, Лаврин Песочинскийи, подкомории бра[славскийи], з моее стор[он]ы ѡбираю, а то для ѡспокоена тых всих розниц [...]вхъ и ѡчинена границъ межи тыми кр҃внѣтами наши[ми ...] даемо и злецаемо. Вшакже где бы тые два приатели наш[и ...] ѡспокоити межи собою, в чомколве згодитисе не могъли, тогд[ы на том] час его млсти п̄на Петра Лаща, тако суперарьбитра албо п[осредника], к тымъ двом приателемъ нашим тепер заразь сполне ѡ[...] и ѡному в моцъ то даемо, же ѡнъ в том всем, где черезъ тых двох [приате]леи наших вырокъ

згодныи и слушъныи в том всемъ статисе не мог[ь...], то вже помененыи пан Лаць все то скончити и ўспокоити мает[ь ...] ономъ же термине. Которыхъ то приятелей нашихъ, вышеи поменен[ыхъ, ...] и его мл. п̄на Петра Лаща, посредника албо суперарбитра, *от* да[ты] листу нашего за шесть недель албо, если бы на тот час, буд то [хто]колвекъ с̄пновъ приятелей, буд теж пан Лаць, для хоробы при[быти] не могъ, тогды за осмь недел зўполныхъ, *от* часъ *вышита* тых шест[и недел] рахўючи, на тые кгрўнты сумптыбус суис на местце розниц, то е[ст Кру]глого леска *от* Данилковецъ, где пан подкомории поставитъ и обе[р...], што обеель сторонамъ праву и оборонамъ ничего шкодити не мае[тъ], // звести и сами особами своими зъехати маемъ и будемъ повинни. А где бы чого, Боже ўховаи, с тых нашихъ приятелей которыхъ колвекъ албо теж обидва перед тымъ часомъ ўмерли, теды, не вымовляючисе смертью ихъ, маемо предсе на тое местце назначоное часъ того жъ выехати и тамъ же иншихъ приятелей на местце змерлыхъ албо змерлого каждыи з насъ по одному высадити будемъ повинни, которые таковое жъ ваги быти мають, ѿко и тые, которыхъ мы тепер себе меновали и на здане ихъ припўстили. А где бы теж, чого Боже ўховаи, его млсть панъ Петръ Лаць, посродникъ албо суперарбитеръ, перед тымъ часомъ [ў]меръ, тогды предся на тотъ кгрўнтъ часъ назначоного, с̄приятел[ми] ставившисе, тамъ иншого с̄перарбитра на местце его сполне себе обра[ти] маемо, которыхъ за такою жъ моцью, ѿко ўмершии, то все скончити будеть повиненъ. А где бы венцъ до того пришло, жебымы на иншого суперарбитра згодитисе не могли, теды вже тымъ самымъ только рекрес до права мнѣ, подкоморомъ браславскому, и поступкѣ моему стороны толко самого кгрўнту Жорницьского, ў декретахъ трибуналскихъ менованого, кромъ шкод и зарўк з стороны того крўнтъ, в тыхъ же декретахъ трибуналскихъ описаныхъ и наказаныхъ, за которые ся вже нинешнею ўгодою мнѣ, подкоморому браславскому, *от* его млсти п̄на воеводы браславского досыт стало, зъ его млстю п̄номъ воеводою албо пот[о]м[с]твомъ его млсти зостават мает до попартя тыхъ декретовъ и приведена ихъ до екзекўции ѿ самыя т[о...] кгрўнты, кромъ шкод и закладовъ, в нихъ описаныхъ, не ўближаючи ни в чомъ з обѣдвѣ сторонъ оборонамъ правнымъ ани се теж давностью жадною и непопираньемъ тое справы щитачи. Которого то часъ, вышеи описаного, на местце назначоное, мы, обеде стороны, становитисе с̄приятелми своими и посродникомъ або суперарбитромъ нашимъ⁶, тые приятели наши сполные в тыхъ всихъ деференцияхъ кгрўнту нашего згодныи и скутечныи вырокъ ўчинити и зараз граници межи тыми кгрўнты нашими ўсыпати и знаки граничныя починити мають. А если бы приятели, буд в части, буд во всемъ, згодны быти и згодного вырокъ в томъ всемъ ўчинит не могли, тогды суперарбитеръ, ѿко посродникъ, самъ, толко за незгодою оныхъ, вырокомъ своимъ то все скончити и вси розници ўспокоити, также з[наки] граничныя починити и копцы ведле зданя своего ўсыпати мае[тъ]. До чого всего за згоднымъ позволенемъ нашимъ а за выналезкомъ приа[те]лей нашихъ зўпольнѣю моцъ, такъ приятелемъ нашимъ, ѿко теж с̄перарбитрови тому, тымъ нинешнимъ листомъ нашимъ даемо, обецўючи себе

сполъне и листом тым, собе за нас самых и за потомковъ нашихъ // записѹючися, иж штоколвекъ тые приатели в том всем кгрун[тѣ] нашомъ и розницах его albo за незгодою их суперарбитер постан[овиат], поступать, скажутъ, ѹчинять, вырекѹтъ и розсѹдькомъ с[воим] знаидуть, и правне обварѹють, то есть подпишѹтъ и запеча[тають], то все чсы вечъными и с потомки своими здержати, выполнит[и, гра]ницъ, через них ѹсыпанных, не взрѹшати и ѿт вырокѹ albo декрет[ов] не апелевати, ѿног(о) ничим не подносити, жадного рекгресу до п[рава], собе и потомком своим в том всем не зоставуючи, вечными чсы и ѿ[...] декретъ их и границы ѹчиненные до актъ земьских браславских [...] выштѣем рокѹ и шести недель по декрете тыхъ приателе[и...] и ѿчевисте его признати. А ижъ тым кгрѹнтоь Жорницъским [...] подкоморого кгрѹнты Немировские, Корованские и сел, до них нале[жачих], их мл. кнжати Юриа, старосты пинског(о), Крыштофа Збаразьских, сынов пна воеводы браславского, кнжата ихъ млсть менаѣ быти прилег[лыми], тогда и межи тыми кгрѹнтами, если суть прилеглые, приател[и...] того жъ часѹ границѹ ѹчинити мають и прилеглост тых кгрѹ[нтоѡ] розграничити будѹтъ повинни. А до ѹтверженья того запису и [...], которые через тые приатели бѹдѹтъ ѹчинены з ст[ороны] сынов моих, а, Гднушь Збаразскии, воевода браславскии, записую [...] своєю пнѹ подкоморомѹ, же такие границы через тые приатели [...] тыми кгрѹнты сынов моих а пна подкоморого ѹчиненные [...]ные, сынове мои Юреи и Крыштофъ кнѣжата Збаразьские [вечными] часы трымати и их зрѹшати не мають и не будѹтъ. Которы[х то сы]новъ своих до ѹтверженья и признанья таких границѹ ѿтд[...] маю ставити до актъ земьскихъ браславских перед вышь [...] трох леть по томъ декрете приательском. А кгда их по[...] и они вже тые границы перед актаи земскими ѹтверждать, [ва]рѹнокъ з стороны держанья тых границѹ ѿт добрь своих на [себѣ] примуть, теды тым самыи таа кондыция з стороны варѹн[ка], через мене за нихъ ѹчиненого, встанеть и моцы жадное [м...]деть. А тым чсом, поки сынове мои того перед книгами не [...]ють, за оборонѹ ѿт них в том всем пну подкоморомѹ записѹю [...]. Што все а, Гднуш Збаразскии, воевода браславскии, также теж а, Л[аврин] Песочинскии, подкомори браславскии, под закладом десетма тисеч [зо]лотых полских ѿбещѹемо и записѹемося з добрь своих всих с[о]бе сами и за потомки наши здержати и тому всему досыт чин[ити]. // Которыи заклад стороне, тое все полначои, albo помком⁷ еѣ, сторонѹ про[т]ивную и тому досыт не чиначую, albo потомки еѣ волно будѣт позвати до судѹ земского, кгородского в которыи колвекъ повет albo до трибѹналу Любелского воеводства которог(о) колвекъ и на першом рокѹ, ако на завитом, ѿтступѹючи права, юриздиции, поветѹ, воеводства и волностей своих, а тому сѹдови, до которог(о) бѹд[ѹ]тъ позвани albo потомкове будѹтъ потпагнены, сами себе и добра свое поддаючи, масть се ѹсправедливити и, заклад заплативши, тому записо[ви] досытъ ѹчинити толкокротъ, колко потреба будѣт, давностью жадн[ою] не вымовляючисе ани позву злым написанемъ, титулом и датою albo року [...] рыхлым положенемъ не збиваючи, зволок, апелации и

оборон вшелаких [жад]ных сами себе и потомковъ ѡтписуючи. А для лепшого вѣры и певности мы, стороны ѡбедавс, также и их млсть пнове приатели наши сполные, звыи поменены, при том всем бѣдѣчи за ѡчевистою прозбою нашою, тот листъ нашъ рѣками своими подписали и печатми запечатовали. Писан⁸ и дѣялося в Люблине на трибунале головном коронном Любелском воеводс[тва] Браславского року нарожена Исуса Хрста, Сна Божого, тисеча пятсотъ девятдесат шостого мсца июля второг(о)надцат днѣа. 8 тог(о) листу, доброволного запису пна воеводы браславского и пна Лаврина Песочинског(о) спольного печатии ѡсмь а подпис рѣкъ в тые слова: Janusz Zbarazky, ręk[a]. Lawrzin Piasoczinskÿ, podkomorzi brasł[a]wskÿ, m. pp. Piotr Strze[mbosz], manu pp. Heronim Czizowskÿ na Czizowie, m. pp. Piotr Bal [s Choczwi], ręką. Mikołai s Czizowa, chorązi chełmskÿ i deputat ziemie tei, ręką. Zigmunt Błazewski, deputat Podolie. P. Lascz.

Которое то 8стное а ѡчевистое и доброволное сознане ег(о) мл. пна воеводы браславског(о) и пна Песочинского того листу доброволного запису их мл. сполног(о) и згодного, также и тотъ самыи запис 8вес слово ѡт слова до книг сѣдѣ головного трибѣналу коронног(о) Любелского суд нинешнии записат казал. И есть записано. С которых и сес выпис пну Песочинскому есть выдан. Писан 8 Люблине.

Печатка

[Pio]tr Strzembosz, ręką włas(ną)
[Zygm]unt Palczewski, woiewo(dstwa)
krako(wskiego), manu ppa
[Чап]лич, судѣа земскии луцкии,
[деп]утат волынскии

Łukasz Sapieha, deputat
[kijo]wsk[i]
Матфеи Елович з [Ма]лина,
рѣкою
Юреи Ѡвлучнмьскии, [писар]
Корыкговано с книгами

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 16–18.
Засвідчена копія.

Ретести:

Zapisanie compromissu.

A. 1596 die 15 julii. Extract tribunalski. Zeznanie zapisu [...] braclawski.

Między x(ię)ciem Januszem Zbaraskim a panem Ławrynem Piasoczynskim o gronty zorniszczkie z grontami korowaynskiemi y daniłowskiemi,⁹ [o]bodenskich y niemirowskich⁹. Na trybunale woiewodstwa brasławskiego.

Na rozgraniczenie dobr niemirowskich od dobr Zorniszcz zapisany kompromis.

Там само. Арк. 19 зв.

¹? ² сознаныа ³ чиненна ⁴ 8чиненных ⁵- ⁵ вшелакие кривды, простые и криминальные ⁶ Далі має бути будем. ⁷ потомком ⁸ писано ⁹- ⁹ [o]bodenskiemi y niemirowskiemi

1596 р., серпня 24. Жорнища. –

Лист коронних шляхтичів про те, що в присутності їх як свідків брацлавський воєвода кн. Януш Збаразький зірвав проведення 23 серпня 1596 р. компромісарями володимирським підкоморієм Яном Бокієм, брацлавським войським Юрієм Черленковським і літинським державцею Петром Лащем розмежування своїх маєтків з Жорнищським маєтком брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, передбачене угодою, укладеною ними в коронному трибуналі 12 липня того ж року

Мы, Петръ Вольскіи, Станислав Пенкошевскіи, Петръ Броновскіи, Каспер Маньковскіи, Петръ Бабецькіи, Гднъ Едлинскіи, Филипъ Лонцкіи, Прокопъ Селецкіи, Станиславъ Чеховскіи, Андреи Поплавскіи а Вацлавъ Пясецкіи, обывателе коронни стану шляхетского, ознаимуем тым нашимъ листомъ, кому ведати то будетъ належало, иж року теперешнего девятдесать шостого мсца августа двадцать третего дня, в пятницѣ, были есмо на выезде его млсти п̄на Лаврына Песочинского, подкоморог(о) brasлавского, зъ его млстю паномъ воєводою brasлавскимъ к̄нземъ Гднѣшомъ Збаразскимъ водле компромису, на трибунале сегорочнемъ Любелскомъ мсца июля дванадцатого дня межы нихъ ѣчиненого. Кгды са ѡбедве стороне с компромисарми паномъ Гдномъ Бокѣемъ, подкоморымъ володымерскимъ, паномъ Юремъ Черленковскимъ, воискимъ brasлавскимъ, и паномъ Петромъ Лащомъ, державцою летинскимъ, на границы межы Жорнищами и Данилковцами ѣ Круглого леска, ѣ могил ставили, его млсть пан воєвода, маючы зъ собою людѣ зброиногo ѡколо двохъ тисечей, п̄на подкоморого и приатель его ѡступити велель. Там же з собою спор мели ѡколо читана справ, до того належачих, ѡ што пан воєвода на пана подкоморого ѡбрушалса и ему грозил. И такъ, не заховуючысе ѡколо розъсудку тоє справы водле пораду, в компромисе ѡписаного, тые панове компромисары, бо са заразъ в тую справу мимо нихъ самъ панъ Петръ Лащъ вдал, они читаючы того ком̄промису и декретовъ трибунальских, и иншихъ листов и доводовъ граничныхъ порядкомъ слушнымъ не слушаючи, чога подкоморыи домавалса и покладал справы, они на тые местца, куды ѡнъ ѣказывал и вести хотел, не едѣчы, зараз с того местца пан Лащъ в кгрѣнтъ Жорнищскіи мало не милю впоперекъ поехалъ и за нимъ вси рѣшилиса, и по кгрунтахъ Жорнищских, куды ѡдно самъ пан воєвода brasлавскіи хотель, заездчалъ аж по Гдрославов ставъ на Собку и Климадине, посеред кгрунту Жорнищского лежачии, а ѡт ѡбодного, ѡт Илицеи они ѡт п̄на Ивана Красносельского, которыи тамъ а границѣ свою ку кгрунту п̄на подкоморого Жорнищскомъ// признаваль, згола пан воєвода brasлавскіи граничити и нигде ехати не хотель. И такъ са вси, ничего не справуючы, назадъ вѣрнули. А пан подкоморыи плачьливие такъ пановъ приател, ѡко и самого пана воєводы¹, просил, абы зо всихъ сторон и прилегълостей п̄на воєводы brasлавского, в процесехъ менованых, водле того компромису а ѡбетнице его

млсти п̄на воеводиное скуточное Ѹспокоене мети могъ. И ѡсведчалса перед паны компромисарми на них самых и на сторону, иж са тому компромису во всемъ досыть не дееть. Которое ѡсведченье они приняти и в листъ свои заразъ вписати ѡбецали, нижли копцовъ ниѡких нигде не Ѹсыпавшы, листовъ не справившы и ничего не скончивши, на розные местца ѡттоль са того жъ дня розехали и потом болшеи² тамъ не бывали. Также и возные, и иншаѡ шпалта, не смеючы против п̄на воеводы браславского в тои справе пану Песочинскому сознати, прочъ ѡт него ѡтехали. А на завтрее видели есмо, иж по кгрунте Жорницкомъ слуга п̄на воеводы браславского нѡѡкииьс Лаврин Кулчикъ, маючы з собою ѡ колкосоть чоловека, куды самъ хотачы, границы чинить и копцы сыплеть. И кгда его при нас Ѹрадникъ п̄на подкоморого жорницкии Ильѡш Ставецкии пыгал, для чого копцы сыплеть, поведил, иж маю на то розказане ѡт п̄на своего; што ѡн нами ѡсведчилъ. А такъ того скривженьѡ, Ѹтыску и шкоды незносное п̄на подкоморого будѸчы мы ведомы, на сведецтво даемъ его млсти тотъ нашъ листъ з нашими печатъми и с подписомъ рукъ, хто писати Ѹмееть. Писанъ в Жорницахъ д̄на двадцать четвртого мсца августу року тисеча пѡтьсотъ деветьдесѡть шостого.

11 печаток

Piotr Wolski, reka własna

Stanisław Pękoszewski, reka swa

Piotr Bronowski, reka swa

Casper Mankowsky, reka

Petrus Babecki, ma(nu) sua

Prokop Sieleczky, reka

Stanisław Czechowsky, reka

Wacław Piaseczki, reka

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 46–46 зв.
Оригінал.

Ретесту:

1597 d. 20 juni. Inter Piasoczynski et Zbaraski, palatt(inum) bractawien(sem).

Anno 1596 die 24 augusti. Testimonium od szliachtÿ, co się na terminie
d. 23 augusta działo za compromissem.

Там само. Арк. 47 зв.

¹ воеводу ² *Виправлено з нимали.*

№ 271

1596 р., вересня 10. Брацлав. –

Впис у брацлавську гродську книгу письмового зізнання земських возних енералів Київського, Волинського і Брацлавського воеводств Миколая Ясліковського і Романа Половецького про те, як, відповідно до постановленого на коронному трибуналі компромісу, за їхньої присутності та присутності як

компромісарів брацлавського войською Юрія Черленковського і володимирського підкоморія Яна Бокія Печихвостського та суперарбітра літинського державці Петра Лаща зі Стремилляча відбулося розмежування Жорницького маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського і Немирівського, Коровайнівського та Данилковецького маєтків брацлавського воеводи кн. Януша Збарзького (1596 р., вересня 10. Брацлав)

Выпис с книг кгородских замку гедрскою Браславскою(о)

Лѣта Бжого(о) нарожена $\overline{\text{ДФ}}$ девѣдсѣат шостою мѣца сѣнтѣбра десѣтѣго $\overline{\text{днѣ}}$

На враде его кр. $\overline{\text{млсти}}$ кгородском Браславском передо мною, Григоремъ Чечелем, подстаростим браславским, постановилшисѣ обличнѣ, енералове возные земские воеводства Киевского, Волынского и Браславского шляхетные Миколаи $\overline{\text{Дсликовскии}}$ а Роман Половецкии, сознавши очевисте до книг кгородских браславских, и¹ того сознана своего подали на писме под печатми своими тыми словы:

$\overline{\text{Д}}$, Миколаи $\overline{\text{Дсликовскии}}$, а $\overline{\text{а}}$, Роман Половецкии, енералове возные земские воеводства Киевскою(о), Волынского и Браславского, доброволне а $\overline{\text{однѣстѣине}}$ сим нашим листом сознаваем ку записованью до книг кгородских [бр]аславских, иж за приданем листовным $\overline{\text{от}}$ $\overline{\text{вшеи}}$ млсти, панѣ Григорью Чечелю, подстаростѣи браславскии, року теперешнею(о) тисѣча патсот девѣт[д]есѣт шостою(о) мѣца августа двадцѣат третей(о) днѣ, $\overline{\text{ѣ}}$ патницѣ, были есмо на справе пана Лаврина Песочинскою(о), подкоморою(о) браславского, на $\overline{\text{кгрунтѣ}}$ межи им[е]на его млсти Жорницѣ а межи именѣи его млсти $\overline{\text{кнѣзѣ}}$ $\overline{\text{Днуша}}$ Збаражского, воеводы брасл[ав]с[кого], $\overline{\text{от}}$ Немирова, Коровайное и Данилковецѣ, кгда их млсть водле компромису своего на трибунале Любелском, в року нынешнем $\overline{\text{ѣ}}$ чиненого, на час днѣ, $\overline{\text{вышеи}}$ менованого, и на мѣстцу назначоном, гдѣ пан подкоморои $\overline{\text{ѣ}}$ казал, $\overline{\text{ѣ}}$ Круглого леска, $\overline{\text{от}}$ Коровайное, с компромисарми, на то вы[са]жонными, то есть их млсть с паном Петром Лащем з Стрымилча, державцею лѣтинским, суперарбитром, а паном Ю[ре]мъ Черленковским, воиским браславским, а паном $\overline{\text{Дном}}$ Бокѣем Печихвостским, подкоморим володимѣрс[ким], ставилисѣ. Гдѣ тые панове компромисарѣ, $\overline{\text{около}}$ розниц граничных выслушавши спор[о]в и сведѣцствъ тых сторон, напрод поехали $\overline{\text{от}}$ того Круглого(о) леска, $\overline{\text{от}}$ Коровайное ку границы [пана И]вана Красноселского вправо и, поми[ну]вши рог леса, который зовут Вербѣцк[им] рогом, и пасѣ[ки под]данных немировских $\overline{\text{ѣ}}$ вес², ку Коровайнои, за $\overline{\text{оным}}$ рогом леса ку полю недалеко Прозорового Круглого леска, гдѣ пан Красноселскии пату границы своеѣ $\overline{\text{ѣ}}$ казал, над верховиною Лопенѣ, $\overline{\text{ѣ}}$ дѣб[а] великого, их млсть пату граничную $\overline{\text{ѣ}}$ чинити, самого дуба натесати и коло него копѣцъ первыи $\overline{\text{ѣ}}$ сыпати казали. $\overline{\text{От}}$ тоѣ паты и копѣца, $\overline{\text{ѣ}}$ верховины Лопенѣ $\overline{\text{ѣ}}$ сыпаного, все правц[ем] до $\overline{\text{Дрославова}}$ ставу, на рѣчцѣ Собку лежачого, $\overline{\text{от}}$ паты первого копѣца через долину рудку Лопеню и через дорогу, што идет з Жорницѣ до Немирова, и

через поле, прозываемо[е] Бледливое, и через верховину тое ж речки Лопени, держачи самую речку Лопеню вправо в кгрунте Жорнищском, через всю дуброву и в неи через дорогу, з Жорнищ до Вѣницы идучую, просто все правцем до Ёрославова ставу по тых местцах копцы сыпати и знаки чинити казали, аж до остатнего [к]опца над самою греблею Ёрославова с[т]аву, на речце Собку лежачо²(о), над скалою Ѹсыпаного. В[си]х копцов двадцат два. А тот став Ёрославов при пану подкомором вечне зостал. А кгда [с]а таа граница пана воеводы браславоко²(о) Ѹ остатнего копца данилковскаа по став Ёрославов от Жорнищ отправовала и тот став при пану подкомором зостал, то ест тые вси кгр[у]нты от паты першого копца, коло дуба Ѹсыпаного, все правцем [а]ж до остатнего над Ёрославовым ставом, над скалою Ѹсыпаного, полеве кгрунты пану воеводе браславо[му] и потомству его млсти, а поправе пану подкоморему и его потомству до Жорнищ[ъ] вечне присужены. Тогда пан подкоморыи, далеи поступуючи, шповедал и Ѹказыв[ал], иж речка Собок, через тую греблю за Собком вси кгрунты сунт его власные Жорнищские // до Собу и за Соб, ѡ которые справа зъ его млстью кнѣзм воеводою браславоким была и в процесех сунт менованы, а компромис на Ѹспокоене всих розниц граничных служит. А иж до тых кгрунтов его Жорнищских з левое руки граница кгрунтов Ободенских прилегла, домовалса, абы его мл. княз воевода браславокийи от границы ободенское и далеи розграничена и Ѹспокоена водле компромису з ним поступовал. [Е]го млсть кнѣзь воевода браславокийи отказал, иж, деи, ѡ державцою Ободного сполне с паном Семеном, судею земским браславоким, а паном Богданом Ободенскими естем, [от] которыхь самъ граничити не могу, але, деи, нехай пан подкоморыи кгрунтов своих Ѹживает, а ѡ тую границу свою от Ободного нас всих Ѹчастников позывает. И затым тако его млсть княз воевода браславокийи далеи не поехал, так и вси зъ его млстью назад са вернули. Тогда пан подкоморыи на его млсть кнѣза воеводу браславокого ѡ невыполнене до конца ѡного компромису и ѡ то, абы потом тые кгрунты его Жорнищские въ вонтпливост такую привожоны от кого не были, нами светчилса и право целое себе заховал. А потом при мне, Романе Половецком, Ѹпоминалса пан подкоморыи не раз Ѹ панов компромисаров, жебы тое протеста[ц]ыи его в листе своем, тако са дѣяло, доложили. То пак и вчораинего дна деватого мсца сентебра в нинешнем же року за приданем Ѹрадовым были есмо на справе во именею его млсти пана Песочинско²(о) Жорнищах, где на тот час наме[стн]ик тамошнии Степан Давыдецкии, стерегучи тым пилнеи вшелакого [зат]руднена и Ѹближена в тои справе граничнои пану своему, тые вси границ[ы, коп]цы и знаки, Ѹчиненные нами, знову ѡбводил и Ѹказовал. Ёко ж мы, маючи при себе шлахту людеи добрых пана Ёна Мигорского а пана Станислава Брежинского, ездили есмо на тые границы и, почаявши от паты от тог²(о) копца, над верховиною речки Лопени Ѹсыпаног²(о), ѡколо натесаного дуба, недалеко Прозорового Круглого леска, тако са вышеи поменило, от того все [п]равцем аж до Ёрославова ставу на Собку, остатнего копца над самою греблею, над скалою Ѹсыпаного³. Ёко есмо на ѡн час мсца августа ⁴двадцат третег²(о)⁴ [д]на в року тепериинем при тои

росправе и граниченю кгрунтов обличне сами были, так и тепер по тым всем мѣстцам, а н[е] по иных мѣстцах, водле заезду вид[ели] есмо тую границу целую, всех копцов ѳсыпанных двадцат два целых зо всеми з[н]аками. А з стороны далшого розграничена оповедал, же в листе компромисарс[к]ом протестацый ку ѳближеню пану его не доложено. Которо²(о) сознана наше²(о) даем до книг кгородских браславских сес наш квит з нашими печатми. Писан ѳ Браславли року тисача пачсот деватдесат шостого мсца сентебра десатого дна. В того квиту печатей две и подпис руки: Роман Половецкый, возны власною рукою.

А так га, врад, тое очевистое сознане возны[х] и квит их, до мене поданыи, до ве[д]омости своее врадвое принавши, до книг кгородских браславских записати велел. На што и выпис с книг его млсти пану Лаврину Песочин//скому, подкоморому браславскому, под моею печатю есть выдан. Писань ѳ Браславлю.

Печатка

Грегореи Бабуза
С книгами корыкговал
Стефан Кгулчевский,
подписок кгородский
браславский, тр.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 114–115.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4049 II, арк. 21–22. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Ретесту:

A^o 1596 die 10 septembris. Protes[ta]tia i obwod granic zorniskich z grodu bractawskie^o. Z Zbaraskim w grod(zie) bract(awskim).

Między jmcją panem Pia[so]czynskim a xiążęciem[em] Januszem Zbaraskim przy rozgraniczeniu grontow niemirowskich, daniło[w]skich z zorniszczkiami. Ze sporu protestacya.

Там само. Спр. 4048 II, арк. 115 зв.

¹ и зайве. ² Це слово, напевно, означає повністю, все. Воно відсутнє у польськомовному перекладі цього документа. ³ Далі не вистачає дієслова на означення результату того, що розпочато. ⁴ ⁴ Дописано іншою рукою.

№ 272

1596 р., жовтня 4. Брацлав. –

Декрет Брацлавського гродського суду в справі за скаргою брацлавського земського судді Семена Ободенського про неповернення підданих, які втекли з

частини села П'ятничан до містечка Жорнищ, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Выпис с книг кгородских замку гедьрського воеводства Браславьского

Лета Божьего нарoженья тисеча пятьсотъ девятьдесѣт шостого мѣца октебра четвертого дѣна

На рочкохъ кгородскихъ браславскихъ, которые в року нинешнемъ, вышеи менованом, прыпали, мѣца октебра первого дѣна судовне отправованы были, перед нами, Григоремъ Чечелемъ, подстаростимъ, а Михаиломъ Ласкомъ, судьею, врадниками судовыми кгородскими браславскими, кгда се прыточила справа передъ суд нинешнии кгородскии Браславскии за позвомъ кгородскимъ браславскимъ межы врожонными их млсти паны его млстью паномъ Семеномъ Ободенскимъ, судьею земскимъ браславскимъ, з одное, а межы ўрожоннымъ его млсть паномъ Лавреномъ Песочинскимъ, подкоморымъ браславскимъ, позванымъ, з дрѹгое стороны, то пакъ сторона поводаваа его млтъ панъ судья, будѹчы тутъ же, ѹ судѹ, самъ и через ѹмоцованого своего пана Мартина Кротовича, которому до тое справы очевисто речъ мовити злециль, давши себе сторону позваную его млсть пана подъкоморого водле права потрыкоть черезъ возного Андрѣя Трембицкого приволати, и за приволанем а за отозваньемъ стороны позваное черезъ того ѹмоцованого своего поднесъ позовъ кгородскии браславскии и просиль, абы быть чытанъ. Которыи есмо чытати велели, и тыми словы естъ написанъ:

[...]¹ Писанъ ѹ Браславли року тисеча пятьсотъ девятьдесѣт шостого мѣца августа двадцать пятого дѣна. Грыгореи Бабуза, писар.

А по вычитанью того позову сторона поводаваа року и за ним положенья тог(о) позову выписомъ с книгъ сознанья возного слушне довела и домаваласе, абы сторона позванаа на позовъ отправедала. А его млтъ панъ подкоморыи браславскии, заховавшы себе вцале все обороны правныи, поведил: Кгдымъ не разъ тую трудность и позыванье от пана судьи безвиньне ѡ тые хлопы терпел, которыхъ в маєтности моеи нетъ, на чомъ ми и прысега от тутошнего судѹ в року те//перешнемъ девятьдесѣт шестом на рочкох, от дѣна двадцать третего мѣца генвара сужонныхъ, была наказана. Але зъ еднанья обачывшы его млтъ невиньность мою, мене от тыхъ подъданныхъ Лаврена Зѹбенька и Лукьяна, жонъ, детеи и маєтности их вызволилъ, а себе вольное право заховаль, где бы их кольвекъ выведавшы, прыстигнути могъ, на што и выпись с книгъ кгородскихъ з рочковъ менованыхъ ѹ судѹ покладаль. И домавалъсе, кгда жъ, деи, панъ суда, невиньность мою ѹзнавшы, мене с того выпустиль а, не прыстигъшы и не прыпорѹчывши тыхъ подданныхъ властности моеи, которыхъ тамъ ѹ мене нетъ, знову над ѡпись свои мене позываетъ и трудность безвиньне задаеть. И заховуючы себе вцале вперед все обороны и пробацыи, іако справа приидеть, просиль, абыхмо, его от року, позову и речы вольнымъ ѹчинивши, на пану судьи, иж то над право и еднанье, и над добровольное вызволенье чынить, вину водле артыкулу петъдесѣтого, в разделе четвертомъ

описаного, и шкодъ десеть тисечъ золотых польских, ѿ которые его в томъ прыправиль, наказали. А панъ Ободенский поведил, ижъ тымъ квитомъ позваныи боронить не може, ани тежъ тотъ квитъ што теперешней справе перешкожать маеть, кды жъ естъ *ѿ* мене с певною коньдыщыєю пану подкоморому *ѹ*чинень, тако се то з самого квиту значыть, же *ѿ* только на *ѿ*н час с присяги пана подкоморого ѿ тыхъ подданныхъ, ижъ есми ѿ нихъ жадное ведомости не мель, выпустил, алемъ предъсе себе тымъ же квитомъ вольное и целое право себе на потомъ, где бымы се ѿ нихъ доведаль, заховал. А ижемъ по тамъ томъ квите певне и skuteczne ѿ тыхъ подданныхъ моихъ, же в маестности его млсти пана подкоморого *сумъ*, доведаль, т[ог]дымы слушне пана подкоморого ѿ нихъ позвал и повиненъ ми се ѿ нихъ водлу[г]ъ коньстыгуцыи, ѿ збегихъ *ѹ*ф[ал]еное, справити, если ихъ маеть [аль]бо не. А *ѿ* готовъ пры[сегнути, и]ж[е]мъ се по томъ квите [доведаль . . . бы ку довод]ѹ былъ прыпушон[ъ, а] обороны позваного на сторон[у ѿдложы]лъ. А такъ мы, судъ кгородс[ки]и Браславский, нарадившысе добре с правомъ посполитымъ и зъ ихъ млттью панами, на тотъ часъ пры насъ бѹдѹчыми, и прыхилаючысе до коньстыгуцыи, ѿ збегихъ *ѹ*чиненое, в которои позваному вшелакыхъ оборонъ *ѹ*жывати закročыло, ку тому видечы тежъ и с того выпису врадого, ижъ сторона поводоваа право себе вольное и целое, где бы се ѿ тыхъ збегихъ доведала, в ономъ зоставила, с тыхъ прычынь судъ позваному наказуеть на тотъ позовъ *ѿ*тповедати. А его млсть панъ подкоморый браславский, розѹмеючы себе бытъ тотъ декреть нашъ не водле права ку кривде своеи *ѹ*чиненыи, до суду головного трыбунальского ошелевал. Судъ апелации допустить и рокъ станью на трыбунале в Люблине в року пришломъ деветьдесятъ семомъ на тотъ часъ, кды справы воеводства Браславского порадкомъ по иншихъ воеводствахъ з реистрѹ прыпадѹтъ, стати имъ зложыть. Што все для памети до книгъ кгородскихъ браславскихъ записать есмо велели. На што и выписъ с книгъ его млти пану подкоморому браславскому под нашими печатми *есть* выданъ. Писанъ *ѹ* Браслави.

Дві печатки

Грегореи Баибуза, писар
С книгами корыкговал
Стефан Кгулчевский

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4048 II, арк. 117–117 зв.
Засвідчена копія.

Ретесту:

Anno 1596 die 4 octobris. Motia od grodu braclawskie^o miedzi Obodenskim a Piesoczynskim o zbiegy ²-z Petnyczan do Zorniszcz².

O zbiegi z Obodenskim apellacya.

Там само. Арк. 117 зв.

¹ Наведений далі документ ідентичний документу № 254. ² ² Писано іншою рукою.

1596 р., жовтня 8. П'ятничани. –

Лист брацлавського земського судді Семена Ободенського брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському про те, що через хворобу він не може стати в призначені адресатом час і місце перед його підкоморським судом за позовом останнього в справі за скаргою Федорової Бокієвої Полагії Григорівни та її сина володимирського підкоморія Яна Бокія Печихвостського про розмежування їхніх маєтків Махнівців і Семаківців з його маєтками

Уроженому его мл. пану Лаврѣну Песочинскому, подкоморему воеводства Браславского.

Гд, Семен Ободенский, судья земский браславский, ознаимую вшеи мл., иж што позвали мене позовом подкоморским перед суд вшеи мл. подкоморский ее мл. пни Федороваа Бокиеваа Полагѣа Григоревна и сын ее мл. пан Гдн Бокий Печихвостский, подкомории володимирский, на ден девятии мсца октебра в рокѣ теперешнем деведесат шостом на кгрунтѣ землии, на ўрочищо, на рога леса Сѣдакова, якобы ку завоженю границь от ее мл. пнеи Федоровои Бокиевои и сына ее мл. пна Гдн Бокия Печихвостского, подкоморого володимирского, присмотрели якобы за отосланемъ декретом головным трибунальским з воеводства Браславского, в рокѣ прошлом деведесат четвртою сужоного, до якогос преминѣлого рокѣ, хотгачи границы имена своег(о) Махновец и Семаковец перед вшею мл. якобы водлугѣ права оказати, яко ширеи вса таа реч на тым позве описана и доложона ест. А иж мене на сес час пан [Б]огѣ хоробю обложною наведити рачил, для которое хоробы и неспособного здрова моего за тым позовом на тот рок, в том позве менованыи, перед вшу мл. становитиса не могѣчи, прошѣ, абы вша мл., о том ведаючи, менѣ за несталого ее мл. пнеи Федоровои Бокиевои а и его мл. пану Гднѣ Бокию, подкоморему володымирскому, ни в чом здават не допѣщал. Писан в Петничанех по нароженю Сна Бжого Исус Хрыста року ДФ [деве]тдесат шостого мсца октебра осмого дня.

Печатка

Семен Ободенский, судья
земский браславский

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 П, арк. 27. Оригінал.

Пересту:

От пна суди пнѣ подко[морому].

A° 1596 d. 8 o[ctob]ris. [Zalozenie] sie choroba od p. Obodens[kiego] w sprawie Bokieiwei.

Там само. Арк. 27 зв.

№ 274

1596 р., жовтня 9. Демидівці. –

Лист Зофії з Кліщова Миколайової Турської брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському про те, що через хворобу вона не може стати в призначені адресатом час і місце перед його підкоморським судом за позовом останнього в справі за скаргою Федорової Бокієвої Полагії Григорівни та її сина володимирського підкоморія Яна Бокія Печихвостського про розмежування їхніх маєтків Махнівців і Семаківців з її маєтками

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 П, арк. 28. Оригінал.
Документ ідентичний документу № 273.

Ретеста:

А° 1596 d. 9 octobris. Zalozenie sie chorobą od p. Turskiej w sprawie p. Bokieiowej.

Там само. Арк. 28 зв.

№ 275

1596 р., грудня 8. Брацлав. –

Лист Брацлавського земського суду Іванові Мелешку, опікунові потомків Семена Богдановича Слупиці Матяша і Тихона, та Григорієві і Юрієві Ждановичам, потомкам Григорія, або Ждана, Слупиці, брацлавським городським судичам, з вимогою повернути підляшському воєводі і житомирському старості кн. Янушові Жаславському маєтки Куну, Вясловичі, Карпів, Калетин, Деренківці, Лоринці, Носівці і Гусаківці, якими Слупиці володіють неправомірно

Семен Ободенскии, судья, а Михаило Ласко, подсудок, вриадники судовые, земьяне повету Браславьского

Пнѣ Иванѣ Мелешкѣ, опекунѣ потомьков зошлого Семена Богдановича Слупици Матяша и Тихона Семеновичов Слупици, а Григорю и Юрю Ждановичом Слупицом, потомком зошлого ж Григора, прозываемого Ждана, Слупици, судичом кгородским браславьскимъ, державцам неправным, але кгвалтовным, добрь, в земли Браславскои лежачих, то ест Куны, Васлович, Карпова, Калетина, Деренковец, Лоринец, Носовец, Гусаковец зъ их приналежностями.

Оповедал и жаловал перед вриадом судовым земским Браславским его мл. велможный пан Гднушъ кнжа Жаславскии, воєвода подласкии, староста житомирскии, на вас ѿ том, што ж, деи, преречоные добра, в земли Браславскои лежачие, на има Куна, Васловичи, Карповъ, Калетин, Деренковци, Лоринци, Носовци, Гусаковци, по зрадци Речи Посполитое Богданѣ Слупици, ѿтцу Семена Слупици, которыи, деи, замок Браславскии в руки неприятельские был выдал,

до столу кролевского были припали и *от* славное памети корола его млсти Жикгимонта Августа зошлomu кнзю Кузме Ивановичу Жаславскому, дедѹ нынешнего пна воеводы подлаского, дарованы *сут*; которых, *деи*, добръ зошлыи княз Кузма Жаславский и по нем сын его князь Гдануш Жаславский, *отец* его млсти кнжата воеводы подлаского, до зештьа своего з сего света в спокойном держаню и вживаню завжды были; а кгда нынешнии его мл. пан воевода подлаский з братом своим рожоным молодшим княжатем Михаилом Жаславским, недавно зошлым в молодости лет, по *отцѹ* своем кнзю Гданушѹ Кузмину¹ Жаславским в розных руках в опеце были, теды, *деи*, *отец* вашъ Григорей, прозываемый Ждан, Слупица, первей самъ *один* во вси тые поменены добра неправне, але кгвалтовне вступовалса и пожитки вскаиє до року семдесат пятого на себе брал а потом, *деи*, *отец* вашъ зошлыи Семен Слупица *от* року пришлого по нароженю Исус Хрста, Сына Божого, тисеча *пятсот семдесат* пятого веспол с преречоным Григорем, прозываемым Жданом, Слупицею, *обедва* сполне и нерозделне во вси преречоные добра *моцю*, кгвалтом *ѹступовалиса*, а вы по них тепер *ѹступуете* и пожитки его млсти кнжати воеводы подлаского, с того дедицтва на его млсти приходачие за куници, *от* пасек, за ловы зверинные, за гоны бобровые и за вси пожитки дорочние, которые продком его млсти на рокъ чинивали по двесте копъ *гршеи* литовских, тые на себе берете и ку пожитку своему *оборочаете*, за што его *млст* пан воевода подлаский шацует на вас *от* зештьа *отца* своего кнза Гдануша Кузминича Жаславского *шест* тисачей и двесте коп *гршеи* литовских. И вже, *деи*, его мл. пан воевода подлаский с помененым зошлым братом своим княжатем Михаилом Жаславским *непооднокрот* листы *от* суду земского Браславского напоминали и правом чинити готовы были. Нижли за многокrotnым несѹженем роков земских браславских и за иными причинами правними, в Речи Посполитои Корунной припальми, справедливости дойти не могли. А вы, *деи*, за напоминанем его млсти *ѹрадовым* пожитков, *вышеи* помененых, через вас браных, вернуть и тых добръ его млсти дедизных *ѹживати* перестати и в держане его млсти пустити и поступити не хотите и тым се голосите, жебы тые имена поменены вам неѹкаким дедицтвом *належат* мели, чога его *млсть* пан воевода // подлаский вам не признавает, а маючи в том себе *от* вас, *тако* держачих добра его млсти, жал, кривдѹ и шкodu немалую, *просил* нас, *судей* земских браславских, абѹхмо в том вас, *опекуновъ*, листом *ншим* *судейским* водлуг статуту права посполитого навпоменули. Ино *бѹдет* ли так, *тако* нам его мл. пан воевода подлаский справу того дал, тогды мы, *суд*, з *належности* *врадѹ* нашего земского Браславского вас сим листом напоминаем, абы есте тые добра его млсти пустили, поступили и пожитки, которые есте на себе с тых добръ брали, *верънули*, нагородили и во всем са его млсти *ѹсправдили*ли, жебы его *млсть* *о* то на васъ не жаловаль. Писанъ *ѹ* Браславли року *от* нарожена Исус Хрыста, Сына Божого, тисеча *пятсотъ* девятьдесат шостого мсца декабря *И* *днѹ*.

Печатка

²Лист навпоминални в справе его млсти пана воеводи подляског²
Иван Микѹлински, писар

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XXII, s. 289–290.
Оригінал. Те саме: Ibidem. S. 283–284. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

¹Має бути Кузминичу. ² ²Писано рукою Івана Микулинського.

№ 276

1596 р., грудня 14. Брацлав. –

Зізнання возного Брацлавського воеводства Михайла Братковського перед Брацлавським градським урядом про те, що він у ворота двору в селі Носівцях увіткнув лист Брацлавського земського суду Іванові Мелешку, опікунові потомків Семена Слупиці Матяша і Тихона, та Григорієві і Юрієві Григоровичам, або Ждановичам, Слупицям, брацлавським градським судичам, з вимогою повернути підляшському воеводі і житомирському старості кн. Янушові (Жаславському) селища Куну, Вясловичі, Карпів, Калетин, Деренківці, Носівці і Гусаківці, якими Слупиці володіють неправомірно

Выпис с книг кгородских замку гедрського Браславского

Лѣта Бжого нароженя тисеча пѣтсоть девѣтдѣсят шостого мѣца декабра четвѣртонадцѣт днѣ

Передо мною, Григоремъ Чечелем, подстаростим браславским, ѿт его млсти пна Юри Стрѹса с Коморова, старосты браславского, веницкого и звингородского, на местѣх его млсти будѹчим, ставши ѿбличне, возным повету Браславского Михаило Братковскии ку записованю до книг кгородских зознал тыми словы, иж в справе его млсти велможног(о) пана Гднѹша княжати, воеводи подляског(о), старосты житомирского*, року тепер идѹчого тисеча пѣтсоть девѣтдѣсят шостого мѣца декабра третегонадцѣт днѣ, маючи ѿ при собе двох шляхтичѣв пна Семена Вѣрбског(о) а пна Ивана Станишевского, положили з листѹ ѹпоминального копѣи двѣ, слово ѿт слова списавши, ѿт судѣи земскихъ браславских пна Семена Ѯбоденского, суди, а пна Михаила Ласка, подсудка, под печатми их млсти власными и подписом рѹки пна Ивана Микулинского, писара земского браславского, в жалобе его млсти пна воеводи подляског(о), то естѣ пану Ивану Мелешку, ѿпекунѹ потомков зѣшлого Семена Слупицы Матяша и Тихона, а пном Григорию и Юрию Григоровичом, прозываемымъ Ждановичом, Слупицом, судичом кгородским браславским, в селе Носовцахъ ѹ дворе ѹ ворота з листу копѣи двѣ ѹткнул Иваску Котовичѹ и ѿ положеню их ѿповѣдал ѿ безправное и кгвалтовное забране добрь его млти пна

воеводы подлаского дедизных и отчизных, в воеводстве Браславском лежащих, на имя селища¹ Куны, Вяслович, Карпова, Калетина, Деренковец, Лоринец, Носовец и Гусаковец в молодости лет его млсть² пна воеводы подлаского. Которого листу копей две слово в слово списавши, под печатю и с подписом власное рѣки моее помененым пну Ивану Мелешку, опекуну, и пном Слупицам а стороне поводовою кнѣжи его млсти пану воеводе подласкому таковыи же листъ впоминальныи, слово от слова написавши, под печатми судейскими и с подписом рѣки писарское оставилем. Которую а реляцию возноз(о), врад кгородскии браславскии, на писме с подписом рѣки возного и с приложенемъ печатии поданою³, ку ведомости своеи врадовое принявши, до книг кгородских браславских записати велил. Што есть записано. На што и выпис с книг его мл. пану воеводе подласкому з моею печатю ест выдан. Писан в Браславли.

Печатка

Григорей Бабуза, писар
Корикгован с книгами

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XXII, s. 281. Засвідчена копія. Те саме: Ibidem. S. 287. Незасвідчена копія; Ibidem. S. 285. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

¹ селищ   ² млсти   ³ поданю

Примітка:

* *Мається на увазі князь Януш Жаславський.*

№ 277

1597 р., січня 12. Володимир. –

Зізнання возного енерала Київського, Волинського і Брацлавського воеводств Юська Клуйводи перед володимирським підстаростою Федором Загоровським про свої безуспішні спроби, на прохання брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, одержати від компромісарів володимирського підкоморія Яна Бокія Печихвостського і брацлавського войського Юрія Черленковського та суперарбітра Петра Лаща документ, який засвідчив результати проведеного ними розмежування Жорнищських земель брацлавського підкоморія і володінь брацлавського воеводи кн. Януша Збарзького – Данилковецьких ґрунтів, Обідного, Іллінців та інших

Сознане возноз(о) в справе пна подкоморого браславского

Року Чѣ мѣца генвара ВІ дна

На вrade его кр. мл. кгородском Володимѣрском передо мною, Федором Загоровским, подстаростим володимѣрским, постановившисе очевисто

шляхетніи Юско Клюиво́да, вознии енерал земли и воеводство́ Киевско́(о), Во́лыньско́(о) и Бра́славско́(о), ку записаню до книг тыми словы сознал, *иж, деи, року прошло́(о) девѣдесѣт шосто́(о) мсца ноѣбра пѣтогодѣт днѣа*, маючи ꙗ при собе шляхту людеи добрых *пна* Алекса́ндра Ржисковско́(о) а *пна* Фе́дора Вороти́нско́(о) за посланѣм *ѣг(о) мл. пна* Лаврина Песочинско́го, подкоморо́(о) бра́славско́(о), в справѣ *ѣг(о) мл.*, напро́д было́м *ѣ ѣг(о) мл. пна* Яна Бо́киа Печифостско́(о), подкоморо́(о) володи́мерско́(о), в господе́ его *мл.* в Бра́славли, в до́мѣ Миха́ила Жи́да, прѣпоминаючи *ѣг(о) мл. пна* Писочинско́(о), што водле компромису его *мл. княз* Гду́ш Збара́зкки, воевода бра́славсккии, с приателем рѣки своеѣ *пном* Ю́рьѣм Черни́лковским¹, вои́ским бра́славсккии, з ѡдноѣ, а пан подкомори́и бра́славсккии з своим приателем, с тым то подкомори́м володи́мерским, з дрѣгоѣ стороны, ꙗко с компромисарми, *выеждчали на кгрунт на час певныи мсца августа двѣдѣт трѣте́(о) днѣа* в року девѣдесѣт шостом. Которыѣ приатели згодне межи нами и² *ѣ вси*³ // розници кгрунтовыѣ, *ѣспокоѣне и розграничѣне* вичноѣ кгрунто́в жорни́цккии *пна* Песочинско́(о) *ѡт* кгрунто́в *пна* воеводи́и бра́славско́го дани́лковсккии и инши́х приле́глых, в процесѣ и в том компромисѣ менованых, *ѡт* Ѡбодно́го, Илинѣцѣ, *ѡт* Красно́силско́го и *ѡт* инши́х, е́сли бы приле́гли, *ѣчинили*⁴, *листы* пописа́ти и *ѡт*прати́ти зара́з на том термине́ мили; а где бы се тыѣ компромисары не згоди́ли, то́гда его *мл. пан* Петро́ Лашцѣ, ꙗко *сѣперабитр*⁵ *сполныи*, на то́т же час, сам то все ѡкончи́вши, *листы* пописа́ти и *ѡт*прати́ти *мл.* И ꙗко то все менови́те то⁶ ѡписа́но на том компромисѣ. Которо́мѣ, ꙗко была́ потреба, на *ѡн* час до́сыт се не дѣяло ани во всем стало, и тыѣ компромисары ани *сѣперабитер*⁷ при сыпаню ко́пцѡв сами не *были*, *листов там*⁷ *термине*⁸ *справивши* и *сторонам* не розда́вши, розно се проч *розе́хали*, *болшеи там* не бавили и до се́го⁹ *панѣ* Песочинско́му за *ѣставично́ю* прозбо́ю его *вси* згодне *споломѣ*, ꙗко се што на *ѡн* час дѣяло, на *писме* ничо́го не давали. И *пытали пна* Бо́киа, е́сли бы ꙗкие *листы* *панѣ* воеводи́и бра́славско́му в тои справѣ *ѡт* *них* *вже* *выданы* *были*, ꙗко *пна* Песочинско́го *все ѡт* *них* *видомѡсть* *ходит*, на *розсудок* тоѣ *справы*, *сыпанѣ* *ко́пцѡв* *граничныхъ* *через* *вас* *ѡ* на *ревидованѣ* ꙗкихсѣ *пасекъ*, *ѡ* *просечи* *их* *млѣть*¹⁰, *ѣмѣ* *лист* *свои* *згодъныи* *або* *ꙗкии* *ко́лвѣкѣ* *знакѣ* на *писми* тоѣ *справы* *дали*. Ино *панѣ* подкомори́и володи́мерсккии *ѡтказаль*, *ижъ, деи*, *таѣа* *справа* не *такимѣ* *способомѣ* и *пора́дкомѣ*, ꙗко *компромис* *ѣчил*, на *том термине* *ѡтправовалисе*¹¹, *бо* *ꙗ*, *панѣ*¹² *Черленковсккии*, *первѣси*, *нижли* *бы* на *розсудок* *сѣперабитра*¹³ *припала*, *ѣе* не *розсужовали* и *выроку* *згодно́го* ани *незгодно́го* // *ѡнои* не *чинили* ани *того* *комѣпромисѣ*, *декрѣтов* *трибу́налсккии* и *инши́х* *доводѡв* *правныхъ*, и *листов* *самыхъ* *граничныхъ*, *ѡт* *пна* *подкоморо́го* *бра́славско́го* *показованыхъ*, *перед* *нами* и *перед* *аном*¹⁴ *Лашцѣм* *тамѣ* на *ѡнѣ* *час* не *читано*, *бо* *зара́з* *до* *тоѣ* *всѣѣ* *справы* *панѣ* *Лашцѣ* *примѣшалѣся*. Там же *потомѣ* *по* *кгрунтахъ* *межи* *Жорни́цами* и *Дани́лковѣц* *ѣздили*, *ко́пцѡв* *жа́дныхъ* *при* *нас* не *сыпано*, *до* *пасекъ* *теж* *ни* *ѣакихъ* *ѣсмо* не *ѣздили* и *их* не *видили*. *Толко* *то* *видано*, *же* *панѣ* *Иван* *Красно́силсккии*, *при* *тои* *справѣ* *зѣ* *его* *милѡсти* *княземѣ* *воеводи́ю* *бра́славсккии* *бѣдѣчи*, [...] ¹⁵

¹⁶стародавнее границы своеѣ Криковецкоѣ¹⁶, кѣ кгрѣнтов¹⁷ п̄на воеводы браславского Данилковских¹⁸ прилеглаю, быти признавалъ. И тоѣ теж добре паметамъ, же пан подкомории браславский не ѿдно ѿ Даниковец, але теж ѿ Ильинец, ѿ п̄на Красносилского и ѿ Ободного Ѹспокоенъа и розграниченъа Ѹпоминалсе, речкѣ Климетинѣ и Собоку, также за Собькомъ и за Собоу кгрѣнты свои власные быти, яко процес и компромис Ѹчит, Ѹказовалъ. Лечъ его милость княз воевода браславский, вымовляючися, же не самъ Ободное держиты¹⁹, болшеи граничити и нигде далеи ехати не хотил. И мы теж не ехали и ничего далеи не справовали, ѿ што пан подкомории на нас и на его мл. п̄на воеводѣ ѿ неѸчиненъе досыт тому комъпромисѣ ѿповедался и возными ѿсветъчилъ, просечи, абы емѣ и на писме того доложено было. Што есмо ѿбещали и затымъ есмо жадных листов тамъ на ѿнъ час не писали, не печатали. И такъ сѣ²⁰ розные мистьца ѿттол розехали. И назавтриѣ // ѿповедил ми пан подкомории браславский, иж слѣга п̄на воеводы браславского Лавринѣ Кѣлчикъ самъ, куды хотѣа, по кгрѣнтахъ ездечи, копцы сыплеть. То пакъ, деи, потомъ [...] ²¹его милость пан Петръ Лащъ прислал до мене в двор мои до Махновец листъ на тѣю справѣ межи паномъ воеводою и паномъ подкоморимъ браславским под титѣломъ на всех трех готовыи, ѿт его милости самого без нас написаныи, в котормъ ѣа, видачи много речей не водле того, яко²² сѣа дигало, пописаныи, ѿного печатати не хотилъ, а за Ѹпевненемъ его милости п̄на Петра Лаща, якобы вже и панъ подкомории браславский, трактѣючи зъ его мл. ѿколо двох недел, на томъ писме перестати мель, запечаталемъ з ѿсведченемъ, если бы на то пан подкомории, яко его мл. пан Лащъ²³, тои дилъ зезволилъ. ѿдно ж, деи, ѣ мене копия того листѣ не зостала, але, порозѣмившися с паномъ Лащемъ и с паномъ Черленковскимъ, згодне листѣ, што бѣдетъ слушного, п̄нѣ Песочинскомѣ боронит не бѣдѣ. А потомъ того ж дна там же в Браславлѣ былomorphic ѣ его милости п̄на Лаща в госпode в тои же справе ѿт п̄на подкоморого браславского, ѿ таковыи же листѣ згодныи с компромисарми, яко сѣа деет, просячи. Ино его милость пан Лащъ ѿтказал, иж, деи, ѣа, листъ в тои справе граничныи, под титѣломъ на всех трехъ справивши, на котормъ панъ Песочинский, трактуючи зо мною самымъ в домѣ моемъ Литинѣ²⁴ ѿколо двох недел²⁵. А тепер, деи, ѣа жадного листу бы сѣа [...] ¹⁵перевернѣти [...] ¹⁵п̄нѣ подкоморому не дам. // А потомъ того ж мсца ноебра двадцатого дна в рокѣ деведесѣат шостомъ ездил и был есми ѣ его мл. п̄на Черленьковского во имену и дворе его мл. Черленкове ѿт п̄на подкоморого браславского, ѿ таковыи же листѣ, ѿт всех их мл. панов сѣудей полюбовныхъ згодныи, просечи. Его милость ѿтказав, иж, деи, ѣа давно листѣ, которыи его мл. пан Лащъ справил, до мене прислалъ, запечатал и п̄нѣ воеводе браславскомѣ выдал, маючи тѣю ведомост ѿт его милости пана Лаща, же и пан подкомории браславский на немъ перестал и взялъ; а если, деи, якого листѣ п̄нѣ Песочинскомѣ надо би, нехаи сѣа его ѣ п̄на Лаща Ѹпоминаетъ; а мы, яко есмо сполне ѿтправовали, згодившися, дати его можемъ. И такъ их милость вси никакого листѣ п̄нѣ Песочинскомѣ в тои справе згодне дати не хотили и не

дали, и мене ни щимъ отправили. А кдѣмъ то все пнѣ Песочинскомѣ отказалъ, тогда его милость на тѣхъ то пановъ компромисаровъ и на сѣперабитра¹³ ѿ неѣчинене досытъ тому компромисѣ и ѿ неподанье соби листѣ тое sprawy, и ѿ зарѣчене, и ѿ шкоды свои святѣчилься, и просилъ, абыхъ то все на ѣриде до кнѣи съзналъ. Гдѣко жъ сознаемъ.

Которое то сознанье возного га, принявши, до книгъ кргодскихъ записати казал. Гдѣко жъ записано.

ЦДІА України в Києві, ф. 28, оп. 1, спр. 30, арк. 10–12. Оригінал.

¹Черленковским ²и зайве. ³⁻³Подано двічі. ⁴ѣчинити ⁵сѣперарбитер
⁶Зайве слово. ⁷Далі пропущено на. ⁸Далі пропущено не. ⁹Далі пропущено
часѣ. ¹⁰Далі пропущено абы. ¹¹отправоваласе ¹²пан ¹³сѣперарбитра
¹⁴паном ¹⁵Нерозбірливе слово. ¹⁶⁻¹⁶стародавнью границѣ свою Криковецкью
¹⁷кгрѣнтом ¹⁸Данилковским ¹⁹держить ²⁰Далі пропущено в або на. ²¹Два
нерозбірливыхъ слова. ²²Подано двічі. ²³Далі має бути подал або ѿповедил.
²⁴Далі має бути в. ²⁵Далі возний не подав кілька слів.

№ 278

1597 р., березня 7. Варшава, на сеймі. –

Привілей короля Сигізмунда III братам Семенові, брацлавському земському судді, і Богданові Ободенським та Григорієві, Янові і Василеві Промченкам на проведення в новозаснованому містечку Демидівцях щороку двох ярмарків і щотижня торгу

Привилеи на торги, ярмарки Ободенским // и Промченком

Жикгимонт Третий etc.

Ѵзнаимуемъ тѣмъ листомъ нашѣмъ всѣмъ вобецѣ и каждому зособна, кому то ведати належит, нинешнимъ и на потомъ будучим, ижъ што которое местечко, названое Демидовцы, ѣ воеводстве Браславскомъ лежачое, шляхетные Семен, судѣа земскии браславскии, а Богданъ Ободенскии, Григорей, Гдѣнъ а Василевич¹ Промченкове ново на власномъ и дедичномъ кгрунте своемъ Демидовецкомъ заложили и, хотечи в томъ местечку Демидовцахъ, именуемъ своемъ, порядокъ, како вьншихъ местехъ ест, заховати, били намъ чоломъ, абыхмо имъ в томъ имену ихъ местечку Демидовцахъ торгъ на кождѣи тыиденъ и ярмарки два ѣрочистые мети позволили. А такъ мы, гсдрь, бачачи быт в томъ речъ слушную, вперед реченымъ Ободенскимъ и Промченкомъ в имену ихъ в местечку Демидовцахъ ярмарки два ѣрочистые, которые по две недели стати мають, першии на денъ светог(о) ²⁻ ²⁻ рѣског(о) свѣата а дрѣгии на денъ свѣатог(о) ²⁻ ²⁻ рѣског(о) жъ свѣата и торгъ на кождѣи тыиденъ в денъ ²⁻ ²⁻ держати и торговое выбирать

позволили есмо и сим листом нашим позволяем вечными чсы, даючи волност, яко мешчаном демидовецким, такъ и людем посторонным и чужоземскимъ заграничным, на торги поменье³ и гармарки чрочистые до тог(о) местечка вперед речоног(о) Демидовецъ приездчати и торги чинити, шинковати пивом, медом, горилкою, вином, брагою, кони и иное всякое быдло продавати, куповати, товары косматые, сукоניותе и иные всякие за товары менити и всякие гандли продавати, ѿдно штобы не было з чближенем // прав мест и местечок прилежных и без вшелаког(о) гамована и зачепки доброволне людем приездчим ѿтеждчати. Нижли абы таковые люди не были, которых в местех и местечках наших переходывати и справ таких мети права и привила коронные забороняють. То тежъ варуемо, же мешчане местечка преречоного Демидовского людеи люзных и без службы се бавечих такого ни народч в том местечкч переходывати не мають и жадного ѿбцована и сполку своего з таковыми чинити не бчдчть, тежъ вшелакое живности и ловч кчн, порохов и стрелбы за пороги людем своволным досылати, додавати и с того местечка никого за границч для збродни и зачепки с панствы суседскими выправовати не мають. И на то есмо дали преречонным Ѡбоденским и Промченком сес наш листъ с подписанем рчки наше королевское, до которого на большчю твердост и печать нашу короннчю притиснчти есмо казали. Писан ч Варшаве на соиме валном коронном лѣта Божого нароженя тисеча петъсоть деветьдесять семого мсца марта семого дна а панована королевствъ наших полског(о) десятого а шведьского четвертьтог(о) року.

Sigismundus Rex

Floria(n) Oliessko

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 201, л. 120–121. Оригинал.

¹ Василеи   ² -² Мисце для подання дня.   ³ поменьене

№ 279

1597 р., березня 22. Варшава, на сеймі. –

Впис у книгу коронної канцелярії, на прохання брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Корибутовича Збараського, акту розмежування його маєтків Немирівського, Коровайнівського і Данилковецького та Жорницького маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, проведеного на їхнє прохання компромісарами брацлавським войським Юрієм Черленковським і володимирським підкоморієм Яном Бокієм Печихвостським та суперарбітром літинським державцею Петром Лащем зі Стремилъча (1596 р., серпня 23. На урочищі біля Ярославова ставу, що над річкою Собком), і впис усного зобов'язання синів цього воєводи пінського старости Юрія і Криштофа, даного ними перед тією ж канцелярією, дотримуватись визначених цим актом маєткових меж

Вписане декрету компромисарского пана воеводы браславского

Жикгмонт Третий etc.

Узнаемъ тым листом нашим, кому того потреба будет вѣдати, иж, станѹвши очевисто перед нами, гсдрем, и книгами нашими канцлерийскими, велможныи княжа Гдуш Корибѹтович Збаразский, воевода браславский, староста нашъ кремчанецкий, ѹстне а доброволне ку записованю до книг наших канцлерийских сознал, иж што суди полюбовные, сполне обраные, нижеи в сем листе менованые, розницы кгрѹнтовые межи добры, з одное стороны, предреченог(о) воеводы браславского, ѹ воеводстве Браславском лежачими, Корованюю, Данилковцами и селы немировскими, а добры, з другѹе стороны, ѹрожного Лаврина Песочинского, подкоморого браславского, Жорнищами, межи ними померковали и ѹспокоили и границы ѹчинили, копцами засыпали и знаки граничные починили, и декретом своимъ ѹтвердили, и обеюм сторонам вечне держати приказали, яко ширеи на всѣх постѹпках тое справы, компромисе и декрете сѹдеи полюбовных описано и подостаткѹ выражено ест. А так чинечи досыт велможныи воевода браславский обликгу компромисѹ, декрет компромисарский, в тои справе на обе стороне слѹжачии, перед нами положивши и его во всем ѹстным и добровольным нинешным сознанемъ своим ствержаючи, и то все в нем описаное вечне держати хотечи, просил преречоныи велможныи воевода браславский, // абы тот декрет компромисарский до книг канцлерии нашоеи в сес наш лист ѹписан был. Которого мы огледавши и чытаног(о) перед собою выслѹхавши, рассказали есмо до книг канцлерии нашое и в сес наш лист вписати. И так се в собѣ слово в слово мает:

Петръ Лашъ з Стремилча, державца литинский, Юреи Черленковский, воиский браславский, Гдн Бокей Печифостский, подкомории володимерский

Узнаемъ тым нашим листом, иж што в року теперешнемъ тисеча патсот девятдесат шостом мсца июля дванадцатог(о) дѣня в Люблине на трибѹнале ясне велможныи пан Гднѹш кнжа Збаражское, воевода браславский, староста кременецкий, а ѹроженыи его млт. пан Лаврин Песочинский, подкомории браславский, маючи з собою розницы в кгрѹнтех, то ест его млт. пан подкомории браславский от имени своего Жорнищъ а его мл. пан воевода браславский имени своих, кгрѹнтѹ своего Немировского, Корованеского и Данилковского, а не припускаючи тых розниц на децязию правнѹю, обрала себе на рознане тых розницъ межи тыми поменеными кгрѹнтытѹ своєї нас, полюбовных судей, то ест з рѹки своее его мл. панъ воевода браславский мене, Юря Черленковского, воиског(о) браславског(о), а з рѹки своее пан подкомории браславский мене, Гдн Бокей Печифостьского, подкоморого володимерског(о), а мене, Петра Лаща з Стремилча, державцѹ литинского, сѹперарбитрем зобополным, так его мл. пан воевода браславский, яко и пан подкомории браславский, кгда бы ся тые приатели их мл., вышеи помененые, в чом згодити не могли, сполне обрала, принявши и назначивши себе в листе записе, перед сѹдом головнымъ трибѹнальским в Люблине зезнаном,

час, мѣстце и ден певныи зъехати и оныи розници кончити в року теперешнем тисеча пѣтсот // девѣтдѣсѣат шѣстом мѣсца августѣ двѣдцѣат третѣго дѣна, то ест на мѣстце певное Ѹ Круглого леска сами зъехати и насъ, приѣтелеи своих, звести, подъ розсѣдокъ нашъ подълечи, оного(о) послушнымъ быти, на немъ перестати, отъ него нигде не апелевати, але на всемъ, што мы розсѣдкомъ нашимъ Ѹзнаем и межы ихъ милостеи застановимъ и заграничимъ, то все подъ закладомъ вечне держати обовезалисе, ѣко то ширеи а достаточнеи на томъ листѣ записе ихъ милости, передъ сѣдомъ головнымъ трибуналскимъ в Люблинѣ зезнаномъ, описано и доложено ест. А так мы, ѣ, Юреи Черленковскии, воискии браславскии, ѣ, Гднъ Бокеи Печифостскии, подъкомории володимерскии, а ѣ, Петръ Лащъ з Стремилча, ѣко суперарбитеръ в тои справѣ, за прозбою такъ его милости пѣна воеводы, ѣко и пана подъкоморого браславского до тоѣ справы помененое ¹везваныи и обраныи¹, на тот помененыи денъ августа двѣдцѣат третии в рокѸ теперешнем девѣтдѣсѣат шѣстом на час и мѣстце назначоное Ѹ КрѸгломо леска зъехали. И кгды обоѣ сторона, такъ его млт панъ воевода браславскии, ѣко и панъ подкомории, перед нами очевисто на оном мѣстцѸ Ѹ Круглого леска ставши, жалобы свое и розници в кгрѸнтѣхъ помененыхъ выводили и оказывали, выслѸхавши на оѣбе стороне споровъ и выводовъ правныхъ а припатрившисе розницѣамъ в кгрѸнтѣхъ все достаточне а добре зрозѸмѣвши, заховѸючисе водлугъ права посполитого, свитьки есмо ихъ мл. оѣбеюмъ сторонамъ ставити наказали и ставили а за постановеньемъ светков з обудьвухъ сторон, которыхъ такъ его милость панъ воевода браславскии водлугъ права посполитого // з стороны своеѣ, ѣко теж и панъ подкомории браславскии тежъ з стороны своеѣ передъ нами ставили, сведецтвъ на оѣбе стороне выслухавши а видечи быти з стороны его милости пѣна воеводы браславского(о) во всемъ сведецтво и доводъ водлугъ права посполитого слушьныи, по выслуханю сведецтвъ и светков на оѣбе стороне, напродъ поехали есмо, поминѸвши рогъ лѣса великого, которыи рогъ и лѣсъ прозываютъ Вербецкимъ рогомъ, в которомъ лѣсе и розѣ пасеки поддѣныхъ немировскихъ, пасека воита немировского Лаврина Долгана, дрѸгаѣа Микиты Кудлаѣа, третѣѣа Антонова, четвѣртѣѣа Карпа Чорного. Поминувши тотъ рогъ Вербецкии и пасеки помененые Ѹвесъ, къ Короваиноу приехали есмо за онымъ рогомъ к лескѸ, которыи прозызають Прозоровыи Круглыи лесок, и взявши оѣт того леска на спольѣ к дѸбови, Ѹ которого дѸба пѣту ихъ милостъ граничнѸю Ѹчинити, самого дѸба настегати и коло него копѣць первыи Ѹсыпати казали. Оѣт тоѣ пѣты и копца первого простуючи просто все правцемъ до Гдрославова ставѸ, на рѣчце Собку лежачо(о), оѣт пѣты перьвого копца черезъ долиньку и черезъ поле, прозызаемое Бледликовоѣ, черезъ рудѸ Лопеню, просто простѸючи правцемъ до того Гдрославова ставу черезъ Ѹсю дѸброву, копцы сыплючи, и² знаки чинити есмо казали, то естъ почавши оѣт тоѣ пѣты Ѹ Прозорового леска КрѸгломо коло дѸба Ѹсыпано(о) першого копца аж до оѣстатнего копца, которого надъ самую греблею Гдрославова ставѸ, на

речце Собку лежачого, над скалою ўсыпати есмо казали. То *ест* ўсих копцов от паты границы // а до *остатнего* копца копцовъ двадцат два. А што се дотычет самого Ёрославова ставу, на речце Собку лежачого, того его мл. пан воевода браславский з розсудку нашог(о) доброволне пнѹ подкоморомѹ ўстѹпил. Которог(о) ставу мае^т его мл. пан подкомории браславский и потомство его милости з волным заливком, такъ похочет, спустом, млынами, их вымелками и всакими пожитки водлугъ воли своее на вечност ўживати. А тые вси кгрѹнты, верхѹ менованые, ўзавши от леска Крѹглого Прозорового, от паты першого копца, коло дѹба ўсыпаного, просто все правцем аж до *остатнего* копца, которыи над самою греблею Ёрославова ставу под скалою ўсыпан естѹ, по левей кгрунты до Немирова, Коровиное и Данилковецъ его милости пнѹ воеводе браславскому и потомствѹ его милости, а по правои до Жорницѹ и став Ёрославов его милости пнѹ подкоморомѹ браславскомѹ и потомству его милости на вечност есмо присѹдили. И маю^т ихъ милост ѿбоа сторона сами и потомство ихъ милости по тые копцы и знаки, через нас ѹ сыпаные и заграничоные, водлугъ сего листѹ, розсѹдку и заграничена нашого ўживати, держати, их не зрѹшати вечными часы под закладом, в листе записе их милости в Люблине на трибунале зезнаномѹ, поманеным, десетма тисечма золотых полских. И на то мы, а, Петръ Лащъ з Стремилча, дерѹжавца литинский, тако сѹперарбитер в той справе, а а, Юрей Черленковскни, воиский браславский, а а, Ёан Бокии Печифостский, подкомории володимерский, тако суди полюбовъные // в той справе, даемо его милости пнѹ воеводе браславскомѹ и потомствѹ его милости, также панѹ подкоморомѹ браславскомѹ и потомствѹ его милости тот лист сѹдѹ нашого под нашими печатми и с подписом рѹкъ нашихъ. Писан на ўрочищу ѹ ставѹ Ёрославова, над рекою Собком лежачог(о), надъ копцемъ *остатнее* паты, над самою греблею Ёрославова ставу ўсыпаного року по нароженю Сына Божого тисеча пачсот деведесат шостого мсца августа двадцат третего днѹ. В которого то декретѹ сѹдеи полюбовных, вышеи вписаног(о), печатей три а подписы рук тыми словы: Piotr Laszcz s Trzemilcza, w tey sprawie na on czas superarbiter, dzierzawca litinski. Юрей Черленѹковский, воиский браславский, рѹка власная. Ёанъ Бокеи Печифостский, подкомории володимерский, рѹка.

При котором таком сознанию своемъ того декрету компромисарского, поданю его до книг канцлерии нѹшое велможныи воевода браславский, тут же зараз стоачи а чинечи досыт ѹв *остатку* компромису и ѿблиггу свомѹ, не могучи в земстве браславском ставит сынов своихъ ўрожных Юрия, старосты пинского, а Криштофа Збаразских для ѿтездовъ их до чужих земель, тут перед нами, гсдремъ, и книгами канцлерии наше до сознания и ўтверження того жь декрету комъпромисарского и границ, через тых то сѹдеи полюбовныхъ, вышеи мененых, межи добры Песочинског(о) Жорницами а добры Немировскими ўчиненых, декретом их ствержоных, ставил. Которые то сынове велможного воеводы браславского вышѹ помененые Юрей, староста // пинский, а Крыштофѹ,

княжата Збаразские, през отца своего постановленные, перед нами, господаремъ, и 8 книг наших канцлерскихъ очевисто стоючи, добровольне з стороны своеѣ, чомъ бы ѿдно з добръ своих Немировскихъ тым границамъ подыльчи мели, тые границы, в декрете компромисарскомъ ѿписаны и стверъжонные межи добры пна отца своего и их властными Короваиноу, Данилковцами и селы немировскими а добъры Песочинского Жорнищамй, през компромисаров з обеюх сторонъ чиненные и декретом их милости 8тверъжонные, и тот судъ полюбовными компромисарскими, вышеи мененыи, през отца их мл. перед нами и книгами нашимии сознанемъ его милости очевистым стверъжонныи, во всемъ томъ нинешнимъ сознанемъ своимъ на себе приняи, ствердили, 8моцнили и тые границы водле того декретъ компромисарского с части своеѣ Песочинскимъ³ ѿ добръ своих Немировскихъ вечно деръжати нинешнимъ сознанемъ своимъ ѿбликговали и записали. И просили нас, абыхмо таковое сознане их до книг канцлерии нашеи и в сѣс лист нашъ записати казали. А так мы, гсдръ, прозбе пререченои, ѿко слушнои, ласкаве сѣа прихилаючи, сознане в тои справи так велможного воеводы браславского, ѿко и сыновъ его млти, вышеи мененныхъ, тымъ нинешнимъ листомъ нпшимъ ствержаемъ и в моцы зуполнои актъ суди полюбовныхъ, такое ест ваги и правности во всехъ ег(о) // артикулахъ и понктехъ, заховѣм. До котореи речи на болшю твердост и печат ншу корунную притиснути есмо казали. Писанъ 8 Варшаве на сеиме валномъ корунномъ. Лѣта Божого нароженѣа тисеча пятсотъ девѣтдѣсѣатъ сѣмого мѣсѣа марца двѣдцѣатъ второг(о) дня а пнована королевствъ нпшихъ полского десѣтого а шведског(о) четвѣртог(о).

Joan(nes) Zamoisky, cancell(arius)
generalis et ca(m)piductor) R. P.

Справа гасне велможног(о)
пна Гдна Замоиског(о)
зъ Замостѣа, канцлера и
гетмана наивышшого
корунного, белзског(о),
малборског(о), кнышынског(о),
межирецког(о), дерпског(о),
ѿворовског(о), кгродецког(о),
кгарволинског(о) старосты
Florian Oliessko

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 197, л. 96–99 об. Оригинал. Те саме: ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 58–60. Засвідчена копія, видана коронною канцелярією 12 липня 1597 р. Впис цього акту у книгу коронного трибуналу 16 травня 1603 р.: Там само. Спр. 4050 II, арк. 80–82. Засвідчена копія.

¹ везваными и обраными   ² и зайве.   ³ Песочинского

1597 р., квітня 3. Брацлав. –

Позов Брацлавського земського суду літинському державці Петрові Лащу зі Стремільча з вимогою з'явитися на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про те, що той як суперарбітр з брацлавським війським Юрієм Черленковським та володимирським підкоморієм Яном Бокієм Печихвостьським як компромісарами провів розмежування його, позивача, Жорнищського маєтку та Данилковецького маєтку брацлавського воєводи кн. Януша Збаразького неправомірно на користь останнього

Запис возного енерала Лаврина Плотницького про те, що 25 квітня 1597 р. він увіткнув цей позов у ворота Літинського двору

Sigmundus

Tobie, vrodzonemu Piotru Łaszczu z Strymilcza, dzierzawcy lietinskiemu.

Z urędu twego superarbitrowskiego przez kompomis spolny ot wielmoznego kniazia Ianusza Zbarazskiego, woiewody brasławskiego, obzalowanego, z iednei, a ot urodzonego Ławrina Piaseczinskiego, podkomorzego brasławskie°, aktora, z drugiej strony, w sprawie, nizey napisanei, w roku przeszłym dziewiecdziesiot szostym miesioca iulia dwunastego dnia w Liublinie włożonego a ot wiernosci twei, takze i ot pewnych prziiacioł kompomisarow, to iest urodzonych Jura Czerlienkowskiego, woiskiego brasławskiego, z ręki kniazia woiewody brasławskiego, a Iana Bokieiia Peczychostskiego, podkomorzego włodziemierskiego, z ręki podkomorze° brasławskiego, wysadzonych, na siebie prziietego, takze ze wzystkich dobr wiernosci twei liezących i ruchomych, gdzie iakokolwiek tobie naliezących i mianuiących, y z osoby twei przykazuiem, abys za sim pozwem przed sądem naszym głównym tribunału koronnego w Liublinie w roku niniesznim dziewiecdziesiąt siodmem, gdy takie sprawy zwykłym porządkiem miedzy sprawami wrzędowymi bądź w woiewodstwach wołyńskim abo w iakim z ynszych abo w brasławskim sodzony będą i ta sprawa z reiestru przypadnie, oblicznie i zawicie stał na załobę i prawne popiranie przerzeczonego podkomorzego brasławskiego, ktory wiernosc two pozywa o to, yz wedlie wyzei opisanego kompromisu, sciągaiące° sie s procesow i pierwszych przewodow prawnych o grunty i krziwdy podkomorego brasławskiego zorniszczskie mieli te obudwie stronie s tymi kompomisarzami i s tobą, superarbitrom, stawic sie na czas złożony ot daty tego kompromisu za szesc niedziel, to iest miesioca awgusta dwudziestego trzeciego dnia w roku dziewiecdziesiąt szostym na miescu pewnim, mianowicie w okragłego liaska ot Daniłkowiec, gdzie Piaseczinsky postawi, a tam porządkiem, w kompromisie opisanym, naprzod te kompomisary tilko sami dwa nie o cząstke, alie zgoła o wśzytkie roznicy z strony tych gruntow podkomorzego brasławskiego zorniszczskich ot gruntow pana woiewody brasławskiego daniłkowskich i inszych, do nich prziliegłych, w procesech mienowanych i tym kompromisem warowanych, to iest iako ot Obodnego, ot Iliniec i ot gruntow

Krasnosielskiego, przez pana wojewode zabranych, a na niem ot Piaseczynskiego z oczewistei rosprawy tak za dowody prawnymi, iako i za własnym wyrzeczeniem pozwanego dekrzetami trybunalskimi zyskanych, // iednoz w posesiia nie wszitkich poddanich, i tez za osobliwym powarowaniem, jesliby-sie prziliegłosc pokazala ot Niemirowa i Korowainoie, skuteczne wspokoienia u granicy wieczne vczinic, jasnie oznaczyc i prawnie obwarowac, to iest i listy popisac, zapieczetowac y zgoła wszystko skonczyc zaraz na tem terzminie mieli. A w niewykonaniu tei rzeczy zgodnie przez tych kompromisarzow toz władza tobie, supearbitrowi, otworic sie miała, iako mianowicie a szyrzey w tym kompromisie wszytek porządek do tego i władza wam oznaczona była. Jakosz na ten rok wszystkie osoby, do tego aktu naliezne, tam stanowili sie. Jednoz ty s tymi kompomisarzmi nie wedlie kondycey y artykułow tego kompromisu a prawa pospolitego i zwyczaiew w takich sprawach, z dawna zachowały, postępuiac i nie takim poządkiem, iaki wam był zamieron, władzy swei w postępkach i przesłuchaniu tei sprawy vziliscie ani kompromisu tego, dekretow sądu glownego, iakie do tei sprawy warowanych, nie czytali, takze listow i praw granicznych i inszych dowodow nalieznie nie słuchali, zaczim tez ani gruntom Piaseczynskiego zorniszczskim ot dzierzaw y wszystkich na to obowiązanych nalieznosciey pana wojewody brasławskiego, w procesech mianowanych, o co skutek reczy na tom terminie byc miał, vspokoienia i granic nie vczinili, nie omienowali aniscie tych rzeczey, czego ten kompromis vcział, obwarowali, tilko na tym terminie z iednei strony miedzy Zorniszczami y Daniłkowcami nie od tego Kragłego liasku od Daniłkowiec, gdzie Piaseczynsky wedlie kompromisu zawodził, alie daleko odtąd w poszrodku grontu zorniszczskiego granice, poczynaiaac ot Prozorowych lieskow i ot wierzchowiny rzeczki Łopieni do Jarosławowa stawu na rzeczce Sobku i na Klimiatinie, na własnim gruncie zorniszczskom liezących, panu wojewodzie brasławskiemu zawiedli, a ot Obodnego, ot Iliniec ani od gruntow Krasnosielskiego i ot inszych prziliegłosci kniazia Zbarazskiego, iesliby sie pokazali, vspokoienia i rozgraniczenia zgoła niakiego, czego sie podkomorzy wedlie procesow i kompromisu domawiał, nie vdziałali i nie omienowaliscie, mimo prawo i wszeliaką słusznosc. Jednak i w tym, coscie sprawowali, listow nie popisawszy, nie popieczetowawszy ani sterminowawszy, i skutecznie na tom terminie, iak vczął kompromis, nie otprawiwszy, tegoż dnia dwudziestego trzeciego miesiaca awgusta stamtąd rozno się roziachali y wiecei tam nie bywali, pozwoliwszy panu wojewodzie i bez siebie¹ kopec tam sypac, a po tym // w kilkv niedziel, iako podkomorzego brasławskiego słychac doszło, snaces list swoi graniczny s kompomisarzmi iakoby pod dato tego wyiazdu awgusta dwudziestego trzeciego dnia kniazia wojewodzie brasławskiemu dac miał. Ano to sie pokaze, ze nie rychło po tym terzminie niektore z was s panem wojewodo brasławskim o dawaniu takich listow porozumiewali sie i kopiei na to, iako będą, iescie porozno nie sami sprawowali, alie od kniazia wojewody brasławskiego gotowe brali i tak z iego termin² list iemuscie wydali. A podkomorzemu brasławskiemu iako na onym terminie, tak i potym za czestym przyezdaniem do domow waszych i na inszych miescach, vpominaiaac się obyczaiem prziiacielskim

wrędownie wedlie prawa, listu na to zgodnego albo listow dotątoscie dac nie chciali i nie dali. W ktorym to liscie, kniazia woiewodzie brasławskiemu s terzmin² iego od was danom, iako Piaseczniskiego wiadomosc dochodzi, iakoby nie ta sprawa i granicy na onym wyjezdzie, chociaż nieprawnie, nie wedlie kompromisv a postepku zwykłego odprawowane, popisany³, alie snac wszczętem samym takich granic w poszrodku gruntow ie^o własnych zorniszczskich opisaniem ku iego gorzszeniu ot wszystkiech suchrannikow starodawnych iegoscie odcieli a naroznikow i kopcow s ktoreyby strony ot czyich wzdy liubo tez iego własnych aktorowych dobr, gruntow albo iakich vrocyszcz y po ktorych przilechłosciach y znakoch⁴. A zas w ktorey [...] i polu te granicy sciągac by sie mieli, wedlie zwyczaiu prawa i tego kompromisu nie mienowali i nie obwarowali. Na ostatek przimow, wywodow prawnych i protestacy podkomorego brasławskiego, na onym terzminie czynionych, izescie iego o wszitkie rzeczi graniczne i ze wszystkiech stron ot pana woiewody brasławskiego wedlie kompromisv nie vspokoili, chociaż, na on czas prziiąwszy, w list swoi wpisac obiecali. A potom i terzminowawszy, snac iescie w ten list tego i inszych rzeczy wedlie postepku iego w kompromisv nie pisali, nie powarowali i zmianke zadney nie vczinili. Ktorem to postępkem swym nad tot kompromis i nad prawo coscie Piaseczniskiego w tej krziwdzie iego ot kniazia Zbaraskiego vspokoic mieli, to, dei, ieszcze ze wszitkich miarz i stron thakimi granicami i listem swym, iako iego wiadomosc dochodzi, iakobys prawami iakimis niebieskimi, ludziem na ziemi niezrozumianymi, w więtsze zatrudnienie i wątpliwosc niejedno te grunty i sprawe zorniszczską, alie // prawa wszystkie, vbogą maietnosc y zywoť iego teraz i na czas pszizły s potomstwem iego prziiwedli, vcisneli i skrziwdzili. A tak podkomorzy brasławsky wierznosc twą s tej nalieznosci vrzedv twego superarbitrowskiego, na miescu podkomorzego dobrowolnie prziietego, pozywa ku naprawieniu przez sąd główny tribunalsky nieprawnego postępku twego wykroczenia nad ten kompromis. A porządek i władza, tobie w niem powierzono, mimo prawo y ku okazaniu skrziwzenia swego nieznosnego, nad zwyczaiu prawa, proces i wszeliako slusznosc i tez ku położeniu tego listu przez ciebie liubo przez was kniazia woiewodzie brasławskiemu nieprawnie, iesli tak iest, iako on sprawę ma, danego a ku prziiwiedzeniu slusznemu tej wszystkiej sprawy w swoje własną prawną rzezę, dla vspokoienia pewnego i skutecznego względem tego kompromisu, procesow a prawa i zwyczaiu pospolitego i tez ku nakazaniu więc za twoi albo wasz takowy nieprawny postępek, iako szyrzei na roku przypatym wiernosci twei to wszystko wywiedziono będzie, przeto abys oblicznie i zawicie stał, temu powodowi sądownie odpowidał i vsprawiedliwił się, dekretu sądu głównego słuchał i iemu dosyc czynił. A iako sprawa prziiidzie w dalszym postępku i zatym w szkodach swych Piasecznisky s tobą, takze s towarzyszy twymi Czerlienkowskim i Bokiem całe prawo sobie zachowuiąc⁵. Pisan w Brasławiu dnia trzeciego miesiāca aprzelia roku tysiąc pięćset dziewiedziesiąt siodmego.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4122 III, арк. 56–58.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Roku 1597 miesiąca aprzelia 25 dnia ia, Ławrzin Płotnicki, wozny ienierał, taky pozew wetknołem glowny trybunalsky we wrota dwora litinskiego po pana Piotrza Łaszczu w załobie iego m̄sci pana podkomorzego brasławskiego y rok wedlie tego pozwu na trybunale stanowic się iego m̄sci złożyłem. A za sim stronie powodowei takiize rok tamze stanowic złożyłesmi.

Lawryn Płotnicki,
wozny generał, ręką własną

Там само. Арк. 58 зв. Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

¹ciebie ²terminu ³popisane ⁴Далі має бути не зробили. ⁵zachowuie

№ 281

1597 р., квітня 29. Брацлав. –

Зізнання возного енерала Київського, Волинського і Брацлавського воєводств Лаврина Плотницького перед Брацлавським гродським урядом про те, що він увіткнув чотири позови Брацлавського земського суду з вимогою з'явитися на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про несправедливе розмежування його Жорницького маєтку і маєтків брацлавського воєводи кн. Януша Збараського Данилковецького та інших компромісарями брацлавським війським Юрієм Черленковським і володимирським підкоморієм Яном Бокієм та суперарбітром літинським державцею Петром Лащом зі Стремільча: у ворота міста Прилука – князю, у ворота Черленківського двору – Ю. Черленковському, у ворота Махновецького двору – Я. Бокієві, у ворота Літинського двору – П. Лащові

Wypis s xiąg grodzkich zamku braslawskiego

Po narodzeniu Sina Bozego Jezusa Christusa roku 1597 miesiąca aprzylia 29 dnia

Na wrzędzie Je^o Kroliewskiey Mosczy grodzkim brasławskim przede mną, Grzegorzim Czeczeliem, podstarosczim brasławskim, postanowiwszy się oblicznie, wozny jenerał woiewodztw kiewskiego, wolinskiego y brasławskiego sliachetny Lawrzin Plotniczky timi slowy ku zapisowaniu do xiąg grockych brasławskich zeznal, yz roku teraznieyszego 97 miesiąca aprzilia 25 dnia, majączy ia przy sobie dwu sliachcziczow pana Lawrina Jastrzębskiego a pana Iwana Łubienieczkiego, pokladałem pozwy trzubunalskie s pieszcęzią ziemską brasławską y s podpisem ręki pisarza pana Iwana Mikulinskiego w załobie je^o m̄czy pana Lawrina Piaszczynskiego, podkomorzego brasławskiego. Pirwszy pozew po iego m̄szcz xiąze Janusza Zbaraskiego, woiewody¹ brasławskiego, ktorem wetknął we wrota miesczkie miasta

iego moczy prziluczkiego a wrotnemu y mnogim mieszczanom tameczym iesmy opowiedzial, a to ku przisluchaniu dekretu trzibunalskiego w sprawie, ktora będzie miedzi panem podkomorzim braslawskim, iako z iednego, i panem Piotrem Lasczem s Trzimilcza, dzierzawczą litinskim, iako superarbitrem, a panom Gerzym Czerlenkowskim, woyskim braslawskim, y panom Janom Bokiem, podkomorzym wlodzimirskim, iako kompromisarzmy, o nieslusny ich postepek i sprawie nad kompromis, ktory się w Liublinie stal miesiacza iulia 12 dnia w roku 96 o rozgraniczenie gruntow miedzi panom podkomorzim od imienia je^o Zorniszcz a miedzi panom woiewodą braslawskim od imienia iego Danilkowiecz i ynszych pozilieglosci. Drugi pozew tegoz dnia odnioslem po mianowanego je^o mczy pana Gerz^o Czerlenkowskiego i wetknolem we wrota dworne dwora je^o mczy Czerlienkowskiego a dwornikowi y slugam je^o [...] [opowie]dzialem. Trzeci pozew po przerzeczonego [...] [...] [wetkn]olem we wrota dworne dwora je^o mczy machnowskiego a urzędniku tamoczniemu i slugam je^o mczy opowiedzialem. A czetwerty pozew nazaiutr 26 dnia miesiacza aprzilia ²a to wszitko⁻² w ninieyszim roku i s tąz sliachtą ³pomianowanego je^o mczy pana Piotra Lascza⁻³ wetknolem we wrota dworne dwora ²je^o mczy⁻² litinskiego, hde obecznie mieska, i slugam je^o mczy to opowiedzial. A to wszitko o naprawienie i skutek swy, tak prziwiedzenie tego postempku i sprawy ich o rozgraniczenie pomienionych gruntow, iako sie wiszey pomienilo i na tych pozwech szyrzey y dostateczny opisano. Za ktoremy pozwy i roky na trzibunalskie⁴ wszitkim osobam przerzeczonym stanowycz sie, bądź w woiewodztwach wolinskom abo w iakim z inych, albo braslawskim, gdi takie sprawy wrzędowe sądzone bęnda, zlozil i na nich napisalem. A takiez cztiri pozwy trzibunalskie przy stronie powodowej panu podkomorzemu z napyszem mim zostawyl, y takiez roky je^o mczy na trzybunale zlozilem. A tak ia, vrzāt, toie oczewiscie zeznanie woznego mianowanego do wiadomosczy swy wrzędowej prziniawszy, do xiag grodskich braslawskich zapisacz kazał. Na czo i wipisz s xiag iego mczy panu Lawrzynu Piasoczinskiemu, podkomorzemu braslawskiemu, pod moią pieczęcia iest wydan. Pisan w Braslawiu.

Grzegorz Baibuza

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 35.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Perecma:

Anno 1597 die 29 aprilis. Polozenie pozwow tribunalskich na compromissarow, superarbitra i na strone p. woie(wody) braclawskiego o nievczynienie dosyc compromissom.

Там само. Арк. 35 зв.

¹ woiewodę   ² -² Цей фрагмент зайвий.   ³ -³ Цей фрагмент має бути дещо далі, після двора.   ⁴ trzibunale

1597 р., травня 2. Брацлав. –

Позов Брацлавського гродського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою брацлавського земського судді Семена Ободенського про напад підданих Кам'яногірського маєтку на підданих села Малих Яцківців і пограбування їх

Запис возного емерала Андрія Трембицького про те, що він 9 травня 1597 р. увіткнув цей позов у ворота Кам'яногірського двору

Юреи Струс с Комарова, староста браславский, в[ѣ]нишкии и звинородский
 Ҷрожоному его млсти пану Лаврину Песочинскому, подкоморому
 браславскому.

Жаловал Ҷ су[д]Ҷ моего кгородского Браславского Ҷрожаныи его млст пан Семен Ободенский, судиа [зе]мский браслав[ск]ийи, на в[ашу] млсть ѿ т[о]мь, што ж, деи, року прошлог(о) тисеча пѣ[т]сот девятдесѣат шостого мсца сентебра двадцатого дѣна вѣша млст, пане под[к]омории бра[славский, ...]єлал моцно, кгвалтом ватамана своего каменогорского Семена Петровского, Демка Рудненка и и[н]ших многих подданных своих каменогорских ѿ килканадцѣт чѣлвка, которых им[є]на и прозиска сам, ваша млст, лепей знае[ш]ъ и их ведаешъ, на кгр[ун]т его млсти села Малых Гѣцковецѣ, на врочище над речку Кр[оп]ивную, недалеко врочища Коло[ма]зова. Там же кгвалтовне менованыи в[ата]ман и подданые в. м. дѣтеи поддан[ых] его млсти села Малых Гѣцковецѣ, кот[оры]є быдло пасли, побили и поранили, при котором збитю и раненью Ҷ подданого его млсти з Малых Гѣцковецѣ на име Ҷ Левка взяли и пограбили волов три, купленые по полчетверти копы грѣшей литовских, коров двѣ, купленые по две копе грѣшей литовских, [а Ҷ сы]на, деи, его взяли и пограбили сермагу, купленую за полкопы грѣш[ей лито]вских, шлык берковый, купленый за золотый полский, поас з ножа[ми ...]ми и з ѿгнивом, купленый за десѣт грѣшей литовских, а в мошон[це ... г]рошей литовских, сокѣру, купленую за дванадцѣт грѣшей литовских, Ҷ по[д]даного его млсти Стецка волов два, [купл]єные по три копы грошей литовских, Ҷ Семена волов три, куп[леные по] чотыри копы грошей лито[вски]х, [а] Ҷ сына его сермагу, куплєн[ую за сор]ок грошей литовских, сокѣру, купл[є]ную за ѿсмь грошей литовских, поас з ножами и з ѿгнивом, купленый за ѿсмь грошей литовских, а в мошонце пѣт грѣшей литовских, шлык, купленый за двад[цѣт гроше]и [ли]товских, Ҷ Ивана коров три, купл[є]ные по полторы копы гроше[и литовски]х, сермагу, купленую за золотый полский, сокѣру, купленую за десѣ[т грошей лит]овских, шлык берковый, купленый за дванадцѣт грошей лито[вских... т]от Ҷвес грабеж кгвалтовне взѣвш[и] и пограбивши, за власным роск[азанем] вашеѿ млсти менованыи ватаманъ вашеѿ млсти з тыми помочниками своими до двора вѣшоѿ [мл]сти Каменогорского припровадил[и], а ваша млст ку пожитку своему ѿ[бе]рнул и привлашил. В чом собѣ его мл. [п]ан судѣа, маючи ѿд вашеѿ млсти, пане под[к]омории, жал, кривдѣ а подданыи своим гацковским, вышєи менованыи,

шко[д]ѣ немалую, хочет ѿ том з в. м. очевисто ѣ права мовити и сим моим
позвомъ ѿ то вашу млст позывает. Прото абы вша млст, панє подкомории, ѣ
Бра[с]лавли на рочкох кгородских brasлавских, которые припасти и сужоны быти
мают в року теперешнем тисеча пѣтсот девѣтдѣсят сѣмом мѣца июня
дѣсѣтото дѣна, тако на ро[к]у завитом, самъ сталь, ватамана своего каменогорского
и помоч[н]иков его, вышѣи менованых, // ку праву поставивши, его млсти па[ну]
суди и под[да]ным его млсти во всем ѣсправедливил. Писан ѣ Браславли року
тисеча пѣтсот девѣтдѣсят сѣмого мѣца маѣ второго дѣна.

Печатка

Грегореи Бабуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 39–39 зв.
Оригінал.

Року **1597** мѣца маѣ де[вѣ]тог(о) дѣна ѣтъкнул єсми позов [кгр]одьскии
brasлавскии ѣ ворота [дв]орные каменогорские, писа[н]ыи по его мл. пѣна
Песочинского в жалобѣ его мл. пѣна суди земского brasлавског(о) ѿ грабеж на
рочки кгородские brasлавские, в позве меновите написаные.

Андрѣи Трѣмбицкии, возный
єнерал, рѣкою власною

Там само. Арк. 39 зв. Оригінал.

Регести:

По пѣна подкоморог(о) до Каменогорки ѿ грабеж села Гѣцковец.
An(n)o 1597 d. 4ta maj (!). Pozew na s(ąd) gr(odzki) ex parte g(enero)si
Obodensk[i] po w. w. jmc. Piasoczynskiego de indebita vеха wydany.
Po Ławryna Piasoczynskiego od Obodenskiego. 1597 d. 4 maj (!).

Там само.

№ 283

1597 р., червня 17. Люблін. –

Лист луцького земського судді Федора Чаплича Шпановського,
володимирського войського Василя Гулевича і Андрія Загоровського
брацлавському підкомореві Лавринові Пісочинському про свідчення у їхній та
його присутності перед возним коронного трибуналу Станіславом Лісовичем і
волинським стольником Андрієм Боговитиним, депутатом трибуналу від
Волинського воеводства, володимирського підкоморія Яна Бокія стосовно спроби
вирішити маєтковий спір між Л. Пісочинським і брацлавським воеводою
кн. Янушем Збаразьким, у котрій Я. Бокієві довелося взяти участь як
компромісарові

Мы, Федор Чаплич Шпановский, судья земский луцкий, Василеи Гулевич, воискии володимерский, а Андреи Загоровский, визнаваемъ и гавно чинимъ тымъ нѣшимъ добровольнымъ листомъ комуколовекъ то ведати будеть належало, ижъ дна нинешнего даты, нижси написаное, кгда за преложеньемъ отъ пна Лаврина Песочинского, подкоморого браславского, же панъ Гдн Бокии, подкоморыи володимерский, есть хорымъ, а за приданемъ его млсти пна Матѣя Смокгулецкого, маршалка трибунальского, Станислав Лисович, возныи коронныи трибуналъ Любелского, былъ ъ его млсти пна Бокии, подкоморого володимерского, в госпде его млти в домъ Матыса Молчана, мещанина тѣштошнего любельского на Кгородской ѹлицы, в справе его млсти пна Лаврина Песочинского, подкоморого браславского, котораа са межи нимъ а его млтю кнземъ Гднушомъ Збаразскимъ, воеводою браславскимъ, точила передъ тымъ пномъ Бокиемъ а паномъ Юремъ Черленьковскимъ, комъпромисарьми, и передъ паномъ Петромъ Лацомъ, суперарьбитромъ, а то ѡ певныи кгрунты межи добрыи ихъ за компромисомъ в рокъ близко прошломъ деветьдесатъ шостомъ мца августа двадцать третего дня, ѡ што на нинешнии трибуналъ они и сторона суть запозвани; тамъ же на тотъ часъ при бытности за ведомостю его млсти пна Андрея Боговитина, столника, депутата на тотъ часъ з воеводства Волынского, такъже насъ всѣхъ и иныхъ многихъ людей зацныхъ панъ подкоморыи браславскийи черезъ того возного ѹпоминалсиа и просиль пна Бокѣя, тако комъпромисара своего, абы его млстъ далъ справу скучочную и вѣдомостъ, тако са што тамъ на ономъ терьмине дѣяло и дла чого ему на то листу згодне дати не хотели. Его млт. панъ Гдн Бокии, подкоморыи володимерскийи, а на тотъ часъ будучыи в обложной хоробе, але в зѹполномъ розѹме а доброй памети и вымове, ѡтповедиль, же са потомъ николи с тыми колегами своими пре¹ ѡтлеглость местць видети и ѡ томъ з ними мовити не мог. Але, тако са онъ в той справе не разъ возными светчиль и презъ енерала возного Уска² Ключиводу в рокъ деветьдесатъ шостомъ дна петнадцатого мца ноабра справу давалъ, черезъ которого то и на ѹрадъ до актъ кгородскихъ володимерскихъ естъ ѡднесено, такъ и теперь на ѡную жъ першую справу свою, презъ енерала Ключиводу ѹчиненю, во всемъ передъ тымъ вознымъ трибунальскимъ, такъже передъ его млстю паномъ Боговитиномъ, столникомъ и депутатомъ волынскимъ, и передъ нами зозналъ, тако на листе его и выписе с книгъ володимерскихъ ѡписано. Которое зознанье ез(о) меновите и ширеи тотъ возныи Лисовичъ до сѹдѹ и актъ трибунальскихъ донести мел. Гдко жъ тое ведомости наше даемъ ку сведецству его млсти пну подкоморому браславскому сесъ нашъ листъ с печатми и с подписами рѹкъ нашихъ властныхъ. Писанъ в Люблине дна семнадцатого мса июня, волторокъ, рокъ Божого тисеча пятсотъ деветьдесатъ сегого.

Три печатки

Федор Чаплич, судья земский луцкий, рукою, т.р.
Василеи Гулевич, вои. влод., власною
Андрѣи Загоровскийи, рукою власною

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 44.
Оригінал.

Пересма:

Anno 1597 die 17 junii. Testimonium od sliachthÿ, co býli przÿ woznem v pana Bokiewa w Lublinie.

Там само. Арк. 45 зв.

¹през ²Юска

№ 284

1597 р., червня 23. Брацлав. –

Позов Брацлавського гродського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою брацлавського, вінницького і звингородського старости Юрія Струса про неповернення підданих, які втекли з села Мізякова до містечка Жорнищ

Запис возного Дмитра Щикитинського про те, що він 24 червня 1597 р. увіткнув цей позов у ворота містечка Жорнищ

Юреи Струс с Коморова, староста браславский, вѣнницкий и звингородский Брожономъ его мл. пнѣ Лавринъ Песочинскомъ, подкоморему браславскомъ.

Жаловал єсми в судѣ кгородского Браславского за данемъ sprawy атамана его королевское млсти мизаковьского Супрѣна Царенка, иж в рокѣ прошлом, тако сѣ писало, по нароженю Сына Бѣго Исус Христа тисеча пятсотъ девѣатдесѣат пятом мсца апрѣля двѣдцѣат второго днѣя подданые его королевское млсти з ымена его королевское млсти з села Мизакова, то єст на има Петрушко з сыном своим Никифором, которыи мешкал сполечне в дому Петрѣшка, отцѣс¹ своего, з жоною, з детми, с конми, з быдлом и зо всею з маєтностью своею, Карпѣ а Лаврин Петрѣшенки, з жонами, з детми, с конми, з быдлом и зо всѣми маєтностями своими, а Сєргиѣ, пасынокъ того ж Петрушка, з жоною, з детми, ²с конми², з быдломъ и зо всею маєтностью своею, повтекавши проч, и³ мешкают во имену вѣшеи млсти мѣстечкѣ Жорнищох. Которых твоѣа млсть, пнѣ подкоморыи, принявши до имена своего [Ж]орнищѣ, не д[баю]чи ничего на срокгост права посполитого, выдати их мнѣ, тако старостѣ, не хочеш, в чом его королевское млсти шкода, а мнѣ, старостѣ, зелживость ѿт твоєи млсти немалаа д[ѣ]еть. И хоче⁴ ѿ том з твоєю млстыю в [д]ово[ж]еню справедливости з стороны его королевское млсти [ѿ]чевисто ѣ права мовити. Прото ѣа з вирхности его королевское [мл]сти а владности староства своего браславского, вѣнницкого [и зв]ингородского приказѣю твоєи млсти, пнѣ подкоморыи браславс[ки]и, абы твоѣа млсть ѣ Браславли перед судом кгородским Браславским на рочки

кгородские, которые припадѣт и судовне отправованы будѣт в рокѣ теп[е]решнем девятдесѣт семом мсца июля двадцѣт второ⁵ днѣа, ѣако на рокѣ завитом, [ѡ]бличне сам кѣ праву стал и тых подданных, вышеи менованных, з жонами, з детми, с конми, з [б]ыдлом и зо всѣми маестностями их поставил и мнѣ, их старостѣ, выдал албо за к[о]ждого з них зособна таксы по пятисот гривен гршеи мнѣ заплатил. Писан ѣ Брас[л]авли по нароженю Сына Бжго Исус Христа рокѣ тисеча пятсот девятдесѣт семо[го мсца] июня двадцѣт третего днѣа.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 94. Оригінал.

Року тисеча пятсот[ъ] девятдесѣт семог(о) мсца июня двадцѣт четвертог(о) днѣа ѣтъкнул есми позовѣ кгородскии браславскии ѣ ворота мескии жорниски, писаныи по его мл. пана Лаврина Песочинског(о), подкомориго (!) браславског(о), в жалоби его мл. пана Юри Струса с Комарова, старосты браславског(о) и вѣницкого, ѡ збиглыѣ подданыѣ. За которым позовом маѣт его мл. ку праву стат на рочки кгородские браславскии, ѣ позви меновите ест написаны.

Дмитрии Щ[икити]н[ск]ии,
[во]зными, [рука] власная

Там само. Арк. 94 зв. Оригінал.

Ретеста:

Pozew grodzki na s(ąd) g(rodzki) winn(icki) od atamana mizanowskiego (!) Krola Jmci po w. Piasoczynskiego, podko[m(orzege)], o zbiegłych poddany[ch] krolewskich z Miziakowa do Zorniszcz. 1598 d. 23 juny.

Там само.

¹ ѡтца   ² ⁻² Подано двічі.   ³ и зайве.   ⁴ хочу   ⁵ второго

№ 285

1597 р., липня 2. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про несправедливе розмежування його Жорницького мастку і мастків брацлавського воеводи кн. Януша Збарзького Данилковецького та інших компромісарями брацлавським війським Юрієм Черленковським і володимирським підкоморієм Яном Бокієм Печихвостським та суперарбітром літинським державцею Петром Лащем зі Стремильча

Wypis s xiąg głównych tribunalskich woiewod(ztwa) wołyn(skiego)

Roku 97 miesiąca July 2 dnia

Przed nami, deputaty sądu głownego lubelskiego, na rok terazniejszy 97 ze wszystkich woiewodztw Corony Polskiej wybranemi y wysadzonemi, gdy sie przytoczyła sprawa do sądu niniejszego za pozwy, od vrodzone^o pana Ławryna Piasoczynskie^o, podkomorze^o brasławskie^o, powoda, po vrodzonych pana Yerego Czerlenkowskiego, woiskiego brasławskiego, iako kompromisara, y pana Petra Łasscza z Trimilcza, dzierzawcze litinskiego, iako superarbitra, pozwanych, wydanymi, y z arestu podług wpisania do rejestru sąndowego samych pozwanych o to, czo wedlie kompromisu, miedzy pomienionym panem podkomorzim brasławskim, powodem, o grunty y kriwdy ie^o zornissckie a wielmożnym kxiąsenciem Januszem Zbarazkim, woiewodą brasławskim, obżałowanym, vcziniąne^o, te obiedwie strony s kompromisarzami swywi, to iest niebozczikiem panem Ianem Bokieiem Pieczychwostkim, podkomorzim włodziemierskim, y z mianowanymi panem Czerlenkowskim, y superarbitrem panem Łaszczem na czas pewny w roku 96 miesiąca awgusta 23 dnia stanowili sie na miesczu naznaczonym u Kruhłego liaska od Daniłkowiec, gdzie pan podkomorzy zawodził. Iednosz te kompromisare y superarbitr nie wedlie porądku, kondyczy y artikulow, y zamerzenia im tego kompromisu a prawa pospolitego, y zwyczajow, w takich sprawach zdawna zachowałych, postompili, naprud tego kompromisu y dekretow tribunalskich, wczalie do ty sprawy warowanych, iako z listow y spraw granicznych y inszych dowodow poradnie, pierwei te dwa kompromisary pan Bokey y pan Czerlenkowsky ani sam superarbitr pan Łaszcz, iako kompromis vcział, nie słuchali y nie rozsądzi, zaczim tesz o wszystkie roznicze z strony gruntow pana Piasoczynskiego zorniszczkich od gruntow pana woiewody brasławskiego daniłkowskich y inszych prziliegłych, w procesoch y dekreciech tribunalskich mianowanych y tam kompromisem warowanych, to iest iako od Obodnego, od Iliniec y od Krasnosielskiego gruntow, prez pana woiewode zabranych a na nim od pana Piasoczinskiego z oczewisty rosprawy tako za dowody prawnymi, iako y za własnym wyreczeniem y straczeniem pozwane^o dekretami tribunalskimi zyskanych, iednosz w posesiā nie wszistkich poddanych. Y tesz, iesli by sie priliegłāc pokazała od Niemirowa y Korowainy, na on czas zgoła niakiego vspokoienia y granic, czego pan podkomorzy domawiał sie, nie vczinili, tylko na tym terminie nie od tego Kruhłego liaska od Daniłkowec wedlie zawedenia pana Piasoczinskie^o, alie dalieko odtont w posrod grantv zorniszczkiego od Prozorowych liaskuw do Iarosławowa stawu na reccze Sobku y do Klimiatine niezgodnie zaezdzali, nic nie skonczili ani listuw popisali. Nie popisawszi y nie sterminowawszi, tegosz dnia stāt roznā sie roziechali y wiency tam nie bywali, gdzie iusz bez nich panu woiewodzie brasławskiemu kopcze tam sypano. A potym w kilka niedziel, iako pana podkomorzego // słyszec doszło, snac list swoi graniczny pod datā tego terminu panu woiewodzie wydac mieli. Ano nie rychło potym niekturi z nich o dawaniu takich listow s panem woiewodā poruzumiewali sie y z ie^o kopy¹ iemu snac lit² wydali, a panu podkomoremu y do tego czasu nie dali. W kturym to

liscie, iako iego wiadomosc dochodzi, cos roznego od ty sprawy ich y kompromisu nieprawnie y nienalieznie popisano, bo snac tam samym takich granic w posrodku gruntu iego zornieszkiego opisanem ku iego gorszeniu od wszistkich koliatorow albo suhrannikow starodawnych iego odcieli a naroznikow y kopczuw s ktoryby strony y v ktory a od cziich y do cziich dobr y gruntow, po iakich wroczysskach y znakoch ti granicze sciazagac by sie mieli, wedlie zwyczajui prawa y te° kompromisu nie omianowali y nie obwarowali, wywodow tesz prawnych y protestaczy pana podkomorego, na onym termine czinianych, czo sie one wedlie kompromisu nie zachowali a ze wszyskich strun iego nie vspokoili, chociaasz, na on czas priiawszu, na pismie dac obieczali y terminowawszu snac nie wpisali y zmianke nie vczinili. Kturim to postempkem swym nad ten kompromis y nad prawo, co pana Piasoczynskiego w tey kriwdzie ie° od xiasecia Zbarazkiego vspokoic mieli, to ieszcze ze wszistkich miar y stron takimi graniczami y listem swym, jako iego wiadomosc dochodzi, w wiecz [...] zatrudnienie y wontpliwosc nie iedno te grunty y sprawie zorszcza³, alie prawie wszystkie vbogie miietnosc iego priwiedli. A tak poka byli pan Boky, ktury w tym czasie vmarł, y pan Czerlenkowski [...], znosecki v sądu ich kompromisarskiego, a pan Laszcz z vrendu arbitrowskiego, iako na miestczu podkomoiego dobrowolnie od nie° [...]jstego kompromisu prez sond głowny, nieprawego postempku y wykroczenia nad kompromis a porządku y władze, w nim zamierzana, y ku skazaniu skriwdzenia actorow nieznosnego nad zwyczajui prawa, proces y wszelką słusznosc y tesz ku położeniu te° listu, kxiązencziu woiewodzie brasławskiemu nieprawnie wydanego, a ku priwedeniu słusznemu ty wszistky sprawy w swe własną prawną recz, dlia vspokoienia pewne° y skutecznego wzglądem procesuw y zwyczajui prawa pospolitego pripozwał tesz byl y pan woiewoda brasławsky, iako strona obzałowana, ku prisłuchaniu w ty rosprawie dekretu tribunalskiego, ktory miedzy mianowanymi stronami vcziniąn będzie y ku położeniu takowego listu, iesliby mu iaky w ty sprawie wydan był, iako to wszystke mianowicie a sziry na tych pozwiech opisano było. Na roku tedy u nineisze° sądu, z tych pozwom⁴ pripadłym y prawnie dzienym, gdy obiedwie stronie, powodowa pan podkomorzy brasławsky, położiwszy sam pres siebie ten kompromis, takze y insze dowody na lisciech y wypisiech z rozných vrzenduw y samego sądu głowne° tribunatu liubelskiego kxiąg, vkazuiąc z nich skriwdzenie swe nad prawo y ten kompromis y swiadectwa przeciw temu listu y takowy sprawie, panu woiewodzie brasławskiemu wydanych, domawiaiąc sie, aby pozwane o to mu odpowiadali // y vsprawedliwili sie, i pozwana strona pan Czerlenkowski a pan Łaszcz i takze pan woiewoda brasławsky prez vmoczewanego swego pana Pietra Odriwolskiego nienaliezność sądu y sprawy czinienia z sendziami poliubownymi wywodziła, strona powodowa naliezność pred sądem ninieiszym y postemppek nie wedlie kompromisu sądziuw poliubownych, ysz temu sie kompromisowi nie dosyc stało według pozwu, okazywała. Sąd ninieiszy głowny tribunalsky, wysłuchawsky kontrowersy stron obudwu, do sądu ninieiszego wnoszonych, vpatruiać to, iesli ze moze byc ta sprawa tu na tribunale preciwko kompromisarowi y superarbitrowi podnoszana, tedy z rownosci wot sąd ninieiszy

te sprawie na vзнание y rozsądek Iego Krulewsky M̄. na seim blisko przszy odsyła, zachowując stronam obudwum rok pewny y zawity bez pripozwu. A strony same^o ie^o m̄ pana woiewody brasławskiego, tedy sąd ninieiszy te sprawie zawiesza, poki na seimie s kompromisarom y superarbitrom rosprawią etc. etc. etc.

Stanislaw Ligęza, capitaneus
pocznen(sis), ma^v propria
Mikołai Laskowski, d(eputat)
w(oiewodztwa) mazowieckiego

Andrzej Bohowitin,
stolnik y deputat wolynski
Mikołai Szaszkowicz,
chorąży y deput(at) brasławski
Jury Owłuczimski, pisarz
Corrigował Sierchowiczki

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4110 III, арк. 8–9.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

¹? ²list ³zorniszczką ⁴pozwow

№ 286

1597 р., липня 10. Варшава. –

Припозов королівського суду брацлавському войському Юрієві Черленковському з вимогою з'явитися на його засідання, яке відбудеться на найближчому сеймі, у справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про порушення, допущені компромісарським судом, що до нього Ю. Черленковський входив, які мали місце під час спроби вирішити маєтковий спір Л. Пісочинського і брацлавського воєводи кн. Януша Збараського

Запис возного єнерала Лаврина Плотницького про те, що він 14 вересня 1597 р. увіткнув цей припозов у ворота Черленківського двору

Жикгимонт Трети, Божю млстю корол полскии, великии княз литовскии, рускии, прускии, мазовецкии, жомойтскии, ифланскии, шведскии, кгодскии, вандалскии дедичныи корол

Тобе, ўрожоному Юрю Черленьковскому, воискому brasлавскому, з ўраду твоего комъпромисарского, тако суди полюбовного, в справе, нижеи описанои.

И зо всех добръ твоих лежачых и рухомых, гдекольвекъ в панствах наших черезъ тебе маючых и менуючых, и зъ особы твоее приказуемъ, абы еси за тымъ припозвомъ перед нами и судом[ъ] нашимъ кролевским на соиме близко пришломъ валномъ Короны Польско[є], которыи наипервее гдекольвек от нас зложон и отправован будеть, от зач[а]тия того соиму дна шостого обличне и завите самъ стал на жалобу и пр[авн]ое попиранье ўроженого Лаврина Песочинского, подкоморого brasлавского, которыи тебе припозывает ѿ то, иж позывал он до суду головного трибуналу Любельского в року нынешнем тебе и

җрожных Гдна Бокѣа Печыхвостского, подкоморого володымерского, в томъ запозваню перед терминомъ, на трибунале припадаючомъ, недавно змерлого, компромисаров, а Петра Лаща з Стрымильча, державцѣ литинского, суперарбитра, тако судей полюбовных, с того җраду вѣшого ку направеню и в с[во]ю правную рѣзѣ приведеню через суд головными неправного поступку вашого и выкрочена над комъпромис, порадохъ и владзѣ, вамъ замерон[ую], с кривдою подкоморого brasлавского, которыи компромис в року [деветдѣсѣ]т шостом мѣца августа двадцѣт третего дна до sprawy [вашое] припадал, и теж ку положеню листу, если бы есте потом такии в[ѣлможному Гд]нушу кнѣжати Збаразскомѣ, воеводе бр[ас]лавскому, дали, [а то в справе межы] тым подкоморим brasлавск[им] а добры и кгру[нты его Жорниским]и а межы паном воеводою brasлавскимъ и кгрунты [его Данилко]вскими, и инѣшими, в процесех и в декретах трибунальск[их менова]ными, тако от Ѡбодного, Ильинец и от Красносельского кгрунто[въ. Кот]ораа то справа з очевистое росправы от судѣ головного з ровности во[т] до нас на съем валныи коронныи отослана и термин без позвѣсть захова[н]; если таа справа против вас, судей полюбовных, может быти на трибунале подношона а с паномъ воеводою brasлавскимъ, которыи ку прислуханю тое sprawy припозван был, то суд головными, поколь са з вами, судами полюбовными, росправат, завесиль, тако то все меновите а шыреи в процесех и декретах трибунальских ѡписано, до которых се в тои справе повод прихилает. А иж теж в том запозваню, ним термин на трибунале припал, Гдн Бокѣи з сего света зышол, ино подкоморыи brasлавскии, с кождое меры тое sprawy своее вару[ю]чы, ещѣ над то все ку такои готовои справе и термину, от трибу[на]лу заховалого, тебѣ припозывает ку розсудку нашому тое [с]правы на соиме а ку положеню листу, если бы есте потом такии ѡколо того пну воеводе brasлавскому выдали, кгда то все направовати любо зносити и в skutok[ѣ] правными приводити будем. Прото абы еси стал, тому поводови судовне отповедалъ и җсправедливилса, а тако // справа приидеть, в дальшомъ поступку подкоморыи brasлавскии заховует себе с тобою и зо всеми ѡсобами, до того належными, целое право. Што все вамъ шыреи на року доведено и ѡповедено будет судовне, абысте того пиловали и скутечне, кгда до того приидеть, отповедали. Писан җ Варшавѣ дна десѣатог[о] мѣца июля року Божого АФ девѣтьдѣсѣт сѣмого.

Печатка

Zachar(iasz) Jełowicky, pisarz

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 57–57 зв.
Оригінал.

[Року] АФЧЗ мѣца сѣнтѣ[бра] ДД дна җткнул [есми] позовъ сѣимовы[и его] королевскои млсти җ ворота двора Черленковського в сѣли Черленкове, писаныи по его мл. пна Юрия Черленковського, воиского brasлавського, в жалобе его мл. пна Лаврина Песочинского, подкоморого brasлавского, ѡ рѣчь, в позве

меновите написаную. За которми позъвомъ и реч зложилъ есми обиюм сторонам ку праву стати Ѹ Варшави передъ судъ его королевское мл., в позве меновите написаное¹. А при мнѣ были два шахътичи² пан Гдан Кобаковскыи а пан Гдско Зелунка.

Лаврин Плотъницьскыи,
возъныи енерал,
рукою власною

Там само. Арк. 57 зв. Оригинал.

Ретести:

Ѹ Варшаве на соиме року **ДФЧИ** мсца марца **ИП** дн. первое волане. F(lorian) O(lessko); мсца апрела **А** дн. второе волане. Flor(ian) Olessko.

Ѹ Варшаве на соиме року **ДХ** мсца феврала **КТ** дн. первое волане, мсца феврала **КД** дн. второе волане. Flor(ian) Olessko.

А° 1597 die 10 juliÿ. Pozew po p. Czelenkowskie³ do remisi na seim.

Pozew od p. Piasoczynskiego po pana Czerlinkowskiego o ubliżenie sprawy w kompromissie między jm. o. х(ієciem) Zbaraskim y jmcіą panem Piasoczynskim. 1597 d. 10 julÿ.

Там само. Арк. 57 зв.

¹ Стосується “жалобы”. ² шляхтичи ³ Дописано над рядком.

№ 287

1597 р., липня 10. Варшава. –

Припозов королівського суду володимирській підкомориній Яновій Бокійовій Печихвостській Федорі Чаплянці, Филипові Бокію Печихвостському та іншим потомкам і спадкоємцям володимирського підкоморія Яна Бокія Печихвостського з вимогою з’явитися на його засідання, яке відбудеться на найближчому сеймі, у справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про порушення, допущені компромісарським судом, що до нього входив Я. Бокій, які мали місце під час спроби вирішити маетковий спір Л. Пісочинського і брацлавського воєводи кн. Януша Збараського

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 56–56 зв.
Оригинал. Документ ідентичний документу № 286.

Ретести:

Ѹ Варшаве на соиме року **ДФЧИ** мсца мар[ца] ¹[**ИП** дн. первое волане. F(lorian) O(lessko); мсца]¹ апрела **А** дн. второе волане. Flor(ian) Olessko.

У Варшаве на соиме року $\overline{17}$ мсца феєрала $\overline{17}$ дн. першое вол[анє], мсца феєрала $\overline{17}$ дн. в[то]рое воланє. Flor(ian) Olessko.

А° 1597 die 10 julii. Pozew po potomki p. Bokieiowe do remisi na seim.

О ublizenie sprawy w kompromissie między ¹[jм. о. х(ієциє) Zbaraskim y jмція panem Piasoczynskim. 1597 d. 10 julii]¹.

Там само. Арк. 56 зв.

¹ -¹ Відновлено за документом № 286.

№ 288

1597 р., вересня 4. Брацлав. –

Декрет Брацлавського гродського суду в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про неповернення підданих, що втекли з села Кам'яногірки до містечка Нового Губина, маєтку волинського воєводи кн. Яхима Корецького і його дружини Ганни Янівни Ходкевичівни

Wypis s xiąg grodzkich zamku Iego K. Mczy braslawskiego

А° Dni 1597 miesiąca septembra 4 dnia

Na roczkoch sądowych grodzkich braslawskich, ktore w roku zwysz mianowanem septembra wtore° dnia przypaslych¹ i sądownie odprawowane byli, przede mną, Gierzym Strusem s Komarowa, starostą braclawskim, weniczkim y zwinohorodskim, gdy sprawa z reiestru sądowego miedzy ie° m̄czią p. Lawrinem Piasoczynskim, podkomorzim braslawskim, powodem, a miedzy ie° m̄czią kniazim Iachimem Koreczkim i malzonka ie° m̄czi p. Hanno Chodkiewiczewną, iako pozwanemi, przypadła, tedy, stanowszy oblicznie v sądu, vmoczowane ie° m̄czi p. podkomorze° braslawskie° p. Fedor Stryzowsky a p. Szczęsny Limont, za mocą zupełną dawszy sobie stronę pozwaną do prawa przez wozne° powiatowe° Lawrzina Plotnickie° po trzi dni porządkiem statutowym przywolacz, podniesli pozew grodzky braslawsky, po ie° m̄cz kniazia Koreczkie° i malzonkę ie° m̄czi wydany, i prosili, aby był czitan. I tak sie w sobie ma:

Gierzy Strus s Komarowa, starosta braslawsky, weniczky i zwinohorodsky

Wielmozne° p. ie° m̄czi kniaziu Iachimu Koreczkie°, woiewodzcizowi woynskie°, y malzonce iego m̄czi paniey Hannie Janownie Chodkiewiczownei.

Zalował w sądu me° grodzkie° braslawskie° ie° m̄cz p. Lawrzin Piasoczynsky, podkomorzy braslawsky, na w̄m. o tem, iz, powiada, roku teraznieisze° 1597 marca 31 dnia poddane iego m̄czi własne z siola Kamionohorodki², v woiewodstwie braslawskim lieżące³, to iest Lawrzin a Demko Maximenki, Taras a Naum Marenienki, Iwan Podczenko, Sawka Czarny a Hordei Panczenko, z zonami, z dzieczmi i ze wszemi majątnosciami swemi od nie° powcziekali do miesteczka w̄m.

Nowe^o Hubina. Ktorych w^{m̄}. nad prawo przyiąwszy, tam w majątnosci swei osadzili i teraz za sobą maczie, a p. podkomorzemu onych wydacz nie chcecie ku krziwdzie i szkodzie ie^o m̄czy niemalei. O czo // z w^{m̄}. w sądu me^o grodzkie^o braslawskie^o mowicz chce⁴ y w^{m̄}. tym pozwem pozywa. Przeto z nalieznosci wrzędu me^o przykazuie, aby w^{m̄}. przede mną a w niebytnosci moiey przed sądem moim grodzkim braslawskim w Braslawiu na roczki grodzkie braslawskie, ktore przypasz i sądzone bycz mają w roku terazniejszym 1597 septembra wtorego dnia, oblicznie i zawiczie sami staneli y tych poddanych zbiegow p. podkomorze^o braslawskie^o z zonami, z dzieczmi i ze wszitkimi majątnosciami ich postavili, ych p. podko(morzemu) ze wszitkimi wydali albo wedlug konstytuczy szaczunkiem za kazde^o zosobna po pięcziseth grziwien polskich zaplaczili. Pisan w Braslawiu a^o Dni 1597 iuly 30 dnia. Hrehorei Baibuza, pisarz.

A po wyczytaniu tego pozwu strona powodowa roku i pozwu dostatecznie wypisem s xiąg grodzkich braslawskich zeznaniem wozne^o dowiodla. Tedy, stanowszy oczewisto przede mną w sądu vmoczowane ie^o msczi kniazia Iachima Korzeczkie^o, woiewodzica wołynskie^o, i paniey malzonki ie^o m̄czy kniehini Koreczkey Hanny Chodkiewiczewny, pan Bohdan Kozar i pan Wilczek za moczą zupełną przy zachowaniu wszech obron prawnych wcalie powiedzial⁵, iz, powiada, ie^o m̄cz kniaz Korzeczky za tym pozwem ie^o m̄czy p. podkomorzemu tu sprawowacz i stawicz sie nie moze, gdys ie^o m̄cz, na roczkoch grodzkich kiiowskich, maiąc więtszą sprawę, tam na ten czas stanowicz sie musial. I, zakladaiąc ie^o m̄czy kniazia Korzeczkiego więtszą sprawą na roczkoch kiiowskich, ktore się pod tęże czas w Kiiowie sądzą, podawal list od ie^o m̄czy kniazia Korzeczkie^o pod pieczęcią i s podpisem ręki ie^o m̄czy, pisany do mnie, do sądu. Przy tem prosil, aby te zalozenie więtszej sprawy wedlie prawa przyjęto i ie^o m̄cz kniaz Koreczky od te^o pozwu i roku wolien byl. A umoczowany od powoda powiedzial⁶, iz to zalozenie więtszej sprawy ie^o m̄czy kniaziiu Korzeczkiiemu iscz i przyjęto bycz nie moze, a to s tych prziczin, iz prawo i konstytucya, o zbiegach vcziniona, takowych obron pozwane^o vzywacz zabrania i nie dopuszcza; przy tom stojąc, prosil, aby te zalozenie więtszej rzeczy na stronę odlozone bylo i ie^o m. k. Korzeczky i malzonka ie^o mczy na ten pozew odpowiadali. Sąd, bacząc to s prawa pospolite^o, iz w tei sprawie zalozenie więtszej mocy przyjęto bycz nie moze, // gdyz i teraz rok nie taky, ktoryby bytnosci samei osoby potrzebował, te zalozenie więtszej sprawy na stronę odklada y nakazuie, aby iego m̄cz kniaz Korzeczky i malzonka ie^o mczy p. podko(morzemu) sprawowali i na pozew odpowiadali. A vmoczowane ie^o m̄czy kniazia Korzeczkie^o i malzonki ie^o m̄czy, z oswiadczeniem na mie, vrząd, i na stronę woznym Andrzejem Trzebyczkim postępując, y dalie w prawo powiedzili, iz iako ie^o m̄cz p. podko(morzy) brasla(wski) ie^o m̄czy kniazia Korzeczkie^o i malzonke ie^o m̄czy pozywa o zbiegi, tedy ie^o m. kniaz Korzeczky, sam na osobę swą tę sprawę wziąwszy, powiada, ze zadnych poddanych p. podko(morzy) w majątnosci swei w mieszczie Hubinie niema i pozew ich nie zastał i gotow na tem przisiąc na roczkoch blisko prziszlych braslawskich grodzkich po tych pierwszych. Ktoei przisięgi i strona powodowa pozwanemu pozwolila. A tak ia, sąd, zrozumiawszy z obieiu ch stron, s kontrowersy ich widząc to, iz strona pozwana dobrowolnie do przisięgi się bierze, iako tych zbiegow w majątnosci

swei niema, ktorei przysięgi i strona powodowa iemu pozwolila, nakazalem, aby iego m̄cz̄ kniaz Korzeczk̄y przysięgę na tych prziszlych roczkoch grodskich braslawskich, ktoreby naipierwiey po tych sądzone byli, przysięgę⁷ vczinil na tem, iako tych poddanych ie^o m̄cz̄i p. podko(morzego) braslaw(skiego), w pozwie mianowanych, w maiętnosci swei hubinskiey niema i pozew ich nie zatal. Do cze^o wszitkie^o sąd ninieyszy tak powodowi ku przisluchaniu tei przysięgi, a pozwanemu ku wykonaniu toiez przysięgi na tychze prziszlych roczkoch grodskich braslawskich, ktoreby po tych naipierwiei sądzone byli, krom przipozwow, iedno za tymze decretem vrzędowym rok pewny i zawity zachowuie i zachowal. Ktory decret sądu me^o do xiąg grodskich braslawskich zapisacz kazal. Na czo i wypis s xiąg iego m̄cz̄i p. Lawrzinowi Piasoczinskiemu, podkomorzemu braslawskiemu, pod moią pieczęcią iest wydan. Pisan w Braslawiu.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 36–37.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Ретеста:

A^o 1597 d. 4 septembris. Decret grodzki braslawski o zbiegi kamionohorskie. Nakazano k. Koreckie^v przysięgę. Iurament do rokov drugich odlozono y sam na się te sprawe wziął.

Там само. Арк. 37 зв.

¹przypadły ²Kamionohorki ³leżącego ⁴chce ⁵Tut i dečo далі розповідає один з умоцваних князя. ⁶Розповідає один з умоцваних Л. Пісочинського. ⁷Лише слово.

№ 289

1597 р., жовтня 16. Брацлав. –

Декрет Брацлавського гродського суду в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про неповернення підданих, що втекли до маєтку волинського воєводи́ча кн. Яхима Корецького і його дружини Ганни Ходкевичівни

Wypis s xiąg grodskich zamku Iego Krol(ewskiey) M̄cz̄i braslawskie^o

A^o D̄ni 1597 octobra 16 dnia

Na roczkoch grodskich braslawskich, ktore w roku wyszei mianowanem miesiācza tegoz octobra 14 dnia przipadli i sądownie odprawowany byli, przede m̄n̄ą, Gierzym Strusem s Komarowa, starostą braslawskim, weniczkim i zwinohorodskim, gdy sprawa z reiestru sądowego miedzy je^o m̄cz̄ią panem Lawrzinem Piasoczinskim, podkomorzim braslawskim, powodem, a miedzy je^o m̄cz̄ią kniazem Iachimem Korzeczkim i malzonką je^o m̄cz̄y panią Hanno Chodkiewiczewną,

iako pozwanemi, przypadła za pozwem grodskim braslawskim, po ieo m̄cz kniazia Koreczkie° i malzonkę ieo m̄czni wydanym, tedy, stanowszy oblicznie v sądu, vmoczowane ieo m̄cz. p. podko(morzego) bras(ławskiego)¹. Ktorem² ieo m̄cz p. podko(morzy) brasła(wski) pozwał ieo m̄czni kniazia Koreckie° ku wykonaniu przisięgi wedle decretu grodskie° braslawskie° o zbiegi poddane swe, iako ich w maiętnosci swei niema. Ktore° pozwu i roku dostatecznie wedlie prawa gdy dowiedli i decreth sądu grodskie° braslawskie° w tei sprawie miedzi p. podkomorzym a kniazem Koreczkim, pod datą roku 97 miesiaca septembra vcziniony, w sądu pokladali, prosząc, aby ieo m̄cz kniaz Korzeczky wedlie te° decretu grodskie° braslawskie° przisięę tę, iemu sądownie naliezaną, na roku teraznieyszym, iako na zawitem, wykonał, iako to szirzei w tem decrecie grodskim braslawskim i na tem przypozwie iest opisano. Tedy postanowiwszy się oczewiscie przede mną, v sądu, vmoczowane ieo m̄czni kniazia Iachima Koreczkiego, woiewodzica wolynskie°, pan Bohdan Kozar a pan Sebastian Wilczek za moczą zupełną, przy zachowaniu wszitkich obron prawnych wcalie powiedzieli, iz ieo m̄cz kniaz Koreczky gotowby byl decretu grodskiemu braslawskiemu dosycz czynicz y tę przisięę, od sądu iemu nakazaną, wykonać, liecz przez oblozną chorobę swą tego vczinicz nie mogli. I, zakladaiąc ieo m̄czni kniazia Koreczkiego // chorobę oblozną, podali do sądu list i stronie takowye od kniazia Koreczkiego s pieczęcią i s podpisem ręki ieo m̄czni pod datą s Torkowicy roku teraznieysze° 97 octobra 9 dnia, w kotorem pisze, daiąc do sądu znac, iz iest chor i za to chorobą swą na roczki ninieisze przibycz i tei przisięgi, iemu decretem nakazanei naprzeciw iego m̄czni pana podkomorze° braslawskie°, o zbiegi poddane p. podkomorze° wykonać nie moze, prosząc, aby za niestale° stronie sąd zdacz nie dopuszczal. A zatym prosili te vmoczowane ieo m̄czni kniazia Korzeczkiego, aby sąd, tę zalozenie choroby prziiąwszy, iego m̄czni kniazia Koreczkiego na ten czas wolnym vczinil. Sąd, bacząc to s prawa pospolitego, iz tę zalozenie choroby na ten czas od strony pozwanei iscz i prziięto bycz moze, tę chorobę od ieo m̄czni kniazia Koreczkiego pod tym sposobem prziiął, iz iego m̄cz kniaz Koreczky powinien będzie na roczkoch blisko przislych grodskich braslawskich, ktore by naipierwei po tych sądzone byli, iuz bez przypozwu, iedno za tymze decretem naipierwei na chorobę, iako prawdziwie na ninieiszych roczkoch za chorobą stacz i tey przisięgi, iemu decretem nakazanei, o te zbiegi poddane pana podkomorze°, iako ich w maięznosci swey niema, wykonać nie mogli. A gdy na tei chorobie przisięgnie, toz potem i tę drugą przisięę wedlie decretu sądu grodskie° braslawskie° vczinicz będzie powinien. Do cze° wszitkie° sąd ninieyszy obieium stronom, to iest powodowei ku przisluchaniu tych przisiąg a pozwanei ku wykonaniu ich, zachowawszy we wszem ten decret pierwszy sądu swego w mocyi zupełnei, rok pewny i zawity taky, iaky na sies czas byl i na on czas bycz, zachowuie i zachował. I ten decreth sądu swego do xiąg grodskich braslawskich zapisacz kazal. Na czo i wypis s xiąg ieo m̄czni p. podko(morzemu) braslawskiemu pód moją pieczęcią iest wydan. Pisan w Braslawiu.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 38–38 зв.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Пересма:

A° 1597 d. 16 octobris. Dilatia pro vera infirmitate k(niazi)° Koreckiemu do drugich roczkow grodskich braslawskich o zbiegi podkomorze° braslawskiego.

Там само. Арк. 39 зв.

¹ Після цього з вини канцеляриста пропущено частину тексту. ² Ідеться про позов.

№ 290

1597 р., листопада 28. Брацлав. –

Декрет Брацлавського гродського суду в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про неповернення підданих, що втекли до маєтку волинського воеводича кн. Яхима Корецького і його дружини Ганни Ходкевичівни

Wypis z xiąg grodskych zamku Ie° Kro(lewskiej) Mczi braslawskiego

Roku Panskie° 1597 nowembra 28 dnia

Na roczkoch sądowych grodskich braslawskich, ktore w roku wyszei mianowanem miesiąca nowembra dwudzieste° piąte° dnia przypadlych¹ i sądownie odprawowanych², przed nami, Hrehorem Czeczeliem, podstaroscim, a Michałem Laskiem, sedzią, wrzędnikami sądowymi grodskimi braslawskimi, gdy sprawa z rzeiestru sądowe° medzy ie° m̄cią panem Lawrinem Piasoczinskim, podkomorim braslawskim, powodem, a medy³ ie° m̄czy xiążęciem Iachimem Koreczkim i malzonką iego m̄czy xiężną Hanno Chodkiewiczowną Koreczką, iako pozwanemi, z drugiej strony, przypadła, tedy, postanowiwszy się oblicznie v sądu od ie° m̄czy pana podkomorze° braslawskie°, p. Siemion Saborowsky a p. Szczęsny Limont, dawszy sobie stronę pozwana do prawa wozne° powiatowe° Woiciecha Iaczymirskie° po trzi dni porządkiem statutowym przywolacz, podniesli dekretow sądu grodskie° braslawskie° dwa, ieden pod datą roczkow przeszlych grodskich braslawskich, w roku teraznieiszym 97 miesiąca octobra 16 dnia vcziniony, w ktorым sąd grodsky braslawsky nakazal, aby ie° m̄cz kniaz Koreczky na roczkoch teraznieiszych grodskich braslawskich, wiszei mianowanych, dwie przisiędze, iedne o prawdziwą chorobę swą, iako prawdziwie chor byl, a drugą o zbiegi poddane pana podkomorze°, w pozwie i w postępku prawnym mianowane, iemu w tymze roku 97 w roczkoch grodskich braslawskich miesiąca septembra czwarte° dnia decretem sądu grodskie° braslawskie° nakazaną, wykonal, iako to szirei na tych dekrecziech wrzędowych iest opisano. I prosili mianowane osoby od p. podkomorze° braslawskie°, aby ie° m̄cz kniaz Korzeczky // tym dekretom dosycz czynil. Na roku tedy teraznieiszym przed sądem grodskim braslawskim, za tymi dekretami przypalym, będącz oczewiscie

v sądu, ie° mcz kniaz Iachim Koreczky przez vmoczowane° swe° p. Mikolaia Czarnaczkiego, zachowowszy sobie wszitkie obrony prawne, wcalie powiedzial, iz ie° mcz pan Piasoczinsky wydal przipozew do wykonania tych przisiąg, ktore°, iz nie popiraia, przeto prosil, aby na ten przipozew, od strony po ich mcz wydany, p. Piasoczinsky zdan, a ie° mcz od tych przisiąg wolnym vczinien byl, ⁴gdyz i sama strona tego nie tylko nie przii, aby te° przipozewu nie wydawala, alie go ieszcze prziznawa, a popiracz go nie chce⁴, prosil wolnosc. Sąd ninieiszy grodsky braslawsky, widząc takowe spory obieioch stron, a dlia lepsze° zrozumienia sprawy, iz strona pozwana v powoda moczy się nie domawiala, nakazal, aby od strony powodowej, od ie° mcz p. podkomorze°, mocz do tei sprawy vkazana byla, za czim by tei sprawy popiracz miał. Tedy te osoby, od p. podkomorze° vkazawszy do tei sprawy podlie prawa mocz na pismie i pizipozew na ie° mcz kniazia Koreczkiego, do tych dekretow wydany, ku czitaniu v sądu pokladali i opowiedzieli, iz iego mcz p. podkomorzemu do tei sprawy i wykonania tych przisiąg ie° mcz kniazia Koreczkie° i przipozywacz nie bylo potrzeba, abowiem vrząd dekretami swymi rok obieiom stronom na teraznieisze roczki pewny i zawity zachowal i dlia tego, maiąc na dekrecie dosycz, one° przipozewu do sądu w̄m. oddawacz i tym niepotrzebnie sądu w̄m. trudnicz iesmy nie chcieli. A iz strona ten przipozew sobie ku pomocy bierze i z nim się v sądu w̄m. okazuje, i o zdaniu prosi, chcąc mi sprawiedliwosc moią zagasicz, przeto niechze mi się tak na ten przipozew, iako i na dekreta sprawuie i tei rzeczy // osądzonei dosycz czini. Sąd ninieiszy grodsky braslawsky, bacząc to, iz strona pozwana na ten przipozew powoda, ktorego sobie strona na potrzebo postępku swe° prawne° vczinila, z nim się v sądu pokazowala, zdawacz nie moze, tego zdania iey nie dopuscil, alie daliey w tei sprawie pozwanemu postempowania nakazal. A vmoczowany iego mcz kniazia Iachima Korzeczkie°, biorąc to sobie za rzecz glówną, oswiadcziwszy się o szkody na vrząd i na stronę woznym i szlachtą, do sądu tribunalu lubelskie° apieliowal. Sąd apeliacy dopuscil. O ktore dopuszczenie apeliacy powod takze woznym i szlachtą na sąd i na stronę o szkody swiadczil, powiadaiąc, ze ta apeliacya nad prawo pozwanemu iest dopuszczona. Ktore ich oswiadczenie sąd prziiwszy i rok za tą apeliacyą oczewiscie na trybunale w Liublinie na ten czas, gdy sprawy woiewodstwa braslawskie° z reiestru po dacie te° dekretu przypadną i odprawowane będą, obieiom stronom stanowicz się zlozil a ten dekret sądu swe° do xiąg grodskich braslawskich zapisacz kazali. S ktorych i ten wypis pod naszemi pieczęczmy ie° mcz p. Lawrinu Piasoczinskemu, podkomorzemu braslawskiemu, iest wydan. Pisan w Braslawiu.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 40–41.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Petecma:

Anno 1597 d. 28 nouembris. Appellatia na tribunal przez kniazia Koreckie° z grodu braslawskiego o zbiegi podkomorze° braslawskiego kamionohorskie, o ktore k(niaz) Korecki, wziąwszy sobie na przysięge, nie przysięgl.

Перекреслена ретеста:

Sad niniejszy dekretu sadu grodzkiego^o stwierdza y stronie pozwana na vpad tak o same rzecz, yako y skody wydacz dopuszcza y na dalsą executią do sadu nalyezne^o odsila obu pozwanych.

Arestata.

Там само. Арк. 41 зв.

¹przypadly   ²odprawowane. Далі повинно бути быті.   ³medzy   ⁴ - ⁴Це місце складено не зовсім виразно.

№ 291

1597 р., грудня 11. Житомир. –

Впис у житомирську городську книгу писемного зізнання возного енерала Київського, Волинського і Брацлавського воєводств Олександра Чижя про те, що він за дорученням Брацлавського городського уряду увів княжну Яхимову Корецьку Ходкевичівну у володіння селищами на урочищі Харпаках, згідно з продажним листом Богдана, або Кузьми, Козара їй на цей масток (1597 р., грудня 11. Житомир)

Выпис с книгъ замкѣ гсдрского Житомирского

Рокѣ по нароженію Исус Хрста, Сна Божого, тисеча пѣтсот девѣтдѣсѣт семоз(о) мѣца декабра одинадцѣтого дна

Ставши на врадѣ его кр. мл. замкѣ Житомирского передо мною, Михаилом Кевличом Бражинским, на тот час бѣдѣчим на мѣстцѣ врадовом от его мл. пна Николая Кевлича, подстаростего житомирского, шляхетныи Алексѣсандер Чижъ, возныи енерал воєводства Киевского, Волынского и Браславского, кѣ записаню и того сознанія своего квит под печатю и с подписом рѣки своеѣ подаль, которыи слово в слово такъ ся в себе маѣт:

Гд, Алексѣсандер Чижъ, возныи енерал воєводства Киевского, Волынского и Браславского, ознаимѣю тым моим квитом кѣ записованю до книгъ кгородских житомирских, ижъ в рокѣ теперешнем тисеча пѣтсот девѣтдѣсѣт семом мѣца ноябра тридцѣтого дна, бѣдѣчи мнѣ приданым от врадѣ кгородского Браславского велможной еѣ мл. кнѣжнѣ Гдхимовой Корецкой пнеи Ходкевичовне на таковѣю справѣ, а меновите на поданѣ селищъ на врочищѣ Харпаках, ѣ воєводстве Браславском лежачом, не доѣждѣаючи Богѣ и Собѣ од границы з его мл. пном воєводою браславским а пном Мормодем Матѣшомѣ, земѣанином воєводства Браславского, которыи кгрунт и ѣрочища еѣ мл. кнегинѣи Корецкаѣ кѣпитъ рачила ѣ земенина воєводства Браславского пна Богдана, называемого Кузьмы, Козара, то пакъ ѣа, маючи на тот час при себе шляхтѣ людем добрых

п̄на Г̄на Косовского а п̄на Ивана Зарѣдинского, тыи к̄грунт, вышеи менованыи, водле листу продажного в моц и в держане подал есми еє мл. кнегини Корецкои. П̄сань ъ Житомирѣ рокѣ АФЧЗ мсца декабра АІ д̄на. Алексѣсандр Чыжъ, возныи енераль, рѣкою власною.

Которое очевистое сознание возного помененого и квит его до книг замкѣ гдрского Житомирского принято и записано ест и выпис сес с книг ѣрадовне велможной к̄нѣгине Г̄химовой Корецкои ест выданъ. П̄сано ъ Житомирѣ.

Печатка

Андреи Пересецкии, писарь
Корыкгованъ з книгами

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XXII*, s. 463. Засвідчена копія.

Регеста:

Xnie jeym. Koreckiey possessia na Charpaki od Kozara.

Ibidem.

№ 292

1598 р. Кам'янець. –

Впис у кам'янецьку земську книгу листа Яна Замойського, канцлера і гетьмана великого коронного, белзького, мальборкського, дерптського, книшинського, межиріцького, городоцького і яворівського старости, своєму слугі Анджеєві Хжонстовському, яким дозволено йому заснувати містечко Скіндерполь на старому селищі Чернівцях, званому уже Скіндерполем, на утримання його як скіндерпольського вїйта – село на селищі Кунатівцях Кам'янецького повіту Подільського воєводства, на утримання скіндерпольського костьола – село на урочищі Шандирівцях (1595 р., червня 20. Замостя)

Ad jud(iciu)m et acta praesen(tia) t(e)r(rest)ria camenecen(sia) veniens personalit(e)r Nicolaus Grabowieczki, exhibuit et obtulit jud(ici)o p(raese)nti l(itte)ras pargamineas, per ill(ust)rem et mag(nifi)cum Joanne(m) Zamoyski de Zamoscie, supremu(m) cancellariu(m) et p(rae)fectu(m) exercituu(m) Regni etc. etc., nobili Andreae Chrzastowski r(ati)one infrascriptoru(m) datt(as) et concess(as), petens easd(em) per jud(ici)u(m) p(raese)ns suscipi et in acta jud(ici)u p(raesen)tis inscribi demandari. Quibus visis salvis et in nullo laesis omnique suspicione caren(tibus), jud(iciu)m p(raese)ns, annuens affectationem juri consonae, easque suscepit et in acta p(raese)ntia inscribi demandavit. Quoru(m) tenor sequitur et est talis:

Jan Zamoyski z Zamosca, canczlerz y hethman wielki koronny, belski, malborski, derpski, knyszynski, miedzrzeczki, grodeczki, iaworowski etc. starosta

Wszem wobecz y kazdemu zosobna, komu to nalezy wie//dzieć, teraz y na potem będącem.

Oznaimuję, iz, mając wzgląd na służby y dzielność w rzeczach rycerskich y w inych sprawach biegłość vrodzonego pana Andrzeia Chrzastowskiego, sługi mego, pozwoliłem mv, yakoz tem listem moiem pozwalam, na mym własnym gruncie, w woiewodztwie braczławskim leżącym, na starym siedlisku, przezwanym Czerniowcze a teraznieyszym przezwiskiem Skinderpol, miasteczko wolnemi ludzmi osadzać, dając mu moc do tego miasteczka ludzie dobre a wolne przymować y sadzić, dworzyska na budowanie, takze role y ogrody według kazdego condiciey naznaczać y rozdawać, rzemiesnikow wzywać y insze wszelakie rzeczy, ktoreby kv pomnozeniu y pozytkowi onego miasteczka należały, czynić y stanowić. A iz on w zakładaniu tego miasteczka pracą y koszt niemały musi podić y vczynić, a mianowicie s strony gospodarstwa y zakładaniu¹ inych miasteczek na gruncie moim, tedy względem tego wszytkie pozytki, ktoreby ieno na mię s tego miasteczka przychodziły, nicz na sie nie wymuiącz ani zostawuiąc, iemv do osmiu lath postąpiłem. A po wysciu tych lath wszytkie pozytki na mie y potomki moje isć mają. W ktorem to miasteczku, od niego założonem, zaraz mu y woytowstwo daię, y będzie miał moc według prawa sam albo lęthwoyth iego one mieszcany skinderpolskie sadzić y niemi rządzić tem sposobem, iako sie w innych miesciech y miasteczkach zachowuie. Ktore woytowstwo ma dzierzeć y wzywać do zywota swego a po niem zona y synowiec iego Gerzy Chrzastowski. Do ktorego woytowstwa te pozytki naznaczam mu. Naprzod siedliscze do osadzania wsi, mianowicie Kunatowcze, w woiewodztwie podolskiem a powiecie kamienieczkiem leżące, z iego przyległosciami, iako samo w sobie s staradawna bywało, y z liaskiem, rzeczonym Truszowym, z niwami, stawiszczami na rzezce Murasze Popowskiey y ze wszytkiemi inemi pozytkami, ktoreby ieno sobie mógł wynalesć. Na ktorym to siedlisku wolno mu będzie wieść ludzmi // wolnemi osadzać, takze na tych stawiskach groble sypać, młyne tak na mliwo zboza, yako na pilowanie drzewa y na robienie grudy zelaza pobudować. Item z win wszelakich y rozpustow trzeci grosz, poiemczyzny groszy dwanascie, kraczki y wszelakie boyki zań isć mają, okrom głowczyzny, s ktorey iemu trzeci grosz ma bydz. Łaznią w miescie kosztem swym ma zbudować, z ktorey prouent ma na sie brać. Ktory by tez z miasta przec isć chciał, ma mu dać wykłonu albo odchodnego groszy szesć. Ite(m) we młyniech mieyskich zboza wszelakiego trzecią miarę, folwark pod miastem, takze y pastewnik przy niem pozwalam mu mieć. Do tego w tym ze miasteczku Skinderpołu parkanniki wszytkie, ktorzy by tam beli, pod iego sąd woytowski daię, w co zamkowy vrząd nie ma sie wstempować. Rrzeznicy, iako w inszych miesciech, na rok po kamieniu łoiu mają mu dawać. Piekarki na rok po trzy grosze a na wigili Bozego Narodzenia po strucli. Takze szewcy po szesci groszy mają mu dawać. Nad to chcąc go ieszcze chętnieyszego y pilnieyszego do sprawowania tych wysszey mianowanych rzeczy uczynić a do tego mając baczenie na pracą, koszt y vtraty, ktore on tam podić musi, zapisuię mu sumę na tem woytowstwie y na wsi Kunatowczach, ktorą mu do tego woytowstwa przydał, czterysta grzywien monety y lidzby polskiey. Obieciuję tez za się y potomki swe onego samego, zonę y synowca

iego w spokoinem dzierzeniu y uzywaniu tego przerweczonego woytowstwa skinderpolskiego y wsi, do niego ze wszystkimi przynależnosciami przydaney, zachować y one° v nich nie odeymować az do ostatecznych zywtow ich. A po zesciu ich ia sam y potomkowie moi, nie oddawszy tey pomienioney summy czterechset grzywien, nie mamy tego woytowstwa y wsi v potomkow iego brać y odeymować. Pozwalam tez y daię przerweczonemu panu Andrzejowi Chrzastowskiemu na wroczyisku, przezwanym Szandyrowcze, wieś na na kościół skinderpolski osadzać, takze stawy, iesliby tam mogły bydz, zasypać y młyny pobudować. A względem tego kosztu, ktory tam w zakładaniu tey wsi, na kościół, takze w sypaniu grobel y w budowaniu młynow podeymuie, zapisuię mu summy sto grzywien monety polskiej, do tego // we młyniech trzecią miarę y z win wszelakich trzeci grosz. Ktore wszystkie rzeczy, wysszey w tem liscie mianowane, tak visczenie sum, wysszey opisanych, iako tez praerogatię pana Andrzeia Chrastowskiego (!) w osadzaniu miasteczka, wzwysz pomienionego, y wzywaniu ludzi do mieszkania w nim, placow, ogrodow y rol rozdawaniu y inych rzeczy ku dobremu pospolitemu mieyskiemu stanowieniu, obiecuię, w niczym nie naruszaiąc, strzycić y potomki moię obowięzuię. A na więtsze swiadectwo ten list ręką swą podpisałem y pieczęć swą zawiesić roskazałem. Dan w Zamosciu dnia dwudziestego m(iesią)ca czerwcza roku Panskiego tysiācnego piętsetnego dziewiętdziesiątego piątego.

ЦДІА України в Києві, ф. 37, оп. 1, спр. 25, арк. 153 зв.–155. Оригінал.
Опубл.: Архив ЮЗР. Ч. VIII. Т. 1. С. 328–330 (без лагиномовної преамбули).

¹ zakładania

№ 293

1598 р., січня 26. Брацлав. –

Зізнання возного Київського воєводства Стефана Місковського і возного Брацлавського воєводства Миколая Ясліковського перед Брацлавським гродським урядом про ув'язання ними кн. Кирика Ружинського у містечко Янів, продане йому Федором Гнівошовичем Стрижовським з приналежними до цього містечка селищами

Видим'єс с книг кгородских замку гдрьского Браславского

Лѣта Божог(о) нароженѣа тисѣча патсот девѣтдеса¹ ѡсмог(о) мсѣа геньвара двадцѣт шостого дѣна

Передо мною, Григорѣм Чечелем, подстаростим браславским, бѣдѣчим ѡт его млсти пѣна Юриѣ Стрѣса с Комарова, старосты браславског(о) и веницког(о), постановившисе ѡчевисто, возныи воєводства Киевског(о) Стефан Мисковскии а Браславског(о) Миколаи Ясликовскии дѣла записованиа до книг кгородских

браславских сознали тыми словы, иж в рокѣ теперешнем тисеча пятсот деведесат ѡсмом мсца генвара двадцат третез(о) днѣ ез(о) мл. пан Федор Гневошович Стрыжовский перед нами, двема возными, маетност свою Гдневскѣю, местечко самое Гднево из селищами, меновите в листе продажном ориенналом ѡписаными, зо всѣми кгрѣнтами, прилеглыми границами до кгрѣнтово подкоморого браславскоз(о) пна Лаврина Песочинскоз(о) Каменогорскими², з дрѣгими прилеглостями кгрѣнтово его млсти кнзѣ Горскоз(о), маетностями ез(о) мл. Пыковское³, с третее стороны прилеглостями, маетностями теж его мл. кнзѣ Горскоз(о) и земѣн ез(о) королевское млсти Матеиковских⁴, названое⁵ Голаками, а с четвертое стороны теж прилеглостями в границах кгрѣнтами⁶ хорѣжичов браславских пнов Шашковичов Гѣсцинским⁷, ѡто всѣх тых прилеглостей в певных границах, то все з мистечком, менованым Гдневом, селищами, до нез(о) належачими, и зо всѣми кгрѣнтами и пожитками, с тоз(о) местечка приходчачими, и зо всѣми поддаными, и зо всем на все, ничоз(о) на себе не зоставѣюч[и], днѣ сегоднешнез(о) датою, верхѣ менованою, в моц и в держане, и спокойное ѡживане, и под волны[и] шафѣнок его млсти кнзю Кирикѣ Рѣжинскомѣ самомѣ и еи млсти княгини малжонце, и потомствѣ ез(о) млсти, сам се с тоз(о) вырекши, ведле продажи ез(о) млсти пна Стрыжовскоз(о), зезное⁸ на рокох земских триколских киевских, в замку ез(о) королевское мли Житомирском ѡтправѣючих, подал⁹, через нас, возных, в моц, держане и в спокойное ѡживане подал и постѣпил. И просил посланец его млсти князѣ Кирика Рѣжинскоз(о) пан Гдн Станиславский, абы тое постѣпене через пна Федора Стрыжовскоз(о) маетности Гдневское и сознане возных до книг кгородских браславских было записано. Што ест приято и записано. На што и видимус с книг его мл. пну подкоморому браславскому под моею печатю ест выдан. Писан ѣ Браславлѣ.

Печатка

Грегореи Бабуза, писар
С книгами корыкговал
Стефан Кгулчевский

ЛНБ НАН України, вид. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 84.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4108 III, арк. 42. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Ретеста:

A° 1598 d. 26 januarii. Intromissia x(ięciu) Kir(ykowi) Ruzinskiemu y zonie iego w Janiow od p. Strżzowskiego.

Там само. Спр. 4049 III, арк. 84 зв.

¹ деведесат ² Каменогорских ³ Пыковскими ⁴ Матеиковскими ⁵ названными
⁶ кгрѣнтово ⁷ Гѣсцинских ⁸ зезнаное ⁹ Зайве слово.

1598 р., лютого 20. Брацлав. –

Зізнання возного енерала Брацлавського воеводства Войтеха Качки перед Брацлавським гродським урядом про передачу за його участю Федоровою Бокієвою Полагією Григорівною містечка Браїлова і сіл Махнівців, Семаківців, Бокіївців та Новоселиці у володіння своїм братаничам Ярофієві і Гаврилові Гостським

Видымус с книг кгородских замку гдрского Браславского

Лѣта Божого нароженя тисеча пѣтсот девѣтдѣсѣт ѡсмого мѣца феврѣля двадцѣтог(о) днѣ

На вѣрадѣ кгородском в замку его королевское мл. Браславском передо мною, Григорѣмъ Чечелем, подстаростим браславским, постановивъ писе ѡчевисто, возным енерал воеводства Браславског(о) шляхетнымъ Войтехъ Качка кѣ записованю до книг кгородских браславских сознал тымы словы, иж, деи, рокѣ, звышъ помененог(о), мѣца феврѣля девѣтогодцѣт днѣ, бѣдѣчи мене возванымъ ѡт ее мл. панее Федоровое Бокиевое панѣи Палаги Григоревны, маючи при собѣ двох шляхтичов пѣна Станислава Павловског(о) а пѣна Тихона Пороховского, бѣлѣм на справѣ и потребе ее мл. в селѣ Махновцах, то ест, иж ее мл. пѣни Бокиеваи, собравши громады вси з [сел сво]их, з села Махновецъ, з села Семаковец, з местечка Браи[лова, з се]ла Бокиевецъ и Новоселицы, и всих атаманов до дв[ора своего М]ахновског(о), там же передо мною, [в]озным, и шляхте, при [мене бѣдучои, добро]волне ѡповѣдала и ро[с]казала тым всим вата[маном и г]ромадѣ, подданым своим, иж водлуг листу доброволног(о) за[пису сво]его, их млтѣм панѣ Ярофию а пану Гаврилу Гостским, бра[тани]чом моим, ѡт мене на суму пѣзеи даног(о), вси имина свое, то ест село зъ двором Махновецѣ, село Семаковецѣ, местечко Браилов, село Бокиевецѣ и Новоселицѣ¹ зо всими кгрунты и вшѣлакими приналежностями¹, зо всими людми, пожитками, такои первѣи сама держала, в моц, деръжанѣ и спокоиное ѣживанѣ их млтѣм паном Гостским даю и доброволне поступую, и вам всим розказѣю, абысте их мл. так, тако мене самое, послушни были. Што все мною, возным, и шляхтою, при мене бѣдѣчою, еи мл. свѣтчила. В чом заховуючисе водлуг повинности вѣрадѣ моего, тым всим подданым и ватаманом розказалѣм, абы их мл. панов Гостских // за тым доброволным ее мл. пѣнее Бокиевое поступенѣмъ и поданѣм послушни были, тако самое ее мл. панее Бокиевое. Гдѣко жѣ потом ѣздилѣм до кождог(о) имина зособна, подаючи их мл. паном Гостскимъ в посесию ѡт ее мл. пѣнее Бокиевое. Которое то ѡчевистое возное сознанѣ га до книг кгородских браславских записати казал. На што и видымус с книг пѣну подкоморому браславскому под мою печат[тю] ест выдан. Писан ѣ Браславли.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар .
С книгами корыкговал
Стефан Кгулчевскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 85–85 зв.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4108 III, арк. 43. Незасвідчена
копія. Переклад польською мовою.

Ретеста:

Anno 1598 d. 20 februarii. Intromissia p. Hoiskim w dobra p. Bokieiowej
podolskie.

Там само. Спр. 4049 II, арк. 85 зв.

¹⁻ ⁻¹ *Подано двічі.*

№ 295

1598 р., березня 17. Брацлав. –

Зізнання возного енерала Брацлавського воєводства Андрія Трембицького
перед Брацлавським городським урядом про увіткнення ним у ворота містечка
Губина позову Брацлавського земського суду волинському воєводичеві
кн. Яхимові Корецькому та його дружині Ганні Ходкевичівні з вимогою з'явитись
на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія
Лаврина Пісочинського

Выпис с книг кгородских замку гдрьског(о) Браславского

Лѣта Бжог(о) нарожена тисеча пѣтсот [д]евѣтдѣсѣт ѡсмого мѣца марца
семог(о)над[ц]ѣт днѣя

На вриѣде его кор[о]левское млсти кгородском Браславском [пѣ]редо мною,
Грегориєм Чечелем, подстаростим браслав[ки]м, постановившесѣ ѡбличне,
возным енерал воєводства Браславског(о) шляхетным Андреи Т[р]е[м]бицкии
тыми словы ку записованю [д]о книг кгородских браславских сознал, ижъ року
теперѣ[шн]ег(о) тисѣча пѣтсот девѣтдѣсѣт ѡсмог(о) [м]ѣца марца
пѣтог(о)надѣт днѣя, маючи ѿ при собѣ шляхту людеи добрых пѣна Миколаѣ
Туровича а пѣна Кузму Супрѣнов[ско]го, ѡткнул есми позов земскии браславскии
головным три[бу]нальскни ѡ ворота мескиѣ Губинские, писан[ы]и [по
ве]лможног(о) его млти кнѣзя Глхи[м]а [К]о[р]ец[к]ого, воєводича волинського, и
по ма[л]жонку его млсти пѣнюю Ганнѣ Ходъкев[и]човну в жалобе его млсти пѣна
Ла[в]ри[н]а Пѣ[с]о[ч]и[н]ского, подком[ор]ог(о) браславског(о), до попарта трох
[дѣ]кретов кгородских браславских, што [ши]реи и [...ж]алоба его млсти пѣна
по[д]ѣкоморог(о) написана и доложон[а]. За к[от]оры ...]ет ѡ Люблине на
трибу[на]ле перед судом головным [трибуналь]ски[м] с... в року нинеш[н]ем
деветдѣсѣт ѡсом на [то]т час, кгда sprawy воє[водства Бра]славског(о)
по[р]ѣдк[о]м по инших воєводс[т]вах з реистрѣ при[пад]ѣт и таѣ справа
прит[очил]асѣ. Вриѣд тоѣ [сознанѣ] воз[н]ог(о) д[о] ведом[о]сти нашеи вриѣдвое

принавши, д[о книг] кгородских brasла[вских ...]. На што и выпи[сь его] млсти пну подкоморему [бра]славскому под мо[єю печатю ест выдан. Писа]н 8 Браславл[и].

Печатка

[Гр]его[р]ѣи Баибуза, писар
Кгорикгован

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 86.
Засвідчена копія.

Ретеста:

A^o 1598 d. 17 martii. Polozenie przypoż[wu] na tribunał¹ lubelski od pana Jakoba (!) Piasoczynskiego po x(ię)cia Jachima Koreckiego w sprawie do porparcia trzech dekretow grodzkich brasławskich w pozwie wyrazoney sprawy¹.

Там само. Арк. 86 зв.

¹ -¹ *Дописано іншою рукою.*

№ 296

1598 р., травня 1. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою Семена Шандировського про неповернення підданих, які втекли з частини сіл Шандирова і Тростянця до міста Жорнищ, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Выпис с книг справ головных трибуналских воеводства Браславского

Лѣта Божого нароженя тисеча петсот д[е]ветдесат ѡсмого мсц. маа первого д[н]я

Перед нами, депутаты с[уд] головног(о) трибунал[у] Любелског(о), на рок теперешнии деветдесат ѡсмыи зо всѣх воеводствъ Короны Полское ѡбранными и высажонными, кгда приточыласе и з реестр[у] с[уд]овог(о) за приволанем через возног(о) припала справа [ме]жи п[ан]ом Семеном Шандыровским, поводом, з одное, а межи ег(о) млсть п[ан]ом Лаврином Песочинск[им, под]коморым браславским, позванным и апелюющим, з др[уг]ое стороны, тогды ег(о) млсть пан подкоморым браславским, постановившысе обличне на року нинешнем, правне и сл[у]шне доведеном, 8 нинешнег(о) с[уд]у головног(о), ѡповедалсе, што пан Семен Шандыровский, тако за позвом своим 8 с[уд]у на рочках кгородских браславских, д[н]я дванадцетог(о) мсца ноябра в року прошлом тисеча петсот деветдесат шостом припалых и с[уд]овне

отправованных, певных подданных, менуючы их быти збеглыми отчычами своими, на нем доходил. Гдко ж тот постѹпок и апелация сѹдѹ кгородског(о) Браславског(о), от которог(о) и¹, тако се то выточыло, ѹ нинешнег(о) сѹдѹ головног(о) покладал, и позов тоѹ жалобы п̄на Семена Шандыровског(о) так се в себе маѹт:

Юрьи Стрѹс с Коморова, староста браславский, виницкии и звиногородский

ѹрожомѹ ег(о) млсти п̄ну [Лав]рину Песочинскомѹ, подкоморомѹ бр[а]славскомѹ.

Жаловал ѹ сѹдѹ кгородског(о) Браславског(о) земенин воеводства Браславског(о) пан Семен Шандыровский на в. мс. ѿ том, иж в року прошлом тисеча петсот девѹдѹсѹдѹ четвертом подданные отчызные п̄на Семена Шандыровског(о) з села Шандырова, з части ег(о), на имѹ Гдков, Пѹдор Дѹмкович, Иван Рокишын зят, Гаврилиха вдовица, Матѹи Ковтѹнѹнко, Андреи Скоробогатыи, Пѹтрѹ Юсчѹнко, Гдрема Хрѹл, з жонами, з детми, с конми, з быдлом и зо всѹми маѹтностями своими повтекавши проч, мешкают во имению [в. м.], деи, ѹ воеводстве Браславском лежачом, в месте Жорнищах. А потом в року девѹдѹсѹдѹ пятюм подданные п̄на Семена Шандыровског(о) з части имения з села Тростанца на имѹ Илаш з братом своим Андреем а Гапон, з жонами, з детми, с конми, з быдлом и зо всѹми маѹтностями своими повтекавши проч, мешкают во имению в. мс. в месте Жорнищах. Которых, деи, в. мс., до менованог(о) места своег(о) принявши над право посполитое, п̄ну Семену Шандыровскомѹ выдати не хочѹш. В чом он маючы ѿт в. мс. жал, кривдѹ и шкодѹ, сим позвом позываеть и ѿчевисто з в. мс. ѹ сѹдѹ мовити хочѹт. Прото приказѹю, абы в. мс. передо мною, а в небытности моеи ино перед сѹдом кгородским Браславским на рочках кгородских, которые в року теперешнем // девѹдѹсѹдѹ шостом мсца ноѹбра дванадцатог(о) д̄ня припасти и сѹжоны быти мают ѹ Браславлѹ, тако на рокѹ завитом, сам стал и тых всих подданных збегов з жонами, з детми, с конми, з быдлом и зо всѹми маѹтностями, ѹ сѹдѹ поставившы, п̄ну Семену Шандыровскомѹ их выдал албо за кождог(о) з них, тако за збѹги, шацѹнком, в констытѹции ѿписаным, по петисот гривѹн грошеи заплатил и во всем ся п̄ну Семену Шандыровскомѹ ѹсправедливил. Писан ѹ Браславлѹ рокѹ тисеча петсот девѹдѹсѹдѹ шостог(о) мсца ѿкѹтѹбра шостог(о) д̄ня. Грегорѹи Баибѹза, писар.

А по вычитаню тог(о) позву ег(о) млсть пан подкоморыи браславский просил ѿ приданѹ возног(о) ку приволаню п̄на Семена Шандыровског(о), тако стороны поводовое до тоѹ справы. Сѹд нинешнии придал емѹ [во]з[но]г(о) енерала коронног(о) ѿпатр̄ног(о) Станислава Издѹбског(о). Которыи возныи, ставшы ѿчевисто, сознал, иж до тоѹ справы п̄на Семена Шандыровског(о) ведле права первѹи по три дни и сегод̄ня потрикрот припозывал. А иж за тым приволанѹм пан Шандыровский, бѹдѹчы стороною поводовою, ѹ сѹдѹ нинешнег(о) сам ани через ѹмоцованог(о) своег(о) не стал и нихто ѿт нег(о)

не отозвалсе, прото сѹд нинешнии стороне позванои апеллюючои допѹстил ег(о) вздат в ѹпаткѹ тоє речы. Котораи справа иж по том взданю от стороны поводовое п̄на Шандыровског(о) зновѹ за потрикротным приволанѣм арестована не была, сѹд нинешнии головнии трибѹналскии за постѹпками п̄на подкоморог(о) браславског(о) и доводами ег(о) правными, которые сѹд нинешнии ѹ[т]вержает, а здавшы сторо[ну пово]д[овую] п̄[на] Шандыровског(о) за тым нестанѣм ее повторе в ѹпадку тоє речы, чынит п̄на по[д]коморог(о) браславског(о), позваног(о), волным от тог(о) року и позву, таксы и всеє речы, в нем описаное, и присѹждает, и сказѹет тые всю тѹю одиннацет члѹвка, ѿ которых п̄нѹ Семен Шандеровскии чынил, з жонами, з детми и зо всѣми маетностями, тако ²власные отчычы², п̄ну подкоморомѹ браславскомѹ вечными часы. Што для памяти до книг справ головных трибуналских воеводства Браславского есть записано. И выпис ест выдан. Писан ѹ Люблине.

Печатка

Chri(stophorus) Pawłowskŷ, dep(utat)
wo(iewodstwa) crac(owskiego), mp.
Kilijan Drohoiowsky, podkomorz
przemyski, deputat woiewodstwa
ruskiego

Jan Ledochowski, deputa[t]
w(oiewodstwa) wołynskiego
Вацлавъ Вилгорскии,
депутат воеводства
Волынского(о), рѹкою
Юреи (Ѳвлучинскии, писар
Корыкговал Стефановичъ

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 90–90 зв.
Засвідчена копія. Опубл.: Селянський рух на Україні 1569–1647 рр.: Збірник документів і матеріалів. Київ, 1993. С. 120–121 (без підписів депутатів трибуналу і регести).

Регеста:

Anno 1598 d. 1 mai. Decret in contumaciam miedzi Siemieniem Szandŷrowskim a podkomorzŷm braslawskim, pozwanŷm o zbiegi. Liber citatus.

Там само. Арк. 91 зв.

¹ и зайве. ² -² власных отчычов

№ 297

1598 р., травня 1..Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського земського судді Семена Ободенського про неповернення підданих, які втекли з частини села П'ятничан до містечка Жорнищ, мастку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Выпис с книг справ головных трибунальских воеводства Браславского

Лѣта Божсего нарожена тисача пятсо¹ деведесат ѡсмого мсца маа первого дня

Перед нами, депѹтаты сѹдѹ головного трибуналь Любелского, на рокъ теперешнии деведесат ѡсмыи зо всихъ воеводствъ Короны Полское обраными и высажоными, кгда справы воеводства Браславского порядкомъ иншихъ воеводствъ прыпали и сѹжоны были, теды приточыласе справа за апелацыєю отъ дек[р]ет[у сѹд]ѹ кг[р]о[д]ского Браславского з рочковъ, в рокѹ прошломъ деведесатъ [ш]остомъ мсца ѡкѹтебра четъвертого дня сѹжоныхъ, ѹчиненого, и за прыпозвомъ, до тое апелацыи выданымъ, межы ѹрожоными паномъ Семеномъ Ободенским, судею земским браславским, поводомъ, з одное, а паномъ Лавриномъ Песочинскимъ, подкоморым браславскимъ, позванымъ, з дрѹгое сторон, а то ѡ збегу подданные стороны поводовое на име Лаврына Зѹбенка а Лѹкъяна, з жонами, з детми, с конми, з быдломъ и зо всими маестностями их з ымена поводова части села Пятничанъ до имени позваного местечка Жорницъ в року прошломъ деведесат четъвертомъ збеглые, за которыхъ повод таксы по петисотъ гривен полскихъ за кождого зособна, в позве поменивъши, ѡ што позваного на рочки менованые до сѹдѹ кгродского Браславского позывал. На которыхъ то рочкахъ онъ судъ кгродский Браславский, контроверсыи обѹдвѹ сторон, в тои справе чыненыхъ, где позваныи, же его актор, ѡ тые збегу вриадовне вольнымъ ѹчинившы, зновѹ чынить, боронилса, вырозѹмевши и прихилаючыса до констытѹцыи, ѹ² збеглахъ ѹхваленое, котораа вшелакихъ оборонъ позваномѹ закročыла, с тыхъ прычынъ обороны позваного онъ судъ на сторону отъложил и позваному далеси поступовать наказал. [Ѡдъ] которого [д]е[к]рета позваныи до сѹдѹ трибунальског(о) апелевал. Судъ онъ апелацыи [д]о[п]ѹстил и рокъ обѹдвумъ сторонамъ передъ сѹдомъ головнымъ трибунальскимъ в Л[ю]блине в [тот]ѹ час, кгда справы воево[д]ства Браслав[ьског]о [...], становитисе зложил, ѡко ширеи декретъ апелацыи менованое и прыпозов до нее, отъ повода на [по]званого вы[д]аныи, в себе обмовлает. На року теды нинешнемъ, за тою апелацыєю и прыпозвомъ прыпаломъ, постановив//шисе ѡчевисто ѹ сѹдѹ нинешнего трибунальског, ѡбоа сторона, то ест отъ повода ѹмоцованыи его ѹрожонии пнѹ Богданъ Ободенский за моцю зѹполною а позваныи самъ ѡчевисто, в тои справе межы собою росправу мели и, контроверсыи свои подостатку на обе стороне вносечы, просили, абы каждыи при своихъ оборонахъ былъ захован. Судъ нинешнии головнии трибунальский декретъ сѹдѹ кгродского Браславского ѹтвержаеть и наказѹеть, абы позваныи присегу на томъ ѹчинил, ѡко тыхъ подданныхъ, в позве менованыхъ, не [м]аеть ани ихъ позовъ [заста]л. [К]оторѹю присегѹ сторона позваная повиненъ бѹдетъ выконати [на] ро[ч]кахъ кгродскихъ браславскихъ, которые напервеи по вышътѹю шести недель отъ даты сего декрету сѹжоны бѹдѹть. И тамъ они, ѡбоа сторона, рокъ певныи и завитыи мети мають, такъ позваныи ку выконаню тое прысаги, ѡко и повод ку прыслуханю ее, безъ прыпозву. А кгда позваныи

присегѣ выконаеть, теды онъ суд кгородскии Браславскии маеть его *от* тоє справы волнымъ чынити на вси потомъные часы. Што для памяти до книгъ справъ головныхъ трибунальскихъ воеводства Браславского есть записано. И сесъ выписъ з книгъ есть выданъ. Писанъ в Люблине.

Печатка

Chri(stophorus) Pawłowski, dep(utat)
wo(iewodstwa) crac(owskiego), mp.
[Kilijan Drohoiowski, podkomorzi
przemyski, deputat woiewodstwa
ruskiego]

Jan Ledochowski, deputa[t]
w(oiewodstwa) wołynskiego
Вацлавъ Вилгорскии,
депу[та] м] воеводства
Волын., рѣкою
Юреи Овлучинскии, писаръ
Корыкговал Стефановичъ

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 92–92 зв.
Засвідчена копія.

Перестя:

Anno 1598 d. 1 maii. Decret miedzi Obodenskim a podkomorzum
braslawskim, pozwanym, o zbiegi z Pietniczan.

Там само. Арк. 93 зв.

¹ *патсом*   ² *ω*

№ 298

1598 р., травня 1. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою братів Семена, брацлавського земського судді, і Богдана Ободенських про захоплення брацлавським підкоморієм Лаврином Пісочинським половини Іллінецького селища з Глібівською, Харитонівською і Нехведівською пасіками та заподіяння різних шкод

[Wypis z ksiąg spraw głównych tribunalskich woiewodstwa] braslawskiego

Roku Bozego narodzenia tysiąca pięcseth dziewięcdziesiąth osmego miesiąca maia pierwszego dnia

Przed nami, deputatami sądu głównego trybunalskiego, na rok therazniejszy dziewięcdziesiąth osmy ze wszythkich woiewodstw Korony Polskiej zebranymi i wysadzonymi, gdy się przytoczyła sprawa do sądu therazniejszego między vrodzonymi panem Siemionem, sędzią ziemskim braslawskim, a Bogdanem Obodenskimi, powodem¹, z iednei, a między panem Ławrynem Piaseczynskim, podkomorzum

brasławskim, z drugiej strony, pozwanym, tak za appellacją od sądu grodzkiego brasławskiego przez pozwanego, iako za przypozwem od powoda, iż była tam w grodzie kontrowersia między nimi o nastanie gwałtowne od pana podkomorzego w roku przeszłym dziewięćdziesiąt szóstym miesiąca apryla dwudzieste^o trzeciego dnia na grunth panow Obodenskich sieliszcza ich ilniskiego, pasiek² trzy, plebowską³, charytonowską i niechwidowską, które iakoby v nich gwałtownie odioł, przy których pasiekach, połowicę gruntu sieliszcza Ilniskiego wziowski, z spokojnego dzierzania ich wybił i szkod niemało poczynił, a w rzece Sobku i Wiazowicy bobry pogonił i w stawie ich własnym na Wiazowicy ryby połowił, ku tym⁴ na tei ze połowicy te^o gruntu drzewa wszelakiego na budowanie na swiethlicy, na izby, na sieni, na kleci i na łąznie, czasow roznych buduiac, do imienia swego Zorniszcz odprowadzał. Ktorych szkod mianowali sobie dwa tysiąca kop groszy lithewskich tei liczby. A wywodząc kontenta tego pozwu swego, tam u sądu dowody na to wybicie z spokojnego dzierzania pokładali i, aby do postępku prawnego przypuszczeni byli, prosili. A pan podkomorzy brasławski, nie przyznawając roku należności sądu powodztwa panom Obodenskim, także pozwu i rzeczy iego, zachowawszy sobie wcale wszystkie obrony, tylko dla zrozumienia onemu sądu wkażował postępek swój prawny, że tam w grodzie sunu(m)⁵ niema, bo ie^o mōsc książe Janusz Zbarazkie, wojewoda brasławski, przed tym do trzymania s⁶ Obodnego, Iliniec przyszedszy, do nich grunty iego sugranne zorniskie zabrał i za dekrety trybunalskimi iemu do tego czasu nie wroczył a iesli im // z Iliniec [...] pusił [...] prawo zachowuie tedy [...] w tei maiętnosci iego [...] nad to podanie i dalsze grunthy własne zorniskie sobie przywłaszczają a wybiciem iakim z mniemanym mianuią. Na co, dekrety trybunalskie i postęпки prawne pokazuiąc, wolności od roku i pozwu, win, wyznawania szkod i aby do sądu należnego odesłał, domawiał się. I dalsze kontrowersyi około tego tam między nimi byli. Sąd ony nakazał pozwanę^v dalej postępowac i s tego stopnia za apellacją ta sprawa do sądu terazniejszego pozypadła. Na roku thedy terazniejszym, gdy obiedwie stronie v sądu głównego stanowili się, tak kontrowersyi swe w grodzie brasławskim przez prokuratorow⁷ swych swoich⁷ wnosili i przeczy⁸ swoich domawiali się. Sąd terazniejszy główny trybunalski dekret sądu grodzkiego brasławskiego utwierdza i odpowiadać nakazuie. A strona pozwana pan podkomorzy brasławski, odpowiadając, iż niaakich grunthow illniskich, któreby panom Obodenskim należeli, ani swych własnych zorniskich, co pan wojewoda brasławski zabrawszy, im pusił i oniz sami to do tego czasu dzierzą, com czasu swego należnie pokazac gotow, także tych gruntow i pasiek, iako swe^o własnego dziedzictwa i possessyi, o co go teraz pozywa, nigdy ich nie wybawiał, do przysięgi brał się. A w tym odpowiadaniu nakazuie sąd terazniejszy, aby powód przy swiadkach bliszczych według prawa wołyńskiego z dwiema swiadkami, sobie rownymi, przysięge wczynił wedle pozwu, iako na ten czas od pozwanego z tych dobr wybity i także te dobra w dzierzeniu ich byli. A iż strona powodowa sami przed sądem takowym, w pozwie wstępując, przestawa na stu kopach groszy lithewskich, tedy skoro po przysiedze sąd tamten ma go w te dobra wwiązac i sto kop przysądzić. I odsyła sąd terazniejszy na roczki grodzkie brasławskie, które pierwsze po wysciu szesci niedziel od daty tego dekretu w Brasławlu sądzeni będą, z przysięgą. A tam oni obiedwie strony [...] się

powod [...] sto kop im zapłaci [...] wy za tę sto kop na dobrach swych [...] nic pod zakładem i w dalszym [...] praw na ten rząd vczynic będzie powinien pod winami, w prawie pospolitym opisanymi. Co dla pamięci do ksiąg spraw głównych trybunalskich zapisano i wypis iest wydan. Pisan w Lublinie.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 57–57 зв.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Рецети:

Декрет трибуналскии.

А° 1598 d. 1 maii. Dekreth trybunalski miedzy Obodenskimimi a podkomorzym brasławskim, pozwanym o grunthy ilinskie.

Там само. Арк. 58 зв.

¹powodami   ²pasieki   ³hlebowską   ⁴temu   ⁵Слово невиясненого значення.
⁶s зайве.   ⁷-⁷Так у тексті.   ⁸гзeczy

№ 299

1598 р., вересня 19. Вінниця. –

Впис у вінницьку гродську книгу заповіту Федорової Бокієвої Печихвостської Полагії Чешейківни, за яким вона доручила своїм братаничам Ярофієві і Гаврилові Гостським поховати її в Печихвостах біля свого чоловіка Федора Бокія та перепоховати там само її сина Яна Бокія, колись володимирського підкоморія, похованого в Милятині; записала тим же братаничам 20000 польських злотих на містечку Браїлові і селах Махнівцях, Семаківцях, Бокіївцях та Новоселиці – маєтках, раніше нею їм уступлених, з тим, що ці маєтки можуть бути поділені порівно між, з одного боку, тими самими братаничами, з другого – їхніми родичами, за умови сплати останніми їм (відповідної частини) зазначеної суми; записала своєму двоюрідному братові Филипові Бокію одержане від свого чоловіка віно в розмірі 1000 кіп литовських грошів як дохід з третьої частини маєтків, що приналежать до Печихвостів; із 1500 кіп литовських грошів, що за них придбала волинські маєтки (купила частину Милятина й Обзира та половину Омеляника, взяла в заставу частину Обзира) 1310 як дохід з них подарувала 18 особам, а рештою 190 кіп дозволила згаданим братаничам розпоряджатися на свій розсуд; відписала цим же братаничам всі свої домові речі (*1598 р., лютого 20. Махнівці*)

Видимус с книгъ кгородских воеводства Браславского виницких

Лѣта Божого нароженѣа тисѣача пѣтсот девѣтдѣсѣат ѡсмого мѣсѣа сѣнтѣбра девѣтагонадѣѣат днѣа

На рочках кгородских воеводства Браславского, 8 Виници водлугь 8 фалы соимовое в року теперешнем тисача пятсот деведдесатъ осмом мсца сентебра пятагонадцат днѣя припалых и судовне отправовать зачатых, передо мною, Юремъ Струсом с Комарова, старостою браславским, виницким и звинородскимъ, постановившися обличне, приятель пна Гаврила Гостьского пан Андреи Велокгорский подал через возного воеводства Браславского Воитеха Качку термину, на тестамент 4чиненую, зошлое небожчице пнеє Федоровое Бокиевое Печифостское Полагъи Чешейковны, которыи, деи, по смерти небожчички пнеє Бокиевое пан Гаврило Гостьский в скрынце еи межи иншими речами еи нашол; которыи писмомъ руским писаныи а с¹ печатю такъ самое пнеє Бокиевое, ако и пновъ приятелей, в нем помененыхъ, не запечатованы и не подписаны. И просил пан Андрии Великгорский (!) именемъ пна Гаврила Гостьского, абы таа термина без печати перечитана и до книгъ кгородскихъ 4писана была. Котораа слово от слова так са в себе маеть:

Во имя Божое станса ку вечной памяти. Кгда жь вси речи, которые писмомъ не естъ обьяснены, с памяти сходять и в запаметаню бывають, для чого и я, Федороваа Бокиеваа Печифостская Полагъи Чешейковна, забегаючи тому, абы по смерти моеи жадна шарпанина в маетности моеи не была, тым тестаментомъ моимъ, которыи, при доброи памяти и добром здоровю будучи, 4чинилам, постановляю. Нап[ерв]еи, кгда Господ Богъ всемогущи дѣшл с тела моего до фалы своеє святое взяти будет рачил, мають их млсть пнве братаничи мои пан Гдрофии а пан Гаврило Гостьские тело мое свым властным коштом подлугъ виры и обрядовъ церкви святое христианское греческое в Печифостехъ подле гробу мужа моего поховати. Также тѣло сына моего небожчичка пна Гдна Бокиа Печифостского, подкоморого володымерского, вынавши з гробу з Милатина, также до Печифость перепровадити и в гробе предковъ отца его положити. А ижъ я, дознавши и завше знаючи великую поволность, зычливость и 4служованье противко себе пновъ братаничовъ своихъ пна Гдрофия а пна Гавърила Гостьских, паметаючи тежъ и на коштъ, которыи подеимовали для справъ моихъ и долги платили, нагорожаючи то инымъ, з милости кривное даровалам и записала их млстам добровольным листом моим суму пнзе² двадцат тисацей золотых полскихъ на всеи маетности моеи подолскои свободной, никому перед тым не заведенои, то естъ на дворе и селе Махновцахъ, селе Семаковцах, местечку Браилове, на селе Бокиевцах и Новоселици. Которую то помененую маетность свою заразом в моцъ, в держане через возного ихъ млстам пном братаничомъ моимъ даламъ и постѣпила. И мають оную маетность их мс. спокоине держати, а жаден з близкихъ // кровныхъ и повиноватыхъ не маеть их млсти о то они о ровнымъ дѣльъ позывати, ажъ бы первеи ведле листу, от мене ихъ млстамъ даного, заплатил двадцать тисацей золотых полскихъ, а заплативши, то жь се ровно с пныи братаньками моими дилити мають. Маючи тежъ я взгляд на дом пна Бокиевъ, в котором есми мешкала литъ шестьдесать, и помнечи на милость мужа моего, также и на хѣтъ девера

моего, хотя жь ми сынъ его пан Филипъ Бокии великие прикрости по смерти сна моего п̄на Гдна чинил а до жалю жалю прикладаль, не противечисе злости они злостю злостъ платити хотечи, вино мое, котороемъ мела ѿт мужа моего тисечу копь, на третей части всих именеи печихостъскихъ, до Печифость належачихъ, записую п̄ну Филипу Бокию. Маеть то при нимъ и потомкохъ его вечне зостати и того повинным моим не повинен ѿтдавати. А што се дотычетъ маетности моее на Вольню, купное и заставное, то есть купиламъ часть 8 Милатине на вечность з сыномъ моим 8 п̄на Федора Бокиа за семсот копь литовских, ино на мене приходитъ копь полчетвертаста, Ѡмеланикъ купилам з сыном моимъ за тисечу копь литовских, ино тое сумы мне приходит копь п̄атсот, а 8 Ѡбзери купилам з сыном моим вечностью за ѿсмьсотъ копь, там мои сумы копь чотыриста, а на заставу тамже 8 Ѡбзери далам своихъ копь пултретаста. Што все пораховавши, сумою чинит копь п̄атнацат сот власное моее сумы. С ко[т]орое [то] сумы, маючи взгляд на пов[и]новатые свои, записую повинным моим по смерти своєї п̄ну Василю Непитущому копь сто, п̄ну Андрею Непитущому сто копь, п̄неи Ѡвѣдоги Гдновой сто копь, Настаси, сестре ее, купъ тридцат, п̄не³ Богдановой Борейковой копь сто а сыну ее п̄ну ФедорѸ Борейку купъ п̄атдесат, п̄ну Ивану Ѡлеши купъ пултораста, панеи Вышотравчиной копь сто, п̄не³ Скринской копь сто, п̄неи Хѡмаковой сто копь, п̄неи Гдкубовои Повьшиной сто копь, п̄неи Кнегининской копь п̄атдесат а сестри ее копь п̄атдесат, п̄неи Володкевичовой копь тридцат, ГричинѸ молодому за служьбы его купъ п̄атдесать а сестрамъ и брату его копь сто. А ѿстатком тое сумы, што се зостанет, мают п̄нве братаничи мои п̄нве Гостские шафовати водлугъ росказанья моего. Речии рѸхомых, сребра ани золота, также и гр̄шии не маю, оле речи домовые и всакие рѸхомые, которые бы се по мне зостали, теды ихъ млсти п̄нам Госким, братаничом моим, записую. А то маючи взгляд, ижъ они дали мне имене свое властное до живота моего на Ѹживане и сама при нихъ хочу до живота моего // перем[е]шквати, прото жаден з близких, повиноватых речии жадных рухомых 8 ихъ млсти се Ѹпоминати не мает и жадное трудности не задавати. А для твердости и печат мою к сему моему тестаменту приложиламъ и Ѹстне а ѿчевисте просиламъ ѿ приложене печати и ѿ подпис рукъ ихъ млсти п̄новъ приател моихъ его млсти п̄на Лва Ласоты, скарбного земли Киевское, п̄на Романа Вилгорского а п̄на Андрея Брама. Писан в Махновцах року тисяча п̄атсот деведесат ѿмого мсца феврала двадцатого д̄на.

Которое жь то ѿповедане тое термини, на тастамент Ѹчиненое, до ведом[о]сти своее принявъши, слово ѿт слова до книгъ записати велє[л]. Гдко жь есть записано. На што и видимус с книгъ его млсти п̄ну подкоморему браславскому под печатю моею есть выдан. Писан 8 Виници.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
С книгами корыкговал
Стефан Кгулчевскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 103–104. Засвідчена копія. Те саме: Там само. Арк. 88–89. Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4105 III, арк. 3–3 зв., 4–5. Незасвідчені копії. Переклади польською мовою; ЦДІА України в Києві, ф. 26, оп. 1, спр. 12, арк. 580 зв.–581 зв. Оригінал.

Ретесту:

Anno 1598 d. 19 septembris. Acticowanie testamenthu p. Bokieiowej do act grodz(kich) winnickich.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 104 зв.

Тестаментъ Бокѣвое змышленны.

Testament Bokijowey zmyszlony.

Там само. Арк. 89 зв.

¹ с зайве.   ² пнзеи   ³ пнеи

№ 300

1598 р., жовтня 5. Вінниця. –

Заява Брацлавського земського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському про те, що в книгах цього суду не виявлено маєткових записів і заповітів Федорової Бокієвої Печихвостської Полагії Григорівни Чешейківни

Выпис с книгъ судовыхъ земскихъ з роковъ воеводства Браславского

Лѣта Божого нароженя тисѧча пятсот девѣтдѣсят ѡсмого мѣца ѡктебра пѧтого дѣня

На рокахъ судовыхъ земскихъ воеводства Браславского, которыѣ в року теперешнемъ девѣтдѣсят ѡсмомъ ведле констытуцыи в дворѣ его королевское млсти Ѥ Виници на денъ святог(о) Михала свѧта римского припали и на завтриѣ того свѧта судитисѧ зачали, передъ нами, Семеновъ Ѡбоденскимъ, судею, а Михаиломъ Ласкомъ, подсудкомъ, а Иваномъ Микулинскимъ, писаромъ, врадниками судовыми земскими воеводства Браславского, становлѧчисѧ ѡблично, его млсть панъ Лавринъ Песочинский, подкомории браславский, такъ при заседаню нѣшомъ на судахъ, ѧко и при выволаню роковъ земскихъ нынешнихъ, и тежъ и на лежаню книгъ, и при замыканю ихъ, при бытности многое шлѧхты на тотъ часъ при насъ, Ѥ сѣдѣ, и при сконъченю тыхъ роковъ будѣчи, просилъ насъ и Ѥпоминалсе Ѥрадовне черезъ возного земского Воитеха Качку, абыхмо выписы съ книгъ земскихъ браславскихъ перенесѧ записовъ албо тестаментовъ ѧкихъ небожъчицы пнѣе Федоровое Бокиѣвое Печифостское Полагѣи Григорѣвны

Чешейковны на маєтности єе лежачое и рухомое, если бы кому *от* нєє записаные а на *першие* коли *буд* албо на теперешние роки тутошние *земские* зознаны, албо *от* кого перенесены были, в книгахъ нашодши, выдати *п̄ну* подкоморему и детем его м̄сти казали, хотѣчи ку таков[ы]мъ записомъ и тестаментом мови[т]и и оныє неправными, справедливости и праву их противными а мнимаными ѹказати. *Г*ко ж за шуканьемъ ѹ книгахъ некоторые таковыє записы, то есть на даровизну добръ, лежачих и рухомых, ани тестаменты, зознаны и перенесены их николи на вси прошлые и теперешние роки *земские* браславские не нашлись и николи то ѹ сего с̄д̄ѹ ани перед нами не было. За чим пан подкоморий браславский тым же вознымъ, вышем менованым, и шляхтою, при нас будѹчою, осведчился, которое осведчене мы принали. И просил, абы то до книгъ *земскихъ* *виницкихъ* записано было. Што єсмо записати казали. С которыхъ и сес выпис *п̄ну* подкоморему браславскому под печатми нашими выдан есть. Писан ѹ Виници.

Дві печати

Иван Микулинский, писар, т.р.
С книгами корыкговал
Стефан Кгулчевский

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 107. Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4108 III, арк. 49. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Перецма:

A° 1598 d. 5 octobris. Testimonium s̄ xiąg ziemskich braslawskich o zapisiech i testamenciech p. BokieioweŹ.

Там само. Спр. 4049 II, арк. 107 зв.

№ 301

1598 р., жовтня 27. Вінниця. –

Зізнання возного снерала Андрія Трембицького перед Вінницьким гродським урядом про те, що йому не було дозволено ув'язати брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського в маєтки Федорової Бокієвої Печихвостської Полагії Григорівни Чешейківни, що в Брацлавському воєводстві, котрими після її смерті заволоділи Ярофій і Гаврило Гоські; протестація Л. Пісочинського до того ж уряду про те, що Ярофій і Гаврило Гоські незаконно тримають спадщину зазначеної Полагії

Выпис с книг кгородских воєводства Браславског(о) *виницких*

Лѣта Божог(о) *нарожена* тисѣча *пѣтсот* *деветдесѣт* *осмог(о)* мсца *октебра* *двадцѣт* *семог(о)* *днѣ*

На враде кгородском воеводства Браславског(о) Веницком передо мною, Валентым Каевским, бѹдѹчи на местцѹ п̄на Грегора Чечела, подстаростег(о) браславског(о), постановившисе очевисто, шляхетныи Андреи Трембицкии, возныи енералныи, кѹ записованю до книг кгородских воеводства Браславског(о) вѣницких сознал, иж, деи, што ег(о) мл. пан Лаврин Песочинскии, подкомории браславскии, сам и именем детеи своих, зѹ зошлоу малжонкою его мл. пансю Макгдаленю Дѹбицког(о) спложоных, приповедаетса до всих добръ, лежачих и рѹхомых, по зошлои панеи Федоровои Бокѣвои Печихвостскои панеи Полагѹи Григоревны Чешеииковне, же на них правом и прирожоным, и слѹшным преднеишим спали и належат, хотячи ѿ них ведати и оныи в рѹках своих мети. То пак, деи, та за приданем врадовым ѿт его млсти п̄на Юрья Стрѹса с Комарова, старосты браславског(о) и веницког(о), маючи при соби двох шляхтичов п̄на Воитеха Воитьковског(о) а п̄на Юра Кѹминковског(о), в рокѹ теперешнем деветдесѹт ѿмом мсца ѿктября двадцатог(о) д̄ня былем на тои справе, то ест ездилем до всихъ именеи по преречоныи¹ п̄неи Бокиевои, в сѣм воеводстве Браславском позосталых. Напрод, кгдам приехал до имена и двора тых добръ головного Махновског(о), пытаючи, в чием бы завѣданю тое имене на тот час было, тогды са ѿзвал и ѹрадником быти ѿт их млсти п̄на Гдрофеи и пана Гаврила Госких меноваль пан Гдн Дѹбровскии. Которогом врадовне пытал, хто бы тые добра по с[мѣ]рти панее Бокиевое в заведаню своем мил альбо за чим держал, хотячи так двори и в них скарбы золото, серебро, листы, привила, п̄нзи готовые, цын, мед, гѹмна, збожѹа, кони, стада, быдла и вси речи рѹхомые, также имене, люди, кгрѹнты, млыны и всѹакие пожитки, ѿ всем достаточне выведавшиста, списати а ег(о) мл. п̄нѹ подѹкоморомѹ и детеи его млсти за их правы подати и ѹвязатисе. То пакъ пан Гдн Дѹбровскии мнѣ и тои шляхте, при мне бѹдѹчои, ѿтказал, иж, деи, вси добра, по небожчици панее Бокиевои зосталые, их мл. п̄нѣ Гдрофеи и пан Гаврило Гоские за правом, ѿни сами ведают, за таким, держит², а если, деи, чог(о) надобе его мл. п̄нѹ подѹкоморомѹ браславскомѹ и детеи его млсти до тое маетности, нехай са ѹ их млсти панов Госких доведывает, а та, деи, тако тых добръ никомѹ постѹповати и жадных речеи в них списывати допѹщати не могѹ, не допѹщаю и именем ѿт их млсти панов Госких за росказанем их бороню. И с тым нас ѿтправил. Потом ездил есми с тою ж шляхтою до инших сел всих тое маетности панее Бокиевое. Тогды в Семаковцах и в Бокиевцы через того ж п̄на Дѹбровског(о) ѿт п̄нов Госких с тым же, тако и в Махновцах, нас ѿтправлено. Але кгда есмо до Новоселици в тои же справе до двора приехали, // тогды пан Василеи Солома, коморник воеводства Браславског(о), ѿтповедил нам, же ѿн за певнымъ правом своим и записом п̄нее Бокиевое ѿт немалог(о) часѹ еще за живота ее в том селе петнадцѹт чоловеков спокоине держит; и также ѹвязана и списована нам не допѹстил, и в ѿстаток людеи тамошних новоселицких через того ж п̄на Дѹбровског(о) ѿт п̄нов Госких ѹвязана и списована боронено. Наѿстаток, кгда есми с тою ж

шлахтою до местечка Браилова приехал, тогда Үрадник тамошнии браиловскии пан Федор Козак Звиногородец именов тых же панов Госких также власне, яко и пан ДҮбровскии, мене отправил а Үвязаня и списованя жадное маетности не допҮстил и заборонил. Потом назавтрие того ж мсца октебра двадцат перво(о) днѧ с тою ж шлахтою былем в месте Веницком в дворе небожчици панее Бокиевое на Үлицы, называемои Красносилско(о), где и двор п̄на Үбоденско(о), сҮди земско(о) браславско(о), над Богом лежит. В котормъ нашол есми мешкаючо(о) Степана Стелмаха и пыталем, за чиим бы позволенъем в том вдоре³ мешкаль. Үтповедиль, ижъ еще за живота панее Бокиевое за ее позволенемъ там мешкал и до сего часҮ мешкает, до которого, деи, яко е(о) ведомость дошла, п̄нове Гоские приповедаются. А при том сознанию возно(о) шповедал и протестовалсе е(о) мл. пан подкомории браславскии сам шт себе и именов тых же детеи своих, иж, деи, их мл. п̄нове Гоские яко преречоны имена въ воеводстве Браславском и в них вси речи рҮхомые, звлаща, Ү дворе Масновском⁴, где пани Бокиеваа сама мешкала и там Үмерла, [та]кже и въ воеводстве Волынском в за[м]кҮ Миллатине, где праве все схованъе было, и Ү дворе ҮмеленикҮ Ү схованяхъ скарбы золото, серебро, шаты, пиназы готовые, справы, привила, листы, записы, цырографы, на тые и на иншиє именъа, и на долгы, и на в̄си справы розъные панее Бокиевое, еи, а по неи имъ належачые, к томҮ самыє шные имена Миллатин с приселками Үмеланик и Үбзыр, з людми, зъ ставы, млыны, з гҮмны, з стады свирепъими, быдлом, швцами и зо всимъ домовствомъ, и всими належностыми⁵ и пожитки забрали и шные добра и сҮмы пинешное неправне и неналежне, а наболшеи соби и своим приателем картаи голыми и записами якимис мниманыи позаписовали и розшифровали над право детеи моих, которые сҮт наблизшиє до то(о) водле линии крєвно//сти и права посполито(о), яко се то з власных постҮпков ихъ показҮет, и им в том на двадцат тисечей копҮ грошеи литовъских Үшкодили кҮ Үближеню близкости права и справедливости их, шферҮючисе ш то все правне постҮповати. И просил, абы то все до книг кгородских воеводства Браславско(о) виницких записано было. Ино я такъ тоє сознанє возно(о), яко и шповеданє его мл. п̄на подкоморо(о) браславско(о) и детеи его мл. запасати⁶ казал. Яко ж ест записано. На што и выпис с книг его млсти панҮ подкоморомҮ браславскомҮ под моею печатю естҮ выдан. Писан Ү Виници.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
С книгами корыктовал
Стефан Кгулчевскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 109–110.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4105 III, арк. 6–6 зв. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Ретесту:

Anno 1598 d. 27 octo[bris]. Recognitia woznego, iako do jmion p. Bokieiowej iездzil y s czym go odprawiono.

W sprawie wielл(moznego) Ławryna Piasoczynskiego, podkom(orzego) brachł(awskiego).

Там само. Спр. 4049 II, арк. 110 зв.

¹ пререченои ² держат ³ дворе ⁴ Махновском ⁵ належностями ⁶ записати

№ 302

1598 р., жовтня 28. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою зем'янина Кам'янецького повіту Миколая Вербовського про неповернення підданих, які втекли з села Чапли (Подільського воєводства) до містечка Жорнищ

Запис возного енерала Войтеха Трембицького про те, що він 8 листопада 1598 р. увіткнув цей позов у ворота містечка Жорнищ

Юреи Струс с Комарова, староста brasлавский, веницкий и звинородский
Урожному его мл. пану Лаврин[у] Песочинском[у], подкоморому
brasлавском[у].

Приказ[у], абы т[во]я мл. на роки¹ кгородские веницкие водлуг теперешнее конститу[цьи] у дворе его кр. мл. у Веници в року т[епе]решнем деведесат осмо[м мсца] декабра осмог(о) дня перед судом кгородским Веницким на жалоб[у и пр]авное попиране земенина его кр. мл. повет[у] Каменецкого [шла]хетног(о) п[ан]а Миколая [Ве]рбовског(о), которыи на твою мл. жалуует, што ж, д[еи], року теперешнего деведесат осмого, на весн[у], подданые его з села Чапли на име Занко, Пашко Занков сын, Андреи, Малко, Данило, Оршул[а] Чокалиха вдова, Максим, Федор Тринос, Калин Швец, [Гавриско], з жонами, з детми, с конми, з быд[лом] и зо всими мает[ностями] своими [втек]ъши проч, и² мешкают во именью в. мл. в мест[ечку] в. м. Жорнищ[ах]. Которых тых подданных в. м., п[ан]е подкоморыи brasлавск[ии, до] менованог(о) местечка принявши, н[ет] ведома, для которое причины п[ан]у Вербовском[у] выдати не хоч[ешь]. И маючи пан Вербовский [... ж]ал, кривду, сим моим позвом о то в. м. позывает. Прото [а]бы в. м., перед судом кгородским Веницким на роках³ кгородских вениц[ких], звыш мен[о]ванных, ставши, тых подданных м[ен]ованных [з жо]нами, з детми, с конми, з быдломъ и зо всею маетност[ю] их, перед судом [постав]ивши, пану Вербовском[у] выдал албо таксу, в конституцьи описаную, за каждого подданого зособн[а] по петис[от]т гривенъ грошеи заплатил [и] во в[с]ем [с]е п[ан]у [Ве]рбовск[о]м[у] нак[он]еи

Ѹ[сп]раведливил. Писан Ѹ Веницы року **ѦФЧИ** мсца ѡктября двадцет ѡсмог(о) д̄на.

Позовъ кгородский

Печатка

Грегореи Баибуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 П, арк. 111. Оригінал.

Року тисеча петсот деветдесат ѡсмог(о) мсца ноабра ѡсмого д̄на Ѹтъкнул есми позов кгородск[ии] вениц[ки]и Ѹ ворота местские жорнищские, писаныи по его мл. п̄на Лавр[и]на Песочинског(о), подкомо[ро]го браславского, в жало[бе] его мл. п̄на] Николая Вер[бовског(о) ѡ збегѡ. За которы]м то поз[во]м стати ку праву Ѹ Веницы на рочки кгородские веницкие, в позве меновите написаные.

Воитех Трембицкии, енерал,
рѸкою властною]

Там само. Арк. 111 зв. Оригінал.

Регести:

П̄на Вербовског(о) до Жорнищ новии даты.

П̄на Вербовског(о) до Жорнищ выданыи [позов].

[Ѧ] збегѡ росправа.

Миколаи Воленский, арестован.

A. 1598 d. 28 octobr(is). S p. Mikolaiem Wierbowskiem.

Pozew od jmsci pana Wierzbowskiego po jmsci pana Ławryna Piasoczynskiego na rocz(ki) gr(odzkie) winnickie, względem poddanych zbiegłych wydany. De castro vinicensi.

Там само.

¹рочки   ²и зайве.   ³рочках

№ 303

1598 р., листопада 2. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою братів Семена, брацлавського земського судді, і Богдана Ободенських про захоплення половини земель Іллінецького селища з трьома пасіками і невідшкодування збитків, завданих під час наїзду на цей маєток

Запис возного Дмитра Щикитинського про те, що він 8 листопада 1598 р. поклав цей позов у ворота Жорнищському замку

Юреи Струс с Комарова, староста браславский, вѣницкий и звингородский
Врожоному пану Лавринови Песочинскому, подкоморему браславскомѹ.

Ќзнаимую твоєи млсти, *иж* што в року теперешнемъ деватдесат ѡсмом
мсца мая первого дна ѹ Люблине перед судом головнымъ трибуналскимъ
приточиласа была справа пану Семенови Ѡбоденскому, суди земскому
воеводства Браславского, пану Богдану Ѡбоденскомѹ, поводом, з одноє, а пану
Лаврену Песочинскому, подкоморему воеводства Браславского, ѡтпорѹ, з дрѹгое
стороны, за апелациєю ѡт судѹ кгородского Браславского и за припозвом ѡ
насланє квалтовное ѡт твоєи млсти, которое *якобы* твоѹ млсть мел в року
прошломъ деватдесат шостомъ мсца апрєла двадцатого дна на кгрунт пановъ
Ѡбоденскихъ селища ихъ Илинцовского, пасекъ трехъ Глибовскую, Харитоновскую,
Хвеневскую ѡтнати ѹ нихъ и, при которыхъ пасекахъ половицѹ кгрунту селища
Илинцовского ѡтгнавши, с покойного держана ихъ выбил и шкод немало починил,
а в рєцѹ Собу, в рєчц[є] Собку и Вазовицы бобры погонил и в ставу ихъ властномъ
на Вазовицы рыбы половил. И ку тому на той же половицы того кгрунту дерева
вшлакого на будованє, на светлицы, на избы, на сѣни, на клєти, на лазни, часовъ
розныхъ рѹбаючи, до имени своего Жорницѹ ѡтпроважал. Которыхъ шкодъ
щачовали собе двѣ тисачи копѹ грѣшеи личбы литовское. То пак, *деи*, за многими
контроверсиами вашими з обудвухъ сторонъ судъ головный трибуналский наказал
декретомъ своимъ поводѹ, то *єст* пану Семену а пану Богдану Ѡбоденскимъ,
самотретимъ з шлахтою, собе равными, присягѹ чи[н]ити на томъ ведлє повѹ,
*як*о на тотъ часъ ѡны ѡт твоєи млсти с тыхъ добрѹ выбиты и *яко* тыє добра в
держаню ихъ были и за ѹступленемъ самого поводѹ на сту копахъ грѣшеи
литовскихъ. Которымъ присагамъ судъ головный трибуналский зложил рокъ певный
и завитый ѡт даты декрету своего трибуналского ѹ шєстъ недѣль ѹ рочкахъ
кгородскихъ браславскихъ, которые бы напервєи сужоны были, выконати. То пак в
року теперешнемъ же деватдесат ѡсмомъ з ѹхвалы сєиму Варшавског(о) рочки
кгородские браславские до Вѣницы пренєсєны суть. *Ако жє* пновє Ѡбоденские,
хотєчи чинити досыт декрету головному трибуналскому, готовы *єст* кѹ
выконаню присаги и тутъ ѹ Вѣницы. Прєто *я* з вирхности єго кр. мл. а з
владности своєи староства браславского, вѣницког(о) и звингородского
приказѹю твоєи млсти, пнє подкоморыи, абы єси передъ судомъ моимъ кгородскимъ
Вѣницкимъ на рочки кгородские, которые припадуть в року теперешнемъ деватдесатъ
ѡсмомъ мсца декабра ѡсмого дна, ѡбличнє и завитє ведлє декрету трибуналского
кѹ прислуханю присягѹ пновъ Ѡбоденскихъ и двухъ шлахтичовъ стал и, присаги ихъ
прислухавшисѹ, заразъ за шкоды сто копъ грошеи литовскихъ заплатил. Писанъ ѹ
Вѣницы по нароженю Сына Божого Исусъ Хрыста року тисєча пѹтсотъ
девѹтдєсѹт ѡсмого мсца ноябра второго дна.

Позовъ кгородский

Печатка

Грегорєи Баибуза, писаръ

Року тисеча пѣтсот девѣтдесѣт ѡсмого мѣсѣца ноѣбра ѡсмого днѣѣа положили есми позов кѣродскии воеводства Браславскогѣ вѣѣничикии ѣ замку Жорнищѣскому, писаныи по его мл. пѣна Лаврена Песочинскогѣ(о), подкоморегѣ(о) браславскогѣ, в жалобѣ их мл. пѣнов Ѡбодѣнскихѣ ѡ рѣч, в позве написаную. За которымъ позовомъ и рокъ есми их мл. ѡбеюмъ сторонамъ ѣ Вѣѣницы кѣ правѣ стати на рочки кѣродскии вѣѣн[иц]кии, в п[о]звѣ меновите написаныѣ.

Дмитрь Щѣкичинскии, возный, рука власная

Там само. Арк. 112 зв. Оригинал.

Рецести:

Его млт [...] по подкоморего зостане.

O wybicie z grontu illinskiego.

Там само.

№ 304

1598 р., листопада 13. Гданськ. –

Лист короля Сигізмунда III до брацлавських міщан з наказом не бунтувати проти свого старости і не підтримувати зв'язків з низовими козаками – під загрозою, в разі невиконання цього наказу, винних покарати смертю і сплати всіма цими міщанами 24000 кіп литовських грошів, з чого половина мала б поповнити державний скарб, а половина перепастися тому ж старості

Жикгимонт Третий, Божю млстю корол полскии, великии княз литовскии, рѣскии, прѣскии, мазовецкии, жомоить¹, ифлантѣскии а шведскии и кѣотскии, ванѣдалскии корол

Вамъ всимъ мѣщаномъ браславскимъ, подданымъ нѣшимъ. Маѣмъ того ведомост, иж, деи, есте за тыми листы комисыинными, с канцелярѣи нашѣе вѣ ѣкихъ розницахъ межѣ вами а старостою нашымъ браславскимъ вамъ выданыи, не ѡгледающысе на право и покои посполитыи и звѣрхность нѣшу гѣдрѣскѣю, бунты воссчынаете и старосты нѣшого слѣхат не хочете, а што болшаа, зѣ людми свовольными козацкии до порозѣмевана се кѣ възѣрѣшенью покою маете. Ино если бы тако было, не моглибысмы тогѣ(о) ѡт васъ вѣдѣачне и зѣ ласкою нашѣю гѣдрѣскою приимовать. Прото припомневши вамъ, ѣако за таковыѣ выступѣки срокѣ некоторые зѣ васъ покарани суть, росказѣмы вамъ и конѣчне мѣт хочѣм, абы есте, вывожена тоѣ комисыи до дальшого науки нѣшого занехавшы, постѣпѣковѣ тыхъ свовольныхъ перѣстали и порозѣмевана жадного зѣ людми низовыми козацкии и иными неѣкими зѣброднѣями не чинили а, вѣ покою се заховавши во всемъ томъ, што повинность ваша несѣть, намъ, гѣдрѣ, вѣрность свою ѡтдавали и такъ, ѣако было под ѡтездѣ нашѣ до ѡчиствогѣ(о) панства нашѣго, ничогѣ(о) не възѣрѣшаючи, теж ѡпорными старосты нашогѣ(о) не бѣдѣчи, вѣ недѣбалство себе

тог(о) листу и розказана нашого не покладали под винами срокгими, каранемъ на горле, такъже и под двадцатьма чотырма тысецми копъ литовских на кождю особу зъ вас, половица до скарбу ншого а половица на старосту браславского закладаемъ. Писанъ 8 Кгданску мѣца ноѣбра тринадцатог(о) дня лета Божего нароженъа тисеча патсотъ деветьдесѣтъ осмого, панована королевствъ наших полског(о) одинадцатог(о) а шведског(о) пятог(о) року.

Sigismundus Rex

Печатка

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna imienia dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy. Dokumenty i listy królewskie ze zbioru Kazimierza Kierskiego, rkps 92. Оригінал.

¹ жомоитъскии

№ 305

1598 р., грудня 5. Вінниця. –

Позов Брацлавського земського суду Іванові Романовичу Красносельському та його дружині Марії Юрїївні Черленковській в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського про неповернення загарбаной частини Жорницького маєтку і невідшкодування збитків, завданих цим загарбанням

Запис возного енерала Костянтина Горяїна про те, що він 7 грудня 1598 р. увіткнув у ворота Криковецького двору два примірники цього позову – І. Красносельському і його дружині

Жикгимонт Третий, Божю млстью корол полскии, великии княз литовскии, рускии, прускии, мазовецкии, жомоитскии, ифлатскии¹ и швецкии, кгоцкии, вандалски дедичныи корол

Тобѣ, шляхетному Ивану Романовичу Красносельскому, и тобѣ, малжонъце его, шляхетной Ивановой Красносельской Мари Юрьевне Черленьковъского, если право какоє до добръ того малжонка своего и до справы нынешнее себе быти менишь.

Приказуем, абы верности ваши на роки земские воеводства Браславского судовые в року близко пришлом деветьдесѣтъ девѣтом водле порадку статutowого, которым се на тот часъ судите, на завтрее Трехъ Кролеи римского свѣта водле констытуции коронное, в року нынешнемъ деветьдесѣтъ осмомъ на соимѣ вальном въ Варшаве ѳфаленоє, перед судомъ нашимъ земским Браславским в Вѣницы сами обличне и завите стали на жалобу и правное попиране ѳроженого Лаврина Песочинского, подкоморего бравьского², которым свое целое право и границы стародавныє добръ своихъ Жорнискихъ от добръ Данилковских, Илинъских и кгрунтов, от панов Кошок княжати Острозскому

пушонных, и *от* Ободеньских, ему прилеглых, з державцами тамошними заховавши, *верности* [в]аши *позывает* *от* то, *иж*, *деи*, *вы* в тых часех *через* границы стародавныє, *межи* продками его а продками *верности* твоеє, *пне* Красноселскии, з очевиное росправы *чиненные*, *означонные* и *заруками* *обварованные*, *кгрунты* его *Жорнискиє* *забирати* почали, *послагнули* и *иншие* *переказы* *щпорне* *через* *боронене* *чините*. *Напрод*, *почавши* *от* *кгрунтовъ* *Данильковских*, *ему* *прилеглых*, *где* *вы* *себе* *привлащаете*, *щ* *верховинъ* *речки* *Лопени*, *щ* *Прозоровых* и *около* *Прозоровыхъ* *лесковъ*, *тамъ* *есте* в *том* *леску* и *пасеку* его *жорнискую* *через* *тую* его *границу* *недавно* *щпорне* *занали* и *бчолу* *свою* *навезли*. А *от* *Прозоровыхъ* *лесковъ*, *через* *знаки* *границные* и *валки* *жорнискиє* *пришедши* *до* *речки* *Сваричовки*, *на* *той* *есте* *речце*, *вышеи* *старого* *ставища* *жорниского*, *на* *его* *кгрунте* в *року* *близко* *прошлом* *деветдесат* *семомъ* *ставъ* *щсыпали* и *кгвальтовне* *занали*. *Далеи* *через* *Сваричовку* *знаками* *границными*, *хота* *ж* *через* *валь* *на* *некоторых* *местцахъ* *надпсоваными*, и *путищемъ*³, *названымъ* *Старожитным*, *аж* *до* *леса* *Великого*, *через* *лесъ* *до* *верховин* // *суховерховъ* и *тым* *же* *путемъ* *старым* *до* *врочища* *Проворотя*, *от* *Проворотя* *знаками* *границными* *черезъ* *полану*, *держачи* *лес* *Великии* и *речку* *Тузаровку* *налеве* в *Жорнищахъ*, в *котором*, *деи*, *лесе*, *за* *границею* *его*, *на* *власномъ* *кгрунте* *Жорниском* *верности* *ваши* в *року* *прошлом* *деветдесат* *шостомъ*, *кгвалтовне* *немало* *леса* *его* *вырубавши*, *над* *тою* *речкою* *его* *Тузаровкою* *люди* *садити* и *будовати* *почали* и *досел* *садите*, и *тоє* *село* *Красным* *называете*. А *оттол* *тою* *ж* *поланою* *до* *речки* *Вазовицы* и *мимо* *городище*, *граню* *держачи* *Тузаров* (!) *налеве* в *Жорнищах* *аж* *до* *Илинец* и *грани* *ихъ* *щ* *Вазовицы*. И *такъ*, *деи*, *верности* *ваши* *через* *тые* *границы* и *заруки*, *многих* *слуг* и *подданных* *своих* *насылаючи*, *на* *кгрунтехъ* *его* *Жорниских* *щрете*, *косите*, *дубров* и *лесов*, *деревя*, *на* *будованье* и *на* *борти* *згожого*, *болшеи* *десети* *тисеч* *вырубали* и *попсовали*, *оком* *посполитог(о)*, и *теж* *чередами*, *быдлом* и *стадомъ* *своим* *дубровы* и *сеножати* *его* *псуете*, *пустошите* и *переказы* *чините*. К *тому* *верности*, *деи*, *ваши* *от* *добръ* *Кожинских*, *тым*⁴ *же* *добрам* *его* *Жорнискимъ* *прилеглых*, *такъже* *через* *границы* *стародавныє*, *почавши* *от* *грани* *илиньское* и *от* *грани* *кгрунтов*, *от* *панов* *Кошков* *кнжати* *Щстрозскому* *пушонных*, в *дубровы*, *леса* и *пола*, и *речки* [ж]о[r]нискиє, *звлаща* *почавъши* *около* *Пог*анок, *вступуетеса*, *куницы*, *д[ε]сетины* *берете* и *зъверъ* *ло[в]ите*, *щпоръне* *щживаете* и *п[ε]рек[а]зъ* в *спокоиномъ* *старож[и]тномъ* *щживанью* *его* *чините*. В *чомъ* *всемъ* *себе* *шкоды* *от* *веръностей* *вашихъ* *на* *десетъ* *тисечеи* *копъ* *грошеи*, *окомъ* *зарукъ*, *быти* *менити* и *то* *обычаемъ* *права* *п[о]сполитого* *часу* *оказанья* *границъ* *щ* *права* *належне* *показа[т]и* *хочеть*, *яко* *то* *на* *он* *часъ* *на* *року* *верносттаи* *вашим* *ширеи* *с* *права* *выведено* и *показано* *будет*. *Писанъ* *щ* *Въницы* *[д]на* *патога* *мса* *декабра* *року* *Божого* **ѦФЧИ**.

Печатка

Иван МикѸлинскии, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 87–87 зв. Оригінал.

Року **ЛФЧИ** мсца декабра сегомо **дн**а такие два позвы земские Ѹткнул есми Ѹ ворот[а] дворные двора Криковецкого, ѿдин по **п**на Ивана Красносельского(о), а други по малжонку его мл., в жалобе **п**на подкоморего браславского(о) ѿ реч, в них менованую, и р[о]к водле них на рокох земских воеводства Браславского Ѹ Вѣ[н]ицы становити зложил. А сес третии п[о]зов при стороне поводовои оставил и рок такни же зложил.

Костентин Гораин, возный
енерал, рука власная

Там само. Арк. 87 зв. Оригинал.

¹ ифлантскии   ² браславьского   ³ пустищемъ   ⁴ Далі має бути к.

№ 306

1598 р., грудня 11. Вінниця. –

Впис у вінницьку гродську книгу писемного зізнання возного енерала Браславського воеводства Амброжия Буйницького перед Вінницьким гродським судом про те, що він увів Адама Богуфала у володіння містечком Райгородом, у зв'язку з віддачею останнього в заставу тому волинським воеводичем кн. Яхимом Корецьким за 400 кіп литовських грошів (*1598 р., вересня 9. Райгород*)

Выпис с книг кгородских воеводства Браславского(о) веницких

Лѣта Божог(о) нарожена тисеча патсот деветдесат ѿсмог(о) мсца декабра первог(о)надцат **дн**а

На рочках судовых кгородских вѣницких, которые в року теперешнем деветдесат ѿсмом мсца декабра ѿсмог(о) **дн**а припали и сѣдовне отпраованы были, перед нами, Григоремъ Чечелем, подстаростим, а Михаилом Ласком, судею, врандниками сѣдовыми кгородскими вѣницкими, постановившисе ѿчевисте, возный енерал шляхетный Амброжии Буиницкии, сознавши ѿчевисте, ку записованю до книг кгородских вѣницких тыми словы сознал и того сознания своего квит подал в тые слова:

Гд, Амброжии Буиницкии, возный енерал воеводства Браславского(о), сознаваю тым моим квитом, иж в року теперешнем тисеча патсот деветдесат ѿсмом мсца сентебра девятог(о) **дн**а, будѣчи я приданым з Ѹрадѣ на справу его млсти **п**на Адама Богуфала, былом в ыменю велможного(о) **кн**жати его млсти Гдхима Корецкого, воеводича волынског(о), в местечку Раигороде, Ѹ воеводстве Браславском лежачом, тамъ же за листом заставным, его млсти **п**ну Адаму Богуфалу даным на чотыриста копъ гршеи литовских, местечко велможного(о) его млсти **кн**зя Корецкого Раигород в чотырохсот копъ гршеи литовских **п**ну Адаму Богуфалѣ завел в держане и спокоюное вживане подал

єсми з людми и поддаными, в том местечку мешкаючими, и зо всіми повинностями их, также з кгрґнтами и приналежностями всякими, к тому имене¹ его млсти прислухаючими, и поддаными тамошним, в том местечку оселым, заразом также будґчи розказалем, абы от подана мого п̄ну Богуфалу вшелаґкґю повинност и послушенство полнили. Которого ґвезана на он час п̄ну Богуфалу ниґто ничим не боронил. И там, в тои маєтности пререченои, п̄на Богуфала зоставивши, отехалом. А не могучи зараз скоро по ґвезаню того сознана моего для хоробы, которґю ме пан Бог наведил, на враде ґчинити, однаґ же того // подана моего места звыш мененого п̄ну Богґфалґ сознана мое под печатю моею и с подписом рґки моеє, и под печатми, и с подписами рґкґ стороны шляхты, при мне на тот час будоє², далом. Писан ґ Раиґороде року, мсца и д̄на, на дате звыш писаного.

А так мы, врад, тоє оґчевистое сознана возноґ(о) до ведомости своєи принавши, до книг кґродских вґницких записати велел. На што и выпис с книг п̄ну Адаму Богуфалу под нашими печатми єсть выдан. Писан ґ Вґницы.

Дві печатки

Грегореи Бабуза, писар
С книгами корыґговал
Кгулчевский

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XXIII, s. 217–218.
Засвідчена копія.

Регеста:

Посєсыя подана Раиґорода Богґфалови через возного.

Ibidem. S. 220.

¹ имену   ² будучоє   ³ Далі має бути о.

№ 307

1599 р., січня 12. Вінниця. –

Впис у вінницьку земську книгу зверненого до Вінницького земського суду листа протестації Федори Андріясівни Янчинської та її чоловіка Михайла Кустицького про неправомірність позову того ж суду її братанкові Ярошові Янчинському в справі за скаргою брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Збараського стосовно незізнання перед Вінницьким ґродським урядом і невнесєннє в його книгу продажних записів йому на четверту частину селищ Кальника, Порівців, Цибулева і Скоморосківців, яку вона успадкувала від свого батька Андріяса Янчинського, і стосовно невіддачі різних документів на ці маєтки (*1599 р., січня 1. Кустичі*)

Выпис с книг справ судовых земских з роков воеводства Браславского
вѣнцких

Лѣта Божог(о) нарочена тисача пятсот деветдесат девятог(о) мсца генвара второг(о)надцат днѣа

На роков судовых земских воеводства Браславског(о) вѣнцких, которые в рокѣ теперешнем деветдесат девятом на ден Трех Кролеи рымского ста припали и на завтрие тог(о) ста судовне отпрапованы были, перед нами, Семеном Ободенским, сѣдею, а Михаилом Ласком, подсѣдком, вриадниками судовыми земскими воеводства Браславского вѣнцкими, кгда се приточила справа за позвоом перед сѣд нинешнии вельможного кнжати Гднѣша Збаразког(о), воеводы браславског(о), старосты кременецког(о), повода, з одное, з ѣрожомым ег(о) мл. паном Грошом Гднчинским, позваным, з дрѣгое стороны, ѿ несознане до книг кгородских браславских записѣ продажи именей, прозываемых селища¹ Калник, селище² Поривцы, Цыбѣлюв и селище Скоморошковци, з кгрѣнты, зѣ их пожитки, ѣ воеводстве Браславском бѣдѣчие, и ѿ неѿтдане справ на тѣю маетност ѿт пна Гднчинског(о), ѿ заклад ѿсмисот золотых полских и ѿ шкоды, в том позве помененные, ѿко тот позов ширей в собѣ ѿбмовлает, при которои справе, постановившисе ѿчевисте ѣ сѣдѣ, приател пнсее Михаиловое Кѣстицкое Федоры Андриасовны Гднчинскои и малжонка ее пан Адам Бѣтѣфал ѿтдал нам, сѣдѣ, через возног(о) воеводства Браславског(о) шляхетног(о) Андриа Трембицког(о) лист протестацыи³ их на пререченѣю справѣ межи ег(о) мл. пном воеводою а паном Гднчинским, ѣ сѣдѣ нинешнег(о) припалѣю. Которыи лист протестацыи³ их тѣми словы ест написан:

ѣрожомым их млстѣам панѣ Семенѣ Ободенскомѣ, пану сѣди, и панѣ Михаилѣ Ласкѣ, подсѣдкови, а панѣ Иванѣ Микѣлинскомѣ, писарю, ѣриадником судовым земским воеводства Браславског(о).

Михаилова Кѣстицка Федора Андриасовна Гднчинска, дедичка имен Калницкихъ, Перенцов (!), Цыбилева (!), Скоморошневцов (!), ѣ воеводстве Браславском лежачихъ, веспол з малжонком своим, ѿко з ѣпекѣном⁴, ѿповедаюса и светчюса перед сѣдом земским млтеи через тот нашѣ лист под печатми нашими, иж дошла нас ведомост ѿт сна нашог(о) пана Александра Кѣстицког(о) ѿ том, ѿкобы ег(о) мл. кнжа Збаразкии, воевода браславскии, староста кременецкии, позват мал братанка моег(о) пна Гроша Гднчинског(о) на роки судовые земские браславские, которые в рокѣ тепер идѣчом тисача // пятсот деветдесат девятом на ден свѣата римског(о) Трех Кролеи припадати мают и из вашѣ⁵ мл. в замкѣ ег(о) королевское млсти⁶ Виници сѣдитисѣа мают, до записовѣ ѿкихъ ѿ несознане их на ѣриаде кгородском Браславском и ѿ неѿтдане листов, справ, приволов⁷ на имена наши ѿтчизные, звыши помененные, в которыхъ именыхъ по ѿтцѣ нашом Андриасѣ Гднчинскомѣ маем четвѣртѣю част, еше до сег(о) часѣ не ѿделенѣю алболы за посаг досыт не ѣчиненѣю тое четвѣртои части. А такѣ мы з малжонком моим ѿповедаемѣа и светчимо и ваших млстеи, понове сѣде, навпоминаем, жебы есте вѣша мл. кнжати Гднѣшѣ

Збаразкомѣ, воеводе браславскомѣ, старосте кременецкомѣ ани комѣ иномѣ на преречоных добрах наших, звышъ помененых, всказоват, также и на отправы чинит не рачили, иж до росправы с тым сама себе из малжонком моим ласкам ся вашеи мл. отдаем. Писан ѣ Кѣстичах рокѣ по нароженю Сна Божог(о) тисеча патсот девятдесат девятог(о) мсца генвара первог(о) дня. В тог(о) листѣ albo протестацыи³ пане⁸ Кѣстицкое видили есмо печатеи притисенных две и подпис рѣкъ тыми словы: П, Федора Андриасовна Пнчинског(о) Михаилова Кѣстицкая, иж сама писат не ѣмела, печат свою приложила. А я, Михаило Кѣстицкий, тако малжонк еѣ власныи, печат свою приложил и рѣкъ свою подписал.

А так мы, сѣдѣ, тѣю протестацыю пнсе Михаиловое Кѣстицкое, на писме до нас, врадѣ, поданѣю, до ведомости своеи принявши, до книг сѣдовых земских воеводства Браславског(о) веницких записат есмо велели. На што и выпис с книг панеи Кѣстицкою под нашими печатми ест выдан. Писан ѣ Вѣнниц.

Дві печатки

Иван Микѣлинский, писар
С книгами корыкговал
Стефан Кгулчевский

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XXIII, s. 227–228.
Засвідчена копія.

¹ селище ² селища ³ протестацыи ⁴ опекѣном ⁵ вашею ⁶ Далі маѣ бути в.
⁷ привиліюв ⁸ пансе

№ 308

1599 р., січня 12. Вінниця. –

Декрет Вінницького земського суду в справі за скаргою брацлавського воеводи і кременецького старости кн. Януша Збаразького про невписання Ярошем Янчинським у вінницьку гродську книгу продажного запису йому на селища Кальник, Паріївці, Цибелів і Скоморошківці і невіддачу прав на ці мастки

Выпис с книг справ судовых земских з роков воеводства Браславьского
веницкихъ

Лѣта Божог(о) нарожена тисеча патсот девятдесат девятог(о) мсца генвара второгонадцать дня

На роках сѣдовых земских воеводства Браславского вѣнницких, которие в року теперешнем девятдесат девятом на ден Трех Кролеи рымского свята

припали и на завтрѣе того свята судовне отпрапованы были, перед нами, Семеном Ободенским, судею, а Михаилом Ласком, подсудькомъ, вриадниками сѣдовыми земскими воеводства Браславьского вѣницкими, кгда се приточила справа за позвом перед суд нинешнии велможного его мл. кнжати Гдуша Збаразского, воеводы браславского, старосты кременецкого, повода, з одное, а врожоным его мл. пном Грошом Гнчинским, позваным, з дръгое стороны, ѿ несознане до книг кгородских браславских запису продажи именей, прозываемых селища¹ Калник, селище² Париевцы, Цыбелюв и селище Скоморошковцы з кгрѣнты, з их пожитки, в воеводстве Браславском будѣчие, и ѿ нештдане прав на тѣю маетность ѿт пна Гнчинского, ѿ заклад ѿсмисот золотых полских и ѿ шкоды, в том позве поменены, тако тот позов ширей в собѣ ѿбмовляет. В которой справе ѿт повода нинешнег(о) вмоцованые становилисе в судѣ пан Иван Слезка а пан Станислав Дѣбровский за моцю зѣпную; кгда вчинили приволане через возного по сторону позванную до права, тогды ѿт позваного пна Гроша Гнчинского приател его, ставши ѿчевисте в судѣ, пан Адам Богуфал ѿтдал нам, судѣ, через возного воеводства Браславского шляхетного Андрия Трембицкого ѿт пререченог(о) Гнчинского листъ ѿтворотныи с печатью и с подписом рѣки, закладаючи его болшою справою в Луцку на роках земских триколских. Которыи листъ тыми словы есть написан:

Врожоным их млстямъ пну Семену Ободенскомѣ, сѣди, пну Михаилу Ласкѣ, подсѣдкѣ, а пну Ивану Микулинскомѣ, писарѣ, вриадником сѣдовым земским браславскимъ, моимъ // млстивым и ласкавым пном и брати.

Ѿзнаимую в. млстямъ через тотъ нинешнии листъ мой, рѣкою моею властною подписаныи и печатью моею припечотованыи, иж дошла мне вѣдомость, якобы мне велможныи пан Гдушь Збаразский, воевода браславский, староста кременецкий, перед суд в. мл. земский воеводства Браславског(о) повѣту Вѣницкого на роки земские браславские, в року теперешнем деветьдесат девятом на свято рымское Трех Кролеи припадаючи, позват мене мѣл до запису якобы мого ѿ незезнане до книг кгородских браславских запису вечистое продажи именей, прозываемых селища¹ Калник, селище² Пориевцы, Цибилюв и селище Шкоморошковцы з кгрѣнту³ и зо всеми их пожитки, в воеводстве Браславскомъ будѣчие, и нештдане прав на тую маетность, ѿ заклад ѿсмисот золотых полских за невыполненемъ якобы каждого артикулѣ попасти и ѿ шкоды, в тым позве поменены, тако тот позов ширей в себе ѿбмовляет. Ижем есть запозваныи ѿт пна Павла Плоского, швакгра своего, на роки земские луцкие триколские в року тепер идѣчом тисеча патсотъ деветьдесат девятом ѿ суму десат тисачей золотых под закладом до записѣ певного, так, же на тые рочки браславские сам ѿособо своею прибыт не могу, прето в. мѣстамъ моим млстивым и ласкавым пном и приателем через тот нинешнии листъ мой ѿтвористыи ѿ тым запозваню моем терезнейшомъ ѿзнаимую, ѿ котором бы

вм. видаючи, стороне его млсти п̄ну воеводе браславскому против мене правне поступовати не допушали, а то подлуг права посполитого мне заховали, ω том позваню вед̄ючи, ω так великую суму принали а волным ωт року ўчинили. Певен того буд̄ючи, жес ме вм. подлуг права посполитого заховати⁴, ласце се в м̄стам ωтдае⁵. В Телегах д̄ня второго генвара року деветдесат девятоз(о). Вм. своих м̄лтивных п̄новъ зычливыи приател и слуга. В того листу печат одна и подпис р̄uki тыми словы: Jarosz Janczynski, ręka swą. //

А по вычитаню того листу просил тот приател п̄на Г̄нчинского, абы суд, тое заложене справы ωт п̄на Г̄нчинского принявши, и⁶ его на тот час ωд року волнымъ ўчинил. Мы, суд земскии, бачачи то с права посполитого, иж тое заложене болшее справы ωт позваного принято в с̄д̄ѣ н̄шого слушне и быти маест, тое заложене болшее справы ωт п̄на Г̄нчинского принявши, на тот час ωд року волным есмо его ўчинили под тым способом, иж ктды ω то жс будеть ωт повода на роки пришыле земские, которые бы наперви по сих ъ Виници сужоны были, позват⁷, теды повинен будеть ведле права тую болшую справу наперед стороне ўказати, тож потом на позов ъсправедливитиса маест. На котором декрете н̄шомъ и сторона поводовая перестала а его принала. Што все для памяти до книг судовых земских воеводства Браславского в̄вницких записати есмо велели. На што и выпис с книг п̄ну Г̄рошови Г̄нчинскому под нашими печатми естъ выдан. Писан ъ В̄вницы.

Дві печатки

Иван МикѸлинскии, писар
С книгами корыкговал
Стефан Кгулчевскии

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XXIII, s. 229–231.
Засвідчена копія.

¹ селище   ² селища   ³ кгр̄нты   ⁴ заховате   ⁵ ωтдаю   ⁶ и тут зайве.   ⁷ позван

№ 309

1599 р., січня 12. Вінниця. –

Впис у вінницьку земську книгу зверненого до Вінницького земського суду листа з протестацією Павла Плосьького про невписання його швагром Ярошем Янчинським у вінницьку гродську книгу продажного запису йому на четверту частину селищ Кальника, Паріївців, Цибилева і Скоморошківців та безпідставність претензій брацлавського воеводи і кременецького старости кн. Януша Збараського чи будь-кого іншого на цю частину і на частини тих же маєтків, які є власністю його, П. Плосьького, дружини Олександри Янчинської та її сестри (1599 р., січня 3. Жаслав)

Выпис с книг справ судовых з роков воеводства Браславског(о) виницкихъ

Лѣта Божого нароженѣа тисеча пѣтсот девѣтдѣсѣат девѣтото мѣца генвара второгонадцѣть днѣа

На роках судовых земьских воеводства Браславског(о) вѣницких, которые в року теперешнем девѣтдѣсѣат девѣтот на ден Трех Кролеи рымского свѣата припали и на завтрѣе тог(о) свѣата судовне ѡтправовани были, перед нами, Семеном Ѡбоденским, судею, а Михаиломъ Ласком, подсудкомъ, вѣадниками сѣдовыми земскими воеводства Браславского виницкими, кгды се приточила справа за позвом перед суд нинешныи велможног(о) его мл. кнжати Гднуша Збаразкого, воеводи браславского, старосты кременецького, повода, з одное, а ѡрожномъ его мл. пном Гдрошом Гднчинскимъ, позваным, з дрѣгое стороны, ѡ несознане до книг кгородских браславских запису продажи именей, прозываемых селища¹ Калник, селище² Париевцы, Цыбиллов а селище Скоморошковци з кгрѣнту³, зъ их пожитки, ѡ воеводстве Браславском будѣчие, и ѡ неѡтдане справ на тую маѣтность ѡт пна Гднчинского, ѡ заклад ѡсмисот золотых полских и ѡ шкоды, в том позве помененым⁴, ѡко тот позов ширеи в собѣ ѡбмовлаѣет, при которои справе, постановившисе ѡчевисто ѡ судѣ, приѣтел пна Павла Плоского пан Адам Богуфал ѡтдал нам, судѣ, через возного воеводства Браславского шляхетного Андрия Трембицкого лист протѣстации⁵ его на пререченую справу, межѣ его мл. пном воеводою а пномъ Гднчинскимъ ѡ сѣдѣ нинешнег(о) припалуо. Которыи листъ протѣстации⁵ его тыми словы естъ написан:

ѡрожномъ их млѣтам пну Семену Ѡбоденскому, судѣ, пну Михаилу Ласку, подсудку, а пну Ивану Микулинскому, писарѣ, ѡвѣадником судовым земским воеводства Браславского.

Павел Плоский. Ѡповѣдаючисѣа⁶ и ѡсвѣтчаючисѣа перед судом вѣших млѣсти через // тот мои листъ, рѣкою власною подписаныи и печатю моею запечатованыи, на пна Гдроша Гднчинского, швакгра моего, которыи в року тисеча пѣтсот девѣтдѣсѣат второг⁷ ѡчинивши⁸ зо мною торгъ на маѣтность свою Калницкую, Париевцов, Цыбилева и Скоморошковцовъ за двѣ тисѣчи копь литовских, за которѣю то маѣтность свою властную побрал ѡ мене всю суму две тисѣчи копь литовских, на што мне дал право в тым же року тисеча пѣтсот девѣтдѣсѣат втором и мѣл сознати на рочках кгородских браславских, которые бы наперед припадали по дѣте ѡного запису, под закладом такое ж дрѣгое сумы двох тисѣчеи копь, так теж и шкод вшѣлаких на голые слова речене, если бы тому досыт не ѡчинил, ѡко ж и до того часу не ѡчинил, которого неѡѡднокрот ѡпоминал листы ѡпоминальными через возных и через шляхтѣ. Нижли мне тепер дошла вѣдомость ѡ том, ѡкобы его млѣсть кнжата Гднушъ Збаразскийи, воевода браславскийи, староста кременецкийи, позвати мѣл швакгра моего пна Гдроша Гднчинского на роки сѣдовые земские браславские, которыи⁹ в року тепер идѣчом тисеча пѣтсот девѣтдѣсѣат девѣтот на ден свѣата рымского Трех Кролеи припадающих¹⁰, через вѣшу млѣсть в замку его королевское млѣсти вѣ Виницы судитѣсѣа мают до записов ѡких ѡ незознане на

вrade кгородскомъ Браславскомъ и нештдане листов, справъ, привилевъ на имена¹¹, звышь помененые, на которых то именах¹² малжонка моя Александра Янчинская, так теж сестра ее рожона пнна Янчинская мают вѣна маток своих, добре обварованые и на врадех зознаные, так теж и четвертаа часть в тых всѣх маестностях, звыши помененых; а так я, застерегаючи то самъ на той маестности моеи власной, которому¹³ я заплатил п̄ну Ярошеви Янчинскому, так теж на том ѿ праве матки жоны моеи и дрѣгой сестры матки ее ѿ праве, также и на той четвертой части, которѣю они мают правом дедичным по родичох // своих¹⁴, ниhto права не переводил, ѿповедаюся и свѣтчу вашей млсти, п̄нов¹⁵ суди, навпоминаю, жебысте в̄м. ани к̄нжати его млсти п̄ну воеводе браславьскому а никому иному на преречоныхъ добрах моих, звыши помененых, всказоват, также и ѿтправы чинить не рачили, як на моее части, которѣю и давно заплатил, также и на той ѿтправе, которѣю малжонка моя маеть по матце своєї и сестра ее, так тут же теж и на той четвертой части, котораа на нее припадает правом дедичным. С тым самого себе и з наменшими службами моими в. ¹⁶м̄стах моих млстывых и ласкавых п̄нов¹⁶ пилне ѿдавам. Дан з Жеслава року девятог(о) мсца генвара третего дна. В̄м. своих млстивых п̄нов зычливыи приятель и слуга. В того листу албо протестацыи⁵ п̄на Павла Плоског(о) печат ѿдна и подпис рѣки тыми словы: Paweł Płoski, ręka swą.

А так мы, суд, тую протестацыю п̄на Павла Плоского на писме до нас, врадѣ, поданую, до ведомости своєї принавши, до книг судовых земских воеводства Браславского веницких записати єсмо мовили. На што и выпис с книг п̄ну Павлу Плоскому под нашими печатми єсть выдан. Писанъ 8 Вѣници.

Дві печатки

Иван Микѣлинский, писар
С книгами корыкговал
Стефан Кгулчевский

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XXIII, s. 233–235.
Засвідчена копія.

¹ селище ² селища ³ кгрѣнты ⁴ помененые ⁵ протестацыи ⁶ ѿповедаюся
⁷ втором ⁸ учинил ⁹ которых ¹⁰ припадают ¹¹ имена ¹² именах ¹³ Має бути
за которую. ¹⁴ Далі має бути же. ¹⁵ п̄нове ¹⁶ -¹⁶ м̄стам моим млстывым и
ласкавым п̄нам

№ 310

1599 р., січня 15. Луцьк. –

Впис у луцьку земську книгу листа Яроша Богдановича Янчинського про те, що він продав за 2000 кіп литовських грошів своїй рідній сестрі Олександрі

Павлові Плоській маетки Кальник, Поріївці, Цибулів і Скоморошківці (1599 р., січня 13. Луцьк)

Уписанье листу пна Гроша Гнчинског(о), пнеи Павловои Пლოსкои даного

Року тисеча пятсот девятдесят девятог(о) мсца генъваря пятогонадцать дна

На рокох судовых земських луцких, от дна Трех Кролеи римського свята в рокѹ теперешнем, звыш менованомъ, припалых и на завтрее тог(о) свята сѹдовне отправовати зачатых, перед нами, то ест Федором Чапличом // Шпановскимъ, судею, а Иваном Хренницьким, подсудком, врадниками судовыми земскими повѣту Луцкого, постановившисе очевисто ѹ судѹ, ѹрожонны пан Грош Богданович Гнчинский ку записаню до книг справ судовых земских луцких сознал лист добровольны запис свои, которого от себе под печатю и с подписомъ рѹки своее, также под печатми и с подписмы рѹк людси добрых пнеи Александре Богдановне Гнчинского пнеи Павъловои Пლოსкои дал на вечистую продажѹ си именеи своих отчистых, в повете Браславском и Виницком лежачих, меновите Калник, Пориевцы, Цибулов, Скоморошковци, за сумѹ пнзеи две тисечи копѹ грошеи литовских, тако ширеи а достаточнеи на том листе записе его млсти естѹ описано и выражено. Которого ѹ судѹ положивши и ег(о) во всем очевистым сознаньем своимъ ствердивши, просил, абы был принят и в книги земские луцкие Уписан. А так суд, тот лист добровольны запис приимуючи, перед собою читати казал; и так се в себе мает:

Г, Грош Богданович Гнчинский, визнавам тым моим листом записом добровольным всем посполите и зособна кождому, кому то вѣдати належит, вѣдомо чинячи, иж имена мои дѣдичные, мнѹ правом прирожонным дѣдичным належачие, то ест Калник, Пориевце, Цибуловъ, Скоморошковце, в повѣте Браславском и Виницкомъ лежачие, такъ, тако сѹ оныи имена помененые сами в себе, в границах, межахъ, // ѿ обыходех своих здавна и тепер мают, то ест всѹ добра имениа помененые Калницъкие, Пориевские, Цибулов, Скоморошковъце, дѣдичные и отчистые, материнские, рѹхомые и лежачие и иншими якимиколвек титулами права мнѹ належачими¹, зо всем правом, панованем, властностю, блискостью, спадками, ѹже спальми и которые бы на потом припадли, и с титулами дѣдичными, ничог(о) права, панована, власности, блискости, спадков на себе, на потомки не заховываючи, зо всеми тых имении звыш помененых пожитками, доходами, приходами, належностями и приналежностями, тым имениам здавна и тепер прислухаючи, з дворами, з будованями дворнеми и селищами, с поддаными тяглыми, огородниками и с подсусидками, з боарми, с чиншами, данами и подачками всякими и каждыми кгрунты, ораными и неоранеми, с полми, сеножатми, з огородами, з виноградами, з садами, дѹбровами, запѹстами, з борами, з гагами, з ловами, з лесеми и з хворостами зарослыми, з реками, з

гоны бобровыми, з речками, с криницами, з болотами, ставами, озерами и сажавками, з млынами и з вымелками, з них приходячими, жадных пожитков не выимуючи ани на себе и потомки свое не зоставуючи, всѣ // платы, доходы и пожитки, посполитостю завезуючи и завираючи, так, иж посполитост оsobливости а оsobливост посполитости и менованые непомененомѣ а непомененые неменованомѣ ничего шкодит и ѹмоват² не може, врожонои панеи Александре Богдановне Глнчинскои панеи Павловои Плоскеи, сестри моеи милои, и потомком еи и счадом еи³ вѣчьное дедицтво за певную суму пнзеи, то ест за две тисечи копѣ грошии литовских, через мене и юж з рук панеи Александре Богдановычовъне (!) Глнчинскеи, сестрѣ⁴ моеи милои, взате⁵, предалем и тым листом записом моим добровольным в дедицтво продаю вѣчьне и навеки, титулом продажи вечное а никгда не одозваное, и оные именья звышъ помененые в моц, владзѣ, держанье, спокойное ѹживане еи подае⁶ и постѣпѣю. Которые то всѣ имѣнья, звыш менованые, вперед того моег(о) листѣ никомѣ жаднымъ правом продаиным, заставнымъ ани арендовным, жадными записами не естъ заведены ани обликгованы. И юж от того часѣ пани сестра моя с потомки своими тые именья, звыш помененые, правом прирожонымъ дедичнымъ держати, мѣти и осягнѣти и его ѹживат, так, яко я сам с продков своих; // вольна будет оные именья, звыш помененые, буд всѣ огулом, буд которую часть з них, комѣ хотячи отдати, продати, даровати, заменяти, отдалити, заставити и тыми, яко власностю своею, ведлуг воли и ѹподобана своего с потомки своими вичне шафовати. Глко³ свое дедицтво тых имен⁷, звыш помененых, зараземъ допѣстиемъ и допѣщам добровольного воиштыа и везанья през возного котрого ж колвек повѣтѣ без ѹрядовог(о) придана и без стороны шляхты, на то взятое. Которых же добръ, на тои час через мене проданых, ⁸спокойным держанем и ѹживаньем⁸ не маю с потомки моими панеи Александре Богдановне Глнчинскои, сестре моеи, и потомком еи ани сам через себе ани через инше⁹ на то од мене способное¹⁰ особы жадное перешкоды и переначаванья правног(о) и квалтовног(о) чинити и овшем оную с потомки своими од вшелаких кривдѣ и шкод, переначавана правног(о) и квалтовног(о), од повинных моих и кривных, братьи, сестрѣ, близких и инших оsob вшелаких и далеких, станѣ и кондицыи якоеколвекъ будѣчих, од записов перших и последнеиших, от позвоов, припозваных¹¹, декретов, зысков, презысков, если бы ся такие показат // могли, ѹ права, ѹ судѣ вшелаког(о) коштем и накладом своим, за ознаименем мне през возног(о) которого ж колвек повятѣ боронит, застѣповат, высвободжат и оные добра очищат, и безшкодную панюю сестрѣ свою и потомков ее чинит вѣчне и навеки под закладом двох тисечеи копѣ грошии литовских и под шкодами земскими, на голое речене слова панее сестры моее и потомком¹² ее, кром вшелакого доводѣ и телесное присеги ошацованем. Которые шкоды и заклад на вшелаких добрах моих ошчистых и материнских, ¹³рухомые и лежачие¹³, гдеколвек и таким же колвек правомъ мне належачие¹⁴, которые тепер маю и на потым за помощю

Божою мет будѣ и на свое потомки доброволне преимуе¹⁵, и тым тежаром заступлю, и варункѣ¹⁶ обтяжам. О которыхи¹⁷ ж заклад, шкоды роздильные albo и нероздѣльные если быи ꙗ с потомки моими от паней сестры моее albo од ее потомков и од каждого, комѣ бы тое право записѣ моег(о) теперешньег(о) служило, дѣла недосытѣчинена томѣ листови записови моемѣ во всюм albo в наимнеишии¹⁸ части еи препадал, позван был до которого ж колвек судѣ и ѣрадѣ, и в которыхи колвек повѣт до земства albo до кгородѣ, и теж до трибуналѣ, так коронног(о), тако и литовског(о), тогда ꙗ с потомками своими, отстѣпуючи власных себе належачих земель и поветов а оному судови и ѣрадѣ, до которог(о) быи с потомками моими был потагнен, а юрисдиции ся поддаючи, доброволне на першим року, тако на завитом, с потомками моими будѣ повинен стати и ѣсправедливитися, то ест заклад поменены и шкоды без доводѣ и присеги и ошачоване тылькоккрот, // илекрот позван был был, с потомки моими платит, от судѣ albo ѣрадѣ оног(о) не отходачи. А предсе той лист запис продажи моее вечистое ѣ вшелаког(о) права, судѣ и ѣрадѣ в моцы зѣпольной захован быт мает. А ꙗ с потомки моими, позваныи будѣчи, не маюса закривати жадными причинами правными, але, року и позвѣ не беручи, от всказѣ судовог(о) не апелуючи, стороны о злыи перевод права и судѣ albo ѣрадѣ, о злыи вачаз¹⁹ не позываючи а никоторых оборонѣ правных не ѣживаючи, ѣсправедливитися с потомками моими винен будѣ. И на том дал п̄неи Александре Гдичинскои, сестри своєї теперешней, паней Павълловои Плоскои сес мои лист з моею печатю и с подписом власное руки моее. А при том были и тог(о) добре сведоми и за очевистою а ѣстьюною прозбою моею печати свое приложили и руки подписат рачили къ сему моему листѣ их мѣсть п̄нове ег(о) мл. пан Иван, кашталпан киевский, его мл. пан Федор, судѣ земский луцкий, Чапличи Шпановские, его мл. панъ Гдрофеи Гостский а ег(о) мл. пан Юреи Кирдеи Мыльский. Писан в Луцкѣ року тисеча пятсот девятдесят девятог(о) мсца генварѣ третег(о)надцат дѣна. ѣ тог(о) листѣ печатей притисненых пят а подпис рук тыми словы: Jarosz Janczynsky, ręka swą. Иван Чаплич Шпановский, кашталпан киевский, рукою. Федор Чаплич, судѣ земский луцкий, рукою. Гдрофии Гостский, рукою власною. Gyryz Kierdy Mylsky, ręka swą.

А такъ мы, суд, тое очевистое а доброволное сознание п̄на Гдроша Гдичинског(о) и лист запис его, перед нами ѣ судѣ покладаныи, слово от слова до книгъ земских луцких записати казали.

ЦДДА України в Києві, ф. 26, оп. 1, спр. 13, арк. 190 зв.–193 зв. Оригінал.

¹ належачие   ² ѣимоват   ³ Далі має бути в.   ⁴ сестры   ⁵ взятые   ⁶ подаю
⁷ имении   ⁸⁻ ⁸ спокойному держанью и ѣживанью   ⁹ иншиє   ¹⁰ способеные
¹¹ припозвов   ¹² потомков   ¹³⁻ ¹³ рухомых и лежачих   ¹⁴ належачих   ¹⁵ преимую
¹⁶ варѣнком   ¹⁷ которыхи   ¹⁸ наимнеишой   ¹⁹ всказ

1599 р., січня 15. Луцьк. –

Декрет Луцького земського суду в справі за скаргою Олександрі Богданівни Янчинської Павлової Плоської про незізнання її братом Ярошем Богдановичем Янчинським на земських роках або гродських рочках Брацлавського воєводства і невписання у відповідну земську або гродську книгу свого листа стосовно продажу їй селищ Кальника, Поріївців, Цибилева і Скоморошківців за 2000 кіп литовських грошів

Декрет п̄на Плоськог(о) с п̄ном Г̄рошемъ Г̄нчинськимъ

Року тисеча п̄тсот девѣтдѣсѣт девѣятого м̄сца ген̄варѣа п̄агонадѣцѣт д̄ня

На роках судовых земських луцьких, ѡт д̄ня Трѣх Кролеи римського свѣта в рокѣ теперешньемъ девѣтдѣсѣт девѣятом припалых и судовне ѡтправовати зачатых, перед нами, Федором Чапльичом Шпановским, судею, а Иваном Хренницьким, подсудьком, в̄радниками судовыми земскими луцькими, постановившисѣ ѡчевисто, в̄рожонии пан Павел Плоський, тако муж и ѡпекун малжоньки своеѣ панѣе Алексан̄дры Г̄нчинського, за моцю, ѡт неѣ емѣ до справы, нижеи написаное, даною, давши сторонѣ позваную п̄на Г̄роша Г̄нчинського(о) ку правѣ через возног(о) шляхетног(о) Ивана Бурцевського приволати, поднесль позов земський луцький, по п̄на Г̄нчинського(о) вынесеннии, котории был читан и такъ се в себе масть:

Жикгимонт Трети, Божю млстю корол полский, великий княз литовский, руский, пруский, мазовецкий, жомойтский, ифлантський, готский, ваньдалский и королевства Шведског(о) дедичный корол

Тобе, в̄рожономъ Г̄рошу Богдановичѣ Г̄нчинскомъ, з особы и зо всих добрь твоих лежачих и рухомых приказую, абыс перед с̄дом нашим земским луцьким на роках судовых земских, которые припадѣт на ден Трѣх Кролеи римског(о) // свѣта в рокѣ пришлом тисеча п̄тсот девѣтдѣсѣт девѣятомъ и на завтрее того свѣта судити се почьнуть в замку Луцьком, самъ ѡчевисто завите сталь напротивко в̄рожоное панѣе Александры Богдановны Г̄нчинського, бывшое Михаиловое ѡстроуховое а теперешнее Павьловое Плоськое, котораѣ ведле добровольного листѣ записѣ твоего и ѡбвѣязковѣ, в немъ описаныхъ, веспол з малжонькомъ и ѡпекуномъ своимъ Павьлом Плоськимъ позывасть тебе ѡ то, иж в рокѣ прошлом девѣтдѣсѣт втором ты, продавши еи именья свои ѡтчизные, в̄ воєводстве Браславскомъ лежачие, названые селище Калникъ, селище Пориевцы, Цибилюв а селище Скоморошковцы, за певнью сумѣ п̄нзеи за две тисечи копъ грошеи литовськихъ, на што лист запис свои продажный даль, котории то листъ продажный ѡсобньимъ листомъ записомъ своимъ описальсѣ еси сознати и до книг записати дати на роках земских або на рочках кродских браславских, по дате тог(о) листѣ напервси с̄жонных, и права своег(о) ѡтчизного з речи, листы, привилиа, если такіе быс мель, подавати под зарѣкою

двѣма тисѣчми копами грошеи литовских; которого то листъ записъ // своего пробачивши, того листъ на продажъ не сознал и тымъ¹ зарѹкѹ двох тисѣчи копах² грошеи попал и шкоды, которых себе сестра твоѧ шацѹет дрѹгое две тисѣчи копь грошеи литовських. Ѡ што все, такъ ѡ зарѹкѹ, шкоды, ѧко тежъ и до сознанья листъ продажног, тебе позывает, абыс на рокѹ, вышеи ѡписаномъ, стал, зарѹкѹ и шкоды заплатил и тот лист запис свои продажныи до книгъ созналъ и ѹписати дал, и в том са всемъ наконец сестре своеи ѹсправедливил. Писанъ в Луцкѹ рокѹ тисѣча пѧтсоть девѣтдѣсѧтъ ѡсмого мѣца декабра первого дѧа. Михаило Гулевич Воютиньский, писарь.

А по вычитанью того позвѹ, постановившися ѡчевисто, сторона поводоваѧ пан Павелъ Плоскии, ѧко муж и ѡпекунъ панѣе Александры Гѧнъчинского, за моцю, емѹ ѡт неѣ на писме даною, давши сторонѹ позванѹю пана Гѧроша Гѧнчинског(о) повторе через возног(о) шляхѣтньог(о) Ивана Бурцевьского ку правѹ приволати, за которым приволаньем возног(о), кгда пан Гѧнъчинский ѹсѣдѹ ѡчевисто сталъ, тогда панъ Плоскии именемъ малжонки своеѣ домовѧлсе, абы пан Гѧнъчинский зарукѹ и шкоды ведле листъ записъ своег(о), которыи на сознанье листъ продажног(о) именѣи своих ѡтчизных, ѹ воеводстве Браславском лежачих, // называемых Калникъ, селище Пориевчи, Цыбилюв и селище Скоморошковцы, дал и заплатил; ведле которого то листу продажног(о) в суде кгородском або земском Браславьском на рокох або на рочкох, напервеи по дѧте тог(о) листъ сужоных, под тою вышеи менованою зарукою сознати мел; где бы не сознал, зарукѹ и шкоды ведле листъ своег(о) платити ѡбовезал. И домовѧлсе пан Плоскии, абы ѡн, не сходечи с права, зарукѹ и шкоды заплатил а, заплативъши зарукѹ и шкоды, лист свои продажныи, признавъши, сознал и до книгъ записать дал. Где тут же, ѡчевисто в судѹ будѹчи, пан Гѧрошь Гѧнчиньский, заховавъши себе ѡбороны иншиѣ, до тоѣ справы належныѣ, вцѧле поведил, иж, деи, ѹходечи плаченѧ зарук и шкоды, тот лист запис свои на проданье добръ, в листех и позве помененых, признаваю и ег(о) ствержаю; которог(о) иж, деи, на рокох або на рочках браславских не сознал, тогда тепер, не сходечи з ѹрядѹ, сознати ѡповедал, поведаючи, же тыѣ добра свои сестре своеи малжонце пана Плоськог(о) продал и лист свои ещѣ в рокѹ прошломъ девѣтдѣсѧт втором дал, которог(о), ижъ был не сознал, теды тепер³ для тог(о), // же ѹ того листъ печатарѣ неѡсельѣе были пописаны, ѡтновивъши его зновѹ печатарми иншими, тым его ствердивши, панѣи Плоськои дал и, перед нами в судѹ положивъши ѡбадва листы на продажѹ именѣи, домовѧлса и просил, абы ѡт зарѹки и шкод его⁴ возног ѹчинено было, а тыѣ листы записы его абы за слушныѣ и правныѣ почитаны и до книгъ записаны были. А так мы, суд, припатривъшися тои справѣ а видечи, иж пан Гѧрош Гѧнчинский, ѹходечи плаченья заруки и шкод, листы записы доброволне признал и их ствердил, и сознати поднѧлъ, ѡт тоѣ заруки и шкод волнымъ ѹчинили, еднакъ же винѹ двою чотырнадѣцет гривен, ѡднѹ стороне а другую себе, для того, же листов в суде належном не сознал, заплатити наказали. А потом, прихилаючи се до листъ записъ

его, которыи на созьянанье листѹ продажного панѣи Плоської, сестре своѣи даль, и до доброволног(о) признанья его очевистого, наказали есмо, абы лист свои продажныи пан Гнчинскии на сих же роках земских луцких // созьяналъ подь зарукою двѣми тисечами копѣ грошеи литовських, которѹю за недосыт ѹчиненьемъ зараз сим декретом на немъ всказѹемъ. А иж панъ Гнччинскии двою чотырнадцѣт гривень вины зараз намъ, судови, и стороне заплатил и лист на продажѹ, перед нами покладаныи, до книг доброволне признал и сознал, и записати дал, тогда мы его от тог(о) всего волным вчинили и сим декретом чинимо. И то все для памѣти до книг земских луцких записати есмо казали.

ЦДА України в Києві, ф. 26, оп. 1, спр. 13, арк. 188–190 зв. Оригінал.

¹ Далі має бути в. ² Потрібно копь. ³ Це слово за контекстом має бути децю далі – перед *отновивъши*. ⁴ Далі має бути через.

№ 312

1599 р., січня 22. Луцьк. –

Впис у луцьку земську книгу листа Андрія Івановича Янчинського про те, що він продав своїй сестрі Олександрі Богданівні Янчинській Павловій Плоській за 2000 кіп литовських грошів маетки Кальник, Паріївці, Цибулів і Скоморошківці (1599 р., січня 22. Луцьк)

Уписанє листѹ п̄на Анѣдрѣа Ивановича Гнчинского, п̄неи Павловои Плоської даного

ЦДА України в Києві, ф. 26, оп. 1, спр. 13, арк. 472–475 зв. Оригінал. Документ ідентичний документу № 310. Свідки складання листа ті самі, що в документі № 310, крім Ярофія Гостського, замість якого фігурує Пилип Бокій Печифостський. Печаток п'ять. Підписи: Andrzej Janczynsky, ręka swą. Иван Чаплич Шпановскии, кашгалан киевскии, рукою. Федор Чаплич, судѣа земскии луцкии, рукою. Jerzy Kirdey Mylsky, ręka swą. Хвилил Бокии Печихвостскии, рука власна.

№ 313

1599 р., квітня 2 (у п'ятницю перед Квітною Неділею). Варшава. –

Декрет королівського суду в справі за скарою брацлавських міщан про утиски, яких вони зазнають від брацлавського і вінницького старости Юрія Струса з Коморова, зокрема про зневажання їхніх прав і вольностей; недійсним оголошено вирок ревізорів, що вивчали цей конфлікт, як винесений внаслідок неправдивого їм представлення його міщанами і противний королівському

декретові, виданому у Кракові в суботу після Провідної Неділі 1595 р., котрим всі права і вольності цих міщан як бунтівників скасовано; призначені королем комісари, ознайомившись у Брацлаві зі скаргами міщан та розібравшись в їхніх бунтах і сваволі, повинні щодо них дійти до остаточного рішення; Ю. Струса зобов'язано міщан Стефана Мордасенка і Хому Омеляновича, які з прокуратором Мацеєм Важинським у даному суді представляли громаду Брацлава, затримати і передати на розсуд цим комісарам

Декретъ межи старостою браславским и мещанми браславскими

Жикгимонт Третии etc.

Ознаиуем etc., иж кгда справа, котораа перед ревизорми певными межи ўрожным Юрем Стрѣсом с Коморова, старостою нашим браславским и вѣнничким, з одное, а мещаны браславскими, з дрюге стороны, в рокѣ нынешнем четвертого дна мсца феврала там же в Браславлю ѿ розные кривды и долеглости и ѿ незаховане при правах и волностях преречоных мещан браславских точилася, до нас албо сѣдѣ нашего, частью за ѿдосланем помененых ревизоров, частью теж за апеллацыею ѿбудвух сторон ѿд сказана ревизорского пришла и приточилася. А на рокѣ нынешнем, тако завитом, по першом и втором (водлугъ звычайю права волынского) волаю ѿбеде стороне такъ через прокураторы, тако теж через ўмоцованые свое, а меновите поводава, то естъ мещане браславские через шляхетного Мацѣя Важинского, прокѣратора, а Стефана Мордасенка и Хомѣ Омеляновича, сѣседы свое, тако ўмоцованые¹, а позванаа, преречонии староста браславский, через шляхетных Гдна Цешковского и Гдна Ленского, слугѣ своего, перед сѣдом нашим станѣвши, наперед преречоные мещане ѿ ѿднате прав и волностей стародавних, также ѿ кривды и шкоды, котории ѿд старосты мають, ўскаржалисе; а сторона позванаа, помененнии староста браславский, декрет нашѣ, в Кракове в субботу по Проводной Недѣли в рокѣ тысяча пятсот деветдесат пятом ўчиненнии, показовал, которым всѣ права и волности преречоных мещан бунтовниковъ // вниковъ знесены и внивечъ ѿбернены, а они толко под голуую юрисдикцию и зверхностью² помененого старосты zostавлены сум и для того ж тую ревизию, тако неслушную и декретови нашомѣ противную, бурили. Мы теде, господар, с паны радами нашими и в праве бѣглыми, тым всѣм прѣам сторон ѿбудвух добре сѣа припатривши, тое ўважаючи, иж таа ревизыа за злым данем справы преречоных мещан браславских ест выдана а помененому декретови нашому, въ Кракове ўчиненомъ³, ест противнаа, теде ее, тако неправную, зносимо и внивеч ѿборочаемо тепер и часы вѣчными. Але иж предсе нам, господарѣ, тако панѣ зверхнемѣ, ѿ кривдах и долеглостях подданных своих ўзнавати належит, теде мы, хотѣчи, абы таа справа достаточне ўзнана была и скуток свои взяла, ўмыслили то злецити певным ѿсобам, тако ж злецаемо ѿсобным листом нашим, розказѣючи им, абы они, такъ до Браславля зѣхавши, так ѿ тых всѣх ўразах и кривдах преречоных мещан, з одное¹, тако теж и ѿ бунтах и своволенство ихъ,

з дрѹгое стороны, ѹзнане достаточное ѹчинили и всѣ рѣчи водлуг права и слушности померковали и скончили. А *иж* преречоных двоих мещан браславских, Мордасенка и Ѡмелановича, которые, тако ѹмоцованые, обличне перед сѹдом нашим станули, для певных причин задержати и посланцом помененог(о) старосты браславского выдати розказали есмо, тогда тое вкладаемо нинешним декретом нашим на преречоного старостѹ, абы в том жадного ктвалту и безправа такъ на здоровью, тако и на маетности не чинил, але ихъ до зъеханя вышеи ѡписаных комисаров задержалъ и перед ними до дантя sprawy ѡ себе ставил под закладом чотырох тисчачи копъ грошей литовских, которые до скарбѹ нашего заплачоны быти мают моцѹ того декрету нашего. Што для лѣпшого вѣры печат нашу коронъную притиснути розказали есмо. Дан въ Варшаве в пятницѹ перед Недѣлею Кветною рокѹ панского тисеча пятсотъ девятдесять девятоз(о) а панованя кролевствъ наших полскоз(о) второз(о)надцат а шведскоз(о) шостоз(о) рокѹ.

Petrus Tyliczky, ep(iscopus)
cul(mensis), R. P. vicecancellarius

Справа того ж
Andr(zey) Lipsky

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 202, л. 6 об.–7. Оригинал. Опувл.: Архив ЮЗР. Ч. VIII. Т. 5. С. 284–286.

¹ ѹмоцованых ² зверхность ³ ѹчиненому

№ 314

1599 р., травня. Варшава. –

Привілей короля Сигізмунда III королівському жовнірові Александрові Коморовському на доживотне володіння маєтком Скурінцями

Доживотем Коморовскомѹ Скурінцы

Жикгимонт Третии etc.

Ѡзнаимѹем etc., *иж* мы на причинѹ нѣкоторых панов рад и ѹрядников наших и маючи залеценѹю вѣрѹ, дѣлность и мужные sprawy в речах рыцерских шляхетного Александра Коморовскоз(о), жолнѣра нашего, которые з себе нам и Речи Посполитои чуине и працюите ѡддавал, чоз(о) мы, бѹдѹчи вдачни а щодробливостю нашою кролевскою ѡномѹ то нагорожаючи, добра наши въ воеводстве Браславском а повѣте Вѣницком, реченые Скурінцы, по смерти шляхетного ¹ ¹ Фридра, ѡномѹ дати и даровати ѹмысливши, нинешним листом нашим даем и дарѹем до живота его. Мает // преречоныи Коморовскии помененые добра наши зо всѣм на все, тако ся сами в себе и в своих границах, належностях и пожитках здавна и тепер мают, держати и ѹживати до ѡстатнего вѣкѹ своего. А мы и потомкове наши ѡного при спокоином держаню

и Ѹживаню тых добръ ѡбещѣм заховати, покол его на свети ставати бѹдет, сим же листом нашим. Которыи про лѣпъшую вѣрѹ и твердость рѹкою нашою подписавши, печат короннѹю к немѹ притиснѹти есмо рассказали. Писан Ѹ Варшаве рокѹ ѿд нарожена Сына Божого тисеча пятсот деветдесят девятого мсца маа ²⁻ ⁻² д̄ня а панована крoлевствъ наших полского второгонадцат а шведского шостого рокѹ.

Sigismundus Rex

Zachar(iasz) Jełowicky

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 202, л. 11–11 об. Оригинал.

¹⁻ ⁻¹ Місце для подання імені.   ²⁻ ⁻² Місце для подання числа місяця.

№ 315

1599 р., травня 20. Вінниця. –

Лист Брацлавського земського суду кн. Юрієві Друцькому Горському і його дружині Богдані Філонівні Кмітинці Чорнобильській про те, щоб вони повернули маєток Овдіївку (Шепіївку) брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському і відшкодували втрати, заподіяні підкоморію за час, коли цим маєтком володіли вони та перед ними батько Богдани смоленський воєвода Філон Кміта Чорнобильський

Семен Ободенский, судья, а Михаил Ласко, подсудок, вриадники судовые земские воеводства Браславского

Велможному его млсти к̄нзю Юрю Дрѹцкому Горскому и малжонце его к̄нгини Богдани Филоновни Кмитинце Чорнобылскои.

Перед нами жаловал его мл. панъ Лаврын Пасочинский, подкомории браславский, ѿ том, иж, деи, небожчикъ пан Филон Кмита [Чо]р[нобылский, воево]да [с]моленский, ѿтец в̄. м., к̄нгине Горская, имене Ѻвд[еев]ку, п̄ну подк[омор]ему за пра[вом ве]чистым ѿт малжонки его п̄нее М[акгдалены Дѹбицкое на]ежачое, которое Шепеевкою прозвал, в во[еводстве] Браславском ѿ границѹ ѿт [Пыкова ле]жачо[е, бе]з жадного права [и слушности, в молодости лет ее кг]вал[товне выбивши], держал, лю[ди там садил] и [ставом пыковским, на] рече Снивоте занатым, много з[емлѣ] Ѻвд[еевское за]ли[л, [и] тако зъ [лю]деи, такъ зъ кгрунѹтовъ тамошних всѣхъ пожитьковѣ Ѹживаль. А за напомнимемъ в той справе панъ Филонъ, тако са ѡфароваль, не Ѹстивш[и]са, змерь. По котором т[е]пер тыхъ добръ в̄ша млсть [Ѹ]живаете ку великою кривде и шкоде его млсти. И про[сил на]с пан подкомории, абыхмо в том [в]̄шу мл. через лист зъ Ѹрад[у нашего] напомнимули. Тогд[ы] напоминаемъ, абы в̄ша млсть тое и[м]е[н]е Ѻвдеевкѹ зо всѣми людми, кгрѹнты, з ставы, млыны, належн[о]стями и пожитки, тако власност его мл., поступили, цынши, доходы и всѣ п[о]житки ѿт

оного часу, яко то пан Филон, на себе взявши, брал и што вша мл. до сего часу брали, вернули и слуш[не нагородили]. Писанъ в Веницы рокъ тисача пѣтсот д[еветдеса]т дев[ятоз(о) мсца] маѣ д[ва]дцатоз(о) днѣ.

[Лист] навроминалныи

Дѣи печатки

Иван МикѸлинскии, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, стр. 4049 Ц, арк. 121. Оригінал.

Рецети:

Лист навроминалныи [сѸ]дѸ зе[мского] в справѣ его мл. пана Лаврина Песочинского, подкоморого браславского.

А° 1599 d. 20 maii. List [...]w (na)wrominalni na je° m. Ju(ria) Horskiego, [małżonke] iego od p. podko(morzego) bras(ławskiego).

Там само. Арк. 121 зв.

№ 316

1599 р., травня 25. Вінниця. –

Писемне оповідання Вавринця Ястрембського, урядника Жорницького маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, подане Вінницькому городському урядові, про масову вирубку лісу в цьому маєтку підданими з Айсинського маєтку краківського каштеляна, черкаського, канівського, білоцерківського і богуславського старости кн. Януша Острозького та про знесення ними ж закладеної там же за наказом підкоморія слободи; зізнання возного єнерала Брацлавського воеводства Олександра Чижя перед тим же урядом про те, що він на власні очі пересвідчився в правдивості сказаного В. Ястрембським

Вы[пис с к]ниг кгородских воеводств[а б]раславского веницких

Лѣта Божого нароженѣа тисеча пѣтсот деветдесѣат девѣатого мсца маѣ двадцѣат пѣатого днѣа

Писал и присылал до вриадѸ кгородског(о) воеводства Браславског(о) Вѣницкого Ѹриадникъ его млсти пѣна Лаврина Пасочинского, подкоморог(о) браславского, жорницкии пан Вавринец Ястрембскии, обтажливе жалѸючи и оповедаючи именемъ пѣна своего тыми словы, иж рокъ тепер идѸчого деветдесѣат девѣатоз(о) мсца маѣ девѣатоз(о)надцѣат днѣа велможныи его мл. пан кѣнжа Януш Острозкии, кашталпан краковскии, черкаскии, каневскии, бѣлоцерковьскии и богѸславскии староста, наславши мощно, квалтом Ѹриадника своего айсинского пѣна Дмитра Красноселского з многими слѸгами и поддаными своѣими, которымъ его мл. сам имена и прозвиска ведаеть, на власныи кгрѸнтъ его млсти пѣна моего Жорницкии, на сюю сторонѸ рѣчки Поганки, в дѸбровѸ,

прозываетъ Товстую, дерева дубовъ ѿ колконадцать тисечеи, которые¹ згодно на бѣдоване и [н]а борти, порѣбали и шкодѣ нем[а]лѣю ѣчинили и тепер еще рѣбати и пѣстошити не переставают. И на том же кгрунте Жорницкомѣ против бродѣ Гордовского над речкою Гордовкою. звел есми был слободѣ за росказанемъ его мл. пна своего. Теды тотъ же ѣрадникъ аисинский с теми ж слѣгами и поддаными его мл. пана краковского, оную слободѣ кгвалтовне поповавши, при том мѣстцѣ шибеницѣ и пал поставил. И просил мене ѿ придане возного на ѿгледане того кгвалтовного порѣбана и спѣстошенѣ дѣбровы, дерева потребног(о), такъ теж и зепсована слободы. Гдѣмъ емѣ придал енерала воеводства Браславского шляхетного Александра Чижѣ, которыи, там бывши и того всего ѿгледавши, пришедши перед мене, теми словы сознал, // *иж, деи, бѣдѣчи мнѣ прид[ан]омѣ з ѣрадѣ в. м. на справ[ѣ] и потребѣ его мл. пна Лаврина Пасочинского, подкоморог(о) браславского, был есми на кгрунте его мл. Жорницкомѣ в дѣброве, прозываетои Товстои. За ѿказанемъ ѣрадника жорницкого пна Вавринца Гдѣстрембского, маючи ѿ при собѣ шляхтѣ люди добрых пна Гдѣна Влошова а пна Адама Лезъницког(о), видел дерева дѣбовог(о), которое згодно на бѣдоване и на борти, порѣбано моцѣ немалую, которогом зличит не могль. И там же, в той же дѣброве, кдѣм ѿгледал, застал есми подданных аисинских Кѣзмѣ Харитонновичѣ, Грицка Федоровичѣ, Павла Савченѣ и иных немало подданных же аисинских розных имен, дерево, дѣбы рѣбаочих, пѣстошачих. А кдѣ передо мною, возным, и шляхтою пан Вавринецъ Гдѣстрембский, ѣрадникъ жорницкий, их пытал, за чиймъ росказанемъ тое спѣстошене в той дѣброве чинѣть, оны [п]овѣдили, *иж* нам казал пан [Дми]трѣ Красноселский, ѣрадникъ аисинский, тѣю дѣбровѣ пѣстошити. Што мною, возным, и шляхтою ѣрадникъ его мл. пна Пасочинского свѣтчил. И за ѿказанемъ того ж пна Вавринца Гдѣстрембского, ѣрадника жорницког(о), видел есми противъ бродѣ Гордовского над речкою Гордовкою знак зопсована слободы и при ономѣ знакѣ шибеницѣ и пал поставленую². Которое кгвалтовное такъ порѣбане дѣбровы, ѿко и зопсоване слободы передо мною, возным, и шляхтою пан Вавринецъ Гдѣстрембский, ѣрадникъ жорницкий, ѿт слуг и подданных его мл. пна краковского за росказанемъ его мл. менил быти. А такъ ѿ жалобѣ и ѿповедане пна Вавринца Гдѣстрембского, врадника жорничког(о), // такъ теж и ѿчевистое сознание возног(о), принявши, до книг кгородских записати казал. Што ест записано. С которыхъ и сес выпис рокѣ теперешнег(о) тисеча шестсот пѣтого мѣца ноѣбра третег(о) дѣна под печатю мене, Ивана Богѣша Дешковского, подстаростег(о) кгородског(о) вѣницкого ест выдан. Писан ѣ Веници.*

Дѣи печатки

Грегореи Баибуза, писар
Корькговаль с книгами
Копчиньский

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 122–123.
Засвідчена копія, видана 3 листопада 1605 р.

Ретеста:

А° 1599 d. [25 maii]. Protestatia na pana krakowskie° o porąbanie dąbrowy i o zepsowanie slobody w brodu Hordowskiem od Ławtyna Piasoczynskiego.

Там само. Арк. 123 зв.

¹ котороє ² поставленыє

№ 317

1599 р., травня 28. Варшава. –

Консенс короля Сигізмунда III на відступлення в пожиттєве володіння Брацлавського староства і села Хижинців брацлавським і вінницьким старостою Юрієм Струсом з Коморова королівському дворянинові Александрові Калиновському

Конъсенсъ староства Браславского Калиновъскомъ

Жикгмонт Третии

ОзнаимѸем etc., иж кгда Ѹрожонии Юреи Струс зъ Коморова, староста наш браславский и вѣницкии, добра наши, помененоє староство Браславское зъ селом Хижинцами, до Вѣницы належачим, Ѹрожономъ Александрови Калиновскомъ, дворанинови нашомъ, для певных причин, потребъ своих спѸстити Ѹмыслил и, абы есмо того ономъ дозволили, Ѹсилне нас жадал, тегды мы пререченоз(о) Юриа СтрѸса не толко значныє и кривавыє послуги, которые он и по тых там мѣстцах Ѹкраинных, и везде индеи, тако рыцер великии, з немалою похвалою и пострахом неприятел коронных з молодости лѣт своих Речи Посполитои, продком нашим и нам зо всѣмъ правѣ домом своим частокрот ѡддавал, залеченыє маючи, але теж и тоє прыхѸтиване его людеи молодых до службъ наших и Речи Посполитое, до забавъ въ дѣлех рыцерскихъ вдячне ѡд нег(о) приимѸючи, также теж маючи взгляд на пылыє послуги пререченоз(о) Александра Калиновского, дворанина нашего, которые, при бокъ нашом через // час немалыи бѸдѸчи, з великою охотою и с коштом немалым ѡддавал, хотячи, абы такъ помененыи Юреи Струс за такие свое цноты и дѣлности, выше описаныє, хут и склонность нашу познал, тако теж жебы преречонии Александер Калиновский до послуг наших и Речи Посполитое тым охотнѣишии был, слушне на тоє зъстѸпенє с помененого староства Браславскоз(о) и села Хижинец позволить Ѹмыслили есмо, тако ж и позволяємо нинѣшним листом нашим, даючи зѸполнѸю и вшелакѸю моц пререченомъ Юреви СтрѸсови зъ Коморова, абы, перед книгами которымиколвек Ѹпривилеєваными часѸ котороз(о) колвекъ ставши, того права своего, котороє ѡд нас на помененоє староство Браславское и село Хижинцы, до Вѣницы належачоє, маєт, помененомъ

Калиновскомѹ ѹступити и ѡное на нег(о) влити мог. По котором вливкѹ права и ѹступеню помененого староства Браславског(о) и села Хижинец, до него належачог(о), преречоныи Калиновский тог староство и село помененое зо вшелакою юрисдициею и доходами, также зо всими кгрунтами ѡсѣлыми и неосѣлыми, з лесы, з борами, з ставами и зо всеми пожитками, которые тепер суть и которые на потом быти могут, ничог(о) с того не выимѹючи ани нам албо потомком нашим не зоставѹючи, держати будет аж до ѡстатнего крѣсѹ живота своего и не бѹдет повинен с тых то добрь нам албо скарбови нашомѹ жадных податковѹ ѡдавати, ѡпроч кварты, которѹю водлуг конститѹции коронное на кажды рокѹ до Равы ѡдсылати мает. Ѡбещѹемо за тым словом нашим кролевским, иж ани мы сами, ани потомкове наши преречоного Калиновского ѡд держана и спокоиногѹ ѹживана помененого староства и села, до него належачого, для потреби нашег або чиег иншого ѡддалати не будемо и ѡшем въ спокоином держаню ѡного заховаемо и потомкове наши заховати будут повинни, пока живота его ставати будет, ѡднакѹ права наши кролевские, Речи Посполитог и костела повшеднего римског(о) вѣчлѣ зоставѹючи. Што для лѣпшого вѣры рѹкою своею подписали есмо и печат короннѹю притиснути розказали есмо. Писан ѹ Варшаве рокѹ тисеча пятсот деветдесят девятог(о) мсца маѹ двадцат ѡсмог(о) дня а панована кролевствѹ наших полског второг(о)надцат а шведског(о) шостог(о) рокѹ.

Sigismundus Rex

Andr(zey) Lipski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 202, л. 11 об.–12. Оригинал. Опубл.: Архив ЮЗР. Ч. VIII. Т. 5. С. 288–290.

№ 318

1599 р., червня 15. Стрижівка. –

Лист вінницького войськог Гнівоша Стрижовського про те, на яких умовах Омелян, або Ждан, Гричина Сабаровський має володіти закладеним у його, Г. Стрижовського, маєтку ставом і над ним збудованим млином

Іа, Гневошѹ Стрыжовскийи, воискийи вѣнцыйи, визнаваю и гавно чиню тым листом всѣмъ вобец и кождому зособна, комѹ бы того была потреба вѣдати, нинешним и на потомѹ бѹдѹчимъ вѣкѹисте людем, в кождого права, судѹ и на вшелакомѹ местцѹ, иж што пан Ѡмелѹан, называемыйи Ждан, Гричина Сабаровскийи засыпал ставѹ за позволенѹемъ моимъ своимъ властнымъ коштом на речцѣ граничнои¹ врочищом, прозываемые² Христища, ѡт кгрѹнту моего Стрижовского впадываеѹ ѹстьемъ в рекѹ Десницѹ; на котором ставу млынѹ збѹдоваль пан Гричина, также своимъ коштомъ и накладомъ. Которого то ставѹ ѹживати мает всего, почавши ѡт того року деветьдесят девятого ѹв осень³, свѣте рѹскомъ и свѣтомъ Дмитрию. ⁴В року въ два⁴ спуст быти маеѹ. ѹвес тотѹ

пожитокъ к рѣкам и пожитку своемѹ привлащити маеть за наклад свои, што наложилъ, засыпаючи его, а, спустивши и зловивши став своим коштомъ, заставити и засыпати маеть пан Гричина и, засыпавши, от того часѹ зо мною по половицы тог(о) ставу вечными часы ѹживати маем. А млынъ тот, которыи на томъ ставѣ есть, маеть пан Ждан Гричина Сабаровскии самъ з него вымерокъ брати, а а до того вымерькѹ млинового жадного пожитку и вступу до него мѣти не маю и мочи не будѹ, также потомки мое и деръжачии⁵ по мѣне тою⁶ половицѹ ставу вѣчными часы. Лотокъ млыновой маеть самъ пан Гричина а по немъ деръжачии⁵, так тежъ и половицѹ тое гребли поправовати, также и потомки мое и хто будетъ деръжачии тѹю половицѹ ставу. А если быхъ а, Гневошъ Стрыжовъскии, воискии вѣницкии, в чомъколькокъ переказѹ панѹ Гричинѣ чинил, также и тотъ, хто держати будетъ тѹю половицѹ ставу, повиненъ будетъ зарѹки заплатити панѹ Гричинѣ Сабаровскомѹ и тому, хто держати будетъ, сто копъ грошей литовскихъ а, заплативши зарѹки, шкоды и наклады нагородивши⁷. Предсе сесь мои добровольныи листъ при зуполнои моцы в каждого права захованъ и держанъ быти маеть. И на то есми даль пану Жданѹ Гричинѣ Сабаровскомѹ сесь мои добровольныи и вечистыи листъ з моею печатюю и с подписом рѣки моее власное. А при томъ были и того суть добре свѣдоми врожоные и зацные их милость⁸ панове земьяне воеводства Браславского его милост панъ Семен Ѡбоденъскии, судиа земьскии вѣницкии, его млсть пан Михаило Ласко, судиа кгородскии вѣницкии, а пан // Семен Сабаровскии. За ѹстною и ѡчевистою прозбою моею их млст⁸ печати свое приложити и рѣки подписати рачили, хто зъ их млсти писати ѹмель. Писан в Стрыжовце року тисеча патсот девятдесять девъятого мсца июня пятагонадцать дна.

Чотири печатки

Гневош Стрыжовскии, власная рѣка
Михаило Ласко, суд. кгородскии
вѣницкии, рукою
Семен Сабаровскии, рукою власною

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XXIII, s. 267–268.
Оригінал.

Регести:

Лист пану Гричине.

Октября В дна ѹ судѹ принято. Михаило Ласко, судиа.

Ibidem. S. 270.

¹ Далі напевно має бути надъ. ² прозывасмым ³ Далі має бути ѡ.
⁴ ⁴ Повинно бути В два роки. ⁵ деръжачии ⁶ тѹю ⁷ нагородить ⁸ милости

1599 р., червня 17. Вінниця. –

Лист Брацлавського земського суду Іванові Мелешку, опікунові потомків Семена Богдановича Слупиці Матяша і Тихона, та Юрієві Ждановичу, потомкові Григорія, або Ждана, Слупиці, брацлавського гродського судді, з вимогою повернути підляшському воєводі і житомирському старості кн. Янушові Жаславському новоосіле містечко Куну і приналежні до нього села і селища Вясловичі, Карпів, Калетин, Деренківці, Носівці і Гусаковці, котрими Слупиці володіють неправомірно

Семен Ободенский, судѣа, а Михаило Ласко, подсѣдок, вѣадники судовые земские воеводства Браславского, земенину браславскомѣ и веницкому п̄ну Ивану Мелешку, опекуну потомковъ зошлого Семена Богдановича Слупицы Матяша и Тихона Семеновичов Слупици, а Юреви Жданови Слупици, судичу кгородскомѣ браславскомѣ, потомкови зошлого Григора, прозываемого Ждана, Слупици, суди кгородского браславского, державцом неправным, але кгвалтовным добръ власных дедичных, и отчизных кнжати его мл. п̄на воеводы подляского, ѣ воеводстве Браславском под Браславлем и Веницею лежащих, местечка Куны новооселого, также сел и селищъ, к тому местечку Куне прислухающих, на има Вяслович, Карпова, Калетина, Деренковец, Лоринець, Носовец, Гусаковец и иных сел и селищъ, ку тым выш помененым маестностям належачих.

Оповедал и жаловал перед нами, судом земским Браславским, его мл. велможныи пан Гднуш к̄нжа Жаславский, воевода подляский, староста житомирский, на вас ѡ том, што ж, деи, преречоные добра, в земли Браславской лежащие, на има Куна, Вясловичи, Карповъ, Калетин, Деренковци, Лоринци, Носовци, Гусаковци по продку вашом Богдану Слупици, ѡтцу зошлого Семена Слупици, которыхи, деи, замок Браславский в руки неприятельские цару перекопскому выдал, тако по зрадци Речи Посполитое, до столу славное памяти корола его мти Жикгимонта Августа правом кадѣковым пришли и спалили¹, и ѡт того ж, деи, корола его млсти Жикгимонта Августа зошлому к̄нзю Кузме Ивановичу Жаславскому, дедѣ нынешнего п̄на воеводы подляского, дарованы сут, которых, деи, добръ зошлыи княз Кузма и по нем сын его млсти княз Гднуш Жаславские до зешита своего з сего свету в спокойном держаню и вживаню завѣжды были. А кгда нынешнии его мл. пан воевода подляский зѣ братом своим рожоным молодшим, зошлым к̄нжатем Михаилом Жаславским, в молодости лет по ѡтцѣ своем к̄нзю Гднушу Кузминичу Жаславском в розных руках в опеце были, тогды, деи, брат рожонии молодшии того преречоного зраци Богдана Слупици Григорей, прозываемый Ждан, Слупица, недавно зошлыи судѣа кгородский браславский, ѡтец вашѣ, Юрю Слупице, первей сам ѡдин во вси тые помененые добра кгвалтовне и неправне ѣступовавса и пожитки всакие до року семдесѣт пятого на себе брал, а потом, деи, братанич его а

отец вашъ, Матиашу и Тихоне Слупици, зошлии Семен Слупица от року прошлого тисеча пѣтсот семдесѣт пятого веспол с преречоным зошлым Григоремъ, прозываемым Жданом, Слупицею, стрыем своим и отцем вѣшим, Слупици обадва, сполне и нерозделне во вси преречоные добра моцю, квалтом ѹступовалисе, и вы по них тепер ѹступуете и пожитки, его млсти кнжати его млсти воеводы подлаского, с того дедицтва на его млсти приходѣчие, то ест куницы грошовые, десетины пчолиные с пасек, при том ловы зверинные, гоны бобровые и во вси пожитки дорочные, которые продком // его млсти на рокъ чинивали по десете копъ гршеи литовских, тые на себе берете и ку пожитку своему оборочаете, за што его мл. пан воевода подласкии шацует на вас от зешта отца своего кнза Гдануша Кузминича Жаславского семъ тисечеи и чотыриста копъ гршеи литовских. О што, деи, вже его мл. пан воевода подласкии с помененым зошлым братом своим кнжатем Михаилом Жаславским отцов ваших зошлых и по ним вас самых и вѣшу мл., пне Мелешку, тако опекуна, непокнокрот листы от суду земского Браславского напоминали и правом чинити готовы были, нишли за многократным несуженем роков земских браславских и за иными причинами правными, в Речи Посполитои Корунной припалими, справедливости дойти не могли. А вы, деи, за напоминачем его млсти ѹрадовым пожитков, вышени помененых, через вас браных, вернути и тых добръ его млсти дедезных ѹживати перестати и в держане его млсти пустити, и поступити не хочете и тым се голосите, жебы тые имена помененые вам нѣаким дедицством належат мели, чого его мл. пан воевода подласкии вам не признавает, а маючи в том себе от вас, тако держачих добра его млсти, жаль, кривдѹ и шкоду немалую, просил нас, сѹдеи земских браславских, абыхмы еще в том вас, пнве Слупици, которые лета свои маете, также и вѣшу мл., пне Мелешку, тако опекуна дѣтеи небожчика Семена Богдановича Слупици, листом нѣшим судеиским подлугъ статуту права посполитог(о) напоменули. А так мы, суд, с повинности ѹраду нѣшого земского Браславского через тот лист наш судеиским подлугъ статуту права посполитог(о) напоминаем, абы есте тые добра, звыши менованые, его млсти пнѹ воеводе подласкому, тако власную дедизнѹ и отчизну его млсти, пустили, поступили и пожитки, которые есте с тых добръ брали, вернули, нагородили и во всем се его млсти ѹсправедливили, жебы о то его млсть на вас не жаловал. Писан ѹ Веници року по нароженю Исус Христа, Сына Божого, тисеча пѣтсот девѣтдесѣт девѣтого мсца июня семогонадцѣт дна.

Дві печатки

Иван Микѹлинскии, писар

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XXIII, s. 281–282.
Оригінал. Те саме: Ibidem. S. 277–278. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

¹ спали

1599 р., червня 26. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою братів Семена, брацлавського земського судді, і Богдана Ободенських про захоплення брацлавським підкоморієм Лаврином Пісочинським Іллінецького селища з трьома пасіками і невідшкодування збитків, завданих під час наїзду на цей масток

Выпис с книг справ головных трибунальских воеводства Брацлавского

Лета Божого нароженя тисеча пѣтсот девѣтдѣсѣть девѣтаго мѣсеца ¹июля двадцѣт¹ шостого дня

Перед нами, депутаты судѣ головного трибуналь Любелского, на рокѣ теперешнии девѣтдѣсѣт девѣтѣи зо всихъ воеводствъ Короны Полское обраными и высажонными, кгда sprawy воеводства Брацлавского порядкомъ иншихъ воеводствъ припали и сѣжоны были, тѣды приточиласѣ справа з реестрѣ судового за позвомѣ на трибунал теперешнии, воеводство Брацлавское, вынесенемѣ, межы паномѣ Семѣномѣ, судѣю земьскимѣ брацлавскимѣ, а паномѣ Богданомѣ Ободенскими, поводами, з одное, а паномѣ Лавриномѣ Песочинскимѣ, подкоморымѣ брацлавским, позваным, з дрѣгое стороны. Гѣко ж повод пан Богдан Ободенский самѣ очевисто и ѡт пѣна Семена, брата своего, за моцю, ему до sprawy, нижеи ѡписаное, даною, поднесѣль позов, по позваного выданыи. Которыи был читанѣ и такѣ сѣ в себе маѣтъ:

Жикгимонт Трети, Божю млстю корол полский, великий княз литовский, рѣский, прѣский, мазовецкии, жомоитский, ифлантский, шведский, кготский, вандалский дедичный корол

Ѣрожомѣ пѣну Лавринѣ Песочинскомѣ, подкоморемѣ брацлавскому.

Зо всѣхъ добрѣ верности вѣшеи, лежачих и рѣхомых, приказѣмѣ, абы верность вѣша перед сѣдомѣ нашимѣ головнымѣ трибуналь Любелского в Люблине, кгда sprawy воеводства Брацлавского в рокѣ теперешнемѣ тисеча пѣтсот девѣтдѣсѣт девѣтаом порядком по иншихъ воеводствах з реестрѣ прыпадѣт и сужоны будѣтъ, самѣ ѡбличне на рокѣ завитомѣ сталѣ на жалобѣ и правное попиране Ѣрожомых пана Семена, судѣ² нашего земьского брацлавского, и Богдана Ободенскихъ. Которые верность вѣшу симѣ позвомѣ позывають ѡ томѣ, што ж, деи, в рокѣ прошломѣ тисеча пѣтсот девѣтдѣсѣт ѡсмомѣ мѣса маѣа першого дня приточиласѣ справа межы верностью вѣшею, тако позваномѣ³, а межы Семѣном и Богданомѣ Ободенскими, поводами, перед сѣдомѣ нашимѣ головнымѣ трибунальскимѣ в Люблине, а то за апеллѣцыею ѡд судѣ кгородского Брацлавского ѡ ѡтнѣте квалтомѣ селища их Илинского, трѣх пасекѣ, меновите Глебовское, Харытоновское и Хвенеѣска⁴. Гдѣсь нашѣ головнии трибунальскии декрет кгородский брацлавский ствердивши, наказаль, абы Ободенские самотрѣ⁵ присѣгѣ выконали на томѣ крѣнте // и пасеках, а по присѣзе ѣвязанѣ судови кгородскому Брацлавскомѣ и заплаченѣ сто копѣ грошеи литовскихъ за шкоды наказаль. И кгда водлѣтъ декретѣ трибунальског(о) рокѣ вамѣ, ѡбеюмѣ

сторонамъ, на рочкахъ кгородскихъ вѣнницкихъ в рокѣ прошломъ девѣдсѣать
 ѡсмомъ мсца сѣнѣтебра девѣтог(о)надцат дна припал, верность ваша, не
 приводечы ⁶в жаднѣю⁶ вонтпливост декретѣ того трибѣналского, з
 Ободенскими на ѹгодѣ и выналазок прыятелскии рознал и дрѣгимъ розеимомъ
 ѡныхъ верност ваша ѹпѣвил, ⁷чомѣ всемѣ, тако декретови трибуналскому, такъ
 и розеимомъ верность вѣша до того часѣ держышъ и кѣ великою кривде и шкоде
 их⁷. Которыхъ шкод, в томъ ѡд верности вѣшеє поднятыхъ, Ободенские собе
 менѣют и шацѣют на тисѣчѣ копѣ грошеи литовскихъ и ѡ том, ѡживѣючи тѣю
 справѣ, в сѣде нашомъ трибуналскомъ ѡдправованую, з верностью вѣшею мовити
 хочут. Прото обы верност ваша на рокѣ, звышъ поменѣномъ, самъ ѡчевисто и
 завите стал, судовне ѡтказовал и ѹсправедливился, а жалоба на рокѣ припаломъ
 ширѣи вер. вашѣи выведена и ѡбяснена будетъ. Писан ѣ Веницы рокѣ тисѣча
 пѣтсот девѣдсѣать девѣтого мсца апрѣля трынадцатого дна. Иван
 Микулинскии, писар.

А по вычитаню того позвѣ сторона поводоваѣ пан Богданѣ Ободенскии
 самъ и ѡт брата своего а пан Лаврин Песочинскии, подкоморыи braslawskii,
 позваныи, самъ ѡчевисто ѣ сѣдѣ нынешнего головного трыбѣналѣ Любелского
 постановившися, межѣ собою в тои справѣ контровертовала⁸. С которыхъ
 контроверсыи ихъ судѣ нынешнии головнии трыбѣналскии вырозуемѣши,
 наидѣеть, ижъ сторону⁹ рокѣ не мають, але нехаи актер до Веницы припозовѣтъ
 до кгородѣ. Што все для памѣти до книгѣ справъ головныхъ трыбѣналскихъ
 воеводства Braslawskogo ѣст записано. С которыхъ и сѣс выпис ѣсть выданѣ.
 Писан ѣ Люблине.

Печатка

Adam Naramowsky, deputat
 woie(wodstwa) poznanskie^o
 Miko(łay) Olieszniczky z Oliesz,
 cas(telan) malogoszky, deputat
 woie(wodstwa) sandomirskie^o

Gyrzŷ Kerdey, deputat
 woje(wodstwa) wołynskyego
 Иван Мелешко,
 депутат braslawskii
 Михаило Гѣлевич
 Воютинскии, писарѣ
 Корыкгован с книгами.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 124–124 зв.
 Засвідчена копія. Скорочений виклад тексту цього документа польською
 мовою: Там само. Арк. 126.

Пересту:

Anno 1599 d. 26 julii. Decret trib(unalski) miedzy p. Oboden(skim) a
 p. podkomorzym braslawskim o grunthy ilinskie na ich przŷpozew. Roku na
 tribunalie nie nalieziono ŷ do grodu winickie^o pozywac kazano.

O odiecie trzech sieliszcz (!) Chlebowskiey, Chwieniewskiey, Charytowa (!)
 z pasiekami.

Там само. Арк. 125 зв.

¹⁻ ⁻¹ *Насправді цей декрет видано 26 червня (див. документи № 326 і 341).* ² *суди*
³ *позванимъ* ⁴ *Хвеневское* ⁵ *самотрет* ⁶⁻ ⁻⁶ *Подано двічі.* ⁷⁻ ⁻⁷ *Тут не*
вистачає зазначення того, в чому саме Л. Пісочинський запевнив Ободенських, і
того, що він продовжує тримати селище і пасіки всупереч трибунальському
декретові й угодам ("розеймам"). ⁸ *контровертовали* ⁹ *сторони*

№ 321

1599 р., липня 14. Кременець. –

Зізнання возного енерала Київського, Волинського і Брацлавського
воеводств Олександра Чижа перед Кременецьким гродським урядом про те,
що вінницький підстароста Григорій Чечель, Матяш Чечель, Артем Кублицький
і Богдан Куницький відповіли заперечно на задане їм в його присутності міщанами
Брацлава питання, чи відомо їм, що вони, міщани, мали намір збунтуватися і
піти геть в “неприятельські землі” зі своїми родинами та маєтностями

Сознанє возного в справе мешчан браславских, што ходил до землан
воеводства Браславского, пытаючи, если бы мели мешчанє браславские поити
проч до земли неприятелское

Лета Божого нароженя **АФЧΘ** мѣца июля **ДІ** днѣа

На врядє кгородском в замку его королевское млсти Кременецкомъ передо
мною, Томашом Белецким, подстаростимъ кремчанецкимъ, ставши очевисто,
возным енерал воеводства Киевского, Волынского, Браславского шляхетным
Александр Чиж кѹ записованю до книг кгородских кремчанецкихъ таковыми
словы сознал, *иж* в рокѹ теперешнемъ тисѣча пятьсот девѣдсѣат девѣатомъ
мѣца июля [...], за прозбою мешчан браславских и всеи громады // будѹчи мене
посланомѹ до землан воеводства Браславского до пѣна Григорѣа Чечеля,
подстаростего кгородского веницког(о), до пѣна Матѣаша Чечеля, до пѣна Артема
Кѹблицког(о), до пѣна Богдана Кѹницког(о) для ведомости певное, если бы они такѹю
ведомост мели алболи *от* кого слышали, жебы се мели мешчанє браславские
готоват, збѹнтовавшисѣ, з жонами, з детми, зо всею маєтностю своею поити
проч до земли неприятелское, пак та, маючи при себе шляхтѹ людеи добрых пѣна
Исаѣа Прилуцког(о) а пѣна Гѣна Патрьского, кгдым пришел з с тою шляхтою
помененою до пѣна Григорѣа Чечеля, подстаростего кгородского винницког(о), до
домѹ его в мѣсте его королевское млсти в Браславлю, передо мною, возным, и
шляхтою пытали мешчанє браславские его, если жебы ведомост мел алболи *от*
кого слышал [...], абы се мешчанє браславские готоват мели до земли
неприятелское. Тогда на то пан подстаростии сведчил и оповедал: *о* том самъ
николи не слышал [...] подобно хто змышленѹю [...] Того ж днѣа в Браславлю,
кгды есмо пришли до пѣна Матѣаша Чечеля, тыми *ж* словы пытаючи, если бы
мел ведомост, жебы мели волю браславцы ити до земли неприятелское. Того *ж*
днѣа передо мною, вознымъ, и шляхтою пытали пѣна Артема Кѹблицког(о) и пѣна

Богдана Кўницкого, если бы ведомост такѹю мели. Тогда пан Маташ Чечел, пан Артем Кўблицкии а пан Богдан Куницкии поведили тыми словы одностаине [...] // шляхты вышеи помененых мещане браславские мною, вознымъ и шляхтою сведчили и оповедали. И просили мене браславцы, абых та тое сознание п̄нов шляхты на писме своемъ до книг кгородских кременецких подал. А так та тое сознание его, до книг кгородских кременецких принявши, записати казаль.

ЦДА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 37, арк. 119 зв.–120 зв. Оригінал.

№ 322

1599 р., липня 19. Луцьк. –

Впис у луцьку гродську книгу листа волинського воєводи́ча кн. Яхима Корецького та його дружини Анни Ходкевичівни про продаж ними купленої у Василя Григоровича Чечеля частини Остолопівського маєтку з осадженим ними ж на ній містечком Райгородом брацлавському і вінницькому гродському писареві Григорієві Байбузі за 1000 кіп литовських грошів (1599 р., червня 18. Луцьк)

Вливокъ права, отъ его м̄лсти п̄на Іахима княжати Корецкого и малжонки его мл. п̄нѸ БаибѸзе належачии

Року тисеча п̄атсот деветьдесѣт девѣтог(о) мсца июля девѣтогнадѣцеть д̄на

На рочкахъ сѣдовых кгородскихъ лѣцких, д̄на семог(о)надцеть мсца июня в року, вышеи написаномъ, припалых и судовне отправовати зачатых, перед нами, Іакубомъ Лысановскимъ, подстаростимъ, а Матеемъ Стемпковскимъ, судею, врадниками сѣдовыми кгородскими лѣцкими, постановившиш очевисто Ѹ сѣдѸ, велможные их мл. княз Іахимъ Корецкии, воєводи́чъ волынскии, и малжонка его мл. п̄ни Анѣна Ходкевичовна ку записанью до книг кгородскихъ ведле вливкѸ листу записѸ своего, п̄ну Григорю БаибѸзе, писарови кгородскому браславскому и веницкому, даного, сознали, иж именье свое, Ѹ воєводстве Браславскомъ лежачое, часть Ѹв Остолопове, которое были купили Ѹ п̄на Васильа Чечела, и место, названое Раигородъ, которое сами были садить почали, продали п̄ну // п̄ну БаибѸзе на вечност а право свое все на него влили и ему отъдали, а сами се вечне зрели. Которыи листъ свои перед нами, Ѹ сѣдѸ, положивши, просили, абы при сознанию ихъ принять и до книгъ Ѹписанъ былъ. Мы, суд, тотъ листъ ихъ м̄лсти принявши, до книгъ Ѹписати казали, которыи так се в себе маеть:

Іа, Іахимъ Корецкии, воєводи́чъ волынскии, а та, Анѣна Ходкевичовна, малжонка помененого его мл. к̄нѣзѣ Іахима Корецкого, ѡбоє сполне сознаваемъ тымъ нашимъ листом, ижъ што купили есмо были правомъ вечистымъ Ѹ п̄на Васильа Григоревича Чечела, земенина воєводства Браславского, часть во именью Остолопове, Ѹ воєводстве Браславскомъ лежачую, за певную сумѸ п̄нзеи на вечностъ зо всеми кгрунты, полми и приналежностями и з людми вшелякими,

тамъ мешкаючими, и на то все листы купъчие *от нег(о)*, такъже и на инъшие¹, ему *от* некоторыхъ особъ слѣжачие, одержали, за которымъ правомъ и куплею своею вечною, бѣдѣчи мы тое части Остолоповское в спокойномъ держанью и ѳживанью, тогда на тои части и кгрунте Остолоповскомъ местечко, называемое Раигород, ѳсажовати были почали. А тепер бѣдѣчи мы пилю потребни сумы *пнзеи* а ѳпатрѣючи *отлеглост* далекую тое маестности, тогда продали есмо тую часть Остолоповскую и место Раигород *пну* Григорию Баибѣзе, писарѣ кгородскому браславскому, виницкому, за тисечѣ *коп* гърошеи литовскихъ и, тую всю сполна суму *от* него взавши, тѣю *част* и место Раигород, через нас ѳсажоное, ему зараз в *моц*, в держанье и вживане через возного подали и поступили // и тое право свое, которое есмо *от пна* Василя Чечеля мели, ему *отдали* и на него, и потомство его влили, и симъ листомъ вливаемо. И с того всего мы сами и потомки свои вызѣваемъ, и з него се зрекаемъ вечными часы. И *вже от* того часѣ панъ Григорей Баибѣза, потомки его и *кождыи*, хто бы *от* него того права досталъ за симъ *влискомъ* и за правомъ *пна* Чечелевымъ, тую *част* Остолоповскую и место Раигород, которое мы тамъ садити почали, *держати*, ѳживати, людеи и место ѳсажовати волно бѣдѣтъ. А мы сами и потомки *нши*, и ниhto с повинныхъ *нших пну* Баибѣзе, потомкомъ его и *каждому от* него держачомѣ ни в *чомъ* и в *жаднои* речи стороны тое маестности переказы и трѣдности ведле листу *пна* Чечелева чинити и задавати не маемъ и мочи не бѣдемъ вечными *чсы* под *таковыми ж* зарѣками. И на то есмо дали *пну* Григорию Баибѣзе, писарѣ кгородскому браславскому и виницкому, *сес мои лист* за печатми и с *подъписами* властныхъ *рѣкъ* нашихъ. А при томъ были и того добре сведоми их *млст* панове приатели *нши*, то естъ его *млст* панъ Василен Гѣлевичъ, воискии володимѣрскии, его *млст* княз Юрей Пѣзына а панъ Марко Жоравницкии, старостичъ *луцкии*. Писанъ в Луцкѣ року тисеча *пятьсот* деветьдесят *девятого* мсца июня *ѳсмоганадцеть дна*. ѳ того листѣ печатей *пат* а подпис *рѣкъ* тыми словы: *Ахимъ* Корецкии, *рѣкою* влашною. Anna Chodkiewiczowna Korcecka, *гѣка* swa. Васил Гѣлевичъ, воискии володимѣрскии, *власною*. Irzy Puzina, *własną* ręką.

А такъ мы, суд, тотъ листъ запис их *млст* *кнза* Корецкого и малжонки его, *пну* Баибѣзе даныи, *ѳвес* слово в слово, с *початку аж* до *конца* до книгъ кгородскихъ *луцких* // *луцких* записати казали.

ЦДІА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 56, арк. 161 зв.–163. Оригінал.

¹ Далі має бути маестности.

№ 323

1599 р., липня 20. Вінниця. –

Зізнання возного енерала Брацлавського воеводства Андрія Трембицького перед Вінницьким гродським урядом про те, що він увіткнув листи Брацлавського

земського суду у ворота містечка Куни Іванові Мелешку, опікунові потомків Семена Слупиці Матяша і Тихона, і Юрієві Григоровичу, або Ждановичу, Слупиці, брацлавському городському судичові, та у ворота двору села Носівців Григорієвій Слупичиній, брацлавській городській судиній, в справі неповернення маєтків Куни, Вяслович, Карпова, Калетина, Деренківців, Лоринців, Носівців і Гусаківців підляшському воєводі і житомирському старості кн. Янушові Жаславському

Выпис с книг кгородских воеводства Браславского вѣницкихъ

Лѣта Божого нароженѣа тисеча пятсот деветдесѣат девѣатого мѣца июла двадцѣатог(о) днѣа

Передо мною, Михаилом Ласком, ѿт велможного ег(о) мл. пана Юри Струса с Коморова, старосты браславског(о), вѣницкого и звинородског(о), на сѣс час намѣсником староства Вѣницког(о), а судеею кгородским вѣницким, ставши ѿчевисте, возныи енерал повету Браславского шляхетныи Андреи Трембицкии кѣ записованю до книг кгородских вѣницких сознал тыми словы, ижъ в справе ег(о) мл. велможного пана Гдануша княжати, воєводы подлашского, старосты житомерского, року тепер идѣчого тисеча пятсот деветдесѣат девѣатого мѣца июла пятгонадцѣат днѣа, маючи ѿ при собе шляхту людеи добрых пана Гдна Коберницкого а пана Гдна Гораина, положишем лист ѣпоминальныи и при нем копѣю с того ж листу ѣпоминального, списавши слово в слово, з написом моим возновским в местечку Кунѣ, ѣткнул ѣ ворота и ѿ положеню вриаднику тамошнему кунѣанскому пану Жилинскому ѿповедал есми ѿт судей земских браславских пана Семена Ѡбоденского, суди, а пана Михаила Ласка, подсудка, под печатми их мл. власными и с подписом рѣки пана Ивана Микулинского, писара земского браславского, в жалобѣ ег(о) мл. пана воєводы подлашского, то ест пану Ивану Мелешку, ѿпекунѣ потомков зошлого Семена Слупици Матяша и Тихона, а пану Юрию Григоревичу, прозываемому Ждановичу, Слупици, судичу кгородскому браславскому, а другии лист такии же ѣпоминальныи и копѣю, з него также слово в слово списавши, з написом моим того ж днѣа менованого июла пятго(о)надцѣат року деветдесѣат десѣатого в селѣ Носовцах ѣ ворота ѣ дворѣ ѣткнул есми и ѿ положеню его самого панѣи Григоревои Слупичинои, судинои кгородскои браславскои, ѿповедал есми ѿ безправное и квалтовное забранѣ добр его мл. пана воєводы подлашского дѣдизных и ѿтчистых, ѣ воєводстве Браславском лежачих, на имя мѣстечька Куны, Вяслович, Карпова, Калетина, Деренковец, Лоринец, Носовец и Гусаковец в молодости лет его мл. пана воєводы подлашског(о). С которих листов копѣе и самыѣ листы ѣпоминальныѣ с подписом рѣки моеѣ властное ѿсобам помененым пану Ивану Мелешку, ѿпекунѣ, и паном Слупицам а сторонѣ поведовои княжати его мл. пану воєводе подлашскому таковыѣ ж листы ѣпоминальныѣ, слово ѿт слова написавши, под печатми судейскими и с подписом рѣки писарское зоставилем. А так ѿ тое ѿчевистое сознанѣ возного енерала менованого, до вѣдомости своеи принявши, до книг кгородских вѣницких

записати казаль. С которих и сес выпис под печатю мене, Ивана Богуша Дешьковського, подстаростего кгородского вѣницкого, есть выданъ. Писан 8 Вѣници.

Печатка

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XXIII, s. 275. Засвідчена копія. Те саме: Ibidem. S. 279. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

№ 324

1599 р., серпня 17. Кременець. –

Зізнання возного енерала Київського, Волинського і Брацлавського воєводств Олександра Чижя перед Кременецьким гродським урядом про те, що Данило і Григорій Юхновичі Красносельські, Андрій, Василь, Семен і Богдан Юшковські, Корнило Копієвський, Юсип Кублицький, Іван Жабокрицький і брацлавський вїйт Бартош Лїстовський відповіли заперечно на задане їм в його присутності міщанами Брацлава питання, чи відомо їм, що вони, міщани, мали намір збунтуватися і піти геть в “неприятельські землі” зі своїми родинами та маєтностями

Сознанье возного в справе мещан браславских, што ходиль до земань браславских, пытаючи, если бы мели мещане браславские поити проч до земли неприятельское

Лѣта Божого нароженя **ЛФЧΘ** мѣца августа **ZI** дня

На вряде кгородском в замку его королевское млсти Креманецкомъ передо мною, Томашомъ Белецким, // подстаростымъ креманецкимъ, ставши очевисто, возным енералъ воєводства Киевського, Волынского, Браславского шляхетнымъ Александеръ Чиж ку записованю до книгъ кгородских креманецких таковыми словы созналъ, иж в рокѣ теперешнемъ тисача пятьсот девѣдесат девятомъ мѣца июла двадцат шостого дня, за прозбою и вретемъ мещанъ браславских и всеи громады бѣдѣчи мне посланому до земан воєводства Браславського Данила Юхновича Красносельского, до пана Анѣдреа Юшковского, до пана Васильа Юшковского, до пана Корнила Копѣевського, до пана Юзипа Кублицкого, до пана Богдана Юшковського, до пана Ивана Жабокрицкого, до пана Григория Юхновича Красносельского, до пана Бартоша Лїстовського, вѣита браславського, до пана Семена Юшковского для ведомости певное, если бы они какю ведомость певную мели алболи слышали, жебы се мещане браславские мели готоват, збунтовавшися, из жонами, з детьми и зо всею маєтностю своею поити прочъ до земли неприятельское. То пак кгды мещане браславские передо мною, возным, пытали пана Данила Юхновича Красносельского, пана Анѣдреа а пана Васильа Юшковских, пана

Корнила Коптьевського, пана Юсипа Кубьлицкого, пана Богдана Юшковського, пана Ивана Жабокрицкого, пана Григорія Юхновича Красноселського, пана Бартоша Листовського, воита браславського, пана Семена Юшковського [...] // [...], то правдиве поведеємъ под сумненемъ, не толко жебысмы ведаѣт мели сами ѡ такихъ бунтѣхъ вашихъ, жебысте се мели готовать до зѣмли неприятельскоѣ, кгда жѣхмосѣ вже и постарѣли, а ѡ томъ не ведаемъ ани ѡт кого иншого не слышали есмо. И до того тыми словы поведили ѡдностаине: Панѣ возныи, не толко то перед тобою поведеемъ, але где бы до чого пришло, не толко перед ким иншимъ, але навет перед его королевскою млтїю готовысмы вызнат, чоґосмы не ест ведомы такихъ пунтовъ¹ мешан браславскихъ, іако ѡныхъ дають такову справѣ. А такъ іа тѣю жалобу и ѡповѣданѣ ихъ а возного ѡчевистое сознанѣ до книгъ крѣдскихъ кремѣанецъкихъ записати казаль.

ЦДА України в Києві, ф. 21, оп. 1, спр. 37, арк. 184 зв.–185 зв. Ориґінал.

¹ бунтовъ

№ 325

1599 р., серпня 23. Варшава. –

Привілей короля Сигізмунда III про дозвіл брацлавському і вінницькому старості Юрієві Струсу з Коморова уступити Мартинові Хрослінському в доживотне володіння урочища Нетяхи і Телепентин Ріг

Доживотѣ Хрослинскомѣ ѹрочищъ Нетяхи и Телепина¹ Рога

Жикгимонт Третий etc.

Ѳзнаимѣемъ etc., иж мы, маючи себе залецоную² через певныя паны рады наши службы шляхетного Мартина Хрослинского, через нез(о) противко неприятелѣмъ короннымъ на многихъ мѣстцахъ дѣльныя, нам и Речи Посполитой ѡддаваные, и хотячи его тежъ еще на потомъ тымъ хутнѣишого до службъ Речи Посполитой и нашихъ способити, позволили есмо ласкаве на ѹступене и подане емѣ ѡд ѹрожоноз(о) Юриѣ Струса съ Коморова, старосты нашего браславского и вѣницкого, ѹрочища (!), Нетяхи и Телепентин Рогъ названого, въ старостве Вѣницкомѣ лежачоз(о), іако жъ и нынешнимъ листомъ нашимъ позволяемъ и ѡного въ держаню и ѹживаню того ѹрочища зоставуемо и заховуемо. Котороз(о) ѡнъ вже за тымъ листомъ нашимъ з дѣбровою, з ставищемъ Калютинымъ и з иншими всѣякими приналежностями, то ест ролми, сѣножатми, борами, лѣсами, реками, а зґола такъ, іако сѣѣ тоѣ все в себе маѣт и іако ему то ест ѡдъ звышъ помененого старосты нашего назначено и в листѣ его достатѣчне ѡписано, маѣт ѹживати и всѣѣ пожитки з него на сѣбѣ брати аж до живота своего, ничоз(о) намъ ани скарбови нашому с того всего не будѣчи повиненъ; на вшѣлакую ѡд насъ послугу Речи Посполитой за розказанемъ помененого старосты нашего и иншого, на

потом по нем будѹчоꝝ(о), будет повинен завжды с того ставитиса и оныѣ ѡдправовати, права, ѡднакъ, наши и королевские и Речи Посполитое и теж костела повшеднего рымскоꝝ(о) вцѣле там же заховуючи. Што для лѣпшого вѣры рѹкою нашою подпи // савши, печат коронную к нему притиснути розказали есмо. Писан ѹ Варшаве року тисеча пѣтсот девѣтдѣсѣт девятого мѣца августа двадцѣт трѣтего дѣна а панования королевствѣ наших полскоꝝ(о) второгонадцѣт а шведскоꝝ(о) шостого рокѹ.

Sigismundus Rex

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 202, л. 13–13 об. Оригинал. Опубл.: Архив ЮЗР. Ч. VII. Т. 1. С. 259–261 (впис привілею у вінницьку гродську книгу 20 січня 1745 р. латинкою).

¹ Телепентина   ² залецоные

№ 326

1599 р., серпня 28. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою братів Семена, вінницького земського судді, і Богдана Ободенських про захоплення Іллінецьких ґрунтів з трьома пасіками і невідшкодування збитків, завданих під час наїзду на цей маєток

Запис возного Михайла Братковського про те, що він 1 вересня 1599 р. увіткнув цей позов у ворота містечка Жорнищ

Юреи Стрѹс с Комарова, староста браславскии, вѣницкии и звиногородскии ѹрожоному его мл. п̄ну Лаврину Песочинскому, подкоморему браславскому.

Ѳзнаимую в̄. м., иж што позывали в̄. м. позвом кгородскимъ на рочки кгородские вѣницкиѣ, которые сужоны и ѡтправованы были в року прошлом девѣтдѣсѣт ѡсмом мѣца декабра семоз(о)надцѣт дѣна, ѹрожоными его млсти пан Семен Ѳбоденскии, суда земскии виницкии, а брат его млсти рожоными пан Богдан Ѳбоденскии ѡ квалтовное ѡтнѣте трех пасекъ, Глѣбъковское¹, на которои Зеленко стоивал, ²дрѹгую Харитоновскую² а ³третью Хвененскую³ ѹ Росоховатых лесков, ѡ кгрѹнт Илинскии и ѡ иншиѣ шкоды, ѡ выбите с покойного держана. Ѳ которѹю то справѹ менованую в року теперешнем девѣтдѣсѣт девѣтатомъ мѣца июня двадцѣт шостого дѣна в сѹдѹ головного трибуналу Любелского вшеи млсти ѡбоимъ сторонамъ точиласѣ⁴, што ширеи все меновите так в справе судѹ кгородского Вѣницького, ѣко и вѣ декрете судѹ головного трибуналу Любелского написано и достаточне доложено ест. То пак суд головны трибуналскии наказал декретомъ своимъ стороне поводовои, абы их мл., ѡтживляючи право свое, знову зас в̄. м. ку прислуханю доводѹ их позвомъ кгородскимъ перед суд кгородскии Вѣницкии припозвали, ѡ што их мл.,

заховѹючисе в томѣ ведле декрету трибуналского, позовают в. м. симѣ моимѣ позовомѣ. Прето ꙗ з вирхности его королевское млсти а з владности староства своего браславьского, вѣницкого и звинородского приказѹю в. м., пне подкоморыи, абы вша млсть ѹ Вницы перед судом моим кгородским на рочки кгородские, которые припадѹт и судовне отпрапованы будѹть в року теперешнемѣ деведесѣт девѣтѣм мсца сентебра двадцет ѡсмог(о) дна, сам ѡбличне, ꙗко на року завитомѣ, ку прислуханю доводѹ их мл. пна Семена Ѡбоденского, суди, а пна Богдана Ѡбоденског(о) и свѣдков их мл. стал и того доводѹ их прислухал. Писан ѹ Вѣницы року тисеча пятсот деведѣдсѣть девѣтѣм мсца августа двадцет ѡсмого дна.

Позов кгород. вѣн.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 П, арк. 132. Оригінал.

Року ДФЧ мсца сѣнѣтебра першого дна ѹтъкнул есми позовѣ кгородскии виницкии ѹ ворота месткиє жорницѣькиє, писаныи по его мл. пна Лаврина Песочинског(о), подкоморого браславьского, в жалобе их мл. пна Семена, суди земского, а пна Богдана Ѡбоденских ку прислуханю доводѹ.

Михаило Б[р]атковски,
возны, рукою

Там само. Арк. 132 зв. Оригінал.

Petescu:

A^o 1599 d. 1 septembris. Przyposzew p. Obodenskich po podkomorze^o, juz nie o grunth^y i nie o szkody, o co sprawa na tribunale byla, alie ku przysluchaniu dowodu na grunth^y.

Pan Piasoczynski cum Obodynski o wybicie z trzech pasiek na groncie illinski(m).

Там само.

¹Глебовское ²- ²дрѹгое Харитоновское ³- ³третее Хвененское ⁴Далі має бути зазначення того, що точилося (розмова чи щось подібне до цього).

№ 327

1599 р., жовтня 5. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою братів Семена, вінницького земського судді, і Богдана Ободенських проти брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Lata Bozego narodzenia 1599 mca septembra 28 dnia, roczki przypadli w Wienicy
Lata Bozego narodzenia 1599 mca octobra 4 dnia

Na roczkoch sądowych grockich woiewodstwa brasławskie° wienickich, ot dnia 28 mca septembra w roku ninieiszem 99 przypadłych i sądownie otprawowanych, przed nami, Hrehorem Czczeliem, podstaroscim, Michaiłem Łaskiem, sędzią, wrzędnikami sądowemi grockimi wienickimi, sprawa tak się toczyła, co ich mc pan Semion, sędzia ziemski woiewodstwa brasławskie° wienicki, pan Bohdan Obodenscy, iako powod, sprawe swą za pozwem, tu nizei wpisanym, przeciw je° mci pana Ławrina Piaseczynskie°, podkomorze° brasławskie°, iako pozwanego, do rejestru sądowe° wpisac da[wszy], po dwa dni pana podkomorze° do sądu przywoływali. A gdy ta [s]p[raw]a ninieisze° dnia 4 mca octobra w poniedziałek, iako iuz na dniu trzeciem, porządkiem z rejestru do sądu przypadła i ot ninieisze° sądu przez wozne° szliachetne° Woiciecha Jaczymirskie° sądownie będąc przywołana, obiedwie te stronie, powodowa i pozwana, nie stali i nicht od nich nie odezwał się, tedy my, sąd, te sprawę z rejestru spuscisz, niestanie i niebytnosc tych obudwu stron wedlie zwyczaiu prawa w rejestrze napisali. A potem, kiedy iuz kilka inszych spraw otsadzono i na dokonczeniu sądow było, do tego się spozniło, na samem wstawaniu przyszedszy, panowie Obodenscy do sądu tę sprawę swą znowu do rejestru wpisac i pana podkomorze° przez wozne° do sądu przywołać dawszy, podniesli przypozew załoby swoiei ku decretowi tribunalskiemu, na pozwane° wydany. Ktory był czytany i tak się w sobie ma. // A po wycytaniu tego pozwu:

Rzecz powodow.

Domawiali się p. Obodenscy, aby im sąd wozne° przydał na wysłuchanie przysięgi od nich i panu podkomorzemu postępowac nakazał.

Decreth. Sąd ninieiszcy panu podkomorzemu postępowac nakazał.

Pozwany.

A oth pana podkomorze° brasławskie° wszystkie obrony prawne do nienalieznosci powodstwa actorow i do pozwu w tei sprawie nienaliezne°, do processu i do samei vpadłei rzeczy wcalie sobie zachowawsz[y], tylko o termin, o ktory teraz szło, s prawa pospolite° wywod[zono] i vkazowano, iz termin, iesli by iaki i był, na trzeciem dniu panowie Obodenscy, mnimaiąc sie byc actorami, czego sie im nie przyznawa, za niestaniem i niedbałością swą vmyslne sami sobie vpuscili. A chocia i znowu pana podkomorze° do sądu przywoływać dawszy, zeznaniem woznego ani wypisem s xiąg terminu słusznie nie dowodzą, ani bez porządku rejestrowe° przeskokiem przywołania po trzy dni wedlie zwyczaiu i opisania prawa pospolite° teraz dowodzic nie mogą, i terminu zadne° nie mają, i zatem wolnosc ot wszystkiei tei sprawy. Na ostatek, iz tym zwyczaiem prawnym i spoznieniem vbespeczony prokurator i sługa iego iuz z sprawami ot sądu przecz odeszli i tak predko przybyc nie mogą, do dnia jutreisze° wtorku otkładu proszono, chcąc pokazac, ze do tei sprawy iuz nie powinien i roku niema i miec nie moze. //

Actorowa rzecz.

Sąd nakazał panu podkomorzemu odpowiadac.

Pozwany.

A ot pana podkomorze° brasławskie° o taki decret rozumiejąc byc gravamen i nie przyjmując te° decretu nasze°, do sądu główne° tribunалу lubelskiego, do wojewodstwa naliezne° brasławskie° appellował, wskazując s prawa, ze do zadnego inszego nie moze byc appellatia.

Sad appellatiei na tribunauł lubelski dopuścił, tylko to sobie na rozmyszl[i]enie do dnia jutrei[szego wtore]ku wziął, iesli w wojewodstwie brasławskim czy[li] w ynszem, ktore by pirwiei przypadło, tei sprawie ku rozsądku termin naznaczyc miał. A gdy było nazaiutrz mca octobra 5 dnia, we wtorek, po otsądeniu inszych sądowych spraw tego dnia, sad termin w wojewodstwie kiiowskim tei sprawie nazaczył.

Pozwany.

A ot pana podkomorzego brasławskiego o to, ze nie do wojewodstwa brasławskie° nalieznego, alie do kiiowskie° nad prawo porządku i zwyczaiu prawa pospolite° niesłusznie panom Obodenskim dopuszczono, na nas, sąd, o grauamen swiadczono się.

Ktore oswiadczenie sąd pryjąwszy, zapisac kazał. Taka termina przez mie, wozne°, od p. podkomorze° do xiąg podana. A ta w toz słowo przy je° mci została.

Dmitr Sczykitynski, wozny, ręką własną //

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 133–134.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови?

Perecni:

I appellatia na tribunauł.

A. 1599 d. 4 octobris. Controuerssia w grodzie winickim s pany Obodenskiemi.

Там само. Арк. 134 зв.

№ 328

1599 р., листопада 16. Вінниця. –

Лист вінницького гродського писаря Григорія Байбузи про те, що він повернув селища Кальник, Цибилів, Паріївку і Скоморошківці своєму братові Ярошові Янчинському після віддачі йому останнім від себе і за покійного брата Івана Янчинського заставної суми на ці маетки

Власноручний запис вінницького і звенигородського старости Юрія Струса з Коморова про те, що він прийняв цей лист для впису у (вінницьку) гродську книгу

ІА, Григорси Баибуза, писарь кгородскии виницкии, отстѣпуючи права и юриздиции своєї, под которимь добра и остьлость свою маю и за часом приспорити могѹ себе самого и потомьковъ моих до выконана, и доброволне подѣдаючи, чиню явно и сознаваю самѹ на себе и потомки мое симѹ моим

листомъ добровольнымъ записомъ всимъ воецѣ и каждому зособна, кому бы то ведати належало, в кождого суду и права на вшеллакомъ местцу нинешнимъ и на потомъ будучимъ векуисте людемъ, ижъ што мелъ есми в заставе в певныхъ сумахъ пнзеи селище Калникъ и селище¹ Цибилевъ, Париевккѣ и Скомарошковцы, ѣ воеводстве Браславскомъ лежачие, зо всѣми кгрѣнты, прилеглостями и пожитками отъ отчичов и дедичов, первеи отъ зошлого брата моего небожщика пна Ивана Гнчинского а потомъ отъ теперешнего пна Гроша Гнчинского, брата моее, и тое маетности за тымъ заставнымъ правомъ также держачи, спокоинемъ ее ажъ до тыхъ часовъ вживаль, не маючи ни отъ кого жадное перешкоды. А ижъ мне панъ братъ мой панъ Грошь Гнчинский, ѡкѣпуючи² тую маетностъ свою, сумѣ пнзеи самъ свою и тѣю сумѣ, што небожщикъ панъ Иванъ Гнчинский, братъ, мне былъ виненъ, всю сполна мне отдалъ и заплатилъ и ничего вже мне не зосталъ виненъ, прето а его млсти пану Грошови Гнчинскому тую верху менованую маетностъ селище Калникъ и селище¹ Цибилевъ, Парѣвку и Скомарошковцы, тако его власную отчизну и дедизну, до рѣкы отдалъ и в спокоиное ѣживане ег(о) млсти ее привелъ и тое все право вцале до рѣкы емѣ отдалъ и вернулъ, и ничего того права в себе не зоставилъ, и в книгахъ владовыхъ, если бы гдеколвекъ отъ нихъ мне было ѣчинено, касѣю, ѣмораю и внивечъ оборочаю; такъ вже мне тое право самому ани потомству моему вечно служити не мает. И а вже за тымъ правомъ в тѣю маетностъ вступовати не маю и мочи не будѣть³ под зарѣкою на пна Гроша Гнчинского и кождого тое маетности держачого двохъ тисачей копъ грошей литовскихъ и под нагороженемъ всѣхъ шкод и накладовъ стороны ѣкривжоное на голое реченъе слова, кромъ доводѣ и присаги, заховуючи волное право стороне поводовой ѡ тые зарѣки и шкоды, где похочетъ, в держаню тое маетности держачому. И на томъ далъ ес мои листъ добровольный записъ его млсти пану Грошови Гнчинскому под моею печатю и с подписомъ рѣки моеи. До которого то листу добровольного записѣ моего за ѣстною а очевистою прозбою моею ихъ млст панове, печати свое приложивши, и рѣки подписати рачили, то естъ его млст панъ Гаврило Госкии, его мл. панъ Кондратъ Хребтовичъ Богѣринский а его мл. панъ Семенъ Гцковскии, будѣчи // того добре вѣдоми. Писанъ ѣ Виницы по нароженю Сна Божог(о) Исусъ Христа рокѣ тисача пятсотъ девѣтъдѣсятъ девѣтаго мсца ноябра шостогонадцѣтъ дна.

Чотири печатки

Грегореи Бабуза, писар, рукою
власною
Гаврило Гостьский, рукою власною
Семенъ Гцковскии, рукою властною
Кондратъ Хребтовичъ Богѣринскии,
властною рѣкою

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XXX, s. 477–478.
Оригинал. Вписъ цього листа у вінницьку гродську книгу 16 листопада 1599 р.:
Ibidem. S. 481–482. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Запис Юрія Струса:

Roku 1599 dnya 16 9bra, stanawszy oczywysze, pan Hrechory Baybvza, pyszarz groczky wynyczky, zeznal ten zapysz tak, jako szye ma w szobyе we wszyczkych pvktach⁴, klazvrach⁵, w mocy go zostawvjacz, ktory jest przesz mye przyenty, Gerzego Strusza s Komorowa, wynyczkyego, zwynogroczkęgo starostę, do kxag groczkych dnya wysz myanowanęgo y podpyszalem to ręką swą wlasną.

Ibidem. S. 480. Автограф.

Регеста:

Листъ квитации пана Григоря Баибузы, котороу квитоваль пана Ивана Гднъчиньского зе здангя грошеи за добра Калницкиє, которые в заставе были. Року 1599 ноабра 16 дна.

Ibidem. S. 480.

¹ селища   ² откѣпуючи   ³ будѣ   ⁴ pvnktach   ⁵ Має бути klauzulach.

№ 329

1599 р., грудня 24. Вінниця. –

Зізнання возного енерала Київського, Волинського і Брацлавського воеводств Олександра Чижа перед Вінницьким гродським урядом про вручення ним у мастку Іллінцях тамтешньому урядникові листа Вінницького земського суду з вимогою, щоб брати Семен, вінницький земський суддя, і Богдан Ободенські віддали в повну власність Іллінецький масток брацлавському воеводі і кременецькому старості кн. Янушові Збаразькому

Выпис с книгъ кгородских воеводства Браславского виницкихъ

Лета Божого нароженя тисеча пятсотъ деветдесет девятото мѣца декабра двадцат четвертого дна

На вrade его королевское млти кгородскомъ Виницкомъ передо мною, Григоремъ Чечелем, подстаростимъ кгородским виницким, постановившысе очевисто ку записованю до книгъ кгородских виницких, шляхетныи Александеръ Чижь, возныи енерал киевскии, волинскии и браславскии, созналь тыми словы, иж, деи, в рокѣ теперешнем деветдесат девятото мѣца декабра двадцатого дна, маючи га при себе шляхту людеси добрых пана Михаила Станькевича а пна Гдна Патрьского, ис тою шляхтою был есми во имену в Ълинцахъ, ѣ воеводстве Браславском лежачом, з листом ѣпоминальным от судѣ земского Веницкого, а меновите от ихъ милостеи пна Михаила Ласка, подсудка, а пана Ивана Микѣлинского, писара, врадниковъ земских виницких. Которыи листъ ихъ милост выдать рачили до ихъ милости пана Семена, суди земского виницкого, а пна

Богдана Ободенского в жалобе велможного его милости кнжати Пнѣша Збаразского, воеводы браславского, старосты кременецкого. В котором то листе их милости панове судовые писат рачьли до их млтѣи пановъ Ободенскихъ, абы тоѣ именье поменѣное Илинцы его милости панѣ воеводе браславскому, яко властност его млтѣ¹, поступили, въ мощь, в держанье его млтѣ¹ подали. То пакъ ѿ, возныи, ис тою шляхтою их милость пановъ Ободенскихъ в том имену Илинцах не застал и ни ѿдного с пановъ Ободенских. И пытал есми, хто бы был на местцѣ пановъ Ободенских тут ѿв Ълинцах. Тогда повѣдил мнѣ, возномѣ, и шляхтѣ, именовался врадником илинским, ниакни Федор Лисиченко. То пакъ ѿ, заховѣючисе, возныи, водле права посполитого, показавши емѣ тот листъ и переписавши тотъ лист ѿпоминальныи под печатю и с подписомъ рѣки своеи, томѣ Федорови Лисиченкови, ѿрадникови илинскомѣ, копию ѿтдал. Которого ѿчевистого сознания возного ѿ, до ведомости своеи принавши, до книгъ кгородскихъ виницкихъ запис[а]ти казал. На што и сѣсь выписъ под мою печатю естъ выдан. Писанъ ѿ Виницы.

Печатка

Грегореи Бабуза, писар
С книгами корыкгованъ

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 П, арк. 139. Засвідчена копія.

Регести:

Кнзь воевода бр. Илинѣц ищѣть под пны Ободенскими.

A. 1599 d. 24 decembris. P. woiewoda braslawski thých Iliiniec, iakobŷ własności swei, v panow Obodenskich się vpominą i prawnie dochodzi.

Там само. Арк. 139 зв.

¹ млтѣи

№ 330

1600 р., березня 10. Вінниця. –

Припозов Вінницького земського суду братам Семенові, вінницькому земському судді, і Богданові Ободенським з вимогою з'явитись на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського стосовно ґрунтів Іллінецького маєтку

Жикгимонт Третии, Божю млстю корол полскии, великии княз литовскии, рускии, прускии, мазовецкии, жомойтскии, ифлантскии и шведскии, кготскии, вандалскии дедичьныи король

Вам, ұрожоным Семену, суди земскому воеводства Браславского вѣницкому, а Богдану Ободенским.

Зо всех добръ ваших лежачих и рухомах, гдеколвек через вас маючих и менуючих, приказуем, абы есте перед судом нашим головным трибуналу Любелского в Люблине *от* подана албо положена вам того приповзу за шест недел албо кгда порядком звыклым таа справа з реестру в котормколвек воеводстве, Киевском, Волынском албо Браславском, в року нынешнемъ тисеча шестсотном по инших воеводствах припадет, *обличне*, правне и завите станули на правное попиране ұроженого пана Лаврина Песочинского, подкоморого браславского, которы вас позывает *о* то, *иж* кгда *у* суду на рочкох кгородских вѣницких, в року прошлом деватдесат деватом мсца октебра четвертого дня сужоных, припала была справа ваша за вашим позвом *о* *оживлене* такоис справы в суде головном трибуналском, *о* никакие кгрунты Илинские албо Илинцовские точоное, котораа справа по втором приволаню на *остатнем* дню дла непилности вас самое, поводовое стороны, з реестру спала, зачимъ и повод нынешнии ани *умоцеваныи* его, пилновати не будучи повинен¹, праве на вставаню *от* суду отошли, то пак *урожоные* Григорей Чечел, подстаростей, Михаило Ласко, суда, а Григорей Баибуза, писар, врадники кгородские воеводства Браславского вѣницкие, допустивши вам тую справу знову незвыклого часу до реестру вписати, теперешнего вжо повода по године судом, водле права звыклои, приволати казали. За которыи приволанем *он*, *остереджоныи* будучи, правные и слушные в том *обороны* свое вносил, *иж* таа справа з реестру спала а знову незвыкле вписана и *он* до росправы приволан, и до того же *термину* жадного там не мел и мети не мог. Што хочечи показати з мунимент², *иж* се было спознило, дылацыи до завтреа на мунимента жадал и иншие правные *обороны* с[в]оие вносил, *тако* на поданю *от* него *контроверсыи* через возного достаточне *ест* *описано*. На [ш]то *оныи* суд, ничего не дбаючи, права и *пристоинных* *оборон* его не *уважаючи* и дылацыи *слушное* наостаток ему не допустивши, которое право во всем *заживати* позволяет, *упорне* и *неналежне* *отповедати* наказал и апелалцыю его на трибунал *неправне* замешал, чинечи то все без жадного *тирмину*. Которого *тако* вы на *он* час *сознанем* возного с книг на писме не доводили ани жадного возного *очевисто* не ставили, наостаток ани его *меновали* и *меновати* не *умѣли*; так и суд, того доводу и возного не бачачи, ку болшой тое справы *вонтипливости* в том акте не *означил* и за *неведомост* *учинити* того не мог. А до того и *контроверсыи* его, през возного до акты поданое, все не вписали и тым *оному* *утажене* *учинил*. Которое повод *указати* а *тот* сказ их, а поступок *ваш*, *тако* *неправныи*, через суд трибуналскии *перевести*, *оныи* суд кгородскии Вѣницкии до суду головного запозвал и вас, *тако* сторону *належающую*, *сим* *приповзом* *приповывает*. Прото абы есте перед тым же судом головным трибуналскии на року, вам *вышеи* *назначоном*, *завите* стали, тотъ *декрет*, через вас в тои справе *одержаныи*, положили а на то и што вам часу права *словы* *ширеи* задано, *выведено* и *объяснено* *будет*, *правне* *отповедали*, *скасована* того

декрету прислухали и акторови ўсправедливилиса. Писан 8 Вѣнницы року Божо²(о) нарожена тисеча шестсотного мсца марца десатог(о) дна.

Позов

Печатка

Иван Микѳлинский, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, стр. 4049 Ц, арк. 142. Оригінал.

Ретеста:

A. 1600 die 10 martii. Przypozow p.p. Obodenskich na tribunał od p. Ławryna Piasoczynskiego o dobra illinskie, zorniskie.

Там само. Арк. 142 зв.

¹ повинни   ² *Идется про муніменти.*

№ 331

1600 р., березня 14. Варшава, на сеймі. –

Впис у книгу коронної канцелярії листа Яна Замойського, коронного канцлера, гетьмана великого коронного, белзького, мальборкського, дерптського, книшинського, межиріцького, городоцького і яворівського старости, про те, що він за 5000 польських злотих продав Матееві Яблоновському містечка Скіндерполь або Чернівці, Здіславль або Бушу, Янгород або Стіну, села Березову і Володіівці, а також інші поселення, селища і урочища з правом їх викупу (1599 р., лютого 20. *Замостя*)

Продажа або выдержавъ Скиндерпола, Здислава, Гднѣкграда и иных маѣтностей од ѣсневелможного канцлѣра и гетмана коронного Гдблоновскомѳ

Жикгимонт Третии etc.

Ўзнаируем etc., иж, становши обличне перед нами и книгами канцелярии нашео коронное, ѣсневелможныи Гдн Замоискии зъ Замостья, канцлѣр и гетман великии коронныи, белзскии, малборскии, дерптскии, книшинскии, межирѣцкии, кгородѣцкии etc., староста, ѣвне и доброволне созналъ, же продал имѣна свое дедичныѣ, въ воеводстве Браславском лежачиѣ, за певную // сѳму пнзеи обычаем выдержкафовыми ѳрожоному Матееви Гдблоновскомѳ, на што емѳ ѳособливыи листъ запис под печатю и с подписанем руки своео и под печатми и с подписанем рѳкъ людеи добрых, вѳры годных, даль. До которог(о) листѳ записѳ и тот же сам Матѳи Гдблоновскии печат свою приложил и рѳку подписал. Што все ширеи и достаточнеи на том записе ест ѳписано и доложено. Заховуючися теды ѣсневелможныи канцлѣр и гетман коронныи водлуг права

посполитого, з стороны преношена записов учиненного, просил нас, абысмо такъ тое очевистое и добровольное сознание, тако и лист запис его, до ведомости нашею принявши, въ книги канцелярии нашею вписати рассказали. Которыи слово до слова такъ ся в собѣ мают:

Гд, Гдн Замоискии зъ Замостя, канцлѣр и гетман великии коронныи, белзскии, малборскии, дерптскии, книшинскии, межирецкии, кгродеуцкии, гаворовскии etc. староста, чиню явно и сознаваю сам на себе тым моим листомъ добровольным записом всѣм вовец и каждому зособна, кому то вѣдати будет належало, ъ вшелпакого права и на кождом мѣстцѣ тепер и на потом будѣчим, ижем продал имѣния и добра свое дедичные, въ воеводстве Браславском лежащие, то есть мѣстечко Скиндерпол albo Чернювцы, местечко Здиславль albo Бушу, мѣстечко Гданьград або Стенѣ и две селе осельх Березову и Володеювцы из ыншими вовец селищами и ѱрочищами, пѣстыми и неѱсажонными, которые потом могут быти ѱсажоны, также зъ селми и ѱрочищами, такъ осѣлыми, тако и неосѣлыми, которые есми певным правом нѣкоторым особам, людем шляхетским за службы их подавал, и теж тые, которые есми на костелы там тых местечкокъ помененых фундовал, которых тут имена и прозвиска, такъ сел, тако и особ выражонные мѣти хочѣ, зо всакими тое шляхты повинностями, которые они взглядом преречоных сел мнѣ чинити били повинни и чинили, не нарѣшаючи однакъ ни в чом прав, привилевъ тое шляхты, также и плебанских, в тых мѣстечках, на вышеи писаные добра и села, од мене оным даные з людми, // в тых мѣстечкахъ и селах осѣлыми, и з ихъ повинностями, зо всими тых добръ кгрунты, прилеглостями и пожитками, ова все огулом, с полми, нивами ѱремыми и неѱремыми, сеножатми, лесами, дѣбровами, з ловы рыбными, зверинными и пташими, з ставы, зъ ставищами, млынами и з ихъ вымелками и зо вшелпакими менованными и неменованными пожитками, до тых добръ належачими, такъ, тако ся тые имѣния зъ кгрунтами и пожитками сами въ собѣ з давных часов мѣли и тепер мают, ничог(о) там себе, тако ся вышеи поменило, не вымуючи ани зоставуючи, ѱрожоном ѱпну Матѣю Гдблоновскому и его власным потомком за певную сѣму пнзеи за пѣт тисачей золотых монеты и личбы, на тот час в панствах коронных идѣчое, личачи в кождыи золотыи по тридцати грошеи полских, на часы вечные, а то обычаем выдѣркафовым, то ест, же то мне самомѣ и потомком моим ъ пана Гдблоновског(о) и потомковъ его волно будет, коли хотачи, одкупити. На которую кондицію выкупна пан Гдблоновскии тот же позволил и тот лист запис ѱтвердилъ и позволенем, подписом рѣки и приложенемъ печати своее. Которые вышеи менованые добра преречонныи пан Гдблоновскии и его потомкове зо всѣм правом, панованем, власностью, пожитками и приходы, тако ся вышеи поменило, мают держати и их ѱживати обычаем и именем дедичным, также повинности такоее з шляхты, яковую мнѣ чинили, он заживати будет. Гдко ж заразом в тые добра даю емѣ моц, въвязае, взявши возного воеводства Браславского, взяти. Если бы теж пан Гдблоновскии сам або потомкове его в спокойном держаню и ѱживаню добръ преречонных од когоколвекъ якую переказѣ мѣли, та сам и потомкове мои повинни

его будемъ Ѹ кождого права и сѸдѸ и на кождом мѣстцѸ боронити и заступовати водле давностей земских до десяти лѣт под закладом пяти тысячей золотых полских. // Чого если быи та сам або потомкове мои не хотѣли Ѹчинити а п̄на Гблоновского и потомком¹ его зъ стороны помененых добрь Ѹ права заступовати, волно ему и потомком его будет мене самого и потомков моих до сѸдѸ земского або ѸрадѸ кгородского красноставских ѡ то позвати. А та и потомкове мои, не вымовляючися жадными причинами правными и неправными, повинни будемо станути а ѡного и потомки его Ѹ кождого права заступовати, толкокрот, колко того водлуг давностей земских будет потреба. И на том дал п̄ну Гблоновскому тот мои лист запис з моею печатю и с подписом власное рѸки моее. А при том были и тог(о) добре свѣдоми а за ѡчевистою и Ѹстною прозбою моею до того листу печати свое приложити и рѸки свое подписати рачили их млт. панове а приатели мое велможные пан Марекъ Собескии, воевода любелскии и староста луцкии, пан Станислав Жолкевскии, каштелян лвовскии, гетман короннии полнии, староста грубешовскии и каменецкии, а пан Гдн Свошовскии, писар земскии лвовскии. До которого теж листу записѸ моего дла лепшее певности и твердости и пан МатѸи Гблоновскии печат свою приложил и рѸку свою подписал. Писан въ Замостю рокѸ по нароженю Исус Хрса, Сна Божого, тисача пятсот девятдесят девятого мсца февраля двадцатого д̄на. J. Zamoisky. Marek Sobiesky, wo(iewoda) lubelsky. Stan(isław) Zolkiewsky, casz(telan) l(ubelsky), het(man) coro(nny) p(olny). J. Swoszczowsky, pis(arz) z(iemsky) l(wowsky). Maciey Jablonowsky.

Которыи то запис выдеркафовыи, стоачи перед нами ѡбличне, тот то помененыи Ѹроженыи МатѸи Гблоновскии принал и ѡныи во всем апробовал и на тую кондицию, в том записе ѡписаную, же тые добра волно будет тасневелможному канцлѣрови и гетманови коронному и его потомком ѡд него самого и его потомков, коликолвекъ захочет, ѡдкупити, позволил. А так мы, Жикгимонт, корол вышеи помененыи, прозбе пререченои, тако слушнои, ласкаве са прихилаючи, то ѡчевистое и добровольное // сознание и запис пререченого тасневелможного канцлѣра и гетмана коронного на продажу МатѸю Гблоновскому именеи его, въ воеводстве Браславском лежачих, ѡбычаем выдеркафовым даных, также и тое принате записѸ и сознание того то Гблоновског(о) в книги канцелярии нашее коронное вписати рассказали есмо. С которых и тот выпис под печатю нашуе коронною ему есть выданыи. Писан Ѹ Варшаве на соиме валном коронномъ д̄на чотырнадцатого м̄ца марца рокѸ тисача шестсотного а панованиа крелевствъ наших полского трынадцатого а шведского семого рокѸ.

Petrus Tylicky, ep(iscop)us
cul(mensis), R. P. vicerecancelarius

Справа того ж
Zacharias Jełowicky

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 202, л. 38–40. Оригинал.

¹ потомков

№ 332

1600 р., березня 14. Варшава, на сеймі. –

Впис у книгу коронної канцелярії листа Яна Замойського, коронного канцлера, гетьмана великого коронного, белзького, мальборкського, дерптського, книшинського, межиріцького, городоцького і яворівського старости, про те, що він за 500 польських злотих продав Матєєві Яблоновському село Носківці з правом його викупу (1599 р., травня 14. Люблін)

Продажа або выдержавъ Носковецъ Яблоновскомѹ одъ насневелможного канцлѣра и гетмана коронного

Petrus Tylicky, ep(iscop)us
cul(mensis), R. P. vicercancellarius

Справа того ж
Zachariasz Jełowicky

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 202, л. 40–41 об. Оригінал. Документ ідентичний документу № 331. Наприкінці листа підписи: J. Zamoiski, canclerz y het(man). Piotr Ciekliński, sec(retarz) K. J. M. Paweł Wierzbicki, podcza(szy) chelm(sky). P. Piaskowsky. Jakub Mirsky, ma(nu) pro(pria). Mikołai Grabowiecky, ręką własną. Maciey Jabłonowsky.

№ 333

1600 р., квітня 26. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському за скаргою руського воеводича Адама Героніма Сенявського як дідича і ксьондза Станіслава Бреського як доживотного посесора про неповернення підданих, які втекли з села Русанівців Подільського воеводства до містечка Жорнищ

Запис возного енерала Костянтина Горяїна про те, що він 1 травня 1600 р. увіткнув цей позов у ворота містечка Жорнищ

[Юреи Струс с К]оморова, каш[талн галиц]кии, в[ъ]ни[ц]ки[и] и браславскии с]тароста

Врожоно[му Лавриновн] Песочиньск[ому, подкоморему бр]аславському.

З особы и зо [всих доб]ръ в. м., а злща [з местеч]ка [Жорнищ]ъ и сел, до него належачих, з в[ладз]ы и повинности враду м[оег]о [гродского] вини[ц]кого приказую, абы [есте] на рочкох кродских вѣницких, к[оторые] п[рипадуть] и судовне отправованы будутъ в рокъ тепере[шнемъ] тисеча шестьсотномъ мсца [и]юна шостого дна, на рокъ завит[ом]ъ самъ сталъ на жалобу и правное попиране велможного пна Адам[а] Геронима Сенявського, воевод[ич]а рѹского, ако дедича, а ксєнд[з]а Станислава Бреского, ако посесора доживотного, ѹсправедливилъ. Которыи на в. м. жалуєт¹ ѿ то[м]ъ, иж, деи, в рокъ прошлом

тисеча п[а]тьсот девятьдесать дева[т]ом, въ осени, подданые его з села Рѹсановець, ѹ воеводстве Подолском лежачого, то ест на име Прокон Кронець, Теско Павликовъ, Микитка Т[ы]мчишин, Чипь Кѹрилов, Дмитръ Дудка, Ила Хомичъ, Хома Иличъ, Сел[и]вон Мисчичъ, Харитонъ Иванов, Дац[ко С]упро[но]въ, Олехсеи Дахновъ, [Ку]зьма Богдановъ, Мисько Савчи[ч]ъ, Гапон, Кондрать, з жон[а]ми, з детьми, с коньми, з быдлом[ъ] и зо всими мастьностями своими поѹтекавшы, в ыменью в. мс. Жорънищахъ перемешкивають. Которыхъ ви. млсть, надъ право посполитое принавъшы, ксенъдзѹ Брескомѹ выдати не хочешъ. Прото, абы в. м. на тыхъ вышеи помененыхъ рочкахъ самъ сталь и тыхъ преречоны[хъ] подъданыхъ поставилъ альбо за кождого зъособна во[дъл]ѹгъ коньстыгѹцыѹи по петисотъ гривен гро[шей] заплатилъ. Писанъ ѹ Венъницы лета Бо[жог]о нароженъа тисеч[а] шестьсотъного [мса] а[пр]ѣла двадцать ш[ос]того дна.

Позев кгород. вѣн[ицкии]

Печатка

[Грегореи Бабуза, писар]

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 145. Оригінал.

Рокѹ тисеча шестсотного мса маа первого дна ѹткнуль есми позов кгородскии вѣницкии ѹ вор[о]та местские жорницьские с приездѹ вѣницкого, по его мл. пна подкоморого браславского писаныи в жалоб[е] его мл. ксенъдза Станислава Брескоз(о) ѡ збегу, подданые его, в том позве меновите ѡписаные.

[К]остентин Горяин, возныи
енерал, рука власная

Там само. Арк. 145 зв. Оригінал.

Ретести:

1600 d. 1 maj. Rell(acya) położenia pozwu od pana Bresckiego po pana Piaseczynskiego.

Piasoczynski. O zbiegi z Rusanowic do Zorniszcz.

[P.] Sieniawski c[um] x(iadz) Brzeski [poz]ew.

Там само.

¹ *Идется про С. Бреського.*

№ 334

1600 р., квітня 26. Вінниця. –

Позов Вінницького городського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському за скаргою Семена і його братанича Филипа Дмитровича

Шандировських про неповернення підданих, які втекли з частини села Шандирова до міста Жорнищ

Запис возного єнерала Костянтина Горяїна про те, що він 1 травня 1600 р. увіткнув цей позов у ворота міста Жорнищ

Юреи Стрѹс с Ком[арова, кашта]лан галицкии, староста вѣни[цкии и зв]иногоро[дск]и[и]

Ѹрожомѹ его мл. п̄нѹ Лавринѹ П[єсоч]иньскомѹ, подкоморемѹ воєво[д]ства Браславского.

Жаловал в сѹдѹ моего кгородского воеводства Браславского Вѣницкого земенин воеводства Бр[а]славского п̄нѹ Семен Шаньдыровскийи, сам ѿ себе, тако и ѿ братанича своего п̄на Филипа Дмитровича Шаньдыровског(о), которог(о) на тот час ѹв обеце¹ св[о]еи маеть, на вѣшу мл. ѿ том, иж, деи, в рокѹ прошло[м] девьдесять сем[ом] подьданые их власные, ѿтчизные з части их нерозьделено[є], з ыменья Шаньдырова, на име Васко Ковтѹненко мельникѹ, Педор [Д]емьченѹко, Онацко, Сикил Мисенѹко, Исаи Денисенѹко, Ѓковѹ, Семень [Ю]щенѹко, Матеи Данилович, Матеи Петрыченѹко, Кѹрило Петрыченѹко, Савка Мисченѹко, Денис Опанасенѹко, Оношко Степанович[ѹ], Гаврило Давыдович, Кѹнашѹ Ивановичѹ, Анѹдреи Скоробогатыи, Семанѹ Онаиченѹко, Васил Бородыченѹко, Степанѹ Пресмыченѹко, а в рокѹ прошлом девьдесят девьдэтом подданыи их мл. власныи, ѿтчизныи з ыменья Шаньдырова на има Кононѹ Петриченѹ[ко], з жонами, з детми, з коньями, з быдълѹм и зо всею маетьностью своею повѣтекавши прочѹ, и² мешкають в[о и]менью вѣшеи млѣсти в месте Жорьнищахѹ. Которы[хѹ] то подьданыхѹ вѣша млѣть, п̄не Пєсочиньскийи, п[ри]навѣши в подьданѣство свое до менованого име[на] своего Жорѹ[н]ищѹ, п̄ном Шаньдыровьскимѹ ихѹ выдати не хочеш[ѹ], в чѹмь себе п̄нѹ Семень и п̄нѹ Филипѹ Шаньдыро[в]ьскийе, маючи ѿт вашѹе млѣсти жалѹ и немалѹю кр[и]вдѹ, вѣшѹ мл. симѹ позьвомѹ позывають. Прото з вирьхности врадѹ моего кгородского Вѣницкого приказѹю, абы вѣша мл., п̄не Пєсочиньскийи, передо мною самымѹ, а в небытности мое³ на тотѹ часѹ ѹ Веници ино передѹ сѹдомѹ моимѹ кгородским Вѣницким на рочки кгородские вѣницкийе, которы припасти и сѹжоны быти мают в рокѹ теперешнемѹ тисеча шєстьсотьномѹ мєца июня шѹстого д̄ня, самѹ ѿчевисто, тако на рокѹ завитомѹ, стал и тых подьданыхѹ з жонами, з детьми, з конми, з быдлом и во⁴ всею маетьностью их etc. на врадѹ кгородском Вѣницком поставил, и п̄ном Шаньдыровским их выдал албо такѹ, в констытѹцци ѿписанѹю, за кождог(о) подданого з них по пєтисотѹ гривен гр̄шеи полских заплатил и во всем сє п̄ном Шаньдыровѹ на жалѹбѹ и² наконецѹ ѹсправедливил. Писан ѹ Вѣници рокѹ тисеча шєстьсотьного мєца апрѣла двадцать шѹстого д̄ня.

Позов кгородски

Печатка

Грегореи Баибуза, писар

Року тисеча шестсотного м̄сца маа першого⁵ д̄ня ўткнул есми позов кгородски виницкии ў ворота местск[ие ж]орницьские, писаныи по его мл. п̄на Лаврина Песочинского, подкоморого браславського, в жалобе п̄нов Семена Шан[д]ыровского и братанича [ε]го ω збеги на рочки кгородские [в]иницкие, в том позве мено[в]ите написаные.

Костентин Горгаин, возный
енерал, рука власная

Там само. Арк. 135 зв. Оригінал.

¹ опеце   ² и зайве.   ³ моєи   ⁴ зо   ⁵ Шандыровским   ⁶ Написано пізніше.

№ 335

1600 р., квітня 27. Вінниця. –

Позов Вінницького земського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському з вимогою з'явитись на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою братів Семена, вінницького земського судді, і Богдана Ободенських про захоплення Іллінецьких ґрунтів з трьома пасіками і невідшкодування збитків, завданих під час наїзду на цей маєток

Запис возного Михайла Угриновського про те, що він 29 квітня 1600 р. увіткнув цей позов у ворота містечка Жорниц

Жикгимонт Третиин, Божю мл. корол полскии, великии княз литовскии, рўскии, прўскии, мазовецкии, жомойтскии, ифланскии, швецкии, кготскии, ваньдалскии дедичныи король

Тобѣ ўрожномѣ Лавринѣ Песочинскомѣ, подкомеромѣ воеводства Браславског(о).

Ўзнаимѣем тобѣ, иж што в рокѣ прошломѣ деветдесѣат девѣатомѣ в рочкох кгородских виницких, которые сѣдовне ѡтправованы были ѡт д̄ня волторка мсца сѣнтѣбра двадцѣт ѡсмого, за позвомѣ кгородскимѣ и з декрету сѣдѣ головного трибуналу Любелског(о) точиласѣ справа ў сѣдѣ кгородског(о) Виницког(о) межи ўрожнымѣ Семеномѣ Ободенскимѣ, судею земским виницкимѣ, з братомѣ его рожонимѣ с пном Богданом Ободенскимѣ, поводомѣ¹, з одноѣ, а с тобою, ўрожным Лавриномѣ Песочинскимѣ, подкоморимѣ браславскимѣ, з дрѣгое стороны, ѡ квалтовное выбите с покойного держаниа крѣнтѣи ѡтняте трох пасек, Хлибовское, на которои Зеленько ставаль,² дрѣгую Харитоновскую² а ³третью Хвеневскую³ ў Росоховатых лесков. З декрету трибуналског[о] присагу поводѣ, то ест Ободенским, противъ тебе, Песочинскии, на квалтовном выбитю и шкоде на сто копѣ грошеи литовских выконати наказано. То пак межи вами, обоими сторонами, ў сѣдѣ кгородского Виницького широкими и многими словами спор в тои справе вашѣ былѣ и

точилься, што ширей все меновите в томъ декрете сѣдѣ кгородског(о) Виницкого написано ест. За которыми широки[ми] мовами ваши[м]и спор таики ѱрос, иж ты, Пе[с]очиньскии, розѹмуючи себе от сѣдѣ кгородског(о) Виницкого в той справе менованои неправныи декрет, чинячи проволоку, апелевал еси до сѣдѣ головног(о) трибуналѹ Любелского на воеводство Браславское. Теды суд кгородскии Виницкии тебе апелации до сѣдѣ головног(о) трибуналу Любелског(о) допѹстил и водлуг права посполитог(о), схиляючися до констытуцыйи сеимѹ валног(о) Варшавског(о), на воеводство Киевское апелации допѹстил и рок вам, ѱбеюмъ сторонам, ѱчевисто завитыи станю зложил. Прото мы з верхности наше ѱпода[р]ское приказѹемо тобѹ, Лаврине Песочинскии, подкомории браславскии, абы еси в Люблине перед сѣдом нашимъ головнымъ на трибунале, который се трибунал зачал сѣдити в рокѹ теперешнем тиса[ча] шестсотном, на воеводство Киевское, которое межи иншими воеводствами коронными сѣдиста⁴ припадѣт и таа справа межи вами водлуг декрету сѣдѣ кгородског(о) Виницкого з реестрѹ приточит, ѱбличне и завите кѹ правѹ ст[ал] и в том се паном ѱбоденьским наконецѹ ѱсправедливил. Писан ѹ Вини[цы] мсца априла двадцат семог(о) днѣа року тисача шестсотного.

Позов

Печатка

Иван Микѹлинскии, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 144. Оригінал.

Року 1600 мѣа априла двадцат девятого днѣа ѹткнул⁵ позов ѹ ворота мѣтта⁶ жорниские⁷ головныи трибуналскии по пѣна Лаврина Песочинског(о), подкоморог(о) воеводства Браславског(о), по него самог(о) в жалобе пѣна Семѣна ѱбоденског(о), суди земского виницког(о), и брата ег(о) рожоног(о) пѣна Богдана ѱбоденског(о) ѱ реч, в позве ѱписаную. И рок становитися ѱбеюмъ сторонам зложил, меновите в позве ѱписаныи, перед сѣдомъ головнымъ трибунальским в Люблине.

Михаило ѹгриновск[и], возныи, рукою

Там само. Арк. 144 зв. Оригінал.

Ретеста:

Pozew trybunalski od panow Obodenskich po pana Ławryna Piasoczynskiego o odiećcie trzech pasiek Chlebowskiej, Charytowskiej⁷, Chweniewskiej u Rosochatych Laskow. 1600 d. 27 aprilis.

Там само.

¹ поводами   ² -² дрѹгое Харитоновское   ³ -³ третее Хвеневское   ⁴ сѣдитися
⁵ Далі має бути єсми.   ⁶ места   ⁷ Charytonowskiej

№ 336

1600 р., травня 9. Кунів. –

Лист брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського до канцлера і гетьмана великого коронного Яна Замойського з повідомленням про свою готовність зустрітись з ним з питання посольської місії до Кримського ханства, яку йому, підкоморію, доручено здійснити, і з проханням, щоб слуги канцлера і гетьмана, особливо жовніри не створювали йому ж труднощів, бо і так він сповна їх має від певних князів

Mściwy Panie

Naniszsze służby moje w Mściwą łaskę Wm̄ Me° M.° Pana pilnie oddawam etc. Przy dobrem zdrowiu fortunnego panowania od P. Boga po myśli wm̄., memu M̄ciwemu Panu, iako vprzeimny sługa w [...] ie zycząc etc. Na wiadomosc około odprawy swei do ordy vstawnie od wm̄., Mego M̄ciwe° Pana, czekam, gdzie mi wm̄., moi Mciwy Pan, roskaze, dla niei przybyc nie omieszkam, iuzem był sam do wm̄. iachac chciał. A teraz za roskazaniem Kro. Je° Mci s poselstwem na seimiku w Winicy byc muszę. Przy tem pilnie a pokornie proszę, zeby wm̄., moi M̄ciwy Pan, tego ostrzec roskazac raczył, aby mie sługi wm̄., więci Panowie żołnierze, nie trudnili, bo sie mam spyszna i od xiążat Ich M̄ci niekorych w vbogiei maiętnosci swei. Odslugowac te M̄ciwą łaskę wm̄., swemu M̄ciwemu Panu, zawzdy winien będę, ktoremu i powtore naniszcze służby moje w M̄ciwą łaskę pilnie oddawam. Dan s Kuniewa die 9 maii a° 1600.

Wm̄ Me° M° Pana Naniszszy sługa
Ławrin Piaseczynski, Podkomorzy
Brasławski, mp.

Memu Wielce M̄ciwemu Panu Je° M̄ci Jasnie Wielmoznemu Pa° Panu Canclierzowi i Hetmanowi Wielkiemu Coronnemu etc.

AGAD w Warszawie, zesp. Archiwum Zamoyskich, sygn. 690, k. 3, 4 v. Автограф.

№ 337

1600 р., червня 23. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу з приводу декрету Вінницького гродського суду щодо звинувачення братами Семеном, вінницьким земським суддею, і Богданом Ободенськими брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського в захопленні Іллінецьких ґрунтів

Лѣта Божого(о) нароженя **ДФ** мсца июня **КГ** днѣ

Перед нами, депѹтаты сѹдѹ головного трыбѹналѹ Любелског(о), на рокъ теперешни **ДФ** зо всех воеводствъ Короны Полскогъ выбраными и высажоными,

кгда ся прыточыла справа з реестрѹ за позвы, на трыбѹнал теперешни воеводства Киевского вынесенными, в справе меж[ы] ѹрожным Лаврыном Песочынски[м], подкоморыи воеводства Браславског(о), поводом, з ѡдное, а сѹд[ом] к[г]родским Винницким Грыгоремъ Чечелем, подстарости[м], Михаилом Ласкомъ, сѹдею, Грыгор(е)мъ Баибѹзою, писаром, з дрѹгое стороны, позванными, а то в справ[е] пановъ пана Семена, сѹди земског(о) винницког(о), и Богда[на] Ѡбоденских ѡ допѹщене апеллации на воеводст[во] Киевское ѡ выбите квал[т]овное з спокоюного д[ержаня] з кгрѹнтѹ их Илинског(о) [а]бо Илицевского и ѡ [непр]ыняте контрове[р]сыи его, яко то все шыреи и менови[т]е подостаткѹ на том позве и на всем постѹпкѹ тое [с]правы их ѡписано и доложено ест. На рокѹ тогды нинешнем, за тыми позвы прыпалом, постановившысе ѡчевисто ѹ сѹдѹ нинешнего трыбѹнальского, повод през ѹмоцованого своего Филипа Бокиа, а ѡт позван[ы]х пана Грегора Чечеля, пана Грыгора Баибѹзы ѹмоцованы пан Семень [Д]цковскии, а панъ Михаило Ласко, сѹдья кгородскии винницкии сам, в тои справе межы собою росправѹ правнѹю мели и контроверсыи свое до [с]ѹдѹ шыроце вносили, просечы ѡбоа сторона, абы кожды з них пры ѡборонех своих был захованъ. Сѹд теды нинешнии головны трыбѹнальскии, выслѹхавшы ѡбеюх сторон, позванѹю сторонѹ волнѹю чынити¹ ѡт позвѹ и ѡт речы, поневаж сторона ѹрядѹ прысаглог(о) пересведчыти не може, ²а которим², иж декрета того сѹдѹ ѹтверженые сѹт. Што для памяти до книгъ головныхъ трыбѹнальских воеводства Киевског(о) естъ записано.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 148.
Незасвідчена копія.

Регести:

Копѹа декретѹ зъ судомъ кгородским Вѹницкимъ.

A. 1600 d. 23 junii. Kopia dekretu trybunal(skiego) z sądem grodzkim winnickim, powodami, a jmcіą panem Ławrynem [Pia]soczynskim, aktorem, [o do]puszczenie apellacyi [o nieprzy]jęcie kontrower[syi ratio]ne wybicia [z gronto]w illineckich.

Там само. Арк. 148 зв.

¹ чынит ² -² Це місце в контексті незрозуміле.

№ 338

1600 р., червня 27. Люблін. –

Протестація волинського воеводича кн. Яхима Корецького від свого і своєї дружини імені перед коронним трибуналом про те, що, всупереч декретові даної

сесії трибуналу, Павел Плоський відмовляється визнати продаж ним їм села Кальника і урочищ Пораївки, Цибулева та Скоморошківців, зокрема видати лист щодо даного продажу і відмовитись від цих маєтків, мотивуючи це тим, що продаж стосується лише частини їх

Выпис с книг справ головных трибуналских воеводства Киевского

Лѣта Божого нароженя тисеча шестьсотного мѣца июня двадцать сегомо дня

Перед нами, депутаты сѣдѣ головного трибуналѣ Любелского, на рокъ теперешныи тисеча шестьсотныи зо всихъ воеводствъ Короны Полскоє ѡбранными, постановившисе ѡчевисто ѣ судѣ, велможныи его мѣлѣ княжа Гѣхимъ Корецкии, воеводич волынскии, самъ ѡт себе и именемъ малжонки своеє протестоваль и ѡповедалъ, иж року теперешнего на воеводстве Киевскомъ за позномъ¹ маючы малжонка моѣ росправу с пѣномъ Павломъ Плоськимъ тут, ѣ сѣдѣ трибуналскомъ, стороны маєтности, ѣ воеводстве Браславскомъ лежачое, села Калника, врочища² Пораевки, Цибулева, Скоморошковеи, которыи³ томъ Павелъ Пლოსкии з малжонкою своею ѣ вечность продалъ малжонце моєи, ѣко се то з росправы правное показало, которомъ теды то Плоському сѣдѣ нинешнии декретомъ своимъ наказаль листъ вечистое тоє продажи на тыє села и врочища мененыи⁴ дати и тутъ з выреченемъ ѣже с тыхъ добръ и признаемъ тоє продажи на воеводстве самъ⁵ же Киевскомъ и водле листу и продажи его вызнати, низли помененыи Пლოსкии, чынечи, снать, спротивене декретови трибуналскомъ и листу записови своемъ, на продажъ тыхъ добръ даному, тому досыт не ѣчыниль а выречена слушногo зо всеє тоє маєтности не ѣделаль, листу продажи вечистое малжонце моєи водле першого ѡписѣ не далъ и тутъ его не вызналъ. Але ѣко тою⁶ ведомость маємъ, иж толко часть никакое⁷ тоє маєтности признаваючи, которыи⁸ ѣкобы ѡдно в тыхъ добрахъ продалъ и на то листъ досыт неслушныи ненаровныи написавши, тутъ ѣ суде вѣшеи мѣлѣ трибуналскомъ созналъ а то ку кривде и шкоде, и ѡшуканю малжонки моєи ѣчыниль и ѣделаль, зачимъ ѣ вину шести тисечии копъ грѣши водле декрету // трибуналского попалъ. Которыи, ѡ то хотечи правно чинити, ѡ все, ѣко ѡдно с права будеть належало, протестоваль, ѡповедалъ и просиль, абы тоє ѡповедане его мѣлѣи принаито и до книгъ головныхъ трибуналскихъ воеводства Киевского записати казали. С которыхъ и сєс выпис под печатью земьскою воеводства Киевского єсть выданъ. Писанъ в Люблине.

Печатка

Jan Zalski [...], dobrzinsky
Sebastian Karsniczky, choruzy y
deputat woyewoczwa loczyczkiego (!)
Hawrilo Hosky, deputat kiewsky, ręką

[...] Charlenski, podkomorzi
luczki, deputat wolinski
Иванъ Лозка, писар зем. киев.
Корыкговал с книгами
Александр Шышка

APK, zesp. Archiwum Sanguszków, teki arabskie, teka 115, plik 26, s. 1–2.
Засвідчена копія.

Регеста:

Protestacia na Płoskie^o o niedanie zapisu na kalnickie majątnosci.

Ibidem. S. 2.

¹ позовомъ   ² в рочищ   ³ которыи   ⁴ мененыи   ⁵ там   ⁶ тѣю   ⁷ никакуюс
⁸ которую

№ 339

1600 р., липня 2. Кременець. –

Позов Кременецького земського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському з вимогою з'явитись на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Збаразького про невиконання тієї умови угоди від 15 липня 1596 р. про розмежування його Жорнищського маєтку і Данилковецького, Коровайнівського та Немирівського маєтків компромісарями брацлавським війським Юрієм Черленковським і володимирським підкоморієм Яном Бокієм Печихвостським та суперарбітром Петром Лашцем, яка вимагає обов'язкового вписання в брацлавську земську книгу виданих йому і князю примірників їхнього декрету щодо даного розмежування протягом року і шести тижнів після його складання

Zygmunth Trzeci, z Bożej łaski krol polski, wielkie xiążę etc.

Vrodzonemu panu Ławrinowi Piaseczynskiemu, podkomorzemu brasławskiemu.

Przykazuie tobie, abys przed sądem naszym głównem tribunału coronne^o liubelskie^o na ten czas, gdy sprawy woiewodstwa wołyńskie^o w roku teraznieiszem 1600 przypadną i sązione będą, oblicznie i zawicie sam stał i na załobę a prawne popieranie wielmożne^o pana je^o m̄ci xiążęcia Janusza Zbarazskiego, woiewody brasławskie^o, starosty krzemienieckie^o, nakoniec vsprawiedliwił. Który na wm. załue i w̄smci pozywa o to, iz co czassu niedawno przesze^o miałes sprawę z je^o m̄cią panem woiewodą brasławskim o roznice gruntu imienia twe^o Zorniszcz, z iednei, a imieniami i dobry je^o m̄ci pana woiewody brasławskie^o i synow ie^o m̄ci daniłkowskich, korowaiewskich i niemirowskich, z drugiej strony, o co decreta i postempki prawne beli zaszli. A potem ty, nie przypuszczając tei sprawy z je^o m̄cia panem woiewodą brasławskim na rozsądek prawny, one roznice i dyferencye wszystkie, między temi grunty i dobry waszemi czyniące, dla vspokoienia ich i vczynienia granic między rzeczonymi dobry na rozsądek i zeznanie przyziaciół zobapolnych, to iesth pana Gerze^o Czerlienkowskie^o, woiskie^o brasławskie^o, z ręki je^o m̄ci pana woiewody brasławskie^o, a pana Jana Bokieia Pieczyfoskie^o, podkomorze^o włodzimirskie^o, z ręki twoieii, takzc i superarbitra je^o m̄ci pana Piotra Łaszcza, spolnie przez was do te^o wszystkie^o obranych, przypuscili i to wszitko im i

rozsądkowi ich w moc dali, zapisawszy i obligowawszy się sobie z obu stron pod zakładem dziesięci tysięcy złotych polskich, cobykolwiek te przyjaciele i superarbitrowie w tem wszystkim gruncie i roznicy iego postanowili, postąpili, wskazali, uczynili, wyrzekli i rozsądkiem swym znalazli, zagraniczli, a te° się podpisali i zapieczętowali, to wszystko wiecznemi czasy zdzierzec, wypełnić i granic, przez nich vsypanych, niczym nie wzruszac, od wyroku i decretu ich nie tylko appellowac, alie one° niczym a niczem nie podnosic, zadne° recursu do prawa sobie w tem nie zostawuiąc wiecznemi czassy, nad to ten act albo decret tych sędziow poliubownych albo compromissarzow swych po vsypaniu tych granic i wspanoieniu tej sprawy i po dacie iego do wyscia roku i szesciu niedziel do act ziemskich brasławskich dla wpisowania podac, // i one° oczewiscie przyznac, iako szerzei ten zapis albo compromis wasz około te° wszystkie° w sobie obmawia. Toz na ten czas, gdy ci przyjaciele waszy i superarbitri wedlie te° listu compromisu wasze° na czas i miejsce naznaczone na roznice tych gruntow waszych ziezchali i one wszystkie roznice i dyferencje miedzy temi grunty i dobry zgodnie i iednostainie vspanoili, decretem i wyrokiem swym rozsądzili i granicy wskazali, kopcami i znakami zasypali, vtwierdzili i wieczny pokoi w tem wszystkim uczynili, i wam to wszystko dzierzec pod tym zakładem, wyzej mianowanym, w zapisie waszym pomienionem przykazali, i do te° się wszystkie° podpisali i zapieczętowali, a wam, obom stranam, decreta swoje rozdali, ty, przepomniwszy te° compromisu swe° i decretu tych sędziow poliubownych, one° decretu tych sędziow poliubownych tej sprawy nie tylko do wyscia roku i szesciu niedziel po dacie do act ziemskich brasławskich dla wpisowania ie° za requirowaniem pana woiewody brasławskie°, alie i do te° czassu nie podał i one° oczewiscie nie przyznał. Zaczym wedlie listu dobrowolne° zapisu compromisu swe° je° m̄ci panu woiewodzie brasławskiemu w zareki, w niem opisane, dziesięć tysięcy złotych polskich popadł. Do ktorej skazania za to na tobie je° m̄c pan woiewoda brasławski ciebie na rok wyszej pomieniony pozywa. Przeto abys na roku, wyszej tobie pomienionem, stał i tę zarekę je° m̄ci panu woiewodzie brasławskiemu zapłacił i we wszystkim się nakoniec vsprawiedliwił. Pisan w Krzemieniu roku 1600 m̄ca julii 2 dnia.

Marek Liedochowski, pisarz

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4122 III, арк. 58–58 зв.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Petecma:

A° 1600 d. 2 julii. Od p. woie(wody) brasławskiego pozew o pozywanie od x(ię)cia Janusza Zbaraskiego po jm. pana Piasoczynskiego w sprawie o roznicie gruntow zorniszczkich z gruntami danilowskiemi y niemyrowskiemi x(ię)cia jm.

Там само. Арк. 59 зв.

1600 р., липня 20. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою братів Семена, вінницького земського судді, і Богдана Ободенських про захоплення брацлавським підкоморієм Лаврином Пісочинським Іллінецьких ґрунтів з трьома пасіками

Выпис с книг головных трибуналских воеводства Киевского

Лѣта ѿ нароженя Сына Божего(о) тисеча шестсотноз(о) месеца июля двадцатого днѣа

Перед нами, депѹтаты сѹдѹ головного трибѹналѹ Любелского, на рок теперешнии тисеча шестьсотныи зо всихъ воеводствъ Короны Полское ѿбраными и высажоными, кгда са приточила справа за апелациею ѿ декретѹ сѹдѹ кгородского Вѣницкого¹, в рокѹ прошломъ деветдесять девятомъ мсца октебра четвертого днѣа сѹдовне ѿтправованых, ѹчиненого, межѣ ѹрожоными Семеном, судею земскимъ вѣницкимъ, и Богданомъ Ободенскими, поводами, з одное, а ѹрожонымъ Лавриномъ Песочинскимъ, подкоморимъ браславскимъ, позваным, з дрѹгое стороны, ѿ то, ижъ што поводове позваного на рочки кгородские вѣницкие, в року деветдесять ѿсмомъ мсца декабра сегонадцат днѣа сужоные, позывали ѿ квалтовное ѿднатѣе трох пасекъ, Глебовское, на которой Зеленько стоивал, ²дрѹгую Харитоновскую² а ³третюю Хвеневъскую³ ѹ Росоховатыхъ лесковъ, ѿ кгрѹнтъ Ильинский и ѿ иншиє шкоды, ѿ выбитѣе с покоиноного держанья. Ѿ которѹю то справѹ ме[нова]нѹю в року деветьдесять девятом мсца июня двадцать шостого днѣа ѹ сѹдѹ головного трибѹналѹ Любелского декретом наказано сторонѣ поводовои, абы они, ѿдживляючи право свое, знову зас позваного ку прислѹханю доводѹ своего перед суд кгородскии Вѣницкии прыпозвали. Ѿ што поводове, прихилаючисе до декрету трибуналского, позваного на рочки кгородские вѣницкие позывали. На которих рочках они, ѿбоа сторона, ѿ вписованю тое справы в реестрѹ сѹдови и ѿ прыволыванью ее контровертовали. Суд кгородскии Вѣницкии, бачечи то, ижъ, ѿко са сѹды звыклы зачинати и до реестрѹ справы вписованы бывають, теды сторона поводовоа до реестрѹ тое справы вперед вписати и приволанья подвакротъ ѹчинить не занехала, наказал стороне позванои далеи поступовати. Позваными, не примѹючи того декретѹ, до сѹдѹ головного трибѹналу Любелского на воеводство Браславское апелевал. А сѹдѹ онѣ тое апелации емѹ допустил. А ижъ шло ѿ выбитѣе, теды, прыхилаючися в том до права посполитоз(о), рокѹ ѿбеюм сторонам на три//бѹналѹ воеводства Киевскоз(о), Волинскоз(о) и Браславского становитися зложил, ѿ што позваными на суд светѣчил. До которое апелации поводове позваного перед суд нынешнии трибуналскии позвомъ трибуналским прыпозвали, ѿко ширеи декретѹ тое апелации и прыпозов, до нее вынесенныи, в собѣ ѿбмовляеть. На року тогды нынешнимъ,

за тою апелациею и за припозвом прыпалым, постановившися очевисто ꙗ сꙋдꙋ нынешнего головного трибуналског(о), ꙗмоцованые обеихъ сторонъ, *от* поводовъ шляхетныи Семень Гцковскии *а* *од* позваного Матии Прибиньскии, в тои справе межи собою росправу мели и тые жъ контроверсыи свое, што ꙗ сꙋдꙋ кгородского Вѣницкого, чинили, перед сꙋдом нынешнимъ повторали и обяснали, повод *о* ꙗтверженъе *а* *от* позваного *о* скасованъе его просили. Суд нынешнии головнии трибуналскии декретъ сꙋдꙋ кгородского Вѣницкого ꙗтвержаеъ и на выконанъе присеги стороны поводовое, декретами трибуналскими *еи* наказаное, суд нынешнии *от*сылаеъ на рочьки кгородские вѣницькие, которие напервеи *от* даты того декретꙋ нашего по вышстью шести нѣдель припадꙋтъ и сужоны будꙋтъ. Где они, обоа сторона, поводе ку выконанъю тое присеги *а* позвании ку прислꙋханю *ее*, рокъ певныи и завитыи без припозву мети маютъ. А кгда поводе присагꙋ выконают, судъ онъ накаже то, што с права посполитого належати бꙋдетъ. При которои справе ꙗмоцованыи позваног(о) протестовался на суд кгородскии Вѣницкии *о* *о*дмѣненъе контроверсыи *а* заховуючи позваномꙋ *о* то волное право. И то все для памяти до книгъ головныхъ трибуналскихъ воеводства Киевского *ест* записано. С которихъ и *сес* выпис под печатю земскою воеводства Киевьского ꙗну Лаврину Песочинскому, подкоморомꙋ brasлавскомꙋ, *ест* выданъ. Писанъ ꙗ Люблинѣ.

Печатка

Woic(iech) Humyecz(ki)
z Rich(tow), łowczy y deputat
Hawriło Nosky, deputat
kiiiewsky, ręką swą

Christoph Glinka Jancz(ewski),
pisarz viski, deputat viski, ręką swą
Стефан Лозка,
депутат киевскии
Ивань Лозка, писар зем. киев.
Корыкговал Грꙋзевич, тр.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 146–146 зв.
Засвідчена копія.

Регести:

ꙗну Песочинскому з Ободенскими.

A. 1600 d. 20 julii. Decret tribunalski w sprawie s p.p. Obodensкими.

Z p. Ławrynem Piasoczynskim, podkomorzym brasławskim, o gwałtowne odienię trzech pasiek Chlebowskiej, Chweniewskiej, Charytowskiej⁴ u Rosochatych Laskow w groncie illinskim.

Там само. Арк. 147 зв.

¹ Після цього має бути на рочках.
Хвенецькое ⁴Charytonowskiej

^{2- 2} дръгое Харитоновское

^{3- 3} третее

1600 р., листопада 27. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою братів Семена, вінницького земського судді, і Богдана Ободенських про захоплення брацлавським підкоморієм Лаврином Пісочинським Іллінецьких ґрунтів з трьома пасіками

Выпис с книг кгородских воеводства Браславског(о) вѣницких

Лѣта Божого нароженіа тисеча шестсотного мѣца ноабра двадцеть сегомо дна

На рочкох кгородских вѣницких, от дна двадцет першого мѣца ноабра припалыхъ и сѣдовне отправаных, перед нами, Грыгорем Чечелем, подстаростим, а Михаилом Ласком, судею, врадниками сѣдовыми кгородскими воеводства Браславского вѣницкими, постановившысе обличне ҃ судѣ, обоа сторона, то ест их мл. панъ Семен, суда земский воеводства Браславского вѣницкии, а пан Богданъ Ободенские, зѣ одное, а его мл. пан Лаврын Песочынскии, подкоморый браславскии, з другое стороны, ку записованю до книг кгородских вѣницкихъ сознали, што водле декрету трыбѣналског(о) припал был на рочки нинешние термен¹ ку выконаню прысеги паном Ободенским з двѣма сведками, им наказаное, на квалтовном выбитю, которое од пѣна подкоморог(о) браславского собѣ быти менуют с трех пасекъ и кґрунтов своих певных Ильинских водле позвѣ. За которым выконаньем тое прысеги наказал суд трыбѣналскии пѣну подкоморомѣ, абы тых кґрунтов паном Ободенским ҃ступил и таксы сто копъ грошеи литовских им заплатил, тако то все на том декрете и на постѣпкѣ правом достаточне описано ест. То пакъ они, обоа сторона, хотечы се ѱ всѣ розницы свое, тако прыатели, погодити, розыимуют тѣю справу до рочков кгородских вѣницких, которые по сих нинешних наипервеи прыпадѣтъ и сѣжоны бѣдут, а то таким способом, иж в том часе мают они, обедвѣ стороне, сполных прыател своих вывести, а меновите их мѣти пѣна Гневоша Стрыжовского, воиског(о) вѣницкого, пѣна Ивана Микѣлинского, писара земского браславского, пѣна Грегоріа Баибѣзѣ, писара кгородского браславского, пѣна Ивана Красноселского а пѣна Олексѣя Дѣяковского, на часть певныи, то ест одѣ нинешнего дна двадцет сегог(о) мсца ноабра в нинешнем року за тры недѣли, и, на местце розницъ зѣхавшы, // тамъ через пановъ прыателси своих обычаем прыательским ѱ все ҃годити, сконѣчыти и заграничыти мают. А если бы се не погодили, тогды тые обедвѣ сторонѣ на тых рочкох, которые наипервеи по сихъ прыпадѣтъ и сѣжоны бѣдѣтъ, такии же рокъ в той же справе метимуть, акии на тот часъ мели, без жадного прыповзѣ, никоторое стороны праву тым не ҃ближаючи и ѱвшем вцеле заховуючы. Которое ж то ѱчевистое сознание обѣюх сторон суд, до вѣдомости своее врадовое прынавѣшы, до книг кгородских вѣницких записати казал. С

которых и сесь выпис под печатми н̄шыми ег(о) мл. п̄ну подкоморомъ
браславскомъ естъ выдан. Писан ъ Вѣницы.

Дві печатки

Грегореи Баибуза, писар
С книгами корикговаль
Кголембъевскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4049 II, арк. 157–157 зв.
Засвідчена копія.

Регеста:

А° 1600 d. 27 nouembris. Rosiem miedzy p.p. Obodensкими i
p. podkomorzým brasławskim o wybicie z trzech pasiek jllinskiх.

Там само. Арк. 158 зв.

¹ термин

№ 342

1601 р., лютого 21. Варшава, на сеймі. –

Впис у книгу коронної канцелярії випису з вінницької гродської книги
(1600 р., листопада 24. Вінниця), який містить впис листа Івана Романовича
Красносельського і його дружини Марії Юріївни Черленковської, де описано
розмежування їхніх маєтків Криківців і Красного з Жорницьким маєтком
брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського (1600 р., жовтня 26.
Вінниця)

Границы жорницьские Песочинского

Жикгимонт Трети и etc.

Ознаимѡем etc. Постановивъшисѡ обличъне перед нами и ѡ книгъ
канцелярии нашеѡ коронное, ѡрожены Лаврынъ Песочинскии, подкомори
браславскии, ѡповедил и покладал перед нами листъ запись добровольныи
шляхетного Ивана Красноселског(о) и жоны его млсти Мари Юревыни
Черленьковского на ѡчиненье границъ вечистыхъ добрамъ земьскимъ
дѡдичнымъ подькоморого браславского Жорницьскимъ, въ воеводстве
Браславскомъ лежачимъ, ѡт добръ их Криковец и Красного, емъ ѡт нихъ
даныхъ, к томъ выпис с книгъ кгородскихъ вѣницькихъ созьнанья до книгъ ѡт
Красноселского и жоны его того запись их. А иж, деи, теперъ за соимомъ
нынешнымъ роки земьские вѣницькие сѡжоны не были, к томъ и для лепшого
беспеченства на час прышглыи просиль // просил нас, абыхмо тоѡ право его
принати, перенести и до книг канцелярии нашеѡ вписати велели. А такъ мы тои

прозбе его, тако слўшьнои, приставаючи, оныхъ листовъ огледавъши и выслўхавъши а видечи быти целыми, печатми и подписы рўкъ напольненными и ни в чомъ не нарўшоными, велели их есмо *от* слова до слова в сесь нашъ листь вписати. И такъ сѧ а собе мають:

Выпис с книгъ кгородскихъ воеводства Браславьского вѣницкихъ

Лѣта Божего нароженьѧ тисѧча шестьсотного мѧца ноѧбра двадцѧть четвертого днѧ

На рочькахъ сѣдовыхъ кгородскихъ вѣницкихъ, которіе в рокѣ теперешнемъ тисѧча шестьсотномъ мѧца ноѧбра двадцѧть первого днѧ прыпали и сѣдовне *от*правованы были, перед нами, Григоремъ Чечелемъ, подстаростимъ, а Михаиломъ Ласкомъ, сѣдьею, врадниками сѣдовыми кгородскими вѣницкими, постановивъшисѧ обличне ѣ сѣдѣ, земенин его крскои млсти воеводства Браславского ѣрожонии его млсть панъ Иванъ Романовичъ Красносельскіи самъ *от* себе и именьемъ малжонъки своеѧ панѧи Мари Юревъны Черленковское кѣ записованью до книгъ кгородскихъ вѣницкихъ сами ѣстьне и доброволне сознали. При которомъ ѣчевистомъ сознанью своемъ листь свои вечистого розграниченѧ, его млсти пѧну Лавринѣ Песочиньскомѣ дании под печатми своими, такъже и с подписомъ рўки самого пѧна Ивана Красносельского, такъже под печатми и с подписами рўкъ людеи зацныхъ, в томъ листѧ нижеи ѡписаныхъ, перед нами, сѣдомъ, положивъшы и ѡного ѣстьнымъ а добровольнымъ сознаньемъ своимъ ствердивъшы, просил насъ, сѣдѣ, абы есмо при томъ ѣчевистомъ сознанью его млсти пѧна Ивана Красносельского и малжонъки его млсти и¹ тотъ листъ вѣчистого розграниченѧ, до ведомости своеѧ врадвое припѣстивъшы, до книгъ кгородскихъ вѣницкихъ ѣписати казали. Которого мы, судъ, до ведомости своеѧ и дѧи вписанѧ до книгъ кгородскихъ вѣницкихъ примѣючи, перед собою читати казали. Котории, кгда былъ читанъ, слово *от* слова такъ сѧ в собе маеть:

Гдѧ, Иванъ Романовичъ Красноселскіи, а га, Ивановаѧ Красносельскаѧ Мари Юревъна Черленковского, визнаваемъ и ѧвѣно чинимъ симъ нашимъ добровольнымъ записомъ всѣмъ посполите и кождомѣ зособѧна, нинешним и на потомъ бѣдѣщимъ, што жъ которіе розници делѧсѧ межи нами ѡдѣ именьѧи нашихъ Криковецъ и Красного, зѣ ѡдѣное, а межи его млстью пѧномъ Лаврыномъ Песо // Песочиньскимъ, подкоморимъ браславьскимъ, зѣ дрѣгое стороны, ѡтѣ места его млсти Жорницъ и до него сѣль належачихъ, а то ѡ кгрѣнтъ землении, пола, нивы, дѣбровы, лѧсы, заходы, рѣчки, ставъки, криницы и пасеки, ѡ што насъ былъ его млсть панъ подкомории до права запозваль, то пакъ мы, ѡбоѧ стороны, тако приѧтеле повинъные, не вдаючисѧ вѣ тѧжбѣ межи собою, есмо погодилисѧ а покои и границы вечистые ѣчинили такимъ ѡбычаемъ, ижъ мы повышеи верховины рѣчки Лопены ѣ Прозоровыхъ лесковъ, *от* того копѣца, которіи межи его млстью пѧномъ подкоморимъ а его млстью кнземъ Гдѧнѣшомъ Збаразскимъ, воеводою браславьскимъ, ѣсыпанъ, не ѣближаючи ѡднакъ ѡ то

праву его млсти п̄на подкоморого зъ его млстью, по правои рѣцѣ границы, кгрѣнты и ѹживанье именені нашихъ Криковецъ и Красного признаемъ, а на левѣю рѣкѣ также границы, кгрѣнты и ѹживанье его млсти п̄на подкоморого Жорнищскіе. ²На котормъ то, заводимы обѣдвѣ стороне переставъшы², тыи кгрѣнты свои межи собою есмо розѣграничили, копьцами ѡсыпали и певьными знаками ѡзначили. Напрод почавъшы ѡт того помененого копьца, зъ его млстью к̄нземъ воводою браславскимъ а его млстью п̄номъ подкоморимъ ѹсыпаного, а неподалеко его, идѣчи до Прозорова леска, в котормъ пасека наша естъ, першии копецъ ѹсыпати есмо дали, дрѹгии копецъ ѹ того самого леска Прозорова под тою пасекою, третии, минаючи тот лесокъ и пасекѣ а переѣхавъшы через валокъ, котории с того леска вышол, просто на долину до криницы; тѣтъ четвѣртии копецъ ѹсыпанъ. А тою долиною ѹниз речьки Сваричовки, где на концѣ горбу, в березье пятти копецъ ѹсыпанъ. Тѣтъ же, речкѣ Сваричовкѣ повышеи ставѣ Жорнищского, на старомъ ставѣищи ѹсыпаного, перешедши, просто к валькѣ, тамъ на взгорку, ѹ концѣ валькѣ шостыи копецъ ѹсыпанъ. А, идѣчи тымъ валкомъ через гостинецъ, котории идеть з Браславья и Криковецъ, на тот ставъ Жорнищскіи на Сваричовце, ѹ которого и сельце его млсти пана подкоморого Жорнищское Старыи Ставъ седить, на том же валькѣ ѡколо дѣба семыи копецъ. Тымъ валкомъ въ лесъ Великии а лесомъ и тымъ же валкомъ через посечъ пасеки Пилиповы, где ѡсмыи копецъ ѡколо млына ѹсыпан // ѹсыпанъ. Ѡдтѣль валкомъ до Лопьковского потокѣ, на котормъ, переходячи, девятти копецъ ѹсыпанъ. Где вже валокъ, дозор валька ѡд того копьца просто лесомъ натесами по деревю до Великого потокѣ, через Великии потокъ перешедши, на взгоркѣ коло кленѣ десятти копецъ ѹсыпанъ. Ѡд того копьца просто лесомъ и натесами по деревю межи верховины речьки Вязовицы, котораа ѡдна ѡдъ сѣчовеховъ с поланы, а дрѹгаа зъ кгрѣнту его млсти п̄на подкоморого Жорнищского пришла, межи которыми ѡколо граба одиньнадцати копецъ ѹсыпанъ. То все, почавъшы ѡд того першого ажъ до сего ѡстатнего, копьцами и натесами по деревю на правѣю рѣкѣ кгрѣнты нашими до Криковецъ и Красного, а в левѣю рѣкѣ кгрѣнты его млсти п̄на подкоморого до Жорнищъ. А потомъ ѡт ѡныхъ верховинъ и копьца того речьного Вязовицею по половицы также налеве кгрѣнтъ его млсти п̄на подкоморого Жорнищскіи и ѹрочище Тѣзаровъ, а направе за тою то речькою кгрѣнтъ нашъ Красенскіи и Криковецкии, ажъ по границѣ ѡлинъскѣю. Которое то постановенье ѹгодѣ и розѣездъ нашъ по границахъ, копьцахъ и знакахъ, в семь листѣ выражоныхъ, а, Иванъ Романовичъ Красносельскіи, а а, Маря Красносельская Юревъна Черленьковского, симъ листомъ нашимъ добровольнымъ ѡбѡязѣмься сами и за потомъки наши и кожного держачого Криковецкие и Красносельскіе добра наши непорѣшно, моцно его держати, ховати и николи не взрѣшати вечьными часы. Пак ли быхмо мы сами альбо потомъки наши и держачи³ тыѣ добра, того постановенья держати не хотячи, его нарѣшили, границы, колцы и знаки положонные розкопывали и псовали альбо через тыѣ границы переѡривали, въ кгрѣнты, нивы, поля, сеножати, в дѣбровы, лесы и пожитъки встѣповалися и

пўстошили, а собе то ўпорне, мимо сее застановеньє, привлащаючи, переказў ў спокойномъ держанью его млсти панў подкоморомў, панєи малжоньце, детем и потомькомъ его млсти албо держачомў именье его млсти Жорница чинили, тогда повиньни бўдемъ заплатити зарўки королю его млсти тисечў копь гршеи, а стороне ўкривъжонои дрўгўю тисачў копь гршеи и вси шкоды, и наклады на голое реченьє слова оправити. ⁴Гдо жь и ¹ тоє постановеньє за нарўшенемъ сего записў нашего и границь⁴, вольно бўдетъ стороне ўкривъжонои насъ самыхъ и потомьковъ нашихъ, и кожного держачого тые добра нашы позвати до сўдў и на трибўналь Любельскии, такъже до сўдў земьского и кгородского и до тог(о) сўдў, котори и въ безькroleвьи быль. А мы, позваные, рокў // рокў и позвў ничимъ не бўречи ани выимўючися *от* того сўдў, где бўдемъ позвани, завите стати, отьповедати и тые зарўки и шкоды платити повиньни бўдемъ, *от* того сўдў не *от*ходячи. И моцонь бўдетъ шныи сўдъ остатънюю екьзекўцию правнью без складанья роковъ заразы ўчинити толькокроть, колко того потреба бўдетъ. А предьса потомъ вѣмъ нинешняиа ўгода и розграниченьє подлўгъ сего листў нашего моцно держано и ховано быти маеть через насъ самыхъ и потомьковъ нашихъ вечьными часы. И на то даемъ его млсти п̄ну Лавринў Песочинскомў, подкоморомў браславьскомў, и потомькомъ его млсти сес нашъ лист под печатями нашими и с подписомъ рўки властное мене, Ивана Красносельского. А при томъ были того добре сведоми и за ўстьными прозбами нашими печати свои приложити и рўками властными подписати рачили их млсти панове приатели нашы пань Гневошъ Стрижевьскии, воискии веницькии, пань Ивань Микўлинъскии, писар земьскии воеводства Браславьского вѣницкии, пань Ивань з Коцўбъ Гдкўшинъскии а шляхетные пань Аньдреи Трємьбицькии, енераль, а пань Дмитр Щикитинскии, возные земьские. Писанъ ў Виньницы рокў по нароженью Сына Божего Исўсъ Хрса тисача шестьсотьного мсца окьтебра двадцать шостого д̄на. ў того листў видели есмо мы, сўдъ, печатєи притисненыхъ семъ а подписы рўкь тыми словы: Ивань Красносельскии, рўкою своею. Ивань Микўлинскии, писар земьскии браславьскии, властною рўкою. Iwan Jakuszinski, гека сва. Аньдреи Трємьбицькии, возный енераль, рўкою властною. Дмитр Щикитинъскии, возный, рўка властнаа.

Которое жь то очевистое сознаныє его млсти пана Красносельского и малжонки его млсти еє млсти п̄неи Мари Черленьковьское и тотъ лист вечистого розграниченья, до ведомости своеє ўрадовое принавъшы, до книгъ кгородскихъ воеводства Браславьского вѣницькихъ ўписати казали. Што есть записано. С которыхъ и сесь выпис с книгъ под печатями нашими его млсти п̄ну Лавринў Песочинскомў, подкоморомў браславьскомў, есть выданъ. Писанъ ў Вѣницы. ў того выписў печати две а подписы рўкь тыми словы: Григорєи Чечель, подстаростии вѣницькии. Михаило Ласко, сўдья кгородскии вѣницкии, рўкою. Григорєи Баибўза, писар.

¹ Гдо жь тоє право подкоморого браславьского, перенесеное и намъ показаное, до книгъ каньцеларый нашеє короньное з росказанья нашего вписано и сесь

выпис з нихъ с печатью нашою коронною емѹ выданъ естъ. Которомѹ хотимъ мѣти, абы ѹезде зѹполь // зѹпольная вѣра была дана такъ, яко самомѹ орыналови. Кгды жъ оное все право его пры его зѹпольной моцы оставѹемъ и ѹтверждаемъ. Писанъ ѹ Варшаве на соиме вальном коронномъ дна двадцать первого мсца феврала рокѹ Божого тисча шестьсотъ первого а пнованъ панствъ нашихъ польского чотырнадъцатого а шведского осмого рокѹ.

Petrus Tilicki, ep(iscop)us varmen(sis),
R. P. vicescanc(ellarius)

Справа того ж
Zachariasz Jełowicky

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 202, л. 78 об.–81. Оригінал.

¹ и зайве. ²⁻² Не вписується в контекст. ³ держачие ⁴⁻⁴ Тут не вистачає дієслова в розумінні “не виконуватиметься”.

№ 343

1601 р., березня 29. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою братів Семена, вінницького земського судді, і Богдана Ободенських про захоплення брацлавським підкоморієм Лаврином Пісочинським Іллінецьких ґрунтів з трьома пасіками

Выпис с книг кгородских воеводства Браславского вѣницкихъ

Лѣта Божого нароженя тисеча шестсотъ первого мсца марта двадцатъ девятог(о) дна

На рочкох сѣдовых кгородских вѣницких, которые в рокѹ теперешнем тисеча шестсотъ первомъ мсца марта двадцатъ сегомо дна припали и сѣдовне отъправованы были, перед нами, Григоремъ Чечелем, подстаростим, а Михаилом Ласком, судею, врадниками сѣдовыми кгородскими вѣницкими, кгды се приточила справа перед суд нынешний за розеимомъ з рочковъ прошлыхъ межи ѹрожонными их млст пном Семеном, судею земским вѣницким, а Богданомъ Ободенскими, яко поводом¹, з одное, а ѹрожонным его млст. пном Лавриномъ Песочинским, подкоморимъ браславскимъ, яко позваных², з дрѹгое стороны, в которой справе поводе сами и через ѹмоцованого своего пна Воитеха Дамаевского, давши сторонѹ позванѹю до права через возного приволат, по которого приволатю поднесли розеимъ, з стороною позваною на прошлыхъ рочкахъ ѹчинены, в тые слова: [...]³

А по вычитаню того розеимѹ, будѹчи тут же очевисто ѹ сѣдѹ, ѹмоцованы его мл. пна подкоморог(о) браславского шляхетныи Миколаи Кголембевскии поведил, иж его млст пан подкомории на тот час ест на послѹзе его королевское мл. и Речи Посполитое до Ѱрды посланыи и ѹказал экземпть, то ест лист, которым се его млст пан подкоморыи закладает послугою Речи

Посполитое посланым до Орды. А указавши то, умоцованыи его мл. п̄на подкоморого просиль, абы его мл. пан подкоморыи на тот час от рокѹ волным ѹчинен и жадного всказѹ на его мл. стороне поводовои абы суд не чинил. А повод декларовал то, же тотъ экзѣмптъ не може служить на тот часъ позваномѹ, бо еще *ест* дома и не мыслит се еще выправовати на тѹю послугѹ Речи Посполитое, бо тот екзѣмптъ не для предлуженѣа справедливости ѹкривжонным *ест* даныи, але на самую реч, которого сторона позванаа ѹживаѣт кѹ зволоце справедливости поводовои, и не маѣтъ се тот екзѣмптъ стѣчат на тот час, коли он *ест* дома, але на тот час, коли вже выѣде на послѹгѹ Речи Посполитое. Тедѹ¹ причины просил повод, абы, ѡднѣавши тот екзѣмптъ, наказаль суд позваномѹ далеи ѡтѹповедати, инѹшие ѡбороны правные вцале себе заховѹючи. Суд нинѣшнии кгородьскии Вѣницькии, видечи то, иж его королевское⁵ млст через листъ свои ѡзнаимѹѣт, же его млст пань подкоморыи brasлавскии на тот час *ест* на послузе Речи Посполитое, тот екзѣмптъ принал // и его млст п̄на подкоморого волным от рокѹ ѹчинилъ. А сторона поводовоаа, не примѹючи того декретѹ, до сѹдѹ головного трибѹналѹ Любелског(о) межи справы ѹрядовые апелеваль⁶. Суд апелѣацыи допустил и рокѹ на трибѹнале в Люблине межи справамаи ѹрядовыми на воеводстве Киевском, Волынском або Браславском, которое бы колвекъ з них напервѣи по дате того декретѹ припасти и сужон⁷ быти мѣло, им, ѡбеюм сторонам, за тоѣю апелѣацыѣю певныи и завитыи становитисѣ зложил и заховал, и тот декретъ сѹда своего до книг кгородских вѣницьких запити⁸ велел. С которых и сѣс выпис под печатми нашими *ест* выдан. Писан ѹ Веници.

Печатка

С книгами корикговал Стефан
Кгулчевскии, подписок
кгородскии вѣницькии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 4–5.
Засвідчена копія.

Perestui:

Декрет его млсти п̄ну подкоморомѹ зъ п̄ныи Ѡбоденскими, поводами.
Anno 1601 d. 29 martii. Decret grodzki winicki miedzy p. Obodensкими a podkomorzym braslawskim p. Ławrynem Piasoczynskim o wybicie pasieki na groncie illinskim w grodzie winickim.

Там само. Арк. 5 зв.

¹ поводами   ² позваным   ³ Наведений далі документ ідентичний документу № 341.   ⁴ Після тедѹ маѣ бути с тоѣ.   ⁵ королевская   ⁶ апелевала   ⁷ сужоно
⁸ записати

1601 р., квітня 5. Варшава. –

Декрет королівського реляційного суду в справі за скаргою кн. Юрія Друцького Горського про вибиття його галицьким каштеляном і вінницьким старостою Юрієм Струсом з Коморова з володіння Глинським маєтком

Декреть межи старостою вѣницьким а кнзем Горськимъ ѿ Глинськ

Жикгимонтъ Третии etc.

Ознаимѹемы etc., ижъ кгда се прыточила справа до сѹдѹ нашего асесорского с прыпозвоє нашихъ до попарта апелацѹи ѿ сѹдѹ земского Вѣницкого межи ѹрожомым Юремь Стрѹсомь с Коморова, старостою нашим вѣницьким, поводом толко теперешним, а сѹдом земским Вѣницьким и кнземь Юремь Друцьким Горськимъ, тако прыналежачим, прыпозваным, кѹ попартю апелацѹи, до нас ѿд неналежности сѹдѹ земского Вѣницкого недопѹщеноє, ¹ в справе¹ такобы ѿ выбитье з спокоиноного держана кгрѹнтѹ и городища Глинського, которыи кнзь Горский своим дедичным, а староста вѣницький нашим королевским быти менили и доводитъ належне хотѣли, тако тотъ актъ земський и припозвы наши ширеи в собѣ ѿписано мають. На рокѹ тогды, с тыхъ прыпозвоє прыпалымъ и правне доведеным, вѣницьким, повод, через шляхетных Бартоша Опраєка а Ивана // Ленського, попираючи тѹю апелацѹю ѿ належности сѹдѹ нашего взглядом добрь нашихъ королевскихъ, а сѹдѹ земский Вѣницький и княз Горский, прыпозваные, ѿ неналежности сѹдѹ нашего через Матѣя Важинского а Марка Постошовского, листовне ѹмоцованых своихъ, тако ѿ добра земские ѹ сѹдѹ нашего спиралисе. Теды сѹдѹ нашъ асесорский, если таа апелацѹиа тут ѹ сѹдѹ нашего задворного маеть быть попирана албо нѣ, до нас на релацѹи сѹдовъ нашихъ взял. За которым взятѣм тоє справы, кгда ѹ судов наших власных преложона намъ была, в рокѹ теперешнемъ мца апрѣля четвертого дна ѿ кашталанна галицкого, старосты нашего вѣницького ѹрожомыи Юреи Рыминский, воиский лѹцкий, и шляхетнымъ Станиславъ Преворский домовалисе, ижъ таковое апелацѹи, гдѣ шло ѿ добра королевские, сѹдѹ земский Вѣницький слушне до нас допѹститъ мѣль, до того, же тоє апелацѹи задворное трыбунал ничего не ѹближил; а сѹдѹ земский Вѣницький и княз Горский через ѹрожомого Миколаа Гѹлевича, городничого киевского, и Матѣя Важинского за мощью зѹполною на зыскъ и стратѹ, имъ даною², ижъ тѹт ѹ сѹдѹ нашего тои справе ѿдъ сѹдѹ земского Вѣницького, тако ѿ добра дедичные, земские, апелацѹиа слѹшне не есть допѹщона с тыхъ прычинъ, ижъ староста вѣницький по тои апелацѹи нигдѣ апелацѹи не чинил, а ижъ то есть справа ѹчинькова ѿ выбитье, котораа нигдѣ иньдеи, ѿдно до кгродѹ албо до земьства плацъ и належность маеть, чога доводил³ з статѹту з роздѣлѹ четвертого артыкулѹ шестдесятъ девятого, докладаючи и того, ижъ таа справа з⁴ с трыбѹналѹ // на иньквизицѹю выточиласе; зачимъ просил⁵ волности. Мы, бачечи, ижъ таа апелацѹиа, тако тыкаючасе добрь нашихъ королевскихъ и тако то сѹдѹ трыбѹналский острѣгль,

Узнали есмо, ижь мѣла быти до нас допущона а затымъ попирана быт маеть. Прото, сторонамъ далеи поступоват наказавши, до дрѹгоє нѣное сесеи ѡдложили есмо. Дѣна тогды нинешнего апрѣля пятого ѡд кнѣза Горского поведано, ижь южь по томъ всказе нашом не староста вѣницкии, але кнѣз Горьскии, тако дедичь, ѡ рѣчь головную, то есть ѡ выбитьє з спокоинога держанѣ з маетности своеє дедичное Глинска есть поводом. А ижь таа справа роздвоилася, такъ тѣтъ до дворѹ нашего, тако до трыбуналѹ Любельского, до которого ачьколвекъ под ѡбороною сам^б же староста вѣницкии апелевал, зачим тут на тот час, не маючи ѡ то належности мѣстца и сѹдѹ и жадных листовъ ани доводовъ, просили ѡ дылацью албо ѡдкладъ на показанє листовъ и доводов, с которых се покаже, ижь тые добра Глинскъ сун его власные дедычныє, а не наши королевскиє, и же ихъ в спокоиномъ держаню и ѹживаню, тако земскихъ, кнѣз Горскии с продками албо перед держачими своими былъ и з нихъ есть выбить. А ѡд старосты вѣницкого поведано, ижь то сун добра наши, до староства Вѣницкого належачие, на которых за позволенєм нашим мѣстечко ѡсадил. А такъ мы с пѣны радами нашими, на тот час пры бокѹ нашомъ бѹдѹчими, прыхилаючися до звычайу права посполитого, ѡдкладѹ албо дылацьи на листы и доводы, с которыхъ бы се то показало, ижь тые добра Глинскъ сун его власные дедичные и в посєсыи ихъ был⁷, то есть ѡд даты нинешнего декретѹ нашего до ѡсминадцать недѣль позволяємъ. На которыи то час рокъ ѡбѹдвѹм сторонам там, гдѣ на тот час двором нашимъ // щасливе постановени бѹдемо, перед сѹдом нашимъ заховѹемы моцью того декретѹ нашего. До которого налѣпшѹю вѣрѹ печать короннѹю прытиснѹть розказали есмо. Писанъ ѹ Варшаве рокѹ Божого нарожена тисєча шєстсотъ першого мєца апрѣля пятого дѣна.

Petrus Tylicky, ep(iscop)us
var(mensis), R. P. vicescancella(rius)

Справа того ж
Zachariasz Jelowicky

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 202, л. 97–98 об. Оригінал.

¹⁻¹ Написано над рядком іншою рукою. ² даные. Після цього напрошується домовалисе. ³ доводили ⁴ з зайве. ⁵ просили ⁶ сам ⁷ Ідеться про кн. Юрія Горського.

№ 345

1601 р., травня 2. Люблін. –

Впис у книгу коронного трибуналу листів короля Сигізмунда III про звільнення брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського від викликів за позовами на будь-які судові сесії на час його місії як посла Речі Посполитої до Кримського ханства і на дванадцять тижнів після повернення звідти (1601 р., березня 15 і 25. Варшава)

Выпис с книгъ головныхъ трибунальскихъ воеводства Волынского

Лѣта Божого нарожена тисеча шестсот первого мсца маа второг(о) дня
Перед нами, депѹтаты судѹ головного трибуналь Любелского, на рокъ
теперешнии тисеча шестсот первыи зо всихъ воеводст[в]ѹ выбранными и
высажонными, ставши обличне ѹ судѹ нынешнего, ѹрожоными пан Лаврин
Песочинский, подкомории браславский, секретар короля его млтѹ, положил два
экземпты ѿт его королевское млтѹ, емѹ, ѹако посло[ви] до цара перекопѣског(о),
на тот час ѹже, [ѹако тые экземпты светчат], едѹчо[з(о)], даные [...] справы
его ѿт судов вшелѹаких и просил, абы есми их пр[...]вати казали и ѿного водлѹгъ
нихъ заховали. Котор[ые есмо] приняли и до октъ нынешнихъ вписати дали. [И]
та[к са слово ѿт] слова в себе мают:

Жикгимонт Третиѹ, Божю [мстю] корол полский, великий княз литовский,
рѹский, прѹский, мазовец[ки]и, ж[о]моитский, [ифлантский и шведский, и
готский, вандалский дедичный коро]л

Всѹм вобец [и кожномѹ] зособна, кому то ведати належитъ, а звлаща сѹдом
трибунальским, земским, кгородскимъ и подкоморскимъ, и инымъ вшелѹаким
ѹрадом.

Ѳзнаимѹемъ, иж посылаемо в справахъ великихъ и важныхъ нашихъ кролевскихъ
и Речи Посполитое земскихъ ѹрожоного] Лаврина Песочинского, [подкоморого
браславского, секр[е]тара нашего, до Ѳрды посломъ великимъ [...] вше]лакие и
кождые зособна сѹдовые, на ѹакомколве[к ...] завислые и которые бы потомъ
припали ѿт [...] выимѹемо и волнымъ его ѿт нихъ чинимо, аж до звернення [зъ
тое послѹги] нѹшое и Речи Посполитое. Прото ѹпр. и верносттамъ ва[шим]
ро[с]казѹемъ], абы есте, ѿ томъ ведаючи, никакихъ переводовъ [п]равныхъ в сѹдахъ и
ѹрадовъ вшелѹакихъ на преречономъ после нашомъ ѿтрымывати никомѹ не допѹщали
и ѿткладали, заховѹючи са в томъ всемъ водлѹгъ права посполитого и повинности
своее конечно. Писан ѹ Варшаве дня петнадцатого мсца марца рокѹ Божого
нарожена тисеча шестсот первого а панована кролевствѹ нашихъ полского
чотырнадцатого а шведского ѿсмого рокѹ. Joan[nes] Zamoiski, R. P.
cancell[arius] // [...] general capit. Florian Olieszko, pisarz.

Жикгимонт Третиѹ, Божю млтю корол полский, великий княз литовский,
рѹский, прѹский, мазовецкии, жомоитский, ифлантский, и шведский, кготский,
вандалский дедичный король

Всѹм вобец и кожномѹ зособна, кому то ведати належитъ, а звлаща сѹдом
трибунальским, земским, кгородскимъ и подкоморскимъ, и инымъ вшелѹаким
ѹрадом.

Ѳзнаимѹемъ, иж посылаемо в справахъ великихъ и важныхъ нашихъ кролевскихъ
и Речи Посполитое земскихъ посла нашего великого ѹрожоного Лаврина
Песочинского, подкоморог(о) браславского, до цара перекопѣског[о] въ Ѳрдѹ.
Прото хочемъ мети и розказѹемъ, абы есте ѹпр. верностъ вѹши на тот час волнымъ
ѿного ѿт судовъ и вшелѹакихъ постѹпковъ правныхъ [во]дле констытуции до
дванадцати неделѹ по звернению се с тое по[сл]ѹги нашое и Речи Посполитое

ґчинили конєчно, з[ахо]вґючиста в том всѣмъ подлґтъ констытґцѣи и сего листу н[ашого. Писа]н ґ Варшавѣ лѣта Бжого нароженѣ тисеча шестсот першого [мса марца] двадцѣт пѣтого днѣа а панованѣа кролеѣствѣ нѣших [полского чот]ырнадцѣтого а шведского ѡсмог[о р]окѣ. Z[achariasz] Jełowicki. [...] 2[...] есть в[...] . Пи]сан ґ Люблинѣ.

Печатка

W. Huliewicz, woiewodstwa
wołynskie^o deputat, mр.
Michael Hulewicz de Zaturec,
braclawski depu(tat), ma ppr.

Joannes Wodzinski, [...],
deputatus, mр.
[...]. .
Юрем Овлучимьскии, писар, mр.
Корыкговаль с книгами
Грґзевичь, mр.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 6–6 зв.
Засвідчена копія. Те саме: Biblioteka Narodowa w Warszawie, oddz. rękopisów,
sygn. 3086 III, k. 25 v. (королівський лист від 25 березня 1601 р.).
Незасвідчена копія польською мовою.

Ретесту:

Roku 1601 d. 3 maii. Wpisanie exemptow Krolia Je^o Mci do act tribunalskich
w sprawach podkomorze^o braslawskiego.
Ani wyczytac mozna.

Там само. Спр. 4050 II, арк. 7 зв.

№ 346

1601 р., травня 13. Замостя. –

Лист канцлера і гетьмана великого коронного Яна Замойського до брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського з порадою, у відповідь на сказане в листі останнього до нього, що він, Л. Пісочинський, не може виїхати як посол до Кримського ханства, оскільки трибунал не звільняє його на час цього посольства від виклику на свої засідання, звернутися листом до короля по його лист до членів трибуналу стосовно необхідності цього звільнення, з зазначенням, що він, Я. Замойський, звертається листом у тій самій справі до великого секретаря з тим, щоб той представив її королю

Mściwy panie podkomorzy

Zalיעiwszy zyczliwe sлужby swe w łaske w. mci etc.

Isz wm. raczisz pisac, ktorys w poselstwie od Je^o Kro. Mci do Cara Tatarskie^o posłany iest, exemptu v sądu niechcą przyiac i ze iuz w the droge odprawiony bedac, chciałbys iechac, tylko spraw swych nie mozes tez odbiegac y raczys sie wywiadywac, co bys miał z tem czinic, tedy ia inaczei nie rozumiem, iedno zebys wm. // do Je^o Kro.

Mci posłał co naprzedzey, proszac, aby w tem Je° Kro. M̄cz raczył dac list swoi do Ich Mciow panow Trybunalistow. Piszcie ia toz do Je° M̄ci X. sekretarza wielkie°, aby to vnizenie Je° Kro. M̄ci przelozył, który list posyłam. Z tem powtore zyczliwe służby swe zaliccam w. mci. Dan z Zamoscia 13 may 1601.

Wm. zyczliwy przyiaciel
Jan Zamoyski

Biblioteka Narodowa w Warszawie, oddz. rękopisów, sygn. 3086 III, k. 27–27 v.
Незасвідчена копія.

№ 347

1601 р., травня 14. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського воеводи і кременецького старости кн. Януша Збаразького про безпідставне звинувачення його брацлавським підкоморієм Лаврином Пісочинським у захопленні ґрунтів Жорнищського маєтку

Выпис с книг справ головных трибуналских воеводства Волыньского

Лѣта Божог(о) нароженя тисеча шестсот первого мѣца маа четвертогоднадцат дѣня

Перед нами, дѣпѹтаты сѹдѹ головног(о) трибуналѹ Любелского, на рокѹ теперешнии тисеча шестьсот первыи зо всех воеводствѹ Короны Полское обраными и высажоными, кгда се приточила справа за позвом, на трибунал теперешнии воеводства Волыньского вынесенным, в справе межи велможным п̄ном его мл. к̄нжатем Гданѹшом Збаразским, воеводою браславским¹, старостою кременецким, поводом, з одное, а ег(о) мл. п̄ном Лаврином Песочинским, подкоморим браславским, позваным, з дрѹгое стороны, ѿ то, ижѹ што часѹ недавно прошлого мел² с позваным² с поводомъ справѹ ѿ розници кгрѹнтѹ имениа своего Жорнисча, з одное, а имениами и добри поводовими сыновѹ его мл. ³Денилковских, Короваевских и Немировских³, з дрѹгое стороны, ѿ што декрета и поступи правные были запли. А потомъ позваныи, не припѹскаючи тое справы с поводом на розсѹдок правными, ѿные розници и деференцие все, межи тыми кгрѹнты и добри их деючие, для ѹспокоеня их и ѹчиненя граници межи речонными добри на розсѹдок кѹ знане⁴ приател зобопольных, то ест п̄на Юриа Черленковског(о), воиског(о) браславского, з рѹки поводовое стороны, а пана Гдна Бокиа Печифостског(о), подкоморог(о) володимерского, з рѹки позваног(о), такъже и сѹперарѹбитра п̄на Петра Лаща, спольне черезъ них до тог(о) всег(о) обраных, припѹстили и то все им и россѹдькови их в моцѹ дали, записавши и ѿбликговавшиа себе зо всих сторонѹ под закладами десети тисечеи золотых полских, што бы колвекѹ тые приатели и сѹперарѹбитер в том всем кгрѹнте и розници его постановили, поступили, всказали, ѹчинили, вырекли

и рассудком своим меж ними знашли, заграничили, до того се подписали и запечатовали, то все вечными часы здержит, выполнители и границы, через них усыпанных, ничим не взршат, от вырокѹ и декретѹ их не толко апелеват, але оного ничим а ничим не подносит, жадного рекурсѹ до справы себе в том всем не оставяючи вечными часы, тако ширеи тот запис або компромис их около тог(о) всег(о) в себе обмовлаеть. Тогды, кгда тые приятели их и суперарьбитрь водле тог(о) листу компромису их сторон на час и местце, назначоное на розницѹ тых кгрунтовѹ их, зъехали, оные все розници и деференцие меж тыми кгрунты и добри згодне и одностайне де//кретом и выроком своим розсѹдили и границы всказали, копцами и знаками засыпали, ѹтвердили и вечным покои в тым всем ѹчинили, и им то все держать под тым закладом, вышѹ речоным, в записе их помененом, приказали, и до того се всег(о) подьписали и запечатовали, и им, обеюм сторонам, декрета свое роздали, то пакъ позваныи, пропомневши тог(о) компромисѹ добровольног(о) записѹ своег(о) и декрету тых сѹдеи полюбовных и над слѹшност самѹю повода, снать, привести хотечи ѹ вонтпливост, компромис свои и декрет компромисарскии, и границы, через них засыпанные, до поднесения и скасованья того всего актѹ компромисарского и границы, через тых сѹдеи полюбовных ѹчиненных и ѹтвержонных, первеи до сѹдѹ головного трибунальского, а потом и на сеимѹ близко прошлыи позывал и трѹдност задавал, и инпедымент чинил, за што позваныи водле листу добровольног(о) записѹ, компромисѹ своег(о) поводови в зарѹки, в нем описанные, десет тисечеи золотых польских попал, до которе⁵ сказана зарук повод позваног(о) на рокѹ, вышеи означонныи, перед сѹд нынешнии трибунальскии запозвал, тако ширеи и достаточнееи тот позовѹ в себе обмовлаеть. ⁶На рокѹ тогды нынешним, за тым позвом, вышеи помененым, припалом, постановившися очевисто ѹ сѹдѹ, поводоваа сторона ег(о) мл. пан воевода brasлавскии через ѹмоцованого своего шляхетного Мартина Краевича⁶. А от позваног(о) пна подкоморого brasлавского ѹмоцованыи его панѹ Каспер Брезиньскии, з моцю, емѹ от позваног(о) до тое справы на писме даною, озвавшися, показал лист ег(о) королевское мл. с печатью коронною и с подписом рѹки его королевское мл., в котором его королевская млсть писат рачи, ижѹ панѹ подкомори brasлавскии в поселство до Орды в справах, потребах Речи Посполитое есть посланыи, выимѹючи его на тот час от вшелаких правѹ и сѹдовѹ, где бы кольвекѹ ѹ што был позваныи, тако ѹ том ширеи в листе ег(о) королевское мл. описано и доложено ест. А поводоваа сторона моц и ѹмоцованог(о) неправного бит ѹказовала и просил⁷, абы тот екземптѹ и ѹмоцованыи на сторонѹ был отложонѹ. И ѹ то меж собою контроверсие свое широце вносити просили, абы каждыи при оборонах своих был захованѹ. Сѹд нынешнии головныи трибунальскии, бачечи то, иж иде до екземптѹ, теды суд⁸ слѹшнѹю моц наидѹет до тог(о), иж се теж с того ж екземптѹ показѹе, же позваныи ест в поселстве посланыи на послѹтѹ Речи Посполитое. Теды суд нынешнии, тот екземптѹ принявши, оног(о) позваног(о) на тот час волным чинит от рокѹ а тѹю справѹ завешаеть до звернения с тое

послѹги за шест недел и рокъ завитыи без припозву // на трибунале Любелском в которомкольвекъ воеводстве, такъ коронном, тако Волынскомъ, Киевскомъ, Браславским, которое ѿдно по зъверненью с тоє послѹги его и по выистью шести недел сѹжноно бѹдетъ, кгда ж до записѹ идетъ, заховѹеть и заховал. И то все для памети до книгъ справъ головныхъ трибунальскихъ воеводства Волынского ест записано. С которых и сєсь выпис ест выдан. Писан ѹ Люблине.

Печатка

Franciszek Crassinski, castellanus
cie(chanowski), marsalcus
Albertus Bielski, not(arius)
c(astrensis) petric(oviensis),
deputatus pal(atina)tus siradzien(sis)

Alexander Zahorowski,
deputat wolynski, mр.
Michael Huliewicz,
deput(at) braclaw(ski),
ręką własną
Юрии Ѡвлучимъскии, писар
Корыкговаль Грѹзевичъ, mр.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 13–14.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4110 III, арк. 10–11. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Петесту:

Anno D(omi)ni 1601 d. 14 maii. Decret miedzy p. woiewodą brasławskim a p. podkomorzum o ехempt Kro(la) Je^o Mci.
O podniesienie.

Там само. Спр. 4050 II, арк. 14 зв.

¹ браславским   ²⁻ ² позваными   ³⁻ ³ Данилковскими, Короваєвскими и
Немировскими   ⁴ знаню   ⁵ которого   ⁶⁻ ⁶ Речення не закінчене.   ⁷ просила
⁸ Зайве слово.

№ 348

1601 р., червня 7. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою кн. Юрія Друцького Горського про те, що з речей його підданого Васька Костюковича, коли він їхав через містечко Гулівці на ярмарок до Прилуки, Богдан Коцюб Якушинський, власник Гулівців, незаконно взяв 10 злотих мита

Роспис с книгъ справъ головныхъ трибунальскихъ воеводства Волынского

Лѣта Божого нароженія тисѹа шестсот первого мєца июня сємого д̄ня

Перед нами, депутаты судѹ головного трибуналу Любелского, на рок теперешнии тисѹа шестсот первыи зо всѣх воеводствъ Короны Полскоє

обраными и высажонными, приточиласе справа з реестрѹ судового межи ўрожоным князем Юремь Дрѹцким Горскимъ, поводом, а шляхетнымъ Богданом Коцюбом Гѹкушинским, позваным, а то, иж в року прошлом тисеча шестсотном, кгда подданыи поводовъ Васко Костюкович ехал через местечко позваного Гѹлевыцы до Прилуки на ѹрмарокъ, теды позваныи мимо констытуцыи ѿ того подданого поводового в мыте золотых десѹт ѿ речеи тых, што вез, неправне взял, за што ѹ вину, в констытуцыи ѿписанои¹, попал, ѿ што повод до судѹ трибуналского позваного запозвал, ѿ чом ширеи позовъ менованыи в себе ѿбмовлаѹет. На року теды нинешнем, за тым позвом припалом, постановившися ѿчевисто ѹ судѹ нинешнего трибуналского, ѿт повода ѹмоцованыи его шляхетныи Матфеи Прибинскии а ѿт позваного пан Григореи Бабуза, писар кгородскии виницкии, за моцми достаточными в тои справе межи собою росправу мели и ѿ належность форѹм контровертовали. С которых контроверсыи ихъ суд нинешнии головныи трибуналскии вырозѹмевши а видечи то, иж не позывал² до кгородѹ ани до иншого жадного ѹрадѹ коронного, але просто на трибунал под суженемъ воеводства Волынского, где се вшитки справы ѿтправуют, теды суд нинешнии форѹм наидѹет, а стороне позванои поступовати наказѹет. А в поступку сторон суд нинешнии належнѹю справу наидѹет и позваному ѿтповедати наказѹет. А в ѿтповеданю суд нинешнии скутечне ѿтповедат наказѹет. А в скутечном ѿтповеданю суд нинешнии наказѹет, абы позваныи присегу на том ѹчинил, ѹко жадного мыта ѿт подданого поводова не брал и шкоды // ему не ѹчинил. А иж се таѹ справа точит ѹ воеводстве Волынском³, которыхы⁴ пре⁵ ѿдлеглост такъ прѹдко зѹехати не может, теды суд нинешнии тѹю присегу до недел шести ѿткладаѹет и рок ѿбима сторонам ѹ воеводстве Браславскомъ, Киевскомъ або Волынском, которое с тых першеи сужоно будет, заховуѹет. И то все для памяти до книг справ головных трибуналских воеводства Волынского естъ записано. С которых и сес выпис естъ выдан. Писан в Люблине.

Печатка

Jędrzey Maslowsky, deput(at),
chorą(ży) wielun(ski), mp.
Jędrzey Fredro [...] na Sochubyczach,
deputat wojewodztwa ruskiego, własną

Mikołaj [...]skj,
dep(ut)at wojewodz(wa)
kijowskiego, mp.
Юреи Ѽвлучимьскии, писарѹ
Корыкговаль Грѹзевичѹ, mp.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 29–29 зв.
Засвідчена копія.

Ретеста:

W Lublinie 1601 10 julii. Międy xięciem Druckim a p. Jakuszynskim. In
causa chłopa pograbienia w Huleiczach juramentum seu evasio.

Там само. Арк. 30 зв.

¹ описанью ² Идется про позивача. ³ Дали відсутній фрагмент тексту. ⁴ Про кого йдеться? Про позваного чи позивача? ⁵ през

№ 349

1601 р., між 28 квітня і 10 червня. –

Запис у “Посольській книзі Лаврина Пісочинського” про те, що останній не міг виїхати з Любліна як посол до Кримського ханства, тому що в трибуналі його не звільняли від викликів на судові засідання на час посольства, а брацлавський воєвода як член трибуналу чинив йому безпідставні труднощі

W Lublinie odprawiwszy sie z skarbu, nie mogł wyiachac w droge, // bo w trybunale exemptow nie przymowano i p. woiewoda braclawski, bedac sam tribunalistą, tego posła około trzech niedziel zatrudniał był niesłusznie.

Biblioteka Narodowa w Warszawie, oddz. rękopisów, sygn. 3086 III, k. 40.
Незасвідчена копія.

№ 350

1601 р., червня 10. Кам'янець-Подільський. –

Лист Лаврина Пісочинського до короля Сигізмунда III в тій його частині, де сказано, що він, Л. Пісочинський, зі значним запізненням виїхав з Любліна як посол до Кримського ханства, бо в трибуналі його не звільняли від викликів на судові засідання

Z iako trudnością z Liublina odprawiłem się, gdzie exemptow W. K. M̄ci na Tribunalie przymowac nie chciano i czas zwłoczono, tom W. K. M̄ci, panu memu M(łosciwem)^y przez pierwsze pisanie moje oznaimił.

Biblioteka Narodowa w Warszawie, oddz. rękopisów, sygn. 3086 III, k. 41.
Незасвідчена копія.

№ 351

1601 р., червня 17. Вінниця. –

Квит поборці Брацлавського воєводства вінницького гродського судді Михайла Ласка про сплату брацлавським підкоморієм Лаврином Пісочинським побору з містечка Жорниці згідно з ухвалою Варшавського сейму 1601 р.

Михаило Ласко, судѣа кгородскии вѣницкии, поборца воєводства Браславског(о)

Ознаймую симь моим квитом, ижь его мл. пан Лаврин Песочинскии, подкомории браславскии, водле ўхвалы сеиму валного Варшавского в року

теперишгнемъ тисеча шестсот першомъ ѿдал мнѣ побор его королевское мл. через воита своего жорниского Матыса Наропинского з ымена своег(о) местечка Жорницъ, то ест ѿт мешан маетнисиших з д[о]му ѿт чоловѣка тридцати по грошеи дванадцати, ѿт мешан 8 [...] чоловѣка патидесат по грошеи шести, ѿт попа золоты[х ...] полских, ѿт мелника ѿт двух кул мучных дорочных по грошеи дв[анадц]ати, ѿт кола ступного грошеи пат. В чом та зверху помен[еного е]го мл. п̄на подкоморего браславского квитую и волным чине[ню ... п]одад есми его мл. п̄ну Лаврину Песочинскому, подкоморем[у браслав]скому, сес мои квит з моею печатю и с подписом властное руки. [Писан] 8 Вѣници року Божого тисеча шестсот першом мсца и [юна 1]7 [д]на.

Печатка

Власною рѣкою

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 Ц, арк. 23. Оригінал.

Ретеста:

A. 1601 d. 17 junii. Quit poborowy pana Laskow zorniski o oddanie poboru z Zornisz.

Там само. Арк. 23 зв.

№ 352

1601 р., червня 27. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою Семена Шандиrowsького про неповернення підданих, які втекли з частини сіл Шандиrowa і Тростянця до міста Жорниц

Юреи Струс с Комарова, кашталан галицкии, староста вѣницкии и звиногородскии

Уроженому его млсти п̄ну Лавринѣ Песочинскому, подкоморому браславскому.

Жаловал в судѣ кгородского Вѣницкого земенин воеводства Браславского пан Семен Шандыровскии на в̄шу мл. ѿ том, иж, деи, в року прошлом тисеча патсот девятдесат девятом подданые ѿчизные п̄на Семена Шандыровского з села Шандырева, з части его, на име Іаков, Педор Демкович, Иван Росолишин зят, Гаврилиха вдова, Матеи Ковтуноватыи, Андрии Скоробогатыи, Петръ Ющенко, Ідрема Хрул, з жонами, з детми, с конми, з быдлом и зо всѣми маетностам[и] своими повтекавши, мешкают во именуемл. сезде, 8 воеводстве Брас[л]авском лежачом, в месте Жорницях. А потым в тым же року подданые п̄на Семена Шандыровского з части имениа его з села Тростен[ц]а на име Илашъ з братом своим Андрием а Гапоном, з жонами,

з дѣтми, з конми, з быдлом и зо всѣми маѣтностями своими повтекавши прочь, мешкают во имену вмл. в мѣсте Жорнищах. Так теж в року тисеча шѣстсот первомъ подданые его с тых же именеи его, з части его Шандырева и Тростенца, на име Савка [Г]ковенко, Васил, Федко, Иважно, Педор, Павло, Микита, Ан[др]ѣсь, Богушь, Исаико, Трохим, Стецко, Сергии, Лукьян, Се[м]ѣнь, з жонами, з дѣтми, с конми, з быдломъ и зо всѣми [маѣ]тностями своими повтекавши прочь, мешкаю[т во им]еню вмл. мѣсте Жорнищах. Которых, деи, вмл., до менованого мѣста [Жорн]ищъ принявши над право посполитоѣ, п̄ну Сем[е]ну Шандыровскому выдати не хочешъ, в чом он, маючи от вмл. жал, кривдѣ и шкодѣ, сим позвом позывает. Прото приказѣю, абы вмл. передо мною, а в небытности мое[и] ино перед судом кгородским Вѣницким на рочках кгородских веницких, которы[е] в року теперешнем шѣстсотном первомъ мѣца июла тридцат первого д̄ня припасти и сужоны быти мают ѣ Вѣницы, яко на року завитом, сам стал и, тых всѣх менованых подданныхъ збегов з жонами, з дѣтми, з конми, з быдломъ и зо всѣми маѣтностями ѣ судѣ поставивши, п̄ну Семенѣ Шандыровскому выдал або за кождого, яко за збега, шацѣнком, в констытуцыи описаным, по петсот гривен гршеи заплатил и в том се п̄ну Семенѣ Шандыровскому ѣспра[ве]д[ли]вил. Писан ѣ Вѣницы рокѣ ДХА м̄сц[а июня КЗ] д̄ня.

Позов

Печатка

Грегореи Бабуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 64.
Оригінал.

Рецесту:

Staniaław [...]awski, ieneral wojewodstwa braslawskiego, miessacza iunia dnia triczetego po pana Piasoczynskiego.

Pozew od p. Szandyrynskigo (!) po jmp. Lawryna Piasoczynskiego o zbiegi p. Szandyrynskigo (!) ze wsi Szandyrewa do Zorniszcz p. Piasoczynskiego. Anno 1601 d. 27 juny.

Там само. Арк. 64 зв.

№ 353

1601 р., липня 25. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою Павла Жоховського як доживотного володільця і белзького воеводи та галицького старости Станіслава Влодека як дідича про неповернення підданих, які втекли з села Онацківців (Подільського воєводства) до міста Жорнищ

Запис возного енерала Андрія Трембицького про те, що він 28 липня 1601 р.
(відніс цей позов до міста Жорнищ)

Юреи Струс с Комарова, кашталан галицкии, староста вѣницкии и
звиногородскии

Уроженому его мл. пану Лаврину Песочинскому, подкоморому браславскому.

Приказую, абы вша мл. на рочках кгородских вѣницких, которые в року
теперешнем тисеча шестсот первомъ мсца сентебра одиннадцатог(о) дна
п[ри]пасти мают, сам обличне и завите у дворе его кр. млт[и у] Вѣници стал,
на жалобу и правное попиране Урожено[з(о)] пна Павла Жоховскоз(о), яко пна
доживотного села Онацков[е]ць, а велможного пна Станислава Влодка, воеводы
белского, старосты галицкоз(о), того жь села Онацковець, яко пна дедичного,
Усправедливил. Которыи вшу мл. веспол зь ег(о) мл. пном воеводою белским,
яко пном дедичным, позывает о то, ижь подданые его властные доживотные а
ег(о) мл. пна воеводы белского, яко пна дедичного, з села Онацко[в]ець на име
И[ва]нко Рудыи, Павликъ сын Иванков, Курило зм того ж Иван[ка, Гара]сим
Шипов сын, з жонами, з детми, с конми, з быдло[м] и зо всеми маестностями
своими до имена вмс. места Жорнищъ, у воеводстве Браславском лежачо(о),
прочъ утекли и тепер там зь вмс. мешкают, а вмс. тых менованых подданных
тому акторови выдати не хочеш. Прото абы вша мл. на року помененом стал и
тых подданных менованых тому акторови выдал або в невыданю их за кожного
збегу зособна водлугъ констытуцыи по патисот гривен гр. полских заплатиль
и во всем се на жалобу тому акторови Усправедливил. Писан у Вѣници року
тисеча шестсот первого мсца июля двадцат пятого дна.

Позов кгород. вѣниц.

Печатка

Грегореи Бабуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 31. Оригінал.

Року 1601 мсца июля двадцетъ осмого дна.

Андреи Трембицкии, возным
енерал, рѣкою власною

Там само. Арк. 31 зв. Оригінал.

Ретесту:

О збегу, тые суть мои властные от лет 1601.

До Жорнищъ от пна Жоховского.

Pozew od pana Zochowskiego po p. Piasoczynskiego o zbiegu z Onaskowic
do Zornisz. Anno 1601 d. 25 july.

Там само. Арк. 31 зв.

1601 р., вересня 7. Вільно. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою кн. Юрія Друцького Горського про вибиття його галицьким каштеляном і вінницьким старостою Юрієм Струсом з Коморова з володіння Глинським маєтком

Декрет межи кнзем Горским а паном галицким ѿ Глинскъ

Жикгимонтъ Третии etc. //

Ќзнаимѹемы etc., ижъ ѿко єсмо перьшим декретом нашимъ з одеслана сѹдѹ головного трыбѹнальскаго Любелског(о) в справе межи ѹрожоними¹ кнзем Юрьемъ Дрѹцкимъ Горским, поводом, а ѹрожоним Юрьемъ Стрѹсомъ с Коморова, кашталаном галицким, старостою нашимъ вѹницким, позваным, ѿкобы ѿ выбитє кгвалтовное з спокоиногo держанья кгрѹнту и городища Глинска дьлацьи албо ѿкладѹ сторонѹ поводовои на листы и доводы, с которых бы сѿ показало, ижъ тые то добра Глинскъ сѹт его власные дедичные, позволили и сторонам ѿбѹдвѹм рокъ за недѣл ѿсмѣнадцат перед нами сѿ становит назначили, ѿко ѿ том преречоним декрет нашъ ширєи ѿбмовлаєт. На рокѹ тогды нинешнем сѹдов нашихъ власныхъ с тоє жъ рылацьи и назначєнья рокѹ припадаючим, стороны преречные, поводовоа через шляхєтнoгo Григоря Папинског(о), а позванаа через шляхєтнoгo Федора Ласка,² ѹмоцованєе свои², ѹказовала³ листы певные дѣльчие, которыми выводила, же тые добра, ѿ которые споръ идєть, малжоньцє повода кнзя Горского правом дедичным належатъ; поводовая⁴ зас сторона певными также листы и сведєцъствы, же добра тые до староства нашoгo Вѹницкoгo приналежатъ, ѿказовала и доводила. Мы с пны радами нашими, пры бокѹ нашом бѹдѹчим, прослѹхавши выводов и споровъ сторон ѿбѹдвух, бачєчи то, ижъ што сѿ ткнєт выбитѿа с тыхъ добрѹ, ижъ поменєныи кнзя Горский в посєсыи ихъ єсть, ѿ чом ѹмоцованыи его справѹ нам дал, прото ѿ поменєное // выбитєе, ничего не сказѹючи, справѹ тѹю ѿ лепшост права тоє маєтности на соимъ валнымъ блѣзко прышлым ѿдволаєм и сторонам ѿбѹдвѹмъ рокъ на том же соимє шостoгo днѿ ѿд зачатѿа его назначаемъ. Але ижъ не ѿдна таа маєтность и добра тым именемъ албо прозваниемъ Глинскъ може быт названа, абы єсмо на прышлымъ соимъ и рокъ, через нас назначоним, тым достаточнєишѹю вѣдомост ѿ добра тых⁵ и положєню ихъ и ѿ иньшихъ ѿколичнoстахъ мѣть могли, прото ревизоры наши для скѹтєчнoгo вывєдєнѿа сє и выпытанѿа там зослат ѹмысливши, ѿко жъ ихъ назначаемъ тым декретом нашимъ ѹрожоныхъ Юрия Черлєньковскoгo, браславскoгo, и Гнєвоша Стрыжовскoгo, вѹницкoгo, воискихъ, которыми росказѹємъ, абы ѿд даты декретѹ нашoгo нинєшнєгo за недѣлъ дванадцѿт до добрѹ преречоныхъ Глинска зѿехали и там сє скѹтєчнє, если сѹть ѿкиє иньшиє добра и гдѣ которые бы тым назвискомъ Глинскъ звано, довѣдали, до того, хто здавна тые маєтности, ѿ которые спор идєть, держал и ѹживал. А штоколвєкъ в тои мѣрє довѣдаюцѿа, через лист свои завартыи нас нехаи вѣдомыми ѹчинѿт моцѹю тогo декретѹ нашoгo,

которыи для лепшое вѣры под печатю коронною выдат сѣмо росказали. Писанъ ѱ Вилни рокѱ Бжог(о) тысеца шестсот первого мсца сентѣбра сѣмог(о) днѱ, панована кр. нѣших полского четвѣртогонадцат а шведского ѱмого рокѱ.

Petrus Tylicky, ep(iscop)us
var(mensis), R. P. vicecanc(ellarius)

Справа того ж
С. Michałowski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 202, л. 106 об.–107 об. Оригинал.

¹ѱрожным ² ѱмоцованых своих ³Идется про поводуу сторону. ⁴позванага
⁵тыѣ

№ 355

1601 р., вересня 13. Винниця. –

Декрет Винницького гродського суду в справі за скаргою Павла Жоховського як доживотного володільця і белзького воєводи та галицького старости Станіслава Влодека як дідича про неповернення підданих, які втекли з села Онацківців (Подільського воєводства) до міста Жорнищ, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Выпис с книг кгородских воєводства Браславского виницких

Лѣта Божог(о) нароженѱа тысеца шестсот первого мсца сѣнтѣбра третогонадцать днѱ

На рочкох сѣудовых кгородских виницких, которые в рокѱ теперешнем, звышь писаном, мсца сѣнтѣбра первогонадцать днѱ припали и сѣудовне ѱтправованы были, перед нами, Григорием Чечелем, подстаростим, а Михаилом Ласком, судею, вриадниками сѣудовыми кгородскими виницкими, кгда се приточила справа за позвом ѱрожног(о) пѣна Павла Жох[о]в[ског(о)], како пѣна доживотног(о) села Онацковецѱ, повода, з одноѱ¹, а ѱрожным его мл. пѣном Лав[рином] Песочинским, подкоморим браславским, позваным, з дрѱгоѱ стороны, в которой справѱ [повод], сам бѱдѱчи ѱчевисто и через ѱмоцованого своего пѣна Петра Бромирског(о) да[вши сторо]нѱ позванѱю до права через возного приволат, по которог(о) приволатѱа поднесѱ², п[о поз]ваног(о) выданыи, которыи так са в себе маѱт: [...]³

А по вычитаню того позвѱ сторона поводава, доведши [рокѱ] и положѱна позвѱ, слѱшнѱе ведле права просила, абы се позваныи на позов се сп[равовал]. Где тѱ⁴ же ѱзавышѱсе и ставши ѱчевисто, ѱмоцованыи ѱт стороны поз[ваной] Николаи Кголембиевскии поведил, иж его мл. пан подкоморыи браславскии на т[от час] на послѱзе его королевское милости и Речи Посполитое до ѱрды посланыи. [И ѱка]зал экзѱмпть, то ѱст листь, которым се его мл. пан подкоморыи закладаѱт послѱгою Речи Посполитое посланыи до ѱрды. А

Указавши то, просил, абы его мл. пан подкоморыи на тот час от року волным ўчинен⁵ и жадного всказѹ на его мл. стороне поводовои⁶ абы суд не чинил. Протнѣ чомѹ и актер ничего не контрадикувал. Тѣды и суд кгородскии Виницкии таковое дылацции его мл. пнѹ подкоморемѹ позволил // и наказѹеть, абы его мл. пан подкоморыи по зворочѣню з Орды за дванадцат недѣль на рочках кгородских вѣницких, которые бы по тых дванадцати недѣлах першиѣ сѹжоныи были⁷. На которых то рочках кгородских виницких их мл. обоѣ сторона, так поводава, тако и позванаа, за тым позвом без жадного припозвѹ рок певныи и завитыи такии, такии на сѣс час был, и на он час мети мают, однакъ не ўближаючи обѹдвумѹ сторонам постѹпкѹ правного. И то для памяти до книг кгородских виницких записати казал. С которых и сѣс выпис под нашими печатми есть выданѹ. Писан ѹ Виници.

Дві печатки

Грегореи Бабуза, писар
Корыкговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 39–39 зв.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4105 III, арк. 7–7 зв. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Ретести:

A^o 1601 d. 13 7bris. Decret grodz(ki) winicky, co diliaty dopuszczono.

Panu Piasoczynskiemu w sprawie z panem Zochowskim o zbiegi z Onackowiec do Zornisz. Z grodu winnickiego.

Pozew pana Zochowskiego po p. Piasoczynskiego o zbiegi z Onackowiec do Zorniszcz.

Там само. Спр. 4050 II, арк. 39 зв.

¹ Далі напрошується межи ним. ² Далі має бути позов. ³ Наведений дали документ ідентичний документу № 353. ⁴ тут ⁵ Далі має бути был. ⁶ позванои ⁷ Далі напрошується стал.

№ 356

1601 р., жовтня 29. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою Микити Олехновича Дешковського про неповернення підданих, які втекли з частини села Дешківців до міста Айсина, маєтку краківського каштеляна, черкаського, канівського, білоцерківського і богуславського старости кн. Януша Острозького як дідича і Станіслава Єрдана з Заклічина як доживотного державці

Видимус с книг кгородских воеводства Браславског(о) веницких

Лѣта Божог(о) нарожена тисеча шестсот первого мсца октебра двадцат девятого дна

На рочках судовых кгородских веницких, которые в року теперешнем, звыш писаном, мсца октебра двадцат третег(о) дна припали и сѣдовне отпрапованы были, перед нами, Григорем Чечелем, подстаростим, а Михаилом Ласком, судею, вриадниками судовыми кгородскими веницкими, кгда се приточила справа за позвом земенина воеводства Браславског(о) шляхетного пна Микиты Олехновича Дешковског(о), повода, з одног¹, а велможным ег(о) мл. кнѣжатем Гданушем Острозским, кашталаном краковским, тако пном дедичным, а его мл. пном Станиславом Ерданом з Закличина, тако державцою места Аусина, позваным, з другог стороны, в которой справе повод через ѣмоцваног(о) своего пна Миколаша Кголембыевског(о), давши сторону позную² до права через возного приволат, по которог(о) приволатю поднес позов на позваных, которые так се в себе мает:

Юреи Струс с Комарова, кашталан галицкии, староста веницкии и звиногородскии

Велможному ег(о) мл. кнѣжати Гданушови Острозскомѣ, кашталанови краковскому, старосте черкаскомѣ, каневскому, белоцерковскому и богуславскому, тако пну дедичному, а ѣрожомѣ пну Станиславѣ Ердану з Закличина, тако державци места Аусина.

З вирхности ѣрадѣ моег(о) старостинског(о) приказѣю в. м., абы в. м. на рочках кгородских веницких, которые в року теперешнем тисеча шестсот первом мсца октебра двадцат третег(о) дна припадѣт и сѣжоны быти мают, обличне и завите ѣ дворе его кр. мл.³ Виници, тако на рокѣ завитом, ку правѣ стали, на жалобу и правное попиране земенина воеводства Браславског(о) ѣрожомого пна Микиты Олешковича (!) Дешковског(о) ѣсправедливили. Которыи в. м. позывает ѣ то, иж, деи, в року теперешнем тисеча шестсот первого подданые его мл. власные ѣтчизны дедичны с части его села Дешковец, ѣ воеводстве Браславском лежачого, Марко Сороченко, Курило а Денис Петренко, з жонами, з детми, с конми, з быдлы и зо всѣми маетностями своими до имени в. м. местечка // Аусина, ѣ воеводстве Браславском лежачог(о), проч ѣтекши, и тепер там за в. м. мешкают, а в. м. тых подданных пну Микити Дешковскомѣ выдати не хочете. Прото абы в. м. на року помененом стали и тых подданных, звыш менованных, з жонами, з детми и зо всѣми маетностями их пну Дешковскомѣ выдади албо в невиданю их такѣ, в констытуции ѣписаную, по пѣтисот гривен грѣши полских заплатили и во всем ся том ѣсправедливили. Писан ѣ Веници року тисеча шестсот первог(о) мсца сентебра ѣсмогонадцат дна.

А по вычитаню тог(о) позвѣ сторона поводаваа, доведши року и положена позвѣ, слушне вед[ле] права просила, абы се позваные на позов справовали. Где тут же ѣзавши и ставши ѣчевисто ѣ судѣ, ѣмоцваныи стороны позваног пан Петръ Злотополскии, заховавши всѣ ѣбороны правные вцале, поведил, же на

тот позов сторона позванага справоватисе не повинна, кгда ж право посполитое, артикул сорок четвертии в розделе четвертом, *Учит*, же хто маєт *Учасников* позыват, теды каждо*г(о)* маєт позват *особным* позовом, а если же *Учасников* *в* *кгрунт*, которые не на *однакое* право⁴, розказѹе право посполитое *особным* позовом каждо*г(о)* з них позыват; далеко венции, тых *особь*, которые [д]о *одное* маестности розныє⁵ право мают, розными теж *позвы* позыват потреба. Кгда ж тых *добр*, на которых *ест* тот позов положоныи, *кнжа* его *мл. пан краковскии* *ест* *дедичом*, а его *мл. пан Ердань державцою доживотным*, *иж* теды сторона поводава, не згожаючисе с *правом посполитым*, *один* позов так по его *мл. пна краковского*, *дедича*, *ако* и по *пна Ердана*, *держачо<г(о)*, положила, просил волности *од* *позвѹ* и *року*. Кгда ж если *часу иншо<г(о)* *Учит* право посполитое по *кождо<г(о)* *зособна* *особливый* позов *класт*, далеко венции под тот час *поветра* *небезпечные*, где *потреба* было для *моци кнжати* его *мл. позов* *одеи* *послат*, а *дрѹгии* при *держачим* *зоставит*, *иншие* *обороны* *правныє* *вцале* *заховавши*. А сторона поводава через *Умоцовано<г(о)* *свое<г(о)* на тые *обороны* *стороне* *позваноє* так *поведил*⁶, же *позваныє* *сут* *добре* *позваны* *одним* *позвом*, *и* *дедича* // и *посесора*⁷, *иле* *об* *одну* *реч* з *одное* *маєтно[с]ти*, *о[т]кул* *ми* *се* *кривда* *дѹет*, *позвани* *сут*, и не *потреба* мне тут *о[с]бных* *позвов* по *каждѹю* *особѹ*, бо тут не *идет* *в* *маєтност* *ани* *в* *розделок* *маєтности*, *але* *в* *збег*. А што сторона позванага тут *вносит* *оборону*, же за *одным* *позвом* не *могль* *ведати* *дедич* *про* *далекост* *дороги* и *для* *поветра*, тогды на тоє так *поведаю*, *жем* *та* *вчас* *для* *того* *положил* *позов* *за* *шест* *недел* *перед* *роком*, *абы* *обадва* *позваныє* *ведали*. И *ведают*, же *сут* *позваны*, *чо<г(о)* *та* *релацыєю* *возно<г(о)* *довождѹ*, же *вчас* *могль*⁸ *ведати*. А тут за *першим* *позвом* не *потребуєт* *самое* *особы*, *але* *может* *водлуг* *констытуции* *сам* *албо* *через* *Умоцовано<г(о)* *се* *справити*. То *показавши*, *просил* *повод*, *абы* *суд* *тую* *ексезпчыю*⁹ *стороне* *позваноє*, *ако* *неправнѹю*, на *сторонѹ* *одложивши*, *далеи* *поступоват* *наказал*. *Суд* *нинешнии* *кгородскии* *Веничкии*, *зрозѹмєвши* *с* *права* *посполито<г(о)* *и* *контроверсии* *обєюх* *сторон* *а* *видачи* *то*, *иж* *его* *мл. пан краковскии* *для* *поветрия* *в* *том* *позве* *поводовом* *ведомости* *мети* *не* *мог*, *прото* *его* *мл. пна краковского<г(о)* *на* *сєс* *час* *от* *позву* *и* *року* *волным* *Учинил*. *Которо<г(о)* *декрету* *сторона* *поводава* *не* *примуючи*, *ест*¹⁰ *до* *судѹ* *головного* *трибуналу* *Любелско<г(о)* *апелевала*. *Суд* *єи* *тоє* *апелации* *допустил* *и* *рок* *за* *тоєю* *апелациєю* *перед* *судом* *головным* *трибуналским* *в* *Люблине* *на* *тот* *час*, *кгда* *правы*¹¹ *воеводства* *Браславско<г(о)* *порядком* *инших* *воеводствѹ* *напервєи* *по* *дате* *того* *декрету* *сужоны* *будѹт*, *обєюм* *сторонам* *очевисто* *и* *завите* *стат* *зложил* *и* *заховал*. И *тот* *декрет* *суда* *свое<г(о)* *до* *книг* *кгородских* *веничких* *записати* *казал*. С *которых* *и* *сєс* *видимус* *под* *печатю* *мене*, *Ивана* *Богуша* *Дешковского*, *подстаростє<г(о)* *кгородско<г(о)*, *єст* *выдан*. *Писань* *У* *Веници*.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
Корикговаль Копчинскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 41–42.
Засвідчена копія.

Ретести:

Obrona przeciw Mikicie Deszkowskiemu, który mie pozywa o chłopa zasiedziale^o lat 13, a o tegoz pozywał p. crakowskie^o.

Apellacya pana Mikity Oleszkowicza Deszkowskiego w sprawie z jo. x(ie)ciem Januszem Ostrozkim, kasztelanem krakowskim, o zbiegi z Deszkowic do Aysyna alias Lipowca, dzierzawy x(ie)cia Ostrozkiego. Anno 1601 d. 29 8bris. Datt(um) w grodzie winnickim.

Там само. Арк. 42 зв.

¹Після цього напрошується межі ним. ²позваную ³Далі має бути ъ. ⁴Далі повинно бути мають. ⁵розное ⁶поведила ⁷-⁷и дедич и посесор ⁸могли ⁹ексземпцію ¹⁰Зайве слово. ¹¹справы

№ 357

1601 р., листопада 20. Вінниця. –

Квит Семена Сабаровського Омелянові, або Жданові, Гричині Сабаровському про те, що Стефан Копчинський, слуга вінницького гродського писаря і водночас сукколектора (збирача) подимного податку Григорія Байбузи, у вінницькому дворі останнього відмовився прийняти у О. Гричини по одному польському грошу даного податку від семи “чоловіків” його частини Сабарівського і Сивовковецького маєтків і вимагав сплатити від них же по два литовських гроші, на що О. Гричина відповів, що принесені сім польських грошів залишив у гродській канцелярії, котра у той час знаходилася у тому ж дворі Г. Байбузи, після чого звернувся з протестацією на цей вчинок С. Копчинського до Вінницького гродського уряду, а той її не прийняв

Гд, Семень Сабаровскии, сознаваю тым моим квитем, кому того потреба будет вѣдати в каждого права и судѣ и на вшеляком мѣстьцѣ, иж року прошлого¹ тисеча шестсоть перъвог(о) мсца ноабра первогадцат дна былем есми зъ его млсти пном Омеланом, называемым Жданом, Гричиною Сабаровским ѣ дворе его млсти пна Грегора Баибузы, писара кгородского вѣницкого, ѣ Вѣницы. Тамъ же его млсть пнѣ Жданъ Гречина Сабаровскии в небытности его мл. Грегора Баибузы, писара кгородского вѣницкого, ѣко сукколектора ѿт его млсти пна Юрия Стрѣса с Комарова, кашталана галицького, старосты вѣницкого и звиногородского, теды пытал, хто бы тоє подымное в неближности пна Баибузы ѿтбирал. Нижъли на тот часъ Стефан Копчинскии, слуга пна Баибузин, ѿзвавъшися, же того подымного его млсть

пнѣ Бабуза, пнѣ мои, поверил и га готовъ тоє подымное, хто бы принес, ѡтбирати. Пнѣ Гречин Ѹ² ему водлугъ квиту поборового ѡт чоловика семи зъ части своєи Сабаровское и Сивовковское по грошу полскому водълугъ звичаю и Ѹфалы соимовое ѡтдавал, нижли пнѣ Копѣчинскии по грошу ѡт чоловика взати не хотел, толко домагалсе, абы ему дал по грошеи два литевских. Пнѣ Гречин вознымъ и енералем воеводства Киевского, Волынского и Браславского шляхетнымъ Анѣдреемъ Трѣмбицкимъ и при книгах кгородских вѣницких в канслерии Ѹ дворе пана Бабузыном по грошу полскому ѡт чоловика семи зоставил и протестовальсе на враде кгородском Вѣницком передъ паном Велерианом ЖѸковскимъ, подстаростим и буркграбим замку Вѣницкого; ѡт его млсти пна Юра СтрѸса с Комарова, кашталана галицького, старосты вѣницкого и звиногородского, на тот час ему дла приимованя вшелляких протестацыи злечоно. Теды пнѣ ЖѸковскии тоє протестацыи не приимовал и до книг кгородских вѣницких записовати не казал. То пакъ пнѣ Гречина тым же возным сведѣчил и мною, што га сознаня своег(о) на писме с подписомъ рѸки и с приложеньемъ печати своєи пну Ждану Гричине Сабаровскому дал. Писан Ѹ Вѣници року тисача шестьсотъ первого мсца ноября ³двадѣцатого дна³.

Дві печатки

Семен Сабаровскии, рукаи (!)
власна

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XXIV, s. 533. Оригінал.

Регеста:

Zeznanie Semena Szabarowskiego, panu Hreczynie do prawa dane.

Ibidem. S. 534.

¹ Має бути теперешного. ² Тут зайве. ³ ³ Писано рукою Семена Сабаровського.

№ 358

1602 р., січня 20. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою зем'янина Кам'янецького повіту Яна Славицького про неповернення підданих, які втекли з села Радзипівців того ж повіту (Подільського воеводства) до містечка Жорнищ

Запис возного енерала Станіслава Дубровського про те, що він 27 січня 1602 р. (відніс цей позов до містечка Жорнищ)

Юреи СтрѸс с Комарова, кашталан галицкии, староста вѣницкии и звиногородскии

Урожомъ его мсти пнѣ Лавринѣ Песочинскомъ, подкоморомъ
браславскомъ.

З верхности его кр. мсти и владзею староства моего приказъю, абыс в. м.
передо мною албо судъ мой кгородскии Вѣницкии на рочках кгородских
вѣницких, которые прыпадѣт и сѣжоны бѣдѣт в рокѣ теперешнем тисеча
шестсот второг(о) мсца февралѣ двадцат шестог(о) днѣ, очевисте и завите
ѣ дворе его кр. мсти абыс в. м. стал на жалобѣ и правное попиране Урожом(о)
пна Гдна Славицког(о), земенина повѣту Каменецког(о), которыи в. м.
позывает ѡ то, иж рокѣ прошлог(о) тисеча пятсот деведесѣт девѣтог(о),
ѣв ѡсени, в мсцѣ ѡктябре, подданые его мсти власные ѡтчизныи з села
Радзиповец, в повете Каменецком лежачог(о), меновите Васил Подротныи,
Матеи, Семен, Лѣцка, з жонами, з детми, с конми, з быдлом и зо всею
маетностю своею проч повтекали и, до маетности в. м. местѣчка Жорницѣ
прышедши, там ѡсели и тепер за вш. млстю живѣт. Которых в. м. принявши,
пнѣ Славицкомъ выдати ѡных не хочешѣ. В чомъ, маючи ѡт в. м. жал, в. м.
симъ моимъ позвомъ позывает. Прото приказъю в. м., абысте в. м. на рочках
вышѣ помененых стали и тых подданых поставивши, его мсти выдати албо
такъсѣ, в констытуцы[и] ѡписаную, за кождог(о) збѣга по петисот гривен
грш. полских заплатили. Писан ѣ Вѣницы рокѣ ДХ второг мсца генварѣ
двадцатог днѣ.

Позовъ кгородскии вѣницкии

Печатка

Грегореи Бабуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 44.
Оригінал.

Roku tisziacz szeczszet tworego¹ dwaczet szomego dnia enwara.

Stanislaw Dubrowski, jeneral

Там само. Арк. 44 зв. Оригінал.

Perestui:

Ѡ збѣги Д. Тых нѣт.

P. Slawinski (!). Zaniechał.

Do Zorniszcz od Slawinskie°.

O zbiegi z Radzipowiec do Zorniszcz. Piasoczynski cum Sławicki. 1602
20 janua(rii).

Там само. Арк. 44 зв.

¹ wtorego

1602 р., січня 21. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою бурмістра, райців, війта і присяжних містечка Уланова (Подільського воєводства) про неповернення підданих, які втекли з цього маєтку до Жорнищ, маєтку підкоморія

Юреи Струс с Комарова, кашталан галицькии, староста виницькии и звингородскии

Урожоному Лаврину Писочинскому, подкоморему браславскому.

Звирхностью УрадУ моего старостыного приказУю, абы вша млсть передо мною самымъ, а в небытности моеи ино передъ судомъ моимъ кгродскимъ Виницькимъ, на рокохъ¹ кгродскихъ виницькихъ, которыи припадут и судовне отправованы будутъ в року терешнемъ² тисеча шестьсотъ вторымъ мѣца феврала двадцать шостого дѣня, на жалобу и правное попиране славе[т]ныхъ бурмістра и р[а]дець, так тежъ воита и присежныхъ местечка королевское его млсти Уланова самъ очевисте и завите стал. Которыи³ твою млсть позывають ѡ то, ижъ твоа млст не хочешъ ѡнымъ выдати подданыхъ, которыи³ повтекали з местечка Уланова, на имя Юска Романчѹк(а), Дороша, Дмитра Почученя, Нестера, Павла Братка, Грицка Почученя, Исаа Іѹкименя, Юрка, Левонихи, з жонами, з дѣтми и зо всіми маєтностями своїми до имени и маєтности вшеи млсти Жорнищъ, которыхъ они себе шацуют, ведлугъ констытуцыи, кождо[о] з нихъ зособна по пятисотъ гривен монеты и личбы полскои. Прото абы вша млсть тыхъ подданыхъ з жонами, з дѣтми и зо всіми маєтностями ихъ на рочки, звыш менованыє, ставил альбо за них таксу заплатил. Писанъ У Виницы року т[исеч]а шестсотного второго мсца генвара двадцат первог[о дѣня].

Позовъ кгродс[к]и[и] вѣницькии].

Печатка

Грегореи Бабуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 45. Оригінал.

Регести:

Ulanowczy, tych niemam, są w Lipowcu.

Nicmasz in bonis poddanych, o kthori poziwaią.

1602 d. 21 janua(rii). Piasoczynski z mieszanami zorniszczkiemi o zbiegi z Ulanowa do Zorniszcz.

Там само. Арк. 45 зв.

¹ рочкохъ ² теперешнемъ ³ которыи

1602 р., березня 3. Вільно. –

Лист короля Сигізмунда III про звільнення брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського від викликів за позовами на будь-які судові сесії на час його місії як посла Речі Посполитої до Кримського ханства і на дванадцять тижнів після повернення звідти та прозвітування про це посольство

Exempt od sądow posłowi Kro(1a) Je° Mci

Zigmunt III etc.

Wszem wobec i kazdemu zosobna, komu to wiedzic naliezy, a zwłaszcza sądom tribunalskim, podkomorskim, ziemskim, grodzkim i innym wszeliakim vrzędom, także i stronom nalieznym.

Oznaimuiem vprz(eymosciom) i wie(rnosciom) waszym, iż vrodzony Lawrin Piaseczynski, podkomorzi braslawski, sekretarz nasz, z seimu blisko przeszlego za poslaniem naszym do Cara Przekopskiego Kazy Gireia poslem wielkim w pilnych i wielie waznych naszych i R. P. sprawach v niego w Ordzie był a rzeczy, przez niego zaczętych, tam zaraz skonczyc nie mogąc, do nas sie z wielkim poslem Carskim Dzian Achmet Czelibieiem niedawno był wrocił. A tak my, te° posla tatarskie° odprawiwszy a zabiegaiąc pod czas niniejszy naliegłym potrzebam R. P., zas przerzeczonego podkomorze° braslawskie°, posla naszego wielkie°, dla dokonczenia skutecznego przymierza s tym to Carem Przekopskim ku zatrzymaniu pewne° pokoju stamtąd panstwam naszym i tez z vpominkami do nie° posylamy. Za ktorym to podkomorzim braslawskim przez niniejszy list to wszystko do wiadomosci vprz(eymosci) i wie(rnosci) waszei przywodząc, chcemy miec i rosказuiemy, aby vprz(eymosc) i wie(rnosc) wasza teg° posla naszego wielkie° przez ten wszytek czas, to jest iako na tei sluzbie naszej i R. P. swiezo w Ordzie był i, iako stamtąd przyiachawszy w tei ze sluzbie R. P., od nas za // dzierzan, także, poki skonczywszy teto zaczętą sprawę v R. P. Cara, znowu z Ordy do nas sie wroci, od sądow wszeliakich, postępkow prawnych i exequuty wedlie prawa constitucy pospolitych a pierwszych exemptow ninieisze° listu nasze° po zwroceniu się ie° s tei poslugi i po oddaniu nam i R. P. tego poselstwa iego do niedziel dwunastu wolnym zachowali koniecznie, inaczej nie czyniąc, dla laski naszej kroliewskiej swei. Dan w Wilnie d. 3 mca marca roku Boze° 1602 a panowania krolewst naszych polskie° 15 a szwedskie° 8 roku.

Andrzej Lipski

Biblioteka Narodowa w Warszawie, oddz. rękopisów, sygn. 3086 III, k. 94–94 v.
Незасвідчена копія.

1602 р., березня 4. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою зем'янина Подільського воєводства Павла Жоховського як доживотного володільця і белзького воєводи та галицького старости Станіслава Влодека як дідича про неповернення підданих, які втекли з села Онацківців (того ж воєводства) до міста Жорнищ, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Выпис с книг кгородских воєводства Брацлавского виницкихъ

Лѣта Божо(о) нароженѣа тисеча шестсот второго мсца марца четвертого днѣа

На рочках сѣдовых кгородских виницких, которые в рокѣ теперешнем тисеча шестсот втором мсца феврала двадцат шостого днѣа припали и сѣдовне отправованы были, перед нами, Григоремъ Чечелем, подстаростим, а Михаилом Ласком, судѣю, вриадниками сѣдовыми кгородскими виницкими, кгда се приточила справа за декретом диллации сѣдѣ нашого ўрожомѣ панѣ Лавринѣ Пе[сочи]н[ско]мѣ, подкоморемѣ брацлавскомѣ, от его мл. пѣна Павла Жоховского, [зѣ]м[ѣ]нина воєводства Подолского, от повода, ѡ збеглыѣ подданые перед [су]д нашѣ позваномѣ, через суд нѣшѣ на рочках сѣдовых кгородских виницких, в року [п]рошлом тисеча шестсот первомъ мсца сентебра первонадцат днѣа припадаю[ч]их, заложеномѣ от его екѣземпѣтом на отправене посельства через него [д]о Орды, с канцеллариѣ его королевское мл. емѣ даного¹ до дванадцати недел [по] звороченю его пререченого посельства, емѣ даныи и позволеныи², заховѣ[юч]и рокѣ и терминѣ на пришло близких рочках кгородских виницких, кото[рыѣ] бы по звороченю его от тых дванадцати недел першиѣ сѣжоны и [отпр]авованы были, завитыи и захованыи, на рокѣ теперешнем, поме[н]е³ диллации припадаючим, жаловал и позовѣ свои поднос через ѣмоцо[ва]ного своего ўрожомыи пан Павел Жоховский, земенин воєводства По[долс]кого, повод, противко его мл. пререченомѣ панѣ Лавринѣ Песочинскомѣ, [пер]ед суд нашѣ позваномѣ. Которыи ест выдан и писан в тые слова: [...]⁴

А по вчиненю [и по] поднесеню такового позвѣ сторона поводаваа, до[ведши] слушне ведле права посполитого стороны⁵ позваноѣ чер[ез] возного енерала шлѣхетного Андреѣ Трембицкого первого днѣа марца рокѣ [...], кгда справы завите отправованы были и таа с[права з реѣ]стру перед суд нѣшѣ порядкомѣ своим припала, ѣм[оц]ованыи по[м]ененого повода раз, дрѣттии и третии, и четвертыи [водлугѣ права ѡ в и]зби и перед избою сѣдовою приволювати росказ[ал. Позва]ныи ани сам через себе, ани через жадного ѣмоцованого с[воего ...] пререченоѣ не стал и во всем сѣа, ѣако ѣпорныи и права по[сполитого] непос[луш]ныи, пререченомѣ поводови на ѣпад в речи ѡсѣж[...] таксы, каждего подданого зособна таксѣючи по пѣа[тисот] гривен] полских, с позъволенѣа сѣдѣ нашого допѣ[стил ...]нью такового зданѣа через повода на пререченом [...] справа того днѣа на ставанѣ сѣдѣ нашого до [...] енерала воєводства

Браславского помененого а [...] привольвана была. Умоцованыи позваного его мл. [пна Лаврина] Песочинского шляхетныи пан [Ас Будныи, которыи перед с[д] [...] справы з розными особами преречоного позваного отп[...]тое арештовал. Которого арешт[с] суд наш[с], яко сл[у]шн[...] права] посполитого, ем[с] сл[у]жачого, не боронил и овшем доп[у]с[тил ...] завитыи водлугъ бег[с] права посполитого на завтрее а [...] порядком таа справа преречоного арешт[с] до с[д] [...]ла захов[у]ючи. На рок[с] теды теперешнем мсца марца че[твертого д[ня]] в рок[с] теперешнем тисеча шестсот втором преречоного ар[ешт[с] ...]даючим, кгда справа таа перед суд наш[с] з реестр[с] пор[ядком] припала и с[удовне] отправована была, умоцованыи повод[овь] шляхетныи пан Петр[с]ь Бромирскии рок[с] пилновал и знов[с] по арешт[с]т[е], // през позваного⁶ вчиненого, именем принципала своего преречоного позваного через того возного енерала шляхетного Андреа Трембицкого раз, др[уги]и и третии водлугъ права такъ ъв ъзб[е], яко и перед избою с[удовою] приволат росказал. По вчиненю такового приволатиа против ем[с] перед с[удом] н[шим] жалоб[у] чинил и позов, яко и пер[ших]⁷, поднус⁸ и по вчиненю жалобы, и по поднесеню позв[с] просил, абы суд н[шг] преречоного позваного, яко права посполитого непослушного и овшем са спротивляючого, з[с] [поз]ов[с], з арешт[с] здати доп[у]стил. Мы теды, суд, не уквалляючисе справе [...]ои, кгда з арешт[с] припадала, бачачи, же арешт[с] по ареште [...] бити не може, до години на присте преречоного позваного албо [у]моцованого его отложили есмо и чекали есмо. По выистю тогды прере[ч]оное години, кгда справы вси такъ з реестр[с], яко и арешты отс[у]жоны [б]или и вже с[уды] наши отволати хотели есмо, шляхетныи пан Петр[с]ь Бро[ми]рскии, умоцованыи пна Павла Жоховского, повода, именем принципала своег[о] [про]сил, абы суд наш[с] преречог[о]⁹ позваного приволат росказал. Которог[о] [...]волаемь [...] нашим знов[с] третию раз по отложеню нашим приволат, яко и первеи, [и др]уги, и третию, и четвертыи, мимо право, такъ в ъзбе, яко и перед избою [суд]овою, через помененого возного Андреа Трембицкого приволат росказал. [П]о вчиненю такового приволатиа знов[с] жалоб[у] чинил и позов принципа[ла] своего поднес, иж теды вже над право преречоныи позваныи, б[уд]чи при[вол]аныи, ани сам, ани через умоцованого своего на преречон[ую] жалоб[у] [пов]ода не стан[у]л, ѿ чим преречоныи возныи пред судомъ н[шим] чинил. Прото [...] на прозб[у] и ѡсылованье умоцованого преречоного повода поме[не]ного позваного пна Лаврина Песочинского, подкоморего браславского, яко [у]порного и ¹⁰права посполитого¹⁰ непослушного, з арешт[с], ѿт него чиненого, [п]оводови на ѡпад в речи ѡс[у]жонои, то ест зыск[с], таксы, каждого подданого зособна такъ шац[у]ючи по п[яти]сот гривен грошеи полских, вздат доп[у]стили есмо. Которыи вон за позволенемъ с[д] н[шого] вздал и вздате моц[у] декрет[у] н[шого]¹¹. А по ѡдержаню такового вздана через преречоного повода [м]ы, суд, припатрившиса ѡпорови и непослушненств[у] ¹⁰права посполитог[о]¹⁰ преречоного позваного, прихилияючисе до артикул[у] шестдесят сегомо роздел[у] четвертого стат[у]т[у] литовског[о] и констыт[у]ции варшавских¹², в рок[с] тисеча п[яти]сот девятдесатого ѡколо ѡбяснена того артикул[у] чининеныи¹³ на вчинокъ отправы водлугъ права

посполитого, до сѣдѣ и ѹрадѣ належачого, под которою юриздицею добра преречоного позваного лежат, ¹⁴преречонама такса¹⁴ подданных вси¹⁵, поспол сѣмѣючи, // то *єст* чотырох подданных по пѣтисот гривень полских, што ѹчини двѣ [тисечи] гривен, каждая по чотыридесѣт и ѡсѣмь гроше¹⁶ полских рах[ѹючи ...]лаем и вчинене ѡтправы декретом нѣшим наказѹем на тот ч[ас, абы сто]рона поводоваа возного зѣ шлахтою а томѣ ѹрад вод[лугѣ] констытѹции¹⁷ звести могла бѹдет. Которого вѣзана и ѡ[бѣс]ненна позваныи ани сам через себе, ани через жаднѹю на[...] ѡсобѣ боронити не маєт и ѡвшем истотне допѹсти[ти] под закладом таковои дрѹгои сѣмы двох тисечеи гривен п[олских ...] преречоных рѹвныи, которѹю суд нѣшѣ албо тот, ко[...] ѹчинити бѹдет належала, на преречоным позва[ным] з далшим постѹпком с права посполитого належачим [...]мети. До книг кгородских вѣницких *єст* записано. С которы[х и сес выпис] под нашими печатми *єст* выдан. Писан [ѹ Вѣници].

Печатка

Гр[егореи Бабуза, писар]

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 46–47 зв.
Засвідчена копія.

Регести:

Декретъ его мл. пѣна Жоховского с паном подкоморим бра.

A. 1602 d. 4 marti(i). Decret grodz(ki) winicki in contumatiam miedzy [...].

Contumationis dekret między jm. panem Zochowskim, aktorem, a jm. p. Piasoczynskim, pozwany, o zbiegi z Janackowic (!) do Zornisz. Anno 1602 d. 4 marty.

Там само. Арк. 49 зв.

¹ даным ²⁻² данои и позволенои. *Идется про дилѣцію.* ³ *Перед цим словом не вистачає ведлѣ.* ⁴ *Наведений далі документ ідентичний документу № 353.* ⁵ стороне ⁶ вчиненом ⁷ першии ⁸ поднюс ⁹ преречоного ¹⁰⁻¹⁰ правѣ посполитомѣ ¹¹ *Після цього напрошується одержал.* ¹² констытѹции варшавскои ¹³ ѹчиненои ¹⁴⁻¹⁴ преречонѹю такѣ ¹⁵ всих ¹⁶ грошеи ¹⁷ констытѹции

№ 362

1602 р., березня 16. Вінниця. –

Зізнання возного єнерала Брацлавського воеводства Андрія Трембицького перед Вінницьким гродським урядом про те, що він 7 липня 1601 р. увіткнув у замкові ворота міста Жорнищ, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського, позов Вінницького гродського суду в справі за скаргою Павла Жоховського як доживотного володільця і белзького воеводи та галицького

старости Станіслава Влодека як дідича про неповернення підданих, які втекли з села Онацківців Подільського воєводства до Жорнищ

Видимус с книг кгородских воєводства Браславского виницкихъ

Лѣта Божого нарожена тисеча шестсот второго мсца марца шостогонадцат дна

Передо мною, Юремъ Стрѣсом с Комарова, кашталіаном галицким, старостою вѣницким, ставши очевисто шляхетнии Андреи Трембицкии, возныи енерал воєводства Браславского, сознал, иж положил позов по его мл. пна Лаврина Песочинского, подкоморего браславского, позваного от его мл. пнь¹ Павла Жоховского, іако доживотного, а пасневелможного его мл. пна Станислав[а] Влотка, воєвод² белского, іако дедича зъ³ села Онацковеци, ѣ воєводстве Подолском лежачого, ѿ збеглыє подданыє с помененого села до мѣста его Жорнищ на име Ивашка Рѣдѣ, Павлика сына Ивашкового, Кѣрила зятѣ того ж Ивашка, Гарасима Шипового сна, которы⁴ от нег(о) з жонами, з детми и зо всею маєтністю ѣтекши, под ним живут, такѣ по пятисот гривен грошеи полских за кождого подданого зособна в собѣ маючи, на рочки кгородские виницкие, которые в рокѣ тисеча шестсот первомъ мца сентебра первогонадцат дна припадали и сужоны были, писаныи, семого дна мсца июля в томъ рокѣ до места Жорнищ, маєтности его мл. пна подкоморего браславского, вынус⁵ и ѣ ворота замковыє того места ѣвоткнул⁶. Которое сознанє помененого возного п[ри]нявши, до книг кгородскихъ вѣницкихъ записати розказал. С которы[х] и сєс видимус под мою печ[атю вы]дан. Писан ѣ Вѣници.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 50. Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4105 III, арк. 9–9 зв. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Ретести:

A° 1602 d. 16 mart(ii). Położ[e]nie pozwu od pana Zochowskie° o zbiegi po pana Piasoczynskiego z Jankowic (!) do Zorniszcz. Z grodu winnickiego.

A° 1602 d. 16 mart(ii). Zeznanie wozne°, co jezdził na wwiązywanie od pana Zochowskie° o zbiegi.

Там само. Спр. 4050 II, арк. 50 зв.

¹ пна ² воєводи ³ зъ зайве. ⁴ которыи ⁵ вынюс ⁶ Насправді ж це увіткнення відбулося 28 липня 1601 р. (див. документ № 353).

1602 р., квітня 24. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського земського судді Семена Ободенського про те, що за наказом кн. Яхима Корецького і його дружини Анни Ходкевичівни піддані з їхнього маєтку Губина вибили його з володіння третьою частиною маєтку Кальника і порубали в ній два стовпи з закликом поселятися тут на слободі

Wypis z xiąg głównych tribunalskich w(ojewództw)a brasławskie^o

Roku 1602 msca aprilij 24 dnia

Przed nami, deputaty sądu głównego tribunału lubelskie^o, na rok terazniejszy 1602 ze wszystkich woiewodztw Korony Polsk(iey) wybranemi y wysadzonemi, gdy się przytoczyła sprawa za appellatią od sądu grodzkiego winnickiego z roczkow, w roku przeszłym tasiącym szescsetnym msca julij osiemnastego dnia sądzonych, między vrodzonym panem Siemionem Obodenskim, sędzią ziemskim brasławskim, powodem, z iedney, a je^o mscią xiążęciem Jachimem Koreckim y małżonką je^o msci panią Anną Chodkiewiczówną, pozwanemi, z drugiey strony, o to, iz roku przeszłego tysiānego sześćsetnego msca julia trzynastego dnia we wtorek pozwany, nasławszy pana Bogufała, wżędnika swego hubinskiego, [...] z niemłym pocztem ludzj o kolkadziesiąt człowieka na własny grunt powodow trzeciā część Kalnika, którą powod od kilkudziesiąt lat prawem [...] wieczystym miał od pana Iwana Jakowickiego y spokojnie go przez czas niemły trzymał a nikt się w to nigdy nie wstępował y zadney przekazy nie czynił, y z niego wszelkich dochodow płatow y pozytkow vzywał, niz do tego czasu [daty wyzey pisaney] [...] dwa słupy, ktore pan sędzia postawił był dla wołania ludzj na woła, ieden słup na wrocyszczu podle grobli, ktora zasypana na rzeczce Pareiowce, a drugi słup nizey tego stawu mianowanego podle drogi a goscinca. Te obadwa słupy pozwany przez tego wżędnika, wyzey mianowanego pana Bogufała, na korzen // porąbali y tam powoda s tego gruntu iego trzeciey części Kalnika y ze wszystkich dochodow, płatow y pozytkow gwałtownie z spokojnego dzierzania wybił. O ktore wybicie powod pozwanych na pomienione roczki pozywał. Na ktorych to roczkach grodzkich winnickich pozwani nienależnością sądu pomienionego excipowali, a powod tak dzierzania swego, iako y należności sądu dowodził. S ktorych controwersj ich sąd grodzki winnicki daley postępowac, potym odpowiadac nakazał. A w odpowiadaniu, iz strona powodowa tak gwałtownego wybicia, iako y spokojnego dzierzania y vzywania tey maiętnosci słuszność wedle prawa dowiodła y prawo do [...] swey doskonały przed sądem pokazała, a strona przwana telko gołemi słowy [...] za swego prawa tąz maistność swoją byc powiadała y niczego pozwanego [...] nie wnosila ani się do przysięgi, iako wybicie z dobr gwałtownie nie czynila, nie brała. Przeto za takowemi dowody prawnemi ten grunt z iego wszystkimi należnościami, s ktorego sobie gwałtowne wybicie byc

miano stronie powodowej przy sądzie, y szkody, w pozwie mianowane, na pozwanych wskazał y ich powodowi przysądził, y nakazał, aby strona pozwana tego gruntu powodowi nie bronila y w dzierzenie postąpiła pod taxą, w pozwie mianowaną. A strona pozwana, nie przymuiąc te° dekretu, do sądu głównego tribunалу lubelskie° appellewała. Sąd iey appellathey dopuścił y rok pewny y zawity [...] // przed sądem głównym tribunalskim na terminie wojewodztwa brasławskie° stac złożył, co szyrzy na tym dekrecie appellathey iest opisano y dołożono. Na roku tedy niniejszym, za tą appellatią przypadłym, powod pan Obodensky, sam osobą swoją, a pozwani je° m̄sca xiążę Korecky y małżonka iego, sami y przez vmocowanego swego pana Politana Czekonskiego, też controwersię, co y w grodzie winnickim, czynili przed sądem niniejszym [...] dzili y powtarzali, powod o potwierdzenie tego dekretu, a pozwani o skasowanie iego prosili. Sąd niniejszy główny tribunalsky ten dekret grodzky winnicky cassuie a stronie pozwaney w tey sprawie skutecznie odpowiadac nakazuie. A w dalszym postępku tey sprawy, iz strona powodowa sama przez [...], ze te dobra są spolną y nierozdzielną¹, tedy sąd nakazuie, aby strona pozwana przysięgę na tym wczyniła [...], powoda za dzierzenia iego własnego nie [...] gruntu spolnego nieosiadłego [...]. A tę przysięgę pozwani wczynic mają na roczkach grodzkich winnickich, ktore pierwsze po wysciui szesciu niedziel przypadną y sązione będą, y tam [...] powod ku przysłuchaniu tey przysięgi, a pozwani ku wykonaniu iey rok pewny y zawity za tem dekretem miec mają. A gdy pozwani przysięgę wykonaia, sąd grodzky winnicky nakaze to, co sprawie nalezec będzie. Co wszystko dla pamięci do xiąg spraw głównych tribunalskich iest zapisano. S których y ten wypis pod pieczęcią ziemską w(oiewodztw)a kiiowskiego w roku 1642 m̄sca avgusta 23 d. iest wydan. Pisan w Lublinie.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4108 III, арк. 59–60.
Незасвідчена копія, видана 23 серпня 1642 р. Переклад з руської мови.

Перецма:

1602 aprilis 24 d. Z xiąg gł(ownych) trybun(alskich) w(oiewodst)wa bract(awskiego). W sprawie o wybicie z gruntu pustego, nazywaiacego się Kalnika, dekret, ktorym, poniewaz sam urodz(ony) Obodensky spolnym y nierozdzielnym ten grunt mieni, proto, skasowawszy dekret grodzki winn(icki), wadat (!) pan litta (!), iako powoda z tego gruntu nie wybiiała, ale iako niezozdzielonego do osadzania słobody y uzywaniu bronila przed sądem tymze winn(ickim) y tamze ferialnie rozsądzić kazał.

Там само. Арк. 60 зв.

¹ Після цього має бути майтнoscіа або własnocіа.

1602 р., квітня 26. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою бурмістра, райців, війта і присяжних містечка Уланова (Подільського воєводства) про неповернення підданих, які втекли з цього маєтку до Жорниць, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Выпис с книг справ головных трибунальских воеводства Браславског(о)

Лѣта Божого нарoженѧ тисеча шестьсот второг(о) мсца априла двадцат шостого днѧ

Перед нами, депѹтаты судѹ головного трибуналу Любелского, зо всѣх воеводствъ Короны Полское на рок теперешнии тисеча шестьсот втории обранными а высажоньми, кгда ся приточила справа за апеллациею од декретѹ судѹ кгородског(о) Вѣницьког(о) з рочков кгородских, в рокѹ теперешнем тисеча шестьсот втором мсца февраля двадцот шостого днѧ сужоньх, межи славетньми бурмістра и радецѹ, воита и присажньх местечька его королевское мл. Уланова, поводом, з одное, а ўрожоньм пно́м Лаврином Песочинским, подкоморим браславским, позваньм, з дрѹгое стороны, а то ѿ збеги подданые, з места его королевское мл. Уланова в рокѹ прошлом тисеча шестьсотном ўтеклые, на имя Глско Романчикѹ, Дорошѹ, Дмит[рѹ Почу]дчєна, Нестер, Павел Братка, Гринєц Почѹичєна, Исаи Гл[кимєна], Левониха, з жонами, з детми и зо всеми маєтностями свои[ми до и]мєна и маєтности позъваного Жорниць збеглые и мешкаючие, которьх повод, кождог(о) зособна з них ѿшпацовавши водле конститѹции по пѧтисот гривєн полских, сторону позванѹю на менованье рочки позывал. На которьх рочках в тои справе стороны межи собою росправѹ мєли. Од позваного ўмоцованыи его, ўказавши екъземпть короля его мл., ўказовал то, иж сторона позванѧ єсть на тот час на послѹзе Речи Посполитое, просєчи волности од позвѹ и рокѹ. А од повода ўказовано¹ быти тоє заложенє екъземптом позваного неправное. Суд ѿн кгородский вѣницький ѿное заложенє екъземптем стороны позваное принал. А сторона поводава, не приимуючи того декрету, до судѹ головного трибунальского апелєвал². Суд ємѹ тоє апеллации допустил и рок за тою апеллациею перед судом головным трибунальским // на термине воеводства Браславского становитисѧ зложил и заховаль. На року тогды нинешнем, за тою апеллациею припалом, ѿблично ў судѹ ставши од повода ўмоцованыи Воицєх Домаєвський а од позъваного ўмоцованыи шляхєтьныи Павелѹ Прушинский, в тои справе росправѹ правнѹю мєли. Од позваного ўказовано лист кроля его мл., иж тот Лаврин Песочинский на тот час на послѹзе Речи Посполитое в поселстве до Урды єхал, и просил³, абы сторона позванѧ на тот час од рокѹ⁴ волным был ўчинєн⁴. Сѹдѹ нинешнии головнии трибунальскии за показанємъ листѹ его королевское мл. через того ўмоцованог(о) его, иж єсть на послѹзе Речи Посполитое в поселстве до Урды, тѹю всю справѹ завєшаєть и ѿдкладаєть аж

до звернення его с тоє послѣги Речи Посполитое и рокъ заховѣть по зъсханю его Ѹ дванадцать недел на трибунале Ѹ воеводствах такъ Киевском, Волынском, аки и Браславском, которое по дате того декретѸ наипервси припаде[ть. И та]м меть будѣть рок и без припозвѸ. Што все для памяти до книг справ головных трибунальских воеводства Браславско[з(о)] есть за[пис]ано. С которых и сес выпис под печатю земскою луцкою и с подписом руки писарское в рокѸ теперешнем тисеча шестьсот третемъ мсца маа двадцат второз(о) дна̄ есть выдан. Писан в Люблине.

Печатка

Gerzy Łascz, stolnik y deputat
woiewoztwa belskiego
Pawel Choczimowski, podsudek
y deput(at) sand(omie)rski

And(rzey) Zaleski,
s(ędzia) wlozdz(imierski),
deputat wolynski
Mikołaj Jełowicki, deputat
woiewodstwa wołyńskiego
Михаило ГѸлевич
Воютинский, писарь
Корикговаль с книгами М. Заєц

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 52–52 зв.
Засвідчена копія, видана 22 травня 1603 р.

Пересту:

Junii 13 pozwany powoda z otbyciu wzdawał.

Arestował. A z pozwu po areście wzdał powod pozwane^o [...].

⁵[A]nno 1602 d. 26 aprilis. Decret tribunalski s ułanowcami o zbiegi ich⁵.

Decret suspensy w sprawie jm. p. Piasoczynskiego z mieszczanami ułanowskiemi o zbiegi poddanych do Zorniszcz. 1602 d. 26 aprilis.

Там само. Арк. 53 зв.

¹ Дали напрошується мело. ² апелувала ³ Ідеться про Павла Прушинського.
⁴ ⁻⁴ вольною была ўчинена ⁶ ⁻⁶ Перекреслено.

№ 365

1602 р., квітня 29. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Збарзького про невиконання брацлавським підкоморієм Лаврином Пісочинським декрету компромісарського суду щодо розмежування Данилковецького, Коровайнівського і Немирівського маєтків позивача та Жорнищського маєтку відповідача

[В]ыпис с книг справ головных трибунальских воеводства Браславского

Лѣта Божого нароченья тисеча шестсот второ[з(о)] мсца априла двадцат девятого днѣ

Перед нами, депѹтаты сѹдѹ головного триб[уналу Лю]белскоз(о), зо всех воеводствѹ Короны Полское на рокѹ теперешнии тисеча ш[естсот] втории обраными и высажоными, кгда сѣ приточила справа за [декрето]м сѹдѹ головноз(о) трибѹнальскоз(о) и з рокѹ, тымъ же декретом заховалого, в ро[ку] прошлом тисеча шестсот первом мсца мая четвертогонадцат днѣ межи [ѹрожо]ными паном княжатем Гднѹшом Збаразьским, воеводою браславьским, ста[рос]тою кремѣанецкимъ, поводом, з одное, а ѹрожоным паном Лаврином П[есо]чинским, подкоморым браславьским, позванымъ, з дрѹгое стороны, [ѹчи]неным, ѡ то, иж ѡкобы позваны, пропомневши комѹпромисѹ доброво[л]ного записѹ своез(о) и декретѹ сѹдеи полюбовных, над комѹпромис и декрет ѡных сѹдеи полюбовных и над слѹшност самѹю повода, снат, привести хотечи ѹ вонтливост компромис свои и декрет комѹпромисарскии ѡ гра[ни]цы, межи именами поводовое стороны ¹Даниловьских, Короваевьских, [Не]мировьских¹ а позваное стороны ²именья Жорница² засыпаные, до подн[есен]ья и скасована тоз(о) всез(о) актѹ компромисарского и граници, через сѹдеи полю[бо]вьных ѹчиненых и ѹтвержоных, первеи до сѹдѹ головного трибѹнальск[ого ...] и на сеимъ прошлыи позывал и трѹдност задавал, и импедымент чин[ил, ѡ]ко позваныи водле листѹ добровольного записѹ компромисѹ своез(о) поводово[...], кгда в том записе ѡписаные десет тисячеи золотых полских попал. До ко[тороз(о)] розказана зарѹк повод позваноз(о) перед суд головныи трибѹнальскии в рокѹ прошлом шестсот первомъ на термин воеводства Волынского позывал. Где позваныи панъ подкоморый браславскии че//[рез ѹмо]цованого своего екземптом сѣ закладал, иж на тот час был на [послѹзе Рѣ]чи Посполитое, в поселстве до Ѱрды ездил. Теды ѡныи [суд] го[ловныи] трибѹнальскии, тот екземптъ принавши, позваноз(о) на [тот час] вольныи ѹчинил, а тѹю справѹ завесил до зверненья позваноз(о) [з тое послѹги] за недел шест и рокѹ в тои справе завитыи без при[саги на три]б[у]нале Любельском в которомкольвек воеводстве, такъ коронн[ом, ѡко] Вол[ын]ьском, Киевьском и Браславьском³, которое ѡдно по зверненью [помен]еного с тое послѹги по выштью шести недел сѹжоно быти мели⁴ [на трибу]нал⁵, што ширеи на том декрете и в семь постѹпкѹ правном в том п[оз]ве есть ѡписано и доложено. На рокѹ тогды нинешнем, ѡ[н]ымъ декретом припалом и заховалом, ѡблично ѹ сѹдѹ нинешне[з(о)] го[ло]вного трибѹнальскоз(о) ставши, ѡбоѡ сторона, повод его мст пан в[оев]ода браславскии через ѹмоцованоз(о) своез(о) шляхетноз(о) Станислава Дѹбровьского просил, абы позваныи на реч головнѹю в тои справе справовал, а ѡт позваноз(о) пна подкоморого браславского ѹмоцованыи его шляхетныи Павел Прѹшинскии, ѡказавши лист его королевское мст., иж тот Ла[вр]инь Песочиньскии на тот час на послѹгѹ Речи Посполитое въ по[сел]стве до Ѱрды ехал, просечи⁶, абы сторона позванаѡ пан

подко[мор]ъи браславъскии на тот час ѿт рокѹ волнымъ былъ ѹчиненъ. С[уд
ни]нешнии головнии трибуналскии за показанъемъ листѹ его коро[ле]въское млсти
черезъ того ѹмоцованого п̄на подкоморог(о) браславск[ого], ижъ ест на послѹзе
Речи Посполитое в поселстве до Орды, пр[авне] тѹю всю справѹ ѿткладает и
завешает аж до зверненъа его [зѹ] тое послѹги Речи Посполитое и рокѹ
заховѹет им, ѿбеюмъ ст[о]ронамъ, в той справе по зъеханю его ѹ дванадцатъ неделъ
на трибунале въ воеводствахъ, такъ Киевскомъ, Вольнскомъ, тако и Браславскомъ,
которое по дате того декретѹ напервѹи припадетъ // и сѹжоно бѹдетъ. Што все
для памяти до книгъ справъ головныхъ трибуналскихъ естъ записано. Съ которыхъ и
сѹсъ выписъ естъ выданъ. Писанъ ѹ Люблине.

Печатка

Jan Aksak, sędzia ziemski
y deputat kyiewsky
Piotr Bal, dep(ut)at ruski
Mikolay s Czyzowa,
chorazy chelmsky y dep(ut)at
woie(wodztwa) ruskie°, wlas. r.

Ад[а]мъ Боговитинъ с Козерад,
подкомории кремѣанецкии,
депѹтатъ вольнскии
Г[а]н Хреницкии, подсуд[ок]
луцкии, де]путатъ луцкии
вольнскии
Мар. Лѣдоховскии, писаръ
Корыкговал с книгами
Александръ Шышка

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 56–57.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4108 III, арк. 61–61 зв., 63–64.
Незасвідчені копії. Переклади польською мовою.

Ретекста:

Anno 1602 d. 29 april(is). Decret tribunalski.

Там само. Спр. 4050 II, арк. 57 зв.

¹⁻ ⁻¹ Даниловськими, Короваєвськими, [Не]мировськими ²⁻ ⁻² именьемъ Жорнищами
³ Далі має бути назначил. ⁴ мело ⁵ Зайве слово. ⁶ Потрібно просил.

№ 366

1602 р., квітня 30. Люблін. –

Свідчення Яна Ленського перед коронним трибуналом, що його декрет за апеляцією на декрет Вінницького земського суду в справі за скаргою вінницького гродського писаря Григорія Байбузи і потомків Данила Жабокрицького Івана та Маруші Холоневської стосовно невіддачі якогось привілею на Жабокрицьку маєтність Богданом Коцубом Якушинським не може вважатись дійсним, тому що ця справа розглядалась у трибуналі після смерті останнього

Выпис с книгъ головныхъ трибуналскихъ воеводства Браславског(о)

Лѣта Божого нароженѣ тисѣача шестсот второго мѣца априла тридцатого дня

Перед нами, депѹтаты сѹдѹ головнаго трибуналу Любелского, на рок теперешнии тисѣача шестсот вторымъ зо всехъ воеводствъ Короны Полское обраными и высажоными, кгда сѣ приточила справа межи ѹрожонымъ Григоремъ Баибузою, писаромъ кгородскимъ вѣницкимъ, и потомками Данила Жабокрицког(о) Ивана и Марѹши Холоневъское¹, поводами, а шляхетнымъ Богѹданомъ Коцѹбомъ Гѹкушинскимъ, припозванымъ до баницыи в справе ꙗкобы ѱ неотдане привилею ꙗкогос на маетностъ Жабокрицкѹю, за которымъ припозвомъ и ѱдосланемъ, ꙗкобы ѱд сѹдѹ земског(о) Вѣницког(о) ѹчиненымъ, преречоные поводове передъ сѹдомъ нинешньнимъ головнымъ трибуналскимъ помененог(о) позваног(о) пана Богѹдана Коцѹба Гѹкушинског(о) въ баницыи здали а баницыю на нимъ ѱдержали. При которомъ зданю постановивши сѣ ѱчевисто ѹ сѹдѹ нинешнег(о), шляхетнымъ Гѹнъ Ленскимъ пилне сѣ ѱсведчалъ и ѱповедалъ ѱ никѹчемности и неважности того зданѣ и помененог(о) баницыи, дла того, ижъ преречонии позвании панъ Богѹданъ Коцѹбъ Гѹкушинский южъ с того света зѹшолъ, по которог(о) смертѣ зданѣ и помененог(о) баницыи, ижъ штоколвекъ ѱдно по смертѣ его естъ ѱдержано, жадное моцы метъ и въ своѣи мирѣ зостатъ сѣ не може. ѱ которог(о) зданѣ и преречоное баницыи и иншихъ всехъ по смертѣ помененог(о) Гѹкушинског(о) ѱдержаныхъ неважности и никѹчемности повторе пилне ѱсведчалъ и ѱповедалъ. Што дла памѣти до книгъ справъ головныхъ трибуналскихъ воеводства Браславског(о) естъ записано и выписъ с книгъ естъ выданъ. Писанъ ѹ Люблинѣ.

Печатка

Jan Aksak, sędzia ziemsky
y deputat kyiewsky
P. Bal, dep(utata) ruski

Adam Prusinowsky, [...]
Joannes [...]
[...], dep(utata) wołynsky
Mar. Ledochowski, pisar
Korikgowanъ s книгами

НБ ЛНУ, від. рукописних, стародрукованих та рідкісних книг
ім. Ф. П. Максименка, рук. 1806 IV, арк. 4. Засвідчена копія.

Регеста:

Protestatia na tribunalie z strony smierczy p. Jakuszynskie^o o niewaznoszczi bannitiei, przez Zabokrzyczkie^o odzierzaney. D. 30 apr(ilis) a^o 1600.

Там само. Арк. 4 зв.

¹ Иваном и Марушею Холоневъскою

1602 р., травня 1. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою Матея Яблоновського про неповернення підданого, який утік із села Качмозова Подільського воеводства до міста Жорнищ, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Выпис с книг справ головных трибунальских воеводства Браславског(о)

Лѣта Божого нароженія тисеча шестьсот второг(о) мсца маа перьвого дна
 Перед нами, депѹтаты судѹ головного трибуналь Любелског(о), зо всих воеводствъ Короны Полскоє на рок теперешнии тисеча шестьсот втории обраными и высажоными, кгда сѧ приточила справа за апелациєю ѿ декретѹ судѹ кгородског(о) Вѣницьког(о), з рочков кгородских, в року теперешнем шестьсот втором мсца марца первого дна судовне ѿдправованых, межи ѹрожоным пномъ Матѣемъ Габлоновским, поводом, з одноє, а ѹрожоным пномъ Лавриномъ Песочинским, подкоморим браславским, позваным, з дрѹгое стороны, ѹчиненого, ѿ то, иж што в рокѹ прошлом тисеча шестьсотном подданыи поводов власныи заседелыи з маєтности его села Качѣмозова, ѹ воеводстве Подолскомъ лежачого, на име Ѵсил десѧтниковъ шѹрин, з жоною, з детьми, с конми, з быдлом, и зо всею маєтностю своею до имени позваног(о) места Жорнищъ збег и там мешкаеть. Которого подданого збегѧ своего повод, ѿшацовавши его водле коньституцѹи за пѧтсотъ гривен полских, позваного на рочки, вышеси менованыє, позывал. На которыхъ рочкахъ перед помененыи судомъ стороны в тои справе межи собою росправѹ правную мели, позваного ѹмоцованыи его закладал екѣземптом, ижъ на тот часъ позваныи ест на послѹзе Речи Посполитое ѹв Ордѣ, а поводаваа сторона ѹказовал¹ быти тот екѣземптъ неправныи, ѿ чомъ широце межи собою контровертовали. Сѹдъ кгородскии Вѣницькии екземптъ ѿд позваного принал. А сторона поводаваа, не примѹючи тог(о) декретѹ, до судѹ головного трибунальског(о) апелевал². Судъ емѹ тоє апелации допустил и рокѹ им, ѿбеюмъ сторонамъ, за тою апелациєю перед сѹдомъ головнымъ трибунальскимъ на термине воеводства Браславьског(о) становитисѧ зложил и заховал, што ширеи на томъ декрете апелации ест ѿписано и доложено. На рокѹ тогды нинешнемъ, // за тою апелациєю припалом, ѿчевисто ѹ судѹ ставши, ѹмоцованыи поводовое стороны шлахетныи Гднѣ Ленскии просил ѿ скасованє тог(о) декрету кгородског(о) вѣницьког(о). А ѿд стороны позваное пна подкоморого браславског(о) ѹмоцованыи его шлахетныи Павелъ Прѹшинскии, ѿказавши листъ крола его мл., ижъ тотъ Лавринъ Песочинскии на тотъ часъ на послѹзе Речи Посполитое в поселстве до Ордѣ ехал, просил, абы сторона позванаа на тотъ часъ ѿд року³ былъ волен³. Сѹдъ нинешнии головныи трибунальскии за показанемъ листѹ его королевскоє мл. черезъ того ѹмоцованого его, ижъ ест на послѹзе Речи Посполитое в поселстве до Ордѣ, тѹю всю справѹ ѿдкладаеть и завешаеть ажъ до зверненья с тоє послѹги Речи Посполитое и рокѹ заховѣе по зеханю его ѹ дванадцѧть недел на

трибунале 8 воеводствахъ, такъ Киевском, Волынском, тако и Браславском, которое по дате того декрету напервее припадетъ. И там мети будуть рок и без приповзв. Што все для памяти до книгъ справъ головныхъ трибунальскихъ воеводства Браславского есть записано. С которыхъ и сесъ выпис под печатью земскою луцькою в рокъ теперешнемъ тисеча шестьсотъ третемъ мѣца мая двадцатъ первого дня есть выдан. Писан в Люблине.

Печатка

Gerzy Lascz, stolnik i deputat
woiewoztwa belskiego
Pawel Choczimowski, podsudek
y deputat sand(omie)rski

And(rzey) Zalieski, s(ędzia)
włodz(imierski), deputat woynski
Mikołaj Jełowicki, deputat
woiewodztwa woynskiego
Михаило Гўлевич
Воютинскии, писарь
Корикговаль с книгами М. Заец

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 59–59 зв.
Засвідчена копія, видана 21 травня 1603 р.

Перестя:

Anno 1602 d. 1 maii. Decret trib(unalski) z p. Jablonowskim o zbiegu z Kaczmozowa do Zornisza (!) p. Piasoczynskiego. Z ksiąg trybunalskich woiewodstwa brasławskiego.

Там само. Арк. 60 зв.

¹ указовала   ² апелевала   ³ -³ была вольна

№ 368

1602 р., травня 17. Вінниця. –

Оповідання Ілляша Ставецького, урядника брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського в Жорнищському маєтку, перед Вінницьким гродським урядом про шкоди, заподіяні в цьому маєтку підданими з Немирівського маєтку князів Юрія, пінського старости, і Криштофа Збараських

Выпис с книгъ кгородскихъ воеводства Браславского вѣнничихъ

Лѣта Божого нароженя тисеча шестсотъ второг(о) мѣца мая семнадцатого дня

На вриадъ короля его мл. писал и присылал до мене, Григоря Чечела, подстаростего кгородског(о) вѣнничого, ѳрадникъ его мл. пна Лаврина

Песочинского, подкоморого браславско²(о), секретара короля его мл., жорнискии пан Илашь Ставецкии, жалючи и шповедаючи, иж, деи, тако перед тым его мл. княз Гднушь Збаразскии, воевода браславскии, посегал и забирал кгрунты пна моего Жорниские, также часу теперешнего в року нинешнем тисеча шестсот втором в небытности¹ его милости пна моего, бѹдѹчого на послѹзе его королевское милости и Речи Посполитое, посланого до Орды, цара кримского, их мл. кнжа Юреи Збаразскии, староста пинскии, кнжа Крыштофъ Збаразкие², воеводичи браславские, через понаместника и воита своего немировского Лаврина Долгана и через инших слуг, и подданных своих немировских насылаючи моцно, квалтом на властныи кгрунт пна моего Жорнискии, вниз гребли Єрославовы около Лопени, под Юсков лесокъ, пасеки пна моего пустошит³, дерева ш колконадцат тисечии дѹбов порѹбали и до волицы воита немировского повозили, которѹю то волицѹ около власт[ног]о ставѹ, старожитне названого Е[ро]славова, властного пна моего, [на] росказане [кнжат] и[х] милости Збаразских, панов своих, посадил и кгрунт пна моего посегае. А в речце Собкѹ, вниз ставѹ Гдрославова, и в речци Лопени бобры поранили и половили и в ставох панских рыбы ловят, травы, сеножати стадом, швцами, быдлом топчут, шкоды и незносные кривды чинят, тако перед тым штець, также доперо и сынове его мл. кнжата Збаразкие зѹ кгрунтѹ его мл. пна подкоморого, пна моего, вытискают. В чом его мл. пну моемѹ шт их мл. кнжат Збаразских, воеводичов браславских, шкоды на двадцат тисечии золотых полских деет. Которыи жал и кривдѹ пна моего звыш помененыи врадник жорнискии мне, врадови, до ведомости шповедавши, просил ш придане возного на шгледане порѹбана дерева и иных шкод починеных и просил, шбы тое шповедане его до книг кгородских вѹницких принято и записано было. Што ест принято и записано. С которых и сес выпис под печатю мою ест выдан. Писан ѹ Вѹници.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 61. Засвідчена копія.

Ретести:

Выпис шповедана.

Anno 1602 d. 17 ma[ii]. Protestatia Iliaszowa na x. Zbaraskich o wyrąbanie dębów, popsucie pasiek na grącie zorniskim.

Там само. Арк. 61 зв.

¹ небытности ² Збаразскии ³ пустошат

1602 р., травня 21. Вінниця. –

Зізнання возного генерала Київського, Волинського і Брацлавського воеводств Войцеха Яцимирського перед Вінницьким гродським урядом про шкоди, заподіяні Жорнищському маєткові брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського підданими з Немирівського маєтку князів Юрія, пінського старости, і Криштофа Збараських

Wypis s ksiąg grodzkich woiewodztwa braslawskiego winniczkich

Roku Bozego Narodzenia 1602 mca maia 21 dnia

Na wrzędzie Je° Kro(lewskiey) M̄ci grodzkim winnickim przede mną, Hrehorem Czeczeliem, podstaroscim grodzkim winickim, stanąwszy oblicznie, wozny generał woiewodztw kiowski°, wołyńskiego i braslawskiego sliachetny Woicieh Jaczymirski ku zapisowaniu do xiąg grodzkich winickich zeznał tymi słowy, iz roku i dnia wyszei mianowanego, będąc mnie przydanym z wrzędu na sprawy i potrzeby do imienia je° m̄ci p. Ławrina Piaseczyńskiego, podkomorze° braslawskiego, sekretarza Je° K. M., do miasta Zorniszcz, tamże wrzędnik je° mci p. Iliasz Sławnicki opowiadał przede mną žal, krziwdę i szkodę, co się stało na ten czas w niebytnosci pana je° od ich m̄ci kniazia Juria, starosty pінskie°, i kniazia Chrystopha, kniaziov Zbaraskich, woiewodzicow braslawskich, z imion ich m̄ci niemirowskich przez Lawrina Dołhania, ponamiestna¹ i woita niemirowskiego, i przez inszych sług i poddanych niemirowskich w gruncie ie° m̄ci zorniskiem. A wyiachawszy ze mną na grunt zorniski, vказаł mnie miejsca i wroczyiska, znaki thych szkod. Co ia, wozny, maiać przy sobie szliachtę ludzi dobrych, widziałem pniow v rzeczki Łopieni niepodalieu Juskowa liasku pod pasieką je° m̄ci p. podkomorze°, obapoł tei rzeczki swieze drzewo, dęby, olchi, na budowanie porąbane, pociosane i powozone do wolice woita zwyszei mianowanego niemirowskiego, którą sadi nad stawem Jarosławowym, którą vказаł ten wrzędnik, iz to iest staw pana mego. I drogi widziałem ku tei wolicy. Thakze wniz grobli Jarosławowej vказował mnie pnie, gdzie porąbano dęby i olchi, i drogi ku teize wolicy, i zeremiona bobrowe w rzeczce Sobku wniz tei grobli Jarosławowej, // gdzie, powiedział, ze ci poddani kniaziov Zbaraskich bobry połowili. I w vsciu Łopieni takze widziałem iamy, kędy bobry połowiono, i stawy dwa na Sobku, ieden nazwany Jarosławow, a drugi nowostawski widziałem. I powiedział to przede mną, woznym, iz ci poddani, zwyszei mianowani kniaziov Zbaraskich, ryby gwałtownie połowili i łowią. Thakze za okazaniem tegoz wrzędnika je° m. p. podkomorze° widziałem na Łopieni stawow dwa zorniskich, s ktorých, powiedział, takze ryby gwałtownie połowiono, i sianożęci, iako około thychze stawkow wzgorę i nizei az do vscia, gdzie w Sobek wpadywa, stadem, trzodą, owcami naganiaiać, mocno gwałtem trawy podeptali i popustoszyli. Ktore sciecki widziałem i stanowiska w thychze i wierchu pomienionych wroczyiszczach. A okazawszy, swiadczył mną, woznym, i szliachtą, przy mnie na tenczas będącą, i powiedział szkody je° m̄ci panu swemu w thym od ich mci kniaziov Zbaraskich przez zwysz mianowanych poddanych niemirowskich na dwadziescia thysięczy złotych

polskich. Ja, wozny, com słyshał a widział, to przed w̄szą m̄cią, wrzędem, zeznawam. Ktore ia obliczne zeznanie wozne° generała, ku wiadomosci swoiei wrzędowej przyiawszy, dlia pamieci do xiąg grodzkich winickich zapisac kazał. Co iest zapisano i ten wypis wrzędnikowi je° m̄ci zorniskiemu pod pieczęcią moią wydano. Pisan w Winnicy.

Hrehorei Baibuza, pisarz
Corrigował s xięgami Kopczynski

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4105 III, арк. 11–11 зв.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Perecma:

A° 1602 d. 21 maii. Rellatia wozne° porąbania drzewa, polowienia stawow, łak popustoszenia od k(niaziov) Zbaraskich w gruncie zorniskiem.

Там само. Арк. 11 зв.

¹ понамиестника

№ 370

1602 р., травня 29. Вінниця. –

Позов Вінницького земського суду брацлавському воєводі і кременецькому старості кн. Янушові Збараському та сестрам Михайловій Динковській Тетяні, Петровій Гавратинській Ганні й Івановій Кожуховській Огапії Семенівнам Комарівнам у справі за скаргою братів Івана, Богдана і Федора Петровичів Комарів Стрельчинських про невиділення належних їм частин у селах Стрільчинцях і Никифорівцях

Запис возного енерала Яцька Шикаловського про те, що він 3 червня 1602 р. (відніс цей позов до села Стрільчинців)

Жигимонт Третии, Божю м̄л̄стю корол полскии, великии княз литовскии, р̄скии, пр̄скии, жомойтскии, мазовецкии, инфлантскии, шведскии, кготскии, вандалскии и дедичныи король

Велможномꙋ панꙋ Г̄душꙋ княжати Збаразкому, воєводе brasлавскомꙋ, старосте кременецкому, а вам, Михаилови Динковскои Тетяне, Петровои Гавратинскои Ганне а Ивановои Кожуховскои Огап̄и Семеновнам Комаровнам, потомькомꙋ и вчастьникомꙋ кгрунту Стрелчинског(о), ꙋ воеводстве Brasлавском лежачого.

Жаловали ꙋ сꙋдꙋ н̄шиг(о) земског(о) В̄ницког(о) земiane н̄ши воеводства Brasлавског(о) шляхетные Иван, Богдан а Федор Петровичи Комары Стрелчинские на вас ω том, што ж, деи, верность в̄ша ωт часꙋ немалог(о) имениа Стрелчинског(о), дворов сел Стрелчинец и Никифоровец, на томꙋ кгрꙋн̄те

осажоныхъ, и всяких пожитков з оных именеи Стрелчинец и Никифоровец, чиншув грошовых и осепныхъ, вин, пересѣдов, куницъ всяких, ставовъ, млиновъ, спустовъ, поль, сеножатеи и инъшихъ доходовъ, пожитковъ в людех, в кгрунтех толко с[ами] на себе держите и ѡживаете, а имъ рѣвного дѣлу, на нихъ [п]равомъ прирѣжонимъ по ѡтцѣ ихъ неб[о]жъчику Петру Комару сп[а]лую¹, ведле права посполитоꝝ(о) выделити не хочете, в чомъ они собе [ѡ]т васъ, тако ѡчастниковъ, кривды и шкоды немалые быти мена[т] и шкодъ ѡт васъ собѣ ѡ невыдилению имъ рѣвного дѣлу шацуютъ на тят² тисащени золотыхъ грѣшеи полскихъ, и хочѣтъ ѡ томъ з вами ѡчевисто ѡ права мовити. Прото приказуемо вамъ, ѡсѣ ѡчастники, вышъ менованые, абы есте ѡ Вѣниці[и] передъ судомъ нѣшимъ земскимъ воеводства Браславского Вѣницкимъ на роки судовые земские, которые припадѣт и судовне ѡтправованы будѣтъ в року теперешнемъ тисаща шестьсотъ второмъ ѡ Михале римскомъ свѣте и ведле порядку права посполитоꝝ(о) на завтрисе того свѣта [н]ачнутъ судити, ѡбличне, тако на року завитомъ, ку праву стали и имъ первеи шкодѣ менованѣю ѡ судѣ заплатили, а заплативши шкодѣ, з розсудку судѣ нѣшго земскоꝝ(о) Вѣницкого [и]н[ш]ыи дѣл в тыхъ именахъ в Стрелчинцахъ и в Никифоровцахъ, на томъ кгрунтѣ осажоныхъ, и во всемъ, тако [звы]шъ поменило, вы[д]ѣлили конѣ[ч]но. Писанъ ѡ Вѣниці року т[и]сѣащѣ ш[естьсотъ вто]рого мѣца мая двадцѣт девѣтаго дѣна.

Позов

Печатка

Иван Микѣлинский, [писар]

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 62. Оригінал.

Року ДХВ мѣца июня третего дѣна.

Глицко Шикаловский, возный
енерал, рука власна

Там само. Арк. 62 зв. Оригінал.

Pozew:

Pozew od panow Komarow po iego mc. pana woiewode brastawskiego o rowny dzi(a)ł.

Pozew ziemski winnicki pp. Petrowiczow Komarow Strenczynskich (!) po jm. panią Tetianne Hauratynską, po jm. p. Annę Kozuchowską, siostry Komarowny, o nierowny dział albo niepostąpienie do rownego działu dobr Stręczyz (!) u Nikiforowiec, w woiewodz(twie) brastawskim leżących. Anno 1602 d. 29 maj w Winnicy.

Там само.

¹ сп[а]лого   ² тят

1602 р., червня 14. Краків. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою кн. Юрія Друцького Горського про те, що ревізори, призначені за королівським декретом для виявлення приналежності городища Глинська – йому, князеві, чи галицькому каштелянові і вінницькому старості Юрієві Струсу з Коморова, – при розгляді цього питання на місці даного городища, коли зайшла мова, хто перший з них підняв його, вирішили, що староста має право першим виставити свідків на підтвердження своєї заяви, що першим був саме він; оскільки князь на таке рішення апелював до цього суду, то останній призначив, за згодою обох сторін, інших ревізорів для вирішення того ж питання на місці згаданого городища

Декрет межі кнзем Горскимъ а старостою вѣницкимъ

Жикгимонт Третии

Ознаимѣмы etc., ижъ кгда се приточила до нас и сѣдѣ нашего зъ апелации от ревизоров нашихъ справа межі ўрожоным кнзем Юремъ Дрѣцким Горскимъ, поводом, а ўрожоным Юремъ Стрѣсомъ с Коморова, кашталаном галицким, старостою нашим вѣницким, позваным, з стороны першости до выведеня свѣтковъ на ўживанья городища Глинська, ѿ которе межі тыми сторонами спор идет. В которои справе кгда ревизорове наши моцю першого декретѣ нашего, межі тыми ж сторонами ўчиненого, до помененых добръ Глинска зъехали и стороны преречоные ѿ повод албо першость в тои справе роспиралися, тые жъ ревизорове наши бачечи то, ижъ ѿбѣдвѣ сторонѣ мѣли кѣ до¹ доводѣ, ѿднак же пан галицкий первеи иньшого Глинська брался, до показанья першим поводом того ж пана галицкого до выведенья свѣтковъ з стороны ўживанья того Глинська быт декретом своим ўзнали. Ѿд которого декретѣ помененый княз Горский до нас и до сѣдѣ нашего апелевал, ѿко ѿ том теперешнем ревизия ѿбмвляет. На рокѣ тогды теперешнем, ѿко завитом, с тое жъ апелации прыпадаючим, стороны преречоные, поводава, то ест княз Горский через шляхетного Матѣя Важинского, а позванаа через шляхетного Миколаа Кголембевского, ²ўмоцованые свои², перед нами становилися и того рокѣ пилновали и споров своихъ, которые перед тыми ж ревизорми мѣли, повторяючи, апелацию ѿную попирали и ѿ том, хто свѣтки вперед маеть выводит, роспиралися. Мы с пны радами // радами нашими, прослѣхавши добре споровѣ ѿбѣдвѣх сторонѣ а бачечи то, ижъ таа апелация ѿд ревизоровѣ а ѿ преслѣханье свѣтковѣ, хто их впередѣ, чили повод княз Горский, чили позваный панъ галицкий, мѣль выводити, непотребне вточонаа и допѣщона ест, тогды кгда ж сторонам на том мало належало и належит, хто вперед маеть свѣтки вести, а ѿднак для звирхности нашео королевское декрет ревизорский, где вперед пну галицкомѣ казано свѣтки вѣсть, ўтвердивши, зновѣ тѣю справѣ до иньшихъ ревизоров за зезволеньемѣ ѿбѣдвѣх сторонѣ ѿтсылаемѣ, которыхъ назначаемѣ тым декретом нашим, то ест ўрожоных и шляхетноз(о)³ Гакѣба Претвица зъ

Кгавронъ, кашталана каменецкого, Щасного Харлинского, подкоморого луцкого, Воитѣха Гуминского, стольника подольского, Гаврыла Гоского. Которым росказѣемъ, абы ѿ даты того декретѣ нашего нинешнего за недѣль дванадцат до добрь преречоных Глинска зъехали и там тое учинили, што першие ревизорове наши, въ оном же декрете нашем назначоные, учинит и выконат мѣли, а то, штоколовекъ ся в той справе довѣдают, нехай нам также через лист свои завартыи ѡзнаимать моцью того декретѣ нашего. До которого на лѣпшѣю вѣрѣ и печат короннѣю прытиснут есмо рассказали. Писанъ ѣ Кракове року тисеча шестсот второго мсца июня четвертогонадцать днѣа, панованья кр. нших пол. ЕТ а швед. девятого рокѣ.

Petrus Tyliczky, ep(iscopus)
var(mensis), R. P. vicecan(cellarius)

Справа того ж
С. Michałowski

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 202, л. 121–122. Оригинал.

¹ до зайве.   ² -²умощованных своих   ³ шляхетных

№ 372

1602 р., жовтня 30. Краків. –

Лист короля Сигізмунда III про звільнення брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського від викликів за позовами на будь-які судові сесії на час його місії як посла Речі Посполитої до Кримського ханства, а також на час складання ним звіту про неї після повернення звідти і дванадцяти тижнів після видачі королівського листа, який це все засвідчить

Вызволеньє Песочинского под ѿѣездъ до Ѡрды

Жикгимонтъ Третии etc.

Всѣм вобецъ и кождомѣ зособна, комѣ то вѣдати належить а звлаща сѣдомѣ трибуналскимѣ, подкоморьским, земским, кгородским и иным вшелаким ѣрядом, также и стороном належачим.

Ѡзнаимѣемы ѣпрыимостам и вер. вѣшим, ижъ ѣрожоныи Лаврынъ Песочинскии, подкомориини¹ браславскии, секретаръ нашъ, за посланьемъ нашим до царя перекопског(о) Кази Кгерета послом великим в пилных и велице важных наших и Речи Посполитое справахъ вжо по двакомот, то ест в близко прошлом, а дрѣгии в нинешнем рокѣ, ѣ него в Ордѣ бывши, ѿтуль зъ его посломъ Гакѣбом Кантымиром до нас недавно был вернулса и в той же службе нашої ѿ нас досел затрыманъ. А ижъ и по сесь час еше того есть пилная а наглая потреба наша и Речи Посполитое, жебы ся цѣлость и безпеченство ее затрымало, теды зновѣ вжо то по третии раз преречоног(о) подкоморого браславского в тых справахъ и з ѣпоминками до царя послали есмо. Прото хочем мѣт и росказѣем, абы ѣпр. и вер. вѣши, іако по прошлые двѣ екѣспедыщые

за першими екземптами нашими, так и за нинешним, на тотъ час оного од судовъ и вшеделаких поступковъ правныхъ и екгзекуции водлуг права статуту и коньстытуции посполитыхъ, по звроцению сѧ его с тое послѣги нашео и Речи Посполитое а по одданью нам того поселства, и по выштью листу нашего высветчоного до дванадцати недѣл волнымъ учинили конечне, иначе не чинечи, для ласки нашео королевское и повинности своее. Писан // 8 Кракове д̄ня тридцатого мсца октебра рокѣ Божого тисеча шестсот второго, панованя кр. нашихъ полского пѧтогоднадцѧт а шведского девѧтоз(о) року.

Sigismundus Rex

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 202, л. 133–133 об. Оригінал. Те саме: Biblioteka Narodowa w Warszawie, oddz. rękopisów, sygn. 3086 III, k. 25 v.: Exempt posłowi od sądow. Незасвідчена копія польською мовою; тут видачу універсалу датовано 4 жовтня 1602 р.

¹ подкоморыи

№ 373

1602 р., грудня 1. Вінниця. –

Припозов Вінницького земського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському з вимогою з'явитися на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою братів Семена, брацлавського земського судді, і Богдана Ободенських про захоплення половини селища Іллінців з трьома пасіками

Жикгимонт Третий, Божю млстю корол полский, великий княз литовский, рѣский, прѣский, мазовецкий, жомойтский, ифлантский, шведский, кготский, вандалский дедичный корол

Урожомѣ Лавринѣ Песочинскомѣ подкоморому браславскому.

Зо всѣх добръ твоих, лежачих и рѣхомых, приказѣмо, абы верност твоя перед судом нашимъ головнымъ трибуналскимъ в Люблине на тотъ час, кгда sprawy воеводства Волынского прыпадѣт и сужоны бѣдѣт и таа справа з реестрѣ припадетъ межѣ справами Урадowymi, очевисте и завите стал на жалобѣ и правное попиране Урожныхъ Семена, суди земского браславского, а Богдана Ободенскихъ, которые тебе по проползломъ рокѣ, которые за апелациею од декретѣ кгородского вѣницкого, нижеи помененого, тымъ поводомъ с тобою на трибунале воеводства Волынского, в року прошломъ тисеча шестсот первомъ сѣжоного, проползль, прыпозывають до попартия апелации своее, отъ декретѣ судѣ кгородского Вѣницкого, в рокѣ прошломъ тисеча шестсот первомъ мсца марца двадцѧт девѧтого д̄ня учыненого, которымъ за одездомъ твоимъ на послѣгѣ Речи Посполитое екземптъ принято и тебе од рокѣ волнымъ учинено, черезъ поводомъ на трибуналъ Любелский воеводства Киевского, Волынского албо

Браславског(о) межи справы ўрадовыє заложеноє и через помененыи суд кгородскии Вѣницкии допущеноє, а то в справе, через тых поводов тобе правне вцатое и заданое ѿ квалтовное ѿтнате трох пасек и выбите с покоиногo держана с половицы кгрѹнтѹ селища Илинѣи, за которым выбитем меновали себе поводове шкод на две тисечи копѣ литовских¹, которыє потом за позволенем поводов через суд трыбуналскии на сто копѣ сум меркованы, тако ѿ том поменена апелация и преречоныи ѹвес постѹпокъ тоє справы ширѣи в себе ѿбмовляють. Прето поводове, попираючи тую апелацию свою, тебе прыпозывають ку прислѹханю се, кгда тотъ преречоныи декретъ кгородскии вѣницкии, за тобою всказаныи и ѹчиненыи, через декретъ сѹдѹ головного трыбуналскогo с[...]асован и поднесенъ, а в тои справе далшии поступокъ водле права и справы ѹчинен, и то, што бы с права належало, и против тебе сказано и поступлено бѹдетъ. А такъ абыс на рокѹ помененомъ стал и тому всему, што тобе ширѣи ѿбъяснено и доведено бѹдетъ, правне се прислухать и, если належати бѹдетъ, ѿтповедалъ. Писанъ ѹ Вѣницы по нароженью Сына Божого Исус Хрыста рокѹ тисеча шестьсотъ второго мсца декабра первого д̄ня.

Позов

Печатка

Иван Микѹлинскии, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 79. Оригінал.

Ретести:

По п̄на подкоморого до Жорниць ѿд п̄нов Ѡбоденских.

Anno 1602 d. 1 decembra. Przyozew od p.p. Obodenskich na tribunał po pana Lawryna Piasoczynskiego o wybice z trzech pasiek.

Там само. Арк. 79 зв.

¹ Далі має йти грошеи.

№ 374

1603 р., лютого 20. Краків, на сеймі. –

Привілей короля Сигізмунда III брацлавському ловчому Стефанови Черленковському на брацлавське підчаштво

Подчаштво браславское Стефанови Черленьковскомѹ

Жикгимонтъ Третии //

Ѵзнаимѹемъ тымъ листом нашим, комѹ то вѣдати належит, ижъ мы, ѹпатрѹючи годност и дѣлностъ в речахъ ѿбыватѣля воеводства Браславског(о) ѹрожного Стефана Черленковскогo, ловчогo браславскогo, которогo, хотечи къ

службам нашимъ и Речи Посполитое вѣдчностію и ласкою нашою гсдрьскою побѣдѣти а з Ѹрадѣ ловецтва браславского на вишьшоє мѣстце Ѹрад подчаства браславского, на тотъ час вакѹючое, перенєсши, ономѣ дати и на него вложити, Ѹмысливши нинєшним листом нашим, зо вшєлаким достоєнством, владзою и належностію переносимъ, даємъ и на него вѣкладаєм до живота его любѣ теж до вишьшого Ѹрадѣ и ѡпатрєнья. Што до вѣдомости, комѣ то належит, а звлаща ѡбывателомъ воеводства Браславского прыводєчи, приказѣм, абы прєрєчного Черленковского ѡдсел вжо за власноз(о) подчашого браславского маючи, Ѹчтивость и мѣстце межи собою, владзѣ и належности ѡддавали з повинности своеє и дла ласки нашеє королевское. Писанъ Ѹ Краковє на соимє валном коронномъ рокѣ тисєча шєстсот трєтєго мєца фєвральа двадцатого днѣа а панованья королевствъ наших полского шєстогонадцат а шведского девѣятого року.

Sigismundus Rex
Zachari(asz) Jelowicky

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 202, л. 140 об.–141. Оригінал. Опубл.: Архив ЮЗР. Ч. VIII. Т. 5. С. 314.

№ 375

1603 р., лютого 28. Краків, на сеймі. –
Привілей короля Сигізмунда III Єронімові Черленковському на брацлавське ловецтво

Ловецтво браславское Єронімови Черьленьковскомѣ

Жикгимонт Третии etc. //

Ѹзнаимѣемъ тымъ листом нашим всѣм вобєцъ и кождомѣ зособна, комѣ то вѣдати належит. Маючи мы залєцонии з многих Ѹчтивых и дѣльных справ дом Черленковских, старожитных ѡбывателєи браславских, которые продком нашим, нам и Речи Посполитои зъ себе за каждою потребою и ѡказыєю ѡддаєтъ, ѡсобливє теж маючи взгляд на службы шляхєтного Єроніма Черленковского, которые з молодости лѣт своих часу кождое потребы, а меновитє под часъ головное експєдѣцции, кгда на Рєчъ Посполитую недавно прошлых лѣтъ было с турки и татары зашла, которые хотєчи мы вѣдчностію нашою королевскою ѡсвѣдчати а кѣ таковыи же в прышлых час ѡхотнѣишоз(о) способити, даєм и дарѣм ємѣ Ѹрад земскии ловецтво воеводства Браславского по перенєсєнью з него брата его Ѹрожного Стєфана Черленковского на Ѹрад подчаства браславского, зо всѣю тому Ѹрадови владзою, належностію и пожитками до живота его любѣ теж до вишьшоз(о) Ѹрадѣ и ѡпатрєня. Што до вѣдомости, комѣ то належит, а звлаща ѡбывателом воеводства Браславского прыводєчи, приказѣмо, абы прєрєчного Черленковского ѡдсель вжо за власного ловєного браславского маючи, Ѹчтивост и мѣстце межи собою, владзѣ и належности ѡддавали з повинности своеє и дла ласки нашеє королевское. Писанъ Ѹ Краковє на соимє валном коронномъ рокѣ тисєча шєстсот трєтєго мєца фєвральа

двадцать ѡсмог(о) // д̄ня, панованья королевѣствъ нашихъ польского шостогонадцать а шведского девятого рокѣ.

Sigismundus Rex

Zachari(asz) Jelowicky

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 202, л. 141–142. Оригинал. Опубл.: Архив ЮЗР. Ч. VIII. Т. 5. С. 315.

№ 376

1603 р., березня 5. Краків. –

Лист короля Сигізмунда III про надання в доживоття двірця у місті Вінниці зі всіма його маєтковими прилеглостями галицькому каштелянові і вінницькому старості Юрієві Струсу з Комарова

Дворецъ Ѹ Вѣницы доживотьемъ п̄ну старосте вѣницкомѣ

Жикгимонт Третию, etc.

Ѳзнаимѡемъ etc., ижъ мы, маючи взгляд на послѣги Ѹрожного Юрія Стрѣса с Коморова, кашталана галицкого, старосты нашего вѣницкого, которые онъ не толко нам самым, але и предком нашим, королем¹ полским, в дѣле рыцѣрскомѣ, в потребахъ Речи Посполитое з великою славою своею давал и теперъ ѡддасть, хотечи мы тогды, абы его таковыя Ѹчинки значныя даромны не были, оно² до послуг наших и Речи Посполитое ѡхотнейшим Ѹчинити, оноуѣ добра наши, в мѣсте Вѣницы лежащие, дворецъ названыя, по смерти небожчика Г̄на Ѳришовског(о) до шафѡнкѣ нашего верненыя, которыхъ въ Ѹживанью Ѹже есть, Ѹмыслили есмо дати, яко жъ даемо нынешним листом нашим зо всѣми прылеглостями и приналежностями, двором, подданными, польми, сеножатыми, сажавками, лесами, чиньшами, податками, повинностями и зо всѣми пожитками и доходами, ничего не выимѡючи, яко здавна тыя добра сами в собѣ сунт и яко ихъ помененыи Ѳришовскии держаль до сконченья живота его, ѡбещѡючи мы словом нашим королевским и потомковъ наших, ижъ мы Ѹрожного Юрія Стрѣса, кашталана галицкого, покул будеть живъ, ѡт Ѹживанья того дворца и прылеглостей его не ѡддалимо ани ѡддавать не допѡстимо и ѡвшем цѣлоем и зѡпное право оноуѣ заховаемо и потомкове наши заховают, права, ѡднакъ, н̄ши и Речи Посполитое и костела католицкого цѣле во всем заховѡемо. На што для лепшее вѣры и певности, рѣкою своею подписавши, печать короннью прытиснѣти розказали есмо. Писанъ // писанъ Ѹ Кракове д̄ня пятого мсца марца рокѣ Божого тисеча шестьсотъ третего, панованья королевствъ нашихъ полского шостогонадцат а швед. девятого року.

Sigismundus Rex

Zachariasz Jelowicky

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 202, л. 155 об.–156. Оригинал.

¹ королем   ² оного

1603 р., березня 12. Краків. –

Консенс короля Сигізмунда III вінницькому підстарості Григорієві Чечелю на відступлення своїх прав на село Щурівці брацлавському старості Валентієві Александру Калиновському

Конъсенсъ Чечелови на Ѹступеньє ЩѸровецѹ КалиновскомѸ, старосте
браславскомѸ

Жикгимонт Третии etc.

ОзнаимѸемъ etc., ижъ кгда Ѹ себе постановил шляхетныи¹ Григорей Чечель, подстаростии вѣнницкии, абы Ѹсе право свое, которое маеть на село ЩѸровци, Ѹ воеводстве Браславском лежачие, на особѸ Ѹроженого Валентега Александра Калиновского влил и поступил, билъ нам тогда чолом, абыхмо на то ономѸ позволили. Мы тогда, видечи рѣчь слѣшнѸю, хѸтливе склонилихмосе на тую прозбѸ его и позволить есмо емѸ Ѹмыслили, іако жъ позволяем нинешним листом нашим, даючи емѸ зѸполнѸю моць, абы в которомколвекѸ кгроде тоє Ѹступеньє права своего могъ Ѹчинити. За которым то Ѹступеньем и влитьем права преречоныи Валентии Александер Калиновскии село помененое ЩѸровцы зо всѣми рольями, сеножатъми, поддаными, польми, млынами, ловами, ставы, сажавками и зо всѣми приналежностями и пожитками и доходами, жадныхъ не выимѸючи, такъ, іако сами в собѸ суть и іако ихъ помененыи Грыгорей Чечель держаль, бѸдетъ мѣти держати и Ѹживати до конца живота своего, обещѸючи мы словом нашим королевским и потомковъ нѣших, же ани мы, ани потомки наши преречоного Калиновского од держанья и Ѹживанья того села ЩѸровецѹ зо всѣми его приналежностями не оддалимо ани оддалати не допѸстимо, але цѣлое и зѸполное право доживотное ономѸ зоставуемо и даемо, право, однакъ, наше королевское, Рѣчи Посполитое и костела Божого целе во всем зоставѸемо. На што для лепшее вѣры и певности рѸкою се своєю подписавши, печать коронною прыгиснѸти розказали есмо. Писанъ Ѹ Кракове днѣ дванадцатого мѣца марца рокѸ Божого тисеча шестсотъ третего, панованья королевствъ нѣших полского шостог(о)надцат а шведског(о) десятого рокѸ.

Sigismundus Rex

Zachariasz Jełowicky

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 202, л. 165–165 об. Оригінал.

¹ Написано двічі.

1603 р., квітня 1. Краків. –

Лист короля Сигізмунда III про звільнення брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського як такого, що виконував місії

посла Речи Посполитої до Кримського ханства і Волощини, від викликів на будь-які судові сесії протягом дванадцяти тижнів від видачі даного листа

Песочинского справ одъклад до певног(о) часу

Жикгимонт Третии etc. //

Всімъ вобец и кождомъ зособна, кому то вѣдат належит, а звлаца сѣдомъ трыбѣналским, подкоморскимъ, земским, ктродскимъ и инымъ вшелакиимъ ѳрадом, также и сторонамъ належнымъ.

Ўзнаиуемъ, иж ѳрожонны Лаврынъ Песочинский, подкоморыи браславский, секретар нашъ, за посыланемъ нашимъ до цара перекопского Казын Кгирыа посломъ великимъ в пилныхъ и важныхъ нашихъ и Речи Посполитое в¹ справахъ по двакротъ ѳ него² ѳрдѣ, а третии разъ тепер² Волошехъ для ѳтдана емъ ѳпоминокъ ѳт насъ был и иншыя sprawy наши и Речи Посполитое тамъ водле злецена нашего и справуючы, и послы волоские и мѣлтанские до насъ провадчачы, не бываючы в домъ своемъ ѳд трехъ леть, з великою небезпечностю своею на тыхъ послѣгахъ нашихъ забавитися мѣсѣль и досель в нихъ ѳт насъ затрыман. Которыи, ижъ вже теперъ тые поселства намъ здавши, до домъ своемъ(о) ворочаетса. Тогда за нимъ черезъ сесь листъ нашъ тое свидѣцтво выдаючы, хотѣмъ мѣти и росказѣемъ, абы ѳпреимости и верности ваши ѳного черезъ тотъ ѳвесъ часъ, яко на тыхъ послугахъ нашихъ и Речи Посполитое доселъ былъ, ѳт дати нынешнего листу // сту нашего до неделъ дванадцати водле звычайу права а екземптовъ нашихъ ѳт сѣдовъ и вшелакихъ поступковъ в правѣ волнымъ заховалы и заховати росказали, конечно иначеи не чыначи, для ласки нашеѣ королевскеѣ и с повинности своеѣ. Писанъ ѳ Кракове дна первого мсца апрыля року Божого тисеча шестсотъ третего а панованя королевствъ ншыхъ полского шестогонадцатъ а шведского десятого рокъ.

Sigismundus Rex

Zachariasz Jełowicky

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 202, л. 169 об.–170. Оригинал.

¹ в зайве.   ² Далі має бути в.

№ 379

1603 р., червня 13. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою Матея Яблоновського про неповернення підданого, який утік з села Качмозова Подільського воєводства до міста Жорнищ, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Выпис с книгъ справъ голов[ныхъ] трыбѣналскихъ воєводства В[о]лынског(о)

Лѣт(а) Божого нароженья тисеча шес[тсотъ] третего мсца июня третегонадца[ть] дна

Перед нами, депѹтаты сѹдѹ головно[го] трибѹналѹ Любелскоз(о), зо всихъ воеводство Короны Полское на ро[к]ѹ теперешнии шестсот третии обраными и высажоными, кгда [с]ѣ приточила справа з рокѹ заховалого, декретомъ сѹдѹ го[ловно]го трибѹналского на термине воеводства Браславського в р[ок]ѹ прошломъ шестсотъ второмъ мсца маа первого дна межи ѹрожоными паномъ Матеемъ Аблоновскимъ, поводомъ, а паномъ Лавриномъ Песочинскимъ, подкоморымъ браславскимъ, позванымъ, ѹчиненого, а то в справе, через повода в сѹдѹ кгородского Вѹницкого на рочках кгородскихъ, в рокѹ прошломъ шест[ѹсо]тъ первомъ мсца сентебра семогонадцать дна сѹжоныхъ, [за]чатое, а то ѱ збега подданого повода, в рокѹ прошломъ [тисѣ]ча шестсотномъ з маености¹ поводовое стороны села [Качмо]зова, ѹ воеводстве Подолскомъ лежачого, прочь ѹтеклого, [на им]ѣ Осипа десятникова шѹрина, ѱ жонѹ, дети и всю маотно[ст] его, а во именью позваного месте Жорнищахъ бытомъ помененого. В которои справе на помененыхъ рокохъ по конѹтroversыахъ сторонъ сѹдъ головнии трибѹналскии за показаньемъ листѹ его королевское млсти через ѹмоцованого стороны позваное, иж п[о]званыи на тот час на послѹзе Речи Посполитое в поселстве [до Ор]ды ездиль, теды сѹдъ тѹю справѹ ѱтложилъ и завесиль д[о] звернення с тоѣ послѹги Речи Посполитое стороны позван[о]ѣ, заховавши им, ѱбеюм сторонамъ, рокѹ кромъ жадного припозвѹ по звернению с тоѣ послѹги Речи Посполитое позваного [д]ванадцат недел на трибѹнале ѹ воеводствахъ Киевскомъ, Воли[н]ьскомъ и Браславскомъ, которое по дате того декретѹ наперве[и] припадет и сѹжоно бѹдет, ѱ чомъ ширеи тот декрет сѹдѹ голов[ного] т[рибѹнальско]² в себе // ѱбмов[ляет]. На рокѹ тогды нинешнемъ, слѹшне припалом, сторона поводов[а] через ѹмоцованого своего пана [Дна Ленского а позв[аныи с]амъ ѱчевисто в тои справе межи собою росправѹ правнѹю мели и [конѹт]roversии свое певные з обѹ сторонъ до сѹдѹ вносили, просечы, [аб]ѹ каждыи з нихъ при конѹтroversыахъ своихъ захованы был[ѹ]. Сѹдъ нинешнии головнии трибѹналскии, бачачи то, ижъ позваныи [пок]азѹѣ аттестацию короля его млсти, же под тым часом былъ в по[с]ельстве до царя перекопського, кгда таа справа его в сѹде ни[нѣ]шнемъ была припала, наидѹѣ, же позваныи аттестации тои досыт [ѹ]чиниль, и наказѹѣ далеи сторонамъ роспираетсе, за чим в роспиранью сторонъ декретъ кгородскии вѹницкии ѹтвержаеть и позвано[му] поступовать наказѹѣ, а в далшомъ постѹлку позваного близшого быт до присеги наидѹѣ и наказѹѣ, абы позваныи на ближшихъ рочкахъ кгородскихъ вѹницкихъ, которые напервеи по шести неделахъ сѹжоны бѹдѹтъ, ѹчиниль присегѹ в тые слова, иж тотъ подданыи, ѱ которого актер позывает, ест его власныи и давност в маетн[ост]и его заседель ани до вернення его повинень. Которѹю [прис]егѹ сѹдъ до кгородѹ Вѹницкого на час, вышеи назначонии, ѱтс[ы]лает и] рокѹ перед ѱнымъ сѹдо[м]ѹ сторонамъ заховѹѣ. А по выи[скан]ю присеги албо нѣ сѹдѹ ѱн скажет в тои справе тоѣ, што [досы]т с права належало. Што все для памяти до книгъ головныхъ трибѹналскихъ ест записано. С которыхъ и сѣс выпис ест выданъ. Писанъ в Люблине.

Печатка

Alexander Chryniczky,
lowczy y deputat wołynsky
Gerzy Lascz, stolnik y deputat
[w]oiewozstwa belskiego, mp.
Mikołaj Jełowicki, deputat
województwa wołynskie^o

Jan Trzebuchowsky,
woiewodz(twa) brzeskie^o
deputat, mp.
Михаило Гўлевич
Воютинский, писарь
Корикговань с книгами

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 86–86 зв.
Засвідчена копія.

Рецети:

Року ХД и [юна АГ дна] [...] роспис написан.

[Д]екрет пна [Аблоновского с паном подкоморым браславскимь.

[Anno] 1603 d. 13 juni. [...] p. Jabłonowskiego o [z]biegu.

O zbiegi pana Jabłonowskiego do miasteczka Zorniszcz. Decret przysięgi,
iako dawnosci zasiedzialo w Zorniszczach. 1603 d. 13 juny.

Там само. Арк. 87 зв.

¹ маєтности   ² трибунальського

№ 380

1603 р., червня 13. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою братів Семена, брацлавського земського судді, і Богдана Ободенських про захоплення брацлавським підкоморієм і королівським секретарем Лаврином Пісочинським половини Іллінецьких ґрунтів з трьома пасіками

Выпис с книг справ головных трибуналских воеводства Волынского

Лѣта Божого нароженѣа тисеча шестсотноз(о) третего мсца июна
третез(о)надцат дна

Перед нами, депутаты судѣ головноз(о) трибуналу Любелского, на рок теперешнии тисеча шестсоть третии зо всѣх воеводствъ и повѣтовъ Короны Полское обраными и высажоными, кгда се приточила справа з реестрѣ сѣудового за приповом на теперешнии трибунал воеводства Волынскоз(о) до апелации, от декрету кгородского вѣницкого з рочков кгородских в року прошломъ тисеча шестсоть первомъ мсца марца двадцат девятого дна ѣчиненое, межѣ ѣрожоными Семеномъ, судею земскимъ браславським, и Богданом Ободенскими, поводами, з одное, а ѣрожоным Лавриномъ Песочинским, подкоморим браславским, секретаром короля его милости, позваным, з дрѣгое стороны, по проползлом року, а то иж на тых рочкахъ

менованых за декретом трибуналскимъ и за розеимами припадал рокъ ку выконаню присеги п[ре]рочонымъ поводомъ з двема светками на кгвалтовное вы[бите], через позваного Ÿчиненое, с трех пасекъ, Глебовъское, Ха[ри]тоновское и Хвеневское, и с половицѣ¹ кгрѣнту поводового Илинског(о), ѿ половене бобровъ, рыбъ, порѣбане дерева, затым и ѿ шкоды водле позвѣ. За которымъ выконанемъ присеги наказал сѣдъ трибуналскии п̄нѣ подкоморому, абы тых кгрѣнтовъ п̄номъ Ободенскимъ Ÿступил и шкод сто копъ литовскихъ заплатил. На которых рочках кгродскихъ вѣницкихъ за тым декретомъ трибуналскимъ и розеимами ѿт стороны позваное екземптомъ было заложено, же ест на послуге Речи Посполитое, до Орды посланыи. Которое заложене суд кгродскии принал а сторона поводоваа на трибуналъ межи справы Ÿрадывые апелевала. Суд ѿн апелляции допѣстил и рок за нею на термине воеводства Киевского, Волынского и Браславского, которое бы напервеи сѣжено было, становитиса зложил. Гдко ж воеводство Киевско², Волынское // и Браславское припадало, стороны ѿбедве не пиновали, и проползлы рокъ сталсе. По которомъ проползломъ року поводове пререченого позваного до попартьа помененое апелляции своее, ѿд звышъ помененого декрету кгродского вѣницког(о) заложеное, ку далшому поступку в той справе на теперешнии трибунал воеводства Волынского(о) припозвали, тако ѿ томъ тотъ припозовъ и Ÿвес поступокъ тое справы ширеи ѿбмовлает. На року тогды нынешнемъ, с тог(о) припозвѣ припаломъ, постановившиса ѿблично, сторона поводоваа пан Богданъ Ободенскии сам и за моцю зѣплною ѿт брата своего его мл. п̄на суди, а позваныи пан подкомории также сам ѿособо своею ѿ важности того декрету кгродског(о) контровертовали. Суд головныи трибуналскии декретъ судѣ кгродского Вѣницког(о) Ÿтверждает. А иж позваныи екземптовѣ досыт Ÿчинил, теды судъ сторонамъ росправитиса наказѣет. А в росправованю судъ головныи трибуналскии зновѣ тую справѣ до выконана присеги через поводы водле помененог(о) декрету трибуналского и ку далшому поступку в той справе на рочки кгродские вѣницкие Ÿ дванадцатъ недел, по томъ декрете напервеи припадающие, ѿтсылаеть и рокъ певныи и завитыи безъ припозву за тымъ декретомъ ѿбеюмъ сторонамъ, поводовой ку выконаню, а позваныи ку прислуханю тое присеги, и ку далшому поступку в той справе складаеть и заховуеть. Што все для памяти до книгъ головныхъ трибуналскихъ естъ записано. С которыхъ и сесъ выписъ под печатью земскою луцкою естъ выданъ. Писанъ Ÿ Люблине.

Печатка

Alexander Chryniczky,
lowczy y deputat wolynsky, mp.
Gerzy Lascz, stolnik,
deputat woiewozstwa belskiego, mp.
Mikołaj Jełowicki, deputat
woiewodzstwa wołynskiego

Jan Trzebuchowsky,
woiewodz(ztwa) brzeskie^o
deputat, mp.
Михаило Гѣлевич
Воютинскии, писарь
Корикговаль Дворецькии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 88–88 зв.
Засвідчена копія.

Ретеста:

Anno 1603 d. 13 (junii). Je° m. panu podkomorzemu braczławsk(iemu) s pany Obodensкими о гвалтовне одієcie trzech pasiek, chlebowsкеy, charytowsкеy (!) y chweniowsкеy, y o połowice grantu illinskiego pana Obodynskiego.

Там само. Арк. 89 зв.

¹половицы   ²Киевское

№ 381

1603 р., червня 13. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою Павла Жоховського як доживотного володільця і белзького воеводи та галицького старости Станіслава Влодека як діди́ча про неповернення підданих, які втекли з села Онацківців (Подільського воеводства) до міста Жорниць, маєтку брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського

Лїта Божог(о) нарожена тисеча шестсот третез(о) м̄сца июня
третегонадцат д̄на

Перед нами, депутаты суду головного трибуналу Любелског(о), на рокъ нынешнии тисеча шестсотъ третии обраными и высажоными, кгда приточилася и з реестру судового припала [с]права межи ўрожоными п̄номъ Лаврином Песочинским[ъ], подкоморим браславским, секретаром короля его млсти, ꙗко поз]ваным, з одное, а межи п̄номъ Павлом Жоховским, ꙗко па[номъ] доживотным села Онацковец, а велможнымъ п̄номъ Станисл[авом] Влодкомъ, воеводою белзькимъ, старостою галицкимъ, п̄ном[ъ] дедичным того ж села, поводом, з дрѹгое стороны, ꙗкобы мели ѿ [то] с п̄номъ подкоморим справу ў суду кгородского Вѣницкого ѿ под[да]ные свои, с тог(о) села Онацковецъ на име ѿ Ивашка Рѹдого, Павл[а] сына Ивашкова, Курила зятя того ж Ивашка, Гарасим[а] Шипова сына, з жонами, з детми и зо всѣми маєтностями[и] до добру п̄на подкоморого места Жорниць, [збе]глыє, на к[ото]ры[е су]д [...]ныи де[...] тисечи гри[вен] [...]ложоные [...] на екзекуцию до Жорниць первей возног(о) посыла[л], а потом сн[...] и сам ездил. А кгда, деи, тоє екзекуция заборонено, тогды п̄на [под]коморог(о) на баницию до трибуналу на воеводство Браславско[е] ѿтослал. Зачим, кгда терминъ на трибунале такъ рочнем[ъ] м̄сца апреля двадцат третез(о) д̄на припал, тогды

пана подкоморог(о) листомъ екземптом короля его мл. заложено, же тот час *ест* на послуге Речи Посполитое посломъ в Орѣде. С[уд] трибуналскии тую справу до звернення ся $\overline{\text{пна}}$ подкоморог[о] с тоє послуги *отложилъ*, заховавши в неи термин на воеводе[твах] Киевскомъ, [Волю]н[с]ком, Браславском, которое по зеханю н[апер]вем сужоно будетъ, за приповомъ *отложена* его¹ за шест нед[ел], тако то все меновите а ширеи на поступку тоє справы *ест* описано. Подлуг которог(о) то поступку на року нинешнем въ в[ое]водстве Волынском, которое тепер *напервем* по зеханю [$\overline{\text{пна}}$] подкоморог(о) браславског(о) с тоє послуги Речи Посполитое суд [...] // [...] права ω тую баницию и ω оныє збегии албо такъсу, за н[их] положенѣю, припалом, ω моцованыи $\overline{\text{пна}}$ подкоморог(о), дав[ши] через возного ω патрног(о) Станислава Издебског(о) сторонѣ пов[одо]вую до тоє справы по три дни трикрат приволати. За к[ото]рым приволаемъ, *иж* таа то сторона поводовая ω суд[ѣ ни]нешнего сама ани через ω моцованог(о) своего не стала, про[то] суд нинешнии ω моцованому $\overline{\text{пна}}$ подкоморого браславск[ого] допустил онѣю вздати в ω падку всеє речи. Которая спр[ава] *иж* по том взданю арештована не была, суд нинешнии голов[ныи] трибуналскии за домовенем ся *от* позваного, здавши сторонѣ по[во]довѣю в упадку всеє речи, чинит сторону позванѣ[ю], то *ест* $\overline{\text{пна}}$ подкоморог(о) браславског(о), волным *от* нинешнег(о) ро[кѣ] позывана и *всѣх* речеи, в нем описаных, вечными часы. Ш[то] все для памяти до книг [с]правъ головных трибуналских вое[вод]ства Волынского *ест* записа[но]. С которых и сес выпис под печатю земскою л[у]ц[кою *ест* выда]н. Писан ω Люблине.

Печатка

Alexander Chryniczky,
lowczy u deputat wolynsky, mp.
Gerzy Lascz, stolnik i deputat
woiewozstwa belskiego, mp.
Mikołaj Jełowicki, deputat
woie(wodztwa) wołynskiego

Jan Trzebuchowsky,
woiewodz(twa) brzeskiego
deputat, mp.
Михаило Гѣлевич
Воютинскии, писаръ
Корикгованъ с книгами

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 90–90 зв.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4110 III, арк. 12–12 зв.
Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Переста:

Anno 1603 d. 13 junii. Miedzi je^o m. p. podkomorzim brastawskim
Piasoczynskim a p. Zochowskim.

Там само. Спр. 4050 II, арк. 91 зв.

¹ *Тобто терміна.*

1603 р., червня 16. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою бурмістра, райців, війта і присяжних міста Уланова (Подільського воєводства) про неповернення підданих, які втекли з цього міста до Жорниць, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Выпис с книг справ головных трибунальских воєводства Волинського

Лѣта Божоꝝ(о) нароженѣа тисеча шестсот третего мсца июня шостогонадцетъ днѣа

Перед нами, депутаты сѣдѣ головного трибуналь Любелского, на рок теперешнии, вышеи помененыи, зо всех воєвод[с]твь Короны Полское обранными и высажонными, кгда се был[о] днѣа третегонадцет мсца июня приточила справа з реєстрѣ сѣдовн[ог]о за потрикротным приволанѣем возного шпатрѣного Станислава Издебського межи славетными бурмістром и райцы, воитом и присажниками местечка его кр. мл. Уланова, поводами, з одное, а ўрожоным паном Лаврином Пісочинским, подкоморим браславскимъ, позванным, з другое стороны, за декретом судѣ головного трибуналь Любелського, на воєводстве Браславском в року шестсотном втором мсца априля двадцат шостого днѣа зъ заховалым роком без приповзѣ на терминѣ нинешнем, порядкомъ иньших воєводствъ коронных припадаючом, ўчиненыи и выданыи, а то ѡ збегги подданые, з места его кр. мл. Уланова в року прошлом тисеча шестсотномъ ўтеклые, на има Гаско Романчик, Дорошь, Дмитро Почудченѣа, Нестер, Павел Братка, Гринѣц Почуиченѣа, Исаи Гакименѣа, Глицко, Левониха, з жонами, з дѣтьми и зо всеми маєтностями своими д[о] именѣа и маєтности позваного Жорниць збеглые и там мешканѣемъ помененые, которых повод, кождого зособна з них ѡшацовавши водлѣ констытѣцци по пѣтисотъ гривень полских, сторону позваную на рочки кгородские виницкиѣ, в року тисеча шестсотном втором мсца февралѣа двадцетъ шостого днѣа сѣжоные, позывал, на которых рочьках в той справѣ стороны межи собою росправѣ мели. Отъ позваного ўмоцованыи его, ўказѣючи екземптъ короля его млсти, просиль, ижъ сторона позванѣа ест на тотъ час на послузе Рѣчи Посполитое, вольности ѡт позву и року. Суд ѡнъ кгородскии Вѣницкии тоѣ заложенѣе екземптомъ стороны позваное принѣал, а сторона поводовѣа на трибѣнал Любелскии апелѣвала. Суд, тоѣ апелѣцци допустивши, на преречономъ терминѣ воєводства Браславського, с которого теперешнии рокъ припал, стати зложил. А на терм[и]не воєводства Браславского по коньтроверсиахъ сторонъ ѡбу[дв]ухъ суд головныи трибунальскии за показанѣемъ листу его кр. мл. через ўмоцованоꝝ(о) стороны // позваное, бачѣчи, ижъ ест на послузе Рѣчи Посполитое в посѣлстве до Урды, тую всю справу завесиль и ѡтѣложилъ ажъ до зверненѣа с тоѣ послѣги Рѣчи Посполитое, и рокъ заховал по възеханю его ў дванадцат недель на трибунале ў воєводствах, так Киевском, Волинском, ѣако и Браславскомъ, которое бы по актѣ преречоноꝝ(о)

декрету напервей припадало и сужоно, тако тотъ декретъ трибун[алс]кии и ѹвес поступокъ тоє sprawy ширей в собе ѡбмовляет. На рок[у] тогда нинешнемъ, с того декрету и року заховаго слушне припалом, постановившисе ѡчевисто, сторона позванаѣ ѹрожоны пан Лаврин Песочиньскии, подкомории brasławскии, даць поводовъ ку роспартью сѣя правному през возного Станислава Издебьского приволати. На которое приволанье возного, ижъ се поводове были не ѡтозвали, теды их позываны з допущеньѣа судѹ нинешньего в ѡтбытю з вольнымъ арештом до звыклоє години з допущеньѣа судѹ нинешньего вздал. Которое взданье того жъ дна ѡ године, арештом назначонои, ѡтъ стороны поводовое панъ Ремианъ Тишковскии арештовал. А по томъ ареште, кгда sprawy з реестрѹ арештового дна сегоднешнего, на дате вышем писаного, припали и порядком своим ѡтправованы были, сторона позванаѣ да[л]а сторону поводовѹ зновѹ през того жъ возного ку роспартью приволати. Нижъли сторона поводоваѣ, тако по першомъ взданью, также и зновѹ по ареште не ѡдозвала и ѡ нестаню своемъ сѹдови нинешньему и позванои стороне ведати не дала. Прото суд нинешнии головнии трибуналскии, видечи ѹпор поводов преречоных, за домовенем и правными поступками стороны позваное а за нестанеѣм поводовым допѹстивши поводов, тако несталых, в речи ѹпалых и sprawy свое не попираючи¹, на ѹпад в ѡтбытю тоє sprawy стороне позванои вздати², в далшом поступку сторону позваную ѡт тоз(о) позвѹ, речи, в нем ѡписаное, и процесѹ правного часы вечными волным³ ѹчинил и тым декр[ε]том чинит и сказѹе. Што все [для] памяти до книг ест записано и сес выпис под п[ε]чатю земскою л[у]ц[кою выд]ан. Писан в Люблине.

Печатка

Alexander Chry[n]iczky,
lowczy y deputat wołynsky
Gerzy Lascz, stolnik i deputat
woiewozstwa belskiego, mp.

Mikołaj Jełowicki, deputat
woiewodztwa wołyńskiego
Jan Trzebuchowsky,
woiewodz(twa) brzeskie^o
deputat, mp.
Миха[ило Гѹ]левич
Воютинск[ии], писарь
Корыкговаль Дворецькии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 92–92 зв.
Засвідчена копія.

Переста:

Anno 1603 d. 16 [junii]. Evasia je^o m. p. podkomorzego brasławskiego w sprawie miedzy panow Ulanowskich (!).

Там само. Арк. 93 зв.

¹ попираючих ² вздал ³ волною

1603 р., червня 17. Люблін. –

Оповідання брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського перед коронним трибуналом про неправомірну передачу його маєтку Овдіївки (Шепіївки) краківському каштелянові кн. Янушові Острозькому кн. Юрієм Друцьким Горським та його дружиною Богданою Філонівною Кмітянкою

Выпис с книг справ головных трибунальских воеводства Волынского

Лѣта Божого нароженѣа тисеча шестсот третего мсца июня семоз(о)надцат
днѣа

Перед нами, депутаты сѣдѣ головноз(о) трибуналѣ Любелского, на рок теперешнии тисеча шестсотныи третии зо всѣх воеводствъ Короны Полское обраными и высажоными, постановившисе очевисто, его мл. пан Лаврин Песочинскии, подкомории браславскии, оповедал и протестовал, иж дошло его ведати, же его мл. княз Юреи Дрѣцкии Горскии и малжонка его млсти пни Богдана Филоновна Кмитанка, пущачи певным правом имене свое замockъ и место Пыковъ, въ воеводстве Браславском лежачое, зо всѣми селы, кгрѣнты и належностями, межи которыми и мое власное имене, правом дедичным вечным мне належачое з людми, кгрѣнты и належностями, на име Овдеевску, прозвавши его Шепиевкою, асневелможному пнѣ его млсти кнжати Гднѣшѣ Острозскомѣ, кашталѣану краковьскому, пущают; ѿ которое га зѣ их млстѣаы князем Горским и малжонкою его правом чиню. Одно ж есми есче досель з ними ѿко за иными справѣаы и припадки моими, такѣ и за послугою короля его мл. и Речи Посполитое бѣдѣчи ѿт колку лет посломѣ великим до цара перекопского Кази Кгерета, такѣ и въ Волошех, на справѣах его королевьское мл. и Речи Посполитое бавачисѣа, скончители не мог, такѣ и ѿ певныѣ кгрѣнты добрѣ моих забранѣ. Тогда, деи, постерегаачи он, абы то тѣм добрам и правѣ его ничого не шкодило и не ѣближало, ѿферѣючисе ѿ то до конца правом чинити, просил пан подкоморыи браславскии, абы тоѣ оповеданѣ и протестация его до книг головных трибунальских была записана. Што ест записано. С которых и сес выпис под печатю земскою луцкою выдан. Писан ѣ Люблине.

Печатка

Alexander Chryniczky,
lowczy u deputat wolynsky
Gerzy Lascz, stolnik i deputat
woiew(ozstwa) belskiego, mp.

Mikołaj Jełowicki, deputat
woie(wod)ztwa wołyńskiego
Jan Trzebuchowsky,
woiewodz(twa) brzeskiego
deputat, mp.
Михаило Гѣлевич
Вокутинскии, писарѣ
Корикговаль Дворецкии

Перестя:

Anno 1603 d. 17 junii. Protestatia je^o m. pana podkomorzego bracławskiego z strony przedania majątnoszczy pykowskiej względem należnoszczy swey do iedney wsy.

Там само. Арк. 95 зв.

№ 384

1603 р., червня 17. Люблін. –

Впис у книгу коронного трибуналу листа про продаж за 100000 польських золотих кн. Юрієм Друцьким Горським і його дружиною смоленською воєводянкою Богданою Філонівною Кмітянкою Чорнобильською містечок Пикова і Глинська та приналежних до них сіл Шепіївки, Жуків, Кривошинців, Жигалівки, Колибабинців, Ілінчи, Війтівців, Ложни, Немешівки, Люлинців, Кутища, Чорнявки і частини села Голяків, селища Осницького краківському каштелянові, черкаському, канівському, білоцерківському і богуславському старості кн. Янушові Острозькому (*1603 р., червня 16. Люблін*)

Выпис с книг справъ головныхъ трыбѣналскихъ воеводства Волынскаго(о)

Лѣта Божого нароженя тисеча шестсот третего мсца июня семогонадѣцат
дѣна

Перед нами, депѣтаты сѣдѣ головного трыбуналу Любелскаго(о), на рок теперешнии тисеча шестсотныи третии зо всѣхъ воеводствъ Короны Полское обраными и высажоными, постановившиса обличне его млст кнѣзь Юреи Дрѣцкии Горскии, дедич маєтности Пыкова и Глинска, и малжонка его млсти пѣна Богдана Филовна¹ Кмитанка Чорнобылскаа, воеводанка смоленскаа, малжонка его млсти, ѳступѣючи права своего, если бы ѳакоєколвекъ мела, на добра, нижеи менованыє, Пыковъ и Глинскаго² и на села, до нихъ належачие, одностайне и згодне ѳповедали лист доброволныи запис свои вечистыи с печатми и с подписы рукъ своихъ властныхъ, также с печатми и с подѣписы рукъ людеи зацныхъ, ѳт ихъ млсти ѳснесѳвецоному пнѣ пнѣ Гѣнушови кнѣжати Острозскому на Острогу кнѣжа³, кашталанови краковскому, черкаскому, каневскому, балоцерковскому и богуславскомѣ etc. etc. старостѣ, и потомкомъ ег(о) млсти на вечноє проданє маєтности местечка Пыкова и Глинска, ново на кгрунте пыковскомѣ ѳселого, и сел, до Пыкова належачихъ, меновите сел Шепеевки, Жуковъ, Кривошинцовъ и всеє части зѣполное в селе Голакох с половицею ставу и млына, до тоє части належачою, села Жигаловки, села Колибабинец, села Илинчи, села Гоитовец⁴, села Ложнее, села Немешовки, села Люлинец, села Кутища, селища Осницкаго, села Чорновки, зо всѣми ихъ фолварками и приналежностями, а то за сумѣ пнѣи сто тисечеи золотыхъ полскихъ даныи. Которыи⁵ передъ судомъ нинешнимъ положиши и ѳныи во всѣхъ

его пунктах, кондыщыа⁶, артыкулах и ликгаментях ѹстным и добровольным сознанием своим ствердивши и змоцнивши, просили, абы быть принят и до книг нынешних головных трибунальских ѹписан. А такъ судъ нынешний тотъ запис выдечи быти цалыи, зѹполныи и ни в чомъ не подезраныи, ведле права справленыи, для вписана до книгъ примуючи, перед собою читати казал; ни такъ се в себе мает:

Гдѣ, Юреи Дрѹчкии Горскии, ако дедич маетности Пыкова и Глинска, а та, Богдана Филоновна Кмитанка Чернобыльскаа, воеводанка смоленска, малжонка ег(о) млсти, ѹступѹючи права своег(о), естли бы якокожекъ мела, на преречоныѣ Пыков и Глинско и на села, до нихъ належачиѣ, позволяючи на продажу вечистѹю добръ преречоныхъ, ѡдно з насъ за дрѹгого рѹчечи и тежары на себе всѣ примуючи, ѡтстѹпуючи властног(о) повету, воеводства и належног(о) сѹдѹ своего а тои теперешней юриздицееи трибунальскои любелскои, иле до тог(о) акту належит, з добрами и с потомками своими поддаючи, чинимъ авно и сознаваемъ тымъ добровольнымъ листомъ нѣшимъ кождомѹ, комѹ бы то ведати належало, тепер и на потом, ижъ мы, не будѹчи ни ѡт кого примѹшени ани приневолени, але по доброй воли своеи, будѹчи здоровыми на теле и на ѹмысле и з добрымъ розмыслемъ, маючи волностъ шафовати маетностью своею водлугъ воли своеѣ, продалисмо на вечность именьѣ нѣшне⁷ дедичное, въ воеводстве Бра(с)лавскомъ лежачое, волное, непеньное, передъ тымъ никому ни в чомъ не заведеноѣ, местечко Пыков и местечко Глинско, ново на кгрунтѣ властномъ // Пыковскомъ ѡселое, и села, до Пыкова належачиѣ, меновите село Шепеевка, село Жуки, село Кривошинцы и всю частъ нашѹ зѹполнѹю в селе Голакохъ с половицею ставу и млына, до тоѣ части належачою, село Жигаловка, село Колибабинцы, село Илинчи, село Воитовцы, село Ложнаа, село Немешовка, село Люлинцы, село Кутышче, селище Ѥсницкое, село Чарнавка, зо всѣми фолварками, в тыхъ селахъ, з мещаны, боары, поддаными таглыми и с подсосудками, с чиншами, службами и иными пожитками и податками, з нихъ приходачими, с пашнями дворными и засеvkами ѡзимными и ярыми, з млынами, з ставами, з рѣчками, з рѣчищами и з ставищами, з селами, дѹбровами, с пасеками дворными и з селищами, з полми, з сеножатми, з гоны бобровыми, з ловы звериными и пташыми, зо всѣми кгрунтами, до того именьа нѣшого Пыкова здавна и теперъ такъ, яко се в границахъ своихъ мели, належачими, и зо всѣми пожитками, до того имени Пыкова и Глинска, местечокъ и сель менованыхъ, належачими, ничог(о) а ничог(о) с того на себе и потомки нѣшы не зоставуючи ани выимуючи, асневелможному пнѹ Гднушови кнѣжати на Ѥстрогу, кашталанови краковскому, черкаскому, каневскому, балоцерковскому и богуславскомѹ старостѣ, и потомькомъ его мл. за певную сѹмѹ пнзеи за сто тисечеи золотыхъ полскихъ, личечи в кождый золотый по тридцати грошеи полскихъ. Которѹю есмо сумѹ ѡт его млсти зараз ѡдобрали и з нее его млсти квитиуемы вечными чѣсы, и тую маетность Пыковъ и Глинско, местечка и села менованые с фолварками в нихъ преречоному ег(о) млсти пнѹ краковскому и потомкомъ его млсти в мощь, держанье и спокойное ѹживане подалисмь, и тымъ

листомъ ншимъ подаемо ꙗ сего права, и панована своез(о) с тых добръ, так
 обое сполне, тако и кождыи з нас поединкомъ, одступуемы и зрекамысе а на
 преречоного его млст. пна краковского и потомковъ его млсти вливаемъ
 вечными чсы, зоставѹючи толко вцале справѹ зачатую ѿ Глинскъ, менованое
 местечко, на сеиме з ынстыггатором его королевское млсти за однесенемъ его
 млсти пна Юра Стрѹса, кашталана галицкого, старосты вѣницкого, которѹю а,
 Горскии, сам кончить маю на сеиме безъ перестанку и в тымъ его млсти пна
 краковского ꙗспокоит. ꙗко ж есмо всѣ права, твердости и привилеа, намъ на
 тые маетности слѹжачие, до рук его млти пна краковского оддали, волно будет
 преречоному его млсти пнѹ краковскому и потомкомъ его млсти, ꙗзавшы
 котороз(о)колвекъ возного, тѹю маетность помененѹю Пыков и Глинско,
 местечка и села менованые, в держане свое взавши, тых маетностей зо всѣмъ,
 тако вышеи поменило, ничего а ничоз(о) на нас, близких и потомковъ ншихъ не
 зоставуючи, спокоине держати и ꙗживати, на тых кгрунтехъ местечка и села
 присажати, тые добра помененые, буд ꙗсе ѿгуломъ або часть их такую, кому
 хотечи, отдат, даровать, записат, продат, заменит, заставить и тым ꙗсѣмъ
 водлугъ воли и ꙗподобана своез(о) шафовать. А мы сами через себе, крєвные,
 слуги и подьданные свои, и жадные направные ѿсобы въ спокойным держанью
 и ꙗживаню преречоному его млсти пну краковскому и потомкомъ его мости
 жадное перешкоды чинити и дрѹдности⁸ задавати не маемо и потомкове нши не
 мают и мочи не бѹдѹт. Овшемъ мы сами, ѿдин за дрѹгого рѹчечи и кождое з
 нас поособнѹ, тежар ꙗвесь на себе и на добра нши ꙗсе, где бы // есмо одно мети
 их могли, примуючи, записѹемyse и тым листом ншимъ обовезѹемyse, обое
 сполне и кождое з насъ поединкомъ, ѿдин за дрѹгого ручачи, иж ѿ ꙗсакого
 перенаганбаѹа правного ѿт близкихъ, кровных нших, также ѿт всаких зысковъ,
 презысковъ, долговъ, записовъ перших и процесовъ правных, зашлыхъ за чим
 наименемъ нам ꙗрадовым, ѿт его млсти пна краковского кождыи з нас
 поединкомъ або обое сполне и потомкове нши ꙗ кожного права и сѹдѹ коштомъ
 своимъ его млсти преречоного пна краковского и потомковъ его млсти
 застѹповати и тые добра так во всемъ, тако и в части ихъ, ѿсвобожати, ѿчищати
 и ꙗспокоати маю и маемо, и повинни будемо, также и потомкове ншы повинъни
 будѹтъ черезъ всѣ давности земские толкокрот, илекротъ бы того потреба была.
 А то ⁹зы о тих⁹ обовезѹемyse и кождое з насъ з своєї стороны обовезуетса
 под закладом сто тисачей золотых полских. О которыи закладъ мы, одступуючи
 власного повету и належного сѹдѹ своего, даемо волност преречоному ез(о)
 млсти кнжати ꙗгнушови Острозькомѹ, кашталанови краковскому, и потомкомъ
 его млсти нас обое сполне и потомъки нши албо и каждое з нас поособнѹ ѿ
 заклад зѹполныи и ова¹⁰ позвати толкокротъ, илекротъ бысмы тому записови в
 чим досыт не ꙗчинили, до сѹдѹ земского, кгородского або трыбуналского въ
 акииколвекъ повет и воеводство, хотя ж нам не належного, так в Корѹне, тако
 и в Великомъ кнзьстве Литовском, рокомъ завитым. А мы бѹдѹчи позваные
 або котороеколвекъ з насъ позваное бѹдѹчы, ѿдинъ дрѹгимъ не вымовляючисе
 ани са закладаючи хоробою, болшою справою, сеимомъ, поветриемъ моровымъ,

послугою господарскою и Речи Посполитое, воинами, трвогами, екземптами ¹¹от
 сѹдовъ¹¹, выланемъ водъ, поламанемъ мостовъ и жадными причинами
 правными и неправными и з розѹмѹ людского вынаидеными, за першимъ позво
 м и на перьшомъ рокѹ, тако на завитомъ, повинни будемъ и кожды з насъ
 повиненъ будетъ стати, а ставши, року и позвѹ ничим не збиваюче¹², оборонъ
 жадныхъ правныхъ и неправныхъ, дылацыи и апелацыи не заживаючы, закладъ
 менованыи сто тисачей золотыхъ полскихъ заплатити повинни будемо и кожды
 з нас повинен будет. За которыи, ¹³не кладаючи¹³ роковъ статутовыхъ, але
 заразы на вшелакыхъ добрахъ нѣшихъ и кождое особы з насъ, гдекольвекъ
 бѹдѹчихъ, отправа ѹчинена быти маеть. Надъ то, если бысмы одъправы за
 закладъ менованыи ѹчинити на добрахъ своих не допустили, теды, также
 отступѹючи власного поветѹ, воеводства и належного сѹдѹ своего, даемо
 волность преречоному его млсти пнѹ краковскомѹ и потомкомъ его млсти позвать
 насъ обоє або котороеколвекъ з насъ до дальшее екзекуции, то есть баницыи,
 передъ судъ трибуналскии Любелскии або передъ которыи судъ трибунальскии
 Великого кнѣзства Литовского в которыи колвекъ поветъ и воеводство, хотъ
 намъ неналежное. За которымъ позвоомъ, тако на року завитом, // повинни будемо
 або кожды з насъ поединькемъ буде стати, ани чим се не вымовлаючи, ани
 откладовъ жадныхъ до воеводства властного не заживаючи, або баницыю
 на себе однести, або речи ѡсужонои за вѣсѣ зыски и презыски заразы ѹчинити
 досыт повинни будемо и кожды з насъ повиненъ будетъ, и потомкове нѣши
 повинни будѹтъ тылекротъ, илекротъ бы се з насъ которыи позвати допустить,
 роки ѹсѣ последнеишие, ако и першиє, себе и потомькомъ своимъ завитые
 заховуючи. И на то есмы дали тотъ листь нѣшъ его млсти пнѹ краковскому з
 нашими печатми и с подьписы рѹкъ нѣших. До которого за ѹстною и ѡчевистою
 прозбою нѣшою печати свои приложити и руки подьписати рачили ихъ млсть
 панъ Иванъ Микулинъскии, писаръ земскии браславскии, пнѣ Микаи¹⁴ Еловицкии
 а пан Федоръ Шашкевичъ. Писан в Люблине лѣта Божого нароженья тисеча
 шестьсот третег(о) мсц. июня шостог(о)надцать днѣ. Ѹ того листу печатей
 пят и подписы рѹкъ тыми словы: Jerzy Drucky Horský, ręką własną. Bohdana
 Fedorowna¹⁵ Drucka Horska, ręką swą. Jwan Mikulinsky, pisarz ziemski braclawský,
 ręką swą. Mikolaj Ielowicki, ręką swą. Fedor Szaszkiewicz, ręką swą.

Которыи же лист и ѡчевистое сознане его млсти кнѣза Горского и малжонки
 его млсти до книгъ головныхъ трибуналскихъ воеводства Волынского есть ѹписан.
 С которыхъ и сесь выпись подъ печатью земскою повету Луцкого ест выдан.
 Писанъ в Люблине.

Печатка

Михаило Гѹлевичъ
 Воютинскии, писаръ
 Корыкгованъ с книгами

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 99–100 зв.
 Засвідчена копія.

Регесту:

Anno 1603 d. 17 junii. Extract ex actis tribun(alis) liublin(ensis) zapisu x(ięci)a Horskie^o przedaze Pýkowa [...] p. krakowskiemu.

G(e)n(ero)si Georgius Drucki Horski et Bohdana Filonowna Kmicianka, coniuges, bona oppidorum Pikow et Hlinsko cum villis, eo adiacentibus, illustrissimo Janusio duci in Ostrog pro summa centum millium florenorum polonicalium resignant. Lublini, 1603 die 17 junij.

Там само. Арк. 102 зв.

¹Филоновна ²Глинск або Глинско ³Зайве слово. ⁴Воитовец ⁵Идетсья про згаданий лист. ⁶кондыщых ⁷ншое ⁸трьдности ⁹⁻⁹Незрозумілий фрагмент. ¹⁰Незрозуміле слово. ¹¹⁻¹¹Подано двічі. ¹²збиваючи ¹³⁻¹³откладаючи ¹⁴Миколаи ¹⁵Має бути Филоновна.

№ 385

1603 р.?, після 17 червня. Люблін? –

Відомості про роди Дубицьких і Биків, зокрема стосовно володіння ними селами Овдіївкою та Кам'яногіркою, складені Лаврином Пісочинським або для нього

I (стовпець)

Александрь Дубицькии, иж до Венгеръ ехавши на слѹжбу, там ѹмеръ.

Павлови Дубицькому вса таа отчизна и Каменогорка зъ Овдеевкою в дедицтво зосталаса и трымаль то.

Был затым тот Павел Дубицькии на Полоцку до везенья взат 37 року.

З Москвы вышедль року 38, потомъ оженильса.

ѹмеръ року 39 в декабрѹ.

По смерти Дубицького року 40 пань Филон жону Павла Дубицького и дочку его в детинстве ее Макгдаленѹ зъ Овдеевки от всего выгналь 1 року 40, мсца декабр. 1 дна¹. А было то суб интеррегъно² по кр. Августе.

Король Август ѹмер року 41 d. 7 julii.

Геирик коронован року 42.

[...] ³пусты.

Того ж року ѹехал въ Октаву интррегнум⁴ Божого тела знову.

Стефан коронован року 43 d. 1 maii.

Constitutia его о praescriptiei по обое интеррегъна, почавши от смерти Августовы аж до року от дна коронации нашое.

То роки 72, 73⁵, 74, 75, 76, то 77 d. 7 maii, все есть интеррегнумъ.

А прешкрылицы нѹт.

II (стовпець)

За кр. Стефана роковъ 78, 79, 80 то все еще была миноренись, аж року ПѦ in junio пошла за мене.

Року 81, 82, 83 и 84 не ѱминаносѧ⁶, черезъ летъ $\bar{z}$ нет давности.

Року 1585 d. 17 поцемbris ѱпоминано пѧна Филона.

Стефан ѱмер а. 1586 d. 12 decembris.

Interregnum byto 87.

Жикгимонт Третии коронованъ а. 88 d. 27 decembris.

Const(itutia) ie^o ѱ praescriptie ѱт коронации до року ⁷fol. 57⁷ а. 88. То в року 89 d. 27 decembris выполнитъся рокъ ѱт коронации Жигимонта Третьего.

То за роки ⁸78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86⁸, 87, 88, 89 не ѱмешкалосѧ, $\bar{t}$ лет нѧт прешкрыици.

За кр. Ж. Третье(о) пан Филон ѱмер.

ѱпоминалосѧ року 90 ѱпекунов и сына Филонови⁹, року 91 ѱпекунов и сына его, року 93 тых же, року 99 кнѧз Горског(о) и жону его, ⁸року 1593⁸, ⁷року 91, 92 служба до Ордыг⁷, року 1603 d. 17 junii protestatia na p. krakow(skiego).

Того ж року d. 11 decem(bris) ѱпомино¹⁰. //

III (стовпець)

ѱ ѱвдеевку¹¹ пѧном Краковски[м].

Єнеалоию Вороновицкого вывести, што по немъ кому достало. Межи иншими Каменогорка и ѱвдеевка досталасѧ Быкови, сынови его з розделку з братьсю.

Тот Бык, мужского потомства не оставши¹², мель толко девки.

По смерти Быковой девки его ѱчинили съ собою разделок.

Межи иншими Каменогорка и ѱвдеевка осталасѧ Настазыи Быковне. Таѧ Настазыѧ была за Ивановъ Дубицкимъ, которому мужови своему тѧю Каменогорку и ѱвдеевкѧ, иншиє добра записала. И кроль то Дубицкомѧ⁸ даль и⁸ конфирмоваль, и знову дал вечностю.

Иван Дубицкии за правомъ своимъ того ѱживаль и за комисыями граничил.

По Иване Дубицкомѧ сынове его Павелъ и Александерь Будицкиє¹³ делилѧсѧ и матка ихъ Настазыѧ Быковна все то их дедицством признала. Павлови досталисѧ именъѧ в Литве, а Александрови в Браславском краи а межи иншими Каменогорка и ѱвдеевка.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 98–98 зв.
Оригінал.

¹ -¹ Ця частина потрапила сюди випадково. Вона стосується датування смерті П. Дубицького. ² интеррегъно ³ Одне слово. ⁴ интеррегкнум ⁵ Подано двічі. ⁶ ѱпоминалосѧ ⁷ -⁷ Дописано (пізніше?). ⁸ -⁸ Перекреслено. ⁹ Филонова ¹⁰ ѱпоминано ¹¹ Далі має бути с. ¹² зоставивши ¹³ Дубицкиє

1603 р., серпня 28. Вінниця. –

Лист Омеляна, або Ждана, Гричини Сабаровського Федорові Стрижовському і його дружині Раїні Чечелівні про умови поділу між ними маєтку Сивовківців

Гд, Омелян, прозываемый Ждан, Гричина Сабаровский, ознаимую и чиню явно сим моим листом добровольным записом на вшеляком местцѣ и ѹ кождоѣ(о) права, иж што в року прошлом тисеча шестсотном на роки земские веницкие позвали мене были пан Федор Стрыжевский и малжонка его п̄на Раина Чечелевна а то ѡ ровных роздилок имена Сивовковец, где суд земский, допустивши мне дилацый болшою справую¹ въ ѹраде ктродском Кремчанецком, а потом в року прошлом тисеча шестсот первом декретом своим ровныи дел присудивши, до судѣ подкоморского ѡтослал, котораѣ то справа для ѡтѣзду его млсти п̄на подкоморего в поселстве до Ѥрды и до сего часу skutку своеѣ(о) не взяла; а такъ га, не припускаючи далее тоѣ справы на розсудокъ правных, але, догожаючи згоде и приязни суседскои, таковым способом добровольне межи собою есмо се погодили. Што се дотычет кгрунту Сивовковскоѣ(о), по половици, то ест ѡт даты сего листу добровольноѣ(о) запису моеѣ(о) маю нив своих власных, которые тепер ѡрѣ, пахати, вынавши целину, сеножати и травы дѣбровные, которых не маю ѡрати ани косити, аж поделивши межи себе с паном Стрыжовским в ровныи дил. И тот роздилокъ не далее маєт трѣвати, толко до часу брана толоки, котораѣ тепер ѡблогом лежит за ставками ку Соболевци, которое то толоки га брати и ѡрати не маю. Абым се с паном Стрыжовским и малжонкою его, згодивши Ѥвес тот кгрунт в той стороне з целиною и з сеножатми, и з нивами, на ланы ровные, то ест лан п̄ну Стрыжевскому и малжонце его а лан мни и так лан через лан межи себе ровно поделил и межи значные межи ланами починил. А, поделивши, то ж пахати и Ѥживати маю вечными часы, не зрушаючи тоѣ(о) роздилку. А потом в кождую сторону, где тепер ѡрѣ, поки ѡдного кгрунту до пахана и кошена ставати будет, таковым же, а не иным способом с паном Стрыжовским и малжонкою его поделитисѣ маю и без роздилку ничоѣ(о) ѡрати не маю. Которыи то дил вечными часы держати маю, не делечи того дрѣгии раз. Также реку Десницѣ, котораѣ под селом Сивовковце идет, едучи с Прилукъ до Веници, перевоз по половици брати маем, // по правои руце перевозѣ до Соболевки река п̄ну Стрыжевскому и малжонце его а полеве до Турбова река мни. На которой то речи гребли сыпати, млынов будовати без воли и позволена самоѣ(о) п̄на Стрыжовскоѣ(о) и малжонки его не маю, аж згодне и сполне. А стороны кгрунту, которые ест в забраню ѡт суседов ѡколичных, ѡ том волно п̄ну Стрыжевскому самому и малжонце его позвати и, выискавши таковым же способом, ѣако вышеи написало, зо мною поделитисѣ мают. Ставь по Ѥстью речки Христыщѣ зо млынком мни с паном Стрыжовским и малжонкою его сполныи, а другии, которые без млынка, в тот

пан Стрыжевский и малжонка его вступоватися вечными часы не маю. А што се дотычет дубровы и запустов вшеляких, тых сполне на вшелякиє потреби наши с паном Стрыжевским и малжонкою его вечными часы ўживати маю, то особливе п̄ну Стрыжовскому и малжонце его варўючи, же та сам так дерева на будоване, пакъ и дров з кгрунту сивовковског(о) нигде на сторону вывозити не маю на жадные потреби свое. А коли бы которыи подданыи мои без воли и росказана моег(о) того не важил, тогды та маю и повинен будѣ с таковог(о) п̄ну Стрыжевскомѣ и малжонце его справедливост скуточную и неѡтволочную ўчинити и, если бы винен зостал, шест копь грошеи литовских п̄ну Стрыжовскому и малжонце его на нем сказати и ѡтправу на маєтности его в недостатку и на ѡсобе самог(о) ўчинити маю, не затагаючи в то кгрунту. А где бы хто с стороны пакое спустошєне в дуброве и въ гагах ўчинил, ѡ то ег(о) позват. А та ѣ права перешкожат и трудности п̄ну Стрыжевскому и малжонце его в дохоженю справедливости не² задавати, также в подданыє и дворища п̄на Стрыжевског(о) вступоват и трудности задават не маю, поддаючи под то все себе самог(о) и потомство мое. Которые вси кондыции³, ѡбвѡязки и варўнки, вышеи в сем листе моем написаныє, сполнити и выконати маю под зарукою на п̄на Стрыжевског(о) и малжонку его двемасты копь грошеи литовских. // А в невыполненю и в незыщеню тог(о) всег(о) албо котороеколвек кондыции³ даю моц п̄ну Стрыжовскому и малжонце его себе позвати ѡ тую зарукѣ до судѣ кгородског(о) Веницког(о). А та, не вымовляючися жадными причинами, в праве посполитом ѡписаными, маю стати и во всем ѣсправедливити. Которыи тот лист добровольныи запис мои маю и повинен будѣ при бытности самог(о) п̄на Стрыжовског(о) албо малжонки его в року теперешнем тисєча шєстсот третєм на роцєх зємских веницкихъ, которые припадут и судитися будѣт ѡ светом Михаилє рыском свѡтє, сознати. А кдыбы з такихколвек причин тые роки не дошли и сужоны не были, тогды на рочках кгородских веницких, которые бы напервєи по светом Михаилє сужоны были, сознати маю, а то под таковым же закладом на п̄на Стрыжовског(о) и малжонку его двемасты копь грошеи литовских. И на том дал сєс мои лист п̄ну Стрыжовскому и малжонце его з моею печатю и с подписом рўки моеє. А при том были и, тог(о) будѣчи добре сведомы, за ѣстною а ѡчевистою прозбою моею печати свои приложити и рўки свои подписати рачили их мл. п̄нове а приѡтели мои, то єст его мл. Михаило Ласко, судѡта кгородский веницкий, пан Бартош Комаровский, подстарости веницкий, а пан Андрей Трємбицкий. Писан ѣ Веници року тисєча шєстсот третєм мєца августа двадцѡт ѡсмог(о) д̄на.

Чотири печатки

Михаило Ласко, судѡта кгородский
вѣницкий, рукою власною
Bartosz Komorowski, ręką swą
Андрєи Трємьбицкий, возный
єнерал, рўкою власною

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XXV, s. 185–187.
Оригінал. Впис цього документа у вінницьку земську книгу 2 жовтня 1603 р.:
Ibidem. S. 189–192. Засвідчена копія.

Запис на документі:

Сам зезнал [...] ⁴ 8 судѣ року ХГ мсца октебра першого д̄ня.

Михаило Ласко, подсѣдокъ

Ibidem. S. 188.

¹ справою   ² Далі має бути будѣ.   ³ кондыцыи   ⁴ Нерозбірливе слово.

№ 387

1603 р., вересня 25. Вінниця. –

Оповідання Миколая Керсновського, кам'яногірського урядника брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського, перед Вінницьким гродським урядом про шкоди, заподіяні Кам'яногірському маєткові підданими з Пиківського маєтку краківського каштеляна, черкаського, канівського, білоцерківського і богуславського старости кн. Януша Острозького, міщанами з Черкаського, Канівського, Білоцерківського і Богуславського староств і татарами, які перебували на службі у князя

Выпис с книг кгородских воеводства Браславског(о) веницких

Лѣта Божог(о) нароженя тисеча шестсот третег(о) м̄сца сентабра двадцат п̄натог(о) д̄ня

На ўраде короля его мл. кгородском воеводства Браславског(о) Веницком передо мною, Григоремъ Чечелем, подстаростим веницким, ўрадник его мл. п̄на Лаврина Писочинског(о), подкоморог(о) браславског(о), секретара короля его мл., каменогорскии шляхетныи Миколаи Керсновскии ѡповедал и жаловал, иж, деи, в небытности п̄на моего во имену его мл. Каменогорцы рокѣ теперешнег(о) тисеча шестсотного третег(о) м̄сца сентебра деветнадцатог(о) д̄ня ясневелможныи пан Їнѣш к̄нжа Ѡстрозское на Ѡстрогѣ, кашѣталан краковскии, староста черкаскии, каневскии, белоцерковскии и богѣславскии, через ўрадника своег(о) пыковског(о) п̄на Михаила Силу Новицког(о) и через воита пыковског(о) Юхна Васканенка, через писара местског(о) пыковског(о) Марка Стрелчинского и многих подданных своих мещан з места Пыкова и волости тамошнеи, также через многих людей, мещан короля его мл. староствъ своих Черкаского, Каневского, Белоцерковского и Богѣславского и теж немалыи почет татар своих, ўмыслне на то способленых, которых сам его мл. лепей знает, имена и прозвиска их ведает, наехавши моцно, кгвалтом, конно, зброино, обычаем военным на

властное старожитное спокоиноє держане и ѹживане его мл. з давных часов с продков его мл. на кгрѹнт имена его Каменогорскии, меновите на ѹрочыща, на долину Крѹтѹю и Полховѹ, и на Великѹю рѹдѹ, и на Ѡсники и могилы Великие, и на поля каменогорьские, и над озеро Чистое, и аж под Нижние могилы каменогорские, там же его мл. пан краковскии. напрод с тых всѣх кгрѹнтов помененыи¹ его мл. п̄на подкоморог(о), п̄на моег(о), каменогорских подданных его мл. тамошних зъ робот их збити, розогнати и располошители томѹ воиску своему росказал и зараз в том вышеси менованом кгрѹнте его мл. Каменогорскомѹ всѣ поля, дѹбровы, озера и рѹды, пасеки, пасечища, ставища з греблями готовыми и всѣ ѡтол пожитки приходячие ѡт мала до велика забрал, и, себе ѡные привлащаючи, подданным своим пыковским там на тых кгрѹнтех Каменогорских заходами, пасеками стояти, ставки посыпати, заимовати и на себе ѹживати росказал, а его мл. п̄нѹ подкоморомѹ, п̄нѹ моемѹ, и подданным его мл. тамошним тыхъ // кгрѹнтов, поль, роль, заходов и пожитков их власных моцно заборонил, и его мл. п̄на подкоморог(о) браславског(о) зъ спокоиног(о) держана и ѹживана с преречонных ѹрочищъ, кгрѹнтов, дѹбров, лесков, поль, роль, пасекъ, пасечищъ, ставищъ, озер, рѹд и вшелаких пожитков моцно, кгвалтом, безправне и ѹпорне выбил. Там же, деи, в тот час на тых власных кгрѹнтех Каменогорских всѣ збожа власные п̄на подкоморог(о) и подданных его мл. ѡбудвух сел Каменогорских² ѡзимые и гарые³, то ест напрод власног(о) збожа п̄на моего дворного пшеници ѡзимое копь шестдесят, жита ѡзимого копь сто и пят, жыта гарого копь тридцат, ячменю копь ѡсмьдесят, ѡвса коп двѣсти. А ѹ подданных п̄на моего каменогорских побрано: збожа жатог(о) ѹ Семена Петровског(о), въ ѡтамана, ѡзимое пшеници копь сорок шест, жита копь ѡсмьдесят чотыри, жита гарого копь двадцат двѣ, ячменю копь тридцатъ, ѡвса копь семдесят, ѹ Грицка Ромашенка ѡзимое пшеници копь тридцат и пят, жита копь пятдесят двѣ, ячменю копь тридцат три, ѡвса копь пятдесят двѣ, ѹ Кондрата Погорелка ѡзимое пшеници копь тридцат три, жита копь шестдесят сем, ячменю копь двадцат двѣ, ѡвса копь семдесят шест, ѹ Федора Засядька пшеници ѡзимое копь тридцат ѡдна, жита копь пятдесят чотыри, ячменю копь двадцат ѡсмь, ѡвса копь сорокъ сем, ѹ Васка Гиренка жита копь трыдцат пять, ячменю копь ѡсмьнадцат, ѡвса копь тридцат три, ѹ Гринца Иванотьченка пшеници ѡзимое копь дванадцат, жыта копь двадцат чотыри, ячменю копь пятнадцат, ѡвса копь тридцат чотыри, ѹ Ивана Дѣденка жита коп тридцат двѣ, ячменю копь пятнадцат, ѡвса копь тридцат шест, ѹ Климка Литвина жита копь тридцат, пшеници гарое копь пятнадцат, ячменю копь дванадцат, ѡвса копь двадцат двѣ, ѹ ГѢковихи вдовы жита копь двадцат, ячменю копь пятнадцат, ѡвса копь тридцат три, ѹ Марка жита копь десят, ѡвса коп двадцат, ѹ Андрея Дегтѡра жита копь двадцат, ѡвса копь двадцат пят, ѹ Федка жита гарого копь шестнадцат, ѡвса копь двадцат три, ѹ Васка Попика жита гарого копь пятнадцат, ѡвса копь двадцат пят, ѹ Савостѡана Кравца ѡвса копь сорокъ, ѹ

Федка Гунки овса коп двадцат одна, Ѹ Ивана ДѸбины пачмену копь шестнадцат, овса копь двадцат забрал. Также нежатые збожја розные, тако пачмени, овсы, горохи, гречки, проса, прадива и конопли // п̄на подкоморог(о) и подданных его мл. каменогорских, тых, легко шацуючи, было на шестсот копь збожја, подданным своим пожати и, забираючи, до Пыкова отпровождати и на пожитокъ свои обернѸти велел. ГдѸко ж преречоныи Ѹрядникъ каменогорский, тот жал, кривдѸ и шкодѸ п̄на своег(о) до мене на врад донѸвши и обжаловавши, просил Ѹ придане возного на оказане а огледане знаков тог(о) квалтовног(о) выбити з кгрѸнтов преречоных и шкод, там починеных. КоторѸю жалобѸ и оповедане я, до ведомости моее припѸстивши, на то емѸ возного земског(о) воеводства Браславског(о) шляхетного Дмитра Щикитинског(о) придал и то все до книг гродских веницких записати казал. С которых и сес выпис под моею печатью есть выдан. Писан Ѹ Веници.

Печатка

Грегореи Бабуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньский

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 103–104.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Арк. 105–105 зв. Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4105 III, арк. 18–19, 34–34 зв. Незасвідчені копії.
Переклади польською мовою.

Рецети:

Anno D(omi)ni 1603 d. 25 sept(embri)s. Protestatia w grodzie winickiem na je^o m. p. krak(owski)ego o gwałtowne wybicie z grunto[w] kamionohorskich. Od pan[a] Piasoczynskiego.

NB. Janusz x(ia)żę Ostrozkie woiewodą był krakowskim.

Там само. Спр. 4050 II, арк. 104 зв.

¹ помененых   ² *Идется про дві частини Кам'яногірки – Стару і Нову.*   ³ *Далі має бути побрал або взял.*

№ 388

1603 р., жовтня 8. Вінниця. –

Зізнання земського возного Дмитра Щикитинського перед Вінницьким гродським урядом в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про шкоди, заподіяні Кам'яногірському маєткowi підданими з Пиківського маєтку краківського каштеляна кн. Януша Острозького

Wypis s ksiąg woiewodstwa brasławskie° wynickich

Liata Boze° narodzenia 163 (!) miesiąca octembra osme° dnia

Na wrzedzie K. Je° grockiem wynickim woiewodstwa brasławskie° przede mną, Griorem Czeclém, podstarosciem grockim wynickim, stawszy oczeczyscie, wozny ziemsky slahetny Dmitr Scykytinsky ku zapisowaniu do ksiąg grockych wynickich zeznał temi słowy, ysz za przidaniem wa(szym) vrzędowym byliśmy w roku teraznieyszem tysiącz seczsetet¹ 3 miesiąca septembra 20 soste° dnia na sprawie y potrzebie je° m. pana Ławrina Piaseczninskie°, podkomorze° brasławskie°, sekretarza Kro(la) Je° M., v imieniu ie° Kamionogurky. Tamze y vrządnik ie° tamosny slahetni p. Mikołay Kiersnowsky opowiedał y załował przede mną, ysz gdzie tymi czaszy roku dzisieysze° 6 sek² trzecie° miesiąca septembra dziewietnaste° dnia iasniewielmozni p. ³Janusa ksiązeczia³ Ostrozkie, kastałan krakowsky, przes vrzednika swe° pikowskie° p. Michayła Syłu Nowickie°, takze przez woymta i pissarza mieskie° pikowskie°, miescan y wołosczan pikowskich y przez insze osoby y tatara swoje, y mnoge pomocniki, naiehawszy mocno gwałtem na własni gront p. je° Kamionourky, a mianowicie na wrocizisce na doliną Krutą pot horą i na Wielką rudu, y na Osniki, y Mogiły Wielkie, y na polah⁴ kamionohorskie, y na ieziro Cziste asz pod insze mogiły kamionogorskie [...] y wsi [...] y pozytkow je° p. podkomorze° s pokoy(nego) [...] [gwał]łownie wybił, zboze na tech groczieh [...] nih ie° kamionovrskich obudwu [...] zete pczół zabieraiącz do Pikowa [...] rze sobie [...]czeth ludzi [...] Wasila [...] avrskie° wyiechawszy [...] rzeliysmy [...] na to ludzy je° m. p. [...], ktore na wozy pasniey roznih, iarzyn nabie [...] nabra[wszy], do Pikowa prowadziły. Ktoreh pitałysmy, a miano[wiczie], iako się ony bydz mieniły, a y Kerenka, Hawriła, Hrynia y Pawła, miescan pikowskih, dla cze° oni by teye pasny p. podkomorze° y poddanih je° m. kamionoorskich oni⁵ zabierały. Ktory mi powiedziely, isz ym je° m. p. krakowsky, p. yech, terasz za naiezaniem swoim na Pykow te pasnie kamionogorskie brały i te° wszistkie° gruntu ich do Pikowa na sobie vzywacz y nikogo tut nie dopuscac roskazał, iakos y wy nie maczie vczinicz tu. Y wydzielysmy na tyh na gruczie pod mogliamy niznemy kamionoorskiem⁶ wielkie ślady ludu iezdne° y po tyh grontzieh, y po niwach drogi od [...]y y wozow vdeptanych, gdzie pasnie były, ktore wszystkie pobrano i znak na tych drogah y po potzesieniu zboza, ze to wszystko do Pikowa odprowadzono. Iakosz y przy mnie drugie odprowadziły a za pogroskami te ludzy więczy tam iezdycz nie chcieli. Czo ony vrządnik kamionoorski mnoiu i tą słachtą, przy mnie będącz, oswidczylyste⁷ gwałtowne wibicze y takowe skody p. jego dzieią się od je° m. p. krakowskie°. A tak ia, toiez oczewyscie wozne° wyznanie do wiadomosci moiey perzyiąwszy, to wszystko do xiąg grockych wynickich zapiszac kazał. S ktory ten wypisz iest pod pieczeczią moią iest⁸ widan. Pissan Wynniczy.

Grygory Baibuza, pissarz
Korygował z księgamy
Kopczinsky

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4105 III, арк. 20.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Петеста:

Zeznanie [...] do act grodz(kich) [...] czo wydział [...] vniskiem i pobranie [...] przy⁹ p. krakowskie^o.

Там само. Арк. 20.

¹ sesczset   ² set   ³⁻³ Janus książe   ⁴ pola   ⁵ oni зайве.   ⁶ kamionoorskiemi
⁷ Після цього слова має бути ze або iz.   ⁸ iest зайве.   ⁹ przez

№ 389

1603 р., жовтня 10. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду краківському каштелянові, черкаському, канівському, білоцерківському і богуславському старості кн. Янушові Острозькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про шкоди, заподіяні Кам'яногірському маєткові підданими з Пиківського маєтку, міщанами з Черкаського, Канівського, Білоцерківського і Богуславського староств і татарами, які перебували на службі у князя

Юреи Струсь с Коморова, кашталан галицкии, староста веницкии и звиногородскии

Їсневельможному п̄ну Їднушови княжати Острозскому на Острогу кашталанови краковскому, старосте черкаскому, каневскому, белоцерковскому и богуславскому.

Зо всѣхъ добръ в̄. м. зверхностю короля его милти а владностю староства моего веницкого приказую, абы в̄. м. тут ъ Веници, на рочки кгродские воеводства Браславского веницкие, которые припасти и сужоны быти мают, в року нынешнем тисача шестьсотномъ третемъ м̄ца ноабра осмогонадцат дна¹, волторок, передо мною, а в небытности моеи ино перед судом моим кгродскимъ Веницкимъ обличне и завите самъ стал, на жалобу и правное попиране ѱрожоного его милости п̄на Лаврина Пасочинского, подкоморого браславского, секретара кор. его милости, ѱсправедливиль. Которыи в̄. м. позываеъ ѱ то, иж, деи, в небытности его милости въ имѣнью его Каменогорци в̄. м., п̄не краковскии, року теперешнего тисача шестсотъ третего м̄ца сентабра деветнадцатого дна, в патницѣ, через ѱрадника своез(о) пыковского п̄на Михаила Силу Новицкого, а через воита пыковского Юхна Васканенка, и через писара местского пыковского Марка Стрѣлчинского, также через многих людей, мещан кор. его м̄лти староствъ своих Черкаского, Каневского, Белоцерковского и Богуславского, и теж через немалыи почет татар своих и инъшых помочников, ѱмыслне на то способленных, которыхъ самъ в̄. м. лепси знаеъ, имена и прозвиска их ведаеъ, наехавши мощно, кгвалтом, конно, зброино, ѱбычаемъ военнымъ на властное

старожытное спокоиное держане и ўживане з давных часо² с продков его милости на кгрунт имѣнья его [Каме]нгорки, меновите на врочыща, на долину Крутую и Полхову, и на Великую рудѣ, на Ѡсники и могилы Великие и на поля каменогорские, и над ѡзеро Чыстое, и аж под Нижние могилы каменогорские, там же *ви. мл.* напрод с тых всѣхъ кгрунтовъ помененых каменогорскихъ подданных его *млти* тамошних з робот ихъ збити и розогнати, и располошыти тому воиску своему росказал и зараз в том вышеи менованомъ кгрунте его *млти* Каменогорскомъ всѣ поля, дубровы, ѡзера, руды, пасеки, пасечища, ставища з греблями готовыми и всѣ ѡдтоль пожитки приходачие *от* мала до велика забрал и, себе ѡные всѣ привлацаючи, подданымъ своимъ пыковскимъ там на тых его кгрунтехъ Каменогорскихъ заходами и пасеками стоати, ставки посыпати, заимовати и на себе ўживати росказал, *яко ж* вжо теперъ стоать и ўживають, а *пну* подкоморому и подданымъ его тамошнимъ тыхъ кгрунтовъ, поль, роль, заходовъ и пожитковъ ихъ властныхъ моцно заборонил и его милости *пна* подкоморого браславского з спокоинога держаня и ўживанья с преречонныхъ ѣрочищъ, кгрунтовъ, дѣбровъ, лесковъ, поль, роль, пасекъ, пасечищъ, з ставищъ, ѡзер, руд и вшелакыхъ пожитковъ моцно, кгвалтомъ, безправне и ѣпорне выбил. Тамъ же, *деи*, в тотъ часъ зараз на тыхъ властныхъ кгрунтехъ Каменогорскихъ всѣ збожа властные *пна* подкоморого и подданныхъ его ѡбудвохъ селъ Каменогорскихъ жатые, // ѡзимые и гарые, то естъ пшеницы, жыта, ячмени, ѡвсы, забраль, такъ же нежатые збожа розные *пна* подкоморого и подданныхъ его *мл[ти]*. каменогорскихъ, *яко* ячмени, ѡвсы, горохи, гречки, проса, прадива и кон[о]плѣ подданымъ своимъ пожати и, забравшы, до Пыкова ѡтпровадити и тое все збоже на пожитокъ свои *в. м.*, *пне* краковские, ѡбернути велель и праве, *деи*, все поживенье *пну* подкоморому и ѣбогимъ подданымъ в той маетности его каменогорской ѡднѣато. *Гдо ж* панъ подкоморый браславский ѡ тые шкоды, при томъ кгвалтовномъ выбитиу там на *он* часъ почыненые, себе и подданымъ своимъ целое право заховует, толко на сесъ часъ в томъ кгвалтовномъ выбитиу с тыхъ кгрунтовъ своихъ менованыхъ Каменогорскихъ великую кривдѣ, жаль и ѣтискъ *от* *в. м.* быти менит и занимъ въ *отнѣатиу* и неўживаню тыхъ же то кгрунтовъ, дубровъ, поль, пасекъ и всѣхъ пожитковъ шацѣеть себе шкоды чотыри тисащы копъ грошеи литовскихъ, и ѡ то *вѣшу* милостъ тимъ позвомъ позывает. Прото абы *в. м.* на рочки, вышеи менованые, самъ ѡбличне ку праву стал, а ѡ тое кгвалтовное выбитье, такъ же ѡ кгвалт и ѡ шкоды, *яко* сѣ вышеи поменило, на жалобу его *мл. пна* подкоморого браславского ѣсправедливил. Што правне на року пришломъ *в. м.* шыреи преложоно и ѡбьяснено бѣдет. Писанъ ѣ Веницы дна десятиаго *мц* ѡктебра рокѣ Божого нароженья тисаща шестсотного третего.

Позевъ гродский вѣницкии

Печатка

[Грегореи Бабуза, писар]

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 107–107 зв.
Оригінал.

Регесту:

А 1603 d. 10 octobris. Pozew grodzki po p. krak(owskiego) o gwałtowne wybicie.

Pozew grod(zki) winn(icki) od pana Ł[awryna] Piasoczynskiego po xiązат Zbarazkich o wybicie z gruntu Kamionohorki.

Там само. Арк. 107 зв.

¹Далі має бути 8 або в.   ²часов

№ 390

1603 р., жовтня 10. Вінниця. –

Зізнання зем'янина Подільського воєводства Олександра Спичинського перед Вінницьким гродським судом про припинення ним справи щодо неповернення підданих, які втекли з села Спичинців (того ж воєводства) до маєтку брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського (міста Жорнищ?), оскільки останній за кожного з них заплатив йому 500 гривень

Выпис с книг кгородских во[е]водства Браславьского веницких

Лѣта Божого нароженя тисеча шестсот третего мсца октебра десатого дня

На рочкох судовых кгородских веницких, от дня семого мсца октебра в року, звышъ написаном, припалых и судовне отправованых, перед нами, Григоремъ Чечелемъ, подстаростим, а Михаилом Ласкомъ, судею, вриадниками судовыми кгородскими веницкими, постановившисе обличне 8 суду нинешнего, обоа сторона, то ест земенин воєводства Подолского 8рожоны пан Александер Спичинский, повод, а его мл. пан Лаврин Песочинский, подкомории браславьский, секретар короля его мл., тако позваныи, и кгда з реистру судового припала справа за декретомъ суду головного трибуналу Любелского, в року теперешнемъ тисеча шестсот третемъ мсца июня первонадцат дня на воєводстве Волынскомъ 8чиненого¹, а то в справе о збеглые подданые з села Спичинець на имя Омелана, Кондрата Бабиченьковъ, Сурьна Терещенка, Селивона Игнатенка а о Павла Кошуренька, которым декретомъ наказана ест присега его мл. пану подкоморему бр. и рокъ си назначон был ку выконаню по дате того декрету в шест недѣль на рочкох кгородских веницких, которые бы напервее припали и сужоны были, што ширее а меновите в том декрете описано и доложено ест, тогды преречоныи пан Спичинский, не вдаючисе в жадную росправу, тую присегу, водлугъ оного декрету наказану, его мли // пану

подкоморемъ отпѣстил и з нее вечными часы вызволил. Также, иж емъ одного подданого Васка Зѣнченка его мл. пан подкомории зо всѣмъ вцале выдал, то, деи, а его мл. с того подданог(о) вечными часы квитѣю, ани ѿ него его мл. позывати не маю вечными часы. Што се теж ткнет дрѣгих подданных, ѿ которые есми его мл. пана подкоморего с присеги вызволил, иж мне его млсть за каждого з них зособна, за жоны, дети и за маєтности их ведле констытуции по пятисотъ гривен гр. заплатил и досыть ѣчинил, теде а их за тым заплаченѣемъ его мл. пану подкоморемъ ѣ дедицство и вечное подданство отдаю и их самых, жон, детеи и маєтности их вечными часы вырекаюсе ани ѿ них вже его мл. п̄на подкоморего и потомства его мл. позывати не маю и мочи не бѣдѣ. И ѿвшемъ вже ѿт сего часу тыми подданными волно его мл. панѣ подкоморемъ бѣдет шафовати вечными часы, яко хотечи. И тот ѣвес постѣпокъ, ѿ них с п̄ном подкоморимъ зачатыи, касѣю, ѣмораю и внивечъ ѿборочаю вечными часы. И просил сам же пан Спичинскии, абы тое добровольное а ѿчевистое сознанѣе его до книг кгородскихъ вѣницькихъ записано было. Што ест принято и записано. С которых и сес выпис под печатми н̄шими естъ выдан. Писан ѣ Вѣници.

Дві печатки

Грегореи Бабуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 108–108 зв.
Засвідчена копія.

Рецести:

Anno 1[60]3 d. 10 octob[ris]. Cessia p. Alexandra Spiczynskiego o zbiegi ie° do Kamionohorki.

W grodzie winnickim. Anno 1603 d. 10 octobris. Do Kamienohorki.

Quit cum cessione od j. mc. pana Spiczynskiego in personam j. mc. pana Piasoczynskiego Ławryna, podkomorzego braclaw(skiego).

Там само. Арк. 108 зв.

¹ ѣчиненыи

№ 391

1603 р., жовтня 10. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою Вацлава Сулковського про неповернення підданих, які втекли з села Перпурівців до містечка Жорнищ

Юреи Струс с Комарова, кашталан галицкии, староста вѣницкии и звиногородскии

Уроженому его мл. пану Лаврину Писочинскому, подкоморому браславскому.

Зо всѣхъ добръ твоихъ лежачихъ и рукомыхъ приказѣемъ, абыс на рочкахъ кгородскихъ вѣницкихъ, которые припадѣтъ и сужоны будѣтъ в року теперешнемъ тисача шестьсот третемъ мѣца ноабра шмогонадцат дна, сам очевисто и завите передо мною самимъ, а в небытности моеи ино перед судом моимъ кгородскимъ Вѣницкимъ, стал, на жалобу и правное попиране Уроженого его мл. пна Вацлава Сулковского Усправедливил. Которыи вас позывает ѿ збег[лые] подданые свое власные дедичные, зъ села Перпуровецъ в [року ти]сча шестьсот [третем] збеглые, которые до имен[а ...] Жорнвищ[...] и там [ме]шкают, Евтух, [Ар]тим Гриченко, Микита Счви[н]ко, Харко Беззѣбенко, Мик[...]нко, Лаврюта. Которыхъ подданныхъ поводовыхъ всихъ, з жонами, з детми и [з]о всѣми маестностями, до пререченого местечка своего при[н]явши, его млсти выдати не хочешъ. А такъ абы вша мл. на рочкахъ, звышъ менованныхъ, стал и збеговъ з жонами, з детми и зо всѣми маестностями ихъ на вриде поставивши, поводови выдал албо за кождого з нихъ зособна по петисотъ гривен водле конституцыи, ѿ збеггахъ Уфаленое, заплатилъ и в томъ ся наконецъ во всемъ Усправедливилъ, такъ, яко с права посполитого в. м. в той справе обьяснено будет. Писанъ У Вѣници року тисача шестьсот третего мѣца октябрьа десятого дна.

Позов кгородскии веницкии

Грегореи Бабуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 110. Оригінал.

Регести:

О которыхъ подданныхъ пан Сулковскии позвалъ, тыхъ нитъ У Жорнвищохъ, окромъ Артима, и тотъ с Корсуна до Жорнвищъ пришоль, а Евтухъ, тотъ пришолъ с Парпуровецъ, то болшеи не машъ, жадного з нихъ нѣтъ.

Kthorzi sie dawnosc zasiedzieli, odprawic sie tho moze.

Do Zorniszcy od pana [...].

Z panem Sulkowskim o zbiegi z Purpurowiec do Zornisz. 1603 d. 10 8bris.

Sulkowski contr(a) Lawryn Piasoczynski. Na sądy grod(zkie) winnickie o zbiegłe poddanstwo wydany oryginalny pozew.

Там само. Арк. 110 зв.

№ 392

1603 р., жовтня 10. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою братів Семена, брацлавського земського судді, і Богдана Ободенських про захоплення

брацлавським підкоморієм і королівським секретарем Лаврином Пісочинським половини Іллінецьких ґрунтів з трьома пасіками

Выпис с книг кгородских воеводства Браславского вѣницких

Лѣта Бжого нарожена тисеча шестсот третего мсца октебра десятог(о) дня

На рочкох сѣдовых кгородских вѣницких, которые от дня сего мсца октебра в рокѣ теперешнем тисеча шестсот третем припали и сѣдовне одправованы были, перед нами, Грегорем Чечелем, подстаростим, а Михаилом Ласком, судею, врадниками сѣдовыми кгородскими вѣницкими, постановившиса облично ѹ судѣ, их млсть пан Семен, судѣа земский браславский, а пан Богдан Ободенские, тако повод¹, з одное, а его млсть пан Лаврин Песочинский, подкомории браславский, кр. его млсти секретар, позваныи, з дрѹгое стороны, ку записованю до книг кгородских вѣницких сознали в тые слова, иж што за декретом сѣдѣа головного трибѹналѣ Любелского, в рокѣ теперешнем тисеча шестсот третем на воеводстве Вольнском ѹчиненог(о)², и за иншими декретами тое ж sprawy, так кгородским и трибѹналскими, и³ всѣх поступков тое sprawy, припадал рокѣ на нынешних рочках кгородских вѣницких⁴ выконаню присеги через поводы самотретей на кгвалтовное отняте трех пасек кгрѹнтѣ поводового Илинского Глебовское, Харитоновское и Хвеневское и при них ѡ кгвалтовное выбите с покоиног(о) держанѣа с половици того кгрѹнтѣ Илѣинского, и⁵ тако его поводове в держаню были. За которым выконанем тое присаги тое⁶ через поводы наказал сѣд трибѹналский, абы суд кгородский поводы в тые добра выбитые ѹвезал и шкод сто копѣ гршеи литовских всказал, и на добрах позваног(о) в незаплаценю их экзекуцию ѹчинил, тако то ширеи меновите на декретах трибѹналских и в сем поступкѣ тое sprawy *ест* описано и доложено. То пак они, обоа сторона, не припѹскаючисе с тою справою до права перед сѣдом нынешним а не приводечи ее в жаднѹю вонтпливост и овшем целѹю в зѹполной моци заховѹючи, рознали тѹю справѣ всю зо всѣми ее поступками до дрѹгих рочков кгородских вѣницких, которые бы по сих теперешних напервеи припали и сѣжоны были, с тым докладом, иж на тых рочкох менованых кгородских вѣницких близко пришлых они, обоа сторона, мают и будут мѣти рокѣ певныи и завитыи, такии, такии и на сес час был, без припозвѣ, поводом ку выконаню тое присеги а позваномѣ кѣ прислѣханю ее и кѣ далшому поступкови тое ж sprawy. За которым отложеном обеюх сторон и суд нынешний кгородский Вѣницкий тѹю справѣ зо всѣми ее поступками до тых близко пришлых рочков кгородских вѣницких откладает и рок певныи и завитыи поводом ку выконаню тое присеги а позваному кѣ прислѣханю ее и ку далшому поступку тое sprawy без припозвѣ складает и заховѣет, ничого тым розеимом оборонам обеюх сторон не ѹближаючи. Которое ж то ѡчевистое а добровольное сознание обеюх сторон суд нынешний, до вѣдомости своее принавши, до книг кгородских вѣницких

записати казал. С которых и сес выпис под ншими печатми ест выдан. Писан
Ѹ Вѣницы.

Дві печатки

Грегореи Бабуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, стр. 4050 Ц, арк. 111. Засвідчена
копія.

Ретеста:

Rozejm z roczkow a 1603 d. 10 8bris. Pp. Obodensci s pane(m)
podkomorzim. O wybicie trzech pasiek w groncie ilinskim chlebowskiey [e]tc.

Там само. Арк. 111 зв.

¹поводы ²ччиненым ³Далі має бути з або зо. ⁴Далі має бути ку. ⁵и зайве.
⁶тоє зайве.

№ 393

1603 р., жовтня 11. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду брацлавському підкоморієві і
королівському секретареві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою зем'янина
Кам'янецького повіту Василя Кожуховського про неповернення підданих, які втекли
з частини села Кожухова (Подільського воеводства) до міста Жорнищ

Юреи СтрѸс с Комарова, кашталан галицкии, староста вѣницкии и
звиногородскии

Ѹрожоному ег(о) мл. пнѸ ЛавринѸ ПесочинскомѸ, подкоморомѸ браславскому,
секритарѸ короля его мл.

Зо всѣх добръ твоєи мл. лежачихъ и рѸхомых з вирхности ег(о) королевское
мл. а владности ѸрадѸ моего старостинског(о) приказѸю, абы твоѸ мл. передо
мною албо судом моим кгородским Вѣницким, на рочках кгородских вѣницких,
которые в рокѸ теперешнем тисеча шестсот третем мсца ноября
Ѹсмог(о)надцат днѸ припасти и сужоны быти мают, сам обличне ку праву,
яко на рокѸ завитом, стал, на жалобѸ и правное попиране земенина ег(о) кр. мл.
поветѸ Каменецкого пна Василя Кожуховского Ѹсправедливил. Которыи твою
мл. сим моим позвом позывает Ѹ то, што ж, деи, рокѸ прошлог(о) тисеча
шестсот второг(о), на веснѣ, подданыє ег(о) власные дедичные з ыменѸ села
Кожухова, части его, то ест на имя Гаврило Кузменко и Педор КѸзменко, з
жонами, з детми, с конми, з быдлом и зо всѣми маєтностями своими

повтекавши проч, во имену вшеи мл. мисте Жорнищах осели и тепер там под твоєю мл. мешкают. Которых то подданных пна Кожуховског(о) твоа мл., пне подкоморьи, ему выдати не хочеш. Которых подданных повод нынешнии кождог(о) з них зособна шацует себе противко твоєи мл. в невыданю их по патисот гривен гршеи полских. Прото абы твоа мл. на рокъ звышь помененом стал и в том сѧ всем пнъ Кожуховскомъ наконецъ справедливил. Писанъ Виницы року тисеча шестсот третег(о) мсца октебра первоноадцат дня.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 112. Оригінал.

Регести:

Позов от мл. Василя Кожуховского о двох подданных на имѣ Гаврила и Педора Куземенков, братьи родное. Пн Дешковски.

1603 mca now(em)bra 18. P. Kozuchowski.

Pozew od p. Kozuchowskiego po jp. Piasoczynskiego o zbiegi z Kozuchowa do Zorniszcz.

Там само. Арк. 112 зв.

№ 394

1603 р., жовтня 13. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою галицького каштеляна, вінницького і звенигородського старости Юрія Струса з Коморова про пограбування 21 серпня 1601 р. пасік підданих містечка Буків або Струсгорода підданими з містечка Айсина або Липівця і прилеглих до нього поселень, маєтку краківського каштеляна, черкаського, канівського і білоцерківського старости кн. Януша Острозького і держави білоцерківського підстарости Станіслава Єрдана з Заклічина

Архив ЮЗР. 1890. Ч. VII. Т. 2: Акты о заселении Юго-Западной России. С. 385–388. Тогочасний засвідчений випис з вінницької гродської книги. Документ містить позов Вінницького гродського суду від 28 серпня 1603 р. Видавець не подав тієї його частини, де ідеться про розгляд судом справи та його декрет. Мова руська.

№ 395

1603 р., жовтня 14. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою Миколая Вербовського про

неповернення підданих, які втекли з села Чапли Подільського воєводства до міста Жорнищ

Юреи Стрѹс с Комарова, кашталан галицкии, староста виницкии и звиногородскии

Урожоному ез(о) мл. п̄ну Лаврину Песочинскому, подкоморомѹ браславскому.

З вирхности его королевское мл. а владзою моею старостинскою приказѹю, абы в̄. м. на рочках кгородских виницких. которые в року теперешнем тисеча шестсот третем мсца ноабра осмогонадцат д̄ня припасти и сѹжоны быти мают, сам обличне и завите стал на жалобѹ и правное попиране шляхетного п̄на Миколаа Вербовског(о), которыи в̄шу мл. позываеѹ то, иж року прошлого шестсот второго подданные его кр. мл. а з державы его доживотное села Чапли, ѹ воєводстве Подолском лежачог(о), власные на име Илашь, Андрѹи Орлѹи, Петрик, Кондрат Машко, Андрѹи Занков сы(н), Малко Занков сын, Иванец Чокаленко, Олекша Чокаленко, Пархом, Остапко Илков зят, Глцко Гремин брат, Федор Тринос, Иванец Назаришин зят, Остапко Петрашув сын, Федор, Борис а Иван, з жонами, з детми, с конми, з быдлом и зо всими маєтностями своими до имени в̄шеи мл. места Жорнищъ збегли и тамъ под в̄. м. мешкают, а в̄ша мл. ихъ поведови нинешнему выдати не хочешъ кѹ великои кривде и шкоде его. Которыхъ подѹданныхъ кожъдого збега зособъна шацѹеть себе поводъ напротивъ в̄. м. по п̄атисоть гривень грошей польских. Прото абы в̄. м. на року помененомъ сталъ и на то все, што в̄. м. ширеи выведено и оказано бѹдетъ, правне ѹтповедали. Писан ѹ Виници року тисеча шестъсот третего мсца октеб[ра] четвертогонадцат д̄ня.

Позов кгородскии веницкии

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 П, арк. 113. Оригінал.

Ретести:

[...] не дошла.

От п̄на Вербовского.

До Жорнищъ от Вербовского.

Pozew o zbiegle poddane z Czaplí do Zorniszcz.

Pozew grod(zki) winnicki od jmsci pana Mikolaya Wierbowskiego po jmc pana Piasoczynskiego ratione profugorum subditorum de bonis Czaplí ab bona Zorniszcz.

Там само. Арк. 113 зв.

1603 р., жовтня 17. Вінниця. –

Зізнання возного Брацлавського воєводства Дмитра Щикитинського перед Вінницьким градським урядом про те, що він увіткнув у ворота міста Пикова позов Вінницького градського суду краківському каштелянові кн. Янушові Острозькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про вибиття його з володіння частиною Кам'яногірського маєтку і невідшкодування заподіяних при цьому збитків

Выпис с книг кгородских воєводства Браславьского вѣнницких

Лѣта Божого нароженя тисеча шестсот третего мсца октебра сеомгонадцать д̄на

На вряде его кр. млсти кгородскомъ Веницьком передо мною, Григоремъ Чечелемъ, подстаростимъ вѣнницьким, постановившисе очевисто, возныи воєводства Браславьског(о) шляхетныи Дмитръ Щикитинскии кѣ записованю до книг кгородских веницьких сознал тыми словы, иж року теперешнег(о) тисеча шестсот третего мсца октебра пятогонадцать д̄на ўткнул есми позов кгородскии веницькии ў ворота месткиє пыковьские, писаныи по велможного его мл. кнжа [ІѦ]нѣша Острозкого, кашталана краковьского, в жалобе ўрожоног(о) его мл. пна Лаврина Песочинского, подкоморего бра., секр[ета]ра его кр. млсти, ѿ кгвалтовное выбите з спокоиного держан[а] с певных кгрѣнтовъ, до Каменогорки належачих, и ѿ шкоды, за тымъ идѣчисе, ѿако то ширеи на том позве есть ѿписано и доложено. За которым позвом и рокъ есми зложил, такъ поводови, ѿако и позваномѣ, на рочки кгородские вѣнницьки[є], которые в рокѣ теперешнемъ мсца ноабра ѿсмогонадцать д̄на припасти и сужоны быти мают, кѣ праву становитисе. Которое ж то очевистое сознане возного ѿа, врад, до ведомости своєї принавши, до книг записати казалъ. С которых и сес выпис под печатю моею ест выдан. Писан в Вѣнници.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 114. Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4105 III, арк. 21. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Ретеста:

A° 1603 d. 17 octobr(is). Położenie pozwu grodzkiego w Rykowie na p. krakowskie° o wybicie z gruntow kamionohorskich i o szkody.

Там само. Спр. 4050 II, арк. 114 зв.

№ 397

1603 р., жовтня 25. Краків. –

Розпорядження короля Сигізмунда III про те, що, відповідно до домовленості між Геронімом Голінським, уповноваженим брацлавського старости Валентого Калиновського, і Александром Орловським, уповноваженим брацлавського воеводи кн. Януша Збараського, розгляд справ (королівським?) судом, в яких позиваючою стороною є ці староста і воевода, а позваною – брацлавські міщани, відкладається на 12 тижнів

Лимитацыя межи woiewодою¹ brasлавским, старостою и мещаны
brasлавскими

Жикгимонт Третий etc.

Ознаимѹемы тымъ листомъ нашимъ etc., иж мы за згоднымъ зезволеньемъ шляхетныхъ Геронима Кголынского, ѹмоцованого ѹроженого Валентог(о) Калиновского, старосты brasлавского, з одное, и Александра Ѳрьловского, ѹмоцованого вельможного Гдуша кнжти Збаразского, воеводы brasлавского, именемъ преречонныхъ поводовъ своихъ справы всѣ, за дворомъ нѣшимъ межи собою и мещаны brasлавскими маючие и передъ нами прыпадаючие, лимитовати и одложити ѹмысливши, како жъ тымъ листомъ нѣшимъ лимитѹемо и одкладаемо од дна сегоднешнего двадцатъ пятого октебра до недѣл дванадцати. На которыи часъ стороны преречонныя мають и бѹдѹть мѣти рокъ завитыи, такии, такии на тотъ часъ мѣти мѣли безъ прыповзѹ, ѡбороны вшелякиѹ вцѣле сторономъ обѹдвѹмъ // зоставѹючи. На што для лѣпшого вѣры печать короннѹю прытиснѹти розказали есмо. Писанъ ѹ Кракове дна двадцать пятого мсца октебра рокѹ тисеча шестсотъ третего, панованья королевствъ нашихъ полского шостогонадцатъ а шведского десятог(о) рокѹ.

Petrus Tylicky, ep(iscopus)
var(mensis), R. P. vicescancellarius

Справа того ж

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 204, л. 2–2 об. Оригінал.

¹ воеводою

№ 398

1603 р., листопада 25. Вінниця. –

Позов Вінницького земського суду краківському каштелянові, черкаському, канівському, білоцерківському і богуславському старості кн. Янушові Острозькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про заподіяння шкод Кам'яногірському маєткowi підданими з Пиківського маєтку і староств

Zigimont Trzeci etc.

Wielmożne^v x̄ Januszowi Ostrozck^e, kasztalanowi krakowskiemu, staroscie czerkaskiemu, kaniewskiemu, białocerkiewskiemu i bohusławskiem^u.

Ze wszitkich dobr wiel(moznosc) waszei prikazuiem, abys w Winicy przed sądem naszym ziemskim woiewodztwa brasławskie^o winickim na rokach tamesznych sądowych ziemskich winickich, ktore według statutu na dzien Trzech Kroly rzymiskie^o święta przypadną i nazaiutrz tego święta sądzone będo w roku blisko prziszłym 1604, oblicznie i zawicie sam stał na załobe i prawne popiranie vrodzone^o Ławrina Piaseczinskie^o, podkomorze^o brasławskie^o, sekretarza nasze^o, ktory wiel(moznosc) waszą pozywa o to, iz, dei, w je^o niebytnosci w imieniu ie^o Kamionohorce wiel(moznosc) wasza, panie krakowski, roku teraznieisze^o 1603 m̄ca septębra 19 dnia w piątek przez vrzędnika swe^o pykowskie^o Michała Siłę Nowickiego a przez woita pykowskie^o Juchna Waskanenka, przez pisarza miescskie^o pykowskie^o Marka Strzelczinskie^o, takze przez wielu liudzy mieszczan waszych, tych na titulie mianowanych starostw swych i inszych pomocznikow, vmyslne na to sposobionych, ktorych ty sam lepiej znaiesz, imiona i przezwiska ich znasz, naiachawszi mocno gwałtem, konno, zbroino obycaiem woiennym na własne starozitne spokoine dzierzenie, vziwanie z dawnych czasow z przodkow ie^o na grunt ie^o imienia Kamionohorki, mianowicie na vrocziska na doline Krutą i Połchowę i na Wielką rude, i na Osniki, i mogiły Wielkie, i polia kamionohorskie i nad jezioro Czyste i az pod Niznie mogiły kamionohorskie. A na ten czas tylko o same zboze zęte, takze i o niezęte po zęcie, a o wsziskie pobranie i na pozitek twoi obrocenie wiel(moznosc) wasza tym pozwem pozywa. Przeto abys na prziszłe roki wyzei mianowane ziemskie sam na prawu stanął, na załobę podkomorze^o brasławskie^o i poddanych ie^o kamionohorskich vsprawiedliwił i to wszitko zboze, gwałtownie a bezprawnie pobrane, z nawiązką wrocil albo za niego zapłacił, jako to prawnie na roku prziszłym wiel(moznosc) waszy przełożono i obiasniono będzie, sądownie abys odpowidał. Pisan w Winicy dnia 25 novembra a^o 1603.

Pozew

Iwan Mikulinsky, pisarz

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4122 III, арк. 61–61 зв.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Perecmu:

A^o 1603 die 25 novembris. Pozew ziemsky winicky po p. krakowskie^o o Zorniscze na Trzi Krolie v 1694.

Ławryn Piasoczynskich¹ po Ostrowskiego (!), koszt(alana) krakow(skiego), o naiadz z ludzmi jego zbroynemi na gronta dobr Kamienohorkę y o wieloliczne ztąd krzywdy y szkody na sądy ziem(skie) winickie. Oryginalnego pozwu kopia. R^u 1603 dnia 25 9bris.

Там само. Арк. 62 зв.

¹ Piasoczynski

1603 р., грудня 1. Вінниця. –

Лист Вінницького земського уряду краківському каштелянові, черкаському, канівському, білоцерківському і богуславському старості кн. Янушові Острозькому з вимогою масток Овдіївку (Шепіївку), яким він безпідставно володіє, повернути його законному власникові брацлавському підкоморієві і королівському секретареві Лавринові Пісочинському

Запис про те, що 8 грудня 1603 р. цей лист “покладено”

Семен Ободенский, судья, а Михаило Ласко, подьсудокъ, врадники земские воеводства Браславьского вѣнцкие

Іасневелможному п̄ну его милости княжати Іанушу Острозскому, кашталанови краковскому, старосте черкаскому, каневскому, белоцерковскомѹ и богусловскому.

Перед нами, іако ѹрадомъ, жаловал его м̄сть пан Лавринъ Пасочинский, подкоморни браславьский, секретар короля его милости, иж, деи, тыми часы его милост княз Юреи Друцькийи и малжонька его милости п̄ни Богдана Филоновна Кмитанька имѣнье, въ воеводстве Браславьском лежачое, замокъ и мѣсто Пыковъ с прилеглостами, межи которыми его милости властьюе имѣнье, правомъ дедичнымъ вѣчнымъ ему належачое, зо всѣмъ, на имя Овдѣевку, прозвавши его Шепѣевкою, вашои м̄сти, п̄не краковьскийи, зо всѣм правом вѣчне пустили, ѿ што пан подкоморыйи николи не молъчалъ. Ведъ же іако за иньшыми справами и припадками, такъ и за послугою господарьскою, будучи ѿт колку лѣтъ послом великим до царя перекопьского Кизы Кгириа, такъже и въ Волошех, на справах кор. его милости и Речи Посполитое бавачиса, з держачыми ѿ то сконъчгыи не могъ. Оуднакъ же слышачы ѿ набытью черезъ в̄шу милость такого права а постерегаючи, абы то тымъ добрамъ и праву его мсти ничего не шкодило, заразъ на трибунале Любельскомъ ѿзвалься и протестовалъ. Которое, деи, то имѣнье Овдѣевку и кгрунъты его, вышעי помененые ж, тепер в̄. м. на том же злом фунъдаменьте держышь и вживаешъ ку великои кривѣде и шкоде его мсти. Тогда просилъ нас, абыхмо черезъ листъ нашъ в̄. м. в томъ наѹпоменули, ино кгда жъ его милость панъ подкоморыйи таковую кривѣдѹ собѣ быти менить. Прото с повинности ѹрадѹ н̄шого напоминаемъ, абы в̄. м̄ть, п̄не краковьскийи, пану подкоморому тоеи имѣнье Овдѣевку зо всѣми людъми, кгрунъты, ставы, млыны, належностами и пожытки, и иньшые кгрунъты его, вышעי менованые, поступилъ, и иншы¹ доходы, и пожытки всѣ ѿд ѿного часу, іако тое имѣнье и кгрунъты безъправне забраны, аж досель взатые, верънулъ або за то досыть ѹчинилъ ани большеи на кгрунтехъ его милости не фунъдовалься и ему во властности его во всѣемъ покои далъ такъ, іакобы ѿнъ надъ право ничего не шкодовалъ. Писанъ ѹ Вѣнцы д̄ни перьвого месеца декабра року Божого нароженьа тисача шестьсотного третего.

Дві печати

Иван Микѹлинский, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 117.
Оригінал.

Лист навпоминальны от сѣдѣ земского покладал ХГ декобр. И дна.

Там само. Арк. 117 зв. Оригінал.

Ретеста:

1603 d. 1 decembris. List ziemski winicki napominalny do p. krakowskiego
o Owdiiowkę od p. podkomorze^o.

Там само.

¹ иныше

№ 400

1603 р., грудня 11. Вінниця. –

Зізнання возного Брацлавського воеводства Дмитра Щикитинського перед Вінницьким гродським урядом про те, що він у замку міста Пикова поклав лист Вінницького земського уряду краківському каштелянові кн. Янушові Острозькому з вимогою повернути маєток Овдіївку (Шепіївку) його законному власникові брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському

Выпис с книг кгородских воеводства *Браславського веницького*¹

*Лѣта Божого нароженья тисеча шестсот третез(о) мсца декабра
одиньнадцатого дна*

На вриде его кр. млсти кгородскомъ Веницькомъ передо мною, Григоремъ Чечелем, подстаростим кгородскимъ веницькимъ², постановившисе очевисто, возныи воеводства Браславського шляхетныи Дмитръ Щикитинскии ку записованю до книг кгородских веницьких сознал тыми словы: Маючи, деи, ѿ при себе двох шляхтичовъ, п̄на Марка Кгодъницького а пана Гдна Борковського, в рокѣ теперешнемъ тисеча шестсотъ третем мсца декабра ѿсмого дна покладал есми в замку Пыковскомъ лист ѿ ѣрадѣ земского Вѣницького навпоминальныи до ѿсневелможного кнжата Гдуша Острозского, кашталана краковського, ѿт ег(о) мл. п̄на Лаврина Пасочиньского, подкоморего бра., ѿ имене Овдѣевку и ѿ кгрѣнты его, ѣ воеводстве Браславскомъ лежачого³, ѿко то ширеи в томъ листе ест ѿписано и долож[о]но. Которыи лист навпоминальныи ѣрадникъ его мл. п̄на краковського пан Михаило Сила Новицькии, ѣчтиве принавши, вычитавши, копѣю с печатю моею и с подписомъ рѣки моеи при себе zostавивши, мне зас назад до рук тот лист

навпоминалныи вцале вернулъ. Которое жъ то очевистое сознание помененого возного я, до ведомости моеи вриадное принявши, до книг кгородских веницких записати казалъ. С которых и сес выпис под мою печатью есть выданъ. Писан ъ Вѣници.

Печатка

Грегореи Бабуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 118.
Засвідчена копія.

Ретеста:

A. 1603 d. 11 decembris. Polozenie listu napominalne^o po p. krakowskie^o o Owdiiowkę.

Там само. Арк. 118 зв.

¹ веницких   ² Подано двічі.   ³ лежачое

№ 401

1604 р., січня 2. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду брацлавському підкоморієві Лавринові Писочинському в справі за скаргою Миколая Вербовського про неповернення підданих, які втекли з села Чапли Подільського воєводства до міста Жорнищ

Юрии Стрѹс с Комарова, кашталян галыцкии, староста веницкии и звиногородскии

Ѳрожоном ѯ ег(о) мл. п̄ну Лаврину Песочинском ѯ, подкоморому брацлавскому.

З вирхности его королевскои мл. а владзою моею старостинскою приказѹю, абы в. мс. на рочках кгородских веницких, которые в року теперешнем тисеча шестсот четвертом мсца феврала десятог(о) д̄ня припасти и сужоны быти мают, сам обличне и завите стал на жалобу и правное попиране шляхетног(о) пана Миколая Вербовского, которыхи в. мс. позывает ѱ то, иж року прошлог(о) тисеча шестсот второг(о) подданые ег(о) королевскои мл. а державы ег(о) доживотное села Чапли, ѯ воєводстве Подолском лежачог(о), власныє на име Илаш, Андреи Ѳрлии, Петрик, Кондрат Машко, Андреи Занков сын, Малко Занков сын, Иванец Чокаленко, Ѳлешко Чокаленко, Пархом, Ѳсталко Илков зят, Гдѹко Гд̄ремин брат, Федор Тринос, Иванец Назаришин зят, Ѳстапко Петрашув сын, Федор, Борис, Тимко Ѳлексин, Марко Прокопеня, Тимко Ѳлизареня, Мартин Трѹшевич, Тарас, Мешко, Ѳлехно, Васил Махалко, Вакула,

Занко, Тишко, Прокоп а Иван, з жонами, з детми, с конми, з быдлом и зо всіми маєтностями своїми до имени в. мс. места Жорниць збегли и там под в. мс. мєшкают, а в. мс. их поводи нинєшнем Ѹ выдати не хочєш ку великои кривде и шкоде єг(о). Которых подданных кождого збєга зособна шацѣт себе повод напротив в. мс. по пачисот гривєн грошєи полских. Прото абы в. мс. на року поменєном стал и на то все, што¹ в. мс. ширєи ведєно и оказано будєт, правнє ѡтповєдал. Писан Ѹ Вєницы року тисєча шєстсот чєтвєртог(о) мєца гєнвара второг(о) днѧ.

Печатка

Грегорєи Баибуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 40. Оригінал.

Регєсти:

Арєштован.

По п̄на Пєсочинского ѡт Вєрбовского [...] Микола[а].

1605 jan(uarii) 2. O poddanych z Czaplі do Zorniszcz.

Там само. Арк. 40 зв.

¹ Подано двічі.

№ 402

1604 р., січня 5. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду краківському каштелянові, черкаському, канівському, білоцерківському і богуславському старості кн. Янушові Острозькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про невідшкодування збитків, завданих Кам'яногірському маєткові підданими з Пиківського маєтку, міщанами з Черкаського, Канівського, Білоцерківського і Богуславського староств і татарами, які перебували на службі у того ж князя

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 120. Оригінал.
Тут ідеється про виклик позовом на рочки, які мали розпочатися 10 лютого 1604 р. Документ ідентичний документу № 389.

Регєста:

Anno 1604 d. 5 januarii. Pozew grodzki winicki o gwałtowne wybicie z gru(ntow) kamionohorskich.

Там само. Арк. 120 зв.

1604 р., січня 5. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду краківському каштелянові, черкаському, канівському, білоцерківському і богуславському старості кн. Янушові Острозькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про шкоди, заподіяні підданам Жорницького маєтку підданими з Айсинського маєтку

Jerzy Strus s Komorowa, kastałan halicky, starosta wynicky i zwynogrocky

Iasnie wielmożnemu panu Ianusowy kziaczeczyu Ostrowskiemu¹ na Ostrogu, kastałanu krakowskiemu, staroscie cercaskiemu, kanewskiemu, białocerkoskiemu y bogusławskiemu.

Ze wszystkich dobr w(ielmoznosci waszei) łączących y ruchomih, z wierzhnoscy Kro(ła) Je^o, władza starostwa me^o wynickiego przykazuię, abyscye w(ielmoznosc wasza) tut, Wynicy, na rocky grockie woiewodztwa brasławskie^o wynickie, które przypaść y sądzone bydz maia w roku dzysyesem 164 (!) miesiącza febliariy 10 dnia we wtorek, przede mną, a² niebytnoscy moyei yłe³ przed sądem moym grockim wynickiem oblycnie y zawite sam stał, na załobie y prawnie popieranie urodzone^o je^o mc p. Ławryna Piaseczynskie^o, podkomorze^o brasławskie^o, sekretarza K. Je^o M., usprawiedlywił. Ktory w(ielmoznosc wasza) pozywaiet w dogodzeniu sprawiedliwoscy słuzebniku i podanim swem zornyskiem, y⁴ ysz gdzie w(ielmoznosc wasza), panie krakowsky, w roku przyslim⁵ 163 (!) miesiącza maia trzecie^o dnia, nasławszy mocno y gwałtem urzednika swe^o aiszinskie^{o6} pa. Jarosa Czerniawskie^o z niematemy sługami y miescany swoiemy jasziesky⁷ na własny gront je^o m. zorniskiey za Szob na futori albo fołwark zorniskiey od sieła zorniskiego Ołowaczowicz, wzią⁸ i pograbił sługi ie^o Trohima Łedewskie^o kłacze sierczaczystawą, która i kupiona za sidm kop groszy litewskich, a v miesca^o zorniskich v Micza kusnierza 4 woły, kupione po piączu kop groszy litewskich, v Kuzia wołow 6, kupione po 5 kop groszy litewskich, kusz 5, targiem dawano za kazdą kozę po pułkopi grosy, a owiecz dwadziescia po dwa złotych kazdą osaczuią. A u podanych je^o m. sieła Ołowaczowicz v Mihayła Stebłowky, otamana, wołow 2 po 4 kopi y po grosy 20 kupione, w Ołipiera wołow 2 po puł 5 kopi grosy kupione. Czo wszystko pobrawszy y pograbywszy, do imienia w(ielmoznosci waszei) Ayszyna odegnały y na pozytek swoy w(ielmoznosci waszei), p. krakowskey, obernuczyscie kazaly, ku zału p. podkomorze^o a ku wielkiey krzydzie y skodzie te^o słuzebnika je^o m. A tak aby w(ielmoznosc wasza) na rockah wiszey mianowanych sam stał y w tem s p. podkomozem rosprawył, a temu słuźde i podanem ie^o te grabiezy z nawiąskoiu powracał y za wsze dosicz vczynił, iako to prawnie na roku przystym w(ielmoznosci waszei) serey przyložono y wiwiedziono będzie, sądownie aby w(ielmoznosci wasza) odpowiedział. Pisan Wyniczzy miesiącza januara 5 dnia roku Boze^o 1604.

Pozew wynickÿ

Grÿgorÿ Baybuza, pÿsarz

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4138 III, арк. 4.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Ретеста:

A° 1603 d. 20 no(ve)mbri. Pozew grocky winický po p. krakowskie° o grabiez zorniský.

Там само. Арк. 4 зв.

¹Ostrozskiemu   ²Після цього має бути w.   ³Слово незнаного значення.   ⁴у
зайве.   ⁵przeslim   ⁶aiszinskie°   ⁷aiszienskymi   ⁸wziął

№ 404

1604 р., січня 5. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду брацлавському підкоморієві і королівському секретареві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою зем'янина Подільського воєводства Івана Кирдановського про неповернення підданих, які втекли з села Кирданівців того ж воєводства до містечка Жорнищ

Юреи Стрѹс с Комарова, кашталанъ галицкии, староста вѣницкии и звиногородскии

Урожному ег(о) мл. пану Лаврину Писочинскому, подъкоморому браславскому, секретару его королевское млсти.

З вирхности его королевское млсти а владньности ўрадѹ моего староства вѣницкого приказѹю, абы вѣша мл. передо мною альбо сѹдомъ моимъ кгородскимъ на рочках кгородских вѣницких, которые припасти и сужоны быти мають в року теперешнем тисача шестьсотъ четвертьтомъ мѣца феврала десятого дня ў дворѣ его королевское млсти ў Вѣници, тако на року завитомъ, стал на жалобу и правное попиране земенина его королевское млсти воєводства Подолского пна Ивана Кирдановского, которые вѣшу млсть сим позвом моимъ позываетъ ѿ то, ижъ року недавно прошлого тисача шестьсотъ второго подъданные его власные ѿтчизные з ыименя его села Кирдановець, ў воєводстве Подолскомъ лежачого, на име Корънило, Гринецъ, Олекса, Кузма, Лѹкьянъ сыны Коръниловы, Федько Ємець зять Коръниловъ, Игнат а Данило, з жонами, з дѣтми, с конми, з быдломъ и зо всею маєтностью своею ўтекли прочъ и ѿсѣли в маєтности в. м. местечьку Жорънищахъ, ў воєводстве Браславскомъ кгрунтномъ лежачого¹. Которыхъ то подъданныхъ менованныхъ кожъдого зособна поведъ противко в. м. по патисотъ гривеньъ гршеи польскихъ шацуетъ. Прото абы в. м. на року вышъ

менованом сталъ и во всемъ са поводиѣ Ѹсправедъливиль. Писанъ Ѹ Вѣници року тисѣача шестъсотъ четвѣртого мѣца генъвара пѣтого днѣа.

Позов кгород. вениц.

Печатка

Грегореи Бабуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 П, арк. 121. Оригінал.

Регести:

Року $\overline{\text{ЛХД}}$ м[с]ца феврала $\overline{\text{ВІ}}$ днѣа позваный [...] здал в отбитю.

Арештована.

Pozew od jm. p. Kierdanowskiego po jm. pana Piasoczynskiego o zbiegi z Kierdanowic do Zornisz. 1604 d. 5 january.

Там само. Арк. 121 зв.

¹ лежачом

№ 405

1604 р., січня 8. Вінниця. –

Лист шляхтичів Федорові Стрижовському та його дружині Раїні Чечелівні про те, що вони засвідчують: співвласники села Сивовківців з давніх часів володіють як своїми власними грунтами, що на протилежній стороні ріки Десниці в напрямі від міста Прилука

Мы, Ѹрядники и шляхта, обыватели воеводства Браславског(о), которые се есмо нижеи до сѣг(о) листу нашог(о) подписали и печати свои приложили, ознаимуємо и чинимо ведомо сим нашим листом Ѹ кождог(о) права, иж есмо того сут добре ведоми, иж Ѹчастники села Сивовковецъ з давныхъ часов по тои стороне реки Десници от места Прилука с продков своих кгрунту Ѹживали, которыи есть их власныи, отчизныи и дедичныи. И на то есмо дали сѣс нашъ лист с приложенемъ печати и с подписом рѣкъ наших пѣну ФедорѸ Стрыжовскому и малжонце его панѣи Раине Чечелевнѣ также. Ѹ Веници рокѸ тисѣча шестъсот четвѣртог(о) мѣца гевара¹ осмог(о) днѣа.

Дев'ять печаток

Федор Шиньдеровскии, рукою

Федор Звиногородецъ

Стефан Кгулчевскии, рукою власною

[...]юковскии, рѣка власнаѣ

Ѹлекъсеи Дѣаковскии, власною рѣкою

Михаило Ласко, судѣа

кгородскии, рѣкою власною

Богдан Копъевскии, рѣка власнаѣ

Масзу Мукулыньскы, renko swo

Василеи Кордыш, рѣкою своєю

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki rzymskie, teka XXV, s. 249. Оригінал.

Регеста:

Dokument od jm. panow obywatelow w(oiewo)dzstwa braclawskiego na pewne grunta, do Sywowkowiec nalezace. A° 1604 die 8 january. W Winnicy.

Ibidem. S. 252.

¹ генвара

№ 406

1604 р., січня 10. Вінниця. –

Декрет Вінницького земського суду в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про невідшкодування збитків, завданих Кам'яногірському маєткові підданими краківського каштеляна кн. Януша Острозького

Выпис (с) книгъ земскихъ веницкихъ

Лѣта Божого нароженія тисеча шестсот четвертого мѣца генвара десятого дня

На рокахъ судовыхъ земскихъ веницкихъ, которые в року теперешнемъ на денъ Трехъ Кролеи рымского свята припали и на завтрее тог(о) свята сѣжоны были, передъ нами, Семеномъ Ободенскимъ, судею, а Михаиломъ Ласкомъ, подсудкомъ, вриадниками судовыми земскими веницкими, кгда ся приточила справа за позвомъ межи ѣрожонымъ его мл. паномъ Лавриномъ Песочинскимъ, подкоморимъ браславьскимъ и секретаремъ его королевскои мл., поводомъ, з одное, а велможнымъ его мл. княжатеи Іднушемъ Острозкимъ, кашталаномъ краковскимъ, позванымъ, з дрѣгое стороны, а то ѡ побране, ѡ потоптане и внивецъ ѡбернене збожѣя розного власное работы повода нинешнього и подданныхъ его каменогорскихъ, то ест ѣ его самого и ѣ подданныхъ его ѣ Семена Петровского, атамана, ѣ Грицка Ромащенка, ѣ Кондрата Погорелка, ѣ Федора Засадка, ѣ Васка Гиренка, ѣ Клинка¹ Литвина, Марка, ѣ Федка, ѣ Иванка Попика, ѣ Федко² Гунки а ѣ Ивана Дѣбины, ꙗкобы позваньи черезъ певныхъ слугъ и подданныхъ своихъ пыковскихъ на кгрѣнте стороны поводовое Каменогорскомъ тые шкоды, в позве менованыи, поводи самомѣ и подданыи его, вышь менованыи, починиты мел, ꙗко то ширеи на томъ позве естъ ѡписано и доложено. В которой справе сторона поводовоа, сама будѣчи ѡчевисто ѣ судѣ, по доведенью достаточномъ року и позву, затыиъ, ижъ позваньи самъ ани черезъ ѣмоцованого своего до права не стал, намъ, судѣ, и стороне поводовои ѡ нестаню своемъ жадное ведомости знати не [да]ль, теды сторона поводовоа тую то стор[о]ну позваную, ꙗко несталую [и] права посполитог(о) непослушную, за допусченемъ судѣ нинешнего ѣ винахъ статutowыхъ в першомъ нестаню здала. Што все для памяти до книгъ земскихъ

веницьких записано *єст*. С которых и сєс выпис под нашими печатми *єст* выдан. Писан 8 Веницы.

Дві печатки

Иван Микѳлинский, писар
С книгами корыкговал
Андрии [...]

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 Ц, арк. 122. Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4107 Ц, арк. 1. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Ретеста:

A° 1604 d. 10 januari. Wzdanie na pirszy pozew u sądu ziemskie° od p. podkomorze° braslawskie° na p. krakowskie° o zboze, w³ roku 1604 o Trzech Kroliach.

Там само. Спр. 4050 Ц, арк. 122 зв.

¹Климка   ²Федка   ³Подано двічі.

№ 407

1604 р., лютого 13. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою Яна Белецького про неповернення підданих, які втекли з села Дашківців Подільського воєводства до Жорнищ, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Выпис с книг кгородских воєводства Браславског(о) виницькихъ

Лѣта Божого нароженя тисеча шестсот четвертого мсца фєврала тр(є)тег(о)надцат днѣ

На рочкох кгородских виницьких, которые припали и судовне отправоватисѣ зачали в рокѣ нинешнем шестсот четвертом от днѣ десятиого мсца фєврала, перед нами, Григоремъ Чечелем, подстаростим, а Михаилом Ласком, судею, вриадниками судовыми кгородскими воєводства Браславского виницькими, пос[т]ановившисѣ облично з обудвѣх сторон ѳмоцованые, то єсть от повода его млости пана Гѣна Белецког(о) пан Федор Стры[ж]овский а от позваного его млости пана Лаврына Песочинског(о), подкоморого браславского, пан Леонтѣи Подгаецкий, коморникъ воєводства Браславского, доброволне сознали, иж, деи, што был позвал пан Гѣн Белецкий пана подкоморог(о) браславского, ꙗкобы подданыє его зъ имени села Дашковец, ѳ воєводстве Подолском лежачого, то єсть Педор Гѣсков сын, Педор Гаидѣкъ Братков сын,

Иванъ Семеновичъ, Гаврило Шмелковичъ, Глсковаа вдова зъ сынами Федором а Шниском, Пилипъ Василевичъ, з жонами, з дѣтми и з маѣтностями до имени пана подкоморого Жорнищъ в року т[и]сеча шестсот втором збечи мели, яко меновите на том позве описано ест. То пакъ они, обоа сторона, с певных причин помененѣю справѣ [...] еѣ skutком в той же моци откладают до рочков близко пришлых [кг]родских виницких, которые мсца марца двадцать третег(о) дня в року нинешнем шестсот четвертом припадают и сѣжоны быти мают. Где на тых вышеи менованых рочках в марцѣ ѡбедве тѣе стороны бѣдѣтъ мити в той справе таковыи же рок, якии на сѣс час мити мили, некоторые стороны праву ничог(о) тым не придаючи ани ѡближаючи. И просили обоа сторона менованые, абы то до книг кгродских виницких записано было. Которое мы, суд, ѡчевистое сознане их, до ведомости своеѣ принявши, до книг кгродских виницких записати казали. С которых и сѣс выпис под нашими печатми ест выдан. Писан ѡ Виници.

Дві печатки

Грегореи Бабуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, стр. 4050 II, арк. 125. Засвідчена копія.

Регести:

Розеумъ с пном Белецьким пна подкоморого бра. ѡ збѣги.

Rozeum między p. Bieleckim, aktorem, a p. Piasoczynskim, pozwanyм, o zbiegi z Deszkowic do Zorniszcz. Anno 1604 d. 13 febru(arii).

Там само. Арк. 125 зв.

№ 408

1604 р., лютого 14. Вінниця. –

Впис у вінницьку гродську книгу листа Анни Мартинівни Войцеховської про те, що 500 польських злотих, записаних їй її першим, уже покійним, чоловіком на третій частині села Якушинців, вона, зваживши на зичливе ставлення до себе свого теперішнього чоловіка Богдана Ободенського і на те, що він записав доживотно їй 1000 злотих на половині свого маєтку села Обідного та, крім того, четверту частину своїх рухомих речей, дарує йому ці 500 злотих і все своє рухоме майно та дозволяє розпоряджатися ними на свій розсуд; дітям же своїм від першого шлюбу та іншим близьким своїм дозволяє вступити у володіння цією третиною Якушинців після сплати 500 злотих Б. Ободенському або його потомкам, або тому, кому Б. Ободенський цю суму на ту саму третину запише (1604 р., січня 2. Вінниця)

Выпис с книг гродских воеводства Браславского веницкихъ

Лѣта Божого нароженя тисеча шестсотъ четвертого мѣца феврала
чотырнадцетог(о) дна

На рочкохъ сѣдовыхъ кродскихъ вѣницкихъ, которые в року теперешнемъ мѣца
феврала десатог(о) дна припали и сѣдовне отправаны были, перед нами,
Григорьемъ Чечелемъ, подстаростимъ, а Михаиломъ Ласкомъ, судею, вриадниками
сѣдовыми кродскими вѣницкими, постановившимъ очевисто, шляхетная пни
Анна Мартиновна Воицеховског(о), малжонка зошлого пна Богдана
Гдушинского а теперешная малжонка пна Богдана Ободенского, сама ѹстне и
доброволне ведле листу доброволного записѹ своег(о), от нее малжонку еѹ пнѹ
Богданѹ Ободенскому на сѹму пнзеи пятсотъ золотыхъ полскихъ, которую сѹму
зошлии небожчикъ пан Богдан Гдушинский, малжонокъ еѹ, еи листомъ своимъ
на третей части в селе Гдушинцахъ в людехъ, подданныхъ, ставехъ, млинехъ и во
всихъ пожиткахъ отписал, также и на речи рѹхомые даного ку записованю до
книгъ кродскихъ веницкихъ, сознала и тог(о) сознания своего положила лист
доброволный записъ свои под печатю своею и тежъ под печатми и с подписами
рѹкъ людеи зацныхъ, ствержаючи ег(о) ѹстнымъ сознаниемъ своимъ и на всѹ кондышии,
в немъ описаные, позволивши, просила, абы былъ читанъ и до книгъ ѹписанъ. Который
былъ читанъ и такъ се в себе маетъ:

Гд, Анна Мартиновна Воицеховског(о), зошлого пна Богдана Гдушинского
бывшая а теперешная малжонка пна Богдана Ободенского, визнаваю и чиню
авно симъ моимъ листомъ доброволнымъ записомъ, ижъ я, видечи с права
посполитог(о), же кождому маетности своею вшелакою, такимъ колвекъ
обычаемъ набытою, шафовати волно ест, маючи сѹму пнзии пятсотъ золотыхъ
полскихъ, од небожчика першого малжонка моего пна Богдана Коцѹба
Гдушинского на третей части имени села Гдушинецъ записаню, то ест в людехъ,
кгрунтехъ, поляхъ, сеножатехъ, ставехъ и млинехъ, тако се в себе таа частъ маетъ, а
дознавши милостъ и зычливість по теперешнемъ малжонку моему пнѹ Богданѹ
Ободенскому к томѹ, ижъ мне онъ на маетности своей половици Ободного
сумѹ тисечу золотыхъ и доживотье, также и четвертую частъ речи рѹхомыхъ¹,
теды я преречономѹ пнѹ Богданѹ Ободенскому тую сѹму, которюю од небожчика
першого малжонка моего маю, то ест пятсотъ золотыхъ полскихъ на третей части
села Гдушинецъ ведле листу записѹ, мнѹ од того малжонка моего пна
Гдушинского даног(о), даю, дарую и симъ теперешнимъ записомъ моимъ записю,
з оное се зрекаю а на теперешнег(о) малжонка моего пна Богдана Ободенского
вливаю. Волно вже будетъ малжонковѹ моему пнѹ Богданѹ Ободенскому тую
сѹму пнзеи менованую за живота и по животе моемъ, кому хотечи, отдати,
даровати, записати и заставити и такимъ колвекъ обычаемъ, способомъ суму пнзеи
менованую², хотечи завести, водле доброе воли, хѹти и мысли своеѹ тою сѹмою
пнзеи, вышеи менованую, // шафовати и ку своему наилепшомѹ пожитку
оборочати. А дети мое першого малжонства, также близкие и повинные мое
до тоѹ сѹмы моцы мети и з держания малжонка моег(о) тоѹ третей части имени

Гдушинец ѿтнимати и переказы чинити не маюг и не будѣт мочи аж до ѿдана всеє зѣполное тоє сумы пнзеи преречоному малжонкови моемѣ албо потомком его млсти и тому, кому то ѿд него записано будѣт под закладом на малжонка моег(о) и потомки его, ѿко на сторону нарушоную, петисот золотых полских. К тому всѣ рѣчи рухомые, то *єст* золото, серебро, клеиноты, шаты, мѣд, цѣну, кони, быдло, овци, свини, гуси, куры, ѣтии, ѣвес спрат домовыи, записѣю пну малжонковѣ моемѣ тепер и по животе моем. С тог(о) всег(о) спрату моему³ пан малжонок мои по смерти моеи личб[ы чинити никомѣ] не будѣт повиненѣ. И на то [єсми] дала [сєс] мои лист доброволныи запис з моею печатю. До которого за ѣстною прозбою моею печати своеє приложити и руки своеє подписати рачили их млст пан Гневош Стрыжовскии, воискии вѣницкии, пан Михаило Ласко, судѣа кгородскии вѣницкии, а пан Михаило Братковскии, возныи воеводства Браславског(о). Писан ѣ Вѣници рокѣ тисеча шєстсот четвертого мсца генварѣа второго днѣа. ѣ того листу печатєи притисненых чотыри и подписы рукѣ тыми словы: Михаило Ласко, судѣа кгородскии вѣницкии, рѣкою власною. Михаило Братковскии, возныи, рѣкою.

Которое ж то ѿчевистое сознанє пнєє Анны Мартиновны Воицєховског(о) и лист єє доброволныи запис мы, до ведомости своеє принявши, до книг кгородских вѣницких записати казали. С которых и сєс выпис под нашими печатми *єст* выдан. Писан ѣ Вѣници.

Двѣ печатки

Григорєи Чечєл, подстаростии
Грегорєи Бабуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

НБ ЛНУ, від. рукописних, стародрукованих та рідкісних книг ім. Ф. П. Максименка, рук. 1806 IV, арк. 5–5 зв. Засвідчена копія. Впис цього документу 13 червня 1605 р. у вінницьку земську книгу: Там само. Арк. 9–10. Засвідчена копія.

Рєгєсти:

Рокѣ ХЕ мѣа июнѣ ГГ днѣа ѣ сѣдѣ принято. Иван Микѣлинскии, писар. Михаило Ласко, подсѣдокѣ.

Zapis p. Obodyn(skiemu) od małzonki iego summę zło(tych) 500 na Jakuszyn(cach) od pierwszego małzon(ka) Bohdana Jakuszynskiego zapisane⁴. In c(ast)ro vinnic(ensi). 1604. 14 febr(uari).

Anna Obodenska de domo Martynowna Woyciechowska, primo voto Jakuszynska, summę 500 zł(otych) sup(er) 3tia sorte Jakuszyniec od zeszłego męża zapisaną, teraznieyszemu mężowi Obodenskiemu cedit.

Там само. Арк. 6 зв.

¹ Дали має бути записал. ² Дали має бути комѣ. ³ моего ⁴ zapisano

1604 р., лютого 14. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою Миколая Вербовського про неповернення підданих, які втекли з села Чаплі Подільського воєводства до міста Жорнищ, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Выпис с книг кгородских воєво[д]ства Браславского вѣнницких

Лѣта Божого нароженѣа тисеча шесот четвѣртого мѣца фѣвралѣа четвѣртогоднадцѣть днѣа

На рочкох сѣдовых кгородских вѣнницких, которые в року теперешнем мѣца фѣвралѣа десѣатого днѣа припали и судовне отправованы были, перед нами, Григоремъ Чечелемъ, подстаростимъ, а Михаилом Ласкомъ, судею, вриадниками сѣдовыми кгородскими вѣнницкими, кгда се приточила справа за позвомъ межи шляхетным пномъ Миколаемъ Вербовским, поводом, з одное, а ўрожнымъ его мл. пномъ Лавриномъ Песочинским, подкоморим бра., позванымъ, з дрѣгое стороны, в которои справе повод, сам будѣчи ѡчевисто ў судѣ и через ўмоцованого своего пна Гдна Ленского, давши сторону позванѣю до права через возного приволат, ¹по которого приволатѣа ¹поднес позов на позваного, выданыи тыми слоы: [...] ²

А по вычитанѣа ³того позву повод, доведши року и положенѣа позвѣ, слѣшне ведле права просил, абы сторона позванѣа до skutечного отправеданѣа декретом судѣа нинешнего притисненѣа била, ѡбороны всѣ правные вцѣле заховавши. А ўмоцованыи ѡт его млсти пна подкомореого браславского шляхетныи панъ Балцеръ Каватурскии, тут же зараз ў судѣ ѡзвѣвшисѣа, поведал, ижъ в тои справе поводъ не ест належныи актором и чинити ѡ тые збегѣ не може а то с тых причин, першаѣа, ижъ добръ тых, с которыхъ позывает, не ѡн сам ест посесором, але ест их болшеи, а меновите неѣакии панъ Подлескии, которыи на тои маѣтности певне записы и контракты маѣт и в держаню ѡ[н]ых до того часу ест, што сторона, если бы с права належало, ўкажет, дрѣгаѣа, ижъ добра тые, хотѣа бы и повод сам, што сѣа не признаѣет, ѡных был посесором, не сун добра власные, волные, шляхетские, але иншии, а то ест его мл. панъ староста камсенецкии, ѣако раме господарское, маѣ там взглядом повиностеи певных правом владность. А ижъ мимо [его] мл. позвано и сторона поводоваѣа права належного жадного показати [на] тые добра не может ани показѣет, просил позваныи, жебы ѡноз(о) судѣ ѡд р[окѣ] справки и позву волным ўчинил, ѡбороны иншиѣе вобецъ всѣ вцѣле себе за[ховаѣ]шы. А повод поведил, же з собою права носыт ⁴ и ѡного на голые слова чие п[оказыв]ѣат не повинен, але власности подд[аны]х не показывѣет, права толко присею [водлуг]ѣ констытуцыи доводит маѣт, ѡбороны всѣ и доводы правные вцѣле соб[е] з[а]ховуючи. Суд нинешныи кгородскии Вѣнницкии, прихилаючисѣа до констуцыи ⁵, [ѡ зб]ѣгахъ ўфаленое, наидѣе, же повод права жадного ўказоват не повинен, прото [с]тороне

позванои далеи поступоват наказѹе. От которого декрету сторона позваная, не приимуючи его, до судѹ головного трибуналу Любелского на воеводство Бра. апелевала. Суд еи апелации допустил и рокъ за тоєю апелациєю перед судом головным трибуналским в Люблине на тот час, кгда sprawy воеводства Бра. порядком инших воеводствъ напервее по дате того декр[е]ту припадѹт и сужоны будѹт, ѡбеюм сторонам ѡчевисто ку праву становитисе зложил и заховал и ѡ то декрет суда своего до книг кгородских вѣницьких записати казал. С которых и сес выпис под печатми нашими ест выдан. Писан 8 Вѣници.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 126–126 зв.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4105 III, арк. 22–22 зв. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Регести:

Декрет п̄на Вербов[ск]ого зь его мл. п̄аномъ подкоморимъ Бр. ѡ збегн.
А. 1604 d. 14 february. O poddanych, z Czaplі do Zorniszcz zbiegłych.

Там само. Спр. 4050 II, арк. 127 зв.

¹ -¹ котором приволаню   ² Наведений далі документ ідентичний документу № 401.   ³ вычитаню   ⁴ За контекстом має бути не носит.   ⁵ констытуцыи

№ 410

1604 р., лютого 17. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду брацлавському підкоморієві і королівському секретарєві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою Войтеха Горського про неповернення підданих, які втекли з села Паликорови Руського воеводства до маєтку Жорниц

[Юреи Струс с Кома]рова, кашталіан галицкии, староста вѣницкии и звиногородскии

[Їрожоному его м]л̄сти п̄ану Лаврину Песочинскомѹ, подькоморомѹ воеводства [Браславського, секре]тарови его королевское м̄лсти.

З вѣрхности его королевское [м̄лсти а владзою] моею старостинскою приказѹю, абы в̄ша м̄лсть на [рочках кгородских]ѹ вѣницкихъ, которые в рокѹ теперешнемъ тисяча шест[сотъ четвер]томъ мєца марьца двадцать третєго д̄на припасти [и с̄жоны быти] мают, сам ѡбличне и завит[е в] дворѹ его

королевское мл. [Вѣницком стал] на жалобу и правное попир[ане ѱр]ожоного его мл. п̄на Воитеха [Кгорского, которыи] в. м. позывает ѿ то, што жс [в]ша мл. смѣ подданных его влас[ных збеглы]хъ з маст[н]ости его мл̄сти [П]аликровы, ѱ повѣте Рѣ[ском, которых] часѣ певного, то есть в ро[кѣ прошло]мъ тисача шестсот втором, [з жонами, з детми], с конми, з быдлом и з[о всею мае]тностью своею до имени [в. м. Жо]рницъ збеглыхъ и тамъ [же ...] мешкающих, на имена [Лѣха, Шимка] и [Д]ска сынов его а Мар[тина Нес]теревича, выда[ти не хочеш]ь. Которыхъ то подѣ[даны]хъ каждого з нихъ [зособна пре]речоныи поводъ шацѣ[т со]бе противко в. м. [по пятисо]тъ гривень гр̄шеи польски[хъ. Пр]ото абыс в. м. [на року] помененомъ сталь и [на] в[с]емъ се тому пово[дови ѱспра]ведъливиль, што ширеи и достаточнеи на то[м року ѱка]зано и выведено бѣдетъ, абыс в. м. правне [ѿтповедал. Пи]сан ѱ Вѣници рокѣ тисача шестьсотъ четве[ртого мсца] февраля сегомонадцать д̄на.

Позов кгородскии вени[цкии]

Печатка

Грегореи Баиб[уза, писар]

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 128. Оригінал.

Рецети:

Кгурскии.

Pozew grodzki[i] winnicki od p. Gurskie[go] po p. Piasoczynskiego.

O zbiegi do Zorniszcz od Gorskiego. 1604 d. 17 febru(arii).

Там само. Арк. 128 зв.

¹ Див. документ № 417.

№ 411

1604 р., лютого 20. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду краківському каштелянові, черкаському, канівському, білоцерківському і богуславському старості кн. Янушові Острозькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про пограбування в місті Айсині тамтешнім війтом Федором Жасковським Гарасима Бартошенка, підданого з маєтку Жорниц

Юреи Струс с Комарова, кашталан галицкии, староста веницкии и звинородскии

Велможном[у] его мл. княжати [Д]нѣшѣ Острозкомѣ, кашталанѣ краковскомѣ, черкаскомѣ, каневскомѣ, белоцерковскомѣ и богѣславскомѣ старосте.

Зъвирхностю Ѹрадѹ староства моего, положенем тог(о) позвѹ, правѹ ничиемѹ не ѹбъближаючи, приказѹю, абыс в.м.с. перед сѹдом моим кгородским веницким на рочках кгородских веницких, которые в року теперешнем тисеча шестсот четвертом мсца марца двадцат третего д̄ня припасти и сѹжоны быти мают, в дворе его кр. мл. Веницком ѡбличне и завите стал на жалобѹ и правное попиране Ѹрожоног(о) его мл. п̄на Лаврина Пасочинского, подкоморего браславског(о), корола его мл. секретара, Ѹсправедливил. Которыи в. м., доведечи справедливость подданомѹ своемѹ жорньвискомѹ, именем нижеи ѡписаномѹ, сим позвом моим позывает ѡ то, иж, деи, в року теперешнем 1714 мсца феврала шостогонадцат д̄ня подданыи его мл. Гарасим Бартошенко приехал до имени в. м. места Аусина до [т]оргѹ, ѹ которого за власным росказанемъ в. м. воить в. м. аусинскии [Фед]ор Жасковскии взял и безпр[авн]е пограбил ключѹ, котораа кошт[овал]а сем копѹ грошеи литовс[ких] ...]и, хомут, дѹгѹ, то коштовало ко[пѹ] грошеи литовских, мѹки житное [трети]нникѹ, которыи коштовал полторы [коп]ы грошеи литовских, ложникѹ н[овы]и, которыи коштовал семдесят грошеи ли[то]вских, кокирѹ¹, коштовала п[етн]адцат грошеи литовских, рѹпы полтретинника, коштовала грш. дванадцат литовских, а зь самог(о) тог(о) подданог(о) его кожух новыи барании, которыи коштовал полторы копы грш. литовских, сермагѹ, котораа коштовала копѹ² грошеи литовских, пояс з мишком, з ножами, з огнивомъ, коштовало грш. ѡсмѹ, в мешку пограбено пят коп грошеи литовских. Которыи то ѹвес безъправныи грабеж в. м., через того воита аусинского безъправне пограбивши, до двора своего Аусинского ѡтпровадил и на пожитокѹ свои власныи ѡбернул и привлачил. ѡ которыи безъправныи грабеж, навязкѹ его и вины правныи³ нинешнии повод, доведечи справедливости томѹ подданому своемѹ, в. м. сим позвом моим позывает. Прото абыс в. м. на року, звыши ѡзначоном, стал, на жалобѹ нинешнего повода во всем том Ѹсправедливил. Писан ѹ Веници року 1714 мсца феврала 16 д̄ня.

Позов кгородскии веницкии

Печатка

Грегореи Бабуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 129. Оригінал.

Рересту:

Позов по п̄на краковського ѡ грабѹж. По Липовцам (!).

Pozew pana Ławryna Piasoczynskiego po x(ie)cia Janusza Ostrozkiego o grabiez poddanego zorniszckiego. Datt(um) w Winnicy 1604 d. 20 february.

Там само. Арк. 129 зв.

¹ сокирѹ ² Виправлено з кѹпу. ³ правныи

1604 р., березня 10. Луцьк. –

Впис у луцьку гродську книгу листа братів і сестри Василя, Романа, Андрія Григоровичів і Марини Григорівни Павлової Бережецької Непитущих Орловських про те, що вони змушені назавжди подарувати частину в селах Махнівцях, Семаківцях, Бокіївці, Новоселиці і місті Браїлові, успадковану від їхньої тітки Полонії (!) Григорівни Чешейківни Федорової Бокієвої Печифостської, братам Ярофієві і Гаврилові Гостським, оскільки не в стані сплатити останнім ту частку з 20000 польських злотих, записаних їм цією тіткою на зазначених селах і місті, яка відповідає згаданій їх частині (1604 р., березня 3. Гоца)

Даровизна их п̄новъ Непитѹщихъ частей в Махновцах, Семаковцах, Бокиевце, Новоселицы и Браилове п̄ном Гостскимъ

Лѣта Бѣго нарожена тисеча шестсот четвертог(о) мсца марца десятог(о) дня

На рочках сѣдовых кгородских луцких, дня четвертог(о) мсца марца в рокѹ, звышь написаном, припалых и сѣдовне отправоват зачатых, перед нами, Матеємъ Стемповским, подстаростим, а Остафѣємъ Словичом Малинским, сѣдею, врадниками сѣдовыми кгородскими луцкими, постановившысе очевисто ѹ сѣдѹ, ѹрожоные п̄нове Андреи и Роман Непитѹщие оповедали и покладали лист запис свои, сами през себе и именемъ брата Василя и сестры Марины, с печатми и с подписы рѹкъ своих, такъже с печатми и с подписы рѹкъ людей зацных, от себе ѹрожоным их млстям п̄ном Ярофееви и Гаврилови Гостским на даровизнѹ частей своих въ Махновцах, Семаковцах, Бокиевце, Новоселицы, в месте Браилове и в¹ всех до тех имен принадлежностей и пожитков, въ воеводстве Браславском лежащих, на которых они от небожычи п̄неи Бокиевое Полоние Григоревны Чешейковны Федоровой Бокиевой сѹмѹ п̄нзеи двадцат тисечеи золотых полских мают записанѹ, даныи; которыи во всех его кондициях, п̄нктех и артикулѹлах, иле на част их самых двоих належит, ствердившы и змоцнившы, просили, абы принат и въ книги кгородские лѹцкие ѹписан был. А такъ мы тот лист запис видечы быт целыи, зѹполныи и ни въ чом не подозраныи, для въписана въ книги прымѹючы, перед собою чытати казали и слово от слова такъ се в себе мает:

Гд, Василеи, га, Роман, а га, Андреи, и га, Марина Павловага Бережецкага, Григоревичи Непитѹщие Орловские, чыним гавно то сим нашим листом добровольным записом всѣм во всем и кождомѹ зособна, комѹ бы одноколвекъ ѱ том тепер и на потом завжды ведати належало, ижъ што певнага // певнага част въ добрах певных в селе Махновцах, в селе Семаковцах, в селе Бокиевци, в селе Новоселицы и въ месте Браилове, ѹ воеводстве Браславском лежащих, такъ в тех именах, во всѣх их принадлежностях, кгрѹнтех и пожитках, ровно з их млстами пном Ярофеем и пном Гаврилом Гостскими, каждой звышь мененои особе по зошлои з сег(о) свѣта еи м̄лсти пнеи Полонѣе Григоревне

Чешеииковне Федоровои Бокиевои Печифосткои, тютки наше, пришла и спала ест. На которой то звышь менованои маестности иж от небожчыци пнеи Бокиевои их млстям пном² Гдрофею и пнѸ Гаврилови Гостким певнаа сѸма пнзеи двадцат тисечеи золотых полских листом назначона и записана ест. Котораа звышь речонаа маестност немало затягов правных на себе поносечи, властнымъ коштом и накладом толко их млсти самых пнов Гостких от всѸх небеспеченьствъ освобожает, прото мы, звышь речонные Василеи, Роман, Андреи и Марина НепитѸсчые, видечы то добре, иж так с тое сѸмы пнзеи двадцати тисечеи золотых полских, иле бы што на част нашѸ пришло, не могучы се их млстям пном Гостким сплатити, тако тежъ и на затяги правные не маючы чым докладати, розмыслившыса на то подостаткѸ а не будѸчы ни от коз(о) примѸшони ани намовлени, одно сами по доброи волѸ своеи, вѸдаючы то с права посполитог(о) и Ѹфалы сѸимѸ Берестеиского, иж волно ест каждомѸ станови шляхотномѸ добрами своими оичыстыми и набытыми по воли своеи шафовати, част свою огѸлом в тои всеи звышь речонои маестности Махновцах, Семаковцах, Бокиевцы, Новоселицы и въ месте Браилове, и во всѸх до тых именеи приналежностях и пожитков³, сами на себе, дети, потомки, счадки, близние, крєвные, повинные наши и ни на коз(о) иноз(о) ничоз(о) не выимѸючы и не zostавуючы, их млстям пнѸ ГдрофѸю и пнѸ Гаврилови // лови Гостким самым, детем, потомком и счадком, близним, крєвным, повинным их млсти, з двором и з будованемъ дворным, з боары, з месчаны, з людми тяглыми, з огородниками и подсѸсдеьками, зъ их всѸакиими роботами, платы и повинностями, с корчмами, з мытами, ставами спѸстными, ставищами, з реками и речьками, з млынами, фолюшами и зо всѸакиими их вымелками, з кгрѸнты оремьими и неоремьими, з сеножатми и болотами, з лесами, борами, гаями, дѸбровами, запустами, з деревом бортным, зо пчолами, с пасеками, садами, огородами, пастовниками, з ловы зверынными, рыбными и пташыми и з бобровыми гоны, а згола зо всѸакиими пожытками и зо всим на все, тако таа част нѸша в преречонных добрах в долгости и въ шырокости своеи замкнѸти се и zostати может, даром вечным, николи не отзовным, на вечност пустила⁴ и зараз вриадовне в моцъ, в держане и спокоиное Ѹживане их млстям зо всѸмъ правом и титѸлом дедичьнымъ пѸстили и на их млсть влили есмо и сим теперешним листом вливаем. Маест⁵ тогды их млсть пнове Госткие тых то добръ, от нас их млсты пѸцонных в селе Махновцах, Семаковцах, Бокиевце, Новоселицы и въ месте Браилове, тако власности своеи, Ѹживати, розшырати, прымножати, замки, дворы будовати, млыны, корчмы, рѸдни ставити и ставы заимовати, места, села и слободы на местцах погожых людми волными⁶ нашои части осажовати, кѸ налепшомѸ пожытковои своемѸ то приводячы, волни будѸт чынит сег(о) часѸ и даты, в сем листе нашом нижеи написаное, тым всим, тако хотечы, водле Ѹподобана своег(о) шафовати, отдати, продати, даровати, заменити, заставити такъ всю огѸломъ, тако и част з них, такѸю хотечы и розѸмеючы // и розѸмеючы, што по их млстах и потомки млсти тожъ все Ѹчинити волни моцни будѸтъ. А мы вже

сами через себе, через дети, потомки, братю, сестры, близких, кривных, повинных наших и ни через кого иног(о) не мает⁵ и мочи не бѹдетъ⁷ их млстѣм пном Гостким самым и потомком их млсти, и комѹ бы тоє право за часом слѹжыло и належало жадног(о) перенагибана, шкоды и затрѹдненѣа чынити и задават под зарукою певное сѹмы пнзеи от каждог(о) з нас стома копами гршеи литовских и под нагороженемъ шкод на голоє речене слова. А по заплаченю зарѹки предсе сес лист добровольныи запис нашѹ ѹ каждог(о) права и сѹдѹ въ зѹполнои моци держан и захован быти мает вечными часы. И на то дали есмо их мл. пнѹ Гдрофею и пнѹ Гаврилѹ Гостским сес нашѹ вечыстыи добровольныи лист под нашими печатми и с подписами рѹкѹ наших власных. До которог(о) за ѹстною а очевистою прозбою нашою их мл. пнове приателе ншы печати приложыт и рѹки подписати рачыли, его мл. пан Андреи Брам, пан Александер Вилгорскийи и пан Федор Шандыровскийи. Писан ѹ Гошцы рокѹ тисеча шестсот четвертог(о) мсца марца третег(о) дня. ѹ тог(о) листѹ записѹ даровизны вечыстое печатейи притисненых пат а подпис рѹкѹ в тые слова: Роман Непитѹсчыи, власнаа. Андреи Непитѹсчыи, рѹка. Андреи Брам, рѹкою власною. Na świadectwo oświadczcie przoszony pieczętarz Alexander Wielhorsky. Федор Шандыровскийи, рѹкою власною.

Которыи же то вышеи менованыи лист запис вечыстое даровизны за признаемъ преречоных пнов Романа и Андреа Непитѹсчых ѹвес с початкѹ аж до конца до книг кгородских луцких ест ѹписан.

ЦДІА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 72, арк. 116–118. Оригінал. Впис у луцьку земську книгу цього документа 23 січня 1607 р.: Там само. Ф. 26, оп. 1, спр. 15, арк. 1317–1319 зв.: Перенесене записѹ от пнов Непитѹщих их мл. пном Гостким на вечност маєтностейи, нижеи помененыхъ. Оригінал.

¹ в зайве. ² пну ³ пожитках ⁴ пустили ⁵ мают ⁶ Далі має бути на. ⁷ бѹдѹть

№ 413

1604 р., березня 27. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про пограбування Федором Шандировським Яська Даниленка, підданого з маєтку Жорниц

Выпис с книг кгородских воеводства Браславског(о) веницких

Лѹта Божог(о) нарожена тисеча шестсот четвертого мсца марца двадцат семог(о) дня

На рочкох судовых кгородских веницких, которые в рокѹ теперешнем мсца марца двадцат третег(о) дня припали и сѹжоны были, перед нами, Гри[г]орем

Чечелем, подстаростим, а Михаилом Ласком, судею, врадниками кгородскими веницькими, кгда приточилася справа межи¹ его мл. п̄ном Лаврином Песочинским, подкоморым браславским, секретаром короля его мл., поводом, з одное, а межи п̄ном Федором Шандыровским, позванным, з др̄гое стороны, тогды пан подкоморым, обличне ѱ судѱ ставши, через прокѱратора своег(о) п̄на Балцера Каватурского поднесль позовъ по позваног(о), выданыи тыми словы:

Юреи Стрѱс с Комарова, кашталан галицкии, староста в̄нницкии и звиногородскии

Шляхетному п̄ну Федорѱ Шандыровскомѱ.

Зо всех добрь в. м. рѱхомых и нерѱхомых зверхностю его королевское мл. а владностю староства моег(о) веницког(о) приказѱю, абы в. м. тут, ѱ Веници, на рочки кгородские веницкие, которые припасти и сѱжоны быти мают в рокѱ теперешнем тисеча шестсот четвертом мсца марца двадцат третего дня, ѱ волторокѱ, передо мною, а в небытности моеи ино перед судом моим кгородским Веницким обличне и завите сам стал на жалобѱ и правное попиране ѱрожоног(о) его мл. п̄на Лаврина Песочинског(о), подкоморог(о) браславског(о), секретара е[г]о королевское мл., которыи в. м. позывает, доводечи справедливости подданом[ѱ с]воемѱ жорнвицьскому [Лск[ѱ] Даниленкѱ ѱ то, иж рокѱ теперешнег(о) тисеча шестсот ч[етв]ертого мсца генвара пятог(о) д̄на, кгда тот подданыи его мл. подкоморог(о) браславског(о) поехал был ѱ заход до товарѱ своег(о) на кгрѱнтѱ Калницкии, на врочище, прозываемое Дѣдовкои, то пан в. м., п̄не Шандыровскии, наехал его в дорозе, поминѱвши Илинци, в дѱброве на гостинцѱ, которыи идет з Илинец до Калника, того подданог(о) жорницьског(о) Даниленка там же, нет ведома, дла которое причины, безправне, кгвалтовне взял и пограбил ѱ его коня, шерстью плеснивог(о), которыи коштовал копь двадцат гр̄шеи литовских, санки и др̄гие санки, которые провадил, и с хомѱтом, и з дѱгою, то все коштовало копы² гр̄шеи литовских; на тых санках на тот час было четверть мѱки иржаное, кѱпленое за золотыи полскии, а п̄шона четверть за полкопы гр̄шеи, хлѣба п̄атеро, кождыи хлѣбѱ коштовал по грошѱ, полот солонины, которыи коштовал сорок гр̄шеи литовских, сало свиное, коштовало полкопы гр̄шеи литовских, поребреи дви свиних, коштовало кожде по три гр̄ши, соли сто сырцов, кѱпленое за гр̄шеи чотыри, ложник новыи, коштовал трох золотых полских, рядно, коштовало гр̄шеи двадцат, сермагѱ, коштовала копы³ гр̄шеи, сокирѱ, купленѱю за гр̄шеи п̄атнадцат, шлыкѱ барани новыи, коштовал гр̄шеи п̄атнадцат. То все, тако се вышеси поменило, в. м., п̄не Шандыровскии, пограбивши, до домѱ своего, села Тростенца, припровадил и на свои пожиток тот грабиж привлачил або там, где в. м. хотел, ѱбернул. Прото абы в. м. на року помененом стал и ѱ тот безправныи // грабеж ст[орон]е поведовои на жалобѱ ее во всем се ѱсправделивил. Писан ѱ Веници року тисеча [шестс]от четвертог(о) мсца феврала семог(о)надцат д̄на.

А по вычитаню того позвѱ и року з[ара]з сторона поведоваа ѱчевистым сознанием возног(о) шляхетног(о) [д]на Высоцког(о) дов[е]дши, домовалса, абы

позваныи ку скѹтечномѹ ѹсправедливею декретом судовым наказан был. От стороны позваное п̄на Федора Шандыровского за моцю от не[г]о зѹполною, на то даною, п̄нь Воитех Домаевскии, также ѡбличне ѹ судѹ будѹчи, заховавши себе всѹ ѡбороны правныє, належности сѹдѹ кгородског(о) в тои справе быти не признавал. А сторона поводава форѹм власное быти кон[с]тытѹциєю довела. Суд нынешнии кгородскии Веницкии ѹ сѹдѹ своего форѹм належ[н]ое в том быти найдѹет и далєи позваномѹ постѹповати наказѹет. А позваныи от тог(о) апелевал. Суд, тоє апелации не допѹскаючи, ѡтповедати наказал. В котором ѡтповеданю позваныи до тог(о) грабежѹ, абы коли подданомѹ п̄на подкоморог(о) чинити мель, не знался. А поводь того подданого своего ѹ сѹдѹ ѡч[є]висто с[т]авил, которыи на том грабежѹ своем до присяги брался. А в далшом постѹпкѹ су[д] н[а]казѹет позваномѹ skutecznie ѡтповедати. Ино и в скѹтечном ѡтповеда[н]ю позваныи тые ж вносил ѡбороны свои, же таког(о) грабежѹ николи не чинил. А подданыи стороны поводовое на грабежѹ своем, яко и первєи, до присяги готовь. Суд нынешнии кгородскии Веницкии, бачечи, же сторона позванаа кѹ жадномѹ ѡтводѹ не берется, прихилаючися в том до права и констытѹции посполитое, преречономѹ подданомѹ п̄на подкоморого Глскѹ Даниленкѹ на том грабежѹ, шк[о]дах его присягѹ наказѹет¹. А сторона позванаа, того декретѹ не прием[ѹ]ючи, до сѹдѹ головног(о) трибуналѹ Любелского апелевала. Суд тоє апелации до[п]ѹстил и рокѹ ѡбеюм сторонам на трибунале Любелском на воеводстве Браславс[ком], которое напервєи по дате сего декретѹ сѹжоно бѹдет, без припозвѹ зложил и заховал, и тот декрет сѹда своего до книг кгородских веницких записати казал. С которых и сєс выпис под нашими печатми єст выдан. Писан ѹ Веници.

Дві печатки

Грегореи Баибуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 130. Засвідчена копія.

Рецети:

Декрет п̄на подкоморого бра. с п̄ном Шандыровским.

A. 1604 d. 27 martii. Decret grodzki winick[i] miedzy p. podko(morzym) brasla(wskim) a p. Phedore(m) Szandirovski(m) o grabiez.

Na woiew(odztwo) braclawskie.

Lawryna Piasoczynskiego p(rzecz)iw)ko Fedorowi Szandirovskiemu.

Там само. Арк. 131 зв.

¹ Подано двічі.   ² копу?

1604 р., березня 27. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою Миколая Булдія про неповернення підданих, які втекли з села Пархомівців Подільського воеводства до містечка Жорнищ, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Выпис с книг кгородских воеводства Браславског(о) веницьких

Лѣта Божог(о) нароженя тисеча шестсот четвертого мсца марца двадцат смого днѣ

На рочкох сѣдовых кгородских веницьких, которые в рокѣ теперешнем мсца марца двадцат третег(о) днѣ припали и судовне отправованы были, перед нами, Григорем Чечелем, подстаростим, а Михаилом Ласком, судею, вриадниками сѣдовыми кгородскими веницькими, кгда се приточила справа за позвом межи ѹрожоным пном Миколаем Булдѣем, поводом, з одное, а ѹро[ж]оным пном Лаврином Песочинским, подкоморим браславским, позваным, з дрѹгое сто[рон]ы, а то ѱ подданые повода нинешнег(о) власные, з ымена его села Пархомовець, [ѹ во]еводстве Подолском лежачог(о), меновите Степана, Гдска Шукачовичов, Кѹлика, [...], Миколаа, Протаса, Пилипа, Федца, Семана, Гаврила, Богдана, Гдска Куземкѹ [а] Климка, ѱ жоны, дети и маєтности их, рокѣ шестсот второг(о) до имени позваног(о) местечка Жорнищ ѹтеклые, и по петисот гривен гршеи полских кождыи збег от повода ѱшацованыи, ѱко то ширеи на том позве ест ѱписано и доложено, на рокѣ теды нинешнем, за тым позвом припалом, сторона поводаваа року и положена позвѹ слушне позваномѹ довела. По котором доведеню року суд сторонам, такѣ поводи, ѱко и позвано[м]ѹ его мл. пну подкоморомѹ, ѱчевисто ѹ судѹ бѹдѹчомѹ, росправоватисе н[а]казѹет. А в росправованю сторон суд нинешнии кгородскии Веницькии, бачечи то, иж позв[а]ныи поводи одног(о) позваного¹ 2 на иместе пана² толко самого выдал, за которым выданем и сѣд позваног(о) от тог(о) подданог(о) выданог(о) волным чинит и ѹчинил, а жонѹ, д[е]ти и маєтност того подданог(о) выданог(о)³, 2-ведле ѱфирована позваног(о)², суд наказѹет[т], абы позваныи менованѹю жонѹ и маєтност подданог(о) выданог(о) поводи на пришлых рочкох кгородских веницьких, которые по сих напервси припадѹт и сѹжоны будѹт, skutечне под таксою, в позве менованою, выдал и рокѣ певныи и завитыи на тых же рочкох, вышеи менованых, позваномѹ ку выданю тое жоны подданог(о) выданог(о) и маєтности его, а поводи кѹ отбиранию и квитованю с тое жоны и маєтности его кром вшеллаког(о) припозву складает и заховѹет. А ѱ остаток подданных, в позве менованых, повод и позваныи рокѣ до тых же пришлых рочков, вышеи менованых, роzeимѹют. На которых то рочкох кгородских веницьких суд нинешнии за позволенем ѱбеюх сторон рокѣ певныи и завитыи ѱбеюм сторонам кром вшеллаког(о) припозвѹ ку далшомѹ поступку тое справы, ѱко с права належати будет, складает и заховѹет. Што все для памети до книг кгородских веницьких

есть записано. С которых и сес выпис под нашими печатми ест выдан. Писан
Ѹ Веници.

Дві печатки

Грегореи Баибуза, писар
КорикговалѸ с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 132.
Засвідчена копія.

Ретести:

Rozeym pana Buldiia z p. podkomorim braslawsky[m].

1604 d. 27 maja. O zbiegłych z Parchomowic do miasteczka Zorniszcz.

Там само. Арк. 132 зв.

¹ подданого   ² -² Незрозумілий вислів.   ³ Далі має бути не выдал.

№ 415

1604 р., березня 27. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про невідшкодування збитків, завданих Кам'яногірському маєткові підданими з Пиківського маєтку краківського каштеляна, черкаського, канівського, білоцерківського і богуславського старости кн. Януша Острозького, міщанами з Черкаського, Канівського, Білоцерківського і Богуславського староств і татарами, які перебували на службі у князя

Выпис с книгъ кгородскихъ воеводства Браславского веницких

Лѣта Божого нароженя тисеча шестьсотьного четвертого мѣца марца двадцать сегомо дѣна

На рочкахъ кгородскихъ воеводства Браславского веницких, которые въ выш менованомъ року мѣца марца двадцать третего дѣна припали и сѣдовне отправованы были, перед нами, Грыгоремъ Чечелемъ, подстаростим, а Михаиломъ Ласкомъ, судеею, вриадниками сѣдовыми кгородскими вѣнцкиими, кды приточилася и з реєстрѸ припала за приволаньемъ по три дни черезъ возного земского Андрея Трембицкого справа до суду нинешнег(о) межы его милостью паномъ Лавриномъ Пасочынъскимъ, подькоморымъ браславскимъ, секретаромъ кр. его мл., поведомъ, зь одной, а межы его млстю пѣномъ Янушомъ кѣнажатемъ Острозским, кашталаномъ краковским, тогда его мл. пан подкоморый, сам ѡбличне Ѹ суду ставши, черезъ прокуратора своего поднесль

декретъ нашъ, з рочковъ близко прошлых кгородскихъ веницкихъ в справе нынешньши выданыи, тыми словы:

Выпись с книгъ кгородскихъ воеводства Браславского веницких

Лѣта Божого нарожена тисѣача шестьсотъ четвертого мѣца февраля дванадцатого дна

На рочках кгородскихъ воеводства Браславского вѣницкихъ, которые въ выш менованомъ року мѣца февраля десатого дна припали и судовѣне отпрапованы были, перед нами, Грыгоремъ Чечелемъ, подстаростим, а Михаиломъ Ласкомъ, судею, вриадниками судовыми кгородскими веницкими, кгда приточыласа и з реестрѹ припала за приволанемъ по три дни через возного земского Андреа Трембицкого справа до суду нынешнего межы его милостью паномъ Лавриномъ Пасочинским, подкоморымъ браславскимъ, секретаромъ кр. его мл., поводомъ, зъ ѡдноє, а межы его мстю пномъ Гдушомъ княжатемъ Ѱстрозскимъ, кашталаномъ краковскимъ etc., позванымъ, з дрѹгой стороны, за позвомъ кгородскимъ вѣницкимъ, по его милость пна краковского выданыи, тогды его милость пан подкоморый, самъ ѡблично ѹ судѹ ставшы, черезъ ѹмоцованого своего пана Бальцера Каватурьского поднес позовъ на позваного, выданыи тыми словы: [...]¹

А по вычитанью позву, на рочьки нынешние выданого, сторона поводава, доведъшы достаточне року и позвѹ, такъ нынешнего, такъ и перъшыхъ, на двои перед сими близко прошлые рочки кгородские вѣницкые, в рокѹ шестьсотномъ третемъ стагаючыхъса, которые сѹжоны не были, просиль², абы сторона позванаа до skutочного ѡтповеданья декретомъ судовымъ наказана была, заховѹючи себе впередъ всѹ ѡбороны правные вцале. Где тут же ѡзвавшыса и ставшы ѡчевисто ѹ суду, возныи воеводства Браславского шляхетныи Станиславъ Дѹбровскии поведиль, ижъ ѹмоцованыи его млсти пана краковского пан Воитехъ Дамоевскии, которыи былъ зъ справами его млсти на рочьки нынешние посланъ, естъ хорый, ѡ которои хоробе судѹ и стороне листы, ѡ томъ шыреи писаные, ѡтдавъшы, просиль, абы таа дилация заложенья хоробы пана Дамоевского водле права посполитого принѣта и абы его милость панъ краковскии ѡт того року и позвѹ волнымъ ѹчиненъ былъ. А сторона поводава выводила и с права ѹказывала, же тут ѡ кгвалтовное выбитьє идеть, в которомъ акте жаднаа зволока чынена быти не маеть, такъ и в справахъ ѡ выкупнахъ добрѹ, бо позваныи, взявъши маетность мою ж, // ѡное³ ѹживаеть, а ѣ, помешканья и поживанья слѹшного не маючи, до коньца быхъ зничити мусель; и тежъ тотъ панъ Дамоевскии, которыи са прокураторомъ стороны позваное быти менишь, человекъ в семъ край незнаемыи, неѡселии, и том⁴, што его хоробою закладаеть, на тотъ час ѡт него не показѹеть пленипотенции его милости пана краковского, если коли до тоє справы того то пана Дамоевского альбо кого иного послалъ, ни ѡселости его, ани того сведоцтва, наконецъ, где бы и коли рознемогчыса, лежати и в томъ ѡсведчыти

мель, яко право и звычайи старыи Ÿчыль⁵; и домавался, абы тоє неправное заложенье хоробы пана Дамоевского, яко до тоє справы неналежного, на сторону отложено, аби его мл. панъ краковскии самъ, а ни через Ÿмоцованого, не⁶ стал. Повод, показуючы и берŸчыся во всемъ до skutечного правного доводу и сведѣцтва на тоє квалтовное выбитѣ и на шкодах своих, в позвех положонные⁷, домовался, абыхмо его млти п̄на краковского в Ÿпадку всеє тоє речы вздати допустили и всказали, пана подькоморого в тотъ кгрунт его, с чого выбить, впустили, которыи себе на шесть тисачей копъ грошей шацŸеть, также за квалт и за шкоды менованые екзекŸцию выконали. Судъ нинешнии кродскии Веницкии тоє дилации заложенье⁸ хоробы Ÿмоцованого его мл. п̄на краковского приналъ и наказŸеть, абы тотъ пленипотент его млсти пана краковского на рочкохъ кродскихъ веницких, которые по сих напервее припадŸуть и сужоны будŸуть, тоє дилации, для которое на нинешныхъ рочкахъ быти не могъ, досыть Ÿчинилъ, а его милости п̄ну краковскому з стороною поводовою тую справу до роспровованья⁹ еє завешаетъ; на которых то рочках рокъ певныи и завитыи Ÿмоцованому позваное стороны кŸ досыть Ÿчиненью тоє дилации а поводови ку прислуханью еє и ку попартью справы его зъ его млтю паномъ краковскимъ кромъ вшелакого припозвŸ складаеть и заховуетъ. А сторона // поводоваа тут же зараз Ÿ судŸ возными на нас, суд, ѿ том декретъ наш, розŸмекочи то себе быти кгравамень, также и на сторону позваню его млти п̄на краковского ѿ зволоку безъправную и ѿ шкодŸ затымъ сведчылся¹⁰. Судъ тоє ѿсведченье приналъ и тотъ декретъ суда своего до книгъ кродскихъ веницкихъ записати казалъ. С которых и сес выписъ под печатми ншими есть выданъ. Писанъ Ÿ Веницы.

А по вычытанью того актŸ сторона поводоваа року нинешнего тымъ самыи декретомъ кродскимъ, также перших позвовъ и терминовъ выписами с книгъ и ѿчевистымъ сознаниемъ возного земьского Дмитра Щыкитиньского при ѿбличности з моцью зŸпольною ѿт пана краковского Ÿмоцованого его милости до тоє справы пана Воитеха Дамоевского Ÿ суду правне довела. Кгды преречонныи панъ Дамоевскии дилации на хоробу свою досыть Ÿчинил, тогды суд нинешнии ѿного в томъ вольнымъ чынить и росправоватися сторонамъ наказуетъ. Гко ж поводъ домовался, жебы позваныи на тую жалобу его Ÿ¹¹ сŸдŸ нинешнего skutечне ся Ÿсправедливил. Где тут же Ÿ суду ѿзавшися, пленипотентъ его млти п̄на краковского шляхетныи Воитех Дамоевскии, не признаваючи помененого Ÿчиньку и ѿшем заховŸючы к̄нажати его милости вшелакие ѿбороны правные, до тоє справы належачые, и до того заступцŸ, если бы с права приналежал, не Ÿпускаючи, поведилъ, же таа справа в суде кродскомъ форумъ не маеть, абовемъ то есть кривда власнаа земскаа, яко то самъ позовъ шыреи в себе ѿбмовлаеть. А што сторона поводоваа право приводить за собою, же ѿ выбитья квалтовные зъ спокоиного держанья нигде индеи, ѿдно до кродŸ позывають, тогды то не ѿ такихъ ся крŸнтахъ розŸмееть, але ѿ такихъ, где сами в себе ѿграничоны и ѿцырклеваны суть, то есть села, ѿселье людми,

и иншыя тымъ подобныя; але са тутъ с того позвѣ показуєть прилеглост кгрѣнтовъ межы собою такъ поводовое, яко и позваное стороны, межы которыми, чого са не признаваєть, естли бы было такое проистье албо переоране // межы, яко то в нерозграниченю¹² кгрѣнтахъ, теды не ѿ квалтовное выбитѣ до сѣду кгородского, але яко ѿ простую кривдѣ альбо тежѣ до ѹчынєнѣя границъ повод позваного мель бы позвати, яко ѿ томъ шыреи статуть в розделе девятомъ ѹчыть. И просил, абы при томъ статутѣ былъ захованыи а на тот час ѿт позвѣ и справы, в немъ ѿписаное, яко в неналежномъ сѣде, вольнымъ ѹчынєнѣи с присѹженьемъ винь, хто кого неслушне до иншого права позоветь, яко ѿ томъ в статутѣ ѿбмовлаєть. Сторона зас поводовая, поступѹючи водле порядкѣ права, напрод добръ Каменогорскихъ спокоиного держанѣя и ѹжыванѣя продковъ своихъ здавна и вже черезъ трыдцать лєть своего власного правы и листы доводила (заховѹючи тежѣ собе целое право до села и кгрѣнтовъ ѿвдѣвскихъ, безъправне до Пыкова забраныхъ). Потомъ тоє квалтовное выбитѣе свое зъ спокоиного держанѣя ѿд Крѣтоє долины и иныхъ ѹрочыщъ, кгрѣнтовъ и пожитковъ Каменогорскихъ, на жалобе и в позве менованыхъ, ѿт его милсти пна краковского недавно в року шестьсотномъ третемъ мѣца сєнѣтебра девѣнадцатого дна емѹ ѹчынєное, авными а правными сведоцтвы колькюдєсѣть ѿсобѣ людеи зацныхъ, дыкгнитаровъ и шляхты воеводства Браславского, такъже на выписахъ врадовыхъ, протєстацыахъ и сознанѣяхъ возныхъ показала, докладаючи, же его милт пан краковский не мел квалтомъ ничего брати, ѿдно, яко ѹчыть в розделе девятомъ артыкулѣ девѣтѣи, доходити и спирати правомъ, естли бы чого было надобє, маючи вольнымъ приступъ зо мною, з шляхтичомъ и посесоромъ тыхъ добръ, до земского и вшєлакого иногo сѣдѣ. А што ѹказуєть, же ѿ не все имѣнѣе Каменогорское, только ѿ часть кгрѣнтовъ чынить, тогды в тои мєре право наше и порядокъ, ведле которого то идєть, розно єсть ѿдѣ коронного, же ѿ часть кгрѣнтѣ выбитѣемъ чынити не можєть, застѹпцюю тежѣ жаднымъ в тои мѣрѣ // щыгитисѣ и ѹжывати его в тои справѣ не можєть, кды жє толко тот сам, кому вина дана, а не хто иншыи, справоватисѣ того ѹчынку муситѣ. А з стороны побранѣя збожа при томъ квалтовномъ выбитѣю и иныхъ шкодѣ, почыненыхъ на кгрѣнтєхъ Каменогорскихъ, иж са с тыхъ позванѣи до суду земского ѿтзываетѣ, тогды поводѣ ани тутъ тепєрь ѿ тоє чынить, ѿдно целое право собѣ и подданымъ своимъ заховуєть, только актомъ нинєшнимъ чынить ѿ ѹчынокъ квалтовного выбитѣя своего зъ самыхъ кгрѣнтовъ Каменогорскихъ и ѿ шкоды, в неѹжыванѣю ихъ стагаючиєсѣ, ѿ которое то выбитѣє подлугъ права и статуту в розделе четвєртомъ артыкуловъ двадцатого и шестьдєсѣть девѣятого и коньстыгущѣи сєимѹ Городєнского, в року шестьдєсѣть ѿсмомъ ѹчынєное, в час до кгородѣ, яко до сѣду належного, запозвала и тамъ правне поступѹєть; нехаи жє позванѣи впередъ того са ѹ судѹ нинєшного справитѣ, а потомъ бѹдємъ далєи поступовати зъ собою, яко право посполитое наѹчыть, бо иначе мусѣль бы послєднии ѹпередити порядокъ первѣи. И просилъ поводѣ, абы сторона позванѣя до скуточного ѹсправєдливєнѣя декретомъ сѣдовымъ наказана была.

Суд нынешнии кгородскии Веницкии, бачачи, иж таа справа ѿ кгвалтовное выбитье з кгрѹнтовъ идеть, тогда в неи водле права форѹмъ належное тутъ ѹ судѹ своег(о) кгородского быти найдѹеть и далеи поступовати позваномѹ наказуеть. А сторона позваная, того декрету не примуючи, до сѹдѹ головного трибуналу Любелского апелевала. Суд тое апелации, ѿко неправное, не допустил, ѿ што она светчилася. Суд ѿсветченье принал. А в дальшому поступьку, стоичи моцно при апелации и ѿсведченью першомъ, ѹмоцованыи позваного поведил, же са на такии позовъ непорядныи не повинень справовати, бо естъ помешаныи, // то естъ подопытанье, побранье збожя и кгвалтовное выбитье, не вѹдати теды, на што са справовати, и просил, абы ѿдъ такого непорядного позвѹ вольным был ѹчиненыи. А сторона поводава с того жъ выводѹ и поступьку своего, вышеи ѿписаног(о), тотъ позовъ свои только ѿ кгвалтъ а выбитье кгвалтовное з кгрѹнтовъ и за нимъ ѿ шкоды, в неѹживаню их стагаючися, слушнымъ быти ѹказала. Которыи позовъ и суд нынешнии добрым и поряднымъ водле права быти найдѹеть и ѿтповедати на него позваномѹ наказуеть. А сторона позваная и того декрету не примѹючи, до трибуналу апелевала. Суд не допустил, ѿ што ѿт позваного сведчонося. Которое ѿсведчене суд прынал. А ѹмоцованыи позваного ѿтповедаючи, стоичи моцно при першых апелациях и протестацях своих, будѹчи примѹшонныи декретами сѹдовыми, просил дилацци на инквизиццю, жебы альбо суд земскии, альбо кгородскии выехал на тот кгрунтъ, там жебы стороны ѿбедве ѹказали, хто мает кривдѹ албо нѣ, кгда жъ в таковыхъ справахъ завжды инквизицци идѹть, ачь в тѹтошнемъ праве не суть ѿписаны такъ достаточне, але вжо звычайи взяли с права коронного и с трибѹналу, теды их завжды позволяютъ, бо што повод документа и граници какиесь межы Каменогоркою и Гдневомъ показѹеть, теды тут на столе в. м. не можете розьсѹдку ѿ томъ чинити, кгда жъ и Пыковъ з кгрѹнтами своими не на небе, але на землѣ межы тыми ж кгрѹнтами Каменогорскимъ и Гдневскимъ лежыть. С тое тогда причины просил, абы таа инквизицциа была позволена, хотячи то не голыми словы, але самую речью ѹказати, же княжа его милость не беретъ и не взялъ ничего чѹжого, але то держыть и ѹживаеть того спокоине, ѿко ант[е]сорове его княжацкое милости перед тым того спокоине ѹжива[ли], а тепер так, а не иначеи, // ѿко его милости естъ подано и заведено, держыть и ѹживаеть. Просил теды, ѿко и вышеи, абы при ѿборонахъ своих былъ захованыи, иншыи ѿбороны вшелакые, доводы и ѿтводы правные вцале княжати его милости в своеи моцы заховавши. Сторона зась поводава розными правы, листы и поступьками правными граници свои каменогорские давные, ѿко зъ иншыхъ сторонъ ѿд добр, себе прилеглыхъ суседскихъ, с которыми справы бывали, такъ и теперъ свежое выбитье свое черезъ границѹ с Пыковом ѿд Крѹтое долины и за тою долиною зъ иншыхъ ѹрочыщъ, кгрѹнтовъ и пожытковъ Каменогорскихъ показѹючи, выводила, же она, тые ѹрочыща всѣ и кгрѹнты на жалобе своеи в позве ѿсне и меновите выписавши,

сведцтвы гавными того всего доводить. А инквизиция в праве тутошнемъ не заховѣется ани тежъ тутъ идеть ѡ розознанье лепшости правъ альбо ѡ ѹчиенье границъ такихъ новыхъ, ѡдно ѡ ѹчинокъ кгвалтовного выбитьа. На которомъ кгвалте, такъже и на шкодахъ, в позве ѡписаныхъ, при такихъ доводехъ своихъ водле права еще зъ сведками до присаги бралася, домоваячися, абы за такими доводы своими, подлугъ права и звычайо достаточными, в посесью того, с чого есть выбита, впѹщона и екзекѹция за кгвалтъ и шкоды на позваномъ выконана была.

Судъ нинешнии кгродьскии Веницкии, тымъ всѣмъ выводамъ стороны поводовое достаточне зрозумевши а бачечи, же ся сторона позванаѡ тоѡ выбитье подлѹгъ права неправ¹³ есть, тогды позваномѹ тоѡ инквизиции, яко неправное, не позволяючи, skutecшне ѡтповедати наказѣть. Которого декретѹ сторона позванаѡ не примѹючи, до сѹдѹ головнього трибѹналѹ Любельского апелевала. Судъ тоѡ апелации допѹстил и рокъ за тоѡю апелациею певныи и завитыи имъ, ѡбеюмъ сторонамъ, перед сѹдомъ головнымъ трибуналскимъ в Люблине на воеводстве, будь Киевскомъ, Волынскомъ альбо Браславскомъ, которыи¹⁴ с тыхъ наперѣвѡи по дате того декрету припадеть и сѹжоно бѹдетъ, ѡчевисто кѹ правѹ становитися зложыль и заховаль и тотъ декретъ сѹда своего до книгъ кгродскихъ вѣницкихъ записати велель. С которыхъ и сесъ выписъ под печатми нѣшыми естъ выдан. Писанъ ѹ Вѣници.

Дві печатки

Грегореи Бабуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 133–137 зв.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4105 III, арк. 12–16. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Регестри:

Anno 1604 d. 27 marti(i). App(e)lla(tia) z grodu winiczkiego z je^o mcią panem krakowskim na tribuna[ł] o gwałtowne wybicie z gruntow kamionohorskich p. podkomorze^o brasławskiego Piasoczynskiego.

[...] Z ksiąg grodzkich winnickich.

Там само. Спр. 4050 II, арк. 138 зв.

¹ Наведений далі документ ідентичний документам № 389 і 402. ² просила

³ ѡнѹю ⁴ Идется про возного С. Дубровського. ⁵ ѹчыть ⁶ не зайве. ⁷ положонныхъ

⁸ заложенья ⁹ росправованья ¹⁰ сведчылася ¹¹ Виправлено з до.

¹² нерозграничонныхъ ¹³ неправа ¹⁴ которое

1604 р., березня 29. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про невідшкодування збитків, завданих підданим Жорницького маєтку підданими з міста Айсина, маєтку краківського каштеляна, черкаського, канівського, білоцерківського і богуславського старости кн. Януша Острозького

Выпис с книгъ кгородских воеводства Браславского веницких

Лѣта Божого нароженѣа тисеча шестсот четвѣртог(о) мѣца марца двадцат девятого дѣна

На рочках кгородских веницких, которые в рокѣ теперешнем мѣца марца двадцат третего дѣна припали и сѣдовне отправованы были, перед нами, Григ[орем]ъ Чечелемъ, подстаростим, а Михаилом Ласком, судеею, вриадниками сѣдовыми кгородскими веницкими, кгда се приточила справа за декретом кгородским веницким межи ѣроженым его мл. пѣном Лаврином Песочинским, подкоморим браславским, секретаром [его кр.] мл., поводом, з одное, а велможным его мл. княжатем Ганѣшем Острозким, кашталаном краковским, позваным, з дрѣгое стороны, а то в довоженю справедливос[ти] слѣжебникѣ стороны поводовое и подданым жорнискимъ ѿ певные грабежи, которые позваныи року прошлого шестсот третего мѣца маѣ третего дѣна, нанѣвши моцно квалтом ѣриадника своего айсиньского пѣна Гроша Чернавског[о], з многими слѣгами и мещаны своими айсинскими на власныи кгрунт Жорнискии за Собом, на хѣторы албо фолварки жорниские из¹ села жорниского Головачовец², взял и пограбил ѣ слѣги его Трохима Лединского клѣчѣ шерстю тисавѣю, котораѣ кѣплена за сем копѣ грошеи литовских, а в мещан жорниских ѣ Мица Кѣшнера чотыри волы, кѣпленые по пети копѣ [г]рошеи литовских, ѣ Кѣзѣа воловъ шест, кѣпленые по пети копѣ грошеи литовских, куз пѣтеро, торгомъ давано за [к]о[ж]дою по полкопы грѣшеи, ѿвец двадцатеро, по два золотых кождѣю шацѣет, а ѣ подданных его мл. зѣ села жорниского Головачовцов ѣ Михаила Стеблянки, атамана, [во]лов два, по чотыри копы и по грошеи двадцати кѣпленые, ѣ Олифера волов два, по полпѣты копы грошеи кѣпленые. Што все позваныи побравши и пограбивши, д[о име]на своего Айсина ѿтогнаты и на пожитокъ свои ѿбернѣти ѣакобы велел. [Ѡ] што повод позваного на рочки кгородские веницкие, дѣна десѣатого мѣца фѣвралѣа року шестсот четвѣртого сѣдовне отправованые, позывал. На которых то ро[ч]ка[х] ѣмоцованыи стороны позваное пан Воитех Домаевскии, которыи был на [ѿт]праве ѿт позваного на рочки менованые послан, хоробою се заложил. Которѣю хоробѣ суд принял и наказал, абы тот ѣмоцованыи тои дилѣации³ [заложена хоробы] на рочках кгородских вѣницких, которые бѣ наипервѣи по тых сѣжоны были, [до]сѣит ѣчинил на том, ѣако правдиве хор был, а не ку зволоце стороне поводовои, а межи тыми сторонами, // такъ поводовои, ѣако и позванои, тѣю справѣ до того

ж часу суспендовав и рокъ певны[и] и завитыи ѹмоцваномѹ стороны позваное досыт ѹчинена тои дилаци³, а поводови кѹ прислѹханю еѹ и кѹ попартю справы с позваным без приповзѹ зложил и заховал, яко то ширеи на томъ декрете ест описано и доложено. На року теды нинешн[им], за тым декре[т]омъ припаломъ и заховалом, сторона поводоваа его мл. пан подкоморыи браславскийи ѹмоцваного стороны позваное п̄на Войтеха Домаевского, очевисто ѹ сѹдѹ бѹдѹчого, с тоѹ дилации заложена хоробы вызволил, за чим и суд п̄на Домаевского волным ѹчинил. А в далшом поступку стороны ѡбедве, повод самъ, а позваныи его мл. пан краковскийи, через ѹмоцваного своез(о) преречоного п̄на Войтеха Домаевского, тѹю справѹ под тою ж моцю до рочьковъ гродских веницких, которые по сих наипервѹи припадѹт и сѹжоны бѹдѹтъ, ѡткладают, росписуют и розеимуют. На которых то рочках суд нинешнии гродскийи вѣницкии за позволенемъ ѡбеюх сторонъ рокъ певныи и завитыи ѡбеюмъ сторонамъ кром вшелякого приповзѹ кѹ далшомѹ постѹпку тоѹ справы, яко с права належати бѹдет, складаст и заховѹет, ѡднакъ ничего не ѹближаючи на ѡбедве стороне оборонамъ правным, але и ѡвшем на ѡбедве стороне вцале заховѹючи. Што все для памяти до книг ест записано. С которых и сѹс выпис под нашими печатми ест вы[да]н. Писан ѹ Веници.

Дві печатки

Грегореи Бабуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчинъскийи

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 139–139 зв.
Засвідчена копія.

Ретести:

ѹ термину вписан. Ѣтсужон.

Розеимъ его мл. п̄на подкоморего Бра. с п̄номъ краковскимъ ѡ грабеж.

Rozeum prawa pana Ławryna Piasoczynskiego, powoda, z jo. x(ięciem) Januszem Ostroskim w dowodzeniu sprawedliwosci poddanym swoim zorniszckim, hołowaczewskim o grabiezy. 1604 d. 29 martŷ w Winnicy.

Там само. Арк. 139 зв.

¹ и ² Далі мало бути сказано про вторгнення. ³ дилации

№ 417

1604 р., березня 30. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою Войтеха Горського про неповернення підданих, які втекли з села Паликорів Руського воєводства до

містечка Жорниць, маєтку брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського

Выпис с книг кгородских воеводства Браславского вѣницких

Лѣта Божог(о) нарожена тисеча шестсот четвертого мсца марц¹ тридцатого дна

На рочкох сѣдовых кгородских веницких, которые в рокѣ теперешнем мсца марца двадцат третег(о) дна припали и сѣдовне отпрапованы были, пе[р]ед нами, Григоремъ Чечелемъ, подстаростим, а Михаиломъ Ласком, судєю, вридни[к]ами сѣдовыми кгородскими веницкими, кгда се приточила справа за позвоом межи шляхетнымъ пном Воитехом Кгорскимъ, поводомъ, з одное, а ўрожоным его мл. пном Лавриномъ Пасочинским, подкоморим воеводства Браславског(о), секретарем короля его мл., позваным, з дрѹгое стороны, ѿ то, иж часу певного подданые повода нинешнего власные дедичные зѣ [м]аєтности его села Паликров ѹ повете Рѹском на имена Лях, Шимко, [И]вань сынове его, Мартин Нестеръровичъ, з жонами, з детми, с конми, з быдлом и зо всими маєтностями своими ѿакобы и до имена позваного местечка Жорниць збегти мели; ѿако ж повод, ѿщацовавши кождого збегга зособна по патисот гривен грошей полских, на рочки нинешние позваного позваль, ѿако то ширеи на том позве ест ѿписано и доложено. На року теды нинешнем, за тымъ позвоом припалом, повод через ѹмоцованого своего пна Вавринца Каршницкого а позваная сторона также через ѹмоцованого своего пна Леѡнтого Подгаєцкого, коморника воеводства Браславского, ѹ сѣдѹ ѿбличне бѹдѹчи, тѹю справѹ под тою ж моцю до рочковъ близко пришлых кгородских вѣницких, которые по сих наипервей припадѹтъ и сѹжоны бѹдѹтъ, ѿдкладают, роизеимуют² и росписѹют. На которых то рочках суд нинешнии кгородскии Вѣницкии за позволенемъ ѿбеюх сторон рокъ певныи и завитыи ѿбеюм сторонамъ, кром вшелакого припозвѹ, и кѹ далшомѹ постѹпкѹ тое справы, ѿако с права належати бѹдет, складает, п[ерех]овѹет, ѿднакѹ ничого не ѹближаючи на ѿбедве стороне ѿборонамъ правным, але и ѿвшем на ѿбедве стороне вцале заховѹючи. Што все дла памети до книг кгородских вѣницких ест записано. С которых и сес выпис под нашими печатми ест выдан. Писан ѹ Веници.

Дві печати

Грегореи Бабуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 141. Засвідчена копія.

Ретести:

Позваным повода в зыску и в отбытїю тое справы здал.
Не арештовано.

С п̄номъ Кгурским роземъ.
Rozeum pana Gorskieg[o] z panem podkomorzym brasławskym o zbiegi.
Z Palikrow do Zorniszcz pana Piasoczynskiego. [A°] 1604 d. 30 martŷ.

Там само. Арк. 141 зв.

¹ марта   ² розеимуют

№ 418

1604 р., квітня 3. Краків. –

Консенс короля Сигізмунда III Полонії Хребтовичівні Богуринській на уступлення в доживоття селища Ярмолинців, яке здавна належало Брацлавському замкові, але було відірване від нього, і яким вона володіла по своєму першому чоловікові Андрієві Садовському, брацлавському старості Валентієві Александру Калиновському і тим самим на повернення його тому ж замкові

Коньсенсьь ѿ Кгорецкое на Їдрьмолинцы старосте brasлавскомŷ

Жикгимонт Третий etc.

ЌзнаимѸемъ etc., ижъ мы, маючи взгляд на заслѸги Ѹрожного Валентого Александра Калиновского, старосты нашего brasлавского, которые онѷ нам завше такъ пры дворе нашом, тако тежъ потомъ, в rozmaityх потребах наших бываючи, роты людŷ нашего водечи, сам себе и коштŷ не лютŷючи¹, значне показовал и показовати не занехиваетъ, к томŷ за прычиною певных пановъ рад наших, которые насъ за шляхетною Полонеею Хребтьовичовною Богŷрынскою, першого малженъства некгды шляхетного Андрѷа Садовского, а потом²⁻² Кгорецкого позосталою вдовою, просыли и прычиналисѷ до того, же нижеи менованое селище ѿ замкŷ нашего Brasлавского перед тым ѿдервано и малжонкови еи дано было, тѷды Ѹмыслили есмо позволити, тако жъ тымъ теперешним листом нашим позволяемъ пререченои Полонѷи Хребтовичовне Богŷрынскои з права своего доживотного албо такоогоколвек иньшог(о), которое бы еи способом акимколвекъ на тоѷ селище, перед тым здавна до замкŷ н̄шог(о) Brasлавског(о)³, речоное Їдрьмолинцы, в повете Brasлавском пры реце Салницы лежачое, по мѷжŷ еи слѷжило, з крѷнтом земным, з лесы, з дѷбровами, пасаками и зо всѷми пожитками, к немŷ належачими, акимиколвекъ назвисками речоными, ничего собѷ ани намъ не зоставŷючи, томŷ жъ Валентомŷ Александрови Калиновскомŷ, старосте // нашомŷ brasлавскомŷ, Ѹступити, ѿное цѷлоѷ зѷполне на него влити и ѿное зновŷ до замкŷ н̄шог(о) Brasлавского прылŷчити и прывернѷти, даючи зѷполнѷю моць и владзŷ пререченои Полонѷи Богŷрынскои, жебы перед книгами которымиколвекъ Ѹрадовыми часŷ которогоколвекъ

способного мененое селище Грѣмолинце, акимжолвекъ способом *ei* слѣжачое, ничого на себѣ, на нас и потомки наши, короле полские, не зоставѣючи, на пререченого Валенто(о) Калиновского, старосту нашоз(о) браславского, влати и пререченомѣ замкови нашомѣ Браславскомѣ оное прылѣчити могло. За котрым таковым спѣщенъемъ и до староства Браславского его прылѣченъем преречоныи Калиновскии мает и бѣдет добра помененые держат и оных спокойне ѣживать аж до остатнего часѣ живота своего, права наши королевские, Речи Посполитое вцале заховѣючи. На што для болшое вѣры, рѣкою нашою подписавши, печат короннѣю прыгиснѣти есмо рассказали. Писан ѣ Краковѣ днѣа третег(о) мсца апрѣля тисеча шестсот четвѣртого а панована кр. нѣших пол. семогонадцат а швед. первоогонадцат року.

Sigismundus Rex

Героним Папинскии

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 204, л. 26 об.–27 об. Оригинал.

¹ литѣючи   ² ² Мѣсце для подання імені. Ідеться про вінницького підстаросту Юрія Горецького.   ³ Далі має бути належачое

№ 419

1604 р., квітня 3. Краків. –

Консенс короля Сигизмунда III на передачу галицьким каштеляном, вінницьким і звенигородським старостою Юрієм Струсом з Коморова королівському дворянинові і брацлавському старості Валентиеві Александру Калиновському у доживоття Вінницького і Звенигородського староств, за винятком села Мізякова, котрим дозволено Ю. Струсові і далі володіти до його смерті, після чого воно повинно бути знову включене до складу Вінницького староства

Конъсенсъ на спѣщенъе Вѣницы Калиновскомѣ од Стрѣса //

Жикгимонт Третии etc.

Ознаимѣем etc., ижъ мы, маючи взгляд на зацныє заслѣги ѣрожныхъ Юрья Стрѣса с Коморова, кашталанна галицкогo, старосты нашего вѣницкогo и звинородскогo, которые онъ продкомъ нашим светое памяти королем полским, тако теж и нам самим ѣсуды в потребахъ кровь свою ¹ проливати не лютѣючи¹, до того и, на там тои Украине мешкаючи, охроною покою бѣдѣчи, завше против непрыятелом коронным татарынови и иньшим всѣм, также теж и бѣнтюм вшеллаким готовостью своею ставатсе, не занехиваючи, показовал и до того часѣ показовати не занехивает, также Валентого Александра Калиновског(о), дворенина и старосты нашего браславского, которые онъ при дворе нашом, тако тежъ потом за оказыею, коштѣ и здоровья своего не жалѣючи, нам завше верне

оддавал, до того за причиною певных сенаторовъ нашихъ ѹмыслили есмо позволить, тако жъ тымъ теперешнимъ листомъ нашимъ позволяемъ пререченомъ кашталанови галицкомъ, вѣницкомъ и звинородскомъ нашомъ старостѣ зъ староствѣ тыхъ же Веницког(о) и Звинородског(о)² и инъшими, до нег(о) належачими, то есть дворы нашими, однымъ противко замкови, дрѹгимъ на Скалце, бѹдѹчими, селми Вишнею, Слободкою, на передмѣстью Веницы бѹдѹчою, опрочъ села Мезякова, до того староства ³Вѣницкое належачое³, пры которои⁴ // пререченого кашталана до живота его, тако о томъ нижеи есть ширеи написано, зоставѹемо, зъ замкомъ, такии на тотъ часъ есть, и стрелбою, на нимъ бѹдѹчою, юрыдыкою сѹдовою, мѣстомъ, бояры, месчаны, поддаными зъ ихъ цыншами, доходами, податками вшеллакыми, млыны, полми, лѹками, дѹбровами, гаами, пасеками, фолварками, заходами, реками, рѣчками, езеры, ставы, ловы вшеллакыми и иными вобѣцъ вшеллакыми пожитками и доходами, такимъколвекъ именемъ и способомъ названными, которые теперъ есть и на потомъ быти маютъ, ничог(о) не выимѹючи ани намъ албо потомкомъ нашимъ в тыхъ добрахъ зоставѹючи, также и сѹмъ пять тисечеи копѣ грѣшеи литовскихъ, черезъ светое памяти продка нашего емъ на замкѹ и староствѣ Вѣницкомъ зъ спрыналежностями⁵ его ѹсичонѹю и записанѹю, а потомъ и черезъ декретъ продка нашего светое памяти Стефана апробована⁶, томъ жъ Валентомъ Александрови Калиновскомъ, старостѣ нашомъ браславскомъ, ѹступити и оное цѣлое и зѹполное на особѹ его влати, даючи зѹполнѹю моцъ и владзѹ пререченомъ кашталанови галицкомъ, старостѣ нашомъ вѣницкомъ, жебы передъ книгами которымиколвекъ ѹрадовыми часѹ которогоколвекъ способного ѹступеньѣ права и доживота своего на ⁷помененое староство⁷ Вѣницкое и Звинородское и его⁸ прыналежности, и сѹмъ преречонѹю, собѣ // собѣ слѹжачѹю, ⁹весь толко Мезяковъ, до того староства Вѣницкого належачѹю¹⁰, до живота томъ кашталанови галицкомъ позволяючи, котора¹¹, однакъ, по смерти пререченого галицкого до того жъ староства Вѣницкого и сѹмы, на нимъ ѹсичоное, належати маетъ и¹² той же сѹмѣ, взвышь описанои, маеть быти и прывернена⁹, ничего на себе ани на потомки наши короли польские не зоставѹючи, на пререченого Валентого Александра Калиновского, старостѹ нашего браславского, влати¹³, права своего ѹступити и правилья всѣ, на тое староство и на сѹмъ слѹжачие, одѣдать могль. За которымъ таковымъ спѹщеньемъ и ѹступеньемъ преречонии Валентыи Александеръ Калиновскийи взглядомъ того позволенья нашего маетъ и бѹдетъ добра помененыя староства¹⁴ Вѣницкого и Звинородского зъ ихъ прыналежностями, также и в сѹме пререченои держати и оныхъ спокоиные ѹживати маеть ажъ до остатного часѹ живота своего. А мы сами за себе и нааснеишие потомки наши оубѣѹемо помененого Калиновского, старостѹ браславского, покулъ бы на томъ свѣтѣ быть, зъ добрѣ преречоныхъ староства Вѣницкого зъ его прыналежностями не выкѹповати, одѣ ѹживанья ихъ оного оддалати и оныхъ, хотя бы наикгвалтовнейша потреба наша того была, такъ черезъ себе, тако и потомки наши короли польские и иные особы вшеллакые не оддымоваат, овшемъ в

спокоюномъ держанью и ѹживанью оного ажъ до смерти его заховати маемо и потомковѣ наши повинни бѹдѹть. На што для лепшого вѣры рѹкою нашою подписавши, и¹⁵ печать // короннѹю прысѣсити¹⁶ розказали есмо. Писанъ ѹ Кракове рокѹ тисеча шестьсотъ четвертого мсца апрѣля третего днѣа, панованѣа королевствѣ нѣшых полског(о) сегомонадцат а шведского первогонадцать року.

Sigismundus Rex

Героним Папинский

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 204, л. 27 об.–29 об. Оригинал. Опубл.: Архив ЮЗР. Ч. VIII. Т. 5. С. 318–320.

1- ⁻¹ проливал не литѹючи   2 Далі відчувається пропуск частини тексту.
3- ⁻³ Вѣницкого належачого   4 котором   5 прыналежностями   6 апробованѹю
7- ⁻⁷ помененыѣ староства   8 ихъ   9- ⁻⁹ Це мало бути виділене дужками. Останнє слово цього уривка слід читати привернен.   10 належачии   11 которыи   12 Після цього має бути в.   13 влѣати   14 староств   15 и зайве.   16 прывесити

№ 420

1604 р., червня 15. Краків. –

Декрет королівського реляційного суду в справі за скаргою брацлавського старости Валентія Александра Калиновського про самовільне осадження урядниками і слугами брацлавського воєводи кн. Януша Збаразького ґрунту Брацлавського староства біля городища (урочища) Соколецького острова (Сокільця) та збудування на ньому замку; суд, за апеляцією до нього князя проти затвердження асесорським задвірним судом декрету Вінницького ґродського суду, переніс розгляд цієї справи на сейм, призначив кам'янецького стольника Войтеха Гумінського та королівського секретаря Захаріаша Єловицького для вияснення на цьому ґрунті того, чи він є дідичним володінням князя, чи належить до зазначеного староства, і доручив їм “завартим” листом доповісти тому ж сеймові про результати цього вияснення

Декреть межы старостою и месчаны браславскими а воєводою браславським

Жикгимонт Третии etc.

Ознаймѹемы etc., ижъ кгда прыпала справа перед нас и сѹд нашъ асесорский за апелацією од сѹдѹ кґродского Вѣницкого, в рокѹ тисеча шестсот третем днѣа ѡсмогонадцать мсца июля межы ѹрожным Валентым Александром Калиновским, старостою нашим браславским, поводом, з одноѣ, а велможным кнѣжтѣм Іанѹшомѹ Збаразским, воєводою браславским, позваным, з дрѹгоѣ стороны, выточонѹю¹, а то в довоженѹю справедливости подданымѹ нашим, воитови и месчаном всѣм браславским, ѡ квалтовное выбитьѣ в рокѹ тисеча шестсот третем днѣа ѡсмогонадцат марѹца через ѹрадники и слѹги свое з

кгрѹнтѹ ншого(о) браславского коло городища, названог(о) Соколецкого // Соколецкого острова на реце Богѹ, и ѿ збѹдованье на том же кгрѹнте замкѹ кѹ великою шкоде стороны поводовое, ²которых шкод² на тисечѹ копѹ грѣши литовских ѡшацовавши, ѿ то все позваного на рочки кгородские вѣницкие позывали. На которых рочкахѹ ѿ неналежность межы собою ѡбоа сторона споры правные мѣли. С которых контроверсыи их ѹрад кгородскии, прыхилающисе до права посполитого и звычайу, належног(о) сѹдѹ ѹ сѹдѹ своего ѹзнавши, позваномѹ далее постѹповати наказал. А сторона позванаа, не прымѹючи того декретѹ, до сѹдѹ головног(о) трыбѹналѹ Любелского апелевала. ѹрад кгородскии Вѣницкии тое апелации на трыбѹнал допѹстил и рокѹ ѡбѣма сторонам заховал. А сторона поводовоаа ѿд тое апелации зложенем рокѹ на трыбѹнал до сѹдѹ нашего королевског(о) за двором апелевала, которое также апелации ѹрад кгородскии до сѹдѹ нашего допѹстил и рокѹ ѡбѹдвѹм сторонам перед сѹдом нашим задворным кѹ правѹ зложыл, тако ширеи декрет тое апелации в собѣ ѡбмовласть. На рокѹ тогды, за тою апелациею прыпалом, постановившисе ѡчевисто ѹ сѹдѹ нашего асесорског(о) днѹ пѣтогонадцѹт ѡктебра рокѹ тисеча шестсот третего, ѡбѣдве стороне, то ест ѿд поводов шляхетныи Героним Кголинскии, а ѿд позваного шляхетныи Александер Ѣрьловскии, ѹмоцованые, // в тои справе межы собою росправѹ правнѹю мѣли и ѿ неналежность сѹдѹ контровертовали. Сторона позванаа повѣдила, же тѹт тое апелации повод не може прозеквоват и терминѹ и належного сѹдѹ не може позваными мѣт, кгда ж на трыбѹнале таа справа прыпала была и трыбѹнал, ижъ есче шест недѣл по декрете кгородском не вышло было, ѿдложил тѹю справѹ до иншого воеводства; зачым, ижъ се вже повод вдал перед сѹдѹом трыбѹналским, теды за двором тое апелации попирати не может. И просил ѿд сѹдѹ, тако неналежного, и ѿт рокѹ волности. Ѣт повода поведано, же то мнѣ ничего шкодити не маеть; хотѹм се ѿ ѡзывал на трыбѹнале, але, ижъ там не дошла³ а за двором апеловалом и терминѹ с тое апелации маю, а звласча в таковой справе, котораа прѹдкое ѡтправы потребѹет. И первеи, ниж на трыбѹнале прыпадает, просил, абы, налезши належность сѹдѹ и рокѹ, апелацию кгородскѹю вѣницкѹю прозеквоват наказал. Сѹдѹ ншг асесорскии, бачечи, ижъ первеи, ниж на трыбѹнале, термин апелации тутъ прыпал, теды, налезши належность сѹдѹ, сторонам постѹповат за двором апелацию налез, прозеквѹючи тогды апелацию. Поведил позваными, ижъ декрет кгородскии вѣницкии не ест правныи и не мѣлом там сѹдѹ належного з велью // прычинѹ, бо позвано ме ѿ выбите з штѹки кгрѹнтѹ Соколца, которыи Соколец ест мои дедичныи. И показал лист короля Жикгимонта Старого, гдѣ потвержал лист короля Александра, гдѣ ж продкови позваного дал Соколец; прото, ижъ то сѹтъ добра дедичные, не повинен се ѿ них справовати; але хотѹ бы тежъ такого доброг(о) права не мѣл, акие мам, теды ѿ такѹю кривдѹ, котораа ест проста, не мѣл тут сѹдѹ належного, бо кгвалтовное выбите так се розѹмѣ, хто кого з мѣста, з села ѡсѣлыхъ выбие; але там ѡни жадное ѡсѣлости не мѣли, ѿдно за прозбою позваного ⁴хѹторы дозволил им⁴ ставит и то за наимом; зачим не до

кгородѹ, але до земства, если бы се мѣли, которое не признавате, позваныи⁵ мѣли бы позвать. До того поведил, же хлопѹ ѿ кгвалтовное выбите позвати не может, кгда ж не есть ровнии шляхтичови, бо кгда бы то шло, теды бы хлопи албо подданые ѿ штѹкѹ кгрѹнтѹ, ѿ розрѹченье плотов, кгвалтовное выбите зыскивали, зачим если не лѣпшѹю, теды ровнѹю мѣли бы кондыщюю з шляхтою. И просил позваныи, абы, декретѹ вѣницкии⁶ скасованыи, ѿного волным ѹчинено. Ѿд поводов поведано, же ѿ кгвалтовное выбите нигде инѣдеи, толко до кгородѹ мает позват, теды и поводове // добре ѹчинили, же до кгородѹ позвали и належность сѹдѹ есть подлуг права; а што сторона позванаа задает, жебы то была штѹка кгрѹнтѹ, теды то там есть ѹрочиско, на котором за кгвалтовным выбитѹе⁷ замокѹ збѹдовал, а збѹдовал с хѹторов албо ѿсад, кгда ж там месчане brasлавские хѹторы там⁸ свое здавна мевали и чинши до замкѹ давали, іако на кгрѹнтѹе королевском, и не была то там и не есть штѹка кгрѹнтѹ, але певное ѹрочиско, зачим кгда хто кого з ѹрочиска албо кгрѹнтѹ выбие, иначе се то зрозѹмѣти не может, ѿдно іакобы теж з іакое ѿсѣлости выбил; а што поведает, же хлопѹ ѿ кгвалтовное выбите не може чинити, теды такѹ есть, ѿднакѹ староста з ними чинит и, пры них стоечи, доводит ихѹ справедливости, ѿ чомѹ право приводит; а што се ткнет того привилею, теды два сѹт Соколце под Браславем и тог(о), на которыи право показѹет, позваныи дерѹжит, а тот дрѹгии, ѿ которыи спорѹ идет, теды до староства належит; а хотя бы теж и на то слѹжило то право, теды подлуг права волынского(о), хто до десети лѣтъ до скѹткѹ привилею не приводит, тратит его и не есть важныи, а позваныи не был его в держанью, аж тепер по выбитю показал; пры том и инвентар, гдѣ пры спѹсченью того староства через прошлого // старостѹ албо комисарѹ⁹, до того сосланые¹⁰, ѿтданыи емѹ теж тот Соколець, также и сведецтва певных ѿбывателовѹ воеводства Браславского з стороны держанья и выбитья. И просил затым, абы декретѹ вѣницкии был апробованыи. Ѿд позваного тые ж першиє рацыє прыпочивано, а ѿ тые два Соколце такѹ поведано, же два сѹт Соколце, ѿдин есть дедичныи сынов позваного, которыи за доживотѹем дерѹжит позваныи и ѿ тот ничего не дѣбаєт и не мовить, але ѿ то ж, ѿ которыи спорѹ есть, теды то єст его властныи и тот привилеи на него се властне стѣгаєт; што теж поведает, же его не был в ѹживанью, теды завше был и месчаном brasлавским наимовал его; з стороны инвентара поведано, же ничего не может шкодити, бо, іако поведано, такѹ писано инвентарѹ, бо кгда бы инвентарем мѣл зысковати добра шляхетские, теды бы такѹ добра шляхетские, мимо вѣдомост накладши вѹ инвентарѹ, могтѹ бы всѣм побрати. Сѹд нѣш асесорскии с контроверсеи ѿбѹдвѹ сторонѹ бачечи, иж идет ѿ кгвалтовное выбите, ѿ которое нигде инѣдеи, толко до кгородѹ позыват мают, теды декретѹ сѹдѹ кгородского Вѣницкого апробовал и сторонѹ позванои далєи постѹповат наказал. Ѿд которого декретѹ позваныи на релациє нѣши апеловаль, // которое емѹ сѹдѹ асесорскии допѹстил. На релациях тогды наших дна пятогонадцать июня в рокѹ нинешнем тисеча шестсот четвертом

постановившиє обличчє, од поводов шляхетныи Геронимъ Кголынскии а от позваного шляхетныи Матеи Важынскии, умоцованые, в той спрає межи собою споры правныє мѣли. Мы с пны радами нашими, выслѣхавши споров обѣдвѣ сторонѣ а бачечи, иж з доводов обѣдвѣ сторон вонтьпливост показѣтсе з стороны того квалтѣ и ѳрочиска Соколца, чии бы мѣл быт, чили до староства Браславского здавна належыт, чили тежъ дедичныи естѣ позваного, теде за таковою вонтьпливостю на соимѣ прышлыи тѣю справѣ отсылаемо и рокѣ сторонам завитыи шостого дна од зачатта того соимѣ заховѣемы. Еднакѣ хотечи ѱ том кгрѣнте вѣдомост и справѣ достаточнѣю мѣти, комѣ бы мѣл належит, теде ѳрожоним Воитѣхови Гѣминскомѣ, столникови каменецкомѣ, Захаряшови Еловицкомѣ, секретарови нашомѣ, злецаем и росказѣемо, абы од даты того декретѣ за недѣл дванадцать на тот кгрѣнтѣ и ѳрочиско Соколець зѣехалися и там такѣ с положеныа мѣстца, ако и инѣших доводов и з свидецѣствѣ годных и старых людеи пилне выведалисе, докѣль тот Соколець належытѣ, если до староства Браславского чили до дедичных добрѣ позваного, и хто его был здавна в ѳживанью // в ѳживанью и держанью, и все, што бы колвекѣ в той справе бачили быти потребного, пилне и достаточнѣ всемѣ се прыпатрываши и довѣдавшиє, намѣ на прышлыи соимѣ через листь свои завартыи ѱзнаимили и ѱписали моцью нинешнего декретѣ нѣшог(о). До которого на болшыю вѣрѣ печать короннѣю прытиснѣти єсмо росказали. Писанѣ ѳ Кракове дна пиагонадцать мсца июня рокѣ тисеча шестьсот четвертого, панованья королевствѣ нѣших полского семогонадцат а шведского первогонадцать рокѣ.

Petrus Telicky, ep(iscopus)

Справа того ж

var(miensis), R. P. vicescancellarius

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 204, л. 58 об.–62. Оригинал.

- ¹ выточною   ² -² которое шкоды   ³ Идетсья про справу.   ⁴ -⁴ Подано двічі.
⁵ позваного   ⁶ Далі має бути был.   ⁷ выбитьєм   ⁸ Зайве слово.   ⁹ комисарєи
¹⁰ сосланных

№ 421

1604 р., червня 26. Вінниця. –

Позов Вінницького земського суду краківському каштелянові, черкаському, канівському, білоцерківському і богуславському старості кн. Янушові Острозькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про шкоди, завдані панському дворові і підданам Кам'яногірського маєтку підданими з Пиківського маєтку та міщанами з Черкаського, Канівського, Білоцерківського і Богуславського староств

Жикгимонт Трет[ии, Божю] мл. корол полскии, великии княз лито[вск]и[и], рѹскии, прѹскии, мазовецкии, жомойтскии, ифланскии а швецкии, кготскии, вандалскии дедичныи король

Велможномѹ княжати Гднушу Острозкому, кашталлану краковскому, старосте черкасскому, каневскому, белоцерковському и богуславському.

Зо всих добръ велможности вшеи приказѹем, абы еси ѹ Веницы перед сѹдом нашим земским воеводства Браславского Веницьким на рокох тамошних сѹдовых земских веницких, которые водле статѹту на ден святого Михаила рымского свѹта припадѹт и на завтрее того свѹта сѹжоны будѹт в року теперешнем тисѹча шестсот четвертом, обличне и завите сам стал на жалобу и правное попиране ѹрожног(о) Лаврина Песочинского, подкоморог(о) браславского, секретара ншого, которыи велм. вѹшу позывает ѱ то, иж, деи, въ его небытности во имену его Каменогорцы велмст вѹша, пне краковскии, року прошлого тисѹча шестсотного третег(о) мѹца сентебра деветнадцатого дна, в пятъницѹ, через ѹрадника своего пыковского Мих[аи]ла Силѹ Новицкого а через воита пыковского Юхна Васканенка, и через писара мѹстского пыковского Марка Стрелчинского, также через многих людеи мѹщан вѹших тых на тит[уле] менованых староствъ своих и иных помочниковъ, ѹмыслне на то способленых, которых ты сам лепѹи знаѹши, имена и прозвиска их лепѹи ведаѹшь, насхавъши моцно кгвалтом, конно, зброино, обычаем военныи на власное старожитное спокойное держане и ѹживане з давньных часовъ с продковъ его на кгрѹнт имена его Каменогорки, меновите на ѹрочища, на долину Крѹтѹю и Полховѹ, и на Великую рѹдѹ и на ѹсники и могилы Великиѹ, и на поля каменогорскиѹ, и над ѱзеро Чистое, и аж по Нижнии могилы камен[огор]скиѹ ж, где еси н[а]прод с тых всих кгрѹнтовъ помененных Каменогорских подданных [та]мошних зъ роботъ их збити и розогнати и располошити томѹ воиску [своему роска]зал и его з спокойног(о) держаня и ѹживаня с преречоных ѹрочищъ, кгрѹнтов [Каме]ногорских и всѹких пожитков моцно кгвалтом выбил, там же в тот час на тых власных кгрѹнтех Каменогорских збожа ѱзымыѹ и гарие власное роботы подкоморог(о) и подданных его ѱбудвух сел Каменогорских¹, то естъ напред власного збожа его дворного жатого [пш]еницы ѱзимое копъ шестъдѹсѹт, жита ѱзимого копъ сто и пѹт, жита гарого копъ тридѹцѹт, гѹчменю копъ ѱсѹдѹсѹт, ѱвса копъ двѹсте, а нежатого збожа, легко кладѹчи его, дворного, гѹчменю нива, на которои было на двадцѹтѹ копъ, ѱвса нива, на которои было на двѹнадѹцѹт копъ, чога всег(о) шацѹет на семдѹсѹт и пѹт копъ и грошеи пѹддѹсѹт² шѹст литовских. А ѹ подданных его каменогорских³: збожа жатого ѹ Семена Петровского, атамана, пшеницы ѱзимое копъ сорок шѹст, жита ѱзымого копъ ѱсѹдѹсѹт чотыри, жита гарого копъ двѹдѹцѹт двѹ, гѹчменю копъ тридѹцѹт, ѱвса копъ семдѹсѹт, ѹ того ж атамана збожа нежатог(о) гѹчменю нива на копъ десѹт, ѱвса нива на копъ пѹднѹдѹцѹт⁴, горохѹ нива на копъ пѹт, грѹчки нива на копъ десѹт, проса нива на копъ сем, придива нива на копъ двѹ, всего шацѹет на сорокъ и девѹт копъ грошеи литовских; ѹ Грицька Ромащѹенка жатого

[ωз]ымое пшеницы копь тридцат пят, жита копь пятдесят две, ячменю коп [три]дцат три, овьса копь пятдесят две, нежа[то]г(о) [збож]я ячменю полнивы на коп десат, // овса полнивы на копь одиннадцат, горохѸ нив[а на к]опь десат, гречки нива на коп ωсмъ, проса н[и]ва на коп шест, пядива нива на копь две, всего шацѸет на тридцат три копы и гроше[и] тридцат девят литовских; 8 Кондрата Погорелка жатог(о) пшеницы ωзымое копь тридцат три, жита ωзымого копь шестдесят сем, ячменю коп двадцат две, овса копь семдесят шест, а нежатого ячменю нива на коп десат, овьса полнивы на коп десат, горохѸ нива на коп ωсмъ, гречки нива на коп шест, проса нива на копь чотыры, пядива нива на коп две, шацѸет всего на тридцат шест коп и грошеи двадцат девят литовских; 8 Федора Засядка жатог(о) пшеницы ωзымое коп тридцат одна, жита ωзымог(о) коп пятдесят чотыри, ячменю коп двадцат ωсмъ, овса коп сорок сем, збожа нежатог(о) ячменю нива на коп [де]сат, овьса нива на копь тридцат, горохѸ полнивы на коп чотыри, гречки нива на коп тринадцат, проса нива на коп чотыры, пядива нива на копь две, конопел нива на копь чотыры, того всего шацѸет на тридцат две копы и грошеи тридцат чотыры литовских; 8] Васка Гиренка жатог(о) жита копь тридцат пят, ячменю коп ωсьмнадцат, овса копь тридцат три, нежатог(о) зьбожа ячменю нива на копь ωсмъ, овса нива на десат копь, горохѸ нива на коп шест, гречки полнивы на коп ωсмъ, проса нива на коп ч(о)тыры, пядива на копу, конопел нива на копь три, шацѸет того всего на семнадцат копь и ш[е]ст грошеи литовских; 8 Гринца Иванотченка жатого пшеницы ωзымое коп дванадцат, жита коп двадцат чотыри, ячменю коп пятнадцат, овса коп тридцат чотыры и нежатого горохѸ нива на коп пят, гречки нива на шестнадцат копь, проса нива на коп чотыры, шацѸет себе всего на пятнадцат коп и грошеи ωсьмнадцат литовских; 8 Ивана ДѸденка жатог(о) жита коп тридцат две, ячменю копь пятнадцат, овса коп тридцат шест, нежатого збожа ячменю нива на копь одиннадцат, овса нива на копь двадцат, горохѸ нива на к[о]пъ одиннадцат, [г]речки нива на копь десат, шацѸет себе тог(о) всего на семнадцат копь и грошеи двадцат чотыры литовских; 8 Климка Литвина жатог(о) жита копь тридцат, пшеницы гарое коп пятнадцат, ячменю копь двадцат, овса коп двадцат две, нежатог(о) ячменю нива на копь тринадцат, овьса нива на коп девят, горохѸ нива на коп чотыры, шацѸет себе всег(о) на шестнадцат коп и грошеи двадцат пят л[ит]овских; 8 Ђковыхи вдовы жатого жита копь двадцат, ячменю коп пятнадцат, ов[с]а копь тридцат три, а нежатог(о) горохѸ нива на коп шест, проса нива на коп шест, пядива нива на копь пят, конопел нива на коп сем, шацѸет себе всего на дванадцат копь и грошеи двадцат чотыры [ли]товских; 8 Марка жатог(о) жита копь десат, овса коп двадцат, а нежатог(о) ячменю нива на коп тринадцат, горохѸ нива на копь девят, пядива нива на коп три, конопел нива на коп ωсмъ, шацѸет себе того на ωсмъ копь и грошеи пяддесат² литовских; 8 Андреа Дегтара жатог(о) жита копь двадцат, [ω]вса копь двадцат пят, нежатого збожа ячменю нива на коп пятнадцат, горохѸ нива на

копъ десѧт, гречки нива на копъ двадцѧт шест, шацѣт собе того на десѧт копъ и грошеи сорокъ литовских; ҃ Федка жатог(о) ж[ита ко]п[и] [ш]естнадцѧт, ѡвса копъ двадцѧт три, збожа нежатог(о) ѧчменю нива на копъ шесть, [горохѣ нива на] копъ сем, гр[е]ч[к]и нива на копъ ѡсмѧнадцѧт, шацѣт того на ѡсмѣ копъ и [грошеи дванадцѧт] литов[ѣ]ских; ҃ Васка Попика жатог(о) жита ѧрого ко[п]ѣ пѧтнадцѧт, збожа // нежатог(о) ѧчменю нива на коп[ѣ] пѧтна[д]цѧт, гречки нива [на] коп[ѣ] десѧт, шацѣт того на сем копъ и грошеи пѧтдесѧт литовѣских; ҃ Савостѧна Кравца жатог(о) ѡвса копъ сорокъ, нежатое гречки нива на сем копъ, проса [н]ива на копъ три, шацѣт собе на чотыры копы и грошеи сорокъ сем литовских; ҃ Федка Гунки жатог(о) ѡвса копъ двадцѧт ѡдна, ѧчменю нежатог(о) нива на копъ семнадцѧт, гречки нива на копъ тринадцѧт, шацѣт собе на пѧт копъ и грошеи двадцѧт сем литовских; ҃ Ивана Дѣбины жатог(о) ѧчменю копъ шестнадцѧт, ѡвса копъ двадцѧт, ҃ того ж Дѣбины нежатого збожа гречки нива на копъ шесть, придива нива на копъ три, конопел нива на копъ чотыры, шацѣт собе на шесть копъ и грошеи два литовских. Которые то всѣ збожа, так пожатые, што в копах стоѧли, ѧко и непожатые на нивах, поддѧным своим пыковским казавши пожати и забравши то все на возы, до Пыкова ѡтпровадити а на пожиток свои ѡбвернути велел еси. А инших поддѧных каменогорских, которые, ѧко знищонные, для поживенѧ розно розбегѣчисѧ мусели, шкоды тут тепер не менованы. ѡ которое ж то квалтовное выбите и [ѡ] самыи квалт и ѡ шкоды в неѣживаню тѣх кгрѣнтов своих ѡн з верностю вшею ҃ належног(о) сѣдѣ кгородског(о) Веницког(о) правом чинити⁵ и тепер ѡ то такъже и в далшом поступѣку ѡ спустошене тое маестности своеи, и ѡ шкоды целое право заховует, а толко ѡ самое збоже жатое, такъже и ѡ нежатог(о) пожате, а ѡ всего побране и на пожиток твои ѡбвернене ҃ сѣдѣ земского Веницког(о) з верностю вшею чинити⁵. И вжо ѡ то в. мс. до того сѣдѣ земского на роки близко прошл[ы]е ѡ Тр[е]х [К]ролех [на ро]ку нинешнем позывал. А за нестанем верности вшеи в перш[о]м нес[таню] и ҃ винах статутовых здала⁶ и тепер сим вторым позвом верност вш[ѣ] ѡ тое ж збоже и ѡ вины статутовые позывает. Прото абы есы на прышлые роки выше менованные земские сам ку праву стал, вины статутовые сѣдѣ и стороне заплатил, на жалобу подкоморог(о) браславского и поддѧных его каменогорских ѣсправедливил и тое все збоже, квалтовне а безправне побрано[е], зъ н[а]везкою вернул албо за нег(о) заплатил, ѧко то правне на року пришлом верности вше[и] ширеи преложено и ѡбяснено будет, сѣдовне абы есы ѡтповедал. Писан ҃ Веницы року Божог(о) нароченѧ тисеча шестсот четвѣртого мсца июня дв[адца]т шостого дѧня.

Позов

Печатка

Иван Микѣлинский, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4050 II, арк. 149–150.
Оригінал. Те саме: Там само. Спр. 4122 III, арк. 63–64, 65–66. Незасвідчені
копії. Переклади польською мовою. У цих копіях ідеться про позов, датований

3 квітня 1604 р. Земські роки, згідно з ним, мали розпочатися наступного дня після свята Святої Трійці 1604 р.

Регести:

Nie sądzono.

Anno 1604 d. 26 junij. Pozew po p. krakowskie^o o zboze na roki s(więtego) Michała 1604.

Pozew ad Piasoczynski o Kamienohorka.

Там само. Спр. 4122 III, арк. 66 зв.

¹ Дали має бути побрал або взял. ² п'ятдесят ³ Дали має бути побрано або взято. ⁴ п'ятнадцят ⁵ чинить ⁶ здал

№ 422

1604 р., серпня 4. Люблін. –

Впис у книгу коронного трибуналу декрету компромісарського суду про розмежування ним Жорнищського маєтку брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського та Данилковецького маєтку брацлавського воєводи і кременецького старости кн. Януша Збарзького та його синів Юрія, пінського старости, і Криштофа (*1603 р., липня 30, Віїтівці, над Ярославовим ставом*)

Випис с книг справ головных трибуналских воєводства Киевського

Лѣта Божого нарoженa тисѧча шестсотъ четвѣртого мѣца августа четвѣртого днѧ

Перед нами, депутаты сѣдѣ головного трибуналу Любелского, зо всѣхъ воєводствъ Короны Полскоє на рокъ теперешными, вышѣи менованыи, ѡбранныи и высажон[ы]ми, постановившиѣ ѡблично ѣ судѣ нынешнего, велможными его млѣсть па[н] Гднушь кнѣжа Збарзкоє, воєвода браславскии, староста кремѧн[ѣ]цкии, зѣ ѡдноє, а ѣрожоныи пан Лаврин Песочинскии, подкоморѣи [брасла]в[скии, секрет]арѣ короля его млѣсти, зѣ другоє стороны, ѧвне, ѣстнѣ [а доброволнѣ ку записован]ю до книг теперешнихъ головныхъ трибуналскихъ [зѣгоднѣ сознали, што с]уди полюбовныє з ѡбудвухъ сторон, ѡт их млѣсти [ѡбранные, ниже в листѣ], тут вписаномѣ, менованыє, то єст панѣ Иван [Микулинскии, писар зем]скии браславскии, а пан Федор Стрыжевскии, розни[цы кгрунтовые мѣ]жи добры его млѣсти пна воєводы браславского [Данилковскими а его] млѣсти пна подкоморого браславского Жорнищ[скими над речкѣ Собком] до конца померковали, розграничили и ѣспокои[ли, суд и розграниченѣ першихъ к]омпромисаров межи добры его млѣс[ти кнѣжати кгрунтами Короваєвским]и и тыми жѣ Данилковскими и [снов его млѣсти пна Юрия, старосты пинского], а пна

Крыштофа кнжат [Збаразких [...] тыми] ж Жорнискими по [речку Собоцьк [...] целое заховавши, декрето]мъ своимъ утверди[ли. А их млсти обеюмъ сторонамъ тот суд свои ве]чне держати приказа[вши, на [...] в одно слово писан]ые, межи них роздали, яко [то [...]кох правныхъ компромисахъ и] декретахъ тое справы все ширии и до[статочне выражено ест. А иж в запи]се того компромису доложено было, ж[е каждая сторона лист]ы, декрета граничные, кождыи свои, надали [до [...] шести нед]ел на рокахъ земскихъ албо кгородскихъ браславск[их [...] коронн]омъ на воеводстве Браславскомъ созна[ти, по[...]. Одно его млсть пан] воевода браславский того декрету компромисарского, его млсти даного, на [тот час при себе не маючи, к тому уважаю]чи, же час запис рочныйи сознаниа до книгъ тыхъ листовъ компромисарскихъ б[езъ зо[...]] выходит а воеводство] Браславское на трибунале сего року сужоно [не будет, тогда их млс]ть, обеде стороны, прихилаючися до оног[о] [компромису а чинечи д]осыт праву посполитому и облику своему, [декрет тыхъ компром]исаровъ остатнии в тои справе, въ одно слово на обеде стороны [держ]ачии а на сторону п[на] подкоморого дании, перед // нами сполне положивши а на немъ згодне переставяючи, оныи целе добровольнымъ зезволенемъ своимъ нынешнимъ ствержяючи а отступяючи права и всѣхъ иныхъ воеводствъ, поветовъ и судовъ, себе належныхъ, вже то все до книгъ вечныхъ трибуналскихъ на воеводстве Киевскомъ, которое ся теперъ судит, чинечи его себе¹ место Браславского, добровольне сознавають а всѣ варуньки, в томъ декрете компромисарскомъ описаные, на себе и потомки свои примують, же то на обеде стороне николи ничего в жадную вонтплтвостъ привожоно и взрѣшано быти не мает. И просили преречоные обеде стороны, абы тое сознание ихъ добровольное и тотъ декретъ компромисарский до книгъ нынешнихъ трибуналскихъ вписанъ был. Которого декрету судъ нынешний при таковой добровольной згоде и ѹстномъ сознанию обеюхъ сторонъ для вписована до книгъ примуючи, читати казал. И такъ ся отъ слова до слова в со[бе мает]:

И[ванъ Микулинский], писаръ земский воеводства Браславского, а Федоръ [Стрыжевский]

Ознаимуюмъ ты² листомъ нашимъ, ижъ которые розницы передъ [тымъ делалися межи к[г]рунтами масневельможного п[на] Гдуша кнжати Збараз[ского, воеводы бра]славского, старосты кремчанецкого, в процесехъ [меноваными Коровайнскими] и Данилковскими, и сыновъ его млсти п[на] Юриа, [старосты пинского, а п[на] Крыш]тофа кнжатъ Збаразскихъ Немировскими, а ѹроженого п[на] Лаврына Песочинског[о], подкоморого браславског[о], секретара короля его млсти, Жорнискими], в тыхъ ся вже тамъ черезъ певн[ыхъ компромисаровъ ихъ млсти и суперарбитра ѹспокоен]е стал[о] и границъ ѹчи[нене, почавши отъ першого колица, ѹ Прозорового Круглого ле]ска ѹколо дѣба ѹ[сыпаного, отъ границы п[на] Ивана Красноселского], а скончилося ѹ гребли [Грославова ставу, на речце Собку лежачого, где ѡс]татнийи копецъ ѹсыпан. Нижли [што ся еще тамъ дали, за речкою Собьком], межи ихъ млстю розницы дел[и, где пан

подкомории за Собкомъ мено]вал быти кгрунты свои Жорнискиє з ста[родавна по границѣ ѡбодєнск]ую, аисинскую либо липовецкую, также за [Собом и теж по границѣ аисинскую], а его млсть пан воевода браславскии [за Собком соби кгрунты Дани]лковские менил, то пакъ их млсть ѡбад[ва, хотѣчисѧ и ѡ тые розницы] ѡспокоити и границы вечистые м[ежи поменеными добры свои]ми ѡчинити и скончити, в року нинє[шном тисѧча шестьсот трет]ємь мсѧ маѧ шестогонадѧцѧ днѧ [в Люблине на трыбунале] ѡбрали собе на розознанє тых розниц нас, при[ѧтел сполных, признавш]и и назначивши собе в записє, перед судо[мъ головным трыбунал]скимъ в Люблине сознаномъ, часъ певны[и, то єсть на дєнь двад]цѧть девѧтыи мсѧ июля в року нинєшъ[нємъ тисѧча шестсот тре]тем, нас, приѧтел своих, там звести, под розсудо[къ наш подлечи, ѡного по]слушными // быти, на нем перестати, ѡт него нигде не апелєвати, алє на всемъ, што мы розсу[дк]омъ нашимъ ѡзнаємъ и межи их млстю застановимъ и загран[и]чимъ, то все под закладомъ, в першомъ компромисє заложоным, вечнє держати ѡбєвєзѣучисѧ, веджє³ перших компромисаров верху менованую справу и розграничєнє в зѣполнии моцы зоставуючи. [ѡ]днакъ, єсли бы што и в тых границѧх першихъ по ѡчинєнню их на кот[ор]ѣ ѡюколевекъ сторону переказа, забранє ѧкое кгрунтовъ и шкоды кгрунтовые ѧкие зашли, тогды ѡ то все ѡбєдвє стороны на тот же час на розсудокъ и ѡспокоєнє наше припустити и моцно дер[жати]⁴ по[д]ъ тым же закладомъ, вышєи мѧнованым, ѧко то все мє[новите а ширєи на том з]аписє их млсти ѡписано. А такъ мы, ѧко [приѧтелѣ, суд полюбовн]ыи, на час, верху ѡписаныи, там на тые кгрунт[ы ѣ Д]рославова ставу] зѣехали; гдє теж ѡбоѧ сторона ведлє [того компромису, его млс]ть пан воевода браславскии через ѡмоцова[ног(о) своего того послано]го пѧна Станислава Дѣбровского а пан подкомо[рии браславскии сам ѡ]бличнє, перед нами ставшы, жалобы и розницы [свои в тых кгрунтєх помє]нєных выводиѧи и ѡказовали. Выслухав[ши на ѡбєдвє стороны сп]оров, выводов правных и свєдков а присмот[рєвшисѧ розницом в тых кгрунтє]х, все достаточнє а добрє зѣрозѣ[мєвши [...]] справы зъ свѣдковъ и самого декрету [першихъ компромисаров, то єст пѧна Д]ѧна Бокиѧ Печихвост[ского, подкоморєго володимєрского, пѧна Чер]ленковского, воиского [браславского, пѧна Петра Лаща, сѣперарбитра], в року прошлом тисѧ[ча пѧтсот девєтдєсѧт шестом мсѧ августа дв]ѧдѧцѧ трєтє[г]о днѧ ѡчи[нєного, через тих пѧнов компромисаров гран]ицы межи добры его млсти [пѧна воеводы браславского и сынов] его млсти Немировскими, Коров[ѧєвскими а также и Данилковск]ими, которѧѧ сѧ стѧгала толко по[... п]одкоморєго браславского Жорнискими [...]тнии копєць Данилковцѧмъ над са[мою греблєю Д]рославова ста]ву над скалою ѡсыпан. А тот став Др[ослав на рєчцє Собку и на Клим]ѧтинє пѧну подкоморєму и потомком[ъ его млсти з волным заливком], ѧко хотѧчи, з спустом, млынами, [вылєскамѧи и всѧкими п]ожитками вечнє достѧлѧсѧ. Толко ѡ [тым шло, же его млсть п]ѧн] воевода браславскии, будѣчи на ѡн час дер[жавцою ѡбодного, с]ѧмъ, бєзъ

и^нших ^ччастниковъ своихъ ^пновъ ^вбо[денскихъ ^{от} ^вбодного] с ^пномъ ^пнокоморимъ ^граничити не могъ. А ^ижъ ^вже [теперъ его ^млсть ^вб]одного ^пномъ ^вбоденскимъ ^чступилъ и ^границ[ы] // ^межи тыми добры его ^млсти ^данилковскими а ^пновъ ^вбоденскихъ ^вбоденскими ^сутъ ^ччинены ^речкою ^мховатцемъ до ^речки ^собка, ^ажъ до ^границы ^пна ^пнокоморого ^браславского ^именья его ^млсти ^жорниского, ^где ^теперь ^панъ ^семенъ ^вб[о]денский, ^судья ^земский ^браславский, ^своимъ и ^брата, ^ччастника ^своего, ^пна ^богдана ^вбоденского, ^именемъ ^стопачи, ^сведчилсѧ, ^листы и ^сведецтва ^чказовалъ, ^ижъ ^они ^тутъ ^за ^собкомъ ^ани ^зь ^его ^млстю ^пномъ ^воеводою ^браславскимъ и ^сыны ^его ^млсти, ^ани ^с ^кимъ ^иншимъ ^границы и ^чживанѧ не ^мають, ^толко⁵ ^з ^стародавнихъ ^вековъ ^зь ^жорнищами, ^именемъ ^его ^млсти ^пна ^пнокоморого ^браславского, ^прото ^сказуемъ, ^же ^его ^млсть ^панъ ^воевода ^браславский и ^потомки ^его ^м[л]с[ти] ^черезъ ^тую ^г]раницу ^за ^речку ^собокъ ^жадныхъ ^кгр[н]товъ и ^чживанѧ не ^мають. ^толко] ^по ^речку ^собокъ ^налево, ^по ^однои ^с[тороне ^тое ^речки, ^кгр[н]тъ ^его] ^млсти ^пна ^воеводы ^браславского ^до ^д[анилковецъ, ^а ^на^праве, ^по] ^другои ^стороне ^тоеи ^ж ^речки⁶, ^пну ^пноком[орому ^браславском]у ^до ^имена ^его ^млсти ^жорнищъ ^по ^гра[ницѣ ^вбоденскую и ^пре]речонии ^ставъ ^дрославовъ ^на ^речце ^со[бку и ^климатине ^з ^волны]мъ ^заливкомъ и ^всѣми ^пожит[ки ^водлугъ ^декретовъ ^першихъ] ^пновъ ^компромисаровъ ^пну ^пноком[орому и ^потомкомъ ^его ^млсти ^вечными] ^часы ^присужаемъ, ^яко ^ж [есмо ^теперъ ^заразъ [...] ^перши]хъ ^пновъ ^компромис[аровъ ^в ^те [...] ^мають] ^ихъ ^млсть, ^вбо... ^тые ^копцы] и ^знаки ^{от} ^па[ты ^першого ^копца [...] ^круглого ^лес]ка ^около ^дѣба ^ч[сыпаного ^ажъ ^до ^встатного ^ч ^гребли] ^дрославов[а] ^ставу ^держа[ти и ^спокоюне ^чживати. ^а ^што ^с]а ^дотычетъ ^с[т]аву ^дрославо[ва ^на ^речце ^собку, ^которыи ^пн]у ^пнокоморому ^першии ^компро[мисаре ^присудили, ^з ^волнымъ] ^заливкомъ, ^яко ^похочетъ, и ^зо ^всими [пожитками ^на[...]]отъ, ^ижъ ^по ^вномъ ^розсудку и ^розграниченю ^ихъ [заливокъ ^вол[...]] ^ставу ^пн[у] ^пнокоморому ^перекажог(о) и ^загор[ожог(о), ^посыпанемъ ^ставовъ ^ихъ] ^подданныхъ и ^{от} ^берега ^его ^млсти ^п[на ^воеводы ^браславского ^данил]ковского ^к ^берегу ^жорнискому, и ^на ^д[ругои ^речце ^климатине], ^где ^тотъ ^розлои ^быти ^мелъ, ^которыи ^по[близѣ ^вышеи ^гребли ^того] ^ставу ^сходѧтсѧ и ^в ^него ^чпадають, ^тогда, ^наг]орож[аючи] ^тотъ ^заливокъ, ^присудили ^есмо ^пну ^пноком[орому ^браславскому] ^два ^ставки, ^на ^собку ^чсыпаные, ^з ^волнымъ [берегомъ ^его ^млсти ^пна ^во]сводинымъ и ^заливкомъ ^ажъ ^до ^границ[ы ^пновъ ^вбоденскихъ ^вб]оденское. // ^дако ^ж ^тепе[р] ^заразомъ ^панъ ^пнокомории ^за ^тые ^гребелски⁷, ^на ^собку ^чсыпаные, ^подданнымъ ^его ^млсти ^пна ^воеводинымъ ^водлугъ ^нашого ^выналезку и ^водлугъ ^воли ^ихъ ^самыхъ ^заплатилъ и ^нагородилъ ^а ^ставъ ^свои ^др[о]славовъ ^собѣ ^занѧти, ^такъ ^поднести и ^гребелку ^першую ^на ^климатине, ^кгрунте ^его ^млсти ^пна ^воеводы ^браславского ^чсыпан[ую], ^бы ^и ^всю ^залити ^и ^такъ ^водѣ ^держати ^маетъ, ^ж[ебы] ^в[дн]о ^вернее ^гребли и ^млына, ^што ^лежитъ ^подъ ^чрочищемъ ^чортовымъ ^беремѧмъ, ^не ^залилъ, ^кгда ^жь ^то ^есть ^ставъ ^здавнѧ [его] ^млсти ^пна ^воеводинѣ. ^и ^яко ^заливокъ, ^такъ ^спустовъ, [млыновъ и ^розныхъ] ^пожитковъ ^с ^тыхъ ^ставовъ ^чживати ^а ^в ^тыхъ

[всѣхъ кгрунтех, ставе]х, млынех и пожитках жаднаа переказа и [шкода [...] быти] не маєт. И через вышеи помененую речку [Собок тако его] млсть пан воевода браславъскии, потом[ки его млсти, с]лу[г]и и подьданые ихъ млсти *от* добръ сво[ихъ, такъ и пан п]одкомории, потомки, слуги и подданые его [от своих, через тую гр]аницѹ переходити, переказы, шкоды [...] ѿбедве сторо]ны собе чинити и ничимъ [згола [...]ати] не мают вечными час[ы. [...] читан]ь в пер[ъ]шомъ, [тако ... на трыб]уналехъ сознан[ых ... десатма тисачеи зол]отыхъ полских. И на [то ѿ, Иван Микулинскии, писарь] земскии браславскии, а ѿ, Ф[едоръ Стрижевскии, полюбовны]е приателъ и суди, *от* ихъ млсти на [то высажоны]е, дали есмо сес нашъ сѣдовыи ли[сть его млсти п]ну Лав[рину Песочинскому, подкоморому бр]аславскому, секретарови к[ороля его млсти, под печатми и [с подписами власнихъ] рукъ наших. Писанъ ѿ Воитовцах[ъ над ставомъ Дрослав]овымъ року по нароженю Исус Хры[ста, Сына Бжого, тиса]ча шестсотъ третего мсца иуля трид[цатог(о) д]на. ѿ того л]исту две печати и подписы рукъ тыми [слова: Иванъ Ми]кулинскии, писарь земскии браслав[скии, рукою власн]ою. Федор Стрыжевскии, рѣкою власною. //

Которое ѿчевистое ѿстное а доброво[л]ное зьгодное сознание ихъ млсти п[на] воеводы и п[на] подкоморого браславскихъ и тотъ актъ декреть, теперь ѿ [с]ѣдѹ *от* ѿбудвухъ сторонъ положонныи, судъ нинешнии головныи до книгъ трыбуналскихъ записати казал. С котор[ы]х и сес выпис под печатью земскою воеводства Киевского ест выданъ. Писан ѿ Люблине.

Печатка

Sta[nisław] Podphilipski,
sędzia iz Popieluch
podolski, ręka swą

Krzysztof Zbaraski
Ruzinski Roman, mp.
All. Betphinsky
Иванъ Лозка, писар
Корык[говаль Грузевич]

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 1–3 зв.
Засвідчена копія.

Рецети:

Anno 1604 d. 4 augu[sti]. Zeznanie do act tribunalskich decretu compromissarskie^o, miedzy j. m. p. woiewodą braslawskim od Danilkowiec a p. podk(omorzym) brasła(wskim) od Zor[ni]szcz uczynionego.

Na woiewodztwie kijowskim w Lublinie.

Там само. Арк. 4 зв.

¹ Далі має бути на. ² тым ³ ведле ⁴ Далі має бути повинни. ⁵ Далі
напрошується мают. ⁶ Далі має бути кгрѣнт. ⁷ гребелки

1604 р., серпня 10. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про шкоди, завдані Кам'яногірському маєткові підданими з Пиківського маєтку краківського каштеляна, володимирського, черкаського, канівського, білоцерківського і богуславського старости кн. Януша Острозького, міщанами з Черкаського, Канівського, Білоцерківського і Богуславського староств і татарами, які перебували на службі у князя

Выпис с книг справ головных трибунальских воеводства Киевского

Лѣта Божого нароженѣа тисѣача шестсот четвертого мѣца августа десятого дня

Перед нами, депутаты сѣдѣ головного трибуналу Любелского, на рок теперешнии тисѣача шестсот четвертыи зо всех воеводствъ Короны Полское обраными и высажоными, кгда припала зѣ реєстрѣ сѣдоговѣго справа за приволанемѣ возного ѡпатрѣного Станислава Издебского зѣ апелации ѡт сѣдѣ кгородского воеводства Браславского зѣ рочков кгородскихъ, въ Веницы дня двадцат сегомо мѣца марта в року теперешнем шестсот четвертомѣ сѣжонныхъ, также и с приповов до попартия тых апелации, выданныхъ межи его млстю пѣном Лавриномъ Песочинскимъ, подкоморимъ браславскимъ, секретаромъ его королевское млсти, поводомъ, зѣ ѡдноє, а его млстю пѣномъ Гднушомъ кнжатеѣмъ Острозскимъ, кашталаномъ краковскимъ, володимирскимъ etc. старостою, позванымъ, зѣ дрѣгоє стороны, в справе ѡ то, иж в небытности повода во имену поводомомъ Каменогорце позваныи року недавно прошлого тисѣача шестсот третего мѣца сентебра деветнадцатого дня, 8 пятницѣ, черезъ ѣрадника своего пыковского пѣна Михаила Силу Новицкого а черезъ воита пыковского Юхна Васканенка, и черезъ писара местского пыковского Марка Стрелчинского, такъ и черезъ многихъ людѣи, мешчанъ короля его млсти староствъ своихъ Черкаского, Каневского, Белоцерковского, Богуславского, и тежъ черезъ немалыи почетъ татаръ своихъ и иныхъ помочниковъ, ѣмыслне на то способленныхъ, которыхъ ѡнъ самъ лепѣи знаетъ, имена и прозвиска ихъ лепѣи ведаєт, насхавши моцно квалтомъ, конно, зброино, ѡбычаєѣмъ военнымъ на власное старожитное спокоиноє держанье и ѣживанє з давныхъ часѡв, с продковъ поводовыхъ, на кгрунтъ имена поводовъ Каменогорку, меновите на ѣрочища на долину Крѣтую и Полхову, и на Великую рѣдѣ, и на Ѡсники, и могилы Великие, и на поля каменогорские, и надъ ѡзеро Чистое, и ажъ подъ могилы Нижние каменогорские ж, тамъ же позваныи напредъ с тыхъ всѣхъ кгрунтовъ помененныхъ Каменогорскихъ подданныхъ поводовыхъ тамошнихъ зѣ роботъ ихъ збити, зогнати и росполошити тому воиску росказаль и заразъ в томъ вышѣи менованомъ кгрунте поводомомъ Каменогорскомъ всѣ поля, дѣбровы, ѡзера и рѣды, пасеки, пасечища, ставища зѣ греблями готовыми и всѣ ѡттолъ пожитки приходѣчие ѡт мала

до велика забрал и, себе оное привлащаючи, подданным своим пыковским там на тех кгрунтех поводовых Каменогорских заходами стоати, ставки посыповати, заимовати и на себе ўживати розказаль, *яко ж* вже тепер *стоат* и ўживают. А п̄ну подкоморому и подданным его тамошним тех кгрунтов, пол, рол, заходов и пожитков их власных мощно заборонил и повода с покоиноного держана и ўживана с преречонных ўрочищъ, кгрунтов, дўбров, пол, рол, заходов, пасекъ, пасечищъ, ставищъ, озер, руд и вшеллакихъ пожитков мощно кгвалтом безправне и ўпорне выбил. Там же в *том* час заразъ на тех власных кгрунтех Каменогорских всѣ збожа власные п̄на подкоморого и подданных его обудвух сел Каменогорских жатые озимые и гарые, то *ест* пшеницы, // жита, ячмени, овсы, забрал, также нежатые збожя розные п̄на подкоморого и подданных его млсти каменогорских, *яко* ячмени, горохи, овсы, гречки, проса, прадива и конопль, подданным своим пожати и, забравши, до Пыкова отпровадити, и тое все збожје на пожитокъ свои позваныи овернути казал, и праве все поживене такъ поводи, *яко* и подданным его каменогорским отнал. *Г*ако ж повод о тые шкоды, при том кгвалтовномъ выбитю себе и подданнымъ починеные, цѣлое право заховал, толко на сес час в том кгвалтовномъ выбитю с тех кгрунтов своих менованых Каменогорских великую кривдѣ, жал и ўтискъ от позваного быти меним а заним въ однятю и неўживаню тех кгрунтов, дўбров, пол, пасекъ и всѣхъ пожитков шацѣет себе шкоды чотыри тисячи копъ грошеи литовских. О што поводъ перво позваного на рочки подвакромт кгородские вѣнцкие в року прошломъ тисяча шестсот третемъ позывал, нижли тые рочки с певных причин сўжоны не были. А потом поводъ позваного и на третие рочки позывал, на которых рочках, кгда справа таа припала, теды, озвавшиса ў судѣ кгородского Вѣнцкого, возныи воеводства Браславского Станислав Дўбровский поведил, *иж* ўмоцованыи стороны позваное пан Воитех Домоевский, *которыи* был з справама позваного на рочки ехал, *ест* хорыи. Которое хоробы судѣ и стороне листы подал и просил, абы таа дылацця заложена¹ хоробы прината была. О *которой* хоробе стороны межи собою споры правные мели и контроверсии свои до судѣ втачали. С *которых* контроверсии суд кгородский Вѣнцкийи тои дылацци заложена хоробы ўмоцованому позваного до пришлых рочков позволил и рок заховал, о што са повод такъ противко ўрадови, *яко* и стороне, розўмеючи себе быти кгравамень, светчилса. А кгда рокъ тои дылацци заложена хоробы припал, теды ўмоцованыи позваного, вышѣ менованыи, тои дылацци досыт ўчинил. За *которымъ* досыт ўчиненемъ п̄на Воитеха Домаевского дылацци суд кгородский Вѣнцкийи волнымъ ўчинил², а стороне позваной, то *ест* его млсти п̄ну краковскому, роспиратсе наказал. А в роспираню стороны межи собою о неналежности судѣ в тои справе ў судѣ кгородского Вѣнцкого споры правные мѣли. С *которых* контроверсии суд кгородский Вѣнцкийи, бачечи то, *иж* таа справа о кгвалтовное выбите зъ кгрунтовъ идет, теды в неи, водле права форм належаное ў судѣ кгородского Вѣнцкого нашедши, и далей поступовати

позваному наказал. В далшом поступку стороны межи собою зъ стороны непорядного позву споры правные мѣли. Сѣдъ кгородскии Вѣницкии, слушныи позов ѳзнавши, позваному *отповедат* наказал. Которых декретов *обудвух* ѳмоцованыи позваного не примуючи, до судѣ головного трибуналу Любелского апелевал. Суд тых апелации *обудвух* не допустил, ѳ што сѣ ѳмоцованыи позваного светчил. А ѳв одповеданю сторона позванаѣ браласе на инквизицию. А сторона пов[о]//доваѣ поведила, же инквизиция позваного *поткати* не может, берѣчисѣ при том до присеги на том квалтовномѣ выбитю зъ тых сел, выш менованых. С которых *контроверсыи сѣд* кгородскии Вѣницкии зърозѣмевши а бачачи, же сторона позванаѣ ѳ тоѣ выбитѣ подлуг права *неправѣ* *ест*, теды позваному тои инквизиции, *яко* неправное, не позволил и skutечне *отповедати* наказал. Которого декрету сторона позванаѣ не примуючи, до сѣдѣ головного трибуналу Любелского апелевала. Суд тоѣ апелации допустил и рокъ за тою апелацияею *перед* сѣдом трибуналским на воеводстве Киевском, Волынском и Браславском, которое бы *напервеи* припало стати, зложил, *яко* ширеи *декрет* кгородскии вѣницкии в себе *ѳбмовлаѣет*. На року тогды нинешнемѣ, с тоѣ апелации и з припозвов *ѳд* позваного по повода теперешнего, *яко* теж и по ѳрад Вѣницкии ѳ недопущене двох апелации, припозваными⁴, припалом, ставши стороны *ѳбѣдвѣ*, повод его *мл. пан подкомории браславскии сам ѳчевисто* *ѳ* позваными через ѳмоцованых своих *пѣна* Гѣна Прилепского и *пѣна* Петра Злотополского, в тои справе *росправу* правную мѣли и тые *ж* *контроверсыи*, што и *перед* судом кгородским Вѣницким, мѣли, *перед* судом нашим *повторали*, повод ѳ *ѳтвержене* того декрету, а позваными ѳ *скасоване* *з(о)*⁵ просили. Суд нинешнии головныи трибуналскии, с *контроверсыи* сторон *обудву* добре *выслухавши*, *наидѣет*, же апелация мѣла *быт* допущона и слушне *ест* *прозеккована*, для того *далшии* поступокъ в тои справе *знесши*, сторонам ѳ *важности* декрету *поступована* *роспиратсѣ* *наказѣе*. А в *роспираню* сторон *суд* *нишешнии* головныи трибуналскии, *иж* не ѳ *частку* *кгрунтѣ*, але ѳ *всѣ* ѳрочища, поля, дѣбровы, ѳзера, рѣды, пасеки, пасечи[ща], ставища, роли, лески и *вшелакне* *пожитки* на кгрунте Каменогорском и ѳ *выбитѣ* з них *повод* *чинит*, *прото* *де[к]рет* сѣдѣ кгородского *ѳтвержаѣет* и стороне позванои *поступовати* *наказѣет*. В далшом поступку *суд* *нинешнии* головныи трибуналскии *даѣт*⁶ на инквизицию сторонам, *заховуючи* *рок* ѳд *акту* *теперешнего* за *недел* *шѣст* на кгрунте *выбитом*, до *чого* и ѳрад кгородскии, ѳд *которого* сѣ *таѣ* апелация *выточила*, *придаваѣет*. А по *вывоженю* инквизиции *суд* сторонам *рокъ* *заховует* на воеводствах Киевѣском, Волынском и Браславском, которое с тых *першое* *сужоно* *будѣт*, *заховуючи* *ѳбема* сторонам *ѳбороны* правные *вцале*. И то *все* для *памети* до *книг* *справ* *судовых* *головных* *трибуналских* *воеводства* *Киевского* *ест* *записано*. С которых и *тот* *выпис* *под* *печатю* *земскою* *воеводства* *Киевского* *ест* *выдан*. Писан в Люблине.

Печатка

Андреи Боговитин,
депѣтат, мр.
Ruzinsky Roman, мр.
St(anisław) Broniewsky

Иванъ Хребтовичъ,
депѣтат волинский, мр.
Malchier Kostro, sędzia ziemsky
belsky, deputat podliasky, мр.
Иван Лозка, писар зем. киев.
Корыкговаль Грузевичъ

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 П, арк. 19–20.
Засвідчена копія. Впис цього документа 7 вересня 1604 р. у вінницьку
гродську книгу: Там само. Арк. 21–22 зв. Засвідчена копія.

Ретести:

Року ХД мсца сѣнтѣбра сѣмого д̄ня принаго. Михаило Ласко, судиа з.
Anno 1604 d. 10 augusti. Decret trib(unalski) miedzy p. podko(morzym)
braslawski[m] a p. k[ra]kowskim. Odeslanie na inquisitią o grunthy
kamionohorskie.

Там само. Арк. 20 зв.

¹заложеня ²Идется про В. Домоевського. ³неправа ⁴припозванных ⁵сз(о)
⁶Далі має бути справѣ.

№ 424

1604 р., вересня 6. Вінниця. –

Зізнання возного Брацлавського воєводства Григорія Савчинського перед
Вінницьким гродським урядом про вручення ним позову Вінницького гродського
суду Андрієві Оратовському в справі за скаргою брацлавського підкоморія і
королівського секретаря Лаврина Пісочинського про неповернення втікача Яна
Висоцького

Выпис с книг кгородских воєводства [Бр]аславского вѣницкихъ

Лѣта Бо[жого нар]о[женя] тисеча шестсот четвертого мсц[а с]ѣнтѣбра
шостог(о) д̄ня

На врадѣ є[го] кр. мл. кгородскомъ Виницкомъ передо мною, Григоремъ
Чечелем, подстаростим кгородскимъ виницким, постановившимсѣ очевисто, вознымъ
в[о]єводства Браславского шляхетнымъ Григорей Савчинскимъ кѣ записов[ан]ю
до книг кгородскихъ вѣницкихъ сознал тыми словы, иж рокѣ теперешне¹ тисеча
шестсот четвертого м̄ца авгѣста третегонадцат д̄ня очевисте ѣ рѣки дал єсми
позовѣ кгородскимъ вѣницкимъ панѣ Андреєви Оратовскомѣ в жалобе ѣрожного
его мл. п̄на Лаврина Песочинского, подкоморего браславского, секретара короля
его млсти, ѣ збега и ѣ зраицѣ Г̄на Висоцького, ѣко то ширей на томъ позве єст

описано и доложено. За котрым позвом и рокъ есми такъ поводи, тако и позваномъ зложил на рочки кгородские вѣнничие, которые припасти и сѣжоны быти мают в рокъ теперешнемъ шестсот четвертомъ мѣца сентебра семого дня, къ правѣ становитисе. Которое ж то очевистое сознание возного, вышеси менованого, та, вриад, до ведомости своеси принявши, до книг кгородских вѣнничких записати казаль. С котрых и сес выпис под печатю моюю ест выдан. Писан ъ Вѣнници.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 29. Засвідчена копія.

Ретести:

Положене позвѣ кгородского по Оратовского.

ReII(atia) położenia pozwu od p. Lawryna Piasoczynskiego po pana Oratowskiego o zbiegłego poddanego. 1604 d. 6 8bris.

Там само. Арк. 29 зв.

¹ теперешнего

№ 425

1604 р., вересня 11. Вінниця. –

Інвентар Вінницького замку, складений з нагоди передачі його королівським дворянином Станіславом Мишкою і галицьким каштеляном Юрієм Струсом з Коморова у володіння брацлавському, вінницькому та звенигородському старості Валентиеві Александру Калиновському

Inwentarz zamku winnickiego jego krolewskiej mosci przez urodzonego pana Stanisława Myszkę, dworzanina jego krolewskiej mosci, y wielmożnego pana Jerzego Strusa z Komorowa, kasztellana halickiego, urodzonemu panu Walentemu Alexandrowi Kalinowskiemu, braclawskiemu, winnickiemu y zwinogrodzkiemu staroscie, do rąk oddane¹ w roku terazniejszym tysiącznym szescsetnym czwartym miesiąca septembra jedenastego dnia.

Wprzod opis zamku, iako stoi. Kopiec sypany, wkoło niego rzeka Boh idzie; na tym kopcu parkan zły ze wszystkich stron; we szrodku swietlicza iedna, z komorą naprzeciwno, gdzie strzelbę chowaią; podle tego budowania baszta; także od mostu

brama. Ktore przerzeczone budowania stare, pogniłe y odarte. Most do zamku idąc zły. Komor szlacheckich tamże w zamku do kilkunastu.

Strzelba. Dział spiżanych w łożach okowanych dwie, u iednego dwóch blach około koł, ryf czterech, czopow trzech y panewki do działa, a u drugiego ryf dwóch y czopow dwóch nie dostaie. Hakownicz iednych długich, drugich krotszych, wszystkich ogułem czterdziesti szesc.

Aparaty do strzelby. Kul szrotowych, oblewanych ołowiem, do dział trzydziesti; kul do hakownic szuflada; form do hakownic cztery; prochu do dział y hakownic baryła; rucznicznego prochu trzy części baryły.

Insze rzeczy jego mosci panii halickiemu według jnwentarza oddane, na ten czas, gdy zamek winnicki przez ogien wniwecz obrocony iest, pogorzały.

Dwor krola jego mosci pod zamkiem. Naprzod wchodząc do tego dworu po lewey ręce domek stary, stoi na dwóch szpiżarniach rąbionych. Na gorę idąc schody, na gorze dwie swietlicze, iedna przeciwko drugiey z komorami; daley idąc kuchnia z swietliczą y komorą. Przeciwko wrotom, do młyna idąc, izba stołowa z sienią. Naprzeciwko teyże stołowej izby, podle dworu paniey Goreckiey, w ktorым swietlicz dwie, komor cztery y piekarnia. Podle tego budowania swietliczka z sienią. Podle tego domu piwnic dwie przykrytych. Nazad idąc ku tymże wrotom, skarbiec z sienią. Ostrog w okrąg dworu.

Miasto Winnicza. Jest czleka wszystkiego w miescie nowym y starym, na przedmiesciach y dworczu mieszkaiący, z służkami y inszemi wszystkimi, ogułem rachuiąc (dwory tylko szlacheckie y domy żydowskie wyiawszy), szescset szescdziesiąt ieden, ktorzy więcey nic nie powinni, iedno dzien kosic, drugi zgromadzic a potom wszystko do zamku albo dworu zwozic.

Żydowie. Domow żydowskich szescdziesiąt y szesc; każdy z nich zosobna na rok powinien lizkę iedną dac.

Dworow szlacheckich, ktorzy żadney powinności na sobie nie mają, trzydziesti pięć.

Myto winnickie, gorzałka etc. To pospołu z miziakowską arendą y karczm czyniło kop litewskich czterysta. Ale iz Miziakow przy jego mosci panu halickim do żywota jego mosci został, tedy teraz więcey ta arenda wszystkich tych myt, karczm y gorzałek winnickich iedno kop litewskich dwiescie czterdziesti.

Młyn winnicki. Ten na potrzebę dworską albo zamkow, więc y spiże etc. obrocono.

Wioska Wisznia. W niey czleka dziesięć.

Zwinogrodzczyzna pustynia. Tam chodzą ludzie na strzelbę, daią po groszy dwanascie; to zawsze do Winnicy należy.

Przy ktorym odbieraniu y oddawaniu byli ich mosc panowie Jan Mikolay z Brzezia Lanckoronski, Stanisław Grodecki, Marek Chołoiwski, Hrehory Baybuza, pisarz grodzki winnicki, y przyrzeczeni ich mosc odbieraiący y oddawaiący. Na co ciż rękami swemi podpisali y pieczęci swe przycisneli. Actum et datum roku y dnia ktorego wyżej.

Z książki oryginalney inwentarzy sub № 1-mo, roku 1604, w Archivum skarbu koronnego znajduiącey się, wypisano y wydano w Warszawie dnia 12 miesiąca czerwca 1781 roku. Jan Ostaszewski.

Pieczęć Kommissyi skarbu koronnego.

Архив ЮЗР. Ч. VII. Т. 3. С. 28–30 (ця засвідчена копія знаходилась в архіві Київської комісії для розгляду давніх актів). Див. також: AGAD w Warszawie, zesp. Archiwum Skarbu Koronnego, dział LVI, W. 4. Засвідчена у XVIII ст. копія (без останнього абзацу документа).

¹oddanego

№ 426

1604 р., вересня 21. П'ята (наріжник) Кам'яногірського, Пиківського й Янівського маєтків, над річкою Сниводою. –

Інквізиція (дiзнання) Вінницьким гродським судом на місці частини Кам'яногірського маєтку брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського, захопленої краківським каштеляном кн. Янушем Острозьким, стосовно того, хто з них насправді є її власником

Выпис с книг¹ кгородских воеводства Брацлавського вѣницких

Лѣта Божого нароженя тисеча шестсот четвертого мѣца сѣнтября двадцат первого дна

Перед нами, Федором Стрыжевским, подстаростим, Михаилом Ласком, судєю, а Григоремъ Баибѣзою, писаремъ, ѳриадниками сѣдовыми кгородскими вѣницкими, дѣялось на кгрунтѣ выбитомъ Каменогорскомъ, на ѳрочищѣ ѳ рогу Крѣтоѣ долины, ѳ паты конца albo нарожника трех кгрунтов Пыковского, Гневского и Каменогорского, против Лысой горы, за заховалым роком и за приданемъ нас, ѳраду кгородского Вѣницкого, декретомъ трибуналским, а то до выслѣхана инквизиции в справе ѳроженого его млсти пна Лаврина Песочинского, подкоморего брацлавского, секретара короля его млсти, ѳко повода, з велможнымъ его мл. княжатемъ Гнѣшем Острозким, кашталаном краковским, позваным, ѳ квалтовное выбите зъ спокоиноного держанья кгрунтов, до села Каменогорки здавна належачих, ѳко постѣпокъ правныи в той справе и декрет трибуналскии ширѣи ѳбмовлаѣт. За которым приданемъ сѣдѣ головного и за ѳжитемъ нас ѳт поводовое стороны на кгрунты Каменогорские, ѳрочища тые, ѳ которых выбите справа межѣ поменеными сторонами точитсе правне, на рокъ заховалыи, дна сегоднешнего припалыи, зѣехали єсмо и там же ѳт ѳмоцованого его мл. пна подкоморего шляхетного пна Ивана Коцѣба Глѣшинского, абысмо до ²правне ѳтправенана² той инквизиции, юриздицию

нашу фундовавши и онѣю обволати казавши, засѣли, прошоны естесмо, на што и декрет трибуналскии показал и з него терминъ, на ден сегоднешнии припалыи, вывел. Где ѹрожоныи пан Воитех Домаевскии, пленипотент княжати ез(о) мл. пана краковского за моцю зѹпльною, до тои справы емѹ даною, сведчилса напротив нам, ѹрадови, и напротив его мл. пану подкоморемѹ браславскомѹ, ѹко стороне, же тот кгрунт, на которыи нас завел его мл. пан подкомориин, ест власныи княжати его мл. пана краковского, до места Пыкова зѹ стародавна належачии. А при том поведил и задал то нам, ѹрадови, же есте не сут власными судѹами албо належныими инквизиторами, до тое справы належачими, с тое причины, же княжа его мл. и инше³ обыватели воеводства Браславского не ведают, если в. мс. сут обраны и присяглыми на тые сѹды албо ѹрады кгородские вѣницкиѹ, кгда ж и ез(о) мл. пан Валентии Александер Калиновскии, теперешнии староста вѣницкии, допѣро тыжден албо дви недили, ѹко на староство Виницкое наехал и до того часѹ ани присеги, ани жадных сѹдов не отправовал; поготовѹ и в. мс., ѹрадники его мл., ани присягали и судовне отправовали, чога ани в. мс., ѹрад, с повинности своєї, ани сторона поводава не показѹе жадными мѹнименты, тылко голыми словы, которые ѹ сѹдѹ вшелакого местца не мают. А иж теды ѹрад ани сторона поводава не доводит, ѹткол бы се то показало, же в. мс. естесте належныими судѹами албо инквизиторами тое справы, теды просил, абысмы на тот час суперседовали ѹтдѹ⁴ тои справы. Дрѹгѹю рацию подал, // иж хотѹ бысте ваи. млст., чога са не признавет, были належныими судѹами, теды того дѹна светого не може⁵ жадных сѹдов отправоват, албовѣмъ сегоднешишого дѹна ест свѹто свѹтого Матеѹша Апостола и Еванелисты, которых днии светых жаден суд ани ѹрад не може жадных справ и сѹдовѹ отправовати и на них заседаѹт, поготову и в. мс., ѹ чим ест право досѹт широко ѹписано. И просил, абыхмо, тые ѹбороны и ѹсведчѹна его принавши, жадного актѹ ани юриздициѹ своєї не фѹндовали, иншиѹ и далшиѹ ѹбороны правныѹ вцале себе заховавши, которые бы ѹдно до тое справы належали, такѹже и сведѹства вшелакиѹ. Поводова зас сторона, експедицию позваного неважнѹю быти показѹючи, так поведила, иж вже то недел килка, ѹко ведомост ѹ присазе его мл. пана старосты вѣницкого теперешнего и ѹрадѹ его мл. на термине сужѹна прошлых рочков⁶, присеги перед дыкгѹнитарами и шлахтою воеводства Браславского выконаны ест⁷ и ведлуг права отправлены, чога, если позваныи досел не ведаѹт, ани повод повинѹн того доводити, ани мы, суд, юраментов своих показовати не повинны. До тог(о), если бы актер перед нами, ѹко перед приватными, инквизицию своєю выводил, кѹ своєї то шкоде ѹчинит⁸, кгда ж инквизициѹ таѹничого важности своєї не мѹла и неправне выправлена бы была, и ѹко то тепер стороне волно вносити, такѹ и на рокѹ ѹзнавана инквизициѹ неважност еѹ, ѹкобы з неналежности сѹдѹ теперешнего, перед сѹдом трибуналским волно бѹдет, если што помочно, задавати. То поведивши, ѹмоцованыи его мл. пана подкоморего просил, жебыхмо, ѹтѹавши неправнѹю експедицию позваное стороны, до выправѹна инквизициѹ

приступили и юриздицию свою фундовали, кгда ж перед фундацією юриздиции не толко же жадные контроверсии розсужованы, але ани вношоны быти мают. А иж сторона для свата сего дня припалого сватого Матеуша термин тое справы противко декретови трибуналскому быти неслшными поведает, так сја то платит наперед, иж з самого декрету трибуналского ден сегоднешнии ест назначонь и терминь заложонь, а декрета суду трибуналского не толко жебы в чомь нарушаны, але за сватые завше мфты во всем быти мают, ш чомь констытуция, где ш важности декретов судов трибуналских пише, достаточне шчит и вина, хто бы в чом оными был противным, ест шставлена; которому⁹, ако и ш иных речах, такь и термин, коли хотачи, сторонам складати волност право зоставило, и сами их мл. суды свои в свата по полудневом часе частокрот, ако сја то и тепер вже с полудна деет, заседати и отправовати звыкли; и тот сам декрет трибуналский, с которого тут тепер рокь и справа идет, мсца августя десятого дня в нинешнем року в свато знаменитое сватого Вавринца сталса. Отож, если сторона позваная розумела быти то себе, што помочно, чему перед тым того на трибунале не домоваласе, ниж декрет тот трибуналский, который с контроверсыи сторон обудвух сталса, зашов. И сведчилса ш вины, же позваныи против декретови трибуналому¹⁰ неправне мовити важитса, але ако то мало, што важно, такь и вже по часе сторона вносит. Тое поведивши, ако и вышеи, домоваласе, // абы теды шрад кгородский Вфницкий, контроверсии сторон обудвух выслухавши и декрету трибуналскому добре присмотревши, належныму судом в тои справе себе быти нашедши, рокь в тои справе, декретом трибуналским зложоны, добрыи и правне припалыи¹¹ быти наидшем. От которого декрету позваное стороны шмоцованыи, не примшючи его, апелевал. Суд апелляции, иж реч осужонаа, до того въ справе ш выбите и декрет теж трибуналский зашол, не допштил. Сведчилса позваныи затыи. Мы, суд нинешнии, ведле декрету трибуналского до слухана тое инквизиции засевши, юриздицию свою знову фундовали есмо и оное¹² фундацию шляхетному Миколаеви Гсликовскому, возному енералови воеводства Браславского, шволати водлуг права розказали. Который то по[з]ваныи¹³, тут же зараз злецоныи, себе шрад шволана шгдавши и оному досыт шчинивши, тавне и доброволне сознал, иж ведле злецена нашего фундацию юриздиции шволат, же есмо засели до слухана инквизиции, и кш записаню то выразне вызнал. От которое фундаментации юриздиции наше позваныи до суду головного трибуналу Любелског(о) апелевал. Суд с тых же причин, што вышеи, к томш, же сам позваныи на тшю инквизицию бралса, а тепер ее зволочит, апелляции не допштил. Сведчилса шмоцованыи позваного. Суд тое осведчене принял. А в далшомь поступку шмоцованыи стороны поводовое вперед, нижли от сторон свидецства свѣдковъ через нас слуханы были, показал многие мшнимента свои листовные автентыце, целые и ни в чом не подоизреные, зь розных акты и розных часов; ако и первец, ш суду нашего при шчевистой росправе с позваныи показовал, а меновите сознаванемъ¹⁴ сведков и акты границ з розными шсобами, которые в

прилеглости ѿ границѹ ѿ Гднева, ѿ Пыкова и инших сторон добра свое и ѹрочища их, певными назвисками названые, здавна¹⁵ з добры Каменогорскими мели, где стародавнее ѹживанье тых ѹрочищѹ, с которых ѿ выбите чинит повод, продкомѹ его и емѹ, тако ѿ сѹграников, признаны¹⁶, выводячи и ѹказѹючи з них, иж ѹ рогѹ Крѹтое долины, над рекою Снивотою; против Лысой горы пата албо нарожный копец трох кгрунтовѹ, Пыковского, Гдневского и Каменогорского, зышолса, тако тепер стоимо. И ѿ того нарожного копца, ставши ѿчима кѹ реце Богѹ, идет граница копцами и межею, с правое рѹки межи Каменогоркою а з левое межи Гднесом; а зас ѿ того ж нарожника, ѿбернѹвшиса и идѹчи кѹ горе тою Крѹтою долиною до ѹрочища Ѡсникѹ кѹ долине Полховои и дорозе жоровецкои по границѹ ѿвдеевскѹю, што шепѣевскою прозѹвали, ѿ которѹю то Ѡвдеевку актер, тако ѿ дедицтво свое, целое право себе, тако и первси, заховѹет, и до Великое рѹды по границѹ евлadowскѹю. То все по правои рѹце тое долины кгрунт до Пыкова, а по левои до Каменогорки. И в тои граници каменогорьскои могилы Великие и Малые, Ѡсники, ѿзера, поля, пасеки и иншие кгрунты и ѹрочища каменогорские, ѿ которых выбите чинит, ѹказовал. А што привлащает себе позваныи границѹ свою пыковскѹю по ѿзеро, тое ест насеред власного кгрунту Каменогорского, и по Рѹмынин ставокѹ, // тот бывал на Великои рѹде, где граница старожитная Каменогорьце [з] Жоравлевои и Евладовкою, а с Пыковом жадное прилеглости там нѣть. ¹⁷До того инвентар каменогорское маестности, через возного Дмитра Щикитинского, обличне тепер ѹ сѹдѹ бѹдѹчого, при ѹвязаню акторовом¹⁸ списаныи и ѿ тридцати лѣтъ зь менованемѹ тых ѹрочищѹ поданыи¹⁷. Чого, деи, завжды актер спокоиине ѹживал и тых границѹ с паном Гневошомѹ Стрьжовским ѿ Гднева поновил, которые и тепер целые быти ѹказовал, тако ж, деи, и его мл. княз Юреи Горский из малжонкою своею кнегинею Богданою Кмитанкою тую ж пачѹ и границѹ свою ѿ Пыкова потол же признали. Наѿстатокѹ ѹказал сведецтво ѿ многих дикгнитоиров¹⁹ и шлахты воеводства Браславского, на рочках кгородских вѣницких ѿ тои кривде даное, где всѹ явне и выразне сознавають, иж тых ѹрочищѹ и кгрунтовѹ, с которых ѿ выбите справа са точит, такѹ продкове пна подкоморего браславского, тако и его мл. самѹ, ѿ лит давных в спокоиномѹ держаню и ѹживаню были. Тыѹ документа и иных много до того постѹпкѹ показавши, целост ѿказана ѿных при актерѹ²⁰ видована²¹ инквизиции перед сѹдом трибѹналским заховавши, сведки свои, вѹ акте инквизиции менованые, людеи значных, дикгнитаров, шлахтѹ и людеи веры годных и добре в сѹседстве ведомых, до ѿддавана свидецствѹ вел. А нѣкоторыеѹ, што прибыти сами не могли, автентыце листы ѿтворонными через возных свидецства свои до сѹдѹ нашего под сѹмненемѹ внесли, на²² которых то меновите ѿписано, и при поводе zostали²³. А ѹмоцованыи стороны позваное, при апеллации и ѿсведченю своем моцно стоачи, поведил, же не на том местцѹ тыѹ ѹрочища, которые в декрете трибѹналским сѹт менованые, с которых се менѹе выбитым быт его мл. пан подкомории, и до того, же не н[а ѿ]ны[м] местцѹ декрет трибѹналский ѹказал

седет, але ездит и видити тые кгрунты всѣ, которые сум в декрете менованые, где ж та именем княжати его мл. п̄на краковского хочѣ показат певными свидецтвы, же тые кгрунты, с которых се менѣе выбите, сум власные Пыковские. Где н мещане пыковские, стоячи, ѡзвалисе, мовечи: Млстивые панове, радчѣте ѡдно в. мс. ехати, а мы готовы ѡказать свое власные нивы, которые смо на тых кгрунтах, вышеи менованых, ѡт килкодесят лет розробили, на што быхмо и присегнѣти готовы. И просил, абыхмо, с того местца схавши, ѡгледали тые ѡрочища и положене тых местцѣ, далшие постѣпки правные вцале себе заховавши. Которые сведки позваного ѡмоцованыи стороны пов[о]дovou видечи и при взываню их кождомѣ неналежност кѣ сведецтвѣ ѣ сѣдѣ задаючи, против них всих, такѣ шлахте, ѡко и посполитых людеи, протестовалса и, ѡсведчившиса возными, записати дал. Што суд принал, ѡказѣючи кождого з них, же сум власные рѣкоданные слѣги, боаре и подданные его мл. п̄на краковского, которые тое выбите ѡтправовали, а не люде волные ани родичи тѣтошние, кгрунтов неведомые, с которых жаден водлуг права за п̄ном своим сведчити в тои мере не может, хйба если по неволи мѣсить, што им не поидет, бо сум мало не всѣ тые, через которых са акторови тое выбите стало. А пленипотент княжати его мл. п̄на краковского также противко свидком его мл. п̄на подкоморего сведчилсе, вынавши толко ѡсобѣ годных // и дикгнитаров, то ест панов воиских brasлавского и виницкого, п̄на Глѣковского, п̄на Кордыша, п̄на Глѣшинского, ѡко неведомых кгрунтов. А противко н̄шим сведком сведчилсе, же сум перенанятые, кгда ж на каждой шкрѣтении, ревѣзии, инквизиции тые свѣдкове бывають, хто им толко заплатит; а з стороны тых сведецтвѣ, которое²⁴ сторона поводоваа показѣе на писме, то ест ѡт княжати его мл. Романа Рѣжинского и ѡт п̄на Темрѣка Шимковича, тые ѣ права местца не мають, бо такие сведецтва не през листи, але очевисте ѡтправѣють.

Мы теды, ѡрад кгородскии Вѣницкии, ѡных сведков з обѣдвух сторон выслѣхавши и тот ѣвес актѣ з очевистого мовена сторон ѡтправивши, на ѡбедве стороне списавши и розрадивши, а²⁵ на трибунал²⁶ воеводство Киевское, Волынское, Brasлавское, которое напервеи сѣжоно бѣдет, ѡтослали и рокѣ без жадного припозвѣ обѣдвѣмъ сторонам заховали и заховѣемъ. И то все для памяти до книг нинешнихъ кгородскихъ вѣницкихъ записати есмо розказали. С которых и сес выпис под печатми нашими ест выдан. Писан ѣ Вѣници.

Три печатки

Федор Сtryжевскии,
подст[а]рости вѣницкии
Михаило Ласко, суда
кгородскии вѣницкии
Грегореи Баубуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 25–27. Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4105 III, арк. 24–26. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Регести:

A^o 1604 d. 21 sept(embri)s. Decret sądu grodzki[e^o] winickiego przy odprawowaniu inquisitioni między p. podkomo[rzym] brasławskim y p. krakowskim.

18 iuly [...] ex inquisicij [...]w do gr(odu) winic(kiego) [...] szkod [...].

Datt(um) w grodzie winickim. Między x(ie)ciem Januszem Ostrozkim, pozwanym, a panem Piasoczynskim, actorem, o wybicie z grontu kamienohorskiego.

Там само. Спр. 4051 II, арк. 28 зв.

¹книг ²⁻ ²правного отпраვენга ³иншие ⁴от ⁵можете ⁶Далі повинно бути єст. ⁷Зайве тут слово. ⁸Потрібно ўчинил бы. ⁹Це слово тут випадкове. ¹⁰трибуналскомъ ¹¹Далі відсутні: як кінець речення визнал або нашол і речення (кінцем якого є наведені в документі слова быти наидѣем), котре мало розпочатися зі слів Мы, ўряд кгородскии Вѣницкии і в котрому далі мало бути сказано про правомірність щойно зазначеного умоцованием позивача. ¹²онѣю ¹³Потрібно возныи. ¹⁴сознаване ¹⁵Далі має бути границы. ¹⁶признано ¹⁷⁻ ¹⁷Цей фрагмент потрапив сюди випадково, він має знаходитись далі, перед Наѡстатокъ. ¹⁸акторовом ¹⁹дикгнитаров ²⁰акторе ²¹при выведеню ²²в ²³Идется про листи. ²⁴которые ²⁵а зайве. ²⁶Далі має бути на.

№ 427

1604 р., жовтня 24. Вінниця. –

Позов Вінницького земського суду краківському каштелянові, черкаському, канівському, білоцерківському і богуславському старості кн. Янушові Острозькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про шкоди, завдані панському дворові і підданам Кам'яногірського маєтку підданими з Пиківського маєтку, міщанами з Черкаського, Канівського, Білоцерківського і Богуславського староств і татарами, які перебували на службі у князя

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 30–31. Оригінал. Тут ідеться про виклик позовом на роки, які мали розпочатися наступного дня після свята Трьох Королів, тобто 7 січня 1605 р. Документ ідентичний документу № 421. Те саме: Там само. Спр. 4122 III, арк. 67–68 зв. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Петесту:

Nie sądzono za seimem.

A° 1604 d. 24 8bris. Pozew po p. krakowskiego od pana podkomorze° bras(ławskiego) na roki ziemskie winickie w roku 1605 o Trzech Kroliach.

Od pana Ławryna Piasoczynskiego do x(ie)cia Janusza Ostrozkiego, kasztelana krakowskiego, o gwałtowne naiechanie y poddanych nasłanie rykowskich na gront kamennomorski, na uroczyszcze Kruta Dolina.

Там само. Спр. 4051 Ц, арк. 31 зв.

№ 428

1604 р., жовтня 25. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду Андрієві Оратовському в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про неповернення слуги Яна Висоцького, раніше писаря міста Жорнищ, а згодом возного енерала, який втік до маєтку Оратова

Валенти Александр Калиновский, староста браславский, виницкий и звиногородский

Урождоному п̄ну Адрею¹ Оратовскому.

Зо всих добрь̄ в̄шеи мл. лежачих и р̄хомых, з вирхности ег(о) кр. мл. а владности уряд̄у моего старостинского приказ̄ю, абы в̄ша мл., п̄не Оратовский, передо мною албо с̄дом̄ь моим кгородским Виницким̄ на рочки кгородские виницкие, которые в рок̄ теперешнем̄ тисача шестсот четвѣртом мсца ноабриа тридцатого д̄на, волторок̄², припасти и с̄ужоны быти мают, сам̄ обличне к̄ прав̄, яко на року завитом̄ь, стал, на жалобу и правное попиране п̄на Лаврина Песочинского, подкоморего браславского, секретара ег(о) кр. мл., усправедливил, которыи твою мл. сим моим позвом позывае̄т, прихилаючисе к̄ статуту и констытуции права посполитого, ѿ то, што ж, деи, в року тепер ид̄уком̄ тисача шестсот четвѣртом по Велицедни слуга его мл. р̄ждоаинны на име Г̄дн Висоцкии, которого пан Песочинский писарем̄ меским̄ жорнвиц̄ским̄ мел, а потом и возным̄ енералом̄ за автентиком̄ постановил, которыи, деи, препомнивши боязнь Бож̄ю и срокгост права посполитого, не учтивши п̄на своего и зашкодивши немало п̄н̄ Песочинском̄ и подданым̄ ег(о) мещаном̄ жорнвиц̄ским̄, то ест меновите справы и листы, ку пра[в]̄ належачие, и мамрамы, на розные долги ему повероные и до р̄к̄ь даные ѿт его мл. п̄на Песочинского, а до того подданым̄ его мл. п̄на Песочин[ск]ого, мещаном̄ жорнвиц̄ским̄ зашкодив̄ши и напозичавши р[о]зных̄ долгов̄, то ест, першом̄ Лѣбкови жидови, ар̄ндарови [ж]орнвиц̄скому, грошми готовыми коп̄ дванадцат винен̄ь личбы литовское, делию червоную каразиев̄ю, котораа коштовала коп̄ трох̄ грошей̄ плоских³, копеник̄ брежинский, Сви [ж]идов[и], также ар̄ндарови жорнвиц̄ском̄, коп̄ три грошей̄, ложн[и]к̄, за три золотых̄

полских куплены, Семенови Ковалеви полкопы грошеи, Грицкови Ковтун[о]ви шаблю, за чотыре золотых кѹпленую, во Ивана Кушнера шаблю, купленную за три золотых полских, ѹв Андреа Волошина шаблю, кѹпленую за полчъварта золотого полского, ѹ Климка Менаила седъло из воилокомъ, купленое з[а] чотыре золотых полских, жидкови Солодовникови грошеи [п]олкопы, Лавринови Сотникови грошеи двадцат, Климчисе вд[о]ве грошеи двадцат и чотыри, Ѡлекъсе Скалабови грошеи двадцать и шесть, Мацкови Мазѹрови грошеи двадцат и семь грошеи, Макъсимови Резникови грошеи двадцать, [Ла]зорови грош[е]и пятнадцатъ, Демкови Мелникови грошеи пол[ко]пы, Мискови сермагѹ, за копѹ грошеи купленѹю, Кѹземце Сот[нико]ви грошеи двадцать, Валчисе вдове грошеи семьдес[ят] плоских³, Павлови полкопы грошеи, Кѹрилови грош[еи ...]надцать, Хоми Слюсарови грошеи двадцать, Гринцеви [...]ви грошеи пятнадцатъ, Куриловн Коротичѹ гршеи чо[тыр]надцать, до того клачѹ позычивши ѹ подданого его мл. [жорн]вицьского во Ивана Легкого, купленѹю за ѱсмъ коп плоских³, // с которым долгом тот то Гдн Высоцкии, пак и с справами его мл. пна Песочинског(о), забравши, втекъ проч из Жрнвиць⁴ до маетьности твоее, пне Ѡратовскии, до Ѡратова, а вша, деи, мл., пне Ѡратовскии, принявши до себе, а⁵ пнѹ Пасочинскомѹ выдати не хочеш⁶. По которого збега наместникъ его мл. пна Пасочинского жорнвицьскии Леѱнтеи Подгаецъкии, ѹзавши возног(о)⁷, з ѹрадѹ посылае до в. м., жебы в. м. его выдал, а в. м. выдати не хотел. С которого посланец наместника жорнвицьского Миколаи Волскии пред возным шляхетным Григоремъ Савчинскимъ припоручиль⁸ ѹ тисачи копах грошеи и во всихъ шкодах, што ширеи подостатку на рокѹ правомъ в. м. доведено бѹдетъ. Прото приказѹю тебе, пне Ѡратовскии, абы твоя мл. на рокѹ, звышь помененомъ, самъ стал и того збега з жоною, з детьми и зо всею маетьностю поставил, и в том се во всемъ пнѹ Пасочинскомѹ и подданным его мл. жорнвицьскимъ наконецъ ѹсправедливил. Писан ѹ Вѣници рокѹ ДХД мсца октябра двадцат пятого дня.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 32–32 зв.
Незасвідчена копія.

Ретести:

Позов по пна Ѡратовского на рочки ноябровые.

Pozew p. Piasoczynskiego po pana Oratowskiego o woznego zbiegłego.

Ап(п)° 1604 d. 25 8bris. W Winnicy.

Там само. Арк. 32 зв.

¹ Андрею литовских. ² Перед цим словом напрошується ѹ або в. ³ полских. Має бути рядком. ⁴ Жорнвиць ⁵ а зайве. ⁶ хочеш ⁷ возног(о) ⁸ Подано над

1604 р., жовтня 29. Вінниця. –

Оповідання Гаврила Ободенського від свого й батька свого Богдана імені перед брацлавським і вінницьким старостою Валентием Александром Калиновським про наїзд 28 жовтня 1604 р. Івана Коцуба Якушинського зі своїми людьми на будинок Б. Ободенського в селі Якушинцях і вчинені при цьому шкоди

Видимꙋс с книг кгородских воеводства Бр(аславского) веницкихъ

Лѣта Божого нароженѧ тисеча шестсот четвертого мѣца октебра двадцат девятог(о) днѧ

Пришедши на вриад его королевское млсти кгородскии Веницкии перед мене, Валентого Александра Калиновского, старосту браславского и веницкого, ўрожонии пан Гаврило Ободенскии, сам от себе и именем п̄на Богдана Ободенского, отца своег(о), оповедал тыми словы, иж, деи, року теперешнег(о) тисеча шестсот четвертого мѣца октебра двадцат осмого днѧ праве на мешканю пан Иван Коцѹбъ Ђакушинскии сам зъ слугами, бояры своими, нашедши мощно кгвалтом в небытности п̄на отца моег(о) на дом его якушиньскии, первеи челпад дворную всю зъ двора розогнавши, потом двери до комор повысекавши, замки побил, скрынѣ в тых коморах сокирами полупавши, што в них и в коморах было, все побрал, там же и моих власных речеи, срѣбра, панъцировъ, мисурокъ и иншого рыштунку военного немало, тако в дому отцовском в схованю было, и тые все побравши, до двора своег(о) якушинского отпровадил. Што все [...] и достатечне потом в протѣстацыи нашои до книг в. мс. кгородскихъ веницких внесено будет. И просил затым мене пан Гаврило Ободенскии ѿ придане возного з ѹриадѹ для ѿгледанѧ знаков того кгвалту и шкод, заним в том дворе п̄на Ободенского через п̄на Ивана Ђакушинского починеныхъ. Которому та возного шляхетного Михаила Братковського придал. А для памяти сее оповедане его до книг кгородских веницких записати казал. С которых и сес выпис под моею печатю ест выдан. Писанъ ѹ Веницы.

Кориговаль с книгами
Копчинскии

НБ ЛНУ, від. рукописних, стародрукованих та рідкісних книг
ім. Ф. П. Максименка, рук. 1806 IV, арк. 7. Незасвідчена копія.

Регести:

Протѣстацыя Гаврила Ободенског(о).

In c(ast)ro vinnic(ensi). 29 8br(is) 1604. Obodynscy manifestuią się, iz Jakuszynski naszedł na dom ich y gwałt robił.

Там само. Арк. 7 зв.

1604 р., грудня 3. Краків. –

Привілей короля Сигізмунда III Галені Струсівні з Коморова, дочці небіжчика галицького каштеляна Юрія Струса з Коморова, на доживотне володіння селом Салашами

Доживотье Галене Струсовне на село Салашы

Жикгимонт Третии etc.

Ознаимѹем etc., ижъ, маючи добре залецонные заслѹги небожчика ўрожного Юрья Струса с Коморова, кашталана галицкого, ўмыслили есмо потомствѹ его позосталомѹ ласкѹ нашѹ, противко небожчикови вѣдомѹю, ўчинити и для того, поневаж село Салашы, въ воеводстве Браславском а в повѣте Вѣницком оцѣлоє, по смерти помененого ўрожного кашталана галицкого до шафѹнкѹ нашего королевского прышло, оное даемо тымъ листомъ нѣшимъ ўрожной Галене Струсовне с Коморова, дочѣце позосталои его, правомъ доживотнымъ зо всеи¹ згола до нее² належностьюми, с которыми и инши³ передъ тымъ и оцѣтнии зошлии оцѣць еи держал, то ест⁴ дворами, фолварками, лѹками, борами, млынами, ставами, езерами, пасеками, згола всѣми, не заховѹючи ни для нас ани для потомковъ нѣших. Которое село преречоная ўрожная Галена Струсовна будетъ держала до конѣца живота своего. А мы обецѹемы за нас и за нааснеишие потомки нѣши, же преречоной Галене⁵ з доживотиа, еи од нас даного, нерѹшимо и никомѹ, абы рѹшона была⁶, допѹстими, што и потомковѣ нѣши ўчиняте и оиѹю в цаломъ ўживанью и доживотномъ праве заховаютъ, право, однакѹ, наше костела повшехного и Речи Посполитое вцѣле заховѹемо. А для лепшого вѣры рѹкою есмо своею подписали и печать корѹннѹю прытиснѹти розказали. Писанѹ ѹ Кракове мсца декабра третего дѣна рокѹ тисеча шестьсотъ четверѹтого, панованья королевствъ нашихъ полского семогонадцат а шведского первогонадцат рокѹ.

Sigismundus Rex

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 204, л. 74–74 об. Оригинал.

¹ всеми ² него ³ иншии ⁴ Далі має бути з. ⁵ Галены ⁶ Далі напроицуеться не.

1604 р., грудня 7. Краків. –

Привілей короля Сигізмунда III хмільницькому старості Миколаєві Струсу з Коморова на доживотне володіння селом Мізяковом

Доживотье старостѣ хмельницкомѹ на село Мезяковѹ

Жикгимонт Третии etc.

Всѣм вобец и кождоу зособна, коу то вѣдати належытъ, вѣдомо чынимо тым листомъ нашим, ижъ, маючы добре залецоные послѣги ўрожного Миколаи Стрѣса с Коморова, старосты хмелницкого, которыи, на старожытнхъ продковъ своихъ зацность и в справахъ рыццрскихъ делност паметаючы, жадное оказыи не опѣсчал, за которые цноты, одъ продковъ своихъ взятые¹, и милости, противко отчизне осветчоные, мѣл, зачимъ вшелакою² пилноты старал и по то, абы з домѣ своего людеи, крывавыми послѣгами залецоныхъ, не выдават, а зараз з лѣтъ молодыхъ до того се тако напилнеи способал, абы делности и цноты фамилеи своее достѣпил и для того напервеи на Цоцоре противъ вѣчноу неприятелови нѣшомѣ татарынови, потомъ противко козакомъ подъ Лѣбниами, наконецъ противъ Михалови и Карлови неприятеломъ, з неўваженьемъ здорова и маестности, тако такомѣ такихъ продковъ потомкови прыстоит, застовѣючисе³, за волност, за доброе отчизны и безпеченство всѣхъ не ѡмешкал, хочемо тогда ѡномѣ вѣдомѣю ўчинити за такие заслѣги его ласкѣ и хѣтъ нашѣ // королевскѣю показати, же село Мезяковъ, въ воеводстве Брацлавскомъ а в старостве Веничкомъ ѡсѣла⁴, по смертѣ ўрожного Юрья Стрѣса с Коморова, кашталана галицкого, до дыспозыцѣи нѣшое прышло, которѣю⁵ мы тымъ же правомъ, такимъ одъ насъ небожчыкови кашталанови галицкомѣ, кдѣ староство Вѣницкое спѣсчал, ⁶«разрѣшено было»⁶, вѣспомненомѣ старосте хмѣлницкомѣ позволаемо и в ўжыванье подаемо тымъ листомъ нѣшимъ зо всѣми пожытками и прылеглостями, до ѡное⁷ здавна належачыми до конца жывота его. А мы ѡбещѣемы за насъ и за наяснейшыи потомки наши короли полскыи, же покѣлъ ўрожныи Миколаи Стрѣсъ зъ Коморова жывъ бѣдетъ, ѡног(о) зъ ўжыванья и посесыи добръ преречоныхъ нерѣшимо ани, абы одъ кого жъ колвекъ в спокоиномъ ўжыванью врѣшонъ быти мѣл, допустимо, але и мы и потомкове наши ѡного заховаемо, права⁸, ѡднакъ, наше королевское костела повшехного и Речы Посполитое вцале заховѣемо. А для лепшого вѣры и певности, тотъ листъ рѣкою нѣшою подписавши, и печатъ короннѣю прыгиснѣти есмо розказали. Писанъ ѣ Кракове дѣна сегомо мѣсца декабра рокѣ Божого тисеча шѣстсотъ четвертого, панована королевствѣ нашихъ полского сегомонадцать а шведского первогонадцать рокѣ.

Sigismundus Rex

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 204, л. 75–76. Оригинал.

¹ взятые   ² вшелакие або вшелакоє   ³ застосовѣючисе   ⁴ ѡселоє   ⁵ которое
⁶ - ⁶ позволено было   ⁷ ѡного   ⁸ право

№ 432

1604 р., грудня 10. Винниця. –

Лист коморника Брацлавського воеводства Леонтія Подгаєцького про повернення ним брацлавському підкоморіві Лавринові Пісочинському купленої в останнього половини селища Головачівців, згідно з видеркафною угодою між ними

Гд, Леонтеи Подгаецкии, коморникъ подкоморства Браславского, визнаваю тым моим листом всѣмъ, комуколкекъ того ведати бѹдет належало, нинешнимъ и на потом бѹдѹчим, што его млсть пан Лаврин Песочинскии, подкомории браславскии, имене свое дедичное половицѹ селища Головачовьского, в кгрѹнте Жорнищском над Собом в воеводстве Браславском лежачого, в року прошлом тисача шестсотъ третемъ мсца августа десятого дна продалъ мне и потомком моим на вечност з певных причинъ за сто золотых полскихъ и ѹвѣзане через возного земского Дмитра Щикитинского на он час зараз поступил, а то на выдеркафъ, то ест заховавши себе и потомком своим целое право, до чо¹ са и призволене мое добровольное стало, иж коликолкекъ похотѣт ѹ мене и потомков моих тѹю маетност свою в тои сумѣ ѡткупити, то их млстам завжды волно. Ино ижъ его млсть пан подкомории браславскии вже тѹю маетност свою в рѹках своих мѣти хотел, тогда ѿ преречонѹю суму пнзеи сто золотых полских, сполна ѡт его млсти до рѹкъ своих взавши, онѹю маетност половицѹ Головачовец з людми, там ѡселыми, зъ дворцомъ, з ставом и з млыном на Собѹ, и зо всѣми прилеглостями и пожитки его млсти через того ж возного земского Дмитра Щикитинского постѹпил и вечне того права своего ѹступѹю, и его зърекаюся, никоторого вже вступѹ и причины себе, жоне, детем, потомком и наследком своим до тых добрѹ не зоставѹючи вечными часы, ѿко жем тот запис и все право, штом мел ѡт пна подкоморого, его млсти до рѹкъ ѡтдалъ. А если бы са коли ѹ мене albo потомков моих листы и право ѿкое на то показало, тое, ѿко неправное, касѹю и внивечъ ѡборочаю такъ, иж ѹ жадного права и нигде жадное моцы и местца мети не мает и заподоизреное розѹмѣно быти мает, ѡдно его млсть пан подкомории браславскии и потомки его млсти того властного дедицства своего мают ѹживати и тым, ѿко властностю своею, водле воли и ѹподобана своего, шафовати вечными часы. И на то дал есми е[го мл]сти пнѹ [по]д[коморому [...]] ли[ст] [с печат]тю и с подписом власное рѹки моеѣ. При чом были и того добре ведомы за ѹ[ст]но[... печати]свои приложити и рѹками власными подписати рачили их млть пан Гневош Стрыжо[вскии], воискии веницкии, пан Александер Кропивницкии а пан Дмитръ Щикитинскии, возныи воеводства Браславского. Писан в Вѣницы рокѹ Божого тисача шестсотъ четвертого мсца декабра десятого дна.

Чотири печати

Леонтеи Подгаецкии, власною рукою
Alexander Kropiwnicki, własną ręką, mр.
Гневош Стрыжевскии, рѹка
Дмитръ Щѣкичинскии, возны, рука
власная

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 38. Оригінал. Те саме: Там само. Арк. 126. Оригінал. Тут документ датовано лише “тисача шестсот”. Текстуально він дещо відрізняється від наведеного в даній публікації.

Ретесту:

Рокъ **ДХЕ** мсца апрѣла **Е** дѣна 8 судѣ принято. Иван, Боушъ называemy, подстарости виниц. Михаило Ласко, судѣ.

[А°] 1604 d. 10 decembris. Zapis po [...], ze p. podkomorzy Holowaczowiec na odku[...].

Zapis od p. Piasoczynskiego jm. panu Leontemu Podhaieckiemu, komornikowi brasławskiemu, służący na połowę Holowaczowiec w groncie zorniszczkim nad Sobem in summa 100 zł(o)t(ych) polskich. 1604 d. 10 Xbris.

Там само. Арк. 39 зв.

¹ чого

№ 433

1605 р., лютого 18. Варшава, на сеймі. –

Лист короля Сигізмунда III Тихонові Слупиці про надання дозволу на ґрунті Куні закласти замочок і осадити містечко, проводити в ньому щорічно два двотижневі ярмарки і щотижня торг та тримати корчми

Усада и вольность мѣстская Слѹпицы во имену его Кѹнѣ

Жикгимонт Третии, Божю млстию корол полскии

Узнаимѹем тым листом нашим всѣмъ вобец и кождомѹ зособна, комѹ то вѣдати належить, и нинешньым и на потом будѹчим. Бил намъ чоломъ ѹрожонии Тихонѹ Слѹпица, ѡбывател воеводства Браславског(о), и просил нас через певных пановъ рад и ѹрядниковъ нѣших, абыхмо емѹ на власномъ кгрѹнте его дедичномъ, в воеводстве Браславскомъ лежачомъ, названом Куне, твержѹ кѹ ѡбороне ѡт неприятелеи паньствѹ нѣшихъ, замочок заложити и мѣстечко садити водле волности права посполитого з ласки нѣшого гсдрское дозволили, такъже ѡномѹ мѣстечкѹ его ярмарьки, торги и корчмы волные и подданыи его в том имѣнью Кѹне, тепер мешкаючым и которые вольные потомъ прыходити и там ѡседати будѹтъ, волность мѣстскѹю надали. А так мы, гсдрь, хотечы, абы сѣ добра и пожитки подданных нѣшихъ розмножали, звлаща, кгда то на переказе жаднои ярмаркомъ и торьгомъ мѣсть и пожитковъ нѣших не бѹдет, з владзы и ласки нѣшого гсдрское за прычыною их млсти пановъ рад и ѹрядниковъ нѣших на прозбѹ преречоного Тихона Слѹпицы то чынечи, дозволили есмо и симъ листом нѣшимъ дозволаемъ в помененом имѣнью его власном дедичномъ Кѹнѣ твержѹ для ѡбороны заложити и мѣстечко людми вольными и ремесниками садити. В котором мѣстечкѹ его два ярмарки в кождый год, то есть ѡдинъ на ¹ - ¹ а дрѹгии на ¹ - ¹ // и по две недѣли стояти, а торьгъ в кождый тыжденъ быти мают. Такъже

волность мѣстскѣю подданымъ его тамошнымъ надаемъ, тако въ иныхъ таковыхъ мѣстечкахъ мещане мають, корчмы волные медовые, пивные, горилчаные и иные питья и рѣчы вшеллакиѣ, кѣ живности и обыходомъ посполитымъ належачие, и теж товары звыклые кѣпецкиѣ, там мѣваючы, *торговати*, меняти, продавати, кѣповати и шынковати допущаемъ. И вже на ярмарки и торги тамошныя волно *будет* до того мѣстечка, имѣныя его, всѣмъ обывателемъ паньствъ нашихъ и кѣпцомъ чѣжоземскимъ за вшеллакими звыклыми товарами ездити, платѣчы *од* того пререченомѣ Тихоновѣ Слѣпицы и потомкомъ его цю або мыто звыклоѣ торговое. Которыхъ то всѣхъ волностей мѣстскихъ пререченыи Слѣпица, жона, дѣти и потомки его с поддаными своими кунѣнескими мають *уживат*, вшеллакиѣ пожитки собѣ там розмножаючы, во всѣмъ потому, тако иные обыватели земли и паньствъ *нших* Волинское² станѣ дѣховного и светского таковыхъ волностей в ыменяхъ своихъ *уживают*, вечьными часы *моцю* *нинешног(о)* листѣ *ншого*. Которыи для лѣпшыое вѣры и твердости тоѣ рѣчы, рѣкою *ншою* подписавшы, печать короннѣю прытиснѣти есмо розказали. Писанъ *ѣ* Варшаве на соимѣ валномъ коронномъ лѣта по нароженью Сына Бжого тисеча *шестсот* пятого мѣца февралѣ *осмогонадцат* дня а панованья королевствъ *нших* польского *семог(о)* *надцать* а шведского *первогонадцать* рокѣ.

Sigismundus Rex

Zachariasz Jełowicki, secr(etarz) i pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 204, л. 92 об.–93. Оригінал.

¹ -¹ Місце для подання місяця проведення ярмарок.
дещо *попереду* – після землі.

² Це слово має стояти

№ 434

1605 р., березня 1. Варшава, на сеймі. –

Лист короля Сигізмунда III братам Миколаєві, брацлавському хоружому, і Федорові Шашковичам про надання дозволу на ґрунті Кісниці закласти замок і осадити містечко, проводити в ньому щорічно два двотижневі ярмарки, щотижня торг та тримати корчми

Осада и волност мѣстская Шашкевичом во имену их Косницы

Sigismundus Rex

Zachariasz Jełowicki, secr(etarz) i pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 204, л. 93 об.–94. Оригінал. Документ ідентичний документу № 433.

1605 р., березня 19. Вінниця. –

Зізнання возних енералів Брацлавського воеводства Миколая Ясліковського і Дмитра Щикитинського перед Вінницьким гродським урядом про те, як проходила його як суду інквізиція (дізнання), свідками якої вони були, на землях Кам'яногірського маєтку брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського в справі за скаргою останнього про захоплення їх краківським каштеляном кн. Янушем Острозьким, і подана цими ж возними до того самого уряду від імені Л. Пісочинського протестація про те, що цей уряд неправомірно прийняв поданий йому князем зі значним запізненням примірник запису даних під час інквізиції свідчень (контроверсій) з боку позиваючої і позваної сторін, причому князь вніс до нього неправдиві відомості

Выпис с книг кгородских воеводства Браславского вѣницкого¹

Лѣта Божого нароженя тисеча шестсот пѣтог(о) мѣца марца девѣтогнадцѣт днѣа

На вриде его кр. мл. кгородском Вѣницком передо мною, Михаилом Ласком, судею кгородским вѣницким, на тот час бѣдѣчим на мѣстцѣ его мл. пѣна Валентого Алексанѣдра Калиновског(о), старосты браславского и звингородского, постановившисѣ ѡблично, возныи² енералове воеводства Браславского шляхетныи³ Миколаи Гѣсликовскии⁴ а Дмитр Щикитинскии⁴ ку записованю до книгъ сознали, иж были есмо на справе его мл. пѣна Лаврина Писочинског(о), подкоморего браславского, секретара короля его млсти, кгды водле декретѣ трибѣнальского ѡтправована была инквизиция межѣ его мл. княжѣтем Гѣнушемѣ Острозским, кашталаном краковским, позванымѣ, ѡт Пыкова ѡ кгрунты выбитые Каменогорские, ѡ границы и ѡ шкоды пѣна подкоморего на час певныи, то ест мѣца сѣнтебра двѣдцѣт первого днѣа в року близко прошлом шестсот четвѣртомѣ. Где суд кгородскии Вѣницкии, на то приданыи, то ест его мл. пан Федор Стрыжевскии, подстаростии, его мл. пан Михаило Ласко, суда, а его мл. пан Григорей Баибѣза, писар, с повинности своеѣ на ѡныи час положоныи на тыѣ кгрунты помененыѣ выбитые высѣжчали и тую инквизицию порядкомѣ своимъ зѣ ѡчевистыхъ контроверсиии сторон ѡтправовали, и напредъ сведковъ акторовыхъ порядне безъ жадного спречѣна и протестациии ѡт позваного выслѣхали. А кгды пришло до ведѣна позваного и слѣхѣна сведковъ, тогды ѣмоцованыи пѣна подкоморего пан Иван Гѣкѣшинскии ѡт пѣна подкоморего на его мл. пѣна краковского сведчилсѣ, же его мл. сведками з рѣки своеѣ, не людеи сторонныхъ, але слугъ рѣкоданныхъ, бояр, мѣщан и подданныхъ своихъ власныхъ пыковскихъ ставит, а меновите Марка Стрелчинского, писара мѣстьско[го, Юхна] Васканѣнка, воита пыковского, черезъ которыхъ межѣ инциими помочники тоѣ выб[ите] ѡтправовал, ѣако въ актѣ естъ написано, а Гаврило, Гринѣць, Павель и иншиѣ мѣщанѣ пыковские, которыхъ возныѣ на томѣ кгрунтѣ,

кды збожста каменогорские, забираючи, до Пыкова провадили, застал и до книгъ сознал, а наоштакъ дръгих людии, не родичовъ тѣтошних, але ново, зѣ ѡтлеглих воеводствъ, земль и поветов зашлых, ничего не ведомых, тако Медѣского, Дѣбенецкого з Литвы, и инших бояр и подданных своих. Протестовалса теж и ѡ то, же его мл. пан краковскии надъ звычайи и замеръ права воиска гѣфы немалые на тот час там зброино вывел и через них сведкомъ и слѣгамъ п̄на подкоморего ѡтповеди и погрозки чинил, хотячи их ѡт тое справы ѡтогнати, ѡ што себе целое чинене сторона заховѣет. И такъ ѡрад ѡныи, сведковъ зѣ ѡбѣдвух сторон выслѣхавши и тои ѡвес актъ з очевистого мовеня сторон ѡтправовавши, на ѡбе стороне списавши и розрядивши, на трибѣнал на воеводство Киевское, Волынское, Браславское, которое напервеи сѣжоно бѣдет, ѡтослали и рокъ без жадного приповзѣ сторонамъ заховали, а до актѣ контроверсии ѡтдана до Веници ѡтложили. *Г*ако ж з стороны п̄на подкоморего контроверсия на ѡрад в час ѡтдана и з стороны его мл. п̄на краковского не рыхло, аж по колкунадцати неделях. Зачимъ ѡпоминалса пан подкомории, абы ѡрад вжо то водле ведомости своее, тако констытѣция ѡчит, ѡтправил. То пакъ на сес час при т[о]мъ сознаню возных протестованоса ѡт п̄на подкоморего браславского, же ѡт его мл. п̄на краковского не в час, в колько//надцати неделях, таа контроверсия на ѡрад подана в неведомости п̄на подкоморего, в которой колкѣ речей доложено, ѡ чомъ при акте инквизиции жадного спорѣ и зменки не было, то *ест* з стороны *а*кихсѣ ѡбъежчана кгрунтов и оказована нив з стороны позваное, также задавана сведком пана подкоморего, *а*кобы перенаныты до тог(о) актѣ быти мели, чого, деи, суд мимо право и над контроверсию приимовати вжо не мел кѣ ѡближеню справедливости п̄на подкоморего, заховѣючи емѣ в том целое пра[в]о. А такъ *а*, врад, тое ѡчевистое сознане возных и протестацию, ѡт п̄на подкоморего ѡчиненю⁵, до ведомости своее принавши, до книгъ кродскихъ вѣницькихъ записати казалъ. С которых и сес выпис под моею печатю *ест* выдан. Писан ѡ Вѣници.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 46–46 зв.
Незасвідчена копія.

Ретесту:

Kopia manifestacyi. O nieacceptowanie controwersy [...] pana podkomorzego kijows(kiey) (!). Z ruskiego ekstraktu po polsku pisana y w grodzie ⁴luckim⁴, iesz[cze] zeznana winnickim.

Anno 1605 d. 19 marca. W sądzie gr(odzkim) winick(im) w sprawie Ławryna Piasoczynskiego z Januszem Ostrowskim, k(asztelanem) krak(owskim) o kwestie grontow kamionohorskich.

Там само. Арк. 47 зв.

¹ вѣницькихъ ² возных ³ шляхетных ⁴ ⁴ *Перекреслено.* ⁵ ѡчиненю

1605 р., березня 23. Вінниця. –

Позов Вінницького земського суду складові Вінницького гродського уряду з вимогою з'явитись на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про неправомірні дії цього гродського уряду, пов'язані з конфліктом підкоморія з краківським каштеляном кн. Янушем Острозьким, викликаним захопленням останнім частини Кам'яногірського маєтку: уряд вніс у свій декрет представлений йому князем зі значним запізненням його, з неправдивими відомостями, примірник запису з його ж і підкоморія боку свідчень (контроверсій), даних під час проведення Вінницьким гродським судом інквізиції на згаданій частині маєтку; уряд також протестацію підкоморія, спричинену сказаним вище, не вніс у свою книгу, через що той змушений був внести її в книгу Летичівського гродського суду

Жыкгимонтъ Третии, з ласки Бжеи корол полскии, великии кнзъ литовскии, рўскии, прўскии, жомойтскии, мазовецкии, ифланскии, кготскии, шведскии, вандалскии дедичныи король

Вамъ, ўрожоным Федорў Стрыжевскому, подстаростему, Михаилу Ласку, суди, а Грегорию Баибузе, писарови, ўрядником судовымъ кгородскимъ вѣнницкимъ.

З особъ и зо всих добръ вѣшихъ, и с тых же ўрадовъ приказѣмъ, абы есте перед судом нѣшимъ головнымъ трибуналскимъ в Люблине на воеводство Волинском, Браславскомъ альбо Киевском, которое напервеи ѿт положена сего позву по выштю шести недел в року теперешнем тисача шестсот пятом припадет и сужоно будет, ѿбличне и завите сами стали на жалобу и правное попиране ўрожного Лаврина Писочинского, подкоморого браславского, секретара ншог(о), которыи вас позывает и припозывает ѿ то, иж мел ѿн зъ кнземъ Гданѣшомъ Острозским, кашталаномъ краковским, справу ў судѣ вѣшого ѿ квалтовное выбите свое зъ кгрунтов своих Каменогорских и ѿ шкоды. ѿт которог(о) судѣ, кгда сѧ то было, на трибунал близко прошлыи Любелскии на воеводство Киевское выточило, суд головным на инквизицию дал то декретомъ своим, которое ѿправоване 'верност вѣша' злециль. Подлуг которог(о) верност вѣша тѣю инквизицию в року близко прошлом тисача шестсот четвертом мсца сентебра двадцет первого днѧ на кгрунте выбитом ѿправовили, сведков стороны поводовое без жадног(о) спречана и протестацyii ѿт позваного выслушали. А против сведков пна краковского, иж сут бояре, слуги [и п]одданые его и люде ѿтлеглые, кгрунтов неведомые, протес[тац]ыю ѿт актора внесено возными, ѿсведчено и до того листу инквизиции записано. Там же есте заразомъ актъ тое инквизиции на ѿбе стороне списавши и розрадивши, на трибунал на воеводство Киевское, Волинское, Браславское, которое напервеи сужоно будет, ѿтослали и рок

без жадного припозву сторонам заховали а до декрету контроверсы списана и *отдана* до Веницы *отложили* и с тым са *оттол* розехали, *яко* то все меновите на поступьку тоє справы описано. *Г*ако *ж* з стороны подкоморого контроверсы на *Урад* зараз в час *отдана*, а з *п*на краковского и по *выштю* немалого часу *отдана* не была. Зачим *У*поминалса подкоморыи, абы *верност* *в*ша, вже жадное контроверсы не примуючи, тую реч водле тог(о), што на инквизицыйи вношоно, *яко* конституцыйа *Учит*, *правили*. *Нижли* *вер.* *в*ша, не ведати, для *якоє* причины, того *акту* з *очевистого* мовенна сторон подкоморому в час *выдати* не хотели. А *от* *п*на краковского(о) контроверсыю не в час, *аж* в колконадцет недель, на *Урад* *ваш* в неведомости подкоморого поданью, *принали*, в которои то доложено, *о* чомъ при акте инквизицыйи жадного спорѸ, *зменки* и *протестацыйи* // *от* позваного не было, то *ест* з стороны *отзывана* са на *якоєс* *обезжчане* кгрунтов и *оказована* нив *от* позваного, такъже *задавана* *сведкомъ* подкоморого, *якобы* до того *акту* *перенана*² и *кгрунтов* неведомы быти мели. Што *верност* *в*ша, мимо право и над контроверсыю *принавши*, до декрету *вписали* кѸ *Уближеню* права стороны *поводовое*.³ *Г*ако *ж* и *протестацыйи*⁴ *о* том *оного*⁵, *противко* *верности* *в*шои *Урадовне* *чиненое*⁶, до книгъ *кгородских* *виницких* *судѸ* *верности* *в*шои *вже* *руку*⁷ *одного* з вас, а меновите *Урожного* *Михаила* *Ласка*, *суди*, *подписана*, *принята*, а потомъ *зас*, не ведати, за *якою* *причиною*, *сканцелована*, *приняти* и *записати* есте *ведле* *повинности* *УрадѸ* *своего* не хотели. *КоторѸю*⁸ *аж* *У* к[г]роде *Летичовскомъ*, *яко* *близшим*, *Учинити* *мусил*³. Прото абы есте *У* *пререченого* *судѸ* *головного* *трибуналу* *Любелъского*, до которого на *тот* же *термин* и *сторона*, *вамъ* *належаща*, *естъ* *о* тоє *ж* *припозвана*, *стали* и *скасована* *такового* *причинку* *над* *лист* *инквизицыйи* *декрету* *трибунальского* *прислухали*, и в томъ са *акторови*, *яко* с *права* *приидет*, *Усправедливили*, *яко* то все на *рокѸ* *пришлом* *вам* *правне* а *ширеи* *доложено* и *обяснено* *будет*. *Писан* *У* *Вѣницы* *рокѸ* *тисяча* *шестсот* *пятого* *мсца* *марца* *двадцет* *третего* *дня*.

Позов

Печатка

Иван МикѸлинский, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 49 зв.
Оригінал.

Рересту:

По *п*на Федора Стрыжевского, подстаростего *виницкого* *кгородского*.
1605 die 23 martij. Pozew pana Piasoczynskiego po urząd grodzki(winski) winnicki o wybicie z Kamionnohorki.

Там само. Арк. 49 зв.

¹⁻ ⁻¹ верности ^{вшои} ² перенанаты ³⁻ ⁻³ Вставка, подана після підпису Иван МикѸлинскии, писар. ⁴ протестаця ⁵ *Ідеться про повода.* ⁶ чинена ⁷ рукою ⁸ *Далі напрошується записати.*

№ 437

1605 р., березня 23. Вінниця. –

Припозов Вінницького земського суду краківському каштелянові, володимирському, черкаському, канівському, білоцерківському і богуславському старості кн. Янушові Острозькому з вимогою з'явитися на сесію коронного трибуналу в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про те, що князь вніс неправдиві відомості у свій примірник запису з його і підкоморія боку свідчень (контроверсій), даних під час проведення Вінницьким гродським судом інквізиції на захопленій князем частині Кам'яногірського маєтку позивача, до того ж зі значним запізненням подав цей примірник Вінницькому гродському урядові для запису його у свій декрет; крім того, даний уряд протестацію підкоморія, спричинену сказаним вище, не вніс у свою книгу, через що той змушений був внести її в книгу Летичівського гродського суду

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 48. Оригінал.
Документ ідентичний документу № 436.

Рецети:

Позов противныи по пна краковского.

1605 d. 23 mart(ii). W Winicy. Przypozew na tribuna[ł] po p. krakowskie^o o przyczinek w decrete sędu grod(zkiego) winickiego w decrete ich nad act inquisitiei i o nieprzyięcie protestatiei od woznych.

Na tryb(unal) kor(onny) lub(elski) od Ławryna Piasoczynskiego po Ostrowskiego (!), kaszt(elana) krak(owskiego) w sprawie kwestymoy (!) Kamiennohorki o rozne niesprawiedliwe wyrobki. W sądzie grod(zkim) winickim wyniesiony oryg[i]nalny pozew.

Там само. Арк. 48 зв.

№ 438

1605 р., квітня 6. Вінниця. –

Зізнання возного єнерала Брацлавського воєводства Андрія Трембицького перед Вінницьким гродським урядом про проведене ним ув'язання брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського в половину селища Головачівців після повернення її останньому коморником брацлавського підкоморства Леонтієм Подгаєцьким, згідно з видеркафною угодою між ними

Выпис с книг кгородских во[е]водства Браславског(о)

Лѣта Божого нарочена тысяча шестсотъ пятого мѣца априля шестого д̄ня
На ѹраде его кр. млсти кгородском Виницком передо мною¹, Иваном, речоним
Богѹшом, Дешковским, подстаростим судовым кгородским веницким,
поставившимся очевисто, возным емерал земским воеводства Браславского
вѣницкии шляхетнымъ Андреи Трембицкии ку записованю до книг кгородских
вѣницких тыми словы сознал, из которѹю маѣтностъ половицѹ селища
Головачовец, ѹ воеводстве Браславскомъ лежачую, продал был его млсть пан
Лаврын Пасочинский, подкоморыи браславский, короля его млсти секретар,
п̄ну Леонтею Подгаецкомѹ, коморнику подкоморства браславского, за сѹмѹ
пѣнзеи за сто золотых полских, заховавши себе и потомком своим целое право,
коли хотачи, тѹю маѣтностъ зас ѹ пана Подгаецкого за тѹю ж сѹмѹ откѹпити;
тако ж его мл. пан подкоморыи преречонѹю сѹмѹ пѣнзаеи п̄ну Подгаецкомѹ
отдал а п̄нь Подгаецкии тоѣ маѣтности его мл. ѹступил и через возного земского
Дмитра Щикитинского подал; нижли в том часѣ Щикитинский, не сознавши
того ѹвязана до книг, з сего свѣта зышол. А так, бѹдѹчи мне от ѹрадѹ в. м. на
то листовне приданым, рокѹ теперешнего тысяча шестсотъ пятого мѣца априля
второго д̄ня тѹю маѣтностъ помененую половицѹ селища Головачовец з людми,
там ѹселыми, з дворцомъ, з ставом и з млыном на Собу и зо всѣми кгрѹнты,
прилеглостями и пожитки за постѹпенемъ п̄на Подгаецкого доброволным его
млсти п̄ну подкоморомѹ браславскомѹ в моу, в держане и в спокойное ѹживане,
тако власное дѣднцтво его, подал и в то его мл. ѹвѣзал. [ѹко ж та тоѣ
доброволное сознание возного, до ведомости своеѣ ѹрадовое принявши, до книг
кгородских вѣницкихъ записати казал. С которых и сѣсь выпис под мою печатью
ѣсть выдан. Писан ѹ Веници.

Печатка

[Гр]егор[еи Баи]буза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскийи

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 53.
Засвідчена копія.

Пересту:

A. 1605 d. 6 aprilis. Intromissia w Holowaczowce [...] p. podkomorze° [...].
Intromissya pana Piasoczynskiego do Holowaczowiec, w woiewodstwie
brasławskim leżących. Anno 1605 d. 6 aprilis. In c(ast)ro vinnicen(si).

Там само. Арк. 53 зв.

¹ МНОЮ

1605 р., квітня 15. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду брацлавському підкомореві і королівському секретареві Лавринові Пісочинському в справі за скаргою зем'янина Подільського воєводства Прокопа Вітковського про неповернення підданих, які втекли з села Гулів того ж воєводства до міста Жорнищ

Валенътии Александр Калиновъскии, староста брацлавскии, вѣнницкии и звиногородскии

Урожомѹ его мл. п̄ну Лаврину Песочинскомѹ, подкоморомѹ брацлавскомѹ, секретарѹ короля его мл.

Зо всѣх добръ в. м. лежачих и рѹхомых звирхънностью его кр. мл. а влаздою урядѹ моего староства вѣнницкого приказѹю, абы в̄ша мл. передо мною самым албо сѹдом моим кгродским на рочькох кгродских вѣнницкихъ, которые в рокѹ теперешнемъ тисеча шестсотном пятом мсца мая семогонадцет д̄на припадѹт и сѹжоны бѹдѹт, кѹ правѹ самѹ обличьне и завите сталь на жалобѹ и правное попиране уроженого п̄на Прокопа Витковъского, земенина воєводства Подольского, котории в. м. сим позвом моим позывает ѿ то, ижъ року прошлого тисеча шестсот третего подданые его кр. мл. з державы его з села Гѹлюв, ѹ воєводстве Подольском лежачого, на има Наѹмъ Гѹль, Васил атаман, Иван, Кѹрило, Ѡстапъ сыны Наѹмовы, з жонами, з детми, с конми, з быдломъ и з немалою маетностью своєю прочъ поѹтекавъши, и¹ там за в. млтю в маетности в. м., в месте Жорнвицахъ, ѹ воєводстве Брацлавском кгрѹнтном лежачое², ѿсели. Которых то подданных, звыш менованных, в. м., до тое маетност[и с]воее принявъши, и¹ нинешньому поводови их выдати не хочете. [Гѹко] ж тых подданных кождого з них зособна повод противько в. м. шацѹет [по п]етисот гривен грошеи полских. Прото абы в. м. на рокѹ, звыш менов[аном, с]ам стал и на то все, што в. м. ширеи словъне правъно ѿказано [и ѿбясне]но бѹдет, ѿтповедалъ и во всем се наконец ѹсправедливилъ. Писанъ ѹ В]ѣниц[и] рокѹ тисеча шестьсотного пятого мсца априля [пет]огонадцат д̄на.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 54.
Незасвідчена копія.

Перести:

Року **АХЕ** мсц. августа **ГГ** [д̄на]. З розеиму [...] и ѿтсужон, декрет ест в протукуле.

Повод позваного здал на ѹпад. Арест. Ѡтсужон.

Powod przez p. Domaiowskie^o, a pozwany przez p. Podhaieckie^o rozeimuią rok terazniejszy dō roczkow blisko przyszłych winickich, ktore po tych napierwiey sądzone będą. Y maią miec obie stronie rok taki, yako y dopiero miec mieli, nie ublizaiąc [...] obiema storonom przypozwu. W. Damayowski.
Леонтѣи Подгаецкии.

По р. Piasoczynskie° do Zorwyszcz (!) oth р. Witkowskie° o zbiegi.
Piasoczynski cu[m] Witkowski. O zbiegi ze wsi Uhłow (!) do Zorniszcz
pozew. 1605 d. 15 aprilis. Dat(um) w Winnicy.

Там само. Арк. 54 зв.

¹ и зайве. ² лежачом

№ 440

1605 р., квітня 28. Вінниця. –

Позов Вінницького земського суду краківському каштелянові, черкаському, канівському, білоцерківському і богуславському старості кн. Янушові Острозькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про шкоди, завдані панському дворові і підданам Кам'яногірського маєтку підданими з Пиківського маєтку і міщанами з Черкаського, Канівського, Білоцерківського і Богуславського староств

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 55–56.
Оригінал. Тут ідеться про виклик позовом на роки, які мали розпочатися наступного дня після свята Святої Трійці. Документ ідентичний документу № 427.

Переста:

Anno 1605 d. 28 aprilis]. Pozew ziemski winnicki na roki o s(więtey) Troic[y]
o zboze kamienohorskie prze(c)iw р. krakowskiemu Piasoczynskich.

Там само. Арк. 56 зв.

№ 441

1605 р., травня 20. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою обивателя Подільського воєводства Андрія Петриковського про неповернення підданих, які втекли з сіл Маркушів і Морозівки того ж воєводства до міста Жорнищ, маєтку брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського

Выпис с книг кгородских воєводства Браславског(о) вѣнничких

Лѣта Божог(о) нароженя тисеча шестсот пятаго мсца мая двадцатог(о)
дѣна

На рочках кгр[одс]ких веницких, которые в рокѹ теперешнем мсца маа семоз(о)надцат днѹ припали [и су]жоны были, перед нами, Иваном, речоным Богѹшем, Дешковским, подстаростим, а М[и]хаилом Ласкомѹ, судѹю, вриадниками кгродскими вѣницкими, кгда се приточила справа [за] позвоом межи шляхетным пноом Андрѣемъ Петриковским, поводом, з одное, а ѹрожомым [еэ(о) мл.] пноом Лавриномъ Пасочинским, подкоморим браславским, секретаром короля его мл., позван[ым, з] дрѹгое стороны, в которой справе повод сам, бѹдѹчи очевисто ѹ сѹдѹ, и через ѹмоцованого своего пна Гна Ленског(о) по приволаню стороны позваное черезъ возног(о) до права поднес позов на позваног(о), выданыи тыми словы:

Валенътыи Александр Калиновский, староста браславский, вѣницкий и звиногородский

ѹрожомомѹ его мл. пнѹ Лавринѹ Пасочинскомѹ, подкоморомѹ воеводства Браславског(о), секретарови его королевское мл.

Зо всѣх добр в. мс., лежачих и рѹхомых, звирхностю его королевское мл. а владзою моею старостинского¹ приказѹю, абы в. мс. передо мною або судом моим кгродским Веницким на рочках кгродских вѣницких, которые в рокѹ теперешнем тисеча шестсот пятом мсца маа семоз(о)надцет днѹ припадѹт и сѹжоны бѹдѹт ѹ дворе его королевское мл. Веницком, очевисте и завите стал на жалобѹ и правное попиране ѹрожомог(о) пна Андрея Петриковског(о), обывателя воеводства Подолского, которые в. мс. сим моим позвоом позываетъ ѱ то, што, деи, в рокѹ прошлом тисеча шестсот втором навеснѣ подданые его власные дедичные з добр его мл. села Маркушов на имя Павел Неделка, Антон Пушиц а Федор Клименко, к томѹ теж и в рокѹ тисеча шестсот третем подданыи² того повода, выш менованог(о), власные дедичные з добр села его мл. Морозовки, ѹ воеводстве Подолском лежачог(о), на имя Лашко, Иван, Глцко, Вавринец Лях, Трѹш, Кѹрилец, Гаврило, Игнат, з жонами, з детми, с конми, з быдлом и зо всими маетностями своими до маетности в. мс. места Жорницѹ збегл[и] и там под в. мс. мешкают, а в. мс. их томѹ поведови видат не хочешъ кѹ кривде и [шк]оде его великом. Которых то подданых, вышъ помененых, кождог(о) з них зособно ш[а]цѹет себе повод противко в. мс. по птисот гривен грошей полских. Прото абы в. мс. на рокѹ помененом стал и на то все, што в. мс. ширеи обяснено бѹдет, правне ѱтповедалъ и [в]о всем сѹ томѹ поведови ѹсправедливил. Писан ѹ Веници рокѹ тисеча шестсот пятого [м]сца априла четвертого днѹ.

А по вычитаню того позвѹ, доведши сторона пово[дов]аа [д]остаточне рокѹ и позвѹ, просила, абы сторона позваная до skutечного ѱповеданѹ декретом притиснена была, ѱбороны всѣ правные вцале // себе заховѹючи. А вмоцованыи стороны позваное панъ Вавринец Юшинский, обличне ѹ судѹ стоачи, кривды помененые не признаваючи и всѣ ѱбороны правные позваномѹ вцале заховавши, поведи[л], иж повод актором належнымъ в той справе быти и еѹ попирает не может, кгда[ы ж тыѹ] добра, с которых ѱ збегу чинит, не ест его, але чие иншие,

абы такю належнос[ть] до них мел, теды без иньших учасников тых добрь ѿ то самъ чинит не может. Отож [п]отреба, абы указал, же то добра ест его властныи, и ѿн сам, а е³ хто иншии, до них на[ле]жит. А иж того не указуе^т и указат не хоче^т, ани се до того берет, теды пр[оси]л волности ѿт належного повода и всее справы. А повод поведил, же права н[а]м[а]етность з собою носит не пов[и]нен ани его показоват на голые слова позваног(о), але власности подданных присегаю ведле констытѹции⁴, в рокѹ семдесат ѿсмомъ ѿ збегих Ѹфаленое, довести ест готовъ; и вже то не новыи такие вымовки позваных, которые завше декретами трибуналскими ѿтинаны бывають, ѿбороны всѣ иншии правныи в моци своеи зоставѹючи. Суд нынешнии кгородскии Виницкии, прихилаючисе до констытѹци⁴, ѿ збегих Ѹфаленое, наидѹе, же повод права показоват не повинен а позваномѹ далеи постѹповат наказуе^т. Ѿт которог(о) декретѹ ѹмоцованыи стороны позваное до сѹдѹ головног(о) трибуналского апелелевал. Суд ему тое апеллации допѹстил и рокѹ за тоєю апеллациею ѿбеком сторонам перед судом головным трибуналским в Люблине на тот час, кгда справы воеводства Брл. порядком инших воеводствъ напервее по дате того декретѹ припадѹт и сужоны будѹт, ѿчевисто кѹ правѹ становитисе зложил и заховал и тот декрет суда своег(о) до книг кгородских вѣницких записати казал. С которых и сес выпис под нашими печатми ест выдан. Писан ѹ Виници.

Печатка

[Гр]егорей Бабуза, писар
Корикговаль с книгами
Копьчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 57–57 зв.
Засвідчена копія.

Регесту:

N(on) spectat ad hocce interesse.

A^o 1605 d. 20 maii. Appellatio miedzy p. Pietrykowski(m), actor(em), a p. podkomorzum braslawskim o [zbie]gy.

Там само. Арк. 58 зв.

¹ старостинскою ² подданыи ³ не ⁴ констытѹции

№ 442

1605 р., травня 20. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою Прокопа Вітковського про неповернення підданих, які втекли з села Гулів Подільського воеводства до міста Жорнищ, маєтку брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського

Выпис с книг кгородских воеводства Браславского вѣницких

Лѣта Бо[жог(о) нароже]на тисеча шестсот пѣтого мѣца мая двадцатог(о) дѣна

На ро[чках] кгр[одск]их [в]ѣницких, которые в рокѣ теперешнем мѣца мая семог(о)надцѣт дѣна припали и сѣ[ж]оны были, перед нами, Иваном, речоным Богѣшем, Дешковским, подстаростим, а Михаилом Л[а]ском, судею, вриадниками кгородскими вѣницкими, кгда се приточила справа [за] позвом межи ѣрононым пѣном Прокопом Витковским, поводом, з одное, а ег(о) млстю пѣно]м Лаврином Песочинским, подкоморим браславским, секретарем его кр. млс[ти], позъваным, з дрѣгое стороны, а то ѡ збегѣ подданные его королевское млсти а державы повода нинешнег(о) власные села Гѣлюв, ѣ воеводств[е] Подолском лежачого, на има ѡ Наѣма Гѣла, Василя Атамана, Ивана, Кѣрила, Ѡстапа ¹-сыны Наѣмовы¹, ѡ жоны, дети и маѣтности их, [а]кобы до имени позваног(о) места Жорницѣ збегти мели, которых подданных повод, ѡшацовавши кождого з нихъ зособна по пѣтисот гривен грѣшеи полских, позваног(о) на рочки нинешние кгородские вѣницкие запозвал, тако ж то ширеи на том позве ест ѡписано и доложено, на рокѣ тѣды нинешнем, за тым позвом припалом, сторона поводаваа через ѣмоцваног(о) своег(о) пѣна Воитеха Домаевског(о) а позваным также через ѣмоцваног(о) своего пѣна Вавринца Юшинског(о) тѣю справѣ под тою ж моцю до рочков кгородских вѣницких, которые по сих напервѣи припадѣт и сѣжоны бѣдѣть, ѡткладают, росписѣют и роземѣют. На которых то рочках, вышеи менованных, суд нинешнии кгородские Вѣницкие за позволенемѣ ѡбеюх сторон рок певныи и завитыи ѡбеюм сторонам без приповзѣ и кѣ далшомѣ постѣпкѣ тое справы складает и заховѣет, ѡднак ничог(о) не ѣближаючи на ѡбѣдвѣ стороне ѡборонам правным, але и ѡвшем на ѡбѣдвѣ стороне вцале себе заховѣючи. Што все дѣла памяти до книг кгородских вѣницких ест записано. С которых и сѣс выпис по[д н]шими печатми ест выдан. Писан ѣ Вѣницы.

Дѣи печатки

Грегореи Баибуза, писар
Корикгова[л]ѣ с кн[игами]
Копѣчи]нѣскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 59. Засвідчена копія.

Перѣста:

[Roz]pis między ur(odzonym) Witkowski[m a] Ławrynem Piasoczynskim [o z]biegle poddani.

Там само. Арк. 59 зв.

¹ -¹сынов Наѣмовых

1605 р., травня 20. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою Анни Войтеховської та її чоловіка Богдана Ободенського як її ж опікуна про наїзд Івана Коцуба Якушинського на їхній будинок в селі Якушинцях та вчинені при цьому шкоди

Выпис с книг гродских воеводства Браславског(о) виницких

Лѣта Божог(о) нарожена тисеча шестсот пятог(о) мсца маа двацьцатог(о) дна

На рочкох кгродских виницких, которые в року теперешнем мсца маа семог(о)надцат дна припали и сѣжоны были, перед нами, Иваном Богушом Дешковским, подстаростим, а Михаилом Ласком, судею, врадниками кгродскими виницкими, кгда се приточила справа за позвом межи ѣрожоным пном Богданом Ободенским, тако опекуном малжонки ег(о), и малжонкою ег(о) пнею Анною Воитеховского, поводами, з одное, а ѣрожоным пном Иваном Коцѣбом Ёкушинским, позваным, з дрѣгое стороны, в которой справе поводеве через ѣмоцваног(о) своег(о) пна Вотеха¹ Калишевског(о) по приволаню через возног(о) стороны позваное до права поднесли позов, на позваног(о) выданы, писаны тыми словы:

Валентии Александер Калиновский, староста браславский, виницкий и звиногородский

ѣрожоному пну Ивану Коцѣбѣ Ёкушинскому

Зо вси² добр вмл., праву инших ѡсобѣ положенем тог(о) позвѣ не ѣближаючи, владностю староства моег(о) виницког(о)³ припасти и сужоны быти мают в року теперешнем тисеча шестсот пятом мсца маа семог(о)надцат дна, ѡбличне и завите стал на жалобу и правное попиране ѣрожоног(о) его млсти пна Богдана Ободенског(о), тако малжонка и опекуна малжонки его, и малжонки ег(о) пнее Анны Воитеховског(о), которые вмс. позывают ѡ то, иж року прошлог(о) тисеча шестсот четвертого мсца ѡктября двадцат ѡсмог(о) дна вша млст сам ѡсобою своею з многими слугами и помочниками своими, в небытности тых поводов нашодши моцно кгвалтом на дом их власныи мешканца их спокоюног(о), в селе Ёкушинцах лежащий, до комор их моцно кгвалтом, в том дому замки поѡдбивавши, взял и кгвалтовне пограбил еси панциров чотыри, купленых по шести копѣ гр. литовских, прилбиц чотыри, купленых по полторы копы гр. литовских, коберцов адчамских два, купленых по двадцати золотых полских, медѣ рѣчку, купленую за шест коп гр. литовских, цѣнѣ розног(о), купленог(о) за пятдесят золотых, котлов два за шест залотых полских, рѣчници чотыри, купленых за шест копѣ гр. литовских, гаковниц две, купленые по пятнадцат золотых полских, порохѣ каменей пят, купленых по три золотых полских, ѡлова каменей три, купленог(о) за полторы копы грошей литовских. И то, деи, все вм., побравѣши и пограбивѣши, // на пожитокѣ свои албо там, где

хотел, обернул и привлашил. У которое кгвалтовное настє на дом повод право волное, на своем мєстцѣ zostавши⁴ себе вцалє, тепєр толко ѿ тот безправныи грабеж сим позвом вмс. позывает. Прето абы вмс. на року помененом стал, поводом ѿ тот грабеж и вину статуювую во всем наконецѣ Ѹсправдливил. Писан Ѹ Вينيци року тисєча шєстсот пятог(о) мєца априла двадцат второг(о) днѧ.

А по поднесєню того позву, доведши повод достаточнє року и всѣ контента позву, просил, абы ку далшому доводѣ припусчон был, ѿбороны и доводы всѣ правныє вцалє себе zostавуючи. Где тут же ѿзвавшисє, пан Воитєх Домаєвский, Ѹмоцованыи позваног(о), поведил, не признаваючи мниманог(о) Ѹчинку, иж пани Ѹбодєнская не может быт належным поводом с тоє причины, же тыє рєчи, которыє менує в позвѣ, были и сут власныє небожчика брата єг(о) рожоног(о)⁵ и по смєрти єг(о) на тепєрєшнєг(о) позваног(о) прирөжоным правом спали, далшиє ѿбороны правныє вцалє себе заховавши. А повод належным себе поводом быти Ѹказовал, кгды ж не ѿ чужиє рєчи, алє ѿ свое позывает, чог(о) и присєгою довести готов, и просил, абы тага ѿборона позваног(о), такò неправнага, на сторону ѿдложона⁶, ѿбордны и доводы правныє вцалє себе заховавши. Суд нинєшнии повода належног(о) наидѣт а позваному далєи поступовати наказѣ. Ут которог(о) декрету Ѹмоцованыи позваног(о) до сѣдѣ головног(о) трибуналског(о) апелєвал. Суд тоє апеллации не допустил. У которөє недопусчєнє апеллации⁷ позваныи на суд свєдчилсє. Суд ѿсвєдчєнє принял. А в далшом поступку Ѹмоцованыи позваног(о), стогачи под ѿбороною своєю и апеллации, также и ѿсвєдчєню, тыє ѿбороны, такò и вышєи, вносил и волности ѿ тоє справы просил, ѿбороны правныє вцалє себе заховавши. А повод поведил, же позваныи тоє ж ѿбороны, которои вжє раз чєрєз декрет ѿдсужоно, дрѣгии раз заживати не може, и просил, абы на сторону ѿдложона была, а позваному ѿдповєдат наказано было. Суд, такò и вышєи, повода належног(о) нашодши, позваному ѿдповєдат наказѣ. Уд которог(о) декрету Ѹмоцованыи позваног(о) до судѣ головног(о) трибуналског(о) апелєвал. Суд тоє апеллации не допустил. У которөє недопусчєнє позваныи на суд свєдчилсє//. Суд ѿсвєдчєнє принял. А позваныи, стогачи при апеллациях и ѿсвєдчєню своем, будѣчи притиснєныи декрєтами, бралсє до присєги, такò пнєє Ѹбодєнское єє власных рєчєи не брал. А повод поведил, же позваныи повинєн водлє позву присєгѣ Ѹчинити, такò тых рєчєи, в позвє мєнованых, не брал и на пожиток свои не ѿбєрнул. А иж позваныи до ѿдводѣ дирєктє не берєт, тєды повод на том грабежѣ водлє позву присєгѣ Ѹчинити готов, до которөє абы, припусчон был, просил, ѿбороны и доводы правныє в моци своєи zostавивши. Суд нинєшнии кгродский Виницкии, бачєчи то, иж позваныи⁸ и с потнєсє⁸ до тоє присєги не берєт, же тых рєчєи, в позвє мєнованых, не грабил, тєды позваному скутєчнє ѿтповєдати наказѣст. Ут которог(о) декрету Ѹмоцованыи позваног(о) до сѣдѣ головног(о) трибуналу Любєлског(о) апелєвал. Суд єму тоє апеллации допустил и рок певныи завитыи за тоєю апеллациєю без припозву на трибунале в Люблинє на тот час, кгды

справи воеводства Браславског(о) напервеи по том декрете припадѹт и таа справа порядком правным з реестру приточитсе, становитисе зложил и заховал и тот декрет суда своєг(о) до книг кгородских вѣницких записати казал. С которых и сєс выпис под нашими печатми ест выдан. Писан ѹ Виници.

Дві печатки

Грегореи Баибуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

НБ ЛНУ, від. рукописних, стародрукованих та рідкісних книг ім. Ф. П. Максименка, рук. 1806 IV, арк. 8–9. Засвідчена копія. Те саме: Там само. Арк. 10–11. Незасвідчена копія.

Регести:

Decreth pana Obodenskie^o z panem Jakuszynskim.

In c(ast)ro vinnice(nsi) d. 12 maii 1605. Jm. p. Bohdan Obodynski akt(or) et Jakuszynski. In causa grabiezy apellacya.

Там само. Арк. 9 зв.

¹ Воитеха ² всих ³ Після цього слова пропущено приказую, абы вмс. на рочках кгородских веницких, которые (Там само. Арк. 11). ⁴ зоставивши ⁷ Мається на увазі брат позваного. ⁶ Далі має бути была. ⁷ апелации ⁸ -⁸ Незрозумілий зворот.

№ 444

1605 р., травня 21. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою Барбари Горської із Сосонова про неповернення підданих, які втекли з села Паликорови Руського воеводства до містечка Жорнищ, маєтку брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського

Выпис с книг кгородских воеводства Браславског(о) вѣницких

Лѣта Божог(о) нароженя тисеча шестсоть пѣтог(о) мсца мая двадцѣть першого дѣна

На рочкох кгородских [вѣниц]ких, которые в рокѹ теперешнем тисеча шестсот пѣтог(о) мсца мая сегонадцѣт дѣна при[пал]и и сѹжоны были, перед нами, Иваном, речоным Богѹшом, Дешковским, подстаростим, а Михаил[о]м Ласком, судєю, вѣадниками сѹдовыми кгородскими виницкими, кгда се приточила спра[в]а за позвом межи ѹрожоною пнєю Барбарою Кгорскою, поводом, з одноє, а ѹрожоным ег(о) млю пном Лаврином Песочиньским, подкоморим браславским,

позванныи, з дръгое стороны, в которои справе повод через Ѹмоцованог(о) п̄на Мартина Воистембского, давши сторонѸ позванѸю до права через возног(о) приволат, по ¹которог(о) приволаиа¹ поднес позовъ, на позваног(о) выданыи, тыми словы:

Валентии Александер Калиновскии, староста brasлавскии, вѣницкии и звиногородскии

ѸрожомѸ его мл. п̄ну Лаврину ПесочинскомѸ, подкоморомѸ воеводства Brasлавског(о), секретарови его королевское мл.

З вирхности его королевское мл. а владзою моею старостинскою приказѸю, абы в. мс. передо мною албо судом моим кгородским Вѣницким на рочках кгородских виницких, которые в рокѸ теперешнем тисеча шестсот пятом мсца маа семогонадцат д̄ня припадѸт и сѸжоны бѸдѸт Ѹ дворе его королевское мл. Вѣничком, ѡчевисте и завите сталь на жалобѸ и правное попиране Ѹрожоме п̄не Барбары Кгорское зъ Сосонова, зошлого п̄на Воитеха Кгорского малжонки позосталои, котораа в. мс. сим моим позвом позывает ѡ то, иж, деи, в̄ша мл. подданых еѸ власных дедичных выдати не хочешъ, то *ест* меновите Романка, Лавриша брата его а Матфѣа Нестеренати, з жонами, з детми, с конми, з быдлом и зо всими маетностями з маетности еѸ млсти села Паликровы, Ѹ воеводстве РѸском лежачого, до имени в. мс. местечка Жорницъ, тут, Ѹ воеводстве Brasлавском, лежачог(о), в рокѸ прошломъ тисеча шестсот третем збеглых и там под в. мс. на тот час тепер мешкаючи². Которых то подданых збегов своих п̄ни Кгорская шацѸет себе водлуг права кождого з них зособна по п̄тисот гривен грешей³ полских. [В] чом абы в̄ша мл., перед судом кгородским Вѣницким ставши, во всем ся наконец се Ѹсправедливил. Писан Ѹ Виници рокѸ тисеча шестсот пятог(о) мсца априла четвертого д̄ня.

А по вычитаню тог(о) позвѸ, доведши повод достаточне рокѸ и позвѸ, просил, абы се позваныи на позов справовал. А Ѹмоцованыи стороны позваное пан Иван [А]кѸшинскии, не признаваючи менованых подданых, поведил, иж перед тым малжонк стороны поводовы чинил ѡ хлопы с тоѸ маетности, иако дедичъ, чог(о) и декретом сѸ[дов]ьм довел, а тепер жона ег(о), вдовою бѸдѸчи, неналежне с тоѸ маетности ѡ т[ыѸ] мниманыи збегии чинит *хочет*, бо *если* за ѡтправою иакою себе тые добра належати розѸмеем, теды без дедичов ѡ хлопы и ѡ дедичные, и крѸнтовые кривды чинити, и иако ничог(о) крѸнтового(о) выбрати, // такъ и стратити без них ничог(о) не может. Просил теды позваныи, абы ѡд тоѸ справы и ѡд повода неналежног(о) волным Ѹчинень был, ѡбороны иншиѸ и доводы вшелакиѸ правныи в моци себе заховавши. А Ѹмоцованыи стороны поводовое поведил, же [право не пов]инен на маетность з собою носит ани ег(о) показоват на голые слова позваного, але власнос[ти подда]ных присегою ведле констыгѸции, в рокѸ семдес[ят ѡ]смом ѡ збегих Ѹхвален[о]Ѹ, дове[сти ест] готов; и *вже* то не новые такие вымовки поз[ваных], которые завше декретами [трибу]налскими ѡттинаны бывають, ѡбороны в[сѸ] иншиѸ правные в моцы своѸи з[о]с[таву]ючи. Суд нинешнии кгородскии Виницкии стороне

пов[од]овои титул права на ма[є]т[ност] свою, с которое ѿ тые збєги, в позве менованые, чинит, ѱказати нак[азал. Кото]роз(о) декретѹ сторона поводава до сѹдѹ головног(о) трибѹналѹ Лю[белског(о) апеле]вала. Суд *ei* тоє апеллации допѹстил и рокѹ за тоєю апеллациєю [перед судом голо]вными трибѹналским в Люблине на тот час, кгда спр[а]вы воеводства Б[рл. порядком] инших воеводствѹ напервєи по дате тог(о) декретѹ припадѹт и сѹжо[ны бѹдѹт], ѿбєюмѹ странам ѿчевисто кѹ правѹ становитисє зложил и зах[овал и тот] декрет сѹда своег(о) до книг кгородских виницких записати казал. С которых [и сєс] выпис под нашими печатми *єст* выдан. Писан ѹ Виници.

Печатка

Грегорєи Бабуза, писар
Корикговаль с книгами
Копьчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 60–60 зв.
Засвідчена копія.

Петєста:

A° 1605 d. 21 maii. Appellatia z grodu winickie° miedzy pania Barbarą Gurską, actorem, a panem podkomorzim brasławskim. O zbiegi.

Там само. Арк. 61 зв.

¹⁻ ⁻¹ которои приволаю ² мешкаючих ³ грошеи

№ 445

1605 р., травня 21. Вінниця. –

Зізнання возного єнерала Брацлавського воеводства Миколая Ясликовського перед Вінницьким гродським урядом про те, що він увіткнув позов Вінницького земського суду у ворота Пиківського замку, маєтку краківського каштеляна кн. Януша Острозького, у справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про невідшкодування збитків, завданих під час наїзду на Кам'яногірський маєток

Выпис с книг кгородских воеводства Браславског(о) вѹницких

Лѹта Божого̄ нарожена тисєча шєстсот пятог(о) мєца маѹ двадцать первог(о) днѹ

На вриде его королевское̄ мл. кгородском Вѹницком передо мною, Иваном, речоным Богушем, Дешковским, подстаростим кгородским веницким, постановившисѹ ѿчевисто, возный єнерал воеводства Браславского̄ шляхєтными Миколаи Гѹсликовскии, ку записованю до книг тыми словы сознал, иж, деи,

рокѹ прошлого тисеча шестьсотъ четвертого мѣца ноября десятого д̄ня ѹткнул есми позов земскии веничкии ѹ ворота замкѹ Пыковског(о), писаныи по его мл. к̄нжти Г̄нуша Ѳстрозкого, кашгаланна краковског(о), в жалобе его мл. п̄на Лаврена Писочинского, подкоморого браславского, короля его млсти секретара, ѱ квалтовное и безъправное пожатѣ и побране збожѣа самого его мл. п̄на подкоморого браславского и подданных его млсти каменогорских на кгрунте Каменогорском, такъ теж и ѱ вины статутовые за першое иестанѣ его мл. п̄на краковског(о) перед сѹдом земским В̄ницким. Которыи позов ѹткнувши, ѱповѣдил, деи, есми ѹрядникови тамошнему пыковскому п̄ну Мартину Рамѹлтѹ. А дрѹгии такии же позовѹ при стороне поводовой оставил, деи, есми. За которыи позовы и рокѹ ку правѹ ѱбеюм сторонам становитисѣ зложил, деи, есми быт на роких¹ пришлых земских в̄ницких ѱ Трех Кролах в рокѹ нинешнем тисеча шестсот пѣтом. А так ѣ, врад, тоѣ ѱчевистое сознаѣ возног(о) до ведомости своеи принявши, до книг кгородских в̄ницких записати казал. С которых и сѣс выпис под моею печатю ест выдан. Писан ѹ В̄ници.

Печатка

Грегореи Бабуза, писар
Корикговал с книгами
Копчинѹскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 П, арк. 62. Засвідчена копія.

Регести:

Nie sądzono za seimem. Z 1605 d. 21 maja.

Положенѣ позову у Пыкове в року $\overline{\text{ДХД}}$ на роки земьскиѣ Трекролскиѣ, в року $\overline{\text{ДХД}}$ (!) припадаючѣ, по п̄на краковског(о) ѱд п̄на подкоморог(о) браславског(о) ѱ побране збожѣа.

Rel(ac)ya położenia pozwu od p. Piasoczynskiego po x(ię)cia Janusz(a) Zbaraskiego o pokoszenie łąk kamienohorskich. 1605 d. 21 maj. W grodzie winnickim.

Там само. Арк. 62 зв.

¹ роках

№ 446

1605 р., червня 8. Вінниця. –

Декрет Вінницького земського суду в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про шкоди, завдані панському дворові і підданам Кам'яногірського маєтку підданими з Пиківського

маєтку краківського каштеляна, черкаського, канівського, білоцерківського і богуславського старости кн. Януша Острозького та міщанами з Черкаського, Канівського, Білоцерківського і Богуславського старост

Выпис с книг земских вѣницькихъ

Лѣта Бжог(о) нарожена тисеча шестсот пѣтог(о) мѣца июня ѡсмого днѣа

На рокох земских вѣницьких, которые в рокѣ теперешнем на ден Светое Троици римског(о) свѣата припали и назавтрее тог(о) свѣата сѣдовне ѡтправованы были, перед нами, Семеном Ѡбоденским, судею, а Михаилом Ласком, подсѣдком, вриадниками земскими вѣницькими, кгда се приточила справа за позвом межи ѣрожоным ег(о) мл. пном Лаврином Пасочинским, подкоморим brasлавским, короля ег(о) мл. секретарем, поводом, з одное, а пасневелможным его мл. кнѣжатеи Гднѣшом Ѡстрозским, кашталаном краковским, позваным, з дрѣгое стороны, в которои справе повод через ѣмоцованог(о) своег(о) пна Гдѣа Ленског(о) по приволаню через возног(о) стороны позваное до права поднес позов, на позваного выданыи, тыми словы: [...]¹

Писан ѣ Вѣници рокѣ Бжог(о) нарожена тисеча шестсот пѣтог(о) мѣца априла двадцѣть ѡсмог(о) днѣа.

А по поднесеню тог(о) позвѣ, доведши повод достаточне рокѣ и позвѣ, просил, абы сторона позванаѣ кѣ ѣсправедливеию притиснена была, ѡбороны всѣ вцѣле собе заховѣючи. А ѣмоцованыи позваног(о) ѣрожоныи пан Воитех Домаевскии за моцю зѣполною, до тое справы емѣ даною, чинечи досѣт декретови сеимскомѣ, нестанею стороне поводовои и сѣдови винѣ ведле права заплатил. Прото и суд ѡт тое выны волным позваног(о) ѣчинил. По котором ѣчиненю досѣт тот же ѣмоцованыи позваног(о), заховавши вшелѣакие ѡбороны правные, такѣже тежѣ не признаваючи мниманого ѣчинѣкѣ, просиль, абы сторона поводовоѣа всѣ контента, в позве менованые, показала, а мѣановите, протестацио и ѣвесь процесѣ, в тои справе зачатый, ѡтѣколь можетѣ се показѣть, же таѣа акциѣ неналежна и неслушне поводѣ ѡ тѣю мниманѣю кривдѣ чинить, кгда жѣ еще и самое головное речи не зыскал, што себе все вцѣле позваныи зоставѣет, а тепер толко хоче вѣдѣть контента всѣ, в позве менованые. А поводѣ поведиль, же инших² контента позвѣ выводит не повинен, толко што тои справе земѣскои належать, которые при позве вывел, а инших, которые се при справе выбита менѣють выводить, не естѣ винен, кгда жѣ то тамѣ инѣшаѣа справа ѡсобнаѣа ктродскаѣа была, а тепер земскаѣа кривда ѡсобно зачатаѣа, ѡбороны всѣ правные в моци своеи зоставѣючи. Суд нинешнии земскии Вѣницькии наидѣе, же инших² контента позвѣ, ѡкром, што до справы // належали, повод выводит не повинен, а стороне позванои далеи поступоват наказѣет. Ѡт которог(о) декретѣ ѣмоцованыи стороны позваное до сѣдѣ головног(о) трибуналу Любелског(о) апелевал. Суд ему тое апелѣаии допустил и рокѣ за тоею апелѣаациею перед сѣдом головным трибуналским в Люблине на тот час, кгда справы воеводства Brasлавског(о) порядком инших воеводствѣ напервее по дѣте сег(о) декрету

припадѣт и сѣжоны будѣтъ, ѡбеюм сторонам кѣ правѣ становитисе без припозвѣ зложил и заховал и тот декрет сѣда своез(о) до книг земских вѣницких записати казал. С которых и сѣс выпис под нашими печатми ест выдан. Писан ѡ Вѣници.

Печатка

Михаило Ласко, подсудокъ
Иван Микѣлинский, писар
С книгами корыкговал
Стефан Колчицкий

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 63–65.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4107 II, арк. 2–4. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Пересту:

А° 1605 d. 8 junii. Decret ziem(ski) winicki. Appellatia p. krakowskie°,
pозwane° z terminu wtore° o pobranie zboza kamionohorskiego.

Piasoczynski z Januszem х(іе)ciem Ostroskim, kasztelanem krakowskim, z
ziemstwa winnickiego.

Там само. Спр. 4051 II, арк. 67 зв.

¹ Наведений далі документ ідентичний документам № 421, 427 і 440. ² іншіше

№ 447

1605 р., червня 8. Вінниця. –

Декрет Вінницького земського суду в справі за скаргою вінницького земського судді Семена Ободенського про невиконання Анною Ходкевичівною княжною Корецькою та її чоловіком і опікуном волинськом воєводитичем кн. Яхимом Корецьким трибунальського декрету стосовно необхідності поділу Кальницького мастку між останніми і позивачем, за яким позивачеві має відійти третя частина, та про невідшкодування збитків, заподіяних в цій частині

Выпис с книг земских вѣницких

Лѣта Божого нарожена тисеча шестсот пятого мсца июня ѡсмог(о) дна

На рокох земских вѣницких, которые в рокѣ теперешнемъ на ден Светое
Троици рымского свята припали и на завтрее того свята сѣдовне ѡтправованы
были, перед нами, ѡлексѣем Дяковъским, сѣбделекгатом на мѣстце ѡрожного
пна Семена Ободенъского, сѣди земского вѣницкого, для sprawy нинѣшнее,
котораа се его дотычет, засажонымъ, а Михаилом Ласком, подсѣдком земским
вѣницким, кгда се приточила справа за позвомъ межи ѡрожоным Семеном
Ободенъским, сѣдею земскимъ вѣницкимъ, поводом, з одное, а велможною ее

мл. п̄нею Ан̄ною Хоткевичовною кн̄жною Корецкою и малжонком, опекуномъ ее мл. кн̄жемъ Г̄химомъ Корецкимъ, яко позваннымъ¹, з другоє стороны, в которой справе повод через прокуратора своего п̄на Г̄на Ленского по приволаю через возного стороны позваное до права поднес позов на позванных, выданы тыми словы:

Жикгимонт Трети, з ласки Божое корол полскии etc.

Велможнои п̄неи Ан̄не Ходкевичовне кн̄жне Г̄химовои Корецкою, яко дедичьце, и малжонкови, опекунови верности твоеи кн̄жти Г̄химѸ КорецкомѸ, воеводичѸ волынскомѸ.

Приказуем, абы верность в̄ша перед судомъ нашим земским Веницким на роках судовых земских в̄ницких, которые в рокѸ теперешнемъ тисеча шестсот пятомъ на завтрее светои Троици рымского свата припадѸт и сѸжоны быти мают, обличне и завите стали на жалобѸ и правное попиране Ѹрожного Семена Ободенского, сѸди нашого земского браславского, которыи верност в̄шѸ по декрете сѸдѸ головного трибуналского, в року прошлом тисеча шестсот четвртомъ на воеводстве Киевскомъ межи тым поводом а вами позванными Ѹчиненоз(о), которыи по присезе твоеи, кн̄жно Корецкаа, сѸд головныи трибуналскии, тебе волнѸю на тот час ѿт кгвалтовного выбита Ѹчинивши, ѿ ровныи розделокѸ целѸю акцию до чиненна заховал в справе ѿ кгвалтовное выбите з третее части поводовой з кгрѸнтѸ калницкого, затым и ѿ шкоды правные вщатои, заданои и до того стопниа кончонои, позывает и припозывает ѿ то, иж ты, почавши есче ѿт рокѸ тисеча // шестсотного аж и до сего часѸ, болшеи людеи, кгрѸнтов, пол, сеножатеи, дѸбровѸ, лесовѸ, ставов, пасек и вшеллаких инших пожитковѸ в том имену КалникѸ, нижли на част твою приходит, забрала еси и на себе держишѸ и ѸживаешѸ, а с поводомъ ровного дѸлу Ѹчинити не хочешѸ кѸ кривде и шкоде его, которых ѿн быти затым меним пат тисечеи копѸ грошеи литовских. Прето вас поводѸ позывает ѿ тот ровныи розделокѸ в том имену КалникѸ и ѿ шкоды менованые, абысте на помененом рокѸ стали, декретови сѸдѸ земского, кгда тот роздѸлок межи вами присѸжон и шкоды на верности вашои поводови всказаны, и то, што бы водлуг права посполитого належало и справа нинешаа потребовала, постѸплено бѸдет, прислухали и, если справа належати бѸдет, ѿтповедали. Писан Ѹ Веници року тисеча шестсот пятого мсца апреля двадцат второго д̄на.

А по поднесеню того позвѸ доведши повод рокѸ и всѸ контента позвѸ достаточне выведши, просил, абы сторона позванаа до скѸточного Ѹсправедливленна декретомъ притиснена была, ѿбороны вшеллакие правные вцале заховуючи. А Ѹмоцованыи позванных Ѹрожоныи Воитех Домаевськии, заховавши вшеллакие ѿбороны правные такѸ противко поводови, яко тежѸ и поводови², такѸже тежѸ и неналежности самое справы, поведил, же ест злое положенье позвѸ, кгда ж возныи ззнаваешѸ ѿчевисто, же в ГѸбине, названои³ Ѽлшанице, на власнои маетности позванных позов положил, котораа маетност далеко ѿт Калника не належит, а право Ѹчит, же тамѸ позвы мают быт кладены, ѿткол

се кривда деет, поготовѹ ѿ розделокъ там мел положит, где себе меним третюю част мети. А што сторона поводовая поведает, же не хоче своих добръ ѿнеровать презысками, теды то так декларовал, же самъ позовъ сведчит, же тылко ѿ розделокъ третей части повод позывае, признаваючи позванным две части, теды ѿтол такса ани презыск не могут быти, але тылко, чого се не признавасть, розделокъ, слушне теды на тых же добрах мел быт позов положоный. С тых теды причин просил волности позовъ // и самое речи. А повод добре положене позовъ выводил, кды ж таа маетност в тѹтошнем повесте лежит а зо всех добръ ест позвана, до того, же першии почиток ѿ тѹю ж маетност на ⁴тѹю ж⁴ добрах зашол и вси поэвы там складаны были, против чому сторона никгды не мовила, тепер теж слушне на тых же добрах позовъ положон ест, ѿбороны вшелакие правные вцале заховавши. Сѹд нинешнии земскии Вѣницкии наидѹет доброе положене позовъ а стороне позвано⁵ далеи поступоват наказуе. Ѳт которого декрету сторона позванаа до сѹдѹ головного трибуналу Любелского апелевала. Сѹд, бачачи то, иж ѿ рокъ толко идет, тое апелации ведле права не допѹстил. Ѳ которое недопѹщене тоеи апелации сторона позванаа на сѹд сведчилася. Сѹд сведчене принал. А в далшомъ постѹпкѹ ѹмоцованыи стороны позваное, стоачи моцно при апелации и ѿсветченю своем, бѹдѹчи примѹшонны декретом, поведил, же на такии позовъ неприядныи не повинен ѿтповедит, албовем тыи позовомъ позывае ѿ шкоды ѿкиес и ѿ розделокъ, не ведач теды, ѿ што се справоват, але если хоче сторона, нехаи порядне позове албо се теж декларѹе, при чом стоит, если при шькодах чили теж при кгрѹнѹте, ѿ которыи до розделкѹ позывае, кды ж в таковые поэвы такса быт кладена не мае. С тых теды причин просил волности ѿт рокѹ и речи иншиє, вшелакие доводы и ѿбороны вцале себе заховавши. А повод поведил, же позов ест добрыи, бо, ѿ розделокъ позываючи, шкоды заразом, которые маеъ за невыделенъем и неѹживанъемъ тое маетности через сторонѹ позванѹю, повод шацѹет, бо коли бы таксы в поэве не было, не мела бы се позвана чого ѿбават, а за каждым ѹпорнымъ поступком шкоды завше походат, ѿбороны иншиє вшелакие правные вцале себе заховѹючи. Сѹд земскии Веницкии, добрыи позов ѹзнавши, стороне позванои // ѿтповедат наказѹет. Ѳт которого декрету сторона позванаа до сѹдѹ головного трибуналѹ Любелского апелевала. Сѹд еи тое апелации, ѿко ѿтбианаа позовѹ, ведле права не допѹстил. Ѳ што се позванаа на сѹд сведчила. Сѹд ѿсведченъе приналъ. А в ѿтповеданю ѹмоцованыи стороны позваное, стоачи при апелации и ѿсведченю своем, бѹдѹчи примѹшонны декретомъ, поведил, же таа справа неналежна, а сам повод абовем, не бѹдѹчи никгды в держаню быт добръ, не маючи жадное посесии⁷, позывае ѿ розделокъ, але если же сторона меним себе ѿкое право мет до тых добръ, нехаи директе позове ѿ посаденъе кгрѹнѹтовѹ, кды ж тепер не толко мниманыи повод, але и инъша ѿсоба жадное не маеъ посесыи⁶ в тых добрах, ѿкромъ стороны позваное, а хто в посесѹи⁷, то ест ѹв ѹживаню, не ест, теды теж ѿ розделокъ не може чинить, иншиє ѿбороны вцале себе заховавши, ничего себе не ѿпѹщаючи. А повод

належним се быт и справѹ нинешнѹю выводилъ, кгда ж если в посесии⁶ за выбитемъ през позваног(о) тых добръ не был, теды сторона позванаа, ѹходячи выбита, привнесла, же не выбиала с тое третее части повода, але и тое третее части, тако нерозделное и сполное маестности, ѹживала и тым способом ѹчасництво поводови тое третее части признала, ѿ чим и декретом трибуналским ѿ розделок тое маестности поводови до чинена дорога зоставлена ест, за которым тепер повод справѹ нинешнюю ѿ розделокъ слушне и належне зачал. Просил теды повод, абы тые ѿбороны стороны позваное, тако неправные, на сторонѹ ѿтложоны были, а сторона позванаа до тог(о) розделкѹ примѹшона была, ѿбороны иншиє правные вшелакие вцале себе заховаючи. Сѹд нинешнии земскии Веницкии стороне позваном скѹтечне ѿтповедаѹ наказуе. Ѿт которого декретѹ сторона позванаа до сѹдѹ головного трибуналѹ Любелского апелевала. Сѹд еи тое апеллации допѹстил и рокъ за тоєю апеллациєю ѿбеюм сторонамъ перед сѹдом головным трибуналским в Люблине на том // час, кгда справы воеводства Браславского порядком инших воеводствъ напервее по дате сего декрету припадѹт и сѹжоны бѹдѹт, ѿчевисто кѹ правѹ становитисе зложил и заховал и тот декрет сѹда своего до книг земских веницких записати казал. С которых и сес випис под нашими печатми ест выдан. Писан ѹ Веницы.

Дві печатки

Иван Микѹлинскии, писар
С книгами корыкговал
Стефан Кголчицкии

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki arabskie, teka 116, plik 1, s. 1–5.
Засвідчена копія. Те саме: Ibidem. S. 13–16. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Регести:

Apellatia z Obodenskim sendzią ziemskim winnickim [...].
In judi(cii)s terr(estri)bus winnicen(s)ibus. A° 1605 d. 8 junij.

Ibidem. S. 8.

¹ позваными   ² Має бути позваному.   ³ названом   ⁴ тых же   ⁵ позваном
⁶ посесии   ⁷ посесѹи

№ 448

1605 р., червня 30. Краків. –

Зізнання Івана Кропивницького перед коронною канцелярією про те, що він уповноважив своїх брата Олександра і вітчима Михайла Келдзерського представляти його інтереси в коронному трибуналі в різних справах, зокрема

в справі, що стосується коронного крайчого, белзького, корсунського і чигиринського старости Яна Даниловича

Умоцоване од Кропивницького брату и отчимови ег(о) на трибуналъ

Жикгимонт Третии, Божю млстю корол польскии etc.

ОзнаимѸем тым листом нашим, комѸ то вѸдати належит, ижъ, ставшы очевисто перед нами и Ѹ книг канцеларьи нашео коронное, шляхетными Иванъ Кропивницькии тавне и доброволне зозналь, ижъ моць зѸполньѸю на зыскъ и стратѸ въ справахъ своихъ, на трибунале Любелскомъ в рокѸ нинешньемъ прыпадаючыхъ, противъ всѸм и кождомѸ зособна адверсаром або противником своим, а меновите против ѸрожомѸ Гднови Даниловичови, краичомѸ коронномѸ, белзкомѸ, корсунскомѸ и чигиринскомѸ нашомѸ старосте даль // и тым тавным и добровольным теперешним зознанемъ своим даеть и злецаеть братѸ своемѸ рожомѸ шляхетным Алехандрови КропивницкомѸ и Михаилови КелдзерскомѸ, отчимови своемѸ, на вшеллакие sprawy, на такихколькокъ столних правных будѸчыє. И просил, абы тоє зознанье его до книг канцеларьи нашео вѸписано было. Што водлѸгъ права посполитого и з ласки нашео одержавшы, на болшую вѸрѸ твердость и сведецтво тоє речы под печатю коронною есть выдано. Писан Ѹ Кракове рокѸ тисеча шестьсот пятого мсца июня трыдцатого дня, панована королевствъ нашихъ польского осмог(о)надцать а шведского дванадцатого рокѸ.

Mattias, ep(iscopus) praemis(iensis),
R. P. vicecancellarius

Справа того ж
Zachariasz Jełowicki,
secret(arz) i pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 204, л. 106–106 об. Оригінал.

№ 449

1605 р., липня 18. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою братів Семена, брацлавського земського судді, і Богдана Ободенських про шкоди, заподіяні в приналежних до міста Іллінців ґрунтах підданими з міста Айсина та інших маєтків краківського каштеляна, володимирського, черкаського, київського, білоцерківського і богуславського старости кн. Януша Острозького

Выпис с книг справ головныхъ трибуналскихъ воеводства Волынского(о)

ЛѸта Божого нароженя тисеча шестсот пятого мсца июля осмогонадцат
дня

Перед нами, депѸтаты сѸдѸ головного трибуналѸ Любелского, на рокѸ теперешнии вышєи менованыи, зо всих воеводствъ Короны Полскоє обраными и высажоными, кгда приточилася справа з реєстрѸ сѸдового межи Ѹрожоными

пны Семеном, судьею земским браславским, а Богданом Ободенскими, поводами, з одное, а насневелможным его млстю кнжатеи Гдншом Острозским, каштеланом краковским, володымерским, черкасским, каневским, белоцерковским и богуславским старостою, позваным, з дрѹгое стороны, за апелациею от декретѹ сѹдѹ кгородского Виницького з рочков, которые были сѹжоны в рокѹ теперешнем шестсоть пятом мсца мая двадцатого дна, выточною, о то, иж рокѹ прошлого тисеча шестсот четвертого мсца декабря двадцат второг(о) дна позваныи его млтѹ пан краковскии, не контентѹчиси правом посполитым, наславиши моцью, квалтом слѹгѹ своих розных, также и подданных своих з места Аисина и инших маестности своих до колкосот чоловѹка, с конми, з возами и пешо на власныи кгрѹнт преречонных поводов дедичныи, до места их Илинецъ здавна приналежащи, а дѹбровѹ Татарскѹю, тамъ же через тых слѹгѹ и подданных своих в тои дѹброви над речкою Нелыною, привезши готовые дома и зараз колко домов поставивши, слободѹ людми осажати почал и тых кгрѹнтов и ѹрочищъ такъ с преречоное дѹбровы Татарское около речки Нелынки, тако и з долины низиное, также и з Немилки // Сухое и при них околичне з дѹбров, лесов, пол, сеножатеи, ставов, пасек и всих их пожитков звышъ менованых поводовъ с покоиног(о) держаниа и ѹживаниа квалтовне и безправе выбил, в чом себе поводе, шкоды поменивши пят тисечеи копѹ грѹшеи литовских, кгрѹнтѹ не тыкаючи, его млсти пна краковского на рочки, вышеи писаные, позвом листовным кгда запозвали, где ѹ сѹдѹ менованог(о) стороны, о бедве ставъши, о неналежности форѹмъ контровертовали. С которых контроверсыи сѹдѹ он кгородскии Виницькии, добре вырозѹмевши, прихилаючи до права посполитого, форѹм належныи ѹ сѹдѹ своего ѹзнавъши, стороне позванои далеи постѹповати наказал. А позваныи, не примѹючи того декретѹ, до трыбѹналѹ апелеваль. Сѹдѹ он, тое апелации допѹстивши, рокѹ на термине воеводства Волынског(о), Киевского албо Браславского, которое з них напервеи кѹ сѹженю бы припало, обею сторонам становитиси зложил и назначил, тако о томъ декретѹ апелации менованое ширии в себе светчит. На рокѹ тогды нинешним, за тою апелациею припалом, постановившиси ѹ сѹдѹ нинешнего, обоа сторона, поводе сами очевисте, а от позваного его млст. пна краковского ѹмоцованыи его млтѹ пан Гдн Шостовицькии за моцью зѹплною в тои справе расправѹ правнѹю мели и контроверсые свое, в кгороде Виницьком выточные, перед сѹдом нинешным повтарали и обясняли, повод о ѹтверженье а позваныи о скасоване того декретѹ кгородского виницького просили. Сѹдѹ нинешнии головныи // трыбѹналскии декрет кгородскии виницькии ѹтвержаеъ и отповедати наказеъ. А в одповеданю сѹдѹ нинешнии, видечи то, иж сам повод беретси на инквизицью, которое емѹ сѹдѹ позволяет, до которое инквизицьи придаеъ сѹдѹ ѹрад кгородскии Виницькии, которыи сторона поводава звести маеъ от даты тог(о) декретѹ за недел шест. А по выведеню инквизицьи сѹдѹ нинешнии заховѹет рокѹ межи воеводствы Киевским, Волынским и

Браславским, которое с тых напервси сѹжоно бѹдет. И то все для памяти до книг головных трибунальских ест записано и сес выпис есть выдан. Писан в Люблине.

Печатка

Jan Łukowski, deput(at)
w(oiewodztw)a krakowskiego
Mikołaj Kowalewski, miecznik
sieradzki, deput(at) sandomierski

Jakub Lyszakowski, deput(at)
w(oiewodztw)a wolinskiego
Fedor Szaskewyc,
deputat braslawsky
Корыкговаль Грузевич

APK, zesp. Archiwum Sanguszków, teki arabskie, teka 130, plik 16, s. 5–7.
Засвідчена копія.

№ 450

1605 р., серпня 2. Кунів. –

Лист брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського Леонтієві Подгаєцькому і Янові Ленському з уповноваженням їх представляти його як відповідача інтереси на рочках Вінницького гродського суду в справі за скаргою Прокопа Вітковського про неповернення підданих, які втекли з села Гулів Подільського воєводства до маєтку Жорнищ

Лаврын Писочинский, подкоморий браславский, секретар короля его м̄лсти секретар

Ўзнаимую тым моим ѹмоцованым листомъ, иж припадает ми справа на рочкох кгородских вѣнничких, м̄сца августа девятого д̄ня в року нынешнемъ шестсот пятом припадающих, с п̄ном Прокопъмъ¹ Витковским за розеимом зъ рочков недавно [п]рошлых м̄сца маа сегонадцат д̄ня судитиса зачатых, а то таковы ѱ зб[е]глые подданые его королевское м̄лсти а державы его зъ села Гулев, ѹ воев[о]дстве Подолском лежачого, на имя ѱ Наѹма Гуля, ѱ Василя Атамана, Ивана, ѱ Курила, ѱ Остапа² сыны Наѹмовы², ѱ жоны, дети и маєтности их, таковы до маєтности моеѹ Жорницское збегчи мели. Ино иж та сам на тые рочки прибыти не могу, тогда злецаю и тым ѹмоцованым листом моим даю моѹ зѹполнѹю приателем моим п̄ну Леонтею Подгаєцькому а п̄ну Г̄ну Ленскому в той справе с п̄ном Прокопом Витковским росправу правцю мети, приимуючи ѱт их м̄л. во всем в той справе зыскъ и страту. И на том дал тот мои ѹмоцованыи лист с печатю и с подписом рѹки моеѹ власное. Писан в Куневе року ДХЕ м̄сца августа В д̄ня.

Печатка

Лаврин Песочинский,
подкоморий браславский,
рукою властною

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 79.
Оригінал.

Ретести:

Мою до права.

Plenipotencya pana Podhaieckiego od jmci p. Piasoczynskiego do sprawy z jm. p. Witkowskim o zbiegłych poddanych krolewskich z Hulewic (!) do Zorniszcz. 1605 d. 2 aug(usti).

Там само. Арк. 79 зв.

¹Прокопомъ ²-²сынов Наѣмовых

№ 451

1605 р., серпня 13. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою Василя Болбаса Ростоцького про неповернення підданих, які втекли з села Поріччя (Волинського воєводства) до містечка Жорнищ і села Лютарівки, маєтків брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського

Выпис с книг кгородских воєво[д]ства Браславского вѣнник[и]х

Лѣта Божого нарожена тисеча шестсот пѣтог(о) мѣца авгѣста третег(о)надцѣт днѣ

На рочках кгородских вѣнниких, которые в рокѣ тепе[решн]ем мѣца авгѣста девѣтог(о) днѣ припали и [с]ѣжоны были, передо мною, Валентим Александром Калиновским, старостою браслав[ски]м, вѣнниким и звинородским, кгда се приточила справа за позвом межи ѣрожоным пѣном Василемъ Болбаса Ростоцким, поводом, з одное, а ѣрожоным его мл. пѣно[м] Лаврином Писочинским, подкоморим браславским, позваным, з дрѣгое стороны, в которои справе позваныи через ѣмоцованого своег(о) пѣна Леонтег(о) Подгаецкого по приволаюу через возного стороны поводовое до права поднес позов, пысаныи тыми словы:

Валенѣ[ти]и Александер Калиновскии, староста браславскии, вѣнникии и звинородскии

ѣрожономѣ пѣнѣ Лавринѣ Писочинскомѣ, подкоморомѣ браславскомѣ, секретарови его кр. млсти.

Зо всѣх добръ в. мс. лежачих, рѣхомых зв[ир]хностю его королевское мл. а владзою ѣрадѣ моего староства вѣни[цког(о)] приказѣю, абы в. мс. передо мною а в небытности моеи перед сѣд[ом] моим кгородским Вѣнниким ѣ дворе его кр. млсти ѣ Вѣницы на рочках кгородских вѣнниких, которые ¹припасти и сѣжоны

быти мають¹ в рокѣ теперешнем тисеча шестсот пятом мсца авгѣста девятого днѣа, на жалобѣ и правное попиране ѹрожного п̄на Василя Болбаса Ростоцког(о) сам ѡбличне и завите стал и наконець се ѹсправедливил. Которыи на в̄шѣ мл. жалѣет ѡ том, иж, деи, в. мс. подданных его млсти власных дедичныхъ на име Ѡс[та]ша и Хвеса а Даца Хомаковичов, которые часов недавно прошлых з [мае]тности его млсти Порича проч повтекали и в маетности в. мс. ѹ Жорни[ш]ах из жонами, из детми и зо всею маетностю ѡсели и тамъ бытом перемешкавають, Ѡсташъ и Хвес, а Дац Хомакович в маетности в. мс. ѹ Лютаровцы, котораа належит кѣ мест[е]чкѣ в. мс. Жорница, там бытом // перемешк[и]вають, ѡтдат и вернѣтъ не хочешъ. Которых подданных ведле права посполитого, в констытѣцци ѡписаног(о), кожного зособна панъ Василю Болбас [ш]ацѣет вси три по петисот гривен. Прото абы твоа мл. на рокѣ завит[ом], вышѣ ѡписаным, ѡбличне а завите стал и тых подданных, звышѣ менованых, поставил и в туи² жал[обе] его мл. наконець ѹсправедливил. Пис[а]н ѹ В̄нници мсца июля семог[о днѣ]а рокѣ тисеча шестсот пятого.

А по вычитаню того позвѣ повод, бѣдѣчи по три дни трикрот и мимо право четвертыи раз через возного шляхетного Андреа Трѣмбицког(о) до права приволаныи, сам ани через ѹмоцованого не сталь, сѣдѣ и стороне жадное ведомости ѡ нестаню своем знати не далъ. Прото сторона позванаа тѣю то сторонѣ поводовѣю на ѹпадъ речи, в позве ѡписаное, здала. По котором зданю суд нинешнии кгородскии В̄нницкии, бачечи то, иж сторона поводова сама позов на позваног(о) выд[ает], до права не стала, сѣдѣ и стороне ѡ нестаню своем зна[ти не] дала, прото тѣю то сто[ронѣ] позванѣю ѡт того позвѣ, рокѣ и [речи, пр]авне ѡписаное, волною чинит и нинешним декретомъ ѹчинил вечными часы, и тот декрет сѣда своего до книг кгородских в̄нницких записати казал. С которых и сес выпис под мою печатью есть [в]ыдан. Писан ѹ В̄нници.

Дві печатки

Гре[г]ореи Бабуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 80–80 зв.
Засвідчена копія.

Пересту:

[A^o] 1605 d. 13 augusti. Decret grodz(ki) winicki na niestanie actora pan[a] Wasila Bołbasa; p. podko[morzy] braslaw(ski) wolien od sprawy o zbiegi.
Inter Basilium Bołbas et Piasocynski w winnickim [...] grodzie.

Там само. Арк. 81 зв.

¹ -¹ Подано двічі. ² тои

1605 р., серпня 13. Вінниця. –

Придання Вінницьким гродським судом возного енерала Брацлавського воеводства Андрія Трембицького і двох шляхтичів як свідків при ньому для проведення ними, згідно з декретом коронного трибуналу, ув'язання брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського в частину Кам'яногірського маєтку, котру захопив краківський каштелян кн. Януш Острозький

Выпис с книг кгородских воеводства Браславского веницких

Лѣта Божого нароженя тисеча шестсот пѣтоз(о) мѣца августа третегонадцѣт днѣа

На рочкох кгородских веницких, которые в рокѣ теперешнем мѣца августа девѣтого днѣа припали и сѣужоны были, перед нами, Иваном, речоным Богушем, Дешковским, подстаростим, а Михаилом Ласком, судѣю, вѣадниками кгородскими веницкими, постановившися очевисто, шляхетныи Лешонтеи Подгаецкии, коморникъ подкоморства браславскоз(о), именемъ его мл. пѣна Лаврина Писочинскоз(о), подкомороз(о) браславскоз(о), короля его мл. секретара, покладал декрет судѣ головного трибуналѣ Любелского, в рокѣ нынешнем тисеча шестсот пѣтом мѣца июля девѣтогонадцѣт днѣа в термине воеводства Волынского на рокѣ власном ѣчиненыи, а то ѡ кгвалтовное выбите пререченоз(о) его мл. пѣна подкоморого браславского з кгрѣнтоз его Каменогорских через его мл. пѣна краковского, которым декретом зѣ очевистое росправы сторон наказано, абы позваньи его мл. пан краковскии его мл. пѣнѣ подкоморому браславскому, поводови, за выведенемъ инквизиции¹ и доводы его правными добра тые, с котрых ест выбитыи, ѡт даты декрету за недел шест зо всим пустил з виною чотырнадцѣти гривен под шацѣнкомъ шкод, в позве положоных, то ест чотырох тисечей коп грошей литовских, и на далшую ѡтправу до ѣрадѣ нашего ѡтослано. Где ж и тот декрет трибуналскии до книг кгородских веницких ест актыкован, тако то все меновите а ширеи тот декрет трибуналскии и ѣвес постѣпокъ тое справы в себе маѣт. И просил помененыи Лешонтеи Подгаецкии ѡт его мл. пѣна подкоморого браславского, абыхмо емѣ возноз(о) и двох шляхтичоз до тое справы придали. А такъ мы, приставаючи² правѣ посполитомѣ и з належности ѣрадѣ нашего, а за жаданемъ его мл. пѣна подкоморого браславского, придаем ему возного енерала воеводства Браславского шляхетного Андрея Трембицькоз(о) и двох шляхтичозъ, // котрых себе сторона поводоваа способит, абы на час, в декрете трибуналском назначоныи, то ест мѣца августа тридцѣтоз(о) днѣа в рокѣ нынешнем тисеча шестсот пѣтом, там, на тые кгрунты, ехали и, кгда их его мл. пан краковскии пѣщати бѣдет, ведле декрету трибуналского ѡтбравши, его мл. пѣну подкоморому браславскомѣ подали и его в то ѣвезали, заховуючисе в том вс[е]м водлуг звычайу права посполитоз(о) и належности на тот час ѣрадѣ своего.

Што все для памети до книг кгородских веницких записати есмо розказали. С которых и сес выпис под нашими печатми ест выдан. Писан 8 Веници.

Дві печатки

Грегореи Баибуза, писар
Михаило Ласко, судья
Корикговаль с книгами
Копчиньскии, рѣка власна

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 83–83 зв.
Засвідчена копія.

Ретеста:

А° 1605 d. 13 augusta. Extract. Przidanie wozne° od vrzędu na odebranie gruntow kamionohorskich wybitych, decreteм trybunalskim panu podkomorzemu bra(ślawskiemu) przisądzonych, i szliachthy przidanie do tego.

Там само. Арк. 83 зв.

¹ инквизиции   ² Далі має бути кѣ.

№ 453

1605 р., серпня 13. Вінниця. –

Доручення Вінницького гродського суду возному енералові Брацлавського воеводства Андрієві Трембицькому та приданим йому у свідки Леонтієві Подгаєцькому і Федорові Житинському ув'язати, згідно з декретом коронного трибуналу, брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського в частину Кам'яногірського маєтку, котру захопив краківський каштелян кн. Януш Острозький

Иван, речоныи Богуш, Дешковскии, подстаростии, Михаило Ласко, судья, ѳрадники судовые кгородские веницкие

Шлахетному Андрею Трембицкомѣ, возному енералови воеводства Браславского, а п̄ну Леонтею Подгаецкому и п̄ну Федору Житинскому, тако стороне.

Ѵзнаиуем вам, ижъ его мл. пан Лаврын Писочинскии, подкомории браславскии, короля его мл. секретар, покладал перед нами декрет судѣ головного трыбуналског(о), в року нынешнем тисяча шестсот пятом мсца июля девятогонадцат д̄ня в термине воеводства Волынского на року власном ѳчиненыи, которым зъ ѳчевистое росправы сторон его мл. п̄ну подкоморому браславскому, акторови, за вѣведенемъ инквизиции и доводы его правныи кгрунты его выбитые Каменогорские на его мл. к̄нзю Гданушѣ Ѵстрозскому,

кашталіану краковскому, присъжоно и ѿт дати того декрету за недел шест пустити наказано з виною чотырнадцати гривен и под шацѣнком шкод, в позве положонных, то *єст* чотырох тисячеи коп грошеи литовских, што зараз в недосытѣчиненю на позваном всказано и на далшую ѿтправу до ѣрадѣ нашого ѿтосланои¹. Где *ж* и тот декрет трыбуналскии до книг кгородских веницких *єст* актыкован, тако то все меновите а ширеи тот декрет трыбуналскии и ѣвес поступокъ тоє справы в себе маєт. И просил его мл. пан подкомории браславскии, абыхмо ему возного и двох шляхтичов до тоє справы придали. А такъ мы, приставаючи² праву посполитому, з належности ѣрадѣ нашого вас тым листом нашим придаєм и приказѣєм, абы есте на час назначоныи, то *єст* мсца августа тридцатого днѣ в року нинешнем тисяча шестсот пятом, там, на тые кгрунты, ехали и, кгда их его мл. пан краковскии пуцати будет, водле декрету трыбуналского ѿобразши, его мл. пѣну подкоморому браславскому подали и его в то ѣвезали, заховуючи в том всем подлуг звычаю права посполитого и належности на тот час ѣрадѣ своего. Писан ѣ Веницы року тисяча шестсот пятого мсца августа тринадцатого днѣ³.

Дві печатки

Михаило Ласко, судѣ,
рѣка власная

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 82.
Оригінал.

Регести:

A^o 1605 d. 13 augusti. Przidanie woznego i szlachty od wżędu grodzkiego winickie^o na possessiã w grunthy wybite kamionohorskie.

Pana Ławryna Piasoczynskiego przez x(ie)cia Janusza Ostrozkiego.

Там само. Арк. 82 зв.

¹ ѿтослано   ² Далі має бути кѣ.   ³ днѣ

№ 454

1605 р., серпня 19. Краків. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою хмільницького старости Миколая Струса з Коморова про те, що брацлавський і вінницький староста Валентий Александр Калиновський не дає йому вступити у володіння селом Мізяковом

Декрет межы старостами хмельницкимъ и браславским ѿ Мѣзяковъ

Жикгимонт Третии etc.

Ѡзнаимѣемы etc., ижъ кгда за позвом нѣшым прыпала справа перед нас и суд нашъ в року нинешным мсца мая третегонадцат днѣ межы ѣрожонными

Миколаем Стрѹсом с Коморова, старостою н̄шим хмелницким, поводом, а Валентым Александром Калиновским, браславскимъ и венницким старостою, позванным, ѿ то, ижъ ꙗкобы Калиновьскии, не маючы жадного права на добра наше село Мѣзаков, ѿного в посесыю пререченомѹ старосте хмелницкому (кдгы его дворенин нашъ въвязывати хотел) пустити не хотел и ѿвшем ꙗкобы, гвалтовне тые добра держачы, пожитки, з него прыходачие, берѹчи и ѹживаючы, ѿного села пререченомѹ деллаторови правом доживотном¹, ѿд нас даного², пустити и ѹстѹпити не хотел ку шкоде скарбови н̄шому и пререченог(о) деллатора, которых³ собе преречоны староста хмелницкии на пѣт тисѣчеи копѣ грошем литовских шацѹеть, ꙗко ѿ том ширеи позовѣ, по нег(о) выданыи, в собе ѿбмавляет. На рокѹ тогды нинешнымъ, за тым позвомъ прыпалым, и за трыкратном⁴ прыволанемъ через возного дворѹ нашего шляхетного Крыштофа Чыжовского станувъшы ѿчевисте ѿд стороны поводовое, ѹрожоныи Миколаи Пернусь, листовыи ѹмоцованыи, поведил, же по смерти небощыка пана Юри Стрѹса, кашталана галицкогo, дали есмо з ласки н̄шое тое село Мѣзаковъ, въ старостве Венницком лежачое, помененомѹ старосте хмелницкомѹ, которое, // кдгы за листом н̄шим ѿномѹ в посесыю подати хотел, Калиновьскии таковое посесыи боронил и ѿное не допѹстил, възглядом чого, ѹчинивъшы заразом протестацыю, тут естѣ позваныи, просечи, абы водле привилею былъ захованыи. А ѿд позваного шляхетныи Станиславъ Преворскии, ѹмоцованыи, поведил, же тые добра панъ Калиновскии тримаеѣ за правом своим, чого доводечи, ѹказал два привила, ѿдинъ старыи, на котором естѣ сума, на старостве Венницком зо всѣми належностями записанаѣ, въ котором привилею естѣ теж то ѿстережено, же тое староство не мѣло быти розрываное, ажъ бы таѣ сѹма по зостыю державъцы зѹполне была ѿдложенаѣ; ѹказал тежъ привилеи дрѹгии, которым есмо дали коньсенсъ свои небощыкови п̄ну галицкомѹ до ѹстѹпления того староства на ѿсобѹ помененогo Калиновского. То так выведшы, просил ѿд позвѹ и рѣчы, в нем ѿписаное, волности. Напротив того, ѿд повода поведено, ижъ привилеѣ показованыѣ важныѣ быти не могут, бо в том первом, в котором сѣ сторона позванаѣ прычины вышѣи менованое держитѣ, права собе сама нарушила а то с тоѣ меры, же пры ѹстѹпенью того староства Винницкогo село Мѣзаковъ зъ его прыналежностями до живота п̄на галицког(о) выняла и ѿного заховала; што сѣ дрѹгогo дотычет, тым сѣ, деи, сторона противнаѣ трудно маеѣ щитити, кдгы ж в нем есмо тое село Мѣзаковъ выняли // а п̄на галицкогo до живота его заховали; причина тежъ, котораѣ естѣ в нем ѿписанаѣ, ꙗкобы сѣ по смерти п̄на галицкогo до сумы, на старостве бѹдѹчы, ворочати мела, и таѣ его взмочи не можеѣ, кдгы жъ сапит екъспективам, то естѣ значит и розѹмѣеть сѣ быти ѿчекиване на смерть, а екъспективы вшѣлакиѣ суть правом посполитым знесены. То так ѹказавши, поневаж позванаѣ сторона жадного привилею (которыи бы мел быти по смерти п̄на галицкогo выправленыи) не показѹет и посесыи жадное через пущене такъ за живота, ꙗко и по смерти п̄на галицкогo на тые добра не ѿдержал, але ѿныѣ по смерти его

сам взял, просил, абы стороне позванои постѹповать наказано. Суд наш асесорскии, видачи тоє, ижъ Калиновскии был зле позваныи, якобы безправне тоє село Мѣзиковъ держал, тогда же небезправне держит, але за претекстом права водлугъ консенсъ нѣшого и сумы, од того позвѹ вольным чинити а лепѣшост права стороне поводовои⁵ чинити належне наказѹетъ. Которого декреетѹ асесорского сторона поводовоа не прымѹючи, до нас апелевала. А кгда дна сегоднеишого девятигонадцат мсца августа таа справа на реляциях наших реферована была а стороны обѣдѣве обороны свое тые ж, которые въ суде нашем асесорском, перед нами вносили и повторяли, просячи, абы кождаа з них при своих оборонахъ захована была, мы с паны радами // ми нашими, пры нас та тотъ час бѹдѹчими и въ праве научоныи, вырозѹмевѣши декрет судѹ асесорского, оныи во всем ѹтвержаемо моцью того декрету нѣшого. До которого на болшѹю вѣрѹ и певность печат нѣшу короннѹю прытиснѹти есмо рассказали. Писан ѹ Кракове року тисеча шестсот пятого мсца августа девятигонадцат дна, панована королевствѣ нѣшихъ польског(о) осмогонадцат а шведского дванадцатого.

Mattias, ep(iscop)us praemis(iensis),
R. P. vicescancellarius

Справа того ж

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 204, л. 116–118. Оригинал. Опувл.: Архив ЮЗР.
Ч. VIII. Т. 5. С. 340–342.

¹ доживотным ² даным ³ которѹю ⁴ трыкратным ⁵ Має бути позванои.

№ 455

1605 р., серпня 24. Винниця. –

Позов Винницького земського суду брацлавському підкоморієві і королівському секретареві Лавринові Пісочинському, виданий у зв'язку з наміром краківського каштеляна, володимирського, черкаського, канівського, білоцерківського, богуславського і переяславського старости кн. Януша Острозького спільно з ним провести розмежування свого маєтку міста Пикова і приналежних до нього сіл з маєтком підкоморія селом Старою Кам'яногіркою

Жикгимонт, з Божии ласки корол полскии, великии кнѣзь литовскии, рѹскии, прѹскии, мазовецкии, жомойтскии, инфланьскии и шведскии, кготскии, вандалскии дедичныи король

ѹрожомоу Лавринови Песочинскому, подкоморомѹ браславському, секретарови нѣшомѹ.

Зо вѣсѣхъ добѣрѣ твоихъ приказѹемо, абы верность твоа перед сѹдом нѣшим земским Вѣницким на роках земских вѣницкихъ, которые припадѹт и сѹжоны бѹдѹт въ Вѣници на заетрее светого Михаила римского свята а рокѹ теперешнем

тисеча шестсот пѣтом, шчевисте и завите сталь на жалобу и правное попиране ясневѣлможного кнжати Гданѣша Острозского, кашталиана краковского, володимѣрского, черкаского, канѣвског(о), белоцерковског(о), переяславского и богѣславского старосты, которыи в. мл. позывает кѣ ѣчиненю границъ межи добрами поводовыми мѣста Пыкова и сѣл, до нег(о) належачих, з одное, а добѣры вер. твѣ. села Каменогорки Старое, по там той стороне реки Богѣ лежачое, з другое стороны. Которые то добра повод з вер. тв. хочет розграничит и знаками граничными означити, такъже и коцями, зъ землѣ ѣсыпаными, ѣсыпат. Прото абы верность твоѣ на рокѣ пришлом стал и того всего, што ѣдно бѣдетъ сказано водѣлѣгъ права через сѣдѣ нашѣ, се прислѣхалъ, ѣако то на рокѣ пришѣломъ ширеи бѣдетъ доведено и словы ѣбѣяснено. Писан ѣ Вѣницы рокѣ Бѣжого тисеча шестсотѣ пѣтого мѣсца авѣгѣста двадѣцетѣ четвѣртого дѣна.

Позов

Печатка

Иван Микѣлинский, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 84. Оригінал.

Ретеста:

A. 1605 d. 24 augusti. Oth p. krakowskie^o pozew po p. podkomorze^o do Kamionohorky o granice.

Там само. Арк. 84 зв.

№ 456

1605 р., серпня 27. Вінниця. –

Позов Вінницького земського суду краківському каштелянові, володимирському, черкаському, канівському, білоцерківському, богуславському і переяславському старості кн. Янушові Острозькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про неповернення села Овдіївки (Шепіївки) і невідшкодування збитків, завданих під час володіння цим маєтком

Жикгимонт Третиї, Божю млстю корол полский, великий княз литовский, рѣский, прѣский, жомойтский, мазовецкий, ифлантский, шведский, кготский, вандалский дедичный корол

Вѣлможномѣ Гданѣшѣ кнжати Острозскомѣ, кашталианови краковскомѣ, старостѣ володимѣрскому, черѣкаскому, канѣвскому, белоцерковскому, богуславскому и переяславскому.

Зъ имениѣ Овдѣевки, албо, ѣако тепер прозвано, Шепѣевки, и зо всѣхъ а всѣакихъ добрѣхъ вѣлможности вашеѣ приказѣемъ, абы передѣ сѣдомъ нашимъ земскимъ воеводства Брацлавского Веницкимъ в Веницы на рокахъ тамошнихъ

земскихъ веницкихъ, которые водле порядкѹ статутового и констытуции коронныхъ на день святаго Михаила римского свята припадѹть и на завтрее того свята сѹжоны бѹдѹть в рокѹ нинешнемъ тисача шестьсотъ пѹтом, то естъ мѹца сентебра тридцѹтѹго днѹа, в пѹтницѹ, обличне и завите самъ сталь на жалобу и правное попиране ѹрожного Лаврина Пѹсочинского, подкоморого браславского, секретара нашего, которыи вел. вѹшѹ позывает ѿ то, ижѹ велможность ваша, безѹ жадного права и слушности посеvши, дерѹжишь, фѹндѹешься, людми ѿсаждаешь и всѹакихъ пожитков[ъ] ѹживаешь его власное именье, т[о е]сть село Ѽвдеевку, албо, ѹко тепер прозвано (чѹго са не позволяеть) Шепеевку, в воеводстве Браславскомѹ надѹ рекою Снивотою, ѿ границѹ з головнымъ его именьемъ Каменогорскою а с твоимъ Пыковымъ и зъ инѹшими сѹседы в прилеглости лежачое, а правомъ справедливымъ, вечнымъ а дедичнымъ (до которыхъ добрѹ ѿнѹ естъ наблизшим, нижли ты) ѿт мальжонки его, с продковъ еѹ власное дедички добрѹ тых, то естъ ѿт зошлое Макдалены Павловны Дѹбицкое, ему наслушнеи слѹжачое. Которыѹ добра преречоныѹ шацѹет себе на шест тисачей коп грошей литовскихъ и так много шкоды в недержаню и неѹживаню ихъ зъ ѹближенемъ того права и справедливости своеѹ. Прото абы вел. вѹша на року, вышѹи ѿписаном, кѹ правѹ стал, сѹдовне ѿтповедал, тоѹ имене Ѽвдеевку, албо Шепеевку, подкоморомѹ браславскому, ѹко власност а дедицтво его, пѹстил, всѹ шкоды з навезкою водле права заплашил и во всемъ томъ поводѹи нинешнему skutечне са ѹсправедливил, ѹко то все на рокѹ пришло вел. ви. меновите а ширѹи прѹложено, правне ѿбѹснено и выведено будѹет. Писан ѹ Веницы рокѹ Божого нароженѹа тисача шестсот пѹтоз(о) мѹца авгѹста двадцѹат семоз(о) днѹа.

Позов

Печатка

Иван Микѹлинский, писар

ЛНБ НАН України, вид. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 85. Оригінал.

Регестри:

Повод позваноз(о) здал ѹ винахъ статѹтовыхъ першоз(о) нестанна. Декретъ першого нестанна до книгъ ѹписан.

A. 1605 d. 27 augusti. Pozew ziemski winicki po p. krakowskiego o Owdiiowkę, o szkody 4000 kop gr(oszy).

Там само. Арк. 85 зв.

№ 457

1605 р., серпня 27. Вінниця. –

Позов Вінницького земського суду краківському каштелянові, володимирському, черкаському, канівському, білоцерківському, богуславському

і переяславському старості кн. Янушові Острозькому, виданий у зв'язку з адресованою останньому вимогою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського сплатити, згідно з декретом коронного трибуналу, 4000 кіп литовських грошів як відшкодування збитків, заподіяних підданими князя Кам'яногірському маєткові

Жикгимонт Третий, Божю млстю корол полскии, великии княз литовскии, рѹскии, прѹскии, жомойтскии, мазовецкии, ифлантскии, шведскии, кготскии, ваньдалскии дедичныи корол

Велможному Іанѹшѹ кнѹжати Острозскому, кашталанови краковскому, старосте володимерскомѹ, черкаскомѹ, каневскомѹ, белоцерковскомѹ, богѹславскомѹ и переяславскому.

Зо всѣх и всакихъ добръ вел. ви. приказѹемъ, абы еси перед сѹдом нѣшим земским воеводства Браславского Веницким в Веницы на роках тамошних земских веницких, которые водле порядкѹ статutowого и констытуцѹи коронных на ден свѣтого Михаила рымского свѣта припадѹт и на завтрее того свѣта сѹжоны бѹдѹт в рокѹ нинешнем тисѣача шестсот пятом, то ест мѣца сентебра тридцатог(о) днѣ, в пятницѹ, ѡбличне и завите сам стал на жалобу и правное попиране ѹроженого Лаврина Писочинского, подкоморого браславского, секретаря нашего, которые вел. вишѹ позывает ѡ то, што в рокѹ прошлом тисѣача шестсот третем мѣца сентебра деветнадцатого днѣ вел. виша пна подкоморого браславского с певных кгрѹнтов имена его Каменогорского выбил и шкоды в побраню збожа власное работы самого и подданных его тамошних починил. ѡ которые шкоды, при том кгвалтовном выбитю поделаные, то ест ѡ тое побране збожа, подкомории браславскии, целое право заховавши, в сѹде земском Веницком чинил, ѡ што и тепер далшое чинене правное заховует, толко ѡ кгвалт и ѡ самое кгвалтовное выбите з кгрѹнтов меновите описаных Каменогорских, также и шкод въ ѡтнатю и неѹживаню тых кгрѹнтов и всѣх пожитков своих на чотыри тисѣачи коп грошей литовских ѡшацовавши, позывал вел. ви. до Веницкого кгородского сѹдѹ, ѡт которого, кды ся то за апелациєю тебе, стороны позваное, на трыбѹнал такрочныи Любелскии было выточило, суд головныи, вырок кгр[одск]ого ѹтвержаючи, выбите кгвалтовное [п]ризнал, ѡднак еше и на инквизицѹю давал. По к[о]торои выправеню, кды ся таа справа на трыбѹнал Любелскии сего рокѹ тисѣача шестсот пятого выточила, сѹд головныи декретом своим, которые ся стал мѣца июла деветнадцатого днѣ зѹ ѡчевистое росправы ѡбеюх сторон, за тою инквизицѹєю а за доводы акторовыми подкоморому браславскому всѣ тые добра, кгрѹнты его выбитые присѹдил, а ѡ шкоды, в том кгородском позве положоные, ему з вел. ви. целое право в сѹде належном заховаль, ѡко то все меновите а ширеи на поступку правном и на том ѡстатнем декрете сегорочнем трыбуналу Любелского ест выражено. А такъ подкомории браславскии, приставаючи до того то ѡстатнего, вышеи менованого, декрету трыбунальского, сим позвом вел. вишу позывает до позыскана на тебе ѡных шкод своих, в позве кгородском веницком положоных, которыхъ въ ѡтнатю и неѹживаню

тых крѣптов Каменорских¹ и пожитков своих чотыри тисѣчи копѣ грошеи литовских шацѣт и суд головныи ѿ них целое право емѣ заховал. Прото абы вел. вѣша на рокох назначоныхъ земскихъ веницкихъ сталь, сѣдовѣне ѿтъповедалъ, тѣю сѣму шкодѣ чотыри тисѣчи копѣ грошеи литовскихъ подкомормому браславскому заплатил и во всемъ сѣа ему скѣтечне ѣсправделивил, ѣако то все на рокѣ прошломъ вел. вѣшои меновите а ширеи преложено, правне ѡказано и выведено бѣдет. Писанѣ ѣ Веницы рокѣ Божого нароженѣ тисѣча шестсотъ пятого мѣсца августа двадцѣт семог(о) дѣна.

Позов

Печатка

Иван Микѣлинскии, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 86.
Оригінал.

Регести:

Повод позваног(о) здал ѣ винахъ статѣтовыхъ першого нестанна. Здане першое до книгъ ест ѣписано.

A. 1605 d. 27 augusti. Pozew ziemski winicki po p. krakowskie^o o szkody 4000 kop. gr(oszy).

Там само. Арк. 86 зв.

¹ Каменогорских

№ 458

1605 р., серпня 27. Кам'яногірка. –

Лист брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського Миколаєві Керсновському з уповноваженням представляти його, Л. Пісочинського, при поверненні йому, згідно з декретом коронного трибуналу, краківським каштеляном кн. Янушем Острозьким загарбаної частини Кам'яногірського маєтку

Запис земського возного єнерала Андрія Трембицького про те, що Миколай Керсновський 30 серпня був готовий виконати це уповноваження

Лаврын Писочинскии, подкомории браславскии, короля его млсти секретарь Ѡзнаимѣю сим моимъ ѣмоцванымъ листомъ, ижъ з декрету сѣдѣ головного трыбуналѣ Любелского, в рокѣ нынешнемъ тисѣча шестсотъ пятомъ мѣсца июля девѣтогнадцѣт дѣна зѣ ѡчевистое росправы межѣ мною, ѣако акторомъ, а ѣасневелможнымъ его млстю кѣжатемъ Гдѣшомъ Ѡстрозскимъ, кашталаномъ краковскимъ, позванымъ, ѣчиненого, маєт мене преречонныи его млсть пан

краковскии добра мои Каменогорскиє, тыє, с которых естем выбить ѿт его млсти и ѿ што тяжба была, зо всимъ в держане пѹстити ѿт даты того декретѹ за шест недел, то ест мсца августа тридцатого д̄ня, з виною заплачена мне чотырнадцати гривень грошеи полских под шацѹнком шкод, в позве кгородском веницком положонных, чотырма тисачма копами грошеи литовских, іако то все меновите а ширеи в том декрете и во всем поступку правном естѹ ѿписано. На котором рокѹ іа сам быти а тых добрь и кгрѹнтов моих, мне присѹжонных, и вины всказаные ѿтбирати не могучи, на мѣстце свое посылаю шляхетънего ѹрожоноз(о) Миколаа Керъсновского, которому злецил есми и сим листом моим злецаю, порѹчаю и моцѹ зѹполнѹю даю водле того декрету трибуналского такѹ до ѿтбираниа тых кгрѹнтов моихъ Каменогорских, іако и вины чотырнадцати гривень грошеи полских и квитованиа з неє стороны, к тому до вшелаких поступков и ѿбмов правных. А для лепшое веры тотѹ лист мои, рѹкою власною подписавши, печат мою прикладаю. Писан в Каменогорце рокѹ Бжого нарожена тисача шестсот пятого мсца августа двадцат сегомо д̄ня.

Печатка

Лавринъ Пасочинскии,
подкомории браславскии,
рукою властною

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 87.
Оригінал.

Року $\overline{\text{ДХЕ}}$ мсца августа тридцатого д̄ня за тою моцю пан Керсновскии кгрунты Каменогорскиє и чотырнадцет гривень ѿтбират готовъ был.

Андрей Трємъбицкии,
возный земскии енерал,
рѹкою власною

Там само. Арк. 87 зв. Оригінал.

Пересма:

A. 1605 d. 27 augusta. Plenipotencia na odebranie gruntow kamionohorskich od p. krakowskiego, takže winy 14 grywien i qwitowanie z winy pana.

Там само.

№ 459

1605 р., вересня 9. Вінниця. –

Зізнання возного єнерала Брацлавського воєводства Криштофа Лінського перед Вінницьким гродським урядом про те, що в його присутності урядник Пиківського маєтку Мартин Рамулт, за наказом краківського каштеляна,

володимирського, черкаського, канівського, білоцерківського і богуславського старости кн. Януша Острозького, оголосив про віддачу, згідно з декретом коронного трибуналу, брацлавському підкомореві і королівському секретареві Лавринові Пісочинському спірних між ними земель, і про те, що князь залишив за собою право домагатися через суд визнання цих земель своєю власністю

Вѣдимус с книг кгородских воеводства Браславског(о) веницкии¹

Лѣта Божог(о) нароженя тисеча шестсот пятог(о) мсца сентебра девятог(о) днѣа

Передо мною, Иваном, речоным Богѹшем, Дешковским, подстаростим кгородскимъ веницким, постановившисе очевисто, возным енерал воеводства Браславского шляхетнымъ Криштофъ Илинский ку записованю до книг кгородских в[е]ницких сознал тыми словы, иж ѿ, маючи при себе шляхтѹ людеи добрых п̄на Гдѣна Михаловског(о) а п̄на Станислава Бѹрницкого, иж ѿ, бѹдѹч[и] взятым на справѹ тасневелможног(о) п̄на его кнѣзцкое мл. Гдѣнѹша Острозского, кашталанѣа краковског(о), старосты володимерског(о), белоцерковског(о), каневског(о), богѹславског(о), черкаског(о), через ѹрадника ег(о) мл. пыковског(о) п̄на Мартина Рамѹлта в рокѹ теперешнем тисеча шестсот пятом мсца авгѹста тридцатог(о) днѣа, с которым ѿ выѣждчилом на тот кгр[ѹ]нтѹ, ѿ которыи позывал его мл. пан Лаврин Песочинский, подкоморыи бр[а]славский, секретар его кр. мл., его кж. мл. п̄на краковског(о), которыи² меновал [б]ыт свои³ власным, а н[е] до] Пыкова приналежащи, теды ег(о) мл. пан Мартин Рамѹлтѹ за росказанем его мл. п̄на краковског(о), п̄на своег(о), не спротивляючисе декретѹ трибѹналского⁴, пѹсчал именем его мл. п̄на краковског(о), п̄на своего, тыѣ добра в посесию его мл. п̄нѹ подкоморому, которое правом презыскал его мл. пан подкоморыи, которыи меновал пан Мартин Рамѹлтѹ кгрѹнты власныѣ Пыковские, стародавна⁵ до Пыкова належачие, ѿ иле нивы сут розробленые через мещан пыковскихъ. А вшакже иж ег(о) мл. пан подкоморыи выграл то через права, же ест albo был выбитым з спокоиного(о) держана, теды то его кж. мл. пѹсчаєт п̄нѹ подкоморомѹ, заховуючи пред се себе вцале право ѿ власност кгрѹнтѹ се роспират в належном суде зѣ ег(о) мл. п̄ном подкоморым. Которое ж то очевистое сознане возног(о), вышѹ менованог(о), ѿ, врад, до ведомости своеи принавш[и], до книг кгородских веницких записано ест. С которых и сєс вѣдимус под мою печатью ест выдан. Писан ѹ Веници.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
Кориковаль с книгами
Копѹчиньскийи

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 90.
Засвідчена копія.

Ретеста:

A. 1605 d. 9 7br(is). W grodzie winnickim. Piasoczynski z x(ię)ciem Januszem Ostrozkim, kasztelanem krakowskim, o gronta pykowskie z grontami pana Piasoczynskiego kamionnohorskiemi.

Там само. Арк. 90 зв.

¹ веницких ² *Ідеться про Л. Пісочинського.* ³ своїм ⁴ трибунальском ⁵ *Далі має бути з.*

№ 460

1605 р., вересня 23. Вінниця. –

Зізнання возного енерала Брацлавського воєводства Андрія Трембицького перед Вінницьким гродським урядом про те, що він був очевидцем неповернення, всупереч декретові коронного трибуналу, брацлавському підкоморієві і королівському секретареві Лавринові Пісочинському частини Кам'яногірського маєтку, загарбаной краківським каштеляном, володимирським, черкаським, канівським, білоцерківським, богуславським і переяславським старостою кн. Янушем Острозьким

Выпис с книг кгородских воєводства Браславського вѣницких

Лѣта Божого нарожена тисеча шестсот пятого мсца сентебра двадцат третего дѣна

На рочках кгородских вѣницких, которые в рокѣ теперешнем мсца сентебра двадцатого дѣна припали и сѣжоны были, перед нами, Иваном, речоным Богѣшем, Дешковским, подстаростим, а Михаилом Ласком, судео, вриадниками кгородскими вѣницкими, ставши очевисто, возныи енерал воєводства Браславского шляхетныи Андреи Трембицкии кѣ записованю до книг кгородских вѣницких тыми словы сознал, иж, деи, рокѣ теперешнего тисеча шестсот пятого мсца авгѣста тридцатого дѣна за приданем вѣшеи млсти ѣриадовым, такѣ очевистым, ѣко и листовным, маючи ѣа при себе шляхтѣ людии добрых пѣна Леонтеа Подгаецкого а пѣна Федора Житинского, ѣсельх, былем на справе его мл. пѣна Лаврина Писочинского, подкоморего браславского, секретара корола его мл., то ест што в рокѣ прошлом тисеча шестсот третем мсца сентебра девятнадцатого дѣна его млсть кнѣжа Гѣнушь Острозскии, кашталан краковскии, староста володымерскии etc., с певных кгрунтовъ имена Каменогорского, меновите ѣрочисча долины Крѣтое и Полховы, Великое Рѣды, ѣсников и з могил Великих, и пол каменогорских над ѣзеро Чистое и аж под могилы Нижние каменогорские ж, зо всех тых пол, дѣбров, ѣзер и рѣд, пасек, пасечищѣ, ставищѣ з греблами готовыми его мл. пѣна подкоморего браславского квалтовне выбил, ино ѣн ѣ тое выбите свое и ѣ шкоды в неѣживаню тых кгрунтов ѣ чотыри тисечи копѣ грошеи

литовских п̄на краковского позывал до Веницкого кгородского с̄дѣ. От которого, кгда се то за апелациєю позваного на трибунал Любелскии воеводства Киевского, в рокѣ тисеча шестсот четвертомъ сужоных, выточила¹, суд трибунальскии в тои справе на инквизицию сторонам давал. По которое выправеню, кгда таа справа зновѣ на трибунале Любелском сего рокѣ тисеча шестсот пятого мсца июля девятигонадцат днѣ зъ заховалого рокѣ припала, суд з очевистое росправы обудвух сторон за тою инквизициєю и за доводы п̄на подкоморего браславског(о) // декретом своим всѣ тые добра, кгрунты выбитые акторови от даты тог(о) декретѣ за недел шест, то ест мсца авгѣста тридцатого днѣ в нынешнем року в посесию пѣстити наказал з виною чотырнадцати гривен грошеи полских а то под шацѣнком шкод, в позве кгородском положоными, то ест чотырма тисечми копѣ грошеи литовских, а в недосытѣчиненю тую таксѣ, в позве кгородском положоною, чотыри тисечи копѣ грошеи литовских на пану краковском зараз всказал и на далшюю екѣзекѣцию до ѣриаду кгородского Вѣницкого отослал, тако то меновите на оном всем постѣпкѣ правном выражено. И кгда есмо в сем року мсца авгѣста тридцатого днѣ приехали на ѣрочисче Крѣтую долину, там же приехал до нас его мл. пан Мартин Рамулт, ѣриадникъ его мл. п̄на краковского пыковскии, з некоторыми товаришами и слѣгами своими, озываочиста, же до тое справы от его мл. п̄на краковского выехал. Которомѣ та с тою шляхтою лист ѣвѣжчии ѣриаду кгородского Вѣницкого о постѣпенѣ менов[а]ных кгрунтовъ выбитых, до его мл. п̄на краковского писаныи, и сам оныи декрет трибунальскии показал и читан был. Где зараз ѣмоцованы[и] и ѣриадникъ его мл. п̄на подкоморего браславского каменогорскии пан Миколаи Керсновскии, показавши лист моц зѣполную от п̄на своего, себе на то данѣю, домолвѣлсе, иж, деи, самого его млсти п̄на краковского(о) тут не вижѣ, толко отзываетсе пан Рамултѣ от его мл., нехай же, тако и та, показавши лист моц зѣполную, себе от п̄на краковского на то даную, тые добра, кгрунты Каменогорские выбитые, в позве менованые, зо всем водле помененого декретѣ трибунальског(о) панѣ подкоморемѣ от его мл. п̄на краковского пустит и вину чотырнадцат гривен заплатит, которые добра та от п̄на своего по знаком и ѣрочисчам менованым отобрати и с тых чотырнадцати гривен квитовати за моцю п̄на моего естем готов. А пан Рамулт, именем его млсти п̄на краковского озывавшисѣ, до того жадное моци не показѣючи, ач о помененыи кгрунты выбитые Каменогорские, в позве менованые, на оном местцѣ стоѣчи и з него нигде не едѣчи, кшталт подана словы ѣказовал, однакѣ речю самую и skutком // до посесии и skutечного держана его мл. панѣ подкоморему браславскомѣ водлуг менованого декретѣ трибунальског(о) не пѣстил и не постѣпил, и помененыи вины чотырнадцати гривен не заплатил. И затыи оттол проч отехал. Та зновѣ зараз с тою шляхтою на жаданѣ пререченого ѣмоцованого его мл. п̄на подкоморего браславского ездиле есмо до Пыкова, маѣтности его млсти п̄на краковского, где нас в место, а потом и в самыи замок Пыковскии пѣщоно, и тамѣ есмо, княжати его мл. самого не заставши, зновѣ всю тую справѣ перед тым же паном Рамултом, тако ѣриадником, и перед иншими слѣгами его мл. п̄на краковского покладали, декрет трибунальскии и лист

Урядови читали и с того листу копию с печатью и с подписом руки моее, на столе в избе княжати его мл. в замку Пыковском положивши, тому ж самому пану Рамулту, яко урядник, и иными слугам и людемь его мл. пана краковского оповедали и пытали есмо явне, если бы хтоколевекъ был от его мл. пана краковского, котори бы тые кгрунты самым скутком его млсти пана подкоморему поступити и тую вину четырнадцат гривен заплатить хотел. Тогда его мл. пан Рамулт с теми ж голыми словы отзываетсе, але на кгрунт не ехал и его скутком не пустил. И потом есмо знову на тот же кгрунт ехали и так через вес оныи ден, аж праве до ночи в той справе з стороны его мл. пана подкоморего такую пилност чинили есмо. За чим умоцованыи пана подкоморего браславского пан Миколаи Керсновскии тую пилност и поступокъ, яко вышем, осведчивши мною, возным и шляхтою, при мне будучою, же ег(о) мл. пан краковскии добр и кгрунтовъ Каменогорских, с которых его мл. пан подкомории ест выбити, и тех урочисчь, в позве менованых, зо всим ведле менованого декрету трибуналского ани сам через себе, ани ведле звычайу права через жадную иншую особу на час назначоныи пани подкоморему не поступил и речю до посесии не подал, и вини четырнадцати гривен грошеи // полских не заплатил, и ни в том декретови трибуналском досыт не учинил, а тым² таксу чотыри тисечи копъ грошеи, в позве менованую, декретом трибуналским сказаную, попал. Там же от того ж актора мною, возным, и тою ж шляхтою сведчоноса, же его мл. пан краковскии тех всѣх кгрунтов Каменогорских выбитых сам и подданые его мл. до Пыкова уживають. И видели есмо многие тые поля пошраные. Которое очевистое сознание возного я, до ведомости своее урядовое принавши, до книг крудских вѣницких записати казал. С которых и сес выпис под нашими печатми ест выдан. Писан у Вѣници.

Дві печатки

Иван Богущ Дешьковски, подстаросты
Михаило Ласко, судья крудскии
Грегореи Бабуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 91–92 зв.
Засвідчена копія.

Переста:

A. 1605 d. 23 septe(m)br(is). Recognitia woznego o niepostapienie gruntow kamienohorskich od p. krakowskiego p. Piasoczynskiemu, podkom(orzemu) braslawskiemu, na czas naznaczoney, decre(tem) trib(unalskim) ferowany.

Там само. Арк. 94 зв.

¹ Далі має бути справа. ² Далі має бути в.

1605 р., вересня 23. Вінниця. –

Зізнання возного снерала Брацлавського воеводства Андрія Трембицького перед Вінницьким гродським урядом про вручення ним у Пиківському замку позовів Вінницького земського суду краківському каштелянові, володимирському, черкаському, канівському, білоцерківському і богуславському старості кн. Янушові Острозькому: одного – про те, що князь повинен брацлавському підкоморієві і королівському секретареві Лавринові Пісочинському як позивачеві сплатити 4000 кіп литовських грошів як відшкодування збитків, завданих внаслідок захоплення його ґрунтів, другого – у справі за скаргою того самого позивача про непервернення села Овдіївки (Шепіївки), яким князь володіє безпідставно

Выпис с книг кгородских воеводства Браславског(о) вѣницкихъ

Лѣта Божого нарожена тисеча шестсот пятог(о) мсца сентебра двадцат третего дня

На вриде его кр. млсти кгородском Вѣницком передо мною, Иваном, речоным Богѹшем, Дешковским, подстаростим кгородским вѣницким, постановившисе очевисто, возный снерал воеводства Браславского шляхетный Андреи Трембицкии кѹ записованю до книг кгородских вѣницких тыми словы сознал, иж, деи, року теперешнего тисеча шестсот пятого мсца авгѹста тридцатого дня положил есми два позовы земские вѣницкие въ Пыкове, в замкѹ тамошнем, ѹ светлицы на столе, писаные по ясневелможного княжати Гданѹша Острозского, кашталана краковского, старосты володымерского etc., в жалобе его¹ пна Лаврина Писочинског(о), подкоморего браславского, короля его мл. секретара, то ест першии позов ѡ шкоды чотыри тисечи коп грошей литовских, в позве кгородском вѣницком в справе ктвалтовного выбити и декретом трибуналским, в рокѹ нынешнем ѹчиненыи, ѹ сѹдѹ належного пану подкоморему браславскому правом чинити захованые, а дрѹгии позов ѡ имене село Овдиевку, которѹю Шепеевкою прозывано, правом вечным дедичным пану подкоморему браславскомѹ належачое, тако то ширеи на тых позвах ѡписано ест. Которые позовы ѡповедал и ѡказал есми ѹрядникови тамошнему пыковскому пану Мартину Рамулту и иншим слѹгам и мещаном его мл. пна краковского пыковским. А дрѹги² такие ж два позовы при стороне поводов зоставил есми. За которыми позовы зложил есми ѡбеком сторонам рокѹ кѹ правѹ стати на роках земскихъ вѣницких, которые на ден святого Михаила римского свята припадѹт и на завтрее того свята сѹжоны бѹдѹтъ в рокѹ нынешнем тисеча шестсот пятом мсца сентебра тридцатого дня. Которое ж то очевистое сознание возного я, вриад, до книг кгородских вѣницких записати казал. С которых и сес выпис под мою печатью ест выдан. Писан ѹ Вѣници.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 95. Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4105 III, арк. 29–30. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Peresta:

A. 1605 d. 23 7br(is). Położenie pozwow po p. krakowskiego o szkody i o Owdeiwkę od p. podkomorze^o brasław(skiego).

Там само. Спр. 4051 II, арк. 95 зв.

¹Далі має бути мл.   ²дрўгнє

№ 462

1605 р., вересня 23. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою Романа, Олександра, Григорія, Ганни Олександрової Німцової, Овдотті Горецької, Катерини, Настасії і Маруші Кустицьких, синів і дочок покійної Михайлової Кустицької Федори Андріївни Янчинської, про загарбання в їхній частині Кальницького маєтку 100 вєпрів Адамом Богуфалом, довіреною особою кн. Яхима Корецького та його дружини Анни Ходкевичівни

Выпис с книг кгородских воеводства Браславского вѣнницких

Лѣта Божго нароженя тисеча шестсот пѣтоз(о) мсца сѣнтєбра двадцать третєго днѣ

На рочках кгородских вѣнницких, которые в року теперешнем мсца сѣнтєбра двадцѣтоз(о) днѣ припали и сужоны были, перед нами, Иваном Богушем Дешковским, подстаростим, а Михаилом Ласком, судею, вѣрѣдниками кгородскими вѣнницкими, кдѣ се приточила справа за розєимы и декрєтами трєма кгородскими вѣнницкими а четвєртѣм трибуналским межѣ потомками зошлоє пнєє Михаиловоє Кустицкоє Федоры Андрєєвны Гнчинского, ¹сынов и дѣвокъ ўржонных Романа, Александра, Григоря, Ганны Александровоє Нимцовоє, Овдоти Кгорєцкоє, Катарины, Настасьи и Марўши Кустицких, поводов¹, з одноє, а велможным кнѣжатєм Глхимом Корецким и малжонкою єго млсти пнєю Анною Ходкевичовною, позваньми, з дрўгоє стороны, а то стороне позванои вперед ку становєню пна Адама Богуфала для ўчинєна досыт дилѣацыи трох заложєна хоробь, а потом того ж пна Богуфала ку становєню на выконан² присяги ведлє декрєту трибуналского на том, ако стороны поводовоє вєпров власных десєтинных ста на крўнтє поводовоєи стороны власном дєдичном Калнику за росказанємь позваных нє грабил и ѿ том грабєжу нє вєдаєть, а поводови ку прислуханю так тых дилѣацыи заложєнѣа трох хоробь, ако и выконаня присяги водлуг декрєту трыбуналского, ѿднакь же з стороны власности ктрўнту ничого нє ўближаючи на ѿбєдвє стороны, ако то ширєи

на тых розеимох и декретах, выше менованых, есть описано и доложено. На року теды нинешнем, за тыми розеимы и декреты припалом и заховалом, поводоваа сторона через ўмоцованого своего шляхетного п̄на Ивана Комара Стрилчинского домовлаласе, абы сторона позванаа тако дилациам своим заложенья хоробъ, тако и декретови трибуналскомъ досыт чинила. А ўмоцованыи стороны позваное, то есть его мл. к̄нжати Корецкого и малжонки его, тако тежь и п̄на Богуфалов ўрожоньи пан Воитех Домаевский поведиль, ижь пан Богуфал на сес час есть хорыи, ѿ которои хоробѣ // лист через возного судъ и стороне, ѿ том ширей писаныи, ѿтдавши, просил судъ, абы та дилация заложене³ хоробы первшии раз ѿт п̄на Богуфа⁴ ведле права посполитого была принята, абы позваныи⁵ ѿт того року волными ўчинены были. А ўмоцованы поводовое стороны выводил быт неправное закладане хоробы позваное стороны, кгда ж право не позволяет ѿдно два разы закладана хоробою и то се розумее не ѿ справах кгородских, где роки завитые, але ѿ земских судах. Але ижь тежь дилации позваныи⁵ по такь много разов ку зволоце справедливости заживал⁶, кгда ж тако первей здоров был, тако и тепер есть, дилация на дилацию быт не може, теды повод просил, абы суд, ѿтдавши неправную ѿборону позваное стороны, досыт дилациам першим, такъже и декретови трибуналскомъ наказал. Суд нинешнии кгородский Вѣницкий заложене хоробы четвертыи раз ѿт п̄на Богуфала признал. А сторона поводоваа ѿт того декрету не приимовал⁷, до судъ головного трибуналу Любелского апелевала. Суд ей тое апелляции допустил и рокъ за тоєю апелациею перед судом головным трибуналским в Люблине на тот час, кгда sprawy воеводства Браславского порядком иньших воеводствъ напервей по дате того декрету припадѹт и сужоны будѹт, ѿбеком сторонам ку праву становитисе зложил и заховал и тот декрет суда своего до книг кгородских вѣницких записати казалъ. Которым и сес выпис под печатю есть выдан. Писанъ ѹ Вѣници.

Дві печатки

Грегореи Баибуза, писар
Корыкговаль с книгами
Копчиньский

АРК, zesp. Archiwum Sanguszków, teki arabskie, teka 115, plik 26, s. 3–4.
Засвідчена копія.

Регеста:

Декрет с Кѹстыцкимъ. Апелация року 1708 з рочков кгородских виницких меж к̄нжати Корецкими, позваными, а потомки Кустицкое ѿ сто вепров пограбленых

Ibidem. S. 6.

¹ -¹ Мае бути в орудному відмінку.   ² виконане   ³ заложена   ⁴ Богуфала
⁵ позваныи   ⁶ заживали   ⁷ приимовала

1605 р., вересня 26. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду про припинення справи за скаргою Яна Висоцького щодо неповернення підданих, які втекли з села Курян Руського воеводства до містечка Жорнищ, маєтку брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського, оскільки одні з них позивачеві повернені, а інших у Жорнищах не виявлено

Выпис с книг кгородских воеводства Браславского вѣницких

Лѣта Божого нароженя тисеча шестсот пятоз(о) мсца сентебра двадцат шостого д̄ня

На рочкох кгородских вѣницких, которые в рокѹ теперешнем, вышеи менованом, от д̄ня двадцатого мсца сентебра припали и сѹдитисе зачали, перед нами, Иваном, речоным Богѹшем, Дешковским, подстаростимъ, а Михаилом Ласком, судею, вриадниками сѹдовыми кгородскими вѣницкими, кгда се приточила справа за декретом кгородским вѣницким, которыи ся стал мсца авгѹста третегонадцат д̄ня в рокѹ, вышеи менованом, и з реестрѹ сѹдового через возного Андрея Трембицкого приволана была ¹на бы¹ паном Г̄ном Высоцким с Курян, поводом, з одное, а его мл. паном Лавриномъ Песочинским, подкоморим браславским, корола его мл. секретаромъ, позваным, з дрѹгое стороны, а то, што позывал пан Г̄н Высоцкии п̄на подкоморего браславского ѿ подданые свое на име ѿ Миска, ѿ Васка, ѿ Трохима Зарѹбѹ, ѿ Г̄лдохѹ вдовѹ, ѿ Ивана Кѹцича а ѿ Степана, збеглые в рокѹ прошлом тисеча шестсот второмъ з маєтности его села Кѹран, въ воеводстве Рѹском лежачого, до маєтности п̄на подкоморего браславского местечка Жорнищъ въ воеводстве Браславскомъ. За которыи позвом на рочках кгородских вѣницких, от д̄ня девятого мсца авгѹста в рокѹ нынешнемъ тисеча шестсот пѣтом сѹжоных, з росправы ѿчевистое сѹдовное ѿбеюх сторон ѹмоцованыи стороны позваное пан Воитех Домаевскии ѿдного подданого на име Миска, которыи се в маєтности п̄на подкоморего браславского на тот час нашол, поводови перед сѹдом выдал, от которого позваныи декретом сѹдовым волным ѹчинен. А в далшом ѿтповеданю и росправе скѹтечнои позваныи признал, же Васко, один с тых же менованых збегов поводовых, пришол до маєтности его гѹлтѣемъ и еще недорослым, там же понял ѿселую невесту з маєтностю и через всѹ давности земскиє в Жорнищах заседель. На чом позваному присага // наказана и на выконане до нынешни[x ро]чков ѿтложона. А ѿстатка тых подданных, вышеи менованых, позваныи ѹ себе быти не поведаль и их ся зрекал, не ѿпѹщаючи, ѿднакъ, ѿтводѹ себе вшелакого. Суд з споровъ ѿбеюх сторон наказал позваному присагѹ, ѿко ѿстатка тых подданных ѹ себе не маєт и позовъ не застал. От чого позваныи на трибѹнал апелевал, и суд тоє апелляции емѹ допѹстил, ѿко то все меновите а ширеи на том поступку правном ѿписано. На рокѹ теды нынешнем, кѹ выконаню присеги позваному ѿ преречоного Васка з декретѹ кгородского вѣницкого з рочков

августовых захвалом, обеде тые стороне, поводава через умоцованого сына своего п̄на Крыштофа с Курян Высоцкого а его мл. пан подкомории браславский обличне, в сѣдѣ бѣдѣчи, входы присягъ и далших затягов правных во всеи тои справе, оного Васка, вышеи менованого, ис тоєю жоною его на име Горпиною и дрѹгого Гдремѹ, о которого и не позывано, к тому отстѹпуючи доброволне всех апелляции своих в менованом декрете першом кгородском вѣнником, третего Ивана, што по тых апелляциях в маестности его млсти Жорнищах нашлись, тогда их з жонами, з детми, з бѣдлом и зо всеми маестностями их перед сѣдом нинешним его мл. панѹ Гдану Высоцкомѹ с Курян выдал. С чого всего тот умоцованыи и сын п̄на Высоцкого его млсти п̄на подкоморего браславского квитиует и волным вечными чѣсы чинить. И суд нинешнии позваного в том волным чинит. Што сѣ теж дотычет остатка тых подданных п̄на Высоцкого, в позве и тут вышеи менованых, то ест Трохима Зарѹбы, Гдльдохи вдовы а Степана, што сѣ теж было за апелляциєю позваног(о) на трибунал выточило, которое апелляции² иж тепер самъ апелляючи доброволне встѹпѹет, тогда умоцованыи его мл. п̄на Гдана Высоцкого с Курян Криштофъ Высоцкии с Курян в нинешнего сѣдѣ очевистым сознанием своим ведаючи, же тых подданных его в маестности позваного не ст³ и позов их не застал, прото его мл. п̄на подкоморего браславского и от тых всех подданных остатка, также и от Миска, первеи выданого, наостатокъ от позвѹ и речи, в нем описаное, // и згола з[о] всее тое справы доброволне выпѹщает и вечными чѣсы вызволяет. Теды и суд нинешнии такъ моцю декрету своего теперешнего, ако и за доброволным сознанием умоцованого стороны поводовое и позволенем обеюх сторон всю тую справѹ и апелляции на сторонѹ откладает, а сторону позваную вже от нинешнего и от всего далшого постѹпку и акту тое всее справе⁴ с початкѹ аж до нинешнего конца ее волным чинит вечными часы. И то все для памяти до книг кгородских вѣнничких ест записано. С которых и сес выпис под нашими печатми ест выдан. Писан в Вѣнници.

Дві печатки

Грегореи Бабуза, писар
Корикговаль с книгами
Копьчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 97–98.
Засвідчена копія.

Peresta:

A. 1605 d. 26 septembris. Quitatia i skonczenie sprawy o zbiegi s pane(m) Wysockim.

Там само. Арк. 98 зв.

¹ -¹ Замість цього має бути справа межі. ² апелляции ³ ест ⁴ справы

1605 р., вересня 26. Вінниця. –

Лист Вінницького гродського суду краківському каштелянові, володимирському, черкаському, канівському, білоцерківському, богуславському і переяславському старості кн. Янушові Острозькому з вимогою, згідно з декретом коронного трибуналу, повернути загарбану частину Кам'яногірського маєтку брацлавському підкоморієві і королівському секретареві Лавринові Пісочинському і або сплатити грошове відшкодування за невиконання вимоги цього декрету про ув'язання його в цю частину маєтку, або дозволити ув'язати його ж у Пиківський маєток князя

Иван, речоныи Богушъ, Дешковскии, подстаростии, Михаило Ласко, судиа, ѳриадники сѳдовыи кгородские виницкие

Велможномѳ его млсти кѳжати Іднушѳ Острозскомѳ, кашталіанови краковскому, володимерскому, черкаскому, каневскому, белоцерковскому, богуславскому и переяславскому старосте.

Ознаиуем̄ в̄шеи мл., што зѳ очевистое росправы межѳ ѳрожоным̄ п̄ном Лаврином̄ П̄сочинским̄, подкоморим̄ браславским̄, короля его млсти секретарем̄, поводом̄, зѳ одное, а межѳ в̄шею млстью, іако ѳбжалованым̄, зѳ дрѳгое стороны, наказано декретом̄ сѳдѳ головного трибуналу Любелского, в року нинешнем̄ тисіача шестсот̄ пятом̄ мсца июля деветнадцатого д̄ня ѳчиненым̄, же в̄ша млсть от даты того декрету за недел̄ шест̄ п̄ну подкоморому браславскому всѳ кгрѳнты его выбитые Каменогорски¹, в позве и поступку менованыи, в посесью пустити был̄ повинен з виною чотырнадцати гривень̄ а то под шацѳнком̄ шкод, в позве менованых̄, чотырох тисіачей̄ коп̄ грошей̄ литовских̄, которые в недосыт̄ ѳчиненю помененому декретови трибуналскому суд̄ оныи на в̄ш. мл. всказал и на далшѳю екзекузью до ѳрадѳ нашего ѳтослалъ. Ино мы, заховѳючися во всем̄ подлутъ статутѳ и порядкѳ права посполитого, придавшы его мл. п̄ну подкоморому браславскому шляхетных̄ Андреа Трембицкого, возного енерала воеводства Браславского, и шляхту стороннюю п̄на Леонтя Подгоецкого а п̄на Федора Житинского, оных̄ с тым̄ декретом̄ трибуналским̄ и з листом̄ н̄шим̄ ѳриадовым̄, до в. м. писаным̄, в тои справе посылали. Которыи возныи, на тои справе бывши и на в̄раде кгородском̄ Веницком̄ перед нами ставши очевисто, ку записованю до книгѳ сознал, же на час, в том̄ декрете трибуналском̄ назначоныи, в̄ш. млсть, п̄не краковскии, сам̄ через себе ани через настаѳника своего водле звычайю права и декрету трибуналского тых̄ кгрѳнтов̄ Каменогорских̄ п̄ну подкоморому не поступил̄ и вины чотырнадцати гривен̄ не заплатил̄, а тым̄² таксу чотыри тисіачи коп̄ грошей̄, от̄ трибуналу сказанѳю, и² вины дрѳгую чотырнадцат̄ коп̄ гривен̄ грошей̄ водле права попал, іако то все меновите а ширем̄ на декрете трибуналском̄ и на всем̄ поступку тое справы ест̄ ѳписано. А такъ мы, чиначи досыт̄ водле ѳтослана трибуналского, в далшой̄ екзекуции повинности ѳрадѳ нашего на то знову его млсти п̄ну подкоморому браславскому шляхетных̄ Андреа

Трембицького, возного енерала земского brasлавского, и шляхту стороннюю п̄на Богдана Петровича Комара а п̄на Федора Петровича Комара, ѡсельх, ѡчевисто придали и сим листом н̄шим придаем и до в. м. посылаем. Прото жебы в̄пша мльсть за тым своим недосыт̄чиненем̄ь тому декретови трибуналскому на час положоним ѡн̄ю таксу чотыри тисачи коп̄ь грошеи литовских и вину чотырнадцать гривен грошеи полских вжо д̄вюю заплатил а[л]бо ѡвязана водле постулку права в добра свои в месте Пыкове, с к[о]торого с̄а кривда десть, // не боронил а ѡные добра и кгр̄нты Каменогорские выбитые в постулку далшое екзекуции водле ѡтослана до нас того ж̄ декрету трибуналского п̄ну подкоморому поступил, и его в то тому ж̄ возному з шляхтою ѡвязати допустил, а по допущению ѡвязана в кгр̄нты выбитые п̄на подкоморого, также и [в] свои за таксу и за гривны, а в̄ допущенои таковои посесыи сам через себе и ни через которые иншие ѡсобы в то с̄а не вступовал ани жадное переказы не чинил, и во всем с̄а с тым возным и з шляхтою, также и с посланцами акторовыми спокоине заховал под тым̄ же закладом̄, в декрете трибуналском и в праве посполитом ѡписаными³, и под далшою екзекуциею ѡряд̄ нашого. Писан в Веницы року Бжого нарожена тисеча шестсот пятого мсца сеньтебра двадцат шостого дня.

Дві печатки

Иван Богушъ Дешъковскии,
подстароста
Михаило Ласко, судѣа
Грегореи Баибуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 99–99 зв.
Оригінал. Те саме: Там само. Спр. 4138 III, арк. 6–6 зв. Незасвідчена копія.
Переклад польською мовою.

Пересма:

A. 1605 d. 26 septe(m)br[i]s]. List wiązcy wtory vrzędu grodz(kiego) winickiego po p. krakowskie^o p. podko(morzem)u [b]rasl(skiemu) o grunty kamionohorskie i o grziwny, o taxe albo intromissio w dobra rykowskie.

Там само. Спр. 4051 II, арк. 100 зв.

¹ Каменогорские   ² Далі має бути в.   ³ ѡписаным

№ 465

1605 р., вересня 29. Кам'яногірка. –

Лист брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського Миколаєві Керсновському з уповноваженням, щоб той домігся, згідно з декретом коронного трибуналу, повернення йому частини

Кам'яногірського маєтку, загарбаної краківським каштеляном кн. Янушем Острозьким, і або одержання від нього ж грошового відшкодування за невиконання вимоги цього декрету про ув'язання його, підкоморія, в цю частину маєтку, або ув'язання його ж у маєток князя

Лаврын Пасочинский, подкоморий браславский, короля его млсти секретар
Ознаимю симь моим умоцованым листомъ, иж што зъ декрету сѣдѣ
головного трыбуналу Любелского, в року нынешнем тисеча шестсот пятом мѣца
июля девят(о)надцат днѣ зъ очевистое росправы межѣ мною, яко актором,
зъ одное, а насневелможным пном его мл. кнжатем Гданушом Острозским,
кашталаном краковским, позваным, зъ другое стороны, учиненым¹, мел мне
преречоныи его мл. пан краковский добра мои Каменогорские, с которые² естем
выбит и ѡ што тяжба была, зо всѣмъ в держанье пустити ѡт даты того декрету
за шест недел, то естѣ мѣца августа тридцатого днѣ, з виною заплачени мне
чотырнадцати гривен грошеи полских под шацѣнком шкодѣ, в позве кгородском
веничкомъ положонных, чотырма тисѣчми коп грошеи литовских, которѣю в
недосытучиненю зараз трыбунал сказал на его мл. пну краковском и на далшѣю
екзекуцыю до ѡрадѣ кгородского Веницкого ѡтослал. Чому всему его мл. пан
краковский на час досыт не учинил, а тым³ ѡную таксу и другую чотырнадцат
гривень попалъ, яко то все меновите а ширеи в томъ поступку правом ѡписано.
В которой справе далшое екзекуцыи я [...]ти, а тое таксы и гривень, также и
кгрѣнтов моих Камен[огорских п]рисѣжонных ѡтбирати не могучи, на мѣсце свое
посылаю шляхетного Миколаа Керсновского, которому злецил есми и сим
листом моим порѣчаю, и моц зѣполную даю водле того декрету трыбунальского
такъ до ѡтбирани таксы и тыхъ гривень и квитовани с того албо ѡвязани за
то в добра его мл. пна краковского, яко теж и до ѡтбирани тыхъ крѣнтов моих
Каменогорских, к тому, яко справа приидет, до вшелаких поступков и ѡбмов
правных. А для лепшое веры тот лист мои рѣкою власною подписавши, печат
мою прикладаю. Писан в Каменогорце року тисеча шестсот пятого мѣца
сентябра двадцат девятого днѣ.

Печатка

Лаврын Песочинский,
подкоморий браславский,
рукою властною

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 101. Оригінал.

Ретеста:

A. 1605 d. 29 septe(m)bri(s). Plenipotencia pana Kersnowskiego od p. Ławryna Piasoczynskiego w sprawie z p. Januszem x(ię)ciem Ostrozkiem o wybicie z Kamennohorki.

Там само. Арк. 101 зв.

¹Учиненого ² которых ³ Далі має бути в.

№ 466

1605 р., жовтня 2. Вінниця. –

Зізнання возного енерала Брацлавського воєводства Андрія Трембицького перед Вінницьким гродським урядом про те, що йому не вдалося виконати його доручення – домогтися, згідно з декретом коронного трибуналу, повернення брацлавському підкоморієві і королівському секретареві Лавринові Пісочинському частини Кам'яногірського маєтку, загарбаної краківським каштеляном кн. Янушем Острозьким, і або одержання від останнього грошового відшкодування для підкоморія за невиконання вимоги цього декрету про ув'язання його в цю частину маєтку, або ув'язання його ж у Пиківський маєток князя: у місті Пикові, куди для виконання цього доручення возний прибув у супроводі двох приданих йому у свідки шляхтичів та Миколая Керсновського, уповноваженого підкоморія, не було ні князя, ні його тамтешнього урядника Мартина Рамулта, а Андрій Кутиський (який заступав цього урядника) заявив, що його не уповноважено виконувати даний трибунальський декрет

Выпис с книг кгородских веницкихъ

Лѣта Бжого нарожена тисеча шестсот пятаго мсца октебра второго дѣна

На вриде его королевское млсти кгородском Веницком передо мною, Иваном, речоным Богушом, Дешковским, подстаростим кгородским веницким, ставши очевисто, возный енерал воєводства Браславского шляхетный Андреи Трембицкии кѹ записованю до книг кгородских веницких тыми словы сознал, иж, деи, за приданем в. м. Урядовым, так очевистым, тако и листовным, мене, возного, и сторону двох шляхтычов осельх, то ест пѣна Богдана а пѣна Федора Петровичов Комаров, которых та, маючи при себе, в року нынешнемъ, звыш менованом тисеча шестсот пятом, мсца сентебра двадцат девятого дѣна ездил есми в справе нынешней его мл. пѣна Лаврина Писочинского, подкоморого браславского, короля е[г]о мл. секретара, тако актора, до маєтности его мл. кнжати [А]нуша [О]ст[р]озского, кашталана краковского, тако позваного, до места Пыков[а], то ест же его мл. пѣнь краковскии певных кгрѣнтов Каменогорских, а ме[н]овите Урочищь долины Крутое и Полховы, Великое рѣды, Усников, могил Великих и пол каменогорских над озером Чистым, и под могилами Нижними каменогорскими, и всѣх пол, дѣбров, озер и рѣд, пасекъ, пасечищъ, [с]тавищъ з греблами готовыми, с которых са выбите стало, его мл. пѣну подкоморому браславскому всказаных зѹ очевистое росправы декретом трибуналѹ Любелского, в року нынешнем тисеча шестсотъ пятом мсца июля девятнадцатого дѣна Учиненыи, на час, в том декрете положоныи, то ест мсца августа тридцатого дѣна в нынешнем же року, не поступил и вины чотырнадцати гривен грошей полских не заплатил, а за тым недосытУчиненемъ своим водле

того ж декрету трибунального¹ та[к]су чотыри тисащи коп грошеи литовских и вину вжо двою чотырнадиц[а]т гривен грошеи полских попал, яко то все меновите а ширеи на том декрете и [н]а всем поступку правом ест описано. И кгда есмо на час, вышеи менованыи, дна двадцат девятог(о) мсца сентебра в сем року до места Пыкова въехали, где на тот час самого его млсти пна краковского не было ани ўрадника его млсти пыковского пна Мартина Рамолта там ес[ми] не застали, толко смы поткали на конец мосту замкового пна Андреа Кўтиского, на местцў пна Рамолтовом тогды бўдўчого, которому есми лист ўважчий ўрадў кгородского Веницкого, пысаныи в той речи до его млсти пна краковского, и тот декрет трибунальский показал, и читаны были, и с того листу ўважчого копью ему подал а домовалса есми, // жебы он, яко наместникъ, або если то кому иному злецано, от его млсти пна краковского пну подкоморому браславскому водле менованого декрету трибунального и листў ўважчого тую таксу чотыри тисащи копъ грошеи литовских и двою чотырнадицат гривен грошеи полских заплатил, а ўмоцованыи его мл. пна подкоморого браславского с того зараз квитовати будет, яко ж готов был, любо теж ўвязана водле поступку права в добра кнжати его млсти Пыковские, с которых са таа кривда деет, допусти[л] а предса при выконаню сее далшее екзекуции и тепер преречоные кгрунт[ы] Каменогорские выбитые пну подкоморому браславскому абы пустил. А пан Андреа Кутиский на то отказал: Ач тут на сес час естем на местцў пна Рамолтовом в Пыкове, але ми не розказано от его мл. пна краковского самог(о) и от пна Рамолта, старосты тутошнего, жебы мел ўвязана в тые кгрунты пну подкоморому браславскому допущати, к тому помененые таксы и гривны его мл. платити албо также ўвязана за то въ добра кнжати его мл. водле того ўрадового листу ўважчого и декрету трибунального поступовати. Тогды а от кнжати его мл. пна краковского ничего платити не будў и ўвязана жадного ани за таксу, ани за гривны помененые в добра кнжати его млсти Пыковские, ани в тые кгрунты, которые Каменогорскими менуете быти всказаныи, пну подкоморому и никому допустити не могу, не допущаю и мощно бороню. И с тым нас с Пыкова отправлено. Што ўмоцованыи его мл. пна подкоморого браславского пан Миколаи Керсновский оведчил мною, возным, и тою шляхтою, при мне будўючою, же его мл. пан краковский в той справе, яко первей, такъ и тепер, спротившивса декретови трибунальному, ўвязана в кгрунты вышеи описаные Каменогорские, сказаные пну подкоморому, мощно заборонил и преречоное таксы чотырох тисащечи копъ грошеи литовских и двоих чотырнадицати гривен грошеи полских не заплатил, ани екзекуции в добра свои за то не допустил, и ни в чом тому декретови судў головного досыт не учинил. А едўчи вжо з нами назадъ, тотъ же пан Керсновский именем пна подкоморого браславского мною, возным, и тою шляхтою сведчил и ўказовал, же его мл. пан краковский и за розказанем его млсти подданые пыковские и на сес час тых кгрунтов // Каменогорских ўживаюм. Гдко ж видели есмо на тых кгрунтых Каменогорских пна подкоморого много нив поворано и

вжо засеано, а дрѹгие и тепер пыковцы ѡрут и сеют. Которое ѡчевистое сознание возного га, до ведомости своеѡ Ѹрадовое принавши, до книг ктродских веницких записати казал. С которых и сес выпис *ест* выданъ. Писан Ѹ Веници.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 103 зв.
Засвідчена копія.

Регеста:

A. 1605 d. 2 octobris. Wtora recognitia wozne^o o niepostapienie ehequutiei za taxe i grziwny iz strony gruntow kamionohorskich.

Там само. Арк. 103 зв.

¹ Дали має бути в.

№ 467

1605 р., жовтня 3. Вінниця. –

Декрет Вінницького земського суду, виданий у зв'язку з неявкою на його засідання брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського або його уповноваженого, призначене за позовом краківського каштеляна кн. Януша Острозького, в якому ідеться про бажання останнього розмежувати свій Пиківський маєток та село Стару Кам'яногірку, маєток відповідача

Выпис с книг земских вѣницкихъ

Лѣта Божого нарожена тисеча шестсот пятоз(о) мсца ѡтебра¹ третего днѣа
На рокох сѹдовых земских вѣницких, которые в року теперешнем на ден
свтоз(о) Михаила свѣта рымского припали и на завтрее того свѣта сужоны были,
перед нами, Семеном Ѡбоденским, судєю, а Михаилом Ласком, подсудкомъ,
врадниками сѹдовыми земскими вѣницкими, кдгы се приточила справа за позво
межи велможным его мл. кнѣтем Гдушем Ѡстрозским, кашталаном
краковским, поводом, з одное, а Ѹрожоным его мл. пном Лаврином Песочинскимъ,
подкоморымъ браславским, позваным, з дрѹгое стороны, а то кѹ Ѹчиненю границ
межи добрами поводовыми мѣста Пыкова и сел, до него належачих, з одное, а
добры позваного, села Каменогорки Старое, по там той стороне реки Богѹ
лежачое, з дрѹгое стороны, которые то добра повод с позваным хочет
розграничити и знаками граничными означит, также и копцами, зь землѣ
Ѹсыпаными, ѡсыпат, тако то ширее на том позве есть ѡписано и доложено. На
року теды нинешним за тым позвом припалым, иж сторона позванаа сама ани
через Ѹмоцованого своего до права не стала, судѹ и стороне поводовой ѡ нестаню

своим жадное вѣдомости не дала, прото сторона поводава тую то сторону позваную ѿ винах статѹтовых за допусчєнем сѹдѹ нинешнег(о) першого нестана здала. Што все для памяти до книг *єст* записано. С которых и сєс выпис под нашими печатми *єст* выдан. Писан ѿ Вѣниці.

Дві печатки

Иван Микѹлинский, писар
С книгами корыкговал
Стефан Колчицкии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 П, арк. 104. Засвідчена копія.

Перєста:

A. 1605 d. 3 octobris. Wzdanie v sądu ziemskie° winickie° od p. krakow(skiego) na p. podkom(orzim) braslaw(skim) o granice miedzy Rykowem i Kamionohorką.

Там само. Арк. 104 зв.

¹ октебра

№ 468

1605 р., жовтня 3. Вінниця. –

Декрет Вінницького земського суду, виданий у зв'язку з неявкою на його засідання краківського каштеляна кн. Януша Острозького або його уповноваженого, призначене за позовом брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського, в якому ідеться про неповернення села Овдіївки (Шепіївки) та невідшкодування збитків, завданих під час володіння князем цим маєтком

Выпис с книг земских вѣницких

Лѣт(а) Божого нароженя тисєча шєстсот пѣтого мєца октебра третєго днѣ
На рокох сѹдовых земских вѣницких, которые в рокѹ тепєрешнем на ден свтог(о) Михаила свѣта рымского припали и на завтрєє того свѣта сѹжоны были, перед нами, Семєномѹ Ѳбодєнским, судею, а Михаилом Ласком, подсудком, вѣадниками земскими вѣницкими, кгда се приточила справа за позовом межи ѹрожонным єго мл. пном Лаврином Пєсочинскимѹ, подкоморым браславским, секретаром короля єго мл., поводом, з одноє, а велможным єго мл. кнѣтем Гданушем Ѳстрозскимѹ, кашталаном краковским, позванным, з дрѹгоє стороны, ѿ то, иж позваныи без жадного права и слушности, посѣвши, держить, фундуєтєсьє, людми ѿсажоваєт и всаких пожитков ѹживаєт поводомо власное

имене, то *ест* село Овдѣвку, albo, тако тепер прозвано, чого повод позваному не дозволяєт, Шепѣвку, ъ воеводстве Браславском над рекою Снивотою ѿ границъ з головнымъ *єг(о)* именемъ Каменогоркою а с позванным Пыковым и з ыншими суседы ъ прилежности лежачое, а правомъ справедливым, вечным а дедичным, до которыхъ добръ повод *ест* наблизшим, нижли позваныи, ѿ малжонки поводовое стороны с продков *єє* власное дедички добръ тых, то *ест* ѿт зошлое *п̄неє* Макгдалены Павловны Дѣбенецкого¹, ему наслѣшнеи служачое, которые добра преречоные повод шацѣет себе на шест тисечеи копь грошеи литовських и такъ много шкоды в недержаню и неѣживаню их з ѣближенем тог(о) права и справедливости своеє, ѿ што повод позваного ѿ тоє имене Овдѣвкѣ, albo Шепѣвкѣ, тако власности² а дедицтво свое, также и ѿ шькоды, за тымъ поднятые, на роки нинешние земские вѣницкие запозвала³, тако то ширеи на томъ позве *ест* ѿписано и доложено. На року теды нинешним, за тымъ позвомъ припалом, ижъ сторона позванаа сама ани черезъ ѣмоцованого своего до права не стала, сѣдѣ и стороне ѿ нестаню своемъ жадное вѣдомости не дала, прото сторона поводоваа тую то сторону позваную, тако несталую и права⁴ непослушную, за допусченемъ сѣдѣ нинешнего ѣ винахъ статутовыхъ першого нестанаа здала. Што все для памети до книгъ *ест* записано. С которыхъ и *сєс* выпис под нашими печатми *ест* выдан. Писанъ ѣ Вѣници.

Дві печатки

Иван Микѣлинский, писар
С книгами [кор]ыкговал
[Стефан Колчицкий]

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 П, арк. 105. Засвідчена копія.

Регеста:

A. 1605 d. 3 octobris. Wzdanie v sądu ziem(skiego) winickie^o od podkomo(rzego) braslawskiego na p. krakowskiego na pierwszy pozew o dobra Owdiowke i o szkody.

Там само. Арк. 105 зв.

¹ Потрібно Дѣбенецкого. ² власность ³ запозвал ⁴ праву

№ 469

1605 р., жовтня 3. Вінниця. –

Декрет Вінницького земського суду, виданий у зв'язку з неявкою на його засідання краківського каштеляна кн. Януша Острозького або його уповноваженого, призначене за позовом брацлавського підкоморія і королівського

секретаря Лаврина Писочинського, в якому ідеться про несплату передбаченого декретом коронного трибуналу грошового відшкодування за невиконання вимоги цього декрету повернути загарбану частину Кам'яногірського маєтку

Выпис с книгъ земскихъ вѣницкихъ

Лѣтъ Божого нароженіа тисеча шестсотъ пятог(о) мѣца октебра третего днѣа
На рокахъ сѣудовыхъ земскихъ вѣницкихъ, которые в року теперешнемъ на денъ свтог(о) Михаила рымскаго свѣта припали и сѣужоны были, перед нами, Семеномъ Ободенскимъ, судею, а Михаиломъ Ласкомъ, подсудкомъ, вриадниками судовыми земскими вѣницкими, кгда се приточила справа за позвомъ межи сѣужонымъ его млстю пнѣомъ Лавриномъ Песочинскимъ, подкоморымъ браславскимъ, секретаромъ короля его млсти, поводомъ, з одное, а велможнымъ его мл. кнѣземъ Гднушемъ Острозкимъ, кашталаномъ краковскимъ, позваннымъ, з дрѣгое стороны, ѡ то, што в рокѣ прошломъ тисеча шестсотъ третемъ мѣца сентебра деветнадцатого днѣа позваныи повода с певныхъ кгрѣнтовъ имена его Каменогорскаго выбил и шкоды в побраню збожа власное роботы самого и подданныхъ его тамошнихъ починил. Ѳ которые шкоды, при томъ кгвалтовномъ выбитю поделаные, то ест ѡ тое побране збожа его мл., панъ подкоморыи браславскіи, целое право заховавши, в сѣде земскомъ Вѣницкомъ чинил, ѡ што и теперъ далшее чинене правное заховѣетъ, только ѡ кгвалтъ и ѡ самое кгвалтовное выбите зъ кгрѣнтовъ меновите ѡписаныхъ Каменогорскихъ, такъже и шкодъ в отнятыю и неѣживаню тыхъ кгрѣнтовъ и всѣхъ пожитковъ своихъ, на чотыри тисечи копѣ гриш. литовскихъ ѡщацовавши, позваного до судѣ кгрѣдскаго Вѣницкаго позывал. Отъ которого кгда се то за апелациею стороны позваное на трибуналъ такрочнии Любелскіи было выточило, судъ головныи, вырокъ кгрѣдѣ ѡного ѣтвержаючи, выбите кгвалтовное призналъ, ѡднакъ есче и на инквизицію давалъ, по которое выправеню, кгда се таа справа на трибуналъ Любелскіи сего року тисеча шестсотъ пятого выточила, судъ головныи декретомъ своимъ, которыи сѣа сталъ мѣца иунѣа деветнадцатого днѣа з ѡчевистое росправы ѡбеюхъ сторонъ за тою инквизицією а за доводы акторовыми, пнѣу подкоморому браславскому всѣ тые добра, кгрѣнты его выбитые присѣдилъ а ѡ шкоды, в томъ кгрѣдскомъ позве положоные, // ему с позваннымъ целое право в сѣде належномъ заховалъ, ѣако то все меновите а ширеи на постѣпкѣ правномъ и на томъ ѡстатнемъ декрете сегорочнемъ трибуналу Любелскаго естъ выражено. А такъ поводѣ, пристаючи до того ѡстатнего, вышеи менованого, декрету трибуналскаго, нинешнимъ позвомъ позваного до позысканѣа на позваннымъ ѡныхъ шкодъ своихъ, в позве кгрѣдскомъ вѣницкомъ положоныхъ, которыхъ ѣв отнятыю и неѣживаню тыхъ кгрѣнтовъ Каменогорскихъ и пожитковъ своихъ чотыри тисечи копѣ грошеи литовскихъ шацѣетъ, и судъ головныи ѡ нихъ целое право поведови заховалъ, ѡ што поводъ позваног(о) на роки нинешние запозвалъ, ѣако то ширеи на томъ позве естъ ѡписано и доложено. На року теды нинешнимъ, за тымъ позвомъ припаломъ¹, ижъ сторона позванѣа сама ани черезъ ѣмоцваного своего до права не стала, судѣ и стороне ѡ нестаню

своємъ жадное вѣдомости не дала, прото сторона поводава тую то сторону позваную, яко несталую и права посполитог(о) неслушную, ѿ винахъ статutowыхъ першого нестана за допусченемъ судѣ нинешнег(о) здала. Што все для памяти до книгъ естъ записано. С которыхъ и сесъ выписъ подъ нашими печатми естъ выданъ. Писанъ ѿ Вѣнници.

Дві печатки

Иван Микѣлинский, писар
С книгами корыкговал
Стефан Колчицкий

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 106–106 зв.
Засвідчена копія.

Переста:

A. 1605 d. 3 octobris. Wzdanie od p. podkomorze^o brasławskie^o na p. krako(wskiego) o szkody kamionohorskie na pierszy pozew v sądu ziemskie^o winickiego.

Там само. Арк. 107 зв.

¹припалым

№ 470

1605 р., жовтня 20. Вінниця. –

Лист шляхтичів, даний брацлавському підкоморієві Лавринові Пісочинському, про оповідання перед ними коморника Брацлавського воєводства Леонтія Подгаєцького стосовно шкод, заподіяних Жорнищському маєткові підкоморія підданими з міста Айсина краківського каштеляна кн. Януша Острозького

My, sliachta obywatelie woiewoztwa brac[zławskie^o], [o]znaimuiem tym na[szem] [listem kozdemu], komu te^o potrzeba będzie wiedziec, u kozde^o prawa, [są]du y na wszelakim [miey]scu, iz p. Leonty Podhajeczki, komornik woiewodztwa braczláwskie^o, przysiał do nas, opowiedaiaczy y załuiaczy imieniem je^o m̄sci pana Ławrina Piaseczynskie^o, podkomorzego braczláwskie^o, na iasnie wielmozne^o je^o m̄sci xiążęczia Janusa Ostroskie^o, kastalana krakowskie^o, o tem, iz to roku teraznieysze^o 165 (!) miesiáczá octobra 16 dnia je^o m̄sci pan krakowski, rosказawszy y nasławszy mocno gwałtem urzednika swe^o aysinskie^o pana Jarosa Czerniawskie^o a pana Fedora Zaskowskiego, woytha aysinskie^o, a pana Kasonia [Miha]lia Serbina, y insych sług, boiar, poddanych swych mieszczan aysinskich pod tysiacza wozow z orężem na własny gronth je^o m̄sci pana me^o zorniski, na rozne uroczyacza za Sobem,

w dąbrowe Tołstą nad rzeczką Pohanką pod Cziemny gay y około rzeczki Aysinki, także około rzeczki Hordowsky¹ y za Hordowkę, w dabrowe Bołotowkę nad rzeczką Ormianką, prawie poszrod grontu zorniszkie°, tamze siana własney roboty poddanych je° m̄sci pana moie° miesczan zorniskych na wozy zabrac kazał y do Aysina odprowadzić kazał, także pasiekami poddanym swoim aysinskim na własnym gronczie pana moie° zorniskim stac kaze y terasz stoia, także y słobodę na gronczie zorniskim posadzić kazał, niwy pod tymi pasiekami oracz kazał a mianowicie za rzeczką Hordowką pod pasieką zbarywodenską o kilka niw nowo przyoracz, stawy posypac na własnym gronczie pana me° kazał y młyny pobudowac kazał, dąbrowę za Sobem przeziwającą Tołstą y około rzeczki Pohanki asz pod Cziemny gai y około rzeczki Aysinki koło Hordowki, y w Kołotowcze, y około Soba, nasyłaiacz czestokroc poddanych swoich miesczan aysinskich, rąbac y pustosic kaze. Ktoreszto opowiedanie je° m̄sci pana Ławrina Piaseczynskie°, podkomorze° braczławskego, dostatecznie iego wysłuchawszy y do wia[domosci] swoiey przyiawszy, wedlie prawa pospolite° dalismy je° m̄sci panu pod[komorze]mu braczławske⁰² ten nasz list z naszemi pieczeczmi y s podpisem rąk naszych własnych, kto z nas pisacz miał. Pisan Wynniczy dnia 20 octobra roku sescseth piate°.

Gniewos Stryzowsky, ręką swą
Andrzej Chruslinsky, woiski
braczławske, ręką swą
Jan Mikulinsky, ręką własną
Stephan Zaleski, ręką własną
Olexy Diakowsky, własną ręką
Piotr Swierski, ręką swą
Iwan Krasnosielsky, ręką
własną

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4132 III, арк. 4.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

¹Hordowky   ²braczławske°

№ 471

1605 р., жовтня 26. Вінниця. –

Оповідання Леонтія Подгаєцького, жорницьького намісника брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського, перед Вінницьким гродським урядом в справі за скаргою останнього про пограбування у підданих міста Жорниць сіна підданими з Айсинського маєтку краківського каштеляна, володимирського й т. д. старости кн. Януша Острозького

Wypis s xiąg grockih woiewodstwa brasławskie° wynnickich

Liata Bozego narodzenia 1605 miesiącza octembra 20. 6. dnia

Na wrzędzie grockiem wynnickiem przede mną, Iwanem Bogusem Deskowskiem, podstarosciem grockiem wynnickiem, postanowiwszy się oczewiscie pan Łeonty Podhaieczky, namiesnik je° m. pa(na) Ławrina Piaseczynskie°, podkomorze° brasławskie°, Kro(la) Je° M. sekretarza, zornysky, ymieniem pana swe° opowiadał y załował tymi słowy, isz roku teraznieysze° 165 (!) miesiącza octembra 6 dnia y potym roznych dny w tym miesiączu wielmożny je° m. krziąze¹ Janusz Ostroszky, kastałan krakowsky, starosta włodziemiersky etc., nasilając mocno gwałtem wrzednika swe° aysinskie° p. Jarosa Cerniawskie° y woyta tamocne° Chiedora² Jaskowskie° a Mihla Kasonia Serbyna y innich sług y poddanih swoich asienskich pod tysiąc człowieka, ktorym je° m. sam imiena i przewyska łapiey³ wie, z oruzem, z wozamy na własny grunt p. podkomorze° zornyskie do miasta swe° Ayszina przez rzeczkę Pohanke w dąbrowie, przezywaiemu Tołkun⁴, y ot Cziemne° gau, takze o⁵ Hayszynky przez rzecke Hordowku asz na rzeczkę Ormianku, posrot gruntu zorniskie° ticzacze, y w dąbrowu Bołotowku się na własniey roboty poddanyh p. podkomorze°, miescan zorniskich o puł trzeci tysięczy wozow pobracz roskazał. Iakosz te ludzie, od je° m. nastane, one siano, na wozy zabrawsky, do maietnoscy je° m. miasta Ayszina y sioł, do nie° należących, odprowadzyły y to wszystko ku pozytku je° m. obroczo. To iest mianowyczie miescany zorniskie, v ktorich to siano pobrały, v Jana Rzeznika siana wozow trzidziescy pięcz, v Macka sina Jonowe° siana wozow dwadziescy y 3, v Wasiuty siana wozow dwadziescy y 6, v Stepana Garbate° siana wozow trzidziescy y 2, v Andrzeia Vczkowicza siana wozow dwadziescy y 3, v Stepana Doroscynka siana wozow trzidziescy y 3, v Waska Ignatenka siana wozow sterydziescy y 5, y Ywaska Słachticza siana wozow ⁶trzy trzidziescy y⁶, v Stepana Mateyczenka siana wozow trzidziescy y 5, v Semena Słynczenka siana wozow sterydziescy y 5, v Rycka siana wozow sterydziescy y 3, v Andrzeia Łosia siana wozow // trzidziescy y dwa, v Waszila Horatinskie° siana wozow 50, v Stepana Liszego siana wozow 45, v Parchoma Kondratenka siana wozow 60, v Andrzeia Horleia siana 42, v Szemena Kuzemenka siana wozow 30, v Rzycka Poczuycenka siana wozow 40, v Jaska Łyche° siana wozow 50, v Ywana Rewy siana wozow 60 y pięcz, v Karpa Mizykowcza siana wozow 80, v Niczypora Mizakowcza siana wozow sto, v Łeppca zyda siana wozow ⁷3. sta⁷, v Trohima Łedenskie° siana wozow 50, v Omiłana Jarosławskie° siana wozow 43, v Waszyla Vlenka siana wozow 60, v Iwana Vlenka siana wozow 40, v Andrzeia Wołoszyna siana wozow 20, v Iwana Łubeczkie° siana wozow 40, v Rzyczka siana wozow 40, v Andrzeia Łandorowskie° wozow 40, v Bakuna siana wozow 30, v Petra Romascenka siana wozow 40, v Chrycka Dawidenka siana wozow sto, v Jacka Piwenka siana wozow 30 y pięcz, v Juska Tursowskie° siana wozow 30 y pięcz, v Waszyla zieczia Bobrykowe° siana wozow 10, v Pavła Levcza siana wozow 51, v Kuriła zieczia Piwovarczina siana wozow 21, v Łuczyka siana 26, v Maxyma Poroytka siana wozow 30, v Waska Yemcza siana wozow 40, v Kłymka siana wozow 30, v Panka siana wozow 20, v Stecka Yemcza siana wozow 23, v Łukioncza wozow 51, v

Łeska Proskurnenka siana wozow 61, v Miczyka Białovsza siana wozow 40, v Andrzeia Zanczenka siana wozow 30, v Jacka siana wozow 51, v Awryła Miezakowskie° siana wozow 30, v Karpa Miezakowcza siana wozow 20 y dwa, v Niczypora Mizakowca siana wozow 50, v Omiłana siana wozow 33, v Marka Kałynikowskie° siana wozow 35. Iako spomianony namiesnik zornisky prosił mie o przidanie wozne° na oglądanie te° pobrania siana, ynszyh skod na grunthie zorniskiem, od p. krakowskie° podełany⁸. A ia iemu na to przydał wozne° ieneralne° słachetne° Hrihora Sawczynskie°. Y to opowiedanie y załobu ie° do wiadomoscy swoiey przyjąwszy, do ksiąg grockih wynnichkich zapisacz kazał. S ktoreh y ten wipisz pod moią pieczęcią jest wydan. Pisan Wynnicyu.

Hryori Baybuza, pisarz
Korygował z księgamy
Kopcinsky

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4105 III, арк. 27–28.
Незасвідчена копія. Переклад з руської мови.

Петестма:

A. 1605 d. 26 octobris. Protestaa o pobranie sian zornisk(ich) od p. krakowskie° do Ayszyna.

Там само. Арк. 28 зв.

¹ksiąze ²Chwiedora ³lepiey ⁴Має быти Тоłста. ⁵ot ⁶-⁶trzidziescy y trzy
⁷-⁷Тобто 300. ⁸podełanych

№ 472

1605 р., листопада 2. Вінниця. –

Зізнання возного енерала Брацлавського воеводства Григорія Савчинського перед Вінницьким гродським урядом у справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про шкоди, заподіяні Жорницькому маєткові підданими з Айсинського маєтку краківського каштеляна і володимирського старости кн. Януша Острозького

[Выпис] с книг кгородских воевод[ств]а Браславского вѣнничких

[Лѣ]та Божог(о) нарожена [тисеча] шестсот пматого мсца ноябра второго [дня]

На ўраде кгородском Ве[ницко]м передо мною, Иваном Богўшем Дешковским, подстаросстим¹ кгородским вѣнничким, ставши очевисто, возным енерал воеводства Браславского шляхетным Грегореи Савчинским кў записованю до книг кгородских вѣнничких тыми словы сознал, иж, деи, за

приданем в. мс. Ѹрадовым в рокѸ теперешнем тисеча шестсот пѧтом мсца ѡктебра перьвого д̄на был есми на справе его млсти п̄на Лаврина Песочинског(о), подкоморого брацлавског(о), секретара короля его мл., во именью его мл. Жорнищах. Там же пан Леѡнтей Подгаецкии, наместник его мл. п̄на подкоморого брацлавского жорнищскии, ѡповедал и жаловал передо мною, иж, деи, ѧсновелможныи пан Г̄нѸшь к̄нжа ѡстрозкое, каштелан краковскии, староста володимерскии, хотечи добра и кгрѸнты власные Жорнищские п̄на подкоморого посести, ѡные через Ѹрадников, слѸгъ, боѧр и подданных своих аисинских Ѹста[в]ичне кгвалтом штораз посегает и переказѸ чинит, то ест слободѸ Ѹ бродѸ Гордовского новозасажаючи, ставы и млины на кгрѸнте и кѸ кгрѸнтѸ ЖорнищскомѸ бѸдѸючи, на речце СобѸ и Поганце пѧтнадцѧт зеремѧ бобровых затопил, зѸ ѡпчолою пасеки на кгрѸнте ЖорнищскомѸ засажаючи и з быдлом подданных своих насылаючи, травы и сеножати выпасѸючи, вытоптѸючи и косачи, также готовые сѧна властное роботы подданных жорнищских побираючи, бючи люде², грабежи и иншиѧ разные Ѹтиски, кривды и шкоды чинечи. А межи иншиими кривдами и то на сѧс час ѡсобливе ѡповедал, иж его мл. пан краковскии, ѧко по першиѧ лѣта, ѡ што се право целое заховѸет, так, деи, почавши в рокѸ тисеча шестсот третем в маю, Ѹставичне насылаючи Ѹрадника своего теперешнего а[исинско]г(о) п̄на Г̄роша Чернавского и воитов своих тамо[шни]х // аисинских з мещаны а а[... л]юдми сѧл, до Аиси[на належ]ачихъ, и инших слѸгъ людем своих [...], а часом по колко[сот чоловек]а, которых его мл. сам лепси знает имена и [прозви]ска их ведает, зѸ ѡр[ужем]ъ, воине належачим, а з сокирами и возами [...] властные ег(о) млсти п̄на подкоморого Жорнищские кгвалтовне, то ест дѸбровѸ ТолстѸю, межи рекою Собом и Поганкою лежачѸю, ѡд Ѹрочища Темного гаю аж до СобѸ, болшъ ниж полмили вдолжъ и вшир, также дѸбровы ѡколо ег(о) млсти и ѡдѸ Аисинки ѡколо речки Гордовки до еѧ великое верховины, и над речкою ѡрминкою, посеред властного кгрѸнтѸ Жорнищског(о) лежачою, на тридцѧт тисечеи дѸбов, на бѸдоване и на борти згожого, vyrѸбал и, до добрѸ своих аисиньских ѡдпровадивши, с того дерева тоѧ мѣсто Аисин с твержами коло нег[о] и сѧла бѸдѸет. ѡкром³, ѡлхового и иног(о) дерева посполитого и дров и⁴ теп[ер] Ѹставичне там рѸбати и пѸстошити не переставают. К томѸ сего [лѣ]та, наславши мещан аисинских с плѸгами на кгрѸнт Жорнищскии, на[д Гор]довкою ѡд Жорнищъ кгвалтом чотыри нивы выѡрати и пасекѸ пр[и] них засадити казал, и иные разные себе ѡдтол пожитки привлащает[т] кѸ великомѸ Ѹближеню права и шкоде п̄на подкоморого брацлавск[ого]. Г̄ко ж ѧ, возныи, маючи при себе шляхтѸ стороннѸю п̄на Федора Копѣ[евско]г(о) а п̄на КузмѸ Житинског(о), выехавши на там тые кгрѸннты Жорн[и]щские, за ѡказанем п̄на Подгаецког(о) видел есми напрод Ѹ бродѸ Гордов[ск]ог(о) слободѸ, которѸю ново на ег(о) мл. п̄на краковског(о) слѸга его млсти [М]игал Касонии Сербин садит, далеи ставов и млынов на СобѸ два, то вс[ѧ] Ѹказовал быти на кгрѸнтѧ Жорнищском, а на Поганце

ставковъ три, до берегѣ жорнищского занятых, а иные на той же Поганце и на [ре]чце, што ѿд могилы Великое зѣ кгрѣнтѣ Жорнищского в Поганкѣ впадает, ново сыпати поч[али]. Там же над Поганко[ю] ниже Темно[го] // [г]аю, видел есми по[...] подданого п̄на краковского Петра Ба[р... А]йсина новозасаж[...] со бчолами, которѣю поведал пан По[дгаецкии на] кгрѣнте Жорнищско[м ...] том быти поставленѣю, а понижеи троха над Поганкою, знат, с[та]новиска зѣ ѿвѣцами и по дѣброве много травы попасено и вытоптано. То, деи, айсинци за росказанемъ его млсти п̄на краковског(о), через Поганкѣ переходячи, кгвалтовне пасут и пустошат. А дѣбровѣ, менованѣю Толстѣю, п̄на подкоморого жорнищскѣю ѿд ѣрочища Темног(о) гаю Поганкою аж до Собѣ вдоль и вшир болшѣ нижѣ полмили видел есми ѿкгрѣтнеи⁵ вырѣбанѣю и выпѣстошонѣю, гдѣи, знат, порѣби ѿдны ѿд рокѣ и далеи, але наболшеи сегорочных свежих. Также на дрѣгих менованых местцах дѣбровы, ѿко ѿколо речки Гордовки до еѣ великое верховины и над речкою ѣрменькою, теж свѣжо вырѣбаные и выпѣстошоные, а ѿко в Толстои, такъ и там, все дѣбѣа великог(о) росьлого, на бѣдоване и на борти згожого, такъ много, аж и ку зличеню р[е]ч есть неможнаа, также ѿлхов[ог]о и посполитого дерева, и дровѣ множество порѣбано и попѣстошно. И, знат, ѿвне по гостинцах значных, же то все до добрѣ его млсти п̄на краковского места Айсина и до сел его млсти тамошних ѿдпровожаю. Где ж и на тот час в тѣх всѣх дѣбровах и ѣрочищах видел есми немало люди е его млсти п̄на краковског(о) а мещан айс[и]нских, которые дерево великое и малое, также дрова рѣбаючи, на возех до Айсина припровадили. Которых пыталемъ, а меновите, ѿко се они меновали, Дмитро, Миско Каплатыи, Хома, Стас, Петро, ѣвтух и иншие, чомѣ бы тѣе дѣбровы такъ пѣстошили, ино они ѿдказали, же нам всѣм пан Чернавскии, ѿко староста, пан Жашковскии, ѿко воить айсинскии, росказал⁶ именем его млсти п̄на краковского того всег(о) ѣживат[и. Т]ам же над речкою Гордовкою ѿд Жорнищѣ за ѿказанемъ п̄на Подгаецког(о) в[идели ес]ми чотыри нивы нововыѣраныхъ и [па]секѣ // подле них над речкою Гордов[кою ... Сн]иводы мещани[...]ого заселѣю. А то, деи, его млстѣ [пан крак]овскии сего лѣ[та ...]иль. Што пан Подгаецкии мною и тою ш[лахто]ю, при мне бѣд[ѣчою], ѿсведчил, иж се то все п̄нѣ подкоморомѣ ѿд его м[лст]и п̄на краковско[го] деет. А такъ ѿ, вриад, тоѣ ѿчевистое сознание возног(о), до ведомости своеѣ ѣрядовое принавши, до книг кгородских вѣнничких записати казаль. С которых и сес выпис под моею печатю есть выдан. Писан ѣ Вѣнници.

Дѣи печатки

Грегореи Баибуза, писар
Корикгваль с книгами
Копчинскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 108–109.
Засвідчена копія.

Ретеста:

1605 d. 2 novembris. Rellatia woznego o grunty i szkody zorniskie od Aisina i do dąbrowy porąbanie.

Там само. Арк. 109 зв.

¹ подстаростим   ² людеи   ³ Далі *напрошується* того.   ⁴ и зайве.   ⁵ окрѣтнеи
⁶ розказали

№ 473

1605 р., листопада 3. Вінниця. –

Лист вінницьких гродських урядників підстарости Івана Богуша Дешковського і писаря Григорія Байбузи брацлавському підкоморієві і королівському секретареві Лавринові Пісочинському про те, що їх, а також возних енералів Київського, Волинського і Брацлавського воєводств Собестиана Циринського і Яна Гораїна з двома приданими їм у свідки шляхтичами урядник Пиківського маєтку краківського каштеляна і володимирського старости кн. Януша Острозького Мартин Рамолт не допустив до ув'язання в його, підкоморія, частину Кам'яногірського маєтку, загарбану князем, і відмовився сплатити йому відшкодування за подібні недопущення, які мали місце 30 серпня і 29 вересня 1605 р.; декрет тих самих урядників про перенесення справи щодо цих недопущень та несплати зазначеного відшкодування на розгляд сесії коронного трибуналу, на предмет, зокрема, присудження краківського каштеляна до вигнання (баніції) з Речі Посполитої

Иван Богуш Дешковскии, подстаростии, а Григорей Байбуза, писар, ѳрадники кгородские вѣнцкиие

Ознаимуем, иж мы за попиранемъ ѳрожного его млсти п̄на Лаврына Пасочинского, подкоморого brasлавского, короля его мл. секретара, тако стороны поводовое, и с повиности н̄шое ѳрадовое року нынешнего тисача шестсот пятого мсца октебра шостого д̄ня, маючи мы при себе шляхетных Собестиана Цыринского а Г̄на Гораина, возных енералныхъ земель и воєводствъ Киевского, Вольнского и Браславского, и шляхту стороннюю п̄на Олехна а п̄на Ивана Г̄цковских, ѳселых ѳ воєводстве Браславском, зъ ѳрадѳ нашего кгородского Вѣницкого на то приданых, езьдили и были есмо в маєтности его млсти к̄нжати Г̄душа Острозского, кашталана краковского, старосты володимерского, в месте Пыкове для ѳвзана в справе, нижеи ѳписанои и котораа ест такаа. Што в рокѳ близко прошлом тисача шестсотъ третем мсца сентебра девятнадцатого д̄ня его мл. пан краковскии его мл. п̄на подкоморого brasлавского с певных добръ его кгрѳнтов Каменогорских, меновите ѳрочищъ Крѳтое долины и Полховы, Великое рѳды, ѳсников и з могил Великих, и пол

каменогорских над озеро Чистое и аж под могилы Нижние каменогорские ж, зо всѣх пол, дѣбров, озер, рѣдъ, пасек, пасечищъ, ставищъ зъ греблями готовыми кгвалтовне выбил. Ино он ѿ тое выбите и ѿ шкоды свои в неѣживаню тых кгрунтов ѿ чотыри тисачи кол грошеи литовских чинил до судѣ кгродского Веницкого. От которого, кгда са то на трибунал Любелский воеводство Киевское, в рокѣ тисача шестсот четвертом сужоным, выточило, суд головным на инквизицию сторонам давал, по которое выправеню, кгда то зновѣ на трыбѣнал Любелский сегорочным мсца июля деветнадъцатого дѣна зъ заховалого року на воеводстве Волинском припало, суд трыбѣналский зъ ѿчевистое росправы сторон ѿбудвух за тою инквизицьею а за доводы и с присагою пѣна подкоморого браславского ему тые добра ѿт даты того декрету своего за шест недел в посесью зо всѣмъ пустити наказаль з виною чотырнадцати гривен, а то под шацѣнком шкод, в позве кгродском положоных, то ест чотырма тисачми кол грошеи литовских, которѣю сѣму в недосыт ѣчиненю тому декретови на позваном зараз всказал и на далшую ѿтправу до ѣрадѣ кгродского Веницкого ѿтослал. То пак его мл. пан краковский тому декретови трыбуналскому досыт не ѣчинил на час, в нем назначоным, ѿт даты его за шест недел, то ест мсца августа тридцатого тых кгрунтов Каменогорских, всказаных пѣну подкоморому браславскому перед возным и шляхтою, зъ ѣрадѣ на то придаными, а с тым же декретом и з листомъ // ѣвѣжчим ѣрадовым, до него послаными, сам через себе ани через кого иного не пустил и вины чоты(р)надцати гривен грошеи полских не заплатил, а тым в ѿную таксу и дрѣгую чотырнадцат гривень водле поступку права попал. А потом мсца сентебра двадцат девятого дѣна в сем же годѣ за тую таксу и за двою чотырнадцат гривень вины ѿтправы ѿт пѣна краковского на добрах его млсти ѣчинити возному и шляхте, также ѣрадовне з листом ѣвѣжчим посланым, над такую ж зарѣку не допуцено и ѣвѣзана в тые кгрунты всказаные Каменогорские и повторе мощно заборонено, тако то все меновите а ширем на том поступку правом ест ѿписано. Ино кгдамы с тыми возными и з шляхтою, вышеи менованою, дѣна шостого мсца ѿктебра в нинешнем року едѣчи в той справе до Пыкова, на том кгрунте, пѣну подкоморому всказаном, были, тогды шляхетный пан Миколай Керсновский, ѣмоцованыи, его млсти пѣна подкоморого именем ѿсветчал и ѿказовал, иж его мл. пан краковский всѣ тые добра выбитые и тепер сам держит, и ѣживает, и нивы розѣроблати ново кажет. Где видели есмо по сей стороне долины Крѣтое ѿт Каменогорки по ѿбеюм сторонам могил Великих и ѿт Евладовки, и над озером Чистым, ѿт границы ганевское, же там многие мещане и люде пыковские, а не каменогорские, пасеками стоат, ѿрут, пашут, дерево рѣбают и, дрова беручи, до Пыкова провадят. Гѣко ж до некоторых пасекъ, а меновите где тепер стоат Левко Нагноиный, Юхно Гарасименко а Ѱлена Скажениковаа, и до плугов Федора Сусловског(о), Белаша Ѱнатченка, Мацка Швеца и до иных мещанъ пыковских, на той землѣ ѿрѣчих, ис тою шляхтою приворочали, ѣрадовне пытаючи, за чиии бы росказанемъ

тых добръ ѳживали, ино всѣ ѳныє люди пыковские ѳтказали, же им ѳт п̄на
 Рамолта, старосты пыковского, именем его мл. п̄на краковского того ѳживати и
 боронити розказано. Там же погрозки и ѳтповеди на п̄на подкоморого и людеи
 его каменогорских ѳ тую землю чинили. И приехавши зараз до Пыкова, самого
 его мл. п̄на краковского там есмо не застали а ѳряднику его мл. пыковскому п̄ну
 Мартину Рамолту всю тую справѣ и што на том кгрѣнтѣ видели и слышали
 преложили. И ѳныи же декрет трыбуналскии показавшы, читали, домовоючися,
 жебы на добрах его мл. п̄на краковского за тую таксу, в недосытѣчиненю на
 час тому декретови ѳт трыбуналу всказаную, чотыри тисачи коп грошеи
 литовских, к тому за двою чотырнадцат гривен грошеи полских и за также
 великѣю сѣму зарук водле поступку права ѳтправы ѳчинити не боронил, а предса
 самую речѣ, ѳ што право идет, то ест иные добра всказанные зо всѣмъ абы п̄ну
 подкоморому и тепер пустил. Тогда панъ Рамолтъ ѳтказал, же его мл. пан
 краковскии за тые таксы и за гривны, ани за жадные зарѣки никому ѳвизанья
 допущати не казал на добрах // своих, которого ѳа именем его мл. не допущаю и
 мощно бороню. А з стороны добръ, п̄ну подкоморому всказанных, ѳбмову чинячи
 голыми словы, меновал, ѳакобы за поданемъ ѳт его млсти п̄на краковского пан
 подкоморини в них ѳвизатися и на себе держати мел. И такъ далси за домованем
 ся н̄шии ѳрядовым преречонии пан Рамолт ѳт его мл. п̄на краковского, хотя
 и без моцы, на тот кгрѣнтъ сам выехати и никого выслати и придати не хотел,
 слуг, мецан и людеи пыковскихъ с пасекъ, зъ заходов не выдумовал и с пол не
 звел, а тых добръ по знаком и ѳрочищам, в декрете судѣ головного менованым,
 skutком а самую речю до ѳвизаня ѳрядового не подал, поведаячи: Нехай пан
 подкоморини людеи к̄нжати его млсти пыковских сам ѳттол згонит. Ѓко ж
 кгдысмы з возными и шляхтою, выехавши с Пыкова, на ѳных кгрѣнтѣх
 всказанных были, тогда за напомианемъ нашим мецане и людеи его мл. п̄на
 краковского пыковские, всѣ, которые там на тот час были, с тых пасек, зъ
 заходовъ и зо всѣхъ добръ кѣ ѳвизаню не ѳступили. И также, ѳако и первеи,
 ѳтповедали, же того за розказанемъ п̄на Рамолтовым именем к̄нжати его мл.
 ѳживасм и, не маючи розказана, никому не ѳступим и мощно боронити будем. И
 с тым нас ѳттол ѳтправлено ани в чом ѳт его мл. п̄на краковского тому
 декретови судѣ головного и праву посполитому досыт не ѳчинено и
 спротивленося, а жадная посесыя п̄на подкоморого в тых добрах, ему
 всказанных, не показала. Зачим тот же ѳмоцованыи акторов ѳвес поступок
 нинешнии а такое спротивене его мл. п̄на краковского ѳсведчил, же за тою
 зволокою вжо ѳт колку лѣт пан подкоморини и людеи его, в небезпеченстве
 здоровя будѣчи и на чом жити и пахати не маючи, многие проч розышлися, а
 его мл. сам за спустошенемъ Каменогорское маестности зъ причины его мл.
 п̄на краковског(о) вжо и поживена з нее слушног не маест. Што все мы возными
 и тою шляхтою, при нас будѣуючою, ѳвне ѳсведчивши, ни щим проч с Пыкова и
 с того кгрѣнту ѳтехали. А так мы, видачи таковое заборонене ѳвизаня
 преречоног(о) его млти п̄на краковского, ѳако спротивного и права непослушног,

на далшую екзекуцію, то *єст* на всказанє баниции, выволана с Короны Полское и панствъ, до нее належачих, и ку далшомъ поступкѣ тѣрыбуналу Любелского на воеводство Браславское, Киевское албо Волинское, которое наперви по дате того одослана по выистью шести недел сужоно будет, одослали єсмо, и тым листом нашим *отсылаем*, заховуючи их *мл.* обсюком сторонам на помененом трыбунале рокъ певныи завитыи водле звычайу права посполитого. И на то дали єсмо тот лист одослана нашего єго *мл.* п̄ну подкоморому браславскому с печатми и с подписами рукъ наших власных. Писанъ в Вѣницы року Б̄жого нарожена тисача шестсот пятаго мсца ноя[бра] третего д̄ня.

Дві печатки

Иван Богущъ Дешъковскии,
подстарости
Грегореи Баибуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 110–111, 111 зв.
Оригінал. Те саме: Там само. Спр. 4105 III, арк. 32–33, 33 зв. Незасвідчена копія. Переклад польською мовою.

Ретеста:

Anno 1605 d. 3 nove(mbris). Remissa na tribunał w sprawie p. po(d)komorze^o braslawskie^o na je^o m. pana krakowskiego.

Там само. Спр. 4051 II, арк. 111 зв.

№ 474

1605 р., листопада 3. Вінниця. –

Зізнання возних енералів Київського, Волинського і Брацлавського воеводств Собестіана Циринського і Яна Гораїна перед Вінницьким гродським урядом про те, що їх з двома приданими їм у свідки шляхтичами, а також вінницького підстаросту Івана Богуща Дешковського і вінницького гродського писаря Григорія Байбузу урядник Пиківського маєтку краківського каштеляна і володимирського старости кн. Януша Острозького Мартин Рамолт не допустив до ув'язання брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського в частину Кам'яногірського маєтку, загарбану князем, і відмовився сплатити йому відшкодування за подібні недопущення, які мали місце 30 серпня і 29 вересня 1605 р.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 112–114.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4138 III, арк. 15–16.
Незасвідчена копія. Переклад польською мовою. Документ ідентичний документу № 473.

Ретеста:

Anno 1605 d. 3 novembris. Niedopuszczenie intromissiei od je^o m. p. krakowskie^o p. podkomorzemu braslawskiemu Piasoczynskiemu do Pikowa.

Там само. Спр. 4051 II, арк. 115 зв.

№ 475

1605 р., листопада 10. Вінниця. –

Позов Вінницького земського суду краківському каштелянові, володимирському, черкаському, канівському, білоцерківському, богуславському і переяславському старості кн. Янушові Острозькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про повернення села Овдіївки (Шепіївки) та невідшкодування збитків, завданих під час володіння цим маєтком

Жикгимонт Третий, Божю м̄л̄стю корол полский, великий князь литовский, р̄уский, пр̄уский, жомойтский, мазовецкий, ифлантский, шведский, кготский, вандалский дедичный корол

Велможному Г̄н̄ш̄у к̄н̄жати Острозскому, кашталанови краковскому, старосте володимирскому, черкаскому, каневскому, белоцерковскому, богуславскому и переяславскому.

З̄ь имена Овдеевки, албо, іако тепер прозвано, Шепеевки, и зо вс̄хъ а всаких добрь вел. ваше приказѣм, абы перед с̄дом н̄шим земским воеводства Браславского Веницким въ Веницы на роках тамошних земских веницких, которые водле порядк̄у статutowого и констытуции коронных на ден Трех Кролеи рымского св̄та припад̄ут и на завтрее того св̄та с̄зжоны буд̄ут, в року близко пришлом тисача шестсотъ шостом мсца генваря семого д̄ня, в субботу, ѡбличне и завите сам стал на жалобу и правное попиране Ѹрожного Лаврына Писочинского, подкоморого браславского, секретара нашего, которые велможност в̄шу позывает ѡ то, иж вел. ви., без жадного права и слушности посевши, держишь, ф̄нд̄уешиа, людми ѡсажаешь и всаких пожитков Ѹживаши его власное имене, то ест село Овдеевку, албо, іако тепер прозвано (чого ся не признавает) Шепеевку, в воеводстве Браславском над рекою Снивотою ѡ границ̄у з головным его именем Каменогоркою а с твоим Пыковым и з ыншими с̄седы в прилглости лежачое, а правом справедливым, вечным а дедичным (до которых добрь онъ ест наблизшим, нижи ты), [ѡ]т малжонки его, с продков е[ε] власное дедички добрь тых, то есть ѡт зошлое Макгдалены Павловны Дубицкое, ему наслушнеи служачое. Которые добра преречонные шац̄ет себе на шест тисачей коп грошей литовских и такъ много шкоды в недержаню и неѸживаню их з̄ Ѹближенем того права и справедливости своее. Г̄ако ж̄ подкомории браславский вел. ви. до с̄д̄у земского Веницкого на роки близко прошлые земские, ѡ св̄том Михаиле рымского св̄та в сем рок̄у сужонные, позывал и на тых роках за нестанем

вл. ви. в першом нестаном и в винах статutowых вздал, и тепер сим вторым позвом позывает. Прото абы еси на роках, вышеи назначоных, земских веницких ку праву сам стал, вины статutowые першого нестана своего сѣдѣ и стороне заплатил, на жалобу подкоморого браславского судовне отповедал, тоє имене Овдеевку, албо Шепеевку, подкомором ѹ браславскому, тако властност а дедицство, его пустил, всѣ шкоды з навезкою водле права заплатил и во всем том поводи нинешнем ѹ skutечне си ѹсправедливил, тако то все на року пришлом вл. ви. меновите а ширеи преложоно, праве¹ обяснено и выведено бѹдет. Писан в Веницы рокѹ Божого нароженя тисѣча шестсот пятого мѣсца ноября десятого дна.

Позов
Печатка

Иван Микѹлинский, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 116. Оригінал.

Ретеста:

А° 1605 d. 10 nouembris. Pozew po p. krakowskiego o Owdeiwke ziemsky winicky.

Там само. Арк. 116 зв.

¹ правне

№ 476

1605 р., листопада 10. Вінниця. –

Позов Вінницького земського суду краківському каштелянові, володимирському, черкаському, канівському, білоцерківському, богуславському і переяславському старості кн. Янушові Острозькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про неповернення захопленої частини Кам'яногірського маєтку, несплату грошового відшкодування за недопущання ув'язання позивача в цю частину маєтку і збитки, завдані їй

Жикгимонт Третий, Божю мл. корол полский, великий кнзь литовский, рѹский, прѹский, жомойтский, мазовецкий, ифлянтский, шведский, кготский, вандалский дедичный корол

Велможному Гданушѹ кнѣжати Острозскому, кашталанови краковскому, старосте володимѣрскому, черкаскому, каневскому, белоцерковскомѹ, богуславскому и переяславскому.

Зо всѣх а всаких добрь вел. ви. приказѣм, абы еси перед сѣдом нашим земским воеводства Браславского Веницком вѣ Веницы на роках тамошних

земских веницких, которые водле порядку статутowego и констытуцци коронных на ден Трех Кролеи рымского свѣта припадѣт и на застрее того свѣта сужоны будѣт в року близко пришлом тисѣача шестсот шостом, то ест мѣсца генваря семого днѣа, в суботѣ, ѡбличне и завите сам стал на жалобу и правное попиране ѹрожного Лаврына Пасочинского, подкоморого браславског(о), секретара ншого, которыи вел. вѣшу позывает ѡ то, што в року прошлом тисѣача шестсот третем мѣсца сентебра деветнадцатого днѣа вел. ви. пѣна подкоморого браславского с певных кгрѹнтов имени его Каменогорского выбил и шкоды в побраню збожа властное роботы самого и подданных его тамошних починил. Ѡ которыи шкоды, при том квалтовном выбитю поделаные, то ест ѡ тое побране збожа, подкомории браславскии, целое право заховавши, в сѣде земском Веницкомѣ чинил, ѡ што и тепер далшее чинене правное заховуѣт, толко ѡ квалт и ѡ самое квалтовное выбите зѣ кгрунтов меновите ѡписаных Каменогорских, также и шкод вѣ ѡднатю и неѹживаню тых кгрѹнтов и всѣх пожитков своих на чотыри тисѣачи коп грошей литовских ѡщациавши, вел. ви. позывал до Веницкого кгородского сѣдѣ; ѡт которого кгда сѣа то за апелациею тебе, стороны позваное, на трыбунал такѣрочнии Любелскии было выточило, суд головныи, вырок кгородѣ ѡного ѹтвержаючи, выбите квалтовное признал, ѡднак еше и на инквизицию давал; по которое выправеню, к[г]ды сѣа таа справа на трыбунал Любелскии сего рокѣ тисѣача шестсот пятого выточила, суд головныи декретом своим, которыи сѣа стал мѣсца июля деветнадцатого днѣа, зѣ ѡчевистое росправы ѡбеюх сторон за тою инквизициею а за доводы акторовыми подкоморому браславскому всѣ тые добра, кгрунты его выбитые присѣдил, а ѡ шкоды, в том кгородском позве положоные, ему зѣ вел. ви. целое право вѣ сѣде належном заховаль, тако то все меновите а ширеи на поступку правном и на том ѡстатнем декрете сегорочнем трыбѹналѣ Любелского ест выражено. Іако ж подкомории браславскии, приставаючи до того ѡстатнего декрету трыбуналского, вел. ви., пѣне краковскии, до сѣдѣ земского Веницкого на близшии роки земские, ѡ свѣтом Михаиле рымского свѣта сѣжоные, позывал вѣ семь рокѣ а за нестанем вел. ви. в першом нестане и в винах статѹтовых vzdal и тепер сим вторым позвом ѡ тое ж позывает. Прото абы еси на рокох вышеш назначоных земских веницких ку правѣ сам стал, вины статутовые першого нестана своего сѣдѣ и стороне заплатил, на жалобѣ подкоморого браславского судовне ѡтповедал, тую сѣму шкод чотыри тисѣачи коп грошей литовских ему заплатил и во всем сѣа скутечне ѹсправедливил, тако то все на рокѣ пришлом вел. ви. меновите а ширеи преложено, правне ѡказано и выведено бѹдет судовне, абы еси ѡтповедал. Писан в Веницы рокѣ Бжоз(о) нарожена тисѣача шестсот пятого мѣсца ноабра десѣатог(о) днѣа.

Позов

Печатка

Иван Микѹлинскии, писар

Ретеста:

А° 1605 d. 10 noue(m)bris. Pozew po p. krakowskie° ziemsky winicky o szkody 4000 kop gr(oszy).

Там само. Арк. 117 зв.

№ 477

1605 р., листопада 11. Вінниця. –

Позов Вінницького земського суду краківському каштелянові, володимирському, черкаському, канівському, білоцерківському, богуславському і переяславському старості кн. Янушові Острозькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про неповернення частини Жорницького маєтку, захопленої підданими з Айсинського маєтку, і невідшкодування збитків, завданих їй

Жикгимонт Третии, Божю мл. корол полскии, великии княз литовскии, рўскии, прўскии, жомоитскии, мазовецкии, ифлиантскии, шведскии, кготскии, вандалскии дедичныи корол

Велможному Гднўшў кнжати Острозскомў, кашталанови краковскому, старосте володимерскому, черкаскому, каневскому, белоцерковскому, богўславскому и перяславскому.

Зо всихь добрь вел. ви. приказўем, абы еси перед сўдом нншим земским воеводства Браславского Веницким в Веницы на роках земских веницких, которые водлуг порядку статutowог(о) и констытуцци коронных на ден Трех Кролеи рымского свта припадўт и на завтреє того свта сўжоны бўдўт в року близко пришлом тисача шестсот шостом мсца генваря семого днѧ, обличне и завите сам стал, в сўботу, на жалобў и правное попиране ўроженог(о) Лаврына Писочинског(о), подкоморог(о) браславског(о), секретара ншог(о), которыи вел. ви. позывает ѱ то, иж вел. вша з добр своих Айсинских и кгрўнтов Кожинских добра, кгрунты его власные дедичные Жорницские через ўрадников, слуг, бояр, воитов и подданных своих айсинских посегаючи, слободў его над рекою Собом и Гордовкою, ў бродў Гордовског(о) поставленўю, через бывшог(о) ўрадника своего айсинског(о) Дмитра Красноселског(о) и иных слуг и людеи своих кгвалтовне попсовал. А тепер ново на том мѣстцў слободў на себе слузе своему Мигалю Касонемў Сербину также кгвалтом засажати казал и много кгрўнтовъ Жорницских ѱт великое верховины речки Гордовки межи речками, тою ж Гордовкою и Айсинкою, аж до реки Собу забрал, и там же на кгрўнте Жорницском на рѣце Собу повышеи тоє ѱсады ставов и млынов два справил, а на рѣце Поганце кў берегу жорницскомў три ставы присыпал и позаимовал, а иншие ставы там же на Поганце и на рудце, что ѱт могилы Великое жорницское в Поганку впадает, на кгрунте Жорницском за росказанем твоим сыплот, и

тых всѣх ставов, спустов и млынов, розмеров мѣчных и пшона, также с фоллошов и валил пожитков вшелаких на себе ѹживаеш. К тому на тых же кгрѹнтех Жорницских в дѹброве Толстои через Поганку, речкѹ граничнѹю, и ошколо Гордовки, подданных своих насылаючи, сеножати покошивати, заходами стояти, травы конми, быдлом и овцами пасти и вытоптовати, также из свинями на жолудю ставати и пѣстошити розказѹеш и иные розные кривды, ѹтиски и переказы во власности подкоморог(о) браславского жорницскои чиниш кѹ великому ѹближеню права и шкоде его. Которых шкод в таковом забираню и постаганю кгрѹнтов и в неѹживаню тых пожитков своих жорницских, которые вел. ви. собе кгвалтовне привлащаеш, шацѹет собе ошмь тисячеи коп грошчи литовских, ошкром самого кгрѹнту. А так подкомори браславскии позывает вел. ви. кѹ знесеню тое слободы и заходов вел. вишое зѹ кгрѹнту своего Жорницкого а кѹ позысканю и ошвобоженю менованных кгрунтов, ставов, млынов, берегов своих, сеножатеи и паствискѹ, власности своее жорницское, и ку заплаченю ему от вел. вишое за то, кгвалту и шкод преречонных. Прото абы вел. виша на року, вышеш назначоном, сам ошличне стал, на всю жалобу, вышеш положоную, подкоморому браславскому skutечне ѹсправедливил, декрету того судѹ нашог(о) прислухивал, также кгвалт и тые шкоды заплатил, яко то вел. ви. и на року близко пришлом ширеи преложоно и ошличено бѹдет правне, абы еси отповедал. Писан в Веницы року Божог(о) нароженя тисеча шестсотъ пшатого мсца ноябра ошдиннадцатого днѹ.

Позов

Печатка

Иван Микѹлинскии, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 118. Оригінал.
Те саме: Там само. Спр. 4122 III, арк. 72–72 зв., 74. Незасвідчені копії.
Переклади польською мовою.

Ретеста:

A° 1605 d. 11 nouembri[s]. Pozew ziem(ski) winicky po p. krakowskie° o slo[bo]bę¹, grunty, stawy, mlyny [...] zorniskie.

Там само. Спр. 4051 II, арк. 118 зв.

¹ slo[bo]dę

№ 478

1605 р., грудня 15. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою Яна Висоцького про неповернення підданих з села Курян Руського воеводства, котрі після їх

видачі знову втекли до містечка Жорниць, маєтку брацлавського підкоморія Лаврина Писочинського

Выпис с книг кгородских воеводства Брацлавског(о) виницких

Лѣта Божог(о) нарoжена тисеча шестсот пѣтог(о) мѣца декабра пѣтог(о)надцѣт днѣ

На рочках кгородских виницких, которые в року теперешнем мѣца декабра третегонадцѣт днѣ припали и сужоны были, перед нами, Иваномъ Богушем Дешковским, подстаростым, а Михаилом Ласком, судѣю, врадниками кгородскими виницкими, кгда се приточила справа за позвом межѣ ѣрожоным пном Гдном Высоцким с Куран, поводом, з одное, а ѣрожоным его мл. пном Лаврином Песочинским, подкоморим бра., позваным, з дрѣгое стороны, в которой справе повод, сам будѣчи очевисто ѣ судѣ, по приволаю через возног(о) стороны позваное до права поднес позов на позваног(о), выданыи тыми словы:

Валентии Александер Калиновскийи, староста брацлавскийи, вѣницкийи и звиног(о)родскийи

ѣрожоному пну Лаврину Песочинскому, подкоморому брацлавскому, местечка Жорниць дедичови.

С тых же и з ынших всѣх дбр¹ в. мѣ. лежачих и рѣхомых, звирхностю его кр. мл. и з владности ѣрадѣ моего старостинског(о) приказю, абы в. мѣ. передо мною албо судом моим кгородским Вѣницким на рочках кгородских виницких, которые в року теперешнем тисеча шестсот пѣтог(о) мѣца декабра тринадцатог(о) днѣ в дворе его кр. млѣсти припадѣт и сужоны, отправованы будѣт, обличне и завите стал на жалобѣ и правное попиране ѣрожоног(о) пна Гдна Высоцког(о) с Куран, которые в. мѣ. тым позвом позывает ѣ то, иж, деи, ²-подданыи его власныи дедичныи² з села дедичног(о) Курян, ѣ воеводстве Рѣском лежачог(о), на име Васко, Гдремко, Иван Куцич, перед тымъ до маєтности в. мѣ. местечка Жорниць з жонами, з детми, с конми, з быдлом и зо всими маєтностями в року прошлом тисѣча шестсот втором збеглых³ а потом на рочках близко прошлых кгородских виницких, в року теперешнем тисеча шестсот пѣтом мѣца сентебра двадцатог(о) [днѣ] припалых, преречоному поводови через в. мѣ. выданые, кгда д[о п]речоное маєтности поводовои через слуги ег(о) шляхетных Мартина Ве[p]х[о]вског(о) а Гдна Папроцког(о) ведены и проважены были, тых менованых двох слуг п[о]водовых, на дорозе // вночи спѣчих, подавит хотели, ѣкрѣтне ѣных потовкши и побивши, сами проч поѣтекали и знову до имени в. мѣ., звышеи менованого местечка Жорниць, з жонами, з детми и зо всими маєтностями своими пришли и збигли и там подѣ в. мѣ. мешкают. А в. мѣ. их поводови, ако его власных, выдати не хочеш ку великою кривде и шкоде его. Которых то подданных збегов своих шацѣ себе повод противко в. мѣ. кождог(о) з них зособна по петисот гривен полских. Прото абы на року помененом стал и на то все, што в. мѣ. ширеи ѣбѣснено и выведено будѣт, правне ѣтповедал. Писан

8 Виници року Божог(о) тисеча шестсот пятого мсца сентебра двадцат шмог(о) дна.

А по вычитаню того позву доведши повод достаточне року и позву, просил, абы позваныи на позов справовал. А ҃моцованыи позваного шляхетныи пан Балцер Каватурскии, заховавши вшелакие обороны правные и тых збегов не признаваючи, поведил, иж пан Кураньскии не може быт належным поводом тое справы, кгда ж така ведомост ест, же таа маетност не ест власная дедичная поводова, которые⁴ ѿ тые збегии позывает. А если же поведает и такъ в позве доложил, же ег(о) власная, повинен бы тог(о) не голыми словы, але мунименты доводит. И просил, абы был волнымъ, тако ѿт неналежног(о) повода. А повод поведил, же ест слушным в тои справе и належным поводом, кгда ж ѿ подданые свое власные дедичные, з маетности своии дидичные⁵ збеглые, чинит. Чого и правом хоче подперти, же тые подданые⁶ сут его власные дедичные. Прото просил, абы суд стороне позванои далеи поступовать наказал. Суд нинешнии кгородскии Вѣницкии слѣшног(о) повода в тои справе быти найдѣет и стороне позванои далеи поступовати наказѣет. Ѿт которого декрету ҃моцованыи стороны поз[ва]ное до судѣ головног(о) трибуналу Любелского апелел[ал]ѣ. Судѣ ему тое апелляции допустил и рокъ за [то]ею апелляциею передь судомъ головным тр[и]буналским в Люблине на тот час, кгда справы воеводства // Браславского порядком инших воеводствъ наперсивеи⁷ по дате тог(о) декрету припадѣт и сужоны будѣт, ѿбеюм сторонам ку праву становитисе зложил и заховал и тот декрет суда своег(о) до книг кгородских вѣницких записати казал. С которых и сес выпис под нашими печатми ест выдан. Писан 8 Виници.

Дві печатки

Грегореи Бабуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 119–120.
Засвідчена копія. Оpubл.: Селянський рух на Україні 1569–1647 pp. Київ, 1993. С. 134–136.

Peresma:

Appellacia miedzy panem Iane(m) Wysockim z rockow dekabrewych a panem podkomorzym brasławskim Piasoczynskim o zbiegi z Kurian do Zorniszca. Datt(um) w Winnicy 1605 d. 15 Xbris.

Там само. Арк. 120 зв.

¹ добр   ²⁻² подданыи его власныи дедичныи   ³ збеглые   ⁴ с которое   ⁵ дидичное
⁶ подданые   ⁷ наперсивеи

1605 р., грудня 15. Вінниця. –

Декрет Вінницького гродського суду в справі за скаргою Матея Шляхтинського про неповернення підданих, які втекли з сіл Бокіївки і Хоминців Подільського воєводства до містечка Жорнищ, сіл Якубівки і Лютарівки та інших маєтків брацлавського підкоморія Лаврина Пісочинського

Выпис с книг кгородских воєводства Браславског(о) вѣницких

Лѣта Божог(о) нароженя тисеча шестсот пѣтог(о) мсца декабра пѣтог(о)надцать днѣ

На рочкох кгородских вѣницких, которые в року теперешнем мсца декабра третегонадцѣт днѣ припали и сужоны были, перед нами, Иваномъ Богушем Дешковским, подстаростим, а Михаилом Ласком, судею, вриадниками кгородскими вѣницкими, кгда се приточила справа за позвом межѣ шляхетным пном Матеем Шляхтинским, поводом, з одное, а ўрожоным его мл. пном Лаврином Песочинским, подкоморим браславским, позваным, з дрўгое стороны, в которой справе повод через ўмоцованог(о) своег(о) пна¹ по приwołаню через возног(о) стороны позваное до права поднес позов на позваног(о), выданыи тыми словы:

Валенти Александр Калиновский, староста браславский, веницкии и звингородский

Ўрожоному его мл. пну Лавринови Пасочинскому, подкоморему браславскому.

Зо всѣхъ добръ в. мс. рўхомых и нерўхомых звѣрхностю его королевское мл. и владностю моею приказўю, абы вѣша мл. на рочкох кгородских вѣницких, которые в року теперешнем тисеча шестсот пѣтом мѣца декабра третег(о)надцѣт днѣ припасти и сўжоны быти мают, ѡбличне и завите стал на жалобў и правное попиране ўрожоног(о) его мл. пна Мациа Шляхтинског(о), которые в. мл. позывает ѡ то, иж в. мл. подданных его дедичных на име Воитка, Ѓкуба, Ювка, Луцика, Семена, Грицка, Ивана Спаса, Матфѣя, з ымена его дедичног(о), з сел Бокиювки и Хоминець, в Подолском воєводстве лежащих, з жонами, з детми, с конми, быдлы до маєтности в. мл. местечка Жорнищъ и сють Ѓкубовки, Лютаровки и иных, там же прислўхаючих, збеглых, выдати не хочешъ над право посполитое, чинечи то ку шкоде и кривде великом поводе, шацўет их себе противко в. мл. кождог(о) зособна по петисот гревен. Абы тоды² в. мл. на року помененом стал и во всем се поведови ўсправедливил. ³Сим позвом моим ест ег(о) позван³. Писан ў Веницы двадцатог(о) днѣ // сентября року тисеча шестсот пѣтом.

А по вычитаню тог(о) позву доведши повод достаточне року и позву, просил, абы се позваным на позов справовал. А ўмоцованыи стороны позваное шляхетным пан Балцер Каватурский, заховавши вшелякие ѡбороны правные и тых збегов не признаваючи, поведил, иж пан Шляхтинский не може быт належным поводом

тоє справы, кгда ж такаа ведомост ест, же таа маетност не ест власнаа дедичнаа повода, с которе ω тые збегы позывает. А если же поведает и такъ в позве доложит, же его власнаа, повинен бы тог(о) не голымы словы, але мѣнименты доводит. И просил, абы былъ волным, тако ωт неналежног(о) повода. А повод поведил, же ест слушным в тои справе и належным поводом, кгда ж ω подданые свое власны дедичны з маетности своеи дедичны збеглые чинит, чога и правом хоче подперти, же тые подданые сут его власны дедичны. Прото просил, абы суд стороне позванои далеи поступоват наказал. Сѹд нинешнии кгородскии Вѣницкии слушног(о) повода в тои справе быти наидѹет и стороне позванои далеи постѹповат наказѹет. Ωт которог(о) декретѹ ѹмоцованыи стороны позваное [д]о судѹ головног(о) трибуналу Любелског(о) апелевал. Суд емѹ тоє апеллации допустил и рокъ за тоєю апеллациєю перед судом головным трибуналским в Люблине на тот час, кгда справы воеводства Браславског(о) порядком инших воеводствъ напервеи по дате тог(о) декрету припадѹт и сѹжоны бѹдѹт, ωбеюм сторонам ку правѹ становитисе зложил и заховал и тот декрет сѹда своег(о) до книг кгородских вѣницких записати казал. С которых и сес выпис под нашими печатми ест выданъ. Писан ѹ Вѣници.

Дві печатки

Грегореи Бабуза, писар
Корикговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 121–121 зв.
Засвідчена копія.

Ретеста:

Appellacya między panem Szlachczynskym (!) a panem podkomorzim
braclawskym. O zbiegłych poddanych z BokŃowki y Chominiec do Zorniszcz.
1605 d. 15 Xbris.

Там само. Арк. 121 зв.

¹⁻ ⁻¹ Місце для зазначення імені й прізвища умоцovanого.   ² тогды   ³⁻ ⁻³ Цей
фрагмент тут зайвий.

№ 480

1605 р., грудня 17. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду брацлавському воеводі і кременецькому старості кн. Янушові Збаразькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про крадіж волів у жорницького вйта Гринця Давиденка підданім з маєтку Сорокотяжинців Миськом Волошиним

Валентеи Александер Калиновскии, староста браславскии, вѣницкии и зв[иногород]скии

Гдсневелможному п̄ну Гднушу к̄нжати Збаразкому, старосте кремчанецкому, воеводе браславскому.

Зо всех добръ звѣрхностию его кор. млсти а владностю старостинства моего вѣницког(о) приказзю, абы в̄ша мл. на рочкох кгородских вѣницких, которые припасти и сѣжоны быти мають в рокѣ пришлом тисча шестсот шестомъ мсца генваря двадцат четвертого д̄на, передо мною самымъ, а ѣ небытности моеи ино перед судомъ моимъ кгородскимъ Вѣницким[ъ] ѣ Виници обличне и завите стал на жалобу и правное попиране ѣрожного его мл. п̄на Лаврина Песочинского, подкоморего браславского, секретаря его кор. мл., которые в̄шѣ мл. ¹в довоженю справедливости¹ подданому своему жорнвицкому Гринцови Давыденку, воитови жорнвицъскому, [...] млсти [соро]котажинского на имѣ Ми[ска Воло]шина, в рокѣ прошломъ тисча ше[ст]сотъ четвертомъ² м̄сц[а] декабря десятого д̄на. ³Которыи Миско Волошин, подданыи вшеѣ млсти³, ночнымъ дилом а злодеискимъ правомъ з оборы покрал воловъ два, шерстью ѡден вол сирыи, а другии щорнаребыи, которые⁴ купленые каждыи по ѡсми коп грошеи личбы литовское; и которые волю покравши, и⁵ до имени в̄ш. млсти Сорокотажинец ѡтогналь и на пожиток[ъ] свои ѡбвернулъ. А в̄ша, деи, мл. з него справедливости чинити не хочешъ, што ку кривѣде п̄на подкоморег(о) браславского а ку шкоде подданому его мл. жорнвицкому. А такъ пан подкомории сим моимъ позвомъ // позываетъ в̄шѣ мл. до того, абы ваша млст на року назначономъ самъ стал и того подданого своего Миска Волошина з Сорокотажинец постан[о]вил, на тую жалобу скутечне ѣсправдливилсе и декрету судового прислуховал, яко то на року пришлом вшеи млсти ширеи преложоно и правне ѡказано будеть сѣдовне, абы ваша млост ѡтповедал. Писан ѣ Веници рокѣ тисча шестсот пятомъ мсца декабря семнадцат⁶ д̄на.

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 П, арк. 123–123 зв.
Незасвідчена копія.

Ретеста:

[...]мини на позвы кгородские веницкие на роки генваровы двадцать четвертого д̄на.

Там само. Арк. 123 зв.

¹ -¹ Над цими словами написано сим позвом позываетъ. ² Написано над перекресленим пятомъ. ³ -³ Написано над перекресленим покрал волов два, шерстю ѡден вол сирыи а другии вол щорнаребыи. ⁴ которыи ⁵ их ⁶ сегонадцат

1605 р., грудня 17. Вінниця. –

Позов Вінницького гродського суду краківському каштелянові, володимирському, черкаському, канівському, білоцерківському, богуславському і переяславському старості кн. Янушові Острозькому в справі за скаргою брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського про шкоди, завдані війтові Гринцові Давиденку і сотникові Куземкові міста Жорнищ підданими з міста Айсина

Валенти Александер Калиновскии, brasлавскии, вѣнцкии и звиногоро[д]ски[и] староста

Ганеве[л]можно]мъ пнѣ Гдушови кнежати Острозскомѣ, кашталанѣ краковскомѣ, старосте володимерскомѣ, черк[а]скому, каневскому, белоцерковскому и богуславскому, и переяславскому.

Зо всѣх добръ в. м. звѣрхностю кр. его мл. а владзею староства моего вѣнцкиго приказѣю, абы вѣша мл. на рочкох кгородских вѣнцких, которые припасти и сѣжоны быти маюг в рокѣ пришьлом¹ тисеча шестсот шос[том] мсца генъваря² 3-двадцат четвертог(о)-³ днѣа, передо мною самыи а в небытности моеи ино пе[ред] сѣдом моим кгородским Вѣнцким ѣ Вѣнцкии ѡбличне и завите стал на жалобѣ и правн[ое] попиране ѣрожного его мл. пна Лаврина Песочинского, подкоморого brasлавског(о), секретара его королевское мл., которые вѣшу мл. в довоженю справедливости подданыи своим жорниским, нижеи менованыи, позывает, иж, деи, вѣша мл., пне краковскии, в рокѣ теперешнем тисеча шестсот пятом мсца ѡктября двадцат третего днѣа, наславши моцно квалтом ѣрадника своег(о) айсинского пна Гроша Чернавского и теж воита тамошнего ж айсинского пна Федора Жашковского, и п[на] Мигела Касониа Сербина з многими слугами и мещаны своими айсинскими на власныи кг[рунт] его мл. Жорнискии на речкѣ ѣрменкѣ, праве в посредкѣ кгрѣнтѣ Жорниского, на фѣторы албо фолварки жорниские, взал и пограбил и⁴ подданых его мл., то ест ѣ Гринца Давиденка, воита жорниског(о), въ ф[ол]варкѣ его волов шестнадцат, купленых по пети копѣ грошеи литовских, коров доинных шест нс тела[ты], купленые по чотыри копы грошеи, ѡвец тридцетеро, по два золотых кождѣю шацѣет, коз десет, торгомѣ давано за кождѣю по пулкопы грошеи литовских, свинеи двадцат, по пулкопы гриш. купленые, гусеи тридцат, по грошеи три купленые, качок сто, по грошеи три купленые, соки[р] три, по гриш. петнадцати купленые, кос шест, по грошеи ѡсми кѣпленые; а с паробков сермаг три знато, по два золотых, кожѣхов три, по копе гриш., шлыкков бараних три, по грошеи дванадцат, поясов з ножами и з огнивами три, по грошеи чотыри кѣпленые; там же, ѡдбивши [пог]ребѣ з бчолами, взал и пограбил живцом пчол з ѣлами и [з медом сорокѣ а ѣбили десетеро на] головѣ, и мед з собою побрала, а ѣли пощ[и]пали, к[оторые есте ѣли з пчола]ми забрали пощипаные, кождыи шацѣет по три рѣбли грошеи. А ѣ Кѣземки, сотника, въ

фолваркѹ [его] волов чотыри, купленых по пет коп грошеи литовских, коров две с телаты, купленых по чотыри копы грошеи литовских, ѡвещ дванадцат, по два золотых кождѹю шацѹет, коз пѡт, торгомъ давано за кож[дѹю] по пулкопы грошеи литовских, гусеи двадцат, по гроше(и) три кѹплены, качок тридцат, по грошеи три куплены, свинеи патеро, по пулкопы грошеи кѹплено; с паробков сѣрмаг три знато по два зол[о]тых купленые, кожѹхов два, по копе грошеи купленые, два поесы з ножами, з огнив[ы], по грошеи чотыри, шлыков два, по грошеи дванадцати купленые, сокѣр двѣ, по гршеи п[етнад]цети купленые, кос двѣ, по грошеи ѡсми купленые. Што все побравши и пограбивши, до [и]меня вшеє мл. Аисина ѡтознано и ѡтпроважно, и на пожиток свои, вша мл., пне краковскии, ѡ[бер]нѹти еси велел, чиначи то ку кривде пна подкоморого браславского а ку шкоде подд[аныи] его мл. жорниским. А так пан подкомории позывает вшу мл. до того, абы вша мл. на [ро]кѹ назначоном сам стал, на тую жалобу скѹтечне ѹсправедливилсе и декрету сѹдово(о) прислухивал, тот ѹвес грабеж з навезкою подданыи его мл. поворочал албо за него заплатил и досыт ѹчинил, ѡко то на рокѹ пришлом ⁵вша милост⁵ ширеи преложено и пр[а]вне ѡказано бѹдет судовне, абы вша мл. ѡтповедал. Писан ѹ Вѣници ро[ку] тисеча шестсот пѡтог(о) мсца декабра семог(о)надцат днѡ.

Позов кгородскии вѣни[цкии]

Печатка

Грегореи Баибуза, писар

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 125–125 зв.
Оригінал. Те саме: Там само. Арк. 124–124 зв. Незасвідчена копія.

Ретести:

Позов по пна краковского ѡ грабежь.

Pozew po p. krakow(skiego) o grabieze zorn(iskich) poddanych. 1605 d. 17 Xbris.

Там само. Арк. 125 зв.

¹ Виправлено з нинешнем.

² Виправлено з декабра.

³⁻³ Виправлено з

тринадцатого. ⁴ и зайве. ⁵⁻⁵ вшеи милости

№ 482

1606 р., січня 1. Кам'яногірка. –

Лист брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського двом неназваним особам з уповноваженням їх представляти його інтереси на роках Вінницького земського суду за сімома позовами останнього краківському каштелянові, володимирському та ін. старості кн. Янушові

Острозькому, брацлавському воеводі кн. Янушові Корибутовичу Збаразькому, Янові, Матвієві і Фарисанові Кошкам у справах, що стосуються маєтків позивача (Кам'яногірки), Овдіївки і Жорнищ

Лаврын Пасочинский, подкоморий браславский, короля его млсти секрет[ар]
[Ознаи]мую тым моим умоцованым листом, иж што запозвал есми седма
позвы на роки земские веницкие, на з[ав]трее по Трех Кролах свте рымском в
року нинешнем тисача шестсот шостом мсца генваря седмого дна, в субботу,
п[ри]падающе, а сневелможного княжати Гдуша Острозского, кашталана
краковского, старосту володимерского] etc. То ест першим позволом о шкоды
чотыри тисачи коп грошей литовских, в позве кродском веничком в справе
кв[а]лтовного выбити помененые и декретом трибуналским, в року прошлом
тисача шестсот пятим учиненым, и суди належного мне правом чинить
захование, другим позволом о имене село Овдееву, правом вечным мне належачое,
третьим позволом о посажене слобод, посипане ставов и о побудоване млинов на
крунте Жорнищском, четвертым о заложене пасеки и о похране нив, пятим о
порубане дубровы, шостым о похране снъ подданных моих на крунте моем
Жорнищском, а семью позволом о границы жорницские позвал есми такъ его
мл. пна краковского, тако и их млсти а сневелможного кнжати Гдуша
Корыбутовича Збаразского, воеводи браславского, а пнов Гда, Матфея и
Фарисана Кошков. Ино иж а сам для пилных а важных справ своих на роки,
вышеи менованые, до Веницы прибыти и очевистое росправы зъ их млстами
мети не могучи, тогды злецаю и тым моим умоцованым листом даю мою
зсполную пномъ приятелемъ моимъ, пну¹⁻ ⁻¹ а пну¹⁻ ⁻¹ на тых роках
менованых и права становитися и з их мл. росправу правную мсти, приимуючи
от их мл. во всем зыскъ и страту. И на то есми дал мои умоцованыи лист с
печатью и с подписом руки моее. Писанъ въ Каменогорци року тисача шестсот
шостого мсца генваря первого дна.

Печатка

Лавринъ Песочинский,
подкоморий браславский,
рукою власною

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 128.
Оригінал.

Ререста:

Мою до права.

Там само. Арк. 128 зв.

¹⁻ ⁻¹ Місце для зазначення імені й прізвища умоцovanого.

1606 р., січня 9. Вінниця. –

Зізнання возного енерала Брацлавського воеводства Миколая Ясліковського перед Вінницьким гродським урядом про покладення ним у Пиківському замку позовів Вінницького земського суду краківському каштелянові і володимирському старості кн. Янушові Острозькому за скаргами брацлавського підкоморія і королівського секретаря Лаврина Пісочинського: одного – у справі про невідшкодування збитків, заподіяних внаслідок загарбання (частини Кам'яногірського маєтку), другого – у справі про неповернення у власність села Овдіївки (Шепіївки)

Выпис с книгъ кгородских веницких

Лѣта Б̄жого нароженѣ тисѣача шестсот шостоꝝ(о) мѣсяца генварѣа девѣатого д̄ня

Передо мною, Иваномъ Богушом Дешковским, подстаростим кгородским веницким, ставши очевисто, возныи енерал воеводства Браславского шляхетныи Миколаи Г̄сликовскии ку записованю до книг кгородских веницких тыми словы сознал, иж, деи, року прошлого тисѣача шестсот пѣаого мѣца ноѣбра четвѣртогнадѣат д̄ня положил есми два позвы земские вѣнницкие в Пыкове в замку тамошнем ѹ светлицы на столе, писаные по ѣсневелможного к̄нжати Г̄душа Острозского, кашталѣана краковского, старосту володимѣрского, в жалобе его мл. п̄на Лаврина Писочинского, подкоморого браславского, корола его мл̄сти секретара. Першии позов ѡ шкоды чотыри тисѣачи копѣ грошеи литовских, в позве кгородском веницком в справе квалтовного выбитѣа помѣненые и декретом трыбуналским, в року прошлом тисѣача шестсот пѣаом ѹчиненым, ѹ судѹ належного п̄ну подкоморому браславскому правом чинит[ъ] захованіе, а другии позов ѡ имене село Овдеевку, которое Шепеевкою прозвано, правом вечным дедичным п̄ну подкоморому браславскому належачое, ѣко то ширеи на тых позвех ѡписано ест. Которые позвы ѡповедал и ѡказал есми ѹрядникови тамошнему пыковскому п̄ну Мартину Рамолту и ишим слугам, и мещанам его мл. п̄на краковского пыковским. А другие такие ж два позвы при стороне поводовои зоставил есми. За которыми позвы зложил есми ѡбеюм сторонам рокъ ку праву стати на роках земских вѣнницких, которые на ден Трех Кролеи рымского с̄вѣа припали и на завтрее того с̄вѣа судитис зачали в року нынешнем тисѣача шестсот шостом мѣца генварѣа семого д̄ня, в субботу. Которое ж то очевистое сознѣане возного ѣа, до ведомости своеѣ принявши, до книг кгородских веницких записати казал. С которых и тот выпис [е]ст [вы]данъ. Писан в Веницы.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
Корыкговаль с книгами
Копчиньскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 П, арк. 129. Засвідчена копія.

Ретеста:

A. 1606 d. 9 januarii. Polozenie pozwow ziemskic[h] winickych od je^o msci pana podkomorze^o braci(awskiego) po p. krakowskiego o szkody 4000 tysiąca¹, o Owdeiwki.

Там само. Арк. 129 зв.

¹ *Ідеться про гривні.*

№ 484

1606 р., січня 28. Луцьк. –

Оповідання Олександра Янчинського перед Луцьким гродським урядом про невиконання княгинею Яхимовою Корецькою Анною Ходкевичівною укладеної між ними угоди, за якою вона зобов'язалася виділити йому його частину в маєтку Кальнику та викупити її в нього

Оповеданье пана Александра Гднчиньского на княгиню Корецькью

Року тисеча шестьсоть шостого мсца генъвара двадцат ѡсмог(о) днѣ

На вряде кгородскомъ Лѣцькомъ передо мною, Солтаномъ Васкевичомъ, бѣдѣчимъ на тот часъ намесникомъ подстароства лѣцького, постановивъшисе ѡчевисто, ѡроженыи панъ Александеръ Гднчинскийи ѡповедал, иж што в рокѣ прошломъ шестьсоть пятомъ еє млст княгини Гдхимоваѣ Корецькаѣ Аньна Ходкевичовна вчинила была ѡгодѣ и постановенье з нимъ ѡ часть именья его, дедичьнымъ правомъ на него припадающого¹, ѡ воеводстве Браславскомъ в Калнику и приналежностяхъ его емѣ приходячю, ѡ што ѡнъ княгиню еє млст до сѣдѣ земьского Вѣницького ѡ выделене собе ровное части позываль, котораѣ ж то справа через апелацию до сѣдѣ головног(о) трибѣналѣ Любелского выточиласе. Которое ж то справы княгиня еє млст, не припѣскаючи до розсѣдѣку правного, з нимъ се была поєднала и в него правомъ кѣпнымъ достати мела, и торгъ певныи учинила, ниакѣю часткѣ взглядомъ переездѣ его далеко то емѣ дала и емѣ тѣю часткѣ его приходячю заплатит мела, а то сконъчити мела на рокахъ земьскихъ луцкихъ, ѡ Трехъ Кролехъ ѡтправованыхъ. Нижли кгда тотъ панъ Гднчинскийи водле постановеньѣ своего до Луцка на роки помененые на денъ третиѣ ставилсе, готовъ бѣдѣчи своемѣ постановеню досѣт ѣделати, и пилность чинил а потомъ назавѣтрее по его мл. князя Корецького с тою готовостю своею ѡповедалсе, але самъ его млсть князъ Корецькийи дал емѣ справѣ, же ѡнъ ѡ томъ постановенью малжоньки своеє не ведаєт, але казалъ емѣ до Корьца до малжоньки своеє схати, ѡбещючи тамъ скѣтєчнѣю ѡтправѣ.

То пакъ панъ Гднъчинскии Ѹ КорцѸ черезъ Ѹвес час, поки се роки сѸдили, бавилсе на ѡбетницахъ ихъ млсти. Нижли ихъ млст забавивъши его в домѸ своемъ аж до ѡтслѸженъа роковъ, не Ѹчинивъши досить постановеню своемѸ, з ни с чимъ з домѸ своего днѸ оногдашнего с Корьца ѡтъправили, затымъ до шкод пана Гднъчинского, которихъ собе шацѸеть на двадцатъ копъ грошеи литовскихъ². И ѡ то Ѹ права чинити хотечи, тое ѡповеданъе в недосытѸчиненъю ихъ млсти а пилность свою и непотребнѸю зволокѸ справы своее до книгъ доносит, просечи, абы то записано было. Што все за прозбою пана Гднъчиньского до книгъ ктродскихъ лѸцкихъ естъ записано.

ЦДДА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 76, арк. 137 зв.–138. Оригінал.

¹ припадаючѸю   ² Далі має бути приправили.

№ 485

1606 р., квітня 15. Варшава, на сеймі. –

Декрет королівського суду в справі за скаргою хмільницького старости Миколая Струса з Коморова про те, що брацлавський і вінницький староста Валентий Александр Калиновський не дає йому вступити у володіння селом Мізяковом

Декретъ межи старостами хмельницькимъ и brasлавськимъ ѡ МѸзяковъ

Жикгимонт Третий etc.

ѲзнаимѸемъ etc., ижъ кгда припала передъ насъ и сѸдъ нашъ¹ межи Ѹрожоными Миколаемъ СтрѸсомъ с Коморова, хмельницькимъ, поводомъ, з одное, а Валенътымъ Алексанъдромъ Калиновъскимъ, brasлавськимъ и вѸницкимъ, позванымъ, з дрѸгое стороны, старостами нашыми, за прыпозвомъ до декретѸ нашего, подъ датою межи ними въ Кракове рокѸ тисѸча шестсотъ пѸтого мсца² девѸтогонадъцѸть днѸ Ѹчиненого, ѡ то, ижъ Ѹакобы тые добра нашие королевъские, до стасѸ³ нашего належачые, по смерти Ѹроженого Юри СтрѸса с Коморова, кашталѸана галицкогo, припалые, названое село МизѸяковъ, въ воеводстве Brasлавскомъ а старостве Виницкомъ лежачѸю⁴, зо всѸми оное⁵ належностями, не ведати за Ѹкимъ правомъ посѸвши, держит и ононе⁶ кѸ своемѸ пожиткѸ ѡборочает⁷, а преречономѸ СтрѸсови, которомѸ есмо тые добра правомъ доживотныиъ дали за манъдатомъ нашымъ (черезъ МиколаѸ Ѳльшовского, посланца нашего, дати и до поссеъсыи преречономѸ старосте хмельницкомѸ пѸстити розказали), оное емѸ не спѸстил и не ѸстѸпил [...] то кѸ великои шкоде скарбѸ нашего и того делѸтора, которыхъ шкодъ собе на пять тисѸачеи копъ грошеи литовскихъ шацовал; што такъ на онои декрете выи помененом (которымъ ижъ се то показало, же водлѸгъ конъсенсъѸ нашего и

сѹмы не ѹпорнѣ, але за претекстомъ права своего оноє село Мѣзаков Калиновѣскии держит, оного есмо на онѣ часть одѣ позвѣ вольнымъ ѹчинили, ѿ лепшост права чинити имѣ з собою правне наказали), тако теж на приповѣ, до того декретѣ по сторонѣ позванѣю выданыи, ест ширѣи описано и доложено. // На рокѣ тогды нинешнемѣ за тымѣ приповѣмъ и за потрикротнымѣ черезъ возного нашего шляхетного Крыштофа Чыжевѣского приволаньемѣ прыпалымѣ, станѣвши ѿчевистѣ ѹ сѹдѣ нашего одѣ стороны поводовое ѹрожное Станиславѣ Порѣмбинѣскии и Мартинѣ Важнѣскии, ѹмоцованыє, домовалися, абы позваныи право свое, если которое на тоє село Мѣзаковѣ (которое есмо емѣ правомѣ доживотнымъ дали) слѣшное и правное маєт ѹ себе, ѹ сѹдѣ нашего показаль. А одѣ стороны позваное шляхетныє Миколаи Панекѣ а Станиславѣ Преворскии, ѹмоцованыє теж его, ѹказали привѣлеи старыи сватое памети короля Жикгимонѣта Авѣгѣста, продѣка нашего, небожчикови князю Богѣшови Федоровичови Корецкомѣ, лѣцкомѣ, браславѣскомѣ и вѣницкомѣ старостѣ, на заставѣ замѣкѣ мѣста и волости Вѣницкое в певной сѹме пяти тисаचेи копѣ грошеи литовѣскихѣ даныи, подѣ датою в Вѣльнѣ рокѣ тисача патсоть шестдесат ѿсмого мѣца июня двадѣцатого дѣна а одѣ сватое памети короля Стефана потверженыи. Покладали и конѣсенсѣ того жѣ короля Стефана на выкѣпенье замѣкѣ и волости Вѣницкое, Юреви Стрѣсови с Коморова, старостѣ браславѣскомѣ, даныи, за которымѣ позволеньемѣ с тоє сѹмы пѣназеи пяти тисачеи копѣ грошеи литовѣскихѣ водѣлѣгѣ листѣ заставного короля Жикгимонта Авѣгѣста, вѣла нашего, Гѣнови Ходѣкевичови, грабѣ, панѣ виленѣскомѣ, ѿпекѣнови на тотѣ час потомѣковѣ небосчика князя Богѣша Корецкого, одѣдалѣ и заплатиль. Показали и квитѣ пана виленѣского Юреви Стрѣсови // с Коморова, старостѣ браславѣскомѣ и вѣницкомѣ даныи, которымѣ квѣтомѣ зезнаваєт ѿчевистѣ панѣ виленѣскии, же сѹмѣ пять тисачеи копѣ грошеи литовѣскихѣ одѣ пререченого Юра Стрѣса одѣличиль и ѿдобраль. Показали теж декретѣ нашѣ соимовыи, кдѣ былѣ небожчикѣ панѣ галицѣскии ѿ кварѣтѣ с того староства неплацонѣю позваныи, которымѣ есмо декретомѣ ѹзнали быти старою, слѣшною и правною сѹмою на томѣ старостве и всѣхѣ его належностяхѣ, зачимѣ тежѣ одѣ плаценья кварѣты державца тамошныи естѣ вольнымѣ. Покладали пры томѣ и конѣсенсѣ нашѣ подѣ датою вѣ Краковѣ рокѣ тисача шестсоть четвѣртого мѣца апрѣла третѣго дѣна небосчикови панѣ галицкомѣ на ѹстѣпенье того староства Вѣницкого зо всѣмѣ и сѹмѣмы, на немѣ бѣдѣчое, на ѿсобѣ поменѣного Калиновского даныи. ѹказано пры томѣ цессѣю и инѣтромѣсѣсѣю, то естѣ зѣстѣпенье зѣ права своего и вѣвезанье в тѣє добра. Што все правныи доводы достаточнѣ ѿказавши и ѿбѣяснивши, просили, абы тоє село Мѣзаков, власнѣ до староства належачое, и ⁸сѹмѣмѣ онѣю головнѣю⁸ пять тисачеи копѣ грошеи литовѣскихѣ, на всемѣ старостве внесѣнѣю⁹ (на которомѣ и томѣ // теж селѣ Мѣзаковѣ и на вѣшѣлахѣихѣ належностяхѣ и пожиткахѣ таѣ сѹма поменѣная ростагаєтѣся) прывернѣна¹⁰ и Калиновѣскомѣ ¹¹прысѣжона была¹¹.

Мы с паны радами нашими, пры бокѹ нашомѹ на тотъ час бѹдѹчими и в праве наѹчоними, выслѹхавшы споров и шпоров сторонѹ обохъ и прыпатрившыся достаточне правам ихъ а видѣчи то, ижъ прерѣчное село Мѣзаковъ завше до староства Вѣницкого и тежъ с тоѹ сѹмы належала¹², в томъ же старостве завираеться и посполѹ с тымъ староствомъ Вѣницкимъ сѹммою патьма тисацей копѹ грошей литовскихъ естѹ шнерована¹³, в которой позваныи и за правомъ своимъ первшымъ с тымъ староствомъ Вѣницкимъ в сѹме тои пати тисацахъ копѹ грошей литовскихъ и правомъ доживотнымъ держыть, одѹ которого староства тоѹ село и сѹмы тоѹ, и на Мѣзакове тежъ ся ростпагающее, одорвана¹⁴ быти не можетѹ, протѹ тотъ последнеишыи привѣлеи черезъ ѹрожного Миколаа Стрѹса с Коморова, старостѹ нашего хмельницкого, противъ правѹ позваного и кѹ ѹближенью сѹмы и доживотья его одержаныи, к томѹ такѹ довѹго до поссесыи не приведеныи, на своемъ мѣстцѹ зостати не можетѹ, яко жъ, неважнымъ его ѹзнавши, // касьсѹемо, ѹмораемо и внивечѹ оборочаемо, а тоѹ помененое село Мѣзаковъ, яко нерозѹдельные добра, одѹною семою старою шнерованыѹ и доживотьемъ Калиновскомѹ, старостѹ вѣницкомѹ, слѹжаемое, до того жъ староства Вѣницкого и сѹмы, на немъ всемъ и томъ селе Мѣзакове бѹдѹщее, приворочаемо, прылѹчаемо и присѹжаемо, и, же тоѹ право Калиновского за жаднѹю експектативѹ на Мѣзаковъ почитано быти не маѹт, декларѹемо, обьяснѹемо и ѹзнаваемо, поневажъ тежъ есмо то в консенсье нашомѹ, на спѹщение того староства Вѣницкого кашталанови галицкомѹ данымъ, были доложили и шстерegli, же тоѹ село Мѣзаковъ до того староства Вѣницкого подѹ сѹмою, на немъ бѹдѹчою, подлегати, припасти и ворочатися маѹт и повиньно бѹдетѹ, заховѹючи его при спокоиномъ держанью и ѹживаню, тоѹ всѹ посполѹ с тымъ староствомъ Вѣницкимъ в сѹме помененои бѹдѹчою ажъ до жывота его и до заплацѣния потомкомѹ его тоѹ зѹполное сѹмы вышъ менованое пати тисацей копѹ грошей литовскихъ водлѹгъ права, емѹ слѹжаемого, моцью нинешнего декретѹ нашего. До которого на большѹю вѣрѹ печатъ короннаа естѹ притиснена. Писанѹ в Варшаве на соимѹ вальномъ коронномъ рокѹ тисѣча шѣстсотъ шостого мѣца апрѣля пѣтогонадцѣт днѣа а панованья королевѣвѣтвъ нашихъ польского девѣтого//надѣцѣт а шведьского третѣгонадцѣт рокѹ.

Mattias, ep(iscop)us praemislien(sis),

Справа того жъ

R. P. vicescancellari(us)

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 204, л. 142 об.–145. Оригинал.

¹ Далѹ маѹ бути справа. ² Пропущено пѣсля цѹого авгѹста (див. документъ № 454).

³ статѹсѹ? ⁴ лежачое ⁵ шного ⁶ Тобто добра. ⁷ Идетѹся про

В. А. Калиновського. ⁸ -⁸ сумьма онаа головнаа ⁹ внесѣнаа ¹⁰ привѣрнены

¹¹ -¹¹ прысѹжоны были ¹² належало ¹³ шнеровано ¹⁴ одорвано

1606 р., квітня 18. Варшава, на сеймі. –

Впис у книгу коронної канцелярії листа вінницького гродського судді Михайла Ласка, вінницького гродського писаря Григорія Байбузи і Богуша Дешковського про те, що ревізію меж села Скуринців, доручену їм королем на прохання державців цього села Андрія Хруслінського і його дружини Гелени (Галени) Якушинської, їм удалося провести стосовно замку і міста Вінниці, держави галицького каштеляна і вінницького старости Юрія Струса з Коморова, натомість не вдалося стосовно сіл Тютків і Луки, оскільки ревізії спротивилися їх державці – відповідно брацлавський стольник Іван Черленковський і Іван Мелешко (1603 р., грудня 31. Поблизу Вінниці)

Вписанье границъ Скѣрынцом ѿд Вѣницы

Жикгимонт Трети, Божю мл. корол полскии etc.

Ќзнаимѣмы тым листом нашим, комѣ то вѣдати належит. Покладано перед нами лист ревизоров наших ѣрожных Михаила Ласка, суди, Грыгорѣа Баибѣзы, писаря, ѣрадников кгородских вѣницких воеводства Браславского, а Богѣша Дешковского, которых есмо назначили были межи добрами нашими королевскими селом Скурынцами, державы¹ шляхетного Андрѣа Хрѣслинского и малжонки его Гелены Гѣкушинского, з одное, а замком и мѣстом Вѣницею, // державы¹ на тотъ час ѣрожного Юрѣа Стрѣса с Коморова, кашталана галицкого, старосты нѣшого вѣницкого, и селом Тютков², державы¹ ѣрожного Ивана Черѣленьковского(о), столника браславского, а селом Лѣкою, державы¹ шляхетного Ивана Мелешка, з дрѣгое стороны, под печатми и с подписом рѣкъ ихъ. И прошно нас, абысмо, до вѣдомости нѣшое королевское прынавѣши, тот лист ствердили и до книг канцелярии нѣшое коронное вписати велѣли. Которыи тими словы естъ писан:

Мы, Михаило Ласко, суди, Грыгорей Баибѣза, писар, ѣрадники кгородские вѣницкие воеводства Браславского, а Богѣшь Дешковскии, ревизорове, кѣ померкованью и ѣспокоюню розниц в кгрѣнтех межы добрами з обудвѣ сторонъ его королевское мл., въ воеводстве Браславском лежачими, то естъ селом Скѣрынцами, державы¹ ѣрожного его млсти пѣна Андрѣа Хруслинского и малжонки его пѣнеи Галены Гѣкушинского, з одное, а замком и мѣстом Вѣницею, держовы³ велможного пѣна Юрѣа Стрѣса с Коморова, кашталана галицкого, старосты нѣшого(о) вѣницкого и звиногородского, также и сел⁴ королевское млсти Тютков², державы¹ его млсти пѣна Ивана Черленковского, столника браславского(о), и Лѣки⁵, державы¹ его мл. пѣна Ивана Мелешка, з дрѣгое стороны, за листом ревизии ѿт его королевское млсти зослани а ѿд пререченоз(о) пѣна // Андрѣа Хрѣслинского и малжонки его за тою ревизыю выведены, ѿзнаимѣмы, иж кгдамы на тые кгрунты поменены на рокъ, сторонамъ черезъ насъ иннотесценъцыями нашими назначоныи, то естъ мсца декабра двадцат девятоз(о) дѣна, выехали ѿт стороны поводовое пререченоз(о)

п̄на Андрѣа Хрѹслинского и малжонки его, звышь речоных, добръ его королевское млсти села Скѹрынецъ деръжавцов, на мѣстцѹ тых розниць, то естъ понедалекѹ верхѹ долины Тетеревки над дорогою великою, котораа идѣт з Демидовец до Вѣницы пры стенѣ кгрѹнту села Черленкова ѹ копца стенного, мѣсто Вѣницѹ з селом Черленковым делачого, ѿтуул са кгрѹнтѣ преречогого села Скѹрынецъ починает, заведени и постановени были, там же на том мѣстцѹ, постановившисе ѿчевисто, звыши поменены п̄нѣ Андрѣи Хрѹслинскии, державца села Скѹрынецъ, своим и звышь менованое малжонки своее именем за моцѹ зѹполною, ему ѿт неѣ до тоѣ справы даною, которыи, давши сторонѹ прыпозванѹю преречоноз(о) его млсти п̄на галицкого и месчан вѣницких через возноз(о) енерала шляхетного Г̄на Гораина до тоѣ справы прыволати, ревизыю, ѿд его королевское мл. выданѹю⁶. Котораа была перед нами читана и так се в собѣ ѿд слова до слова маѣт: //

Жикгимонтѣ Трети, Божю млстѹю корол полскии, великии княз литовскии, рѹскии, прѹскии, мазовецкии, жомойтскии, ифлантскии и шведскии, кготскии, вандалскии дедичныи корол

ѹрожоным Михаилѹ Ласкѹ, суди, Грыгору Баибѹзе, писарѹ, ѹрадником кгородскимѹ воеводства Браславского, а Богѹшѹ Дешковскомѹ, верне нам милым, ласка н̄ша королевскаа.

ѹрожоные, вер. нам милые. Дана нам естъ справа именем шляхетных Андрѣа Хрѹслинского и жоны его Галены Г̄кѹшинское, державцов добръ наших королевских села Скѹрынецъ, иж са имѣ дѣют великие кривды и ѹближеньа в забранѹю кгрѹнтов того села н̄шого Скурынецъ ѿт замкѹ и мѣста Вѣницы, державы ѹрожного Юрѣа Стрѹса с Коморова, кашгалиана галицкого, старосты н̄шого(о) вѣницкого, также ѿт сел наших королевских Тютков, держаня ѹрожного Ивана Черленьковского, столника браславского, и Лѹки, держаня шляхетного Ивана Мелешка. Штобы все померковати, ѹспокоити и держене и ѹживанье кождомѹ с тых помененых державец добръ наших, тако которые з них водле права и слѹшности тых там кгрѹнтов до державы своее ѹживати мают, ѹказати и назначити, ⁷хотечи верносттам вашим, ѿ которых вере, дѣлности и в праве посполитом бѣглости добре розѹмѣчи⁷, тѹю справѹ ѹмыслилисмь злецыти, тако ж злецамь тым нинешним листом нашим и розказѹемы вер. // вашим, абы вер. в., порозѹмѣвшисе сполечне з собою и обравши собѣ день певныи и час слѹшныи, на мѣстце тых там розниць зѣехали, везвавши до себе через листы свои ѿвесные сторонѣ, которым то належыт, и, выслѹхавъши их доводов, споров и ѿтпоровѣ, добра наши, вышь помененые, зревидовали, держанье и ѹживанья кгрѹнтов кождомѹ с тых преречоных державец наших, тако се на котороз(о) державѹ правне и слѹшне стагати маѣт, ѹказали и знаками значныи ѿзначили. В чом сѹмнена ваше ѿбовецѹемо, жебысте жадномѹ з ных не фолгговали, п̄на Б̄га и справедливост его светѹю перед ѿчима мѣли. А што там вер. в̄ша в тои мѣре ѹчинат и постановят, хочемы, абы то ѿт звыши менованых державец наших моцѹо заховано и, ничим не взрѹшаючи, деръжано

было, з волною, ѿднак, апелацыею ѿт речи головное до насъ, гсдра, котораа бы се сторона ўкрывжонаа быти розумѣла. А иначе для ласки нѣшое и повинности своеѣ абы вер. вѣша не чинили. Писан ѹ Кракове дна четвертого мсца марьца рокѹ тисеча шестсот третего а панованья королевствъ наших полског(о) шестогонадцат а шведског(о) девятог(о) рокѹ. Печат малое канцелярьи за власным его королевское млсти злеценемъ. Zachariasz Joławicki⁸.

А по вычитанью тоѣ ревизьи ѹказал⁹ перед нами мандат ѿт его королевское млсти, по звышѣ менованого его млсти пна галицкого // выданыи. Которыи кгда был перед нами читан, так се в собѣ мает:

Жикгимонтъ Третии, Божю млстю корол полскии, великии княз литовскии, рѹскии, прѹскии, мазовецкии, жомойтскии, ифлантскии и теж шведскии, кготскии, ваньдалскии дедичныи корол

Юрью Стрѹсѹ с Коморова, кашталану галицкомѹ, старосте нашомѹ вѣницкому, верне нам миломѹ ласка наша королевская.

йрожоныи, верне нам милыи. Назначили есмо певных ревизоров наших межы добрами нашими з обое стороны королевскими, то ест замком и мѣстом нашим Вѣницью, державы¹ верности своеѣ, з одноѣ, селом нашим Скѹрынцами, державы¹ шляхетного Андрѣя Хрѹслинского и жоны его Галены Глѹшинское, з дрѹгое стороны, а то для зревидованья и назначенья держанья и ѹжываню¹⁰, тако которыи з вас водле слѹшности тых там кгрѹнтов до державы своеѣ ѹжывати мает. Прото прыказѹем вер. т., иж кгда вер. т. через тых ревизоров нѣших обвесчон бѹдеш, абы еси на тые кгрѹнты, гдѣ са розницы дѣют, веспол з месчаны вѣницкими перед ними ставил и пры том ревидованью и значеню был. И штоколвекъ тие ревизирове нѣши зь стороны ѹжыванья тых там кгрѹнтов ѹчинят и постановят, жебы еси веспол з месчаны вѣницкими моцно держал и, ничим не взрѹшаючи, заховал. Постерегаи, ѿднак, // верность твоа, того, жебы са такъ месчаном нѣшим такаа кривда и ѹближенье не дѣало. А иначе для ласки нашое и с повинности своеѣ абы вер. т. не чинил. Писан ѹ Кракове дна четвертого мсца марца року тисеча шестсот третего а панованья королевствъ наших полског(о) шостогонадцат а шведского девятог(о) рокѹ. Печат малое канцелярьи за власным его королевское млсти злеценьемъ. Zachariasz Jeławicki, secre(tarz) i pisarz.

Также поднес⁹ и другии маньдаты ѿт его королевское млсти, по месчан вѣницких выданыи, которыи так се в собѣ мает:

Жикгимонт Третии, Божю млстю корол полскии, великии княз литовскии, рѹскии, прѹскии, мазовецкии, жомойтскии, ифлантскии и шведскии, кготскии, вандалскии дедичныи король

Славетным воитѹ, бѹрмистрѹ, раицом, лавником и всемѹ посполствѹ, месчаном мѣста нѣшого Веницы, вер. нам милым ласка нѣша королевская.

Славетныѣ вер нам милыѣ. Дана нам ест справа именем шляхетног(о) Андрѣя Хрѹслинского и жоны его Галены Глѹшинского, дерьжавцов добрѹ наших королевских села Скѹрынецъ, иж са им деют великиѣ кривды и

Уближенъа в забранью кгрѹнтов того села н̄шого Скѹрынецъ ѿд вас кѹ мѣстѹ нашомѹ Вѣницы. Штобы все померковати и Успокоити а держанью и Уживанью кождомѹ з вас, яко водле слѹшности, // тых тамъ кгрѹнтовъ Уживати маете, назначили есмо певных ревизоров наших. Прото кгда через тых ревизоров наших обвесчени бѹдете, розказѹемы вам, абы есте на тые кгрѹнты, гдѣ бы они кривдѹ и Уближенье быти мениат, перед ними стали и, пры том ревидованью и значенью бѹдѹчи, ѿ кгрѹнтех¹¹, стародавна до мѣста Вѣницы и села Скѹрынецъ належачых, якъ перед тым бывало Уживано, ведомост и сведокост дали. И штоколвекъ тые ровизорове з стороны кгрѹнтѹтов там Учинят и постановят, жебы есте мощно держали и, ни в чом не нарѹшаючи, заховали. А иначеи для ласки наше абы есте не чинили. Писан ѹ Кракове д̄на четвертого мсца марта року тисеча шестсот третего а панованья королевствъ наших полского шостогоднат а шведского девятого року. Печат малое канцелярьи за власным его королевское млсти злеценьем.

А по выписанью тых мандатов поднес⁹ инънотесценцыю албо лист нашъ обвесчоныи, по преречоного его мл. п̄на галицкого под печатми нашими и с подписом рѹкъ наших власных вынесеныи, въ тые слова:

Михаило Ласко, судя, Грыгорей Баибѹза, писар, Урядники сѹдовые ктродские вѣницкиѹ, Богушъ Дешковскии

Велможному его млсти п̄ну Юрью Стрѹсу с Коморова, // кашталанѹ галицкомѹ, старосте вѣницкомѹ и зъвиногородскомѹ.

Ознаимѹемо в. мл., иж дошло тог(о) вѣдати его королевское млсти, же се великиѹ розницы дѣют в кгрѹнтех межы добры его королевское млсти мѣстом Вѣницею а староством в. мл. з державою Урожного Андрѣа Хрѹслинского и малжонки его п̄неи Галены Глѹшинского села Скурынецъ, также добръ его кр. мл. а державы их доживотное. Ѿ чом вѣдаючи его королевская млсть а хотечи тые розницы Успокоит, обвестити нас рачил листом своим ревизорским, абы есмо на тот кгрѹнтъ выехали и, присмотревшися тым розницам, оныѹ померковали. Прото мощю и владзею, нам ѿд его королевское млсти даною, в. м. прыповещаемо, абыс в. мл. посполѹ з мещаны его королевское млсти вѣницкими на жалобѹ и правное попиране преречоног(о) п̄на Андрѣа Хрѹслинского и малжонки его п̄неи Галене¹² Глѹшинского, державцов, на мѣстцѹ тых розницѹ, гдѣ ѿт стороны поводовое постановены и заведены будемы, на день двадцат девятии мсца декабря в рокѹ теперешнем тисеча шестсот третем перед нами роком завитым, кѹ справом назначоным, станул кѹ прысмотренью и прыслѹханью, кгда завод¹³ тых розницѹ межы меноваными добрами // через помененѹю сторонѹ поводовѹю чинены бѹдут и прыслѹжони бѹдут и тые всѣ розницы межы поменеными добрами его кр. мл. через нас водлуг того листѹ и розказанья его кр. мл. зревидованые, ѿсмотреныѹ, померкованые и Успокоеныѹ будет¹⁴, Уживанье кгрѹнтов на обѣдвѹ сторонѣ показано и знаками ѿзначоно бѹдет. Што в. м. на том рокѹ все достаточне через сторонѹ поводовѹю показано, ѿбьяснено и доведено бѹдет. Писанъ ѹ

Вѣницы рокѸ Божого тисеча шестсот третего мсца августа двадцат ѿмого дна.

Также и дрѸгую инотесценцию нпшу показал по месчан вѣницких, писанѸю в тые слова:

Михаило Ласко, судя, Грыгореи БаибѸза, писарь, Ѹрадники сѸдовые кродские вѣницкие, БогушѸ Дешковскии

Славетным воиту, бурмистрѸ, раицом, лавником, всему посполствѸ месчаном его кр. мл. вѣницким.

ѲзнаимѸемо вам, иж дошло то вѣдати его кр. млсти, же се великие розницы дѣют ѿ кгрѸнтах межы добры его кр. млсти мѣстом Вѣницею а державою Ѹрожного Андрѣа ХрѸслинског(о) и малжонки его пнеи Галены ГакѸшинског(о) ¹⁵села СкѸрынец¹⁵, также добры его кр. мл., ¹⁶державы их доживотное¹⁶. Ѳчом вѣдаючи его кр. млсть а хотечи тые розницы // Ѹспокоити, ѿбвѣстити нам рачил листом своим ревизорским и росказал нам, абы есмо на том кгрѸнтѸ выехали и, прысмотрѣяшисе тым розницом, ѿные померьковали. Прото моцью и владзою, нам ѿт его кр. млсти даною, вам прыповесчаемо, абы есте на жалобѸ и правное попиране преречоного Андрѣа ХрѸслинског(о) и малжонки его пнеи Галены ГакѸшинског(о), ако звыш помененых добрѸ его кр. млсти села Скурынец державцовѸ, на мѣстцѸ тых розницѸ, гдѸ ѿт стороны поводовое поставлены и заведены бѸдемо, на ден двадцать девятый мсца декабра в рокѸ теперешнем тисеча шестсот третем перед нами роком завитым кѸ справом назначонымъ станули кѸ прысмотренью и прыслуханью, гдѸ завод¹³ тых розниц межы меноваными добрами через помененую сторонѸ поводовѸю чинены и проважоны бѸдѸть и тые всѸ розницы межы поменеными добрами его кр. млсти через нас водлѸг того листѸ и росказанья его кр. млсти зревидованые, ѿсмотреные, померькованые будѸт и Ѹжыванье кгрѸнтов на ѿбѣдве сторонѸ показано и знаками ѿзначоны¹⁷ бѸдет. Што вам // на том року достаточне через сторону поводовѸю показано, ѿбьяснено и доведено бѸдет. ПисанѸ Ѹ Вѣницы року Божого тисеча шестсот третего мсца авгѸста двадцат ѿмого дна.

А потом преречоныи повод довед достаточне рокѸ и положенья тых инотесценции наше¹⁸, также и звышѸ помененыхъ и ѿписаных мандатов его кр. млсти и ѿчевистым сознаньем возного енерала воеводства Киевского, Волынского и Браславского шляхетного Андрѣа Трембицког(о). А по Ѹказанью тое ревизыи и доведена рокѸ звышѸ помененыи повод державца скѸрынскии своим и малжонки своее именем просил, абы есмо тут на том мѣстцѸ звышѸ менованом юрыздыцью нашѸ ревизорскую фѸндовали. ГдѸ ся тут же ѿчевисто перед нами бѸдѸчи, преречоныи его мл. пнѸ галицкии и звыш помененыи воить и месчанѸ вѣницкие тут ѿт того мѣстца стѸну кгрѸнтов вѣницких з селом зѸ СкѸрынцами признали. А такъ мы, ревизорове, тут на том же мѣстцѸ, звышѸ ѿписаном, понедалеко верѸху долины Тетеревки над дорогою великою, котораа идеть з Демидовец до Вѣницы пры стенѸ // кгрѸнтѸ Черленкова Ѹ копца степног(о), мѣсто ВѣницѸ з селом Черленковом

дѣлачихъ, гдѣ сѧ кгрѣнтъ пререченого села Скѣрынецъ починаетъ, юрыздыщю нашѣ ревизорскѣю фѣндовали есмо и черезъ звышъ помененого возного Гдна Гораина ѡбволати росказали есмо. Которыи тѣю юрыздыщю нѣшу ѡбволал и тое передъ нами сознал. По котором фѣндацыи юрыздыщии нѣшое стороны ѡбѣдѣ, такъ повод, тако и позваные его млстѣ пнѣ галицкии з месчаны вѣницкими, ставили передъ нами свѣтковъ людемъ старыхъ, с которыми заводы свои тыхъ розниць чинили и выводили и ѣжыванья давного свидѣцтва ихъ и иншими многими подобенствы и ѡколичностями доводили и ѡказовали. Мы тогда, ревизорове, выслѣхавши выводовъ и свидѣцствъ тыхъ ѡбеюхъ сторонъ и прыпатрившисѧ тымъ розницомъ, положенью мѣстцѣ и самыхъ добръ, прыхлаючисѣ до права посполитого, водлугъ слѣшности подобенствъ и самое рѣчи, тако есмо тые розницы ѡбудвѣ сторонъ межы добрами его королевское млсти звышъ менованнымъ селомъ Скѣрынцами а замкомъ и мѣстомъ Вѣницкимъ // померковали, ѣспокоили и ѣжыване кгрѣнтово до пререченыхъ добръ его королевское млсти тымъ ѡбѣма сторонамъ ѣказали и знаками ѡзначили есмо. То естъ почавши ѡтъ того мѣстца, гдѣ есмо юрыздыщю фѣндовали, и тамъ напродъ копцовъ два, ѡдинъ вѣницкии, а другии скѣрынскии подъ дѣбомъ старо ѡзначенымъ, ѣсыпати росказали есмо и знакъ на томъ дѣбѣ ѣчинити есмо казали. А далѣи просто ведѣчи тою дорогою великою, котораѧ идѣтъ зъ Демидовецъ до Вѣницы ажъ до конца нивы Ильвинское, котораѧ естъ на кгрѣнтѣ скѣрынскомъ, до звышъ помененог(о) села Скѣрынецъ, а по лѣвои до замку мѣста Вѣницкого, гдѣ есмо дѣбовъ тры ѡзначитъ а копцовъ два ѣсыпати казали. А ѡтъ тоѣ нивы Ильвинское, ѣдавѣшисѧ троха въ правѣю сторонѣ черезъ дѣбникъ и тымъ дѣбникомъ ведѣчи, копцовъ шесть ѣсыпати казали есмо ажъ до дѣба, которыи стоить по концахъ нивъ Вѣницкихъ а Скѣрынскихъ, на которомъ дѣбѣ знакъ ѣчинити росказали есмо. Далѣи идѣчи тымъ же дѣбникомъ просто, копцовъ пятъ ѣсыпати казали есмо ажъ до нивъ Вѣницкихъ и Скѣрынскихъ, которые сѧ копцами зашли. Далѣи идѣчи заворотомъ тыхъ нивъ, межы которыми // копцовъ два ѣсыпати казали есмо. ѡтъ тыхъ нивъ повернувши трохи въ правѣю сторонѣ до межы, котораѧ естъ межы нивами ¹⁹Вѣницког(о) и Скѣрынског¹⁹, на которомъ нивѣ Скѣрынскои могилка невеликаѧ, и на тамъ тои межы копцовъ два ѣсыпати росказали есмо. Далѣи идѣчи тою межею межы тыми нивами просто до дороги, названое Жалинъ, надъ которою копѣць ѣсыпати казали есмо. А потомъ, взавши тоєю дорогою, повернувши въ лѣвѣю сторонѣ, ведѣчи просто тоєю дорогою, надъ которою копцовъ тры ѣсыпати казали есмо, ажъ до дороги, котораѧ идѣтъ съ Черленкова до Вѣницы, межы которыми дорогами копѣць ѡдинъ ѣсыпати казали есмо. Далѣи, взавши тоєю дорогою Черленковскою, повернувшисѣ въ лѣвѣю сторонѣ къ Вѣницы, вѣдучи тоєю дорогою, надъ которою копѣць ѣсыпаныи естъ, привели до долины вышгннихъ семи роговъ, гдѣ есмо знакъ на дѣбѣ ѣчинити росказали и копцовъ два ѣсыпати росказали есмо. А ижъ тутъ ѣ того мѣстца ѣчасники саборовскии²⁰, поткавши, ²¹на кгрѣнтъ свои дедичныи доловъ тоєю долиною до реки Бѣгѣ²¹. А ижъ до реки Богу быти поведали, тогда мы,

пѣстивши кгрунт // Саборовскии влево, а Скурынскии вправо, даѣи долиною ажъ до реки Богѣ прышгѣли и, взявши *от* реки Богѣ, гдѣ нас сторона поводава повела²² Риминовой пасече, пѣскаючи тѣю пасекѣ в правѣю сторонѣ, в кгрѣнтѣ Скѣрынскии. Аж се южъ было того дна спознило, тогда есмо тую справу до дна назавтрешнего звыш помененомѣ возномѣ Гду Горайну под тою ж моцю *от*волати казали. Которыи тую справу *от*волал и тое перед нами сознал. Дна тогда назавтрешнего, то естъ мсца декабра трыдцатог(о) дна, зехавши на то ж мѣстце ѣ тое ж пасеки Рыменое, казали есмо сторон через возного Гда Горайма (!) прыволати. А иж рочки кгородские вѣницкие того дна прыпадали, на которые дла записанья актѣ и прыволанья *от*еждчаючи, тую справѣ зновѣ под тоєю ж моцю также до назавтра тому ж возномѣ *от*волати казали есмо. Которыи то волавши, перед нами тое созналѣ. А потом на завтрее, то естъ мсца декабра трыдцат первого дна, кгда есмо на тые мѣстца зъехавшисѣ, прыволавши через менованого возного Гда Горайма сторонѣ, пры бытности тых обѣюх сторон, // звышъ менованых, тамъ же за выводы и доводы их тые розницы кончечи, *от* пререченое Рыменое пасеки, пѣскаючи тѣю пасекѣ по правои сторонѣ, ²³кгрѣнтѣ Скѣрынскии²³, ѣ которой копечѣ ѣсыпати казали есмо. А *от* тое пасеки просто до дороги, которая идет з села Тютков до Вѣницы на старое мѣсто, над которою дорогою праве к селѣ Титком (!) копцов *пѣт* ѣсыпати казали есмо до верхѣ долины Довбниное, зоставѣючи тую долину по правои сторонѣ в кгрунтѣ Скурынском, над которою есмо копечѣ ѣсыпати казали. *От* тое долины просто идѣчи, гдѣ есмо копцов два ѣчинити казали, до верхѣ долины Поповое, которая естъ по правои сторонѣ в кгрунтѣ Скурынском, над которою есмо копечѣ ѣсыпати казали. Даѣи идѣчи над тою долиною Поповою до двох грабов, которые стоат понижеи Лѣчки Тютковское, ѣ которых грабов прышла пета кгрѣнту звышъ помененог(о) села Тютков, державы ѣрожного пна Ивана Черленковского, столника brasлавского, гдѣ теж его мл. преречоныи пнѣ галицкии з месчаны вѣницкии // конецъ розниц кгрѣнто вѣницких з селомѣ Скѣрынцами быти прызнали. И там есмо на том мѣстцѣ тые розницы преречонных добрѣ короля его мл. села Скѣрынецѣ²⁴ замком и мѣстом Вѣницею скончили. И тые кгрѣнты, почавши *од* стѣны Черленковское, *од* звышъ менованого мѣстца понедалеко верхѣ долины Тетеревки, гдѣ есмо юрыздыщии фѣндовали, ажъ до тог(о) мѣстца помененых двох грабовѣ до петы Тютковское, гдѣ са тые розницы скончили, тыми мѣстцами, ѣрочисчями и знаками звышъ менованыи по правомѣ²⁵ помененомѣ пну Андрѣю Хрѣслинскому и пререченои малжонце его до звышъ менованого села Скурынецѣ, а по левои сторонѣ его млсти пну галицкомѣ и месчаном вѣницким до замку и мѣста Вѣницы до держанья и ѣжыванья ѣказали и означили есмо и владзою нашою ревизорьскою тое все преречонным сторонам моцно и ненарѣшно заховати и держати прыказали есмо. Писан на поли на мѣстцѣ звышъ менованомѣ, где са тые розницы скончили, рокѣ тисеча шѣстсот третего мсца декабра трыдцат первого дна. Там же

того ж дня вышъ менованого водлуг тое ревизыи, хотечи далшиє розницы в кгрѹнтех преречоного села королевское // млсти Скѹрынецъ, державы того то п̄на Хрѹслинского и малжонки его, з добрами такъже его королевское млсти з селми Тютками, державы¹ его мл. п̄на Ивана Черленковского, столника brasлавского, и Лѹкою, держанья²⁶ его мл. п̄на Ивана Мелешка, за злеценьем и росказаньем его кр. мл. кончити, гдѣ ставши очевисто звышъ помененыи п̄нъ Андрѣи Хрѹслинскии, державца скѹрынскии, тако повод, своим и преречоное малжонки своеє именем давши сторону позванѹю звышъ менованого п̄на Ивана Черленковского, столника brasлавског(о), тако державцѹ помененых добръ его кр. млсти села Тютков, через возного звышъ менованого Гдна Гораима потрыкром прыволат, тые розницы свое напрод с тым селом Тютками, а потом с помененым селом Лѹкою, державы¹ звышъ преречоного п̄на Ивана Мелешка, хотечи кончит, показал звышъ менованѹю ревизыю, которою его кр. мл. росказати рачыл, абы єсмо межы тыми поменеными добрами селом Скѹрынцами а селом Тютками и селомъ Лѹкою розницы в кгрѹнтех ѹспокоили и ѹживанье на обѣдве сторонѣ ѹказали и означили; до того мандат²⁷ его королевское // млсти, также тежъ инънотестенцыйи н̄шоє²⁸ под печатми и с подписом рѹкъ наших такъ по звышъ менованого п̄на столника brasлавского, державы²⁹ села Тютковъ, тако и п̄на Мелешка, державцѹ²⁹ села Лѹки, выданыє. А напрод мангдаты его кр. млсти, по преречоного п̄на столника brasлавского выданыи, в тые слова:

Жикгимонт Трети, Божю млстю корол полскии, великии княз литовскии, рѹскии, прѹскии, мазовецкии, жомоитскии, ифлантскии, шведскии, кготскии, вандалскии дедичныи корол

Шляхетномѹ Иванѹ Черленковскомѹ, столникови brasлавскомѹ, державцы села Тютков, а Иванѹ Мелешкѹ³⁰, села Луки, державцом доживотным добръ наших королевских, верне нам милым ласка наша королевская.

Шляхетныє, верне нам милые. Дана нам єсть справа именем шляхетных Андрѣя Хрѹслинского и жоны его Галены Гакѹшинского, державцов доживотных добръ н̄ших королевских села Скѹрынецъ, иж са им дѣют великиє кривды и ѹближенья в забранью кгрѹнтов того села н̄шог(о) Скурынецъ от вышъ помененых сел наших Тютков и Луки, державы³¹ вер. ваших. Што мы все померковати и ѹспокоити держанье и ѹживанье кождомѹ з вас, тако водле слушности // тых там кгрѹнтовъ державы своеє ѹживати маєть, назначили єсмо певных ревизоров наших. Обвесчени бѹдете, абысте на тые кронты, гдѣ са им кривда и ѹближеньє дѣет, выехали и пры том ревидованью и значенью были. И штоколвекъ тые ревизорове н̄ши межы вами з стороны ѹживанья тых там кгрѹнтов ѹчинят и постановят, жебысте мощно держали и, ничим не взрѹшаючи, заховали а иначеи для ласки н̄шоє чинити не смѣли. Писан ѹ Кракове дна четвертого мсца марца рокѹ тисєча шєстсот трєтєго а панованья королевствъ наших полского шостог(о)надцат а шведского девятого рокѹ. Печат малое канцелярыи за власнымъ его кр. млсти злеценьемъ. Zachariasz Jełowicki.

Также показал инотестенцию, по того ж его мл. п̄на столника браславског(о) выданую, в тые слова:

Михаило Ласко, судя, Грыгорей Баибѹза, писар, ѹрядники сѹдовые кгородские вѣнницкие, Богушь Дешковскии

ѹрожомѹ его млсти п̄нѹ Иванѹ Черленковскомѹ, столникови браславскомѹ, державцы села Тютков, добръ его кр. млсти.

Ознаимуем в. мл., иж дошло то вѣдати его // королевское³² млсти³³ селах³⁴ Скѹрынцами, державы¹ доживотное³⁵ ѹрожомого п̄на Андрѣа Хрѹслинского и малжонки его Галены Глѹшинского, а селом Тютками, также добры его кр. млсти, державы¹ в. м. О чом вѣдаючи его кр. млсти³⁶ а хотечи тые неснаски ѹспокоити, ѡбвестити нас рачил листом своим ревизорским и росказал нам, абысмо на тот кгрѹнтъ выехали и, прысмотрѣвшисе тым розницом, оныя померковали. Прото моцю и владзою, нам ѡт его королевское млсти даною, в. мл. прыповесчаем, абы в. мл. на жалобѹ и правное попиранье ѹрожомог(о) п̄на Андрѣа Хрѹслинского и малжонки его Галены Глѹшинского, тако звышь помененых добръ его кр. млсти села Скѹрынецъ деръжавцовѹ, на мѣстцѹ тых розницъ, гдѣ ѡт стороны поводовое постановлены и заведены бѹдемо, на ден двадцат девятии мсца декабра в рокѹ теперешнем тисеча шестсот третемъ перед нами роком завитым ку справомъ назначоным станул кѹ прысмотренью и прыслуханью се, кгда завод¹³ тых розницъ межы меноваными добрами через помененѹю сторонѹ поводовѹю чинены и проважоны будѹт и тые всѣ розницы межы поменеными добрами его кор. млсти через нас водлуг того // листѹ и росказанья его королевское млсти зревидованые и ³⁷-ѡсмотренья, померкованья³⁷ и ѹспокоеные будѹт и ѹживанье кгрѹнтов на ѡбѣдве сторонѣ показано и знаками ѡзначого бѹдеть. Што в. мл. на том рокѹ все достаточне через сторонѹ поводовѹю показано и ѡбьяснено и доведено бѹдет. Писан ѹ Вѣнницы рокѹ тисеча шестсот третего мсца авгѹста двадцат ѡсмого д̄на.

Што все показавши и рокѹ а положена тых мандатов и инотесценции наших ѡчевистым сознаньем звышь помененого возного Андрѣа Трембицкого достаточне доведши, иж сторона прыпозванаа звышь речонны п̄нѹ Иванѹ Черленковскии, столникъ браславскии, преречонных добръ его королевское млсти села Тютков державца, бѹдѹчи через возного Г̄на Горайма по трыкрат прыволаныи, ани сам, ани через ѹмоцованого своего до права не стал ани жадное вѣдомости нам, ревизором, и сторонѣ ѡ собѣ не дал. Прото за нестаньем его преречонны повод п̄нѹ Андрѣи³⁸ Хрѹслинскии своим и помененое малжонки свое³⁹ звыши менованого п̄на Ивана Черленковского, столника браславского, тако сторонѹ прыпозванѹю, за допѹсченьем н̄шим ревизорским на ѹпадъ // тое рѣчи, в позве ѡписаное, здал. Мы тогды, ревизорове, по таковом взданью бачечы впор и непослѹшенство преречонного п̄на столника браславского, державцы вышь помененог(о) Тютков села, тако прыпозваного, за домовенье⁴⁰ стороны поводовое в моц ѹпадкѹ речи, в позве ѡписаное, и всее тое справы помененое стороны поводовои поводство водлуг

заводѹ еѣ тых розницѹ межы поменеными добрами его кр. млсти сѣлом Скурынцами, державы¹ поводовое⁴¹, а сѣломъ Тютками, державы¹ преречоного позваного, прысѹдили есмо и прысѹжаемъ, заводы тых розницѹ той то сторонѣ поводовои межы тыми добрами чинити наказали есмо. Однакъ же, иж ѹрожоной пнѣ Кирыкъ Черленковскии тут, перед нами ѡчевисто стоечи, того заводѹ тых розницѹ сторонѣ поводовои нменемъ брата своего звышѣ речоного пна столника браславского, не сказѹючи [...]дност, з моцы и злецѣна ѡт него ѹпорнѣ чинити не допѹстил и, спротивляючисѣ влады нашои ревизорскои, моцно боронити хотѣл. Прото ж мы дальшого постѹпкѹ и померкованья тых розницѹ межы преречоными добрами его кр. млсти сѣлми Скурынцами а Тютками водлугъ // листѹ и росказанья его королевское млсти чинити и кончити не могли, протѣстацыи, которые ѡд сторонѣ заходили, принали и записали. А напрод ѡд помененого пна Кирыка Черленковского, ѡчевисто стоечи, на писмѣ поданѹю в тые слова, ижъ, деи, ѿ именемъ брата моего его мл. пна Ивана Черленковского, столника браславского, державцы села Тютков, добръ его королевское млсти, ѡсведчаюся и протѣстѹю такъ на в. мл. пнов ревизоров, ѿко и на сторонѹ поводовѹю, то естъ его мл. пна Андрѣя Хрѹслинског(о) и малжонкѹ его млсти пнею Галенѹ Гѹкушинского, ижъ, не ѡбвѣстивши брата моего вышѣи менованого позвом ѡбвѣсчоныи, в. мл. кгрунтѹ державы его села Тютков кѹ великою шкоде ѡтсужати хочѣте без жадное вѣдомости его, чога ѿ готов есмъ боронити, ѿко ж ѿ, стоечи пры той протѣстацыи своѣи, моцно боронити и дѹктѹ вести не допѹсчаю и не допѹсчѹ. Также теж протѣстацыю дрѹгую ѡт ѹрожоного пна Ивана Мелешка, // ѡчевисто бѹдѹчого, на карѣте поданѹю в тые слова, ижъ ѿ, млтивые пнове ревизоровѣ, ѡсведчаюся такъ на в. мл. самих, такъ теж на его млсти пна Андрѣя Хрѹслинского и малжонкѹ его млсти Галенѹ Гѹкушинского, ѿко повода в той справѣ, ижъ ѿ, не маючи ани держачы жадных добръ короля его млсти, а меновите села Лѹки, въ воеводстве Браславском лежачого, кды ж тоѣ село Лѹка и всѣ кгрунты, належачые до того села, сут мое власные дедичные, а не жадные добра его королевское млсти, и жадных границ з добрами короля его млсти не маючи, с тоѣ прычины не подлежатю под юрыздыцыю в. мл. ревизорскѹю и дѹктѹ вести не допѹсчаю и моцно боронити хочѹ и бѹдѹ. Гдѣ также сторона поводовоа звышѣ помененыи пнѣ Андрѣи Хрѹслинскии своии и преречоное малжонки своеѣ именемъ противко помененых пну Черленковскомѹ и пнѹ Мелешкѹ ѡсведчал и ѡповедалсѣ, ижъ ѡни, спротивляючисѣ звирхности его кр. мл., не маючи баченьѿ на право посполитое, важылисѣ ѹпорнѣ и квалтовными обычаем тую справѹ и преречонѹю ревизыю, ѡт его кр. млсти даную, розвѣ//дати и ѡного до скѹтечного сконченьѿ и померкованья межы звышѣ меноваными добры его королевское млсти сѣл Скурынцами и Тютками, такъ теж и Лѹкою водлугъ воли и росказанья его королевское млсти привести не допѹстили и моцно заборонили и ѡног(о) до шкод великих и ѹтрат немалых за тыми розерваньѣм прывѣли. А затым мы, ревизоровѣ, звышѣ менованыи

возным⁴² и их млстями пны шляхтою, там на тот час бѣдѣчою, ѡсведчившисе, иж єсмо за недопѣсченъем и забороненьем звышъ менованых пна Кирыка Черленковскогo и пна Ивана Мелешка через них тых розницѣ далєи межы помененыє⁴³ добры померковати и ѡспокоити и скончити не могли єсмо, иж там тог(o) мѣстца, вышєи менованогo, за таким кѣвалтовным недостѣпеньем и забороненьем прочѣ ѡтехати, не скончивши тоє ревизыи, мѣсили єсмо. А дла болшое вѣры и певности того всего до того листѣ нашогo ревизорскогo рѣками єго власными подписали и печати свое прѣтиснѣли єсмо. Писанѣ на мѣстцѣ рокѣ и дна вышєи менованог(o). // Ѣ того листѣ⁴⁴ прѣтисненых тры а подпис рѣк тыми словы: Михаило Ласко, судѣа кѣродскии вѣницкии, рѣкою власною. Грыгорєи Баибѣза, писар кѣродскии вѣницкии, рѣкою власною. Богѣшь Дешковѣскии, рѣкою власною.

А такѣ мы, прѣхилаючисє в том до звычаю права посполитог(o), тые верѣхѣ писаные знаки и граници межы сполными добры нѣшими королевскими, прєз прєрєчоных ревизорѣв нѣших постановленые, в своеи зѣполнии моцы зоставѣючи, в книги канцєларьи нашое коронное вписати казавши, и⁴⁵ сєс выпис з них под печатю коронною ѣрожомѣ Анѣдрѣю Хрѣслинскомѣ, воискому браславскому, выдати єсмо росказали. Писанѣ ѣ Варшавє на соимє валном коронном рокѣ тисєча шєстсот шостогo мєца апрѣля ѡсмогонадцат дна а панованья королевствѣ наших полскогo дєвятогонадцат а шведскогo третєг(o)надцат рокѣ.

Mattias, ep(iscop)us praemislien(sis),
R. P. cancellar(ius)

Справа того ж
Zachariasz Jełowicki,
sekr(etarz) i pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 204, л. 147–160 об. Оригінал. Опубл.: Архив ЮЗР.
Ч. VIII. Т. 5. С. 360–370.

¹ державою ² Тютками ³ державою ⁴ сєлами ⁵ Лѣкою ⁶ Писля цѣго не вистачє згадки про те, що А. Хруслінський цю ревизію подає. ⁷⁻⁷ Тут пропуєнено зазначєннє того, що король їде назустрїч зацїкавлєним особам. ⁸ Jełowicki ⁹ Їдєтьсє все про того ж Андрїя Хруслінського. ¹⁰ Ѣживанѣа ¹¹ Далї має бути з. ¹² Галєны ¹³ заводы ¹⁴ будѣт ¹⁵⁻¹⁵ сєлом Скѣрынцями ¹⁶⁻¹⁶ державою их доживотною ¹⁷ ѡзначоно ¹⁸ наших ¹⁹⁻¹⁹ Вѣницкою и Скѣрынскою ²⁰ саборовскии ²¹⁻²¹ Тут відсутнє зазначєннє того, що саборївськї “учасники” показали, вказали. ²² Далї має бути к. ²³⁻²³ Видаєтьсє, що цєй вислїв тут зайвий. Не виключєно, що мало бути в кѣрѣнтє Скѣрынском. ²⁴ Далї має бути з. ²⁵ правою ²⁶ держаньєм ²⁷ мандаты ²⁸ наши ²⁹ державцы ³⁰ Писля цѣго має бути державцы. ³¹ держав ³² королевскои ³³ Писля цѣго не подано: жє сє великїє розницѣ дѣют в кѣрѣнтєх межы. ³⁴ сєлом ³⁵ доживотною ³⁶ млстѣ ³⁷⁻³⁷ ѡсмотрєныє, померкованые ³⁸ Андрѣи ³⁹ Далї має бути именєм. ⁴⁰ домовєньєм ⁴¹ поводовою ⁴² Андрїєм Трємбїцьким? Яном Горайном? ⁴³ поменєными ⁴⁴ Далї повинно бути печатєи. ⁴⁵ и зайвє.

№ 487

1606 р., квітня 19. Луцьк. –

Оповідання возного єнерала Волинського, Київського і Брацлавського воеводств Гаврила Оздовського перед Луцьким гродським урядом про те, що він вручив у місті Острозі земський позов Брацлавського воеводства Тихнови Шашкевичу в справі за скаргою брацлавського хоружого Миколая і Федора Шашкевичів про невиконання трибунальського декрету і зобов'язань за записами між ним і позивачами стосовно нерозділення ґрунтів між селом Старими Вишківцями і містечком Бортниківцями

Дане позвѣ трибунальског(о) пнѣ Тихнови Шашкевичови от пна хоружог(о) браславског(о)

Року тисеча шестсот шостого мсца априла девятог(о)надцет днѣ На вѣраде кгородском в замкѣ ег(о) мл. Луцком передо мною, Стефаном Дворецким, бѣдѣчим на тот час намесником подстароства луцког(о), ставши очевисто, возныи єнерал воеводства Волинског(о), Киевског(о) и Браславског(о) // и Браславског(о) шляхетныи Гаврило Оздовскии до книг кгородских луцких сознал тыми словы, иж рокѣ теперешнег(о) тисеча шестсот шостог(о) мсца априла осмог(о) днѣ дадем позов земскии воеводства Браславског(о) под печатю земскою браславскою и с подписом рѣки писара земског(о) браславског(о) пна Ивана Микѣлинског(о) очевисте в рѣки пнѣ Тихнѣ Шашкевичѣ, в месте на тот час Острогѣ бѣдѣчомѣ, въ жалобе их мл. пна Миколая, хоружог(о) браславског(о), а Федора Шашкевича¹ до банициеи ѿ спротивене и недосыт ѣчинене декретови трибунальскомѣ и записов², межы их мл. даног(о)³, ѿ нерозделене кгрѣнтов межы маетностями Старыми селом Вышковцами а мистечком Бортниковцами, што ширеи таѣ справа сама в себе мает, и зложилем рок ѿбеюм сторонам на воеводстве Браславском, которое припадает в рокѣ теперешнем тисеча шестсот шостом, в Люблине стал⁴. Которое ж то сознане возног(о) за принятем моим до книг кгородских луцких ест записано.

ЦДІА України в Києві, ф. 25, оп. 1, спр. 76, арк. 336 зв.–337. Оригінал.

¹ Шашкевичев ² записом ³ даным ⁴ стат

№ 488

1606 р., травня 2. Варшава. –

Лист короля Сигізмунда III про підтвердження доживотного володіння селом Мізіяковом брацлавському, вінницькому і звенигородському старості Валентієві Александру Калиновському

Захованье пры вси Мезякове старосты браславского

Жикгимонт Третии etc.

Ознаимѹемы тымъ листом нашим etc., ижъ мы на причинѹ певныхъ п̄новъ радъ и ѹрадниковъ нашихъ ѹрожного Валенто(о) Александра Калиновского, браславского, вѣницкого и звиногородского старосты¹, дворенина и ротмистра нашего, пры селѣ Мезякове, въ воеводстве Браславском а старостве Вѣницком лежачое², зо всими е(о) пожитками в спокоином деръжанью и ѹживанью оноє³ заховѹемы, тако ж тымъ листом н̄шим заховали есмы и zostавѹемы до живота его. Которое село же естъ здавна в старостве Вѣницком, на котором и вшелѹакиє⁴ до того староства належностяхъ и пожыткахъ певная сѹма естъ внесена, такъ тежъ и на том селѣ Мезякове ростагаетсѹа, зачимъ тако самое старосто⁵, такъ и тоє село водлугъ права своего доживотно(о) и в сѹмѣ выраженои держати и ѹживати бѹдетъ до ѡстатнего кресѹ живота своего. А мы ѡбещѹемы за нас и наяснейшихъ потомковъ нашихъ королеи ихъ млсти полскихъ, же его пры том селѣ и вшелѹакихъ пожыткахъ его // заховаемо ани ѡд него села Мезякова ѡддалитъ бѹдемы до живота его моцю нынешнего листѹ нашего. Которыи на большюю вѣрѹ рѹкою нашею подписавши, печатъ короннѹю прыгиснѹти розказали есмо. Писанъ ѹ Варшаве рокѹ тисеча шестсот шостого мсца мая второго дня.

Sigismundus Rex

Zachariasz Jełowiecky,
se(k)ret(arz) i pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 204, л. 161–161 об. Оригинал.

¹ старостѹ   ² лежачом   ³ оного   ⁴ вшелѹаких   ⁵ староство

№ 489

1606 р., травня 4. Варшава, на сеймі. –

Листъ короля Сигізмунда III краківському каштелянові, володимирському, черкаському, білоцерківському, канівському, богуславському і переяславському старості кн. Янушові Острозькому про надання місту Тетієву, що в Київській землі, магдебурзького права і дозвіл проводити в ньому щорічно два двотижневі ярмарки, щотижня торг і тримати корчми

Наданє волности а право¹ маидеборского в мѣстечкѹ Тетієвє, в земли Киевскои лежачом

Жикгимонт Третии etc.

Ознаимѹемы тымъ листом нашим нынешнимъ и на потомъ будѹчимъ. Прошени естесмы, абы есмо во именью велможного Гданѹша кн̄жти Острозского, кашталана краковского, старосты н̄шого володимерского, черкаского, белоцерковского, // канєвьского, богѹславского и переяславско(о), в мѣсте его

Тетиеве, в земли Киевской лежачом, власном, отчизном, подданным его месчаном, которые там теперь мешкают и потом оседати бѹдѹть, право маидеборское надали, также армарки и торги ѹставити и теж корчмы волные, вино, мед, горѣлкѹ, пиво и всакие трѹнки кѹ питю и речи в домах гостинных, кѹ живности потребные, держати, ними волне шинковати допустили тым способом, абы, ѡднакъ, то все кѹ жадной шкоде и переказе иным мѣстом прылегло и пожитком нѣшим и Речи Посполитое и ничиемѹ не было. Мы за таковою прозбою з ласки нашео гсдрѣское тое // чинечи а томѹ мѣстѹ и подданным кнжати Острозского месчаном ѹ том мѣсте право маидеборское надаемъ, которое через воита, бурмистра, радец и иньших ѹрядников, за сею волностю и листом нѣшим ѹ томъ мѣсте ѹпримости его ѹстановленых, во всем справовано и порядке держано будет. А месчане в том мѣсте преречоном того права маидеборского во всѣх члонках и артыкѹлах его ѹживати в рачах² великих и малых завжды на всѣ потомные часы, радити и сѹдитисе, такъ сами межы собою, јако теж³ гостми и людми прыездчими, ни перед ким иньшим, ѡдно перед воитом албо перед бѹрмистромъ и радою мѣстскою ѡного мѣста мают и повинни бѹдѹть во всем том прыкладом, јако в мѣстех наших головных, ѹ Кракове и иньдем, обычаем права маидеборского заховѹет⁴. А мы моц и владность зѹполную воитом и бѹрмистром тамошним а раде мескою даем всѣ справки, што их ѹрядом правно и порядком звыклыи належати бѹдет, такъ межы месчаны тамошными, јако и межы гостми, кѹпцы прыездчими, справедливост слѹшнѹю во всѣх справах мѣстских, сѹдовых и в речахъ // кривавых правом маидеборским, што комѹ з них правно належит, чинити, сѹдити, сказывати и винных за выстѹпком их водлуг артыкулов, в том право⁵ ѡписаных, здавати и карати. К тому допѹсчаем в мѣсте Тетиеве водлуг звычайо права маидеборского ратѹшь и теж татки и лазню збѹдоват, и в том се прыкладом и порядкомъ иньших ѹпривилеваных мѣсть справоват. Также дозволаемо тым листом нашимъ кнжти Острозскомѹ въ ѡном мѣсте армарки и торги ѹставлати, то ест в кождыи год два⁶, ѡдинъ⁷ а дрѹгии⁷, а торгъ в день⁷ на кождыи тыдень. Которые армарьки и торги кнжа Острозское ѹставивши, по всѣх местах, имѣных нѣших королевских и теж кнѣзских, панских, дѹховных и свецкых кажет выкликат и то всѣм ѡзнаимити, даючи теж волност в том мѣсте ѹпримости его месчаном тамошным корѣчмы волные мѣти, не платечи з них капѣсчизнѹ до скарбѹ нашего и жадных повинностей не полнечи, вино, мед, пиво, горѣлкѹ и иные всакие // трѹнки кѹ питю и речи в домех гостинных, кѹ живности потребные, держати, ними шинковати, также гандель вшеллакими товары и купами там торговати. И волно там бѹдет на армарки и торги до того мѣста всѣм обывателом паньствъ наших и чѹжоземским кѹпцом, с товары вшеллакими звыклыми прыездчаючи, торговат, продават и кѹповат, платечи на преречоного кнжти Острозского мито торговое ѡт всаких товаровъ своих по звыклому обычаю, јако се в ынших таковых мѣстах заховѹет, кром переказы мѣстом прылегло и пожитком нѣшим. А тое волности преречоной кнжа Острозский, ѡт нас наданое, ѹпримост его сам, малжонка, дѣти и потомки

их, за сим листом ўживаючи, вѣчными часы помененое мѣсто Тетиев во всѣх тых волностях, ѿ нас тепер наданых и вышеи на сем листе нашом написаных, заховати мають, ѿсобливе то варўючи, абы подданые тог(о) мѣста Тетиева тепер и на потомные часы на поле военъ//ным дѣлом без вѣдомости и позволеная⁸ гетмана коронного не ходили и никого не выправовали, ѿрўжыа и живности никакие не додавали. И на то есмо дали тасневелможном ѿ Ганшови кнѣжи Острозскомѣ, кашталанови краковскомѣ, сес нашъ лист с подписом рўки нашео королевское. До которог(о) для лѣггышое вѣры и печат нашу короннѣю привѣсити есмо розказали. Писан ѣ Варшаве на соиме валном коронном лѣта ѿт нароженья Исус Хрыста, сына Божого, тисеча шестсот шостого мѣца мая четвертого днѣа а панованья королевствъ наших полского девятигонадцат а шведского третегонадцат рокѣ.

Sigismundus Rex

Zachariasz Jełowicki,
secr(etarz) i pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 204, л. 164 об.–167. Оригинал.

¹ права   ² речах   ³ Дали має бути з або межи.   ⁴ заховўют   ⁵ правѣ   ⁶ Ідеться про ярмарки.   ⁷ -⁷ Місце для подання часу проведення ярмарок і торгу.
⁸ позволенья

№ 490

1606 р., травня 4. Варшава, на сеймі. –

Лист короля Сигізмунда III краківському каштелянові, володимирському, черкаському, канівському, богуславському і переяславському старості кн. Янушові Острозському про надання місту Айсину, що в Київській землі, магдебурзького права і дозвіл проводити в ньому щорічно два двотижневі ярмарки, щотижня торг і тримати корчми

Волность такаа жь мѣстѣ Гаусинови

Sigismundus Rex

Zachariasz Jełowicki,
secr(etarz) i pisarz

РГАДА, ф. 389, оп. 1, д. 204, л. 167–169. Оригинал. Документ ідентичний документу № 489.

№ 491

1606 р., травня 10. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою Марка Стрельчинського про недопущення Іваном Богдановичем Якушинським ув'язання його у частину

села Якушинців і двір у Вінниці, яке цей трибунал раніше виданим декретом постановив провести за безправне стягнення відповідачем мита зі слуги позивача

Выпис с книг справ головных трибунальских воеводства Браславского

Лета Божого нароженья тисеча шестьсот шостого мѣца маѣ десятого дна

Перед нами, депѹтаты сѹдѹ головного трибѹналѹ Любелского, зо всех воеводствъ Короны Полское на рок теперешнии шестсот шостыи обраными и высажоными, кгда се приточила справа з де[крету] сѹдового меж[и пн]ом Маркомъ Стрелчинскимъ, поводом, а паном [Ива]номъ Богдановичом Гѹшинскимъ, позваным, а то за отосланемъ от сѹдѹ кгородского Веницкого позваного на баницию, за приповом до того отослана от повода по позваного на термин теперешнии вынесеным, тогды, постановившисе шчевисто ѹ сѹдѹ, менованы повод пан Стрелчинский, давши позваного до права через возного опатрного Станислава Издебского по три дни трикрат приволат, которыи, кгда се не отозвалъ и ведомости ѡ себе жадное сѹдови нинешнемѹ и стороне поводовои не дал, теды его повод з допѹщенья сѹдѹ нинешнего на ѹпад в зыскѹ речи, в позве описаное, и въ вине баницыи vzdal на приповоз, до отослана тоѣ баницыи выданыи, которыи так се в себе маѣт:

Жикгимонтъ Третиин, Божю млстыю корол полский etc.

Тобѣ, Иванови Богдановичови Гѹшинского.

Зо всех добръ в. м. лежачих и рѹхомых приказѹемо, абы в. м. перед сѹдомъ нашим головным трибѹналѹ Любелского от положена того позвѹ теперешнего за недел шест albo на тот часъ, кгда таа справа водлугъ справ воеводства Браславского через возного привольвана и отправована бѹдет, ѡбличне и завите стал на жалобѹ и правное попиране шляхетного Марка Стрелчинского, котории васъ кѹ прислѹханю се баницыи позывает albo приповозывает, иж кгда повод напрод возного и шляхтѹ з листомъ ѹважчимъ от врадѹ кгородского Веницкого водлугъ декрету трибѹнальского, а потом и через ѹрад кгородский Веницк[ии] з возным и зъ шля[x]тою ѹвазывана се ѹва[...] по[...] за присѹженемъ от сѹдѹ головного трибѹналѹ Любе[л]с[кого] на воеводстве Волынском в рокѹ тисеча шестсот пѣтом золотых тридцѣт монеты полское и сто гривен ѡ безправное взѣте мита от слѹги поводового всказано и присѹжоно. А иж еси ѹвазана // такъ напервеи возномѹ, iako и ѹрадови ѹ селе Гѹчинцах, части своеи, iako теж и в мѣсте Виници ѹ двор свои ѹвазана не допѹстил, зачим в зарѹкѹ таковое жъ сѹмы тридцѣт золотых полских попал, iako шыреи декрет трибѹнальский, такъ теж и поступокъ тоѣ вcправы¹ в себе ѡбмовлаѣтъ, iako ж и ѹрад вас кгородский листом отосланным на далшѹю екзекуцию, то ест на выволанье зо всех панствъ Короны Полское, до сѹдѹ головного трибѹналѹ Любелского отсылаѣтъ, што на року припалом вам шыреи в тои справе выведено и ѡбъяснено бѹдет так, iako через декрет наш наказан[о]. Писан ѹ Виници ро[кѹ] тисеча шестсот шостого мѣца генвара третего дна. Иванъ Микѹлинский, писар.

А иж позваныи, бѹдѹчи ѿ године звыклои до арешту через того ж возного привольвань, не стал, тоє справы не арештовал и арештовати не хотель, тогда сѹд нинешнии головнии трибѹналскии в далшомъ тоє справы поступкѹ за домованемъ се стороны поводовое а за нестаньемъ позваного напервѣи сѹмѹ пенезеи, в процесѣ менованѹю и в позвѣ меновитѣ выражонѹю, всего шестьдесят золотых, и теж двесте гривен полских, поводови на позваном и добрах его сказѹеть и присѹждает, так теж и винѹ баниции на немъ, тако правѹ посполит[о]мѹ спротивномѹ, присѹжаетъ и, тако на ѿтправѹ тоє всеє сѹмѹ пнзеи, декретомъ нинешнимъ на позваном всказанѹю, также и на пѹбликацию преречоное баниции суд нинешнии тую справу до врадѹ кгородского Веницкого на рочки кгородские веницкие, по выстю шести недел ѿт даты того декретѹ напервѣи сѹжоные, ѿтослалъ и нинешнимъ декретомъ ѿтсылает, и возного, которого себе сторона способити может до ѿбволана и пѹбликованья тоє баниции, поводовой стороне судъ придаетъ. Которѹю то баницию на позваномъ, нинешним декретомъ всказанѹю, помененыи врад кгородскии Веницкии [...]омѹ, жадных зволокъ не пот[р]ѣбѹючих, вписана тоє сп[равы] до реестрѹ, контроверсыи, дылацыи, апелляции не доп[у]скаючи, ѿбволати и пѹбликовати, розказати и допѹстити маеть. А по ѿбволаню и пѹбликованю тоє баниции ѿтправѹ и шкѹточнѹю екзекуцѹю на добрах // позваного вшелаких, лежачих и рѹхомых, а в недостаткѹ добрь и на самой ѿсобѣ его, тако банита, за помененѹю сѹму пенезеи, декретомъ нинешним на нем всказанѹю, ѹчинити и выконати повинень бѹдет под винами, в справѣ посполитомъ ѿписаными. Што для памяти до книг е(с)т записано. С которых и сѣсь выпис ест выдан. Писан в Люблинѣ.

Печатка

Marcyn Liuthoslawski, deputat
wo(ie)wodztwa crakowskiego
Alexand(er) Bolbas Rostocki,
wo(iewodstwa) wolynskie^o
deputat

Семен Костюшковичъ
Хоболтовскии, депѹтам
волыиск[и]и
Thomas Kobiern[icki],
deputat woiewodstwa plockiego
Мар. Ледоховскии, писар
Корыкговаль Грузевич

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 136–137.
Засвідчена копія.

Пересту:

Miedzy Strzelczynskim a Jakuszynskim.

W Lublinie 1606 10 maii. Strzelczynski, act(orem), et Jakuszynski, cit(a)tum.
Inhaer(end)o. Banicya.

Там само. Арк. 137 зв.

¹ справы

1606 р., травня 11. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою вінницького земського судді Семена Ободенського про привласнення його частини маєтку Кальника Анною Ходкевичівною та її чоловіком і опікуном кн. Яхимом Корецьким і їх небажання справедливо поділити з ним цей маєток

Выпис с книг справъ головныхъ трибуналскихъ воеводства Браславског(о)

Лета Божего нарочена тисеча шестсот шостого месеца мая первонадцат
дня

Перед нами, депутаты судѣ головьного трибуналѣ Любелского, зо всех воеводствъ Короны Полское на рокѣ теперешъни тисеча шестсот шостыи обраными и высажоными, кгда се приточила справа з реестрѣ судового за апелациею, ѿ декретѣ судѣ земского Виницкого з роковъ земскихъ виницких, в рокѣ прошълем шестсот пятомъ месеца июня ѿсмого дня сѣжоных, выточоною, межи паном Семеном Ободенским, судѣю земскимъ виницкимъ, поводомъ, а велможною ее мл. панею Анною Ходкевичовьною Корецкою и малжонькомъ, іако ѿпекѣномъ ее мл., княжатемъ Яхимомъ Корецкимъ, позваными, ѿ то, иж позваньи, почавъши еше ѿт рокѣ тисеча шестсотного ажъ и до сего часѣ, болшеи люди, кгрѣнтовъ, пол, сеножати, дѣбровъ, лесовъ, ставовъ, пасекъ и вшелаких иншихъ пожитковъ во именью Калникѣ, нижли на часть ее приходит, забрала¹ и на себе держит и ѣживает, а с поводомъ ровьного делѣ ѣчинити не хочет ку кривѣде и шкоде его немалои, кото[рую] он себе бити менил пил тисечеи коп грошеи литовьских. Ѿ которьи то р[о]зделокъ в томъ именью Калникѣ и ѿ шкоды менованые преречоньи повод позваного на роки вышеи писаные земские виницкие кгда позвалъ, тамъ с контроверсии ѿбѣхъ сторонъ суд он земский Виницкий, зрозѣмевъши, позваномѣ первеи далеи постѣповат, потомъ ѿтповедат, потомъ скѣтечьне ѿтповедат декретами своими наказал. Ѿт которыхъ декретовъ позваная сторона до трибуналѣ апелевала. Суд теи апелации ѿт ѿстатнего декретѣ скѣтечьного ѿтповеданья допѣстил и рокѣ ѿбеемъ ст[о]ронамъ перед судомъ головьнымъ трибуналскимъ на термине спр[авѣ] воеводства теперешънего Браславьского становитисе зложил и зах[о]валь, ѿ чомъ ширеи в декрете тое апелации ѿписано и доложено ест. На рокѣ тогди нинешънимъ, слѣшне в тои справе припаломъ, ѿт повода панъ Станиславъ Русановьский, а ѿт позваное панъ Мартинъ Кренътевьск[ий] // в тои справе межи собою росправѣ правьнѣю мели и, певьные контроверсие свое до судѣ нинешънего вносечи, кожды з них просил, абы при ѿборонахъ своихъ заховани были. Суд нинешънии головьнии трибуналски ѣмоцованого² припѣскает до справы и наказѣет тое справы попирати. А в роспиранью сторонъ суд нинешънии ѣзнавает, иж апелация слѣшно мела быт допѣцона а затымъ и попарта. Для того суд нинешънии тот постѣпокъ тое справы нижшеи подносит а ѿ декрете роспираетсе наказѣет. А ижъ тые добра в томъ же повете лежат,

прото сѹд нинешньи тот декрет земскии виницкии ѹтвержает и постѹповат наказѹет. А в далшомѹ постѹпкѹ тоє справы, иж сторона поводоваа всих ѹчатников³, до тоє справы належачох⁴, то ет⁵ пана Адама Ханьского, Михаила Селицкого, Ѓроша Черниавьского, Ивана, Андреа и Фридриха Подгороденских, Ѓна Подгороденьского, речоного внѹка Анны Сѹкгоцкое, Грегора, Михаила, Лазара, Ѓроша, Ѓна Тѹра не припозвала, прото суд нинешньи сторонѹ позванѹю на тот час чинит волнѹю ѿт рокѹ. Але нехаи сторона поводоваа тѹх всих ѹчатников³, етли⁶ добре похочет, позовет. Што для памяти до книг ет⁵ записано. С которых и сєс выпис ет⁵ выданѹ. Писанѹ ѹ Люблинє.

Печатка

Raweł [Jugsk]owski, deputat
województwa sandomirskie^o
Adam Olizar Wołczkiewicz,
deputat kiyewsky

Alexand(er) [Wielhorski],
deputat wołynsky
Jendrzy Kozyka
Мар. Лєдоховскии, писар
Корыкгованѹ с книгами

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 138–138 зв.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Спр. 4108 III, арк. 65. Незасвідчена
копія, видана 8 квітня 1638 р. Переклад польською мовою.

¹ забрал. Тут і далі чомусь ідеться про позвану сторону в одній особі. ² Ідеться, напевно, про Станіслава Русановського. ³ ѹчастниковѹ. Ідеться про співволодільцїв Кальника. ⁴ належачих ⁵ ест ⁶ етли

№ 493

1606 р., травня 11. Люблін. –

Декрет коронного трибуналу в справі за скаргою вінницького земського судді Семена Ободенського про те, що Анна Ходкевичівна та її чоловік і опікун кн. Яхим Корецький неправомірно володіють більшою, ніж їм належить, частиною Кальницького маєтку; суд постановив: вважати позов С. Ободенського безпідставним, оскільки він не враховує інших співвласників цього маєтку

Выпис с книг справъ головныхъ трибуналскихъ воеводства Браславског(о)

Лета Божєго нароженья тисєча шєстсот шєстого мєсєца маа първогонадцат днѹ

Перєд нами, депутаты сѹдѹ головного трибуналѹ Любєлского, зо всихъ воеводствъ Короны Полское на рок тепєрєшнии шєстсот шєстыи обраными и высажоными, кгда сє приточила справа з рєєстрѹ сѹдового за апелациєю, ѿт декретѹ сѹдѹ земского Виницкого з роковъ земскихъ виницкихъ, в рокѹ прошьломѹ шєстсот пѹатомѹ мєсєца июня ѿмого днѹ сѹжоныхъ, выточоною, мєжи паномѹ

Семеномъ Ободенскимъ, сѹдею земскимъ виницкимъ, поводом, а велможною еѣ мл. панею Анною Ходкевичовъвою¹ Корецкою и малжонькомъ тако опекуномъ еѣ мл. княжатемъ Гѣхимомъ Корецкимъ, позванными, ѿ то, *иж* позваныи², почавъши еще *от* рокѹ тисеча шестсотного аж и до сего часѹ, болшеи людеи, кгрѹнговъ, пол, сеножатеи, дѹбров, лесовъ, ставовъ, пасекъ и вшеллаких инших пожытковъ во именью Калникѹ, нишли на част еѣ приходит, забрала и на себе держит и ѹживает, а с поводом ровного делѹ ѹчинити не хочет кѹ кривде и шкоде его немалои, которихъ ѿн себе быти менил пѣт тисечеи коп грошеи литовских. Ѳ котории то ровными розделок в том именью Калникѹ и ѿ шкоды менованые преречоны повод позваного³ на роки вышеи писаные земские виницкие кгды позвал, тамъ с контроверсии обеѹх сторон сѹд ѿн земский Виницкии, зрозѹмевши, позваномѹ⁴ первеи далеи поступоват, потомъ ѿтповедат, потом skutечне ѿтповедат декретами своими наказал. Ѳт которых декретовъ позваная сторона до трибуналѹ апелевала. Сѹд еи апелации *от* ѿстатнего декретѹ скѹтечного ѿтповеданья допѹстил и рокъ ѿбеемъ сторонам перед сѹдомъ головнымъ трибѹналскимъ на термине справъ воеводства теперешнего Браславского становитисе зложил и заховал, ѿ чомъ шыреи в декрете тоѣ апелации ѿписано и доложено *ест*. На рокѹ тогды нинешнемъ, слѹшѣне в тои справе припаломъ, *от* повода пань Станислав // Рѹновскийи а *от* позваное пан Мартин Крентевскийи в тои справе межи собою росправѹ правньюю мели и, певные контроверсиие свое до сѹдѹ нинешнего вносечи, кождыи з них просил, абы при ѿборонах своих заховани были. Сѹд нинешнии головными трибѹналскии ѹмоцованого⁵ припѹскает до справы и наказѹет тоѣ справы поперати. А в роспираню сторонъ сѹд нинешнии ѹзнавает, *иж* апелаца слѹшине мела быт допѹщона а затым и попарта. Для того сѹд нинешнии тот постѹпок тоѣ справы нижшии подносит а ѿ декрете роспиралисѣ наказѹеть. А *иж* тые добра в том же повете лежат, прото сѹд нинешнии тот декрет земский виницкии ѹтверждает и постѹповат наказѹет. А в далшомъ постѹпкѹ тоѣ справы, *иж* сторона поводоваа всех ѹчастников, до тоѣ справы належачих, то *ест* пана Адама Ханского, Михаила Селиского, Гѣроша Чернавского, Ивана, Андреа и Фридриха Подгороденских, Гѣна Подгороденского речоного внука Анны Сѹжгоцкое, Григоря, Михаила, Лазара, Гѣроша, Гѣна Тѹра не припозвала, прото сѹд нинешнии сторонѹ позванѹю на тот час чинит волною *от* рокѹ. Але нехаи сторона поводоваа тых всех ѹчастниковъ, если добре похочет, позовет. Што для памети до книг *ест* записано. С которых и сѣс выпис *ест* выданъ. Писанъ ѹ Люблине.

Печатка

Joannes Obachanski, nott(arius)
 ter(est)ris, deputat(us) pallatin(at)us
 bresten(sis) cuiaviae
 Paulus Jugskowski, dep(utatus)
 ex pal(atina)tu sandomirien(sis),
 m(anu) p(ro)p(ria)

Alexander Wielhorski,
 deputat wołyński, m. pp.
 Иван Мелешко,
 депѹтат браславскийи
 Мар. Ледоховскийи, писар
 Корыкгованъ с книгами

¹Ходкевичовъною ²Має бути позванаа. ³позваных ⁴позваным ⁵Умоцованых

№ 494

1606 р., червня 1. Люблін. –

Впис у книгу коронного трибуналу листа Михайла Кропивницького, яким він заставив своїй матері Михайлової Кендзерській Овдотті Коптівні свою частину села Великого і Малого Комарова за 400 кіп литовських грошів (1606 р., травня 26. Люблін) (за вписом випису цього листа з трибунальської книги в луцьку гродську книгу 19 вересня 1623 р.)

Облата випису зъ книгъ трибуналскихъ з уписаньемъ в немъ запису оу пана
Михаила Кропивницкого паней Михаиловои Кендзерскои, матце своєї,
даног(о) //

Року тисеча шістьсотъ двадцать третег(о) мѣсеца сентебрія девѣнадцатого
днѣа

На вриадѣ кгородскомъ въ замку его королевское мл. Луцкомъ передо мною,
Гдномъ Вылежинскимъ, подстаростимъ луцкимъ, постановившиє очевидисто,
урождана пани Овдотья Коптевна Михаиловаа Кендзерскаа для вписанья
до книгъ нинѣшнихъ кгородскихъ луцкихъ подала перъ облатамъ випис с книгъ
головныхъ трибуналскихъ на воеводстве Браславскомъ, въ року тисеча
шѣстьсотъ шостомъ сужономъ, мсца июня перьвого днѣа авѣтентице выданыи,
зъ уписаньемъ в немъ запису, оу урожданоу(о) пана Михаила Кропивницкого
помененои паней Михаиловои Кендзерскои даного, просечи, абы принѣать и до
книгъ уписанъ был. Которого я, вриад, для вписанья до книгъ приимуючи, перед
собою читати казалемъ; и такъ се в себе маеть:

Выпис с книгъ справъ головныхъ трибуналскихъ воеводства Браславског(о)

Лѣта Божого нароженья тисеча шѣстьсотъ шостого мсца июня первог(о)
днѣа

Перед нами, депутаты суду головного трибуналу Любелского, зо всихъ
воеводствъ Короны Полскоє на рокъ теперешнии шѣстьсотъ шостыи обраными
и высажоными, ставши очевидисто у суду, панъ Михаило Кропивницкии,
положивши листъ доброволныи запис свои, печатми и подписами рукъ
наполненыи, водле права справленыи, на позычоную суму пнзеи чотыриста копъ
грошеи литовскихъ паней Овдотья Коптевьне Михаиловои Кендзерскои,
матце его, даныи, и, во всемъ тотъ листъ устнымъ а очевидистымъ сознаньемъ
своимъ стверьдивши и зьмоцнивши, просиль, абы до книгъ былъ уписанъ;
которого суть тыє слова:

ꙗко, Михаило Кропивницкии, чиню ꙗвно и визнаваю тымъ листомъ моимъ кому ѿ томъ ведати належитъ теперъ и напотомъ, ижъ ꙗ, будучи потребенъ пинезеи, взялъ есми и руками своими ѿдличилъ суму пнзеи пнзеи чотыриста копъ гршеи литовскихъ у ея панее (Овьдотьи Коптьевъны Михаиловое // ловое Кенъдзерское, панее матки моее, в которой суме пинезеи чотырохъсотъ копахъ грошеи литовскихъ часть мою ѿтъчизъную у Великомъ Комарове, въ воеводстве Браславскомъ лежачую, тую, которая на мене зъ ровного делу ѿ братьи моее роженое пановъ¹ Александра и пана Ивана Кропивницкихъ приидеть, зъ людми таглыми и ѿгородниками, с полями, сеножатми, ставами, ставищами, млынами и ихъ вымельками, пожитками и вшелакиими доходами, дубровами, лесами, пасеками, садами, и зо всимъ на все такъ, ꙗко се таа часть въ себе маеть и на потомъ будетъ мети, ничего на себе, братью и иншихъ близкихъ кровныхъ и повинныхъ моихъ не зоставуючи, але во всемъ про все такъ, ꙗко се таа часть моя Комаровская во всехъ грунтахъ и ѿбыходехъ своихъ маеть и мети будетъ, заставилъ есми еи милости панеи матце своеи вышъменованои, въ той суме пнзеи чотырохъсотъ копъ грошеи литовскихъ. Которую то часть мою Комаровскую маеть ея мл. пани матка моя усю сполна деръжати и уживати и, пожитковъ себе причиняючи, на свои пожитокъ ѿборочати водлугъ воли своее ажъ до ѿдданья ѿ мене або братьи моее всез(о) сполна заплаченья тое сумы пнзеи чотырохъсотъ копъ грошеи литовскихъ. А в неѿдданью тое сумы пинезеи ꙗ самъ и никто зъ братьи моее и иншихъ близкихъ, кровныхъ и повинныхъ моихъ ея мл. панеи матце моеи въ томъ жадное шкоды и переказы чинити не маю и мочи не буду под закладомъ другое такое жъ сумы пнзеи чотырохъсотъ копъ грошеи литовскихъ. А еслибыхъ ꙗ самъ албо братья мое и хтоколвекъ зъ братьи моее, близкихъ, кровныхъ и повинныхъ моихъ в той посесии ея милости пани матце моеи ꙗкую шкоду и переказу чинилъ, тогда волно мене еи милости панеи матце моеи до вшелакого права и суду кродского, земскоз(о) и трибуналского на роки, рочки и трибуналъ, на ꙗкоекольвекъ воеводство Киевъское, Волынское и Браславъское, // хота и не рокомъ, позвати. А ꙗ власне ꙗко на року завитомъ передъ ѿнымъ судомъ, передъ которыи буду позванъ, ставши, усправедливитисе повинень буду, ѿ суду не ѿходечи, и той закладъ чотыриста копъ грошеи литовскихъ заплатити. Где если бымъ не заплатилъ и во всемъ се не уистилъ, судъ тое повинень учинити, што ез(о) право научит. Такжеже если бы ея мл. пани матка моя, потребна будучи грошеи, у той суме пнзеи хотела пустити тую мою кому часть, тогда то все волно еи милости панеи матце моеи водлугъ воли и уподобанья своез(о) чинити и ѿборочати водлугъ налепшого пожитку своего. А ꙗ ꙗко ея млсти панеи матце моеи спротивень не будучи, такъ и тому, у коз(о) сесь мои листь будетъ, подлегати и иститисе повинень буду подъ всими ѿбвазки, в томъ листе записе моемъ вышеи меноваными. И заразъ, ексъ нункъ, посесию ея мл. панеи матце моеи не боронечи, у тые добра часть мою у Великомъ и Маломъ Комарови черезъ возного шляхетноз(о) Григорья Мелетицкоз(о) доброволне посътую. И на то есми даль еи мл. панеи матце моеи сесь листь мои доброволныи подъ моею печатью и зъ подписомъ власное руки моее. До

которого листу за устною а очевистою прозбою их мл. панове а приателе мое его мл. панъ Богушъ Гораинъ, подсудокъ земскии кременецкии, его милость панъ Анъдреи Гулевичъ, а его мл. панъ Михаило Іднушевичъ Гулевичъ печати свое приложити и руками се своими подписати рачили. Писанъ у Люблине року тисеча шестъсотъ шостоꝝ(о) мѣца маѣ двадцать шостого д̄на. У тоꝝ(о) листу печатѣи притисненыхъ чотыри, а подпис рукъ тыми словы: Michał Kropiwnicku, ręka własna. Анъдреи Гулевичъ, рукою власною. Богушъ Гораинъ, подсудокъ кремѣанецкии, рукою власною. Михаило Гулевич, рука власная.

Которыи же тотъ листъ запись за прозбою вышѣи менованое особы до книгъ головныхъ трибуналскихъ воеводства Браславскоꝝ(о) естъ уписанъ // уписанъ.

У того выпису печать притисненая а подпис их мл. пановъ депутатовъ и писарскоѣ² тыми словы: Petrus Węzyk, venator t(er)rae sieraden(sis), ex eod(em) pal(atina)tu deputat. Thomas Kobernicku, deputat woiewodstwa płockiego. A. Hulewicz, deputat wołunsky, m. p. Иванъ Мелешъко, депутатъ браславскии. Макаръ Лѣдоховскии, писарь.

Которыи же то выписъ за поданъемъ и прозбою вышѣреченоѣ особы а за принатъемъ моимъ урядовымъ увесъ зъ початку аж до конца до книгъ кгородскихъ луцкихъ естъ уписанъ.

ЦДДА України в Києві, ф. 25, оп. 1, стр. 135, арк. 102–104. Оригінал.

¹ пана   ² писарскии або писара.

№ 495

1606 р., червня 22. Вінниця. –

Зізнання возного єнерала Київського, Волинського і Брацлавського воеводствъ Григорія Савчинського перед Винницькимъ гродскимъ урядомъ про недопущення його до ув'язання Івана Кирдановського в маєток братів і сестер Олександра, Якуба, Олени, Барбари і Магдалени Пісочинських містечко Жорнища, яке коронний трибунал постановив провести за несплату позивачеві 4000 гривень польських грошів як відшкодування за невидачу підданих, котрі втекли до цього містечка

Видимус с книгъ кгородскихъ воеводства Браславскоꝝ(о) виницкихъ

Лита Божоꝝ(о) нарожена тисеча шестсотъ шостоꝝ(о) м̄ца июня двадцатъ второꝝ(о) д̄на

На вриадѣ его королевскои мл. кгородскомъ Виницкомъ передо мною, Иваномъ Богушомъ Дешковскимъ, подъстаростимъ кгородскимъ виницкимъ, постановившише очевисто, возныи єнералъ воеводствъ Киевского, Волинскоꝝ(о) и Браславскоꝝ(о) шляхетныи Григорѣи Савчинскии, ўрадови нинешнему добре ведомии, ку записованю до книгъ кгородскихъ виницкихъ созналъ тыми словы, ижъ року

теперешнього тисеча шестсот шосто(о) мѣа июна двадцѣат первого дѣна за посланем в. м. вриадовымъ, маючи а при собе шляхту людии добрых пѣна Воитеха Калишовского а пѣна Бартоша Бернашовского, ездил есми з декретомъ трибуналским, на воеводстве Браславскомъ в року нинешнем тисеча шестсот шостом мѣа маа двадцѣат второго дѣна ѳчиненым, и з листомъ ѳвѣажчим, в котором заклад, нижи описаныи, положон, в справе шляхетного пѣна Ивана Кирьдановского до имени ѳрожоных пѣнов Александра и Гѣкуба Песочинскихъ и сестрь ихъ Олены, Барбары и [Ма]кѣдалены Песочинского мистечка Жорњиць, ѳ воево[д]ство¹ Браславскомъ лежачо(о), хотечи водлуг то(о) декрету меновано(о) и листъ ѳвѣажчого преречоному пѣну Кирдановскому на маестность² позваныхъ менованы³ за сѣму пѣнзеи за чотыри тисечи гривен грѣши полскихъ, за збеглые подданые стороны поводовое на име Корнила, Гринца, Олекшу, Кузму, Лѣкъяна сынов Корниловыхъ, Федка Емца зятя Корьнилова, Игната а Данила, за жоны, дети и маестности их, на добрах позваныхъ всказаное⁴ а поводови нинешнему прислѣженое⁵, на звышь менованомъ местечку Жорњицахъ оѣправѣ ѳчинити. Ино кѣдымъ до мистечка Жорњиць дѣна, звышь менованого, с тою // шляхтою приехал, тедымъ позваныхъ на тот часъ не засталъ, толко есмо застали ѳриадника их пѣна Александра Торокалского, которому есми, тую справѣ и декрет трибуналскии, и лист ѳвѣажчиѣ ѳказавши, оповедал и оѣправѣ за тѣю сѣму менованную на мистечку Жорњицахъ жадал. Теды мне, возному, и шляхте, при мне бѣдѣчюи, пан Торокалскии поведаль, ижъ, деи, га самъ, пѣнове мое ани опекунове ихъ о жадномъ переводе правом не ведают и жадного ѳвѣазована в тои сѣме не допѣщѣ и моцно боронити бѣдѣ. Што а шляхтою менованною, при мне бѣдѣчюю, о таковое недопѣщене ѳвѣазована оспедчившисе, оттол есми проч оѣдехал. Которое жъ то очевистое сознание возно(о), вышь менованного, га, вриад, до ведомости своѣи принаѣвши, до книгъ кѣродскихъ виницкихъ записати казалъ. С которыхъ и сѣс видимус под мое⁶ печатю ест выдан. Писан ѳ Виници.

Печатка

Грегореи Баибуза, писар
Корыговаль с книгами
Калишевскии

ЛНБ НАН України, від. рукописів, ф. 5, оп. 1, спр. 4051 II, арк. 132–132 зв.
Засвідчена копія. Те саме: Там само. Арк. 141–141 зв. Засвідчена копія.

Ретеста:

Zeznanie woznego jezdzenia z dekretem grodz(kim) winnickim y listem uwiązczyrn do miasteczka Zornisz na ekeucyą albo na uwiązanie za sumrnę 4000 grzywien polskich w sprawie jrnici p. Kirdanowskiego z jrnicią panem Piasoczynskim o zbiegłych poddanych. Anno 1606 d. 22 junii.

Там само. Арк. 133 зв.

№ 496

1606 р., липня 15. Вінниця. –

Впис у вінницьку гродську книгу постанови сеймика Брацлавського воєводства (1606 р., липня 15. Вінниця), скликаного у зв'язку з закликом Люблінського з'їзду шляхти Речі Посполитої до цього воєводства взяти участь у подібному з'їзді під Сандомиром, який мав проголосити рокош; постановлено: вислати послів на Сандомирський з'їзд, з огляду на небезпеку з боку татар і турків скликати посполите рушення воєводства, схвалити позицію послів воєводства на Варшавському сеймі стосовно рішення останнього про збір податків

Выпис с книг кгородских воєводства Браславског(о) веницких

Лѣта Божого нароженя тисеча шестсот шестог(о) мєца июля пѣтогонадцѣт днѣя

На вриад его королевское млсти кгородскии Веницкии до мене, Ивана Богѹша Дешковскогo, подстаростегo кгородскогo веницкогo, ѹрожоньи пан Роман Жабокрицкии от их мл. п̄новъ шляхты обывателев воєводства Браславскогo отдал лист в справе, нижеи описанои, просачи именем тых же их мл. п̄новъ шляхты, абы тот лист был читан и до книг ѹписан. Которыи был читан и так ся в себе маєт:

My, dygnitarze y ricerstwo woiewodstwa brasławkiego, ktorzismy się tu za powodem zjazd u lubelskiego a potem za złożeniem seimiku przez je^o m. x. Janusza Zbaraskiego, woiewody brasławskiego, krzemienieckiego starosty, do Winice na dzien 15 julyj zjachali, na ktorym ziezdzie, zrozumiawszy z uniwersału ziazdu lubelskiego, yz ich m. p. panowie bracia naszymy na tam tym ziezdzie postanowili y złożyli ziazd albo rokosz pod Sędomirzem, na ktory nas ich. m̄. vniwersałem swym vzywac raczą. A yz niebezpieczentwa na nasze kraie zachodzą od Turek y Tatar, tedy mocą tego ziazdu obralismy y wyprawili posły swę pewnę na ten rokosz, a tu postanowiamy i dobrymi cnotliwymi słowy szlacheckzimi sobie obiecuiemy przeciwką takim niebespieczentwom ruszenie pospolitę tym sposobem. Naprzod na tymze ziezdzie obralismy sobie za starszego je^o m̄. pana Alexandra Diakowskiego, a przy nim iego m̄ci pana Hrehore^o Baybuze, pisarza grodzkie^o winickiego, ktorzy mają się spolnie porozumiewac i o nieprzyacielu, wziąwszy wiadomosc, dawac znac tako przez pisania swę, iako tez do grodu a z grodu rozsyłac podstaroscy powinien. Za ktorzym obwieszczeniem powinni się będziem wszyscy stawic na miesce, przez te^o starszego oznaymione, pode ccią, wiaro y sumnieniami naszymi przed Bogiem, wszystko widzącym, to obowiązuiający, iz iako tego starszego słuchac, tak tez, gdzieby potrzeba, przeciwko nieprzycielowi się stawicz. A iezeliby iego m̄. pan hetman raczył przybyc z rotami sluzebnymi R(zeczy) P(ospolitey), tedy je^o m̄. pan Diakowsky ma się

porozumiewac z je^o m̄. hetmanem, tylko się nie łączysz z sluzebnymi R. P., poniedaliek u od siebie ydąc y na stanowiskach takze stac tak, iako tego mieysce y potrzeba kazą. A iz na temze naszym ziedzcie y ich m̄. panowie poslowie, ktorzy na seym byli poslani, rellatyie swe czynili, do tego i vniwersal poborowy byl czytany, ktorym to rellatyom poslow przysluchawszy się, takze i v instruktyą, ktora byla, ich m̄. panowie weyrzawszy, ze na tem przeszlym rozerwanym seymie ynsze woiewodstwa, a mianowicie kijowskie, wołynskie, z ktorzymi my w iednym prawie stoymy, do braciey swei wzieni, co się pokazalo z uniwersalu i z rellaty panow poslow, mianowicie ych m̄. panow Andrzeia Chruslinskigo, woyskiego braslawskiego, i Michala Kędziarskiego, ktorzy przeciwko temu poborowi ieszcze v Warszawie się swiadczyli, tylkosz im protestacyiey nie chciano prziiac, iakoz pan Kędziarsky, przyachawszy zarazem z Warszawy do Brzescia, protestatyą vczynil, takze y pan woysky braslawsky protestatyą podal do act grodskich winickich. My tedy mocą tego ziazdu ninieyszego, przypatrzivszy się tym protestatyom, ze nad pozwolenie nasze y panow awtentyce pokazowali, takowego pozwolenia poborow, bacząc y takie zamieszanie w Rzeczy Pospolitey na ten czas, nie przymuiemy y owszem się przeciwką tym, ktorzy go nad pozwolenie nasze postąpili i poborce mienowali, swiadczymy, ofiaruiący się na ynszy czas, gdy tego potrzeba vkaze, wespol z ynszymi woiewodstwy namowivszy się, dac. O czym wszytkim dalismy dostateczną moc ych m̄. panom p. posłom, aby tam na tem rokosz u dostatecznie się z ynszymi woiewodstwy namowili. Ktorze to postanowienie nasze we wszytkiem obiecuiemy zyscic pode ccią, wiarą y sumnieniem naszym i je^o m̄. panu marszalkowi na ten czas kola naszego podpisac y insze kilka deputatom podpisac y pieczęci przicisnac prosily y poruczili, y do xiąg grodskich winickich podac przesz oblate kazali. Pisan v Winicy dnia 15 july A^o 1606. У того листу печатеи притисненых пѣт и подпис рѣкъ тыми словы: Тихон Шашкевичъ, маршалок кола рыццерског(о), рѣка власная. Миколаи Шашкевичъ, хорѣжи braslawskии, власная рѣка. Stephan Czerlienkowski, podczasy braslawsky, manu pp. Гневошь Стрыжевskии, воискии веницкии. Семен Ёцковskии, рѣкою власною.

Которы же то листъ, на вриад до вѣдомости своєї принѣвши, до книг кгородскихъ вѣницкихъ // записати казаль. С которыхъ и сесъ выпис под печатю кгородскою веницкою на то естъ выдан. Писанъ У Вѣници.

Печатка

Григорей Бабуза, писар
Корыкговаль с книгами
Копчинskии

AGAD w Warszawie, zesp. Archiwum Radziwiłłow, dział II, sygn. 464, s. 1–3.
Засвідчена копія.

НАУКОВО-ДОВІДКОВИЙ АПАРАТ

СЛОВНИК ЗАСТАРІЛИХ СЛІВ, ЗНАЧЕНЬ І ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ

- абовем** див. **албовем**
аболи див. **албо**
автентык офіційний документ про призначення (номінацію) возним
автентыце достовірно
адамашка сорт шовкової матерії
адверсар протилежна сторона в процесі
адчамски ?
акть документ, публічно-правова дія
актор позивач, позовник, повод
акторовыи позивачевий
актыковане див. **впис**, **вписане**
актыковати здійснити **актыковане**
акцыа судовий процес
албовем (**абовем**) бо, тому що
албо, **алболи** (**аболи**) або
анижли ніж, перш ніж, оскільки
актецесор попередник
арендар орендар корчми
арендовное право див. **право арендовное**
арест, **арешт** оголошення судом розгляду справи призупиненою з огляду на неявку однієї зі сторін
арестованаа, **арештованаа** справа див. **справа арестованаа**, **арештованаа**
арестованыи, **арештованыи** стосується **аресту** (**арешту**)
арестовати, **арештовати** оголосити **арест** (**арешт**)
артыкул стаття закону
асесорскии суд див. **суд асесорскии**
атаман голова (староста) сільської громади
ачь, **ачкольве(к)** незважаючи на, хоча
бавитиса бути зайнятим
баволнаныи бавовняний
банита особа, щодо якої застосовано баніцію, вигнанець
баницыа судовий вирок про вигнання за межі держави
барвеныи фарбований
барздо швидко
бачене догляд, спостереження; мети на **баченю** мати на увазі
беглост вправність, тямущість
беглыи вправний, тямущий; втікач
безвинне не з вини
безкроле безкоролів'я, міжкоролів'я
безшкодныи той, кому не нанесено шкоду
безъзвестно не отримавши вістей
белаа голова особа жіночої статі
белыи пенязь див. **пенязь белыи**
бервене колода
березье березняк, березовий ліс
берковыи ?
беспеченство безпека
беспотомъство смертельное відсутність потомства у людини до її смерті
бесправне незаконно, неправомірно
бирчни див. **поборца**
бискул римокатолицький єпископ
ближеи ближче
близкость спорідненість, право спорідненості; **близкост** права див. **права близкост**
болшаа справа див. **справа болшаа** што **болшаа**, што **большого** що більше, мало того
болшеи більше
боронене захист
боронити захищати
бочка міра ваги
боярини представник прошарку дрібної службової шляхти, який на ленному праві володіє землею, відбуваючи визначені сюзереном повинності
бразка ?
брам, **брама** вузькі смуги смушок, міхи для обшивки країв шуб, опушка із саф'яну, плісу або смушка
браныи зібраний
брат стрыєчныи двоюрідний брат, син стрія

братаничъ, братанокъ племінник, братів
син

брежинскии стосується сукна, що
вироблялося в місті Бжезінах
Ленчицького воєводства

броня міська брама

бронь зброя

будоване будівля, забудова

будучи який є

бурда колотнеча

бурити відкидати, заперечувати; **бурити**
рок див. **рок бурити**

буркграби управитель (намісник)
державного замку, заступник старости

бурмистр член керівництва ради в місті з
магдебурзьким самоврядуванням

бурса згряя

быдло тварина, худоба

быти бути

бытиност присутність, наявність; без
бытиности за відсутності

важност важливість, правомірність

ваковати бути вільним, не зайнятим

вавило валяльня – пристрій у водяному
мліні, в якому валяли полотно

валка війна

валныи, вальныи загальний, спільний

валоць невеликий вал

варовати(ся) забезпечувати(ся),
застерігати(ся)

варунковати ставити умову

варунок умова

васнь гнів, злість, чвара

ватаман див. **атаман**

вбозство бідність, убогість

вборзде незабаром, скоро

ввезане, ввазане див. **увезане, увазане**,
увазыване

вдолжь вздовж

ведже, веджо адже, бож

нет відома, **нѣт** відома невідомо, не
знати

везде скрізь

веземе в'язниця, ув'язнення

векунсте навічно, назавжди

векунстыи вічний

велебныи преподобний

велице дуже

вено, вѣно придане: дар жінці від чоловіка
після весілля, запис маєтку на жінку, дар
від батька або родичів нареченій на
користь її майбутнього чоловіка

веновныи стосується віна; **веновнаа**
оправа див. **оправа веновнаа**;
веновнаа панеса див. **панеса**
веновнаа; **веновныи лист** див. **лист**
веновныи

венць затим, отож, тому

вемци більше

вепрь десетинныи данина у вигляді
кожного десятого вепра, яку давали
піддані своєму панові

вернене повернення

верненыи повернений

верност шаноблива форма звертання
серед шляхти

верховина верхів'я ріки

верху вище

веспол, веспольекъ, весполоць разом,
спільно

вечистыи вічний; **вечистыи лист**
див. **лист вечистыи**

вечне, на вечност назавжди

вжиточныи який вживають, корисний

взгляд погляд; **мети взгляд** враховувати,
мати на увазі

взглядом стосовно, з огляду на

взгороць пагорб

взгору вверх, вгору

вздане, вздаѣ судовий вирок за неявку
на розгляд справи

вздати видати **вздане, вздаѣ**

взмогчити допомогти

взновлати відновлювати

взрушене порушення

взрушити порушити

взрушоныи порушений

взыване виклик

взывати викликати

взычати надавати

взятѣ, взятѣе вивчення, розуміння

видимус див. **выпис**

видити(ся) бачити(ся)

вина грошовий штраф за невиконання
судового декрету

винуваца винуватець
вирхност див. **зверхност**, **звирхност**
виршь рядок
владза, **владност** влада
властныи властивий, належний
вливокъ права передача іншій особі
власного права на юридичні дії,
пов'язані з майновими операціями
влити право здійснити впливокъ права
влитьє права див. **вливокъ права**
вмоцованыи див. **умоцованийий**
внивечъ нанівець, цілком
вобецъ взагалі
водле, **водлуг** відповідно до, згідно з
водочерпъ див. **крыница водочерпъ**
воевода перша за рангом урядова особа у
воеводстві
воеводиц син воеводи
воеводство адміністративно-територіальна
одиниця у Речі Посполитій; уряд
воеводи
воеводанка дочка воеводи
возновати бути возним
возноество, **возное** уряд возного
возныи дрібний судовий урядник
воискаа дружина войського
воискии земський урядник, допомагав
каштелянові в питаннях безпеки
воиское земський уряд войського
воит голова суду в містах з магдебурзьким
правом, староста і суддя в
“немагдебурзькому” місті
воиште вхід
волане офіційний виклик до суду
волати офіційно викликати до суду
волица новозасноване село
волност звільнення від судового позову
волным учинити звільнити від судового
позову
волост маєтковий комплекс в складі міста
(містечка) і сіл
волощане піддане населення волості
волторокъ вівторок
волынское право див. **право волынское**
вола роки, протягом яких новопоселенці
звільнялись від повинностей на користь
землеволоділця
воланик той, що перебуває на волі

вонтптити сумніватися
вонтпливост сумнів
вонтпливыи сумнівний
ворочати(ся) повертати(ся)
воссчиннати учиняти
вота голос члена коронного трибуналу при
голосуванні в ньому
воштул звітти
вперодъ наперед
впис, **вписане** запис документа до судово-
адміністративної книги
впрод вище, раніше
впусте пусто
времє наполянання?
врочыстыи річний, щорічний
врад склад гродського суду; ранг в системі
земської ієрархії шляхти воеводства
врадник особа, що займала гродський або
земський уряд; управитель магнатського
або шляхетського маєтку
врадоене офіційно, посадово
врадоеныи, **врадоевыи** офіційний,
посадовий
всказ, **всказане** судовий вирок
всказаныи присуджений
всказати присудити
вспомненыи згаданий
вставане закінчення судового засідання
вступовати вступати (у володіння)
всумннатиса сумніватися
всхотити захотіти
втачати вести
втектиса вдатися, звернутися
всылати посилати
втелити включити
втиратиса впиратися
втискъ утиск
второк вівторок
вуи брат матері, дядько по матері
вцале, **вцеле**, **вцыле** зовсім, цілком
вчас вчасно
вчас(т)ник співволоділець земельного
маєтку
вчинене здійснення
вшакже, **вшакжо** проте, усе ж
вшелакии всілякий, всякий
вшитки всі

вщатыи вчинений, розпочатий
вщинати вчиняти, розпочинати
выбите вигнання з володіння
выбитыи кгрунт див. **кгрунт выбитыи**
выведеме, выведовлеме вивчення,
вияснення, одержання відомостей
вывести(са) довести
выволати вигнати, викликати, закінчення,
оголошення, скасування
выволати вигнати, викликати, закінчити,
оголосити, скасувати
выдержавъ, выдержкаф продаж маєтку з
умовою викупу його на вимогу того, хто
продає
выдержкафовыи стосується видеркафу
вызване апеляція, оскарження
вызнаме див. **сознаме, сознаване**
вызнаныи лист див. **лист вызнаныи**
вызутиса позбутися, усунутися
выискаме виконання, здобуття
выискати виконати, здобути
выимовати вилучати
выисте, выиште вихід
выклад витрата
выкладати витрачати
выкrochenье нехтування, порушення
выкročити знехтувати, порушити; **с права**
выкročити порушити право
выкупеме, выкупно викуп
вылесок узлісся
вылупити пограбувати
вымелок, вымерок частина зерна, що
залишилася як плата за його помел
мірошникові
вымовлятиса виправдовуватися
вынаидене виявлення
вынаиденыи виявлений
вынаидовати виявляти
выналезок рішення
выналезти(са) винайти(ся), виявити(ся)
вынесенныи виданий, ухвалений
вынурити виникнути, виплисти
вынате вилучення
вынатыи вилучений
выпис витяг документа з судово-
адміністративної книги
выправене проведення

выправ(л)еныи проведений
выправовати(са) виряджати(ся),
відправляти(ся)
выпытане випиткування, вияснення
выпущати звільняти
вырекати відмовлятися, зрікатися
выречеме відмовлення, зречення
вырозумети зрозуміти
высажеме призначення
высажоныи призначений
выстручати, вытручати вилучати
выступокъ вчинок
выточитиса трапитися
выточоныи внесений, поданий
выховане утримання
вышеи вище
вышнии верхній
вышьшыи вищий
въведеме див. **впис, вписане**
въведеныи вписаний

гайдук озброєний слуга землевласника
гаковница важка фортечна ручна зброя у
вигляді укріпленого на дерев'яному
ложі залізного або мідного ствола з
гостряком з його нижнього боку, що
втикався під час стрільби у дерев'яний
кілок, підставлений для підтримання
ствола
гандель торгівля; **гандли** торговельні
операції
где, гдеи де
гдеколвек будь-де, де-небудь
гемман командував військом; **гемман**
великки коронныи командував
військом на землях Польського
королівства; **гемман** **навышьшыи**
великки командував військом на
землях Великого князівства
Литовського; **гемман** **стрелецкии**
слуга магната, що очолював стрільців
його маєтку
глубеи глибше
година нешпорнаа див. **нешпор,**
нешпорнаа година
голова реки верхів'я
голое реченье слова словесна заява, не
підкріплена пред'явленням документа;
голыи словом усно

голоситися заявляти, твердити
 голота безземельний шляхтич
 голтаство згряя гультаїв
 гонити полювати на бобрів, птахів
 гони місця полювання на бобрів, птахів
 горєи гірше
 горло смертна кара; з горлом, з горлы
 живим; ω горло про життя; на горло,
 на горле на смерть
 городище колись населене місце
 городнични наглядяч за станом укріплень і
 постачанням значного державного замку
 городоваа давност див. давност
 городоваа
 городовыи див. кгородскии; городовыи суд
 див. суд кгородскии
 господа тимчасова резиденція шляхтича у
 місті
 господар великий князь литовський
 господарскии стосується господаря
 гост іногородній чи іноземний купець
 гостинєц шлях
 гран, грань межа
 гриєна лічильна одиниця, яка дорівнювала
 48 польським грошам і певна кількість
 якої становила гривню як штраф
 грош грошова срібна одиниця, становила
 тридцятку частину польського золотого
 (золото), шістдесятку частину литовської
 копи
 губчастаа ручница див. ручница
 губчастаа
 гуф загін, згряя
 давност городоваа строк у чотири тижні,
 протягом якого слід було подавати
 гродський позов стосовно події, про яку
 в ньому йшлося
 давност земскаа строк давності, після
 якого нерухомість або піддані-втікачі
 переходили у повну власність до особи,
 яка досі володіла ними умовно; за
 Другим Литовським статутом цей строк
 становив десять років
 далекомст віддаленість, дальність
 далєце далеко
 данє подання
 дан, дань данина грішми або натурою, яку
 вносили піддані своєму панові

данина надання землеволодіння на ленних
 умовах
 даровизна дарування
 даровизное право див. право даровизное
 дароєла дарування
 дароєныи лист див. лист дароєныи
 даромныи даремний
 дача, дачка див. дам, дань
 дачнаа земла див. земла дачнаа
 дваєкром двічі
 двои обидві
 двор садиба короля, землеволодільця, а
 також старости як урядника
 дворании, дворании урядник при дворі
 великого князя / короля, який виконував
 поточні доручення
 дворец шляхетська садиба
 дворище землеволодіння
 дворник слуга при шляхетському дворі
 дворничка служниця при шляхетському
 дворі
 дворныи позов див. позов дворныи,
 задворныи
 дворскии стосується королівського або
 великокнязівського двору, придворний
 девєр дівер, брат чоловіка
 дєдизна спадкове шляхетське
 землеволодіння по батьківській лінії
 дєдизныи спадковий; дєдизное имєнє
 див. имєнє, имєнє дєдизное,
 ωтчизное; дєдизное право див. право
 дєдизное, дєдичное
 дєдичство, дєдичност див. дєдизна
 дєдичныи див. дєдизныи
 дєм мов, мовляв, так би мовити, нібито
 дєкрєт судове рішення
 дєл, дыл, дъл поділ маєтку; частина маєтку,
 який має кількох власників
 дєлєи верхній одяг у вигляді плаща, довга
 хутряна шуба
 дєлєност, дълност відважність, спритність
 дєлныи, дълныи відважний, спритний
 дєло, дълє гармата
 дєлчыи лист див. лист дєлчыи
 дєлєатор див. актєр
 дємєнованыи зазначений
 дєпутат член коронного трибуналу

депутатскии сеимик див. **сеимик**
депутатскии
дерево посполитое неелітне, просте дерево
держава пожиттєве землеволодіння в складі державного домену
державца пожиттєвий посідач держави
держане тримання у володінні
держаньи який є у володінні
держачи який володіє, тримає
десетина, десатина десята частина
врожаю з панського поля, яка перепадала підданам за його обробіток;
десетина пчолинаа данина з підданих у вигляді кожного десятого вулика
десетинныи вепрь див. **вепрь**
десетинныи
десатник староста частини міста – сотні, помічник сотника; староста частини (десятка) сільської громади
детинныи дитячий
децизыа рішення
джуга чуга, верхній вовняний одяг без рукавів і коміра
дилацыа див. **роземь**
директе прямо
диференцыа див. **розница**
добра масток, мастки; **добра** лежачие землеволодіння; **добра** рухомые рухоме майно
доброволныи вільний
довод сукупність заходів, якими сторона підтверджувала свою правоту у судовому процесі
довожене доведення
довстил міркування
доживотє пожиттєве володіння
доживотноє право див. **право доживотноє**
доживотныи пожиттєвий
дозволене дозвіл
дозор вигляд
донскиватиса домагатися
доклад доповнення, застереження
докончане доведення справи до кінця, мирова угода
докормити утримати
докука докучання
докул доки, поки

дол діл, долина
долгъ борг
долгост довжина
долезлость клопіт, неспокій
долов униз по течії ріки
доложити викласти, навести
домав(л)атиса, домов(л)атиса вимагати
домовене домовленість
домовство домашнє господарство
домоване вимога
допирати доводити, доходити
допущене, допущене дозвіл
допускати, допущати дозволяти
дорочныи протягом року, річний
досветчити випробувати, пересвідчитися
досел, досель дотепер
досеред досередини
досмотрати, досмотрети оглянути, побачити
досмотренье огляд
достаточне достатньо
достаточныи достатній
доступене доступ
досытнеучинене див. **недосытучинене**
досытучинене належне виконання
досыт учинити належно виконати
дотол до того
дотычитиса стосуватися
дохожене досягання
доходити досягати
драб піший воїн при замку
дубе, дубникъ дубовий ліс, гай
дукть офіційний обвід меж мастку
дыкгинтар вищий урядовець, воєвода, каштелян, інколи вищий земський урядник
дакло данина зерном

еднак однак
еднає домовленість, спілкування, угода
еднач спільник
едно лише, тільки
єз яз: загата, гребля на річці для затримання риби
єз(д)ныи їздовий (*про коня*); кіннотний
єзеро озеро
єзище місце, де раніше був єз (яз)

екзекуцыя виконання судового вироку
екземпті королівський лист про звільнення особи від викликів на судові розгляди на час виконання нею військової або дипломатичної служби та на деякий час після неї
екземпцыя те, про що ідеться в екземпті
експектатива очікування; королівський лист, який містить обіцянку надати землеволодіння, що незабаром стане вакантним унаслідок очікуваної смерті державці
ексцелцыя вилучення, звільнення
елект обрана особа
елекцыи семмик див. **семмик** **елекцыи**
елекцыя вибір
енеалогия генеалогія
енерал возний, діяльність якого поширювалась на одне або кілька воєводств
єно лише, тільки
єрмак сіряк, свитка, довгий верхній чоловічий одяг
єстли чи, якщо
єсче, єще ще
жабинєц дорогоцінний камінь
жадливост бажання, прагнення
жадными жодний
жалоба скарга
жалобливыи який позиває, скаржитися
жалобная сторона див. **сторона**
жалобная
жаловати жалітися, скаржитися
жебы щоб, якби
железа плуговыє металеві частини плуга
живот життя; до живота пожиттєво; за живота за життя; по животє по смерті; до остаточного живота до смерті
жолнер жовнір, військовик
жомонитскии жемайтський, жмудський
забавєне зайнятість
забавєпыи зайнятий
забавитиса бути зайнятим
забегати запобігати, клопотати, старатися
заборонєне заборона

забранє захоплення
забудованє будівництво, будування
завартє укладення
завартыи який містить в собі; **завартыи лист** див. **лист** **завартыи**, **зашитыи**
заведанє відання, розпорядження
заведєныи поданий
завезовати встановити
завєсити відстрочити, призупинити
завєсти подати
завєшати відстрочувати, призупиняти
завєшоныи відстрочений, призупинений
завирати(са) знаходити(ся), містити(ся)
завислыи який не відбувся
завитє остаточно
завитыи остаточний; **завитыи рок** див. **рок** **завитыи**
завод визначення, вирішення
заводца призвідець
завожєне визначення, вирішення
заволанє заклик
завстагнути здійснити, зробити
завтрье завтра
загамовати затримати
загород господарство загородника
загородник селянин з невеличким земельним наділом
заграничє закордон
задворныи позов див. **позов** **дворныи**, **задворныи**
задворныи суд див. **суд** **задворныи**
заимовати займати
за(и)стьє, за(и)штє незгода, тяжба
заказанє заборона
заклад див. **зарука**
закладанє виправдання
закладати(са) виправдовувати(ся)
закон стан (*в суспільстві*)
закрочити дозволити
залєцєнє доручення, наказ
залєцєныи, залєцєоныи доручений, наказаний
залєцтити доручити, наказати
заливок заливання ставу водою
заложєнє виправдання; **заложєнє позовє** виправдання позовами; **заложєнє хоробы** виправдання хворобою

заложины виправданий
замер намір
замероны визначений, задуманий
замковы який стосується замку;
замковаа, **кгородскаа**; **замковы** слуга
див. **слуга замковы**
занехати залишити, занедбати, облишити
заострожитиса оточитиса острогом
запаметалыи безтямний, несамовитий,
шалений
запаметане забуття
записане, **записоване** див. **впис**, **вписане**
записны лист див. **лист записны**
заплачене, **заплачене** сплата
заповітрєне, **заповітрєне** охоплення
мором, пошестю
заподозреиныи запідозрений
заповане офіційний виклик позовом на
суд
запованыи офіційно викликаний позовом
на суд
заповати офіційно викликати позовом на
суд
запомнети забути
запуст гущавина, зарость, молодий ліс
зарука сума, яку сторона зобов'язувалася
сплатити у випадку порушення нею
судового рішення
заручєне зобов'язання сплатити заруку
засажати заселяти, осаджувати
засє, **зась** своєю чергою, також, ж
засєдєлыи який засидів, див. **засєдєти**
засєдєти прожити (висидіти) певну
кількість років (в Брацлавському
воеводстві – десять), після чого особа,
котрої це стосується, могла бути
невидана землеволодільцеві, з маєтку
якого втекла
застава віддача землеволодіння в оренду,
звичайно на три роки, в рахунок
позиченої суми; володіння маєтком на
заставній умові; заставлене (заставне)
землеволодіння
заставныи лист див. **лист заставныи**
заставоване віддання землеволодіння в
заставу
застановєне обміркування, угода

застановити, **застановлати** обміркувати,
укласти угоду
застановлатиса вдумуватиса, вникати
заступати заступати в суді сторону за її
дорученням
заступоване заступання сторони в суді за
її дорученням
заступца особа, що в суді заступає сторону
за її дорученням
затрвоженє стривоженість, тривога
затруднєванє, **затруднєнє** перешкода,
ускладнення
затруднати перешкоджати, ускладнювати
затяг включення, втягання; **затяг**
правныи чинність, пов'язана з судовим
процесом
затягати включати, втягати
заховалыи збережений, залишений;
заховалыи рок див. **рок заховалыи**
захованє зберігання, поведінка
заховати залишити, зберегти
заховыватиса поводитиса
зацност гідність, доброчесність
зацныи гідний, доброчесний
зачатє початок
защитыи лист див. **лист завартыи**,
защитыи
збєг, **збєглыи** втікач
збєгчи, **збєчи** збігти, втекти
збиванє відкидання, заперечення
збивати відкидати, заперечувати; **збивати**
рок див. **рок збивати**, **бурити**
збожє зернові культури
збродна злodianня, злочин
збурити рок див. **рок збивати**, **бурити**
зваснитиса розгнівнитиса, розізлилитиса
звернєне повернення
зверхност, **звырхност** влада
звлаща особливо
зvloка, **зvloка** зволікання
звоеванє захоплення
зволокати зволікати
зворочєне повернення
звыш вище
згожми придатний
згинєнє загибель
згожатиса узгоджуватиса

згола зовсім, цілком
 згромажоньми зібраний, який з'явився
 згромазенє зібрання
 зданє думка, судження
 зданьми особа, судом оголошена такою, що
 програла справу
 здати на упад видати вирок про програш
 справи стороною
 зде тут
 здешньими тутошній
 здоимом гуртом, разом
 здраица зрадник
 зезволенє дозвіл, згода
 зе(и)сте, зе(и)ште відхід
 зелженє, зелживост образа
 зелжити образити
 зелжоньми ображений
 земенин, земанин шляхтич-
 землеволоділець
 земля адміністративно-територіальна
 одиниця у Великому князівстві
 Литовському і Польському королівстві;
 земля дачнаа земля, за користування
 якою піддані давали данину
 земская давност див. давност земская
 земская книга див. книга земская
 земская оселост див. оселост земская
 земскии означник державного урядника у
 Великому князівстві Литовському та
 урядника в системі земської ієрархії у
 Речі Посполитій; земская послуга
 див. послуга земская; земскии посол
 див. посол земскии; земскии суд
 див. суд земскии; земскии суда, судья
 див. суда, судья земскии; земское
 писарство див. писарство земское
 земство див. суд земскии
 земанка шляхтянка-землеволоділиця
 зеремєна боброві місця
 зєханє повернення
 зистити виграти судову справу, придбати
 злетити див. злецыти
 злеценє доручення, наказ
 злецоныи той, кому доручено, наказано
 злецыти доручити, наказати
 зложєне року призначення терміну
 судового розгляду

зложити рок призначити термін судового
 розгляду
 зложоньми призначений (про сейм, сеймик)
 злупити пограбувати
 злым неправомірний
 зменка згадка
 змерлым покійний, померлий
 змертн померти
 змешкати перебути, пожити
 змысл відчуття, чуття
 змышленьми вигаданий, уявний
 знакъ межувальна позначка
 зновити відновити
 зобополнє обопільно
 зобополньми обопільний
 зобране загін
 зознанє див. сознанє, сознанє
 зоиште див. зе(и)сте, зе(и)ште
 золотыи польська грошова лічильна
 одиниця (злотий), дорівнювала
 30 грошам; злотыи червоныи золота
 монета (дукат, флорин), яка дорівнювала
 кільком звичайним злотим, у 1600 р. –
 двом
 зостанє залишення
 зошлым покійний, померлий
 зрадца, зраица зрадник
 зревидованє проведення ревізії
 зревидовати провести ревізію
 зсоромотити осоромити
 зступєнє поступка
 зуполна, зуполнє повністю, цілком
 зуполньми повний, у повному складі,
 цілковитий
 зыск виграш справи в суді
 зыскивати вигравати, придбати
 иж що
 изба кімната; изба судовая кімната для
 судових засідань
 иле скільки; ѿ иле оскільки
 илекрот скільки разів
 иманє захоплення
 имати захоплювати
 именє, именє, иминє (ыменє)
 земельний масток; имене дєдизноє,
 ѿтчизноє спадкове землеволодіння

импедимент перешкода
инвентар опис маєтку з метою визначити його доходність
индикть одиниця обчислення часу за п'ятнадцятирічним циклом
инквизитор виконавець інквізиції
инквизиция дізнання, розслідування
иниотесценция повідомлення
ино інакше, проте, тільки
иноходник іноходець
инстикгатор урядова особа, в обов'язки якої входило стежити за правосуддям, притягувати порушників до відповідальності, оскаржувач
интерекгнум безкоролів'я, міжкоролів'я
интерцыза посередницьке рішення, угода
интромиссыа див. увезане, увазане, увазыване
иржаныи житній
истец позивач
истизиа готівка, здобич
истити домагатися, здобувати
иститиса підпорядковуватися

кадуковое право див. право кадуковое
каждыи, кождыи кожний
камен міра ваги
канонік член капітулу – ради при кафедральному костелі
канцлер, канцлър найвища державна посада в Польському королівстві (Короні) та Великому князівстві Литовському, керував великою (більшою) канцелярією
канцлерса, канцлериа, канцларса, канцлариа канцелярія Польського королівства; **канцлерса короннаа меншаа** канцелярія, очолювана підканцлером цього королівства
каптур див. суд каптуровый
калцизна митний збір за право продавати алкогольні напої
каразыевыи вироблений з грубого простого сукна
кашталан каштелян, друга за рангом урядова особа у воеводстві, наглядає за станом укріплень і постачання державних замків

кашталаниа, кашталанство уряд каштеляна
кашталанович син каштеляна
кварта п'ята частина доходів з державних маєтків Польського королівства, яка йшла на утримання найманого (затяжного) коронного війська
квитоване засвідчення сплати боргу видачею квіту
квитовати засвідчувати сплату боргу видачею квіту
кгвалт, кгвалть насильство
кгвалтовне, кгвалтом насильно, силоміць
кгвалтовныи насильний
кгволи заради, на угоду
кгды коли
кглеит королівський охоронний лист
кграба граф
кгравамен насильство, несправедливість, обтяження, утиск
кгрод державний замок, адміністративний центр воеводства, повіту; судово-адміністративна установа воеводства; див. суд кгродскии
кгродскии стосується гроду; **кгродскаа** книга див. книга замковаа, **кгродскаа; кгродскии суд** див. суд кгродскии; **кгродскии суда, судья** див. суда, судья кгродскии
кгрунт, кгрунтъ земля, земельний наділ, земельна маєтність; **кгрунт выбитыи** земля, з володіння якою вибито
кгузикъ гудзик
китаика блискуча густа шовкова тканина, переважно синя
китаичаныи зроблений з китайки
клетъ хижа, комора
кликане, кликовщина грошовий податок з міщан на утримання нічної сторожі у місті чи замку
кликowe пенязи див. пенязи **кликowe**
книга замковаа, кгродскаа книга гродського суду
книга земскаа книга земського суду
кнажа, кнаже князь
кназ ксьондз
коберец килимок

коленскии виготовлений у німецькому місті Кельні

колико, колко, колку скільки

колкокром скільки разів

коло млинове колесо; **коло ступное** млинове колесо зі ступою для роздріблення зерна

комисар член комісії

комисиа судова і несудова колегія разового призначення з уповноважених судом або королем осіб; декрет цієї комісії

комора приміщення для зберігання сільськогосподарського реманенту, різного майна і документів

коморник королівський урядник, виконував поточні доручення; помічник підкоморія, ним призначений

компромис полюбовне рішення

компромисар полюбовний суддя

кондищя статус, умова

консенс згода; **консенс королевскии** документально оформлена згода короля

конститущя постанова сейму Речі Посполитої

контент аргумент, довід

контентоватиса задовольнятися

контрадиковати заявляти у відповідь

контроверсыа суперечка в суді з наведенням доказів; протокол цієї суперечки

контровертовати сперечатися в суді і наводити при цьому докази

контыршовыи ? (стосовно сукна)

конферованыи дарованийий, наданий

конфирмащя підтвердження

конфирмованыи підтверджений

конюшии придворний урядник у Великому князівстві Литовському, відповідав за стан стайні великого князя

копа литовська лічильна одиниця, дорівнювала 60 грошам; стіжок із 60 снопів хліба

копенак кобеняк, суконний довгий і широкий чоловічий верхній одяг з відлогою; каптан, кирея, сіряк

копец межовий насипний земельний знак; **копец стельныи** див. стена

на корень під корінь

коронащя, корунащя коронація польського короля

коронныи, корунныи який стосується Корони – Польського королівства в складі Речі Посполитої

корыкговано виправлено, звірено з оригіналом

косматыи товар див. **товар косматыи**

которыиколвек будь-який

кошемє косіння

кошулка, кошула сорочка

краични придворний урядник у Польському королівстві, виконував певні функції при королівських учтах

красностаевскии від міста Красного Ставу Холмської землі

крєвь кров

крєсь, крѣсь кінець

кром за винятком, окрім

крынища водочерпъ колодязь

кужелныи стосується кужеля – чесаного льону, приготовленого для прядіння

куница різновид данин, що сплачувалися підданими землеволодільцям первісно хутром, згодом грошима; **куница поємнаа** весільна данина; **куница мирнаа** судова данина

куничник підданий, що сплачує куницю

куничное данина на користь державної скарбниці за право користуватися мисливськими, промисловими чи орними угіддями на території державного домена

кунно купівля

кунное право див. **право кунное**

кунныи куплений

купчи лист див. **лист купчи, продажныи**

курєи тимчасове пристановище

кусити намагатися

кустодиа папірець, що накладався на проставлену печать для її зберігання

кштальтом на вигляд, у вигляді

лавница склад панів рад

лавник член судової колегії (ради) з кримінальних справ у містах, що мали магдебурзьке право

лан поле
лапве легко
лежане книжь відкритість земських книг протягом певного часу після закінчення років для запису в них зізнань і документів та видачі з них виписів
лежачни нерухомий; **лежачие** добра див. **добра лежачие**
леже військовий постій
лентвоит помічник війта
лепси ліпше
лельшост права більша важливість права, заявленого стороною в суді
лельник верхнє жіноче літне вбрання з легкої матерії, літня спідниця із шерстяної матерії
ликгамельт зобов'язання
лимитация відстрочення судового процесу
лист, листь королівський привілей, королівське розпорядження; **лист венонныи** лист стосовно вінового зобов'язання; **лист вечныи** лист про дарування маєтку у вічне володіння; **лист вызнаныи** лист з підтвердженням конкретної юридичної дії, вчиненої його експонентом або попередником останнього; **лист даровныи** лист про дарування маєтку; **лист делчни** лист щодо поділу маєтку; **лист завартыи, зашытыи** закритий лист із розпорядженням чи повідомленням; **лист записныи** лист про дарування чи уступку маєтку; **лист заставаыи** лист про надання маєтку в заставу; **лист кумчни, продажныи** лист про куплю-продаж маєтку; **лист на(в)поминальныи, упоминальныи** лист, який нагадує про виконання обов'язку чи зобов'язання; **лист обвесныи** лист про сповіщення чогось; **лист отвористыи, отвороныи** відкритий лист із розпорядженням чи повідомленням; **лист отворотныи** відстрочувальний лист; **лист отказныи** лист про відмовлення володіти маєтком на користь іншої особи; **лист позовныи** лист, що містить позов; **лист протестацыйныи** лист, що містить протестацію; **лист увяжчни** лист, що фіксує офіційне введення у

володіння маєтком; **лист умоцованыи** лист про надання повноваження представляти в суді інтереси його автора
листовыи умоцованыи див. **умоцованыи листовыи**
литовати жаліти, шкодувати
ловецтво земський титулярний уряд ловчого
ловчни земський титулярний урядник
ловы місця вилову риби та полювання на птахів і звіра
локот лікоть, міра довжини тканих виробів
лотокь потік, що тече при водяному млині
лупь грабіж
люб або, також
люди піддані; **люди люозные** неосілі люди без визначеного заняття, волоцюги
люонскии лондонський, стосується тонкого англійського сукна

маєстат, маи́стат величність (*стосовно короля*)
маєтность, маєток землеволодіння, рухоме майно
маидоборское право див. **право маидоборское**
малжонка дружина
малжонок чоловік
мамрана, мамбрама (нормативно **мембрана**) бланк для запису в ньому зацікавленою особою тексту документа, виданий гродським або земським писарем, скріплений його власноручним підписом і печаткою гродської або земської канцелярії
мандат королівський документ, який містить розпорядження
маршалок наш висока урядова особа при дворі великого князя литовського, виконавець поточних доручень; **маршалок надворныи** розпорядник королівського двору за відсутності маршалка великого коронного, котрий власне і був цим розпорядником; **маршалок Волинском землі** особа, відповідальна за збір шляхетського ополчення в межах цієї землі, після створення в 1566 р. Волинського воєводства – у межах його

Володимирського і Кременецького повітів; **маршалок коронного трибуналу** його виборний голова
материзна спадок по матері
материстыи материнський, отриманий у спадок від матері
мена обмін
мененыи названий
менити назвати, твердити
меновати(ся) називати(ся)
меновитє власне, саме
менуучиися який іменується, називається
мерковати погоджувати, полюбовно вирішувати
месцкии міський
мети, мити, мѣти мати
метрики книги канцелярії Великого князівства Литовського
миноренис неповнолітній, неповнолітня
мирнаа див. **куница мирнаа**
мисурка шолом з козирком для захисту очей від сонця
млынище місце, яке колись було під млином
мниманыи гаданий, уявний
многокрот багато разів
многокrotnныи багаторазовий
мнозство багато
мовене розповідь
модерованыи виведений, зафіксований
модрыи голубий
морд, мордерство убивство
морвое повітре, повітриє
див. **повітре, повітриє морвое**
москва піддані Московської держави
мостовничии наглядач за станом мостів
моц документ із повноваженням на певні дії; міць, сила
моцно категорично, потужно, рішуче, сильно
моцныи повноважний
мочи могти
мултанскии волоський або молдавський
мунимент мастковий документ, який є юридичним доказом
мухоер мухояр, гатунок бавовняної тканини, перетканой шовком або шерстю
мысль задум, намір

мановитє див. **меновитє**

наблизшии найближчий
наболеи, наболшеи найбільше
наборздеи найшвидше
наведрити навести
навезка грошовий штраф за невиконання судового рішення
на(в)поминальныи який нагадує;
на(в)поминальныи лист див. **лист**
на(в)поминальныи, упоминальныи
наганеныи осуджений, покараний
нагородити винагородити, відшкодувати
нагорода, нагорожеме винагородження, відшкодування
надалеи надалі
наданє див. **даннина**
надворныи маршалок див. **маршалок надворныи**
надобе потрібно
наеханє наїзд
назастрешнии завтрашній
назастрєне завтра, наступного дня
назвище назва
наидовати вбачати, визнавати, доходити висновку
накладати витрачати, вкладати
належащии який належить
належност відповідність
налезок виявлення
налезти виявити
налепеи найліпше
налог дурна звичка
наместник високопоставлений урядник, зокрема староста, у Великому князівстві Литовському; управитель (врядник) у маєтку; особа, що на сесії гродського суду заступала старосту як позваного або підстаросту
намнем принаймні
на(и)первем найраніше, насамперед, спершу
наперед насамперед, перш за все
наповодовыи який стосується повода (актора); **наповодоваа сторона**
див. **сторона наповодоваа, поводоваа**
напомянати нагадувати
напомянанє нагадування

направле, **направоване** виправлення,
відбудова, спрямування
направовати виправляти, відбудовувати,
спрямовувати
напрод насамперед, перш за все
напротико на протигагу, проти
напружені найскорше
наржене народження
нарженник межувальний копець на місці, де
сходяться межі кількох маєтків
нарушене зірвання, недотримання
нарушити зірвати, не дотримати
нарушоны зірваний, недотриманий;
нарушонаа сторона див. **сторона**
нарушонаа
насеред посередині
натес зарубка, насічка на дереві
наслідок нащадок, спадкоємець
наставник див. **умоцований**
натирати нападати, тиснути
небачны необачний
небезпеченство небезпека
неближност відсутність
небытє, **небытност** відсутність
неважност неважливість,
неправомочність
неважны неважливий, недійсний,
неправомочний
неведомост відсутність відомості,
незнання
неведомы який не знає, не має відомостей
невинне безневинно, безпідставно
невинны безневинний, безпідставний
невчмнене невиконання
невыполнене невиконання
невыражене відсутність висловлення
недане невидача
невысажене непризначення
недо(и)зрене недогляд
недомстьє відсутність очікуваного
результату, непроведення
недорослы неповнолітній
недостаток відсутність, нестача, скрута
недоступне відсутність доступу
недосытучинене неналежне виконання
незаведены незаствлений, непроданий
незаплачене несплата

незаховане незбереження
незбожны безбожний
незнаемы невідомий, незнаний
незуполны не в повному складі
незыщене нездобуття
неможны неможливий; **неможнаа** реч
див. **реч** **неможнаа**
ненадобе непотрібно
неналежност невідповідність
неналежны невідповідний
ненаровны ?
необронене відсутність захисту
неозване невідгукування, неозивання
неомешканы нагальний, найшвидший
неопатрност небалість, необачність,
необережність
неошремы неораний, необроблений
неошажоны незаселений, неосаджений
неошєлы особа, що не проживає постійно
на території, яка підлягає юрисдикції
судів останньої
неошволчны невідкладний, негайний
неошдане неповернення, невіддача
неошчищене не виправдання, невідведення
звинувачення
непашены неораний
непенност необтяженість боргами,
штрафами
непены не обтяжений боргами,
штрафами
непоменены неназваний
непооднокрот неодноразово
непопиране відсутність підтримки
непорядны неналежний
непослушенство непослух
непоступ(л)єне неповернення,
неуступлення
неправе незаконно, неправомірно
неправност неправомірність
неправны неправомірний
нескробаны нешкрябаний
неснаска незгода
несознане незізнання на суді; неписання
зізнання в адміністративно-судову книгу
неспособны неналежний, поганий
несправа бездіяльність, невиконання
несправедливе неправомірно

несправне безпідставно
несталым, нестаным який не з'явився
нестане, нестанов(л)ене неявка (в суді)
нестанове плата однією стороною
протилежній стороні за неявку на суд
несужене роков, рочков не проведення
сесій земського, гродського судів
нет, нит, нѣт нема
неуважене незважання
неуищене невнесення
неучтчене непоштивість, нешанобливість
нешпор, нешпорная година пора перед
самим заходом сонця
нешто щось
неаким (ниаким), неакимсь (ниакимсь)
якийсь
нива частина селянського наділу, поле
нигде ніде
нижли але, ніж, оскільки, перш ніж
никгды ніколи
никоторым деякий
ново знову

обав(л)атиса непокоїтиса, побоюватиса
обапал обабіч
обачити побачити
обвароване гарантування, забезпечення,
укріплення
обваровати гарантувати, забезпечити,
укріпити
обвесным лист див. лист обвесным
обвестити сповістити
обвесчоным сповіщений; обвесчоным
позов див. позов обвесчоным
обводити здійснювати обвожене
обвожене показ урядовій особі чи свідкам
доказів злочину для засвідчення; обхід
території
обволане обнародування, проголошення
обволати обнародувати, проголосити
обел все, повністю, цілком
обелжоным образений
обетница обіцянка
обжаловане скарга
обжаловаными відповідач
обиране обрання
обликз, обликгацыа зобов'язання
(боргове)

обликовати(са) зобов'язати(ся)
обличне, облично особисто
обличност особиста присутність
обличным особистий
обложная хороба див. хороба
обложная
облужене помилка
облата запис документа до судово-
адміністративної книги для надання йому
юридичної сили
обмова доказовий аргумент на
заперечення правоздатності окремих
правових дій чи елементів судового
процесу
обмовлати зазначати, заявляти
обмышлевати обдумувати
обнесеным повідомлений
обовязатиса зобов'язатиса
обовязка судова нав'язка, штраф
обовязок зобов'язання
обоз військовий табір
обомга двоє, удвох
обора частина подвір'я з приміщенням для
худоби
оборона правная доказ у судовому
процесі
оборочати обертати
обослане оповіщення, повідомлення
обосланым оповіщений, повідомлений
обослати оповістити, повідомити
обоа сторона обидві сторони
ображонаая сторона див. сторона
ображонаая
обруб земельна ділянка
обтажливе тяжко
обцоване нав'язання зв'язків, спілкування
обчим інший, чужий
обыватель шляхтич
обымогтиса виздоровіти
обыход обшир, простір
обыходити обходитися, триматися, чинити
обычям звичай, спосіб
ова так, отже, тож
овде там
овшем авжеж, взагалі, звичайно
огородник див. загородник
ограничене межкування

огулом разом
оддел, одделок відділення, відокремлення
одеханыи див. отеханыи
одклад див. отклад
одменене заміна
однакост однаковість, тотожність
одно лише, тільки
одноколвек лише, тільки
однати відкинути
одозваныи відкликаний
одослане див. отослане
одослати див. отослати
одсел звідси
одтул звідти
одыимовати позбавляти
одыскане одержання, придбання
одыскати одержати, придбати
оживлене відновлення
ожидати чекати
озватиса відізватиса
ознаимене заява, повідомлення
ознаимити заявити, повідомити
озыватиса відкликатиса, давати знати
оказане, оказоване показ
оказати(ся) виявити(ся), показати(ся)
околичност обставина
около біля, стосовно
окрутне жорстоко, люто
октава восьмий день після
римокатолицького церковного свята
окупъ викуп
омаватиса виправдовуватиса
омененыи згаданий
омешкане гаєння, затримка
омешкати баритиса, гаяти, затриматиса
омылка помилка
онерованыи обтяжений
онеровати обтяжувати
оногдашныи недавній
опатрене взяття до уваги, догляд, нагляд
опатрити взяти до уваги, доглядати,
наглядати
опатрност обачність
опатрныи обачний
описане зазначення
описаныи зазначений

описатиса зобов'язатиса, погодитиса
оповедане зізнання, повідомлення,
свідчення
оповедатиса зізнавати, повідомляти,
свідчити
опомча широкий і довгий верхній одяг без
рукавів, плащ із шерстяної тканини
опорныи який чинить опір
оправа веноснаа запис чоловіка жінці
третини нерухомої маєтності взамін
внесеного жінкою приданого
оправовати відшкодувати
оправоватиса домагатиса відшкодування
опустити позбутиса, покинути
ординацыа закон, королівське
розпорядження
оремыи ораний, оброблений
оруже зброя
оршак загін, почет, супровід, юрба
осажене, осажоване заселення, осадження
осажоныи заселений, осаджений
осажовати заселяти, осаджувати
осведчене, освемчене заява,
повідомлення
осведчитиса заявити, повідомити
освобожати звільняти
освобожене звільнення
оселост земскаа постійне проживання на
території, яка підлягає юрисдикції її
судів
оселыи особа, що постійно проживає на
території, яка підлягає юрисдикції її
судів
осел, осыл селянська данина зерном
оселныи пов'язаний з осєпом
осмотреныи оглянутий
осмотрети оглянути
остатныи останній
в остаток нарешті
острог забор, частокіл
острожност острога
осужонаа реч див. реч осужонаа
отбиване відкидання, заперечення
отбираныи відібраний
отбыте відсутність
отвод відведення, відхилення в суді
отволати відкладати, відстрочувати

отволока зволікання
отвод відстрочка, призупинення
отвористыи, отвороныи лист
див. **лист отвористыи, отвороныи**
отворотныи лист див. **лист**
отворотныи
отдане віддача, повернення
отдел див. **оддел, одделок**
отсханыи відмежований, об'їжджений
отжнелати відновлювати
отзове апеляція
отзовныи який може бути відкликаний,
підданий апеляції
отзыватиса заявляти
отказыи лист див. **лист отказыи**
отказывати апелювати, відповідати
отклад див. **роземь**
откол, откул звідки
отложене відкладення
отлегляость віддаленість
отложити відкласти
отмена, отмина обмін, заміна
отнесене звернення
отнате відібрання, загарбання
отслане судове рішення, яким справу
повернено до суду нижчої інстанції або
направлено до вищої судової інстанції
отслати вчинити **отслане**
отповед погроза
отповедане відповідь
отпор відповідь, відсіч
отпорныи який дає відсіч; **отпорная**
сторона див. **сторона отпорная**
отправа виконання судового вироку
отправленыи який відбувся
отправоване відбування, проведення
отправованыи який відбувається,
проводиться
отправовати посилати
отправоватиса відбуватися, проводитися
отпровождати відводити,
відпроваджувати
отпровождоныи відведений,
відпроваджений
отпустить дарувати, простити
отрочене відстрочення
отсужати відсуджувати

отсужоныи відсуджений
оттнати відкинути
оттол, оттул див. **одтул**
отумерти померти
отцескии батьківський
отчизна спадок по батькові
отчизныи, отчистыи див. **дедижныи;**
отчизное имене див. **имене, именье**
дедизное, отчизное
отчич дідинний підданий
отчнчка спадкоємиця батька
отыимовати відбирати, віднімати
офероватиса зобов'язуватися
офароване зобов'язання
ошилити заперечити, приховати
охотне охоче
охотныи який бажає, заохочений, прагне
оцырклеваныи відмежований
очевисте, очевисто, очивисто особисто,
персонально
очевистыи очевидний; **очевистаа**
росправа див. **росправа очевистаа**
очнищати(са) виправдовувати(ся),
відводити звинувачення, захищати(ся)
очищене виправдання, відведення
звинувачення, захист
ошафовати див. **шафовати**
ошацоване оцінка, оцінювання
ошацовати див. **шацовати**

пак тож, **отже; пак ли** якби ж, якщо б
пала стовп
паматное ?
панеа венонаа забезпечена віном жінка
панство, паньство держава
паны рады рада при великому князі
литовському, сенат Речі Посполитої,
сенатори
паркгамен пергамен
паробок найманний працівник у
селянському господарстві
пасечище місце, де раніше була пасіка
паствиско пасовище
пастовник пасовище поблизу житла
пахане орання
пахолччи стосується пахолка
пашеныи, пашныи орний

пашна хліб у зерні, зерно
пенєжними (пинєжними) грошовий
пенними обтяжений боргами, штрафами
пенази (пинази) гроші, готівка; **пеназь белыи** 1/10 литовського гроша;
пенази поголовные надходження від поголового податку; **пенази подводные** надходження від підводної повинності; **пенази кликовые** надходження від кликання, кликівщини
первем, перво сего раніше, спершу
первшии перший
перевод права, перевод правными судовий процес, судовий вирок
переказати перешкоджати
переказа перешкода
переколскии кримський
перемешкивати мешкати, проживати
п(є)ренагабанє причіпка, турбування, утиск
переначаванє зловживання, переінакшення
перестати згодитися, пристати
пересуд судовий збір на користь суду з особи, що програла процес
переточитиса відбутися
петигорец п'ятигорець: кабардинець
печаловатиса опікуватися
печатар свідок, що скріплює документ своєю печаткою
пилновати застерігати в суді
пилност заява застережного змісту
пилными готовий застерігати в суді, пильний, старанний, терміновий
пинєжними див. **пенєжними**
пинази див. **пенази**
писає лист
писар земський або гродський урядник, відповідав за ведення документації у земській / гродській канцелярії; такого ж типу урядник канцелярій коронної і Великого князівства Литовського; **писар замкоє украинных** особа, що відповідала за стан державних замків у Великому князівстві Литовському
писарство земское земський уряд писаря
плат грошова дадина
платитиса мати значення, мати силу, означати

плацєнє сплата
плєннопотєнт див. **умоцоваными**
плєннопотєнца уповноваження; документ про уповноваження
плєснивыми світло-рудий, чалий (*про масть коня*)
плуговые **жєлєза** див. **жєлєза** **плуговые**
плац місце
побережник панський слуга, доглядав за виконанням підданими повинностей
побор податок з селянської землі і міської нерухомості
поборца збирач податків
побранє захоплення
поверити довірити, уповноважити
повероними довірений, уповноважений
повєт, повим, повѣт адміністративно-територіальна одиниця в складі воєводства
повєтєрє, повєтєриє морове епідемія, пошєсть
повинными, повиноватыи родич
повод див. **актор**
поводоваа **сторона** див. **сторона**
наповодоваа, поводоваа
поводство право однієї зі сторін на першочергове наведення доказів своєї правоти
поволност покірність, поступливість, схильність
поволными покірний, поступливий, схильний
поволокати зволікати ?
поворочати повертати
повторє вдругє
повшєдними повсякденний
повшєхными повсюдний
поганство язичники
погожыми зручний
поголовное податок від осіб ("голів");
поголовные **пенази** див. **пенази**
поголовные
погорєнє знищення в пожежі
поготову поготів
пограбєнє пограбування
подачка данина
подвакром двічі
подвєзатиса зобов'язуватися

подводное грошова плата замість підводної
повинності; **подводные** пенази
див. пенази **подводные**
подводы гужова повинність селян
подымовати уживати
поделаныи вчинений
поделати вчинити
подканцлерни підканцлер, друга за
рангом державна посада в Польському
королівстві та Великому князівстві
Литовському, керував малою (меншою)
канцелярією
подкоморни земський урядник, розглядав
межові незгоди шляхти
подкоморинаа дружина підкоморія
подкоморскии суд див. **суд подкоморскии**
подкоморство земський уряд підкоморія
подле біля, побіч
подлегчи, подлечи підкоритися, підлягти
подлепеныи підліплений
подли, подлуг згідно з, за
поднесене пред'явлення
подобане користь, смак
подобно начебто, нібито
подозраныи, подоизреныи підозрений
подоптане потоптання
подпарте, подперетье підтримка
подпасечье див. пасечище
подпирати підтримувати
подписок працівник канцелярії, займався
безпосередньо писарською роботою
подскарбии особа, що відала державним
скарбом
подстаровство уряд підстарости
подстаростии підстароста, намісник
старости, за його відсутності очолював
городський суд; **подстаростии**
проментовыи особа, відповідальна за
облік доходів і витрат
подстолии земський титулярний урядник
подсудковаа дружина підсудка
подсудковство, подсудство земський уряд
підсудка
подсудок земський урядник, помічник
судді в земському суді
подсуседок, подсусидок селянин без
власного земельного наділу
подчаштво земський титулярний уряд
підчашого

подчашни земський титулярний урядник
подынное поборовий податок з
нерухомості
поединкем поединці
поеднатиса домовитися, укласти угоду
поежныи виловлений
поживене користування
пожиток доход, користування
пожога пожежа, спалення
позабиване забиття
позаводити віддати у володіння
позване див. **запозване**
позваныи відповідач; **позванаа сторона**
див. **сторона позванаа**
позволене дозвіл
позов дворныи, задворныи позов
задворного суду; **доводити позову**
вказувати на правомірність позову
позов обвещчоныи позов, яким сповіщено
позовныи лист див. **лист позовныи**
позыване див. **запозване**
позыскане одержання, придбання
позыскати одержати, придбати
поискивати вимагати, домагатись
покажоныи пошкоджений
показане показ, представлення
покои мир (=мирний договір)
поколкокром кількаразово
покутне потаємно
полбочок міра ваги
полгак, пулгак ручна вогнепальна зброя з
укороченим стволом
полеве наліво
поличити вважати
полнаа сторожа див. **сторожа полнаа**
полначчи який виконує
половица половина
половыи світло-рудий, сірий з жовтим
відтінком (*про масть коня*)
положене покладення, розташування
полоть, полть бічна сторона м'ясної туші
полпаты чотири з половиною
полугрошок півгрошок, монета в Речі
Посполитій, що дорівнювала половині
гроша
полупити пограбувати
полупленыи пограбований

полце невелике поле
помененыи зазначений, названий
поменити зазначити, назвати
померковане погодження, полюбовна угода
померкованыи вирішений полюбовно, погоджений
померковати вирішити полюбовно, погодити
померное торговельний податок від перемірювання зерна та інших товарів
поможене допомога, сприяння
помочно сприятливо
помысл удача
понаместник управитель (урядник) маєтку
поневаж бо, оскільки
понедалеку неподалік
понати невесту одружитися
попалыи припалий
попарте підтримка, сприяння
попеличыи попелястий, сірого кольору
попиране наполягання, підтримка, сприяння
попирати наполягати, підтримувати, сприяти
пописывати описувати
поправа статуту виправлення, доповнення Другого Литовського статуту; **поправа календару** впровадження нового стилю
поправе направо; **по правои** руце направо, по правій стороні
поприсажене запряжнення
поприсажоныи запряжений
попсоване пошкодження
поребре реберна частина худоби
порозумеване порозуміння
поруб місце вирубки лісу
порубане рубка, порубка
посажене заселення, осадження
посесор тимчасовий землеволоділець
посесыа тимчасове або взагалі землеволодіння
посеч див. **поруб**
посечност кгрунтоє понищення земель
посилокь допомога

послане доручення
послуга служба; **послуга земская** Рєчи Посполитоє державна служба
посмотрити побачити, подивитися
посол земскии обраний сеймиком від воєводства **посланець** на сейм
посполите, посполито взагалі, в цілому
посполитоє дерево див. **дерево посполитоє**
посполитоє право див. **право посполитоє**
посполитост загальність
посполитство громада, загал
посполитыи загальний, громадський, простолюдний
посполство простолюд
посредок, посродок посередник, посередництво, середина
поставленыи призначений
постановене постанова, угода; закладання, заснування
постановитиса з'явитися, стати
постороннии сторонній
пострелене поранення
пострелити поранити
поступати передати, поступитися
поступленыи уступлений
поступене передача, поступка
поступок правныи судовий процес
посылане відрядження, доручення
посыпане засипання (*ставу*)
пожкати спіткати
потому так
потреба воєнна кампанія; **не потреба** непотрібно
потрикромт тричі
потрикромныи триразовий
потыкати спіткати
потагати притягати
похвалка образа
похиблати порушувати
поцтивыи поштивий
починене вчинення
починеныи вчинений
почиток раз?
пощепане пошкодження
праве майже
праве законно, правомірно

правна оборона див. оборона правна;
правне чиненє див. чиненє правне;
правны затяг див. затяг правны;
правны перевод див. перевод правны;
правны поступок див. поступок правны

право: **право арендное** право щодо орендування землеволодіння; **право волимское** Другий Литовський статут; **право даровизное** дарче право, право щодо дарування землеволодіння; **право дедичное, дедичное** право стосовно спадкового землеволодіння; **право доживотное** право стосовно пожиттєвого землеволодіння; **право закунное** право стосовно купівлі маєтків; **право кадуковое** виморочне право; **право кунное** торгове право; **право магдеборское** магдебурзьке право: система міського права, що склалася в німецькому місті Магдебурзі; **право посполитое** сукупність загальнообов'язкових норм, установлених або санкціонованих державою; **право прирожное** спадкове право; **право продажное** право щодо продажу землеволодіння; **ку праву, у права** перед законом, судом; **над право** незаконно, поза правом; **права близкост** врахування правом ступеня спорідненості осіб стосовно спадщини; **права земского статут** див. статут права земского; **права перевод, правны перевод** див. перевод права, перевод правны

правецм навпростець

пред перед

предлужене продовження

преднеишии важливіший

предсе, предста до того ж, усе ж

предсавзате намір, почин

през через

презыск див. зыскь

презыскати витрати справу в суді

премзрєне веління

прекладати перекладати

преконане подолання

предложєне виклад, розповідь

предложити викласти, розповісти

предложоныи викладений

преминулыи позаминулий

преношенє перенесення

препадати зникати

препомнєти див. пропомнєти

прєрєчоныи, прєдрєчоныи згаданий

прєсныи прісний (*про мед*)

прєто тому

прєшкрылцыа див. давност земская

прєшлыи минулий

привєрнєныи повернений

привилєи королівський документ, що

засвідчував права його отримувача

прєлєщати присвоювати

привожоныи приведений

приволати офіційно викликати і повторно

викликати до суду

приволанє, привольванє офіційний

виклик і повторний виклик до суду

приворочати повертатися

пригледанє нагляд

пригоднє, с пригоды принагідно

приданє доручення

прєханє приїзд

прєзволенє згода

примованыи прийнятий

примовати приймати

примєсте прибуття

прикладом за прикладом

прилбица забрало

приложєне прикладання

приложоныи прикладений

принципал особа, справу якої в суді веде

умоцованыи; прєзвідець

прєпаднєнє припадання

прєпатрєтєнє приглянутися

прєповєдатєнє висловлювати претензії,

засіхати, претендувати

прєпозов повторний позов

прєпозывати повторно позивати

прєправити довести, призвести

прєпужоныи наляканий

прєпущати допускати

прєпущоныи допущений

прєрєченє обіцянка, промовлення

прєрожоныи потомствений, спадковий;

прєрожное право див. право

прєрожное

присажати присаджувати
приселок невелике село біля більшого села, з яким воно становило єдиний маєток, було, що воно – висілок цього більшого села
прислуханє заслухання
прислухати належати, підпорядковуватися
прислухаючи приналежний
присмотрє приглядання
присмотрєтиса пригледитися
приспорити пришвидшити
пристигнути виявити, застати
пристоати належати
присужоны присуджений
присага телеснаа у польському праві присяга, яка виконувалась особисто, а не уповноваженою особою
присажныи див. **лавник**
приточитиса відбутися, статися
прихилатиса зважати
прихутиванє заохочення
причина клопотання, подання, привід, сприяння
причинятиса замовляти слово, звертатися з проханням, сприяти
пришлыи майбутній; **близко** **пришлыи** найближчий згодом
приятєл полюбовний суддя, умоцований
приятєлскии полюбовний
пробацяа доказ
проветовыи подстаростии див. **подстаростии проветовыи**
продажноє право див. **право продажноє**
продажныи лист див. **лист купчи, продажныи**
проданє продаж
продок предок
прозвание назва
прозєквovati вимагати
проистє прохід
прокуратор див. **умоцованыи**
промежку між
проползлыи який не відбувся;
проползлыи рок див. **рок проползлыи**
проползти пропустити
пропомнити забути
протєстовати(са) заявляти, протестувати, скаржитися

протєстацыиным лист див. **лист протєстацыиным**
протєстацяа скарга проти якогось насильства, зокрема внесена до судово-адміністративної книги
протиєко відносно, проти, стосовно
противо проти
прото тому
проч геть
прошлыи минулий; **близко** **прошлыи** зовсім недавній
прудшии швидший
публикацяа обнародування, оголошення
публиковати обнародувати, оголошувати
пустныи, пустовскии запустілий, пустий
путныи слуга див. **слуга путныи**
пуцати пускати
пуцєнє передача у володіння
пчолинаа десєтина див. **десєтина пчолинаа**
пасть кулак
пата див. **нарожник**
радца, раица член ради міста з магдебурзьким самоврядуванням
рантух головний жіночий убір
рата частковий нормований внесок державного податку до скаргу
рациа аргумент, довід, міркування
ревидованє див. **зревидованє**
реєстр список справ, що розглядалися на судовій сесії, список завданих шкод
реза спрямування?
регрєс відступ
рекурс позовна заява до вищої інстанції
рєлацыиным суд див. **суд рєлацыиным**
рєлацяа зізнання, повідомлення (**возного**)
рєцєсь постанова сейму, оголошена після його закриття
рєч річ, справа; **рєч нєможнаа** неможливо; **рєч осужонаа** вирішена в суді справа
рєчєнє мовлення, промовлення
рєчищє колишне русло ріки
рожаи чоловіча, жіноча стать
рожныи кровний, рідний
розбєчиса розбігтися

роздел частина (розділ) Литовського статуту
розделок, роздилок поділ (*маєтку*)
розездъ об'їзд
розєимъ відкладання, призупинення розгляду судової справи за угодою сторін
розєимовати відкладати, призупиняти розгляд судової справи
розлои розлив
розмер див. **вымерок, вымерок**
розмножати збільшувати, примножувати
розмысл, розмышленє роздум
розница незгода
розняти див. **розєимовати**
розоимъ див. **розєимъ**
розрученє розкидання
розрадити розсудити
розсудок обміркування, рішення
розъємъ див. **розєимъ**
рок термін судових засідань, судова сесія; термін офіційної акції; строк, термін в офіційному документі; **рок завитыи** остаточний судовий термін; **рок заховалыи** пропущене судове засідання; **рок проползлыи** судове засідання, яке не відбулося; **рок словныи** термін судового засідання, оголошений не письмовим позовом, а усно возним; **рок збивати, бурити** заперечувати правомочність терміну судового засідання з приводу справи, що розглядається; **рок зложити** див. **зложити рок**; **доводити року** вказувати на правомірність строку, терміну
роки сесія земського суду; ці роки були святотрикоролівські, святотроїцькі і святоміхальські, бо відкривалися наступного дня після таких римокатолицьких свят: Трьох Королів (припадає на 6 січня), Святої Трійці (було рухливим) і святого Міхала (29 вересня)
росказанє наказ, розпорядження
росказати наказати, розпорядитися
роспарте див. **контроверсыа**
роспаш орна земля
роспиране див. **контроверсыа**

роспирати(са) див. **контровертовати**
роспис див. **розєимъ**
росписувати відкладати, призупиняти розгляд судової справи
роспорошити розігнати
росправа судовий розгляд; **росправа очевистаа** судовий розгляд з особистою участю сторін
росправованє сперечання в суді
росправовати(са) судити(ся)
роспущенє розпуск (*війська*)
ростегати зволікати
ростагати(са) поширювати(ся)
ротмистр командир пішої роти при замку
рочки сесія гродського суду
руда, рудка потік, рівчак, струмок
рукодааныи, рукоданныи довірена особа
рукоданыи вручений
рукоємство порука, поручительство
руку дати поручитися
рухомые добра див. **добра рухомые**
ручачи, ручечи ручаючись
ручка міра ваги меду, сиру
ручник рушник
ручница полегшена гаківниця меншого калібру з рівним дерев'яним ложем і гнотовим замком; **ручница губчастаа** рушниця-гаківниця, в якій порох запалювався не гнотом, а тліючою губкою, схожою на бороду, через що цю рушницю звали ще бородатою
рушати зганяти
рушенє зігнання; **рушенє повету** ігнорування повіту при розгляді справ?
рушоныи зігнаний
рыдель лопата
рымскии римокатолицький
рыхло скоро
рыццєрство шляхта Великого князівства Литовського, Польського королівства, Речі Посполитої
рыштунок зброя, доспіхи
радити судити
сагаидак налучник, чохол для лука і колчана
сажаєка невеликий ставок біля ставу, зв'язаний з ним греблею, у ньому

зберігали живу рибу на біжучі потреби панського двору, а також після спусту ставу тримали мальків до його заводнення

сакви дві з'єднані одним полотнищем торби, які перекидають через плече (на груди і спину) або через спину коня

самотрет, самотретей утръох

сведецтво, свадоцтво засвідчення, підтвердження

сведок свідок-старожил, свідок при складанні документів

сведоме, свѣдоме відомість, знання, свідчення; для **сведома** до відома

сверепа, свирепа кобила

своленство, сволност безчинство, непокора, сваволя

сволонны свавільний

сватки святкові дні

сватобливыи святопомний

свато греческое православне свято

себр родич

сегорочныи цьогорічний

седмигородскии семигородський

сезде сюди, тут

сеим, соим вищий законодавчий орган Речі Посполитої; **сеим елекциинныи** сейм, котрий обирав короля; **сеим коронацциинныи** сейм, котрий коронував короля; **сеим Великого княства Литовского** сейм, який діяв до Люблінської унії 1569 р.

сеимик, соимик з'їзд шляхти воеводства; **сеимик депутатскии** сеймик, який обирав депутатів до коронного трибуналу; **сеимик елекцции** сеймик, який обирав по чотири кандидатури на вакантний уряд підкоморія, земського судді, підсудка або земського писаря

сеимовыи суд див. **суд сеимовыи**

сеимскии сеймовий

секретарь уряд при дворі короля

селище колись заселене місце

сенатор член сенату сейму Речі Посполитої

сенаторскии стосується сенатора

серебщизна поземельний податок у Великому князівстві Литовському на військові потреби

сермага свита з дешевого сірого сукна, сіряк

сестрениц племінник, брат сестри

сес, сесь цей

сказ, сказане див. **всказ, всказане**

сказаныи див. **всказаныи**

сказати див. **всказати**

скази, сказиць див. **всказ, всказане**

скала пагорб

скамцеловати понищити, понівечити

скарб державна або замкова скарбниця

складане роков призначення земських років

складати призначати

склонно прихильно

склонность прихильність

скробаныи шкрябаній

скуринын шкіряний

скутечне успішно

скутечныи, скуточныи успішний

скуток наслідок, результат

славенныи шанобливе означення міщанина

слобода новозаселений пункт; певна кількість років, протягом яких господарства новопоселенців були звільнені від повинностей на користь пана; стовп з оголошенням заснування слободи

слоане усно

словныи усний; **словныи рок** див. **рок словныи**

слуга замковыи боярин-ленник державного замку, зобов'язаний до виконання певних повинностей військового чи напіввійськового характеру; **слуга пунныи** представник прошарку дрібної служилої шляхти, який на ленному праві володів землею і за це виконував різні доручення свого сюзерена

служба земельно-податкова одиниця в селянському користуванні; послуга

служебник слуга землеволодільця

смертельное беспотомство див. **беспотомство смертельное**

снаднеишии придатніший

совито в подвійному розмірі, подвійно

совитост подвійна оплата шкоди або заруки, закладу, встановлена судом

совитыи подвійний

содранє знищення, порвання
содрани знищений, порваний
сознає, сознаває особисте повідомлення
в суді і вписання його в адміністративно-
судову книгу
сотник староста частини міста-сотні
спадати припадати
спали який дістався
спижованє озброєння
спирати обгрунтовувати, підтримувати
спиратися див. **контровертовати**
списанє, списованє складання опису
спложоны народжений
сполечнє разом, спільно
сполечныи спільний
сползти зникнути
сполок спілка
сполом разом
спольє полянка, узлісся?
спомененыи згаданий
способити залучити, захотити
способленыи залучений, заохочений
способныи здатний, охочий
справа судовий процес, питання,
розглянуте в ньому; **справа болшаа**
справа сторони в суді на більшу суму,
що давало цій стороні право не
з'явитись на розгляд справи на меншу
суму в іншому суді; **справа**
арестованаа, арештованаа
див. **арест, арешт**
справедливост правосуддя
справоватися вести справу, правуватися,
судитися
справца тимчасовий посідач уряду
спречанє спречання
спротивє всупереч
спротивенє спротив
спротивленыи, спротивныи який чинить
опір
спрат домовий домашній скарб
спуст відведення води із ставу з метою
вибрати з нього рибу та очистити його
спустити передати (у **володіння**)
спустныи який стосується спусту ставу
спущенє передача
срокгии суворий
срокго суворо

срокгост суворість
ставище місце, де раніше був став
стадло малженское шлюбний стан
стадо свереpee табун кобил
стане явка (в суді)
становиско, становище місце
розташування, табір
становити призначати
становитися явитися
з стародавна здавна
староста королівський намісник у
старостві
старостина дружина старости
староство адміністративно-судовий округ
на землях державного домену
статут звід законів; **статут права**
земского Другий Литовський статут
стацаа повинність щодо утримання на
постоях гінців, послів, війська тощо;
еквівалентний грошовий податок
ствержжати стверджувати
ствержжоныи стверджений
стена насип, який служив межею між
землеволодіннями
стерєчи стерегти
стєчатися, стичатися виходити,
надходити, стосуватися, торкатися
стоивати перебувати, стояти
стол землі державного домену
столник земський титулярний уряд;
придворний уряд у Великому князівстві
Литовському
стопень крок, рівень, щабель
сторожа полнаа польова сторожова
прикордонна служба
сторона відповідач, позивач; **сторона**
жалобнаа позивач; **сторона**
наповодоваа, поводоваа позивач;
сторона нарушонаа потерпіла
сторона; **сторона ображонаа** позивач;
сторона ѡтпорнаа відповідач;
сторона позванаа відповідач; **стороны**
з боку; з **стороны** стосовно; на
сторону ѡткладати див. **ѡткладати**
на **сторону**
страта програш справи в суді
страченє втрата
стрелба вогнепальна зброя

стрелец мисливець на службі у землеволодільця
стручене скасування, списання
стрыєчними брат див. **брат стрыечными**
стрыи, стрык брат батька
стульное коло див. коло **стульное**
стагати, стачати діяти, тривати
стагатиса, стачатиса припадати
субделегат особа, уповноважена іншою особою тимчасово виконувати її обов'язки
суграник, суграничник землеволоділець-суміжник
судинаа дружина судді
судини суддівський
судич син судді
судоваа изба див. **изба судоваа**
судовне в судовому порядку
судови член суду
суды: суд асесорски державний суд, який розглядав справи стосовно королівських міст; **суд головни** трибунальски коронний трибунал, сесії (каденції) якого, що навесні і влітку відбувалися в Любліні, були апеляційною інстанцією стосовно рішень гродських, земських і підкоморських судів Малої Польщі та українських земель у складі Речі Посполитої; **суд задворни** суд особистої королівської юрисдикції; **суд земски** виборний шляхетський суд воєводств у цивільних справах; **суд каптурови** суд, який під час безкоролів'я діяв на території воєводств і заміняв суди інших інстанцій; **суд кгородски** суд королівських намісників (старост) у кримінальних справах; **суд подкоморски** суд підкоморія, який розглядав суперечки щодо маєткових меж; **суд релацини** королівський суд, який розглядав справи за апеляцією і справи, передані від асесорського суду; **суд сеимови** найвищий королівський суд, що діяв під час сейму – у перервах між його засіданнями
суда, судья земски земський урядник, член земського суду; **суда, судья кгородски** член гродського суду
сужене судовий розгляд, судочинство; **под суженем** під час роботи суду

сужоны суджений
сукколектор див. **поборца**
сукман різновид свити, переважно із домотканого сукна
сумнене сумління
суперарбитер головний з полюбовних суддів
суперседовати відкладати, відстрочувати, призупиняти
суполна повністю
суполни повний
супсєдовати див. **суперседовати**
сучовех суччя, сухостій
сховане зберігання
счадок див. **щадок**
считетиса див. **щитетиса**
сыновец племінник, син брата
сыновица племінниця, дочка брата
сырец міра ваги солі

такрочны минулорічний, торішний
такса грошова сума, котру сторона зобов'язувалася сплатити в разі порушення нею судового рішення; оцінка майна тощо
талер талір, тарілка
талар високопробна срібна монета
твердост маєтковий документ; міцність, надання сили, правомочності
твержа невеличкий замок (замочок)
теды тоді
тежар тягар
телеснаа присага див. **присага телеснаа**
тераз тепер
термин див. **рок**
тєстамєнт духовний заповіт
тисави світло-гнідий, каштануватий (*про масть коня*)
тичитиса стосуватися, торкатися
ткнутиса стосуватися, торкатися
товар худоба, переважно велика рогата; **товар косматы** хутра
тогда тоді
толикром, тол(и)кокром стільки разів
торгь угода
торгати штовхати

торгнутися зазіхнути, замахнутися
торг право на торг – торгівлю в місті в один із днів тижня
трвати тривати
трвога загроза, тривога
третинник міра ваги, в основному стосовно зерна
трибунал коронний див. **суд головний**
трибунальський; трибунал литовський
апеляційна інстанція стосовно рішень гродських, земських і підкоморських судів Великого князівства Литовського в складі Речі Посполитої
троска піклування, турбота
труднити завдавати клопіт, перешкоджати, утрудняти
тувальна рушник
туркус бірюза
тыден, тыиден тиждень
таглыи селянин (селянське господарство) з земельним наділом, що оброблявся його робочою худобою, якою оброблялась і панська земля
уближене заподіяння збитків, ображення гідності
уближити заподіяти збитки, образити гідність
уважене повага
увезане офіційне введення возним у володіння мастром
уверху вище
уважчии лист див. **лист уважчии**
увазане, увазыване див. **увезане**
увазати офіційно ввести у володіння
увазатися бути введеним у володіння
угодити погодити
угодливый встановлений шляхом угоди
уделати вчинити
удругое подруге
узвыш вище
уздубровем дібровою, підбров'ям
узичити надати
узнаване, узнане вивідання
узновленыи відновлений
узноелати див. **взноелати**
узрушити див. **взрушити**
умстити внести, засвідчити, сплатити

уисчоными, уишоными внесений, засвідчений, сплачений
уищене внесення, засвідчення, сплата
уимовати віднімати, утинати
укваплатися квапитися
украинными, украинныи крайній
укрижеженыи скривджений
укрочити вступити
улацнити облегшити
улеи вулик
умеетными вмілий, вправний
умешшати зменшувати
уморати, уморочати оголошувати недійсним, скасовувати
умоцнене зміцнення, підтвердження
умоцнити зміцнити, підтвердити
умоцованыи особа, уповноважена стороною для ведення судових справ;
умоцованыи лист див. **лист умоцованыи; умоцованыи листовый**
умоцований з уповноважувальним листом
умыслити задумати
умыслне навмисно, наперед продумано
упад програш справи в судовому процесі
упадати програвати справу в судовому процесі
упалыи який програв справу в судовому процесі
упатрити взяти до уваги
упевнити гарантувати, забезпечити
упередити випередити
упоминальными нагадувальний;
див. **на(в)поминальными; упоминальными**
лист див. **лист на(в)поминальными, упоминальными**
упоминане нагадування
упоминатися нагадувати
упоминокъ дарунок
упор непослух, спротив
упорне уперто
упорныи противний, упертий, який чинить опір
упривилевати надати привілей
упримост люб'язність, привітність, щирість; шаноблива форма звертання серед шляхти
упримыи люб'язний, привітний, щирий

упустити не дати, не забезпечити
уроженны шанобливий означник
шляхтича-землеволодільця
урочыстыи див. **врочыстыи**
урад див. **врад**
урадник див. **врадник**
урадовне див. **врадовне**
урадовыи див. **врадовныи, врадовыи**
усилне наполегливо
усиловане намагання
усиловати намагатися
усказати вказати
ускаржитиса поскаржитися
услуговане послужливість
успокоене заспокоєння
усподем разом
усправедливане виправдання
усправедливитиса виправдатися
уставати діяти
уставити встановити, призначити
уставичне наполегливо, посилено
уставичныи наполегливий, посилений
установленыи встановлений, призначений
уступатиса вступати, вторгатися
уступене, уступ(л)ене див. **зступене**
утвержене зміцнення, надання сили
утверженыи зміцнений, який набрав сили
утеклыи який утік
утектиса див. **втектиса**
утиратиса див. **втиратиса**
утиа качка
утраче, утрачене втрата
утиажене тяжкість, шкода
уховати врятувати, зберегти
уходити уникати
уходы лісові та річкові угіддя, якими могли користуватися різні прошарки населення
учас(т)ник див. **вчас(т)ник**
учинене див. **вчинене**
учинити **волным** див. **волным** **учинити**
учиниковыи випадковий; який стосується вчинку
учинность прихильність
учтивост, учтивост поштивість
учтивыи, учтивыи поштивий
учтити шанувати

фаландыи тонке англійське чи голландське сукно
ферета прикраса до жіночої сорочки
фламскыи фламандський?
фолварк шляхетське господарство, селянський хутір
фолкговати сприяти
фолюи сукновальня
фортелне підступно, хитро
фортель підступ, хитрість
фортуinne щасливо
форум судова інстанція
фундовати юрисдицією
див. **юрисдицією** **фундовати**
фундоватиса оселятися, осідати з метою завести господарство

хворост кущ?
хлеб буханка, хлібець
хлоп простолюдин, селянин
хмелище місце, засаджене хмелем або на якому раніше ріс хміль
хованыи утриманий
ховати зберігати, утримувати
хороба **обложная** тяжка хвороба, що приковує до ліжка
хоружии земський урядник, допомагав воєводі і каштелянові у скликанні шляхетського ополчення
хоружич син хоружого
хоружство земський уряд хоружого
хота хочачи
хоть хоча
хтоколве(к) будь-хто, хто-небудь
хут бажання, воля, намір
хутливе охоче
хутливыи, хутныи бажаний, сповнений прагнення, охочий

цедула, цидула приватна записка, лист
церокграф, цырокграф боргова розписка чи посвідчення, рукопис
цесар турецкыи турецький султан
цессыа передача володіння
цло мито
цын, цына, цѣна олово, цинк
цѣть тесть

частокрот часто
чверть міра ваги
червець польська назва червня
червоныи золотыи див. **золотыи червоныи**
черчатыйи пофарбований в червець
чили або
чинене правное судовий хід справи
чинши грошова данина
члонекъ частина (*права*)
чоловекъ підданий
чоломбитє чолобиття
чоповое податок від виготовлення і продажу алкогольних напоїв

шарлат шовкова тканина або сукно пурпурного кольору
шарлатовыи зроблений із шарлату
шафар розпорядник грошових сум, особа, яка вела справи установи чи маєтку, прикажчик
шафованє володіння, розпорядження
шафовати володіти, розпоряджатися
шафунок володіння, розпорядження
шацовати виводити вартість, оцінювати
шацунок оцінка
швакгер швагер, чоловік сестри
шерсть масть коня
ширеи ширше
широкост простір, розмір, ширина
шкалевати образжати
широце широко
шкодно жаль, шкода

шкрутениа дізнання, слідство
шлык кругла або конічна суконна шапка, обшита хутром
шляхетныи означник шляхти, а також верхівки міщан державних міст
шманец дорогоцінний камінь
шмарач смарагд
штоколве(к) що-небудь
шурии брат дружини

щадок нащадок
щитєтиса захищатися, прикриватися
щодробливост щедрість

ыменье див. **имєне**

южє уже
юрамент присяга
юридыка територія, вилучена з-під міської влади, на яку поширювалася влада певного володаря (старости, магната)
юризицыа юрисдикція; **юриздыцыю** **фундовати** офіційно проголошувати правоздатність судового засідання

акниколвек будь-який
ако як, начебто, ніби
акобы начебто, ніби, щоб
акоколвек будь-як
атка легка будівля для торгівлі, ярмаркова палатка
ащии раніший, попередній

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК*

- Август див. Сигізмунд Август
Агарасюк Стецько 308
Аксаць Їднь (Aksak Jan) 579, 813, 814
Александр (Александръ, Александръ,
Александръ, Александъръ,
Алекъсандръ) 266, 267, 347, 378, 379,
387, 389, 390, 396, 398, 896
Александръ див. Александро
Александъръ див. Александро
Александр Володимирович
див. Олександр Володимирович
Александро (Александръ, Александъръ,
Александръ, Александъръ,
Александръ) 328–331, 342, 345, 346,
349, 372, 375, 441
Александръ див. Александр
Александръ див. Александр
Александръ див. Александр
Александръ див. Александро
Александъръ див. Александр
Александъръ див. Александро
Алексъи 395
Алекъсандръ див. Александр
Александръ див. Александро
Андреи див. Андрій
Андреи див. Андрій
Андреи Занков сын (Андрѣи Занков сын)
857, 863
Андрии [...] 869
Андрии див. Андрій
Андрій (Андреи, Андреи, Андрии, Андрѹсъ,
Андрѣи, Andruszko) 26, 129, 308, 605,
702, 714, 791, 792
Андрузскии Петръ 238
Андрѹсъ див. Андрій
Андрѣи див. Андрій
Андрѣи Занков сын див. Андреи Занков сын
Антон 670
Антоненко Васил 646
Антонович Владимир див. Антонович
Володимир
- Антонович Володимир (Антонович
Владимир, Antonowicz Włodzimierz) 40,
48, 202
Аратовскии Сергеи див. Оратовський
Сергій
Аратовський Сергій див. Оратовський
Сергій
Аратовський Сергеи див. Оратовський
Сергій
- Бабецькии Петръ (Babecki Petrus) 653, 654
Бабинський Василь 63, 447
Бабиченько Кондрать 851
Бабиченько Ѡмелан 851
Баганденко Харко (Баганденко Харко) 126,
308
Баганденко Харко див. Баганденко Харко
Базаринський Остафій (Bazarinski Ostafei,
Bazarzinsky Ostafei) 47, 72, 325, 326
Бабуза 599
Бабуза Грегорей див. Байбуза Григорій
Васильович
Бабуза Грегорей див. Байбуза Григорій
Васильович
Бабуза Григорей див. Байбуза Григорій
Васильович
Бабуза Григорей Васильович див. Байбуза
Григорій Васильович
Бабуза Григорей див. Байбуза Григорій
Васильович
Бабуза Грьгорей див. Байбуза Григорій
Васильович
Бабуза Їднь див. Байбуза Ян
Бабузина Марина 257
Бабу́за Грегорей див. Байбуза Григорій
Васильович
Бабу́за Григорей див. Байбуза Григорій
Васильович
Бабу́за Григорей див. Байбуза Григорій
Васильович
Бабу́за Григории див. Байбуза Григорій
Васильович

* Прізвища, імена та прізвиська подаються в сучасній транскрипції (як у вступі та видавничих заголовках до документів) і в транскрипції, представленій у документах.

- Байбуза Григорей** див. Байбуза Григорій Васильович
- Байбуза Григорій** див. Байбуза Григорій Васильович
- Байбуза Григорій** див. Байбуза Григорій Васильович
- Байбуза Григорій Васильович (Байбуза Грегорей, Байбуза Грегорей, Байбуза Григорей, Байбуза Григорей Василевич, Байбуза Григорей, Байбуза Грыгорей, Байбуза Григорій, Байбуза Грегорей, Байбуза Григорей, Байбуза Григорей, Байбуза Григори, Байбуза Грыгорей, Baibusza Hrehori, Baibusza Grygory, Baibusza Grzegorz, Baibusza Hrehorei, Baibusza Hrehori, Baÿbuza Grygory, Baybuza Hrehori, Baybuza Hrehory, Baybuza Hryori, Baybuza Hrzihorzey, Baybuzza Hrechory)** 24, 26, 37, 38, 74, 98, 103, 120, 124, 209, 234, 251, 255–259, 311–315, 326, 362, 366, 369, 387, 406, 412, 420, 423, 437, 438, 453, 460, 471, 473, 483, 496, 499, 502, 504, 515, 516, 518, 520, 524, 533, 535, 537, 544, 546, 551, 555, 558, 570, 572, 593, 594, 596, 598, 603, 605, 607, 608, 620, 622, 624, 632, 633, 636, 637, 639, 642, 647, 657–659, 664, 677, 679, 682, 689, 698, 699, 701, 702, 709, 713, 715, 716, 721, 738, 747, 748, 753, 755–759, 764, 765, 769, 775, 776, 779, 789, 792, 793, 796, 798–802, 806, 807, 813, 814, 817, 819, 847, 848, 850, 852, 853, 855–858, 863–865, 867, 870, 872, 874–876, 881, 883, 888, 890, 891, 911–913, 917, 927, 929, 932, 936, 937, 940, 942, 943, 953, 955, 964, 967, 968, 970, 972, 974, 978, 985, 987, 988, 991, 998, 1000, 1003, 1005, 1010, 1011, 1013, 1014, 1018, 1020, 1033–1035
- Байбуза Іван** 118, 579
- Байбуза Ян (Байбуза Іднъ, Baibuzza)** 311–315, 486
- Байбузи** 107
- Бакум (БакѸм, Вакум)** 126, 308, 533
- БакѸм** див. Бакум
- Бал Петръ (Bal Piotr, Bal Piotr s Choczwi, Bal P.)** 648, 652, 813, 814
- Ба[р...] Петръ** 987
- Барановскии Воитех** див. Барановський Войцех
- Барановскии Воитех** див. Барановський Войцех
- Барановскии Воитехъ** див. Барановський Войцех
- Барановський Войцех (Барановскии Воитех, Барановскии Воитехъ, Baranowski Albertus, Baranowsky Albertus)** 94, 373, 382, 414, 416, 420, 423, 426, 428–430, 432, 435, 436, 446, 457, 464, 468, 471, 473, 475
- Барбара** 600, 601
- Барбара** див. Барбара, дружина Юші Потапевича
- Барбара, дружина Юші Потапевича (Барбара)** 389, 395, 400
- Бартломеи светои** 478–480
- Бартошенко Гарасим (Бартошенко Гарасим)** 875, 876
- Бартошенко Гарасим** див. Бартошенко Гарасим
- Бахтіяр (Bachtıyar)** 107, 158
- Безводицький Томаш** 594
- Белза Вітольд (Belza Witold)** 44, 51, 718
- Бережецька Павлова Марина Григорівна Непитуша Орловська (Бережецька Павлова Марина Григорівна Непитуша Орловська, Непитуша Марина, Непитуша Марина,)** 78, 877, 878
- Берендин Ждан (Берендин Ждан)** 126, 308
- Бетський Андрій (Бетскии Андреи)** 123, 306
- Бектановскии Станиславъ** див. Бегановський Станіслав
- Белецкии Томашъ** див. Белецький Томаш
- Белецкии Іднъ** див. Белецький Ян
- Белостоцкии Микита** 152
- Бердичовскии Иван Воиникович** 393
- Бережецька Павлова Марина Григорівна Непитуша Орловська** див. Бережецька Павлова Марина Григорівна Непитуша Орловська
- Бережецькии ФалелѸи** 323
- Берендин Ждан** див. Берендин Ждан
- Бернашовскии Бартошь** 1033
- Берьнашовскии Іднъ** 581
- Бетскии Андреи** див. Бетський Андрій

- Бегановський Станіслав (Бекгановскии Станиславъ) 64, 303, 304
- Безводицкии Томашъ 594
- Беззубенко Харко 853
- Белецький Томашъ (Белецкии Томашъ, Белецкии Томашъ) 90, 354, 746, 750
- Белецький Ян (Белецкии Янъ, Белецкии Ян, Белецкии, Bielecki) 619, 869, 870
- Белецкии Томашъ див. Белецький Томаш
- Белецкии Ян див. Белецький Ян
- Белецькии див. Белецький Ян
- Бик Петро 52
- Бики 841
- Биківна Кахна 52
- Биківна Настасія див. Дубицька Іванова
Настасія Петрівна
- Биківна Настасія Петрівна див. Дубицька Іванова
Настасія Петрівна
- Биковський Юрій 57
- Блажевскии Жиггимунт (Błazewski Zigmunt) 648, 652
- Богдан 882
- Богданович Івашко 348, 378
- Богдановъ Кузьма 764
- Боговитин Андрей див. Боговитин Андрій
- Боговитин Андрій (Боговитин Андрей, Bohowitin Andrzej) 679, 680, 685, 910
- Боговитинъ с Козерад Адамъ 813
- Богуфал Адам (Богуфал Адам, Богуфал Адам, Бугуфал Адам, Bogufał) 73, 720–722, 724, 726, 969, 970, 808
- Богуфал Адам див. Богуфал Адам
- Богуш 391
- Богушъ 792
- Богуринскаа Полоня див. Хребтовичівна
Богуринська Полонія
- Богущевичъ Василей 509
- Бокеи див. Бокии
- Бокеи Печихвостскии Ян див. Бокій Печихвостський Ян
- Бокеи Печифостскии Ян див. Бокій Печихвостський Ян
- Бокеи Печифостскии Ян див. Бокій Печихвостський Ян
- Бокеи Печифостскии Ян див. Бокій Печихвостський Ян
- Бокеи Печифостскии Ян див. Бокій Печихвостський Ян
- Бокиеваа Печифостскаа Федороваа Полагя Чешейковна див. Бокіева
- Печихвостська Федорова Полагія Григорівна Чешейківна
- Бокиеваа Печифостскаа Федороваа Полагя Чешейковна див. Бокіева Печихвостська Федорова Полагія Григорівна Чешейківна
- Бокиеваа Федороваа Полагя Григоревна див. Бокіева Печихвостська Федорова Полагія Григорівна Чешейківна
- Бокиеваа див. Бокіева Печихвостська Федорова Полагія Григорівна Чешейківна
- Бокиеваа Печифостскаа Федороваа Полоня Григоревна Чешейковна див. Бокіева Печихвостська Федорова Полагія Григорівна Чешейківна
- Бокиеваа Полоня Григоревна Чешейковна Федороваа Бокиеваа див. Бокіева Печихвостська Федорова Полагія Григорівна Чешейківна
- Бокиеваа Федороваа Палагя Григоревна див. Бокіева Печихвостська Федорова Полагія Григорівна Чешейківна
- Бокии (Бокеи) 129
- Бокии Печифостскии Ян див. Бокій Печихвостський Ян
- Бокии Печифостскии Ян див. Бокій Печихвостський Ян
- Бокии Печифостскии Ян див. Бокій Печихвостський Ян
- Бокии Печифостскии Ян див. Бокій Печихвостський Ян
- Бокии Печифостскии Ян див. Бокій Печихвостський Ян
- Бокии Печихвостскии Хвили див. Бокій Печихвостський Филип
- Бокии Печихвостскии Ян див. Бокій Печихвостський Ян
- Бокии Федоръ див. Бокій Печихвостський Федір
- Бокии Филипъ див. Бокій Печихвостський Филип
- Бокии Ян див. Бокій Печихвостський Ян
- Бокіева Печифостська Федорова Полонія Григорівна Чешейківна див. Бокіева Печихвостська Федорова Полагія Григорівна Чешейківна

- Бокієва Печихвостська Полагія Григорівна
дів. Бокієва Печихвостська Федорова
Полагія Григорівна Чешейківна
- Бокієва Печихвостська Федорова Полагія
Григорівна Чешейківна (Чешейківна
Полагія, Бокиєваа, Бокѣваа, Бокієва
Федорова Полагія Григорівна, Бокієва
Федорова Полагія Григорівна
Чешейківна, Бокиєваа Федороваа
Полагѣа Григорєвна, Бокиєваа
Федороваа Палагіа Григорєвна,
Бокієва Печихвостська Полагія
Григорівна, Бокієва Печихвостська
Федорова Полагія Чешейківна, Бокиєваа
Печифосткаа Федороваа Полонѣа
Григорєвна Чешейковна, Бокиєваа
Печифосткаа Федороваа Полагѣа
Чешейковна, Бокиєваа Печифостськаа
Федороваа Полагѣа Чешейковна,
Бокиєваа Печифостськаа Федороваа
Полагѣа Григорєвна Чешейковна,
Бокѣваа Печихвостськаа Федороваа
Полагѣа Григорєвна Чешейковна,
Бокієва Полонія Чешейківна, Бокієва
Печифостська Федорова Полонія
Григорівна Чешейківна, Бокиєваа
Полонія Григорєвна Чешейковна
Федороваа Бокиєваа, Bokieiowa,
Bokijowa, Wokuuowa Chwiedogowa) 50,
74, 76, 77, 78, 125, 159, 660, 661, 699,
700, 707, 708, 710–714, 877, 878
- Бокієва Печихвостська Федорова Полагія
Чешейківна дів. Бокієва Печихвостська
Федорова Полагія Григорівна
Чешейківна
- Бокієва Полонія Чешейківна дів. Бокієва
Печихвостська Федорова Полагія
Григорівна Чешейківна
- Бокієва Федорова Полагія Григорівна
дів. Бокієва Печихвостська Федорова
Полагія Григорівна Чешейківна
- Бокієва Федорова Полагія Григорівна
Чешейківна дів. Бокієва Печихвостська
Федорова Полагія Григорівна
Чешейківна
- Бокій Печифостський Филип Бокій
Печихвостський Филип
- Бокій Печихвостський Федір (Бокій Федір,
Бокии Федоръ) 74, 76, 707, 709
- Бокій Печихвостський Филип (Бокій Филип,
Бокии Филипъ, Бокій Печифостський
- Пилип, Бокии Печихвостскии Хвилил)
687, 707, 709, 733, 769
- Бокій Печихвостський Ян (Бокеи
Печихвостскии ГѦн, Бокеи
Печифостскии ГѦн, Бокеи
Печифостскии ГѦнь, Бокеи
Печифостськіи ГѦн, Бокии ГѦн, Бокии
Печифостскии ГѦн, Бокии
Печифостськіи ГѦн, Бокии
Печифостскии ГѦн, Бокии
Печифостскии Ян, Бокии
Печихвостскии ГѦн, Бокій Ян, Бокѣи
ГѦн, Бокѣи ГѦнь, Бокѣи Печихвостскии
ГѦн, Бокѣи Печихвостскии ГѦн, Бокѣи
Печихвостскии ГѦнь, Бокѣи
Печыхвостскии ГѦн, Bokey
Pieczychwostski Ian, Bokiei
Peczychostski Ian, Bokiei
Pieczychwostski Ian, Bokiei Pieczyfoscki
Jan, Bokii, Bokii Jan, Bokii Pieczichoski
Jan, Boku) 20, 23, 39, 50, 108, 180, 181,
183, 271, 272, 642, 644, 645, 649, 653,
655, 660, 661, 664, 665, 668–671, 673,
675–677, 679–684, 686, 687, 707–709,
771, 786, 904
- Бокій Федір дів. Бокій Печихвостський
Федір
- Бокій Ян дів. Бокій Печихвостський Ян
- Бокійова Печихвостська Янова Федора
Чаплянка 687
- Бокѣваа дів. Бокієва Печихвостська
Федорова Полагія Григорівна
Чешейківна
- Бокѣваа Печихвостськаа Федороваа
Полагѣа Григорєвна Чешейковна
дів. Бокієва Печихвостська Федорова
Полагія Григорівна Чешейківна
- Бокѣи Гаврило Василевичъ 162
- Бокѣи Печихвостскии ГѦн дів. Бокій
Печихвостський Ян
- Бокѣи Печихвостскии ГѦн дів. Бокій
Печихвостський Ян
- Бокѣи Печихвостскии ГѦнь дів. Бокій
Печихвостський Ян
- Бокѣи Печыхвостскии ГѦн дів. Бокій
Печихвостський Ян
- Бокѣи ГѦн дів. Бокій Печихвостський Ян
- Бокѣи ГѦнь дів. Бокій Печихвостський Ян
- Болбас Василем дів. Болбас Ростоцький
Василь

- Болбас Ростоцкии *Васил* див. Болбас Ростоцкий *Василь*
- Болбас Ростоцкии *Василем* див. Болбас Ростоцкий *Василь*
- Болбас Ростоцкии *Василем* див. Болбас Ростоцкий *Василь*
- Болбас Ростоцкии *Гдн* 360
- Болбас Ростоцкий *Василь* (Болбас *Василем*, Болбас Ростоцкии *Васил*, Болбас Ростоцкии *Василем*, Болбас Ростоцкии *Василем*, Bołbas Basili, Bołbas Wasil) 425, 952, 953
- Бондѳренко *Федор* (Бондѳренко *Федор*, Бондѳренко *Федор*, Бондѳренко, Бундѳренко *Федор*, Bondarenko Fedor, Bundurenko Fedor) 489, 491, 492, 498, 499, 510, 520, 582
- Бондѳренко *Федор* див. Бондѳренко *Федор*
- Бондѳренко *Федор* див. Бондѳренко *Федор*
- Бондѳренко див. Бондѳренко *Федор*
- Бондыренко 447
- Бореико *Богдан* див. Бореико *Кнерутскии* *Богдан*
- Бореико *Кнерутскии* *Богдан* (Бореико *Богдан*) 338, 342
- Бореико *Федор* 709
- Бореиковаа *Богдановаа* 709
- Борзобогатий *Красенський* *Василь* (Борзобогатыи *Красенскии* *Василем*) 87, 295, 296
- Борзобогатий *Красенський* *Иван* (Борзобогатыи *Красенскии* *Иванъ*, Борзобогатович *Красенскии* *Иван*, *Красенскии* *Иван*) 87, 295, 296, 403
- Борзобогатович *Красенскии* *Иван* див. Борзобогатий *Красенський* *Иван*
- Борзобогатыи *Красенскии* *Василем* див. Борзобогатий *Красенський* *Василь*
- Борзобогатыи *Красенскии* *Иванъ* див. Борзобогатий *Красенський* *Иван*
- Борис 857, 863
- Борковъскии *Гдн* 862
- Бородавка (Бородаѳка, Borodawka) 481, 482, 484, 494, 504
- Бородаѳка див. Бородавка
- Бородыченко *Васил* 765
- Боруковский з *Биліна* *Ян* (Боруковский *Ян*, Борѳковскии з *Билина* *Гдн*, Borukowski Ioannes, Borukowski Joannes) 86, 212, 214, 219, 221, 223, 227, 246, 253, 274, 276–279, 281–284, 286–288, 290, 291, 293, 296, 315, 318, 320, 323, 336
- Боруковский *Ян* див. Боруковский з *Биліна* *Ян*
- Борѳковскии з *Билина* *Гдн* див. Боруковский з *Биліна* *Ян*
- Боряк* *Г. В.* 11, 130
- Боярський *Иван* *Антонович* (Боарскии *Иванъ*, Боарскии *Иванъ* *Антонович*, Боарскии *Иванъ* *Антоновичъ*, Боарскии *Иванъ* *Анътоновичъ*, Boiarski, Boiarski Ywan Antonowicz) 489, 490, 493, 494, 496, 497, 500–502, 510, 582
- Боарскии *Иванъ* див. Боярський *Иван* *Антонович*
- Боарскии *Иванъ* *Антонович* див. Боярський *Иван* *Антонович*
- Боарскии *Иванъ* *Антоновичъ* див. Боярський *Иван* *Антонович*
- Боарскии *Иванъ* *Анътоновичъ* див. Боярський *Иван* *Антонович*
- Брам *Андреи* див. Брам *Андрій*
- Брам *Андрій* (Брам *Андреи*, Брамъ *Андреи*) 76, 709, 879
- Брамъ *Андреи* див. Брам *Андрій*
- Братка *Павел* (Братка *Павел*, Братка *Павел*) 810, 802, 834
- Братка *Павел* див. Братка *Павел*
- Братка *Павел* див. Братка *Павел*
- Браткович *Федір* (Браткович *Федор*) 88, 320
- Браткович *Федор* див. Браткович *Федір*
- Братковскии *Михаило* див. Братковский *Михайло*
- Братковскии *Михаило* див. Братковский *Михайло*
- Братковскии *Михаило* див. Братковский *Михайло*
- Братковскии *Михаило* див. Братковский *Михайло*
- Братковскии *Федор* див. Братковский *Федір*
- Братковскии *Федор* див. Братковский *Федір*
- Братковскии *Федоръ* див. Братковский *Федір*

- Братковський Федоръ див. Братковський Федір
- Братковський Михайло (Братковски Михайло, Братковски Михайло, Братковски Михайло, Братковски Михайло, Братковски Михайло, Bratkowsky Michał, Bratkowski Michał, Bratkowski Michał) 25, 110, 406, 503, 506, 518–520, 541, 568, 592, 646, 647, 663, 752, 753, 872, 921
- Братковський Федір (Братковски Федор, Братковски Федор, Братковски Федоръ, Братковський Федоръ, Братковський Федоръ, Братковски Федор, Brankowski, Bratkowski Fedor, Bratkowski Phedor, Brathkowsky Chwiedor Kvmicz) 25, 65, 93, 158, 297, 298, 304, 305, 330, 331, 337, 338, 365, 406, 482, 483, 488, 498
- Братковски Михайло див. Братковський Михайло
- Братковський Федоръ див. Братковський Федір
- Бреский Станіслав (Брески Станислав, Brescki, Brzeski) 764
- Брежински Станислав 656
- Брески Станислав див. Бреский Станіслав
- Брезинський Каспер 787
- Бродовски Миколаи (Brodowski Mikolai) 586, 588
- Бромирски Петръ див. Бромирски Петръ
- Бромирски Петръ (Бромирски Петръ) 795, 805
- Броновски Петръ (Bronowski Piotr) 653, 654
- Брудницький Анджей 41
- Брында див. Брынъдза
- Брындына див. Брынъдзынаа Кахна
- Брынъдза (Брында) 347, 378
- Брынъдзынаа Кахна (Брындынаа) 347, 348, 378, 441
- Братковски Федор див. Братковський Федір
- Бубнович Олександр (Bubnovicz Alexander) 89, 357, 359
- Будицки Александръ див. Дубицький Олександр Іванович
- Будицки Павелъ див. Дубицький Павло Іванович
- Будныи Ілс 805
- Буженський Геронім (Bvzenski Hieronim) 172
- Буницкий Амброжи див. Буйницький Амброжий
- Буйницький Амброжий (Буницки Амброжи) 26, 73, 720
- Булдій Миколай (Булдѣ Миколаи, Buldii) 882, 883
- Булдѣ Миколаи див. Булдій Миколай
- Бундѣренко Федор див. Бондѣренко Федор
- Буремски Андреи (Буремски Андреи, Буремски Андреи) 457, 464, 467
- Буремски Андреи див. Буремски Андреи
- Буремски Андреи див. Буремски Андреи
- Буремски Федор 403, 457, 464, 467
- Бурменаа 411
- Бурцевський Иван 731, 732
- Бут Иван див. Бут Иван
- Бут Иван (Бут Иван) 427, 428
- Бутко 595
- Бучайський Петро 49
- Бушински Семен див. Бушинський Семен
- Бушински Семен див. Бушинський Семен
- Бушинський Семен (Бушински Семен, Бушински Семен, Бѹшински Семен) 126, 266, 267, 286, 592
- Бушмински Андрушко див. Бушминський Андрушко
- Бушминський Андрушко (Бушмински Андрушко) 389, 398
- Бѹгѹфал Адам див. Богуфал Адам
- Бѹденко Жѹк 263, 264
- Бѹдницки Криштов 506
- Бѹрницки Станислав 964
- Бѹшински Семен див. Бушинський Семен
- Бык див. Бык Петръ
- Бык Петръ (Бык, Быкъ) 347, 378, 441, 842
- Быковна Настазыа див. Дубицька Іванова Настасія Петрівна
- Быковна Настазыа див. Дубицька Іванова Настасія Петрівна
- Быковна Настаса див. Дубицька Іванова Настасія Петрівна
- Быковський Гаврило 218
- Быковський Юреи 138
- Быкъ див. Бык Петръ

- Вавринець (Вавринець святии, Лаврентій святий) святий 99, 915
- Вавринець святии див. Вавринець святий
- Важинский Матѣи див. Важинський Мацей
- Важинський Матей див. Важинський Мацей
- Важинський Мацей (Важинський Матей, Важинский Матѣи, Важинский Матеи, Важинський Мартин) 70, 121, 734, 782, 821, 898, 1008
- Важинский Матеи див. Важинський Мацей
- Важинський Мартин див. Важинський Мацей
- Вакула (Вакула) 308, 863
- Вакула див. Вакула
- Валчиха вдова 920
- Васил 792
- Васил Атаман, сын Наѣмов 933, 951, 937
- Васил Романович (ѣнук Кошчиное Семеновое) 391
- Василем Иванович, свещеникъ див. Василь Иванович, священник
- Василченко Костюк див. Васильченко Костюк
- Василь Иванович, священник (Василем Иванович, свещеникъ) 389, 395
- Васильченко Костюк (Василченко Костюк) 83, 208
- Васканенко Юхно (Васканенко Юхно, Васканенко Юхно, Васканенко Юхно, Waskanenko Juchno) 95, 100, 845, 849, 860, 899, 907, 927
- Васканенко Юхно див. Васканенко Юхно
- Васканенко Юхно див. Васканенко Юхно
- Васканенко Юхно див. Васканенко Юхно
- Васкевич Солтанъ 1006
- Васко (Васко) 971, 972, 997
- Васко див. Васко
- Васкович Копот 397, 399
- Вербецький Ян див. Вербицький Ян
- Вербицький Ян (Вербецький Ян, Вербицкий Ян, Вербицкий Ян) 67, 68, 426, 427, 473, 474
- Вербовський Миколай (Вербовский, Вербовский, Вербовский, Вербовский Миколай, Вербовский Миколай, Wierbowski Mikolaj, Wierbowski Mikolay, Wierzbowski) 714, 715, 856, 857, 863, 864, 873, 874
- Верейський Ян (Верейский Ян, Верейский Ян, Верейский Ян, Верейский Ян) 74, 565-570
- Верхняцький Ясько (Верхнатский Яско, Верхнатский Яско, Wierchniacki Iasko, Werchniaczky Iaszko) 71, 158, 239, 240, 326
- Великгорский Андри див. Вельгорський Андрій
- Велицкий Мартин 263
- Велокгорский Андреи див. Вельгорський Андрій
- Вербицкая див. Вербицкая Дорота
- Вербицкая Дорота (Вербицкая, Нешовская Дорота, Телковаа, Телковаа) 321, 322, 474, 475
- Вербицкий Ян див. Вербицкий Ян
- Вербицкий Ян див. Вербицкий Ян
- Вербовский див. Вербовський Миколай
- Вербовский див. Вербовський Миколай
- Вербовский Миколай див. Вербовський Миколай
- Вергун 622
- Верейская (Водотта) Богушовна Комаровна Сутискаа див. Комарівна Сутеська Овдоття Богушівна
- Верейская Яноваа (Водотта) Богушовна Комаровна Сутескаа див. Комарівна Сутеська Овдоття Богушівна
- Верейская Яноваа (Водотта) Богушовна Комаровна Сутескаа див. Комарівна Сутеська Овдоття Богушівна
- Верейская Яноваа (Водотта) Богушовна Комаровна Сутискаа див. Комарівна Сутеська Овдоття Богушівна
- Верейский Ян див. Верейський Ян
- Верейский Ян див. Верейський Ян
- Верескаа Яноваа (Водотта) Богушовна Комаровна Сутискаа див. Комарівна Сутеська Овдоття Богушівна
- Верейская Яноваа (Водотта) Богушовна Сутескаа див. Комарівна Сутеська Овдоття Богушівна
- Веселовский Петръ (Wiesiłowski P.) 560
- Веслоўхъ Филон див. Веслоўхъ Филонъ
- Веслоўхъ Филонъ (Веслоўхъ Филон) 468, 471, 473

- Ветоскии Воитех 304
- Вельгорський Андрій (Велогорскии
Андреи, Велигорскии Андрии) 76, 708
- Вельгорський Роман (Вилгорскии Роман)
76, 478, 709
- Вербовски див. Вербовський Миколай
- Вербовски див. Вербовський Миколай
- Вербовски Миколаи див. Вербовський
Миколай
- Вербовски Миколаи див. Вербовський
Миколай
- Вербскии Семен 663
- Верейскии Ѓднь див. Верейський Ян
- Верховскии Мартин 997
- Вилгорскии Александер (Wielhorski
Alexander, Wielhorsky Alexander) 879,
1028, 1029
- Вилгорскии Вацлавъ 703, 705
- Вилгорскии Роман див. Вельгорський
Роман
- Вилковскии Адамъ 405
- Винниченко О. див. Винниченко Олексій
- Вирейскии Ѓдн див. Верейський Ян
- Вирхнатскии Ѓдско див. Верхняцький
Ясько
- Вирхнацкии Ѓдско див. Верхняцький Ясько
- Висоцький Євтик див. Висоцький Євтик
Васильович
- Висоцький Євтик Васильович (Висоцький
Євтик, Высоцкии Евтикъ, Высоцкии
Евтик Василевич) 59, 189, 190
- Висоцький Ян (Высоцкии Ѓдн, Высоцкии
Ѓдн, Высоцкии Ѓднь, Высоцкии с Куран
Ѓдн, Высоцкии с Курян Ѓдн, Высоцкии с
Кърян Ѓдн, Кураньскии пан, Wysocki,
Wysocki Ian) 26, 880, 910, 919, 920, 971,
972, 996, 998
- Витковскии Прокоп див. Вітковський
Прокоп
- Витковскии Прокопъ див. Вітковський
Прокоп
- Витковськии Прокоп див. Вітковський
Прокоп
- Витовт див. Вітовт
- Витовтъ див. Вітовт
- Витолт див. Вітовт
- Витолтъ див. Вітовт
- Вицелковський Станіслав (Выцелковскии
Станислае) 119, 598
- Вишневецький Андрій (Вишневецкии
Андрѣи, Вишневецкии Андреи,
Wiszniewiczzi Andrzej) 7, 109, 183,
184, 303
- Вишневецький Дмитро 49
- Вишневецький Михайло (Вишневецкии
Михаило) 7, 109, 298
- Вишневецкии Адам (Wiszniewiczzy Adam)
579
- Вишневецкии Андрѣи див. Вишневецький
Андрій
- Вишневецкии Андреи див. Вишневецький
Андрій
- Вишневецкии Михаило див. Вишневецький
Михайло
- Винниченко Олексій (Винниченко О.) 51,
131, 132
- Віслобоков К. А. 130
- Вітковський Прокоп (Витковскии Прокоп,
Витковскии Прокопъ, Витковськии
Прокоп) 933, 936, 937, 951
- Вітовт (Витовт, Витовтъ, Витолт, Витолтъ)
267–270, 274–283, 286
- Владислав IV (Vladislaus, Władysław,
Władysław Czwarthy) 574, 577
- Влодек Станіслав (Влодек Станислае,
Влотек Станислае) 792, 793, 795, 804,
807, 832
- Влодек Станислае див. Влодек Станіслав
- Влотек Станислае див. Влодек Станіслав
- Влошов Ѓдн 738
- Воистембскии Мартин 941
- Воитех, бискупъ виленскии 398
- Воитеховскаа Анна див. Войцеховська
Анна Мартинівна
- Воитеховскаа Анна див. Войцеховська
Анна Мартинівна
- Воитко 999
- Воитьковскии Воитех 712
- Воичеховскаа Анна Мартиновна
див. Войцеховська Анна Мартинівна
- Воичеховскаа Анна Мартиновна
див. Войцеховська Анна Мартинівна
- Войтеховська Анна див. Войцеховська
Анна Мартинівна
- Войцеховська Анна Мартинівна
(Войтеховська Анна, Воитеховскаа
Анна, Воитеховскаа Анна, Воичеховскаа
Анна Мартиновна, Воичеховскаа Анна

- Мартиновна, Ободенскаа, Ободенскаа, Obodenska Anna de domo Martynowna Woyciechowska, primo voto Jakuszynska) 870, 872, 938, 939
- Воленскии Миколаи 715
- Волкович Петро 41
- Волович Иван див. Волович Иван
- Волович Иванъ див. Волович Иван
- Волович Иван (Волович Иван, Волович Иванъ, Воловичъ Иванъ) 8, 18, 143–145, 149–152, 155
- Волович Остафій (Волович Остафеи, Волович Остафеи, Воловичъ Остафеи, Остафъеи, Ostaphiei, marszałek) 28, 94, 122, 147, 290, 414, 415, 435, 560, 576
- Волович Остафеи див. Волович Остафій
- Волович Остафеи див. Волович Остафій
- Воловичъ Иванъ див. Волович Иван
- Воловичъ Остафеи див. Волович Остафій
- Володимѣр див. Володимир
- Володимир (Володимѣр), великий князь київський 272, 273
- Володкевич Стефан див. Володкович Стефан Михайлович
- Володкевича Стефанова Михайловича Ганна Богданівна Корчевська (Володкевича Стефановаа Михайловича Ганна Богдановна Карчевскаа, Володкевичоваа, Володкевичоваа Стефановаа, Володкевичоваа Стефановаа Ганна Корчевскаа, Wolodkowiczowa, Włodkiewiczowa Анна) 508, 509, 527–529, 532, 709
- Володкевич Стефан див. Володкович Стефан Михайлович
- Володкевич Стефан Михайлович див. Володкович Стефан Михайлович
- Володкевич Стефан див. Володкович Стефан Михайлович
- Володкевич Стефан Михайлович див. Володкович Стефан Михайлович
- Володкевича Стефановаа Михайловича Ганна Богдановна Карчевскаа див. Володкевича Стефанова Михайловича Ганна Богданівна Корчевська
- Володкевичоваа див. Володкевича Стефанова Михайловича Ганна Богданівна Корчевська
- Володкевичоваа Стефановаа див. Володкевича Стефанова Михайловича Ганна Богданівна Корчевська
- Володкевич Стефан Михайлович (Володкевич Стефан, Володкевич Стефан Стефан, Володкевич Стефан Михайлович, Володкевич Стефан, Володкевич Стефан, Володкевич Стефан, Володкевич Стефан, Володкевич Стефанъ, Володкевичъ Стефанъ Михайловичъ) 507–509, 527–530
- Володкович Стефан див. Володкович Стефан Михайлович
- Володковичъ Стефанъ див. Володкович Стефан Михайлович
- Володковичъ Стефанъ Михайлович див. Володкович Стефан Михайлович
- Волошин Андреи (Wolozyn Andrzei) 920, 984
- Волошин Миско див. Волошин Мисько
- Волошин Мисько (Волошин Миско) 1000, 1001
- Волскии Дунин Петръ див. Вольскии Петръ
- Волскии Дѣнин Петръ див. Вольскии Петръ
- Волскии Миколаи 920
- Вольскии Петръ (Волскии Дунин Петръ, Волскии Дѣнин Петръ, Wolski Piotr, Wolski Dunin Petrus, Wolski Dunin Pertrus) 191–193, 204, 206, 653, 654
- Вольський Войцех (Wolski Woicziech) 157
- Вольський Станіслав (Wolski Stanislaum) 61, 178
- Вольф Юзеф (Wolff J.) 6
- Ворон Боротинскии Александѣр 325
- Вороновицкаа Ивановна именемъ Марья, а прозывается Милка, Василевна Сабаровского див. Вороновицька Иванова Марія [Милка] Василівна Сабаровська
- Вороновицкаа Полагья Ивановна див. Вороновицька Полагія Іванівна
- Вороновицкии 842
- Вороновицкии Иванъ 396
- Вороновицька Иванова Марія [Милка] Василівна Сабаровська (Сабаровська

- Марія [Милка], Вороновицкаа
Ивановаа именемъ Марѣа, а
прозывается Милка, Васильвна
Сабаровского) 74, 196
- Вороновицкаа Полагія Иванівна
(Вороновицкаа Полагѣа Ивановна,
Ежевская Гднаваа Полага Ивановна
Вороновицкаа, Шрам Полагія) 74, 196
- Воротинскии Федор 665
- Вылежинскии Гднъ 1030
- Высокинскии Гдуб 497, 500
- Высоцкии Евтик Василевич див. Висоцький
Євтик Васильович
- Высоцкии Евтикъ див. Висоцький Євтик
Васильович
- Высоцкии с Куран Гдн див. Висоцький Ян
- Высоцкии с Курян Криштофъ (Высоцкии с
Курян Крыштоф) 972, 972
- Высоцкии с Курян Крыштоф
див. Высоцкии с Курян Криштофъ
- Высоцкии с Курян Гдн див. Висоцький Ян
- Высоцкии с Кўрян Гдн див. Висоцький Ян
- Высоцкии Гдн див. Висоцький Ян
- Высоцкии Гдн див. Висоцький Ян
- Высоцкии Гднъ див. Висоцький Ян
- Выцелковскии Станислав
див. Вицелковський Станіслав
- Вышковскии Василеи Шашкович
(Вышковскии Василеи Шашковичъ)
470, 473
- Вышковскии Василеи Шашковичъ
див. Вышковскии Василеи Шашкович
- Вышотравъчинаа 709
- Габсбурги 51
- Гавратинська Петрова Ганна Семенівна
Комарівна (Гавратинская Петроваа
Ганна Семеновна Комаровна,
Nauratynska Tetianna Komarowna) 819,
820
- Гавриленко В. О. 604
- Гавриленко Степан 646
- Гаврилиха (Гаврилиха) вдова 702, 791
- Гаврилиха див. Гаврилиха
- Гаврило (Гавриско, Навгіло) 96, 714, 848,
882, 927, 935
- Гавриско див. Гаврило
- Гаврылкович Бакум 533
- Гаврылкович Демко 533
- Гавратинская Петроваа Ганна Семеновна
Комаровна див. Гавратинська Петрова
Ганна Семенівна Комарівна
- Гайдѣкъ Педор Братков сын 869
- Галушка Грицко 622
- Ганскии Андрей див. Ганський Андрій
- Ганський Андрій (Ганскии Андрей,
Ганьскии Анѣдрей) 67, 426, 474
- Ганьскии Анѣдрей див. Ганський Андрій
- Гапон 702, 764, 791
- Гарабѣрда Михаило (Гарабѣрда Михаило)
147, 148, 152, 154, 288
- Гарабѣрда Михаило див. Гарабѣрда
Михаило
- Гарасим 622
- Гарасим Шипов сын 793, 807, 832
- Гарасименко Юхно 989
- Генрик (Генрикъ, Генрик, Генрикъ,
Генрыкъ, Генрикъ, Henricus) 17, 18, 30,
60, 187, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193,
841
- Генрикъ див. Генрик
- Гербурт з Фульштина Миколай (Гербурт
Миколай, Гербуртъ с Фулштгына
Миколаи) 84, 220
- Гербурт Миколай див. Гербурт з
Фульштина Миколай
- Генрик див. Генрик
- Генрикъ див. Генрик
- Генрыкъ див. Генрик
- Генрикъ див. Генрик
- Гербуртъ с Фулштгына Миколаи
див. Гербурт з Фульштина Миколай
- Гиренко Пашко 196
- Гиренко Сенко 196
- Гиренко Тишко 196
- Гиренко Васко (Гиренко Васко) 846, 868,
900
- Гиренко Васко див. Гиренко Васко
- Гирич Т. Ю. 130
- Глубоцкии Миколаи див. Глубоцький
Миколай
- Глубоцький Миколай (Глубоцкии
Миколаи) 68, 473, 474
- Глускии Григорей див. Глуський Григорій
- Глуський Григорій (Глускии Григорей)
388, 394
- Говоркович Игѣда див. Говоркович Ігуда

Говоркович Ігуда (Говоркович Іг҃уда) 284,
285
Гоголева Марія [за Гневошемъ
Сторожинским] див. Гоголь Марія
Гоголева Марія [за Миколаємъ
Песочинским] див. Гоголь Марія
Гоголева Настаса див. Гоголь Настасія
Гоголь Матфеи див. Гоголь Матвій
Гоголь Матфеи див. Гоголь Матвій
Гоголь Лукаш (Песочински Гоголь
Лукаш) 48, 49, 360
Гоголь Марія (Гоголева Марія [за
Гневошемъ Сторожинским]) 49, 360
Гоголь Марія (Гоголева Марія [за
Миколаємъ Песочинским]) 49, 360
Гоголь Матвій (Гоголь Матфеи, Гоголь
Матфеи) 48, 360
Гоголь Настасія (Гоголева Настаса) 49, 360
Гоиски Гаврило див. Гостський Гаврило
Головински Михаило 231
Головна Есифъ Иванович 507
Головна Ідн 509
Голохвастовски Опанас
див. Голохвастовський Опанас
Голохвастовський Опанас (Голохвастовски
Опанас, Holochwastowski) 573, 574
Голубъ Сердятацки Михаило 311
Гораим Ідн див. Гораїн Ян
Гораин Богѹш див. Гораинъ Богушъ
Гораин Богѹшъ див. Гораинъ Богушъ
Гораин Ідн див. Гораїн Ян
Гораинъ Богушъ (Гораин Богѹш, Гораин
Богѹшъ, Hοrain Bohusz, Hοrain Bohusz,
Hοrain Bohus) 445, 442, 521, 522, 524,
535, 541, 1032
Гораїн Костянтин (Горяїн Костянтин,
Гораин Костѣнтин, Гораин Костѣнтин)
26, 718, 720, 763–766
Гораїн Ян (Гораин Ідн, Гораим Ідн) 26,
103, 104, 360, 749, 988, 991, 1011, 1015–
1018, 1020
Горишковський Ян див. Оришовський Ян
Горностає 209, 562
Горностаевна Зофеа див. Горностаївна
Зофія Остапівна
Горностаевна Зофѣа див. Горностаївна
Зофія Остапівна
Горностаевна Зофѣа (Остафевна
див. Горностаївна Зофія Остапівна

Горностаевна Зофѣа (Остафевна
див. Горностаївна Зофія Остапівна
Горностаевна Зофеа див. Горностаївна
Зофія Остапівна
Горностаи Гаврило див. Горностаи Гаврило
Горностаи Гаврило див. Горностаи Гаврило
Горностаївна Зофія Остапівна (Горностаевна
Зофѣа, Горностаевна Зофеа,
Горностаевна Зофеа, Горностаевна
Зофѣа (Остафевна, Горностаевна Зофѣа
Остафевна, Талвашова Зофѣа
Горностаевна) 75, 558–562
Горностаи Гаврило (Горностаи Гаврило,
Горностаи Гаврило) 75, 558–560
Горпина 972
Горскаа див. Кмітянка Чорнобильська
Богдана Філонівна
Горски див. Друцький Горський Юрій
Горски Юреи див. Друцький Горський
Юрій
Горски Ідреи див. Друцький Горський
Юрій
Горський Юрій див. Друцький Горський
Юрій
Горышковски Ідн див. Оришовський Ян
Горяїн Костянтин див. Гораїн Костянтин
Гораин Костѣнтин див. Гораїн Костянтин
Гораин Костѣнтин див. Гораїн Костянтин
Госкиє див. Гостські
Госкиє див. Гостські
Госки Гаврило див. Гостський Гаврило
Госки Гаврыло див. Гостський Гаврило
Госки Ідрофеи див. Гостський Ярофій
Госткиє див. Гостські
Гостки Гаврило див. Гостський Гаврило
Гостки Ідрофеи див. Гостський Ярофій
Госткиє див. Гостські
Гостски Гаврило див. Гостський Гаврило
Гостски Гаврыло див. Гостський Гаврило
Гостски Ідрофеи див. Гостський Ярофій
Гостски Ідрофеи див. Гостський Ярофій
Гостски Ідрофеи див. Гостський Ярофій
Гостски Ідрофеи див. Гостський Ярофій
Гостський Гаврило (Госський Гаврило,
Гоиски Гаврило, Госки Гаврило,
Госки Гаврыло, Гостки Гаврило,
Гостски Гаврило, Гостски Гаврыло,
Гостски Гаврило, Гостски Гаврыло,

- Гостьскии Гавърило, Hosky Hawrilo, Hosky Hawrilo) 74, 76, 78, 110, 442, 445, 531, 699, 707, 708, 711, 712, 756, 770, 774, 822, 877–879
- Гостьский Ярофій (Госький Ярофій, Госкии Ѓрофеи, Госткии Ѓрофеи, Гостскии Ѓрофеи, Гостскии Ѓрофеи, Гостскии Ѓрофеи, Гостскии Ѓрофеи, Гостскии Ѓрофеи, Гостскии Ѓрофеи) 74, 76, 78, 230, 699, 707, 708, 711, 712, 730, 733, 877–879
- Гостські (Гоские, Гоские, Госткие, Госткиє, Noiscy) 77, 78, 108, 699, 700, 709, 713, 878, 879
- Гостьскии Гаврило див. Гостьский Гаврило
- Гостьскии Гаѡрило див. Гостьский Гаврило
- Гостьскии Гавърило див. Гостьский Гаврило
- Гостьскии Роман 181
- Гостьскии Ѓрофии див. Гостьский Ярофій
- Госький Гаврило див. Гостьский Гаврило
- Госький Ярофій див. Гостьский Ярофій
- Грабовецький В. В.* 604
- Грегор [?] (Григор [?]) 1028, 1029
- Гречин Сабаровскии Жданъ див. Гричина Сабаровський Омелян або Ждан
- Гречина Сабаровскии Жданъ див. Гричина Сабаровський Омелян або Ждан
- Григор [?] див. Грегор [?]
- Григорій XIII 47
- Гринець (Гринець) 119, 927, 598
- Гринець [...] 920
- Гринець див. Гринець
- Гринець, сын Корънилов див. Гринець, сын Корънилов
- Гринець, сын Корънилов (Гринець, сын Корнилов) 866, 1033
- Гринь (Нгун) 96, 848
- Грицко 999
- Грицко Старый 646
- Грицковичъ Богдан (Грицковичъ Богданъ) 347, 378
- Грицковичъ Богданъ див. Грицковичъ Богдан
- Гриченко Артим 853
- Гричина див. Гричина Сабаровський Омелян або Ждан
- Гричина Сабаровскии Ждан див. Гричина Сабаровський Омелян або Ждан
- Гричина Сабаровскии Ждан див. Гричина Сабаровський Омелян або Ждан
- Гричина Сабаровскии Омелян, называемыи Ждан див. Гричина Сабаровський Омелян або Ждан
- Гричина Сабаровський Омелян або Ждан (Гричина, Гричина Сабаровскии Ждан, Гричина Сабаровскии Ждан, Гречина Сабаровскии Жданъ, Гречин Сабаровскии Жданъ, Гричина Сабаровскии Омелян прозываемыи Ждан, Гричина Сабаровскии Омелян называемыи Ждан, Hreczyna) 27, 75, 76, 124, 709, 740, 741, 799, 800, 843
- Гришата 390
- Грузевич (Гръзевич, Грузевичъ, Гръзевичъ, Гръзевичъ) 774, 785, 788, 789, 906, 910, 951, 1026
- Грузевичъ див. Грузевич
- Груша А. І.* 48
- Грушевський М.* 119, 641
- Гръзевич див. Грузевич
- Гръзевичъ див. Грузевич
- Гръзевичъ див. Грузевич
- Гул Наѡм (Гѡл Наѡм, Гѡль Наѡмъ) 933, 937, 951, 952
- Гулевич Барбара (Гулевич Барбара) 63, 600, 602
- Гулевич Барбара див. Гулевич Барбара
- Гулевич Василь (Гулевич Василеи, Гулевич Василеи, Гулевичъ Василеи, Гулевич Василеи, Гулевичъ Василеи, Гѡлевичъ Васил, Гѡлевичъ Василеи, Hulewicz Basyli, Huliewicz, Huliewicz Wasil, Huliewicz W.) 23, 30, 54, 74, 118, 119, 173, 175, 200, 201, 230, 243, 251, 310, 311, 337, 437, 438, 448, 449, 452, 545, 546, 598, 599, 629–632, 679, 680, 748, 785
- Гулевич Дем'ян (Гѡлевич Деман, Гѡлевич Деман) 63, 600, 601
- Гулевич Михайло (Гулевич Михайло, Гѡлевич Воютинскии Михайло, Гѡлевичъ Воютинскии Михайло, Гулевич Воютинскии Михайло, Гулевичъ Воютинскии Михайло, Гулевичъ Долзкии Михайло Ѓнушевич, Долзкии Михайло

- Гданьшевичъ, Huliewicz Michael, Hulewicz Michael de Zaturec) 34, 570, 732, 745, 785, 788, 811, 816, 830, 831, 833, 835, 836, 840, 1032
- Гулевич Федір (Гулевич Федор) 63, 447, 600, 601
- Гулевич Филістин 63, 600
- Гулевичі (Гулевичове) 108, 600
- Гулевичова Романова Полагія Дропштівна (Гулевичоваа Романоваа) 173, 175
- Гулевич Василей див. Гулевич Василь
- Гулевич Василей див. Гулевич Василь
- Гулевич Грегори див. Гулевич Григорей
- Гулевич Григорей (Гулевич Грегори) 175, 230
- Гулевич Михаило див. Гулевич Михайло
- Гулевич Смолъговскии Иванъ Михаилович 310
- Гулевичоваа Романоваа див. Гулевичова Романова Полагія Дропштівна
- Гулевичъ Андѣрей (Hulewicz A.) 1032
- Гулевичъ Василей див. Гулевич Василь
- Гулевичъ Долзкии Михаило Гданьшевич див. Гулевич Михайло
- Гулевичъ Михаило Гданьшевич див. Гулевич Михайло
- Гулевич Василей див. Гулевич Василь
- Гулевич Воютинъскии Михаило див. Гулевич Михайло
- Гулевичъ Василей див. Гулевич Василь
- Гуляльницький (Гуляльницькии) 119, 598
- Гуляльницькии див. Гуляльницький
- Гуляльницькии Михаило див. Гуляльницькии Михаило
- Гуляльницькии Михаило (Гуляльницькии Михаило, Гуляльницькии Михаило) 457, 464, 467
- Гуляльницькии Михаило див. Гуляльницькии Михаило
- Гумінський Войтех (Гуминскии Воитѣх, Гуминскии Воитѣх) 70, 822, 895, 898
- Гунка Федко 847, 868, 869, 901
- Гуслистий К. 581
- Гул Наѣм див. Гул Наѣм
- Гулевич Василей див. Гулевич Василь
- Гулевич Воютинскии Михаило див. Гулевич Михайло
- Гулевич Деман див. Гулевич Дем'ян
- Гулевич Деман див. Гулевич Дем'ян
- Гулевич Николаи 782
- Гулевич Федор див. Гулевич Федір
- Гулевичъ Воютинскии Михаило див. Гулевич Михайло
- Гулевичове див. Гулевичі
- Гулевичъ Васил див. Гулевич Василь
- Гулевичъ Василей див. Гулевич Василь
- Гуль Наѣмъ див. Гул Наѣм
- Гуминскии Воитѣх див. Гумінський Войтех
- Гуминскии Воитѣх див. Гумінський Войтех
- Газі-Гірей (Кизы Кгирии, Казі Кгерей, Казі Кгерей, Казы Кгирии, Kazi Girej, Kazy Girei) 50, 58, 803, 822, 828, 836, 861
- Голембіевський див. Кголембиєвскии Николаи
- Голінський Геронім (Кголинскии Героним, Кголынскии Героним, Кголынскии Геронимъ) 69, 70, 859, 896, 898
- Голінський Станіслав (Кголыскии Станислав, Кголыскии, Кгомыскии) 20, 21, 108, 410, 411
- Горецька Овдоття Кустицька (Кгорецькаа Овдотта Кустицькаа) 969
- Горецький Юрій (Кгорецькии, Кгорецькии Юрей, Кгорецькии Юрей, Кгорецькии Юрей, Кгорецькии Юрей, Кгорецькии Юрей, Кгорецькии Юрей, Кгорецькии Юрей, Koreczki, Koreczky Jerzy) 24, 59, 65, 66, 68, 83, 90, 108, 124, 208, 248–251, 301, 304, 305, 309, 353–355, 367, 473, 474, 481, 892, 893
- Горська Барбара із Сосонова (Кгорскаа Барбара, Кгорскаа Барбара зъ Сосонова, Gurska Barbara) 940, 942
- Горський Войтех (Кгорскии Воитѣх, Кгорскии Воитѣх) 874, 875, 890, 891, 941
- Горський Ян див. Гурський Ян
- Гославський Станіслав (Goslowski Stanislaus, Goslawski Stanislaw) 9, 172
- Гульчевський Стефан (Кгульчевскии, Кгульчевскии, Кгульчевскии, Кгульчевскии Стефан, Кгульчевскии Стефан, Kuczewski, Kuczewski Stephan) 26, 531, 593, 594, 596, 603, 607, 608, 632, 637, 639, 642, 657, 659, 698, 699, 709, 711, 713, 721, 723, 725, 727, 781, 867

Гурський Ян (Горський Ян, Кгорський Глн,
Кгорський Глнь, Кгурський, Кгурський,
Кгурський Глнь, Gorski, Gurski) 87, 875,
292, 295, 296, 474, 875, 892

Давиденко Гринець (Давыденко Гринець,
Давыденко Гринець, Dawidenko
Chrycko) 106, 984, 1000–1002

Давидович Семен (Dawidowicz Siemyen,
Dawidowicz Syemyen, Dawidowycz
Symon) 25, 159, 160

Давыденко Гринець див. Давиденко Гринець
Давыдецькии Степан 656

Давыденко Гринець див. Давиденко Гринець
Давыдович Гаврило 765

Дамоевський Войтех див. Дамоевський
Войтех

Дамоевський Войтехъ див. Дамоевський
Войтех

Дамоевський Войтехъ див. Дамоевський
Войтех

Дамоевський Войтех (Дамоевський Войтех,
Дамоевський Войтехъ, Дамоевський
Войтехъ, Дамоевський Войтех,
Домаевський Войтех, Домаевський Войтех,
Домаевський Войтех, Домаевський Войтех,
Домаевський Воицех, Домоевський
Войтех, Домаевський В.,
Дамоевський В., Domaiewski,
Damaowski W.) 96–101, 780, 810, 881,
884, 885, 889, 890, 908, 910, 914, 933,
937, 939, 944, 946, 970, 971

Дамоевський Войтех див. Дамоевський
Войтех

Данилевич Григорій (Данилевичъ Григорей)
180, 181, 183

Даниленко Ясько (Даниленко Глско) 879–881

Данилевичъ Григорей див. Данилевич
Григорій

Даниленко Глско див. Даниленко Ясько
Данило 714, 866, 1033

Данилович Матеи 765

Данилович Ян (Данилович Глн) 949

Данилович Глн див. Данилович Ян

Данко 261

Дахновъ Олексеи 764

Дашко 392

Дашковичъ Мацьи Корнилович (Махцьи)
395

Дворецькии див. Дворецькии Стефан
Дворецькии див. Дворецькии Стефан
Дворецькии Стефан (Дворецькии,
Дворецькии) 831, 835, 836, 1021

Дедеркало Григорій (Дедеркало, Дедеркало
Григорей, Дедеркало Григорей,
Дедеркало Григорей, Дедеркало
Григорей, Dederkało Grzegorz, Dederkało
Hrehor, Dederkało Hrehorey, Dederkało
Hrehory, Dederkało Hrihori) 93, 406, 499,
500, 502, 512, 514, 534, 539, 540, 542,
543, 546, 547, 549–551, 556, 583–586,
588

Дембінський Валентий (Дембинський,
Добинський з Дебачъ Валентьи, Dabinsky
Valenty, Dąbyensky Valientius,
Dembienski Walenty) 189, 190, 195, 278,
279, 576

Дембовський Бенаш (Дембовський Бенаш,
Демьбовський Бенашъ, Дембовський
Бенашъ, Дембовський Бенаш,
Демьбовський Бенаш) 66, 82, 85, 211,
225, 229, 230, 322, 333

Демченко Людмила 132

Демченко Улас (Демченко Улас) 83, 208

Дешкович Богуш див. Дешковський Богуш
Дешковський Андрій (Дешковський
Андри) 65, 304, 305

Дешковський Богдан Лазар (Дешковський
Богданъ, Дешковський Богданъ,
Дешковський Лазар, Дешковський Лазар,
Дешковський Лазар, речоныи Богданъ)
65, 304, 305, 311–315

Дешковський Богуш (Дешкович Богуш,
Дешкович Богуш, Дешковський Богуш,
Дешковський Богуш, Дешковський
Богушъ) 19, 21, 191, 311–313

Дешковський Богуш див. Дешковський
Иван Богуш

Дешковський Василь (Дешковський Василей,
Дешковський Василей, Deszkowski
Wasily) 23, 24, 158, 252

Дешковський Гедеон 41

Дешковський Иван див. Дешковський Иван
Богуш

Дешковський Иван Богуш (Дешковський
Иван, Дешковський Богуш, Дешковський,
Дешковський Богушъ, Дешковський
Богушъ, Дешковський Иван Богуш,
Дешковський Иванъ Богушъ,

Дешковський Богущь, Дешковски Иван
Богушъ, Дешковски Иван Богушъ,
Дешковски Иван Богъши, Дешковски
Иван Богуш, Дешковски Иван Богуш,
Дешковски Иван, речоны Богъш,
Дешковски Иван, речоны Богуш,
Дешковски Иван, речоны Богъш,
Дешковски Иван, речоны Богъш,
Дешковски Иван, речоны Богушъ,
Дешковски Иванъ Богушъ, Дешковски
Иванъ Богушъ, Дешковски Иванъ
Богушъ, Дешковски Иван Богуш,
Иван, Боушъ называмаы, Deskowski
Bogus Iwan) 19, 24, 103, 738, 750, 798,
856, 925, 932, 935, 937, 938, 940, 942, 954,
955, 964, 965, 967–969, 971, 973, 974, 976,
984, 985, 988, 991, 997, 999, 1005, 1010,
1011, 1013, 1014, 1018, 1020, 1032, 1034

Дешковский Микита Олехнович
(Дешковски Микита, Дешковски
Микита Олехнович, Дешковски Микита
Олешкович, Deszkowski Mikita
Oleszkowicz) 796, 797, 799

Дешковский Олехно (Дешковски Олехно,
Deszkowski Olechno) 73, 158, 383, 384

Дешковский Семен (Дешковски Семен,
Дешковски Семен, Deszkowski,
Desskowski Syemien Wasilewycz) 8, 9,
17–20, 155, 157, 172, 180

Детларенко Семен Данилов сын 585

Деделерало див. Деделерало Григорій

Деделерало Григорей див. Деделерало
Григорій

Деделерало Григорей див. Деделерало
Григорій

Деделера 395

Дембински див. Дембинський Валентий

Дембовски Бенаш див. Дембовський
Беняш

Демкович Педор (Демкович Педор,
Демъченько Педор) 702, 765, 791

Демъбовски Бенашъ див. Дембовський
Беняш

Демъченько Педор див. Демкович Педор

Денисенъко Исаи 765

Дениско Матфеевски Семен див. Дениско
Матфеевски Семен

Дениско Матфеевски Семен див. Дениско
Матфеевски Семен

Дениско Матфеевски Семен (Дениско
Матфеевски Семен, Дениско
Матфеевски Семен, Дениско
Матфеевски Семен) 442, 456, 464,
467, 531

Дешкович Богуш див. Дешковский Богуш

Дешковски див. Дешковский Иван Богуш

Дешковски Андрии див. Дешковский
Андрій

Дешковски Богданъ див. Дешковский
Богдан Лазар

Дешковски Богданъ див. Дешковский
Богдан Лазар

Дешковски Богуш див. Дешковский
Богуш

Дешковски Богушъ див. Дешковский Иван
Богуш

Дешковски Богущь див. Дешковский Иван
Богуш

Дешковски Василей див. Дешковский
Василь

Дешковски Иван Богуш див. Дешковский
Иван Богуш

Дешковски Иванъ Богушъ
див. Дешковский Иван Богуш

Дешковски Лазор, речоны Богданъ
див. Дешковский Богдан Лазар

Дешковски Олехно див. Дешковский
Олехно

Дешковски Семен див. Дешковский
Семен

Дешковски Семен див. Дешковский Семен

Дешковски Богушъ див. Дешковский
Богуш

Дешковски Богъш див. Дешковский
Богуш

Дешковски Богущь див. Дешковский
Иван Богуш

Дешковски Василей див. Дешковский
Василь

Дешковски Лазар див. Дешковский
Богдан Лазар

Дешковски Иван Богушъ
див. Дешковский Иван Богуш

Дешковски Иван Богушъ
див. Дешковский Иван Богуш

Детгаръ Андреи (Детгаръ Андреи) 846,
900

Детгаръ Андреи див. Детгаръ Андреи

- Дедеркало Григорей див. Дедеркало Григорій
- Дедеркало Григорей див. Дедеркало Григорій
- Дембовскии Бенапъ див. Дембовський Бєняш
- Дембовскии Бєнаш див. Дембовський Бєняш
- Демкович Педор див. Демкович Педор
- Демченко Улас див. Демченко Улас
- Демъбовскии Бєнаш див. Дембовський Бєняш
- Дениско Матфѣевскии Семен див. Дениско Матфеевскии Семен
- Дешковскии Иван Богуш див. Дешковський Иван Богуш
- Дешковскии Иван Богуш див. Дешковський Иван Богуш
- Дешковскии Иван Богъш див. Дешковський Иван Богуш
- Дешковскии Иван, речоныи Богуш див. Дешковський Иван Богуш
- Дешковскии Иван, речоныи Богуш див. Дешковський Иван Богуш
- Дешковскии Иван, речоныи Богушъ див. Дешковський Иван Богуш
- Дешковскии Иван, речоныи Богъш див. Дешковський Иван Богуш
- Дешковскии Иван, речоныи Богъш див. Дешковський Иван Богуш
- Дешковскии Иван, речоныи Богъш див. Дешковський Иван Богуш
- Дешковскии Иванъ Богушъ див. Дешковський Иван Богуш
- Дешковскии Иванъ Богушъ див. Дешковський Иван Богуш
- Дешковскии Лазар див. Дешковський Богдан Лазар
- Дешковскии Микита див. Дешковський Микита Олехнович
- Дешковскии Микита Олехнович див. Дешковський Микита Олехнович
- Дешковскии Микита Олешкович див. Дешковський Микита Олехнович
- Дешъковскии Иван Богуш див. Дешковський Иван Богуш
- Дзьобан О. див. Дзьобан Олександр
- Дзьобан Олександр (Дзьобан О.) 43, 131
- Динковскаа Михайловаа Тєтана Семеновна Комаровна див. Динковська Михайлова Тєтана Семенівна Комарівна
- Динковскаа Михайлова Тєтана Семенівна Комарівна 819
- Дмитерко Оксана 132
- Дмитрии свѣтати 740
- Дмитро 987
- Добинскии з Дебачъ Валентии див. Дембінський Валентий
- Долган Лаврин див. Долганъ Лавринъ
- Долганъ Лавринъ (Долган Лаврин, Долганъ Лавринъ, Dolhan Lawrin, Doňhan Lawrin) 482, 484, 489, 491, 494, 498, 504, 510, 670, 817, 818
- Долганъ Лавринъ див. Долганъ Лавринъ
- Долзкии Михаило Ілнѣшевичъ див. Гулевич Михайло
- Домаевскии Воитех див. Дамоевський Войтех
- Домаевскии Воитех див. Дамоевський Войтех
- Домаевскии Воитех див. Дамоевський Войтех
- Домаевскии Воитех див. Дамоевський Войтех
- Домаевський В. див. Дамоевський Войтех
- Домаевскии Воицех див. Дамоевський Войтех
- Домоевскии Воитех див. Дамоевський Войтех
- Домоевський В. див. Дамоевський Войтех
- Дорогостаискии Монвид Миколаи 303
- Дорош (Дорошъ) 802, 810, 834
- Дорошенко Петро 41
- Дорошъ див. Дорош
- Доховскии Марк 554
- Древинскии Базылиѹсъ див. Древинскии Васил
- Древинскии Васил (Древинскии Базылиѹсъ, Древиньскии Базылиѹсъ, Древиньскии Базылиѹшъ, Дрѣвинскии Васил) 136, 138, 141–143, 162, 168
- Древиньскии Базылиѹсъ див. Древинскии Васил
- Древиньскии Базылиѹшъ див. Древинскии Васил
- Дрик Андрій (Дрык Андреи) 83, 208
- Дрогосевський Ян (Дрогосѣевскии Ілн, Дрогосѣевскии Ілнъ, Дрогосѣевьскии Ілн, Дрогосшовскии Ілн,

Дубицьки Павель див. Дубицький Павло Іванович

Дубицьки Павель див. Дубицький Павло Іванович

Дубицьки Павель сынъ Ивановъ див. Дубицький Павло Іванович

Дубицьки Павел див. Дубицький Павло Іванович

Дубицька Галена див. Дубицька Галена Іванівна

Дубицька Галена Іванівна (Дубицька Галена, Дубицька Галена Івановна) 54, 527, 529

Дубицька Іванова Настасія Петрівна (Биківна Настасія, Быковна Настасья, Быковна Настасья, Биківна Настасія Петрівна, Дубицька Настасья, Дубицька Іванова Настасія, Дубицька Іванова Настасія, Дубицька Іванова Настасья Быковна, Дубицька Іванова Настасья Быковна, Дубицька Іванова Настасья Быковна, Дубицька Іванова Настасія Петровна, Дубицька Іванова Настасія Петровна, Дубицька Іванова Михаїловна Настасія Петровна Быковна) 52, 54, 342, 347, 377, 378, 444, 507, 508, 527–530, 842

Дубицька Магдалена див. Пісочинська Магдалена

Дубицька Магдалена Павлівна див. Пісочинська Магдалена

Дубицька Марина Звірівна (Дубицька Марына Зверовна, Дубицька Павлова Марина Тишкевич, Марія Звірівна, Мари Зверовна, Понатовская Валентова Марина Зверовна, Тишковичовна, Понатовская, Понатовская, Понетовская, Понетовская, Тишкевич Марія Звірівна, Тишкевич Маря Зверовна, Тишкевич Мари Зверовна, Тишкевич Мари Зверовна, Тишковичовна Марина Зверовна, Тишкевич Марина Зверовна, теperшная Понатовская) 52, 53, 168, 169, 180–183, 330, 343, 348, 349, 375, 379, 380, 440, 441

Дубицька Опросимія див. Дубицька Опросимія Іванівна

Дубицька Опросимія Іванівна (Дубицька Опросимія, Дубицька Просимія, Дубицька Просимія Іванівна, Олешина Опросимія, Оприсимія Іванівна, Опросимія, Дубицька Опросимья, Дубицька Опросимья, Дубицька Просима, Дубицька Просима, Дубицька Просима Івановна, Дубицька Просима Івановна, Дубицька Просимья Івановна, Дубицька Опросимья Івановна, Дубицька Просима Івановна, Дубицька Просимья Івановна, Дубицька Просимья Івановна, Олешина Олешина, Олешина Просима, Олешина Просима Дубицьковна, Олешина Просима Дубицька, Олешина Федорова Просима Дубицька, Олешина Федорова Просимья Івановна Дубицька) 53, 180, 181, 183, 328–331, 336, 339, 341–344, 347–350, 366, 371, 373, 374, 415, 436, 437, 439, 440, 443–445, 530

Дубицька Просимія див. Дубицька Опросимія Іванівна

Дубицька Просимія Іванівна див. Дубицька Опросимія Іванівна

Дубицький Іван див. Дубицький Іван Михайлович

Дубицький Іван Михайлович (Дубицький Іван, Дубицьки Іван, Дубицьки Іван, Дубицьки Іванъ, Дубицьки Іван, Дубицьки Іванъ) 52, 54, 348, 376, 378, 391, 462, 527, 529, 530, 842

Дубицький Михайло (Дубицьки Михайло) 52, 376

Дубицький Олександр див. Дубицький Олександр Іванович

Дубицький Олександр Іванович (Дубицький Олександр, Дубицьки Олександръ, Дубицьки Олександр, Дубицьки Олександр Іванович, Будицьки Олександръ) 54, 528–530, 841, 842

Дубицький П. див. Дубицький Павло Іванович

- Дубицький Павло див. Дубицький Павло Іванович
- Дубицький Павло Іванович (Дубицький Павло, Дубицький П., Дґбицкии, Дубицкии Павел, Дубицкии Павел, Дубицкии Павелъ, Дубицкии Павелъ, Дґбицкии Павел, Дґбицґкии Павел, Дґбицкии Павел Іванович, Дґбицкии Павел Іванович, Дґбицкии Павелъ Івановичъ, Дубицкии Павелъ сынъ Івановъ, Dubiczki, Будицкии Павелъ) 52–54, 160, 180–183, 328–330, 342, 343, 347–350, 374–380, 382, 440–443, 462, 490, 528–530, 841, 842
- Дубицькі (Дґбицкиє, Дґбицкиє) 490, 492, 530, 841
- Дубліцький Михайло (Михаило) 28, 147
- Дубравський Томаш (Дґбравскии Томаш) 87, 292
- Дубровський С. див. Дубровський Станіслав
- Дубровський Станіслав (Дубровський С., Дґбровскии Станислав, Дґбровскии Станиславъ, Дґбровґскии Станислав, Dubrowski Stanislaw) 26, 96, 109, 724, 800, 801, 812, 884, 888, 904, 908
- Дубровський Ян (Дґбровскии Ян) 77, 78, 712, 713
- Дудикович Вавринець див. Дудкович Вавринець
- Дудикович із Суликович Вавринець див. Дудкович Вавринець
- Дудка Дмитръ 764
- Дудкович Вавринець (Дудикович Вавринець, Дудикович із Суликович Вавринець, Дґдкович, Дґдковичъ Вавринець, Дудковичъ зъ Сґликович Вавринець, Дудковичъ Лаврынъ) 85, 87, 227, 228, 291, 334
- Дудковичъ зъ Сґликович Вавринець див. Дудкович Вавринець
- Дудковичъ Лаврынъ див. Дудкович Вавринець
- Дґбенецкаа Макгдалена Павловна див. Пісочинська Магдалена
- Дґбенецкии 928
- Дґбенецкии Иван 595
- Дґбенецкаа Макгдалена Павловна див. Пісочинська Магдалена
- Дґбина Иван 847, 868, 901
- Дґбицкаа Галена Івановна див. Дубицька Галена Іванівна
- Дґбицкаа Івановаа Настасья Петровна див. Дубицька Іванова Настасія Петрівна
- Дґбицкаа Івановаа Настася див. Дубицька Іванова Настасія Петрівна
- Дґбицкаа Івановаа Настася Быковна див. Дубицька Іванова Настасія Петрівна
- Дґбицкаа Івановаа Настася Петровна див. Дубицька Іванова Настасія Петрівна
- Дґбицкаа Івановаа Настася Петровна Быковна див. Дубицька Іванова Настасія Петрівна
- Дґбицкаа Макгдалена див. Пісочинська Магдалена
- Дґбицкаа Макгдалена див. Пісочинська Магдалена
- Дґбицкаа Макгдалена див. Пісочинська Магдалена
- Дґбицкаа Макгдалена Павловна див. Пісочинська Магдалена
- Дґбицкаа Макгдалена див. Пісочинська Магдалена
- Дґбицкаа Макгдалена див. Пісочинська Магдалена
- Дґбицкаа Макгдалена Павловна див. Пісочинська Магдалена
- Дґбицкаа Макгдалена Павловна див. Пісочинська Магдалена
- Дґбицкаа Опросимеа Івановна див. Дубицька Опросимія Іванівна
- Дґбицкаа Опросимеа див. Дубицька Опросимія Іванівна
- Дґбицкаа Просимеа Івановна див. Дубицька Опросимія Іванівна
- Дґбицкаа Просимеа див. Дубицька Опросимія Іванівна
- Дґбицкаа Просимеа Івановна див. Дубицька Опросимія Іванівна
- Дґбицкиє див. Дубицькі
- Дґбицкиє див. Дубицькі
- Дґбицкии див. Дубицький Павло Іванович

Дубицкии Александеръ див. Дубицкий
Олександр Иванович
Дубицкии Александер Иванович
див. Дубицкий Олександр Иванович
Дубицкии Иван див. Дубицкий Иван
Михайлович
Дубицкии Иванъ див. Дубицкий Иван
Михайлович
Дубицкии Павел див. Дубицкий Павло
Иванович
Дубицкии Павел Иванович див. Дубицкий
Павло Иванович
Дубицкии Павел Иванович див. Дубицкий
Павло Иванович
Дубицкии Павел Иванович див. Дубицкий
Павло Иванович
Дубицкии Павелъ Ивановичъ
див. Дубицкий Павло Иванович
Дубицковнаа Просимеа Ивановна
див. Дубицька Опросимія Іванівна
Дубицькаа Опросимеа див. Дубицька
Опросимія Іванівна
Дубицькии Павел див. Дубицкий Павло
Иванович
Дубравскии Томаш див. Дубравський Томаш
Дубровскии Станислав див. Дубровський
Станіслав
Дубровскии Станиславъ див. Дубровський
Станіслав
Дубровскии ІІн див. Дубровський Ян
Дубровський Станислав див. Дубровський
Станіслав
Дудкович див. Дудкович Вавринецъ
Дудковичъ Вавринецъ див. Дудкович
Вавринецъ
Дьяковскии Олексии див. Дяковський
Олексій
Дьяковскии Олексѣи див. Дяковський
Олексій
Дѣденко Иван 846, 900
Дьяковскии Семен 460
Дяковський Олексій (Даковскии Олекъсеи,
Даковскии Олексъи, Даковъскии
Олексъи, Дакувскии Олексеи,
Дьяковскии Олексъи, Дьяковскии
Олексии, Diakowski, Diakowsky Olexy)
25, 486, 487, 491–493, 528, 775, 867, 945,
983
Дак Иван 309

Дакович Семен 460
Даковскии Иванъ 312, 313
Даковскии Олекъсеи див. Дяковський
Олексій
Даковскии Олексъи див. Дяковський
Олексій
Даковъскии Олексъи див. Дяковський
Олексій
Дакувскии Олексеи див. Дяковський
Олексій
Еврашко див. Єврашко
Едлинскии ІІнъ 653
Ежеескаа ІІноваа Полагаа Ивановна
Вороновицкаа див. Вороновицька
Полагія Іванівна
Ежовскии ІІн 196
Езофович Абрам 397
Елецъ Андреи див. Єлецъ Андрій
Еловицкии Антон (Еловицкии Антони,
Еловицькии Антони) 360, 442, 445
Еловицкии Антони див. Еловицкии Антон
Еловицкии Захарѣи див. Єловицький
Захаріаш
Еловицкии Микаи див. Еловицкии Миколаи
Еловицкии Миколаи (Еловицкии Микаи,
Ielowski Mikolaj, Jełowicki Mikołaj,
Jełowicki Mikołaj) 811, 816, 830, 831,
833, 835, 836, 840, 841
Еловицкии Савин 360
Еловицькии Антони див. Еловицкии
Антон
Елович з Малина Матфеи див. Єлович
Малинскии Матфеи
Елович Малинскии Матфеи див. Єлович
Малинскии Матфеи
Елович Малинскии Матъфеи див. Єлович
Малинскии Матфеи
Емец Федор 585
Енчинський Васил 179
Енъчинський Богданъ див. Єнчинський
Богдан
Еня Кузьминич див. Єня Кузьминич
Епросимѣа див. Дубицька Опросимія
Іванівна
Ерданъ з Закличина Станислав див. Єрдан з
Заклічина Станіслав
Есеницкии див. Єсеницький

Есифъ 445
Ескін Юрій 131
Есман Григор див. Есман Григор
Есман Редко див. Есман Редко
Есмановна Любка див. Есманівна Любка

Ева жид 919
Еврашко (Еврашко) 173, 174
Евтух (Евтухъ) 853, 987
Евтухъ див. Евтух
Елецъ Андрій (Елецъ Андреи) 24, 151
Еловицький Захаріаш (Еловицки Захаріаш,
Jełowicki Zachariasz, Jełowicky Zacharias,
Jełowicky Zachariasz, Jełowiecky Zachariasz,
Joławicki Zachariasz) 70, 686, 736, 762,
763, 780, 783, 785, 825–828, 895, 898,
926, 949, 1012, 1017, 1020, 1022, 1024

Еловицькі 49
Елович Малинскии Матфеи (Елович
Малинскии Матфеи, Елович Малинскии
Матъфеи, Елович з Малина Матфеи)
442, 445, 652

Елович Малинскии Остафеи 877
Ельці 108
Емець Федко зять Корънилов див. Емець
Федько зять Коръниловъ

Емець Тарас 585
Емець Федько зять Коръниловъ (Емець
Федко зять Корънилов) 866, 1033
Енчинська Марина Василівна (Яковицька
Гаврилова, Їковицька Гаврилова,
Їковицька Гаврилова Марина
Васильевна Енчинська) 178, 179

Енчинський Богдан (Еньчинський Богданъ)
179

Еня Кузьминич (Еня Кузминич) 389, 395
Ердан з Заклічина Станіслав (Ерданъ з
Закличина Станислав) 796–798, 856

Есеницький (Есеницки) 49, 360
Есман Григор (Есман Григор) 280
Есман Редко (Есман Редко) 280
Есманівна Любка (Есмановна Любка) 388,
393, 394, 397
Ечвинко Микита 853

Жабокритська Марія (Жабокритська
Мареа, Жабокрыцкая Маря,
Жабокрыцкая Мареа) 389, 391, 399

Жабокритський Ісай (Жабокрытскии Исаи,
Жабокрыцкии Исаи) 388, 389, 391, 392,
399

Жабокрыцкиє (Жабокрыцкиє) 385
Жабокрыцкии Андреи див. Жабокрыцький
Андрій

Жабокрыцкии Василен див. Жабокрыцький
Василь

Жабокрыцкии Данило див. Жабокрыцький
Данило

Жабокрыцкии Иван див. Жабокрыцький
Иван

Жабокрыцкии Иван див. Жабокрыцький
Иван

Жабокрыцкии Роман див. Жабокрыцкии
Роман Иванович

Жабокрыцький Андрій (Жабокрыцкии
Андреи, Жабокрыцкии Андреи,
Жабокрыцкии Андреи) 488, 489, 491,
494

Жабокрыцький Василь (Жабокрыцкии
Василен, Zabokriczki Wasili) 18, 157,
158, 192

Жабокрыцький Данило (Жабокрыцкии
Данило, Zabokrzyczki) 813, 814

Жабокрыцький Иван (Жабокрыцкии Иван,
Жабокрыцкии Иван, Zabokriczki Iwan)
121, 158, 750, 751, 813, 814

Жабокрытская Мареа див. Жабокрытська
Марія

Жабокрытскии Исаи див. Жабокрытський
Ісай

Жабокрыцкая Мареа див. Жабокрытська
Марія

Жабокрыцкая Маря див. Жабокрытська
Марія

Жабокрыцкиє див. Жабокрыцкиє

Жабокрыцкии Андреи див. Жабокрыцький
Андрій

Жабокрыцкии Андреи див. Жабокрыцький
Андрій

Жабокрыцкии Исаи див. Жабокрытський
Ісай

Жабокрыцкии Роман Иванович
(Жабокрыцкии Роман) 504, 1034

Жадан 646

Жасковскии Федор див. Жашковський
Федір

Жаславскии Кузма див. Жаславскии Кузма
Иванович

Жаславский Кузма Иванович (Жаславский Кузма, Жаславский Кузма Иванович) 662, 742

Жаславский Кузма Иванович

див. Жаславский Кузма Иванович

Жаславский Михайло див. Жаславський Михайло

Жаславский Михайло див. Жаславський Михайло

Жаславский Глануш див. Жаславський Януш

Жаславский Глануш Кузминич див. Жаславський Януш

Жаславский Глануш Кузминич див. Жаславський Януш

Жаславский Глануш див. Жаславський Януш

Жаславский Глануш див. Жаславський Януш

Жаславский Глануш Кузминич див. Жаславський Януш

Жаславский Глануш див. Жаславський Януш

Жаславський Михайло (Жаславский Михайло, Жаславский Михайло, Zaslawski Michał) 187, 365–368, 662, 742, 743

Жаславський Януш (Жаславский Глануш, Жаславский Глануш, Жаславский Глануш, Жаславский Глануш, Жаславский Глануш Кузминич, Жаславский Глануш Кузминич, Жаславский Глануш Кузминич, Zaslawski Janusz) 187, 243, 365–368, 661–664, 742, 743, 749

Жаславські (Заславські) 107, 108

Жашковский див. Жашковський Федір

Жашковский Федор див. Жашковський Федір

Жашковський Федір (Жасковский Федор, Жашковский, Жашковский Федор, Jaskowski Chiedor, Jaskowski Chwiedor, Zaskowski Fedor) 105, 875, 876, 982, 984, 985, 987, 1002

Жеславский Глануш див. Жаславський Януш

Живоглод Иван див. Живоглод Иван

Живоглод Иван (Живоглод Иван) 277, 278

Жигимонт Третии див. Сигізмунд III

Жигимонт Третии див. Сигізмунд III

Жикгимонт див. Сигізмунд I

Жикгимонт див. Сигізмунд III

Жикгимонт Август див. Сигізмунд Август

Жикгимонт Август див. Сигізмунд Август

Жикгимонт Август див. Сигізмунд Август

Жикгимонт Август див. Сигізмунд Август

Жикгимонт Август див. Сигізмунд Август

Жикгимонт Август див. Сигізмунд Август

Жикгимонт Август див. Сигізмунд Август

Жикгимонт Август див. Сигізмунд Август

Жикгимонт Август див. Сигізмунд Август

Жикгимонт Старый див. Сигізмунд I

Жикгимонт Третии див. Сигізмунд III

Жикгимонт Третии див. Сигізмунд III

Жикгимонт див. Сигізмунд III

Жикгимонт Август див. Сигізмунд Август

Жикгимонт Третии див. Сигізмунд III

Жикгимонт Август див. Сигізмунд Август

Жикгимонт Август див. Сигізмунд Август

Жикгимонт Третии див. Сигізмунд III

Жикгимонт Третии див. Сигізмунд III

Жилинский 749

Житинский Кузма 986

Житинский Федор див. Житинський Федір

Житинский Федор див. Житинський Федір

Житинський Федір (Житинский Федор, Житинский Федор) 101, 102, 955, 965, 973

Жолковский Станислав див. Жулкевський Станіслав

Жомотский Матей Николаевич 486

Жоравецкий Ган 341

Жоравницкий Александр 237, 260

Жоравницкий Марко 748

Жоравницкий Михайло див. Жоравницький Михайло

Жоравницький Михайло (Жоравницкий Михайло) 87, 292

Жоховский див. Жоховський Павло

- Жоховскии Павел див. Жоховський Павло
 Жоховскии Павел див. Жоховський Павло
 Жоховскии Павел див. Жоховський Павло
 Жоховський Павло (Жоховскии, Жоховскии Павел, Жоховскии Павел, Жоховскии Павел, Zochowski) 792, 793, 795, 796, 804–807, 832, 833
 Жоховський Павел див. Жоховський Павло
 Жукович П. 30
 Жуковский Валеріан (Жуковскии Велериан, Zukowsky Walierzyan) 24, 108, 621, 800
 Жулкєвський Станіслав (Жолкєвскии Станислава, Zolkiewsky Stanisław) 40, 762
 Жуховскии Станислава див. Жуховський Станіслав
 Жуховський Станіслав (Жуховскии Станислава) 85, 221
 Жўковскии Велериан див. Жуковский Валеріан
 Жыкгимонтъ Третий див. Сигізмунд III
- Забєрезынскии Іван Іванович 399
 Загоровскии Александр (Zahorowski Alexander) 449, 788
 Загоровскии Андреи див. Загоровський Андрій
 Загоровскии Андрѣи див. Загоровський Андрій
 Загоровскии Богданъ Михаилович 393
 Загоровскии Василь див. Загоровський Василь
 Загоровскии Михаило 445
 Загоровскии Михаило Іванович 442
 Загоровскии Петръ 173
 Загоровскии Федор див. Загоровський Федір
 Загоровський Андрій (Загоровскии Андреи, Загоровскии Андрѣи) 679, 680
 Загоровський Василь (Загоровскии Василь, Zahorowski Vasil) 7, 109, 184, 185
 Загоровський Федір (Загоровскии Федор, Загоровський Федор) 449, 664
 Загоровський Федор див. Загоровський Федір
 Задорожний В. Б. 130
 Зася М. 811, 816
 Залєський Мєлєшко див. Мєлєшко Ярмола
 Залєскии Мєлєшко див. Мєлєшко Ярмола
- Залускии Григор 218
 Замоискии зъ Замостья Іван див. Замойський Ян
 Замоискии зъ Замостя Іван див. Замойський Ян
 Замоискии Іван див. Замойський Ян
 Замойський Ян (Замоискии зъ Замостя Іван, Замоискии зъ Замостья Іван, Замоискии Іван, Zamoiski J., Zamoisky J., Zamoyski Jan, Zamoiski Joannes, Zamoisky Joannes, Zamoyski z Zamosca Jan, Zamoyski de Zamoscie Joannes) 37, 51, 71, 108, 113, 114, 120, 315, 640, 641, 672, 695, 760–763, 768, 784–786
 Замойські (Zamoyscy) 34, 44, 48, 107, 768
 Занко 714, 864
 Зарўба Трохим 971, 972
 Зарўдинскии Иван 695
 Заславські див. Жаславські
 Засадко Федор (Засадко Федор, Засадько Федор) 846, 868, 900
 Засадко Федор див. Засадко Федор
 Засадько Федор див. Засадко Федор
 Заяць А. 110, 113
 Збаражскии Івануш див. Збаразький Корибутович Януш Миколайович
 Збаражскиє див. Збаразькі
 Збаражскии Корибутович Івануш див. Збаразький Корибутович Януш Миколайович
 Збаражскии Корибутович Івануш Миколаєвич див. Збаразький Корибутович Януш Миколайович
 Збаражскии Криштоф див. Збаразький Криштоф Янушович
 Збаражскии Крыштоф див. Збаразький Криштоф Янушович
 Збаражскии Крыштоф див. Збаразький Криштоф Янушович
 Збаражскии Крыштоф Іванушович див. Збаразький Криштоф Янушович
 Збаражскии Михаило Василович див. Збаразький Михайло Василович
 Збаражскии Юреи див. Збаразький Юрій Янушович
 Збаражскии Юреи Іванушович див. Збаразький Юрій Янушович
 Збаражскии Юреи див. Збаразький Юрій Янушович

Збаразскии Іднѣшь див. Збаразький
Корибутович Януш Миколайович
Збаразскии Іднѣшь див. Збаразький
Корибутович Януш Миколайович
Збаразскии Анушь див. Збаразький
Корибутович Януш Миколайович
Збаразскии Іднушь див. Збаразький
Корибутович Януш Миколайович
Збаразьскаа Николаева див. Четвертинська
Ганна Матвіївна
Збаразьскии Крыштоф див. Збаразький
Криштоф Янушович
Збаразьскии Крыштоф див. Збаразький
Криштоф Янушович
Збаразьскии Юреи див. Збаразький Юрій
Янушович
Збаразьскии Юрьеи див. Збаразький Юрій
Янушович
Збаразьскии Іднуш див. Збаразький
Корибутович Януш Миколайович
Збаразьскии Іднушь див. Збаразький
Корибутович Януш Миколайович
Збаразьскии Іднѣш див. Збаразький
Корибутович Януш Миколайович
Збаразька Николаева див. Четвертинська
Ганна Матвіївна
Збаразький Корибутович Януш
Миколайович (Збаражскии Іднуш,
Збаражскии Іднуш, Збаражскии Іднуш,
Збаражскии Іднѣш, Збаражскии Іднушь,
Збаражскии Іднуш Николаевич,
Збаражскии Іднуш Николаевич,
Збаражскии Іднѣш Николаевич,
Збаражскии Іднушь Николаевич,
Збаражскии Корибутович Іднуш,
Збаражскии Корибутович Іднуш
Николаевич, Збаразскии Іднуш,
Збаразскии Іднуш, Збаразскии Іднѣш,
Збаразскии Іднушь, Збаразскии Іднушь,
Збаразскии Іднѣшь, Збаразскии Іднѣшь,
Збаразскии Іднуш Николаевич,
Збаразскии Іднуш Николаевич,
Збаразскии Іднѣш Николаевич,
Збаразскии Іднуш Николаевич,
Збаразскии Іднушь Николаевич,
Збаразскии Іднушь Николаевич,
Збаразскии Корибутович Іднуш,

Збаразскии Корибутович Іднуш,
Збаразскии Корибутович Іднушь
Миколаевич, Збаразскии Корибутовичъ
Іднѣшь Миколаевичъ, Збаразскии
Іднушь, Збаразьскии Іднуш,
Збаразьскии Іднѣш, Збаразьскии
Іднушь, Збаразький Януш, Збаразький
Януш Миколайович, Збаразький Я.,
Збараскии Іднуш, Корибутович
Збаразький Януш, Zbaraski, Zbaraski
Ianvsz, Zbaraski Janusz, Zbaraski Yanvsz,
Zbarasky Janusz, Zbarazki, Zbarazki
Janusz, Zbarazki Janvsz, Zbarazky
Janusz, Zbarazski, Zbarazski Ianusz,
Zbarazski Janusz, Zbaraski Janusz
Mikolaiewicz, Zbaraski Janusz
Mikołaiowicz, Zbaraski Janusz
Mikołaiowycz, Zbarazki Janusz
Mikołaiowicz) 7, 23, 32, 39, 56, 63, 69,
71, 72, 79, 80, 90–94, 105, 107, 108, 110,
126, 237–239, 243, 252, 272–275, 299,
300, 302, 303, 323–327, 352, 362, 364,
368, 369, 371, 385, 405, 406, 413, 414,
418, 419, 421–425, 427–429, 433–435,
446, 447, 458, 459, 482, 484–489, 491,
493, 494, 497, 498, 503–507, 510–513,
515–521, 524–527, 534, 536–538, 545–
547, 550–552, 554, 555, 558, 571, 572,
580, 582, 585, 587, 590–593, 595, 597,
601–605, 607, 609–611, 614–616, 619,
621, 622, 624, 625, 627, 629–631, 633,
634, 637–640, 642, 643, 647–649, 651–
655, 657, 664, 665, 668, 669, 673–676,
679, 680, 682–688, 706, 721–726, 757,
758, 771, 772, 777, 786, 811, 812, 817,
819, 859, 895, 902, 903, 943, 1000, 1001,
1004, 1034
Збаразький Криштоф див. Збаразький
Криштоф Янушович
Збаразький Криштоф Янушович
(Збаражскии Криштоф, Збаражскии
Крыштоф, Збаражскии Крыштоф,
Збаражскии Крыштоф Іднушович,
Збаразький Криштоф, Збаразкии
Крыштоф, Збаразскии Криштоф,
Збаразскии Криштоф, Збаразскии
Крыштоф, Збаразскии Крыштофъ,
Збаразскии Крыштофъ, Збаразьскии
Крыштоф, Збаразьскии Крыштофъ,
Zbaraski Chrystoph, Zbaraski Krzysztof,
Zbaraski Krzysztof, Zbarazski Krzysztof,
Zbarszki Krzysztof) 7, 105, 594, 613,

- 622, 624–627, 629–635, 642, 643, 649, 651, 668, 671, 672, 816–818, 902, 903, 906
- Збаразький Михайло Васильович (Збаражскии Михаило Василевич, Збаразскии Михаило Василевич) 389, 396, 398
- Збаразький Юрій див. Збаразький Юрій Янушович
- Збаразький Юрій Янушович (Збаражскии Юреи, Збаражскии Юреи Гдушович, Збаражскии Юреи, Збаразкии Юреи, Збаразскии Юреи, Збаразскии Юреи, Збаразскии Юреи, Збаразьскии Юреи, Збаразьскии Юреи, Збаразький Юрій, Zbaraski Gerze, Zbaraski Gerzy, Zbaraski Jerzy, Zbaraski Jurii, Zbarazski Jurii) 7, 14, 105, 594, 613, 622, 624–627, 629–631, 633–635, 642, 643, 649, 651, 668, 671, 672, 816–818, 902, 903
- Збаразький Я. див. Збаразький Корибутович Януш Миколайович
- Збаразький Януш див. Збаразький Корибутович Януш Миколайович
- Збаразький Януш Миколайович див. Збаразький Корибутович Януш Миколайович
- Збаразькі (Збаразкис, Збаражскис, Zbarascy, Zbarasci, Zbarasscy, Zbarazcy) 7, 107, 595, 630–632, 634, 635, 817–819, 851
- Збараскии Гдуш див. Збаразький Корибутович Януш Миколайович
- Збунинскии Мартин 392
- Звенигородець Богдан Козак Базанович (Звиногородец Богдан Козак Базанович) 284, 285
- Звенигородець Богумила Богданівна Козакова (Звиногородец Богумила) 284, 285
- Звенигородець Олена Богданівна Козакова (Звиногородец Олена) 284, 285
- Звенигородець Федір Козак (Звиногородец Федор, Звиногородец Федор Козак) 78, 713, 867
- Звиногородец Богдан Қозак Базанович див. Звенигородець Богдан Козак Базанович
- Звиногородец Богумила див. Звенигородець Богумила Богданівна Козакова
- Звиногородец Олена див. Звенигородець Олена Богданівна Козакова
- Звиногородец Федор див. Звенигородець Федір Козак
- Здебскии Станислав 516
- Зештелінський Миколай Казімеж 41
- Зелунка Гдско 687
- Зеноевичь Крыштофь (Zienowicz Krzistoff) 560
- Злоба Олександр Федорович див. Злоба Чернчицький Олександр Федорович
- Злоба Федор див. Злоба Чернчицький Федір Черминович
- Злоба Федор див. Злоба Чернчицький Федір Черминович
- Злоба Чернчицький Олександр Федорович (Злоба Олександр Федорович) 63, 447
- Злоба Чернчицький Федір Черминович (Злоба Федор, Злоба Федор, Злоба Чернскии Федор) 63, 312, 447, 448, 600
- Злоба Чернчицький Ярош Федорович (Злоба Ярош Федорович) 63, 447
- Злоба Чернскии Федор див. Злоба Чернчицький Федір Черминович
- Злоба Ярош Федорович див. Злоба Чернчицький Ярош Федорович
- Злотополскии Петрь див. Злотопольський Пйотр
- Злотополскии Петрь див. Злотопольський Пйотр
- Злотопольський Пйотр (Злотополскии Петрь, Злотополскии Петрь) 98, 797, 909
- Зубенко Лаврын (Зубенко Лаврънъ, Зубенко Лаврен, Zubienko Lawrin) 623, 633, 658, 704
- Зубенко Лаврънъ див. Зубенко Лаврын
- Зубенко Лаврен див. Зубенко Лаврын
- Зьяловскии Маташ див. Зяловський Матяш
- Зьяловська Федорова Милохна Грицкова Ободенского див. Зяловська Федорова Милохна Грицьківна
- Зьяловська Федорова Милохна Грицковна див. Зяловська Федорова Милохна Грицьківна
- Зьяловскии Маташъ див. Зяловський Матяш

Зьвиченко Васко 852
Зьяловскаа [Семенівна Кошка] 391
Зяловська Федорова Милохна Грицьківна
(Зяловська Федорова Милохна
Грицькова Ободенського, Зьяловська
Федорова Милохна Грицьковна,
Зьяловська Федорова Милохна
Грицькова (Ободенского) 388, 389, 392,
393, 399
Зяловська Федорова Милохна Грицькова
Ободенського див. Зяловська Федорова
Милохна Грицьківна
Зяловський Матяш (Зьяловський Матяш,
Зьяловський Матяш, Зяловський) 73,
250, 383–385
Зяловський див. Зяловський Матяш
Иван (Ивань, Ywan) 309, 483, 495, 496,
857, 864, 891, 935, 972
Иван Богданович див. [Микулинський] Иван
Богданович
Иван Рокишын зят 702
Иван Росолишин зят 791
Иван священник вѣнцѣи спаски (Ивашко
священник спаски вѣнцѣи) 392, 395
Иван, Боушъ называемы див. Дешковский
Иван Богуш
Иван, сын Наймов 933, 937, 951
Иванец Назаришин зят 857, 863
Иванко гетман (Ywanko hetman) 482, 484,
494, 504
Иванов Харитонъ 764
Иванотченко Гринецъ (Иванотъченко
Гринецъ) 846, 900
Иванотъченко Гринецъ див. Иванотченко
Гринецъ
Ивань див. Иван
Ивань Семеновичъ 870
Ивахно 792,
Ивашко священник спаски вѣнцѣи
див. Иван священник вѣнцѣи спаски
Игнат 866, 935, 1033
Игнатенко Лятег 263, 264
Игнатенко Селивон 851
Игшинич Юри Иванович 399
Издебский Станислав див. Издебский
Станислав
Издебский Станислав див. Издебский
Станислав

Издебський Станислав див. Издебский
Станислав
Издебский Станислав (Издебский Станислав,
Издебский Станислав, Издебский
Станислав, Издебский Станислав,
Izdebski Stanislaw) 589, 591, 702, 833–
835, 907, 1025
Издебський Станислав див. Издебский
Станислав
Илинский Криштофъ див. Ілінський
Криштоф
Иличъ Хома 764
Илаш (Илашъ) 702, 791, 857, 863
Илашъ див. Илаш
Исаевич Я. Д. див. Исаевич Ярослав
Исаеваа [Семенівна Кошка] 391
Исаико 792
Исус Христос (Исус Христос, Исус
Христос, Исус Хрыстос, Исус Хрыстос,
Исус Хрыстось, Исусъ Хрыстось, Исусъ
Хрыстос, Исусъ Хърыстось, Исѹс
Христос, Исѹс Хрыстос, Исѹс
Хрыстось, Христ., Христос, Jezus
Christus, Jezus Christusz, Yesus
Christus) 173, 179, 230, 234, 244, 245,
252, 264, 272, 276–279, 281–284, 288,
290, 291, 293, 295, 296, 310, 311, 315,
318, 320, 336, 358, 365, 368, 373, 382,
384, 390, 403, 405, 414, 420, 423, 426,
435, 436, 438, 445, 446, 452, 457, 458,
460, 464, 469–471, 473, 496, 498, 499,
503, 506, 516, 517, 519, 521, 524, 528,
531, 533, 535, 536, 545, 566, 570, 615,
620, 627, 647, 652, 660, 662, 676, 681,
682, 694, 716, 743, 756, 762, 779, 824,
906, 1024
Исус Христос див. Исус Христос
Исус Христос див. Исус Христос
Исус Хрыстос див. Исус Христос
Исус Хрыстос див. Исус Христос
Исус Хрыстось див. Исус Христос
Исусъ Хрыстось див. Исус Христос
Исусъ Хърыстось див. Исус Христос
Исѹс Христос див. Исус Христос
Исѹс Хрыстос див. Исус Христос
Исѹс Хрыстось див. Исус Христос

Іваницький Лазар 29

Ілінський Криштоф (Илинский Криштофъ)
26, 102, 963, 964
Исаевич Ярослав (Исаевич Я. Д.) 36, 117

Каватурский Бальцер див. Каватурський
Бальцер

Каватурский Бальцер див. Каватурський
Бальцер

Каватурский Бальцеръ див. Каватурський
Бальцер

Каватурський Бальцер (Каватурский Бальцер,
Каватурский Бальцер, Каватурский
Бальцеръ, Каватурский Бальцер) 96, 97,
873, 880, 884, 998, 999

Каватурський Бальцер див. Каватурський
Бальцер

Кавецкий Ѓлн 437

Кавецкий Валентыи (Kawewsky Walięnty)
621, 712

Казі Кгерей див. Гази-Гірей

Казі Кгерей див. Гази-Гірей

Казимер див. Казимир IV

Казимер див. Казимир IV

Казимир див. Казимир IV

Казимир IV (Казимер, Казимер, Казимир)
266, 269, 270, 272–275, 278–280, 282, 284,
285, 347, 378, 379, 387, 389, 396, 398

Казы Кгирыи див. Гази-Гірей

Каидаш 194

Каидаш Кропивницький Микита Григоревич
див. Кайдаш Кропивницький Микита
Григорович

Каидаш Кропивницький Микита Григоревич
див. Кайдаш Кропивницький Микита
Григорович

Каидаш Кропивницький Стефан Григоревич
див. Кайдаш Кропивницький Стефан

Каидашоваа див. Рагозина Станіславова
Олена Кайдашівна

Каидашь Григорей 249

Каидашь Иван 249

Каидашь Кропивницький Микита
Григоревичъ див. Кайдаш
Кропивницький Микита Григорович

Каидашь Кропивницький Микита

Григоревичъ див. Кайдаш
Кропивницький Микита Григорович

Каидашь Северин див. Кропивницький
Северин

Кайдаш Кропивницький Микита
Григорович (Каидаш Кропивницький
Микита Григоревич, Каидаш
Кропивницький Микита Григоревич,
Каидашь Кропивницький Микита
Григоревичъ, Каидашь Кропивницький
Микита Григоревичъ) 247–251

Кайдаш Кропивницький Северин
див. Кропивницький Северин

Кайдаш Кропивницький Стефан (Каидаш
Кропивницький Стефан Григоревич) 249,
453

Кайдашева див. Рагозина Станіславова
Олена Кайдашівна

Калиновский Александр
див. Калиновський Валентий Александр

Калиновский Валентей Александр
див. Калиновський Валентий Александр

Калиновский Валенти див. Калиновський
Валентий Александр

Калиновский Валенти Александр
див. Калиновський Валентий Александр

Калиновский Валенти Александр
див. Калиновський Валентий Александр

Калиновский Валенти Александр
див. Калиновський Валентий Александр

Калиновский Валенти Александръ
див. Калиновський Валентий Александр

Калиновский Валенти Александр
див. Калиновський Валентий Александр

Калиновский Валенти Александр
див. Калиновський Валентий Александр

Калиновский Валенти Александръ
див. Калиновський Валентий Александр

Калиновский Валенти Александр
див. Калиновський Валентий Александр

Калиновский Валенти Александр
див. Калиновський Валентий Александр

Калиновский Валенти Александр
див. Калиновський Валентий Александр

Калиновский Валенти Александр
див. Калиновський Валентий Александр

Калиновский Валенти Александр
див. Калиновський Валентий Александр

Калиновский Валенти Александр
див. Калиновський Валентий Александр

Калиновський Александр
див. Калиновський Валентий Александр

Калиновський В. А. див. Калиновський
Валентий Александр

- Карчевскии Николаи, Карчевскии Николаи Богданович, Карчевскии Николаи Богданович, Корчевскии Николаи Богданович, Korczowski, Korczewski Mikołaj, Korczewski Mikołaj Bohdanowicz) 54, 507–509, 527–529, 531, 532
- Карчевські 507
- Карчевскаа Ганъна див. Карчевська Ганна Богданівна
- Карчевскаа Ганъна Богдановна див. Карчевська Ганна Богданівна
- Карчевскии Богдан див. Карчевський Богдан
- Карчевскии Николаи див. Карчевський Николай Богданович
- Карчевскии Николаи див. Карчевський Николай Богданович
- Карчевскии Николаи Богданович див. Карчевський Николай Богданович
- Карчевскии Николаи Богданович див. Карчевський Николай Богданович
- Карчевскаа Ганна див. Карчевська Ганна Богданівна
- Карчевскаа Ганъна див. Карчевська Ганна Богданівна
- Карчевскаа Ганъна Богдановна див. Карчевська Ганна Богданівна
- Карчевскии Богдан див. Карчевський Богдан
- Карчевскии Николаи див. Карчевський Николай Богданович
- Карчовскаа Ганъна Богдановна див. Карчевська Ганна Богданівна
- Карчѣвскаа Ганна див. Карчевська Ганна Богданівна
- Каршницкии Вавринецъ 891
- Касонии Сербин Мигал див. Касоній Сербин Мигель
- Касонии Сербин Мигел див. Касоній Сербин Мигель
- Касоній Сербин Мигель (Касонии Сербин Мигел, Касонии Сербин Мигал, Касонии Сербин Мигал, Kasonii Serbyn Mihal, Kasonii Serbin Mihalii) 105, 982, 984, 986, 995, 1002
- Касонии Сербин Мигал див. Касоній Сербин Мигель
- Качка Воитех див. Качка Войтех
- Качка Воитех див. Качка Войтех
- Качка Воитех (Качка Воитех, Качка Воитех, Качка Воитехъ) 25, 74, 76, 77, 642, 699, 708, 710
- Кгалемскии Щаснии 581
- Кгаштолгович Олбрахтъ Мартинович 398
- Кгодъницкии Маркъ 862
- Кголембевскии Николаи див. Кголембиевскии Николаи
- Кголембиевскии Николаи (Голембіевський, Кголембѣевскии, Кголембевскии Николаи, Кголембевскии Николаи, Кголембевскии Николаи) 26, 776, 780, 795, 797, 821
- Кголембѣевскии див. Кголембиевскии Николаи
- Кголембевскии Николаи див. Кголембиевскии Николаи
- Кголембевскии Николаи див. Кголембиевскии Николаи
- Кголинскии Героним див. Голінський Геронім
- Кголчицкии Стефан див. Колчицький Стефан
- Кголынскии Героним див. Голінський Геронім
- Кголынскии Геронимъ див. Голінський Геронім
- Кголыскии див. Голінський Станіслав
- Кголыскии Станислав див. Голінський Станіслав
- Кгомыскии див. Голінський Станіслав
- Кгорецкаа Овдота Кустицка див. Горецька Овдотта Кустицька
- Кгорецкаа Полониа Хрыбтовичовна див. Хребтовичівна Богуринська Полонія
- Кгорецкаа Полонѣа див. Хребтовичівна Богуринська Полонія
- Кгорецкаа Юреваа Полонѣа Хрыбтовичовна див. Хребтовичівна Богуринська Полонія
- Кгорецкии див. Горецький Юрій
- Кгорецкии Юреи див. Горецький Юрій
- Кгорецкии Юреи див. Горецький Юрій
- Кгорецкии Юреи див. Горецький Юрій
- Кгорецкии Юреи див. Горецький Юрій
- Кгорецкии Юреи див. Горецький Юрій

Кгорєцки Юрси див. Горецький Юрій
Кгорєцки Юрси див. Горецький Юрій
Кгорскаа Барбара див. Горська Барбара із
Сосонова
Кгорскаа Барбара зь Сосонова
див. Горська Барбара із Сосонова
Кгорски Воитех див. Горський Войтех
Кгорски Воитех див. Горський Войтех
Кгорски Їдн див. Гурський Ян
Кгорски Їднь див. Гурський Ян
Кгулчевски Стефан див. Гульчевський
Стефан
Кгулчевски див. Гульчевський Стефан
Кгулчевски див. Гульчевський Стефан
Кгулчевски Стефан див. Гульчевський
Стефан
Кгулчевски Стефан див. Гульчевський
Стефан
Кгурски див. Гурський Ян
Кгурски див. Гурський Ян
Кгурски Їднь див. Гурський Ян
Кгулчевски див. Гульчевський Стефан
Келдзерський Михайло (Келдзерски
Михайло) 948, 949
Кендзерська Михайлова Овдоття Коптівна
(Коптівна Овдоття, Коптевна Овдоття,
Коптевна Овдоття, Коптевна Овдоття,
Коптевна Овдоття, Коптевна Овдоття,
Кендзерскаа Михайловаа, Кендзерскаа
Михайловаа Овдоттяа Коптевна,
Кендзерскаа Михайловаа Овдоттяа
Коптевна) 65, 72, 299, 300, 304, 305,
309, 310, 321, 1030, 1031
Кендзерський Міхал (K'dziersky Michal)
30, 1035
Кеннеді Грімстед Патриція 43
Керенко (Kerenko) 96, 848
Керсновський Андрій (Керсновски
Андреу) 25, 415
Керсновський Миколай (Керсновски
Миколаи, Керсновски Миколаи,
Керсновски Миколаи, Керсновски
Миколаи, Керсновски Миколаи,
Kersnowski, Kiersnowsky Mikołay) 95,
96, 98, 101–103, 110, 845, 848, 962, 963,
966, 967, 974–977, 989
Кевлич Бражински Михайло 694
Кевлич Миколаи 694
[Кезгаило] Станислав Їднович 398

Келдзерски Михайло див. Келдзерський
Михайло
Кендзерскаа Михайловаа див. Кендзерська
Михайлова Овдоття Коптівна
Кендзерскаа Михайловаа Овдоттяа
Коптевна див. Кендзерська Михайлова
Овдоття Коптівна
Кендзерскаа Михайловаа Овдоттяа
Коптевна див. Кендзерська
Михайлова Овдоття Коптівна
Кендзерски Їдн 581
Керсновски Андреу див. Керсновський
Андрій
Керсновски Касперь 507
Керсновски Миколаи див. Керсновський
Миколай
Керсновски Миколаи див. Керсновський
Миколай
Керсновски Миколаи див. Керсновський
Миколай
Керсновски Миколаи див. Керсновський
Миколай
Керський Казімеж (Kierski Kazimierz) 44,
51, 718
Керсновски Миколаи див. Керсновський
Миколай
Киверецки Андрѣи 237
Кизы Кгирии див. Газі-Гірей
Кирдановски Иван див. Кирдановський
Іван
Кирдановський Иван (Кирдановски Иван,
Кирдановски Иван, Kirdanowski,
Kierdanowski) 55, 866, 867, 1032, 1033
Кирдеи Мылски Олизар див. Кірдей
Мильський Олізар
Кирдеи Мылски Юрси (Kerdey Gyrzŷ,
Kierdy Mylsky Gyrzy, Kirdey Mylsky
Jerzy) 730, 733, 745
Кирьдановски Иван див. Кирдановський
Іван
Ківалов С. 16, 130
Кірдей Мильський Олізар (Кирдеи
Мылски Олизар) 11, 193, 194
Кладомски Станислав 500
Клещовски 194, 386
Клещовски Игнатъ (Клещовски Игнат,
Klyeszczowski Ihnath) 23, 158, 252, 396
Клещовски Игнат див. Клещовски
Игнатъ

- Чорнобыльскии Филонъ, Кмита
 Чорнобыльскии Филон Семенович, Кмита
 Чорнобыльскии Филон Семенович, Кмита
 Чорнобыльскии Филонъ Семеновичъ,
 Кмита Чорнобыльскии Филонъ
 Семеновичъ, Кмитич Филон, Кмита
 Czornobylski, Кмита Czarnobylski Filon,
 Кмита Czarnobylski Fiłon, Кмита
 Czarnobylski Philon, Кмита Czarnobylski
 Filon Semenowicz, Kmytha Czarnobolski
 Chfiłon Syemienowycz, Kmythicz
 Philion) 7, 54, 57, 72, 73, 79–90, 138,
 139, 159, 169, 186, 187, 194, 204, 208–
 211, 218, 220, 222–230, 236, 253, 254,
 288, 289, 291, 292, 295, 296, 316–320,
 332–335, 357–359, 415, 429–431, 468,
 477, 736, 737, 841, 842
- Кмітинка Чорнобыльська Богдана
 Філонівна див. Кмітянка
 Чорнобыльська Богдана Філонівна
- Кмітянка Богдана див. Кмітянка
 Чорнобыльська Богдана Філонівна
- Кмітянка Богдана Філонівна див. Кмітянка
 Чорнобыльська Богдана Філонівна
- Кмітянка Чорнобыльська Богдана Філонівна
 (Кмітянка Богдана, Кмітянка Богдана
 Філонівна, Кмітинка Чорнобыльська
 Богдана Філонівна, Друцька Горська
 Богдана Філонівна Кмітянка, Кмитянка
 Богдана, Кмитянка Богдана Филоновна,
 Кмитянка Богдана Филоновна,
 Кмитянка Чорнобыльська Богдана
 Филоновна, Кмитянка Чорнобыльська
 Богдана Филовна, Кмитянка
 Чорнобыльська Богдана Филоновна,
 Горська, Druga Horsa Bohdana
 Fedorowna, Kmicianka Bohdana
 Fiłonowna) 54, 57, 71, 110, 736, 836–
 838, 840, 841, 861, 916
- Кнегининська 709
- Кобаковскии ГІн 687
- Коберницькии ГІн 749
- Кобильський Войтех (Кобыльскии Воитех)
 67, 426
- Коблицький Себастьян див. Кублицький
 Себастьян
- Коблицький Станіслав (Колбицький
 Станіслав, Колбицькии Станиславъ) 25,
 93, 405
- Кобыльскии Воитех див. Кобильський Войтех
- Ковал Иван (Kowal Iwan) 235, 308
- Ковал Семен 920
- Ковган Михайло (Ковганъ Михаило, Ковъган
 Михаило) 230–232
- Ковганъ Михаило див. Ковган Михайло
- Ковтун Грыцко 920
- Ковтуноватыи Матеи 791
- Ковтѹненко Васко 765
- Ковтѹненко Матеи 702
- Ковшаренко Петрушко (Ковшаренъко
 Петрушко) 622
- Ковшаренъко Петрушко див. Ковшаренко
 Петрушко
- Ковъган Михаило див. Ковган Михайло
- Кожуховская Ивановна Огапя Семеновна
 Комаровна див. Кожуховська Іванова
 Огапія Семенівна Комарівна
- Кожуховська Іванова Огапія Семенівна
 Комарівна (Кожуховская Ивановна
 Огапя Семеновна Комаровна,
 Kozuchowska Anna Komarowna) 819,
 820
- Кожуховський Василь (Кожѹховскии Васил,
 Kozuchowski) 855, 856
- Кожѹховскии Васил див. Кожуховський
 Василь
- Козар Богдан див. Козар Богдан Кузьма
- Козар Богдан див. Козар Богдан Кузьма
- Козар Богдан Кузьма (Козар Богдан, Козар
 Богдан, Козар Богданъ, Козар Богдан,
 называемыи Кузма, Kozar, Kozar
 Bohdan) 72, 276, 570, 593, 689, 691, 694,
 695
- Козар Богдан, называемыи Кузма
 див. Козар Богдан Кузьма
- Козар Богданъ див. Козар Богдан Кузьма
- Козар К. див. Козар Кіндрат
- Козар Кіндрат (Козар Кондрат, Козар
 Кондрат, Козар Кондратъ, Козар
 Кондратъ, Козар Конъдрат, Козаръ
 Кондрат, Козар Конрад, Козар К.,
 Козарин Кіндрат, Козарин Конрад,
 Козарынъ, Kozar Kondrath) 24, 30, 31,
 35, 81, 83, 149, 151, 159, 204, 208, 248,
 276, 362, 369, 406, 419, 421, 423, 458,
 460, 469, 472
- Козар Кондрат див. Козар Кіндрат
- Козар Кондрат див. Козар Кіндрат
- Козар Кондратъ див. Козар Кіндрат
- Козар Кондратъ див. Козар Кіндрат

Козар Конрад див. Козар Кіндрат
Козар Конъдрам див. Козар Кіндрат
Козари 107
Козарин Кіндрат див. Козар Кіндрат
Козарин Конрад див. Козар Кіндрат
Козарь Кондрат див. Козар Кіндрат
Козарынъ див. Козар Кіндрат
Козаченко Ивашко 646
Козина Иван 308
Козинскии Костентин див. Козинський
Костянтин
Козинскии Костентин див. Козинський
Костянтин
Козинський Костянтин (Козинскии
Костентин, Козинскии Костентин) 93,
406, 407
Козинський Михайло Тишкович 6
Козловскии Бенко 195
Козловскии Ђковъ див. Козловський Яків
Козловский Константин 48
Козловський Яків (Козловскии Ђковъ) 25,
643, 644
Козловський Васко Беликович 393
Козыра Матыс 430
Козька Дмитръ 230
Колбицкии Себестыан див. Кублицький
Себастьян
Колбицкии Станиславъ див. Коблицький
Станіслав
Колбицькии Себестыанъ див. Кублицький
Себастьян
Колбицький Себастьян див. Кублицький
Себастьян
Колбицький Станіслав див. Коблицький
Станіслав
Колчицкии Стефан див. Колчицький Стефан
Колчицкии Стефан див. Колчицький
Стефан
Колчицкии Стефан див. Колчицький Стефан
Колчицкии Стефан див. Колчицький Стефан
Колчицький Стефан (Колчицкии Стефан,
Колчицкии Стефан, Колчицкии Стефан,
Колчицкии Стефан, Колчицкии Стефан)
26, 945, 948, 979, 980, 982
Комар Андреи Иванович див. Комар
Стрельчинський Андрій Иванович
Комар Богдан див. Комар Стрельчинський
Богдан Петрович

Комар Богдан Петрович див. Комар
Стрельчинський Богдан Петрович
Комар Богдан Петрович див. Комар
Стрельчинський Богдан Петрович
Комар Богуш 74, 565–567
Комар Никифор див. Комар Никифор
Денисович
Комар Никифор Денисович (Комар
Никифор, Komar Svyszyszky Nikiphor)
54, 74, 158, 310, 438, 565–567
Комар Петръ 820
Комар Стрельчинський Андрій Иванович
(Комар Андреи Иванович, Комар
Стрельчинскии Андреи Иванович,
Komar Andrey) 158, 418–420
Комар Стрельчинський Богдан Петрович
(Комар Богдан, Комар Богдан Петрович,
Комар Богдан Петрович, Комар
Стрелчинскии Богдан Петрович) 102,
103, 819, 974, 976
Комар Стрельчинський Иван Петрович
(Комар Стрелчинскии Иван Петрович)
819
Комар Стрельчинський Федір Петрович
(Комар Федор, Комар Федор Петрович,
Комар Стрелчинскии Федор Петрович)
102, 103, 819, 974, 976
Комар Стрельчинський Юхно (Комар Юхно,
Комар Стрелчинскии Юхно, Комаръ
Стрелчинскии Юхно, Komar Ivchno)
158, 420, 421, 423
Комар Стрелчинскии Юхно див. Комар
Стрельчинський Юхно
Комар Стрелчинскии Богдан Петрович
див. Комар Стрельчинський Богдан
Петрович
Комар Стрелчинскии Иван Петрович
див. Комар Стрельчинський Иван
Петрович
Комар Стрелчинскии Федор Петрович
див. Комар Стрельчинський Федір
Петрович
Комар Стрельчинскии Андреи Иванович
див. Комар Стрельчинський Андрій
Иванович
Комар Стрелчинскии Иван 970
Комар Федор див. Комар Стрельчинський
Федір Петрович
Комар Федор Петрович див. Комар
Стрельчинський Федір Петрович

- Комар Южно див. Комар Стрельчинський Южно
- Комарівна Сутеська Овдоття див. Комарівна Сутеська Овдоття Богушівна
- Комарівна Сутеська Овдоття Богушівна (Комарівна Сутеська Овдоття, Комаровна *Овдоття*, Комаровна *Овдоття*, *Гднава Овдоття*, *Верейска Гднава Овдоття* Богушовна Комаровна Сутеська, *Верейска Гднава Овдоття* Богушовна Комаровна Сутеська, *Верейска Гднава Овдоття* Богушовна Комаровна Сутеська, *Верейска Гднава Овдоття* Богушовна Комаровна Сутеська, *Верейска Гднава Овдоття* Богушовна Комаровна Сутеська) 74, 565–567, 570, 571, 709
- Комаровна *Овдоття* див. Комарівна Сутеська Овдоття Богушівна
- Комаровна *Овдоття* див. Комарівна Сутеська Овдоття Богушівна [Комаровна Сутеська] *Настася* [Богушовна] 709
- Комаровски *Бартош* див. Комаровський Бартош
- Комаровський Бартош (Komorowski Bartosz, Комаровски *Бартош*) 24, 108, 844
- Комарь Стрелчински Южно див. Комар Стрельчинський Южно
- Коморовски *Александр* див. Коморовський Александр
- Коморовський Александр (Коморовски *Александр*) 735
- Кондрать 764
- Конєцполски *Александр* (Konieczpolski s Konieczpolia Alexander) 579, 590
- Конченко Лехно (Конченко Лехно) 126, 308
- Конченко Лехно див. Конченко Лехно
- Конченко Трѣхон 308
- Коньченко Васко 308
- Копистеринський Данько (Копыстерински Данко, Копыстерински Данько) 230, 231
- Копієвський Корнило (Копьєвски Корнило) 121, 750, 751
- Коптевна *Овдоття* див. Кендзерська Михайлова Овдоття Коптівна
- Коптевна *Овдоття* див. Кендзерська Михайлова Овдоття Коптівна
- Коптевна *Овдоття* див. Кендзерська Михайлова Овдоття Коптівна
- Копті 108
- Коптівна Овдоття див. Кендзерська Михайлова Овдоття Коптівна
- Копчински див. Копчинський Стефан
- Копчинський див. Копчинський Стефан
- Копчинський Стефан (Копчинський, Копчински, Копчиньски, Копчиньски, Копьчиньски, Копьчиньски, Копьчиньски, Копьчиньски, Копчиньски, Корczynski, Корczynsky, Корczynski, Копьчиньски Стефан) 26, 27, 124, 209, 738, 796, 798, 799, 807, 817, 819, 847, 848, 852, 855, 857, 858, 863, 870, 872, 874, 881, 883, 888, 890, 891, 911, 917, 921, 932, 936, 937, 940, 942, 943, 953, 955, 964, 967, 968, 970, 972, 985, 987, 998, 1000, 1005, 1035
- Копчиньски див. Копчинський Стефан
- Копчиньски див. Копчинський Стефан
- Копчиньски див. Копчинський Стефан
- Копчиньски див. Копчинський Стефан
- Копьєвски Богдан 867
- Копьєвський Корнило див. Копієвський Корнило
- Коптевна *Овдоття* див. Кендзерська Михайлова Овдоття Коптівна
- Копьчиньски див. Копчинський Стефан
- Копьчиньски див. Копчинський Стефан
- Копьчиньски див. Копчинський Стефан
- Копыстерински Данко див. Копистеринський Данько
- Копыстерински Данько див. Копистеринський Данько
- Копьчиньски Стефан див. Копчинський Стефан
- Копьєвски Федор 986
- Кордиш Михайло (Кордыш Михайло, Kordiss Michailo) 126, 159, 274, 275
- Кордиш Філон (Кордыш Филон, Kordisz Phylion) 17, 22, 39, 157, 243
- Кордиші 107
- Кордыш 917
- Кордыш Василен 867

- Кордыш Михайло див. Кордиш Михайло
 Кордыш Филон див. Кордиш Філон
 Кордышъ Федор 395
 Корецька Анна Ходкевичівна
 див. Корецька Яхимова Анна
 Ходкевичівна
 Корецька Яхимова Анна Ходкевичівна
 (Корецькаа, Корецькаа, Корецька Анна
 Ходкевичівна, Корецькаа Анна
 Ходкевичовъваа, Корецькаа Анна
 Ходкевичовъна, Корецькаа Анъна
 Хоткевичовна, Корецька Яхимова
 Ходкевичівна, Корецька Ђхимова,
 Корецькаа Ђхимова Ходкевичовна,
 Корецькаа Ђхимоваа Анъна
 Ходкевичовна, Ходкевичівна Анна,
 Ходкевичовна Анна, Ходкевичовна
 Анъна, Ходкевичівна Ганна,
 Ходкевичовна Ганна, Ходкевичівна
 Ганна Янівна, Chodkiewiczowna Hanna,
 Chodkiewiczowna Anna,
 Chodkiewiczowna Hanna Janowna,
 Korecka, Korecka Anna
 Chodkiewiczowna, Koreczka Hanna
 Chodkiewiczowna, Koreczka Hanna
 Chodkiewiczowna) 72, 114, 688–690,
 692, 694, 695, 700, 747, 748, 808, 945,
 946, 969, 1006, 1027–1030
 Корецька Яхимова Ходкевичівна
 див. Корецька Яхимова Анна
 Ходкевичівна
 Корецький Б. Ф. див. Корецький Богуш
 Федорович
 Корецький Богуш див. Корецький Богуш
 Федорович
 Корецький Богуш Федорович
 (Корецький Б. Ф., Корецький Богуш,
 Корецьки Богуш, Корецьки Богъш,
 Корецьски Богъш, Корецьки Богуш
 Федорович, Корецьки Богуш
 Федорович, Корецьки Богушъ
 Федорович, Корецьки Богушъ
 Федоровичъ, Корецьки Богъш
 Федорович, Корецьки Богъш
 Федорович, Корецьки Богуш
 Хведорович, Корецьки Богуш
 Федорович, Корецьки Богушъ
 Федоровичъ, Korecki Bohdan, Korecki
 Bohusz, Koreczki Bogusius) 9, 14, 19,
 21, 30, 36, 49, 60–63, 108, 110, 140, 141,
 143, 144, 149, 151, 152, 154, 155, 162,
 163, 168, 176, 177, 187, 188, 198, 212–
 215, 231, 1008
 Корецький Яхим див. Корецький Яхим
 Богушович
 Корецький Яхим Богушович (Корецький
 Яхим, Корецьки Ђхим, Корецьки Ђхим,
 Корецьки Ђхимъ, Корецьки Ђхимъ,
 Корецьки Ђхим, Корецьки Ђхим,
 Корецьки Ђхим Богъшевич, Корецьски
 Ахим Богъшович, Корецьки, Korecki,
 Korecki iachim, Korecki iachim, Koreczki
 iachim, Koreczky iachim, Korzeczki
 iachim, Korzeczky iachim) 63, 64, 73,
 110, 114, 212–215, 356, 357, 688–693,
 700, 701, 720, 747, 748, 769, 770, 808,
 809, 945, 946, 969, 970, 1006, 1027–1029
 Корецькі (Корецькиє) 107, 970
 Корецькаа Анна Ходкевичовъваа
 див. Корецька Яхимова Анна
 Ходкевичівна
 Корецькаа Анна Ходкевичовъна
 див. Корецька Яхимова Анна
 Ходкевичівна
 Корецькиє див. Корецькі
 Корецьки Богуш див. Корецький Богуш
 Федорович
 Корецьки Богуш Федорович
 див. Корецький Богуш Федорович
 Корецьки Богуш Федорович
 див. Корецький Богуш Федорович
 Корецьки Богуш Хведорович
 див. Корецький Богуш Федорович
 Корецьки Богушъ Федорович
 див. Корецький Богуш Федорович
 Корецьки Богушъ Федоровичъ
 див. Корецький Богуш Федорович
 Корецьки Богъш див. Корецький Богуш
 Федорович
 Корецьки Богъш Федорович
 див. Корецький Богуш Федорович
 Корецьки Богъш Федорович
 див. Корецький Богуш Федорович
 Корецьки Ђхим див. Корецький Яхим
 Богушович
 Корецьки Ђхим див. Корецький Яхим
 Богушович
 Корецьки Ђхим Богъшевич див. Корецький
 Яхим Богушович
 Корецьки Ђхимъ див. Корецький Яхим
 Богушович

- Корецкии ІѦхимъ див. Корецький Яхим Богушович
- Корецкии БогѦш див. Корецький Богуш Федорович
- Корецкии Ахим БогѦшович див. Корецький Яхим Богушович
- Корецкаа див. Корецька Яхимова Анна Ходкевичівна
- Корецкии Богуш Федорович див. Корецький Богуш Федорович
- Корецкии Богушъ Федоровичъ див. Корецький Богуш Федорович
- Корецка ІѦхимова див. Корецька Яхимова Анна Ходкевичівна
- Корецкаа див. Корецька Яхимова Анна Ходкевичівна
- Корецкаа АнѦна Хоткевичовна див. Корецька Яхимова Анна Ходкевичівна
- Корецкаа ІѦхимова Ходкевичовна див. Корецька Яхимова Анна Ходкевичівна
- Корецкаа ІѦхимоваа АнѦна Ходкевичовна див. Корецька Яхимова Анна Ходкевичівна
- Корецкии див. Корецький Яхим Богушович
- Корецкии ЛѦкаш Федорович 149
- Корецкии ІѦхим див. Корецький Яхим Богушович
- Корецкии ІѦхим див. Корецький Яхим Богушович
- Корибутович Збараський Януш див. Збараський Корибутович Януш Миколайович
- Корнило (Корънило) 866, 1033
- Короваи Андреи див. Коровай Андрій
- Короваи АндрѦи див. Коровай Андрій
- Короваи ОѦтаѦей див. Коровай Селецький Остафій
- Короваи Селецкии ОѦтѦей див. Коровай Селецький Остафій
- Короваи Селицкии ОѦтаѦей див. Коровай Селецький Остафій
- Короваї 107
- Коровай Андрій (Короваи Андреи, Короваи АндрѦи, Korowai Andrei, Korowai Andrzej) 71, 72, 323–326
- Коровай Селецький О. див. Коровай Селецький Остафій
- Коровай Селецький Остафій (Коровай Селецький О., Короваи Селецкии ОѦтѦей, Короваи Селицкии ОѦтаѦей, Короваи ОѦтаѦей) 423–426
- Коротич Курило 920
- Короткии 394
- Короткии Григор див. Короткий Григорій Олехнович
- Короткии Григор Олехнович див. Короткий Григорій Олехнович
- Короткии Григореи див. Короткий Григорій Олехнович
- Короткии Григореи див. Короткий Григорій Олехнович
- Короткии Григореи Олехнович див. Короткий Григорій Олехнович
- Короткии Григореи Олехнович див. Короткий Григорій Олехнович
- Короткии Григореи Олехновичъ див. Короткий Григорій Олехнович
- Короткии Грыгор див. Короткий Григорій Олехнович
- Короткии Данило див. Короткий Данило
- Короткии Олехно див. Короткий Олехно
- Короткий Григорій Олехнович (Короткии Григореи, Короткии Григореи, Короткии Григор, Короткии Грыгор, Коротъкии Григор, Короткии Григор Олехнович, Короткии Григореи Олехнович, Короткии Григореи Олехнович, Коротъкии Грыгореи Олехнович, Koroiki Hrygor, Koroiki Grzegorz) 614–617, 619–621
- Короткий Данило (Короткии Данило) 267, 268
- Короткий Олехно (Короткии Олехно, Korothyky Thriysthepsky Olechno) 158, 267, 268, 616, 617
- Коротъкии Григор див. Короткий Григорій Олехнович
- Коротъкии Грыгореи Олехновичъ див. Короткий Григорій Олехнович
- Корчевський Богдан див. Карчевський Богдан
- Корчевський Миколай Богданович див. Карчевський Миколай Богданович
- Корчевскии Миколаи Богданович див. Карчевський Миколай Богданович

- Корчевскии Николаи Богданович
див. Карчевський Миколай Богданович
- Корьянило див. Корнило
- Корьтенскии Михаило (Корьтенскии
Михаило) 426, 445
- Корьтенскии Михаило див. Корьтенскии
Михаило
- Косовскии (Косовскии, Косовьскии,
Kosowski) 481, 482, 484, 494, 504
- Косовскии див. Косовскии
- Косовскии Ѓкуб 203
- Косовскии Ѓн 695
- Косовьскии див. Косовскии
- Костентин князь див. Острозький
Костянтин Иванович
- Костюкович Васко див. Костюкович Васько
- Костюкович Васько (Костюкович Васко)
788, 789
- Костюшкович Хоболтовскии Богдан
(Костюшковичъ Хоболтовскии Богданъ)
259, 310
- Костюшкович Хоболтовскии Петръ 256, 259
- Костюшковичъ Хоболтовскии Богданъ
див. Костюшкович Хоболтовскии Богдан
- Костюшковичъ Хоболтовскии Семен 1026
- Котович Иваско 663
- Коцуб Якушинський Бенедикт (Коцуб
Якушинський Венедикт, Коцуб
Ѓкушинскии Бенедиктъ, Коцубъ
Ѓкѹшинскии Венедиктъ, Коцѹб
Ѓкушинскии Бенедыкът, Iakvszinski
Benedict, Jakuszynski Benedykt) 73,
158, 169, 170, 263, 264, 410
- Коцуб Якушинський Венедикт див. Коцуб
Якушинський Бенедикт
- Коцуб Якушинський Иван (Якушинський
Иван, Якушинський Иван Богданович,
Ѓкушинскии Иван, Ѓкѹшинскии,
Ѓкѹшинскии Иван, Ѓкѹшинскии Иван
Богданович, Ѓкѹшинскии Иванъ
Богданович, Коцѹб Ѓкушинскии Иван,
Коцѹб Ѓкѹшинскии Иван, Коцѹбъ
Ѓкушинскии Иван, Коцѹбъ
Ѓкѹшиньскии Иванъ, Jakuszinski Iwan,
Jakuszynski) 98, 110, 779, 913, 917, 921,
927, 938, 940, 941, 1024–1026
- Коцуб Якушинський Олехно (Коцуб
Ѓкушинскии Олехно, Коцубъ
Ѓкушинскии Олехно, Jakuszynski
Olechno) 73, 169, 170, 263, 264
- Коцуб Ѓкушинскии Бенедиктъ див. Коцуб
Якушинський Бенедикт
- Коцуб Ѓкушинскии Богдан див. Коцуб
Якушинський Богдан
- Коцуб Ѓкушинскии Олехно див. Коцуб
Якушинський Олехно
- Коцубъ Ѓкушинскии Олехно див. Коцуб
Якушинський Олехно
- Коцубъ Ѓкушиньскии Богданъ див. Коцуб
Якушинський Богдан
- Коцубъ Ѓкѹшинскии Венедиктъ див. Коцуб
Якушинський Бенедикт
- Коцѹб Ѓкушинскии Бенедыкът див. Коцуб
Якушинський Бенедикт
- Коцѹб Ѓкушинскии Богдан див. Коцуб
Якушинський Богдан
- Коцѹб Ѓкушинскии Богдан див. Коцуб
Якушинський Богдан
- Коцѹб Ѓкушинскии Иван див. Коцуб
Якушинський Иван
- Коцѹб Ѓкѹшинскии Иван див. Коцуб
Якушинський Иван
- Коцѹбъ Ѓкушинскии Богдан див. Коцуб
Якушинський Богдан
- Коцѹбъ Ѓкушинскии Иван див. Коцуб
Якушинський Иван
- Коцѹбъ Ѓкѹшинскии Богдан див. Коцуб
Якушинський Богдан
- Коцѹбъ Ѓкѹшиньскии Иванъ див. Коцуб
Якушинський Иван
- Коцуб Якушинський Богдан (Якушинський
Богдан, Ѓкушинскии, Ѓкушинскии
Богдан, Ѓкушинскии Богдан,
Ѓкушинскии Богдан, Коцѹб
Ѓкушинскии Богдан, Коцѹбъ
Ѓкушинскии Богдан, Коцѹбъ
Ѓкѹшинскии Богдан, Коцѹбъ
Ѓкушинскии Богдан, Коцубъ
Ѓкушиньскии Богданъ, Коцуб
Ѓкушинскии Богдан, Iakvszinski Bohdan,
Jakuszynski Bohdan, Jakuszynski,
Kociuba Jakuszynski Bohdan) 158, 169,
170, 297, 298, 410, 488, 491, 494, 788,
789, 813, 814, 871, 872
- Коцуб Ѓкушинскии Богдан див. Коцуб
Якушинський Богдан
- Кошерскии Лев 146
- Кошилович Кост див. Кошилович Кость
Кошилович Кость (Кошилович Кост) 276

- Коширський Лев 144
Кошка *Андрей* див. Кошка Андрій Юхнович
Кошка *Андрей* див. Кошка Андрій Юхнович
Кошка *Андрей* Юхнович див. Кошка Андрій Юхнович
Кошка Андрій див. Кошка Андрій Юхнович
Кошка Андрій Юхнович (Кошка Андрій, Кошка *Андреи*, Кошка *Андреи*, Кошка *Андреи* Юхнович, Кошка *Андрѣи* Юхнович, Kosska Andrey) 73, 75, 125, 159, 260, 261, 263, 383–385, 389, 390, 399–405
Кошка *Андрѣи* Юхнович див. Кошка Андрій Юхнович
Кошка *Иван* див. Кошка Іван Юхнович
Кошка *Иван* див. Кошка Іван Юхнович
Кошка *Иван* Юхнович див. Кошка Іван Юхнович
Кошка *Иван* Юхнович див. Кошка Іван Юхнович
Кошка *Иван* Юхнович див. Кошка Іван Юхнович
Кошка *Иван* Юхнович див. Кошка Іван Юхнович
Кошка *Иван* Юхнович див. Кошка Іван Юхнович
Кошка *Иванъ* див. Кошка Іван Юхнович
Кошка *I.* див. Кошка Іван Юхнович
Кошка *Иван* див. Кошка Іван Юхнович
Кошка *Иван* Юхнович (Кошка *Иван*, Кошка *I.*, Кошка *Иван*, Кошка *Иван*, Кошка *Иван* Юхнович, Кошка *Иван* Юхнович, Кошка *Иван* Юхнович, Кошка *Иванъ*, Kosska Ivan) 17, 19, 21, 23, 30, 31, 35, 39, 73, 74, 125, 126, 149, 159, 232, 243, 251, 260, 263, 312, 336, 365, 374, 383–385, 387, 389, 390, 395, 399–401, 403–405, 436
Кошка *Матвій* (Кошка *Матфеи*) 1004
Кошка *Матфеи* див. Кошка *Матвій*
Кошка *Семен* (Кошка *Семен*, Кошка *Семен*, Кошка *Сенько*, Кошка *Сенко*) 388–390, 393, 394, 396–398
Кошка *Сенько* див. Кошка *Семен*
Кошка *Семен* див. Кошка *Семен*
Кошка *Семен* див. Кошка *Семен*
Кошка *Сенко* див. Кошка *Семен*
Кошка *Фарисан* 1004
Кошка *Юрей* Семенович див. Кошка Юрій Семенович
Кошка *Юрій* Семенович (Кошка *Юрей* Семенович) 389, 395
Кошка Юхно див. Кошка Юхно Семенович
Кошка Юхно див. Кошка Юхно Семенович
Кошка Юхно Семенович (Кошка Юхно, Кошка Юхно, Кошка Юхно Семенович, Кошчич Юхно, Кошчич Юхно Семенович, Кошчич Юхно Семенович, Кошчич Юхно Семенович) 388–400
Кошка Юхно Семенович див. Кошка Юхно Семенович
Кошка *Ян* (Кошка *Ган*) 568, 1004
Кошка *Ган* див. Кошка *Ян*
Кошки (Кошки, Кошкова) 73, 385, 386, 718, 719
Кошки див. Кошки
Кошкова див. Кошки
Кошчуренко *Павел* 851
Кошчина *Семенова* див. Кощина Семенова *Анна*
Кошчина *Семенова* *Ганна* див. Кощина Семенова *Анна*
Кошчич Юхно див. Кошка Юхно Семенович
Кошчич Юхно Семенович див. Кошка Юхно Семенович
Кошчич Юхно Семенович див. Кошка Юхно Семенович
Кощина *Семенова* *Анна* (Кощина *Семенова* *Ганна*, Кошчина *Семенова*, Кошчина *Семенова* *Ганна*, Кошчина *Семенова* *Ангъна*) 388–390, 396, 397
Кощина *Семенова* *Ганна* див. Кощина Семенова *Анна*
Кошчина *Семенова* *Ангъна* див. Кощина Семенова *Анна*
Кошчич Юхно Семенович див. Кошка Юхно Семенович
Кравец *Пашина* 393
Кравец *Савостян* (Кравец *Савостян*) 846, 901
Кравец *Савостян* див. Кравец *Савостян*
Кравченко *В. М.* див. Кравченко *Володимир*
Кравченко *Володимир* (Кравченко *В. М.*) 9, 130
Красенский *Иван* див. Борзобогатий Красенський *Иван*
Красносельський (Красноселский, Красносельский, Красносельский,

- Красноселскии, Красносѣлскии,
Красносѣлскии, Красносѣльскии,
Красносилскии, Красносильскій,
Krasnsilski, Krasnosielski, Krosnoselski)
78, 129, 194, 481, 489, 492, 498, 510, 582,
612, 674, 713
- Красносельскій Григорій
див. Красносельскій Григорій
Юхнович
- Красносельскій Григорій Юхнович
(Красносельскій Григорій,
Красноселскии Григор Юхнович,
Красносельскии Григор Юхнович) 121,
750, 751
- Красносельскій Данило
див. Красносельскій Данило Юхнович
- Красносельскій Данило Юхнович
(Красносельскій Данило,
Красноселскии Данило Юхнович,
Красносельскии Данило Юхнович) 121,
750
- Красносельскій Дмитро (Красноселскии
Дмитръ, Красноселскии Дмитръ) 104,
114, 737, 738, 995
- Красносельскій Иван
див. Красносельскій Иван Романович
- Красносельскій Иван Романович
(Красносельскій Иван, Красноселскии
Иван, Красноселскии Иван,
Красноселскии Иванъ, Красносельскии
Иван, Красносельскии Иванъ,
Красносельскии Иванъ, Красноселскии
Иван, Красноилскии Иван,
Красноселскии Иван Романович,
Красноселскии Иванъ Романовичъ,
Красносельскии Иванъ Романовичъ,
Красносельскии Иван Романович,
Красносельскій Ивашко,
Красносѣльскии Ивашко, Krasnosielsky
Iwan) 23, 65, 105, 243, 269, 270, 280,
281, 304, 305, 388, 394, 638, 653, 655,
665, 666, 718, 720, 775–779, 903, 983
- Красносельскій Ивашко
див. Красносельскій Иван Романович
- Красносельскій Роман (Красноселскии
Роман, Красносельскии Романъ,
Krasnosyelski Roman) 24, 157, 234, 269,
270, 280
- Красносельская Иванова Мария Юрьевна
Черленковская див. Черленковська
Марія Юріївна
- Красноселскии див. Красносельскій
Красноселскии див. Красносельскій
Красноселскии Григор Юхнович
див. Красносельскій Григорій
Юхнович
- Красноселскии Данило Юхнович
див. Красносельскій Данило Юхнович
- Красноселскии Иван див. Красносельскій
Иван Романович
- Красноселскии Иван див. Красносельскій
Иван Романович
- Красноселскии Иван Романович
див. Красносельскій Иван Романович
- Красноселскии Иванъ
див. Красносельскій Иван Романович
- Красноселскии Иванъ Романовичъ
див. Красносельскій Иван Романович
- Красноселскии Роман
див. Красносельскій Роман
- Красноселскии Юхно (Красноселскии Юхно,
Красносѣльскии Юхно, Krasnosielsky
Ivchno) 158, 250, 386, 570
- Красноселскии Юхно див. Красноселскии
Юхно
- Красносельскии Григор Юхнович
див. Красносельскій Григорій
Юхнович
- Красносельская Иванова Мария Юрьевна
Черленковская див. Черленковська
Марія Юріївна
- Красносельская Мария Юрьевна
Черленковская див. Черленковська
Марія Юріївна
- Красносельскии див. Красносельскій
Красносельскии Иван
див. Красносельскій Иван Романович
- Красносельскии Иванъ
див. Красносельскій Иван Романович
- Красносельскии Иванъ
див. Красносельскій Иван Романович
- Красносельскии Иванъ Романовичъ
див. Красносельскій Иван Романович
- Красносельскии Романъ
див. Красносельскій Роман
- Красноселскии див. Красносельскій
Красноселскии Дмитръ
див. Красносельскій Дмитро
- Красноселскии Дмитръ
див. Красносельскій Дмитро

Красноселскии Иван див. Красносельський
Иван Романович
Красноселскии Стефан (Красносельскии
Стефанъ, Красносилскии Стефан) 420,
460
Красносельскии Данило Юхнович
див. Красносельський Данило Юхнович
Красносельскии Иван Романович
див. Красносельський Иван Романович
Красносельскии Стефанъ
див. Красноселскии Стефан
Красносилскии див. Красносельський
Красносилскии Иван див. Красносельський
Иван Романович
Красносилскии Стефан див. Красноселскии
Стефан
Красносільський див. Красносельський
Красносільскии див. Красносельський
Красносільскии див. Красносельський
Красносільскии Юхно див. Красноселскии
Юхно
Красносільскии див. Красносельський
Красносільскии Ивашко
див. Красносельський Иван Романович
Кратович Мартин див. Кратович Мартин
Кречетовський Федір (Кречетовскии
Федор) 93, 406, 412
Крентевськіи Мартин (Крентевськіи
Мартинъ) 1027, 1029
Крентевськіи Мартинъ див. Крентевськіи
Мартин
Кречетовскии Федор див. Кречетовський
Федір
Крикун М. див. Крикун Микола
Крикун М. Г. див. Крикун Микола
Крикун Микола (Крикун М., Крикун М. Г.)
5, 8, 10–15, 17, 18, 20, 26, 27, 42, 43, 48–
51, 53, 55, 57, 79, 80, 93, 95, 111, 114,
115, 117, 132, 351, 598
Крикун Олена 132
Кронєць Прокол 764
Кропива Данило 328, 330, 345
Кропивницкии Александр
див. Кропивницький Олександр
Кропивницкии Александр
див. Кропивницький Олександр
Кропивницкии Александр
див. Кропивницький Олександр

Кропивницкии Иван див. Кропивницький
Иван
Кропивницкии Михаило
див. Кропивницький Михайло
Кропивницкии Михаило
див. Кропивницький Михайло
Кропивницкии Северин
див. Кропивницький Северин
Кропивницкии Северин
див. Кропивницький Северин
Кропивницкии Северинъ
див. Кропивницький Северин
Кропивницкии Северин
див. Кропивницький Северин
Кропивницкии Северин
див. Кропивницький Северин
Кропивницкии Северин
див. Кропивницький Северин
Кропивницкии Иванъ див. Кропивницький
Иван
Кропивницкии Северинъ
див. Кропивницький Северин
Кропивницький Иван (Кропивницкии Иван,
Кропивницкии Иванъ) 948, 949, 1031
Кропивницький Михайло (Кропивницкии
Михаило, Кропивницкии Михаило,
Kropiwnicky Michał) 72, 1030–1032
Кропивницький Олександр (Кропивницкии
Александр, Кропивницкии
Александр, Кропивницкии Александр,
Kropiwnicki Alexander) 110, 924, 948,
949, 1031
Кропивницький Северин (Кропивницкии
Северин, Кропивницкии Северин,
Кропивницкии Северин, Кропивницкии
Северин, Кропивницкии Северин,
Кропивницкии Северинъ,
Кропивницкии Северинъ, Кадашъ
Северин, Кайдаш Кропивницький
Северин, Судимонтович Кропивницький
Северин, Судимонтович Кропивницкии
Северин, Судимонтовичъ Кропивницкии
Северин, Судимонтовичъ Кропивницкии
Северин, Kropiwnicki Sewerun,
Kropiwnicki) 22, 23, 39, 53, 64–67, 123–
126, 243, 249, 274, 275, 299, 300, 302–
304, 309, 321–323, 331, 351, 361, 362,
368, 374, 416–418, 436, 453
Кратович Мартин (Кратович Мартин) 658,
787

- Крушельницька Лариса Іванівна* 15
Кублицький Артимъ див. Кублицький Артим
- Кублицький Юзил див. Кублицький Юсип
Кублицький Артем див. Кублицький Артим
- Кублицький Артим (Кублицький Артем, Кублицький Артем, Кублицький Артимъ, Кублицький Артем, Кублицький Артимъ, Kublicki) 121, 484, 485, 609–611, 614, 747, 746
- Кублицький Себастьян (Кублицький Себастьян, Колбицький Себастьян, Колбицький Себастьян, Кублицький Себастьян, Kolbicky Sebestian, Kublyczky Sebestian) 25, 72, 89, 325, 326, 357, 358, 460, 571, 572
- Кублицький Юсип (Кублицький Юсип, Кублицький Юсип) 121, 750, 751
Кублицький Артем див. Кублицький Артим
Кублицький Артимъ див. Кублицький Артим
- Кублицький Юсип див. Кублицький Юсип
Кудла Микита 670
- Куземко (Куземка, Куземка) 106, 920, 1002
Куземенко Гаврило див. Куземко Гаврило
Куземенко Педор див. Куземко Педор
Куземка Іско 882
- Кузма Антонович (Кузьма Антонович) 391, 393
- Кузма, сын Корнилов див. Кузма, сын Корнилов
- Кузма, сын Корнилов (Кузма, сын Корнилов) 866, 1033
- Куземко Гаврило (Куземко Гаврило) 855, 856
- Кузьма Антонович див. Кузма Антонович
Кулаковський П. див. Кулаковський Петр
Кулаковський Петр (Кулаковський П.) 43, 48–51, 129, 132
- Куличъ Лаврин (Куличъ Лавринъ) 654, 666
- Кумановски Юреї 537
- Куницки Богдан див. Куницький Богдан
Куницький Богдан (Куницки Богдан, Куницький Богдан, Куницький Богдан) 121, 746, 747
- Куницькі 107
- Купчинський О.* див. *Купчинський Олег*
Купчинський Олег (Купчинський О.) 36, 47, 132
- Куранський пан див. Висоцький Ян
Курило 309
- Курило зят Івашка див. Курило зят Івашка
- Курило зят Івашка (Курило зят Івашка, Курило зят Івашка) 793, 807, 832
- Курило, сын Наѳмов див. Курило, сын Наѳмов
- Курневски Станислав 638
- Курцевич Булига Дмитро (Курцович Булига Дмитро, Курцевич Бульга Дмитр, Курцевич Бульга Дмитр, Курцович Бульга Дмитр) 61, 264, 265
- Курцевичі 108
- Курцевич Александер (Курцевич Александер) 255, 257
- Курцевич Александер див. Курцевич Александер
- Курцевичъ Федоръ (Курцевичъ Федоръ, Куръчевич Федор) 255, 257, 311
- Курцевичъ Федоръ див. Курцевичъ Федоръ
Курцевич Бульга Дмитр див. Курцевич Булига Дмитро
- Курцович Булига Дмитро див. Курцевич Булига Дмитро
- Курцович Бульга Дмитр див. Курцевич Булига Дмитро
- Куръчевич Федор див. Курцевичъ Федоръ
- Кустицька див. Кустицька Михайлова
Федора Андріївна Янчинська
- Кустицька Катарина див. Кустицька Катерина
- Кустицька Марѳша див. Кустицька Маруша
- Кустицька Михаїлова Федора Андреевна
Інчинська див. Кустицька Михайлова
Федора Андріївна Янчинська
- Кустицька Настасья див. Кустицька Настасія
- Кустицьки Александер див. Кустицький Олександр
- Кустицьки Григор див. Кустицький Григорій
- Кустицьки Роман див. Кустицький Роман
Кустицька Катерина (Кустицька Катарина) 969

Кустицька Маруша (Кустицька Маруша) 969
Кустицька Михайлова Федора Андріївна Янчинська (Янчинська Федора Андріяівна, Кустицька Михайлова Федора Андреевна Глчинська, Кустіцька Михайлова Федора Андриасовна Глчинська, Кустіцька Михайлова Федора Андриасовна Глчинська, Кустіцька Михайлова Федора Андриасовна Глчинська, Кустицька) 721–723, 969, 970
Кустицька Настасія (Кустицька Настасья) 969
Кустицький Григорій (Кустицький Григор) 969
Кустицький Михайло (Кустіцький Михаило) 721, 723
Кустицький Олександр (Кустицький Олександр, Кустіцький Олександр) 969, 722
Кустицький Роман (Кустицький Роман) 969
Кутиски Андреи див. Кутиський Андрій
Кутиський Андрій (Кутиски Андреи, Кутиски Андреи) 103, 976, 977
Куцич Иван (Күцич Иван) 971, 997
Кушнер Иван 920
Кубаковски Глн 640
Кублицки Артем див. Кублицький Артим
Кублицки Себастиан див. Кублицький Себастиан
Күземка див. Куземко
Күземка див. Куземко
Күзма Харитоннович 738
Күзменко Педор (Куземенко Педор) 855, 856
Күза (Kuzia) 865, 889
Күлик 882
Күлчикъ Лавринъ див. Кулчикъ Лаврин
Күминковски Юреи 712
Күнашь Ивановичъ 765
Күницьки Богдан див. Куницький Богдан
Күницьки Богдан див. Куницький Богдан
Күрилецъ 935
Күрило (Курило), сын Наѳмов 933, 937, 951
Күрило 920
Күрило зятъ Ивашка див. Курило зятъ Ивана
Күрцевич Булыга Дмитр див. Курцевич Булига Дмитро

Күрцевич Костентин (Күрцович Костеньтин) 266, 267
Күрцович Костеньтин див. Күрцевич Костентин
Күстицька Михайлова Федора Андриасовна Глчинська див. Кустицька Михайлова Федора Андріївна Янчинська
Күстицька Михайлова Федора Андриасовна Глчинська див. Кустицька Михайлова Федора Андріївна Янчинська
Күстицька Михайлова Федора Андриасовна Глчинська див. Кустицька Михайлова Федора Андріївна Янчинська
Күстицька Михайлова Федора Андриасовна Глчинська див. Кустицька Михайлова Федора Андріївна Янчинська
Күстицький Олександр див. Кустицький Олександр
Күстицьки Михаило див. Кустицький Михайло
Күстыцькиє 970
Күтиски Андреи див. Кутиський Андрій
Күцич Иван див. Куцич Иван
Күшнер Миць 889
Кшижановський Ш. див. Кшижановський Шимон
Кшижановський Шимон (Кшижановський Ш.) 41, 42
Лабенковський Ян 41
Лабента Вінцентій (Labentha Wincenty, Labeta Vincenti, Labeta Wincenty, Labeta Winceti, Lab'ta Wincenty, Labetha Wincenty, Wiencenti, Wincenti, Wincenty) 604–607
Лаврентій святий див. Вавринецъ святий
Лавриш 941
Лаврѣн 622
Ладыжински (Лүдажински) 268
Лазар [?] 1028, 1029
Лаппо И. И. 28, 142
Лапчински Собестьян 531
Ласко див. Ласко Михайло
Ласко Вороновицький Михайло див. Ласко Михайло
Ласко Михаило див. Ласко Михайло
Ласко Михаило див. Ласко Михайло
Ласко Михайло (Ласко Вороновицький Михайло, Ласко Михаило, Ласко

- Михаило, Ласко Михал, Ласко, Lasko, Aasko Michaiło, Lasko Michał, Łasko Wronowiczky Michaiło) 22–26, 30, 53, 65, 92, 98, 123, 124, 159, 196, 197, 234, 251, 252, 304, 305, 337, 365, 369, 374, 406, 410–412, 436, 437, 470, 473, 481, 528, 531, 627, 628, 641, 642, 658, 661, 663, 692, 710, 720, 722, 724, 726, 736, 741, 742, 749, 754, 757, 759, 769, 775, 777, 779, 780, 790, 791, 795, 797, 804, 844, 845, 851, 854, 861, 867–869, 871–873, 880, 882–884, 889, 891, 910, 913, 917, 925, 927, 929, 930, 935, 937, 938, 940, 944, 945, 954–956, 965, 967, 969, 971, 973, 974, 978, 979, 981, 997, 999, 1010, 1011, 1013, 1014, 1018, 1020
- Ласко Михал див. Ласко Михайло
Ласко Федор 794
[Ласковаа] Ганьна [Михаловна] 437
Ласковаа Михаиловаа Олена див. Ласковаа Михаиловаа Олена Ивановна Вороновицкаа
Ласковаа Михаиловаа Олена Ивановна Вороновицкаа (Ласковаа Михаиловаа Олена) 196
Лашко 935
Лаш з Стремилча Петро (Лаш Петр, Лаш Петро, Лашъ Петръ, Лашъ Пётр, Лашъ Пётр, Лашъ Пётр, Лашъ Пётр, Лашъ Петръ, Лашъ з Стремилча Петръ, Лашъ з Стремилча Петръ, Лашъ з Стрымилча Пётр, Лашъ з Стрымилча Петръ, Aaszcz, Laszcz, Łaszcz, Laszcz P., Łaszcz Piotr, Łaszcz Piotr, Laszcz s Trzimirza Piotr, Łaszcz z Trimirza Petr, Laszcz s Trzimirza Piotr, Łaszcz z Strymilcza Piotr) 34, 648–650, 652, 653, 655, 664–666, 668–671, 673, 676, 677, 680, 682–684, 686, 771, 786, 904
Лаш з Стремилча Станіслав див. Лаш Станіслав
Лаш Матей див. Лаш Матій
Лаш Матій (Лаш Матей, Лашъ Матѣи) 65, 304, 305
Лаш Петр див. Лаш з Стремилча Петро
Лаш Петро див. Лаш з Стремилча Петро
Лаш Станіслав (Лашъ Станиславъ, Лаш з Стремилча Станіслав, Laszcz Stanislaw, Laszcz z Strzemiłcza Stanislaw, Laszcz de Strzemilecz Stanislaus, Łaszcz Strzemiesiecki Stanislaw) 58, 111, 198, 199, 219, 235
Лашъ з Стремилча Петръ див. Лаш з Стремилча Петро
Лашъ з Стремилча Петръ див. Лаш з Стремилча Петро
Лашъ з Стрымилча Пётр див. Лаш з Стремилча Петро
Лашъ з Стрымилча Петръ див. Лаш з Стремилча Петро
Лашъ Матѣи див. Лаш Матій
Лашъ Пётр див. Лаш з Стремилча Петро
Лашъ Петръ див. Лаш з Стремилча Петро
Лашъ Пётр див. Лаш з Стремилча Петро
Лашъ Петр див. Лаш з Стремилча Петро
Лашъ Пётр див. Лаш з Стремилча Петро
Лашъ Станиславъ див. Лаш Станіслав
Левицький О. И. див. Левицький Орест
Левицький Орест (Левицький О. И.) 15, 36, 40
Лецкович Яцько (Лецъкович Ёцко) 282
Лєбко жид 919
Лєвко див. Левко
Левониха (Левониха) 802, 810, 834
Лєгкы Иван 920
Лєдоховскии Макарь див. Лєдоховскии Мар.
Лєдоховскии Самоель 360
Лєдоховскии Мар. (Лєдоховскии Мар., Лєдоховскии Макарь, Liedochowski Marcin, Liedochowski Makar, Liedochowski Marek) 587, 590, 591, 772, 813, 814, 1026, 1028, 1029, 1032
Лєдоховскии Мар. див. Лєдоховскии Мар.
Лєнскии Ёан див. Лєнський Ян
Лєньскии Иван див. Лєнський Ян
Лєскии Петръ (Лєскии Пётр, Лєскии Пётр) 457, 464, 467
Лєскии Пётр див. Лєскии Пётр
Лєскии Пётр див. Лєскии Пётр
Лєцъкович Ёцко див. Лєцкович Яцько
Лєщинскии Станислав 619
Лєвко (Лєвко, Levko, Lewko) 235, 261, 358, 678
Лєвониха див. Левониха
Лєдинскии Трохим (Łedenski Trohim, Łedewski Trohim) 637, 865, 889, 984

- Лезьницьки Адам 738
 Ленский Ёан див. Ленський Ян
 Ленский Ёанъ див. Ленський Ян
 Ленський Ян (Ленский Ёан, Ленский Ёан,
 Ленский Ёанъ, Леньский Иван) 101, 734,
 782, 813–815, 829, 873, 935, 944, 946, 951
 Лесенко Роман 208
 Лимонтович Счасныи (Лимонтовичъ
 Счасныи, Limont Szczęsny) 338, 342, 688,
 692
 Лимонтовичъ Счасныи див. Лимонтович
 Счасныи
 Линеvский Воина див. Ліневський Война
 Линеvский Воина див. Ліневський Война
 Линеvский Михаило 531
 Линеvський Воина див. Ліневський Война
 Липовик Михаило 196
 Липский Станислав 415
 Лисиченко Карп 626
 Лисиченко Федор 758
 Лисович Станислав див. Лісович Станіслав
 Листовский Бартош див. Лістовський
 Бартош
 Листовський Бартош див. Лістовський
 Бартош
 Литвин Клишко (Литвин Клишко, Литвин
 Клишко) 846, 868, 869, 900
 Литвин Клишко див. Литвин Клишко
 Литвин Клишко див. Литвин Клишко
 Ліневський Война (Линеvский Воина,
 Линеvский Воина, Линеvський Воина)
 328, 330, 331, 337–339, 341, 343–346,
 366, 371–373, 441
 Лїпський Войцех 24, 108
 Лісенко Роман 83
 Лісович Станіслав (Лисович Станислав)
 679, 680
 Лістовський Бартош (Листовский Бартош,
 Листовський Бартош) 121, 750, 751
 Літвін Г. див. Літвін Генрик
 Літвін Генрик (Літвін Г., Litwin H.) 7, 18,
 20–22, 24, 55
 Лобода Григорей див. Лобода Григорій
 Лобода Григорій (Лобода Григорей,
 Łoboda) 46, 58, 122, 603, 604
 Лоджінський Роман (Лодзьжинский Роман,
 Лодзьжинський Роман, Ложьжинский
 Роман) 388, 389, 393, 394, 397, 616, 617
 Лодзьжинский Роман див. Лоджінський
 Роман
 Лодзьжинский Роман див. Лоджінський
 Роман
 Ложьжинский Роман див. Лоджінський
 Роман
 Лозка Иван див. Лозка Иванъ
 Лозка Иванъ (Лозка Иван) 770, 774, 906, 910
 Лозка Стефан 774
 Ломоносов М. В. 131
 Лонцкий Филипъ 653
 Лосовский Ёанъ (Aosowsky Jan) 619, 620
 Лосатинский Василей 422, 423
 Лукьян (Лукьянъ, Лўкьян, Lukian) 623,
 633, 646, 658, 704, 792
 Лукьянъ див. Лукьян
 Луцик 999
 Лўдажинский див. Ладзьжинский
 Лўкьян див. Лукьян
 Лўкьян, сын Корнилов див. Лўкьянъ, сын
 Корьнилов
 Лўкьянъ, сын Корьнилов (Лўкьян, сын
 Корнилов) 866, 1033
 Лўцко 801
 Лысановский Ёакубъ 747
 Лысы Иван 585
 Люба Катарина (Люба Катерина, Люба
 Катерина) 268, 269, 278, 279
 Люба Катерина див. Люба Катарина
 Люба Катерина див. Люба Катарина
 Любавский М. див. Любавський Матвій
 Любавський Матвій (Любавский М.) 6, 9,
 11, 19, 28, 29
 Любенецький Андрій (Любенецкии
 Аньдреи) 68, 203
 Любенецкии Аньдреи див. Любенецький
 Андрій
 Лянскоронський з Брезя Станіслав
 див. Лянцкоронський з Бжезя Станіслав
 Лянцкоронський з Бжезя Станіслав
 (Лянскоронський з Брезя Станіслав,
 Лянскоруньский з Брезя Станислав,
 Лянскоруньский з Брезя Станислав,
 Лянскоруньский з Брезя Станислав) 12,
 478–480
 Лясота Лев (Лясота Лев) 24, 76, 108, 709
 Лянскоруньский з Брезя Станислав
 див. Лянцкоронський з Бжезя Станіслав

- Лянскоруньскі з Брезя Станіслав
дів. Лянцкоронський з Бжезя Станіслав
- Лянскоруньскі з Брезя Станіслав
дів. Лянцкоронський з Бжезя Станіслав
- Ласота Лев дів. Лясота Лев
- Лях 875, 891
- Лях Вавринец 935
- Лячкович Івашко 391
- Мазур Мацко 920
- Макар 309
- Магдалена дів. Пісочинська Магдалена
- Максим 714
- Максимейко Н. А. 5, 6, 28, 29, 122, 136, 137
- Максименко Ф. П. 44, 170, 264, 298, 814,
872, 921, 940
- Максименко Лаврин (Maximenko Lawrzin)
585, 688
- Малиновский И. 6, 136, 137, 141, 142, 168
- Малко (Малко Занков сын) 714, 857, 863
- Малко Занков сын дів. Малко
- Маньковскі Каспер (Mankowsky Casper)
653, 654
- Мари Зверовна дів. Дубицька Марина
Звірівна
- Марина Петрова вдова 585
- Марія Звірівна дів. Дубицька Марина
Звірівна
- Марк 309, 846, 868, 900
- Марковскі Михаїло 452
- Мартин светий дів. Мартин святой
- Мартин святой (Мартин светый, Мартин
святый, Мартин святый) 61, 164, 230,
361, 366, 372, 374, 441
- Мартин святый дів. Мартин святой
- Мартин святый дів. Мартин святой
- Масальський (Masalski) 108, 159
- Маско дів. Масько козак
- Маско дів. Масько козак
- Масько козак (Маско, Маско) 122, 603, 604
- Матвієнко А. М. 130
- Матвій апостол-євангеліст святой (Матеџи
Апостол и Еванелиста святый, Матеџи
святый) 99, 914, 915
- Матєевич Миколаи 415
- Матеџи 801
- Матеџи Апостол и Еванелиста святый
дів. Матвій апостол-євангеліст святой
- Матеџи святый дів. Матвій апостол-
євангеліст святой
- Матфийць 249
- Матфџи 999
- Маташ 309
- Махалко Васил 863
- Махия Мариуш (Machynia M.) 5, 6, 50
- Махџи дів. Дашьковичь Мацџи
Корнилович
- Мацей (Мацџи) 194, 196
- Мацейовський Вацлав Александр 202
- Мацкевич Василь (Мацкевич Василь) 57,
138
- Мацкевич Василь дів. Мацкевич Василь
- Мацкович Хрищон 462
- Мацџи дів. Мацей
- Машко Кондрат (Машко Кондрат) 857,
863
- Машко Кондрат дів. Машко Кондрат
- Мелешко Ермола дів. Мелешко Ярмола
- Мелешко Іван (Мелешко Іван, Мелешко
Івань, Мелешко Іван, Мелешко
Івань, Мелешко Іван, Мелешко Івань,
Meleszko Iwan, Mielieszko Iwan,
Mielieszko Iwan) 34, 39, 67, 355–357,
527, 535, 541, 621, 629–632, 661, 663,
664, 742, 743, 745, 749, 1010, 1011, 1017,
1019, 1020, 1029, 1032
- Мелешко Ярмола (Мелешко Ермола,
Мелешко Ермола, Мелешко Ермола,
Мелешко Ермола, Залеський Мелешко,
Залеский Мелешко, Mielieszko Jarmola,
Myeleszkowicz Zalyessky Iermoła) 24,
60, 64, 67, 68, 159, 176, 177, 203, 217,
287, 297, 355, 356
- Мелешкова дів. Мелешкова Ярмолина
Зофія Микулинська
- Мелешкова Ермолина дів. Мелешкова
Ярмолина Зофія Микулинська
- Мелешкова Ермолина Зофія Микулинська
дів. Мелешкова Ярмолина Зофія
Микулинська
- Мелешкова Зофія дів. Мелешкова
Ярмолина Зофія Микулинська
- Мелешкова Ярмолина Зофія Микулинська
(Мелешкова, Мелешкова,
Мелешкова, Мелешкова Зофія,
Мелешкова Ермолина, Мелешкова
Залеска, Зофія, Мелешкова Залеска)

Зоф'я Микулинська, Мелешкова
Ермолина Зоф'я Мик'улинська,
Мелешолва Ермолина Зоф'я
Мик'улинська, Мелешкова Ермолина
Зоф'я Микулинська, Мелешкова
Ермолина Зоф'я Микулинська,
Микулинська Зоф'я, Mikulinska
Zophia) 64, 67, 68, 203, 216, 217, 284,
285, 287, 288, 297, 355–357

Мелетицки Григорей 1031

Мелешко Ермола див. Мелешко Ярмола

Мелешко Ермола див. Мелешко Ярмола

Мелешко Иван див. Мелешко Иван

Мелешко Иванъ див. Мелешко Иван

Мелешкова див. Мелешкова Ярмолина
Зоф'я Микулинська

Мелешкова Ермолина Зоф'я
Мик'улинська див. Мелешкова
Ярмолина Зоф'я Микулинська

Мелешкова Залеска Зоф'я
див. Мелешкова Ярмолина Зоф'я
Микулинська

Мелешкова Залеска Зоф'я
Микулинська див. Мелешкова
Ярмолина Зоф'я Микулинська

Мелешолва Ермолина Зоф'я
Мик'улинська див. Мелешкова
Ярмолина Зоф'я Микулинська

Мелешко Иван див. Мелешко Иван

Мелешко Иванъ див. Мелешко Иван

Мелешкова див. Мелешкова Ярмолина
Зоф'я Микулинська

Мелник Демко 920

Мелник Корило 309

Меньковски Василей Бог'ушевич 509

Меншило Клико 920

Мед'ски 928

Мелешко Ермола див. Мелешко Ярмола

Мелешко Иван див. Мелешко Иван

Мелешко Иванъ див. Мелешко Иван

Мелешкова Ермолина Зоф'я
Микулинська див. Мелешкова
Ярмолина Зоф'я Микулинська

Мешко 863

Мигорски Іан 656

Мик[...]ико Лаврюта 853

Микита 792

Микитенко Иван (Микитенко Иван) 83, 208

Микитенко Иван див. Микитенко Иван

Миколаи 882

Миколаи Бискуп святии (Mikolai Biskup
swięty, Mikolai Byskup swięty) 521,
522, 524, 545, 588

Микулинська Иванова
див. Микулинська Иванова

Микулински 406

Микулински Иван див. Микулинський
Иван Петрович

Микулински Иван див. Микулинський
Иван Петрович

Микулински Иван Гордаевич
див. Микулинський Иван Гордійович

Микулински Иван Гордеевич
див. Микулинський Иван Гордійович

Микулински Иван Гордиевич
див. Микулинський Иван Гордійович

Микулински Иван Петрович
див. Микулинський Иван Петрович

Микулински Иванъ див. Микулинський
Иван Петрович

Микулински Иванъ див. Микулинський
Иван Петрович

Микулински Петър див. Микулинський
Петро

Микулинська Зоф'я див. Мелешкова
Ярмолина Зоф'я Микулинська

Микулинська Иванова (Микулинская
Иванова) 284, 285

Микулинський І. див. Микулинський Иван
Петрович

Микулинський Иван 287

Микулинський Иван див. Микулинський
Иван Гордійович

[Микулинський] Иван Богданович 284, 285

Микулинський Иван Гордійович
(Микулинський Иван, Микулински Иван
Гордаевич, Микулински Иван
Гордеевич, Микулински Иван
Гордиевич, Мик'улински Иванъ
Гордеевич) 74, 119, 196, 197, 284, 285,
600

Микулинський Иван Петрович
(Микулински Иван Петрович,
Мик'улински Иван Петрович,
Микулински Иван, Микулински Иван,
Микулински Иванъ, Микулински
Иванъ, Мик'улински Иван,
Мик'улински Иван, Мик'улински
Иванъ, Мик'улинський Иванъ,

- Микулинський Іванъ, Микулинський І., Mikulinski, Mikulinski Iwan, Mikulinsky Iwan, Mikulinsky Jwan, Mikulski) 22, 26, 30, 32, 34, 39, 119, 124, 284, 285, 453, 506, 511, 531, 545, 546, 553, 557, 621, 626–628, 634–639, 641, 642, 644, 663, 676, 710, 711, 719, 722–727, 737, 743, 745, 749, 757, 760, 767, 775, 779, 820, 824, 840, 860, 861, 869, 872, 901–903, 906, 930, 931, 945, 948, 959, 960, 962, 979, 980, 982, 993, 994, 996, 1021, 1025
- Микулинський Михайло Петрович (Микѳлинскии Михаило, Микѳлинскии Михаило Петровичъ) 83, 208, 284, 285
- Микулинський Петро (Микулинскии Петър, Микулинський Петръ, Микѳлинскии Петръ, Mукѳлинскии Piotr) 19, 124, 157, 158, 175, 194, 284, 285
- Микулинський Супрун Іванович (Микѳлинскии Сѳпрун Іванович) 284, 285
- Микулинський Іванъ див. Микулинський Іван Петрович
- Микулинський Петръ див. Микулинський Петро
- Микѳлинскии Іван див. Микулинський Іван Петрович
- Микѳлинскии Іван див. Микулинський Іван Петрович
- Микѳлинскии Іван Петровичъ див. Микулинський Іван Петрович
- Микѳлинскии Іванъ 420
- Микѳлинскии Іванъ див. Микулинський Іван Петрович
- Микѳлинскии Іванъ Гордеевич див. Микулинський Іван Гордійович
- Микѳлинскии Михаило див. Микулинський Михайло Петрович
- Микѳлинскии Михаило Петровичъ див. Микулинський Михайло Петрович
- Микѳлинскии Петръ див. Микулинський Петро
- Микѳлинскии Сѳпрун Іванович див. Микулинський Супрун Іванович
- Микѳлинський Іванъ див. Микулинський Іван Петрович
- Микѳлинський Петръ див. Микулинський Петро
- Мисенько Сикил 765
- Миско (Миско) 920, 971, 972
- Миско див. Миско
- Миско Воитишин брат 622
- Мисковскии Стефан див. Мисковський Стефан
- Мисченько Савка 765
- Мисчичъ Селивон 764
- Михаило див. Дубліцький Михайло
- Михаило светыи див. Міхал святий
- Михаило святыи див. Міхал святий
- Михаило [?] 1028, 1029
- Михаило, писар 400
- Михаилович Федор 348
- Михайло Хоробрий (Мігай Хоробрий, Михал) 58, 923
- Михал див. Михайло Хоробрий
- Михал светыи див. Міхал святий
- Михал светыи див. Міхал святий
- Михал святыи див. Міхал святий
- Михал святыи див. Міхал святий
- Михал сватыи див. Міхал святий
- Михаловскии Ідн 964
- Михил 665
- Миховскии Семен 393
- Мишка (Мишка) 126, 308
- Мишка див. Мишка
- Мишка Михайло (Мышка Михаило, Мышка Михал) 11, 478, 479
- Мишка Станіслав (Myszka Stanisław) 911
- Мігай Хоробрий див. Михайло Хоробрий
- Мисковський Стефан (Мисковскии Стефан) 72, 697
- Міхал святий (Михаило светыи, Михаило святыи, Михал светыи, Михал светыи, Михал святыи, Михал сватыи, Михал сватыи, Michał święty) 38, 201, 368, 383, 390, 401, 431, 439, 597, 608, 612, 644, 710, 820, 844, 899, 902, 958, 960, 961, 968, 978, 979, 981, 992, 994
- Молинскии Станіславъ 449
- Молчан Матыс 680
- Момонтович Счасныи див. Момонтович Щасний
- Момонтович Щасний (Момонтович Счасныи) 81, 205
- Мордасенко Стефан (Мордасенко Стефан) 121, 734, 735
- Мордасенко Стефан див. Мордасенко Стефан

- Мормоль Маташъ 694
Мормули 107
Музиченко П. 16, 130
Мышка Михаило див. Мишка Михайло
Мышка Михал див. Мишка Михайло
Мышки 407, 412
Мянжынскі Валеры 48
- Нагноины Левко 989
Надолскии Мацеи 422
Наливаико див. Наливайко Северин
Наливайко С. див. Наливайко Северин
Наливайко Северин (Наливайко С.,
Наливаико, Naliwaiko) 38, 40, 58, 118–
120, 596–600
- Наропинскии Матыс див. Наропінський
Матис
Наропінський Матис 123, 791
Нарушевич див. Нарушевич Миколай
Нарушевич Миколай (Нарушевич,
Нарушевич, Нарушевич Миколаи,
Нарушевич Миколаи) 8, 9, 155, 162,
284, 285
Нарушевич Миколаи див. Нарушевич
Миколай
Нарушевич див. Нарушевич Миколай
Нарушевич Миколаи див. Нарушевич
Миколай
Нарушевичъ Криштофъ (Naruszewicz
Krzysztoff) 563
- Настася див. Олешанка Настася
Настасья див. Олешанка Настася
Настаста див. Олешанка Настася
Науменкович Игнат 196
Наџм 309
Наџм Антоненков зят 646
- Непитуца Орловська Марина
див. Бережецька Павлова Марина
Григорівна Непитуца Орловська
Непитуций Андрій див. Непитуций
Орловський Андрій Григорович
Непитуций Василь див. Непитуций
Орловський Василь Григорович
Непитуций Орловський Андрій
див. Непитуций Орловський Андрій
Григорович
Непитуций Орловський Андрій
Григорович (Непитуций Андрій,
- Непитуцци Андреи, Непитуцци
Андреи, Непитѹсчии Андреи,
Непитѹсчии Андреи, Непитуций
Орловський Андрій, Непитуцци
Орловскии Андреи Григоревич) 78,
709, 877–879
- Непитуций Орловський Василь
див. Непитуций Орловський Василь
Григорович
Непитуций Орловський Василь Григорович
(Непитуций Василь, Непитуцци Васил,
Непитѹсчии Василеи, Непитуцци Васил,
Непитуций Орловський Василь,
Непитѹцци Орловскии Василеи
Григоревич) 78, 709, 877, 878
- Непитуций Орловський Роман
див. Непитуций Орловський Роман
Григорович
Непитуций Орловський Роман Григорович
(Непитѹсчии Роман, Непитѹсчии Роман,
Непитуцци Роман, Непитуций
Орловський Роман, Непитуцци
Орловскии Роман Григоревич) 78, 877–
879
- Нестор Летописец 33
- Нешовська Дорота (Нешовскаа Дорота)
66, 68, 321, 473, 474
- Неделка Павел 935
- Незабытовскии Ѓакѹбъ див. Незабітовський
Якуб
- Непитуцци Андреи див. Непитуций
Орловський Андрій Григорович
Непитуцци Васил див. Непитуций
Орловський Василь Григорович
Непитѹцци (Непитѹццие) 877, 879
- Нерадскии Александер 565
- Нестер (Нестер) 802, 810, 834
- Нестерената Матфѹи 941
- Нешовскаа Дорота див. Нешовська Дорота
Нешовська Дорота див. Вербицкаа
Дорота
- Незабітовський Якуб (Незабытовскии
Ѓакѹбъ) 47, 59, 315, 316
- Непитѹсчаа Марина див. Бережецька
Павлова Марина Григорівна Непитуца
Орловська
- Непитѹсчии Андреи див. Непитуций
Орловський Андрій Григорович
Непитѹсчии Андреи див. Непитуций
Орловський Андрій Григорович

- Непиту́счыи Васи́леи див. Непитуший
Орловський Василь Григорович
- Непиту́счыи Рома́н див. Непитуший
Орловський Роман Григорович
- Непиту́счыи Рома́н див. Непитуший
Орловський Роман Григорович
- Непиту́ща Марина див. Бережецька
Павлова Марина Григорівна Непитуща
Орловська
- Непиту́щые див. Непиту́щие
- Непиту́щыи Андре́и див. Непитуший
Орловський Андрій Григорович
- Непиту́щыи Васи́л див. Непитуший
Орловський Василь Григорович
- Непиту́щыи Орловски́и Андре́и Григоревич
див. Непитуший Орловський Андрій
Григорович
- Непиту́щыи Орловски́и Васи́леи
Григоревич див. Непитуший
Орловський Василь Григорович
- Непиту́щыи Орловски́и Рома́н Григоревич
див. Непитуший Орловський Роман
Григорович
- Непиту́щыи Рома́н див. Непитуший
Орловський Роман Григорович
- Нестер див. Нестер
- Нестеревич Ма́ртин (Нестерърович
Ма́ртин) 875, 891
- Нестеръровичъ Ма́ртин див. Нестеревич
Ма́ртин
- Нивицки́и 410
- Никель Беата 24
- Никифор 681
- Никола святы́и 112
- Нимцова́а Александрова́а Га́нна
Кусти́цкаа див. Німцова Олександрова
Га́нна Кусти́цька
- Німцова́а Александрова́а Га́нна Кусти́цька
(Нимцова́а Александрова́а Га́нна
Кусти́цкаа) 969
- Німчук В. В. 130
- Новицки́и Станисла́в 438
- Новицки́и Юзе́фъ 595
- Новоселецки́и Ива́н 425
- Носажевський Войце́х (Nosarzewski,
Nossarzewski Albertus) 59, 246, 247
- Ободенський Бо́гдан (Ободенски́и Бо́гдан,
Ободенски́и Бо́гдан, Ободенски́и Бо́гдан,
Ободенський Бо́гдан, Ободенски́и Бо́гдан,
Ободенски́и Бо́гдан, Ободенски́и Бо́гдан,
Ободенський Бо́гдан, Ободенски́и Бо́гдан,
Obodenski, Obodenski Bogdan,
Obodenski Bohdan, Obodensky Bogdan,
Obodynski, Obodynski Bohdan,
Obodzyensky Bogdan) 39, 114, 126, 158,
232, 266, 267, 270, 271, 277–279, 286,
410, 627, 628, 645, 656, 667, 704, 705,
715, 716, 744, 745, 752–754, 757–759,
766–769, 773, 775, 780, 823, 830–832,
853, 854, 870–872, 905, 921, 938, 940,
949, 950
- Ободенський Васи́л Рома́нович
(Ободенски́и Васи́леи Рома́нович,
Ободенски́и Васи́леи Рома́новичъ) 388,
389, 392, 399
- Ободенський Га́врило (Ободенски́и
Га́врило) 921
- Ободенський Се́мен (Ободенски́и Се́мен,
Ободенски́и Се́мен, Ободенски́и Се́мень,
Ободенски́и Се́мень, Ободенський Се́мен,
Ободенски́и Се́мень, Ободенски́и Се́мен,
Ободенски́и Се́мен, Ободенски́и Се́мен,
Ободенски́и Се́мен, Ободенски́и Се́мен,
Ободенски́и Се́мень, Ободенски́и Се́мен,
Ободенски́и Се́мен, Ободенски́и Се́мен,
Ободенски́и Се́мень, Ободенски́и Се́мен,
Ободенски́и Се́мен, Ободенски́и Се́мен,
Obodenski, Obodenski, Obodenski Semen,
Obodenski Semion, Obodenski Siemien,
Obodenski Simeon, Obodynski,
Obodzyensky Syemien) 19, 21, 22, 39,
50, 73, 78–80, 114, 124, 126, 158, 232,
234, 263, 264, 267, 270, 271, 276, 277,
281, 283, 297, 298, 312, 314, 410, 481,
487, 528, 595, 596, 621–623, 627–629,
632, 633, 644–647, 656–661, 663, 667,
678, 679, 703–705, 710, 713, 715, 716,
722, 724, 726, 736, 741, 742, 744, 749,
752–754, 757–759, 766–769, 773, 775,
780, 808, 809, 823, 830, 853, 854, 861,
868, 905, 944–946, 948–950, 978, 979,
981, 1027–1029
- Ободенський Фе́дір див. Ободенський
Фе́дір Григорович
- Ободенський Фе́дір Григорович
(Ободенський Фе́дір, Ободенски́и Фе́дор

- Григоревичъ, Ободенський Федор
Григоревичъ) 26, 458, 459, 460
- Ободенські (Ободенские, Ободенские,
Ободенские, Ободенские, Ободенские,
Obodensci, Obodenscy) 459, 625, 628,
667, 668, 706, 707, 716, 719, 745, 746,
753–755, 758, 760, 766, 767, 774–776,
781, 824, 832, 855, 905, 921
- Ободенские див. Ободенські
- Ободинський Богдан див. Ободенський
Богдан
- Овсяний Томаш 29
- Ожга Балтазар (Ожига Балтазаръ) 85, 221
- Оздовський Гаврило (Оздовский Гаврило)
1021
- Олександр Володимирович (Александр
Володимирович), великий князь
київський 272, 273
- Олеша Федір (Олеша Федор, Олеша Федоръ,
Олеша Федор, Олеша Федор, Олеша,
Olesza) 53, 79, 180, 181, 183, 328–331,
336, 338, 339, 341–352, 366, 367, 371–382,
386, 415, 436–440, 443–446, 490, 530
- Олешанка Настасія (Настасія, Настася,
Настасья, Олешанка Настася, Олешанка
Настася, Олешанка Настася, Олешанка
Настасья, Олешанка Настасия,
Олешанка Настасья Федоровна, Павша
Настасія, Польшина Ізкубова) 47, 52,
329–331, 337, 338, 340, 342, 349, 366,
372, 375, 415, 441, 709
- Олешина Опросимія див. Дубицька
Опросимія Іванівна
- Омелянович Хома (Омеланович Хома) 121,
734, 735
- Оноцкович Григорій 71
- Оноцкович Іван 71
- Оприсимія Іванівна див. Дубицька
Оприсимія Іванівна
- Опросимія див. Дубицька Опросимія
Іванівна
- Оратовський Андрій (Оратовский,
Оратовский, Оратовский Андреи,
Оратовский Андреи, Оратовский
Андреи, Oratowski) 910, 911, 919, 920
- Оратовський Сергій (Оратовский Сергеи,
Оратовский Сергии, Оратовский
Серъгеи, Аратовський Сергій,
Аратовский Сергеи, Аратовський
- Сергеи, Orathowsky Serhey) 18, 22, 24,
81, 157, 192, 197, 204, 205
- Оришовський Ян (Орешовский Ян,
Оришовский Ян, Оришовский Янъ,
Оришовский Анъ, Оришовский Ян,
Горышковский Ян, Oryszewski,
Oryszowski Joannes, Orzewski) 59, 64,
67, 68, 203, 217, 235, 297, 315, 316, 355–
357, 826
- Орловський Александр див. Орловський
Олександр
- Орловський Олександр (Орловський
Александр, Орловский Александр,
Орловский Александр) 69, 70, 859,
896
- Оссолінські (OssoliDscy) 42, 43, 49, 100,
481
- Острозский див. Острозький Януш
- Острозский Костентин див. Острозький
Костянтин Костянтинович
- Острозький Ілля Костянтинович
(Острозский Илья Костентинович,
Острозский Илья Костентинович)
126, 272–274
- Острозький К. див. Острозький Костянтин
Костянтинович
- Острозький Костянтин див. Острозький
Костянтин Іванович
- Острозький Костянтин див. Острозький
Костянтин Костянтинович
- Острозький Костянтин Іванович
(Острозький Костянтин, Острозский
Костеньгинъ, Острозский Костентин,
Острозский Костентин, Острозский
Костентин Іванович, Острозский
Костентин Івановичъ, Костентин князь)
8, 155, 272, 273, 348, 388, 392–394, 398
- Острозький Костянтин Костянтинович
(Острозький Костянтин, Острозький К.,
Острозский, Острозский Костентин,
Острозский Констентин, Острозский
Костентин, Острозский Костентин,
Острозский Костентин, Острозский
Костентин, Острозский Костентинъ,
Острозский Костентинъ, Острозский
Костентин Костентинович, Острозский
Костентин Костентинович, Острозский
Костеньгинъ Костеньгиновичъ,
Острозский на Острогъ Костентинъ
Костентиновичъ) 61, 71, 73–75, 106,
110, 125, 126, 152, 230, 231, 239–242,

264, 265, 378, 383, 384, 387, 390, 400,
401, 404, 405, 577–579, 718, 719

Острозький Януш (Острозки Гдануш,
Острозки Гдануш, Острозки Гдануш,
Острозки Гданушъ, Острозки Гданъш,
Острозки Гданъш, Острозки Гданъшъ,
Острозски на Острогу Гдануш,
Острозски на Острогъ Гданъш,
Острозски Гдануш, Острозски Гдануш,
Острозски Гдануш, Острозски Гданушъ,
Острозски Гданушъ, Острозски Гданъш,
Острозски Гданъш, Острозски Гданъшъ,
Острозски Гданъшъ, Острозски Гданушъ,
Острозски Гдануш на Острогу, Острозски,
Janusius dux in Ostrog, Ostrogski,
Ostrogski Janusz, Ostroski Janus, Ostroski
Janusz, Ostroszky Janusz, Ostrowski,
Ostrowski Ianus, Ostrowski Janusz,
Ostrozcki Janusz, Ostrozki Janus,
Ostrozki Janusz, Ostrozski) 54, 56, 57,
71, 74, 79, 94, 96–104, 106, 114, 187, 264,
265, 405, 577–579, 614, 737, 796, 797,
799, 836–839, 841, 845, 847–849, 856,
858–862, 864–866, 868, 875, 876, 883,
884, 889, 890, 898, 899, 907, 913, 918,
919, 927–929, 931, 934, 942–945, 949,
950, 954–956, 958, 959, 961, 962, 964,
965, 968, 973, 975, 976, 978–986, 988,
991–993, 995, 1002–1005, 1022–1024

Острозькі 107

Отамановський В. Д. 577

Ободенская див. Войцеховська Анна
Мартинівна

Ободенские див. Ободенські

Ободенские див. Ободенські

Ободенски 194, 307, 386

Ободенскии Богдан див. Ободенський
Богдан

Ободенскии Богдан див. Ободенський
Богдан

Ободенскии Богдан див. Ободенський
Богдан

Ободенскии Богдан див. Ободенський
Богдан

Ободенскии Богданъ див. Ободенський
Богдан

Ободенскии Богданъ див. Ободенський
Богдан

Ободенскии Василей Романович
див. Ободенський Василь Романович

Ободенскии Василей Романовичъ
див. Ободенський Василь Романович

Ободенскии Гаврило див. Ободенський
Гаврило

Ободенскии Семен див. Ободенський Семен

Ободенскии Семен див. Ободенський Семен

Ободенскии Семень див. Ободенський
Семен

Ободенскии Семень див. Ободенський
Семен

Ободенскии Федор Григоревичъ
див. Ободенський Федір Григорович

Ободеньские див. Ободенські

Ободеньскии Богдан див. Ободенський
Богдан

Ободеньскии Семен див. Ободенський
Семен

Ободеньскии Семень див. Ободенський
Семен

Ободенская див. Войцеховська Анна
Мартинівна

Ободенские див. Ободенські

Ободенские див. Ободенські

Ободенские див. Ободенські

Ободенскии див. Ободенський Семен

Ободенскии Богдан див. Ободенський
Богдан

Ободенскии Богдан див. Ободенський
Богдан

Ободенскии Богданъ див. Ободенський
Богдан

Ободенскии Богданъ див. Ободенський
Богдан

Ободенскии Семен див. Ободенський
Семен

Ободенскии Семен див. Ободенський Семен

Ободенскии Семен див. Ободенський
Семен

Ободенскии Семен див. Ободенський Семен

Ободенскии Семень див. Ободенський
Семен

Ободенскии Семень див. Ободенський
Семен

Ободенскии Семен див. Ободенський
Семен

Ободенскии Семен див. Ободенський Семен
 Ободенскии Семень див. Ободенський Семен
 Ободенскии Семень див. Ободенський Семен
 Ободенський Семен див. Ободенський Семен
 Ободенський Федор Григоревич
 див. Ободенський Федір Григорович
 Ободенський Богданъ див. Ободенський
 Богдан
 Ободенський Семен див. Ободенський
 Семен
 Овлучимський Юреи (Овлучимський
 Юри, Овлучинскии Юреи, Owłuczimski
 Jurg) 652, 685, 703, 705, 785, 788, 789
 Овлучимський Юри див. Овлучимський
 Юреи
 Овлучинскии Юреи див. Овлучимський
 Юреи
 Одрывольскии Петръ (Odrivolski Petr,
 Odrivolski Pietr, Odrivolski Piotr,
 Odrzywolski Piotr) 514, 534, 538, 552,
 555, 583, 588, 684
 Ожига Балтазаръ див. Ожга Балтазар
 Оздовскии Гаврило див. Оздовський
 Гаврило
 Оксаков 209
 Ольбрахт див. Ян Ольбрахт
 Олеша Иван 709
 Олеша Федор див. Олеша Федір
 Олеша Федоръ див. Олеша Федір
 Олешанка Настасья див. Олешанка
 Настасія
 Олешанка Настасья Федоровна
 див. Олешанка Настасія
 Олешанка Настася див. Олешанка Настасія
 Олешанка Настася див. Олешанка Настасія
 Олешанка Настася див. Олешанка Настасія
 Олешинаа див. Дубицька Опросимія
 Іванівна
 Олешинаа Просимья див. Дубицька
 Опросимія Іванівна
 Олешинаа Просимя див. Дубицька
 Опросимія Іванівна
 Олешинаа Просимя Дубицковна
 див. Дубицька Опросимія Іванівна
 Олешинаа Федороваа Просимья Ивановна
 Дубицька див. Дубицька Опросимія
 Іванівна
 Олешинаа Просимя Дубицькаа
 див. Дубицька Опросимія Іванівна

Олешинаа Федороваа Просимя Дубицькаа
 див. Дубицька Опросимія Іванівна
 Олешкии Григор 334
 Олекса, сын Корьнилов (Олекша, сын
 Корнилов) 866, 1033
 Олексин Тимко 863
 Олекша, сын Корнилов див. Олекса, сын
 Корнилов
 Олехно 863
 Олеша див. Олеша Федір
 Олеша Федор див. Олеша Федір
 Олеша Федор див. Олеша Федір
 Олешанка Настасия див. Олешанка
 Настасія
 Олизарена Тимко 863
 Олифер (Olipier) 865, 889
 Ольбрахт див. Ян Ольбрахт
 Олшовскии Николаи 1007
 Омелковичъ Гаврило 870
 Омелан, Ивана Лысого сын 585
 Омеланович Хома див. Омелянович Хома
 Онатченко Белаи 989
 Онацко 765
 Онацчєнько Семанъ 765
 Ониско 870
 Онисмы попь покровскии 392
 Опанасєнько Денис 765
 Оправко Бартош 782
 Оранскии Павелъ Григоревичъ 173
 Оратовскии 387
 Оратовскии див. Оратовський Андрій
 Оратовскии див. Оратовський Андрій
 Оратовскии Андреи див. Оратовський
 Андрій
 Оратовскии Андреи див. Оратовський
 Андрій
 Оратовскии Сергеи див. Оратовський
 Сергій
 Оратовскии Сергии див. Оратовський
 Сергій
 Оратовський Сергєи див. Оратовський
 Сергій
 Орешовскии Гдн див. Оришовський Ян
 Оришовскии Гдн див. Оришовський Ян
 Оришовскии Гднь див. Оришовський Ян
 Оришовскии Анъ див. Оришовський Ян
 Орлли Андреи (Орлѣи Андрѣи) 857, 863

Урлицкии ІѦн 506
Урлѣи Андрѣи див. Урлии Андреи
Уршевскии 202
Урѣловскии Александр див. Орловський
Олександр
Урѣловскии Александр див. Орловський
Олександр
Уси 829
Устапко Илкоє зят (Усталко Илкоє зят)
857, 863
Усталко Илкоє зят див. Устапко Илкоє
зят
Усталко Петрашув сын (Устапко
Петрашув сын) 857, 863
Устапъ, сын Наѣмов 933, 937, 951
Устапко Петрашув сын див. Усталко
Петрашув сын
Устафѣи див. Волович Остафій
Устикович Григорѣи Станиславович 398
Устрожски Костѣнтинъ див. Острозький
Костянтин Иванович
Устрозкии ІѦнуш див. Острозький Януш
Устрозкии ІѦнуш див. Острозький Януш
Устрозкии ІѦнуш див. Острозький Януш
Устрозкии ІѦнушь див. Острозький Януш
Устрозкии ІѦнѣш див. Острозький Януш
Устрозкии ІѦнѣш див. Острозький Януш
Устрозкии ІѦнѣшь див. Острозький Януш
Устрозскии див. Острозький Костянтин
Костянтинович
Устрозскии Илья Костентинович
див. Острозький Ілля Костянтинович
Устрозскии Константин див. Острозький
Костянтин Костянтинович
Устрозскии Костентин див. Острозький
Костянтин Иванович
Устрозскии Костентин див. Острозький
Костянтин Иванович
Устрозскии Костентин див. Острозький
Костянтин Костянтинович
Устрозскии Костентин див. Острозький
Костянтин Костянтинович
Устрозскии Костентин див. Острозький
Костянтин Костянтинович
Устрозскии Костентин див. Острозький
Костянтин Костянтинович
Устрозскии Костентин див. Острозький
Костянтин Костянтинович

Устрозскии Костентин Иванович
див. Острозький Костянтин Иванович
Устрозскии Костентин Иванович
див. Острозький Костянтин Иванович
Устрозскии Костентин Костентинович
див. Острозький Костянтин
Костянтинович
Устрозскии Костентин Костентинович
див. Острозький Костянтин
Костянтинович
Устрозскии Костентинъ див. Острозький
Костянтин Костянтинович
Устрозскии на Устрогу ІѦнуш
див. Острозький Януш
Устрозскии на Устрогѣ Костентинъ
Костентинович див. Острозький
Костянтин Костянтинович
Устрозскии на Устрогѣ ІѦнѣш
див. Острозький Януш
Устрозскии ІѦнуш див. Острозький Януш
Устрозскии ІѦнуш див. Острозький Януш
Устрозскии ІѦнуш див. Острозький Януш
Устрозскии ІѦнуш див. Острозький Януш
Устрозскии ІѦнушь див. Острозький
Януш
Устрозскии ІѦнушь див. Острозький Януш
Устрозскии ІѦнѣш див. Острозький Януш
Устрозскии ІѦнѣш див. Острозький Януш
Устрозскии ІѦнѣш див. Острозький Януш
Устрозскии ІѦнѣш див. Острозький Януш
Устрозскии ІѦнѣш див. Острозький Януш
Устрозскии ІѦнѣш Костентинович
див. Острозький Януш
Устрозскии ІѦнѣшь див. Острозький Януш
Устрозскии ІѦнѣшь див. Острозький Януш
Устрозскии Анушь див. Острозький Януш
Устрозьскии Илья Костентинович
див. Острозький Ілля Костянтинович
Устрозьскии Костѣнтинъ Костѣнтинович
див. Острозький Костянтин
Костянтинович
Устрозьскии ІѦнушь див. Острозький
Януш
Устрозькии ІѦнуш див. Острозький Януш
Устроѣховаа Михаиловаа Александра
Богдановѣна ІѦнчинскаа див. Плоська
Павлова Олександра Богданівна
Янчинська
Учкас Матеи 571

- Павел Иванович див. Павло Иванович
 Павел сын Ивашков (Павликъ Иванков сын,
 Павлик сын Ивашков) 793, 807, 832
 Павел, бискупъ 398
 Павелъ див. Павло
 Павлик сын Ивашков див. Павел сын
 Ивашков
 Павликовъ Теско 764
 Павликъ Иванков сын див. Павел сын
 Ивашков
 Павло 96, 792, 848, 920, 927
 Павло Иванович (Павел Иванович) 65, 305,
 321
 Павлович Василь 87, 292
 Павлович Демиѧн див. Павлович Демиѧн
 Павлович Демиѧн (Павлович Демиѧн,
 Павлович Демиѧн) 449, 451, 454, 457,
 461, 464, 466, 468
 Павлович Демиѧн див. Павлович Демиѧн
 Павловичъ Михаилъ 179
 Павловскіи Станислав 699
 Павловскіи Ёѧн 638
 Павловскій Юзеф 41
 Павлушенко Васько (Pawlvscenko Wasko,
 Pawlvszczenko Wasko) 72, 325, 326
 Павша Настасія див. Олешанка Настасія
 Павша Якуб див. Павша Якуб
 Богуфалович
 Павша Якуб Богуфалович (Павша Якуб,
 Павша Акуб, Повша Ёѧкуб, Павша
 Ёѧкуб, Павша ЁѧкѸб, Павша ЁѧкѸб, Павша
 ЁѧкѸбъ Богуфаловичъ, Павша Ёѧкубъ,
 Павша Ёѧкубъ Богуфаловичъ, Павъша
 Ёѧкуб, Павъша Ёѧнуш, Повша, Pawsza,
 Pawsza Jacub) 47, 52, 67, 73, 81, 87, 125,
 205, 210, 211, 225, 226, 245, 246, 291,
 328–331, 337–347, 349–352, 355, 356, 366,
 371, 372, 375–378, 380, 381, 415–417, 430,
 431, 441, 442, 587, 590, 591
 Павша Ёѧкуб див. Павша Якуб
 Богуфалович
 Павша Ёѧкубъ див. Павша Якуб
 Богуфалович
 Павша Ёѧкубъ Богуфаловичъ див. Павша
 Якуб Богуфалович
 Павша ЁѧкѸб див. Павша Якуб
 Богуфалович
 Павша ЁѧкѸб див. Павша Якуб
 Богуфалович
 Павша ЁѧкѸбъ Богуфаловичъ див. Павша
 Якуб Богуфалович
 Панекъ Николаи 1008
 Паненко Артим 308
 Паньков А. 16, 130
 Папроцкии Ёѧн 997
 Параска 309
 Пархом 857, 863
 Патей Адам (Pociei Adam) 560
 Патръскіи Ёѧн див. Патръскіи Ёѧн
 Патръскіи Ёѧн (Патръскіи Ёѧн) 746, 757
 Пашинскіи Героним див. Пашинскіи
 Геронимъ
 Пашинскіи Геронимъ (Пашинскіи
 Героним) 893, 895
 Пашинскіи Григор 794
 Пашко Занков сын 714
 Петничанскій Николаи
 див. Петничанскій Мисько
 Петничанскій Мисько (Петничанскіи
 Миско, Петничанскіи Миско,
 Петничанскіи Миско, Петничанскіи
 Миско, Петничанскій Николаи,
 Петъничанскіи Николаи, Петничанскіи,
 Piathniczanski Myszko, Piethiniczanski
 Misko, dicti Nicolai) 17–19, 22, 61, 153,
 157, 169, 178, 189, 193, 275, 312, 313
 Петренко О. С. 36
 Петриковскій Андрій (Петриковскіи
 Андреи, Петриковскіи Андрѣи,
 Pietrykowski) 934–936
 Петро святой (Петръ святый) 112, 219
 Петровскій Семен (Петровскіи Семен,
 Петровскіи Семень, Петровскіи Семень,
 Петровскіи Семен, Петровскіи Семен)
 95, 646, 678, 846, 868, 899
 Пещак М. 130
 Педор Ёѧсков сын 869
 Пенкошевскіи Станислав (Pełoszewski
 Stanislaw) 653, 654
 Пенажокъ Ёѧн (Pieniżek Jan s Krobłowey)
 579

Пересецькии *Андрей* 695
Перехабен *Миско* 393
Пернусть *Миколаи* 957
Песочинска *Макгдалена з Дубник*
див. Пісочинська *Магдалена*
Песочинска *Макгдалена з Дубникъ*
див. Пісочинська *Магдалена*
Песочинскаа *Лавриноваа Макгдалена*
Дубицаа див. Пісочинська *Магдалена*
Песочинскаа *Макгдалена з Дубник*
див. Пісочинська *Магдалена*
Песочинскаа *Лавриноваа Макгдалена*
Павловаа Дѣбицаа див. Пісочинська
Магдалена
Песочинскаа *Лавриноваа Макгдалена*
Павловна Дубицаа див. Пісочинська
Магдалена
Песочинскии див. Пісочинський *Лаврин*
Песочинскии див. Пісочинський *Лаврин*
Песочинскии *Гневош* див. Пісочинський
Гнівош
Песочинскии *Гоголь Лукаш* див. *Гоголь*
Лукаш
Песочинскии *Лаврен* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинскии *Лаврин* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинскии *Лаврин* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинскии *Лаврин* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинскии *Лаврин* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинскии *Лавринъ* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинскии *Лавринъ* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинскии *Лавринъ* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинскии *Лаврын* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинскии *Лаврын* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинскии *Лаврынъ* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинскии *Лаврынъ* див. Пісочинський
Лаврин

Песочинскии *Лаврън* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинскии *Лавърин* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинскии *Миколаи* див. Пісочинський
Миколай
Песочинскии *Старыизакон*
див. Пісочинський *Старийзакон*
Песочинъскии *Лавренъ* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинъскии *Лаврин* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинъскии *Лаврин* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинъскии *Лавринъ* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинъскии *Лавринъ* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинъскии *Лаврын* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинъскии *Лавренъ* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинъскии *Лаврин* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинъскии *Лаврын* див. Пісочинський
Лаврин
Песочинъскии *Лаврън* див. Пісочинський
Лаврин
Петелевскии Федор 585
Петничанскии див. *Петничанський Мисько*
Петничанскии Миско див. *Петничанський*
Мисько
Петничанскии Миско див. *Петничанський*
Мисько
Петничанскии Миско див. *Петничанський*
Мисько
Петничанъскии Миско див. *Петничанський*
Мисько
Петриковскии Андрей див. *Петриковський*
Андрій
Петриковскии Андрѣи
див. *Петриковський Андрій*
Петриченъко Кононь 765
Петровскии Семен див. *Петровський Семен*
Петровскии Семень див. *Петровський*
Семен
Петровскии Семень див. *Петровський*
Семен

Песочинска Макгдалена з Дубникъ,
Песочинскаа Лавриноваа Макгдалена
Дубицкаа, Песочинскаа Макгдалена з
Дубник, Песочинскаа Лавриноваа
Макгдалена Павловаа Дубицкаа,
Песочинскаа Лавриноваа Макгдалена
Павловаа Дубицкаа, Dubicka Magdalena
Pawłowna) 47, 52–55, 74, 99, 110, 183,
327–331, 336, 337, 343, 345, 348, 350,
351, 366, 371, 373–377, 380, 415, 436,
439, 440, 442, 443, 445–447, 450–454,
457, 460–462, 464–468, 477, 530, 586,
712, 736, 841, 960, 980, 992

Пісочинська Магдалена див. Пісочинська
Магдалена Лавринівна

Пісочинська Магдалена Лавринівна
(Пісочинська Магдалена, Песочинскаа
Макгдалена) 55, 1032, 1033

Пісочинська Мар'яна [Марія?]
див. Пісочинська Гнівошова Марія
Куневська

Пісочинська Огрефіна Рудецька (Рудецкаа
Огрефина) 48, 49, 360

Пісочинська Олена див. Пісочинська Олена
Олександра Лавринівна

Пісочинська Олена Олександра Лавринівна
(Пісочинська Олена, Песочинскаа
Юлена) 55, 1032, 1033

Пісочинський Гнівош (Песочинскии
Гневош) 48, 49, 360

Пісочинський Л. див. Пісочинський Лаврин

Пісочинський Лаврин (Пісочинський Л.,
Песочинскии, Песочинскии, Песочинскии
Лаврен, Песочинскии Лаврин,
Песочинскии Лаврин, Песочинскии
Лаврин, Песочинскии Лаврин,
Песочинскии Лавринъ, Песочинскии
Лавринъ, Песочинскии Лавринъ,
Песочинскии Лавринъ, Песочинскии
Лаврын, Песочинскии Лаврын,
Песочинскии Лаврынъ, Песочинскии
Лаврынъ, Песочинскии Лаврън,
Песочинскии Лавърин, Песочинъскии
Лавренъ, Песочинъскии Лаврин,
Песочинъскии Лаврин, Песочинъскии
Лавринъ, Песочинъскии Лавринъ,
Песочинъскии Лаврын, Песочынскии
Лавренъ, Песочынскии Лаврин,
Песочынскии Лаврын, Песочынскии
Лаврън, Песочинскии, Песочинскии,
Песочинскии Лаврен, Песочинскии

Лаврен, Песочинскии Лаврин,
Песочинскии Лаврин, Песочинскии
Лаврин, Песочинскии Лавринъ,
Песочинскии Лаврын, Песочинскии
Лаврън, Песочинскии Лаврън,
Песочинскии Лаврън, Песочинъскии
Лаврин, Песочинъскии Лаврын,
Песочынскии Лаврын, Писочинскии
Лаврин, Писочинскии Лаврин,
Писочинъскии Лаврин, Пѣсочинскии
Лаврин, Пасочинскии Лаврен,
Пасочинскии Лаврин, Пасочинскии
Лаврин, Пасочинскии Лавринъ,
Пасочинскии Лаврын, Пасочинскии
Лаврын, Пасочынскии Лаврин,
Пасочынскии Лаврын, Пасочынскии
Лаврын, Пасочынскии Лавринъ,
Пасочинскии Лаврин, Пасочинскии
Лавринъ, Пасочинъскии Лаврин,
Пасочынскии Лавринъ, Piaseczinski,
Piaseczynski, Piaseczynsky, Piasocynski,
Piasoczinski, Piasoczynski, Piesocinski,
Piesoczinski, Piesoczinzki, Piesoczynski,
Piaseczinski Ławrin, Piasieczynsky Ławrin,
Piaseczynski Ławrin, Piasieczynski Ławrin,
Piasieczynski Ławryn, Piaseczyński
Ławryn, Piasoczynski Ławrin, Piasoczynski
Ławrzin, Piasoczynski Ławrzyn,
Piasoczynsky Ławrin, Piasoczynsky
Ławrzin, Piasoczynský Ławrzin,
Piasoczynski Ławryn, Piasoczynski
Aawryn, Piasoczynski Ławryn,
Piasoczynski Wawrzyniec, Piasoszynski
Ławryn, Piasieczynski Ławrin,
Piasieczynski Ławrin, Piesoczynski Ławrin,
Piesoczynski Ławryn, Piesoczynski
Wawrzyniec, Piesoczynsky Ławrin,
Piesoczyncki Wawrzyniec, Piesoczynski
Ławrin, Piesoczynski Ławrin,
Piesoczynski Ławryn, Piesoczynski
Wawrzyniec, Piesoczynski Ławrin,
Piesoczynski Ławrin, Pieszoczynski Ławrin,
Pieszoczynsky Ławrin) 21, 30, 32, 43,
47–56, 71, 72, 74, 75, 77–80, 93, 94, 96–
105, 108, 110, 114, 115, 117, 119, 125,
127, 128, 201, 204, 206, 208, 212, 214,
216, 219–221, 223, 227–230, 234, 236,
246, 252, 253, 255, 272, 274, 276–279,

- 281–284, 286–288, 290, 291, 293, 295, 296, 310, 315, 318, 320, 323, 327–332, 336, 337, 345, 346, 351, 360, 366, 367, 371–374, 376, 379, 380, 414–416, 420, 423, 426, 428, 429, 432, 436–440, 442, 443, 445–457, 461–468, 470, 471, 473, 475–477, 480–488, 490, 491, 493–498, 502, 503, 505–513, 515–521, 523–534, 536–539, 541–543, 545–548, 550, 552, 554, 555, 557, 558, 571–573, 580, 582, 585–587, 590, 592–598, 603, 607, 609–611, 614, 621–625, 627, 632–640, 642, 643, 645–649, 651–661, 664–669, 671–688, 690, 692, 693, 698, 700–705, 710–712, 714–718, 736–739, 744–746, 752–754, 758–760, 763–769, 771–777, 779–781, 783–786, 790–793, 795, 796, 800–807, 810–812, 815–818, 822–824, 827–830, 832–836, 841, 845, 847–849, 851–870, 873–876, 879–884, 888–892, 898, 899, 902, 903, 906, 907, 910, 911, 913, 918–920, 923–925, 927–937, 940–945, 951–956, 958–965, 967, 968, 971, 973–976, 978, 979, 981–986, 988, 991–995, 997–999, 1001–1005, 1033
- Пісочинський Миколай (Песочинский Миколай) 49, 360
- Пісочинський Олександр (Песочинский Александр) 55, 1032, 1033
- Пісочинський Старийзакон (Песочинский Старыйзакон) 48, 360
- Пісочинський Якуб (Песочинский Якуб, Piasoczynski Jakob) 55, 701, 1032, 1033
- Пісочинські (Piaseczynscy) 15, 43, 108, 128, 131, 359, 517, 934
- Плескун Левко 622
- Плоскаа Пявловаа див. Плосьька Павлова Олександра Богданівна Янчинська
- Плоскаа Пявловаа Александра Богдановна Ганчинська див. Плосьька Павлова Олександра Богданівна Янчинська
- Плоскаа Павьловаа Александра Богдановна Ганчинська див. Плосьька Павлова Олександра Богданівна Янчинська
- Плоскаа Павьловаа Александра Богдановна Ганчинська див. Плосьька Павлова Олександра Богданівна Янчинська
- Плоскии Павел див. Плосьький Павел
- Плоскии Павел див. Плосьький Павел
- Плоскии Павел див. Плосьький Павел
- Плоскии Павелъ див. Плосьький Павел
- Плоскии Павьло див. Плосьький Павел
- Плосьька Павлова Олександра див. Плосьька Павлова Олександра Богданівна Янчинська
- Плосьька Павлова Олександра Богданівна Янчинська (Янчинська Олександра, Ганчинська Александра, Ганчинська Александра, Ганьчинська Александра, Ганчинська Александра Богдановичовна, Ганьчинська Александра Богдановна, Остроухова Михайлова Александра Богдановна Ганчинська, Плосьька Павлова Олександра, Плоскаа Павловаа, Плоскаа Павловаа Александра Богдановна Ганчинська, Плоскаа Павьловаа Александра Богдановна Ганчинська, Плоскаа Павьловаа Александра Богдановна Ганьчинська) 725, 727–733
- Плосьький Павел (Плоскии Павел, Плоскии Павел, Плоскии Павел, Плоскии Павелъ, Плоскии Павьло, Ploski, Ploskyi Pawel) 724–727, 731, 732, 770, 771
- Плотницьки Лаврен див. Плотницький Лаврин
- Плотницький Лаврин (Плотницьки Лаврен, Плотницькыи Лаврин, Plotnicki Lawrzin, Plotnicki Wawrzin, Plotnicki Wawrziniec, Plotnicki Lawryn, Plotnicki Ławrzin, Plotniczky Lawrzin) 25, 118, 596, 597, 605, 606, 629, 673, 676, 685, 687, 688
- Плотницькыи Лаврин див. Плотницький Лаврин
- Побережнюк Матвій 118, 579
- Повольний Миколай (Powolny Mýkolaý) 480, 481
- Повша див. Павша Якуб Богуфалович
- Повша Якуб див. Павша Якуб Богуфалович
- Повьшина Якубова див. Олешанка Настасія
- Погорелко Кондрат (Погорелко Кондрат) 846, 868, 900

- Погорелко Кондрат див. Погорелко
Кондрат
- Погребиски Гришка 194
- Подбиипата Григорей (Подбиипата
Григорей) 531
- Подбиипата Григорей див. Подбиипата
Григорей
- Подвински Федор див. Подвінський Федір
- Подвінський див. Подвінський Федір
- Подвінський Федір (Подвінський,
Подвински Федор) 607, 608
- Подгаецки Леонтей див. Подгаецкий
Леонтій
- Подгаецки Леонтей див. Подгаецкий
Леонтій
- Подгаецки Леонтей див. Подгаецкий
Леонтій
- Подгаецки Леонтей див. Подгаецкий
Леонтій
- Подгаецки Леонтей див. Подгаецкий
Леонтій
- Подгаецки Леонтей див. Подгаецкий
Леонтій
- Подгаецки Леонтей див. Подгаецкий
Леонтій
- Подгаецки Леонты див. Подгаецкий
Леонтій
- Подгаецки Леонты див. Подгаецкий
Леонтій
- Подгаецки Леонты див. Подгаецкий
Леонтій
- Подгаецкий Леонтій (Подгаецки Леонтей,
Подгаецки Леонтеи, Подгаецки
Леонтеи, Подгаецки Леонтеи,
Подгаецки Леонты, Подгаецки
Леонтеи, Подгаецки Леонтеи,
Подгаецки Леонтеи, Подгаецки
Леонтеи, Подгаецки Леонтеи,
Подгаецки Леонтеи, Podhaiecki,
Podhaiecki Leonty, Podhaieczky Leonty,
Podhajeczki Leonty) 25, 71, 101, 102,
105, 119, 595, 596, 597, 869, 891, 920,
923–925, 931–933, 951, 952, 954, 955,
965, 973, 982–984, 986, 987
- Подгоецки Леонтей див. Подгаецкий
Леонтій
- Подгороденски Андреи 1028, 1029
- Подгороденски Фридрих 1028, 1029
- Подгороденски Ілн (Подгороденски
Ілн) 1028, 1029
- Подгороденски Ілн див. Подгороденски
Ілн
- Подлески 873
- Подольнин 115
- Подротны Васил 801
- Полишук В. 14, 25
- Половецкий Роман (Половецки Роман,
Половецки Роман) 25, 625, 626, 636,
637, 654–657
- Половецки Роман див. Половецкий
Роман
- Половецки Роман див. Половецкий
Роман
- Полоз Андреи 278
- Полторан Иван див. Полторан Иван
- Полторан Иван (Полторан Иван) 126, 308
- Полторонович Протос 308
- Понетовскаа див. Дубицька Марина
Звірівна
- Понетовськаа див. Дубицька Марина
Звірівна
- Понетовськаа див. Дубицька Марина
Звірівна
- Понятовський Валенти (Понатовски
Валенты, Понатовски Валенты) 53,
180–183, 343, 344, 348
- Понатовскаа Валентоваа Марина Зверовна
Тишковичовна див. Дубицька Марина
Звірівна
- Понатовскаа див. Дубицька Марина
Звірівна
- Понатовски Валенти див. Понятовський
Валенти
- Понатовски Валенты див. Понятовський
Валенти
- Понатовськаа див. Дубицька Марина
Звірівна
- Попик Васко (Попик Васко) 846, 901
- Попик Васко див. Попик Васко
- Попик Иванко 868
- Поплавски Андреи 653
- Попов Г. Л. 33
- Порембінський Станіслав (Порембинський
Станіслав, Porembinsky Stanislaw) 24,
621, 1008
- Порембінський Станіслав
див. Порембінський Станіслав
- Пороховски Тихон 699

Порхауки Клико 573
Постоловскии Маркъ 782
Пострыгаченко Сергии Левков сын 585
Потапевич Юша (Поталевич Юша) 388,
390, 395, 400
Поталевич Юша див. Потапевич Юша
Потоцкии 156
Потоцкии Адам див. Потоцький Адам
Потоцкии Адам див. Потоцький Адам
Потоцкии Адамъ див. Потоцький Адам
Потоцький Адам (Потоцкии Адам,
Потоцкии Адам, Потоцкии Адамъ,
Pothocky Adam, Potocky Adam) 50,
327–331, 344–346, 366, 367, 371–373,
375, 441
Потоцький Станіслав 41
Потоцькі 41
Почудчена Дмитро див. Почудчена
Дмитръ
Почудчена Дмитръ (Почудчена Дмитро,
Почучена Дмитро) 802, 810, 834
Почучена Гринѣц (Почучена Гринѣц,
Почучена Грицко) 802, 810, 834
Почучена Грицко див. Почучена Гринѣц
Почучена Дмитро див. Почудчена Дмитръ
Почучена Гринѣц див. Почучена Гринѣц
Претвіч Якуб (Претвиць зъ Кгавронъ
Іакѹбъ) 91, 821, 822
Преворскии Станиславъ 782, 957, 1008
Пресмыченко Степанъ 765
Претвиць зъ Кгавронъ Іакѹбъ див. Претвіч
Якуб
Прибинскии Матфеи (Прибиньскии
Матии) 774, 789
Прибиньскии Матии див. Прибинскии
Матфеи
Приборскии Мартин 478
Прилелскии Іан див. Прилелський Ян
Прилелський Ян (Прилелскии Іан) 98, 909
Прилуцкии Исаи 746
Прилуцкии Сергеи Демъанович
див. Прилуцький Сергій Дем'янович
Прилуцкии Сергеи Демановичъ
див. Прилуцький Сергій Дем'янович
Прилуцька Марія Охрімівна (Сабаровська
Андрееваа Маря Охремовна
Прилуцкаа) 94, 433, 434

Прилуцька Полагія Охрімівна
(Тебенъчинаа Григоръеваа Полагъа
Охремовна Прилуцькаа) 94, 433, 434
Прилуцький Григорій див. Прилуцький
Григорій Іванович
Прилуцький Григорій Іванович
(Прилуцький Григорій) 39, 71, 239
Прилуцький Сергій Дем'янович
(Прилуцкии Сергеи Демановичъ,
Прилуцкии Сергеи Демъановичъ,
Prziłuczkiy Serhey) 71, 159, 236–238
Прокол 864
Прокопена Марко 863
Промченко Василь (Промченко Василеи)
667, 668
Промченко Григорій (Промченко
Григорей) 667
Промченко Ян (Промченко Іан) 667
Промченко Василеи див. Промченко
Василь
Промченко Григорей див. Промченко
Григорій
Промченко Іан див. Промченко Ян
Промченкове 667, 668
Пронскии Александр 304
Проньскии Семен 333
Проскурница Удова 309
Протас див. Протасъ
Протасъ (Протас) 595, 596, 622, 882
Прохаска Антоній (Prochaska A.) 5, 6
Процило Тимофеи див. Процило Тимофій
Процило Тимофій (Процило Тимофеи) 286
Прошыцкии Іакобъ див. Прошыцкии
Іакѹбъ
Прошыцкии Іакѹбъ (Прошыцкии Іакобъ)
509
Прощалиця Григорій Мартинович 28
Прушинскии Павелъ див. Прушинський
Павло
Прушинський Павло (Прушинскии Павелъ,
Прѹшинскии Павел, Прѹшинскии
Павел) 810–812, 815
Прѹшинскии Павел див. Прушинський
Павло
Прѹшинскии Павел див. Прушинський
Павло
Пуласький Казімеж (Pulaski K.) 30, 48–51,
55

- Пушиц Аягон 935
 Пұзына Юреи (Puzina Irzy) 748
 Пѣсочинский Лаврин див. Писочинський Лаврин
 Писецки Вацлавъ (Piaseczki Waclaw) 653, 654
 Писочинский Лаврен див. Писочинський Лаврин
 Писочинский Лаврин див. Писочинський Лаврин
 Писочинский Лаврин див. Писочинський Лаврин
 Писочинский Лавринъ див. Писочинський Лаврин
 Писочинский Лаврын див. Писочинський Лаврин
 Писочинский Лаврын див. Писочинський Лаврин
 Писочинский Лаврын див. Писочинський Лаврин
 Писочинский Лаврынъ див. Писочинський Лаврин
 Писочинский Лаврин див. Писочинський Лаврин
 Писочинский Лаврин див. Писочинський Лаврин
 Писочинский Лавринъ див. Писочинський Лаврин
 Писочинский Лавринъ див. Писочинський Лаврин
 Писочинский Лавринъ див. Писочинський Лаврин
 Писочинский Лавринъ див. Писочинський Лаврин
 Писочинский Лаврын див. Писочинський Лаврин
 Писочинский Лаврын див. Писочинський Лаврин
 Писочинский Лаврынъ див. Писочинський Лаврин
 Рагозина Станіслава Олена Кайдашівна (Кайдашева, Кадашова, Рагозина Станіслава Олена Кадашовна) 284, 285
 Рагозина Станіслава Олена Кадашовна див. Рагозина Станіслава Олена Кайдашівна
 Радзивілли (Radziwiłłowicze) 44, 1035
 Радивилович Микола Миколаевич 398 [Радивилович] Юреи Миколаевич 398, 399
 Радивилович Іѡн Миколаевич (Іѡнъ Миколаевич) 397, 398
 Радиковский Станислав 438
 Раецкии Іѡн (Raiecki Jan) 563
 Рамолт див. Рамулт Мартин
 Рамолт М. див. Рамулт Мартин
 Рамолт Мартин див. Рамулт Мартин
 Рамолт Мартин див. Рамулт Мартин
 Рамолтъ див. Рамулт Мартин
 Рамулт див. Рамулт Мартин
 Рамулт Мартин (Рамолт М., Рамолт, Рамолтъ, Рамулт, Рамултъ, Рамолт Мартин, Рамолт Мартин, Рамулт Мартин, Рамѣлт Мартин, Рамѣлт Мартин, Рамѣлт Мартин) 102–104, 943, 963, 964, 966–968, 976, 977, 988, 990, 991, 1005
 Рамулт Мартин див. Рамулт Мартин
 Рамултъ див. Рамулт Мартин
 Рамѣлт Мартин див. Рамулт Мартин
 Рамѣлт Мартин див. Рамулт Мартин
 Рамѣлт Мартин див. Рамулт Мартин
 Резник Макъсимъ 920
 Ржисковский Александр 665
 Рогозенский Василь 237
 Розношинский див. Розношинский Захариащъ
 Розношинский Захареаш див. Розношинский Захариащъ
 Розношинский Захариаш див. Розношинский Захариащъ
 Розношинский Захариащъ (Розношинский, Розношинский Захариаш, Розношинский Захареаш, Розношинский Захариаш, Розношинський Захариаш, Розношинський Захариаш, Розношинський Захариаш, Розношинський Захариаш, Roznosinski, Roznoszynski, Roznoszynski Zachariasz) 481, 482, 484, 489, 491, 494, 498, 504, 510, 516, 520, 611–613
 Розношинский Захариаш див. Розношинский Захариащъ
 Розношинський Захариаш див. Розношинский Захариащъ
 Розношинський Захариаш див. Розношинский Захариащъ

- Розношынски Захараш див. Розношински Захарашг
 Розношынски Захараш див. Розношински Захарашг
 Рокгулски Станислав 449
 Роман 261
 Роман Андреевич див. [Сангушкович]
 Роман Андрійович
 Роман Андрѣвич див. [Сангушкович]
 Роман Андрійович
 Роман Федорович князь див. Сангушко
 Роман Федорович
 Романко 941
 Романовски Андреи (Романовски Андреи,
 Романовски Андреи, Романовски
 Андреи) 449, 451, 454, 457, 461, 466, 468
 Романовски Андреи див. Романовски
 Андреи
 Романовски Андреи див. Романовски
 Андреи
 Романовски Андреи див. Романовски
 Андреи
 Романчик Ѓско (Романчик Ѓско, Романчѣк
 Юско) 802, 810, 834
 Романчик Ѓско див. Романчик Ѓско
 Романчѣк Юско див. Романчик Ѓско
 Романъ 308
 Ромащенко Грицко 846, 868, 899
 Ростовски Лев Иванович
 див. Ростовський Лев
 Ростовський Лев (Ростовски Лев
 Иванович) 82, 211
 Рудненко Демко 678
 Ружинський Кирик (Ружински Кирик,
 Ruzinski Kiryk) 72, 697, 698
 Ружинські 107
 Русанівський В. М. 130
 Русановський Станіслав (Рѣсановскии
 Станиславъ, Рѣновскии Станислав)
 1027–1029
 Рѣдецкаа Огрефина див. Пісочинська
 Огрефіна Рудецька
 Рѣды Иванко (Рѣдь Ивашко, Рѣды
 Ивашко) 793, 807, 832
 Рѣды Ивашко див. Рѣды Иванко
 Рѣдь Ивашко див. Рѣды Иванко
 Рѣжински Иванъ Михайлович 393
 Рѣжински Кирик див. Ружинський Кирик
 Рѣжински Роман (Ruzinski Roman, Ruzinsky
 Roman) 906, 910, 917
 Рѣновскии Станислав див. Русановський
 Станіслав
 Рѣсановскии Станиславъ
 див. Русановський Станіслав
 Рѣмински Юреи 782
 Сабаровскии Андреи див. Сабаровський
 Андрій
 Сабаровскии Семен див. Сабаровський
 Семен
 Сабаровскии Семен див. Сабаровський
 Семен
 Сабаровскии Семень див. Сабаровський
 Семен
 Сабаровскии Семен див. Сабаровський
 Семен
 Сабаровскии Юхно 366
 Сабаровський Андрій (Сабаровскии
 Андреи) 94, 433
 Сабаровський Семен (Сабаровскии Семен,
 Сабаровскии Семен, Сабаровскии
 Семень, Сабаровскии Семен,
 Сабаровскии Семень, Сабаровскии
 Семен, Сабаровскии Семень, Sabogowsky
 Siemion) 25, 26, 65, 109, 203, 304, 305,
 338, 366, 692, 741, 799, 800
 Сабаровскаа Андрееваа Маріа Охремовна
 Прилуцкаа див. Прилуцька Марія
 Охрімівна
 Сабаровскии Семень див. Сабаровський
 Семен
 Сабасанденко Протас 308
 Сабаровскии Семен див. Сабаровський
 Семен
 Сабаровскии Семень див. Сабаровський
 Семен
 Сабаровська Марія [Милка]
 див. Вороновицька Іванова Марія
 [Милка] Василівна Сабаровська
 Савицкии Матыс 140, 146
 Савицкии Ѓрмола див. Савицький Ярмола
 Савицький Ярмола (Савицкии Ѓрмола,
 Савицкии Ѓрмола) 90, 353–355
 Савка 622
 Савчен Павло 738
 Савчинскии Грегорей див. Савчинський
 Григорій

- Савчинський Григор див. Савчинський Григорій 695, 721, 723, 725, 727, 741, 743, 750, 770, 800, 845, 867, 948, 951, 970, 1030
- Сангушко Григорій 7, 109
- Сангушко Р. Ф. див. Сангушко Роман Федорович
- Сангушко Роман див. Сангушко Роман Федорович
- Сангушко Роман Федорович (Сангушко Роман, Сангушкович Роман, Сангушкович Роман Федорович, Сангушко Р. Ф., Роман Федорович князь, Санкгушко Роман, Санкгушкович Роман, Санкгушкович Роман, Санкгушко Роман, Санкгушко Роман Федорович, Санкгушкович Роман, Санкгушкович Роман Федорович, Санкгушкович Роман Федорович, Санкгушкович Роман Федорович, Санкгушкович Роман Федорович, Санкгушкович Роман Федорович, Санкгушкович Роман Федорович, Санкгушкович Роман Федорович, Санкгушкович Роман Федорович, Санкгушкович Роман Федорович, Санкгушкович Роман Федорович, Санкгушкович Роман Федорович, Санкгушкович Роман Федорович, Санкгушкович Роман Федорович) 5–8, 27, 28, 35, 36, 49, 50, 57, 109, 122, 135, 137–144, 146–148, 151, 153, 154, 156, 157, 177, 184
- Сангушко Федір (Санкгушко Федор) 49, 360
- Сангушкович Роман див. Сангушко Роман Федорович
- [Сангушкович] Роман Андрійович (Роман Андрєвич, Роман Андрєевич) 388, 389, 391, 397
- Сангушкович Роман Федорович див. Сангушко Роман Федорович
- Санкгушко Роман див. Сангушко Роман Федорович
- Санкгушко Федор див. Сангушко Федір
- Санкгушкович Роман див. Сангушко Роман Федорович
- Санкгушкович Роман див. Сангушко Роман Федорович
- Санкгушкович Роман Федорович див. Сангушко Роман Федорович
- Санкгушкович Роман Федорович див. Сангушко Роман Федорович
- Санкгушкович Роман Федорович див. Сангушко Роман Федорович
- Савчинський Григорій див. Савчинський Григорій
- Савчинський Григорій (Савчинський Григорєи, Савчинський Григорєи, Савчинський Григорєи, Савчинський Григор, Sawczynski Hrihor) 26, 55, 105, 910, 920, 985, 1032
- Савчич Мисько 764
- Садовська Зофєа див. Садовська Зофія
- Садовський Андреї див. Садовський Андрій
- Садовський Андреї див. Садовський Андрій
- Садовський Андреї Семенович див. Садовський Андрій
- Садовський Андреї див. Садовський Андрій
- Садовський Андреї див. Садовський Андрій
- Садовський Анґреї див. Садовський Андрій
- Садовська Зофія (Садовська Зофєа) 66, 322, 475
- Садовський Андрій (Садовський Андреї, Садовський Андреї, Садовський Андреї, Садовський Андреї, Садовський Андреї, Садовський Андреї, Садовський Андреї, Садовський Андреї, Садовський Андреї Семенович, Садовський Андрій Семенович, Sadowski Andrzej) 17, 22, 24, 28, 30, 59, 60, 66, 68, 157, 187, 188, 193, 248, 251, 252, 294, 301, 321, 322, 473–475, 892
- Садовський Андрій Семенович див. Садовський Андрій
- Садовський Андриї див. Садовський Андрій
- Садовський Андриї див. Садовський Андрій
- Салський Иван див. Сальський Иван
- Сальський Иван див. Сальський Иван
- Сальський Иван (Салський Иван, Сальський Иван, Salski) 571–574
- Санкгушкович Роман див. Сангушко Роман Федорович
- Сангушки (Санкгушка дом, Sanguszkowie) 5, 6, 41–44, 48, 49, 135, 136, 138–140, 142, 143, 146–148, 153, 154, 157, 197, 259, 361, 366, 368, 387, 400, 663, 664,

- 19, 27, 28, 30, 34, 35, 57, 60, 61, 64, 67, 68, 122, 135–144, 146–149, 151–155, 162, 169, 172, 173, 176–178, 180, 183–185, 189, 191, 193, 213–215, 217, 269, 275, 278, 279, 287, 288, 322, 334, 335, 355–357, 379, 474, 574–577, 662, 742, 841, 1008
- Сигізмунд I (Жикгимонт, Жикгимонт Старый, Sigismundus) 126, 273–275, 333, 377, 379, 389, 396, 397, 399, 400, 896
- Сигізмунд III (Жигимонт Третий, Жигимонт Третий, Жикгимонт, Жикгимонт Третий, Жикгимонтъ, Жикгимонтъ Третий, Жикгмонт Третий, Жикгмонт Третий, Жыкгимонтъ Третий, Sigismundus, Sigismundus III, Sigismundus Tertius, Sigmundus, Sygmunt Trzeci, Zigimont Trzeci, Zigmunt III, Zygmunt III Waza, Zygmunt Trzeci, Zygmunth Trzeci) 7, 11, 15, 17, 20, 21, 32, 50, 51, 54, 58, 64, 68, 120, 453, 458, 461, 465, 468, 471, 474–479, 502, 505, 510, 552, 554, 559, 561, 564, 565, 574–577, 600, 614, 625, 634, 639, 640, 643, 667–669, 673, 685, 717, 718, 731, 734–736, 739, 740, 744, 751, 752, 758, 760, 762, 766, 771, 776, 782–784, 790, 794, 803, 819, 821–828, 842, 859, 860, 892, 893, 895, 899, 922, 923, 925, 926, 929, 946, 949, 956, 958, 959, 961, 992, 993, 995, 1007, 1010–1012, 1017, 1021, 1022, 1024, 1025
- Сила Новицкии Михайло див. Сила Новицкий Михайло
- Сила Новицкии Михайло див. Сила Новицкий Михайло
- Сила Новицкии Михайло див. Сила Новицкий Михайло
- Сила Новицкий Михайло (Сила Новицкии Михайло, Сила Новицкии Михайло, Сила Новицкии Михайло, Siła Nowicki Michał, Syła Nowicki Michajło) 95, 845, 848, 849, 860, 862, 899, 907
- Силенко Счорната 308
- Сима пань 395
- Сима, господарський слуга 388, 394
- Сима, подданыи 119, 598
- Симон, святой 112, 219
- Сирота Аврам 284, 285
- Скавронек Лаврин див. Сковронек Лаврин
- Скадомський Станислав 497
- Скаженикова Олена 989
- Скалабов Олекса 920
- Скиндер Павел 253
- Склищовски Стефан 568
- Сковронек Лаврин (Скавронек Лаврин) 372, 374
- Скоробогатыи Андреи (Скоробогатыи Андрии, Скоробогатыи Аньдреи) 702, 765, 791
- Скоробогатыи Андрии див. Скоробогатыи Андреи
- Скоробогатыи Аньдреи див. Скоробогатыи Андреи
- Скринская 709
- Скуибеда Михайло див. Скуйбіда Михайло
- Скуибедашка Настася Михайловна див. Скуйбедашка Настася Михайлівна
- Скуибедашка Настасья див. Скуйбедашка Настася Михайлівна
- Скуйбедашка Настася див. Скуйбедашка Настася Михайлівна
- Скуйбедашка Настася Михайлівна (Скуйбедашка Настася, Скуибедашка Настасья, Скуибедашка Настася Михайловна, Черленковская Юревая Александровичова Настася Михайловна Скуибедашка) 72, 75, 468–472, 473
- Скуйбіда Михайло (Скуибеда Михайло) 75, 472
- Скуренко Игнат 308
- Скуренко Сахо 308
- Скурина вдова (Скўринаа Ѳдова) 126, 308
- Скўринаа Ѳдова див. Скурина вдова
- Славицкии Ёан див. Славицкий Ян
- Славицкий Ян (Славицкии Ёан, Slawicki, Slawinski) 800, 801
- Славогурський Тис (Славогурскии Тис) 517
- Славогурскии Тис див. Славогурський Тис
- Слезка Иван (Слезка Иван, Слезка Иван, Слезка Иван, Sleska Iwan, Slezka Iwan, Slezka Jwan, Sliezka Iwan, Sliozka Iwan, Sluzka Ywan) 123, 527, 535, 539–543, 546, 556, 583, 602, 603, 606, 628, 724

- Слезка Иван див. Слезка Иван
 Слезка Иван див. Слезка Иван
 Слезка Иван див. Слезка Иван
 Слезчина див. Слезка Иван
 Слупица Богдан 661, 742
 Слупица Богуш 391
 Слупица Григор див. Слупиця Григорій
 або Ждан Богданович
 Слупица Григор Григорович, прозывается
 Жданович див. Слупиця Григорій
 Григорович або Жданович
 Слупица Григор Жданович див. Слупиця
 Григорій Григорович або Жданович
 Слупица Григор, прозывается Ждан
 див. Слупиця Григорій або Ждан
 Богданович
 Слупица Григорей див. Слупиця Григорій
 або Ждан Богданович
 Слупица Григорей, прозывается Ждан
 див. Слупиця Григорій або Ждан
 Богданович
 Слупица Дмитр Григоревич 504
 Слупица Ждан див. Слупиця Григорій або
 Ждан Богданович
 Слупица Иван (Слўпица Иван) 283
 Слупица Матяш див. Слупиця Матяш
 Семенович
 Слупица Матяш Семенович див. Слупиця
 Матяш Семенович
 Слупица Матяш Семенович див. Слупиця
 Матяш Семенович
 Слупица Семен Богданович див. Слупиця
 Семен Богданович
 Слупица Семень див. Слупиця Семен
 Богданович
 Слупица Семень Богдановичъ
 див. Слупиця Семен Богданович
 Слупица Семен див. Слупиця Семен
 Богданович
 Слупица Семен Богданович див. Слупиця
 Семен Богданович
 Слупица Стецко 394
 Слупица Тихон див. Слупиця Тихон
 Семенович
 Слупица Тихон Семенович див. Слупиця
 Тихон Семенович
 Слупица Тихон Семенович див. Слупиця
 Тихон Семенович
 Слупица Юрей Ждан див. Слупиця Юрій
 Григорович або Жданович
 Слупица Юря див. Слупиця Юрій
 Григорович або Жданович
 Слупица Юря Григоревич, прозывается
 Жданович див. Слупиця Юрій
 Григорович або Жданович
 Слупица Юря Григорович, прозывается
 Жданович див. Слупиця Юрій
 Григорович або Жданович
 Слупица Юря Жданович див. Слупиця
 Юрій Григорович або Жданович
 Слупици див. Слупиці
 Слупиці (Слупици) 115, 663, 664, 742, 743
 Слупиця Григорій див. Слупиця Григорій
 або Ждан Богданович
 Слупиця Григорій або Ждан див. Слупиця
 Григорій або Ждан Богданович
 Слупиця Григорій або Ждан Богданович
 (Слупиця Григорій, Слупиця Ждан,
 Слупиця Григорій або Ждан, Слупиця
 Григор, Слўпица Григор, Слупиця
 Григорей, Слўпица Григорей, Слупиця
 Григор, прозывается Ждан, Слўпица
 Григор, прозывается Ждан, Слупиця
 Григорей, прозывается Ждан, Слупиця
 Ждан, Slupica Hrehor, Slupicia Hrehor,
 Slupicza Hrehor, Slupicza Hrehori,
 Slupycza Hrehori) 24, 25, 126, 158, 197,
 283, 367, 538, 545, 555, 558, 566, 603,
 604, 609–611, 614, 615, 629, 632, 661,
 662, 742, 743
 Слупиця Григорій Григорович або
 Жданович (Слупиця Григорій
 Жданович, Слупиця Григор Жданович,
 Слупиця Григор Григорович,
 прозывается Жданович) 39, 661, 663
 Слупиця Григорій Жданович див. Слупиця
 Григорій Григорович або Жданович
 Слупиця Ждан див. Слупиця Григорій або
 Ждан Богданович
 Слупиця Матяш див. Слупиця Матяш
 Семенович
 Слупиця Матяш Семенович (Слупиця
 Матяш, Слупиця Матяш, Слупиця
 Матяш Семенович, Слупиця Матяш
 Семенович) 661, 663, 742, 749
 Слупиця Семен див. Слупиця Семен
 Богданович

- Слупиця Семен Богданович (Слупиця Семен, Слупиця Семень, Слупиця Семен, Слўпица Семен, Слўпица Семень, Слупиця Семен Богданович, Слупиця Семен Богданович, Слупиця Семень Богданович, Слўпица Семен, менўючыхсе Богданович) 109, 115, 287, 288, 314, 365, 367, 570, 661–663, 742, 743, 749
- Слупиця Тихон див. Слупиця Тихон Семенович
- Слупиця Тихон Семенович (Слупиця Тихон, Слупиця Тихон, Слўпица Тихонь, Слупиця Тихон Семенович, Слупиця Тихон Семенович) 111, 661, 663, 742, 743, 749, 925, 926
- Слупиця Юрій Григорович або Жданович (Слупиця Юрій Жданович, Слупиця Юри, Слупиця Юреи Ждан, Слупиця Юри Жданович, Слупиця Юри Григорович, прозывается Жданович, Слупиця Юри Григорович, прозывается Жданович) 39, 661, 663, 742, 749
- Слупиця Юрій Жданович див. Слупиця Юрій Григорович або Жданович
- Слупичина Григорієва (Слупичинаа Григореваа) 749
- Слупичинаа Григореваа див. Слупичина Григорієва
- Слўпица Григор див. Слупиця Григорій або Ждан Богданович
- Слўпица Григор, прозывается Ждан див. Слупиця Григорій або Ждан Богданович
- Слўпица Григореи див. Слупиця Григорій або Ждан Богданович
- Слўпица Иван див. Слупиця Иван
- Слўпица Семен див. Слупиця Семен Богданович
- Слўпица Семен, менўючыхсе Богданович див. Слупиця Семен Богданович
- Слўпица Семень див. Слупиця Семен Богданович
- Слўпица Тихонь див. Слупиця Тихон Семенович
- Слюсар Хома 920
- Сметанка Миколай (Сметанька Миколай) 91, 363
- Сметанька Миколай див. Сметанка Миколай
- Смокулецкии Матѣи 680
- Снецький Стефан (Snieczki Stephanus, Snyeczki Stehpanus, Sznieczki Staphanus, Sznieczki Stephanus) 58, 197, 198
- Собек (Собек) 284, 285
- Собек див. Собек
- Собескии Марекъ (Sobiesky Marek) 762
- Сова Борис див. Сова Борис Иванович
- Сова Борис Иванович див. Сова Борис Иванович
- Сова Борис Иванович (Сова Борис, Совин Борис, Сова Борис Иванович, Sowiń Boris Iwanowicz) 24, 157, 179
- Совин Борис див. Сова Борис Иванович
- Совицкии Ѓрмола див. Савицький Ярмола
- Соколенський Ярослав (Соколинський Ярослав, Соколенскии Ѓрослав, Соколенський Ѓрославъ, Соколинскии Ѓрослав, Соколинскии Ѓрослав) 8, 9, 28, 144–147, 155, 156
- Соколенскии Ѓрослав див. Соколенський Ярослав
- Соколенський Ѓрославъ див. Соколенський Ярослав
- Соколинскии Ѓрослав див. Соколенський Ярослав
- Соколинскии Ѓрослав див. Соколенський Ярослав
- Соколинський Ярослав див. Соколенський Ярослав
- Соколскии Ѡстафеи див. Соколскии Ѡстафеи Василевичъ
- Соколскии Ѡстафеи Василевичъ (Соколскии Ѡстафеи, Сокольскии Ѡстафеи) 162, 230, 239
- Сокольскии Ѡстафеи див. Соколскии Ѡстафеи Василевичъ
- Солодовник жидок 920
- Солома Василеи див. Солома Василь
- Солома Василь (Солома Василеи) 25, 77, 712
- Солтан Федір (Солтан Федор) 154
- Солтан Федор див. Солтан Федір
- Сонкгушкович Роман див. Сангушко Роман Федорович
- Сонкгушкович Роман Федорович див. Сангушко Роман Федорович
- Сонькўшковиц Роман Федорович див. Сангушко Роман Федорович

- Сороченко Марко 797
 Сосонскии Дашко 393
 Сотник Лаврин 920
 Сошковскии Аврам 570
 Спас Иван 999
 Спичинскии Александер див. Спичинський
 Олександр
 Спичинський Олександр (Спичинскии
 Александер, Spiczinski Alexander,
 Spiczynski) 851, 852
 Ставецький Ілляш (Ставецькии Ільяш,
 Ставецькии Ілляшъ) 105, 654, 816, 817
 Ставецькии Ільяш див. Ставецький Ілляш
 Ставецькии Ілляшъ див. Ставецький Ілляш
 Станислав Үрядник комаровскии 436
 Станислав Іднович пан троцькии
 див. [Кезгаило] Станислав Іднович
 Станиславскии Ідн 698
 Станишевскии Иван 663
 Станіслав див. Komorowsky Stanislaw
 Станкевич Едуард 42
 Станькевич Михаило 757
 Стареховський Ян (Стареховскии Ідн) 118,
 580, 581
 Стареховскии Ідн див. Стареховський Ян
 Старченко Н. 109
 Стас 987
 Стаховський Антон (Холавскии Антон) 446,
 447
 Стельмах Степан (Стелмах Степан) 78, 713
 Стефан див. Стефан Баторій
 Стефан Баторій див. Стефан Баторій
 Стефан Баторій (Стефан, Стефанъ, Стефан,
 Стефан, Стефанъ, Стефан Баторій,
 Stephan, Stephanus, Stephanus, Stefan
 Batory) 7, 17, 45, 50, 58, 61, 67, 68, 118,
 124, 125, 142, 197–204, 206, 208, 210,
 212, 214–220, 222, 223, 227–229, 232,
 234, 236, 243–248, 251–254, 264, 267–
 284, 286–289, 291–295, 297–299, 301,
 302, 311, 315, 317, 319, 321, 327, 330,
 332, 352, 355, 362, 364, 367, 368, 371,
 374, 413, 415–418, 423, 426, 427, 429–
 431, 433, 474, 475, 574–576, 579, 605,
 841, 842, 894, 1008
 Стефаник В. див. Стефаник Василь
 Стефаник Василь (Стефаник В.) 42, 43,
 131
 Стецький Григорій 24
 Степановичъ Оношко 765
 Стефан див. Стефан Баторій
 Стефан сватый 201
 Стефановичъ 703, 705
 Стефанъ див. Стефан Баторій
 Стецько (Стецько) 309, 678, 792
 Стебланка Михаило (Stebłowky Mihajło)
 865, 889
 Стелмах Степан див. Стельмах Степан
 Стемпковскии Матеи (Стемпковскии Матеи)
 747, 877
 Стемпковскии Матеи див. Стемпковскии
 Матеи
 Степан 971, 972
 Стефан див. Стефан Баторій
 Стефанъ див. Стефан Баторій
 Стецько див. Стецько
 Столовацкии Юри 203
 Сторожинскии Гневош
 див. Сторожинський Гнівош
 Сторожинський Гнівош (Сторожинскии
 Гневош) 48, 49, 359, 360
 Стрельчинський Марко (Стрелчинскии,
 Стрелчинскии Маркъ, Стрелчинскии
 Маркъ, Стрълчинскии Маркъ,
 Strzelczynski, Strzelczinski Mark) 95,
 100, 845, 849, 860, 899, 907, 927, 1024–
 1026
 Стрелчинскии Маркъ див. Стрельчинський
 Марко
 Стрембошь Петръ (Strzembosz Piotr) 648,
 652
 Стремещкии Ідн 341
 Стрелчинскии див. Стрельчинський Марко
 Стрелчинскии Маркъ див. Стрельчинський
 Марко
 Стрижевський Гнівош див. Стрижовський
 Гнівош Дмитрович
 Стрижевскии Гневошь див. Стрижовський
 Гнівош Дмитрович
 Стрижевський Гневошь див. Стрижовський
 Гнівош Дмитрович
 Стрижевскии Федоръ див. Стрижовський
 Федір Гнівошович
 Стрижовська Гнівошова Олена Кадянівна
 Чаплянка (Чапличівна Олена,
 Чапличовна Олена, Чаплич Олена
 Кадянівна, Чаплич Олена Кадяновна,
 Чаплянка Олена Кадянівна, Чаплянка

Олена Кадановна, Чапличівна Олена
 Кадянівна, Чапличовна Олена
 Кадановна, Стрыжовська
 Гневошова (Олена Кадяновна
 Чаплянська) 72, 232–234, 266

[Стрижовський] Бик Олександрович
 ([Стрыжовский] Бык Александрович)
 272, 273

Стрижовський Бикович Лехно Юшкович
 272, 273

Стрижовський Г. див. Стрижовський
 Гнівош Дмитрович

Стрижовський Гнівош див. Стрижовський
 Гнівош Дмитрович

Стрижовський Гнівош Дмитрович
 (Стрижовський Г., Стрижовський
 Гнівош, Стрижевський Гнівош,
 Стрижевски Гневош, Стрижевський
 Гневош, Стрыжевски Гневош,
 Стрыжевський Гневош, Стрыжевський
 Гневош Дмитрович, Стрыжевски
 Гневош, Стрыжевски Гневош
 Дмитрович, Стрыжевски Гневош,
 Стрыжовски Гневош Дмитрович,
 Стрыжовски Гневош, Стрыжовски
 Гневош, Стрыжовски Гневош
 Дмитрович, Стрыжовски Гневош,
 Стрыжовски Гневош, Стрыжовски
 Гневош Дмитрович, Стрыжовски
 Гневош, Стрыжовски Гневош,
 Стрыжовски Гневош, Stryzowski,
 Strżowski, Strzyzowski, Strzyowski
 Gniewusz, Strzizewski Gnyevos,
 Strzizowski Gniewosz, Strzyzewsky
 Gnyevos, Strzyżowski Gniewosz,
 Strzyzowski Gniewos, Strzyżowski
 Gniewosz Dmitrowicz) 22, 31, 35, 72,
 79–90, 111, 123, 159, 168, 169, 171, 192,
 193, 204–212, 218, 220–230, 232–234,
 236, 245, 246, 253–255, 272, 273, 288–
 293, 295, 296, 312, 316–320, 332–336,
 358, 359, 429, 430, 573, 574, 698, 740,
 741, 775, 779, 794, 872, 916, 924, 983,
 1035

[Стрижовський] Олександр ([Стрыжовский]
 Александер) 272, 273

Стрижовський Федір див. Стрижовський
 Федір Гнівошович

Стрижовський Федір Гнівошович
 (Стрижовський Федір, Стрыжевски,
 Стрыжовски, Стрижевски Федор,
 Стрыжевски Федор, Стрыжевски
 Федор, Стрыжевски Федор,
 Стрыжевски Федор, Стрыжевски
 Федор, Стрыжевски Федор,
 Стрыжовски Федор, Стрыжовски
 Федор, Стрыжовски Федор,
 Стрыжовски Федор, Stryzowski Fedor,
 Strzyzowski Phiedor) 24, 34, 72, 75, 76,
 98, 587, 590, 591, 688, 697, 698, 843, 844,
 867, 869, 902, 903, 906, 913, 917, 927,
 929, 930

[Стрижовський] Юшко Бикович
 ([Стрыжовский] Юшко Быкович) 272,
 273

Струс Галена (Струсівна з Коморова
 Галена, Струсівна с Коморова Галена)
 21, 922

Струс Ежи див. Струс з Коморова Юрій

Струс з Коморова Юрій див. Струс з
 Коморова Юрій

Струс з Коморова Ежи див. Струс з
 Коморова Юрій

Струс з Коморова Миколай див. Струс
 Миколай

Струс з Коморова Юрій (Струс Ю., Струс
 Ежи, Струс Юрій, Струс з Коморова
 Юрій, Струс з Коморова Ежи, Струс з
 Коморова Юреи, Струс с Коморова
 Юреи, Струс с Коморова Юреи, Струс с
 Коморова Юреи, Струс с Коморова
 Юреи, Струс с Коморова Юри, Струс с
 Коморова Юреи, Струс с Коморова
 Юри, Струс с Коморова Юри, Струс
 Юреи, Струс Юреи, Струс с Коморова
 Юреи, Струс з Коморова Юреи, Струс с
 Коморова Юреи, Струс с Коморова
 Юреи, Струс с Коморова Юреи, Струс с
 Коморова Юри, Струс с Коморова
 Юри, Струс с Коморова Юри, Струс
 Strus Georgium, Strus s Komarowa Gierzy,
 Strus s Komarowa Ierzi, Strus s Komarowa

- Судимонтович Шабан Иван
дів. Судимонтович Шабан Иван
- Судимонтович Шабан Иван (Судимонтович Шабан Иван) 274, 275
- Судимонтовичъ Кропивницькии Северин
дів. Кропивницький Северин
- Судимонтъ Андреи дів. Судимонт Андрій
- Суликовскии Миколаи дів. Суліковський Миколай
- Суликовъскии Миколаи дів. Суліковський Миколай
- Суліковський Миколай (Суликовскии Миколаи, Суликовъскии Миколаи, Sulikowski) 366, 367, 372, 374
- Сулковскии Вацлав дів. Сулковський Вацлав
- Сулковський Вацлав (Сулковскии Вацлав, Сѹлковскии, Sulkowski) 852, 853
- Супроновъ Дацко 764
- Супрунович Олехно дів. Супруновскии Олехно
- Супруновскии Олехно (Супрунович Олехно) 391, 392
- Супрѣновскии Кузма 700
- Сусловскии Федор 989
- Суходольський Собестіан 28
- Сѹдимонтовичъ Кропивницькии Северин
дів. Кропивницький Северин
- Сѹкгоцкаа Анна 1028, 1029
- Сѹлковскии дів. Сулковський Вацлав
- Сѹшко Нагунскии Андреи 253
- Счикитиньскии Дмитръ дів. Щикитинський Дмитро
- Счикичинскии Дмитръ дів. Щикитинський Дмитро
- Счикичинскии Дмитръ дів. Щикитинський Дмитро
- Счыкичинскии Дмитръ дів. Щикитинський Дмитро
- Талвашоваа Зофѣа Горностаєвъна
дів. Горностаївна Зофія Остапівна
- Талвош Адам (Талвош Адам, Талвошъ Адам, Талвошъ Адамъ, Толваш Адам, Thalwosz Adam) 75, 558–563
- Талвош Адам дів. Талвош Адам
- Талвоші 108
- Талвошъ Адам дів. Талвош Адам
- Талвошъ Адамъ дів. Талвош Адам
- Тарас 863
- Тарас Петрович Маринин сын 585
- Тебенка Григорій (Тебенка Григор) 94, 433
- Телківна Ядвіга (Телковна Їдвига) 68, 473, 474
- Телок Петро (Телок Петръ, Телок Петръ Симонович, Телокъ Петръ) 59, 66–69, 294, 321–323, 426, 427, 474, 475
- Телок Симон (Телок Шимон, Телок Симон, Телокъ Симон, Телокъ Симон, Телокъ Шимонъ) 59, 66, 68, 244, 245, 294, 295, 299, 300, 321, 322, 427, 474, 475
- Телок Шимон дів. Телок Симон
- Темрук 453
- Тепловський Войтех (Тепловскии Воитех) 533
- Тесленко Игор 132
- Тетеря Павло 41
- Тебенка Григор дів. Тебенка Григорій
- Тебенъчинаа Григорьеваа Полагѣа
Охремовна Прилуцькаа
дів. Прилуцька Полагія Охрімівна
- Телковаа дів. Вербицкаа Дорота
- Телковаа дів. Вербицкаа Дорота
- Телковна Їдвига дів. Телківна Ядвіга
- Телок Петръ дів. Телок Петро
- Телок Петръ Симонович дів. Телок Петро
- Телок Симон дів. Телок Симон
- Телокъ Петръ= дів. Телок Петро
- Телокъ Симон дів. Телок Симон
- Телокъ Шимонъ дів. Телок Симон
- Телокъ Симон дів. Телок Симон
- Тепловскии Воитех дів. Тепловський Войтех
- Терещенко Сѹпрѣн 851
- Титкович Роман дів. Тітченко Роман
- Титченъко Роман дів. Тітченко Роман
- Титченко Роман дів. Тітченко Роман
- Тиші 108
- Тишкевич Марія Звірівна дів. Дубицька Марина Звірівна
- Тишкевич Василем 169
- Тишкевич Марѣа Зверовна дів. Дубицька Марина Звірівна
- Тишкевич Мари Зверевна дів. Дубицька Марина Звірівна
- Тишкевич Мари Зверовна дів. Дубицька Марина Звірівна

- Тишкевич Марина Зверовна, теперешнєє
Полатовскаа див. Дубицька Марина
Звірівна
- Тишко 864
- Тишковичовна Марина Зверовна
див. Дубицька Марина Звірівна
- Тишковскии Ремнанъ 835
- Тишневич Савка 573
- Тітченко Роман (Титкович Роман, Титченко
Роман, Титчєнько Роман) 118, 581, 597,
600
- Толваи Адам див. Талвош Адам
- Томилович Степан (Томилович Степан) 92,
369
- Томилович Степан див. Томилович Степан
- Томкович Алексеи див. Томкович Олексій
- Томкович Олексій (Томкович Алексеи,
Томъкович Алексеи, Томъкович
Олекшии, Томъковичъ Олекъшии,
Tomkowicz Oliexi) 24, 157, 161, 175, 176
- Томъкович Алексеи див. Томкович
Олексій
- Томъкович Олекшии див. Томкович
Олексій
- Томъковичъ Олекъшии див. Томкович
Олексій
- Тонченко Васко 308
- Торокалскии див. Торокалскии Александер
- Торокалскии Александер (Торокалскии)
1033
- Трасковскии Станислав див. Трасковський
Станіслав
- Трасковський Станіслав (Трасковскии
Станислав) 73, 431
- Трегуб М. 43
- Трембицький Андрій (Трембицкии Андреи,
Трембицкии Андреи, Трембицкии
Андреи, Трембицкии Андрѣи,
Трембицкии Анъдреи, Трємъбицькии
Анъдреи, Трембицкии Андреи,
Трембицкии Андрѣи, Трембицкии
Андреи, Трембицкии Андрѣи,
Трембицкии Андреи, Трембицкии
Андреи, Трембицкии Андрѣи,
Трембицкии Андрѣи, Трембицкии
Андреи, Трембицкии Андрѣи,
Трембицкии Андрѣи, Трембицкии
Андреи, Трємъбицкии Анъдреи,
Трємъбицкии Анъдреи, Trzebyczki
Andrzej, Andrzejko) 25, 32, 55, 72, 77,
78, 101–103, 628, 636–638, 658, 678, 679,
689, 700, 711, 712, 722, 724, 726, 748,
749, 779, 793, 800, 804–807, 844, 883,
884, 931, 932, 953–955, 962, 963, 965,
968, 971, 973, 974, 976, 1014, 1020
- Трембицький Войтех (Трембицкии Воитех)
26, 714, 715
- Трецінський Жигмунт див. Тшецінський
Зигмунт
- Трембицкии Андреи див. Трембицький
Андрій
- Трембицкии Андреи див. Трембицький
Андрій
- Трембицкии Андреи див. Трембицький
Андрій
- Трембицкии Андрѣи див. Трембицький
Андрій
- Трембицкии Анъдреи див. Трембицький
Андрій
- Трембицкии Воитех див. Трембицький
Войтех
- Трємъбицькии Анъдреи див. Трембицький
Андрій
- Трецинскии Жикгмунт див. Тшецінський
Зигмунт
- Трецинскии Жикгмунтъ див. Тшецінський
Зигмунт
- Трембицкии Андреи див. Трембицький
Андрій
- Трембицкии Андреи див. Трембицький
Андрій
- Трембицкии Андреи див. Трембицький
Андрій
- Трембицкии Андрѣи див. Трембицький
Андрій
- Трембицкии Андрѣи див. Трембицький
Андрій
- Трембицкии Андрѣи див. Трембицький
Андрій
- Трембицкии Андрѣи див. Трембицький
Андрій
- Трембицкии Андрѣи див. Трембицький
Андрій
- Трембицкии Андрѣи див. Трембицький
Андрій
- Трембицкии Андрѣи див. Трембицький
Андрій
- Трембицкии Андрѣи див. Трембицький
Андрій

- Трембицький Андреї див. Трембицький Андрій
- Тремъбицький Анѣдрей див. Трембицький Андрій
- Тремъбицький Анѣдрей див. Трембицький Андрій
- Трецинский Жикгмунт див. Тшеціньський Зигмунт
- Тринос Федор (Тринос Федор) 714, 857, 863
- Тринос Федор див. Тринос Федор
- Трищина Никонова Марина Комаровна 567
- Тромпчинський Кшиштоф (Trbczynski Christophorus, Trczynski Christophorus) 59, 246, 247
- Троска Андреї див. Троска Андрій
- Троска Андреї див. Троска Андрій
- Троска Андрій (Троска Андреї, Троска Андреї, Троска Анѣдрей) 84, 226, 317, 333
- Троска Анѣдрей див. Троска Андрій
- Трохим 792
- Троцьки 395
- Трошка 119, 598
- Трубач Федір (Трубач Федор) 388, 395
- Трубач Федор див. Трубач Федір
- Трубачова Федорова Марія Маціївна Комарівна (Трубачова Федорова Марія Маціївна Комаровна) 388, 394
- Трубачова Федорова Марія Маціївна Комаровна див. Трубачова Федорова Марія Маціївна Комарівна
- Трус Ондрѣи 395
- Трѣиш 935
- Трѣшевич Мартин 863
- Тукалский Станислав (Thukalski Stanislaw) 563
- Турколович Лесь (Турколович Лес) 278, 279
- Турколович Лес див. Турколович Лесь
- Турович Миколаш 700
- Турович Федор 537
- Турська Миколаєва Зоф'я з Кліщова (Turska) 50, 661
- Турутенко Макар 261
- Тѣр Іан 1028, 1029
- Тшеціньський Зигмунт (Треціньський Жикгмунт, Трецинский Жикгмунт, Трецинский Жикгмунт, Трецинский Жикгмунт) 12, 478–480
- Тымчишин Микитка 764
- Углик Матвій (Ўглик, Ўглик Матфеї, Ўглик Матфеї, Ўглик Матѣфеї, Ўглик Матѣфеї) 82, 83, 85, 123, 211, 222, 220, 224, 225, 319, 332, 334
- Угриновський Михайло (Ўгриновский Михаїло) 26, 766, 767
- Ўглик див. Углик Матвій
- Ўглик Матфеї див. Углик Матвій
- Ўглик Матфеї див. Углик Матвій
- Ўглик Матѣфеї див. Углик Матвій
- Ўглик Матѣфеї див. Углик Матвій
- Ўгриновский Михаїло див. Угриновський Михайло
- Ўгриновский Іануш 425
- Ўзловский Крыштоф 509
- Ўлас 646
- Ўавський Петръ 437
- Фабіан святий див. Фабіан святий
- Фабіан святий (Фабіан святий) 112, 327
- Фединка (Фединка, Фединка) 154
- Фединка див. Фединка
- Фединка див. Фединка
- Федко див. Федко
- Федор (Федор, Федоръ) 308, 857, 863, 870
- Федор, писар господарский 379
- Федоръ див. Федор
- Федець 882
- Федко (Федко, Федко) 792, 846, 868, 901
- Федко див. Федко
- Федор див. Федор
- Федорович Грицко 738
- Федорович Роман 139
- Филистин 600, 601
- Филон див. Кміта Чорнобильський Філон Семенович
- Фірлей Ян 52
- Франко Іван 44
- Фридръ (Фридръ) 24, 637, 735
- Фридръ див. Фридръ
- Фурсович Івашко 391

- Хабовскии Станислав див. Хабовський Станіслав
- Хабовскии Станиславъ див. Хабовський Станіслав
- Хабовський Станіслав (Хабовскии Станислав, Хабовскии Станиславъ) 84–86, 218, 228, 229, 252–254
- Хайретдінов Харіс 131
- Халецький Дмитро (Халецкии Дмитръ) 87, 295, 296
- Халецкии Дмитръ див. Халецький Дмитро
- Ханскии Адам (Ханъскии Адам) 1028, 1029
- Ханъскии Адам див. Ханскии Адам
- Харлинскии Щасныи (Charlenski) 770, 822
- Хвилонъ див. Шрам Філон Григорійович
- Хвостикъ Данило 333
- Хвостикъ Леско 333
- Хжонстовський Анджей (Chrzastowski Andrea, Chrzastowski Andrzej, Chrzastowski Andrzej) 113, 114, 695–697
- Хжонстовський Ежи (Chrzastowski Gerzy) 114, 696
- Хилынкевичъ 360
- Хмельницький Богдан 41
- Хмелевскии Ваєринецъ 640
- Ходкевич Андрій див. Ходкевич Андрій Григорович
- Ходкевич Андрій Григорович (Ходкевич Андрій, Chodkiewicz Andrzej, Hryhorjewicz) 73, 185–187
- Ходкевич Григорій див. Ходкевич Григорій Олександрович
- Ходкевич Григорій Олександрович (Ходкевич Григорій, Ходкевич Грыгореи, Ходкович Григор, Ходкевич Грегор Алексъандрович, Ходкевич Грыгореи Алексъандрович, Chodkiewicz Hrehory, Chodkiewicz Hryhory) 73, 139, 168, 169, 186, 187, 334
- Ходкевич на Шклові і Миші Ян (Ходкевич Ян, Ходкевич Їдн, Ходкевич на Шклове и Мыши Їдн, Ходкевичъ на Шклови и Мыши Їднъ, Ходъкевич Їдн) 63, 64, 122, 212–216, 1008
- Ходкевич Олександр див. Ходкевич Олександр Григорович
- Ходкевич Олександр Григорович (Ходкевич Олександр, Chodkiewicz Alexander Hrehorowicz) 73, 185–187
- Ходкевич Ян див. Ходкевич на Шклові і Миші Ян
- Ходкевичівна Анна див. Корецька Яхимова Анна Ходкевичівна
- Ходкевичівна Ганна див. Корецька Яхимова Анна Ходкевичівна
- Ходкевичівна Ганна Янівна див. Корецька Яхимова Анна Ходкевичівна
- Ходкевич Грегор Алексъандрович див. Ходкевич Григорій Олександрович
- Ходкевич Григорей Алексъандрович див. Ходкевич Григорій Олександрович
- Ходкевич Грыгореи див. Ходкевич Григорій Олександрович
- Ходкевич на Шклове и Мыши Їдн див. Ходкевич на Шклові і Миші Ян
- Ходкевич Їдн див. Ходкевич на Шклові і Миші Ян
- Ходкевичовна Анна див. Корецька Яхимова Анна Ходкевичівна
- Ходкевичовна Анъна див. Корецька Яхимова Анна Ходкевичівна
- Ходкевичъ на Шклови и Мыши Їднъ див. Ходкевич на Шклові і Миші Ян
- Ходкович Григор див. Ходкевич Григорій Олександрович
- Ходоровщинскии Олекъшии див. Ходоровщинський Олекший
- Ходоровщинський Олексіи див. Ходоровщинський Олекший
- Ходоровщинський Олекший (Ходоровщинський Олексіи, Ходоровщинскии Олекъшии, Ходоровъщинскии Олекшии, Ходоровъщинского Олекъшии) 94, 427, 428, 433, 434
- Ходоровъщинскии Олекшии див. Ходоровщинський Олекший
- Ходоровъщинского Олекъшии див. Ходоровщинський Олекший
- Ходъкевич Їдн див. Ходкевич на Шклові і Миші Ян
- Ходъкевичовна Ганна див. Корецька Яхимова Анна Ходкевичівна
- Хоиницкии Станислав див. Хойницький Станіслав
- Хоинскии див. Хоинскии Їдн
- Хоинскии див. Хоинскии Їдн

Хоинскии Ѓлн (Хоинскии, Хоинскии,
 Хоиньскии Ѓлнь) 498–501
 Хоиньскии Ѓлнь див. Хоинскии Ѓлн
 Хойницький Станіслав (Хоиницкии
 Станислав) 24, 216
 Холоневська Маруша (Холоневськаа
 Маруша) 813, 814
 Холоневськаа Маруша див. Холоневська
 Маруша
 Холавскии Антон див. Стаховьскии Антон
 Хома 309, 987
 Хомакович Дац 953
 Хомакович Остапъ 953
 Хомакович Хвес 953
 Хомакъ Петръ див. Хомакъ Смордовскии
 Петръ
 Хомиць Ила 764
 Хомакъ Смордовскии Петръ (Хомакъ
 Петръ) 442, 445
 Хоненко Андрѣи 308
 Хомаковаа 709
 Храновскии Анѣдрей 426
 Хребтовичівна Богуринська Полонія
 (Богуринськаа Полонѣа, Хребтовичовна
 Богуринськаа Полонѣа,
 Хребтовичовна Богуринськаа Полонѣа,
 Хребтовичовна Богуринськаа Полонѣа,
 Кгорейцаа Полонѣа, Кгорейцаа
 Полоніяа Хрыбтовичовна, Кгорейцаа
 Юреваа Полонѣа Хрыбтовичовна,
 Хребтовичівна Полонія, Хребтовичовна
 Полонѣа) 59, 66, 68, 69, 321, 322, 473–
 475, 892
 Хребтовичівна Полонія див. Хребтовичівна
 Богуринська Полонія
 Хренницкии Иван див. Хренницкии Иван
 Хребтовичовна Богуринськаа Полонѣа
 див. Хребтовичівна Богуринська
 Полонія
 Хребтовичовна Богуринськаа Полонѣа
 див. Хребтовичівна Богуринська
 Полонія
 Хребтовичовна Полонѣа
 див. Хребтовичівна Богуринська Полонія
 Хребтовичъ Богуринскии Иванъ 181
 Хребтовичъ Иванъ 910
 Хребтовичовна Богуринськаа Полонѣа
 див. Хребтовичівна Богуринська
 Полонія

Хренницкии Ѓлн див. Хренницкии Иван
 Хренницкии Иван (Хренницкии Иван,
 Хренницкии Иван, Хренницкии Иванъ,
 Хренъницкии Иванъ, Хренъницкии
 Иванъ, Хренницькии Иван, Хрѣницкии
 Иван, Хренницкии Ѓлн) 230, 239, 383,
 390, 401, 424, 426, 439, 445, 728, 731,
 813
 Хренницкии Иван див. Хренницкии Иван
 Хренницкии Иванъ див. Хренницкии Иван
 Хренъницкии Иванъ див. Хренницкии Иван
 Хренъницкии Иванъ див. Хренницкии Иван
 Хребтовичъ Богуриньскии Конѣдрам
 див. Хребтовичъ Богуринскии Кондрам
 Хребтовичъ Богуринскии Кондрам
 (Хребтовичъ Богуриньскии Конѣдрам)
 756
 Хренницькии Иван див. Хренницкии Иван
 Христ. див. Исус Христос
 Христос див. Исус Христос
 Хрослинскии Мартин див. Хруслінський
 Мартин
 Хрослінський Мартин див. Хруслінський
 Мартин
 Хрул Ѓрема (Хрѣл Ѓрема) 702, 791
 Хруслінський Андрій (Хрѣслинскии
 Андрѣи, Хрѣслинскии Андрѣи,
 Chruslinski Andrzej, Chruslinsky
 Andrzej) 22, 30, 108, 983, 1010–1014,
 1016–1020, 1035
 Хруслінський М. див. Хруслінський
 Мартин
 Хруслінський Мартин (Хруслінський М.,
 Хрослінський Мартин, Хрослинскии
 Мартин) 59, 60, 751
 Хруць (Хруць) 26, 504
 Хруць див. Хруць
 Хрѣл Ѓрема див. Хрул Ѓрема
 Хрѣслинскии Андрѣи див. Хруслінський
 Андрій
 Хрѣслинскии Андрѣи див. Хруслінський
 Андрій
 Хрѣницкии Иван див. Хренницкии Иван
 Хшановський В. (*Chrzanowski W.*) 13
 Царенко Супрѣн 681
 Царенко Лаврин 365
 Цешковскии Ѓлн 734

Циринський Себастьян (Циринський Собестіан, Цыринскии Собестиан) 26, 103, 104, 988, 991

Циринський Собестіан див. Циринський Себастьян

Ціховський Северин див. Ціховський Северин

Ціховський Северин (Ціховський Северин) 638, 639

Цурковський 22

Цурковський Василь (Цурковський Васил, Цурковський Василен) 65, 304, 305, 410

Цурковський Григорій (Цурковський Григорей, Цуркувський Григор, Цурковський) 120, 383, 385, 599

Цурковський Васил див. Цурковський Василь

Цурковський Василен див. Цурковський Василь

Цурковський Григорей див. Цурковський Григорій

Цурковський див. Цурковський Григорій

Цуркувський Григор див. Цурковський Григорій

Цыринскии Собестиан див. Циринський Себастьян

Чаплиц Шпановський Иван див. Чаплич Шпановський Иван

Чаплич див. Чаплич Шпановський Федір

Чаплич Иван див. Чаплич Шпановський Иван

Чаплич Олена Кадянівна див. Стрижовська Гнівошова Олена Кадянівна Чаплянка

Чаплич Олена Кадановна див. Стрижовська Гнівошова Олена Кадянівна Чаплянка

Чаплич Федір див. Чаплич Шпановський Федір

Чаплич Федор див. Чаплич Шпановський Федір

Чаплич Федор Кадан див. Чаплич Шпановський Федір

Чаплич Федоръ див. Чаплич Шпановський Федір

Чаплич Федор див. Чаплич Шпановський Федір

Чаплич Шпаковський Иван див. Чаплич Шпановський Иван

Чаплич Шпаковський Федор Каданович див. Чаплич Шпановський Федір

Чаплич Шпановський Иван див. Чаплич Шпановський Иван

Чаплич Шпановський Иван див. Чаплич Шпановський Иван

Чаплич Шпановський Федор див. Чаплич Шпановський Федір

Чаплич Шпановський Федор Каданович див. Чаплич Шпановський Федір

Чаплич Шпановський Федоръ Кадіанъ див. Чаплич Шпановський Федір

Чаплич Шпановський Федор див. Чаплич Шпановський Федір

Чаплич Шпановський Федор див. Чаплич Шпановський Федір

Чаплич Шпановський Иван (Чаплич Иван, Чаплич Шпановський Иван, Чаплич Шпановський Иван, Чапличъ Шпановський Иванъ, Чапличъ Шпановський Іднъ, Чаплич Шпаковський Иван, Чаплиц Шпановський Иван) 64, 230, 243, 303, 304, 425, 478, 479, 730, 733

Чаплич Шпановський Федір (Чаплич Федір, Чаплич, Чаплич Федор, Чаплич Федор, Чаплич Федоръ, Чапличъ Федор, Чаплич Федор Кадан, Чаплич Шпановський Федор, Чаплич Шпановський Федор, Чаплич Шпановський Федор, Чапличъ Шпановський Федоръ, Чагльич Шпановський Федор, Чаплич Шпановський Федор Каданович, Чаплич Шпановський Федоръ Кадіанъ, Чапличъ Шпановський Федор Каданъ, Чаплич Шпаковський Федор Каданович) 63, 230, 263, 383, 390, 401, 424, 426, 439, 445, 447, 531, 652, 679, 680, 728, 730, 731, 733

Чапличівна Олена див. Стрижовська Гнівошова Олена Кадянівна Чаплянка

Чапличівна Олена Кадянівна див. Стрижовська Гнівошова Олена Кадянівна Чаплянка

Чапличовна Олена див. Стрижовська Гнівошова Олена Кадянівна Чаплянка

Чапличовна Олена Кадановна див. Стрижовська Гнівошова Олена Кадянівна Чаплянка

Чапличъ Федор див. Чаплич Шпановський Федір

- Чаплич Шпановски Иванъ див. Чаплич Шпановський Иван
- Чаплич Шпановски Федор Каданъ див. Чаплич Шпановський Федір
- Чаплич Шпановски Федоръ див. Чаплич Шпановський Федір
- Чаплич Шпановски Федоръ Каданъ див. Чаплич Шпановський Федір
- Чаплич Шпановски Гданъ див. Чаплич Шпановський Иван
- Чаплянка Олена Кадянівна див. Стрижовська Гнівошова Олена Кадянівна Чаплянка
- Чаплянка Олена Кадяновна див. Стрижовська Гнівошова Олена Кадянівна Чаплянка
- Чаплич Шпановски Федор див. Чаплич Шпановський Федір
- Чарнецки Николаа 448
- Чарторийські (Czartoryscy) 44, 161, 202
- Черленковська Марія Юріївна (Черленьковська Маря, Черленьковська Маря Юреївна, Красносельська Маря Юреївна Черленьковська, Красносельська Ивановна Маря Юреївна Черленьковська, Красносельська Ивановна Маря Юреївна Черленковська) 718, 776–779
- Черленковський Еронім (Черленковски Ероним, Черленьковски Еронимъ) 22, 825
- Черленковський Иван (Черленковски Иван, Черленковски Иван, Черленковски Иванъ, Черленьковски Иван, Черленьковски Иван) 21, 1010, 1011, 1016–1019
- Черленковський Олександр див. Черленковський Олександр Дмитрович
- Черленковський Олександр Дмитрович (Черленковський Олександр, Черленковски Александер Дмитрович) 73, 431
- Черленковський Стефан (Черленковски Стефан, Czerlienkowsky Stephan) 20, 21, 824, 825, 1035
- Черленковський Ю. див. Черленковський Юрій Олександрович
- Черленковський Юрій див. Черленковський Юрій Олександрович
- Черленковський Юрій Олександрович (Черленковський Юрій, Черленковски Юреи, Черленковски Юреи, Черленковски Юр, Черленьковски Юр, Черленьковски Юрь, Черленковски Юреи, Черленковски Юр, Черленковски Юр, Черленковски Юреи, Черленковски Юреи, Черленьковски Юреи, Черленьковски Юреи, Черленковски Юреи, Черленковски Юреи Александрович, Черленковски Юреи Александрович, Черленковски Юреи Александрович, Черленковски, Черленковски, Черленьковски, Черленковски, Черленковски, Юр Александрович, Czelenkowski, Czerlenkowski, Czerlienkowski, Czerlinkowski, Czerlenkowski Gerzy, Czerlenkowski Yery, Czerlienkowski Gerzy) 22, 72–75, 170, 196, 361, 362, 431, 446, 447, 468–473, 649, 653, 655, 664–671, 673, 675–677, 680, 682–687, 771, 786, 794, 904
- Черленковські (Черленковские) 73, 107, 825
- Чернявський Ярош (Чернявски Грош, Чернявски Грош, Чернявски Грош, Чернявски, Czerniawski Jaros, Czerniawski Jaros) 104, 105, 865, 889, 982, 984, 986, 987, 1002, 1028, 1029
- Четвертенський Федір Іванович (Четвертенски Федор Іванович) 387, 390
- Четвертинська Ганна див. Четвертинська Ганна Матвіївна
- Четвертинська Ганна Матвіївна (Четвертинська Ганна, Четвертинська Ганна, Czethwertenska Anna, Збаразька Миколаєва, Збаразька Миколаєва, Збаразька Миколаєва) 107, 108, 173–175, 302, 303, 631
- Четвертинський Януш Матвійович (Четвертенски Гдушь, Czethwierthensky Ianvsz Mathpieiewicz) 108, 159, 175

Черленковски див. Черленковський Юрій
 Олександрович
 Черленковски Юреи див. Черленковський
 Юрій Олександрович
 Чернилковски Юреи див. Черленковський
 Юрій Олександрович
 Черницки Иван 311
 Чернавскии Ѓрош див. Чернявський
 Ярош
 Черьяленковскии Иван
 див. Черленковський Иван
 Черьяленковскии Еронимъ
 див. Черленковський Еронім
 Четвертенскии Семел Федорович 394
 Четвертенскии Федор Иванович
 див. Четвертенський Федір Іванович
 Четвертненко Каленик 308
 Четвертненко Федор 308
 Четвертна Лехно див. Четвертна Лехно
 Четвертинскаа Ганна див. Четвертинська
 Ганна Матвійвна
 Чеховскии Каспер 478, 480
 Чеховскии Станиславъ (Czechowsky
 Stanislaw) 653, 654
 Чечел Васил див. Чечель Василь
 Григорович
 Чечел Василен див. Чечель Василь
 Григорович
 Чечел Грегор див. Чечель Григорій
 Чечел Григори див. Чечель Григорій
 Чечел Григор див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечель Григорей див. Чечель Григорій

Чечел Василен див. Чечель Василь
 Григорович
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечель Григорей див. Чечель Григорій
 Чечил Григорей див. Чечель Григорій
 Чечил Маташъ див. Чечель Матяш
 Чечилъ Григорей див. Чечель Григорій
 Чечъль Аньдреи Григоревичъ 570
 Черленковскии Александер Дмитрович
 див. Черленковський Олександр
 Дмитрович
 Черленковскии Юр див. Черленковський
 Юрій Олександрович
 Черленковскии Юр див. Черленковський
 Юрій Олександрович
 Черленковскии див. Черленковський Юрій
 Олександрович
 Черленковскии Юреи див. Черленковський
 Юрій Олександрович
 Черленковскии Юреи див. Черленковський
 Юрій Олександрович
 Черленковскии Юреи див. Черленковський
 Юрій Олександрович
 Черлянковскии Юреи
 див. Черленковський Юрій
 Олександрович
 Черлянковскии Юреи
 див. Черленковський Юрій
 Олександрович
 Чернавскии див. Чернявський Ярош
 Чернавскии Ѓрош див. Чернявський
 Ярош
 Чернавскии Ѓрош див. Чернявський Ярош
 Черьяленковскии Юреи
 див. Черленковський Юрій
 Олександрович
 Четверътенскии Ѓнушъ
 див. Четвертинський Януш Матвійович
 Чечел Василен див. Чечель Василь
 Григорович
 Чечел Василен Григоревич див. Чечель
 Василь Григорович
 Чечел Грегорей див. Чечель Григорій
 Чечел Грегор див. Чечель Григорій
 Чечел Грегорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григор див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечел Григорей див. Чечель Григорій
 Чечель Григорей див. Чечель Григорій

Чечель Григорей див. Чечель Григорій
Чечель Грыгорей див. Чечель Григорій
Чечель Грыгорей див. Чечель Григорій
Чечил Григорей див. Чечель Григорій
Чиж Александр див. Чиж Олександр
Чиж Александр див. Чиж Олександр
Чиж Александр див. Чиж Олександр
Чиж Алесандеръ див. Чиж Олександр
Чиж Александр див. Чиж Олександр
Чиж Александр (Чиж Александр, Чиж Александр, Чиж Алесандеръ, Чиж Алесандер, Чижъ Алесандер, Чижъ Алесандер, Чижъ Алесандер, Чижъ Алесандер, Чижъ Алесандер) 25, 72, 104, 121, 633–635, 694, 695, 737, 738, 746, 750, 757
Чижевський Якуб 41
Чижевский Героним (Czizowsky na Czizowie Heronim) 648, 652
Чижевский Криштоф див. Чижевський Криштоф
Чижевский Криштоф див. Чижевський Криштоф
Чижевский Николаи (Mikolay s Czyzowa, Mikolai s Czizowa) 648, 652, 813
Чижевський Криштоф (Чижевский Криштоф, Чижевский Криштофъ, Чыжевский Крыштоф, Чыжевський Крыштоф) 601, 639, 957, 1008
Чижь Алесандер див. Чиж Олександр
Чижь Алесандер див. Чиж Олександр
Чижь Алесандер див. Чиж Олександр
Чипъ Кѳрилов 764
Чокаленко Иванец 857, 863
Чокаленко Олекша див. Чокаленко Олекшко
Чокаленко Олекшко (Чокаленко Олекша) 857, 863
Чокалиха Оршула вдова 714
Чорны Карпъ 670
Чорны Федор 309
Чорторийський Михайло Васильович (Чорторыскии Михаило, Чорторыскии Михаило Васильевич, Чорторыскии Михал Васильевич) 347, 378, 389, 396
Чорторийський Олександр Федорович 6
Чорторыскии Михаило Васильевич див. Чорторийський Михайло Васильович

Чорторыскии Михал Васильевич див. Чорторийський Михайло Васильович
Чорторыскии Михаило див. Чорторийський Михайло Васильович
Чыжевський Крыштоф див. Чижевський Криштоф
Чыжевский Крыштоф див. Чижевський Криштоф
Чыжь Алесандер див. Чиж Олександр

Шавловський Юзеф 41

Шакаль 263, 264

Шандеровский Семен див. Шандировський Семен

Шандировський Дмитро (Шандыровскии Дмитръ, Шаньдыровскии Дмитръ Аньдреевич, Szaderowsky Dmitr) 73, 158, 314, 383, 384

Шандировський Матуш (Шандыровскии Матушь) 65, 304, 305

Шандировський Семен (Шандеровскии Семен, Шандыровскии Семен, Шаньдыровскии Семен, Szandyrynski, Szandyrowski Siemien) 701–703, 764–766, 791, 792

Шандировський Федір (Шандыровскии Федор, Шандыровскии Федор, Шиньдеровскии Федор, Szandirowski Fedor, Szandirowski Phedor) 867, 879–881

Шандировський Филип Дмитрович (Шандыровскии Филип Дмитрович) 764, 765

Шандыровскии Василей 393

Шандыровскии Дмитръ див. Шандировський Дмитро

Шандыровскии Матушь див. Шандировський Матуш

Шандыровскии Семен див. Шандировський Семен

Шандыровскии Семен див. Шандировський Семен

Шандыровскии Федор див. Шандировський Федір

Шандыровскии Федор див. Шандировський Федір

Шандыровскии Филип Дмитрович див. Шандировський Филип Дмитрович

- Шанъдыровскии Дмитрий Анъдреевич
див. Шандировскый Дмитро
- Шанъдыровскии Семен
див. Шандировскый Семен
- Шанъдыровскииє (Szanderowscy) 481, 765,
766
- Шаско див. Шашкович Василь
- Шахворость Грицко 622
- Шашкевич Миколай див. Шашкович
Долбуновскый Миколай
- Шашкевич Тихно (Шашко Тихон, Шашкович
Тихон, Шашкевич Тихно, Шашкевичъ
Тихон) 32, 124, 1021, 1035
- Шашкевич Федір див. Шашкович Федір
- Шашкевичі (Шашки, Шашкевичове,
Шашковичове ГҀсциинские) 597, 698, 926
- Шашкевич Долбуновскии Михаило
див. Шашкович Долбуновскый
Михайло
- Шашкевич Иван див. Шашкович Иван
- Шашкевичове див. Шашкевичі
- Шашкевичъ Федоръ див. Шашкович Федір
- Шашкевич Миколаи див. Шашкович
Долбуновскый Миколай
- Шашкевич Тихно див. Шашкевич Тихно
- Шашкевич Федор див. Шашкович Федір
- Шашкевичъ Миколаи див. Шашкович
Долбуновскый Миколай
- Шашкевичъ Тихон див. Шашкевич Тихно
- Шашки див. Шашкевичі
- Шашко див. Шашкович Василь
- Шашко Илья див. Шашкович Ілля
- Шашко Михаило див. Шашкович
Долбуновскый Михайло
- Шашко Михайло див. Шашкович
Долбуновскый Михайло
- Шашко Тихон див. Шашкевич Тихно
- Шашкович див. Шашкович Василь
- Шашкович див. Шашкович Ілля
- Шашкович Богдан, прозывается Иля
див. Шашкович Ілля
- Шашкович Васил див. Шашкович Василь
- Шашкович Василеи див. Шашкович Василь
- Шашкович Василь (Шаско, Шашко,
Шашкович, Шашкович Васил, Шашкович
Василеи, Шашковичъ Васил, Шашъкович
Васил, Szasskowitz Wasiley) 21, 160,
493, 561–564, 600
- Шашкович Долбуновскии Михаило
див. Шашкович Долбуновскый
Михайло
- Шашкович Долбуновскый Миколай
(Шашкович Миколай, Шашкевич
Миколай, Шашкевич Миколаи,
Шашкевичъ Миколаи, Шашъкович
Долбуновскии Миколаи, Szasskowitz
Mikołai) 21, 31, 34, 36, 111, 169, 685,
926, 1021, 1035
- Шашкович Долбуновскый Михайло
(Шашкович Михайло, Шашко Михайло,
Шашко Михаило, Шашкевич
Долбуновскии Михаило, Шашкович
Долбуновскии Михаило, Шашковичъ
Долбуновскии Михаило, Шашъковичъ
Долбуновскии Михаило, Szasskowitz
Michaуlo) 11, 20, 23, 30, 160, 180, 189,
193, 194, 238, 239, 271, 275
- Шашкович Долбуновскии Михаило
див. Шашкович Долбуновскый
Михайло
- Шашкович Иля див. Шашкович Ілля
- Шашкович Иван (Шашкевич Иван) 19, 21,
306
- Шашкович Ілля (Шашкович, Шашко Илья,
Шашкович Иля, Шашкович Богдан,
прозывается Иля) 23, 252, 338, 383,
385
- Шашкович Миколай див. Шашкович
Долбуновскый Миколай
- Шашкович Михайло див. Шашкович
Долбуновскый Михайло
- Шашкович Тихон див. Шашкевич Тихно
- Шашкович Федір (Шашкевич Федір,
Шашкевич Федор, Шашкевичъ Федоръ,
Szaskewyc Fedor, Szasskiewicz Fedor)
34, 111, 124, 840, 926, 951, 1021
- Шашковичове ГҀсциинские див. Шашкевичі
- Шашковичъ Васил див. Шашкович Василь
- Шашковичъ Долбуновскии Михаило
див. Шашкович Долбуновскый
Михайло
- Шашъкович Васил див. Шашкович Василь
- Шашъкович Долбуновскый Миколаи
див. Шашкович Долбуновскый
Миколай
- Шашъковичъ Долбуновскии Михаило
див. Шашкович Долбуновскый Михайло

- Швец Калин 714
- Швец Мацко 989
- Швигригаило див. Свидригайло
- Шебанович Иван (Шебанович Иван) 389, 395
- Шевченко Тарас 132
- Шельвовський Іван Семенович (Шелвовський Іван Семенович, Шелвовський Іван Семенович, Шелвовський Іван Семенович, Шелвовський Іван Семенович) 173–176
- Шельвовський Семен Богусович (Шелвовський Семен Богусевич) 173, 174
- Шепій Іван (Шеп'ї Іван) 168
- Шебанович Іван див. Шебанович Іван [Шелвовський] Ванко 174
- Шелвовський Іван Семенович див. Шельвовський Іван Семенович
- Шелвовський Семен Богусевич див. Шельвовський Семен Богусович
- Шелвовський Іван Семенович див. Шельвовський Іван Семенович
- Шеп'ї Іван див. Шепій Іван
- Шелвовський Іван Семенович див. Шельвовський Іван Семенович
- Шелвовський Іван Семенович див. Шельвовський Іван Семенович
- Шикаловський Іл'цо див. Шикаловський Яцько
- Шикаловський Іл'цо див. Шикаловський Яцько
- Шикаловський Іл'цо див. Шикаловський Яцько
- Шикаловський Яцько (Шикаловський Іл'цо, Шикаловський Іл'цо, Шикаловський Іл'цо, Шыкаловський Іл'цо) 25, 609–611, 614, 620, 634, 649, 819, 820
- Шимко (Шимко) 875, 891
- Шимко див. Шимко
- Шимкович Темр'к 917
- Шимкович Ал 288
- Шин'деровський Федор див. Шандировський Федір
- Шкриба Іван (Шкрыба Іван) 168
- Шкрыба Іван див. Шкриба Іван
- Шляхтинський Матеї (Шлахтинський Маци, Шлахтинський Матеї, Szlachczinsky) 999, 1000
- Шлахтинський Матеї див. Шляхтинський Матеї
- Шлахтинський Маци див. Шляхтинський Матеї
- Шостовицький Іл'н 950
- Шпаковська Марія Максозна див. Шпаковська Марія Максівна
- Шпаковський Іван Павлович 263
- Шпаковська Марія Максівна (Шпаковська Марія Максозна) 31, 74, 260–263
- Шрам Григор Семенович див. Шрам Григорій
- Шрам Григорій (Шрам Григор Семенович) 74, 196, 197
- Шрам Полагія див. Вороновицька Полагія Іванівна
- Шрам Філон див. Шрам Філон Григорійович
- Шрам Філон Григорійович (Шрам Філон, Хвилонг) 74, 196, 197
- Шукачович Степан 882
- Шукачович Іл'ско 882
- Шыкаловський Іл'цо див. Шикаловський Яцько
- Шырма Іл'н 619, 620
- Шышка Александер 770, 813
- Щасна Нерада (Щасная Нерада) 284, 285
- Щасная Нерада див. Щасна Нерада
- Щекитинський Дмитро див. Щикитинський Дмитро
- Щекитинський Дмитро див. Щикитинський Дмитро
- Щекитинський Дмитро див. Щикитинський Дмитро
- Щекитинський Дмитро див. Щикитинський Дмитро
- Щекитинський Дмитро див. Щикитинський Дмитро
- Щекитинський Дмитро див. Щикитинський Дмитро
- Щекитинський Дмитро див. Щикитинський Дмитро
- Щекитинський Дмитро див. Щикитинський Дмитро
- Щекитинський Дмитро див. Щикитинський Дмитро
- Щекитинський Дмитро див. Щикитинський Дмитро
- Щекитинський Дмитро див. Щикитинський Дмитро
- Щекитинський Дмитро див. Щикитинський Дмитро
- Щекитинський Дмитро див. Щикитинський Дмитро
- Щекитинський Дмитро див. Щикитинський Дмитро
- Щекитинський Дмитро див. Щикитинський Дмитро
- Щекитинський Дмитро див. Щикитинський Дмитро

Щикитинский Дмитрий див. Щикитинський Дмитро

Щикитинский Дмитрий див. Щикитинський Дмитро

Щикитинський Д. див. Щикитинський Дмитро

Щикитинський Дмитро (Щикитинський Д., Счикитинський Дмитрий, Счикичинский Дмитрий, Счикичинский Дмитрий, Счѣкитинский Дмитрий, Щекичинский Дмитрий, Щекичинский Дмитрий, Щекичинский Дмитрий, Щекитинский Дмитрий, Щикитинский Дмитрий, Щикитинский Дмитрий, Щикитинский Дмитрий, Щикитинский Дмитрий, Щикитинский Дмитрий, Щикитинский Дмитрий, Щикитинский Дмитрий, Щикиченский Дмитрий, Щикиченский Дмитрий, Щыкитинский Дмитрий, Scikitinski Dmtr, Scykytinsky Dmtr, Sczikitinski Dmtr, Sczikitinsky Dmtr, Sczykitinski Dmtr, Sczykitynski Dmtr, Sczykyczinski Dmtr, Sczykytynski Dmtr) 25, 47, 53, 54, 66, 71, 73, 74, 96, 99, 100, 321, 328, 330, 345, 346, 383, 384, 387, 436–438, 510, 511, 513–516, 521, 522, 525, 533, 534, 536, 538, 539, 542, 547, 552, 554, 557, 558, 568, 592, 595, 609–611, 614, 622–624, 637, 649, 681, 682, 715, 717, 755, 779, 847, 848, 858, 862, 885, 916, 924, 927, 932

Щикитинський Дмитр див. Щикитинський Дмитро

Щикитинський Дмитрий див. Щикитинський Дмитро

Щикиченский Дмитрий див. Щикитинський Дмитро

Щикиченский Дмитрий див. Щикитинський Дмитро

Щикичинский Дмитрий див. Щикитинський Дмитро

Щыкитинський Дмитрий див. Щикитинський Дмитро

Ювка 999

Юда, святой 112, 219

Юр Александрович див. Черленковский Юрий Александрович

Юреи Николаевич староста городенский див. [Радивилович] Юреи Николаевич

Юрко 802

Юсченко Петръ 702

Юшинский Вавринѣц 935, 937

Юшковский Андрей див. Юшковський Андрій

Юшковский Андрей див. Юшковський Андрій

Юшковский Богдан див. Юшковський Богдан

Юшковский Васил див. Юшковський Василь

Юшковский Васил див. Юшковський Василь

Юшковский Василеи див. Юшковський Василь

Юшковский Семен див. Юшковський Семен

Юшковский Семен див. Юшковський Семен
Юшковський Андрій (Юшковский Андрей, Юшковский Андрей, Юшковский Андрей) 73, 121, 383, 384, 750

Юшковський Богдан (Юшковский Богдан, Юшковский Богдан) 121, 750, 751

Юшковський Василь (Юшковский Васил, Юшковский Васил, Юшковский Василеи) 121, 609–611, 614, 750

Юшковський Семен (Юшковский Семен, Юшковский Семен) 121, 750, 751

Юшковський Андреи див. Юшковський Андрій

Юшковський Богдан див. Юшковський Богдан

Ющенко Петръ 791

Ющенько Семень 765

Яблоновський Александр (Jablonowski Aleksander, Jablonowski A.) 13, 14, 17, 117

Яблоновський Матей (Јаблоновский, Јаблоновский Матѣи, Јаблоновский Матеи, Jablonowski, Jablonowski, Jablonowski Maciey) 71, 760–763, 815, 816, 828–830

Язловецький Єжи див. Язловецький Юрій
Язловецький Юрій (Язловецький Єжи, Jazlowieczki Jerzy z Buczacza) 58, 198, 199

- Якимович Хведір 87
- Яковенко Н. М. див. Яковенко Наталія
- Яковенко Наталія (Яковенко Н. М.) 26, 56, 107–109, 130
- Яковицька Ванькова Овдоття Семенівни Кошчича (Яковицька Васькова Овдоття Семенівною Кошчича, Ѓковицька, Ѓковицька Ванькова Овдоття Семеновна Кошчича, Ѓковицька Васькова Овдоття Семеновна Кошчича) 388, 389, 391, 393, 399
- Яковицька Васькова Овдоття Семенівною Кошчича див. Яковицька Ванькова Овдоття Семенівни Кошчича
- Яковицька Гаврилова див. Єнчинська Марина Василівна
- Яковицький (Ѓковицьки), брацлавський намісник 154
- Яковицький Ванько (Ѓковицьки Ванко) 388, 393
- Яковицький Іван Гаврилович (Ѓковицьки Іванъ Гаврилович, Jakowicki Iwan) 178, 179, 808
- Яковицький Петро Гаврилович (Ѓковицьки Петръ Гаврилович) 178, 179
- Якубович Віктор 37, 43, 580, 602
- Якубович Михно (Ѓкубович Михно) 388, 389, 391, 395
- Якушинська Галена див. Якушинська Гелена
- Якушинська Гелена (Якушинська Галена, Ѓкѣшинская Галена, Ѓкѣшинская Галена, Ѓкѣшинская Гелена) 1010–1014, 1017–1019
- Якушинський Богдан див. Коцуб Якушинський Богдан
- Якушинський Іван див. Коцуб Якушинський Іван
- Якушинський Іван Богданович див. Коцуб Якушинський Іван
- Ян з Сенна (Ѓн з Сенна, Ѓнь з Сенна) 11, 478, 479
- Ян Ольбрахт (Љбрахт, Љльбрахт) 276, 281
- Янчинська Олександра див. Плоська Павлова Олександра Богданівна Янчинська
- Янчинська Федора Андріясівна див. Кустицька Михайлова Федора Андріївна Янчинська
- Янчинський Андрій див. Янчинський Андрій Іванович
- Янчинський Андрій Іванович (Янчинський Андрій, Янчинський Андріяс, Ѓнчинскии Андріяс, Ѓнчинскии Анъдреи Іванович, Janczynsky Andrzej) 110, 721, 722, 733
- Янчинський Андріяс див. Янчинський Андрій Іванович
- Янчинський І. Б. див. Янчинський Іван Богданович
- Янчинський Іван див. Янчинський Іван Богданович
- Янчинський Іван Богданович (Янчинський Іван, Янчинський І. Б., Ѓнчинскии Іванъ, Ѓньчиньскии Іван, Ѓнчинскии Іван Богданович, Ѓнчинскии Іван Богданович) 74, 255–257, 259, 755–757
- Янчинський Олександр (Ѓньчинскии Александръ, Ѓньчиньскии Александр) 1006, 1007
- Янчинський Ярош див. Янчинський Ярош Богданович
- Янчинський Ярош Богданович (Янчинський Ярош, Ѓнчинскии Ярош, Ѓнчинскии Ѓрош, Ѓнчинскии Ѓрош Богданович, Ѓнчинскии Ѓрош Богданович, Ѓнчиньскии Ѓрош, Ѓнчиньскии Ѓрошь, Janczynski Jarosz, Janczynsky Jarosz) 74, 110, 257–259, 721–728, 730–733, 755, 756
- Яровицький Василь (Ѓровицькии Васил) 173, 174
- Ясенський Миколай (Ѓсенскии Миколаи) 87, 295, 296
- Ясимович Хведор (Ѓсимовичъ Хведор) 291
- Ясинський М. Н. 33
- Ясліковський М. див. Ясліковський Миколай
- Ясліковський Миколай (Ясліковський М., Ѓсликовскии Миколаи, Ѓсликовскии Миколаи, Jaslikowski Mikolaj, Jaslikowski Mikołaj) 25, 55, 72, 99, 100, 109, 110, 482–493, 495, 496, 503, 504, 550, 654, 655, 697, 915, 927, 942, 1005
- Ястребський Лавринець див. Ястрембський Вавринець

- Ястрембський Вавринець (Ястрембський Лавринець, Їастрембскии Лавренец, Ястрембський Лаврин, Їастрембскии Лаврин, Їастрембскии Вавринець, Їастрембскии Вавринець, Їастрембскии Вавринець, Їастрембскии Вавринець, Jastrzębski Lawrin) 104, 114, 593, 610, 612, 613, 676, 737, 738
- Ястрембський Лаврин див. Ястрембський Вавринець
- Ястрембський Станіслав 24, 120, 602
- Яхно 119
- Яцимирський Войцех див. Яцимирський Войцех
- Яцимирський Войцех (Яцимирський Войцех, Jaczimirski Woiciech, Jaczimirski Woiciech) 26, 692, 754, 818
- Яцковський Іван (Їацковскии Иван) 103, 988
- Яцковський Лаврин (Їацковскии Лаврин, Їацковскии Лаврын, Jaczkowsky Ławrin) 158, 175, 278, 279
- Яцковський Олехно (Яцковський Олешко, Їацковскии Олехно, Їацковскии Олехно, Їацковскии Олешко, Jaczkowski Oliechno) 103, 126, 159, 282, 646, 647, 988
- Яцковський Олешко див. Яцковський Олехно
- Яцковский Павло (Їацковскии Павелъ) 126, 282
- Яцковский Семен (Яцковский Семен Лавринович, Їацковскии Семен, Їацковскии Семен, Їацковскии Семен, Їацковскии Семень, Їацковскии Семень, Їацковскии Семен, Їацковскии Семень, Їацковскии Семен, Їацковскии Семень, Їацковскии Семен Лаврынович, Їацковскии Семень Лавринович, Jaczkowski Syemien) 23, 65, 83, 126, 159, 208, 243, 268, 269, 278, 279, 282, 304, 305, 428, 429, 756, 769, 774, 1035
- Яцковский Семен Лавринович див. Яцковский Семен
- Яцковский Філон (Їацковскии Филонъ, Jaczkowski Chwilion) 126, 159, 282
- Їаблоновскии див. Яблоновський Матей
- Їаблоновскии Матѣи див. Яблоновський Матей
- Їаблоновскии Матѣи див. Яблоновський Матей
- Їагеловичове 376
- Їакимена Исаи 802, 810, 834
- Їакимович Стефанъ 169
- Їаков (Їаковъ) 702, 765, 791
- Їаковенко Савка 792
- Їаковиха вдова (Їаковыха вдова) 846, 900
- Їаковицкаа див. Яковицька Ванькова
- Овдоття Семенівни Кошчича
- Їаковицкаа Ванковаа Овдоття Семеновна Кошчича див. Яковицька Ванькова
- Овдоття Семенівни Кошчича
- Їаковицкаа Васковаа Овдоття Семеновна Кошчича див. Яковицька Ванькова
- Овдоття Семенівни Кошчича
- Їаковицкаа Гавриловаа див. Єнчинська Марина Василівна
- Їаковицкаа Гавриловаа Марина Васильевна Єнчинськаа див. Єнчинська Марина Василівна
- Їаковицкии див. Яковицький, брацлавський намісник
- Їаковицкии Ванко див. Яковицький Ванько
- Їаковицкии Давыд Михаилович 259
- Їаковицкии Иванъ Гаврилович див. Яковицький Іван Гаврилович
- Їаковицкии Петръ Гаврилович див. Яковицький Петро Гаврилович
- Їаковъ див. Їаков
- Їаковыха вдова див. Їаковиха вдова
- Їакуб 999
- Їакубович Михно див. Якубович Михно
- Їакушинскии див. Коцюб Якушинський Богдан
- Їакушинскии Богдан див. Коцюб Якушинський Богдан
- Їакушинскии Богдан див. Коцюб Якушинський Богдан
- Їакушинскии Богдан див. Коцюб Якушинський Богдан
- Їакушинскии Борис Федорович 396
- Їакушинскии Иван див. Коцюб Якушинський Іван
- Їакушинскаа Галена див. Якушинська Гелена

Ґакўшинская Гелена див. Якушинська
Гелена
Ґакўшинская Гелена див. Якушинська
Гелена
Ґакўшински див. Коцуб Якушинський Іван
Ґакўшински Иван див. Коцуб
Якушинський Іван
Ґакўшински Иван Богданович див. Коцуб
Якушинський Іван
Ґакўшински Иванъ Богданович див. Коцуб
Якушинський Іван
Ґалдоха вдова (Ґалъдоха вдова) 971, 972
Ґалъдоха вдова див. Ґалдоха вдова
Ґан з Сенна див. Ян з Сенна
Ґан святый (Jan święty) 450, 603
Ґановаа Овъдотиа див. Комарівна
Сутеська Овдоття Богушівна
Ґануш на Острогу див. Острозький Януш
Ґанчинская Александра див. Плоська
Павлова Александра Богданівна
Янчинська
Ґанчинская Александра Богдановичовъна
див. Плоська Павлова Александра
Богданівна Янчинська
Ґанчински Андреас див. Янчинський
Андрій Іванович
Ґанчински Аньдрем Іванович
див. Янчинський Андрій Іванович
Ґанчински Богдан (Ianczinsky Bohdan) 158,
257
Ґанчински Иван Богданович
див. Янчинський Іван Богданович
Ґанчински Иван Богданович
див. Янчинський Іван Богданович
Ґанчински Иванъ див. Янчинський Іван
Богданович
Ґанчински Ґарош див. Янчинський Ярош
Богданович
Ґанчински Ґарош Богданович
див. Янчинський Ярош Богданович
Ґанчински Ґарош Богданович
див. Янчинський Ярош Богданович
Ґанчински Арош див. Янчинський Ярош
Богданович
Ґанчинская Александра див. Плоська
Павлова Александра Богданівна
Янчинська
Ґанчински Ґарош див. Янчинський Ярош
Богданович

Ґанчински Ґарош див. Янчинський
Ярош Богданович
Ґанъ з Сенна див. Ян з Сенна
Ґанъ Николаевич див. Радивилович Ґан
Николаевич
Ґанъчинская Александра див. Плоська
Павлова Александра Богданівна
Янчинська
Ґанъчинская Александра Богдановъна
див. Плоська Павлова Александра
Богданівна Янчинська
Ґанъчински Александеръ
див. Янчинський Олександр
Ґанъчински Александер див. Янчинський
Олександр
Ґанъчински Иван див. Янчинський Іван
Богданович
Ґанъчински Ґарош див. Янчинський
Ярош Богданович
Ґарема (Ґаремко) 972, 997
Ґаремко див. Ґарема
Ґаровицки Васил див. Яровицький Василь
Ґарош [?] 1028, 1029
Ґарошъ 308
Ґасенски Николаи див. Ясенський
Миколай
Ґасимовичъ Хведор див. Ясимович Хведор
Ґаско 622, 875
Ґасковаа вдова 870
Ґасликовски Николаи див. Ясліковський
Миколай
Ґасликовски Николаи див. Ясліковський
Миколай
Ґасликовски Николаи див. Ясліковський
Миколай
Ґастремски Лавренец див. Ястрембський
Вавринецъ
Ґастремски див. Ястрембський
Вавринецъ
Ґастремски Лаврин див. Ястрембський
Вавринецъ
Ґастремски Вавринец див. Ястрембський
Вавринецъ
Ґастремски Вавринецъ
див. Ястрембський Вавринецъ
Ґастремски Вавринецъ
див. Ястрембський Вавринецъ
Ґасюк Остал 309

- Ѓахно 598
 Ѓацко (Јаско) 834, 935, 985
 Ѓацко Ѓремин брат 857, 863
 Ѓацковскии 202, 917
 Ѓацковскии Иван див. Яцковський Иван
 Ѓацковскии Лаврин див. Яцковський Лаврин
 Ѓацковскии Лаврын див. Яцковський Лаврин
 Ѓацковскии Олехно див. Яцковський Олехно
 Ѓацковскии Олехно див. Яцковський Олехно
 Ѓацковскии Семен див. Яцковський Семен
 Ѓацковскии Семен див. Яцковський Семен
 Ѓацковскии Семен див. Яцковський Семен
 Ѓацковскии Семен Лаврынович див. Яцковський Семен
 Ѓацковскии Семень див. Яцковський Семен
 Ѓацковскии Семень див. Яцковський Семен
 Ѓацковскии Семен див. Яцковський Семен
 Ѓацковскии Семен див. Яцковський Семен
 Ѓацковскии Семен див. Яцковський Семен
 Ѓацковскии Семень Лаврынович див. Яцковський Семен
 Ѓацковскии Олешко див. Яцковський Олехно
 Ѓацковскии Павелъ див. Яцковський Павло
 Ѓацковскии Семень див. Яцковський Семен
 Ѓацковскии Филонъ див. Яцковський Філон
 [...]юковскии 867
 Abram 605
 Aksak Jan див. Аксакъ Ѓанъ
 Andruszko див. Андриј
 Andrzejko див. Трембицкий Андриј
 Antonowicz Włodzimierz див. Антонович Володимир
 Anuŷytę Lina 8
 Awgyszow Kudyn 235
 Babecki Petrus див. Бабецькии Петръ
 Bachtigar див. Бахтияр
 Baibusza Hrehori див. Байбуза Григорій Васильович
 Baibusza див. Байбуза Ян
 Baibusza Grygory див. Байбуза Григорій Васильович
 Baibusza Grzegorz dив. Байбуза Григорій Васильович
 Baibusza Hrehorei див. Байбуза Григорій Васильович
 Baibusza Hrehori див. Байбуза Григорій Васильович
 Bakai 629
 Bakaiowic Phiedor 629
 Bakum див. Бакум
 Bakun 984
 Bal P. див. Бал Петръ
 Bal Piotr див. Бал Петръ
 Bal Piotr s Choczwi див. Бал Петръ
 Baran Hrehori 158
 Baranowski Albertus див. Барановський Войцех
 Baranowsky Albertus див. Барановський Войцех
 Bartoszewicz Julian 51
 Batenko Lewko 235
 Baŷbuza Grygory див. Байбуза Григорій Васильович
 Baybuza Hrehori див. Байбуза Григорій Васильович
 Baybuza Hrehory див. Байбуза Григорій Васильович
 Baybuza Hryori див. Байбуза Григорій Васильович
 Baybuza Hrzihorzey див. Байбуза Григорій Васильович
 Baybvza Hrechory див. Байбуза Григорій Васильович
 Bazarinski Ostafei див. Базаринський Остафій
 Bazarzinsky Ostafei див. Базаринський Остафій
 Bederman Ioannes 577
 Belza Witold див. Белза Вимольд
 Besdeyko Kvnass 160
 Betphinsky All. 906
 Białovsz Miczyk 985
 Bielecki див. Белецький Ян
 Bielski Albertus 788

Błazewski Zigmunt див. Блажевский
Жикгимунт
Bodniak S. 52
Bogufał див. Богуфал Адам
Bohdanowicz Artim 158
Bohdanowicz Myszko 158
Bohowitin Andrzej див. Боговити Андрий
Boiarski див. Боярский Иван Антонович
Boiarski Ywan Antonowicz див. Боярский
Иван Антонович
Bokey Pieczychwostski Ian див. Бокій
Печихвостський Ян
Bokiei Peczychostski Ian див. Бокій
Печихвостський Ян
Bokiei Pieczychwostski Ian див. Бокій
Печихвостський Ян
Bokiei Peczyfoscki Jan див. Бокій
Печихвостський Ян
Bokieiowa див. Бокієва Печихвостська
Федорова Полагія Григорівна
Чешейківна
Bokieiowe 688
Bokii див. Бокій Печихвостський Ян
Bokii Jan див. Бокій Печихвостський Ян
Bokii Pieczichoski Jan див. Бокій
Печихвостський Ян
Bokijowa див. Бокієва Печихвостська
Федорова Полагія Григорівна
Чешейківна
Boku див. Бокій Печихвостський Ян
Bokuuowa Chwiedorowa див. Бокієва
Печихвостська Федорова Полагія
Григорівна Чешейківна
Bołbas Basili див. Болбас Ростоцький
Василь
Bołbas Rostocki Alexander 1026
Bołbas Wasil див. Болбас Ростоцький
Василь
Bondarenko Fedor див. Бондуренко Федор
Bondarenko Wasil 605
Borodawka див. Бородавка
Borukowski Ioannes див. Боруковський з
Биліна Ян
Borukowski Joannes див. Боруковський з
Биліна Ян
Borys 235
Bosy Wnuk 605
Brankowski див. Братковський Федір

Braithkowsky Chwiedor Kvzmicz
див. Братковський Федір
Bratkowski Fedor див. Братковський Федір
Bratkowski Michal див. Братковський
Михайло
Bratkowski Michał див. Братковський
Михайло
Bratkowski Phedor див. Братковський
Федір
Bratkowsky Michayło див. Братковський
Михайло
Brescki див. Бреський Станіслав
Brodowski Mikolai див. Бродовский
Миколаї
Broniewsky Stanisław 910
Bronowski Piotr див. Броновский Петрь
Brzeski див. Бреський Станіслав
Bubnovicz Alexander див. Бубнович
Олександр
Buldii див. Булдій Миколай
Bundurenko Fedor див. Бондуренко Федор
Bvszinsky Hrehori 158
Bvszinsky Iwan 158
Bvenski Hieronim див. Буженський
Гієронім
Cecel Ryorgi див. Чечель Григорій
Cerniawski Jaros див. Чернявський Ярош
Chaczkil Izaczkovicz 161
Chanan Iakowovicz 161
Charlenski див. Харлінский Щасный
Choczimowski Pawel 811, 816
Chodkiewicz Alexander Hrehorowicz
див. Ходкевич Олександр Григорович
Chodkiewicz Andrzej Hryhorjewicz
див. Ходкевич Андрий Григорович
Chodkiewicz Hrehory див. Ходкевич
Григорій Олександрович
Chodkiewicz Hryhory див. Ходкевич
Григорій Олександрович
Chodkiewiczzewna Hanna див. Корецька
Яхимова Анна Ходкевичівна
Chodkiewiczowie 186, 290, 359
Chodkiewiczowna Anna див. Корецька
Яхимова Анна Ходкевичівна
Chodkiewiczowna Hanna Janowna
див. Корецька Яхимова Анна
Ходкевичівна

- Chołoiewski Marek 912
 Chomyathkowski Skinder 160
 Chruslinski Andrzej див. Хруслінський Андрій
 Chruslinsky Andrzej див. Хруслінський Андрій
 Chryniczky Alexander 830, 831, 833, 835, 836
Chrzanowski W. див. *Хшановський В.*
 Chrzastowski Andrea див. Хжонстовський Анджей
 Chrzastowski Andrzej див. Хжонстовський Анджей
 Chrzastowski Andrzej див. Хжонстовський Анджей
 Chrzastowski Gerzy див. Хжонстовський Єжи
Chynczewska-Hennel T. 54
 Cieklinsky Piotr 763
 Cieplowski 533
 Crasinski Franciscus див. Krasinski Franciszek
 Crasinski Franciskus див. Krasinski Franciszek
 Crassinski Franciszek див. Krasinski Franciszek
 Craszinski Franciscus див. Krasinski Franciszek
 Czarenko 235
 Czarenko Michayło 235
 Czarnaczki Mikolai 693
 Czarnowski Woiciech 590
 Czarny Sawka 688
 Czartoryscy див. Чарторийські
 Czechowsky Stanislaw див. Чеховскии Станиславъ
 Czecl Griory див. Чечель Григорій
 Czecl Grzegorz див. Чечель Григорій
 Czecl Grzegorzi див. Чечель Григорій
 Czecl Hrehor див. Чечель Григорій
 Czecl Hrehori див. Чечель Григорій
 Czecl Hrehory див. Чечель Григорій
 Czecl Mathyuass див. Чечель Матяш
 Czecl Ryogy див. Чечель Григорій
 Czecl Wasil див. Чечель Василь Григорович
 Czecl Hrzihorzi див. Чечель Григорій
 Czekonski Politan 809
 Czelenkowski див. Черленковський Юрій Олександрович
 Czelibiebi Dzian Achmet 803
 Czerlenkowski див. Черленковський Юрій Олександрович
 Czerlenkowski Gerzy див. Черленковський Юрій Олександрович
 Czerlenkowski Yery див. Черленковський Юрій Олександрович
 Czerlenkowsky див. Черленковський Юрій Олександрович
 Czerlienkowski див. Черленковський Юрій Олександрович
 Czerlienkowski Gerzy див. Черленковський Юрій Олександрович
 Czerlienkowski Jur див. Черленковський Юрій Олександрович
 Czerlienkowsky Stephan див. Черленковський Стефан
 Czerlinkowski див. Черленковський Юрій Олександрович
 Czerniatha 605
 Czerniawski Jaros див. Чернявський Ярош
 Czernissowicz Steczko 161
 Czethwierthensky Ianvsz Mathphieiewicz див. Четвертинський Януш Матвійович
 Czetwertenska Anna див. Четвертинська Ганна Матвіївна
 Czieczel Hrehory див. Чечель Григорій
 Czizowsky na Czizowie Heronim див. Чижевскии Героним
 Dabinsky Valenty див. Дембінський Валентій
 Dabyensky Valientius див. Дембінський Валентій
 Damayowski W. див. Дамоєвський Войтех
 Dambski Jan (Dambsky Jan) 457, 476, 477
 Dambsky Jan див. Dambski Jan
 Dawidenko Chrycko див. Давиденко Гринець
 Dawidowicz Siemyen див. Давидович Семен
 Dawidowicz Syemyen див. Давидович Семен
 Dawidowycz Symon див. Давидович Семен
 Dederkało Grzegorz див. Дедеркало Григорій
 Dederkalo Hrehor див. Дедеркало Григорій

Dederkało Hrehorey див. Дедеркало
Григорій
Dederkało Hrehory див. Дедеркало
Григорій
Dederkało Hrihori див. Дедеркало Григорій
Dembiński Walenty див. Дембінський
Валентий
Demko 533
Demkowsky Iliya Iwanowicz 158
Denissowycz Iakow 160
Deskowski Bogus Iwan див. Дешковський
Іван Богуш
Desskowski Syemien Wasilewycz
див. Дешковський Семен
Deszkowski див. Дешковський Семен
Deszkowski Mikita Oleszkowicz
див. Дешковський Микита Олехнович
Deszkowski Olechno див. Дешковський
Олехно
Deszkowski Wasily див. Дешковський
Василь
Diakowski див. Дяковський Олексій
Diakowski Alexander (Diakowsky Alexander)
1034
Diakowsky Alexander див. Diakowski
Alexander
Diakowsky Olexu див. Дяковський Олексій
Diniacz Misko 235
Diran Maierowicz 161
Dobrowolska W. 7
Dogiel M. 10, 11
Dołhan Lawrin див. Долгань Лавринь
Dołhan Lawrin див. Долгань Лавринь
Dołhanienko Iwan 605
Domaiowski див. Дамоевський Войтех
Doroscynko Stepan 984
Drohoiowsky Kilijan 703, 705
Drucka Horska Bohdana Fedorowna
див. Кмітянка Чорнобильська Богдана
Філонівна
Drucki див. Друцький Горський Юрій
Drucki Horski Georgius див. Друцький
Горський Юрій
Drucki Horski Jerzy див. Друцький
Горський Юрій
Drucký Horský Jerzý див. Друцький
Горський Юрій
Dubas-Urwanowicz E. 30, 48, 50, 51, 55

Dubicka Magdalena Pawłowna
див. Пісочинська Магдалена
Dubiczki див. Дубицький Павло Іванович
Dubrowski Stanislaw див. Дубровський
Станіслав
Dyakow Iwan 159
Dziadulewicz S. 202
Dzivlik Sloma 161

Eberle J. 54
Eis Justyna 51
Epsztejn Tadeusz 30

Fedos 235
Fredro na Sochubyczach Jendrzey 789
Garbaty Stepan 984
Glinka Janczewski Christoph 774
Gorczyński Sławomir 30
Gorecka 912
Goreczki див. Горецький Юрій
Goreczky Jerzy див. Горецький Юрій
Gorski див. Гурський Ян
Goslowski Stanislaus див. Гославський
Станіслав
Goslowski Stanislaw див. Гославський
Станіслав
Grabowiecky Mikołai (Grabowiczki
Nicolaus) 695, 763
Grabowiczki Nicolaus див. Grabowiecky
Mikołai
Grodecki Stanisław 912
Gulczewski див. Гульчевський Стефан
Gulczewski Stephan див. Гульчевський
Стефан
Guldon Zenon 11
Gurska Barbara див. Горська Барбара із
Сосонова
Gurski див. Гурський Ян

Habram Ivriczin 161
Habram Izaczkowicz 161
Habram Mardvczovicz 161
Habram Slomicz 161
Hauratynska Tetianna Komarowna
див. Гавратинська Петрова Ганна
Семенівна Комарівна
Hawriło див. Гаврило

- Henricus див. Генрик
 Nobodynski див. Ободенський Семен
 Hoiscy див. Гостські
 Holiakowicz Demko 159
 Holochwastowski див. Голохвастовський
 Опанас
 Holyak Hriszko 159
 Honczar Iwaszko 631
 Horain Bochusz див. Горайнъ Богушъ
 Horain Bohus див. Горайнъ Богушъ
 Horain Bohusz див. Горайнъ Богушъ
 Horain Kropywniczky Iaczko 158
 Horatinski Waszil 984
 Horlei Andrzej 984
 Hornosthayowicz 159
 Horski Jurii див. Друцький Горський Юрій
 Hosky Nawrilo див. Гостський Гаврило
 Hosky Nawrilo див. Гостський Гаврило
 Hreczynie див. Гричина Сабаровський
 Омелян або Ждан
 Hriczinowycz Zdan 159
 Hrinicz Iwaszko 160
 Hryn див. Гринь
 Hulewicz A. див. Гулевичъ Аньдрей
 Hulewicz Basyli див. Гулевич Василь
 Hulewicz Michael de Zatogec див. Гулевич
 Михайло
 Huliewicz див. Гулевич Василь
 Huliewicz Michael див. Гулевич Михайло
 Huliewicz W. див. Гулевич Василь
 Huliewicz Wasil див. Гулевич Василь
 Humyczki z Richtow Woiciech 774
 Hvbinsky Michno 159
 Hvbynsky Syemyen 159

 Iaczimirski Woiciech див. Яцимирський
 Войцех
 Iaczinic Iwaszko 160
 Iaczkowski Chwilion див. Яцковський Філон
 Iaczkowski Ilyusz 159
 Iaczkowski Oliechno див. Яцковський
 Олехно
 Iaczkowski Syemien див. Яцковський Семен
 Iaczkowsky Ławrin див. Яцковський
 Лаврин
 Iaczvszczenko Hriczko 160
 Iakim s Poczaryniec 159

 Iakowowicz Mosko 161
 Iakvszinski Benedict див. Коцуб
 Якушинський Бенедикт
 Iakvszinski Bohdan див. Коцуб
 Якушинський Богдан
 Ianczinsky Bohdan див. Ілчинський Богдан
 Ielowicki Mikolaj dив. Еловицкии Миколаи
 Ieremyowicz Zacharko 160
 Iessimam Iessimanowicz 161
 Ignatenko Wasko 984
 Ivdicz David 161
 Ivdicz Iachim 161
 Ivszkowicz Mathivszko 160
 Ivszkowski Awrzam 326
 Ivszkowski Marthin 158
 Ivszkowsky Abram 158
 Iwan garnczar 160
 Iwanczicha wdowa 605
 Izdebski Stanislaw див. Издебскии
 Станислав

 Jablonowski див. Яблоновський Матей
 Jablonowski див. Яблоновський Матей
 Jablonowski A. див. Яблоновський
 Александр
 Jablonowski Aleksander див. Яблоновський
 Александр
 Jablonowsky Maciey див. Яблоновський
 Матей
 Jacko див. Іцко
 Jaczkowski див. Jaczkowsky Ygnath
 Jaczkowsky Syemyon Cond Rathovycz 358
 Jaczkowsky Ygnath (Jaczkowski) 358, 359
 Jaczymirski Woiciech див. Яцимирський
 Войцех
 Jakowicki Iwan див. Яковицький Іван
 Гаврилович
 Jakuszinski Iwan див. Коцуб Якушинський
 Іван
 Jakuszynski див. Коцуб Якушинський Іван
 Jakuszynski див. Коцуб Якушинський
 Богдан
 Jakuszynski Benedykt див. Коцуб
 Якушинський Бенедикт
 Jakuszynski Bohdan див. Коцуб
 Якушинський Богдан
 Jakuszynski Oliechno див. Коцуб
 Якушинський Олехно

- Jan święty див. *Їан свѣтѣи*
Janeczynski Jarosz див. Янчинський Ярош Богданович
Janeczynsky Andrzej див. Янчинський Андрій Іванович
Janeczynsky Jarosz див. Янчинський Ярош Богданович
Janiszewska-Mincer B. 32
Janusius dux in Ostrog див. Острозький Януш
Jarmola 605
Jaroslowski Omiłan 984
Jarosz 605
Jasiewicz Panas 171
Jasko [pasierb Jacka Panorczenko] 631
Jaskowski Chiedor див. Жашковський Федір
Jaskowski Chwiedor див. Жашковський Федір
Jaslikowski Mikołai див. Ясліковський Миколай
Jaslikowski Mikolay див. Ясліковський Миколай
Jastrzębski Lawrin див. Ястрембський Вавринець
Jaszowski Felix 235
Jazłowiczki Jerzy z Buczacza див. Язловецький Юрій
Jełowicki Mikołaj див. Еловицки Миколай
Jełowicki Mikołay див. Еловицки Миколай
Jełowicki Zachariasz див. Єловицький Захаріаш
Jełowicky Zacharias див. Єловицький Захаріаш
Jelowicky Zachariasz див. Єловицький Захаріаш
Jełowicky Zachariasz див. Єловицький Захаріаш
Jemec Ignat 605
Jezus Christus див. Исус Христос
Jezus Christusz див. Исус Христос
Joannes [...] 814
Joławicki Zachariasz див. Єловицький Захаріаш
Jugkowski Paulus див. Jugkowski Paweł
Jugkowski Paweł (Jugkowski Paulus) .1028, 1029
Kaiewsky Walięty див. Каєвски Валентѣи
Kalenikowicz Roman 160
Kalienikowicz Iakow 161
Kalinowski Alexander Walenty див. Калиновський Валентий Александр
Kałynikowski Mark 985
Kapusta див. Капуста Андрій Тимофійович
Kapusta Andrzej див. Капуста Андрій Тимофійович
Kapusta Andrzej див. Капуста Андрій Тимофійович
Karaka Andrey 160
Karp zienc Liesieckiego 605
Karpynko Petrvszko 160
Karsniczky Sebastian 770
Kasonii Serbin Mihalii див. Касоній Сербин Мігель
Kasonii Serbyn Mihal див. Касоній Сербин Мігель
Kazi Girej див. Гази-Гірей
Kazy Girei див. Гази-Гірей
Kędziersky Michal див. Кендзерський Міхал
Kerdey Gutzy dив. Кирдеи Мылскии Юреи
Kerenko див. Керенко
Kersnowski див. Керсновський Миколай
Kierdanowski див. Кирдановський Іван
Kierdy Mylsky Gutzu див. Кирдеи Мылскии Юреи
Kierski Kazimierz див. Керський Казімеж
Kiersnowsky Mikołay див. Керсновський Миколай
Kirdanowski див. Кирдановський Іван
Kirdey Mylsky Jerzy див. Кирдеи Мылскии Юреи
Kleban Iwan 235
Klimczanko Stepan 160
Klimczenko Andrey 160
Klyeszczowski Ihnath див. Клещовскии Ігнатъ
Kłumko див. Климо
Kmicianka Bohdana Fiłonowna див. Кмітянка Чорнобильська Богдана Філонівна
Kmita Czarnobyłski Filon див. Кміта Чорнобильський Філон Семенович
Kmita Czarnobyłski Fiłon див. Кміта Чорнобильський Філон Семенович

Kmita Czarnobylski Filon Semenowicz
див. Кміта Чорнобильський Філон
Семенович
Kmita Czarnobylski Philon див. Кміта
Чорнобильський Філон Семенович
Kmita Czornobylski див. Кміта
Чорнобильський Філон Семенович
Kmytha Czarnobolski Chfilon Syemienowycz
див. Кміта Чорнобильський Філон
Семенович
Kmythicz Philion див. Кміта
Чорнобильський Філон Семенович
Kobernicky Thomas див. Kobiernicki
Thomas
Kobiernicki Thomas (Kobernicky Thomas)
1026, 1032
Kociuba Jakuszynski Bohdan див. Коцюб
Якушинський Богдан
Kolbicky Sebestian див. Кублицький
Себастьян
Kołodynski Ławryn 235
Kołodziejczyk Dariusz 11
Komar Andrey див. Комар Стрельчинський
Андрій Іванович
Komar Denis 158
Komar Ivchno див. Комар Стрельчинський
Юхно
Komar Siemien 158
Komar Svszyszky Nikiphor див. Комар
Никифор Денисович
Komary 820
Komary Strenczynscy Petrowiczowe 820
Komoro[...] Stepan 159
Komorowski Bartosz див. Комаровський
Бартош
Komorowsky Stanislaw (Станіслав) 107, 159
Kondratenko Parchom 984
Konieczpolski s Konieczpolia Alexander
див. Конєцполскии Александер
Konopczyński Władysław 15
Korcinsky див. Копчинський Стефан
Korczinsky див. Копчинський Стефан
Korczynski див. Копчинський Стефан
Kopisterniczka Olechnowa 158
Korczewski Mikołai див. Карчевський
Миколай Богданович
Korczewski Mikolaj Bohdanowicz
див. Карчевський Миколай Богданович

Korczowski див. Карчевський Миколай
Богданович
Kordiss Michaiło див. Кордиш Михайло
Kordisz Phylion див. Кордиш Філон
Korecka див. Корецька Яхимова Анна
Ходкевичівна
Korecka Anna Chodkiewiczowna
див. Корецька Яхимова Анна
Ходкевичівна
Korecki див. Корецький Яхим Богушович
Korecki Bohdan див. Корецький Богуш
Федорович
Korecki Bohusz див. Корецький Богуш
Федорович
Korecki Iachim див. Корецький Яхим
Богушович
Korecki Iachim див. Корецький Яхим
Богушович
Koreczka Hanna Chodkiewiczowna
див. Корецька Яхимова Анна
Ходкевичівна
Koreczka Hanna Chodkiewiczowna
див. Корецька Яхимова Анна
Ходкевичівна
Koreczki Bogusius див. Корецький Богуш
Федорович
Koreczki Iachim див. Корецький Яхим
Богушович
Koreczky Iachim див. Корецький Яхим
Богушович
Kornilo Iaczko Ivchnowicz 158
Korothky Thriysthepsky Olechno
див. Короткий Олехно
Korotki Grzegorz див. Короткий Григорій
Олехнович
Korotki Hrygor див. Короткий Григорій
Олехнович
Korowai Andrei див. Коровай Андрій
Korowai Andrzej див. Коровай Андрій
Korzeczki Iachim див. Корецький Яхим
Богушович
Korzeczky Iachim див. Корецький Яхим
Богушович
Kosiński Adam Amilkar 50
Kosowski див. Косовскии
Koska Andrey див. Кошка Андрій Юхнович
Koska Iwan див. Кошка Іван Юхнович
Kostro Malchier 910
Kowal Iwan див. Ковал Іван

Kowalczenko Michayło 235
Kowalewski Mikolay 951
Kozar див. Козар Богдан Кузьма
Kozar Bohdan див. Козар Богдан Кузьма
Kozar Kondrath див. Козар Кіндрат
Kozuchowska Anna Komarowna
див. Кожуховська Іванова Огапія
Семенівна Комарівна
Kozuchowski див. Кожуховський Василь
Kozuchowski Fedor 520
Kozyka Jendrzy 1028
Krasinski Franciszek (Crasinski Franciscus,
Crasinski Franciskus, Crassinski
Franciszek, Craszinski Franciscus) 178,
184, 185, 576, 788
Krasnański див. Красносельський
Krasnosielski див. Красносельський
Krasnosielski Michał 606
Krasnosielsky Ivchno див. Красносельски
Юхно
Krasnosielsky Iwan див. Красносельський
Іван Романович
Krasnosyelski Roman див. Красносельський
Роман
Krawczenko Andrey 160
Krolikowski Ioannes 577
Kropiwnicki див. Кропивницький Северин
Kropiwnicki Alexander див. Кропивницький
Олександр
Kropiwnicki Seweryn див. Кропивницький
Северин
Kropiwnicky Michał див. Кропивницький
Михайло
Krosnoselski див. Красносельський
Kublicki див. Кублицький Артим
Kublyczky Sebastian див. Кублицький
Себастьян
Kurilo ziecz Piwovarczin 984
Kutrzeba S. див. *Kutrzeba Stanislaw*
Kutrzeba Stanislaw (Kutrzeba S.) 10, 161
Kuzemenko Szemen 984
Kuzia див. Кўза
Kuzminko Chwiedor 235
Kvbliczky Ioseph Wasiliewycz 158
Kvbliczky Woyna 158
Kvnass 160
Kvniczka wdowa 158
Kwaczanko Syenivtha 160

Labentha Wincenty див. Лабента Вінцентій
Labeta Vincenti див. Лабента Вінцентій
Labeta Wincenty див. Лабента Вінцентій
Labeta Wincenty див. Лабента Вінцентій
Labeta Winceti див. Лабента Вінцентій
Labetha Wincenty див. Лабента Вінцентій
Lanckoronski z Brzezia Jan Mikolay 912
Łandorowski Andrzej 984
Łascz de Strzemilecz Stanislaus див. Лащ
Станіслав
Łascz Gerzy (Łascz Gerzy) 811, 816, 830,
831, 833, 835, 836
Łascz Gerzy див. Łascz Gerzy
Łascz P. див. Лащ зі Стремільча Петро
Łascz Piotr див. Лащ зі Стремільча Петро
Łascz s Trzimilcza Piotr див. Лащ зі
Стремільча Петро
Łascz Stanislaw див. Лащ Станіслав
Łascz Strzemieniecki Stanislaw див. Лащ
Станіслав
Lasko див. Ласко Михайло
Łasko Michaiło див. Ласко Михайло
Lasko Michał див. Ласко Михайло
Łasko Wronowiczky Michaiło див. Ласко
Михайло
Laskowski Mikolai 685
Łasscz z Trimilcza Petr див. Лащ зі
Стремільча Петро
Łaszcz див. Лащ зі Стремільча Петро
Łaszcz див. Лащ зі Стремільча Петро
Łaszcz Jan 199
Łaszcz Piotrz див. Лащ зі Стремільча
Петро
Łaszcz s Trzemilcza Piotr див. Лащ зі
Стремільча Петро
Łaszcz z Strymilcza Piotr див. Лащ зі
Стремільча Петро
Łaszcz z Strzemielcza Stanislaw див. Лащ
Станіслав
Łedenski Trohim див. Ледински Трохим
Łedewski Trohim див. Ледински Трохим
Ledochowski Jan 703, 705
Łeppec zyd 984
Lethinsky Krzisztoph 159
Levecz Paweł 984
Levko див. Левко
Lewko див. Левко

- Liedochowski Makar див. Ледоховскии Мар.
 Liedochowski Marcin див. Ледоховскии Мар.
 Liedochowski Marek див. Ледоховскии Мар.
 Lieszczynsky Stanisław 620
 Liethinsky Hrinko 159
 Ligęza Stanisław 685
 Limont Szczęsny див. Лимонтович Счасныи
 Lipiński Waclaw 202
 Lipski Andrzej див. Lipski Andrzej
 Lipski Andrzej (Lipski Andrzej, Lipski Andrzej) 735, 740, 803
 Lipski Andrzej див. Lipski Andrzej
 Liszy Stepan 984
Litwin H. див. *Литвін Генрик*
 Liuthoslawski Marcyun 1026
 Łoboda див. Лобода Григорій
 Loiwacz Czornysz 631
 Łopaczki Florian 520
 Łos Andrzej 984
 Łosowsky Jan див. Лосовскии Іань
 Łubeczki Iwan 984
 Łubienieczki Iwan 676
 Lubiesowsky див. Lubieszowski Jan
 Lubieszowski Jan (Lubiszowsky Jan, Lubieszowsky) 521, 522, 524
 Lubiszowsky Jan див. Lubieszowski Jan
 Łuczyc 984
 Lukian див. Лукьян
 Łukionecz 984
 Łukowski Jan 951
 Łychy Jasko 984
 Lyszakowski Jakub 951
- Machunia M.* див. *Махуня Маріуш*
Maciszewski J. 14
 Macko sin Jonowy 984
 Mair Mordvchaiovicz 161
 Maksimienko Pawel 160
 Mały Piotr 605
 Małysz 605
 Manczanko Zdan 160
 Mankowsky Casper див. Маньковскии Каспер
 Marenienko Naum 688
 Marenienko Taras 688
 Markowa wdowa 158
- Masalski див. Масальський
 Maslianka Andruszko 605
 Maslowsky Jędrzey 789
 Mateiewicz Hrehorey 159
 Mateyczenko Stepan 984
 Mattias, episcopus praemisliensis 949, 958, 1009, 1020
Matuszewski J. S. 74
 Maximenko Demko 688
 Maximenko Lawtzin див. Максименко Лаврин
Mazur K. 30, 51
 Meleszko Iwan див. Мелешко Іван
 Michał święty див. Міхал святий
 Michałowski C. 795, 822
 Micz kusnierz 865
 Mieszko Iwan див. Мелешко Іван
 Mieszko Jarmola див. Мелешко Ярмола
 Mielieszko Iwan див. Мелешко Іван
 Mierzwiński Jozef Michał 171
 Miezakowicz Karp див. Мізакowiecz Karp
 Miezakowski Awryjo 985
 Mikolai Biskup święty див. Миколаи Бискуп святии
 Mikołai Biskup święty див. Миколаи Бискуп святии
 Mikołai s Czizowa див. Чижевскии Миколаи
 Mikolay s Czyzowa див. Чижевскии Миколаи
 Mikulinska Zophia див. Мелешкова Ярмолина Зофія Микулинська
 Mikulinski див. Микулинський Іван Петрович
 Mikulinski Iwan див. Микулинський Іван Петрович
 Mikulinsky Iwan див. Микулинський Іван Петрович
 Mikulinsky Jan 983
 Mikulinsky Jwan див. Микулинський Іван Петрович
 Mikulski див. Микулинський Іван Петрович
 Mirsky Jakub 763
 Mizakowicz Niczypor (Mizakowicz Niczypor) 984, 985
 Mizakowicz Niczypor див. Mizakowicz Niczypor

Mizykowiec Karp (Mieszakowiec Karp) 984, 985
Młynarz Maciei 605
Monwid na Dorohostaiach Crzisztoph див. Monwid na Dorohostaiach Krzysztoph
Monwid na Dorohostaiach Krzysztoph (Monwid na Dorohostaiach Christoph, Monwid na Dorohostaiach Crzisztoph) 587, 590, 591
Monwid na Dorohostaiach Christoph див. Monwid na Dorohostaiach Krzysztoph
Mosorek Wasil 631
Mucha Chwedor 235
Myeleszkowicz Zalyessy Iermoła див. Мелешко Ярмола
Mýkulýnski 481
Mykulynsky Maczy 867
Mykvlinskaya Hordeyowaia 159
Mykvlinsky Piotr див. Микулинський Петро
Myszka Stanisław див. Мишка Станіслав
Myszkowicz Andrey 160

Naliwaiko див. Наливайко Северин
Naramowsky Adam 745
Naruszewicz Krzisztoff див. Нарушевичь Криштофь
Nosarzewski див. Носажевський Войцех
Noskowski Onopko 158
Nossarzewski Albertus див. Носажевський Войцех
Nowosielecki Jan (Nowosielecky Jan, Nowosieliecki Jan) 563, 565, 570, 579, 602, 640
Nowosielecky Jan див. Nowosielecki Jan
Nowosieliecki Jan див. Nowosielecki Jan
Nykiel B. 24

Obachanski Joannes 1029
Obodensci див. Ободенські
Obodenscy див. Ободенські
Obodenska Anna de domo Martynowna Woyciechowska, primo voto Jakuszynska див. Войцеховська Анна Мартинівна
Obodenski див. Ободенський Богдан
Obodenski див. Ободенський Семен

Obodenski див. Ободенський Семен
Obodenski Bogdan див. Ободенський Богдан
Obodenski Bohdan див. Ободенський Богдан
Obodenski Semen див. Ободенський Семен
Obodenski Semion див. Ободенський Семен
Obodenski Siemien див. Ободенський Семен
Obodenski Simeon див. Ободенський Семен
Obodensky Bogdan див. Ободенський Богдан
Obodynsy див. Ободенські
Obodynski див. Ободенський Богдан
Obodynski див. Ободенський Семен
Obodynski Bohdan див. Ободенський Богдан
Obodzyensky Bogdan див. Ободенський Богдан
Obodzyensky Syemien див. Ободенський Семен
Odriwolski Petr див. Одрывольскии Петръ
Odriwolski Pietr див. Одрывольскии Петръ
Odriwolski Piotr див. Одрывольскии Петръ
Odrzywolski Piotr див. Одрывольскии Петръ
Olessko Florian (Olieszko Florian) 327, 418, 621, 641, 668, 672, 687, 688, 784
Olesza див. Олеша Федір
Olexyy Daniłowicz 160
Olgerdowicz Rateniski Lubart-Fedor 5, 136
Olieszko Florian див. Olessko Florian
Olieszniczky z Oliesz Mikołay 745
Olimpirinko Steszko 235
Ołpiier див. Олифер
Olizar Wołczkiewicz Adam 1028
Omiłan 985
Onasko 235
Orphanasowicz Andrei 158
Orathowsky Serhey див. Оратовський Сергій
Oratowski див. Оратовський Андрій
Oryszewski див. Оришовський Ян
Oryszowski Joannes див. Оришовський Ян
Orzewski див. Оришовський Ян
Ossolińscy див. Оссолінські
Ostaphiei, marszałek див. Волович Остафій
Ostaszewski Jan 913
Ostrogski див. Острозький Януш

Ostrogski Janusz див. Острозький Януш
Ostroski Janus див. Острозький Януш
Ostroski Janusz див. Острозький Януш
Ostroszky Janusz див. Острозький Януш
Ostrowski див. Острозький Януш
Ostrowski Ianus див. Острозький Януш
Ostrowski Janusz див. Острозький Януш
Ostrozcki Janusz див. Острозький Януш
Ostrozki Janus див. Острозький Януш
Ostrozki Janusz див. Острозький Януш
Ostrozski див. Острозький Януш
Owłuczimski Jury див. Овлучимьскии
Юреи

Palczewski Zygmunt 652
Paliulis Algirdas 8
Panczenko Hordei 688
Panko 984
Panorczenko Jacko 631
Pasyeka Hrinycz 160
Paweł див. Павло
Paweł, namiestnik woitowstwa pieczarskiego
631
Pawłowsky Christophorus (Pawłowsky
Christophorus) 703, 705
Pawłowsky Christophorus див. Pawłowsky
Christophorus
Pawlvscenko Wasko див. Павлущенко
Васько
Pawlvszczenko Wasko див. Павлущенко
Васько
Pawsza див. Павша Якуб Богуфалович
Pawsza Jacub див. Павша Якуб
Богуфалович
Pękoszewski Stanisław див. Пенкошевскии
Станислае
Pessoczynsky Lawrin див. Пісочинський
Лаврин
Phiedorecz 605
Philip garnczar 160
Philonowicz Anthon 158
Piaseczinski див. Пісочинський Лаврин
Piaseczinski Ławrin див. Пісочинський
Лаврин
Piaseczinsky Ławrin див. Пісочинський
Лаврин
Piaseczki Wacław див. Писецкии Вацлавъ
Piaseczynscy див. Пісочинські

Piaseczynski див. Пісочинський Лаврин
Piaseczynski Lawrin див. Пісочинський
Лаврин
Piaseczynski Ławrin див. Пісочинський
Лаврин
Piaseczynski Ławryn див. Пісочинський
Лаврин
Piaseczyński Ławryn див. Пісочинський
Лаврин
Piaseczynsky див. Пісочинський Лаврин
Piaskowsky P. 763
Piasocynski див. Пісочинський Лаврин
Piasoczinski див. Пісочинський Лаврин
Piasoczinski Lawrin див. Пісочинський
Лаврин
Piasoczinski Lawrzin див. Пісочинський
Лаврин
Piasoczinski Lawrzyn див. Пісочинський
Лаврин
Piasoczinsky Lawrin див. Пісочинський
Лаврин
Piasoczinsky Lawrzin див. Пісочинський
Лаврин
Piasoczinsky див. Пісочинські
Piasoczynski див. Пісочинський Лаврин
Piasoczynski Jakob див. Пісочинський Якуб
Piasoczynski Lawryn див. Пісочинський
Лаврин
Piasoczynski Ławryn див. Пісочинський
Лаврин
Piasoczynski Ławryn див. Пісочинський
Лаврин
Piasoczynski Wawrzyniec
див. Пісочинський Лаврин
Piasoszynski Lawryn див. Пісочинський
Лаврин
Piaseczinski Ławrin див. Пісочинський
Лаврин
Piaseczinski Lawrin див. Пісочинський
Лаврин
Piathniczanski Myszko див. Петничанський
Мисько
Pieniązek Jan s Kroblowey див. Пенажокъ
Іан
Piesocinski див. Пісочинський Лаврин
Piesoczinski див. Пісочинський Лаврин

- Piesoczinski Lawrin див. Пісочинський Лаврин
- Piesoczinski Lawrin див. Пісочинський Лаврин
- Piesoczinski Ławrin див. Пісочинський Лаврин
- Piesoczinski Lawryn див. Пісочинський Лаврин
- Piesoczinski Wawrziniec див. Пісочинський Лаврин
- Piesoczinsky Lawrin див. Пісочинський Лаврин
- Piesoczinzki див. Пісочинський Лаврин
- Piesoczynski Wawrziniec див. Пісочинський Лаврин
- Piesoczynski див. Пісочинський Лаврин
- Piesoczynski Lawrin див. Пісочинський Лаврин
- Piesoczynski Ławrin див. Пісочинський Лаврин
- Piesoczynski Lawryn див. Пісочинський Лаврин
- Piesoczynski Wawrziniec див. Пісочинський Лаврин
- Pieszoczinski Lawrin див. Пісочинський Лаврин
- Pieszoczinski Ławrin див. Пісочинський Лаврин
- Pieszoczinsky Lawrin див. Пісочинський Лаврин
- Pieszoczynski Lawrin див. Пісочинський Лаврин
- Pieszoczynsky Lawrin див. Пісочинський Лаврин
- Piethiniczanski Misko, dicti Nicolai див. Петничанський Мисько
- Pietihorecz Jurko 605
- Pietrykowski див. Петриковський Андрій
- Piwenko Jacko 984
- Plaza S. 32
- Płoski див. Плоський Павел
- Płoský Paweł див. Плоський Павел
- Plotnicki Lawrzin див. Плотницький Лаврин
- Plotnicki Wawrzin див. Плотницький Лаврин
- Plotnicki Wawrziniec див. Плотницький Лаврин
- Plotnicki Lawryn див. Плотницький Лаврин
- Plotnicky Ławrzin див. Плотницький Лаврин
- Plotniczky Lawrzin див. Плотницький Лаврин
- Pociei Adam див. Патеи Адам
- Poczuycenko Rzycko 984
- Podczenko Iwan 688
- Podhaiecki див. Подгаєцький Леонтій
- Podhaiecki Leonty див. Подгаєцький Леонтій
- Podhaieczky Leonty див. Подгаєцький Леонтій
- Podhajeczki Leonty див. Подгаєцький Леонтій
- Podphilipski iz Popieluch Stanisław 906
- Popowycz Anthon 160
- Poradowski Mikolai 479
- Porembinsky Stanisław див. Порембінський Станіслав
- Porojtko Maxym 984
- Postholowsky Siemien 159
- Pothaýský 481
- Pothocky Adam див. Потоцький Адам
- Potocky Adam див. Потоцький Адам
- Powolný Mýkolaý див. Повольний Миколай
- Prochaska A.* див. *Прохаска Антоній*
- Proskurnenko Łesko 985
- Prusinowsky Adam 814
- Przilocki Sachno Serheiwicz 326
- Przilvczkiy Chwiedor 159
- Przilvczkiy Iwan 159
- Przilvczkiy Serhey див. Прилуцький Сергій Дем'янович
- Przilvczkiy Syemyen 159
- Przylvczka Hriszkowaya 160
- Pulaski K.* див. *Пуласький Казимеж*
- Puzina Irzy див. Пўзына Юреи
- Rachnowski Andrzej 158
- Raduła Piotroszyn zięc 235
- Radziwiński L. Z.* 5, 136
- Radziwiłlowie див. Радзивілли
- Raiecki Jan див. Раєцкии Іан
- Rewa Ywan 984
- Rinczenko Fiedor 235
- Roięnko Lawrin 631

- Romascenko Petro 984
 Roznosinski див. Розношински Захариащъ
 Roznoszinski Zachariasz див. Розношински Захариащъ
 Roznoszynski див. Розношински Захариащъ
 Ruzinski Kiryk див. Ружинський Кирик
 Ruzinski Roman див. Ружински Роман
 Ruzinsky Roman див. Ружински Роман
 Rycko 984
 Rylski Tadeusz 202
 Rzeznik Jan 984
 Rzyczko 984
- Saborowsky Siemion див. Сабаровський Семен
 Sadowski Andrzej див. Садовський Андрій
 Salski див. Сальський Іван
 Sanczicz Iwassko 161
 Sanguszko Roman див. Сангушко Роман Федорович
 Sanguszkowicz Roman див. Сангушко Роман Федорович
 Sanguszkowie див. Сангушки
 Sapięha Łukasz 652
 Sapiężyna Łukaszowa Zofia 187
 Sawczynski Hrihor див. Савчинський Григорій
 Sawka 605
 Sawkowycz Wasily 160
 Scikitinski Dmitr див. Щикитинський Дмитро
 Scykytinsky Dmitr див. Щикитинський Дмитро
 Sczerbic Paulus 373, 382
 Sczikitinski Dmitr див. Щикитинський Дмитро
 Sczikitinsky Dmitr див. Щикитинський Дмитро
 Sczykitinski Dmitr див. Щикитинський Дмитро
 Sczykitynski Dmitr див. Щикитинський Дмитро
 Sczykuczynski Dmitr див. Щикитинський Дмитро
 Sczykuczynski Dmytr див. Щикитинський Дмитро
- Sczykytinsky Dmitr див. Щикитинський Дмитро
 Semkowicz W. див. *Semkowicz Władysław Semkowicz Władysław (Semkowicz W.)* 10, 161, 202
 Siczenko Phedor 160
 Sieleczky Prokop див. Селецки Прокопъ
 Siemyenowicz Wasily 158
 Sieniawski див. Сенявський Адам Геронім
 Sierakowsky z Bogusławic Marcin 587, 591
 Sierchowiczki 685
 Sigismundus див. Сигізмунд I
 Sigismundus див. Сигізмунд III
 Sigismundus Augustus див. Сигізмунд Август
 Sigismundus Tertius див. Сигізмунд III
 Sigismundus III див. Сигізмунд III
 Sigmundus див. Сигізмунд III
 Siła Nowicki Michał див. Сила Новицький Михайло
 Siodelnik Piotr 235
 Słachticz Ywasko 984
 Sławicki див. Славицький Ян
 Sławinski див. Славицький Ян
 Sławnicki Iliasz 818
 Sleska Iwan див. Слезка Іван
 Slezka Iwan див. Слезка Іван
 Slezka Jwan див. Слезка Іван
 Slięzka Iwan див. Слезка Іван
 Sliozka Iwan див. Слезка Іван
 Słupica Hrehor див. Слупиця Григорій або Ждан Богданович
 Słupicia Hrehor див. Слупиця Григорій або Ждан Богданович
 Słupicza Hrehor див. Слупиця Григорій або Ждан Богданович
 Słupicza Hrehori див. Слупиця Григорій або Ждан Богданович
 Słupycza Hrehori див. Слупиця Григорій або Ждан Богданович
 Słuzka Ywan див. Слезка Іван
 Słynczenko Semen 984
 Smoil Harczonowicz 161
 Snieccki Stephanus див. Снецький Стефан
 Snyeczki Stephanus див. Снецький Стефан
 Sobiesky Marek див. Собески Марекъ
 Soborowsky Chwedor Brathkowicz 158

Soborowsky Iwan Onikyewycz 159
Soborowsky Svrpon Brathkowicz 158
Sokołowski A. 30
Sokolowski Mathis 358
Sołowyowsky Wasiliei 159
Sowiń Boris Iwanowicz див. Сова Борис
Іванович
Spiczinski Alexander див. Спичинський
Олександр
Spiczynski див. Спичинський Олександр
Spierski Z. 6
Stanisław 605
Stebłowyk Mihałyо див. Стеблякка Михайло
Stefan Batory див. Стефан Баторій
Stephan див. Стефан Баторій
Stephanus див. Стефан Баторій
Strilin Izrael 161
Strus див. Струс з Коморова Юрій
Strus Georgium див. Струс з Коморова Юрій
Strus s Komarowa Gierzy див. Струс з
Коморова Юрій
Strus s Komarowa Jerzi див. Струс з
Коморова Юрій
Strus s Komarowa Jerzy див. Струс з
Коморова Юрій
Strus s Komorowa Gerzy див. Струс з
Коморова Юрій
Strus s Komorowa Gierzi див. Струс з
Коморова Юрій
Strus s Komorowa Jerzy див. Струс з
Коморова Юрій
Strus z Komorowa Jerzy див. Струс з
Коморова Юрій
Struss Jerzy див. Струс з Коморова Юрій
Strusz s Komarowa Jerzy див. Струс з
Коморова Юрій
Strusz s Komorowa Gerzy див. Струс з
Коморова Юрій
Strusz s Komorowa Jerzy див. Струс з
Коморова Юрій
Strusz s Komorowa Yerzi див. Струс з
Коморова Юрій
Stryzowski див. Стрижовський Гнівош
Дмитрович
Stryżowski див. Стрижовський Гнівош
Дмитрович
Stryzowski Gniewusz див. Стрижовський
Гнівош Дмитрович

Stryzowsky Fedor див. Стрижовський
Федір Гнівошович
Strzelczynski Mark див. Стрельчинський
Марко
Strzelczynski див. Стрельчинський Марко
Strzembosz Piotr див. Стрембошь Петръ
Strzizevski Gnyevos див. Стрижовський
Гнівош Дмитрович
Strzizowski Gniewosz див. Стрижовський
Гнівош Дмитрович
Strzyzawski Phiedor див. Стрижовський
Федір Гнівошович
Strzyzewsky Gnyevos див. Стрижовський
Гнівош Дмитрович
Strzyżowski Gniewosz див. Стрижовський
Гнівош Дмитрович
Strzyżowski Gniewosz Dmitrowicz
див. Стрижовський Гнівош Дмитрович
Strzyzowsky Gniewos див. Стрижовський
Гнівош Дмитрович
Stzryzowski див. Стрижовський Гнівош
Дмитрович
Sulikowski див. Суліковський Миколай
Sulkowski див. Сулковський Вацлав
Święcki Paulin 202
Święcki T. див. *Свенцький Т.*
Swierski Piotr 983
Swietunowicz 171
Swoszczowsky J. див. Свошовски Ілн
Syewrkwowicz Boris 160
Sygmunt Trzeci див. Сигізмунд III
Syła Nowicki Michayıо див. Сила
Новицький Михайло
Szabarowski Semen 800
Szaderowski Dmitr див. Шандиrowський
Дмитро
Szaderowsky Michailo 158
Szanderowscy див. Шаньдыровськіє
Szanderowska Chwiedorowa 160
Szandirowski Fedor див. Шандиrowський
Федір
Szandirowski Phedor див. Шандиrowський
Федір
Szandyrowski Bogdan 630
Szandyrowski Siemien див. Шандиrowський
Семен
Szandyrynski див. Шандиrowський Семен
Szaskewyc Fedor див. Шашкович Федір

Szasskowicz Michayıo див. Шашкович
Долбуновський Михайло
Szasskowicz Wasiley див. Шашкович
Василь
Szaskiewicz Fedor див. Шашкович Федір
Szaskowicz Mikołai див. Шашкович
Долбуновський Миколай
Szayow Kunas 235
Szczvrowsky Kvzma 158
Szik Siemko 631
Szlachczinsky див. Шляхтинський Матей
Sznieczki Staphanus див. Снецький Стефан
Sznieczki Stephanus див. Снецький Стефан
Szołtan 235

Tarassowycz Theresso 160
Tarnowski Joannes (Tharnowski Joannes,
Trarnowski Joannes) 560, 563, 570, 579,
602, 621, 640, 641
Telicky Petrus див. Tylicky Petrus
Temczenko Ywan 161
Thabarcza 605
Thalwosz Adam див. Талвош Адам
Tharnowski Joannes див. Tarnowski Joannes
Thissa Chwedor 160
Thrvsienko Lewko 160
Thukalski Stanislaw див. Тукалски
Станіслав
Thyr Wasyliewycz 160
Tilicky Petrus див. Tylicky Petrus
Timko 605
Tomkowicz Oliexi див. Томкович Олексій
Trąbczinski Christophorus
див. Тромпчинський Кшиштоф
Trąpczynski Christophorus
див. Тромпчинський Кшиштоф
Trarnowski Joannes див. Tarnowski Joannes
Trzebuchowsky Jan 830, 831, 833, 835, 836
Trzebyczki Andrzej див. Трембицький
Андрій
Tudrik 520
Turska див. Турська Миколаєва Зоф'я з
Кліщова
Tursowski Jusko 984
Tylicky Petrus (Tilicky Petrus, Telicky Petrus,
Tyliczky Petrus) 735, 762, 763, 780, 783,
795, 822, 859, 898
Tyliczky Petrus див. Tylicky Petrus

Ulanowscy 835
Uruski Seweryn 50

Vczkowicz Andrzej 984
Vladislaus див. Владислав IV
Vlenko Iwan 984
Vlenko Waszył 984
Volski Dunin Pertrus див. Вольскии Петръ

Wackowicz Michał 171
Wasil Wyothesskowycz 161
Wasiuta 984
Waskanenko Juchno див. Васканенко Юхно
Waskowski див. Waskowski Mikolai
Waskowski Mikolai (Waskowski) 446, 460,
468
Waszyl, ziecz Bobrykowy 984
Werchniaczky Iaszko див. Верхняцький
Ясько
Węzyk Petrus 1032
Wielhorski Alexander див. Вилгорскии
Александр
Wielhorsky Alexander див. Вилгорскии
Александр
Wiencenti див. Лабента Вінцентій
Wierbowski Mikolai див. Вербовський
Миколай
Wierbowski Mikolay див. Вербовський
Миколай
Wierchniacki Iasko див. Верхняцький Ясько
Wierzbicky Paweł 763
Wierzbowski див. Вербовський Миколай
Wiesiolowski P. див. Веселовскии Петръ
Wilczek див. Wilczek Sebastian
Wilczek Sebastian (Wilczek) 689, 691
Wincenti див. Лабента Вінцентій
Wincenty див. Лабента Вінцентій
Wiszniewiczzi Andrzej див. Вишневецький
Андрій
Wiszniewiczzy Adam див. Вишневецкии
Адам
Witkowski 934, 937, 952
Władysław див. Владислав IV
Władysław Czwarty див. Владислав IV
Włodkiewiczowa Anna див. Володкевича
Стефанова Михайловича Ганна
Богданівна Корчевська

Wodzinski Joannes 785
Wolff J. див. *Вольф Юзеф*
 Wolodkowiczowa див. Володкевича
 Стефанова Михайловича Ганна
 Богданівна Корчевська
 Woloszin Hrehor 631
 Woloszin Jura 631
 Wołoszyn Michal 631
 Wołoszyn Andrzej див. Волошин *Андрей*
 Wolski Dunin Petrus див. Вольский *Петръ*
 Wolski Piotr див. Вольский *Петръ*
 Wolski Stanislaum див. Вольський *Станіслав*
 Wolski Woicziech див. Вольський *Войцех*
 Worozbit Bogdan 605
 Wysocki див. Висоцький *Ян*
 Wysocki Ian див. Висоцький *Ян*

 Yemecz Stecko 984
 Yemecz Wasko 984
 Yesus Christus див. Исус *Христос*
 Ywan див. *Иван*
 Ywanko hetman див. *Иванко гетман*

 Zabokriczki Dachno 158
 Zabokriczki Iwan див. Жабокрицький *Іван*
 Zabokriczki Wasili див. Жабокрицький
Василь
 Zabokrzyczki див. Жабокрицький *Данило*
 Zabyeła Iwassko 160
 Zahorowski Alexander див. Загоровский
Александр
 Zahorowski Vasil див. Загоровський *Василь*
 Zaleski Stephan 983
 Zalieski Andrzej 811, 816
 Zalski Jan 770
 Zamoiski J. див. Замойський *Ян*
 Zamoiski Joannes див. Замойський *Ян*
 Zamoisky J. див. Замойський *Ян*
 Zamoisky Joannes див. Замойський *Ян*
 Zamoyscy див. Замойські
 Zamoyski de Zamoscie Joannes
 див. Замойський *Ян*
 Zamoyski Jan див. Замойський *Ян*
 Zamoyski z Zamosca Jan див. Замойський *Ян*
 Zanczenko Andrzej 985
 Zaroba Andrzej 631
 Zaskowski Fedor див. Жашковський *Федір*
 Zasławski Janusz див. Жаславський *Януш*
 Zasławski Michał див. Жаславський
Михайло
 Zbarasci див. Збараські
 Zbarascy див. Збараські
 Zbaraski див. Збараський *Корибутович*
Януш Миколайович
 Zbaraski Chrystoph див. Збараський
Криштоф Янушович
 Zbaraski Gerze див. Збараський *Юрій*
Янушович
 Zbaraski Gerzy див. Збараський *Юрій*
Янушович
 Zbaraski Ianvsz див. Збараський
Корибутович Януш Миколайович
 Zbaraski Janusz див. Збараський
Корибутович Януш Миколайович
 Zbaraski Janusz Mikolaiewicz
 див. Збараський *Корибутович Януш*
Миколайович
 Zbaraski Janusz Mikołaiowicz
 див. Збараський *Корибутович Януш*
Миколайович
 Zbaraski Janusz Mikolauiowycz
 див. Збараський *Корибутович Януш*
Миколайович
 Zbaraski Jerzy див. Збараський *Юрій*
Янушович
 Zbaraski Jurii див. Збараський *Юрій*
Янушович
 Zbaraski Krysztoph див. Збараський
Криштоф Янушович
 Zbaraski Krzysztof див. Збараський
Криштоф Янушович
 Zbaraski Yanvsz див. Збараський
Корибутович Януш Миколайович
 Zbarasky Janusz див. Збараський
Корибутович Януш Миколайович
 Zbarasscy див. Збараські
 Zbarazcy див. Збараські
 Zbarazki див. Збараський *Корибутович*
Януш Миколайович
 Zbarazki Janusz див. Збараський
Корибутович Януш Миколайович
 Zbarazki Janusz Mikołaiowicz
 див. Збараський *Корибутович Януш*
Миколайович
 Zbarazki Janvsz див. Збараський
Корибутович Януш Миколайович

Zbarazky Janusz див. Збаразький
Корибутович Януш Миколайович
Zbarazski див. Збаразький Корибутович
Януш Миколайович
Zbarazski Ianusz див. Збаразький
Корибутович Януш Миколайович
Zbarazski Janusz див. Збаразький
Корибутович Януш Миколайович
Zbarazski Jurii див. Збаразький Юрій
Янушович
Zbarazski Krzysztof див. Збаразький
Криштоф Янушович
Zbarszki Krysztoph див. Збаразький
Криштоф Янушович
Zienowicz Krzistoff див. Зеноевич
Крыштофъ
Zigimont Trzeczy див. Сигізмунд III
Zigmunt August див. Сигізмунд Август
Zigmunt III див. Сигізмунд III

Zithnisky z Wythawy Wasyly 158
Zochowski див. Жоховський Павло
Zolkiewsky Stanisław див. Жулкевський
Станіслав
Zubienko Lawrin див. Зубенко Лаврын
Zukowsky Walierzyan див. Жуковський
Валеріан
Zvrba Pärchom 161
Zvrba Phvrs 161
Zyalowsky Iwan 158
Zygmunt August див. Сигізмунд Август
Zygmunt Trzeci див. Сигізмунд III
Zygmunt III Waza див. Сигізмунд III
Zygmunth August див. Сигізмунд Август
Zygmunth Trzeci див. Сигізмунд III
[...]avrski Wasil 848
[...]skj Mikołaj 789

ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК*

- Агрономічне див. Вишня
Адамчичи див. Адамчичі
Адамчичі (Адамчичи), м-к 439, 443, 462
Айсин див. Айсин (I)
Айсинка див. Айсинка
Айсинь див. Айсин (I)
Айсин (I) (Айсин, Айсинь, Гаусин, Aysyn, Ayszim), м-к, м. 104, 105, 110–112, 117, 796, 797, 875, 876, 889, 949, 984, 986, 987, 1002, 1003, 1024. Див. також Айсин (I) або Липовець, Липовцы
Айсин (II) (Гаусин, Aisin, Aiszim, Aysim), м., сел. 56, 59, 111, 246, 247, 983
Айсин (I) або Липовець (Aysyn alias Lipowiec), м-к, м. 94, 799, 856.
Див. також Айсин (I), Липовцы
Айсинка (Айсинка, Aysinka, Hayszynka), р. 983–985, 995
Айсинський масток 104, 114, 115, 737, 865, 983, 985, 995
Андрійча діброва (Аньдрейчаа дуброва) 415
Антоники, ліс (Антоники, лес) 385
Антоники див. Антоники
Аньдрейчаа дуброва див. Андрійча діброва
- Баєв див. Баїв
Баїв (Баєв), с. 173, 176
Байков див. Байків
Байковъ див. Байків
Байків (Байков, Байковъ, Вауков), ур. 80, 209, 210, 226, 358
Баладдынская пасека 385
Барское староство 194, 195
Батів (Батовъ), сел. 287, 288
Батовъ див. Батів
Баша, р. 195
Белзьке воеводство (Белское воеводство, Belskie, Bełskie województwo) 11, 107, 108, 128, 479, 480, 811, 816, 830, 831, 833, 835, 836
- Белка, р. 385
Белоцерковскии кгрунт див. Білоцерківське староство
Белоцерковское староство див. Білоцерківське староство
Белоч, р. 282
Белское воеводство див. Белзьке воеводство
Бендери див. Тегіня
Березки, ? 386
Березова (Березова), с. 760, 761
Березова див. Березова
Берестейское место див. Берестя
Берестенок, с. 306
Бересте див. Берестя
Бересте див. Берестя
Берестя (Бересте, Бересте, Берестье, Берестейское место, Brześć), м. 27–29, 140, 147, 148, 389, 399, 559, 560, 1035
Берестье див. Берестя
Беседки див. Бесідки
Беседки див. Бесідки
Беседковская рудка, ур.? 209
Бесідки (Беседки, Беседки), сел. 267, 268, 276, 614–617, 619
Бельскъ див. Бельськ
Бельськ (Бельскъ), м. 6, 137, 138
Бжезе (Брезе, Brzezie), м-к, м. 12, 478–480, 912
Бжезіни, м. 1040
Бидгощ (Bydgoszcz), м. 44, 718
Билин див. Билін
Билін (Билин), м-к 253
Бискупчизна (Бискупъщизна), м-к 194
Бискупъщизна див. Бискупчизна
Біла Церква (Bela Czerkwa), м. 452, 481
Білоцерківське (Белоцерковское) староство 95, 275, 386, 845, 849, 864, 883, 898, 907, 918, 934, 944
Бледливое (Бледликовое) поле 656, 670

* Скорочення: гор. – городище, зам. – замок, м-к – масток, м. – місто, містечко, р. – ріка, річка, сел. – селище, с. – село, ур. – урочище. Назви подаються в сучасній транскрипції (як у вступі та видавничих заголовках до документів) і в транскрипції, засвідченій документами.

- Бледликовое поле див. Бледливое поле
 Боблів (Bobłow), с. 107, 159
 Бобров, с. 154
 Бог (Бог, Богъ, Буг, Південний Буг, Boh), р.
 9–11, 59, 64, 69, 76, 80, 83, 95, 145, 170,
 171, 209, 222, 224, 273, 278, 283, 300, 312,
 313, 358, 359, 386, 419, 454, 455, 597, 600,
 694, 713, 896, 911, 916, 1015, 1016
 Бог див. Бог
 Богуславское староство див. Богуславське
 староство
 Богуславское староство див. Богуславське
 староство
 Богуславське (Богуславское, Богуславское)
 староство 95, 845, 849, 864, 883, 898,
 907, 918, 934, 944
 Богуш (Богуш, Богуша, Богуше, Богуші,
 Богушы), сел. 267, 268, 614–616, 619
 Богуш див. Богуш
 Богуша див. Богуш
 Богуше див. Богуш
 Богуші див. Богуш
 Богушы див. Богуш
 Бокиевка див. Бокіївка
 Бокиевка див. Бокіївка
 Бокиевце див. Бокіївці
 Бокиевцы див. Бокіївці
 Бокиювка див. Бокіївка
 Бокіївка (Бокиевка, Бокиевка, Бокиевце,
 Бокиевцы, Бокиювка, Бокіївці,
 Вокуювка), с. 74, 76–78, 699, 707, 708,
 712, 877, 878, 999, 1000
 Бокіївці див. Бокіївка
 Борків (Борковъ), м-к 284, 285
 Борковъ див. Борків
 Борсків (Борсков, Борсковъ), с. 74, 565–
 567, 571, 629
 Борсков див. Борсків
 Борсковъ див. Борсків
 Борсуківці (Борсуковцы), сел. 281
 Борсуковцы див. Борсуківці
 Бортниківці (Бортниковцы), м. 1021
 Бортниковцы див. Бортниківці
 Браилов див. Браїлів
 Браилов див. Браїлів
 Браїлів (Браилов, Браилов), м. 74, 76, 78,
 699, 707, 708, 713, 877, 878
 Браслав див. Брацлав
 Браславля Подольского воеводство
 див. Брацлавське воеводство
 Браславль див. Брацлав
 Браславль див. Брацлав
 Браславль див. Брацлав
 Браславль Подольскии див. Брацлав
 Браславль Подольскии див. Брацлав
 Браславльское воеводство
 див. Брацлавське воеводство
 Браславская дорога 385
 Браславская земля див. Брацлавська земля
 Браславская и Веницкая земля
 див. Брацлавська і Вінницька земля
 Браславскии замок див. Брацлавський
 замок
 Браславскии замок див. Брацлавський
 замок
 Браславскии замок див. Брацлавський
 замок
 Браславскии край 842. Див. також
 Брацлавська земля, Брацлавська і
 Вінницька земля, Брацлавське
 воеводство, Брацлавщина, Поділля,
 Подільська земля, Подільський край,
 Східне Поділля
 Браславскии повіт див. Брацлавський
 повіт
 Браславскии повіт див. Брацлавський
 повіт
 Браславскии повіт див. Брацлавський
 повіт
 Браславскии повіт див. Брацлавський
 повіт
 Браславское воеводство див. Брацлавське
 воеводство
 Браславское воеводство див. Брацлавське
 воеводство
 Браславское воеводство див. Брацлавське
 воеводство
 Браславское воеводство див. Брацлавське
 воеводство
 Браславское и Веницкое воеводство
 див. Брацлавське воеводство
 Браславское и Вѣницкое воеводство
 див. Брацлавське воеводство
 Браславское и Вѣницкое воеводство
 див. Брацлавське воеводство

- Буша або Здіславль див. Здіславль або Буша
- Бушинці (Бушинцы, Бушинъцы), м-к, с. 266, 267, 286
- Бушиницы див. Бушинці
- Бушинъцы див. Бушинці
- Ваганів ліс (Ваганов лес) 260
- Ваганов лес див. Ваганів ліс
- Валаскаа земля див. Волоскаа земля
- Варицкии лес див. Варич
- Варич лес див. Варич ліс
- Варич ліс (Варич лес) 260, 261, 385
- Варшава (Варшава, Varsavia, Varsowia, Varssaua, Warszawa), м. 8, 28, 31, 34, 44, 48, 58, 86, 87, 123, 143, 146–148, 151–153, 161, 173, 176–178, 180, 197–199, 204, 206, 208, 245–247, 251–255, 260, 271, 272, 274–284, 286–297, 306, 311, 315–318, 320, 323, 354, 357, 362–364, 370, 409, 427, 453, 457, 458, 460, 464, 465, 468, 471, 473, 558, 560, 561, 563–565, 570, 574, 576, 577, 579, 639–641, 667, 668, 672, 685, 687, 688, 718, 733–736, 739, 740, 751, 752, 760, 762, 763, 768, 776, 780, 782–786, 790, 803, 823, 913, 925, 926, 1007, 1009, 1010, 1020–1024, 1035
- Варшава див. Варшава
- Велика Польша (Великопольща) 33
- Великаа Дчурава, р. 386
- Великаа руда (Wielka ruda), ур. 95, 386, 846, 848, 850, 860, 898, 899, 907, 916, 965, 976, 988
- Велике князівство Литовське (Великое князство (кназство, кназство, кназтво, кназтво, кназтво, кназъство, кназъство, кназъство, кнзъство, кнзъство, кнзство, кнзство, кнзъство, кнзъство, кнзство) Литовское [Литовское, Литовъское], Wielkie Księstwo Litewskie) 5, 8, 10, 14, 16, 17, 25, 27, 36, 40, 53, 54, 57, 63, 86, 94, 107, 108, 128, 135–137, 143–145, 147, 148, 156, 159, 162, 163, 167, 168, 177, 180, 186, 206, 212–215, 221, 249, 257, 258, 288, 291, 295, 296, 304, 312, 317, 338, 342, 363, 370, 373, 382, 388, 390, 399, 406, 433, 435, 455, 461, 462, 476, 477, 502, 560, 562, 567, 568, 574–576, 615, 617, 839, 1042, 1047, 1048, 1051, 1056, 1061–1063, 1065. Див. також Литва, Lithuania, Lithwa, Litwa
- Великие Луки (Лўки) див. Великі Луки
- Великие могилы (Wielkie mogiły), ур. 95, 387, 846, 848, 850, 860, 899, 907, 916, 965, 976, 987–989, 995
- Великий Комарів (Великии Комаров) див. Комарів I
- Великии Комаров див. Комарів I
- Великии лес 217, 719, 778
- Великии поток 778
- Великии Соб див. Соб
- Великі Крушлинці див. Нетяти, с.
- Великі Луки (Великие Луки (Лўки), Луки (Лўки), Луки (Лўки) Великие), зам., м. 61, 86, 87, 264, 265, 272–275, 289–292, 295, 296, 299, 300, 315, 317, 318
- Великі Яцківці (Яцковцы Великие), с. 83, 208
- Великое князство Литовское див. Велике князівство Литовське
- Великое князство Литовское див. Велике князівство Литовське
- Великое князство Литовское див. Велике князівство Литовське
- Великое князство Литовское див. Велике князівство Литовське
- Великое князство Литовское див. Велике князівство Литовське
- Великое князство Литовское див. Велике князівство Литовське
- Великое князство Литовское див. Велике князівство Литовське
- Великое князство Литовское див. Велике князівство Литовське
- Великое князство Литовское див. Велике князівство Литовське
- Великое князство Литовское див. Велике князівство Литовське
- Великое князство Литовское див. Велике князівство Литовське
- Великое князство Литовское див. Велике князівство Литовське
- Великое князство Литовское див. Велике князівство Литовське
- Великое князство Литовское див. Велике князівство Литовське
- Великое князство Литовское див. Велике князівство Литовське

- Великопольща див. Велика Польща
 Венгры 841. Див. також Угорщина, Угри
 Венеція (!) див. Вінниця, м.
 Веница див. Вінниця, м.
 Веница див. Вінниця, р.
 Веницкая волость див. Вінницька волость
 Веницкая волость див. Вінницька волость
 Веницкая держава див. Вінницька держава
 Веницкая держава див. Вінницька держава
 Веницкий замок див. Вінницький замок
 Веницкии замок див. Вінницький замок
 Веницкий повет див. Вінницький повіт
 Веницкии повет див. Вінницький повіт
 Веницкое место (Веницкое, Веницкое, Вѣницкое, Вѣницкое место, Winnickie miasto) див. Вінниця
 Веницкое место див. Вінниця
 Веницкое передмістє див. Вінницьке передмістя
 Веницкое староство див. Вінницьке староство
 Веницкое староство див. Вінницьке староство
 Веницкая держава див. Вінницька держава
 Веницкии замок див. Вінницький замок
 Веницкии повет див. Вінницький повіт
 Веницкое место див. Вінниця
 Веницкии замок див. Вінницький замок
 Веницкое староство див. Вінницьке староство
 Венъница див. Вінниця, м. Вербецкии рог 669
 Вербецкии лес 655
 Вербецкии рог 669
 Вербка (Верьба, Werbka), м-к, с. 117, 583
 Вербовец, р. 170
 Верхняки (Верхнаки, Верхънаки, Вирхнаки), сел. 71, 239, 240
 Верхнаки див. Верхняки
 Верхънаки див. Верхняки
 Веръбка див. Вербка
 Вигнатівський ліс (Выгнатовскии лес) 260, 261
 Видов, ? 195
 Виленская земля див. Віленська земля
 Виленская земля див. Віленська земля
 Виленское воеводство див. Віленське воеводство
 Виленское место див. Вільно
 Виленское воеводство див. Віленське воеводство
 Веницкии замок див. Вінницький замок
 Веницкии повет див. Вінницький повіт
 Веницкое староство див. Вінницьке староство
 Веницкое староство див. Вінницьке староство
 Виповзів, м-к 453
 Вирхнаки див. Верхняки
 Витава див. Вітава
 Вишневец див. Вишневець
 Вишневец (Вишневец), м. 230, 232
 Вишня (Вишна, Вишна, Wisznia, нині Агрономічне), м-к, с. 56, 57, 461, 462, 527, 528, 530, 894, 912
 Вишня (Вишна), р. 170, 443
 Вишна див. Вишня, м-к, с.
 Вишна див. Вишня, р.
 Вишна див. Вишня, м-к, с.
 Війтівці (Войтовцы), м-к, сел. 267, 277
 Війтівці (Войтовцы), с. 837, 838, 841, 902, 906
 Віленська земля (Виленская, Виленская земля) 450, 451, 453–455. Див. також Віленське воеводство
 Віленське воеводство (Виленское, Виленское воеводство, Wilenskie województwo) 186, 439, 443, 449. Див. також Віленська земля
 Виленскии повет 440
 Вилно див. Вільно
 Вильно див. Вільно
 Вільно (Вилно, Вильно, Вѣльно, Виленское место, Wilno), м. 135, 147, 148, 185, 186, 236, 267–271, 287, 348, 389, 390, 396, 400, 449, 450, 560, 561, 794, 795, 803, 1008
 Вінниця (Венеція (!), Веница, Венъница, Винница, Винъница, Вѣница, Веницкое место, Vinnicza, Winica, Winnica, Winnicza, Wynica, Wynecza, Wynecnica, Winnickie miasto), м. 8, 9, 12, 15, 16, 24, 32, 34, 52–54, 56, 57, 59, 62, 65–67, 72, 73, 75, 82, 93, 117, 119, 135, 140–144, 149–152, 154–157, 160–162, 165, 167,

- 169, 170, 176, 177, 180, 181, 209, 212, 213, 215, 217, 244–247, 260, 261, 263, 272–275, 294, 297, 298, 305, 325, 327–330, 342–345, 348, 349, 351, 355, 356, 361, 362, 366, 367, 371, 374–376, 380, 381, 383, 385, 386, 388–396, 400, 407, 410, 411, 431–433, 436, 437, 439, 440, 442, 446, 447, 450, 451, 453–455, 461, 462, 493, 527, 528, 530, 574, 575, 585, 596, 598, 599, 621, 638, 656, 707–711, 713–723, 725–727, 736–739, 742–744, 748, 750, 752–758, 760, 763–768, 775, 776, 779–781, 790–793, 795–802, 804, 806, 807, 816–820, 824, 826, 843–845, 847–853, 855–859, 861–871, 873–876, 879–883, 885, 888–891, 893, 894, 898, 899, 910–912, 917–921, 923, 924, 927–938, 940–946, 948, 952–956, 958–963, 965, 967–971, 973, 976, 979, 980, 982, 983, 985, 987, 988, 991, 992, 998–1003, 1005, 1010–1016, 1018, 1025, 1032–1035
- Вінниця (Вѣница), р. 145, 215, 216, 275
- Вінницька (Веницкаа, Веницкаа, Вѣницкаа) волость 139, 162–165, 304, 1008.
Див. також Вінницька держава, Вінницьке староство
- Вінницька (Веницкаа, Веницкаа, Веницкаа, Вѣницкаа) держава 212–215.
Див. Вінницька волость, Вінницьке староство
- Вінницька і Брацлавська земля див. Брацлавська і Вінницька земля
- Вінницька область 13, 52, 53
- Вінницьке передмістя (Веницкоє передместє) 163, 894
- Вінницьке староство (Веницкоє, Веницкоє, Венницкоє, Винницкоє, Винницкоє, Вѣницкоє староство, Winnickie starostwo) 6, 12, 15, 21, 46, 56, 57, 61–65, 67, 68, 124, 189, 235, 316, 321, 355–357, 594, 749, 751, 783, 794, 893–895, 914, 923, 953, 1007, 1022. Див. також Вінницька волость, Вінницька держава
- Вінницьке і Брацлавське воеводство див. Брацлавське і Вінницьке воеводство
- Вінницький замок (Веницки, Веницки, Веницьки, Венницки, Виницки, Вѣницки, Вѣницьки, Вѣницьки, Вѣницьки, Вѣницьки, Вѣницьки замок, Wieniczki, Winnicki zamek) 8, 9, 12, 16, 19, 21, 37, 41, 46, 48, 62, 107, 125, 126, 143, 144, 150, 155–157, 161, 163–167, 169, 181, 266–287, 302, 305, 452, 800, 911
- Вінницький повіт (Веницки, Веницки, Веницьки, Виницки, Вѣницки, Вѣницьки повіт, Winniczenski powiat) 17–19, 27, 138, 149, 153, 156–159, 161, 165, 166, 175, 178–180, 193, 196, 237, 244, 379, 561, 724, 728, 735, 922
- Вітава (Витава), с. 74, 173, 174, 565–567, 571
- Вітвиця (нині Кисляк), с. 57
- Вовчица (Вовчица), р. 385
- Вовчица див. Вовчица
- Вовчок (Вовчок), сел. 383, 384
- Вовчок див. Вовчок
- Воитовцы див. Війтівці, м-к, сел.
- Воитовцы див. Війтівці, с.
- Волинська земля (Волинская, Волинская, Волинська, Волинська земля, Wołyńska ziemia) 9, 10, 48, 49, 61, 71, 152, 175, 183, 187, 189, 207, 230, 231, 239, 240, 264, 337, 338, 360, 366. 379, 383, 384, 387, 390, 394, 398, 400, 401, 403, 404, 450, 451, 453–455, 457, 462, 464, 467, 568, 577, 579, 597, 926, 1050.
Див. також Волинське воеводство, Волинь
- Волинська область 31, 34
- Волинське воеводство (Волинское, Волинское, Волинське, Волинське воеводство, Wołyńskie województwo, Wolinensis palatinatus) 6, 10, 11, 16, 20, 25–27, 33–37, 42–45, 52–54, 107–109, 115, 116, 122, 123, 125, 129, 159, 160, 184, 235, 306, 449, 452, 453, 466, 468, 476, 479, 480, 502, 517, 575, 620, 654, 664, 665, 673, 676, 679, 680, 683, 694, 703, 705, 708, 713, 745, 746, 750, 757, 759, 771, 773, 781, 784, 785, 786, 788, 789, 800, 811, 812, 816, 818, 823, 828–831, 833–837, 840, 851, 854, 888, 909, 917, 928, 929, 949–951, 954, 955, 988, 989, 991, 1014, 1021, 1025, 1026, 1031, 1032, 1050. Див. також Волинська земля, Волинь
- Волинь 34. Див. також Волинська земля, Волинське воеводство
- Волиця див. Волиця
- Волиця (Волиця), с. 173–175

- Волков рог 261
- Воловица, долина 386
- Володеювцы див. Володїівці
- Володимер див. Володимир
- Володимерски (Володимерски) замок
179, 256, 257, 478
- Володимерски замок див. Володимерски
замок
- Володимерское старство 173
- Володимер (Володимер, Володимир,
Володымер), м. 54, 173, 178, 255–257,
259, 266, 267, 310, 449, 450, 452, 453,
460, 464, 465, 468, 478, 664
- Володмир див. Володимир
- Володмирський повіт (Володимерски,
Володимерски, Володымерски повіт)
154, 178, 179, 258, 259, 310, 449, 450,
1051
- Володїівці (Володеювцы), с. 760, 761
- Володымер див. Володимир
- Волоскаа земля (Валаскаа земля) 140,
195. Див. також Волоське князівство,
Волохи, Волощина
- Волоське князівство 67, 113. Див. також
Волоскаа земля, Волохи, Волощина
- Волохи 828, 836. Див. також Волоскаа
земля, Волоське князівство, Волощина
- Волошиновыє лески 385
- Волощина 828. Див. також Волоскаа
земля, Волоське князівство, Волохи
- Волчок, долина 195
- Волынськаа земля див. Волинська земля
- Волынськаа земля див. Волинська земля
- Волынское воеводство див. Волинське
воеводство
- Волынское воеводство див. Волинське
воеводство
- Волынськаа земля див. Волинська земля
- Волынськое воеводство див. Волинське
воеводство
- Волынськаа земля див. Волинська земля
- Волынськое воеводство див. Волинське
воеводство
- Вонячин (Вонячин, Вонячинъ, Woniaczin,
Woniaczyn, нині Городище), с. 56, 57,
61, 159, 235, 264, 265
- Вонячин див. Вонячин
- Вонячинъ див. Вонячин
- Воробевцы див. Воробїівці
- Воробьевцы див. Воробїівці
- Воробьевцы див. Воробїівці
- Воробїівці (Воробевцы, Воробьевцы,
Воробьевцы, Wobobiyowcze), м-к, с. 31,
73, 75, 159, 260, 261, 383, 384, 387, 390.
Див. також Воробїівці або Рогїзна
- Воробїівці або Рогїзна (Воробевцы або
Рогозна, Воробьевцы або Рогозна,
Воробьевцы або Рогозна), м-к 388, 389,
391, 397. Див. також Воробїівці
- Воронова Лука, ур. 621
- Вороны, ? 386
- Ворошилівці (Ворошиловцы, Woroszilowce),
с. 74, 529, 565–567, 571, 631
- Ворошиловцы див. Ворошилівці
- Восчиначи лески 386
- Воютин, с. 34
- Вроцлав (Wrocław), м. 42, 43, 481
- Врунчовъ див. Врунчів
- Врунчів (Врунчовъ, Урнучів, Ђрнчовъ), м-к,
сел. 267, 277, 278
- Выгнатовски лес див. Вигнатівський ліс
- Выгнатовцы див. Ігнатівні
- Высокие лески 386
- Вышковскии кгрунт 597
- Вышковское городище 600
- Вышковцы Новые див. Нові Вишківці
- Вѣльно див. Вільно
- Вѣница див. Вінниця, м.
- Вѣница див. Вінниця, р.
- Вѣницкаа волость див. Вінницька волость
- Вѣницкаа держава див. Вінницька держава
- Вѣницкии замок див. Вінницький замок
- Вѣницкии повет див. Вінницький повіт
- Вѣницкии повет див. Вінницький повіт
- Вѣницкое место див. Вінниця
- Вѣницкое место див. Вінниця
- Вѣницкое старство див. Вінницьке
старство
- Вѣницкии замок див. Вінницький замок
- Вѣницкии замок див. Вінницький замок
- Вѣнницкии замок див. Вінницький замок
- Вѣнницкии замок див. Вінницький замок
- Вязовица (Вязовица, Wiazowica), р., став
706, 716, 719, 778
- Вязовица див. Вязовица

- Васловичи див. Вясловічі
 Васловичи див. Вясловічі
 Васловічі (Васловичи, Васловичи,
 Ясловець, Ясловічі, Ясловец,
 Ясловічі), м-к, сел. 283, 287, 365, 661,
 663, 664, 742, 749
- Гаисин див. Айсин (I)
 Гаисин див. Айсин (II)
 Галицька земля 91
 Галицьке передмістя (Галицькоє передместье)
 у Львові 84, 218
 Галицькоє передместье див. Галицьке
 передмістя
 Гиблаа Плоскаа, р. 386
 Гірський Тікич, р. 13
 Гладкаа рудка (Głathka ruthka), ур. 209,
 359
 Глебовскаа пасека (Глебовськаа пасека,
 Chlebowska pasieka) 745, 767, 774, 831,
 832, 854
 Глебовськаа пасека див. Глебовскаа пасека
 Глинськ див. Глинськ
 Глинськ див. Глинськ
 Глинськ (Глинськ, Глинськ, Глинськ,
 Глинськ, Глинськое, Hlinsk, Hlinsko),
 гор., м-к, м. 57, 71, 187, 334, 782, 783,
 794, 821, 822, 837–839, 841
 Глинський масток 782, 794
 Глинськ див. Глинськ
 Глинськое див. Глинськ
 Глинськ див. Глинськ
 Гнила (Гнилаа) руда, сел. 267, 268, 614–
 617, 619
 Гнилаа руда див. Гнила руда
 Гоголів ліс (Hoholov sylva) 59, 247
 Гошца див. Гошца
 Головачівці (Головачовцы, Головачовцы,
 Hołowaczowce, Ołowaczowce), м-к, с.,
 сел. 71, 72, 105, 347, 374, 376, 378, 381,
 436, 437, 439, 440, 442, 443, 450, 451,
 453–455, 461, 462, 527, 528, 530, 865,
 889, 923, 925, 931, 932
 Головачовцы див. Головачівці
 Головачовцы див. Головачівці
 Головско див. Головського селище
 Головського селище див. Головського
 селище
- Головського селище (Головско, Головського
 селище) 383–386
 Головщин лес див. Головщин ліс
 Головщин ліс (Головщин, Головщин лес)
 260, 261, 385
 Головщин лес див. Головщин ліс
 Голяки (Голаки), м-к, с. 573, 574, 698, 837,
 838
 Голаки див. Голяки
 Голаковскаа пата 209
 Гордівка (Гордовка, Гордовка, Hordowka), р.
 105, 386, 737, 983, 984, 986, 987, 995,
 996
 Гордовка див. Гордівка
 Гордовка див. Гордівка
 Гордовка Великаа, р. 386
 Гордовскии (Гордовскии) брод 73, 986, 995
 Гордовскии брод див. Гордовскии брод
 Городище див. Вонячин
 Городня (Городня, Городня, Городня), м.
 9, 19, 29, 30, 67, 94, 147–149, 151, 162,
 168, 169, 253, 254, 413–418, 420, 423,
 426, 427, 429, 431, 433, 435, 438, 442,
 446, 474
 Городня див. Городня
 Городня див. Городня
 Городня див. Городня
 Гошца (Гошца), м. 53, 181, 183, 528, 531,
 877, 879
 Грушковское поле 386
 Губин (Губин), м-к, сел. 74, 383, 384, 565–
 567
 Губин див. Губин
 Губин див. Новий Губин
 Губин або Олшаница, м-к 946. Див. також
 Новий Губин
 Губник (Губник), сел. 283
 Губник див. Губник
 Гули див. Гулі
 Гулеьцы див. Гулівці
 Гулі (Гули, Hulewice), с. 933, 936, 937, 951,
 952
 Гулівці (Гулеьцы), с. 788, 789
 Гусаковіці (Гусаковци, Гусаковцы), м-к, сел.
 287, 288, 365, 367, 661, 663, 664, 742,
 749
 Гусаковци див. Гусаковіці
 Гусаковцы див. Гусаковіці

- Гушинецький масток (Гушиньское имене)
208, 560. Див. також Гушинский кгрунт
- Гушинский кгрунт 209, 698. Див. також
Гушинецький масток
- Гушинці (Гушинцы, Гушиньцы), м-к, с. 75,
486, 558, 559, 561–563
- Гушинцы див. Гушинці
- Гушиньское имене див. Гушинецький
масток
- Гушиньцы див. Гушинці
- Гданськ (Кгданськ), м. 120, 717, 718
- Данилківці (Данилковцы, Данилковцы,
Данилковъцы, Danilkowce, Daniłkowce,
Danilkowci), м-к, сел. 71, 72, 323–325,
423, 424, 446, 447, 627, 650, 654, 655,
669, 671–674, 677, 683, 906
- Данилковецький масток (Данилковское
имене) 647, 655, 668, 673, 682, 771, 811,
812. Див. також Данилковецькі ґрунти,
Данилковские добра
- Данилковецькі ґрунти (Данилковские,
Данилковские, Данилговские кгрунты)
649, 652, 656, 664, 666, 669, 719, 771,
902–904. Див. також Данилковские
добра, Данилковецький масток
- Данилковские (Данилковские) добра 718,
786, 787, 902, 904. Див. також
Данилковецькі ґрунти, Данилковецький
масток
- Данилковские добра див. Данилковские
добра
- Данилковские кгрунты див. Данилковецькі
ґрунти
- Данилковские кгрунты див. Данилковецькі
ґрунти
- Данилговские кгрунты
див. Данилковецькі ґрунти
- Данилковцы див. Данилківці
- Данилковцы див. Данилківці
- Данилковьское имене див. Данилковецький
масток
- Данилковъцы див. Данилківці
- Данкова пасека 261
- Дашів (Дашов, Дашово, Дашовъ, Daszow),
сел. 71, 72, 323–326, 423–425
- Дашківці (Дашковцы), с. 869
- Дашов див. Дашів
- Дашово див. Дашів
- Дашовъ див. Дашів
- Двина, р. 148
- Двір Григорія Байбузи у Вінниці 124, 799
- Двір Полагії Бокієвої Печихвостської у
Вінниці 78, 713
- Двір Семена Ободенського у Вінниці 78,
713
- Двір старости (двор его королевское
милости) у Вінниці 714, 793, 797, 801,
866, 874, 876, 912, 935, 941, 952, 997
- Дедкова поланка (Dyetskowa polanka), ур.
209, 359
- Демидівці (Демидовцы), с. 110–112, 532,
661, 667, 668, 1011, 1015
- Демидовцы див. Демидівці
- Деревківці (Деревковцы), сел. 276
- Деревковцы див. Деревківці
- Деренківці (Деренковцы, Деренковцы), сел.
283, 287, 288, 365, 367, 661, 663, 664,
742, 749
- Деренковцы див. Деренківці
- Деренковцы див. Деренківці
- Дерепчинка (Дерепчинка), р. 383, 385
- Дерепчинці (Дерепчинцы), сел. 383, 385
- Дерепчинцы див. Дерепчинці
- Дерепьчинка див. Дерепчинка
- Десна (Десница, Десница), р. 76, 196, 273,
740, 843, 867
- Десница див. Десна
- Десница див. Десна
- Дешківці (Дешковцы, Deszkowce), с. 66,
309, 796, 797, 799
- Дешковцы див. Дешківці
- Джунків (Джунков) див. Дзюньків
- Джунков див. Дзюньків
- Дзюньків (Джунків, Джунков, Дчунків,
Дчунков, Дчунково, Дчунковъ,
Дчуньков, Дъчунково, Дъчуньковъ,
Чжунковъ), м-к, сел., с. 54, 74, 173, 174,
194, 310, 438, 448, 449, 565–567, 571
- Дедковцы див. Дідківці
- Дидковцы див. Дідківці
- Дідківці (Дедковцы, Дидковцы), м-к 267,
278
- Дісна (Dzisna), р. 297
- Днепр, р. 139
- Днестр див. Дністер

- Дністер (Днестр, Днѣстръ), р. 10, 119, 129, 194, 195, 281, 282, 479
- Днѣстръ див. Дністер
- Доброволе, с. 83, 208
- Довбниинаа долина 1016
- Довгоє поле 386
- Довжок, лесок 386
- Дубенец див. Дубенець
- Дубенець див. Дубенець
- Дубенець (Дубенец, Дубенець), м-к 181–183, 439, 440, 443, 461, 462, 597
- Дубицького став див. Дубицького став
- Дубицького став (Дубицького став) 439, 461, 462
- Дубники (Дубники), м-к 181–183, 439, 440, 443, 449–451, 453–455, 461, 462
- Дубники див. Дубники
- Дубницькии двор див. Дубницький двір
- Дубницький двір (Дубницькии двор) 453, 461, 462
- Дунай, р. 58, 119
- Дчозів (Дчозов), сел. 383, 384, 389, 398
- Дчозов див. Дчозів
- Дчунків див. Дзюньків
- Дчунков див. Дзюньків
- Дчунково див. Дзюньків
- Дчунковъ див. Дзюньків
- Дчуньков див. Дзюньків
- Дчуровка Малаа, р. 385
- Дъчунково див. Дзюньків
- Дъчуньков див. Дзюньків
- Дѣдовка, ур. 880
- Евладовка, м-к 916, 989
- Ергачовъ див. Ергачів
- Ермолинцы див. Ермолинці
- Ермолинцы див. Ермолинці
- Ерославов став див. Ярославів став
- Есковцы див. Єсківці
- Ергачів (Ергачовъ), сел. 272, 273
- Ермолинці (Ермолинцы, Ермолинцы), сел. 187, 188
- Єсківці (Есковцы, Joskowcze), м-к 450, 451, 480, 597
- Жабокрицкаа маєтност див. Жабокрицька маєтність
- Жабокрицька маєтність (Жабокрицкаа маєтност) 813, 814
- Жабокрич, р. 385
- Жалии, дорога 1015
- Жаслав (Жаслав, Жеслав), м-к 725, 727
- Жаслав див. Жаслав
- Жеслав див. Жаслав
- Животів (Животов, Животовъ), м., сел. 14, 107, 274, 275, 302, 303
- Животівський маєток 14. Див. також Животовскии кгрунт
- Животов див. Животів
- Животовскии кгрунт 386.
- Див. Животівський маєток
- Животовъ див. Животів
- Жигалівка (Жигаловка, Жигаловка), с. 837, 838
- Жигаловка див. Жигалівка
- Жигаловка див. Жигалівка
- Житомир (Житомир), м. 694, 695
- Житомир див. Житомир
- Житомирскии замок 694, 695, 698
- Житомирський повіт 10
- Жогалово (Жогаловъ), м-к, сел. 72, 431, 468, 469
- Жогаловъ див. Жогалово
- Жоравичи див. Жоравичі
- Жоравичі (Жоравичи), м-к, с. 31, 260, 263, 389, 398
- Жорнвища див. Жорнища
- Жорнвищскаа (Жорнискаа) осада 506, 510, 545. Див. також Жорнищські ґрунти, Жорнищскаа держава, Жорнищські добра, Жорнищський маєток
- Жорнискаа осада див. Жорнвищскаа осада
- Жорнискиє добра див. Жорнищські добра
- Жорнискиє кгрунты див. Жорнищські ґрунти
- Жорнискии замок див. Жорнищський замок
- Жорниское имєне див. Жорнищський маєток
- Жорнискиє кгрунты див. Жорнищські ґрунти
- Жорнища (Жорнвища, Жорнища, Жорньвища, Жорньвища, Жорньнища, Жорънища, Żorniszca, Żorniszczca, Żornyszczca), м. 52, 55, 82, 116, 117, 122, 180, 181, 328–330, 342–345, 347–

- 349, 351, 371, 374–378, 380, 381, 436, 437, 439–443, 447, 450, 451, 453–455, 461, 462, 472–480, 484, 490–495, 497, 500, 501, 503, 504, 506–509, 512, 517, 519, 521, 523, 525, 527, 528, 530, 532, 533, 538, 545, 547, 554, 557, 571–574, 589, 590, 595–597, 603, 604, 608, 610, 612, 613, 622–624, 632, 633, 635, 639, 643, 649, 652, 653–656, 658, 659, 669, 671, 672, 674, 681, 682, 701–704, 706, 714–716, 719, 752, 763–766, 771, 777, 786, 790–793, 795, 796, 800–802, 804, 806, 807, 810–812, 815, 816, 818, 823, 828–830, 832–834, 851–853, 855–857, 860, 864, 866, 870, 873–875, 879, 882, 883, 891, 892, 905, 906, 919, 920, 933–937, 940, 941, 951, 952, 971, 972, 983, 986, 987, 997–999, 1002, 1004, 1033, 1034
- Жорница див. Жорница
- Жорнищкая (Жорнищская) держава 490, 492, 498, 643. Див. також Жорнищські ґрунти, Жорнищські добра, Жорнищський маєток, Жорнвищкая осада
- Жорнищкая маєтност див. Жорнищський маєток
- Жорнищские добра див. Жорнищські добра
- Жорнищские ґрунты див. Жорнищські ґрунти
- Жорнищские ґрунты див. Жорнищські ґрунти
- Жорнищское імене див. Жорнищський маєток
- Жорнищское імене див. Жорнищський маєток
- Жорнищський замок (Жорнишки, Жорнищський замок) 633, 634, 715, 717
- Жорнищський маєток (Жорнищское, Жорнищское, Жорнищское, Жорнвищское імене, Жорнищкая маєтност) 53, 54, 71, 93, 94, 104, 105, 110, 114, 116, 446, 447, 480, 482, 484, 486–489, 491–494, 497, 498, 503, 505, 506, 510, 512, 513, 515, 517, 518, 521, 525, 526, 534, 536, 538, 539, 545, 547, 552–554, 558, 571, 572, 580, 582, 587, 590, 593, 595, 607, 609–611, 624–627, 638, 639, 642, 643, 647, 653, 655, 668, 673, 676, 682, 718, 719, 737, 771, 776, 786, 811, 816, 817, 865, 889, 902, 904, 982, 985, 995. Див. також
- Жорнищські ґрунти, Жорнищская держава, Жорнищські добра, Жорнвищская осада
- Жорнищські ґрунти (Жорнищские, Жорнищские, Жорнищские, Жорнвищские, Жорнвищские, Жорнвищские, Жорнвищские ґрунты, Żorniszkie, Żorniszczkie, Żorniskie, Żorniszczkie, Żorniszczkie, Żornistkie gronta) 386, 490, 492, 495, 497, 498, 510, 512, 516, 517, 519, 520, 537–539, 555, 585, 591, 593, 595–597, 612, 628, 643, 651, 653, 654, 656, 664, 719, 737, 738, 817, 924, 986, 987, 995, 996. Див. також Жорнищская держава, Жорнищські добра, Жорнищський маєток, Жорнвищская осада
- Жорнищські (Жорнищские, Жорнищские, Жорнищские) добра 609, 625, 626, 776, 902, 904. Див. також Жорнищські ґрунти, Жорнищская держава, Жорнищський маєток, Жорнвищская осада
- Жорнищская держава див. Жорнищський маєток
- Жорнищские добра див. Жорнищські добра
- Жорнищские ґрунты див. Жорнищські ґрунти
- Жорнищские ґрунты див. Жорнищські ґрунти
- Жорнищський замок див. Жорнищський замок
- Жорнищський став 778
- Жорнищское імене див. Жорнищський маєток
- Жорнвищские ґрунты див. Жорнищські ґрунти
- Жорнвищское імене див. Жорнищський маєток
- Жорнвища див. Жорнища
- Жорнвища див. Жорнища
- Жорнвища див. Жорнища
- Жорнвищские ґрунты див. Жорнищські ґрунти
- Жорнвищские ґрунты див. Жорнищські ґрунти
- Жорњица див. Жорнища
- Жуки, с. 837, 838
- Журавичи див. Журавичі

Журавичі (Журавичи) див. Жоравичі
Жоравлев, м-к 916

Закличин див. Заклічин
Заклічин (Закличин), м-к 796, 797, 856
Залесе див. Залісся
Залескии кгрунт 217
Залесьє див. Залісся
Залісся (Залесе, Залесьє, Залъсьє, Zalieszie),
м-к, с. 56, 57, 64, 67, 159, 217, 287, 291,
355, 356, 357
Залъсьє див. Залісся
Замний ліс (Замныи лес) 260, 261
Замныи лес див. Замний ліс
Замостє див. Замостя
Замостя (Замостє, Замостъє, Zamoscie), м.
641, 672, 695, 697, 760, 762, 785, 786
Замостъє див. Замостя
Заріччя або Нова Кам'яногірка або Слобода
див. Нова Кам'яногірка або Заріччя або
Слобода
Затурці (Затурцы, Zaturce), с. 34, 310, 785
Затурцы див. Затурці
Збараж (Збараж, Zbaraž), м. 421, 423, 631
Збараж див. Збараж
Звенигородське (Звиногородское) староство
15, 21, 893, 894
Звенигородський замок 12
Звенигородський повіт (Звинигродскии,
Звынигородскии повет) 12, 194
Звенигородщина (Zwinogrodzczyzna),
пустиня 12, 13, 15, 912
Звеница, р.? 386
Звинигородскии повет
див. Звенигородський повіт
Звиногородское староство
див. Звенигородське староство
Звиначаа, р. 385–387
Звиначаа Трибесовская, р. 386
Звониха, р. 385
Звынигородскии повет
див. Звенигородський повіт
Згар (Згор, Зцара), р. 264, 282, 285
Згор (!) див. Згар
Здіславль або Буша див. Здіславль або
Буша
Здіславль або Буша (Здіславль або Буша), м.
71, 760, 761. Див. також Буша

Золотуха руда, ур. 209
Зцара (!) див. Згар

Иваикова полянка (Yvankowa polanka), ур.
209, 359
Игнатовцы див. Ігнатівці
Игнатовцы див. Ігнатівці
Илинские кгрунты див. Іллінецькі ґрунти
Илинские кгрунты див. Іллінецькі ґрунти
Илинские кгрунты див. Іллінецькі ґрунти
Илинское селище (Ilinskie sieliszczce)
див. Іллінецьке селище
Илинци див. Іллінці
Илиновские кгрунты див. Іллінецькі
ґрунти
Илиновские кгрунты див. Іллінецькі
ґрунти
Илиновское селище див. Іллінецьке
селище
Илинцы див. Іллінці
Илинча див. Іллінці
Илинские добра (Ilinskie dobra) 718, 760.
Див. також Іллінецькі ґрунти,
Іллінецький маесток, Іллінецьке селище
Илинъци див. Іллінці
Илинъцы див. Іллінці
Ильинские кгрунты див. Іллінецькі ґрунти
Ильинцы див. Іллінці
Ильинские кгрунты див. Іллінецькі ґрунти
Ильинцы див. Іллінці
Ильинские кгрунты див. Іллінецькі
ґрунти

Иванів, с. див. Янів
Игнатівці (Игнатовцы, Игнатовцы), м-к, сел.
383, 384, 388, 389, 391–393, 399
Ілінча (Илинча), с. 837, 838
Іллінецьке селище (Илинское, Илиновское
селище, Ilinskie sieliszczce) 705, 706, 715,
716, 744. Див. також Іллінецькі ґрунти,
Ильинские добра, Іллінецький маесток
Іллінецький маесток 594, 621, 627, 706, 718,
757, 758. Див. також Іллінецькі ґрунти,
Ильинские добра, Іллінецьке селище
Іллінецький район 52
Іллінецькі ґрунти (Илинские, Илинские,
Ильинские, Илиновские, Илиновские,
Ильинские, Ильинские, Ильинские)

- кгрунты, Ілінськіе гронта) 594, 595, 622, 625, 628, 706, 707, 717, 745, 752, 753, 759, 766, 768, 769, 772–775, 780, 781, 830, 854. Див. також Ілинськіе добра, Іллінецький маесток, Іллінецьке селище
- Іллінци (Ілинци, Илинцы, Илинъци, Илинъцы, Ильинцы, Ильиницы, Ълинцы, Ілince), м-к, м., сел. 115, 267, 277, 278, 458–460, 594, 595, 622, 625, 627, 628, 653, 664–666, 673, 674, 683, 706, 707, 717, 719, 752, 753, 758, 759, 766, 768, 769, 773–775, 780, 781, 823, 824, 830–832, 854, 880, 950, 960
- Калавур (Калавур), сел. 281
- Калавур див. Калавур
- Калетин (Калетин, Калетинъ), м-к, сел. 365, 367, 661, 663, 664, 742, 749
- Калетин див. Калетин
- Калетинъ див. Калетин
- Каликичи див. Каликичі
- Каликичі (Каликичи, Каликъчи), сел. 283, 287, 288
- Каликъчи див. Каликичі
- Калинівський район 53
- Калитинці або Нетяги див. Нетяги або Калитинці
- Калник див. Кальник
- Калник див. Кальник
- Калникъ див. Кальник
- Калникъ див. Кальник
- Калницкаа маестност див. Кальницький маесток
- Калницкіе (Калницкіе) добра 728, 757. Див. також Калницкіи кгрунт, Кальницький маесток
- Калницкіи кгрунт 880. Див. також Калницкіе добра, Кальницький маесток
- Калницкоє імєне див. Кальницький маесток
- Калницкіе добра див. Кальницкіе добра
- Кальник див. Кальник
- Калютин, ставище 751
- Кальник (Калник, Калник, Калникъ, Калникъ, Кальник, Kalnik), м., сел. 71, 74, 178, 179, 257–259, 721–726, 728, 731–733, 755, 756, 770, 808, 809, 880, 946, 969, 1006, 1027, 1029
- Кальницький маесток (Калницкоє імєне, Калницкаа маестност) 114, 726, 945, 969, 1028. Див. також Калницкіе добра, Калницкіи кгрунт
- Каменецьки повєт див. Кам'янецький повіт
- Каменецьки повєт див. Кам'янецький повіт
- Каменица див. Камениця
- Камениця (Каменица), м-к 439, 445
- Каменогорка див. Кам'яногірка
- Каменогорка див. Кам'яногірка
- Каменогорка Стараа див. Кам'яногірка
- Каменогорськіе (Каменогорськіе) добра 415, 886, 916, 963, 975. Див. також Каменогорськіе кгрунты, Кам'яногірський маесток
- Каменогорськіе (Каменогорськіе) кгрунты (Kamennohorskie, Kamionnohorskie, Kamionohorskie gronta) 98, 415, 597, 698, 846, 850, 858, 868, 886–888, 899, 907, 908, 910, 913, 916, 918, 919, 927–929, 943, 954–956, 961, 963, 965–967, 973–978, 981, 988, 989. Див. також Каменогорськіе добра, Кам'яногірський маесток
- Каменогорское імєне див. Кам'яногірський маесток
- Каменогорськіе добра див. Каменогорськіе добра
- Каменогорськіе кгрунты див. Каменогорськіе кгрунты
- Камень Бєлыи, ? 385
- Камень Плоскии, ? 385
- Кам'янець, м. 695
- Кам'янецький повіт (Каменецьки, Каменецьки повєт) 532, 533, 619, 695, 714, 800, 801, 855
- Кам'яногірка (Каменогорка, Каменогорка, Каменогорка Стараа, Нова і Стара Кам'яногірка, Стара Кам'яногірка, Kamennohorka, Kamenohorka, Kamiennohorka, Kamienohorka, Kamionnohorodka (!), Kamionogurka, Kamionohorka, Kamionohorodka, Kamionourka), с. 52–55, 95, 97, 99, 101, 103, 110, 117, 168, 169, 180–182, 328–331, 336, 339, 341–346, 348–351, 366, 367, 371, 374–377, 379–381, 436, 437, 439–443, 446, 449, 450, 453, 461, 507–511, 515, 516, 525, 527, 528, 530, 532, 553, 585, 586, 587, 598, 646, 647, 678, 679, 688, 841, 842, 845, 848–852, 858, 860, 887, 899, 907, 913, 916, 958–960,

- 963, 975, 978, 989, 992, 1004. Див. також
Нова Кам'яногірка або Заріччя або
Слобода
- Кам'яногірський маєток (Каменогорское
имене) 100, 102, 103, 340, 379, 451, 454,
462, 646, 678, 845, 847, 849, 859, 864,
868, 883, 898, 907, 913, 918, 927, 929,
931, 934, 942, 954, 955, 961, 962, 965,
973, 976, 981, 988, 990, 991, 993, 994,
1005. Див. також Каменогорские добра,
Каменогорские кгрунты
- Канеєские леса 194
- Канеєское староство див. Канівське
староство
- Канеєское староство див. Канівське
староство
- Канівське (Канеєское, Канеєское) староство
95, 845, 849, 864, 883, 898, 907, 918, 934,
944
- Капустеринскии кгрунт 385
- Карачівці (Карачовцы), сел. 276
- Карачовцы див. Карачівці
- Карбівка див. Карвівка
- Карвівка (нині Карбівка), с. 57
- Карпів (Карпов, Карпов, Карповъ), м-к, сел.
287, 288, 365, 367, 661, 663, 664, 742,
749
- Карпов див. Карпів
- Карпов див. Карпів
- Карповъ див. Карпів
- Качин (Качин), с. 200, 201
- Качин див. Качин
- Качмозів (Качмозов, Качъмозов,
Kaczmozow), с. 815, 816, 828, 829
- Качмозов див. Качмозів
- Качъмозов див. Качмозів
- Кверцыга 191
- Кгданскъ див. Гданськ
- Кгродская улица (в Любліні) 680
- Кельн, м. 1049
- Києв див. Київ
- Києвець, ур. 621
- Києвская земля див. Київська земля
- Києвская земля див. Київська земля
- Києвскии повет див. Київський повіт
- Києвское воеводство див. Київське
воеводство
- Києвское воеводство див. Київське
воеводство
- Києвское воеводство див. Київське
воеводство
- Київ (Києв, Kiiow, Kijow, Kiow), м. 34, 37,
42, 44, 131, 151, 160, 168, 176, 179, 183,
210, 232, 238, 239, 243, 256, 259, 263,
266, 267, 310, 311, 325, 329, 367, 387,
389, 399, 400, 403, 405, 412, 416, 426,
446, 448–450, 452, 453, 457, 464, 468,
476, 480, 581, 598, 600, 604, 667, 689,
697, 703, 710, 730, 733, 747, 748, 751,
879, 998, 1007, 1021, 1032
- Київська губернія 42
- Київська земля (Києвская, Києвская земля)
76, 189, 339, 1022–1024. Див. також
Київське воеводство
- Київська область 13, 42
- Київське воеводство (Києвское, Києвское,
Києвское воеводство, Kiewskie,
Kijowskie województwo, Kijoviensis
palatinatus) 13, 16, 25, 26, 28, 33, 36, 42,
43, 52, 72, 75, 107–109, 115, 122, 125,
129, 193, 194, 235, 277, 453, 476, 559,
587, 590, 591, 620, 654, 655, 664, 665,
676, 694, 697, 746, 750, 755, 757, 759,
767, 769, 770, 773, 774, 784, 789, 800,
812, 818, 823, 829, 831, 833, 834, 888,
909, 917, 928, 929, 946, 950, 966, 988,
991, 1014, 1021, 1031, 1032. Див. також
Київська земля
- Київський повіт (Києвскии повет) 10, 42,
272, 273, 560
- Килиа див. Кілія
- Кирданівці (Киръдановцы), с. 866
- Киръдановцы див. Кирданівці
- Кисляк див. Вітвиця
- Ківерцівський район 31
- Кілія (Килиа), м. 119, 598, 599
- Кіровоградська область 13
- Кісниця (Косниця), м-к, м., с. 110, 111, 926
- Климетена див. Климетина
- Климетенка див. Климетина
- Климетина (Климетена, Климетенка,
Климатина, Klimethina, Klimetina,
Klimiatina), р. 324, 489, 490, 492, 498,
499, 510, 582, 653, 666, 674, 683, 905
- Климатина див. Климетина
- Кліщів, с. 50
- Клубучища, м-к 272, 273
- Клокотин (Клокотин), р. 71, 239

- Клокотин див. Клокотин
 Кмитински двор див. Кмітинський двір
 Кмітинський двір (Кмитински двор) (у Вінниці) 142, 462
 Книшин (Кнышин, Кнышын, Knyszyn), м. 6, 8, 18, 27, 28, 136, 137, 147, 148, 155, 183–185
 Кнышин див. Книшин
 Кнышын див. Книшин
 Кобилля (Кобыльа), м-к 233, 272, 273
 Кобыленськіє селища див. Кобилля
 Кобыльа див. Кобилля
 Кодима, р. 11
 Кодня (Кодна), м-к 277, 278
 Кодна див. Кодня
 Кожанка, р. 386
 Кожански лес 386
 Кожинские добра 719
 Кожинские кгрунты 995
 Кожинці (Кожинцы, Кожинцы), м-к, сел. 105, 270, 280
 Кожинцы див. Кожинці
 Кожинцы див. Кожинці
 Кожухів (Кожухов, Kozuchow), с. 855, 856
 Кожухов див. Кожухів
 Козлиничы, м-к 360
 Козлів (Козлов), с. 388, 393
 Колибабинці (Колибабинцы), с. 837, 838
 Колибабинцы див. Колибабинці
 Коломазов поток 646
 Коломазов, ур. 678
 Комарів (I) (Великий Комарів, Малий Комарів, Комаров, Комарово, Коморов), м-к, с. 53, 72, 248–251, 436, 1030, 1031
 Комарівський масток (Комаровское именье, Коморовское именице) 275, 307
 Комаров (II) (Комаров) див. Коморов (II)
 Комаров див. Комарів (I)
 Комаров див. Комаров (II)
 Комарово див. Комарів (I)
 Комаровское имение див. Комарівський масток
 Коморов (I) див. Комарів (I)
 Коморов (II) (Коморов, Komarow), м-к 14, 212, 213, 215–218, 233, 248, 267–270, 278, 279, 286, 303, 304, 312, 320, 321, 332, 336, 345, 352, 355–357, 364, 369, 383, 384, 405, 406, 413, 414, 417, 426, 428, 429, 433, 447, 472, 494, 498, 502, 503, 513, 521, 524, 533, 534, 540, 547, 551, 552, 554–556, 571, 579–581, 596, 604, 623, 646, 663, 681, 682, 688, 690, 702, 708, 712, 714, 716, 733, 734, 739, 749, 751, 752, 755, 763, 779, 782, 791, 793, 794, 797, 799, 800, 807, 821, 826, 849, 853, 855, 856, 865, 866, 874, 875, 880, 893, 911, 922, 923, 956, 957, 1007, 1008, 1010–1013
 Коморов див. Коморов (II)
 Коморовское именице див. Комарівський масток
 Корец див. Корець
 Корець (Корей), м. 1006, 1007
 Короваєвские (Короваевские) добра 786, 787, 904. Див. також Короваєвские кгрунты, Коровайнівський масток
 Короваєвские добра див. Короваєвские добра
 Короваєвские (Короваинские, Корованеские) кгрунты 649, 651, 652, 669, 674, 683, 771, 902, 903. Див. також Короваєвские добра, Коровайнівський масток
 Короваєвское имение див. Коровайнівський масток
 Короваинаа (Короваиное, Korowaina), м-к 655, 669–672, 674, 683
 Короваиное див. Короваинаа
 Короваинские кгрунты (Korowainskie gronta) див. Короваєвские кгрунты
 Коровайнівський масток (Короваевское имение) 647, 655, 668, 771, 811, 811–813, 902, 904. Див. також Короваєвские добра, Короваєвские кгрунты
 Корованеские кгрунты див. Короваєвские кгрунты
 Корона див. Польська корона
 Корона Полскаа див. Польська корона
 Корона Польскаа див. Польська корона
 Корсунь (Корсунь, Korgsun), м. 122, 481, 603, 604
 Коруна див. Польська корона
 Коруна Полскаа див. Польська корона
 Коруна Польскаа див. Польська корона
 Корытна, р. 283
 Косница див. Кісница
 Косоричи див. Косоричі
 Косоричі (Косоричи), м-к 277, 278

- Коташин (Коташин, Коташын), сел. 267, 268, 614, 616, 619
- Коташин див. Коташин
- Коташын див. Коташин
- Котенюв, сел. 194
- Кочмазовский лѣс 195
- Кочманка (Кочъманка), долина 195
- Кочмань (Кочмань), ліс 260, 261, 385
- Кочмань див. Кочмань
- Кочъманка див. Кочманка
- Кошилівці (Кошиловцы), сел. 276
- Кошиловцы див. Кошилівці
- Кошов (Кошує), сел. 194, 385
- Кошовский ґрунт 386
- Кошує див. Кошов
- Кошчин лес 387
- Кочинці (Кочинъцы), сел. 281
- Кочинъцы див. Кочинці
- Краків (Краков, Krakow), м. 18, 41, 44, 48, 51, 86, 112, 161, 189–193, 195, 202, 222, 223, 227–230, 232, 234, 236, 317, 319, 332, 333, 336, 352, 355, 357, 367, 389, 397, 408, 600, 602, 614, 620, 621, 630, 821–828, 859, 892, 893, 895, 898, 922, 923, 948, 949, 956, 958, 1007, 1008, 1012, 1013, 1017, 1023
- Краківське воеводство (Crakowskie, Krakowskie województwo) 33, 652, 703, 705, 951, 1026
- Краківський замок (Краковський замок) 85, 228, 229
- Краков див. Краків
- Краковський замок див. Краківський замок
- Красеньский ґрунт 778
- Красне (Красноє), м-к, сел., с. 270, 280, 719, 776–778
- Красний став (Красныи, Красныи, Красъныи став), сел. 75, 260, 261, 383, 385, 401–404
- Красноє див. Красне
- Красноселские добра 778
- Красносилского улица див. Красносільського вулиця
- Красносільського вулиця (Красносилского улица) у Вінниці 78, 713
- Красныи став див. Красний став
- Красныи став див. Красний став
- Красъныи став див. Красний став
- Кременець (Креманец, Kzremieniec, Kzremieniecz), м. 237–239, 359, 360, 450, 523, 750, 771
- Кременецкий повіт див. Кременецький повіт
- Кременецький повіт (Кременецкии, Креманецкии повіт, Kzremyuenieczki powiat) 67, 158, 426, 449–451, 1051
- Креманец див. Кременець
- Креманецький замок 746, 750
- Креманецкии повіт див. Кременецький повіт
- Креманецькоє староство 601
- Кривошинці (Кривошинцы), с. 837, 838
- Кривошинцы див. Кривошинці
- Кривыи лесок (Krgzywy lesok) 209, 359
- Криківці (Криковцы, Криковцы), м-к, сел. 270, 280, 776–778
- Криковецькіє добра 778
- Криковецкии ґрунт 778
- Криковцы див. Криківці
- Криковцы див. Криківці
- Крим 50. Див. також Кримська орда, Кримське ханство, Орда, Tataru
- Кримська орда 75. Див. також Крим, Кримське ханство, Орда, Tataru
- Кримське ханство 10, 113, 768, 783, 785, 790, 803, 822, 828. Див. також Крим, Кримська орда, Орда, Tataru
- Кролевство Польское див. Польське королівство
- Кр. Пол. див. Польське королівство
- Кропивна (Кропивнаа), м-к 274, 275
- Кропивнаа див. Кропивна
- Кропивнаа, ур. 646
- Кропивнаа, р. 275
- Круглик, полце 385
- Круглыи лесок (Круглыи Прозоровыи лесок, Прозоровыи лесок, Прозоровыи лески, Kragly lesok, Kruhly lasek, Prozogowe laski) 650, 653, 655, 670, 671, 674, 683, 719, 777, 778, 903
- Круглыи Прозоровыи лесок див. Круглыи лесок
- Крупа (Крупаа), м-к 403, 405
- Крупаа див. Крупа
- Крута (Крутаа) долина (Kruta, Krutaia dolina), ур. 95, 98, 102, 168, 169, 209,

- 358, 846, 848, 850, 860, 887, 899, 913,
916, 919, 965, 966, 976, 988, 989
- Крутаа долина див. Крута долина
Крутыи горбъ 492, 498, 510
- Кузьминцы див. Кузьминці
Кузьминці (Кузьминцы), сел. 383, 384
- Куна, м-к, м., сел., с. 110, 111, 115, 365,
367, 661, 663, 664, 742, 749, 925
- Кунатівці (Kunatowcze), сел., с. 114, 695,
696
- Кунєв див. Кунів
Кунів (Кунєв), м-к 450, 451, 597, 767, 768,
951
- Кунъеватое озерце 385
- Кураны див. Куряни
Куряни (Кураны, Куряны, Kuriany), с.
971, 972, 996–998
- Кураны див. Куряни
Кустичи див. Кустичі
Кустичі (Кустичи), м-к 721, 723
- Кутище (Кутище), с. 837, 838
- Кутище див. Кутище
Кутківка (нині Яструбиха), с. 57
- Кучлиницы, сел. 195
- Ладижин, сел. 621. Див. також Лоцижин
- Лвов див. Львів
- Лвовски замок 221
- Лебедин, озеро 261
- Ленчицьке воеводство (Łęczyckie
województwo) 587, 591, 770, 1040
- Летин див. Літин
- Летичів (Лятичов, Lathyszow), м. 66, 308,
481
- Летичівський повіт 10
- Лида, м. 560
- Линєв, м-к 338
- Липівка, с. 42
- Липовець або Айсин (I) див. Айсин (I) або
Липовець.
- Липовцы (Lipowiec), м. 802, 876.
Див. також Айсин (I), Айсин (I) або
Липовець
- Литва (Литва, Lithuania, Lithwa, Litwa)
348, 445, 449, 450, 453, 454, 456, 597,
842, 928
- Литва див. Литва
Литин див. Літин
- Лишовчик, лесок 386
- Літин (Летин, Литин, Літина, Letinia,
Lethinia), м., с. 56–58, 110–112, 138,
198, 199, 219, 235, 666
- Літина див. Літин
- Літинська держава 115
- Ложна (Ложнаа, Ложнаа), с. 837, 838
- Ложнаа див. Ложна
- Ложнаа див. Ложна
- Лоза, ? 385, 386
- Локачинський район 34
- Лопень (Łopen), р. 477, 489, 492, 498, 510,
584, 655, 656, 674, 719, 817, 818
- Лопень, руда, ур.? 670
- Лопъковски поток 778
- Лоринци див. Лоринці
- Лоринці (Лоринци, Лоринцы, Лоринцы),
сел. 365, 367, 661, 663, 664, 742, 749
- Лоринцы див. Лоринці
- Лоринцы див. Лоринці
- Лоцижин (Лоцьжинъ), сел. 267, 268.
Див. також Ладижин
- Лоцьжинъ див. Лоцижин
- Лубни, м. 58, 923
- Лубанчик Малы, лесок 385
- Лука (Łuka), с. 56, 57, 59, 67, 68, 203, 235,
315, 316, 355–357, 1010, 1011, 1017,
1019, 1020
- Лука Березоваа, ? 385
- Лука Щербова (Луки Щербовые), ур. 194
- Луки (Лўки) див. Великі Луки
- Луки (Лўки) Великіє див. Великі Луки
- Луки Щербовые див. Лука Щербова
- Луцкии (Луцкии, Луцькии) замок 162, 230,
237, 260, 383, 390, 401, 403, 424, 448,
528, 599, 731, 1021, 1030
- Луцкии замок див. Луцкии замок
- Луцкии повет див. Луцький повіт
- Луцкии повет див. Луцький повіт
- Луцкъ див. Луцьк
- Луцькии замок див. Луцкии замок
- Луцьк (Луцкъ), м. 33, 66, 162, 180, 230,
239, 260, 303, 304, 323, 325, 383, 387,
403, 405, 426, 438, 445, 447, 448, 450,
526, 527, 531, 580, 598, 724, 730, 731,
733, 747, 877, 1006, 1021
- Луцький повіт (Луцкии, Луцкии повет,
Łuczki powiat) 159, 162, 168, 239, 337,

338, 360, 383, 389, 390, 398, 401, 423,
424, 428, 439, 449, 450, 451

Луцький район 34

Лучка Тютковская, р.? 1016

Лысаа гора (Łysa gora) 98, 209, 358, 913,
916

Лычков лесок 385

Любелское воеводство див. Люблінське
воеводство

Люблин див. Люблін

Люблин див. Люблін

Люблін (Люблин, Люблин, Любьлин, Liublin,
Lublin), м. 9, 11, 12, 31, 33, 36, 139–143,
159, 220, 379, 475–480, 502, 505, 507,
516, 534, 544, 547, 551, 552, 554, 555,
557, 582, 583, 585, 588, 590, 591, 625,
626, 634, 635, 644, 645, 647, 652, 669,
673, 677, 679–682, 701, 703–705, 707,
716, 744, 745, 763, 767–769, 772, 774,
781, 783, 785, 786, 778–790, 808–811,
813–816, 823, 828–837, 840, 841, 888,
902, 904, 906, 907, 909, 929, 939, 944,
948, 949, 951, 998, 1000, 1021, 1024,
1026–1030, 1032

Люблінське воеводство (Любелское
воеводство) 33, 652

Любьлин див. Люблін

Люлинці (Люлинцы), с. 837, 838

Люлиницы див. Люлинці

Лютарівка (Лютаровка), с. 116, 952, 999

Лютаровка див. Лютарівка

Лягичов див. Летичів

Львів (Лвов, Львов), м. 42, 84, 132, 145,
210, 212, 214–220, 225, 351, 480, 641

Львов див. Львів

Магдебург, м. 9

Мазовія (Masovia) 60, 575

Макарівський район 42

Мала Польша (Малаа Полска,
Малопольша) 33, 35

Малаа Полска див. Мала Польша

Малборк див. Мальборк

Малий Комарів (Малыи Комаров)
див. Комарів I

Малин, м-к 652

Малі Яцківці (Ґцковцы Малые, Ґцковцы
Малые), м-к, с. 83, 208, 282, 646, 678

Малкова руда, ур.? 386

Малопольша див. Мала Польша

Малые могилы 916

Малыи Комаров див. Малий Комарів

Мальборк (Малборк), замок 203, 204

Маркуши див. Маркуші

Маркуші (Маркуши), с. 934, 935

Мархиа 191

Матвеевцы див. Матвіївці

Матвіївці (Матвеевцы, Матфеевцы), с. 53,
453, 457, 461, 462, 465, 467

Матфеевцы див. Матвіївці

Махнівці (Махновцы, Махновцы, Махновцы,
Machnowce), с. 74, 76–78, 159, 644, 645,
660, 661, 666, 699, 707–709, 877, 878

Махновецький масток 39. Див. також
Махновские добра

Махновские добра 812. Див. також
Махновецький масток

Махновцы див. Махнівці

Махновцы див. Махнівці

Махновцы див. Махнівці

Маянів (Маанов, Maianow), с. 74, 565–
567, 629

Маанов див. Маянів

Медвеже, сел. 107

Мезакоє див. Мізяків

Мезакоєв див. Мізяків

Мелница, м-к 360

Менск, м. 139

Миколаївська область 13

Микулинці (Микулинцы), м-к 284, 285

Микулинцы див. Микулинці

Милятин (Милатин), м-к 707–709, 713

Милатин див. Милятин

Миндеревка див. Миндерівка

Миндерівка (Миндереєвка), сел. 287, 288

Минківці (Минковцы), сел. 281

Минковцы див. Минківці

Михайлівці (Михаиловцы), сел. 383, 384

Михаиловцы див. Михайлівці

Михалевка див. Михалівка

Михалівка (Михалевка, Михаловка), сел.
267, 268, 621

Михалківці (Михалковцы, Михалковцы,
Михалковьцы), сел. 267, 268, 614–616,
619

Михалківці (Михалковцы), сел. 383, 384

- Михалковцы див. Михалківці
 Михалковцы див. Михалківці
 Михалковцы див. Михалківці
 Михалковъцы див. Михалківці
 Михаловка див. Михалівка
 Миша (Мыша), м-к 212–216
 Мишковская пасека 489, 492, 498, 510
 Мизяків (Мезяков, Мезяковъ, Мизяков,
 Мизяковъ, Мѣзяков, Мѣзяковъ,
 Miziakow, Miziakow), с. 56–58, 65, 67,
 69, 117, 129, 161, 171, 235, 272, 274, 284,
 304, 305, 681, 682, 893, 894, 912, 922,
 956–958, 1007–1009, 1021, 1022
 Мовчанів (Молчанов), с. 200, 201
 Могилнаа див. Могильне
 Могильне (Могилнаа, Могильное,
 Могильное, Могильное), м-к 181–183,
 439, 440, 443, 461, 462, 597
 Могильное див. Могильне
 Могильное див. Могильне
 Могильное див. Могильне
 Мозирська (Мозырская) волость 461, 462
 Мозырская волость див. Мозирська
 волость
 Молдавське князівство 10, 58, 67, 113
 Молоскишг, р. 282
 Молохов, ур.? 195
 Молчанов див. Мовчанів
 Монастирище (Монастырище), сел. 194,
 275
 Монастирище див. Монастирище
 Монтисъфорцыа 191
 Морахва див. Мурафа
 Морахва див. Мурафа
 Морахъва див. Мурафа
 Морозівка (Морозовка), с. 934, 935
 Морозовка див. Морозівка
 Москва, держава 61, 139, 280, 286, 377,
 378, 841. Див. також Московська
 держава, Московська земля
 Москва, м. 39, 43, 131
 Московская земля див. Московська земля
 Московська держава 147, 841, 1051.
 Див. також Москва, держава,
 Московська земля
 Московська земля (Московская земля)
 268, 269, 278, 279. Див. також Москва,
 держава, Московська держава
 Мурафа (Морахва, Морахва, Морахъва,
 Мурахва, Мурахов, Мураховъ), р. 10,
 71, 72, 195, 230, 231, 239, 240
 Мурафинскии кгрунт 385
 Мурахва див. Мурафа
 Мурахов див. Мурафа
 Мураховъ див. Мурафа
 Мурашка, р. 195
 Мховатец, р. 905
 Мыша див. Миша
 Мѣзяков див. Мизяків
 Мѣзяковъ див. Мизяків
 Некрасове див. Салаші
 Нельынка, р. 950
 Немешівка (Немешовка), с. 837, 838
 Немешовка див. Немешівка
 Немилка Сухаа, р. 950
 Немирів (Немиров, Немировъ, Немировское,
 Немировское место, Nemirow, Niemirow),
 м. 14, 66, 82, 93, 107, 123, 309, 326, 418,
 420, 482–484, 489, 491, 495–498, 507,
 514, 518–520, 541, 542, 572, 602–605,
 611, 613, 626, 629–635, 643, 655, 671
 Немирівський замок (Немировскии,
 Немировскии, Немировъскии замок) 93,
 325, 407, 496, 500, 506, 507, 515, 518,
 534, 536, 537, 552, 554, 607, 610, 624
 Немирівський масток (Немировское,
 Немировское имене) 14, 47, 72, 105,
 325, 482, 484, 486–489, 491, 493–495,
 497, 503, 510, 515, 525, 571, 590, 609,
 611, 613, 622, 647, 655, 668, 811–813,
 816, 818, 904. Див. також Немировские
 добра, Немировские кгрунты
 Немиров див. Немирів
 Немировские (Немировские) добра 609,
 613, 625, 652, 671, 672, 786, 904.
 Див. також Немировские кгрунты,
 Немирівський масток
 Немировские добра див. Немировские
 добра
 Немировскии замок див. Немирівський
 замок
 Немировскии замок див. Немирівський
 замок
 Немировские кгрунты (Niemirowskie gronta)
 447, 649, 651, 652, 657, 669. Див. також
 Немировские добра, Немирівський масток

- Немировское именьє див. Немирівський маєток
- Немировское место див. Немирів
- Немировское место див. Немирів
- Немировъ див. Немирів
- Немировський замок див. Немирівський замок
- Немировское именьє див. Немирівський маєток
- Неполомице див. Неполомице
- Нетяги (Нетиахи), ур., с. 56, 59, 751.
Див. також Нетяги або Калитинці
- Нетяги або Калитинці (нині Великі Крушлинці), с. 59. Див. також Нетяги
- Нетиахи див. Нетяги
- Нехведівська пасіка див. Хвенеєвська пасіка
- Неполомице (Неполомице), м. 327, 368, 370, 371, 373, 382
- Нижние могилы (Nizne mogily) 95, 846, 850, 860, 899, 907, 965, 976, 989
- Никипоровка див. Никифорівка
- Никифорівка (Никипоровка, Никифорівці, Никифоровка, Никифоровцы, Nikiiforowce), волиця, с. 418, 419, 819, 820
- Никифорівці див. Никифорівка
- Никифоровка див. Никифорівка
- Никифоровцы див. Никифорівка
- Ничилєв, ур. 195
- Нова Кам'яногірка або Заріччя або Слобода, с. 95. Див. також Кам'яногірка
- Нова і Стара Кам'яногірка
див. Кам'яногірка
- Новаа и Стараа Каменогорка
див. Кам'яногірка
- Новгородок, м. 507, 509
- Новгородская земля див. Новгородська земля
- Новгородская земля див. Новгородська земля
- Новгородское воеводство
див. Новгородське воеводство
- Новгородська земля (Новгородская, Новгородская, Новгородська земля) 461, 462, 507, 509. Див. також Новгородське воеводство
- Новгородське воеводство (Новгородское воеводство) 439, 443. Див. також Новгородська земля
- Новгородська земля див. Новгородська земля
- Новий Губин (Новыи Губин, Hubin Nowy), м-к, м. 114, 117, 688, 689, 700, 808.
Див. також Губин або Шпаница
- Нові Вишківці (Вышковцы Новые), м-к, с. 110, 111, 564
- Новоселица див. Новоселиця (володіння Бокіїв)
- Новоселица див. Новоселиця
- Новоселица Микулинская див. Новоселиця Микулинська
- Новоселиця (Новоселица, Nowosielicza), с. (володіння Бокіїв) 74, 76–78, 159, 699, 707, 708, 712, 877, 878
- Новоселиця (Новоселица), м-к, м. 72, 468–470
- Новоселиця Микулинська (Новоселица Микулинская, Nowosielica), с. 159, 235, 284, 285
- Новыи Губин див. Новий Губин
- Носівці (Носовци, Носовцы, Носовцы), м-к, сел., с. 283, 287, 288, 365, 367, 661, 663, 664, 742, 749
- Носківці, с. 71, 763
- Носовци див. Носівці
- Носовцы див. Носівці
- Носовцы див. Носівці
- Нункишинци див. Нункишинці
- Нункишинці (Нункишинци, Нункишинцы, Нунькишынцы, Нунькишынцы), сел. 267, 268, 614–616, 619
- Нункишинцы див. Нункишинці
- Нунькишынцы див. Нункишинці
- Нунькишынцы див. Нункишинці
- Обалчів (Обалчов) див. Олбачів
- Обзир (Обзер, Обзыр), с. 360, 707, 708
- Обідне (Ободни, Ободное, Ободное, Ободны, Obodne), м-к 267, 270, 277, 278, 458–460, 627–629, 653, 656, 664–666, 674, 683, 686, 706, 870, 871, 904, 905
- Облич (Обличь), сел. 276
- Ободенський маєток 627, 647, 652.
Див. також Ободенские кгрунты
- Овдїївка (Овдеевци, Овдеевка, Овдеевца, Овдеевцы, Овдеевцы, Овдеевцы, Овдеевца, Овдеевцы,

- Овдѣвцы, Owdeiwka, Owdiiowka), м-к, сел., с. 53, 54, 79, 194, 347, 376, 378, 439–441, 443, 461, 527, 528, 530, 597, 841, 842, 862, 863, 916, 969, 980, 1004, 1006. Див. також Овдїївка або Шепїївка, Шепїївка
- Овдїївка або Шепїївка (Овдеевка або Шепеевка, Оведеека або Шепеевка, Оведеека або Шепеевка, Оведеевка або Шепеевка, Оведиевка або Шепеевка, Овдѣвка або Шепѣвка, Овдѣска або Шепѣска, Овдѣска або Шепѣска, Овдѣска або Шепѣска), м-к, сел., с. 415, 461, 462, 477, 736, 836, 861, 862, 959, 960, 968, 979, 980, 992, 993, 1005. Див. також Овдїївка, Шепїївка
- Овдїївці див. Овдїївка
- Огарів (Огаров), сел. 383, 384
- Одеська область 13, 119
- Олбачів (Олбачовъ, Олбачовъ), сел. 194, 270, 280. Див. також Обалчів
- Олексіїв (Олексиев), сел. 383, 384
- Олешківці (Олешковцы), сел. 276
- Омеляник (Омеленик, Омеланикъ), м-к 707, 708, 713.
- Ометинці (Ометинцы), сел. 56, 57, 60, 176, 177
- Онацьківці (Онацковцы, Janakowce, Jankowce, Onaskowce, Onaskowce), с. 792, 793, 795, 796, 804, 806, 807, 832
- Оратів (Оратов), м-к 919, 920
- Орда (Орда, Орда, Орда, Орда) 780, 781, 784, 787, 795, 796, 803, 810, 812, 815, 817, 820, 822, 828, 829, 831, 833, 834, 843. Див. також Крим, Кримська орда, Кримське ханство, Tataru
- Орминка див. Урменка
- Орша (Орша), зам. 86, 236, 334
- Османська імперія 10, 11, 113. Див. також Туреччина, Turki
- Осники (Осники, Осники, Osniki, Osniki, Oszniki), ур. 95, 209, 358, 846, 848, 850, 860, 899, 907, 916, 965, 976, 988
- Осницьке селище (Осницкое селище) 837, 838
- Остдів (Остдов), м-к, с. 48, 360
- Остирблі (Остырбли), м-к, с. 48, 360
- Остолопів (Остолопов, Остолоповъ), сел. 311, 312, 313, 491, 492, 747
- Остолопівський маесток 747, 748.
- Остріг (Острог, Ostrog), м. 239, 243, 388, 394, 450, 578, 837, 838, 845, 849, 865, 1021
- Ошитків (Ошитков), сел. 383, 384, 389, 396, 398
- Ошпеково (Ошпеково) див. Шпаків
- Обалчов див. Обалчів
- Обзер див. Обзир
- Обзыр див. Обзир
- Обличь див. Облич
- Ободенские кгрунты (Obodenskie gronta) 649. Див. також Ободенський маесток
- Ободни див. Обідне
- Ободное див. Обідне
- Ободное див. Обідне
- Ободны див. Обідне
- Овдеевка див. Овдїївка
- Овдеевка див. Овдїївка
- Оведеека див. Овдїївка
- Овдеевка або Шепеевка див. Овдїївка або Шепїївка
- Оведеека або Шепеевка див. Овдїївка або Шепїївка
- Оведеека або Шепеевка див. Овдїївка або Шепїївка
- Овдеевцы див. Овдїївка
- Оведеевцы див. Овдїївка
- Оведеевка або Шепеевка див. Овдїївка або Шепїївка
- Оведиевка або Шепеевка див. Овдїївка або Шепїївка
- Оведиевцы див. Овдїївка
- Овдѣска див. Овдїївка
- Овдѣска або Шепѣска див. Овдїївка або Шепїївка
- Овдѣска або Шепѣска див. Овдїївка або Шепїївка
- Овдѣвцы див. Овдїївка
- Овдѣска або Шепѣска див. Овдїївка або Шепїївка
- Овдѣвцы див. Овдїївка
- Овдѣска або Шепѣска див. Овдїївка або Шепїївка
- Овдѣвцы див. Овдїївка
- Огаревец, ур.? 386
- Огаров див. Огарів
- Олбачовъ див. Олбачів
- Олбачовъ див. Олбачів
- Олбачовское селище 386
- Олековцы, сел. 194, 386
- Олексиев див. Олексіїв

Олешковцы див. Олешківці
Олшаница або Губин див. Губин або
Олшаница
Олшанка (Олшанка), р. 194, 386
Олшанка див. Олшанка
Омеленик див. Омеляник
Омеланик див. Омеляник
Ометинка, р. 176, 177
Ометинское селище 177
Ометинцы див. Ометинці
Онацковцы див. Онацківці
Оратов див. Оратів
Орда див. Орда
Орда див. Орда
Орминка див. Урменка
Орша див. Орша
Орѣда див. Орда
Осники див. Осники
Осники див. Осники
Осницкая долина 209
Осницкое селище див. Осницьке селище
Остдов див. Остдів
Остолопов див. Остолопів
Остолоповъ див. Остолопів
Островок, кгрунт 385
Острог див. Остріг
Остырбли див. Остирблі
Ошитков див. Ошитків
Ошпеково див. Шпаків

Паликорова (Паликорови, Паликоровы,
Паликова, Palikrowy), с. 874, 875,
890–892, 940, 941

Паликорови див. Паликорова
Паликоровы див. Паликорова
Паликова див. Паликорова
Палчиков див. Пальчиків
Палчиково див. Пальчиків
Палчиково див. Пальчиків
Пальчиків (Палчиков, Палчиково,
Палчиково, Пальчиково), сел. 383, 384,
388, 389, 394, 396, 398

Пальчиково див. Пальчиків
Париєвцы див. Паріївка
Париєвка див. Паріївка
Паріївка (Париєвцы, Париєвка, Паріївці,
Парѣвка, Периевцы, Пораєвка,

Пораївка, Поривцы, Пориевка,
Пориевци, Пориевцы, Пориевъчи,
Порівці, Поріївка, Поріївці, Pareiowka),
сел. 71, 74, 257–259, 721–728, 731, 733,
756, 770

Паріївка, р. 714, 808
Паріївці див. Паріївка
Парпуровцы див. Перпурівці
Пархомівці (Пархомовцы, Parchomowce), с.
882, 883

Пархомовцы див. Пархомівці
Парѣвка див. Паріївка
Пашківці (Пашковцы), сел. 276
Пашковцы див. Пашківці
П(е)изиковые Вышние лески 386
Перемишль (Премышль), м. 220, 221
Переросла, ? 386
Периевцы див. Паріївка
Перпурівці (Перпуровцы, Purpurowce), с.
852, 853

Перпуровцы див. Перпурівці
Песеи, р. 385, 386
Песочно див. Пісочно
Песчаное див. Піщане
Пещаное див. Піщане
Петничани див. П'ятничани
Петничаны див. П'ятничани
Петрков див. Пйотркув
Петръков див. Пйотркув
Печенеж, лес 385

Печери (Pieczary, Pieczogy), м. 117, 123,
603, 629, 630. Див. також Печери або
Соколець

Печери або Соколець (Pieczary albo Sokolec),
м. 602, 603. Див. також Печери

Печерскии манастыр див. Печерський
монастир

Печерський монастир (Печерскии манастыр)
у Києві 388, 392

Печифосты див. Печихвости
Печихвости (Печифосты), м-к 707, 708

Пиків (Пыков, Пыковь, Пыковское место,
Pikow, Rykow), м. 66, 71, 80, 83, 89, 94,
95, 98, 102–104, 123, 168, 169, 186, 187,
194, 208, 210, 222, 224, 289, 309, 334,
335, 357, 358, 415, 455, 477, 597, 736,
836–839, 841, 845, 847, 848, 850, 858,
861, 862, 887, 901, 908, 914, 916, 927,

- 928, 943, 958–960, 964, 967, 968, 974, 976–980, 988–990, 992, 1005
- Пиківський замок (Пыковскии, Пыковъскии замок) 40, 55, 73, 862, 942, 943, 967, 968, 1005
- Пиківський маєток (Пыковское имєне, Пыковская маєтност) 47, 52, 71, 73, 80, 95, 97, 100–103, 123, 124, 208, 210, 222, 224, 288, 415, 698, 845, 847, 849, 859, 864, 883, 898, 907, 913, 918, 934, 943, 963, 965, 973, 976, 978, 988, 991.
Див. також Пыковские добра, Пыковские кгрунты
- Пилевенцы див. Пилевенці
- Пилевенці (Пилевенцы), м-к 272, 273
- Пинскии повет див. Пінський повіт
- Пинскии повет див. Пінський повіт
- Пиньскии повет див. Пінський повіт
- Пиньскии повет див. Пінський повіт
- Пивденний Буг див. Бог
- Пилиповы пасеки 778
- Підляшшя (Подляшьє, Podlasze) 35, 156, 575
- Пінський повіт (Пинскии, Пинскии, Пиньскии, Пиньскии повет, Pinski powiat) 374, 378, 439, 440, 443, 461, 462, 620
- Пісочно (Песочно), с. 48, 49, 50, 360
- Піщане (Песчаное, Пещаное, Peszczane), м-к 347, 374, 376, 378, 381, 436, 437, 439, 440, 442, 443, 450, 451, 453–455, 461, 462, 527, 528, 530
- Пйотркув (Петрков, Петръков, Piotrkow), м. 33, 153, 154, 574, 575
- Плисків (Плисков, Плисков, Плисково, Плисковъ), сел. 383–386, 388, 389, 393, 394, 397
- Плисков див. Плисків
- Плисков див. Плисків
- Плисково див. Плисків
- Плисковъ див. Плисків
- Плоская, р. 386
- Плоская руда, ур. 386
- Поворско, м-к 360
- Поганка (Поганка, Поганки, Pohanka), р. 104, 105, 386, 719, 737, 983, 984, 986, 987, 995, 996
- Поганка див. Поганка
- Поганки див. Поганка
- Поганцовые сети, ур.? 385, 386
- Погиблые верховины 386
- Погребыские кгрунты 434. Див. також Погребыщенский маєток
- Погребища (Погребища, Погребыще, Погребыща, Pogrzebiszcza), м-к, м., сел. 14, 39, 123, 194, 236–239, 433–435, 603
- Погребища див. Погребыща
- Погребище див. Погребыща
- Погребыщенське селище 94
- Погребыщенський маєток 14, 71, 94.
Див. також Погребыские кгрунты
- Погребыщенський район 54, 71
- Погребыща див. Погребыща
- Поділля (Подоле, Podolia) 8, 156, 449, 652.
Див. також Брацлавскии краи, Брацлавська земля, Брацлавська і Вінницька земля, Брацлавське воєводство, Брацлавське і Вінницьке воєводство, Брацлавщина, Подільська земля, Подільський край, Східне Поділля
- Подільська земля (Подолская, Подольская земля, Podoliae terra) 135, 559.
Див. також Брацлавскии краи, Брацлавська земля, Брацлавська і Вінницька земля, Брацлавське воєводство, Брацлавське і Вінницьке воєводство, Брацлавщина, Поділля, Подільський край, Східне Поділля
- Подільське воєводство (Подолское, Подолское, Подольское воєводство, Podolskie województwo) 8, 10–12, 14, 18, 42, 44, 47, 57, 66, 107, 108, 114–117, 128, 193, 194, 478–480, 533, 573, 648, 695, 696, 714, 763, 792, 795, 800, 804, 807, 810, 815, 828, 829, 834, 855, 857, 863, 866, 869, 873, 882, 933, 934, 936, 937, 999
- Подільський край (Подолскии краи) 8, 156.
Див. також Брацлавскии краи, Брацлавська земля, Брацлавська і Вінницька земля, Брацлавське воєводство, Брацлавське і Вінницьке воєводство, Брацлавщина, Поділля, Подільська земля, Східне Поділля
- Подляшьє див. Підляшшя
- Подоле див. Поділля
- Подолская земля див. Подільська земля
- Подолскии краи див. Подільський край

- Подолское воеводство див. Подільське воеводство
- Подолское воеводство див. Подільське воеводство
- Подольское воеводство див. Подільське воеводство
- Подольская земля див. Подільська земля
- Половиче (Половичоє), сел. 287, 288, 385
- Половичоє див. Половиче
- Полонне (Полоноє), м-к 388, 394
- Полоное див. Полонне
- Полоцк див. Полоцьк
- Полоцкая земля 62, 162
- Полоцкии замѣк 377, 378, 440, 841
- Полоцьк див. Полоцьк
- Полоцьк (Полоцк, Полоцьк), м. 23, 52, 243–245, 299, 300, 315, 379
- Полхова долина (Połchowa dolina), ур. 95, 846, 850, 899, 907, 916, 965, 976, 988
- Польська корона (Корона, Корона Полскаа, Корона Польскаа, Коруна, Коруна Полскаа, Коруна Польскаа, Реч Посполитаа Коруннаа, Corona, Corona Polska, Korona Polska, Polonia, Regnum, Regnum Poloniae, R(egnum) P(oloniae)) 5, 7, 9, 10, 22, 31, 33, 35, 58, 60, 104, 108, 128, 137, 156, 167, 189, 199, 289, 293, 435, 445, 456, 475, 476, 493, 500, 562, 568, 574–576, 644, 648, 683, 685, 701, 704, 705, 744, 768, 770, 773, 786, 788, 808, 810, 812, 814, 815, 829, 830, 834, 836, 837, 839, 902, 949, 990, 1025, 1027, 1028, 1030, 1048, 1049. Див. також Польське королівство, Польща
- Польське королівство (Кролевство Польское, Кр. Пол., Królistwo Polskie, Regnum, Regnum Poloniae, R(egnum) P[oloniae]) 5, 8, 18, 20, 27, 31, 33–36, 45, 57, 106, 128, 178, 184, 185, 191–193, 195, 198, 199, 204, 206, 212, 214, 219, 221, 223, 227, 246, 253, 274, 276–279, 281–284, 286–288, 290, 291, 293, 296, 297, 315, 318, 320, 323, 373, 382, 414, 416, 420, 423, 429, 430, 432, 437, 446, 457, 464, 468, 471, 473, 475, 552, 560, 563, 570, 579, 602, 640, 641, 672, 695, 735, 762, 763, 780, 783, 795, 822, 859, 898, 949, 958, 1009, 1020, 1042, 1047–1049, 1057, 1061. Див. також Польська корона, Польське королівство, Реч Посполитаа Коруннаа
- Польща 58, 107–109. Див. також Корона, Корона Полскаа, Корона Польскаа, Коруна, Коруна Полскаа, Коруна Польскаа, Кролевство Польское, Кр. Пол., Польська корона, Польське королівство, Реч Посполитаа Коруннаа, Corona, Corona Polska, Korona Polska, Polonia, Regnum, Regnum Poloniae, R(egnum) P(oloniae)
- Понемонье (Понемонье), м-к 461, 462
- Понемонье див. Понемонье
- Поникла криница 195
- Поникла (Поникъла) долина 195
- Поникъла долина див. Поникла долина
- Попівська поляна (Поповская полана) 275
- Попова долина 1016
- Поповская полана див. Попівська поляна
- Пораєвка див. Паріївка
- Пораївка див. Паріївка
- Поривцы див. Паріївка
- Пориєка див. Паріївка
- Пориєвские добра 728
- Пориєвци див. Паріївка
- Пориєвцы див. Паріївка
- Пориєвчи див. Паріївка
- Порівці див. Паріївка
- Поріївка див. Паріївка
- Поріївці див. Паріївка
- Пориче див. Поріччя
- Поріччя (Пориче), с. 952, 953
- Постолов, м-к 317
- Потниківці (Потниковцы), ур. 110, 564
- Потниковцы див. Потниківці
- Почапинці (Почапинцы, Почапинцы), сел. 194, 284, 285, 383, 384, 387
- Почапинцы див. Почапинці
- Почапинцы див. Почапинці
- Премышль див. Перемишль
- Прибузьке див. Скуринці
- Прилук (Прилук, Прилукъ, Прылук, Прилуцкое место, Prziłuk, Przyłuka), м-к, м. 14, 39, 66, 90, 92, 93, 110–112, 117, 123, 194, 236–239, 309, 327, 352, 362–364, 369, 371, 406–408, 410, 411, 413, 433–435, 489, 494, 498, 512–514, 585, 602, 603, 614, 620, 676, 788, 789, 843, 867
- Прилук див. Прилук

- Прилукъ див. Прилук
- Прилуцкие (Прилуцкие, Прылуцкие) кгрунты 369, 370, 406, 408, 410, 433, 434. Див. також Прилуцький маесток
- Прилуцкие кгрунты див. Прилуцкие кгрунты
- Прилуцкое место див. Прилук
- Прилуцький маесток 14, 71, 93, 94, 123, 368, 405, 413, 433, 489, 491, 493, 497, 503. Див. також Прилуцкие кгрунты
- Прозоровые лески див. Круглыи лесок
- Прозоровыи лесок див. Круглыи лесок
- Пропастыща (Propastyszcza), гор. 482, 484, 485, 495, 504
- Прылук див. Прилук
- Прылуцкие кгрунты див. Прилуцкие кгрунты
- Псков (Псков, Пъское), м. 123, 298–303, 315, 322
- Псков див. Псков
- Пултєвцы див. Пултївці
- Пултївці (Пултєвцы, Пултєвцы, Pulthowcze, Pułtowiec), с. 56, 57, 58, 138, 198, 199, 233, 235
- Пшонская дорога 386
- Пыков див. Пиків
- Пыковская маелност див. Пиківський маесток
- Пыковские добра 977. Див. також Пыковские кгрунты, Пиківський маесток
- Пыковские кгрунты (Pukowskie gronta) 98, 209, 334, 838, 913, 916, 917, 964. Див. також Пыковские добра, Пиківський маесток
- Пыковские замок див. Пиківський замок
- Пыковское имене див. Пиківський маесток
- Пыковское место див. Пиків
- Пыковъ див. Пиків
- Пыковський замок див. Пиківський замок
- П'ятничаны (Петничаны, Пелничаны, Пятничаны, Памничаны, Petnuczany), с. 56, 57, 61, 117, 178, 623, 632, 659, 660, 703, 705
- Патничаны див. П'ятничаны
- Памничаны див. П'ятничаны
- Пъское див. Псков
- Пъшонное, сел. 194
- Рава, м. 60, 740
- Равське воеводство 60
- Радзипівці (Радзиповцы, Radzipowce), с. 117, 800, 801
- Радзиповцы див. Радзипівці
- Раигород див. Райгород
- Райгород (Раигород), м. 73, 720, 721, 747
- Растовица, р. 273
- Ратно (Ратно), м. 49, 360
- Ратно див. Ратно
- Рашків (Рашькое), сел. 281
- Рашькое див. Рашків
- Республика Молдова 13, 119
- Реч Посполитаа див. Річ Посполита
- Реч Посполитаа див. Річ Посполита
- Реч Посполитаа Коруннаа 743. Див. також Польська корона, Польське королівство, Польща
- Риминоваа (Рыменаа) пасека 1016
- Ринок места Львовского 218
- Ріг (Рогъ), м-к, присілок 284, 285
- Річ Посполита (Реч Посполитаа, Реч Посполитаа, Рѣч Посполитаа, Рѣч Посполитаа, Res Publica, R(es) P(ublica), Rzeczpospolita) 10, 11, 13, 17–19, 26, 27, 32–34, 36, 41, 47, 51, 56, 58–60, 65, 74, 91, 94, 104, 111–113, 115, 126, 128, 135, 136, 140, 146, 163, 177, 184, 185, 188–191, 197, 199, 207, 213, 219, 244, 249, 260, 264, 265, 271, 293, 298–301, 304, 315, 316, 363, 432, 445, 452, 453, 456, 476, 479, 480, 499, 500, 568, 597, 618, 661, 662, 735, 739, 740, 742, 751, 752, 780, 781, 783, 784, 787, 795, 803, 810–812, 815, 817, 822, 823, 825–829, 831, 833, 834, 836, 840, 861, 922, 923, 988, 1023, 1034, 1035, 1041, 1047, 1049, 1055, 1057, 1058, 1061, 1062, 1064, 1065
- Ров, р. 195
- Ровериа 191
- Рогізна (Рогозна, Рогозна), сел. 383, 384, 397
- Рогізна або Воробїївці див. Воробїївці або Рогізна
- Рогозна див. Рогізна
- Рогозна див. Рогізна
- Рогозна, р. 401
- Рогозна або Воробєвци див. Воробїївці або Рогізна

- Рогозна або Воробєвцы див. Воробіівці або Рогізна
- Рогозна або Воробєвцы див. Воробіівці або Рогізна
- Рогъ див. Ріг
- Розьсонія, р. 404
- Ролинці (Ролинцы), сел. 283
- Ролинцы див. Ролинці
- Російська імперія 36
- Роска, р. 275, 385, 386
- Роска Гнилая, р. 386
- Роска Плисковская, р. 386
- Росоховатые лески (Rosochate laski) 752, 766, 767, 773
- Рось (Рос), р. 194
- Румынин ставок 916
- Русанівці (Русановцы), с. 117, 763, 764
- Русановцы див. Русанівці
- Рускии повѣт 475. Див. також Руське воеводство
- Руское воеводство див. Руське воеводство
- Руское воеводство див. Руське воеводство
- Руське воеводство (Руское, Руское воеводство, Ruskie województwo) 11, 91, 107, 108, 116, 128, 479, 480, 648, 703, 705, 789, 813, 874, 890, 891, 940, 941, 971, 996. Див. також Рускии повѣт
- Рыбница, р. 282
- Рыменная пасека див. Риминова пасека
- Рѣч Посполита див. Річ Посполита
- Рѣч Посполита див. Річ Посполита
- Сабарівський масток (Сабаровское имєне) 124, 799, 800. Див. також Саборовскии кгрунт
- Сабаровка, с. 800
- Саборовскии кгрунт 1016. Див. також Сабарівський масток
- Сабаровское имєне див. Сабарівський масток
- Саврань, р. 11
- Саврань, сел. 276
- Салаши див. Салаші
- Салаші (Салаши, Солаши, Солаші, Шалаши, Шалаші, нині Некрасове), с. 21, 56, 57, 63, 138, 447, 600, 601, 922
- Салница (Силница), р. 301, 892
- Сандомир (Sędomierz), м. 32, 1034
- Сандро, ур. 195
- Сваричовка (Сваричовька, Swariczowka, Swarziczowka), р. 482–484, 485, 489, 490, 492, 495, 499, 504, 510, 582, 778
- Сваричовька див. Сваричовка
- Свиноха, р. 11, 13
- Сєвруковы лески 386
- Сєделниковцы, сел. 194
- Селец див. Селець
- Селець (Селец), с. 423, 425
- Сєлница, р. 187, 188, 385
- Семаківці (Сємаковцы, Siemakowce), с. 74, 76–78, 159, 660, 661, 699, 707, 708, 712, 877, 878
- Сємаковцы див. Семаківці
- Семигородська земля (Sedmigrodzka ziemia) 58, 199
- Сєндомирское воеводство (Sandomiriensis palatinatus, Sandomirskie województwo) 648, 745, 1028, 1029
- Сєнничии лесок (Senniczny lesok), ур. 209, 359
- Сєнно, м-к 478
- Сєрховичи див. Сєрховичі
- Сєрховичі (Сєрховичи), сел. 281, 282
- Сєрадзьке воеводство (Siradziensis palatinatus) 33, 788. Див. також Sieradzensis terra
- Сєковы лески 387
- Сивовківці (Сивовковце, Сивовковци, Сивовковцы, Sywowkowce), м-к, сел., с. 74, 57, 196, 197, 800, 843, 867, 868
- Сивовковце див. Сивовківці
- Сивовковци див. Сивовківці
- Сивовковцы див. Сивовківці
- Сивовковецький масток (Сивовковское имєне) 75, 124, 799, 800. Див. також Сивовковскии кгрунт
- Сивовковскии кгрунт 843. Див. також Сивовковецький масток
- Силница див. Салница
- Скиндеревщина див. Скіндерівщина
- Скиндерпол або Чернювцы див. Скіндерполь або Чернівці
- Скіндерівщина (Скиндеревщина), м-к 640, 641
- Скіндерполь, сел. 114. Див. також Скіндерполь або Чернівці

- Скіндерполь або Чернівці (Скіндерпол або Чернювцы, Skinderpol albo Czerniowcze), сел. 71, 113, 695, 696, 760, 761.
Див. також Скіндерполь
- Скоморошківці (Скоморошковци, Скоморошковци, Скоморошковцы), м-к, сел. 71, 74, 274, 275, 721–726, 728, 731–733, 755, 756, 770
- Скоморошковський Поповський ґрунт 386
- Скоморошковський плес 387
- Скоморошковське поле 387
- Скоморошковци див. Скоморошківці
- Скоморошковци див. Скоморошківці
- Скоморошковцы див. Скоморошківці
- Скоморошковцы див. Скоморошківці
- Скуринське село див. Скуринці
- Скуринці (Скуринцы, Скуринцы, Скуринское село, нині Прибузьке), м-к, с. 56, 57, 59, 65–69, 123, 126, 244, 245, 294, 299, 300, 304, 305, 307, 308, 321–323, 426, 427, 474, 475, 735, 1010–1020
- Скуринцы див. Скуринці
- Скуринцы див. Скуринці
- Скуринськіє добра 321. Див. також Скурынський ґрунт
- Скуриньцы див. Скуринці
- Скурынська нива 1015
- Скурынський ґрунт 1016, 1020.
Див. також Скуринськіє добра
- Скурынцы див. Скуринці
- Слави (Славы), сел. 614–616, 619
- Славы див. Слави
- Слобода або Нова Кам'яногірка або Заріччя див. Нова Кам'яногірка або Заріччя або Слобода
- Слободка, с. 194
- Слободка, с. 894
- Слоним, м. 347
- Сневота див. Снивота, м-к
- Снеженське поле 386
- Снивота (Снивота, Snivoda), р. 80, 207, 209, 273, 333–335, 358, 477, 736, 916, 980, 987, 992
- Снивота (Сневота, Снивота), м-к 205, 210, 222, 224–228, 236, 266, 316, 317, 319, 334
- Сниводське ім'я див. Сниводський масток
- Сниводський масток (Сниводское, Снивотское ім'я) 80, 84–87, 123, 205, 210, 223, 332. Див. також Сниводські ґрунти
- Сниводські ґрунти (Сниводськє, Снивотськє, Снивотськє, Снивотські, Снивотськіє ґрунты) 218, 333, 335, 358, 430. Див. також Сниводський масток
- Сниводськіє ґрунты див. Сниводські ґрунти
- Снивота див. Снивота, р.
- Снивота див. Снивота, м-к
- Снивотськє ґрунты див. Сниводські ґрунти
- Снивотськє ґрунты див. Сниводські ґрунти
- Снивотське ім'я див. Сниводський масток
- Снивотські ґрунти див. Сниводські ґрунти
- Снивотськіє ґрунты див. Сниводські ґрунти
- Соб (Соб, Собь, Великий Соб, Wielki Sob, Sob, Szob), р. 59, 73, 104, 105, 247, 284, 324, 326, 383, 386, 489, 492, 499, 510, 582, 666, 694, 716, 865, 889, 924, 925, 982, 983, 986, 987, 995
- Соб див. Соб
- Собок (Собокъ, Sobek), р. 278, 489, 492, 499, 510, 582, 612, 653, 655, 656, 666, 670, 671, 674, 683, 706, 716, 817, 818, 902–906
- Собокъ див. Собок
- Соболевка див. Соболівка
- Соболевка див. Соболівка
- Соболівка (Соболевка, Соболевка), м-к, с. 76, 843
- Собь див. Соб
- Соколицька дорога 385
- Соколицький острів див. Соколицький острів
- Соколиць або Печери див. Печери або Соколиць
- Соколиць (Соколиць, Соколце, Соколце, Sokolec), гор., с., ур. 69, 70, 107, 629, 895–897
- Соколицький острів (Соколицький острів), ур., гор. 895, 896
- Соколце див. Соколиць
- Соколце див. Соколиць
- Солаши див. Салаші
- Солаші див. Салаші

- Солониця, ур. 58
- Сорока, м.? 385
- Сорокотяжинці (Сорокотажицы), м-к 1000, 1001
- Сорокотажицы див. Сорокотяжинці
- Сорокаа дорога 385
- Сорочици, сел. 194
- Сосонка, сел. 194
- Сосонов (Сосонов), м-к 940, 941
- Сосонов див. Сосонов
- Сохачув (Sochaczow), м. 198, 199
- Спичинці (Спичинцы), с. 851
- Спичинцы див. Спичинці
- Стара Кам'яногірка див. Кам'яногірка
- Старі Вишківці (Старое село Вышковцы), с. 1021
- Старое село Вышковцы див. Старі Вишківці
- Старое Млынище (Młyniszczce Stare), ур. 209, 359
- Старожитное пустище 719
- Старыи Став, сельце 778
- Степановський став 404
- Стена або Ёлкград див. Стіна або Янград
- Стенка див. Стінка
- Стіна або Янград (Стена або Ёлкград), м. 71, 760, 761. Див. також Стінка
- Стінка (Стенка), м-к 640, 641. Див. також Стіна або Янград
- Стохот, р. 360
- Стрелчинское (Стрелчинское) городище 385, 386
- Стрелчинцы див. Стрільчинці
- Стрелчинцы див. Стрільчинці
- Стрелчинцы див. Стрільчинці
- Стрелчинское городище див. Стрелчинское городище
- Стрельчинцы див. Стрільчинці
- Стремилче див. Стремилче
- Стремилче (Стремилче, Strzemilcze, Strzemielcze, Trimilcze, Trzemilcze), м-к 198, 199, 655, 668–671, 673, 676, 682, 683, 686
- Стрематенцы див. Стрем'ятинці
- Стрем'ятинці (Стрематенцы, Стрематинцы, Стрематынцы), сел. 267, 268, 614–616, 619
- Стрематинцы див. Стрем'ятинці
- Стрематынцы див. Стрем'ятинці
- Стрижівка (Стрыжовка, Стрыжовка, Стрыжовька, Strzyżowka), м-к, с. 72, 171, 232–234, 266, 272, 273, 740, 741
- Стрижовский ґрунт (Strzyżowski grunt) 171, 172, 739
- Стриїв (Стрыєв), сел. 383, 384
- Стрільчинці (Стрелчинцы, Стрелчинцы, Стрелчинцы, Стрельчинцы), м-к, с. 418–422, 819, 820
- Струсгород або Буки див. Буки або Струсгород
- Стрыєв див. Стриїв
- Стрыжовка див. Стрижівка
- Стрыжовка див. Стрижівка
- Стрыжовька див. Стрижівка
- Стрымилче див. Стремилче
- Стрымилче див. Стремилче
- Студенец, р. 385
- Студенка, р. 386
- Судаков лес 660
- Суликовичи див. Суликовичі
- Суликовичі (Суликовичи), м-к 227, 228
- Супрунів (Супрунов, Супруновъ), с. 83, 208, 284, 285
- Супрунов див. Супрунів
- Супруновъ див. Супрунів
- Суп'ятів, сел. 621
- Сутеска (Сутеска, Сутиска, Сутська, Suteska), с. 74, 110–112, 173, 174, 200, 201, 565–568, 629, 630
- Сутеска див. Сутеска
- Сутеское (Сутское) имене 567, 568
- Сутиска див. Сутеска
- Сутська див. Сутеска
- Сутское имене див. Сутеское имене
- Сухая Борщовка, р.? 385
- Сухая долина 386
- Східне Поділля 12. Див. також Брацлавський край, Брацлавська земля, Брацлавська і Вінницька земля, Брацлавське і Вінницьке воєводство, Брацлавщина, Поділля, Подільська земля, Подільський край
- Сушец, лесок 386
- Татарская дуброва див. Татарська діброва
- Татарська діброва (Татарская дуброва) 115, 950

- Таишмань рог 386
 Тегина див. Тегіня
 Тегіня (Тегина, нині Бендери), м. 119, 598, 599
 Телепентин Ріг (Телепентин Рог), ур. 56, 57, 59, 751
 Телепентин Рог див. Телепентин Ріг
 Теменинка (Теменинка), сел. 383, 384
 Теменинка див. Теменинка
 Темний гай (Темныи гай, Ciemny, Cziemnyu gay), ур. 105, 983, 984, 986, 987
 Темныи гай див. Темний гай
 Тербовельський повіт 91
 Тербовля (Трембовля, Трембовля), м. 92, 364, 412
 Тетеев, лес 386
 Тетеев див. Тетіїв
 Тетеевська дорога 386
 Тетеревка (Тетеревка), р. 1013, 1014, 1016
 Тетеревка див. Тетеревка
 Тетиев див. Тетіїв
 Тетиевъ див. Тетіїв
 Тетіїв (Тетеев, Тетиев, Тетиевъ), м., сел., ур. 74, 110–112, 383, 384, 386, 577–579, 1023, 1024
 Телеги, м-к 725
 Тиврів (Тивров, Тиврово), с. 74, 173, 174, 565–567, 571
 Тивров див. Тиврів
 Тиврово див. Тиврів
 Тимошків (Тимошковъ), сел. 287, 288
 Тимошковъ див. Тимошків
 Тікич, р. 13
 Товста діброва (Товстаа, Толстаа дуброва, Tołsta dądrowa) 104, 105, 114, 737, 738, 983, 984, 986, 987, 996
 Товстаа дуброва див. Товста діброва
 Толстаа дуброва див. Товста діброва
 Торков, сел.?, ур.? 385
 Торопец див. Торопець
 Торопець (Торопѣц), м. 299, 300
 Торунь, м. 200, 201
 Торч, р. 386
 Травнаа, р. 385
 Трембовля див. Тербовля
 Трембовля див. Тербовля
 Трибѣсовъ, сел. 194
 Тризбы див. Три Ізби
 Три Ізби (Триизбы), сел. 67, 268, 621
 Триножин (Триножин, Триножинъ), сел. 270, 280
 Триножин див. Триножин
 Триножинъ див. Триножин
 Тростенец див. Тростянець
 Тростенец див. Тростянець
 Тростянець (Тростенец, Тростенец, Тростанец), с. 117, 701, 702, 791, 792, 880
 Тростанец див. Тростянець
 Тузаровъ, ур. 778
 Тузаров (Тузаровка), р. 719
 Тузаровка див. Тузаров
 Тулин (Тулин, Тулын), м. 75, 559, 560
 Тулин див. Тулин
 Тулын див. Тулин
 Турбів (Турбов), с. 76, 843
 Турбов див. Турбів
 Туреччина 452. Див. також Османська імперія, Turki
 Турутинские пасеки 261
 Тютки див. Тютьки
 Тютковська пета 1016
 Тютьки (Тютки), с. 57, 1010, 1011, 1016, 1017–1020
 Тамерница, р. 419
 Угорщина 49. Див. також Венгры, Угры
 Угры (Ўгры) 49, 140, 360. Див. також Венгры, Угорщина
 Удеч (Удеч, Удечъ), озеро 389, 396, 398
 Удеч див. Удеч
 Удечъ див. Удеч
 Україна див. Україна
 Україна див. Україна
 Україна (Украина, Украина, Ўкраина) 10, 42, 61, 131, 132, 140, 143, 144, 150, 153, 177, 188, 191, 244, 253, 265, 893
 Ула, р. 148
 Уланів (Уланов, Улановъ, Ўлановъ, Ulanow, Ułanow), м. 12, 116, 129, 335, 573, 574, 802, 810, 834
 Уланов див. Уланів
 Улановъ див. Уланів
 Улига (Ўлыга), р. 383

Урвиживіт (Ўрвиживоть), сел. 276
Урменка (Орминка, Орминка, Ўрменка,
Ўрменька, Opmianka), р. 105, 983, 984,
986, 987, 1002

Урнучів див. Врунчів
Уруньчугов, сел. 194

Ўгры див. Угры
Ўзведенны Камінь, ? 385
Ўкраина див. Україна
Ўлановъ див. Уланів
Ўлеи Черемошенский, долина 386
Ўлыга див. Улига
Ўрменка див. Урменка
Ўрменька див. Урменка
Ўрунчовъ див. Врунчів
Ўрвиживоть див. Урвиживіт

Фалков див. Фальків
Фалковский став див. Фальківський став
Фальків (Фалков, Фальков, Хвалковъ,
Хвальковъ), сел. 383–385, 388–389, 391–
393, 399
Фальківський став (Фалковский став) 75,
260, 261, 383
Фальков див. Фальків
Форестиа 191

Ханеѳ див. Ханів
Ханів (Ханеѳ), сел. 383, 384, 386, 389, 396,
398

Харитонівська пасіка (Харитоновская,
Харитоновская пасека, Charytonowska
pasieka) 705, 716, 744, 745, 752, 766,
767, 773, 774, 831, 832, 854

Харитоновская пасека див. Харитонівська
пасіка

Харитоновская пасека див. Харитонівська
пасіка

Харпаки (Харпаки, Charpaki), ур. 72, 276,
694, 695

Харпаки див. Харпаки
Хвалковъ див. Фальків
Хвальковъ див. Фальків

Хвенеvская (Хвенеvская, Хвенеvская)
пасека (Chweniowska, Chweniowska,
Chwieniowska pasieka) 705, 716, 744,
745, 752, 767, 768, 773, 774, 831, 854

Хвенеvская пасека див. Хвенеvская пасека
Хвенеvская пасека див. Хвенеvская пасека
Хвостівці (Хвостовець, Хвостовцы), с. 107,
571

Хвостовець див. Хвостівці
Хвостовцы див. Хвостівці
Хижинці (Хижинцы, Хижинцы, Chyżince), с.
56, 57, 59, 60, 65, 189, 190, 235, 304, 305,
739, 740

Хижинцы див. Хижинці
Хижинцы див. Хижинці
Хмелницкая волость 139. Див. також
Хмелницкое староство
Хмелницкое староство 193, 194. Див. також
Хмелницкая волость
Ходоровицы, сел. 194
Холмская земля див. Холмська земля
Холмська земля (Холмская, Холмская
земля) 67, 426, 427, 648, 1049

Холмская земля див. Холмська земля
Хоминці (Хоминцы, Chomince), с. 999, 1000
Хоминцы див. Хоминці
Хреновка див. Хрінівка
Христениа див. Христенія
Христенія (Христениа), сел. 281
Христища, ур. 740
Христища (Христыща), р. 76, 843
Христыща див. Христища
Хрінівка (Хреновка), сел. 178
Хупков (Хупьков), м. 528, 599
Хупьков див. Хупков

Цветковские селища 233
Цветковцы див. Цвітківці
Цвітківці (Цветковцы), м-к 272, 273
Цецора (Цоцора), місцевість 58, 923
Цибелеѳ див. Цибулів
Цибелевъ див. Цибулів
Цибелів див. Цибулів
Цибилів див. Цибулів
Цибилуѳ див. Цибулів
Цибулів (Цибелеѳ, Цибелевъ, Цибелів,
Цибилів, Цибилуѳ, Цибулов, Цыбелеѳ,
Цыбелуѳ, Цыбилуѳ, Цыбилуѳ, Цыбулеѳ,
Цыбулов, Цыбулуѳ), сел. 71, 74, 179,
257–259, 721–726, 728, 731, 755, 756, 770
Цибулов див. Цибулів

- Цоцора див. Цоцора
 Цыбелев див. Цибулів
 Цыбелюв див. Цибулів
 Цыбилов див. Цибулів
 Цыбилюв див. Цибулів
 Цыбулев див. Цибулів
 Цыбулов див. Цибулів
 Цыбулюв див. Цибулів
- Чапля (Чапла), р. 64, 308
 Чапла див. Чапля, р.
 Чапля (Чапла, Czapla), с. 116, 117, 714,
 857, 863, 864, 873, 874
 Чапла див. Чапля, с.
 Чарнавка див. Чернявка
 Червоногородський повіт 18
 Черемош (Черемошъ), сел. 383, 384
 Черемошъ див. Черемош
 Черемошенский кгрунт 261
 Черемошенское селище
 див. Черемошенське селище
 Черемошенське селище (Черемошенское
 селище) 260, 261
 Черемошка, р. 385
 Черемошна (Черемошна, Черемошие,
 Черемошноє, Черемошноє,), сел. 287,
 288, 388, 389, 391–393, 397, 399
 Черемошна див. Черемошна
 Черемошне див. Черемошна
 Черемошноє див. Черемошна
 Черемошноє див. Черемошна
 Черепашинці (Черепашинъцы), м-к 284, 285
 Черепашинъцы див. Черепашинці
 Черкаська граница 194
 Черкаское староство див. Черкаське
 староство
 Черкаська область 13
 Черкаське (Черкаское) староство 95, 845,
 849, 864, 883, 989, 907, 918, 934, 944
 Черленків (Черленков, Черленков,
 Черленково, Черленковцы, Черленковъ,
 Черленьков, Черъленьково), с. 74, 75,
 170, 196, 462, 468, 471–473, 666, 685,
 686, 1011, 1014, 1015
 Черленков див. Черленків
 Черленков див. Черленків
 Черленково див. Черленків
 Черленковская дорога 1015
 Черленковская стена 1016
 Черленковцы див. Черленків
 Черленковъ див. Черленків
 Черленьков див. Черленків
 Чернівці або Скіндерполь
 див. Скіндерполь або Чернівці
 Чернігівське восводство 43
 Чернювцы або Скіндерпол
 див. Скіндерполь або Чернівці
 Чернявка (Чарнавка, Чорнавка), с. 837
 Черъленьково див. Черленків
 Чжунковъ див. Дзюнків
 Чигарчина могила 386
 Чистое озеро (Cziste jezioro) 95, 846, 848,
 850, 899, 907, 965, 976, 989
 Чорнавка див. Чернявка
 Чорний шлях (Чорным шлях, Czarny slach)
 10, 194, 209, 358
 Чорнишовський став (Чорнышовский став),
 ставок 64, 217
 Чернобыльский замок (Чорнобыльскии,
 Чорънобыльскии замок) 57
 Чернобыльскии замок див. Чернобыльський
 замок
 Чорным шлях див. Чорний шлях
 Чорнышовский став див. Чорнишовський
 став
 Чортовоє Беремѧ, ур. 905
 Чорънобыльскии замок
 див. Чернобыльський замок
- Шалаши див. Салаші
 Шалаші див. Салаші
 Шандирів (Шандырев, Шандыров,
 Шанъдыров), с. 117, 701, 702, 765, 791,
 792
 Шандирівці (Szandyrowcze), ур. 695, 696
 Шандырев див. Шандирів
 Шандыров див. Шандирів
 Шанъдыров див. Шандирів
 Шведское (Шведъское, Швецкое)
 королевство (Sweczkie królewstwo) 453,
 476–478, 505, 510, 552, 554. Див. також
 Швеція
 Шведъское королевство див. Шведское
 королевство
 Швеція 58. Див. також Шведское
 королевство

- Швецкое королевство див. Шведское королевство
- Шелвоє див. Шельвів
- Шелвоє див. Шельвів
- Шелвоєское (Шелвоєское) имене 173, 174
- Шелвовъ див. Шельвів
- Шелвоєское имене див. Шелвоєское имене
- Шельвів (Шелвоє, Шелвоє, Шелвовъ), с. 173–175, 448, 449
- Шепеевка див. Шепіівка
- Шепіівка (Шепеевка), с. 53, 837, 838.
Див. також Овдіівка, Овдіівка або Шепіівка
- Шепіівка або Овдіівка див. Овдіівка або Шепіівка
- Шершни див. Шершні
- Шершні (Шершни, Ширшни), с. 74, 565–567, 571
- Ширшни див. Шершні
- Шклов (Шклоє), м-к 212–216
- Шклоє див. Шклов
- Шпаків (Шпакоє), с. 31, 260, 261
- Шпакоє див. Шпаків
- Шпеків див. Шпиків
- Шпекоє див. Шпиків
- Шпеково див. Шпиків
- Шпиків (Шпекоє, Шпеково, Шпеків, Шпикоє, Шпѣкоє, Шѣпекоє, Szpikow), сел., с. 31, 73, 75, 260, 261, 383–385, 388, 389, 396, 401–404, 605
- Шпѣкоє див. Шпеків
- Шумза (Шумза), с. 173, 174
- Шумза див. Шумза
- Шурутів, ур. 621
- Шѣпекоє див. Шпиків
- Щербів (Щербовъ), сел. 272, 273
- Щербовъ див. Щербів
- Щорівці див. Щурівці
- Щороецы див. Щурівці
- Щурівці (Щорівці, Щороецы, Щуровцы, Sczerowcze), сел., с. 56–59, 197, 198, 281, 282, 827
- Щуровцы див. Щурівці
- Ълиницы див. Їллінци
- Юсков лесок 817
- Яголовків (Яголовоє), сел. 383, 384
- Ягорлик, р. 11
- Якубівка (Якубовка), с. 116, 999
- Якушинецький масток (Якушинское имене) 169, 170
- Якушинці (Якушинцы, Jakuszynce), с. 73, 170, 171, 263, 870, 871, 872, 921, 938, 1025
- Янград або Стіна див. Стіна або Янград
- Янів (Янее, Янеево, Яное, Яноев, Яноев, Janiow, нині Іванів), м-к, м. 72, 80, 83, 95, 110–112, 168, 169, 206, 207, 209, 210, 222–228, 236, 266, 272, 273, 289, 316, 317, 334, 359, 573, 574, 697, 698, 887, 916
- Янівський масток (Яневская мастьност, Яневское имене) 80, 83–86, 88, 123, 207–210, 223, 288, 332, 333, 359, 698.
Див. також Янівські ґрунти, Яневские добра
- Янівські ґрунти (Яневские, Яневские ґрунты, Janiewsky grunt) 98, 111, 208, 209, 218, 224–226, 236, 333–335, 358, 359, 429, 430, 887, 913, 916. Див. також Яневские добра, Янівський масток
- Янків (Янкоє, Янково, Янково, Янѣкоє, Янѣково), с. 74, 173, 174, 566, 567
- Янково див. Янків
- Ярмолинці (Ермолинцы, Ермолинцы, Ярмолинцы, Ярмолинцы, Ярѣмолинце, Ярѣмолинцы), сел. 56, 57, 59, 301, 892, 893
- Ярославів став (Ерославов, Ярославов став, Jarosławow staw) 653, 655, 656, 668, 670, 671, 674, 683, 817, 818, 903–906
- Ясловець див. Вясловичі
- Ясловичі див. Вясловичі
- Ясси, м. 58
- Ястребле (Ястребле, Ястребле), м-к 181–183, 439, 440, 443, 461, 462, 597
- Ястругиха див. Кутківка
- Яцківці (Яцковцы), м-к 269, 278, 279
- Яцковецький масток (Яцковское имене) 646
- Яблоновец (Jablonowec), ур. 209, 359
- Яголовоє див. Яголовків
- Якубовка див. Якубівка
- Якушинецький масток див. Якушинецький масток

Якушиниці див. Якушинці
 Янез див. Янів
 Янево див. Янів
 Яневская маєтност див. Яновський
 маєток
 Яневские добра 317. Див. також Янівські
 ґрунти, Янівський маєток
 Яневские ґрунты див. Янівські ґрунти
 Яневские ґрунты див. Янівські ґрунти
 Яневское имене див. Янівський маєток
 Яневъ Старыи див. Янез
 Янґрод або Стена див. Стіна або Янґрод
 Янов див. Янів
 Янков див. Янків
 Янково див. Янків
 Янъков див. Янів
 Янъов див. Янів
 Янъово див. Янів
 Ярмолинцы див. Ярмолинці
 Ярмолинцы див. Ярмолинці
 Яроватое, ур. 195
 Яроватыи лесок 385
 Ярославов стає див. Ярославів став
 Ярмолинце див. Ярмолинці
 Ярмолинцы див. Ярмолинці
 Ясловец див. Вяловичі
 Ясловичи див. Вяловичі
 Ястребле див. Ястребле
 Ястребле див. Ястребле
 Яцковцы див. Яцківці
 Яцковский лес (Jackowski las) 646, 647
 Яцковское имене див. Яцковецький маєток
 Яцковцы Великие див. Великі Яцківці
 Яцковцы Малые див. Малі Яцківці
 Яцковцы Малые див. Малі Яцківці

Aisin див. Айсин (II)
 Aizim див. Айсин (II)
 Aysim див. Айсин (II)
 Aysinka див. Айсинка
 Aysyn див. Айсин (I)
 Aysyn alias Lipowiec див. Айсин (I) або
 Липовець
 Ayszim див. Айсин (I)

Baykov див. Байків
 Bela Czerkwa див. Біла Церква

Belskie województwo див. Белзьке
 воєводство
 Belskie województwo див. Белзьке
 воєводство
 Berezowy ostrow 171
 Bobłow див. Боблів
 Bogusławice, м-к 587, 591
 Boh див. Бог
 Bokuowka див. Бокіївці
 Bolotowka, діброва 983
 Braclaviensis palatinatus див. Брацлавське
 воєводство
 Braclaw див. Брацлав
 Braclaw див. Брацлав
 Braclawskie województwo див. Брацлавське
 воєводство
 Braclawskie starostwo див. Брацлавське
 староство
 Braclawski zamek див. Брацлавський замок
 Braclawski zamek див. Брацлавський замок
 Braczlaiensis palatinatus див. Брацлавське
 воєводство
 Braczlaw див. Брацлав
 Braczlawski powiath див. Брацлавський
 повіт
 Braczlawski zamek див. Брацлавський
 замок
 Braczlawski zamek див. Брацлавський замок
 Braczlawskie miasto див. Брацлав
 Braczlawskie województwo
 див. Брацлавське воєводство
 Braczlavia Podolskiego województwo
 див. Брацлавське воєводство
 Braslavl див. Брацлав
 Braslaw див. Брацлав
 Braslawl див. Брацлав
 Braslawla Podolskiego województwo
 див. Брацлавське воєводство
 Braslaw див. Брацлав
 Braslawski zamek див. Брацлавський замок
 Braslawskie województwo див. Брацлавське
 воєводство
 Braslawl див. Брацлав
 Braslawskie województwo див. Брацлавське
 воєводство
 Braszlawski zamek див. Брацлавський замок
 Bratislawensis capitaneatus
 див. Брацлавське староство

- Bratslav див. Брацлав
 Bratslawskie województwo
 див. Брацлавське воєводство
 Brestensis Cuiaviae pallatinatus 1029
 Brześć див. Берестя
 Brzeskie województwo 590, 830, 831, 833,
 835, 836
 Brzezie див. Бжезе
 Bulkowaia pasieka 326
 Bydgoszcz див. Бидгощ
- Charpaki див. Харпаки
 Charytonowska pasieka див. Харитонівська
 пасіка
 Chlebowska pasieka див. Глебовська пасіка
 Choczwa, м-к 652
 Chomince див. Хоминці
 Chwениewska pasieka див. Хвеневська
 пасіка
 Chwениowska pasieka див. Хвеневська
 пасіка
 Chwениewska pasieka див. Хвеневська
 пасіка
 Chyżince див. Хижинці
 Ciemny gay див. Темний гай
 Corona див. Польська корона
 Corona Polska див. Польська корона
 Crakowskie województwo див. Краківське
 воєводство
 Czapla див. Чапля, с.
 Czarny Slach див. Чорний шлях
 Czerniowcze albo Skindierpol
 див. Скіндерполь або Чернівці
 Czethwierthna, м. 159
 Cziemny gay див. Темний гай
 Czyste jezioro див. Чисте озеро
 Cziżow, м-к 652
- Danilkowce Danilkowci див. Данилківці
 Danilkowce див. Данилківці
 Danilkowci див. Данилківці
 Daszow див. Дашів
 Deszkowce див. Дешківці
 Dorohostaie (Dorohoztaie), м-к 587, 590, 591
 Dorohoztaie див. Dorohostaie
 Dyetkova polanka див. Дедкова полянка
 Dzisna див. Дісна
- Głathka ruthka див. Гладка рудка
 Grodek, м. 186
- Hayszynka див. Айсинка
 Hłinsk див. Глинськ
 Hłinsko див. Глинськ
 Hoholov sylva див. Гоголів ліс
 Hołowaczowce див. Головачівці
 Hordowka див. Гордівка
 Hordowski brod 739
 Hubin Nowy див. Новий Губин
 Hulewice див. Гулі
- Ilince див. Іллінці
 Ilinskie dobra див. Ілинські добра
 Ilinskie gronta див. Іллінецькі ґрунти
 Ilinskie sieliszcze див. Іллінецьке селище
- Jabłonyewyecz див. Яблоневець
 Jackowski las див. Яцковський ліс
 Jakuszynce див. Якушинці
 Janakowce див. Онацківці
 Janew див. Янів, м.
 Janiow див. Янів, м.
 Jankowce див. Онацківці
 Janowski grunt див. Янівські ґрунти
 Jarosławow staw див. Ярославів став
 Jarosławowa grobla 818
 Joskowcze див. Єсківці
- Kaczmozow див. Качмозів
 Kalnik див. Кальник
 Kamienohorka див. Кам'яногірка
 Kamienohorskie gronta див. Каменогорські
 ґрунти
 Kamienohorka див. Кам'яногірка
 Kamiennohorka див. Кам'яногірка
 Kamienohorka див. Кам'яногірка
 Kamionnohorodka див. Кам'яногірка
 Kamionnohorskie gronta див. Каменогорські
 ґрунти
 Kamionogurka див. Кам'яногірка
 Kamionohorka див. Кам'яногірка
 Kamionnohorodka див. Кам'яногірка
 Kamionnohorskie gronta див. Каменогорські
 ґрунти
 Kamionourka див. Кам'яногірка

Kiiow див. Київ
 Kijoviensis palatinatus див. Київське
 воеводство
 Kiewskie województwo див. Київське
 воеводство
 Kijow див. Київ
 Kijowskie województwo див. Київське
 воеводство
 Kiow див. Київ
 Klimethana див. Клеметина
 Klimetina див. Клеметина
 Klimiatina див. Клеметина
 Kluszyń див. Книшин
 Koczurowa pasieka 171
 Komarow див. Коморов (II)
 Korona див. Польська корона
 Korona Polska див. Польська корона
 Korowaiewa pasieka 326
 Korowaina див. Короваина
 Korowainskie gronta див. Короваевские
 кгрунты
 Korsun див. Корсунь
 Kożuchow див. Кожухів
 Kragły lasok див. Крутлы лесок
 Krakow див. Краків
 Krakowskie województwo див. Краківське
 воеводство
 Krobłowa, м-к 579
 Królietwo Polskie див. Польське
 королівство
 Kruhły lasok див. Крутлы лесок
 Kruta див. Крута долина
 Kruthaia dolina див. Крута долина
 Krzemieniec див. Кременець
 Krzemieniecz див. Кременець
 Krzemyenieczki powiath див. Кременецький
 повіт
 Krzywy lesok див. Кривы лесок
 Kunatowcze див. Кунатівці
 Kuriany див. Куряни

 Lathyczow див. Летичів
 Lethinia див. Літин
 Letinia див. Літин
 Lipowies див. Липовці
 Lithuania див. Литва
 Lithwa див. Литва

 Litwa (Lithwa) див. Литва
 Liuonia 575
 Liublin див. Люблін
 Lublin див. Люблін
 Łęczyckie województwo див. Ленчицьке
 воеводство
 Łopen див. Лопень, р.
 Łozowy ostrow 171
 Łuczki powiath див. Луцький повіт
 Łuka див. Лука
 Łysa gora див. Лысаа гора
 Łyszniewa pasieka 171

 Machnowce див. Махнівці
 Machnowcze див. Махнівці
 Maianow див. Маянів
 Masovia див. Мазовія
 Matyszowa dąbrowa 171
 Mazowieckie województwo 685
 Medwedowka, р. 171
 Miziakow див. Мізяків
 Miziakowski gront 171, 172
 Mizyakow див. Мізяків
 Młynisszcze Stare див. Старое Млынище
 Mniszkowska pasieka 582
 Muraszka Popowska, р. 696
 Mychałowska ruthka, ур.? 358

 Niemirow див. Немирів
 Niemirowskie gronta див. Немировские
 кгрунты
 Nikifigowce див. Никифорівка
 Niżne mogiły див. Нижні могили
 Nowosielica див. Новоселиця Микулинська
 Nowosielicza див. Новоселиця (володіння
 Бокіїв)

 Obodenskie gronta див. Ободенские
 кгрунты
 Obodne див. Обідне
 Ołakowska (Olokowska) droga 359
 Olokowska droga див. Ołakowska droga
 Ołowaczowce див. Головачівці
 Onackowce див. Онацківці
 Onaskowce див. Онацківці
 Oniszki, ур. 171
 Orda див. Орда

- Ormianka див. Урменка
 Osniki див. Осники
 Osniku див. Осники
 Ostrog див. Остріг
 Oszniki див. Осники
 Owdeiwka див. Овдіївка
 Owdiowka див. Овдіївка
- Palikrowy див. Паликорови
 Parchomowce див. Пархомівці
 Pareiowka див. Паріївка, р.
 Pereworki (Peryorka), ур. 171
 Perkowska ruthka, ур.? 359
 Peryorka див. Pereworki
 Peszczane див. Піщане
 Petnuczany див. П'ятничани
 Pieczary див. Печери
 Pieczary albo Sokolec див. Печери або Соколець
 Pieczory див. Печери
 Pikow див. Пиків
 Piotrkow див. Пйотркув
 Płockie województwo 1026, 1032
 Podlasze див. Підляшшя
 Podolia див. Поділля
 Podoliae terra див. Подільська земля
 Podolskie województwo див. Подільське воєводство
 Pogrzebiszcza див. Погребища
 Pohanka див. Поганка
 Polonia див. Польща
 Połchowa dolina див. Полхова долина
 Ponizowie 575
 Popieluchi, м-к 906
 Popław (Popławska ruda), ур.? 171
 Popławska ruda див. Popław
 Poznanskie województwo 745
 Propastiscza див. Пропастища
 Prozogowe laski див. Круглий лесок
 Prussia 575
 Prziłuk див. Прилук
 Przyłuka див. Прилук
 Pulthowcze див. Путівці
 Pułtowcze див. Путівці
 Purpurowce див. Перпурівці
 Rykow див. Пиків
- Rykowskie gronta див. Рыковские кгрунты
 Pynski powiat 160
- Radzipowce див. Радзипівці
 Regnum див. Польща
 Regnum Poloniae, R(egnum) P(oloniae) див. Польща
 Res Publica див. Річ Посполита
 Richty, м-к 774
 Rosochate laski див. Росоховатые лески
 Rzeczpospolita див. Річ Посполита
 Rus (Russia) 575
 Ruskie województwo див. Руське воєводство
 Russia див. Rus
- Samogitia 575
 Sandomiriensis palatinatus див. Сандомирское воєводство
 Sandomirskie województwo див. Сандомирское воєводство
 Sawniki, ур. 171
 Szczerowcze див. Щурівці
 Sędomirz див. Сандомир
 Senniczy lesok див. Сенничий лесок
 Siedmigrodzka ziemia див. Семигородська земля
 Siemakowcze див. Семаківці
 Sieradzensis terra 1032. Див. також Серадзьке воєводство
 Siradziensis palatinatus див. Серадзьке воєводство
 Skinderpol albo Czerniowcze див. Скіндерполь або Чернівці
 Słothucha, ruda, ур. 359
 Snivoda див. Снивода, р.
 Sob див. Соб
 Sobek див. Собок
 Sochaczow див. Сохачув
 Sokolec albo Pieczary див. Соколець або Печери
 Sokolec, с. 630
 Sosenka, р. 359
 Strymilcze див. Стремилече
 Strzemielcze див. Стремилече
 Strzyżowka див. Стрижівка
 Strzyżowski grunt див. Стрижовский кгрунт

Suteska див. Сутеска
Swariczowka див. Сваричовка
Swariczowka див. Сваричовка
Sweczkie królestwo див. Шведское
королєство
Swietunowicza pasieka 171
Sywowkowce див. Сивовківці
Szanderowskie imienie 160
Szandyrowcze див. Шандирівці
Szob див. Соб
Szpikow див. Шпиків

Tatary 1034. Див. також Крим, Кримська
орда, Кримське ханство, Орда
Trimilcze див. Стремилъче
Tołsta dąbrowa див. Товста діброва
Truszwowy lasek 696
Trzemilcze див. Стремилъче
Turki 1034. Див. також Османська імперія

Ulanow див. Уланів
Ulanow див. Уланів

Varsavia див. Варшава
Varsowia див. Варшава
Varssaua див. Варшава
Vinnicensis districtus див. Вінницький повіт
Vinnicza див. Вінниця

Warszawa див. Варшава
Werbka див. Вербка
Wiazowica див. Вязовица
Wielka pasieka 326
Wielka ruda див. Велика руда
Wielki Sob див. Соб
Wielkie mogiły див. Великіє могили
Wielkie Xięstwo Litewskie див. Велике
князівство Литовське
Wienica див. Вінниця
Wieniczki zamek див. Вінницький замок
Wilenskie województwo див. Віленське
воеводство
Wilno див. Вільно
Winica див. Вінниця
Winnica див. Вінниця
Winnicki zamek див. Вінницький замок
Winnickie miasto див. Вінниця

Winnickie starostwo див. Вінницьке
староство
Winnicza див. Вінниця
Winniczki powiat див. Вінницький повіт
Winniczki miasto див. Вінниця
Wisznia див. Вишня
Wolinensis palatinatus див. Волинська земля
Wołyńska ziemia див. Волинська земля
Wołyńskie województwo див. Волинське
воеводство
Woniaczin див. Вонячин
Woniaczyn див. Вонячин
Worobiyowcze див. Воробіївці
Woroszilowce див. Ворошилівці
Wrocław див. Вроцлав
Wynica див. Вінниця
Wynicza див. Вінниця
Wynnicza див. Вінниця

Yaniewsky grunt див. Янівські ґрунти
Yvankova polanka див. Іванкова полянка

Zaliesie Myziakowskie, м-к 159
Zalieszcie див. Залісся
Zamoscie див. Замостя
Zaturce див. Затурці
Zbaraż див. Збараж
Znivoda див. Снівода
Zwinogrodzczyzna див. Звенигородщина

Żerd, р. 171
Żorniskie gronta див. Жорницькі ґрунти
Żorniszca див. Жорниця
Żorniszczkie gronta див. Жорницькі
ґрунти
Żorniskie gronta див. Жорницькі ґрунти
Żornistkie gronta див. Жорницькі ґрунти
Żorniszckie gronta див. Жорницькі ґрунти
Żorniszczca див. Жорниця
Żorniszczkie gronta див. Жорницькі
ґрунти
Żornyszczca див. Жорниця

СКОРОЧЕННЯ

СЛОВА ПІД ТИТЛАМИ, ВЖИТІ В ДОКУМЕНТАХ

<u>Бга</u>	Бога	<u>КНЗЬСТВО</u>	кнѣзьство, кнѣзьство
<u>Бгъ</u>	Бог	<u>КНЗЮ</u>	кнѣзю, кнѣзю
<u>Бжго</u>	Божого	<u>КНѢѦ</u>	кнѣѡѦ, кнѣѡѦ
<u>Бже</u>	Боже	<u>КНѢѦ</u>	кнѣѡѦ, кнѣѡѦ
<u>Бжего</u>	Божего	<u>КНѢЪ</u>	кнѣѡъ, кнѣѡъ
<u>Бжого</u>	Божого	<u>КНѢЬСКІЕ</u>	кнѣѡъскіе, кнѣѡъскіе
		<u>КНѢЬСКІХ</u>	кнѣѡъскіх, кнѣѡъскіх
<u>в.м.</u>	ваша милост	<u>КНѢЬСТВА</u>	кнѣѡъства, кнѣѡъства
<u>вш</u>	ваш	<u>КНѢЬСТВЕ</u>	кнѣѡъствѣ, кнѣѡъствѣ
<u>вша</u>	ваша	<u>КНѢЬСТВОМ</u>	кнѣѡъством, кнѣѡъством
<u>вшею</u>	вашею	<u>крскои</u>	крѡлевскои
<u>вшою</u>	вашою	<u>млсти</u>	милости
<u>вшу</u>	вашу	<u>млстѣю</u>	милостѣю
<u>гдрская</u>	господарская	<u>млти</u>	милости
<u>гдрських</u>	господарських	<u>млтам</u>	милостѡм
<u>гдрское</u>	господарское	<u>млтъ</u>	милостѣ
<u>гр.</u>	грошеи	<u>мса</u>	мѣсѣца, мѣсѣца, мѣсѣца
<u>гршеи</u>	грошеи	<u>мсацы</u>	мѣсѣцы, мѣсѣцы, мѣсѣцы
<u>гршии</u>	грошии	<u>мца</u>	мѣсѣца, мѣсѣца, мѣсѣца
<u>гсдра</u>	господара	<u>нша</u>	наша
<u>гсдру</u>	господару	<u>ншго</u>	нашого
<u>дня</u>	дня	<u>нше</u>	наше
<u>дна</u>	дня	<u>нши</u>	наши
<u>дшу</u>	душу	<u>ншим</u>	нашим
<u>кнѣгни</u>	кнѣгини, кнѣгини, кнѣгини	<u>ншими</u>	нашими
<u>кнѣжа</u>	кнѣѡѦ, кнѣѡѦ	<u>ншимъ</u>	нашимъ
<u>кнѣжат</u>	кнѣѡѦт, кнѣѡѦт	<u>нших</u>	наших
<u>кнѣжати</u>	кнѣѡѦти, кнѣѡѦти	<u>ншихъ</u>	нашихъ
<u>кнѣжато</u>	кнѣѡѦто	<u>ншми</u>	нашими
<u>кнѣжатскии</u>	кнѣѡѦтскіи, кнѣѡѦтскіи	<u>ншмъ</u>	нашимъ
<u>кнѣже</u>	кнѣѡѦе, кнѣѡѦе	<u>ншо</u>	нашо
<u>кнѣжне</u>	кнѣѡѦне, кнѣѡѦне	<u>ншого</u>	нашого
<u>кнѣзеи</u>	кнѣѡѦеи, кнѣѡѦеи	<u>ншого</u>	нашого
<u>кнѣземъ</u>	кнѣѡѦемъ, кнѣѡѦемъ	<u>ншого</u>	нашого
<u>кнѣзи</u>	кнѣѡѦи, кнѣѡѦи	<u>ншого</u>	нашого
<u>кнѣзства</u>	кнѣѡѦства, кнѣѡѦства	<u>ншого</u>	нашого

ншою	нашою	свтого	святого, сватого
ншу	нашу	свтои	сватои, сватои
ншъ	нашъ	свту	свату, свату
		сна	сына
пна	пана	хва	христова
пнеє	панеє	хрста	христа
пнежныи	пенежныи	хрстова	христова
пнежныє	пенежныє	хса	христа
пнеи	панеи		
пнею	панею		
пенезеи	пенезеи	члвка	чоловека, чоловѣка
пнзи	пенези	члвком	чоловеком, чоловѣком
пнзии	пенезии	чсов	часов
пнзми	пенезми	чсу	часу
пнза	пенеза	чсы	часы
пнзахъ	пенезахъ		
пни	пани	J.m.k.	jego mość kniazia
пнии	пании	Je° .m.x.	jego mość xiazęcia
пное	паное	m.	mość
пнованиа	панованиа	mc	mość
пнованѣа	панованѣа	mca	miesiąca
пнове	панове	mci	mości
пновѣ	пановѣ	mciwа	miłościwą
пном	паном	mciwy	miłościwy
пномъ	паномъ	mczi	mości
пну	пану	mczią	mością
пную	паную	mca	miesiąca
пною	панною	mści	mości
пнъ	панъ	mściwy	miłościwy
пны	паны	w.m	wasz mość
		wm	wasz mość
свта	свѣта, свѣта	w.w.	wierność wasza
свто	свѣто, свѣто		

ІНШІ СКОРОЧЕННЯ В ДОКУМЕНТАХ

Бож.	Божии, Божого	вмл.	ваша милост (милость)
Божю	Божю	в. мст	ваша милост
		вша	ваша
в. в.	верност (верность) ваша	вшеи	вашеи
вел.	велможност, велможность	вшои	вашои
вер.	верност, верность		
вер. т.	верност (верность) твоа	гдрское	господарское
в.м.	ваша милост (милость)	гри	грошеи, грошни
в.мл.	ваша милост (милость)	гсдра	господара

гдремь	господаремь	млствои	милостивои
гдрскаа	господарскаа	млствому	милостивому
гдрские	господарские	млсти	милости
гдрскимь	господарскимь	млсти	милости
гдрского	господарского	млсти	милости
гдрское	господарское	млстиве	милостиве
гдрском	господарском	млстивого	милостивого
гдрскомь	господарскомь	млстивои	милостивои
гдрскою	господарскою	млсть	милость
гдрскую	господарскую	млстю	милостью
гдру	господару	млстю	милостью
гдрь	господарь	млстами	милостями
гдрьские	господарьские	млстами	милостями
гдрьскимь	господарьскимь	млсть	милость
гдрьскихь	господарьскихь	млсть	милость
гдрьского	господарьского	млстью	милостью
гдрьскомь	господарьскомь	млстью	милостью
гдрьскою	господарьскою	мл.	милост
гдрю	господарю	млт	милост
гдра	господаря	млть	милость
гдра	господаря	млть	милость
гдрь	господарь	мстамь	милостямь
гдрьскимь	господарьскимь	мц	месец, месац, месац
гдрьских	господарьских	мца	месеца, месаца, месаца
гдрьское	господарьское	мцы	месецы, месацы, месацы
гдрьскои	господарьскои		
гдрьском	господарьском	нарож.	нарожена, нарожена, нароженья, нароженья
гдрьскою	господарьскою	ншимь	нашимь
гспдрьское	господарьское	нших	наших
гспдрь	господарь	ншихь	нашихь
		ншои	нашои
кж.	кнѣжа, кнѣжа, кнѣже, кнѣже	ншому	нашому
кз	кнѣз, кнѣз		
К.М.	кролевская милост (милость)	пное	паное
кнѣжа	кнѣжа, кнѣжа	пнове	панове
кнѣз	кнѣз, кнѣз	пну	пану
кнѣземь	кнѣземь, кнѣземь	т. мл.	твоа милост (милость)
кнѣзства	кнѣзства, кнѣзства		
кр.	кролевская, королевскии	упр.	упримыи
кр. мл.	кролевская милост (милость)		
Кр. Пол.	Кролевство Полское	Хрса	Христа
		Хрста	Христа
лет.	лета	Хрста	Христа
лѣт.	лѣта	Хрстова	Христова
		Хста	Христа
мл.	милост, милость	Хса	Христа
млст	милост		

члвковѣ	чоловековѣ	Kro. Je° Mci	Króla Jego Mości
члвком	чоловеком	król.	królewski
члвкъ	чоловекъ		
		mć	mość
швед.	шведского	mci	mości
A° Dni	Anno Domini	mciwą	miłościwą
Je° Kro. Mczy	Jego Królewskiej Mości	mciwe°	miłościwego
je° m.	jego mość	mciwy	miłościwy
je° m. x.	jego mość xiążę	mcz	mośćz
j. m.	jego mość	m. p.	manu propria
jm.	jego mość	p.	pan
jmci	jego mości	pa° je°	panu jego
jmс р.	jego mość pan	R. P.	Res Publica, Regnum Poloniae
j. m. k.	jego mość kniaź	W. K. Mci	Waszey Królewskiej Mości
j. p.	jego pan	wm.	wasza mość
j. w. w.	ich wielmożnych	w. m.	wasza mość
		wu	wielmożnemu
k.	kniaź	w. w.	wierność wasza
K. J. M.	Króla Jego Mości	W. X. Litt.	Wielkie Xięstwo Litewskie
		x	xiążę

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

арк.	аркуш	с.	село, сторінка
вип.	випуск	сел.	селище
від.	відділ	спр.	справа
вып.	выпуск	т.	том
гор.	городище	ур.	урочище
д.	дело	ч.	часть
зам.	замок		
зв.	зворот	cz.	część
кн.	книга	k.	karta
л.	лист	ks.	księga
м.	місто, містечко	oddz.	oddział
м-к	масток	rkps	rękopis
об.	оборот	s.	strona
оп.	опис, опись	sygn.	sygnatura
опубл.	опубліковано	t.	tom
р.	ріка, річка	v.	verte
рук.	рукопис	zesp.	zespół

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ АРХІВНИХ І РУКОПИСНИХ ФОНДІВ ТА ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ВИДАНЬ

АРХІВНИ ТА РУКОПИСНІ ФОНДИ

Российский государственный архив древних актов (г. Москва) (РГАДА)
Ф. 389 (Литовская метрика), оп. 1, д. 38, 49, 191–202, 204, 216, 266.

Центральний державний історичний архів України в Києві (ЦДІА України в Києві)

- Ф. 21 (Кременецький градський суд), оп. 1, спр. 37.
- Ф. 22 (Кременецький земський суд), оп. 1, спр. 7.
- Ф. 25 (Луцький градський суд), оп. 1, спр. 13, 19, 21, 26, 33, 34, 45, 56, 72, 76, 135.
- Ф. 26 (Луцький земський суд), оп. 1, спр. 1, 3, 5, 6, 12, 13, 15, 61.
- Ф. 27 (Володимирський земський суд), оп. 1, спр. 6.
- Ф. 28 (Володимирський градський суд), оп. 1, спр. 5–7, 13, 21, 22, 30.
- Ф. 37 (Кам'янецький земський суд), оп. 1, спр. 25.
- Ф. 220 (Колекція документів Київської археографічної комісії), оп. 1, спр. 67, 69, 71–73.

Центральний державний історичний архів України у Львові (ЦДІА України у Львові)

- Ф. 1 (Белзький градський суд), оп. 1, спр. 185.

Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАН України, відділ рукописів (ЛНБ НАН України, від. рукописів)

- Ф. 5 (Оссолінські), оп. 1, спр. 4043 II–4051 II, 4070 II, 4105 III, 4107 II, 4108 III, 4110 III, 4114 III, 4122 III, 4132 III, 4137 III, 4138 III, 6145 II.

Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка (НБ ЛНУ), відділ рукописних, стародрукованих і рукописних книг ім. Ф. П. Максименка
Рук. 1806 IV.

Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie (AGAD w Warszawie)

- Zesp. Metryka Koronna, MK, ks. 107, 108, 114, 122, 124, 125.
- Zesp. Archiwum Skarbu Koronnego, dział LVI, W. 4.
- Zesp. Archiwum Radziwiłłów, dział II, sygn. 464.
- Zesp. Archiwum Zamoyskich, sygn. 690.

Archiwum Państwowe w Krakowie (APK)

- Zesp. Archiwum Sanguszków, teki arabskie 115, 116, 130; teki rzymskie XIII, XIV^a, XVI, XVI^a, XXII, XXII^a, XXIII–XXV, XXX.
- Zesp. Archiwum Młynowskie Chodkiewiczów, rkps 33.

Библиотека Narodowa w Warszawie, oddział rękopisów
Sygn. 3086 III.

Библиотека Czartoryskich w Krakowie, oddział rękopisów
Rkps 307.

Библиотека Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, oddział rękopisów
Rkps 4163 III.

Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. dr. Witolda Bełzy w Bydgoszczy. Dokumenty
i listy królewskie ze zbioru Kazimierza Kierskiego
Rkps 92.

ДОКУМЕНТАЛЬНІ ВИДАННЯ

Акты, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные Археографическою комиссиею. Санкт-Петербург, 1848. Т. III: 1544–1587.

Архив Юго-Западной России, издаваемый (Временною) Коммиссиею для разбора древних актов, учрежденной при Киевском, Подольском и Волынском генерал-губернаторе (Архив ЮЗР). Киев, 1863. Ч. III. Т. 1: Акты о козаках (1500–1648 гг.); 1869. Ч. V. Т. 1: Акты о городах; 1876. Ч. VI. Т. 1: Акты об экономических и юридических отношениях крестьян в XVI–XVIII веке (1498–1795 гг.); 1886. Ч. VII. Т. 1: Акты о заселении Юго-Западной России; 1890. Т. 2: Акты о заселении Юго-Западной России; 1905. Т. 3: Акты о заселении Юго-Западной России XVI–XVIII вв.; 1893. Ч. VIII. Т. 1: Материалы для истории местного управления в связи с историею сословной организации. Акты Барского староства XV–XVI в.; 1907. Т. 5: Акты об украинской администрации XVI–XVII вв.; 1911. Т. 6: Акты о землевладении в Юго-Западной России XV–XVIII вв.

Грабовецький В. В., Гавриленко В. О. Невідомий універсал і найдавніша печатка гетьмана Григорія Лободи з 1595 року // Середні віки на Україні. Київ, 1971. Вип. 1.

Гуслистий К. До історії брацлавського повстання в 90-х рр. XVI століття // Наукові записки Інституту історії і археології України. Київ, 1943. Кн. 1.

Крикун М. Г. До історії повстання Северина Наливайка // Український археографічний щорічник. Нова серія. Київ, 1993. Вип. 2.

Латто И. И. Великое княжество Литовское за время от заключений Люблинской унии до смерти Стефана Батория (1569–1586): Опыт исследования политического и общественного строя. Санкт-Петербург, 1901. Т. 1 [Записки историко-филологического факультета Санкт-Петербургского университета. Ч. LXI].

Максимейко Н. А. Сеймы Литовско-Русского государства до Люблинской унии 1569 г. Харьков, 1902.

Малиновский И. Сборник материалов, относящихся к истории панов-рады Великого княжества Литовского. Томск, 1901.

Малиновский И. Сборник материалов, относящихся к истории панов-рады Великого княжества Литовского. Добавление // Известия Императорского Томского университета. Томск, 1910–1912. Кн. XLVIII.

Матеріали до історії козацьких рухів 1590-х рр. / Подав М. Грушевський // Записки Наукового товариства ім. Шевченка, Львів, 1899. Т. XXXI–XXXII.

Отамановський В. Д. Вінниця в XIV–XVII століттях: Історичне дослідження. Вінниця, 1993.

Селянський рух на Україні 1569–1647 рр.: Збірник документів і матеріалів. Київ, 1993.

Якубович В. Материалы для истории Брацлавского староства. Мещане и селяне Брацлавского староства в борьбе с польскою старостинскою властью за свободу и земельную собственность в XVI–XIX вв. // Труды Подольского церковного историко-археологического общества. Каменец-Подольск, 1911. Вып. XI.

Akta unji Polski z Litwą 1385–1791 / Wydali Stanisław Kutrzeba i Władysław Semkowicz. Kraków, 1932.

Archiwum XX. Sanguszków w Sławucie (Dyplomatariusz gałęzi niesuchojezskiej. T. II). Lwów, 1910. T. VII: 1554–1572.

Dziadulewicz S. List szlachty województwa braclawskiego do króla Stefana Batorego // Miesięcznik Heraldyczny. Lwów, 1936. Rok XV. № 5–6.

Lipiński W. Echa przeszłości // Z dziejów Ukrainy. Księga pamiątkowa ku czci Włodzimierza Antonowicza, Paulina Święckiego i Tadeusza Ryłskiego / Pod redakcją Wacława Lipińskiego. Kijów, 1912.

Monografia XX. Sanguszków oraz innych potomków Lubarta-Fedora Olgerdowicza x. Rateńskiego. Lwów, 1911. T. II: Linia niesuchojezaska / Opracował Z. L. Radziwiński.

Semkowicz W. Po wcieleniu Wołynia (Nielegalny zjazd w Łucku 1569 r. i sprawa językowa na Wołyniu) // Ateneum Wileńskie. Wilno, 1924. Rocznik II.

Źródła dziejowe. Warszawa, 1894. T. XX: Ukraina (Kijów–Braclaw).

ЗМІСТ

<i>КРИКУН Микола. БРАЦЛАВСЬКЕ ВОЄВОДСТВО ВПРОДОВЖ СВОЇХ ПЕРШИХ СОРОКА РОКІВ</i>	5
ДОКУМЕНТИ	133
НАУКОВО-ДОВІДКОВИЙ АПАРАТ	1037
СЛОВНИК ЗАСТАРІЛИХ СЛІВ, ЗНАЧЕНЬ І ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ	1039
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК	1068
ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК	1173
СКОРОЧЕННЯ	1211
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ АРХІВНИХ І РУКОПИСНИХ ФОНДІВ ТА ДОКУМЕНТАЛЬНИХ ВИДАНЬ	1215

НАУКОВЕ ВИДАННЯ
Історичні джерела. Том 8

**ДОКУМЕНТИ БРАЦЛАВСЬКОГО ВОЄВОДСТВА
1566–1606 РОКІВ**

Упорядники **Микола Крикун, Олексій Піддубняк**
Вступ **Микола Крикун**
Показчики **Олексій Вінниченко, Микола Крикун**

Відповідальний редактор **Олег Купчинський**

Комп'ютерний набір:

Оксана Дмитерко

Олена Крикун

Олексій Піддубняк

Комп'ютерна верстка: *Олексій Вінниченко*

Здано до друку 01.11.2007.

Формат 70×100 ¹/₁₆. Папір офс.

Умовн. друк. відб. 89,6. Обл.-вид. арк. 64,2.

Тираж 300 примірників.

Зам.

Видруковано з готових діапозитивів
у Товаристві з обмеженою відповідальністю "Простір М"
Україна, 79000, Львів, вул. Чайковського, 27

